

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Frankrijk joeg het gezag het bos in!

MET DIEPE BEZORGHEID heeft de wereld deze week kennis genomen van de uitslag van de Franse verkiezingen. Frankrijk, dat in het raam van de Atlantische- en Europese samenwerking een sleutelpositie inneemt, blijkt een sleutel te zijn, die op het punt staat „af te knappen” en die het gehele Westen in gevaar dreigt te brengen. Met één machtige stoot is het Poujadisme na het fascisme en het nationaal-socialisme, dat de wereld dood en verschrikking bracht, als de nieuwste loot aan de boom van de Franse revolutie verschenen. Vernietiging van de Franse staatsinstellingen is zijn doel.

Tegenover de opkomst van dit rechtse extremisme staat de grote sprong vooruit van de communisten, die in het Franse parlement de grootste politieke partij zijn geworden en socialistische en radicaal-socialisten oproepen om zich samen te ballen tot een volksfront-regering onder leiding van Moskou.

De elkaar verbijtende democratische partijen, die tot dusver de zwakke Franse kabinetten opleverden, staan thans voor het failliet van haar staatkundige activiteit. Zij hebben elkaar in deze verkiezingen te vuur en te zwaard bestreden en elkaar de scherpste beschuldigingen naar het hoofd geslingerd, terwijl geen van hen zich aan de verantwoordelijkheid voor de neergang van Frankrijk kon onttrekken. Nu staan zij voor de dreiging van links en van rechts. Zal de wijsheid het winnen van de haat? Zullen de democratische partijen van Frankrijk een einde maken aan de strijd voor de belangen van bepaalde bevolkingsgroepen: de wijnboeren, de tarweboeren, de grootindustrie of de arbeiders? Zullen zij de handen ineen slaan tot redding van Frankrijk en van West-Europa? Dit zijn de vragen, die heel de westelijke wereld met angst in het hart stelt.

Analyse

De uitslag van de Franse verkiezingen heeft de bezorgdheid, die er reeds over de gang van zaken in Frankrijk bestond, doen toenemen. Het is erger geworden dan werd voorzien. Er waren slechts weinigen die verwachtten, dat de verkiezingen in Frankrijk een duidelijke en krachtige regeringsmeerderheid zou opleveren. Het is waar: de oude regeringscoalitie, waarop het kabinet-

MENDES-FRANCE
...opportunist verloor....

Faure steunde: een deel van de radicaal-socialisten, de onafhankelijken (Pinay), de volksrepublikeinen (r.k.) en een deel van de Gaullisten, heeft het meeste aantal stemmen kunnen verwerven en de meeste zetels in het parlement kunnen bezetten (in totaal ongeveer 190 zetels). Het republikeinse front onder leiding van de radicaal-socialist Mendès-France en de socialist Guy Mollet legde beslag op ongeveer 160 zetels. De absolute meerderheid in de Franse Kamer bedraagt 314.

Maar de grote overwinnaars zijn toch de communisten en de Poujadisten. De communisten wonnen 52 zetels en de partij van Poujade, die aangekondigd heeft elke regeringsactiviteit te zullen saboteren, maakte haar eerste deelneming aan de verkiezingen tot een enorm succes: 51 zetels. Samen vormen de rechts-extremistische en communistische zetels een blok van bijna 200 man, die naar links en naar rechts elke poging om tot een krachtig bewind te komen kunnen saboteren.

Zowel de partijen van de oude regeringscoalitie, die men in Frankrijk „centrum-rechts” noemt, als het republikeinse front van Mendès-France en Mollet („centrum-links”) zijn er wat het aantal zetels betreft niet zonder kleerscheuren afgekomen.

De socialisten verloren zes zetels en kwamen van 94 op 88 zetels, ondanks het feit, dat zij 500.000 stemmen meer dan in 1951 op zich konden verenigen.

De radicaal-socialisten zakten van 82 op 71 zetels, elf verlies. Mendès-France heeft uitgerekend, dat het aantal stemmen dat de liberalen in de verschillende departementen op zich hebben weten te verenigen, 30 procent meer bedraagt dan in 1951. In de vechtpartij met Edgar Faure, zijn rivaal in de radicaal-socialistische partij, die voor zijn medestanders in de verkiezingsstrijd 15 zetels uit de bus wist te slepen, ging Mendès-France fel te keer niet alleen tegen het houden van vervroegde verkiezingen, maar ook tegen handhaving van het huidige kiesstelsel, dat in de departementen lijstverbindingen mogelijk maakt. Hij was een vurig voorstander van het districtenstelsel, dat geen lijstverbindingen kent. Het merkwaardige is dat bij deze verkiezingen het aantal lijstverbindingen slechts zeer gering is geweest, zodat praktisch heel het door Mendès-France voorgestane stelsel werd toegepast. Het heeft hem echter geen voordeel opgeleverd. De conclusie hieruit zou moeten zijn, dat het dan maar beter is om algemene verkiezingen te houden op basis van evenredige vertegenwoordiging, zoals in ons land gebruikelijk is.

Hebben de verkiezingen dus de partijen van „centrum-links” stemmenwinst doch zetelverlies gebracht, de politieke partijen van „centrum-rechts” hebben zowel een enorm

PIERRE POUJADE

...nieuwe loot aan de fascistische stam....

stemmenverlies als een groot zetelverlies ondergaan. De grootste klap kregen de ex-Gaullisten. Zij zakten van 57 op 15 zetels. De aanhangers van generaal De Gaulle hebben zich gedesillusionneerd afgewend en liepen naar de anti-belastingbetaler en aspirantfascist Poujade over. Het aantal zetels voor de onafhankelijken van Pinay daalde van 122 op 92, 30 verlies. De volksrepublikeinen, de M.R.P., verloren 16 zetels en daalden tot 67 zetels.

Wat nu?

Deze verkiezingsuitslag levert dus een parlement op, dat „centrum-links” wellicht tegenover „centrum-rechts” heeft versterkt, maar geen van beide groepen kan zonder de steun van de andere regeren, wanneer men tenminste er van uitgaat dat socialistische en radicaal-socialisten vasthouden aan hun radicale afwijzing van een volksfront-regering met de communisten. De communistenleiders hebben direct na de verkiezingen opnieuw deze oplossing aangeprezen in het belang van „de sociale vooruitgang”. Wat daaronder wordt verstaan, weet Moskou te vertellen.

De M.R.P., de Franse Christen-Democraten, hebben tijdens de verkiezingscampagne een oproep gericht tot alle democratische partijen van centrum-links en centrum-rechts om de handen ineen te slaan en de oude politieke en persoonlijke veten, die het staatkundig

leven van Frankrijk verlammen, te laten rusten. Mendès-France en Guy Mollet hebben deze oproep prompt afgewezen. De commentaren die de radicaal-socialistische en de socialistische leiders in de verkiezingsnacht hebben gespuid, gaven duidelijk blijk van grote teleurstelling over de uitslag. Het leedvermaak over het grote verlies, dat de oude regeringscoalitie heeft geleden, zal naar wij hopen spoedig plaats maken voor de ruimere blik, die de staatsman in deze voor Frankrijk zo ernstige situatie moet hebben. Een kind kan begrijpen, dat deze chaos in Frankrijk het parlementaire stelsel naar de ondergang brengt.

De vrees dat de Franse staatslieden de strijd, die voor en na de jongste verkiezingen werd gevoerd en de snel op elkaar volgende kabinetten tot machteloosheid bracht, zullen voortzetten, is overal ter wereld bijzonder groot. Washington sprak reeds over een ontwikkeling, die naar een volksfrontregering zal leiden en de Atlantische samenwerking in gevaar kan brengen. Bonn waarschuwde dat Duitsland ook zijn Poujade heeft gehad: Adolf Hitler. Brussel herinnerde aan de fascist Degrelle, waarom ook iedereen in het begin lachte. Londen gaf blijk van diepe bezorgdheid, omdat het dode punt in Frankrijk nog niet overwonnen is.

Hoe liggen de kansen voor een nieuw samengaan tussen socialistische, volksrepublikeinen, radicaal-socialisten en onafhankelijken? Mendès-France, Guy Mol-

Vervolg op pagina 4

De reorganisatie is overal

MERKBAAR

- In totaal zijn er nu 17000 abonné's
- Nog vele kiesverenigingen moeten hun abonnementsopgaven inzenden
- Aan de reorganisatie wordt de laatste hand gelegd

De 8000 nieuwe abonnementen zijn binnen. Dit gevoegd bij de 9000 reeds bestaande abonnementen op het vroegere Nederlandsche Gedachten, en waarvan wij aannemen dat de overgrote meerderheid geabonneerd blijft, betekent een totaal van 17000. Dus ontbreken er nog slechts 3000 aan de beoogde 20.000. Dat dit aantal kan worden bereikt is zeker. Want nog lang niet alle kiesverenigingen hebben iets van zich laten horen en op vele plaatsen is de actie nog in volle gang.

Op enkele plaatsen is zij ternauwernood begonnen. Regelmatig komen de opgaven nog binnen zodat wij er inderdaad goede hoop op hebben dat het gestelde doel van 20.000 abonnementen zal worden bereikt. Op één dag Leiderdorp 31, Aduard 20, Grootegast 18, Valthermond 19, Berlikum 18, Middelburg 32, Assen 64 nieuwe abonnementen — en dat was 3 januari. Wij gaan dus door! Tot nog toe duizend per week.

Vorbereiding van het Partij-Convant

Op het bureau zijn we druk in de weer om de voorbereidingen te treffen voor het komende Partij Convant. Op zaterdag 7 januari vergadert het Centraal Comité om te beraadslagen over de tweetallen die aan het Partij Convant zullen worden voorgelegd, nl. de tweetallen voor het Centraal Comité, voor de Commissie van Beroep, de Financiële Commissie en voor voorzitter en penningmeester van de Dr. A. Kuypersstichting. Voorts moet op het Partij Convant de begroting worden behandeld en het Reglement voor het College van Advies. Is dat in kannen en kruiken dan heeft de reorganisatie zo ongeveer haar beslag gekregen en draait de partij geheel en al onder het nieuwe bestel.

Formeel is het nieuwe bestel er reeds. De 22e december is stillekens voorbijgegaan. Niemand heeft er erg veel weet van gehad, dat de Partij van het oude naar het nieuwe bestel overging. Het is daarom toch even goed in deze kolommen van het oude afscheid te nemen.

De groslijst

Ruim 500 kiesverenigingen hebben 20 namen ingezonden voor de kandidatenlijst. Dat is ongeveer de helft van het totaal. Aan de hand van deze 500 brieven wordt nu de groslijst opgemaakt. Die groslijst wordt straks aan de kiesverenigingen toegezonden, alleen vermeldende de volgorde, en niet vermeldende het aantal malen dat iemand is genoemd.

Maar nu moet men de betekenis van deze groslijst goed verstaan. Zij geeft slechts enige aanwijzingen. Zij is niet een voorstemming of iets van dien aard. Slechts de helft van de kiesverenigingen heeft er aan deelgenomen. De andere helft geeft er kennelijk de voorkeur aan het advies van het Centraal Comité af te wachten. Het Centraal Comité stelt dus zelfstandig zijn advies op, rekening houdende met de groslijst. Maar dat betekent niet en dat kan nooit worden verdedigd, dat het de groslijst moet overnemen. Die groslijst heeft

daarvoor onvoldoende basis en rechtskracht. Zij geeft aanwijzingen voor het samenstellen van een verantwoord advies, waarbij overigens ook nog met andere factoren en omstandigheden rekening gehouden moet worden.

Nieuwe leden van de Raad van Beheer

Tot nog toe benoemde het Centraal Comité 5 leden voor de Raad van Beheer van de Dr. A. Kuypersstichting. In het vervolg benoemt het Centraal Comité slechts 3 leden. De 5 zittende leden waren Dr. A. A. L. Rutgers, Mr. J. van Aartsen, Ds. Mr. A. Luteyn, Ds. S. van der Molen en Dr. H. Jonker. Nu hebben de heren Dr. A. A. L. Rutgers en Dr. H. Jonker bedankt.

De eerste heeft de doorgevoerd reorganisatie aangegrepen als aanleiding om op grond van zijn hoge leeftijd terug te treden. Dat betekent voor de Dr. Kuypersstichting een gevoelig verlies. Jarenlang heeft Dr. A. A. L. Rutgers deel uitgemaakt van de Raad van Beheer. Als zodanig verving hij dikwijls de eerste voorzitter, Dr. J. Schouten. Hij had in het beheer der stichting een werkzaam aandeel en droeg een groot deel van de dagelijkse zorg. Een woord van warme dank is zeker op zijn plaats en verdient. Dr. H. Jonker treedt terug wegens velerlei andere arbeid, welke hij te verrichten heeft.

Intussen heeft het Centraal Comité de heren Mr. J. van Aartsen, Dr. Geelkerken en Ds. S. van der Molen benoemd tot lid van de Raad van Beheer.

Wijziging van het beginselprogramma

Of de herziening van het Beginselprogramma dit jaar nog doorgang zal vinden is een vraag die nog geen definitief antwoord heeft ontvangen. De ontwerpen zijn op het Partij Convant behandeld (18 november j.l.). Daarbij zijn ook enkele vraagpunten aan de orde gekomen waarover nog nader moet worden beraadslaagd. Het Centraal Comité heeft nu uit zijn midden een kleine commissie benoemd, welke in overleg zal treden met Dr. J. Donner, de voorzitter van Programcommissie I en Dr. J. Schouten, de voorzitter van Programcommissie II om gezamenlijk tot een oplossing te komen van de moeilijkheden. Deze commissie zal aan het Centraal Comité rapport uitbrengen en daarna moeten we verder zien.

Of het dan nog mogelijk zal zijn de zaak op de komende Deputatenvergadering aan de orde te stellen moet wel worden betwijfeld. Maar aan de andere kant staat dat men met de zaak wil voortvaren. Tot het onmogelijke is niemand gebonden. Maar in ieder geval wordt er aan gewerkt. Het is tegenwoordig niet zo eenvoudig meer als vroeger.

Nog steeds een vacature

Op het bureau is nog steeds plaats voor een stenotypiste. Is er nu in Den Haag en omgeving in de Anti-Revolutionaire kring niet iemand bereid naar deze betrekking te solliciteren? Het is van belang, dat deze vacature spoedig wordt vervuld.

DE KLEINE LUYDEN

WANNEER GROEN VAN PRINSTERER zich in zijn „Vliegende blaadjes” tot de kiezers richtte, dan dacht hij meteen aan „het volk achter de kiezers”. Dat waren de duizenden, die géén stemrecht hadden, omdat zij te weinig belasting betaalden om kiezer te kunnen worden. Meer dan eens zegt Groen het: dit moet gezegd worden óók aan het volk achter de kiezers. Zij moeten weten, waar het om gaat; zij moeten weten, wat ik van hen verwacht.

Er is geen volk achter de kiezers meer, sedert we algemeen kiesrecht hebben. En — zo voegen velen er aan toe — de antirevolutionaire partij is niet meer de partij van de kleyne luyden. De kleinkinderen van dat volk achter de kiezers hebben zich vaak een behoorlijke positie verworven. Er is nu een hele lange rij professoren in de A.R. partij, en advocaten, en burgemeesters, en fabrikanten en kooplieden. De sociale structuur van de A.R. partij is veranderd.

Het is juist.

MAAR WIJ MOGEN er geen verkeerde conclusie uit trekken. In 1889 heeft Dr. Kuypers in een discussie met Mr. De Beaufort geschreven, dat de Liberale Unie „een landjuweel is van enkel meesters en doctoren; altogader hoge personaadjes en lieden van aanzien”. Dat kan nooit van onze Deputatenvergadering worden gezegd. Het is nog altijd zo, dat, evenals in 1889, „verreweg het grooter deel dier Deputaten uit mannen bestaat, die er hun werk om verzuimen moeten”.

De A.R. partij blijft de partij van de kleyne luyden. Niet in die zin, dat wij geen waardering hebben voor het werk van mannen van wetenschap of niet met respect denken aan de verantwoordelijkheid van het hoge ambt.

Maar wel in een heel andere zin.

Wij blijven de kleyne luyden beschouwen als een mondig volk.

ER IS IN ONZE TIJD een ontwikkeling gaande, waarbij de gewone man weer gedrongen wordt in een staat van onmondigheid. Er zijn „instanties”, die beslissen, en hij leest wel in de krant, hoe de beslissing is gevallen. En de plaatselijke organisatie, waartoe hij behoort, maakt deel uit van een democratisch opgebouwd landelijk geheel, waarin tòch, ondanks de democratische opzet, de circulaires in de gele enveloppen vaak veel belangrijker blijken te zijn dan de opinie van de gewone man. Dat brengt blijkbaar de bureaucratische organisatie van het leven mee. Maar er komt nog iets anders naar voren, dat nog veel funester is.

ER VORMEN ZICH ELITEGROEPEN, die al lang tot de conclusie zijn gekomen, dat de gewone man er eigenlijk niets van weet. Die dat ook al vrijmoediger gaan zeggen. Soms door middel van steeds maar weer verder vertelde grapjes over de kleine man, die sommige uithemse woorden verkeerd hanteert. Soms ook door diepgaande studies over de beste manier, om de kleyne luyden voor te lichten, wakker te maken, tot activiteit te brengen, zodat zij op tijd komen opdraven.

Daar zit een nieuw element in, in deze beschermende, joviale en toch in wezen hooghartige houding jegens de gewone man. Het nieuwe is het voorlichtingsapparaat en het sociologisch rapport. Maar er is ook een oud element in.

Toen Prof. Limburg Brouwer zijn Leesgezelschap van Diepenbeek schreef, al meer dan een eeuw geleden, vertoonde hij aan zijn lezers al de echte orthodoxe Diepenbekers, die er niets van begrepen en het dáárom mooi vonden, als er een dogmatische preek werd voorgedragen, en die eigenlijk zo'n behoefte hadden, al wisten zij het zelf niet, aan een eenvoudige, bevattelijke toon. En een halve eeuw nadat dit boek verscheen, verwees Mr. De Beaufort naar dezelfde Diepenbekers, die op de Deputatenvergadering Kuypers hadden gehoord over Niet de Vrijheidsboom, maar het Kruis, en er natuurlijk ook niets van hadden begrepen.....

DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ IS EEN VOLKSPARTIJ.

Dat betekent onder meer, dat zij zich richt tot het volk, tot de gewone man, de man aan het roer of de draaibank, op de tractor of in de veestal, achter de toonbank of op de kantoorstoel; tot de gewone vrouw, die werkt en zorgt. En als zij zich richt tot dat gewone volk, tot dat volk van kleyne luyden, dan doet zij dat niet op een beschermende, nooghartige manier, vanuit het klassebewustzijn van een politieke elite, maar dan heeft zij dat te doen in levensechte solidariteit met dat gewone volk; dat volk, dat in de partij zonder reserve voor mondig wordt aangezien, en terecht voor mondig wordt aangezien.

Waarom?

Niet, omdat het in staat is, over begrotingstechnische vragen te oordelen, of een staatsrechtelijke uiteenzetting te volgen, maar omdat het, zolang het leeft uit een geestelijk beginsel, een onderscheidingsvermogen bezit, een overtuigingskracht en een weerbaarheid, waardoor het niet hoeft onder te doen voor de specialisten, die op hun terrein heel wat mans zijn, maar wel eens met stompe schaatsen op glad ijs schutteren, zodra het gaat om beslissingen, die hoger liggen en verder grijpen dan hun beperkt terrein.

WIE HET ZO ZIET, die weet ook, dat het werk in de gewone kiesverenigingen zin heeft, wanneer de leden zich bezig houden met het orogram van beginselen of het program van actie, met de candidaatsstelling of met vragen omtrent de partijleiding. Dat zijn geen onschuldige vermaken voor grote kinderen, maar dat is zeer verantwoordelijk werk, waarvan het Centraal Comité goede nota neemt. Zonder dat werk zou de partij verlaagd worden tot een kudde.

En het is juist de kracht, de verantwoordelijkheid en de oude glorie van de Antirevolutionaire partij, dat zij de kleyne luyden aan het woord laat komen.

Dat thema: de gewone man komt aan het woord! zullen wij van meer dan een zijde in Nederlandse Gedachten nader belichten in de eerstkomende nummers.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuypersstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelmina-laan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673. STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

Defensieproblemen van morgen

(Van onze defensiemedewerker)

De jaarlijkse bijeenkomst van de NAVO ministerraad is weer achter de rug. Het Jaaroverzicht, dat door het Militaire Comité van Stafchefs is samengesteld, is door de Raad aangehoord en in algemene zin goedgekeurd. Dit overzicht geeft een analyse van de militaire verhoudingen tussen Oost en West, een verslag van hetgeen op militair gebied het afgelopen jaar is tot stand gekomen — waarbij eventueel in gebreke gebleven staten op het matje worden geroepen — en de plannen voor de toekomst. Deze laatste overzien een tijdvak van drie jaar. Voor het eerste jaar worden min of meer scherp omliggende richtlijnen gegeven, voor het tweede jaar globale aanbevelingen en voor het derde jaar suggesties.

Rusland vaart de oude koers

Wat de analyse van de toestand betreft, deze klonk niet rooskleurig. De door de „geest van Genève" gewekte hoop, dat Rusland een andere koers was gaan varen, is niet in vervulling gegaan. Integendeel, het overzicht moest constateren, dat de Russische militaire kracht eer was toegenomen dan afgenomen. Wel hadden de Russen in de loop van het jaar — althans naar hun zeggen en wie controleert dit — 640.000 man naar huis gezonden, doch dit behoefde in het geheel niet te duiden op een vermindering van de Russische militaire kracht. Met een eerste oefentijd van 3 jaar kan men de militairen zonder aantasting van de militaire kracht of waarde gerust na 2½ jaar met verlof sturen. Dat geeft gauw een besparing van 640.000 man, terwijl men hen elk ogenblik weer onder de wapenen kan terugroepen.

Wij doen sinds het begin van het jaar iets dergelijks. Onze dienstplichtigen mogen reeds na 18 maanden met klein verlof gaan in plaats van na 20 maanden met groot verlof. Daardoor is de sterkte onder de wapens met 12½% teruggelopen. Doch dit percentage kan elk moment worden teruggeroepen, zodat men direct met de oorspronkelijke sterkte kan uitrukken. Op gelijke wijze is het met de Russische vermindering gesteld.

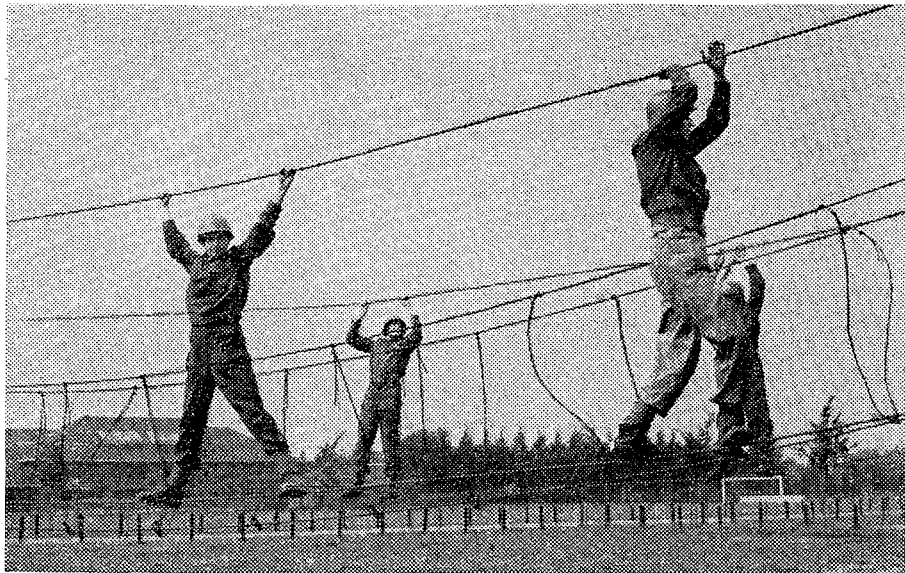
Men gaat er zelfs aan de andere kant op vooruit. Want deze 640.000 man, ingeschakeld in de oorlogsindustrie, vergroten de mogelijkheid van de wapenproductie en daarmee van de modernisering, de kwalitatieve verbetering van de Rode strijdkrachten. In dit verband constateerde het Jaaroverzicht een belangrijke versterking van de Rode Luchtmacht en Marine alsmede van de uitrusting van de divisies, ook van die der satellietlanden. Voorts een verhoogde export van verouderde en door modern wapentuig vervangen wapens naar het buitenland, alsmede kennelijke aanpassing van de legerorganisatie aan de atomische oorlogvoering. Uit een en ander blijkt dat Rusland met volle kracht bezig is dezelfde problemen op te lossen waartegenover de NAVO zich gesteld ziet.

Rusland heeft daarbij als autoritaire, dictatoriale staat het voordeel, dat het eenvoudig centraal decreeteert wat er gebeuren moet; terwijl de besluitvorming in de N.A.V.O. moeizaam en in eenparigheid moet tot stand komen waarbij elke nationale staat helaas de neiging heeft om de defensie-inspanning voor zich zelf zo laag mogelijk te houden en te vegeteren op de grote offerbereidheid van de partners.

Bijdragen der Nato-landen

Dit verschil in nationale inspanning wordt wel gedemonstreerd — hoewel niet in absolute zin maatgevend — door de percentages van het nationale inkomen die door elk van de Europese NAVO landen per 1 Januari 1955 werden uitgegeven voor de defensie en het percentage van de bevolking, dat onder de wapenen verbleef. In bijgaand staatje wordt hiervan een overzicht gegeven.

Landen	percentage van het nationale inkomen	percentage van de bevolking
Frankrijk	12.6	2.2
België	6.0	1.7
Denemarken	3.7	1.0
Italië	4.8	1.0
Griekenland	6.5	2.2
Luxemburg	3.8	0.8
Nederland	6.2	1.3
Noorwegen	5.6	0.9
Portugal	4.3	0.8
Turkije	7.8	1.9
Engeland	11.3	1.8
Rusland	20.0	2.4

Aan de training van onze militairen wordt grote aandacht besteed.

Wij merken hierbij op dat de hoge percentages van Frankrijk en Engeland sterk beïnvloed zijn door de verplichtingen van deze landen buiten Europa in de zgn. (c.q. ex-) koloniale gebieden.

Men zal opmerken dat Nederland in dit geheel geen slecht figuur slaat. Men kan zich zelfs afvragen of ons land niet meer doet dan redelijkerwijze mag worden verlangd. Doch ook voor ons geldt — zij het op mindere wijze — dat wij buiten de NAVO-verplichtingen nog andere nationale taken hebben buiten Europa. Wij bedoelen hier de defensie van Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede van Nieuw-Guinea. Hierdoor wordt onze maritieme inspanning groter dan zij anders had kunnen zijn.

Een ander motief dat onze grote defensie-inspanning rechtvaardigt en als een morele plicht voorschrijft is het feit, dat onze geografisch-strategische ligging gevaarlijk is nl. een van de meest bedreigde van Europa, dat onze landgrenzen verhoudingsgewijs lang zijn en dat onze bevolkingsdichtheid en waterstaatkundige toestand van het land ons bijzonder kwetsbaar maken voor luchtaanvallen. Om al die redenen geven wij dan ook de grootst mogelijke bijdrage aan de landstrijdkrachten nl. 1 Legerkorps à 1 parate en 4 mobilisabele divisies.

De taak van Nederland

Meermalen nu zijn de afgelopen jaren stemmen gerezen, die hebben verkondigd dat wij met deze grote bijdrage onze krachten te boven zijn gegaan. Zij hebben in zoverre gelijk, dat wij dit materieel niet zouden hebben kunnen opbrengen, indien wij daarbij niet krachtig gesteund waren door de Verenigde Staten. Voor elke gulden die wij voor materieel uitgaven legden de Amerikanen er een gulden bij. Zo kon het Legerkorps met een redelijke materiële uitrusting worden voorzien, zij het ook dat daaraan nog het een en ander, speciaal op het stuk der voertuigen, ontbreekt.

Doch dat was en is een minder groot bezwaar zo lang de taak van het Legerkorps in hoofzaak een defensieve is nl. de verdediging van het Nederlandse deel van de Noordelijke subsector van het Middeneuropese front (Rijn-IJssel-linie), gesteund door Britse troepen. Doch voor de toekomst wordt dat anders. Dan treedt, mogelijk gemaakt door de Duitse herbewapening, de z.g. „Forward Strategy" op de voorgrond, waarbij de strijd tegen een agressor zo ver mogelijk Oostelijk wordt aangeboden, in elk geval Oostelijk van ons land.

Dan ligt het in de bedoeling deze verdediging offensief — dus mobiel — te voeren met kleinere organisaties, wier gevechtskracht echter groter is door de steun van tactische atoomwapens. Aan de hogere mobiliteitszins zal dan moeten worden voldaan door opvoering van de beweeglijkheid. Dit wil niet zeggen dat er nog meer voertuigen moeten komen, doch wel vervoermiddelen, die minder aan wegen gebonden zijn, waaronder dan mede verstaan worden helicopters tot personen- en vrachtvervoer en z.g. convertiplanes, dit zijn vliegtuigen voor

Een onverzwakte
militaire paraatheid
is noodzakelijk

* * Christelijk en nationaal

Een paar regels die prof. van Niftrik (geruime tijd geleden) in „Binding" schreef, hebben ons niet losgelaten. En ze schoten ons in gedachten toen wij bij het lezen van allerlei nieuwjaars-overzichten in allerlei kranten nog eens weer tot de conclusie kwamen dat het bestaansrecht der confessionele partijen inzet zal zijn van de komende verkiezingen.

Het gaat om deze regels:
„Ik meen dat het altijd goed C.H. is geweest — zo schrijft dit hoofdbestuur-lid van de C.H.U. — om te zeggen: als het maar even kan werken wij met anderen samen en trekken ons niet terug in aparte christelijke organisaties. Gaat dat in onze kringen veranderen? Als dat zo is, dan zijn wij rijp voor een fusie met de A.R. Maar ik doe niet mee. En ik ben er zeker van: tienduizenden met mij doen niet mee." „Ik ontken dat de C.H.U. een soort christelijke organisatie zou zijn. Formeel natuurlijk wel maar materieel niet. De C.H.U. wil een nationale partij zijn, optredende voor heel de natie. Wij hebben het nooit in een christelijk isolement gezocht."

Allereerst: wij kennen echt geen partij die niet een nationale partij wil zijn en die niet wil optreden voor heel de natie (wellicht de C.P.N. uitgezonderd!) Als dat het is wat prof. van Niftrik van de A.R. scheidt dan is hij welkom. Al zouden we wel even aan de gedachte samen partijlid te zijn, moeten wennen...!

Maar dit terzijde want we willen niet over ondergeschikte punten strijden, zo min als we het de professor euvel willen duiden dat hij juist nu, nu er een verkiezingsstrijd voor de deur staat, meent zich tegen de A.R. partij te moeten afzetten. Als hij ons als zijn vijanden ziet, dan is dat zijn goed recht!

Waar het om gaat is dit: waar houdt een partij op christelijk te zijn in de materiële zin en wordt zij nationaal? Wat betekent bij prof. van Niftrik dit „nationaal"? Wil dat zeggen: heel de natie omvattend? Dan is er in Nederland en in geen enkel land een nationale partij. Betekent dat nationaal: bezielend met de wil het nationale belang te dienen? Dan is weer iedere partij in Nederland nationaal (nogmaals: de C.P.N. uitgezonderd). In dat geval gaat het er om, hoe zij dat nationale belang wil dienen. Een christelijke partij wil dat door Gods wetten als nationale wetten tot gelding te brengen. Dat wil de C.H.U. en dat wil de A.R. partij. Geen van beide kan dit ten volle bereiken eenvoudig omdat er in ons volk geen meerderheid aanwezig is die dat ook wil. En in een democratie beslist nu eenmaal de meerderheid!

„Laten wij dan met anderen samenwerken zover het kan" adviseert prof. van Niftrik (waarbij hij blijkbaar een uitzondering maakt voor de A.R., zijn vijanden!) Maar hoever kan dat professor? Kan men om dat nationale te bereiken het christelijke prijsgeven? Dat wilt U beslist niet! Want dan bent U „doorgebroken" en beschouwt U de Goddelijke opdracht niet langer meer als het voornaamste in de politiek!

Maar waar trekt U dan de grens? Of is het trekken van grenzen te „rechtlijnig"? Uw artikel geeft er geen antwoord op. Komt dat misschien als de periode van bezinning, waartoe U oproept, tot een resultaat is gekomen? Daar wachten we dan op!

lijk zijn de organisaties van land-, zee- en luchtmacht te bemannen met de noodzakelijke minimale kern aan beroepspersoneel. Dan zullen wij mettertijd voor het internationale forum met beschaamde kaken moeten treden met de vernederende erkenning, dat het Nederlandse Volk zijn taak in de wereld zo weinig begrijpt, dat het niet bereid is de daarvoor nodige personeel offers te brengen.

Doch alvorens tot deze slotsom te geraken zou het interessant zijn om aan de hand van een sociologisch onderzoek uit te maken voor rekening van welke bevolkingsgroep en van welke politieke kleur deze verantwoordelijkheid dan komt.

We zijn in een internationale organisatie opgenomen. Dat geeft rechten doch ook verplichtingen. Wij kunnen daarbij niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten. We kunnen dat evenmin op de politieke eerste rang in eigen land doen. Wie als politieke partij wil pretenderen het met de nationale defensie in NAVO verband ernst op te vatten, moet dat ook waar kunnen maken door bewijzen van daadwerkelijke steun van de bevolkingsgroep die men vertegenwoordigt.

Een sociologisch, in de Staten-Generaal bekend gemaakt onderzoek, zou kunnen uitwijzen wie recht op een eerste rangs plaats heeft en wie beter doet voortaan op het schellinkje te gaan zitten. Wellicht vormt dit een stimulans om de bottleneck van onze defensieproblemen te doorbreken, dat van de voorziening met beroepspersoneel.

velerlei gebruik geschikt, die kunnen opstijgen en dalen op zeer beperkte oppervlakten.

Modernisering nodig

Zulk een modernisering en aanpassing aan de toekomstige Westeuropese strategie zal veel geld kosten. Ook op een half om half basis van Amerikaanse steun zal dan het toch reeds overspannen plafond van 1350 miljoen per jaar niet houdbaar zijn, te meer daar een ander deel van de strijdmacht, de luchtmacht en het complement daarvan, de luchtafweermiddelen op de grond in de vorm van geleide projectielen, meer dan tot nu toe het budget zullen gaan bezwaren. Het is in dat geval denkbaar dat bij geringere Amerikaanse steun, naast een vermindering van de sterkte van de divisies op grond van de eisen van de tactische A-wapens, het aantal modern uitgeruste divisies zal moeten worden gereduceerd en b.v. tot 4 teruggebracht. De thans bij het veldleger beschikbare oudste vijfde divisie zou dan met de verouderde — doch voor vele taken nog zeer bruikbare — bewapening kunnen worden uitgerust en een meer secundaire taak toebedeeld kunnen krijgen.

Dan zou — naar de NAVO ons reeds verzocht heeft — in plaats van één parate divisie op 100% sterkte, een parate Legerkorps van twee divisies op 75% sterkte kunnen worden gevormd, geheel modern uitgerust. Een ander, mobilisabel Legerkorps, eveneens modern bewapend, zou dan snel het parate Legerkorps in zijn mobiele taak ten Oosten van ons land kunnen tehulp komen, terwijl een vijfde divisie, met de beste vervangende wapens uitgerust, als algemene veldlegerreserve als derde echelon zou kunnen optreden.

Een urgent probleem de personeelsvoorziening

Lijkt langs deze weg bij voldoende Amerikaanse steun en met verhoging van het defensieplafond handhaving van onze nationale bijdrage aan de NAVO in financiële en materiële zin mogelijk, ernstiger is het personeel probleem. In elk deel van de strijdmacht wordt gekampt met een chronisch tekort aan beroepspersoneel. Zowel de animo om beroepsofficier te worden als beroepsonderofficier, laat zeer te wensen over. De schuld hiervan wordt gegeven aan de huidige periode van hoogconjunctuur en de overspannen arbeidsmarkt. Dit is inderdaad tot op zekere hoogte waar, doch dit verontschuldigt het gebrek aan animo slechts ten dele.

Er is hier wel degelijk sprake van een tekort aan besef van de Nederlandse verantwoordelijkheid om in de strijdmacht te dienen en daarvoor ons aandeel in het behoud van de vrede en van de vrijheid van de vrije wereld te leveren. De aanmelding voor de Koninklijke Militaire Academie gaat in dalende lijn. Het laatste jaar konden slechts 87 cadetten worden toegelaten, terwijl er 166 nodig waren. Houdt deze toestand aan dan zal het niet meer moge-

Let op Mr. Poodle

Want zijn artistieke creaties zijn door Pehavee/Spencer Hey geworden tot een exclusieve collectie gebreide wollen bovenkleding voor dames, heren en kinderen. Vraag Uw winkelier U die collectie te tonen en let daarbij op het Mr. Poodle merk, want dat is Uw garantie voor 100 % wol die maximum kleurecht - wasecht en krimpvrij is.

C.V. TRICOTFABRIEK
PEHAVEE
VEENENDAAL
N.V. TEXTIELUNIE
SPENCER-HEY
CULEMBORG

Zo sterk

als een

zijn

„Echa
POMPEN
VOOR ALLE
DOELEINDEN

FABRIKANT

HOUWELING

UTRECHT: LEIDSCHEWEG 1c
TEL. K 30 21630-15794

ROTTERDAM: BOLWERK 10
TEL. K 1800 27570-55055

LUNTEREN (Gld.): ENGWEG 39
TEL. K 8388 253 - 383

„Echa“
POMPEN

Ik adviseer U:

MEDICINALE **Salvitine**

Een rijk vitaminen- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse diët juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist vraag men bij:

BOGENA N.V.
WESTVEST 33.35 . SCHIEDAM

GARANTIE: Constateert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flesjes, de totale aankoopsprijs.

Anti-revolutionair Rotterdam had

twee
65-jarigen

*
J. Wilschut

← en →

A. Hogeweg

★

Twee bekende Rotterdamse Anti-Revolutionairen hebben dezer dagen hun 65e verjaardag gevierd.

Om dan maar met de „oudste“ te beginnen: de heer J. Wilschut, voorzitter van de A.R. raadsfractie in Rotterdam en van de A.R. Statenfractie in Zuid-Holland, werd 31 december 1890 te Kethel-Spaland geboren, doch kwam reeds op driejarige leeftijd naar Rotterdam, dat hij verder trouw gebleven is.

Op 12-jarige leeftijd ving hij zijn maatschappelijke loopbaan aan en hij deed dat op zulk een wijze, dat hij bij de firma Cantzlaan & Schalkwijk spoedig een belangrijke functie bekleedde, om vervolgens als lid van de firma te worden opgenomen en later, toen de firma in een N.V. was omgezet, tot directeur te worden benoemd.

Veelomvattend is de arbeid van de heer Wilschut geweest op het gebied van kerk en school. In de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam is hij een geziene figuur.

De oorlog heeft hem nauwer met de politiek in aanraking gebracht. Want hoe meelevend hij voor de oorlog ook was, nooit was het gelukt hem een plaats in de gemeenteraad te doen innemen. In bezettingstijd bleef hij echter niet achter. Zijn woning stond voor de illegaliteit open. En na de bevrijding was het vrijwel voor niemand een vraag, of de heer Wilschut moest in de leiding van de partij komen. Hij werd dan ook terstond voorzitter van de Centrale A.R. Kiesvereniging te Rotterdam, welke functie hij tot begin van het vorige jaar heeft waargenomen, toen hij meende zijn werk aan een jongere te moeten overdragen. Hij werd ook voorzitter van het Provinciaal Comité in Zuid-Holland en lid van het Centraal Comité van A.R. Kiesverenigingen. Ook hier trad hij wel naar voren en van tal van commissies heeft hij deel uit gemaakt.

De partij in Rotterdam in de eerste plaats, maar voorts de gehele partij wenst de heer Wilschut, die gelukkig nog in de volle kracht van zijn leven staat, nog vele jaren toe voor zijn gezin, maar ook voor de partij, die dankbaar is, dat God haar zulke mannen geschonken heeft.

Op 3 januari 1891 aanschouwde de heer A. Hogeweg het levenslicht te Nieuwerkerk a/d IJssel. Hij komt uit een onderwijzersfamilie, doch meende zelf niet voor onderwijzer in de wieg gelegd te zijn. Als timmerknecht begonnen, bracht hij het tot timmerman-aannemer, om vervolgens over te stappen naar de Veiling „De Zuidhollandse Eilanden“ te Rotterdam, waarvan hij reeds spoedig directeur werd.

In de partij leeft hij sedert zijn komst in Rotterdam. Tientallen jaren was hij voorzitter van de A.R. Kiesvereniging „Nederland en Oranje X“ en voorts lid van het bestuur van de Centrale A.R. Kiesvereniging te Rotterdam.

In 1939 werd hij tot lid van de gemeenteraad gekozen en in 1947 werd hij benoemd tot wethouder. Als zodanig heeft hij het departement van Sociale Zorg en Volksgezondheid onder zijn beheer.

Op velerlei gebied, ook dat van kerk en school, heeft de heer Hogeweg belangrijk werk verricht. Met grote bekwaamheid vervult hij thans zijn taak als wethouder. Hij is ook bestuurslid van de Zuidhollandse Vereniging van A.R. Provincie- en Gemeentebestuurders.

Ook hem is de partij veel dank verschuldigd. De beide 65-jarige A.R. leden van de Rotterdamse raad zijn een sieraad voor de fractie.

Ook de heer Hogeweg onze hartelijke gelukwensen.

Vervolg van pagina 1

Verkiezingen in Frankrijk

let, Pinay en Robert Schuman hebben tijdens de verkiezingen erop gewezen, dat er ten aanzien van de moeilijkheden, die Frankrijk ondervindt in Noord-Afrika en die dringend moeten worden opgelost, een algemene opvatting tot modernisering van de relaties tussen het moederland en de overzese rijkdelen groeiende is. Ook ten aanzien van de Europese integratie blijken volgens de verkiezingsredevoueringen die gehouden werden, de standpunten elkaar te naderen. De socialist Guy Mollet en de radicaal-socialist Mendès-France spraken zich beiden uit voor de Europese eenwording, te beginnen met „Klein-Europa“, het Europa der zes landen, die de Europese gemeenschap voor kolen en staal vormen. Vooral de verklaring van Mendès-France, die in de kringen van de M.R.P., met name door George Bidault, als de doodgraver van het Verenigd Europa werd afgebeeld, heeft allerwege verwondering gewekt. Mendès-France, die aan de Europese defensie-gemeenschap de doodsteek gaf, is een opportunist. Wanneer het bondgenootschap met de socialisten, dat hij tijdens de verkiezingen sloot, een pro-Europese verklaring nodig maakt, dan valt hem dit niet moeilijk.

Men zegt echter dat Mendès-France sinds enige maanden weer de dikste vrienden is met Jean Monnet, de vader van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, en dat hij diens plannen tot vorming van een Verenigd Europa van harte steunt, met name de vorming van een Europese gemeenschap voor de atoomenergie. Het is te hopen, dat wij hier met een bekering des harten te maken hebben.

Gezag!

Maar er moet veel meer in Frankrijk gebeuren. De plotselinge opkomst van een beweging als die van Pierre Poujade toont aan, dat het gezag van de overheid in Frankrijk bijzonder gering is. Het verzet van de middengroepen van het Franse volk tegen de belastingpolitiek en de corruptie is begrijpelijk. Niet alleen is een sanering van de staatsfinanciën en van het belastingapparaat dringend noodzakelijk — bij de inning van de belastingen wordt een bijzonder onrechtvaardige willekeur aan de dag gelegd en het staatsbudget heeft een tekort van meer dan duizend miljard francs — ook de staatsinstellingen, de grondwettelijke instellingen, moeten herzien worden, zodat de uitvoerende macht over meer macht gaat beschikken en niet elk ogenblik door een recalcitrant parlement tot onmacht wordt gedoemd. Helaas spelen in de politieke partijen in Frankrijk persoonlijke rivaliteiten en materialistische beginselen een te grote rol. Men kan ook zeggen dat de Franse revolutie, die het gezag van de christelijke beginselen over de maatschappelijke en staatkundige levensverbanden wegvaagde en het „ni dieu ni maitre“ — „geen God en geen meester“ — in haar vaandel schreef, het Franse volk naar de afgrond dreigt te voeren.

Men joeg niet alleen de koning, maar ook het gezag van de overheid het bos in. Men was erop uit, het volk een gezonde invloed op het beleid van de overheid te geven, maar men deed dit door de overheid zelf om hals te brengen. Na anderhalve eeuw verwereldlijking, revolutionair geëxperimenteer en volkssouvereiniteit staat het Franse volk voor het bankroet van zijn zo vereerde revolutie. Het „vrijheid, gelijkheid en broederschap“ blijkt een bleke schim te zijn en banaal zelfbedrog Poujade, de fascist, en Max Duclos, de communist, staan klaar om de vrijheid om hals te brengen, de invloed van het volk op het regeringsbeleid uit te schakelen en de Fransman tot slaaf van de staat te maken en de broederschap onder te doen gaan in de vijandschap van de klassenstrijd.

Wees zuinig met Uw **GELD**

koop bij **WESTERVELD**

drogistetijen
DE CONCURRENT
WESTERVELD
FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

OP ALLE ARTIKELN ONTVANGT U EEN KORTING VAN **3%** WANT VOOR U AAN CASSABONS WORDT 30c TERUGBETAALD

U l'gez. Bornee art.

EERSTE KAMER

De Eerste Kamer heeft er geen gras over laten groeien. In de eerste week van het nieuwe jaar kwam zij alweer bijeen. Handenschuddend en goede wensen uitsprekend zochten de leden hun plaatsen op in de Ridderzaal. Daar zal men voorlopig de senatoren, wanneer zij in het openbaar vergaderen, kunnen vinden, want de vergaderzaal van de kamer ondergaat een grondige restauratie.

Behalve een nieuwe vergadergelegenheid kreeg de kamer in deze eerste bijeenkomst ook een nieuwe commissiegriffier, jhr. mr. J. W. Röell, de opvolger van mr. J. van Andel Gzn.

Er stond niet veel op de agenda, maar het wetsontwerp tot verbetering van de financiële positie van het burgerlijk rijkspersoneel leverde al meteen een kleine botsing op tussen minister Beel en de k.v.p.-er De Gou. Deze verklaarde nl. dat een vruchtbaar debat over de salariering van het overheidspersoneel pas kan plaats hebben, wanneer het rapport van de loondeskundigen, die een onderzoek hebben ingesteld naar de vraag of het rijk in het algemeen minder betaalt dan het bedrijfsleven, verschenen zal zijn. Hoewel hij op dat moment van dit rapport nog geen kennis had kunnen nemen — minister Beel deelde in zijn antwoord mede, dat het juist was uitgebracht en aan de kamer vertrouwelijk ter inzage zou worden gegeven — merkte de heer De Gou toch reeds op, dat zijn fractie zich niet kon verenigen met de loonpolitiek die ten aanzien van het overheidspersoneel gevoerd werd. De reactie van minister Beel was begrijpelijk: U had er verstandiger aan gedaan Uw definitieve oordeel over de salarispolitiek afhankelijk te stellen van het rapport van de loondeskundigen, voegde hij zijn partijgenoot toe.

Ook over het georganiseerd overleg waren het kamerlid en de minister het niet met elkaar eens. De heer De Gou vond, dat de gang van zaken in dat overleg de oorzaak is van de onrust onder het overheidspersoneel. Vooral de positie van de regeringsdelegatie wilde hij grondig gewijzigd hebben. Minister Beel bleef er echter bij, dat de door hem aangekondigde voorzieningen, die niet van ingrijpende aard zullen zijn, voldoende zullen blijken te zijn. Hij deed de rooms-katholieke spreker het bedekte verwijt, dat diens opmerkingen er toe bijdroegen de gedachte te doen ontstaan, dat er van het georganiseerd overleg niet veel deugt.

Het bleef bij deze ene spreker, zodat minister Beel het met deze zaak heel wat gemakkelijker had dan in de Tweede Kamer. Dat kan ook gezegd worden van de minister van verkeer en waterstaat, die in de Eerste Kamer het wetsontwerp, waarbij een raad voor spoor-

Industrieel garantiefonds geen „stille socialisatie”

door G. A. Kieft

Met betrekking tot de economische verhoudingen heeft de overheid bepaalde taken te vervullen. Heel ons menselijk leven en dus ook de economische verhoudingen zijn door de zondeval verstoord. Dat het rechtsleven is verstoord en mitsdien de overheid is geroepen tot handhaving van het recht, is onder ons gemeen goed. Dat het sociale leven verzoondigd is waardoor de overheid verplicht is in te grijpen is al evenzeer onder ons niet discutabel.

En zo is het ook het geval met het economische aspect van de maatschappij. Niet alleen in die gevallen waarin een aan te wijzen noodsituatie heerst is het de taak van de overheid hierin te voorzien. Maar ook in de ingewikkelde overgangstijd van heden — de tweede industriële revolutie — is het nodig maatregelen te treffen. Maatregelen waardoor voorzienbare geestelijke en materiele nood wordt voorkomen.

„Een positieve politiek is nodig om de vrijheid voor de particuliere ondernemingsvorm waarin productie en distributie zich moeten voltrekken, te handhaven”, aldus het A.R. ontwerp-program van actie.

In dit licht bezien is het ook niet zo verwonderlijk dat de minister

van Economische Zaken thans een Industrieel Garantiefonds in het leven wil roepen. Een wetsontwerp hiertoe is ingediend.

Wat toch is het geval?

In de huidige maatschappij voltrekt zich een verandering. Wellicht mag men spreken van een structuurverandering; een verandering dus die blijvend is. De schrille tegenstelling tussen armoede en rijkdom is aan het verdwijnen. Beide uitersten groeien naar elkaar toe. Het „akker aan akker” trekken is een halt toegevoerd.

Maar evenals de afwezigheid van het vroegere maecenaat problemen opwerpt met betrekking tot de kunst en de wetenschap roept 66k de afwezigheid van „gezetten” ondernemers problemen op. Bij het thans zeker aanwezige doorzettungsvermogen, de bekwaamheid en de ondernemerslust ontbreekt één factor: kapitaal.

De mogelijkheid om kapitaal aan te trekken voor de industriële ondernemingen in de vorm van aandelen-kapitaal is nog steeds niet ruim. En zeker niet voor de kleinere ondernemingen. Vooral niet als het gaat om het vestigen van nieuwe bedrijven. En voor de positie van Nederland is het onontbeerlijk dat nieuwe bedrijven met nieuwe toekomstmogelijkheden een reële kans krijgen.

Tot nu toe werd voor de bestaande ondernemingen wel iets gedaan. En de Ned. Middenstandsbank en de Herstelbank verleenden crediten in bepaalde gevallen. Maar deze crediten bestonden alleen uit geldleningen die moesten worden afgelost en waarvan rente moest worden betaald. Uiteraard konden slechts betrekkelijk kleine bedragen worden uitgekeerd, terwijl voor nieuw te vestigen ondernemingen deze mogelijkheid niet open stond. In dit opzicht was er dus een manco te constateren. Het hiervoor bedoelde wetsontwerp tracht nu in deze richting iets te doen.

De Nederlandse Middenstandsbank en de Herstelbank zullen elk een afzonderlijke financieringsmaatschappij oprichten. De aandelen van deze maatschappij zullen voor 90% in handen komen van een op te richten Garantiefonds. De financiën van deze financieringsmaatschappijen zullen worden aangetrokken uit de sfeer van de institutionele beleggers (verzekeringsmaatschappijen etc.). Deze gelden (normaal belegd in de risico mijnde sfeer) zullen worden gebezigd voor industriële ondernemers die op de kapitaalmarkt niet kunnen slagen tegen overneming van de aandelen dier ondernemingen.

En van die geleende gelden en van de te lijden verliezen der ondernemingen zal het garantiefonds borg zijn. Dit fonds beschikt minimaal over 30 miljoen gulden afkomstig van de „Marshall hulp”.

Gelet op de veranderde maatschappij is de hiervoor geschetste mogelijkheid om het ondernemersinitiatief aan te wakkeren en te ontplooiën van harte toe te juichen. En zeker vanuit A.R.-standpunt.

Uiteraard kan men zeer zwaar de nadruk leggen op de Overheid die achter deze opzet staat. En ook op de overheidsgelden die hieraan ten koste kunnen worden gelegd. Maar dan wil ik met grote klem wijzen op het karakter van het orgaan dat dit garantiefonds beheert.

Een orgaan waar slechts sprake is van indirecte overheidsbemoeïing. Bovendien zal aan de financieringsmaatschappijen een vrij grote zelfstandigheid worden gelaten t.o.v. de Overheid. (Wellicht ware het gewenst in het ontwerp een en ander nader uit te werken). Vast staat dat van stille socialisatie geen sprake is; zelfs kan niet worden gesteld dat de overheid op het bedrijfsleven als zodanig een sterkere invloed wenst!

Immers de door de financieringsmaatschappijen overgenomen aandelen zullen zo spoedig mogelijk weer van de hand moeten worden gedaan via de normale wegen. Ook staat bij voorbaat vast dat alleen de minder grote en kleine ondernemingen op het Garantiefonds een beroep zullen doen. En bovendien: het garantiëaanbod loopt slechts tot een maximum van f 100 miljoen.

Het Garantiefonds is derhalve alleen bedoeld, opgezet en uitgewerkt als hulpmiddel. Gelet op de ervaring die is opgedaan met de Middenstandsbank en de Herstelbank is de verwachting gewettigd dat dit Fonds in een bestaande behoefte, verantwoord zal voorzien.

Weekend-huwelijk

Het is meer dan een halve eeuw geleden, in de tijd van heel lange werkdagen, dat sommige arbeiderskinderen spraken over hun „Zondagse vader”. Andere dagen zagen zij hem nooit. Hij was vertrokken, voordat zij opstonden, en kwam eerst weer thuis als zij sloepen. Als in een droom hoorden zij soms in de week zijn zware stem.

Er zijn tegenwoordig heel wat kinderen, die weer kunnen spreken van hun Zondagse vader. De ouders spreken dan van hun weekend-huwelijk. De man is overgeplaatst of heeft elders werk gevonden, en er is geen woning. Dat betekent, dat vader op Zaterdagmiddag thuiskomt, en Maandag heel in de vroege of soms al op Zondagmiddag vertrekt. Dat betekent, dat het huwelijk wordt tot één feestelijke dag in de week, maar niet helemaal feestelijk, omdat ze allemaal vanaf het eerste uur weten, dat het maar zo kort is.

Dat weekend-huwelijk is een van de ellendigste gevolgen van de woningnood. Ellendig in zijn gevolgen vooral ook voor de kinderen, als ze groter worden.

Het komt in alle kringen voor en in alle delen van het land.

Maar het meest worden de militairen er door geteisterd. De overplaatsingen en detacheringen zijn vele en in de grote garnizoenplaatsen blijft het woningvraagstuk moeilijk.

Onlangs schreef een onderofficier: het schijnt in deze technische tijd gemakkelijker om een kunstmaan te maken, dan zulk een serie woningen te bouwen, dat het woningvraagstuk zijn oplossing nadert.

Het Ministerie van Oorlog heeft veel aandacht voor de moeilijkheden, waar het hierover gaat. Maar het gaat langzaam. Het duurt soms eindeloos lang, voordat er voor de militairen een aantal woningen beschikbaar komen. Er is geen reden, een speciaal verwijt te richten tot de militaire autoriteiten. Het verschijnsel is algemeen. En daarom blijft de vraag klemmen: hoe komen wij tot een woningproductie, tot een woningindustrie, die het mogelijk maakt, dat tekort sneller in te halen?

Het is moeilijker, dan men denkt. Ook omdat we bezwaren zien tegen een situatie, waarbij men in een catalogus een woning kan bestellen, en het karakteristieke en persoonlijke van de woningen volstrekt verloren gaat, doordat er alleen maar meer enkele fabrieksmerken in zwang blijven. Wij voegen dit er allemaal bij, omdat wij niet de schijn op ons willen laden, alsof wij geen moeilijkheden zien, en de trage gang van zaken alleen maar willen wijten aan de bureaucratie of aan een verkeerde geest in de bouw-wereld.

Maar wij moeten wakker blijven. Wij mogen niet berusten en tot elkaar zeggen: er is niks aan te doen, bij het metselen moeten de stenen nu eenmaal een voor een worden gelegd, en dat kost tijd. Het zal nog wel vele jaren duren, voordat het woningtekort is ingehaald en wij moeten de mensen maar leren, geduld te oefenen.

Zo'n redenering vinden wij falikant verkeerd. Er moet onvrede blijven met deze toestand. Wij moeten ons bewust blijven, dat de woningnood een verschrikkelijk kwaad is in ons volksleven. Want alleen die onvrede houdt het volk wakker; alleen zo blijven wij uitkijken; alleen uit de spanning wordt nieuw initiatief geboren.

Van Alphen

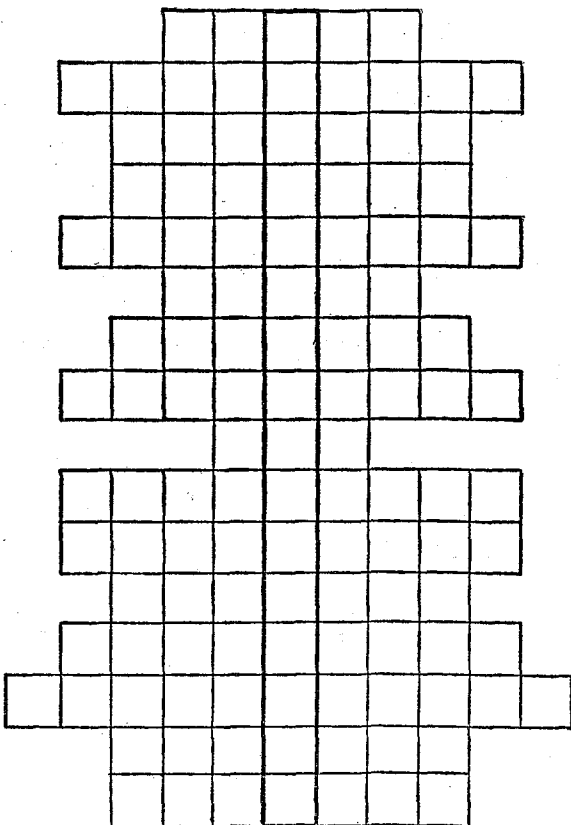
Nee, wij bedoelen niet de dichter Van Alphen, die ons aan de slagzin heeft geholpen: mijn leren is spelen, maar het A.R. kamerlid van Alphen. Hij behoorde niet tot de briljante kamerleden, waarover later in parlementaire geschiedenissen wordt geschreven. Maar één ding is van hem bekend gebleven: hij las iedere winter Ongeloof en Revolutie van Groen van Prinsterer. En Prof. Fabius heeft eens met de hem bekende licht satirieke toon gezegd: voor kamerleden nóg aan te bevelen, desnoods om de andere winter. Er verschijnen tegenwoordig veel beschouwingen over de politieke ontwikkeling van Frankrijk. Over het opportunisme, de partijzucht en de stuurloosheid in de Franse politiek.

Wie dieper op de zaak wil ingaan, zal er nog goed aan doen, deze winter Ongeloof en Revolutie van Groen van Prinsterer te lezen, en dus voor eenmaal het voorbeeld van Van Alphen te volgen.

PUZZLE

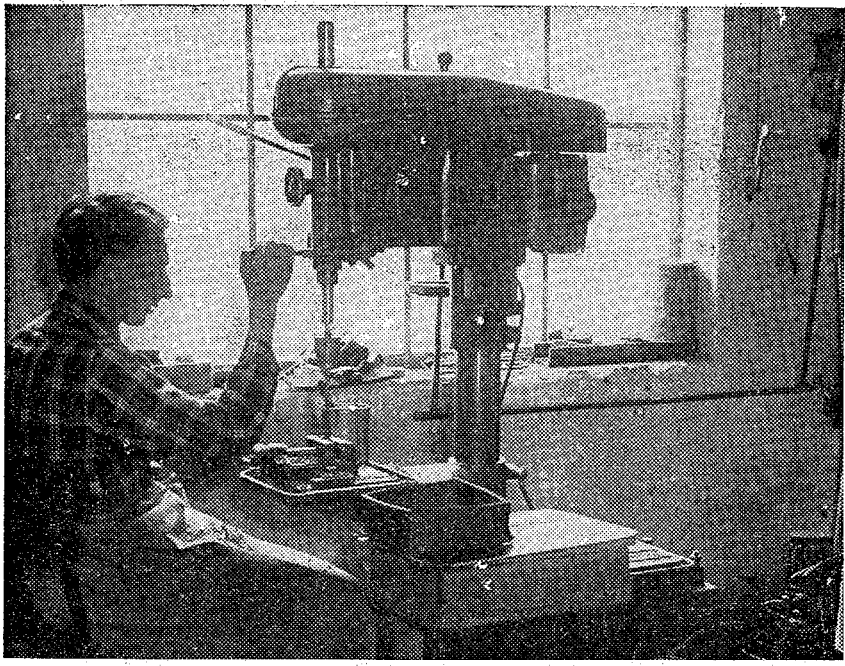
De middelste letters vormen van boven naar beneden gelezen een zaak die in de komende maanden onze volle aandacht opeist.

1. Links-socialistisch politicus in Engeland.
2. Stad waar de inhuldiging van de Koning plaats vindt.
3. Prins van Oranje, die Breda met een turfschip veroverde.
4. Voormalige minister van buitenlandse zaken.
5. Wordt veelal ingesteld om vraagstukken tot een oplossing te brengen.
6. Plaats waar Kuyper in 1863 predikant werd.
7. Premier van Australië.
8. In 1572 dapper door Rabenhaupt verdedigde stad.
9. Afkorting van een persbureau.
10. Naam van een dagblad.
11. A.R. minister-president.
12. Een van de grondleggers van de S.D.A.P.
13. Bekend Engelsman en amateur-schilder.
14. Lid van de redactie van Ned. Gedachten.
15. Gebiedsdeel van Frankrijk in N. Afrika.
16. Stad, waar in 1579 een bekende unie werd gesloten.

Uitslag vorige puzzle

1. e	11. Irene
2. U	12. Veerman
3. G	13. Boelganin
4. F	14. Liberalisme
5. W	15. Binding
6. D	16. Kieft
7. A	17. Gerbrandy
8. P	18. Kabinet
9. D	19. Cnv
10. B	20. Algra

Het bedienen van een boormachine in de Utrechtse werkplaats

De minder-validen: een so

't Was gebeurd in de grote lashaal; de loopkraan had langzaam de lijnen strak getrokken, toen het zware werkstuk uit de strop gleed.

Een geschreeuw... maar te laat. Het blok metaal had Bort van Dam schijnbaar dodelijk getroffen.

't Viel mee. Dat is te zeggen: de dokter constateerde een tot boven de knie verbrijzeld rechterbeen en een danig verminkte linkervoet.

En toen Bort uit het ziekenhuis kwam, was er van zijn rechterbeen nog een stompje over, terwijl zijn linkervoet niet meer was dan een grillige klomp.

Maar wat erger was: Bort van Dam was in de maanden na het ongeval een cynisch man geworden, tot verwondering van allen die hem niet anders gekend hadden dan sterk en goedsmoeds.

Hij had in het ziekenhuis tijd gehad om na te denken over zichzelf, over zijn gezin en over de toekomst. Vooral over de toekomst.

De vakman van weleer zou voortaan een stumper zijn, een last voor zijn vrouw en een schadepost voor de verzekering.

Bort van Dam zou van nu aan opgenomen zijn in het leger der minder-validen: de blinden, de lammen, de mismaakten...

Recht voor een blinde ambtenaar

Een ambtenaar, geleidelijk aan geheel blind geworden op 40-jarige leeftijd, wist met een bewonderenswaardige energie en wilskracht braille-schrift te leren.

Daarna zag hij nog kans om het blindtypen en de braille-stenografie geheel meester te worden.

Men zou zeggen: dit moest toch wel allerwegen waardering vinden, ook bij de ambtelijke chefs.

Echter niet alzo: de man werd afgekeurd en voorgedragen voor invaliditeitspensioen, waarmee hij evenwel geen genoegen nam en uiteindelijk in beroep kwam bij de Centrale Raad van Beroep.

Dit hoogste rechtscollege in ambtenarengeschillen stelde de blinde ambtenaar in het gelijk:

„Overwegende, dat reeds thans kan worden gezegd, dat klager tengevolge van zijn blindheid niet blijvend ongeschikt is;

overwegende, dat er een goede mogelijkheid bestaat dat klager, naarmate hij zich meer ontwikkelt en de aanpassing verder vordert, meer gevarieerd en hoger te waarden werk zal kunnen verrichten, waarbij er een redelijk uitzicht bestaat, dat hij na verloop van tijd een volwaardige plaats zal kunnen bezetten;

Rechtdoende in naam der Koningin, verstaat, dat klager niet ongeschikt is.”

Dat de gedachte van de volledige revalidatie ook ingang blijkt te hebben gevonden bij de administratieve rechter, stemt tot grote voldoening!

Geen noodlot

DE DOEM der onvolwaardigheid heeft eeuwen lang gerust op allen die door geboorte, ziekte of ongeval lichamelijke of geestelijke afwijkingen hadden.

Men wist niet beter of invalide was invalide. En bij een invalide hoorde armoede en bij beide een bitter gemoed en een sterk gevoel van minderwaardigheid.

Deze noodlotsgedachte moet duizenden beheerst hebben tot het ogenblik dat een zekere meneer Guyot in 1790 zijn school voor doofstommen stichtte.

Het bleek — tot verbazing der aanschouwers — mogelijk doofstommen te bevrijden van liefdadigheid (en van de staat) en hen op te leiden tot volwaardige arbeidskrachten en hen, dusdoende, in staat te stellen in eigen levensonderhoud te voorzien.

De noodlotsgedachte evenwel is hardnekkig. Ook in Nederland.

Want het moest tot 1921 duren alvorens in de Ongevallenwet een bepaling werd opgenomen omtrent de herscholing van een door een bedrijfsongeval getroffen.

Niet dat van toen aan op ruime schaal getracht is invaliden wederom gezond en krachtig te maken. De bepaling in de Ongevallenwet was

meer een wolkje als eens mans hand; maar wolkje. Het defaitisme was in elk geval broken, ook al door de ervaring elders in de eerste wereldoorlog opgedaan met de revalidatie van oorlogsverminkten.

De ervaring met het revalidatie-werk, tijdens de tweede wereldoorlog met oorlogsslachtoffers in Engeland opgedaan, heeft voorts een kracht stoot gegeven aan de ontwikkeling in Nederland.

En al is het waar, dat Nederland, in verking met b.v. Engeland en Amerika, nog achterstand heeft in te halen, niet ontkend worden, dat vooral na de bevrijding het revalidatie-werk hier krachtig is aangevat. En succes!

Waar gaat het om?

Dat ons gehele volk groot belang heeft bij goede zorg voor minder-validen, schijnt nu weinig te zijn doorgedrongen.

Dr J. S. Struvingh heeft in zijn proefschrift van enkele jaren geleden, berekend, dat opgezet revalidatie-werk een jaarlijkse besparing geeft op renten en ondersteuning een stordige 30 miljoen gulden.

Voorwaar geen kleinigheid.

Toch zijn wij geneigd — uit een oogpunt algemeen belang bekeken — meer waarde hechten aan de maatschappelijke kant van zaak, om het zo maar eens uit te drukken.

Immers, men schat het aantal personen, in enigerlei vorm voor revalidatie in aanmerking in ons land op ruim 200.000. Dit aantal vermoedelijk nog elk jaar stijgen, mede wegens het toenemend aantal ernstige verkeersongevallen.

Dit alles wil zeggen, dat wij in Nederland enkele honderdduizenden mensen hebben, geen productieve arbeid verrichten en wier geen vruchtbare bodem is voor het ontstaan minderwaardigheidsgevoelens, die uiteindelijk kunnen leiden tot onsociale eigenschappen, dat deze personen hun omgeving bepaald in gunstige zin beïnvloeden, lijkt ons duidelijk.

Trouwens, het belang van het individu van de minder-valide persoonlijk, vereist revalidatie, al moet het dan wat geld kosten.

In ons ontwerp program van actie worden doel van de sociale politiek o.m. gesteld wekken en versterken van het verantwoordheidsbesef van de enkele mens". Terecht!

En daarom geve men de minder-valide ductieve arbeid, die past bij zijn aanleg en men, opdat hij daardoor weer ten volle de verantwoordelijkheid voor zijn levensonderhoud

• Teleurstelling

DE JAARWISSELING heeft heel wat politieke figuren voor de microfoon gebracht. Van hen noemen wij het eerst de minister-president, Dr W. Drees, die zich op Oudejaarsavond met een korte toespraak via de Vara tot het Nederlandse volk richtte. Dr Drees stelde vast, dat wij in vele opzichten met voldoening op 1955 kunnen terugzien. Het is een jaar van herdenken geweest. We hebben de offers, die de oorlog vroeg, de bevrijding en het herstel van de afgelopen tien jaren herdacht. Voor mij persoonlijk, zo voegde de minister-president daaraan toen, is het een teleurstelling geweest, dat de tegenstellingen in ons volk in de loop van deze tien jaar scherper geworden zijn.

Het is niet voor de eerste keer, dat we deze teleurstelling over de verscherping van de tegenstellingen in het naoorlogse Nederland horen uiten. Zij viel de laatste jaren voortdurend te beluisteren in de kringen van hen, die de doorbraak aanhangen. Men schijnt zich in de Partij van de Arbeid niet te kunnen of te willen realiseren, dat de verschijning van deze partij en daarmee de verwezenlijking van de doorbraakgedachte noodzakelijk moest leiden tot een heftige en principiële tegenstand van de zijde der confessionele partijen.

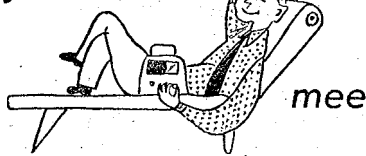
Wanneer voorstanders van de doorbraak hierover hun teleurstelling uiten, doen zij dat in wezen over het feit, dat zij er niet in geslaagd zijn ons volk voor de doorbraak te winnen. Zij kunnen daarin niet slagen, omdat — om een citaat te gebruiken uit de toespraak, die de K.V.P.-voorzitter, mr Van Doorn op Nieuwjaarsdag hield — „de doorbraak een vergissing was, een uitvinding die niet past bij de aard van ons volk”

• K.V.P. gaat zaaien

OPMERKELIJK was het, dat prof. Romme, die op Nieuwjaarsdag sprak over „De K.V.P. in 1956” zijn toespraak begon met „Waarde landgenoten”. De voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de K.V.P. bleek daarmee inderdaad een bepaalde bedoeling te hebben. „Wij wendden ons tot niet-katholieken en katholieken, want allen

gaat de K.V.P. aan”, zei hij. Prof. Romme betoogde, dat elke partij een ontwikkeling doormaakt; bij de ene partij gaat dat wat stormachtiger dan bij de andere. Bij de Nederlandse socialistische federatievond grondslag meer op een breuk dan op een evolutie. De K.V.P. ontwikkelt zich geleidelijk, niet in socialistische of liberale richting, maar haar doelstelling wordt anders. Dit houdt, aldus prof. Romme, verband met het vorderen van de emancipatie van het katholieke volksdeel. „Het oogsten voor de

Wij luisterden

katholieken wordt zaaien voor het hele volk. Het nemen van de K.V.P. wordt geven”. Weliswaar is de emancipatie van de katholieken nog niet geheel voltooid. „We moeten nog genoeg nemen met het benauwde plaatsje aan de tafel van de ambtenarij, er moet nog veel bereikt worden op het gebied van de gezinspolitiek en het onderwijs, maar wij menen als katholieken samen iets te zeggen en iets te brengen te hebben buiten onze kring. De K.V.P. gaat zich opmaken om zich de grootste mogelijke invloed in de zaken van de staat te verwerven”, zo verklaarde prof. Romme.

Eerlijk gezegd komt ons deze schets van een evolutie wel wat gezocht voor. We kunnen ons geen politieke partij voorstellen, die er niet van het moment van haar oprichting af op uit is zich de grootste mogelijke invloed op staatkundig terrein te verwerven. Evenmin kunnen we ons een serieuze politieke formatie voorstellen, die niet de pretentie heeft iets te betekenen voor het hele volk. De verklaring van prof. Romme roept vragen op over de politiek, die de K.V.P. tot dusverre gevoerd heeft en over de politiek, die zij gaat voeren. Zij vraagt de belangstelling en niet minder

de waakzaamheid van het protestants-christelijke volksdeel.

• Ministeriele wensen

DRIE MINISTERS hebben op Nieuwjaarsdag voor de K.R.O.-microfoon hun mening gegeven over 1956. We hoorden minister Witte de wens uitspreken, dat zoveel mogelijk mensen dit jaar over een eigen woning zullen beschikken, dat er tenminste 70.000 woningen gebouwd zullen worden en dat de gehele bouw-wereld zich zal inspannen om de productiviteit op te voeren.

Daarna kwamen onze beide A.R.-bewindslieden aan het woord. Minister Algera noemde 1955 een belangrijk jaar in de geschiedenis van de waterstaat, omdat in dat jaar het ontwerp-Deltawet werd ingediend, het concrete plan voor een menselijkerwijze gesproken afdoende beveiliging van een groot deel van Nederland. „Moge God ons de kracht schenken om de taak te volbrengen, die Hij in onze handen heeft gelegd, om in afhankelijkheid van Hem werkzaam te zijn in het belang van ons vaderland”, was de wens van de minister voor 1956.

Minister Zijlstra herinnerde er aan, dat 1953 het begin, 1954 de voortzetting en 1955 de voltooiing van de hoogconjunctuur bracht en hij sprak de verwachting uit, dat de gunstige omstandigheden zich in het nieuwe jaar waarschijnlijk wel zullen voortzetten. Het staat wel vast dat er te eniger tijd wel eens storingen zullen optreden, maar we weten niet of zij zich zullen verscherpen tot een crisis. Niemand kan daarover zekerheid geven, maar met goed recht kan men betogen, dat het gevaar van een crisis kleiner is dan vroeger.

De resultaten van de loon- en prijs-politiek noemde de minister van economische zaken bemoedigend. „Het zal de grote opgave voor 1956 zijn de prijsstabilisatie, koste wat het kost, te handhaven. Alleen dan betekent een toonsverhoging in geld een inkomensverhoging in goederen, alleen dan beschermen we de vergeten groepen, niet alleen met het woord maar ook met de daad.”

Het deed goed deze uitspraken van onze ministers aan het begin van het nieuwe jaar te horen.

Montage-arbeid in de werkplaats voor minder-validen te Utrecht.

Vol probleem

weehonderdduizend mensen vragen om een waardige plaats in de maatschappij

Bovenal opdat hij daardoor zich weer waardig mens kan gevoelen, die een nut als in de maatschappij bekleeft.

Niet alleen geld

... blijkt wel, dat met geld niet alles goed is. Dat wil zeggen: geld voor de ge-

... versta ons overigens wel. Wij pleiten niet schaffing van ongevals- of invaliditeits-erder het tegendeel. Want — om ons even getroffen arbeider te bepalen — hij ont-... *algehele* arbeidsongeschiktheid slechts... te; een ongemotiveerd laag percentage, ... mening.

... nogmaals, daar gaat het niet om. De... der-validen in ons land moeten aan... worden geholpen, zodat rente of onder-... overbodig wordt; in het belang van het... zelf en in dat van de hele maatschappij... dan ook bijzonder verheugend, dat de... vandaag haar taak breed opvat en... meer uitsluitend bezig houdt met de... der eigenlijke ziekte-verschijnselen.

Een kijkje in de ruime werkplaats in Dordrecht. Op de achtergrond de stamperij.

Dat laatste geldt trouwens niet minder voor de betrekkelijk vele werkplaatsen waar minder-validen weer geschikt worden gemaakt voor een volwaardige arbeidsplaats.

Ja, die volwaardige plaats in het arbeidsproces. Sommige werkgevers en instellingen geloven daar

Afbakeningslantaarns worden vakkundig in Dordt gespoten.

... is de ziekte uitgewoed, dan blijft er een... de medicus.
... intussen geen geringe zaak, want het... en geld.
... *atie-specialisten zijn algemeen van oor- met pogingen om de patiënt voor alge- liditeit te behoeden en hem weer gezond... tigt te maken voor een plaats in het... proces, moet worden aangevangen... na aankomst in het ziekenhuis.*
... men weet het: de ziekenhuizen zijn vol;... am personeel komt men tekort.
... de komt er van revalidatie, reeds on-... k in het ziekenhuis, helaas nog maar wei-... ht.

eenvoudig niet in. Een symptoom van dit ongelooft willen velen zien in de mededeling in advertenties: niet brildragend.
Maar hoe dat ook zij, vast staat, dat het in het algemeen volstrekt onjuist is om de gebrekkige het etiket van minderwaardigheid op te plakken.
De werkplaatsen voor minder validen zijn er om het te bewijzen. Men doet er alles om de minder-valide weer nieuwe bekwaamheden te geven in een sfeer, die zoveel mogelijk die van het vrije bedrijf benadert.
In dit verband verdient bijzondere aandacht de toepassing van vele bepalingen van de c.a.o. voor de metaalindustrie, in een werkplaats, waar voornamelijk metaalwaren worden vervaardigd. Tevens werken de minder-validen daar tot vol- doening in tarief en heeft men een gekozen kern.
Door dit alles wordt de overgang naar het gewone bedrijfsleven des te gemakkelijker. En gelukkig zijn er per jaar velen, die „doorstromen“. Wat dat betreft is de krappe arbeidsmarkt zeer gunstig voor onze minder-validen. Een voor- deel, dat wij ze intussen gaarne gunnen!

B. BIL

Minder-valide, niet minderwaardig

... DATIE is het weer geschikt maken... een plaats in het productie-proces van... met gebreken en euvels, zodat zij niet... ankelijk zijn van anderen.
... ggen het niet helemaal juist. Want de... ou gevestigd kunnen worden dat de min-... dus zelf niets behoeft te doen. Integen-... wil tot medewerking is voorwaarde voor... esvolle behandeling!
... het voor een gezond mens bijna niet voor... dat die wil soms ontbreekt, of zeer... Wie wil nu niet graag weer geheel vol-... zijn?
... wachte zich voor een hard oordeel. Het... de minder-valide niet uitsluitend de fi-... zorgen, die hem zo zwaar drukken. Ja,

... veel neerdrukkender is het besef onvol-... en overbodig te zijn. En dan treedt spo-... minderwaardigheidsgevoel op in een bitter... omdat hij maar één ding ziet: zijn gebrek... is het een eerste vereiste de aandacht af... van zijn euvel en zijn wil te richten op... euw — doch wellicht anders — arbeids-... en dus onafhankelijk maken.
... Gaarna kan de lichamelijke revalidatie... en onder leiding van specialisten ver-... an revalidatiecentra, zoals wij er in Ne-... enkele rijk zijn en die zulk voortreffelijk... richten.

Samenwerking noodzakelijk

In de loop der laatste tien-tallen jaren is het revalidatie-werk gaandeweg tot groter bloei gekomen.

Na 1921 kreeg de Rijksverzekeringsbank op grond van de Ongevallenwet de mogelijkheid om getroffen en op kosten van het ongevallenfonds te herscholen of om te scholen.

De in 1927 aan het particulier initiatief ontsproten vereniging A.V.O. heeft wel zeer baanbrekend werk verricht en doet dat nog, evenals trouwens andere particuliere instellingen zoals de bekende kruisverenigingen.

Dat het particulier initiatief in het revalidatie-werk uitstekende resultaten kan bereiken is in de loop der jaren voldoende aangetoond. Er is dan ook, naar onze mening, geen reden om wat hier door particuliere instellingen werd tot stand gebracht, in beginsel te doen voortzetten door de overheid, zoals een daartoe speciaal ingestelde staatscommissie in 1938 nog adviseerde.

De ontwikkeling van het revalidatie-werk geeft te zien, dat de particuliere instellingen of stichtingen door de overheid worden gesteund. Een ontwikkeling, die, naar minister Suurhoff het vorige jaar heeft verklaard, door

hem wordt toegejuicht.

Hoewel de laatste jaren vele werkplaatsen voor minder-validen zijn geopend, moet toch worden betwijfeld of met name de gemeentebesturen aan deze belangrijke zaak wel voldoende aandacht schenken.

Met name geldt dit voor de kleinere gemeenten. Het is ook niet altijd gemakkelijk om in een betrekkelijk kleine plaats tot oprichting van werkplaatsen voor minder-validen te geraken.

Dit probleem zou echter kunnen worden opgelost door het verzorgingsgebied van een zodanige werkplaats een grotere omvang te geven.

Een samenwerking door middel van een gemeenschappelijke regeling tussen een aantal kleinere gemeenten kan hiervoor een oplossing bieden.

Daarnaast is een goed samenspel met het bedrijfsleven van grote betekenis.

Dikwijls ontmoet men een ongemotiveerd bezwaar om minder-valide vakmensen in dienst te nemen.

Het geven van een goede voorlichting kan bijdragen om dit vooroordeel weg te nemen. Van grote betekenis is het ook als de overheid wat dit betreft in de staats- of semi-staatsbedrijven het goede voorbeeld doet geven.

Zit U in de war
BEL OP
K 1820 — 5370
LAS EN
CONSTRUCTIEWERKPLAATS
C. J. de Vos
GOUDA

N.V. Aannemers. en Handelsbedrijf
VAN OORD
Hoogstraat 73a
Werkendam
Telefoon 444
RIJSWERKEN
GRONDWERKEN
ASFALTWERKEN

J. de Kort
METSSEL. EN TEGELBEDRIJF
Ook voor
Onderhoudswerken
Berenstraat 30 - Tel. 33422
Amsterdam

AMSTLEVEN levensverzekering

INNEMEE & ZN N.V.

**BEGRAFFENIS-
TRANSPORT**

DEN HAAG
Telefoon 115940

HAARLEM
Telefoon 10441

DELFT
Telefoon 1642

Onmiddellijk
ter plaatse
te
ontbieden

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ

JOH. LUYK

AMALIA VAN ANHALTSTRAAT 40-44
EINDHOVEN - TELEFOON 4512

*Periodieken
Handelsdrukwerk*

J. DE VRIES

COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN

O.Z. Achterburgwal 173
Tel. 47126
Privé Olympiakade 60
Tel. 94152
AMSTERDAM

N.V. AANNEMERSBEDRIJF
voorheen

H. DE BAAT

Directie:
E. C. de Baat - T. H. de Baat
Kantoor: Ceintuurbaan 179
Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

C. Lind & Zoon

Ag. 1826
KASSIERS EN COMMISSIONAIRS
IN EFFECTEN
Ketzersgracht 546 - Amsterdam

Telefoon
41154, 31369, 34213, 30214
Effectenbeurs Nis. 8,
Telefoon 49328 en 46640
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

**AVONDMAALSTELLEN
DOOPBEKKENS
OFFERSCHALEN enz.**
in Zilver en Pleet-zilver.

Op aanvraag worden U de prijscou-
rant en afbeeldingen gratis toege-
zonden. Franco verzending door ge-
heel Nederland.

D. J. H. EIKENDAL
Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

n.v. drukkerij van haeringen
Prinsegracht 126 / 's-Gravenhage
Telefoon 33.41.20 - 33.41.21

★
speciaal adres voor uw:
HANDELSDRUKWERK
DISSERTATIES
TIJL SCHRIFTEN
BOEKWERKEN

Op uw vraag zullen wij u gaarne
bezoeken.

**ASSURANTIEKANTOOR
„HET STICHT”**

P. BOUMAN
BEETHOVENLAAN 45 - TELEF. 19458
UTRECHT

Alle verzekeringen
Afd. makelaardij

Kopen en verkopen van huizen etc.
Hypotheeken. Taxaties.
Vraagt vrijblijvend inlichtingen, ook om-
trent nieuw te bouwen woonhuizen.

**N.V.
HOUTHANDEL EN
ZAGERIJ**

**P. C. van Drimmelen
& Zonen**

Zwijndrecht
Tel. 4765 en 6446

UIT PERS EN PERIODIEK

Dit jaar is een

Verkiezingsjaar

• **Zwakte**

De Nieuwe Rotterdamse Courant schrijft in een artikel, getiteld „Tussen hoop en vrees” o.m.: „Het politieke beeld dat ons land in 1955 heeft vertoond, geeft minder reden tot voldoening. Ons „politisch gestel” — om deze term van Thorbecke nog eens te bezigen — heeft zijn zwakten niet geheel kunnen verhullen. Een van de brandende vraagstukken, de voorziening in de woningnood en de daarmee nauw samenhangende optrekking van het bij de economisch-sociale ontwikkeling te zeer achtergebleven huurpeil, is weinig nader tot een oplossing gebracht.....

De zwakte van ons „politisch gestel” openbaarde zich in de voorzomer juist te dezen aanzien in het weinig doortastende regeringsvoorstel voor een hinkende huurverhoging waar niemand een goed woord voor over had, maar dat door de kamer-meerderheid, die een kabinetscrisis veroorzaakte, niet door een doeltreffender oplossing kon worden vervangen. Gebrek aan voortvarende leiding en aan politieke tactiek leidde tot een hoogst wonderlijk conflict dat met het aanblijven van het kabinet eindigde; de gevonden zakelijke oplossing was de best mogelijke onder de gegeven omstandigheden, maar de omstandigheden bleken eens te meer niet te deugen: de tweeslachtige grondslag van onze partijvorming verwaagt de grenzen tussen de maatschappelijke beleidsopvattingen met als gevolg een zwak beleid juist in een allerbelangrijkste zaak. Te dezen aanzien is van 1956 weinig verbetering te verwachten. De Kamerverkiezing kan door niemand nauwkeurig te voorspellen verschuivingen teweegbrengen, maar de grondslag van ons partijwezen zal er niet of nauwelijks door worden aangetaast.”

• **Keuze**

De Volkskrant schrijft in een artikel „Voor de keuze” o.m.:

„In de politiek wordt 1956 een belangrijk jaar. Het is het jaar van de verkiezingen, waarvan de uitslag met evenveel spanning tegemoet wordt gezien als bij de eerste politieke krachtmeting na de oorlog. De inzet is ook dezelfde. Hoewel de feitelijke verhoudingen al tien jaar een antwoord geven, heeft de politieke strijd, vooral van de laatste jaren, ertoe geleid, dat nogmaals een uitspraak over de partijvorming wordt verlangd. Willen katholieken en protestanten de „doorbraak”, dus opgaan in een gemengde partij, of willen zij vasthouden aan hun partijen op de eigen levensbeschouwelijke grondslag?”

In deze strijd staat de K.V.P. als politieke organisatie van de katholieken, in het middelpunt. Dat blijkt ook weer uit een nieuwjaarsartikel van de voorzitter van de PvdA, de heer Vermeer, in PARAAAT..... de bedoeling van de heer Vermeer is duidelijk: hij wil vooral de katholieke arbeiders bang maken, dat het straks met de vooruitstrevende politiek van de KV² uit zou zijn. En die vrees zou hen er dan toe moeten brengen om voor „de doorbraak” en de PvdA te kiezen

De katholieke arbeiders gaan uit van het tot nu toe

door de KVP gevoerde beleid en van het nieuwe KVP-program. Noch het een noch het ander geeft reden tot vrees, wel tot vertrouwen. Dat vertrouwen is ook gebaseerd op eigen kracht en invloed. En niet ten onrechte, want als „de doorbraak” nu een uitspraak op het politieke vlak vraagt, een „doorbraak” op het sociale vlak hebben de arbeiders al in ver verleden afgewezen.....

Tegen die achtergrond lijkt het nog minder waarschijnlijk, dat de katholieke arbeiders juist nu voor een politieke „doorbraak” zouden kiezen. Een katholieke partij is de logische conclusie van wat zij altijd hebben voorgestaan.....”

• **In de lappenmand**

De parlementaire correspondent van De Volkskrant spreekt in zijn jaaroverzicht over een „zwart blad in rood historische boek” en zegt dan o.m.:

„Het socialisme zit in de lappenmand. In 1954 konden velen nog ontkennen, dat er iets aan de hand was, maar in februari 1955 mopperden afgevaardigden op het PvdA-congres in Leiden over de onenigheid tussen de socialistische Kamerleden (geleid door mr Burger) en de socialistische ministers (geleid door dr Drees) en over de openlijke, stekelige opmerkingen, waaruit de meningsverschillen al te duidelijk naar voren kwamen. In het voorbijgaan veroordeelde het congres de club van uiterst linkse socialistische binnen eigen gelederen — het sociaal democratisch centrum.....

De minister-president heeft ondanks alle stormen volgehouden, dat de samenwerking met de grote katholieke en protestantse partijen de beste oplossing is en voorlopig blijft. De PvdA staat voor de keuze te wachten tot zij met St Juttemis meer dan de helft van de zetels krijgt, om dat echt socialisme door te voeren of nu samen met anderen een niet-socialistisch, maar sociaal beleid te voeren.

Het socialistische paradepaard is het draven moe en

zou liever aan zijn memoires beginnen. Zijn hernieuwde leiderschap is hoopvol voor het behoud van de huidige politieke constellatie, doch geeft geen garantie. Er kunnen zoveel andere redenen zijn geweest, waarom hij slechts voorlopig voorop moet blijven lopen. Misschien wilde de partij-leiding een onoverwinnelijke strijd tussen de kandidaatopvolgers (Mansholt, Suurhoff enzovoort) in de maanden voor de verkiezingen voorkomen.

• **Verkiezingskoorst**

Vrij Nederland schrijft dat een nieuwe verkiezingskoorts ons te wachten staat en merkt o.m. op: „Zo erg a's daar (Frankrijk) grijpt de verkiezingsziekte ons volk niet aan. Daar staat echter tegenover, dat in de vier jaren tussen de verkiezingen van 1952 en die van '56 in het Nederlandse gezin nimmer een normale toestand heeft geheerst. De oorzaak is, dat de Katholieke Volks Partij van Romme na de verkiezingskoorts van 1952, die een nederlaag van die partij met zich heeft gebracht, nooit meer gezond is geworden. De KVP is als een zieke man uit de verkiezingen van '52 te voorschijn gekomen en heeft als een lastige patiënt het leven in het Nederlandse gezin verzuurd.....

Toch moet bij deze gezinsverhouding de verlamme invloed van de verkiezingskoorts ernstiger werken dan ooit tevoren. Men ziet de verschijnenselen trouwens reeds thans aan de gemakzucht die het optreden van het kabinet in deze maanden kenmerkt.

Moet een kabinet het als zijn hoogste missie beschouwen, de politieke vrede onder alle omstandigheden te conserveren, zozeer, dat alle eigen initiatieven daarvoor opzij moeten gaan? Dat is ons bepaald wat al te behoudend.

Nu is door een merkwaardige omstandigheid het behoudend karakter aan dit kabinet niet vreemd. In de eerste plaats al door de getalsverhouding, die tien confessionele ministers, van wie

er negen tot de conservatieven moeten worden gerekend, tegenover slechts vijf progressieven stelt. Niettegenstaande het feit, dat de P.v.d.A. de sterkste partij in het parlement is, staan tegenover vijf PvdA-ministers er zes van de KVP.....

Wanneer men de socialistische ministers in dat kabinet neemt, zijn dat, met één enkele uitzondering wellicht, stuk voor stuk zeer sterke figuren in hun partij. Neemt men daartegenover de KVP-ministers, dan treft het dat vrijwel geen van deze zes veel invloed op de KVP mag worden toegekend. Het resultaat van die constellatie is, dat indien er in het kabinet belangrijke zaken aan de orde zijn, de KVP vrijwel automatisch haar zin moet krijgen. Want terwijl de in hun partij zo gezaghebbende PvdA-ministers in dergelijke conflicten bij herhaling de PvdA-fractie in de Tweede Kamer hebben weten te overreden, steun te geven aan het standpunt dat deze ministers in kabinetszaken zouden innemen, hield anderszits de zwakte van de KVP-ministers in, dat zij het kabinet niet de steun van de KVP in uitzicht zouden kunnen stellen, indien niet die en die wensen van Romme zouden worden gehonoreerd. Een gemeenlijk geschiedt het dan volgens decreet van de KVP-fractie.

Door het sterke gehalte van het PvdA-element in het kabinet, en door het feit, dat de KVP-ministers in hun partij steeds van het tweede plan zijn, heeft de KVP-fractie aanzienlijk vee meer invloed op de gang van zaken in het kabinet dan de PvdA. Slechts één keer heeft de PvdA er op zeer principiële gronden voor gepast, op deze ingenieus geconstrueerde wijze onder het juk van de zieke man door te gaan. Dat leidde toen tot de kabinetscrisis van Mei. In een volgend kabinet — aangenomen dat de PvdA opnieuw samen zal gaan met de KVP — zal met het oog op die toestand de PvdA echter aanzienlijk hogere eisen moeten stellen aan het gehalte van de ministers die de KVP beschikbaar zal stellen. Want deze hoogst onbevredigende toestand is niet nog eens aanvaardbaar.”

IN ONS COMMENTAAR

Niet socialistisch: sociaal!

Uit de bovenweergegeven citaten blijkt wel, dat de verkiezingsstrijd fel zal worden. K.V.P. en P.v.d.A. zullen elkaar op het heftigst bestrijden en elk voor zich proberen de grootste partij in het land te worden. Schijnbaar staan de A.R. Partij en de C.H. Unie enigszins buiten de vuurlinie. Maar dat is dan ook niet meer dan schijn. Want als de socialistische hun felle „doorbraak”-propaganda zullen voeren, zullen zij zich tevens ook tegen de beide Protestantisch-Christelijke partijen richten.

Eén ding is gelukkig. De beide A.R. ministers staan veel minder aan critiek bloot, dan hun K.V.P.-collega's. De A.R. Partij mag dankbaar zijn dat twee zo bekwame mannen als mr J. Algera en prof. dr J. Zijlstra gedurende bijna vier jaren regeringsverantwoordelijkheid hebben gedragen en dat zij hun taak op een zo lofwaaardige wijze hebben vervuld.

Niemand zal echter mogen denken, dat laatstgenoemde omstandigheid een reden kan zijn, om het bij de verkiezingscampagne maar wat kalm aan en zo zuinig mogelijk te doen.

Niet alleen van socialistische, doch eveneens van liberale zijde laat men er geen twijfel over bestaan, of de partijformatie op principiële basis zal fel bestreden worden. Daar zal de A.R. Partij bij haar propaganda rekening mee moeten houden.

Daarnaast zal ook voor de toekomst een socialistische politiek afgevoerd moeten worden. Wel een sociaal, maar geen socialistisch beleid is gewenst. Dus ook geen liberaal. Invloed van de anti-revolutionairen op het regeringsbeleid is de beste waarborg voor een waarlijk nationale politiek.

Het bevorderen van zulk een politiek is de taak, waarvoor wij in het nieuwe ingetreden jaar worden geplaatst.

Landbouwbeleid onder de loupe (III)

Verskil in inkomsten tussen weide- en gemengd bedrijf als gevolg van de prijsgaranties.

HET systeem van de garantiëprijs om de bestaanszekerheid van de boer te verzekeren, is op de keper beschouwd alleen voor de specifieke weidebedrijven verdedigbaar. Deze bedrijven immers brengen in hoofdzaak melk voort, zodat, wanneer voor dit product van overheidswege een basisprijs wordt gegarandeerd, waarin een billijke vergoeding voor arbeidsloon en ondernemersvergoeding is opgenomen, het beoogde doel in grove lijnen wel wordt bereikt. Alleen doet zich hierbij, zoals in de praktijk blijkt, de moeilijkheid voor, dat het niet zo eenvoudig is de juiste normen te vinden, waaraan deze basisprijs kan worden getoetst. De Friese en de Noordhollandse veehouder produceren de melk n.l. tegen aanmerkelijk lagere kosten dan bijv. de Zuidhollandse. Zou men daarom de basisprijs afstemmen op de productiekosten van het Friese weidebedrijf dan konden de veehouders in Zuid-Holland en in andere duurder producerende gebieden hiermee niet uitkomen. Omgekeerd zouden de Friese boeren een extra-verdienste ontvangen als de kostprijs van de melk in de „dure” gebieden tot uitgangspunt voor de vaststelling van de basisprijs voor de melk zou dienen.

Geen schapen en geen mestvee

De regering heeft daarom de methode van de „gewogen gemiddelden” gekozen, die in grote lijnen neerkomt op het distilleren van een gemiddelde kostprijs uit de verschillende waarderingen van de totale melkproducties in de onderscheidene weidegebieden. Het ligt voor de hand, dat dit geen feilloze manier is; daarvoor gaat zij veel te grof te werk. De enig juiste methode zou zijn gelegen in het vaststellen van afzonderlijke basisprijzen voor de streken met gelijke kostprijzen, maar hiermede zouden de complicaties zodanig toenemen, dat het landbouwbeleid een caricatuur zou worden van de beginselen, waarvan het uitgaat.

Dit is dan een bezwaar van de methode van de garantiëprijzen. Een ander bezwaar vinden we in het feit, dat

ook al is de melkproductie voor de weidebedrijven de kurk, waarop zij financieel drijven, de mogelijkheden voor andere producties geheel op de achtergrond worden geschoven. Op poene van het verwijt van onvriendelijkheid jegens de boeren, zouden wij het als volgt willen uitdrukken: de veehouders leunen zo zeer tegen de garantiëprijs voor de melk, omdat deze hun het risico vrijwel geheel ontnemt, dat zij onverschillig zijn komen te staan tegenover de andere mogelijkheden van het weidebedrijf.

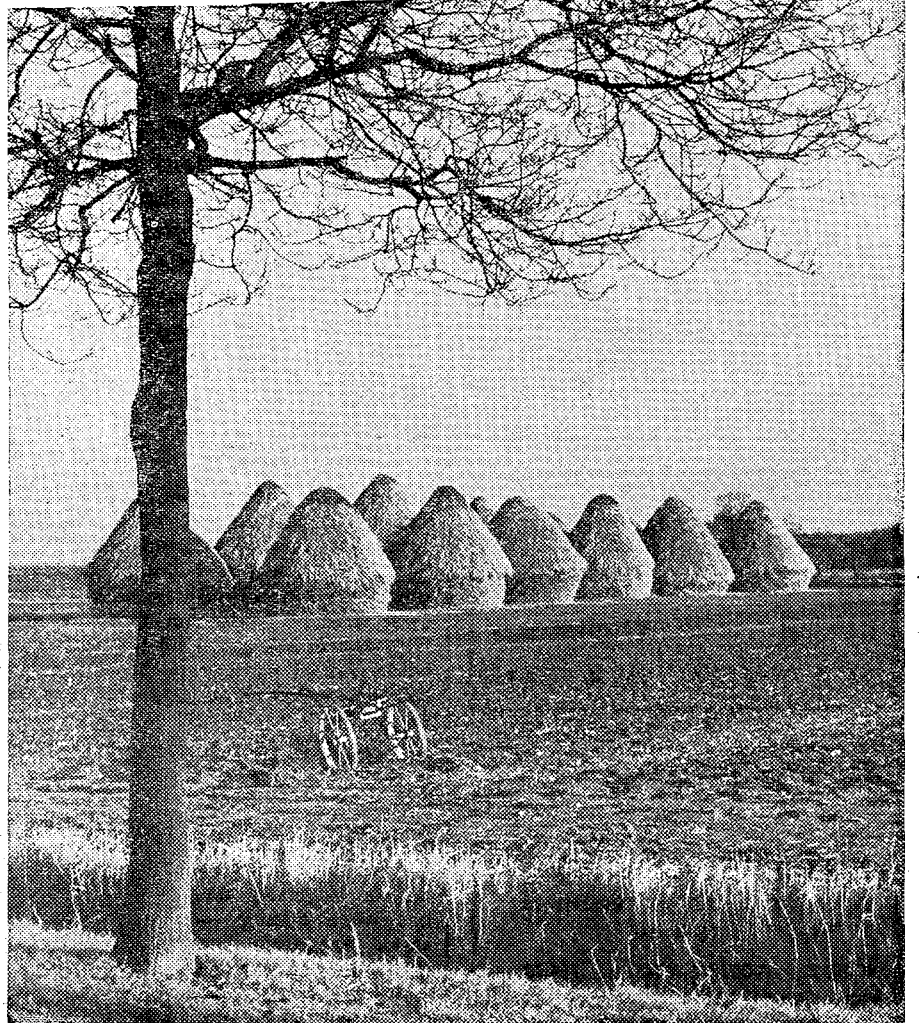
Om dit met enkele voorbeelden te illustreren: de schapenteelt in ons land is zeer lonend, zeker in de laatste jaren. Toch zijn er maar weinig veehouders, die aan deze teelt aandacht schenken. Ook de vetweide, d.w.z. het weiden van rundvee speciaal met het oog op de slacht, zou een belangrijke bron van inkomsten voor de veehouderij kunnen betekenen. Niettemin kunnen de bedrijven, die deze tak uitoefenen met een lantaarntje worden gezocht. Waarom die verwaarlozing van de schapenteelt en de vetweide? Is men niet geneigd aan te nemen dat deze het gevolg is van een gebrek aan belangstelling voor de producties, waarvan de prijzen niet van overheidswege worden gegarandeerd?

Voor de gemengde bedrijven, die gezamenlijk ongeveer de helft van de totale agrarische productie in ons land verzorgen, ligt de zaak anders. De naam gemengd bedrijf geeft al aan dat dit meer dan een of twee producten voortbrengt. Inderdaad bezitten de gemengde bedrijven een breder productiebasis dan de weidebedrijven en de gespecialiseerde akkerbouwbedrijven. Het gemengde bedrijf is feitelijk een combinatie van deze beide laatste; het produceert zowel veehouderijproducten, zoals melk, varkens, eieren, als akkerbouwproducten: rogge, haver, bieten, aardappelen en mais. Van al deze producten garandeert de regering de granen, de melk en de baconvarkens door middel van een basisprijs.

Merkwaardige inconsequentie

De prijzen van de andere producten zijn dus geheel aan de wet van vraag en aanbod overgelaten, hetgeen bij nadere beschouwing aanleiding blijkt te geven tot een merkwaardige inconsequentie, die onder bepaalde omstandigheden zeer ernstige gevolgen kan hebben voor de gehele prijspolitiek in de landbouw. Omdat de mogelijkheid bestaat, dat deze omstandigheden zich binnen afzienbare tijd zullen gaan voordoen, verdient het aanbeveling, deze inconsequentie aan een nader onderzoek te onderwerpen.

Vergelijken we bijv. het netto-overschot per ha in een van de vruchtbaarste gebieden van ons land, de Friese kleistreek bijvoorbeeld, met het arbeidsinkomen per ha in een van nature arm gebied, zoals de Veluwe, dan zien wij dat dit eerste in 1954 f 366 per ha bedroeg en het tweede ruim f 1000. Bij vergelijking van andere weide- met zandgebieden komen we steeds op deze merkwaardige verschillen tussen de opbrengsten, die voor de eerste telkens weer aanmerkelijk lager liggen dan voor de tweede.

Het behoeft geen betoog, dat de reden hiervan ligt in de omstandigheid, dat de opbrengst van de weidegebieden uitsluitend wordt bepaald door de melkproductie en die van de zandgebieden met hun gemengde bedrijfsvorm door een veelheid van producten. Hieruit blijkt dat de gemengde bedrijven aanmerkelijk meer profijt trekken van het stelsel van de garantiëprijzen dan de weidegebieden, hoewel hiervoor geen enkel motief bestaat. Weliswaar zijn het niet direct de garantiëprijzen, die de gunstiger bedrijfsuitkomsten op het zand in de hand werken, omdat de prijzen van de niet-gegarandeerde producten de laatste jaren een zeer gunstig verloop hebben gehad. Maar dit neemt toch niet weg, dat de uitkomst van de weidebedrijven hierbij zeer schril afsteken.

De vraag rijst tenslotte wat er gaat gebeuren als de prijzen van niet-gegarandeerde producten zo laag worden dat deze beneden de grens van de instandhouding van de bestaanszekerheid komen te vallen? Dan wordt deze laatste geheel afhankelijk gesteld van de basisprijzen voor de wel gegarandeerde producten, m.a.w. dan zal de boer daarin geheel zijn toevlucht gaan zoeken, want hoe meer hij zich toelegt op de productie in de gegarandeerde trits zoveel te meer zekerheid heeft hij, dat zijn inkomsten niet beneden de grens van een minimum-bestaan zullen dalen. De kans is niet uitgesloten, dat deze omstandigheid zich in de naaste toekomst gaat voordoen. Mocht dit onverhoopt gebeuren dan zijn de landbouwpolitieke consequenties hiervan niet te overzien.

Wijzen 1956

*Ze kwamen uit de verre oost gevlogen,
hun harten en hun tassen overvol;
Een blij verwachten glansde in hun ogen,
de K.L.M. bracht hen op 't platform
van Schiphol.*

*Ze werden allerhartelijkst ontvangen,
tenslotte kwam Van Krieken al weer
vrij!*

*Wij vroegen dus beleefd naar hun
verlangen:
„met spoed een conferentie”, zeiden zij.*

*Niet in Den Haag, het moest Genève
wezen,
een aderlating méér voor onze kas;
Doch Luns heeft excellent erop gewezen:
„dat daar tenslotte niets op tegen
was”.*

*Zo werden de besprekingen begonnen,
al vliëgend af en aan en door de kou.
Daar werden heel wat uren mee
gewonnen,*

*Ze zouden over Irian niet praten,
maar hoogstens éven over
Nieuw-Guinee,
En mocht het dan misschien ook weinig
baten,
men nam het en passant toch even
mee.*

*Sinds scheen de conferentie ingeslapen,
alsof men maar nooit meer beginnen zou
Doch een nieuw jaar roept ze opnieuw
te wapen,
de iranese aap springt uit de mouw.*

*Ze willen het alleen nog maar „de jure”,
nu hopen ze, schoon vol bekommernis,
Dat Nederland, opnieuw voor hete
vuren,
zal zeggen „dat er niets op tegen
is...!”*

JAAP MIJDERWIJK

FIRMA
P. de Zeeuw Jzn.
Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51
Tel. serie no. 11.34.34
Na zes uur Tel. 11.34.34-26977
GRANEN-VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP
Lid van de Rotterdamse Vereniging voor de termijnhandel in granen.

Constructiewerkplaats

„BAILY”

NIEUW-LEKKERLAND
Telefoon 36

Gespecialiseerd in
Staalconstructies
voor gebouwen

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten.

De echte Amerikaanse C - R. Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting

Firma
Rensen en v. d. Windt
voor elke directiewagen
Vraagt prijs en tekening.
Elke gewenste lengte.
Oudewater Tel. 568-03486

Fa Gebr. Dekker
HOUT- EN BOUWMATERIALEN-
HANDEL
HOOFDSTRAAT 160 - HOOGEVEEN
TELEFOON K 5290-2118

Accountantskantoor
S. M. STOLP
★
Leiden Oudewater
Tel. K 1710-26818 Tel. K 3486-486

Scheepsinstallatiebedrijf
Nederland
Oostdijk 28, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)
Voortstuwingsinstallaties
van elk vermogen.

M. C. van Staaveren
AALSMEER
Telefoon 715
Specialiteit in
ANJERSTEEKEN
FREESIAZADEN

SCHEEPSBOUWWERVEN
**A. VUYK
& ZONEN**
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

R.H.I.W.A.
Carrosserie-fournituren
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren
Fabricatie, Groothandel Im- en Export

HOUTHANDEL
K. J. Bos & Zoon
ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 113360

VAN LEEUWEN' BUIZEN
ZWIJNDRECHT

BOERHAAVE
VAN 1907
Heemskerckstraat II
's-Gravenhage
Telefoon 33 09 05

Het volk en de **BEGINSELSTRIJD**

Staat het er heus? En wie gelooft er nog in? Wie staat er op voor de strijd? En, als er nog mochten zijn, wie onder hen voor een beginselstrijd?

En als er nog van die eenlingen, uitzonderlijken mochten zijn, wie denkt er nu waarlijk nog, dat het volk, de massa, tot die beginselstrijders zou behoren? Zie in de stadsbussen, de trams, de treinen eens om u heen, hebt ge dan nog enige reden, te vermoeden, dat er mannen en vrouwen van beginselstrijd onder zijn? De treinlectuur spreekt ook een taal. En niet die van de beginselstrijd. Maar van de doding der verveling, de lusteloosheid en doelloosheid van den mens en zijn bestaan. Dat hij inmiddels nog wat prolongeert. Maar niet vanwege enorme belangstelling zijnerzijds.

Belangenstrijd

Deze redenering slaat tegenwoordig aan. Bij duizenden. Bij volk en intellectueel. Met daarop volgend het vriendelijk verzoek, mij niet langer te hinderen. Maar gaarne wil men zich nog wel even accoord verklaren met uw stelling, dat in elk geval bij het volk geen beginselstrijd thuishoort. Moet het dan strijden, welnu, dan natuurlijk een belangenstrijd.

En wilt u dan een heel hoog idèel beginsel bij het volk vermoeden — maar 't is uiterst schaars — dan is het het laconiek beginsel, dat het ware belang — want waarover zou de strijd anders en kunnen gaan? — het hoogste belang, nog beter het belangrijke belang hierin bestaat, dat het algemeen belang stroken moet met het belang van de meerderheid, de grote groepen en de grote massa, en dat het individueel belang nog het beste gediend is, wanneer het algemeen belang er op is ingesteld. Daarom moet de mensheid zich op weg naar zulk een organisatie van alle belangen begeven, dat het individueel belang niet langer gediend kan worden dan enkel langs de weg van het gemeenschappelijk belang. Verder is er dan niets belangrijks meer, want hiermede hebben wij immers de vrede op aarde besteld.

Nu ja, misschien met een enkele uitzondering. De enige strijd — 't is maar een schermutseling, hier en daar — die dan nog rest, is de strijd tegen degenen, die te dom zijn, om in te zien, dat hun dienst aan het algemeen belang de beste bijdrage is tot de zelfdienst aan het persoonlijk belang, en die er de liefhebberij op na willen houden eigen individueel belang na te streven in disharmonie met het algemeen belang, omdat zij te eigenwijs zijn, om geloof te hechten aan de wetenschappelijk opgezette perfecte organisatie van de harmoniëring van het individueel belang met het algemeen belang, en daardoor eigenzinnige wegen gaan, waarbij zij alleen maar zichzelf in de vingers snijden, en de gemeenschap een beetje — het kan nooit veel zijn — in de weg staan. In haar opgang naar de hoogte van de wereldheidsstaat van het welbegrepen algemeen belang.

Beginselstrijd mogelijk?

Het behoort inmiddels al meer tot de goede toon in onze tijd, niet langer in „het volk” te geloven. Eigenlijk is het

volk te dom en te hecht gekluisterd aan de lagere passies van genotzucht, hebzucht, speelzucht, gemakzucht en lustgenot dan dat het iets verder zou kunnen zien dan z'n neus lang is.

En daarmee is één der pijlers onder een waarachtig democratisch staatsbestel vermolmd. Het volk strijdt hoogstens een belangenstrijd. En om wat voor belangen! Het ziet z'n wezenlijk eigenbelang niet eens; laat staan er van dat het zicht zou hebben op het gemeenschapsbelang.

Daar heeft het veel te zwakke schouders voor gekregen.

Het is ten enenmale niet bij machte om zich in te zetten voor een beginselstrijd. Hoe zou het dan capabel zijn, om positief te delen in de verantwoordelijkheid voor het staatkundig beleid.

Er bestaat eigenlijk geen volksconscientie meer, er bestaat alleen nog maar een volks-sentiment. Het volk is al meer een amorfe massa, waaraan elk goed functionerend onderscheidingsvermogen ontbreekt, en die zeker niet bekwaam is, om boven eigen kortzichtigheid en vulgair belangenbegrip uit te komen. Hoe zou het dan ooit gemobiliseerd kunnen worden voor een beginselstrijd?

door

Prof. Dr. S. U. Zuidema

Het marxisme

In de vorige eeuw geloofde de volksman Karl Marx in het volk. Geen volksleider was z.i. in staat waarlijk leiding te geven aan de strijd voor het volk, of hij moest zich scharen in de geleerden van het strijdbare volk, dat voor Marx' besef de rol had te vervullen van de strijdende en lijdende kerk op aarde, de uitverkoren mensheid. Geen volksleider kon tegen zijn taak opgewassen zijn, als hij niet eerst met hart en ziel geluisterd had naar wat er diep leefde in het volk: de zedelijke verontwaardiging en de roep om recht en gerechtigheid. Voor Marx was het volk strijdvaardig. Als er nog een vraag overbleef, dan was het enkel de vraag, of zulk een strijdvaardigheid, die niet terugdeinsde voor het offer van goed en bloed, wel ooit zo gevonden kon worden bij diegenen, die niet tot de arbeidersklasse behoorden. In elk geval was het volk gewillig, om te strijden voor het beginsel van recht en gerechtigheid, voor de verwerkelijking van het beginsel der ware humaniteit op aarde en in de samenleving, voorop in de samenleving van het productieproces. Wie hieraan leiding wilde geven, diende zijn oor te luisteren te leggen bij de harteklop van het volk, dat eigen nood verstond, en dat paraat stond, om, bij de eerste klarenstoot, als één man op te staan en de strijd in te gaan, de strijd op leven en dood, voor het beginsel der ware humaniteit en der menswaardige medemenselijkheid.

Het beginsel der zelfverlossing der ware mensheid — het volk! — tot de stichting er vestiging van het wereldrijk der universele vrijheid, gelijkheid en broederschap werd de bewegende kracht, de richtingwijzer en het uitgangspunt voor de Marxistische beginselstrijd. Daar leefden zijn volgelingen

uit, daar stonden zij voor, daar gaven zij zich onvoorwaardelijk aan over, dat maakte hun gemeenschap tot een beweging, een bergstroom, een lawine, door niets en niemand te keren.

Maar de mens van onze twintigste eeuw is wijzer geworden. Geraffineerder. Hij heeft het beginsel en de beginselstrijd dóór. Hij heeft het volk ook dóór.

Hij heeft het dóór, dat het volk en de beginselstrijd op elkaar slaan als een tang op een varken. Zo denkt de hedendaagse communist er over in de door het communisme overheerste gebieden. En het volk wordt er naar behandeld. Tot arbeidslavernij wordt het gedoemd, om dan buiten de arbeidstijd te kunnen genieten van z'n volksvermakening. Het lokaas der culturele verheffing wordt hem dan voorgetoverd. Maar wie van die tovenaars gelooft er waarachtig nog in, dat zo iets mogelijk zou zijn bij de grauwe massa, die — zoals Lenin leerde — te dom is, om eigen belang te kennen en te lui, om er voor te strijden?

Beginselverachting

Maar in de landen buiten het ijzeren gordijn denkt menigien niet anders over het volk. Ook hier een aanzienlijke groep van intellectuelen, die het volk, het beginsel en de beginselstrijd dóór hebben. Hun kan men niets meer wijs maken. Beginselen, ideologieën — zo leert een Westers denker in een geschrift, waarin hij nota bene een bijdrage wil leveren tot de geestelijke weerbaarmaking van het Westen tegen Leninisme en Stalinisme, — beginselen (of ideologieën) dienen alleen maar om bijzondere belangen en bepaalde machtsposities aan het oog te onttrekken, en er de schijngestalte van algemeen, z.g.n. objectieve oordelen over standen van zaken aan te geven. Ze zijn listige camouflage. Bepaalde denksystemen, opzettelijk uitgedokterd door lieden, die bepaalde belangen op het oog hebben, maar die deze specifieke belangen verdekt weten op te stellen, door te spreken van beginsel en beginselstrijd. Beginselen zijn vermommingen van particuliere belangen en hebben de functie, om gevestigde machtsposities op geraffineerde wijze te maskeren of om op even geraffineerde wijze een machtsstrijd te ontketenen, zonder dat een buitenstaander er de wezenlijke achtergrond van te zien krijgt. De waarheidselementen in die beginselen doen alleen maar dienst om de brute, naakte, irrationele machtsfactor met goede schijn van kans te verbergen.

En het volk, waaraan het machtswapen der volkssoevereiniteit in democratische landen werd toevertrouwd, zodat het bij de electorale strijd over de beslissingsmacht beschikt, — dat volk, dat zwaaien kan met het soevereine stembiljet, is in wezen allesbehalve soeverein. Het is een speelbal van lust en sentiment; het laat zich willoos en hulpeloos bespelen door de eerste, de beste volksmusicus, want tot onderscheiden is het niet bij machte; het kiest voor die candidaat-volksvertegenwoordiger, die massapsychologisch de kunst verstaat, geslaagde propaganda voor zichzelf te maken. Daar kan in bepaalde omstandigheden ook nog bij komen, dat hi zijn mond vol heeft van beginselstrijd en het soevereine kiezerspubliek hoog te paard zet — wie is ongevoelig voor zulk een streling? — door aan het volk wijs te maken, dat het de gave des onderscheids in ruime mate zou bezitten, en daarom ook om des beginsels wil z'n stem uitbrengt op wie anders dan op de spreker zelf? Beginselpropaganda doet het soms wondergoed in een milieu, waar het volk nog in zichzelf gelooft en daarom in het goed recht van volkssoevereiniteit, van zelfbeschikingsrecht en democratie. En waarom dat volk niet in die waan te laten? Wie dusdoende meer stemmen op zich weet te verenigen, moet niet walaten, het volk in die zoete slaap te wiegen, en het volk een behoorlijke dosis van het slaappmiddel der democratie toe te dienen. „Op voor de democratie” is dan de leus!

(Vervolg op pag. 11)

DE
aangegeven Verzekering.
Maatschappij
ONGEVALLEN
ZIEKENHUISVERPLEGING
OPERATIE
WEKELIJKSE UITKERING BIJ
ZIEKTE
Vraagt prospectus!

(Vervolg van pag. 10)

De toverformule van de volksredenaar! Maar de intelligente toeschouwer heeft hem en het volk dóór: Een reclamestunt, niets anders; voze woorden, lege leuzen, die het waarachtig nog doen bij het volk, dat te dom is om die volksmenner door te hebben. Naakte machtsstrijd: meer zit er niet in.

De echte democratie

Het volk en de beginselstrijd

We steken nu onze hand maar eens in eigen boezem, en vragen ons af: Wat vinden wij van het volk? Ons Nederlandse volk? En wat van de Nederlandse volkspartijen en volksleiders?

En verder: Hoe denken wij over beginselen en over beginselstrijd op het politieke erf? Hoe denken onze dominees over beginselen en beginselstrijd van ons christenvolk?

En verder: Wat vinden wij van de strijdvaardigheid bij het volk, van de waarachtigheid van het beginsel, en van de beginselstrijd bij het volk?

Aan onze strijd voor een parlementair-democratisch staatsbestel en staatkundig beleid ligt niet het dogma der volkssoevereiniteit ten grondslag. Maar wel ons christelijk geloof in de verantwoordelijkheid, waartoe Christus ons vrijmaakte en vrijmaakt. Men leze niet, oneerbiedig, wanneer wij schrijven: Christus is niet voor ons plezier gestorven. Maar Hij stierf voor ons, om ons weer recht op te zetten, een levens-taak te geven, en te laten bejiveren, ons leven op aarde niet te grabbel te gooien. Hij stierf voor de vrijmaking van Zijn volk tot de dienst. Zoals Hij ons gediend heeft met Zijn kribbe en kruis.

Tussen volk en beginselstrijd gaapt geen kloof, mits het volk het kruis van Christus verstaat, en volk van God is. Daarom was het wat anders dan een listige leuze, doch zuivere realiteitszin, toen Talma zeide: De democratie is niet veilig dan aan den voet van het kruis. Daar wordt alle volksverachting ontmaskerd en als volksverkrachting aan de kaak gesteld. Daar wordt de militie Christi geboren, en daarmede de strijdvaardigheid. Voor het beginsel. En — accoord! zo ge wilt: Voor het belang van het beginsel. Want slechts wie beginselmatig wil leven en samenleven, leeft waarlijk praktisch. Wie weet, wat hij wil en waar hij heen wil en waartoe hij geroepen is. En wie s a m e n weten, wat zij s a m e n willen, waar zij s a m e n heen willen en waartoe zij s a m e n geroepen zijn.

De volksverachting en verkrachting sterft, waar Christus macht krijgt. En het „volk des Heren” wordt ons in de Heilige Schrift getekend als een strijdbaar volk, zeer gewillig ten dage van de heirkraft. Men leze hier Psalm 110 maar eens op na.

Dat buiten christelijk erf beginselstrijd al meer een leeg woord dreigt te worden, komt immers, omdat buiten de Christus, de enige Behouder der wereld, de decadentie al meer voortvreet. Naar de wet der zonde en des vleses. Echter niet alleen bij het minder ontwikkelde volk, maar niet minder bij de intellectueel. Slechts waar verantwoordelijkheidsbesef leeft en gevoed wordt, is beginselstrijd mogelijk. En slechts waar beginselstrijd waarachtig is, is verantwoordelijkheidsbesef iets anders dan een frase.

Dit is zeker: De wereld wordt rijp voor totalitaire dictatuur, zodra het volk vervreemd wordt van het laatste verantwoordelijkheidsbesef. Daarom is de christelijke kerk een zegen voor de wereld, een zoutend zout, een lichtend licht.

Niemand, die kribbe en kruis van Christus geestelijk leerde onderscheiden, kan het leven meer ingaan zonder de geloofsovertuiging: Zonder beginselstrijd heeft mijn leven geen zin. Maar juist dank zij de richtlijn van het Koninkrijk Gods en Gods gerechtigheid komt er zinrijke dynamiek bij hen, die evenals Christus in de wereld en niet van de wereld zijn. Dit volk weet van beginselstrijd, en beginselstrijd past bij hen. Waardoor het noch te verachten noch te verkrachten is.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

WAT VOORAF GING: Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen. Hij is fel gekant tegen de bouw van een brug, die zijn streek ontsluiten zal. Zijn zoon Willem, die getrouwd is, is voorstander van een vaste oeververbinding en betere wegen. Daardoor ontstaat misverstand tussen vader en zoon. Er komt bij, dat Lijnegangs jongste dochter tegen de wil van haar ouders naar de stad gegaan is en daar werk gevonden heeft. Lijnegang wil Roelie nu niet meer thuis zien, tenzij ze voorgoed naar huis komt. Zijn jongste zoon heeft een gesprek aangeknoopt met een ingenieursdochter.

„Je zult het hier wel erg stil vinden,” zei de jonge Melchior. „O nee, helemaal niet! Ik houd juist van dat rustige en gemoedelijke. En weet je, wat ik vooral zo fijn vind? Als je buiten bent, in een dorp, beleef je veel meer 't komen en gaan van de seizoenen. Ik ga dus dikwijls met vader mee. Dan hierheen en dan daarheen. Trouwens..... waar zou ik anders moeten blijven? Ik heb geen moeder meer, zie je. En omdat vader altijd buitenaf werkt, zou ik dus veel alleen zijn. Ik ben een poosje bij een tante in huis geweest. Ook in de stad. Tantes zijn lief en aardig om ze eens een keertje te bezoeken, — maar niet om regelmatig bij haar in huis te zijn. Nee, dat is.....” Ineens hield ze op. Even later zei ze: „Ik sta je maar van alles te vertellen, hoewel wij wildvreemden zijn voor elkaar.”

„Ik heb je al dikwijls genoeg gezien,” zei de jonge Melchior kleurend. „In de kerk zie ik je vaak. Dan zit je altijd rechts, in de korte zijbanken.”

„Je hebt goed op mij gelet!”

„Vreemdelingen merken wij natuurlijk altijd gauw op in de kerk, want wij kennen hier elkaar allemaal.”

De jonge Melchior voelde eensklaps een grote genegenheid voor het meisje in zich opkomen. Zij was open en hartelijk; zij vertelde hem dingen, die weliswaar niet van zo veel belang waren, maar die toch indruk op hem maakten door de manier, waarop zij met hem sprak. De jonge Melchior vond het heerlijk, dat zij tegen hem sprak alsof zij hem al lange tijd kende.....

Haar vader kwam weer terug — de jonge Melchior vond dit jammer; hij had graag nog wat met haar gesproken, zomaar een gesprek tussen hen beiden.

„Ziezo, ik heb opgebeld en nu kunnen zij zich rustig voelen en tevreden zijn!” Hij keek een beetje schalks naar zijn dochter en daarna naar de jonge Melchior en merkte als terloops op: „Ik geloof, dat jullie een ellenlang buurpraatje houden, is 't niet?”

„Ik heb een ontdekking gedaan, vader! Deze..... eh..... Hoe is je voornaam?”

„Melchior,” antwoordde hij en hij voelde, dat hij andermaal kleurde.

„Melchior, o, aardige naam. 't Klinkt deftig en waardig. Eén van de drie Koningen heette toch ook zo? Zeg, vader..... Melchior heeft een zuster in de stad en nu blijkt, dat ik haar al dikwijls ontmoet heb! Op de M.V.! Is dat niet toevallig?”

De ingenieur grinnikte.

„Ja, ja..... ons land is klein. Trouwens, de hele wereld is tegenwoordig klein.”

Santemeijer stak weer een sigaret op; hij scheen een kettingroker te zijn.

Eensklaps begon de jonge Melchior zich onrustig te voelen. Hij vreesde, dat ingenieur Santemeijer hem nu ook vragen over Roelie zou gaan stellen. Om dit te voorkomen, zei hij:

„Ik moet nu weer verder..... Goedenavond, meneer..... Goedenavond, eh..... juffrouw.” Een ondeelbaar ogenblik keek hij Paula diep in de ogen en terwijl hij zich omkeerde en snel wegliep, werd het hem vreemd te moede.

Er kwam iets feestelijks in hem en hij wist met grote zekerheid, dat hij zich tot de ingenieursdochter voelde aangerokken, hoe dan ook. — Er zal geen uur voorbij gaan, of hi zal aan haar denken, dacht hij in blijde verwarring. Het meisje was eensklaps binnengedrongen in de kern van zijn bestaan.

— Wonderlijk toch, dacht de jonge Melchior toen hij naar huis liep. — Vaak heb ik naar haar gekeken in de kerk. Als ik het huis van weduwe Bijster passeerde, keek ik ook naar haar uit..... Nu heb ik onverwacht met haar gesproken. Of was het niet onverwacht? Neen, hij was naar het grote werk gaan kijken in de hoop, dat hij haar zien zou. Wat was het toch, dat hem zo aantrok in haar? De jonge Melchior wist het niet precies, hij zou het met geen mogelijkheid onder woorden kunnen brengen, — maar hij begreep, dat het de liefde was, die hem doorzinderde.

De jonge Melchior ging naar huis, maar toen hij 's avonds koffie gedronken had, ging hij weer weg, naar Willem en Celia.

Zijn vader keek hem met stroeve ogen na. In de blik van Lijnegang lag een onuitgesproken bestraffing. Dat derde de jonge Melchior echter niet. Alle narigheid en alle droevige ervaringen schenen eensklaps te zijn opgelost in het feit, dat hij wist, Paula Santemeijer lief te hebben.

Bij Willem en Celia was hij spraakzamer dan voorgaande avonden.

„Jij zit vanavond gezellig op je praatstoel,” merkte Celia lachend op. „Als de Lijnegangs 't op hun heupen hebben, praten ze je compleet onder de tafel!”

De jonge Melchior dacht: — Je moest eens weten, aan wie ik nu telkens denken moet! Je moest eens weten, wat mij zo feestelijk maakt van binnen.....

Toch sloeg zijn stemming op zeker ogenblik ineens om. Dat was, toen Celia opmerkte, dat het toch wat te zeggen was met die brug.....

„Ze werken nu al met vast wel honderd man aan die brug. Gisteravond moeten twee grondwerkers laveloos dronken door het dorp gelopen hebben. 't Wordt er hier niet beter op,” zei ze met een zucht.

„Waarom niet beter?” vroeg de jonge Melchior scherp.

„Wat heb jij eigenlijk tegen de brug?”

„'t Is wat moois, dronken lui in het dorp.”

„Dronkenschap heeft op zichzelf weinig met de brug te maken,” zei de jonge Melchior, plotseling vechtlustig. „Ik heb ook weleens boeren gezien, die behoorlijk gepimpeld hadden en niet fatsoenlijk op hun benen konden staan. En op jullie bruiloft had die neef van jou ook te diep in het glaasje gekeken — maar moeten we daarom alle bruiloften afkeuren?”

Celia haalde haar schouders op.

„Ik weet het niet,” zei ze. „Maar die brug is geen vooruitgang. Tegenwoordig zie je allemaal vreemd volk in het dorp en wie weet, waar dat toe leiden kan. Natuurlijk hebben meisjes als Greet Paans en Jenneke Balderberg nu hun draai, maar ik denk, dat hun ouwelui hun hart vasthouden. Bovendien weet jij net zo goed als ik, dat de brug heel veel goed weiland kost. Mijn oom Rienus raakt er ook drie bunder land aan kwijt. Het blijft niet bij die brug, er komen ook brede wegen dwars door het polderland.”

„Begrijp je dan niet, dan het pontveer tegenwoordig onvoldoende is?” zei de jonge Melchior vinnig. „Er gaat een zee van tijd verloren door het wachten op de pont. Jij wil met alle geweld de wijzers van de klok vasthouden, Celia! Precies als vader..... die wil dat ook en daardoor maakt hij 't zichzelf ontzettend moeilijk.”

„Bedaar wat, Melchior,” vermaande Willem. „Laten we alsjeblieft niet meer kissebissen over de brug. Celia meent het in ieder geval goed.”

„Ik ook!”

„Jawel, dat weet ik, Melchior. Maar er wordt nu eenmaal verschillend over de brug geoordeeld. Soms denk ik: — Over een jaar of vijf of tien zullen we om onszelf moeten lachen omdat we ons zo druk gemaakt hebben over de brug. Celia is eigenlijk een grensgeval. Nietwaar, vrouw?” Willem keek haar vriendelijk aan en hij probeerde een beetje te glimlachen, dich dit ging hem dit keer niet al te best af. „Jij bent niet tegen de brug, maar je bent er evenmin voor. Zo is het toch, vrouw? Je hinkt een tikje op twee gedachten.”

„Dat is niet waar!” viel Celia uit met een ongekende scherpte in haar stem. „Ik hink helemaal niet op twee gedachten.”

„Nou ja, je leeft nog op de grens van twee wereldjes, is 't niet? Mèt en zonder brug.....”

„Niet waar! Ik ben tegen die brug, nu weet je 't ineens!” Celia's stem beefde, klaarblijkelijk wond zij zich erg op.

Willem keek haar verbaasd en teleurgesteld aan.

„Op 't ogenblik begrijp ik je niet goed, vrouw,” zei hij met donkere stem. „Zou jij werkelijk willen, dat hier de klok bleef stilstaan? En ons kind dan?”

„Ons schaapje heeft niets met die brug te maken.”

„Toch wel, Celia. Als de kleine Siem groot is, zal hij net als ieder ander door de wereld moeten en het mag ons dus niet onverschillig laten, hoe het in de wereld reilt en zeilt. Als het goed is, moeten ouders vóór de vooruitgang zijn, — terwille van hun kinderen. Vooropgesteld natuurlijk, dat die vooruitgang meewerkt aan het doel van ons leven.”

„Moet je nog koffie, Melchior?” vroeg Celia, zonder op de woorden van haar man in te gaan.

„Ik heb thuis al koffie op. Dankje.” Hij stond op, omdat hij opeens geen rust meer had. Bij zijn vader en moeder voelde hij zich vanwege die akelige situatie betreffende Roelie niet meer thuis. Maar hier, bij Willem en Celia, voelde hij zich op dit ogenblik evenmin thuis. Zijn gedachten gingen naar de ingenieursdochter uit. Was dit de oorzaak van zijn onrust en van het feit, dat hij bij zijn getrouwde broer zich niet thuisvoelde?

De jonge Melchior fietste door de avond. Hij had nog geen zin om regelrecht naar huis te gaan, hij reed enkele keren voorbij het huis van weduwe Bijster. In de voorkamer brandde licht, maar de gordijnen waren dichtgeschoven en slechts tussen een naaldfijne kier viel een lichtstraaltje naar buiten. Hij kreeg haar dus niet te zien.

Toen hij tenslotte naar huis fietste, overlegde hij, dat hij de volgende avond naar haar toe zou gaan om haar te vertellen, dat hij van haar hield en dat zij daardoor zonder ophouden in zijn gedachten was. Ja, dát zou hij doen! Zij moest weten, hoe hij over haar dacht!

Maar hij bracht zijn voornemen niet ten uitvoer. Hij had er niet de moed toe. Wat zou zij er van zeggen? Misschien zou zij hem uilachen en zeggen, dat hij niet zulke zotte gedachten moest koesteren, dat hij maar moest omzien naar een boerenmeisje uit het dorp..... Nee, nee, dát zal zij niet zeggen, zóveel pijn zal zij hem niet willen doen, want Paula is daar te fijngevoelig voor. En zal hij dus tóch naar haar toe gaan en haar vertellen, wat hem bezighoudt?

Neen, hij durfde niet. Daardoor leefde hij dagen lang — en zelfs weken lang — in twijfeling en in hoop. Zo ervoer de jonge Melchior de pijn, die veroorzaakt wordt door een liefde, die ongezegd blijft en niet beantwoord wordt.

V.

De Lindenburg stond hecht en vredig tussen het omringend geboomte in het stille polderland, zoals deze hoeve reeds bijna anderhalve eeuw in het landschap vergroeid stond. Anderhalve eeuw bijna..... want in de voorgevel prijkten smeedijzeren muurankers, die in kunstig draaiwerk het jaartal 1809 aangaven.

Maar de boer van de statige Lindenburg kende geen rust of vrede meer. Soms stak Lijnegang zijn vuist omhoog naar de brug die in wording was. Dit was overigens niets anders dan een armzalig gebaar van machteloosheid. Hoezeer hij zich ook verzet had tegen het ontsluiten van het poldergebied en hoe vaak hij zijn stem ook had laten horen, het had niet geholpen. Het grote werk ging onverstoort verder, de brug was niet tegen te houden. Zomin als hij Roelie, zijn kind, had kunnen bedwingen en weerhouden om naar de stad te gaan, zomin had hij iets kunnen bereiken tegen het bouwen van een brug. Alle protestvergaderingen bleken nutteloos te zijn geweest. De lijsten met handtekeningen van mensen, die daarmee te kennen gaven hadden dat zij geen brug wensten, lagen misschien ergens in een bureau onder een laag stof..... Het oude en vertrouwde beeld van zijn streek ging nu onherroepelijk verdwijnen, alles ging anders worden.

Lijnegang verfoede het werk dat in uitvoering was en hij had eveneens een afkeer van de mensen, die meehielpen aan het bouwen van de brug.

— Er schijnt een vreemde geest in de mensen gevaren te zijn, overwoog Melchior Lijnegang vaak. — De oorlog heeft alles uit zijn voegen gelicht en bijna niemand leeft nog naar de strakke en degelijke gedachtegang, die vroeger opgeld deed. Waar waren de boeren gebleven, die geroepen hadden dat hier nooit en nooit een brug mocht komen? Waar waren zij, die gezworen hadden, er nimmer in toe te stemmen, dat ook maar één bunder land zou worden gebruikt voor brede verkeerswegen? Die wegen moesten dan maar ver buiten de polder gelegd worden; maar in ieder geval zouden zij er nooit in toestemmen, dat land werd opgeofferd aan wegen en aan fabrieksbouw.

(wordt vervolgd)

Een goed begin is het halve werk

- De eerste vergadering in het nieuwe jaar
- Een werkprogramma is noodzakelijk
- Eerst het fundament en dan de rest

DE ARJOS en het interne werk

Het nieuwe jaar is goed begonnen voor ons. De eerste briefkaart die maandagmorgen 2 januari onze brievenbus binnengleed was een Arjos-convocatie voor een vergadering op 3 januari.

Het was de Arjos te Zuilen, die het nieuwe jaar zo actief binnen stapte. Dit deed ons te meer genoegen omdat het een club uit een opgeheven gemeente betreft, waaruit wel blijkt, dat de veerkracht in deze geannexeerde gemeente zeker niet uitgedoofd is.

Het laatste jaar zijn er nogal wat clubs opgericht. Herhaalde malen werd ons dan de vraag gesteld hoe deze nieuwe clubs het werk nu het beste konden gaan aanpakken.

Dit is een belangrijke vraag, want meestal hebben de nieuwe leden geen enkele ervaring met het Arjos-werk.

Het eerste wat moet gebeuren is het kiezen van een bestuur. Dit moet niet worden uitgesteld maar aanstonds op de oprichtingsvergadering in orde worden gemaakt. Men moet voorts niet vergeten, de samenstelling van het bestuur direct door te geven aan het hoofdbestuur (Dr. Kuyperstraat 3 te Den Haag) en aan het desbetreffende provinciaal bestuur.

Dit nieuwe bestuur kan dan meteen aan de gang om een werkprogramma voor te bereiden. Er moet orde en regelmaat in het werk zijn. Indien het hieraan schort, gaat een club kwijnen.

Het is daarom goed als er een vaste vergaderdag wordt bepaald waar men — tenzij in bijzondere omstandigheden — niet van afwijkt. Bijvoorbeeld: éénmaal in de vier weken op een dinsdag of woensdag of een andere dag.

Dan weet ieder lid waar hij aan toe is.

Het uitstippelen van een programma is ook zeer belangrijk. Voor een bepaalde werkperiode ligt dan vast wat men zal behandelen.

De leden weten dan vroegtijdig wanneer zij een inleiding moeten maken, zodat ze voldoende tijd krijgen zich hierop voor te bereiden.

En niet alleen de inleider zelf moet zich hierop voorbereiden. Ook de andere leden. Want als alle leden zich van te voren in het te behandelen onderwerp hebben ingewerkt, althans zich daarmee hebben bezig gehouden, kan er pas een goede en vruchtbare discussie ontstaan. Als alleen de inleider er wat van weet ontstaat er vaak alleen een vraag- en antwoordspelletje en dat is de bedoeling niet.

Ideaal is daarom aan ieder lid een rooster van de te behandelen onderwerpen uit te reiken. Bij elk onderwerp kan dan een korte literaturopgave worden gevoegd.

Het maken van zo'n literaturopgave moet vooral praktisch gebeuren. Het heeft geen enkele zin daar allerlei standaardwerken op te zetten, die toch niemand kan bereiken.

Het is beter van te voren na te gaan wat er in de plaatselijke bibliotheken voorhanden is en daaruit een keuze te maken. Men kan dan gebruik maken van de openbare en de christelijke bibliotheek — als die er zijn — de bibliotheek van kiesvereniging en Arjos en voorts bibliotheken van christelijke besturenbond, van het C.N.V., J.V., M.V.'s e.d.

Voorts — en dit geldt speciaal de inleiders — kan men dan nog terecht bij de bibliotheek van de Dr. Abraham Kuyperstichting, Dr. Kuyperstraat 5 te 's-Gravenhage. De uitleening uit deze bibliotheek geschiedt gratis, alleen de verzendkosten moet men zelf betalen. Men behoeft slechts een briefkaartje te schrijven en men krijgt een zorgvuldig door de bibliothe-

caris uitgezochte hoeveelheid lectuur van het gevraagde onderwerp thuis gestuurd.

De vraag waar het bestuur van een pas opgerichte club aanstonds voor komt te staan is: welke schetsenbundel moeten we nu gaan gebruiken?

Bij de beantwoording van deze vraag moet goed voor ogen worden gehouden, dat er van de grond af moet worden opgebouwd.

Dat betekent dus, dat begonnen moet worden met het op eenvoudige wijze behandelen van de centrale vragen waar het in een christelijke politiek om gaat.

En dan kan men het beste beginnen met de enige tijd geleden uitgegeven „Studieschetsen 1955-1956”. Het is een eenvoudig boekje waar een aantal schetsen in zijn opgenomen. De prijs bedraagt 0,60 en bestellingen kunnen worden gedaan aan het adres Dr. Kuyperstraat 3.

Naar onze mening worden in deze bundel de thans aanwezige vraagstukken op heldere wijze behandeld. Vier

schetsen houden zich bezig met het wezen en de grondslagen van een Christelijke politiek (Bijbel en politiek, strijd en samenspel, de doorbraak en de positie van de A.R.-partij) en vier schetsen houden zich bezig met enige zeer belangrijke in het middelpunt staande politieke problemen (het christelijk onderwijs, overheid en christelijke traditie, de woningbouw en een christelijk-sociale politiek).

De oude schetsenbundel „Roeping en taak” geeft ook zeer bruikbaar materiaal voor een beginnende club. Helaas is deze bundel uitverkocht.

Er zijn echter tal van clubs die deze bundel geheel hebben doorgewerkt en er derhalve geen gebruik meer van maken. Het zou misschien aanbevelenswaardig zijn indien deze niet meer gebruikte bundels ter beschikking worden gesteld van clubs die hiervoor belangstelling hebben.

Naar onze mening zouden de besturen van de provinciale verbanden als intermediair kunnen dienen om vragers en aanbieders met elkaar in contact te

brengen. Een goede mogelijkheid hiervoor is aanwezig in de Arjos-organen die regelmatig door verschillende provinciale verbanden aan hun leden worden toegezonden.

Vanzelfsprekend dient het behandelde op de clubs — ook de nieuwe clubs — op de actualiteit te zijn ingesteld. Het kan daarom niet anders of de bij de komende verkiezingen een rol spelende vraagstukken zullen breedvoerige aandacht vragen.

Om terdege hiermede op de hoogte te komen zal elke club natuurlijk een avond besteden aan het onderwerp van de nationale studieconferentie „A.R.-1956, een terreinverkenning”. Dit onderwerp wordt ingeleid door de bezoekers van deze conferentie.

Mogen we er op rekenen, dat elke club hiervoor reeds een afspraak met de hem door het provinciaal verband aangewezen inleider heeft gemaakt?

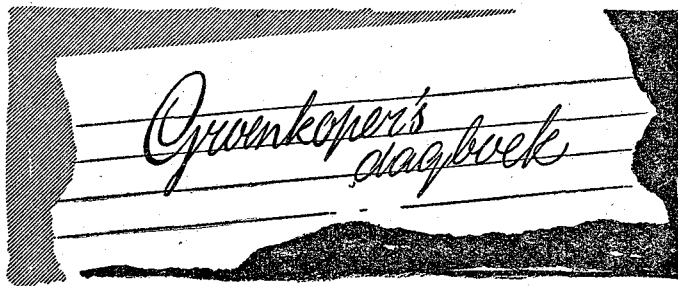
Als leidraad is uitgegeven het bekende blauwe boekje „A.R.-1956, een terreinverkenning”, dat tegen de zeer schappelijke prijs van f 0,30 verkrijgbaar is aan het adres Dr. Kuyperstraat 3. Ieder lid behoort in het bezit hiervan te zijn.

Het zou een goede gedachte zijn om op de komende clubavonden tot aan de verkiezingen telkens een half uur of twintig minuten te besteden aan de verkiezingsproblematiek. De in het genoemde blauwe boekje neergelegde vragen en antwoorden lenen zich uitstekend als basis voor de besprekingen in wat we zouden noemen „de verkiezingshalftjes”. Indien dit serieus en met enthousiasme gebeurt betekent dit een uitstekende verkiezingsvoorbereiding.

26
DEC.

Laat ik nu op deze Maandag een vrije dag hebben! U weet van mijn standpunt en u kent mijn afkeer van alles wat op Maandag gelijkt.

Maar zo'n Maandag mag ik hebben. Ook van de dokter. „Dit was geen Maandag, dit was Tweede Kerstdag”, zal iemand mij vermanend voorhouden. Goed, dat is dan ook zo. Toch zou ik wel eens willen weten, wie al die tweede feestdagen heeft uitgevonden. Niet omdat ik die niet aangenaam vind. O, nee. U kunt mij zelfs op derde feestdagen tracteren. Maar ik wil alleen maar weten, wie ik een dankbare brief kan schrijven, omdat ik zo blij met tweede feestdagen ben. Ik heb dominee ernaar gevraagd. Hij zeide, dat de Tweede Kerstdag, Tweede Paasdag en Tweede Pinksterdag niet op schriftuurlijke gronden te verdedigen zijn. Het is een menselijke uitvinding, welke echter de mensen in staat stelt hun blijdschap over het te vieren feest uit te strekken tot over twee dagen. „Dan kunnen we dat ook over drie of vier dagen doen”, zei ik. „Dat zou ook kunnen”, zei dominee, „maar het is toch ook zo, dat iedere dag een feestdag moet zijn”. „Dat geef ik toe”, zei ik, „maar ik worstel altijd met die Maandag”. „Die is voor mij een soort rustdag”, zei dominee verder, „want u moet niet vergeten, dat wij predikanten op Zondag altijd in touw zijn”. „In 't kerkelokketouw”, zei ik toen. „Wat bedoelt u daarmee?” vroeg dominee. Ik bedoelde er helemaal niets mede en dat heb ik dominee ook gezegd. Hij is een aardige man, maar hij zegt altijd „dat moet u niet vergeten” bij het constateren van feiten, die zo klaar zijn als een klont. Natuurlijk vergeet ik niet, dat dominees op Zondag preken, daar zijn zij dominee voor. Maar daarom mag ik wel tegen de Maandag opzien. Met dat al ben ik niet veel wijzer geworden met betrekking tot die tweede feestdagen. Wel weet ik, dat ik Maandag 2 April 1956 weer vrij heb. Dat zal ik zeker niet vergeten. Dat doet mij trouwens denken aan 1956, met de intrede van welk jaar ik u van harte gelukwens. Moge het een voorspoedig jaar zijn voor u.

als de Heeren Mees en Zonen, met twee ees en twee o's. Wat kunnen tien jaar tijdelijk zijn, dacht ik, toen ik iets over de Heren Keuning en Van Houten las. Ik wens de heren nog veel voorspoed in Wageningen. Ik las ook, dat mijnheer De Ruijg de scheidende directie opvolgt. Mijn lijfblad is dus niet directeurloos. Ik hoorde, dat die mijnheer De Ruijg een Rotterdammer is. Dat doet mij plezier. Ik hou van Rotterdammers, vooral als ze hun werk in Amsterdam hebben. In hetzelfde nummer van mijn lijfblad ontdekte ik het 20.000 ste schip, dat dit jaar de Rotterdamse haven is binnengelopen. Dat zal minister Alger's hart ook goed gedaan hebben. Want een minister van Waterstaat wil natuurlijk, dat er iets van al dat water, dat onder hem staat gebruikt wordt. En hoe kan het beter?

28
DEC.

Het is zo echt te merken, dat de Kamer op reces is. Geen verslagen, geen overzichten, geen vragen aan de minister, geen interpellaties, geen aannemen voor kennisgeving, niets, niets, niets. Ik gun alle leden van de Kamer een heerlijke vakantie en ik vraag me af, wat zij doen. Want de ministers werken gewoon door, hoorde ik van mijn neef, die kommissies der eerste klasse is op het departement van Binnenlandse Zaken. Hij kan het weten. Kommissies zijn slim. Hij vertelde mij, dat een minister zonder kommissies niets kan beginnen. Kommissies zijn kurken, waarop het schip van staat drijft, zei mijn neef de kommissies. Goed, volgens neef werken de ministers gewoon door. Behalve minister Luns, zei ik, want die is met vakantie. „Die heeft ook geen portefeuille”, antwoordde neef Kommissies. „Hoe kan die dan met vakantie”, had ik bijna gezegd, want ik zou op zo'n manier geen stap verder kunnen. Maar ik begreep gelukkig, dat mijn neef de politieke portefeuille bedoelde. Ik hoor zo weinig van minister Beel, heb ik mijn neef gezegd. Vroeger zag ik zijn beeltenis regelmatig in

mijn lijfblad. Maar de laatste tijd mis ik dat mij zo vertrouwe gezicht. „Ik kan daarover geen inlichtingen geven”, zei mijn neef. Nu vraag ik mij af, of hij daarmee iets bedoelt. Want als ik dat zo zeg, dan weet iedereen, dat ik het ook niet weet. Maar als een kommissie zo iets zegt, dan is dat heel wat anders. Afijn, het zal wel niets wezen. Minister Beel is in ieder geval niet met vakantie, want hij heeft een portefeuille. Dat zegt mijn neef, die binnenkort hoofdcommissies moet worden. Hij schreef mij met Kerstmis nog een briefje over het verzamelen van eieren door zijn zoon. „Karel is konsekwent”, schreef mijn neef „en houdt zich bij het musseel”.

P.S. Ik heb ook wel drie minuten dat woord zitten aankijken.

29
DEC.

Vandaag ben ik naar Baarn geweest. Vroeger ging ik wel vaker naar Baarn. Niet dat ik er iets te zoeken had. Maar dat Baarn heeft mij altijd gefascineerd. Vooral het station. Dat leek mij zo overgenomen uit een film, die ik eens gezien heb en die „de Spooktrein” heette. De trein kon nooit langs Baarn komen, of ik ging de trein uit. Weer of geen weer. En dan ging ik op dat station zitten om op de volgende trein te wachten. Want dat station in Baarn, daar zag je niemand op het tijdstip, dat „tussen twee treinen” lag. In Amsterdam en in Amersfoort, Hilversum en Bussum zie je altijd mensen op het station. Niet in Baarn. Ik vond altijd, dat het er spookte. Soms ging ik een glas melk drinken in het nabijgelegen koffiehuis. Want wandelen in Baarn heeft mij nooit zo getrokken. Maar sinds vandaag is dat heel anders geworden. Het station is verbouwd. Het eigenaardige, dat tachtig jaar aan de binten heeft gehangen, is weg. Ik zag alsmaten mensen op het station. De attractie was eraf voor mij. Ik ben toen maar een dichtbijzijnd hotel binnengegaan. Daar was tenminste niets veranderd.

30
DEC.

Daar heb ik zitten dromen over 1870. Heerlijk. Als ze nu maar niet gaan verbouwen in dat hotel.

Je hebt van die mensen, die net even je ouwejaarsavond bederven. Zo iemand is mijn overbuurman. Het hele jaar zegt hij niets, maar vandaag laat hij zijn hond uit — tegen mijn boom — en zegt hij: „Gelezen wat die Boelganin gezegd heeft?” Ik had niets gelezen. „Betekent het einde van de koude vrede” zegt mijn overbuurman en wenst me vervolgens een zalig uiteinde. Als het nu het einde van het uitlaten van die hond had betekend, had ik er nog vrede mee kunnen hebben, koud of warm, dat laat me Siberisch, maar waarom moet nu die Boelganin me op het einde van het jaar ook nog dwars zitten? Net op tijd zag ik, dat de hond van de buurman geen penning droeg. Maar ik heb niets gezegd en ik zeg ook niet. Tegen niemand niet. Al geen vrede en dan ook geen hond is ook zo sneu.

31
DEC.

Als u dit leest herinnert u zich de dag amper. Oudejaarsdag. Herinneringen, bespiegelingen, overdenkingen, terugblikken, oliebolletjes, appelflappen, beste wensen en goede voornemens.

Als kind luisterde ik altijd naar het ontsnappen van de laatste stoom van de schepen in de haven. En ook kreeg ik altijd een heel klein glaasje namaak-punch. Oliebolletjes kon ik niet genoeg op. Maar dan komt er een tijd, dat je die oudejaarsavond zo lang mogelijk wilt uitstellen. Want net gaat allemaal zo vlug. Hoelang kennen we elkaar nu al niet? Als ik me niet vergis van 10 October af. En nu zal er bij u, op deze oudejaarsavond één vraag opwellen, die alle andere vragen een tikkeltje in de schaduw zet. Een vraag, die voor u en uw kinderen van groot belang is. Deze vraag: „meneer Gronkoper, hoe zit dat nu met dat badwater?”

En dan is mijn antwoord ook een vraag: „Hebt u nu ooit wel eens iemand ontmoet, die op Oudejaarsavond in het bad zat?”

William Gronkoper

27
DEC.

Ik lees, dat de directie van mijn lijfblad de dirigeerstaf erbij neerlegt. De heren Keuning en Van Houten. Klinkt in mijn oren altijd even deftig

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

De slotfase van Genève

DE Nederlands-Indonesische ministersconferentie is deze week in haar slotfase gekomen. Vanaf 15 oktober van het vorig jaar, toen de Indonesische ambassadeur in bijzondere missie, de heer Oetoyo Ramlan, het vooroverleg ter voorbereiding van deze ministersconferentie begon, tot nu toe heeft als een zwaard van Damocles de binnenlandse politieke ontwikkeling in Indonesië boven deze conferentie gehangen. Steeds moest men zich afvragen of het moment gekomen was, dat de Indonesische delegatie naar Djakarta zou terugkeren, omdat het kabinet-Harahaap ten val was gebracht.

Ook deze week, waarin van een pauze in het Geneefse overleg gesproken kan worden, die door beide delegaties benut is om op de voorlopige resultaten van deze conferentie de instemming van de kabinetten in Djakarta en Den Haag te verkrijgen, bleek de zwakke positie van het Indonesische kabinet. Deze labiliteit heeft uiteraard haar invloed doen gelden op de besprekingen tussen de Nederlandse en Indonesische ministers.

Hoe de Nederlandse ministers ook mochten pogen met hun Indonesische ambtgenoten tot een accoord te komen en gevoelig bleken te zijn voor de waarschuwing, dat religieuze politieke groeperingen in Indonesië achter dit kabinet-Harahaap staan en mede met het oog op de versterking van hun positie in de regeringscoalitie, die in de maak is, zoveel mogelijk steun van Nederlandse kant diende te verkrijgen, geen verantwoordelijk Nederlands staatsman mag uit het oog verliezen, dat men de zakelijke belangen van zijn land en de rechten van de burgers van dit land niet kon opofferen aan de politieke aspiraties van minder of meer bevriende politieke stromingen in een ander land en dat men bestaande volkenrechtelijke garanties niet prijs geeft ter wille van een mogelijke maar beslist niet zekere totstandkoming van een stabiele regering in Indonesië.

In deze situatie valt het niet te verwonderen, dat Geneve niet tot veel resultaat kan leiden. De vier agenda-punten: de opheffing van de Nederlands-Indonesische Unie, de financieel-economische overeenkomsten, Nieuw-Guinea (zij het niet de souvereiniteit van Nederland over dit gebied), en andere onderwerpen, b.v. de behandeling van de Nederlandse arrestanten, hebben weinig mogelijkheid tot overeenstemming kunnen opleveren. Over de financieel-economische aangelegenheden blijkt een voorlopig akkoord te zijn bereikt. Over Nieuw-Guinea bleek dit niet mogelijk en ten aanzien van de

Nederlandse arrestanten werd tot dusver evenmin iets bereikt. Van Nederlandse kant is vanaf 15 oktober gewaarschuwd, dat Nederland niet bereid is ook maar enig akkoord met de Indonesische delegatie aan te gaan, wanneer tegen het einde van de conferentie geen duidelijke vorderingen zijn gemaakt met betrekking tot de verbetering van de rechtsgang voor de gearresteerde Nederlanders in Indonesië. Hoe nodig het is dat de Nederlandse delegatie dit standpunt inneemt, blijkt wel uit de ervaring, die de Nederlandse advocaat mr. Van Empel op weg naar Djakarta deze week ontmoette, toen hem het door Indonesië toegezegde visum maar niet gegeven werd.

Indien het Nederlandse kabinet in zijn vergadering van maandag j.l. geconstateerd heeft, dat er met betrekking tot de Nederlandse arrestanten in Indonesië aan het eind van deze conferentie geen vooruitgang van betekenis is te constateren, zal het ons niet verwonderen, wanneer het Nederlandse kabinet de Indonesische delegatie tenslotte zal moeten meedelen, dat er op dit ogenblik geen overeenstemming mogelijk is over de opheffing van de door Indonesië verlangde Nederlands-Indonesische Unie en herziening van de financieel-economische overeenkomsten evenmin als over het Indonesische voorstel om het agenda-punt: Nieuw-Guinea (met behoud van ieders opvatting over de status van dit gebied) tot een volgende conferentie aan te houden.

Wanneer de Indonesische delegatie niet gedwongen zal zijn door de val van het kabinet-Harahaap naar Djakarta terug te keren, komen de beide delegaties zaterdag 14 januari in een slotbijeenkomst te Geneve bijeen. De Indonesiërs hebben dan nog een week tijd gehad om te tonen dat het hen ernst is ten aanzien van de gearresteerde Nederlanders, waarvan er sommigen reeds jarenlang in de gevangenis zuchten zonder dat zij ooit door de politie werden verhoord, aan de Nederlandse eisen te voldoen. Een mislukking van de conferentie, hoe fraai men deze dan ook moge camoufleren om de positieve en constructieve groeperingen in Indonesië, waarvan ons volk nog steeds hoopt, dat zij de politieke koers van Indonesië zullen kunnen ombuigen, niet voor het hoofd te stoten, kan niet uitblijven, wanneer de Indonesische regering niet de schriftelijke garantie geeft waarom de Nederlandse delegatie heeft gevraagd, n.l. dat de zaak tegen de gearresteerde Nederlanders thans snel uit de wereld wordt geholpen.

Mr. J. A. de Wilde †

ZATERDAG 7 januari had hij zijn 77ste verjaardag gevierd. En dinsdagmiddag, terwijl de sneeuwjacht daar buiten stooft en de lucht vol duisternis was, is hij ingesluimerd, om op aarde niet meer wakker te worden. God heeft hem onverwacht thuis gehaald, in het eeuwige licht.

Met weemoed, maar ook met grote dankbaarheid gedenken wij hem. Zijn leven was werken, strijden en dienen. Zoon van een vader, die altijd aan het front heeft gestaan in de A.R. partij, is de zoon bij velen tientallen van jaren gebleven „de jonge De Wilde”.

En er was iets jeugdigs in hem, iets van moedig optimisme, van blij vertrouwen, ook in de zware jaren van zijn leven, ook, toen hij lichamelijk al moeilijker mee kon doen. Hij heeft in de Eerste

Kamer nog zijn begrotingsrede gehouden, toen het hem bovemenselijke inspanning kostte, om de trappen te bestijgen — en eenmaal in het spreekgestoelte, sloeg er toch iets van het oude vuur naar buiten.

Véél heeft hij voor de A.R. partij en voor de publieke zaak gedaan, als spreker op openbare vergaderingen, als lid van het Centraal Comité, als wethouder, als kamerlid, als minister.

En daarbij bleef hij ook dáárin iets van „de jonge De Wilde” bewaren, dat hij zich sterk verbonden voelde met de jeugd.

Wij bidden om troost, voor wie in rouw achterbleven.

En wij danken.

Danken voor wat hij voor ons was, tot in zijn laatste levensjaren toe, in meelevens, in trouw, in eenvoudig geloof.

Er is veel werk

OP KOMST

- De 20 000 abonné's komen in zicht
- Het partij convent gaat belangrijke zaken behandelen
- Hoe staat het met de contributieverhoging en de ledenwerving?

Langzaam aan wordt de stroom van nieuwe abonnementen op ons weekblad minder. Was dit tot nog toe rond 1000 per week, thans daalt het tot 250 per week. Maar in ieder geval komen er nog steeds nieuwe lijsten binnen en we zijn, dubbeltel-linge niet gerekend het aantal van 8000 gepasseerd. Blijven de oude abonnees ons trouw, en we twijfelen er niet aan of de overgrote meerderheid zal dit doen, dan betekent dit dat we op een totaal van 17000 abonnementen kunnen rekenen. En dus ontbreken nog slechts 3000 aan de 20.000 die we ons ten doel hebben gesteld.

Dit geeft reden tot dankbaarheid en voldoening. We zijn natuurlijk de kinderziekten nog niet te boven. De redactie moet nog inschieten in het werk. De administratie werkt nog niet feilloos. Maar dat alles wordt met de dag beter.

Intussen hebben nog lang niet alle kiesverenigingen haar best gedaan om abonnementen te winnen. Wanneer wij allen actief waren geweest, waren we nu reeds aan de 25.000.

Maar nu wordt Nederlandse Gedachten weer als contactorgaan toegezonden aan alle leden. Er staat weer een bon in ons blad. En we hameren er nog eens op, dat Nederlandse Gedachten in geen antirevolutionair gezin mag ontbreken. Het behoort week aan week te worden gelezen. Trouwens het is werkelijk de moeite waard. Want terwijl het contactnummer slechts 8 pagina's telt, geeft het weekblad 12 pagina's voorlichting. En wat voor voorlichting! Actueel, pittig, strijdvuldig, principieel. Overwin uw aarzeling en abonneert u.

De groslijst is klaar . . . en nu?

De partijwerkzaamheden gaan inmiddels in koortsachtig tempo door. De kandidaatstelling vraagt de aandacht van het Moderamen en van het Centraal Comité, want de kiesverenigingen hebben de namen der aanbeveling reeds ingezonden. Dat wil zeggen rond 500 van de 1000. De groslijst is opgemaakt. Dat geeft natuurlijk weer heel wat hoofdbrekens en nog meer deliberatie.

Wanneer men iemand iets minder vriendelijks wil toewensen, dan zegt men wel eens: „Ik wens u veel personeel“, maar in politicus zegt men: „Ik wens u een kandidaatstelling voor de Kamer“. Daar horen we dan wel meer van.

300 amendementen op program van actie

Een andere zaak is het Program van Actie. Ook ditmaal zijn ongeveer 300 amendementen ingediend. Op 17 december heeft het Centraal Comité daarover beraadslaagd. Een aantal wijzigingen zijn aangebracht, een aantal amendementen zijn overgenomen. En nu moet het Partij Convent op 18 januari daarover beraadslagen. Maar dan moet ieder amendement van een toelichting zijn voorzien, anders wordt de behandeling helemaal een onmogelijkheid. Het is nu dus „haast je rep je“ op het bureau om daarmee tijdig gereed te komen.

Op het Partij Convent komt trouwens nog meer aan de orde, ook de

tweetallen van de leden van het Centraal Comité zullen daar moeten worden besproken, en daaronder vallen ook de tweetallen van het presidium, dat volgens de nieuwe statuten uit drie leden zal bestaan.

Wie volgt dr. Schouten op?

Het gaat dus om de opvolging van de heer Dr. J. Schouten. In zijn plaats komt een presidium van drie man. En die drie mannen, waarvan er een de eerste voorzitter zal zijn, zullen het werk onder elkaar verdelen. Dat is dus een andere figuur als we tot nog toe hebben gekend. Maar toch blijft het voor de toekomst van onze partij een uitermate belangrijke beslissing. Want de eerste voorzitter zal toch een man moeten zijn die door de gaafheid van zijn karakter, door zijn kennis, inzicht en ervaring, door zijn principiële trouw bovenal, het vertrouwen moet hebben van het Anti-Revolutionaire volk. Het moet een man zijn waar we allen achter kunnen staan.

Want het is van zo grote betekenis dat we in onze keuze een grote eensgezindheid aan de dag leggen. Voorwaarde voor die eensgezindheid is, dat we als christelijke partij nuchter en zakelijk oordelen, wikken en wegen. Maar ook, dat het voor ons allen gebedswerk is. Dat mogen we niet vergeten.

Werk voor het partijconvent!

Er komt nog meer aan de orde. Het reglement voor het College van Advies moet nu worden aanvaard. Tweetallen moeten worden gesteld voor de Commissie van Beroep, voor de Financiële Commissie, voor de voorzitter en de penningmeester van de Dr. A. Kuypertstichting en de begroting van het Centraal Comité en die van de Dr. Kuypertstichting moeten worden behandeld. Er is dus nog al het een en ander te doen. En toch moet dat alles in één dag voor elkaar komen. Er zal dus tempo in het werk moeten zijn.

Wij delen nu vast mede dat het Partij Convent wordt gehouden op woensdag 18 januari 1936 te Utrecht in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen en dat de aanvang is gesteld op klokslag 10.30 uur (half elf).

Hoe staat het met de andere acties?

Er zijn nog twee andere acties aan de gang in onze kiesvereniging, nl. de ledenwerving en de contributieverhoging. Veel nieuws kan daarover niet worden meegedeeld. We hebben in de vorige nummers reeds enige mededelingen van hier en daar gedaan. Den Helder meldt nu dat het niet minder dan 120 nieuwe leden heeft gewonnen. Dit is opnieuw een bewijs dat er nog heel wat mogelijkheden zijn. Mits de zaak maar wordt aangepakt. En wat de contributieverhoging betreft, is de algemene indruk dat dit wel voor elkaar komt dat het op vele plaatsen, waar men er erg tegen op zag is megevallen. Onze mensen blijken wel bereid mee te werken. Als men het ze maar duidelijk maakt dat het nodig is. En het is nodig! Nee, het is dringend nodig!

Het waren dezelfde..

TWEE KEER IS ER in het Saarland nu een belangrijke verkiezing geweest. De tweede keer is nog maar enkele weken geleden. De eerste keer was in januari 1935, toen de bewoners van het Saargebied moesten beslissen over de vraag, of zij voortaan zelfstandig wilden blijven of bij Duitsland behoren. Toen, in 1935, koos de overgrote meerderheid voor Duitsland en dus ook voor Hitler. Want het nationaal-socialisme was in Duitsland aan de macht. De Saarländers wensten die dictatuur liever dan de politieke zelfstandigheid van hun gebied.

ER WAREN EVENWEL ook Saarländers, die er anders over dachten. Zij bleken een kleine minderheid te zijn. Buitenlandse waarnemers hadden dat niet verwacht. Want de tegenstanders van de aansluiting hadden vele en druk bezochte vergaderingen gehouden. Wie deze vergaderingen had bezocht, was tot de conclusie gekomen, dat de tegenstand tegen de aansluiting in brede kringen en met overtuiging leefde. Hadden die Saarländers zich op het laatste moment bekeerd? Een buitenlandse correspondent had een andere verklaring, een verklaring, die waarschijnlijk juist is geweest. Hij schreef: er waren veel vergaderingen van tegenstanders en zij waren druk bezocht. Maar achteraf bleek, dat het altijd vrijwel dezelfde groep was, een min of meer selecte groep, een overtuigde groep. Een groep, die trouw was aan het eenmaal ingenomen standpunt en behoefte had aan onderlinge aanmoediging en bezieling. Ze wilden elkaar zien en ze zagen elkaar vaak, maar ze hadden blijkbaar geen boodschap voor de massa, voor de duizenden half-onverschilligen, die ten slotte bezweken voor de nationaal-socialistische propaganda. Die propaganda was moderner, grover, suggestiever. Die raakte meer het sentiment.....

AL LIGGEN DE VERHOUDINGEN bij de a.s. verkiezingen in Nederland heel anders dan die in 1935 in het Saarland, er is één punt, dat we goed voor ogen moeten houden. Wij moeten ons zelf deze vraag voorleggen: dreigt niet het gevaar, dat we op sommige plaatsen een goed georganiseerde, overtuigde groep vormen, met toenemende ijver, die ook blijkt uit het veel drukker bezoek aan de vergaderingen, aan het verrassend snel stijgend aantal lezers van Nederlandse Gedachten, een overtuigde, goed georganiseerde groep, vol animo, maar die er niet in slaagt, de volksmassa te bereiken? Die vreemd en onbegrijpelijk blijft voor duizenden jonge kiezers, die voor het eerst naar de stembus gaan?

WANNEER WIJ DIE VRAAG eerlijk overwegen, dan moeten wij eerst één overweging als van minder belang ter zijde leggen. Het gaat niet in de eerste plaats om stemmenwinst. Onze propaganda kan ook tot gevolg hebben, dat er bij velen een bijna hartstochtelijk neen! als antwoord komt. Maar dat neen! zullen wij alleen dan met een gerust gemoed kunnen aanvaarden, als wij weten, dat het geen onkunde zonder meer is, die tot zulk een weigering heeft geleid.

Daarbij hebben wij het moeilijker dan de tegenstanders van de aansluiting in het Saarland. Daar ging het om één duidelijke kwestie. Bij ons gaat het om een reeks politieke vragen. Maar dan zo, dat al die vragen ten slotte te maken hebben met onze diepste overtuiging.

Wij zullen bij onze propaganda geen centimeter toegeven aan de verzoeking, om te speculeren op allerlei ontevredenheid, of om te komen met een lijst van programapunten, waarbij iedereen zijn speciaal belang als een zaak van eerste orde en de hoogste urgentie terugvindt. Zo'n program is gemakkelijk te maken, maar het is geen eerlijk werk en de natie wordt er door misleid.

HET GAAT DUS om de opdracht, om zoveel mogelijk héél het volk te bereiken, niet met een vluchtig gebaar, maar met een boodschap, die tot nadenken stemt. Niet met een foldertje, dat nauwelijks belangstelling wekt, maar met een boodschap, die leidt tot een gesprek, tot een keus, tot een beslissing.

Dat is aan de ene kant moeilijk, omdat er bij velen zo weinig aanknopingspunten zijn. Je moet het eerst met elkaar eens zijn, voor je een discussie kunt beginnen, heeft iemand gezegd. En tot op zekere hoogte is dit waar. Er moet iets zijn, waarop we samen kunnen terugvallen. Wanneer een gesprek over het Evangelie en onze staatkundige roeping in deze tijd niet een uitgangspunt kan vinden, waar we het met elkaar eens zijn of in elk geval elkaar begrijpen, dan dwarrelen de woorden weg in de mist. Dat maakt het moeilijk.

MAAR AAN DE ANDERE kant is het ook weer niet moeilijk. Want het is helemaal niet nodig, het hele complex van vraagstukken, nationaal en internationaal, aan de orde te stellen.

Wij hebben telkens weer te beginnen bij het eenvoudige begin. Daar is door Nederland een boodschap gegaan van dorp tot dorp en van huis tot huis, de boodschap van het Evangelie. De boodschap van Christus. De boodschap voor héél ons leven. En daarmee hebben wij te beginnen. Dat kan iemand, die alleen maar de lagere school heeft gehad, minstens zo goed als de professor. Dat kan ieder, die elke dag dat Evangelie leest en met vreugde kan zeggen, dat het iedere dag rijker is en actueler. Dat het heel zijn eigen leven raakt, als hij bidt en als hij werkt, wanneer hij in de Bijbel leest of wanneer hij zijn belasting betaalt.

HET IS DUIDELIJK, dat zo onze politieke propaganda ophoudt, in de diepste zin nog van ons te zijn of betrekking te hebben op onze partij en onze zaak.

Dan wordt de propaganda dienst en wij worden dienaren, die niet komen voor onze zaak, maar voor de zaak van onze Koning. En die vragen, vragen aan ons hele volk, om zich bezig te houden met de bestissende vraag: wat betekent het Evangelie van Jezus Christus voor regering en volksvertegenwoordiging, voor overheid en onderdanen?

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuypertstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

EEN NOBEL MAN

MR. J. A. DE WILDE had een dege-
lijke wetenschappelijke opleiding
genoten. Hij was meester in de rechten
en candidaat in de klassieke letteren.
Hij was gevormd door Fabius en door
de oude Woltjer.

Maar hij was geen stille geleerde.
Het publieke leven met zijn wisseling
en strijd lokte hem.

En zo volgde hij het voorbeeld van
zijn vader en „ging in de politiek“.

Onder onze lezers zijn er héél velen,
die het zich herinneren, hoe hij als
spreker op politieke vergaderingen en
partijdagen optrad. Het liefst hoorden
wij hem, als er debat kwam. Dan vlam-
de er iets in hem; dan gaf hij zich ge-
heel, dan sprak hij tot het volk.

Zo was hij ook in het parlement. Toen
hij minst was, scheen het hem bijna
een vreugde, dat er een debat werd
gevoerd, waarbij de vonken er afvlogen.
Hij stond zijn man. Hij was niet zacht-
aardig in het debat, en hij spon geen
lange zinnen, met een openlijk of ver-
borggen voorbehoud. Daarvoor was hij
te open, te eerlijk.

Maar hij was een nobel strijder. Hij
kon zijn principiële tegenstanders waar-
deren. Jarenlang had hij als wethouder
van Den Haag Dr. Drees als collega, en
hij waardeerde hem — om zijn eerlijk-
heid. En zijn tegenstanders waardeer-
den hem evenzeer.

Wij hebben mr. De Wilde meegemaakt
achter het prikkeldraad. En toen heb-
ben wij hem het best leren kennen. Hij
was een blijmoedig man, en bleef het,
toen de maanden van wachten tot jaren
begonnen te worden. En altijd was er
in zijn leven de glans van dat een-
voudige, kinderlijke vertrouwen op God.

Hij was ook een man van grote trouw.
In de jaren, toen Dr. Colijn in het
felst van de branding stond, en open en
slinkse aanvallen op hem werden ge-
richt, was De Wilde een van zijn
trouwste helpers, zijn jongere vriend,
zijn eerlijk medestrijder, die altijd een
van de officieren bleef en nooit een
schildknaap werd. Hij was een prin-
cipieel man.

En in zijn laatste grote redevoering,
op 4 maart 1952, heeft hij in de Eerste
Kamer zich gekeerd tegen hen, die de
bezitter een rentmeester van de over-
heid wilden maken in plaats van de rent-
meester Gods.

„Mijnheer de President! Ik weet, als
ik zo spreek, spreek ik niet naar de
geest der eeuw. Na het in zijn wezen
revolutionaire individualisme der 19de
eeuw brak zich een even revolutionair
streven naar collectivisme baan. Wie
daaraan niet meedoet, begrijpt zijn tijd
niet, heeft geen oog voor de ontwikke-
ling der techniek en de hoge vlucht der
exacte wetenschappen.

Ik ga voor dat oordeel niet op zij. Ik
wens een Overheid, die haar gezag op
eigen terrein krachtig handhaaft, die
het recht beoefent en wat zwak is door-
tastend steunt, maar die de grenzen van
haar macht voortdurend in het oog
houdt en die op grond van Schrift en
historie leeft uit het besef, dat concen-
tratie van macht altijd weer geleid heeft
en altijd weer leiden zal tot onderdruk-
king. Dit gevaar is in deze eeuw nog
dreigender, omdat de Overheden, in wier
handen politieke en economische macht
geconcentreerd zijn, zich in dienst stel-
len van ideologieën, die de plaats in-
nemen van het Christelijk geloof en in
wier naam letterlijk alles geoorloofd is.
Bovendien beschikken zij over technische
hulpmiddelen, die schier elk verzet on-
mogelijk maken. Wij hebben de voor-
beelden voor ogen in het Duitsland van
Hitler het Spanje der communisten en
het Spanje van Franco, het Italië van
Mussolini, het Rusland van Lenin en
Stalin. Overal: machtsconcentratie en
machtsmisbruik, ondermijning of zelfs
opheffing van het privaat bezit en ver-
nieting van de persoonlijke en geeste-
lijke vrijheid!“

Zo hebben wij mr. De Wilde nog een-
maal laten spreken. En zijn woord is
een atst waarschuwing in een tijd
van complicaties en verflauwing van
grenzen.

Zijn laatste woord is ook hier open en
duidelijk en principieel.

Op de jubileumbijeenkomst ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de A.R.-partij sprak Mr. J. A. de Wilde voor het
laatst in het openbaar. Op de foto ziet u van links naar rechts: Mr. A. B. Roosjen, de ministers Prof. Dr. J. Zijlstra en
Mr. J. Algera, Mr. J. A. de Wilde en Dr. J. Schouten.

Een trouw en toegewijd strijder ging heen

OP ZATERDAG 7 JANUARI kwam het Centraal Comité
in vergadering bijeen. Zijn erelid Mr. J. A. de Wilde
was op deze vergadering niet aanwezig, want dit erelid vierde
op deze dag zijn 77ste verjaardag. Besloten werd hem een
telegram te zenden. Maar toen dit besluit genomen werd kon
niemand vermoeden, dat de doodsklok reeds luidde.

De gezondheidstoestand van de heer De Wilde was ge-
durende de laatste jaren niet meer zo goed. Hij moest zeer
rustig en kalm leven en mocht zich niet opwinden. En toch
kwam zijn heengaan onverwachts. De dood heeft toegeslagen!
Plotseling! En even wordt het rythme van het drukke en
bezige leven onderbroken. God spreekt ons toe: Stof zijt ge
en tot stof zult ge wederkeren. En in het jagende rusteloze
levenstempo, waarin de tijd tot nadenken en bezinning wel-
haast ontbreekt, wordt ons allen een halt toegevoerd. Van
de hemel klinkt het bevel: „Op de plaats rust.“ Want God
heeft één der onzen tot zich geroepen.

De jongeren onder ons kennen de heer De Wilde niet meer.
Zij hebben hem niet meer meegemaakt in de volle kracht van
zijn leven. Maar voor het grootste deel van onze partijleden
vertegenwoordigt de heer De Wilde een begrip. Zij weten wie
hij geweest is en hoe nauw hij verbonden was aan de Anti-
Revolutionaire Partij. Dat is het vooral wat ons uit zijn leven
toespreekt. In het jaar, waarin de Anti-Revolutionaire Partij
officieel als partijorganisatie werd opgericht, werd hij geboren.
En toen onze partij haar 75-jarig jubileum vierde heeft zij
de heer De Wilde tot haar erelid benoemd. Dat was een van
de ontroerende momenten op dit jubileum, toen de heer De
Wilde daarvoor zijn dank uitsprak. Het was de laatste maal,
dat hij in het openbaar sprak en het was dezelfde De Wilde
van altijd. Hij sprak met zijn hart. Naar woorden behoefde hij
nooit te zoeken. Want in zijn hart brandde een warme harte-
lijke liefde voor het Anti-Revolutionair beginsel, maar ook
voor de Anti-Revolutionaire mensen.

Hij kende die mensen als geen ander. Hij wist wat er om-
ging in hun hart. Hij voelde aan wat hen bewoog en hij sprak
dat ook uit. Natuurlijk was hij een bekwaam man en bezat
hij een groot aantal uitstekende eigenschappen, die hem rie-
pen tot het leiderschap en die hem, als vanzelf de weg
baanden tot de hoogste positie.

Als student reeds nam hij levendig en geanimeerd aan
allerlei politieke disputen deel en daar ontwikkelde hij zich
tot een handig maar tegelijk hoogstaand debater. Nooit stoot-
te hij af. Altijd trok hij aan. En hoe vinnig de woordenstrijd
ook werd, hij kraakte zijn tegenstander nooit af. Die eigen-
schap baande hem een gemakkelijke carrière in de politiek. In
1918 werd hij lid van de Tweede Kamer, spoedig daarop
tevens wethouder van Den Haag. In 1933 werd hij Minister
de: Kroon en kreeg hij het departement van Binnenlandse
Zaken te beheren. In 1937 werd hij minister van Financiën
hetgeen hij bleef tot de zomer van 1939. Gedurende de be-
zettingstijd lieten de Duitsers hem niet ongemoeid. Op 30
juni 1941 werd hij gearresteerd en in Schoorl, in Haaren en
St. Michielsgestel herinneren alle medegevangenen zich de
opgewektheid waarmee hij zijn lot vrolijk droeg. Voor velen
die het moeilijk hadden is hij toen tot steun geweest.

Maar wat ons vooral interesseert is zijn verhouding tot
onze partij. Want De Wilde is begonnen met zich aan de partij
te geven met geheel zijn hart en geheel zijn ziel. Hij had het
Anti-Revolutionaire beginsel lief, want dit had zich van hem
meester gemaakt. Geïnspireerd door de grote figuur van
Dr. Kuyper, maar vooral ook geschoold door zijn vader, die
hem de eerste schreden deed zetten op het politiek pad, had
hij reeds spoedig belangstelling voor de statkundige vraag-
stukken. En hij wist zich daarbij, ondanks zijn academische
opleiding, te behoren tot het eenvoudige gereformeerde volk.
Die eenvoud is hem altijd bij gebleven. Daar ligt het geheim
van zijn verhouding tot onze partij. Hij is begonnen met zich

zelf te geven, toen heeft het Anti-Revolutionaire volk hem
ook dankbaar beloofd en is het hem trouw gebleven tot in
het uur van zijn dood.

Hij is begonnen met zich te geven aan de zaak. En hij is
dat blijven doen ook toen hij tot hoge eeramten geroepen
werd. Wie herinnert zich niet de toedagen van de Jonge-
lingsvereniging. Heeft De Wilde wel ooit een tweede Paasdag
en Tweede Kerstdag in de huiselijke kring doorgebracht?
Steeds werd een beroep gedaan op zijn talent om bezieland te
spreken. Hoevele malen voerde hij op de bondsdagen niet het
woord. Duizenden jongeren heeft hij gevormd, geschoold en
bezield.

En altijd weer was het de warmte van zijn woord, die
anderen verwarmde; de bezieling, die van hem oversloeg op
de jeugd. Als hij gesproken had dan ging je naar huis met
nieuw initiatief geladen. Dan ging je iets doen, want je
voelde het, het was de moeite waard daarvoor te vechten.
En al stond je alleen, je vocht. En zo was het op partij-
vergaderingen ook. Talloos veel malen sprak hij voor kies-
verenigingen en vooral in verkiezingsdagen vlogen de vonken
er af.

Geen wonder, dat De Wilde gekozen werd in het Centraal
Comité. En hoewel het gewoonte was dat in het praesidium
van de Partij steeds een plaats werd ingeruimd aan het Ned.
Hervormde element — een traditie, die na de oorlog weer is
hersteld — naast Dr. Colijn werd de populaire De Wilde tot
tweede voorzitter gekozen en er is niemand, die daar ooit
aanstoot aan nam. Dat sprak immers vanzelf.

En dan moet nog op een bijzondere karaktertrek worden
gewezen. Zijn trouw, ook tegenover zijn vrienden. Die trouw
bleek in 1916 toen er rumoer was rondom de leider en de
leiding van de Anti-Revolutionaire Partij. Al waren er be-
zwaren, die de jonge De Wilde wel zag, hij nam het ronduit
voor Dr. Kuyper op. Dat was niet alleen trouw tegenover zijn
vrienden, maar dat was ook eerbied voor gevestigde ver-
houdingen en gegroeide relaties. Aan die merkwaardige ver-
houding tussen Kuyper en het Anti-Revolutionaire volk
mocht niet worden getornd. Later openbaarde zich datzelfde
in zijn betrekking tot Dr. H. Colijn. Hij oegreep dat saam-
horigheid in de leiding en goede eensgezindheid onmisbare
voorwaarde zijn om een partij te besturen en dat, ook waar
fouten worden gemaakt, vrienden elkaar moeten helpen en
bijstaan. Aan overmaat van criticiek maakte hij zich nooit
schuldigen en hij pleitte steeds voor een mild oordeel. Dit
heeft ook zijn verhouding tot Dr. Schouten gekenmerkt. Voor-
al in de bewogen en woelige dagen van mei tot september
1944 toen de leiding van de Partij na het sterven van Dr. Co-
lijn in zijn handen werd gelegd.

Nu is hij plotseling van het aardse strijdtoneel weggeroe-
pen. Gedurende de laatste jaren heeft hij met zijn bewegelijke
en emotionele geest meer als toeschouwer dan als medespeler
de politieke ontwikkeling moeten volgen. Zijn gezondheids-
toestand doemde hem, de werkzame, tot werkloosheid. Maar
hij deed aan zijn belangstelling voor de gang van zaken niet
te kort en met opgewektheid volgde hij de loop der gebeurte-
nissen.

Wij zullen hem missen, onze De Wilde.

God heeft hem tot zich geroepen. Zonder hem zullen wij
de politieke strijd moeten voortzetten. Maar wij hopen dat
velen, ook vele jongeren onder ons, met dezelfde warme
toegewijde liefde zich zullen geven aan de Anti-Revolutio-
naire partij en haar beginsel. Want zonder zulke mede-
werkers, die dienen willen in het zich één weten met dat
volk, is er naar de mens gesproken voor onze partij geen
toekomst en geen dageraad. Maar wij weten ook dat die liefde
en die toewijding een genadegift Gods zijn. En zo zullen wij
ook aan zijn groeve God de Here danken, want God is het die
werkt, beide het willen en het werken.

Kleine scheepvaart in een GROOTE

DOOR

J. W. OOMS

DE schipper Teeuwis Kroon van de *Albert IV* houdt niet van schippers met zijn beginsel. De varende bevolking weet dat wel. Kom bij Kroon niet aan boord met abstracte politieke ideeën, want dan geeft hij zonder omhaal niet thuis. Hij is Antirevolutionair en denkt er niet aan, zijn zeiltje te reven als hem een andere politieke wind om de oren geblazen wordt. Schippers zijn van nature vechters: vechters tegen de elementen, vechters voor een goed bestaan. Vechters tevens voor het belang van ons land.

EEN Nederland zonder scheepvaart zou ondenkbaar zijn. Maar wij zijn niet alleen een zeevarende mogendheid; de binnenvaart is voor het welzijn van ons volk eveneens van groot belang. De binnenvaart heeft zich zeer intensief ontwikkeld en op vrijwel al onze rivieren en in de kanalen en vaarten is het binnenschip een karakteristieke verschijning. Hetzij in Wemeldinge of in Delfzijl, op het Hoendiep of op het IJ, ja overal waar in Nederland bevaarbaar water is, treffen wij schepen aan in talloze variaties van bouw en grootte.

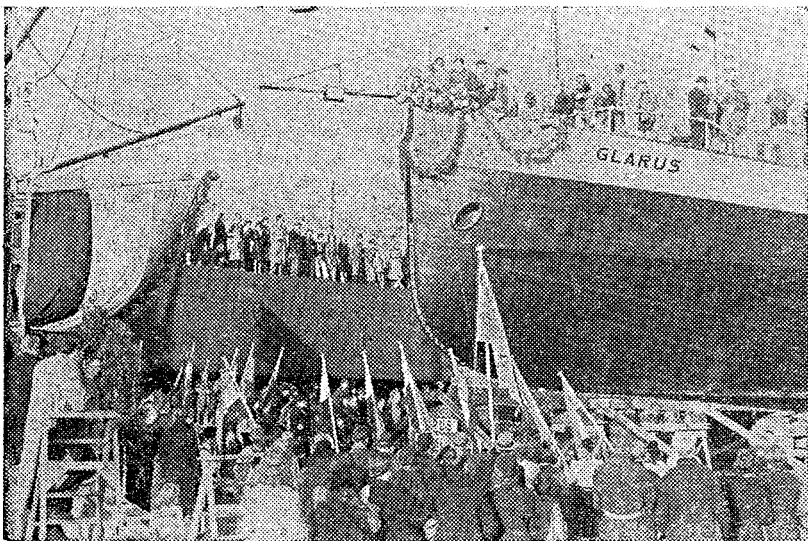
De binnenvaart en de rijnvaart zijn de slagaders van het goederenverkeer binnen en buiten de landsgrenzen en de gunstige economische situatie van ons land vindt uiteraard ook zijn weerslag in de kleine vaart — en met die kleine vaart bedoelen wij in dit geval de binnenscheepvaart.

Het schippersvolk is een hardwerkend volk. Het gaat de in weer en wind ploeterende schippers in deze naoorlogse jaren zeer goed. Teeuwis Kroon erkent dat ronduit. De schipperij beleeft gouden jaren . . . maar we doen er dan ook ons best voor, voegt Teeuwis Kroon er aan toe. En hij wijst op een nieuwe Belgische motorspits, die de Maas afzakt. Die motorspitsen zijn schepen van 38 bij 5 meter en heel wat schippers dromen ervan, ook zo'n bodem te bezitten. Men kan er namelijk bijzonder goed mee terecht op de Belgische en Franse rivieren en kanalen. Juist in die landen lokken veel vracht en goede tarieven.

Rijnscheepvaart

De rijnvaart en de binnenvaart beleven inderdaad een goede tijd; ook in deze takken van bedrijvigheid is de huidige hoogconjunctuur zeer goed merkbaar. Maar Teeuwis Kroon, die al achtentwintig jaar op een rijnaak vaart, maakte er ons opmerkzaam op, dat de rijnscheepvaart uiterst wisselvallig kan zijn, zodat het niet al goud is wat er blinkt.

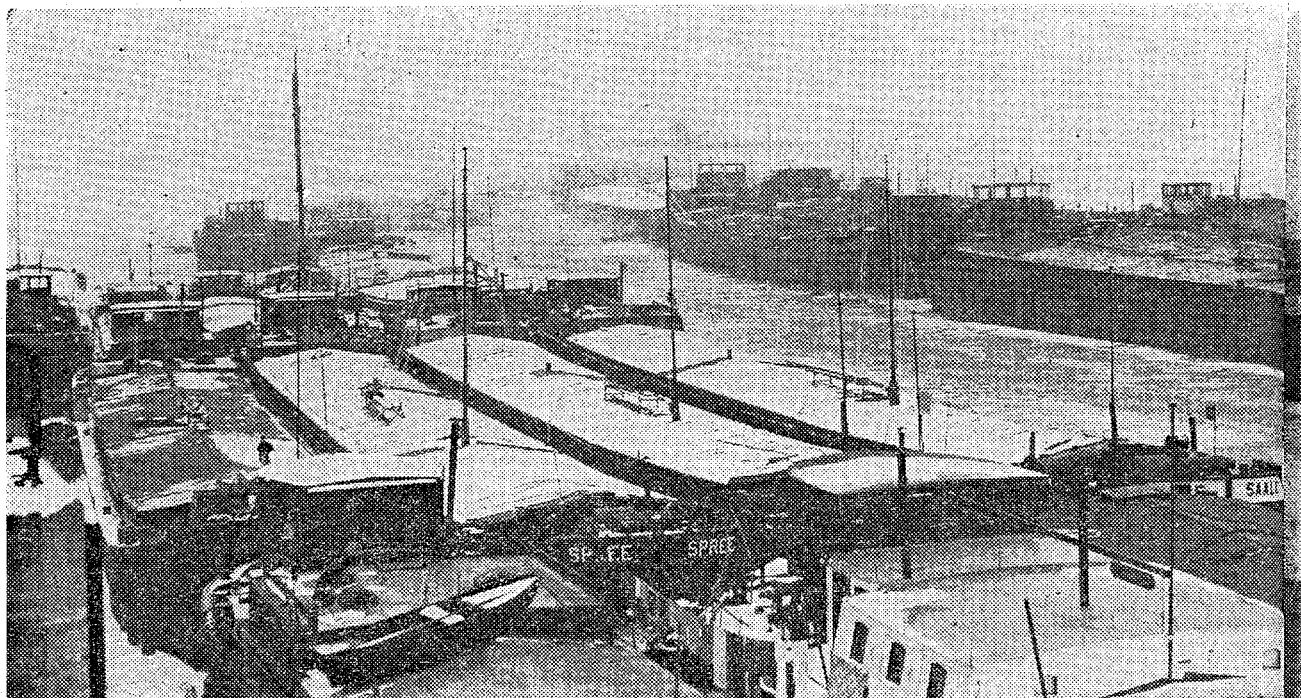
ONS land bezit de grootste Rijnvloot. Wij hebben ongeveer 2500.000 ton aan sleepschepen, maar Duitsland zit ons al weer dicht op de hielen.

Do foto toont de tewaterlating van een door Zwitserland besteld schip, dat voor de Rijnvaart is bestemd.

België, Zwitserland en Frankrijk blijven ver achter. We hebben een tonnage van ongeveer 800.000 aan motor- en stoomschepen, die speciaal voor de Rijnvaart geschikt zijn. Voor de sleepschepen staan ons niet minder dan 220.000 P.K. aan sleepboten ten dienste. Frankrijk brengt het slechts tot een goede 55000 P.K. En als we dan bedenken, dat het rijnervervoer in sommige jaren de vijftig miljoen ton goederen passeert, dan krijgen we enige indruk van de uitgebreidheid van dit scheepvaartverkeer, dat voor ons land van zo grote betekenis is. Vooral het vervoer van oliën per tankschip is de laatste jaren enorm toegenomen.

De Rijnscheepvaart moet echter altijd met grote risico's rekening houden. Een langdurige vorstperiode kan de bodems weken- en zelfs

Als de rivieren en kanalen betekenen dit een gedwongen pers. Van hoeveel belang is blijkt wel uit de opslag van goederen bij een eerste

Binnenvaart en Rijnvaart: belangrijke bestaansbronnen van

maandenlang gekluisterd houden en dat betekent, dat het winstelement terstond wegvallt.

De Rijnvaart is trouwens helemaal een bijzonder soort scheepvaart. Het sterk wisselende peil van de Rijn maakt de laadcapaciteit van een schip onderhevig aan grote schommelingen. Bij hoge waterstanden kan ieder rijnschip vol beladen worden, tot de laadlijn toe. Bij een lage waterstand verandert de situatie, want dan kan soms slechts de helft van de lading ingenomen worden. De totale laadruimte, het aanbod van ruimte dus, geeft dan andere cijfers te zien en het gevolg daarvan is, dat de vrachtprijzen zich wijzigen.

Van bijzonder belang voor de rijnvaart is ook het feit, dat de val van het water in deze rivier niet regelmatig verloopt. Daardoor moet er voor een sleep rijnaken telkens een wisselend aantal sleepboten gespannen worden. Tussen Rotterdam en het Ruhrgebied, een afstand van ruim 200 km., stijgt de Rijn slechts twaalf meter. Maar tussen Straatsburg en Bazel, een afstand van 127 km., is het verval ongeveer honderdtwintig meter! Door dat verschil in verval van het water kunnen de sleepboten niet steeds dezelfde tonnage Rijnopwaarts brengen. Tussen Bingen en Mainz trekt 1 P.K. negen ton naar boven, maar tussen Straatsburg en Bazel kan 1 P.K. slechts één ton sleepen! Men heeft op verschillende trajecten dus meer sleepboothulp nodig.

Lage waterstanden, strenge vorstperioden en het zonderlinge verval van de Rijn geven de Rijnvaart dus een wisselvallig karakter. Een droge zomer met lage waterstanden veroorzaakt bij de Rijnschippers terstond een financiële weerslag. Daarenboven waren vooral in de tijd vóór de oorlog de bevrachtingstarieven aan grote schommelingen onderhevig. Weliswaar zijn in de loop der jaren door de Overheid verschillende maatregelen getroffen om de stabilisatie in de Rijnvaart te bereiken, doch veel succes heeft dit niet opgeleverd. De Rijnvaart is voor ons land een zaak van groot belang, doch ons land kan slechts weinig bevoegdheden te berde brengen.

De akte van Mannheim

ER bestaat een overeenkomst, die onder het varend volk bekend staat als: De akte van Mannheim. Die overeenkomst behelsde, dat de Rijn vrij was en dat de scheepvaart van alle nationaliteiten gelijk behandeld zou worden. Dit document stamt reeds, uit 1868 en was eigenlijk een herziening van hetgeen Napoleon over de Rijnvaart beslist had, welke beslissing op het bekende historische Weener Congres gehandhaafd was gebleven.

De Rijn is vrij . . . Duitsland was destijds mede-ondertekenaar van de akte van Mannheim. Maar vooral ná de tweede wereldoorlog heeft de west-duitse regering getracht, het bewuste document op een andere manier uit te leggen — en wel zó,

dat het in het voordeel van Duitsland was. Het verkeer op de Rijn is weliswaar vrij, zoals de akte van Mannheim zegt, zo redeneerde de Bondsregering, maar dit wil niet zeggen, dat de Rijnvaart binnen de Duitse grenzen vrij is. En uit die opvatting vloeide voort, dat tussen Duitse havens alleen schepen van Duitse eigenaars goederen mochten vervoeren. Het is een niet zo prettig staaltje van de Duitse beschermende politiek van na de oorlog.

Thans is er een kentering. De Duitse Rijnvaart kan het vervoer niet meer alleen aan en daardoor komen de Nederlanders ook weer aan bod. Maar hoe zal de akte van Mannheim worden uitgelegd als er in de scheepvaart weer een tijd van betrekkelijke stilte zou aanbreken?

Teeuwis Kroon — en met hem honderden andere rijnschippers — is er niet helemaal gerust op. Hij hoopt, dat de regering „er op zal zitten als de bok op de haverkist”.

Dat het program van actie van onze partij spreekt over het doel om herstel van de vrije Rijnvaart te verkrijgen, is te begrijpen. De Rijn moet vrij zijn, zegt de akte van Mannheim. Jazeker — en de Rijnvaart moet in deze vrijheid hersteld worden!

Er is iets, dat sommige rijnschippers nog altijd dwars zit. De bezettende macht legde in 1940 aan particuliere schippers en sleepbooteigenaren de verplichting op om lid te worden van de Nederlandse particuliere Rijnvaart-centrale. Aan rijnschippers, die zich daar niet aan hielden, werd het in- en uitklaren van schepen geweigerd door de z.g. stop van Lobith. Ook na de oorlog bleef dit besluit van kracht, ofschoon die Particuliere Rijnvaart-centrale tot op de dag van vandaag nog heel wat weerstanden oproept bij talloze rijnschippers. Die stop van Lobith bleef dus ook ná 1945 nog in werking. Tot de Hoge Raad zich met deze zaak bemoeide . . . en dit hoge college verklaarde in 1952, dat deze daad van de Nederlandse regering onrechtmatig was en niet in overeenstemming met de akte van Mannheim, welk document immers de vrijheid van de rijnschipper voorstaat. Het behoort tot de taak der volksvertegenwoordiging, deze vrijheid met kracht te bepleiten. Het volledige herstel van de naleving van de akte van Mannheim is een daad van rechtvaardigheid ten aanzien van een eens genomen besluit.

De binnenvaart

ONSE binnenvaart telt bijna 18000 schepen — een enorme vloot dus. Van dit getal zijn er 8500 kleiner dan honderd ton. Al die binnenschepen tezamen vormen een belangrijke vervoersmogelijkheid in ons land. Deze binnenvaartvloot is zeer gevarieerd en er zou dan ook een indeling in verschillende categorieën kunnen worden gemaakt.

Er zijn schippers, die vrijwel uitsluitend aan campagnevaart doen. Zij vervoeren dus goederen gedurende een zekere periode. De suikerbieten-campagne en de fabrieksaardappelcampagne zijn voorbeelden van typische vormen van seizoenvaart voor de binnenscheepvaart. Deze schippers nemen dus slecht gedurende een klein gedeelte van het jaar deel aan het vervoer te water.

De relatieschippers zijn degenen, die regelmatig voor één of enkele verladingsvaren. In Amsterdam, waar wij o.a. een zeer prettig onderhoud hadden met de schipperspredikant Ds. Van der Kamp, die voorzitter is van het Schipperscomité der antirevolutionaire partij, spraken wij met een oinnenschipper, die ons vertelde, dat hij reeds vierentwintig jaar voor dezelfde fabriek lading vervoerde. Hij hoopte, dat dit nog tal van

jaren zo zou net. Bovendien verkeer uitsteking samenwerken schipper wares. Dan heeft m vaart: een ven heen, nu voor vaart wordt ee centage van

Wijlen de s. E. boek Stroschlo tieke zin: Erve liepen al de n Tegemoorden

DA

De Ahe (een tieoo Ds. M. ot geestelijk s dikant u w Rotterdam tionair b e ons. Je m of letten o tijd! . . .

Dominaf over de Als zingen vta Adelaar pa riaal de la schip ge lectuur gre is de Ae derland, va gen wort strijd. Clat letters vaa letters oge A.R. te lA.

de wilde bin he overheid ge PP einde een bil ar over de bes ar krijgen, won en geplaatst en v toegewezen. over het al g schippers. Nt e gekomen. He p twee keer of dat ogenblik ag die vrachtre m dus buiten d een overeen n voor de sch en. mogen dan e meen achten at zij zien het slappere tijt v zal gaan pl v geval was e m ontstaan. Weid zal. Niettem

TIJ

Dit zegt ons ontwerp-program van actie

Enerzijds voert Nederland een strijd op leven en dood tegen het water, anderzijds is het water dienstbaar aan Nederlands welzijn . . . Het water maakt het Nederland mogelijk een zeevarende mogendheid te zijn. Die positie moet versterkt worden, o.a. door bestrijding van de vlagdiscriminatie, door bevordering van de bloei der havens en door herstel van de vrije Rijnvaart.

Op de binnenwateren vraagt de vrije ontplooiing der binnenscheepvaart om een redelijke regeling van de scheepvaarten. De hoofdvaartwegen in elke provincie moeten in elk geval tolvrij zijn.

Een vertrouwd beeld van het Hollandse waterlandschap. Een puffende sleepboot, die een aantal schepen achter zich aan trekt.

tot de bevrachting van de wilde binnenvaart met wijs beleid te werk dienen te gaan. Want de misstanden van vroeger mogen beslist niet meer terugkeren — en dat willen de schippers zelf ook niet.

Tenslotte hebben wij nog de beurtvaart, doch deze neemt snel in betekenis af: de auto heeft hier de strijd reeds gewonnen, zou men kunnen zeggen. Toch spraken wij in Rotterdam met enige grote zakenmensen, die nog altijd het vervoer van hun goederen per beurtvaart prefereren.

— Alles wat uit Rotterdam komt, moet een schip geroken hebben, werd ons gezegd. Een aardige karakteristiek voor een zakelijke havenstad. Diezelfde fabrikant declameerde voor de vuist weg een paar strofen uit het prachtige gedicht: Rotterdam, van Jan Prins.

De eerder genoemde schipper Kroon kwam met zijn sleepschip nooit in de noordelijke provincies. Maar hij heeft een broer, die uitsluitend wilde binnenvaart beoefent en die vaart dus kris en kras door ons land. Vaart een schipper van Maastricht naar Den Helder, dan heeft hij geen cent aan kanaalrechten te betalen. Maar gaat hij naar Drente, Friesland of Groningen, dan ontmoet hij tolleren op zijn weg over het water. Provinciale waterwegen vragen vaak kanaalrechten. Hierin schuilen grote onbillijkheden; het is dan ook begrijpelijk, dat de a.r. partij in haar ontwerp-program gezegd heeft, dat de hoofdvaartwegen in elke provincie in elk geval tolvrij moeten zijn.

De schipper is een zelfstandige — en zo voelt hij zich ook. Dat de Prot. Chr. Schippersbond bij de Middenstandsbond aangesloten is, is tekenend voor de schippers. Als zelfstandigen weten zij overigens mee te praten over de aanzienlijke belastingdruk. Verschillende schippers klaagden dan ook over de hoge belastingen.

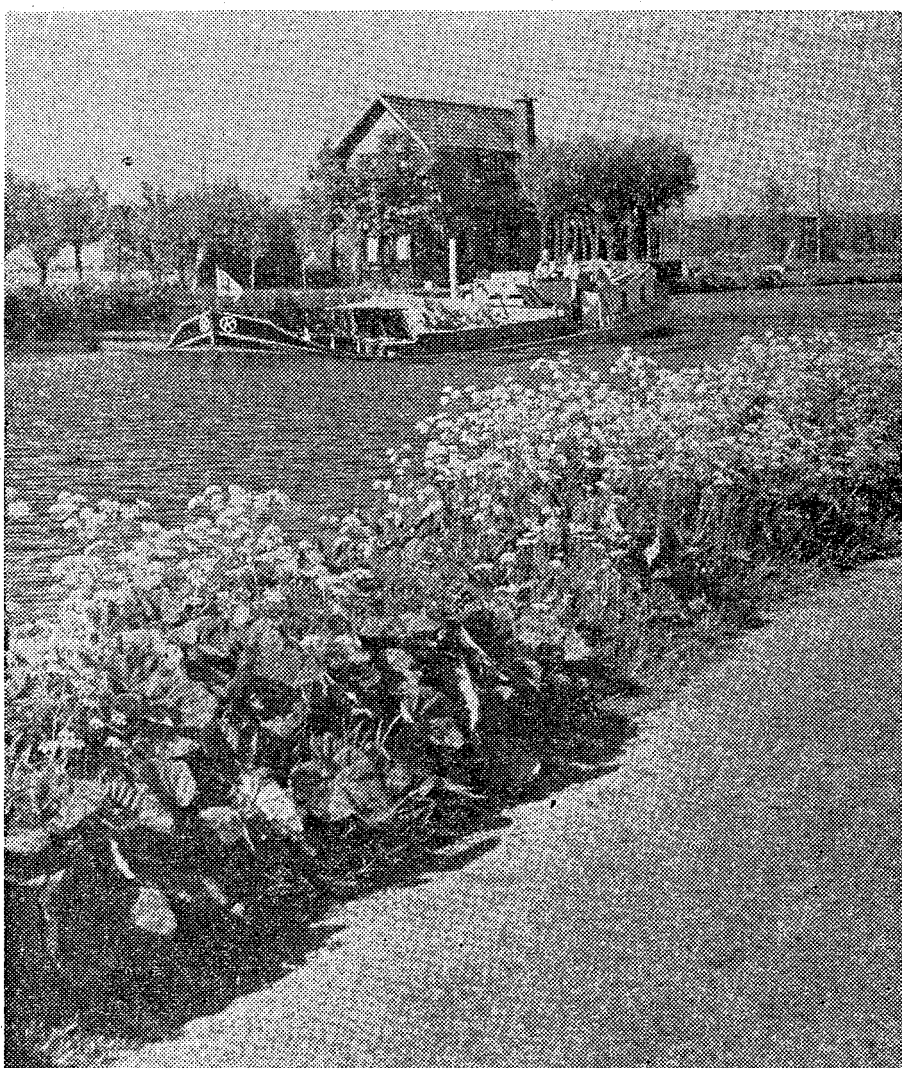
De tarieven voor het vervoer te water zijn omhoog gebracht, maar naar verhouding van de kostenverhogingen, waarmee de schipperij te maken heeft, stellig niet voldoende. Daardoor zijn heel wat binnenschippers in het buitenland gaan varen. Er valt daar mee te verdienen. De verladers hebben bij herhaling uitgesproken, dat het wenselijk is om de tarieven omhoog te brengen, omdat anders onze binnenschippers het buiten onze grenzen zullen gaan zoeken. Dat is trouwens toch al in grote mate het geval. Ds M. de Wit, de Rotterdamse schipperspredikant vertelde ons, toen we bij het warme kachelkje in de roef van zijn motorboot De Adelaar zaten — een bootje dat speciaal bestemd is voor de geestelijke bearbeiding van de schippersbevolking in en rond Rotterdam — dat heel veel schippers op het buitenland zijn gaan varen. Zelfs tot diep in Frankrijk. Hoe mooi deze expansie ook is, ze bergt ook gevaren. De schipper zou zijn belangstelling voor nationale zaken wel eens kunnen verliezen doordat hij op het „internationalsime" overgegaan is. Er is ook een geestelijk gevaar aan verbonden; en wel, dat het contact met de kerk belangrijk zou verminderen. Ds Van der Kamp in Amsterdam sprak in dezelfde geest.

Het is zo hard nodig, dat de schipper ook op het politieke gebied let! De Amsterdamse schip-

persdominee werkt daar hard voor. Met name in de tijd van verkiezingen heeft het Schipperscomité van de Anti-revolutionaire partij heel wat werk te verzetten. Immers, de schipper zal door zijn zwerfend bestaan op de wateren weinig in staat zijn om zelf zijn stemplicht te vervullen. Bij geen enkele bevolkingsgroep is het stemmen bij volmacht van zoveel belang als bij de schippers.

— Er zijn jaren geweest, dat wij eigenlijk van ons burgerrecht beroofd waren, vertelde schipper Kroon ons. Hij zegt het drastisch en een beetje overdreven. Toch kwam het in feite hier wel dikwijls op neer. Want volgens een wijziging in de kieswet over het stemmen bij volmacht, werd vastgesteld, dat slechts bloedverwanten of huisgenoten van schippers gemachtigd konden worden om de stem voor de afwezige schipper uit te brengen. O.a. ons A.R. Kamerlid Van den Heuvel heeft daar in de Kamer scherp tegen gevochten. „Door deze volmachtbeperking worden hele groepen van de stemming uitgesloten, vooral de schippers, die vaak niet weten, waar hun schip zich op de stemdag zal bevinden," zo betoogde hij.

— Ik heb vier getrouwde broers en één getrouwde zuster, zei Teeuwis Kroon. — Ze varen allemaal en ik had dus geen bloedverwanten beschikbaar, die aan de wal woonden en voor mij konden stemmen. Een grove onbillijkheid. En wij schippers zijn op ons stemrecht gesteld, dat moet u goed begrijpen!

Het is heerlijk om in de zomer langs de bloeiende oevers en de lachende gaarden te varen. Maar in de herfst en winter, wanneer mist, kou en regen het werk bemoeilijken, vaart de schipper ook door!

Wij knikten en dachten er aan, dat het vooral de heer P. Hoekstra in Wildervank geweest is, die als een pionier voor het stemmen door de schippers te beschouwen is. Hij is het geweest, die enorm veel gedaan heeft om de schippers ervan te overtuigen, dat zij hun stemrecht niet mochten verzaken. Het eerder genoemde schipperscomité van onze partij bouwt in feite voort op het werk dat destijds door de man uit Wildervank verricht is.

De schipper zelf

VRIJWEL ongemerkt zijn wij van de Rijnvaart en de binnenvaart gekomen bij de schipper zelf. Dat is begrijpelijk, want het gaat tenslotte om de mens. Om de mens, zoals hij zich voordoet in welke vorm van bedrijvigheid dan ook. De geschiedenis van de mens vinden we ook in zijn werk, zijn activiteiten. De schipper, die zelfstandige is en zich dan ook middenstander voelt, vormt zich over het algemeen op bedaarde wijze een oordeel. Indien hem blijkt, dat hij er een onjuiste mening op nagehouden heeft, schroomt hij niet om dit te erkennen. Een goed voorbeeld hiervan geeft het geval van de A.S.V., de afkorting van een schippersorganisatie, die Algemene Schippers-Vereniging heet. Deze vereniging werd na de oorlog opgericht en vele schippers — ook Prot. Christelijke schippers — traden tot deze organisatie toe. Niet lang na de oprichting bleek reeds, dat deze A.S.V. enigszins in het kielzog van de Eenheidsvakcentrale dreigde te raken. Later distancieerde de A.S.V. zich nadrukkelijk van deze communistische centrale, doch intussen was het veel schippers duidelijk geworden, dat van een werkelijke neutraliteit op het gebied van het organisatieleven geen sprake kan zijn. De invloed van de A.S.V. is dan ook belangrijk minder geworden en een groot aantal schippers heeft zich van de ledenlijst van die organisatie laten afvoeren en is togetreden tot de Protestants-Christelijke Schippersbond.

De schippersbevolking heeft recht op onze waardering en medeleven — anderzijds heeft ons maatschappelijk bestel en de christelijke bedrijvigheid op het politieke erf eenzelfde recht op de belangstelling en het medeleven van de varende bevolking.

Teeuwis Kroon zei het zó: — Wij, schippers, mogen ons niet blind staren op het water..... We moeten er altijd aan denken, of we nu in Duisburg liggen, of in Groningen, of we varen op de Zeeuwse wateren of ergens diep in Frankrijk, dat we thuishoren op de Nederlandse grond.

Vaar dan schippers, vaar! Gij zijt in uw bedrijvigheid een belangrijk element tot het economisch welzijn van Nederland! En we zeggen welgemeend tot het niet-varend volksdeel: De hoed af voor de scheepvaart!

kan zijn gestremd, voor onze schippers voor onze economie op aan verschillende in eerste periode.

as land

ou net beviel hem best. ver en schipper elkaa zoveel jaren van cinnen is. Fabrikant en anelkaar ingesteld. ft imde wilde binnen- ven een lading daar- voor gene. Deze wilde it een belangrijk per-

e s. Eerbeek begon zijn chologische karakteris- Erwee schippers, die e n vrachtje.

onders, want voor wat

DAAR

A heet de boot (ieboot) waarmee otterdam zijn schipperspre- u wateren rond de Anti-revolu- te een schipper n op de Adelaar o verkiezings-

af ons uitleg e Als er verkie- taan, gaat de pagandamate- lan wordt elk ge verkiezings- renge. En zo Ae boot in Ne- A, van verkiezin- or de politieke Glat de laatste naam de naam- o geven! A.R. te water!

hebben we door de ppsbeurzen. Ten- in het ladingsaanbod artscheppen te ver- op een wachtlijst en vracht aan hen vrachtverdeling is genoeg van de N is er enige wijziging et als een vrachtreis epen is en zich op voor gemeld heeft, ag worden en men dem met een schipper mag aangaan. De nde vrachttarieven n. Over het alge- een groot gevaar; at bij een eventueel ijkt weer in kroegen vroeger veelal het misstanden waren at het zover komen eid met betrekking

Wij luisterden

• **Teleurstellend betoog**

DE christelijke partij is niet ontstaan omdat men haar zag als een gebod van God. Men werd door „links” in het isolement gedrongen en moest toen wel tot christelijke partijformatie overgaan. Een aantal christenen heeft ingezien, dat die noodsituatie niet meer aanwezig is. „Links” wilde tot samenwerking komen en dus was de christelijke partij niet meer nodig.

Ziehier de wijze waarop de heer C. Kleywegt voor de Vara in een uitzending van de Prot. Chr. Werk-gemeenschap in de Partij van de Arbeid het vraagstuk van de christelijke partij en van de doorbraak stelde.

Vanzelfsprekend is deze oppervlakkige probleemstelling teleurstellend voor degenen, die in de christelijke partij iets meer zien dan een door „links” opgedrongen noodsituatie, maar zij lijkt ons niet minder teleurstellend voor die rooms-katholieken en protestanten, die ons met grote nadruk te verstaan gegeven hebben, dat hun toetreden tot de Partij van de Arbeid voortspuit uit hun diepste overtuiging, dat hun keuze op hun beginselen gebaseerd is.

Wat blijft daarvan over in het betoog van de heer Kleywegt? In dat betoog is de houding van het Nederlandse socialisme beslissend. De bereidheid van de socialisten om met rooms-katholieken en protestanten in één partij samen te werken, is daarin het criterium. We zouden daarmee enigermate vrede kunnen hebben, indien de Partij van de Arbeid blijf had gegeven van een positieve instelling ten opzichte van de christelijke beginselen, maar in de afgelopen tien jaar is net tegendeel gebleken. Bovendien omvat „links” meer dan het socialisme en in de geestelijke strijd tegen liberalisme en communisme heeft de Partij van de Arbeid principieel niets te bieden.

Alleen reeds daarom blijft de christelijke partij-formatie in deze tijd principieel noodzakelijk en gerechtvaardigd.

• **Fantasie**

NIET zonder verbazing hebben we geluisterd naar het eerste parlementaire overzicht, dat de Vara dit jaar uitzond. Daarin wijdde mr. M. Vrolijk een beschouwing aan de motie-Vondeling, die tijdens het debat over de begroting van landbouw in de Tweede Kamer werd ingediend en zonder hoofdelijke stemming aanvaard. In die motie werd uitgesproken, dat de landbouw moet kunnen blijven rekenen op onverminderde handhaving van de toezeggingen, die de regering op het gebied van de prijsvorming van landbouwproducten gedaan heeft. Met andere woorden: als de vrijere loonvorming zou leiden tot een stijging van het loonpeil, moet daarmee rekening gehouden worden bij het vaststellen van de garantieprijzen. Mr Vrolijk noemde dat „het vastleggen van de liefdesverklaringen, die tijdens het debat over de loonpolitiek aan het adres van de landbouw zijn uitgesproken” en hij meende te kunnen constateren, dat men van k.v.p.- en a.r.-zijde bij de behandeling van de motie-Vondeling trachtte zich onder die liefdesverklaringen uit te praten. Hij vond dat niet zo vreemd omdat naar zijn mening aan de motie-

Vondeling een ruimere werking moet worden toege-dacht dan alleen ten aanzien van de landbouw. Want, aldus de heer Vrolijk, ik kan mij niet voorstellen, dat men uitsluitend de arbeiders in de landbouw niet wil laten achterblijven bij de meest winstgevende be-drijfstakken. En zo kwam deze socialistische spreker dan tot de slotsom, dat er van een nederlaag van de P.v.d.A. in de loonpolitiek niet veel overgebleven is, aangezien confessionelen en liberalen door het aan-vaarden van de motie-Vondeling meegewerkt hebben aan het aanleggen van een rem.

Een wonderlijke redenering, in strijd met de feiten en met de strekking van de motie. Daarin worden nl. de lonen van de landarbeiders niet vergeleken bij die in de meest winstgevende bedrijfstakken. Er wordt wel gewaagd van het streven naar sociale gelijk-stelling van de landarbeiders met vergelijkbare ar-beiders ten plattelande. Noch uit de motie, noch uit de toelichting kan men afleiden, dat er meer bedoeld is dan de landbouw niet de dupe te laten worden van het nieuwe systeem van loonvorming. Wie de Hande-lingen van de Tweede Kamer naleest kan geen an-dere conclusie trekken dan dat ook minister Mans-holt en de kamerleden de motie zo hebben opgevat. Wat men verder aan deze motie wil toeschrijven, be-rust op fantasie.

Boeken en periodieken

Jubileumnummer van Ons Jonge Platteland (maandblad van de Christelijke Jonge Boeren- en Tuinders Bond).

Op 30 december 1930 werd in Utrecht de Nederlan-dse Christelijke Jonge Boeren en Tuinders Bond op-gericht.

De herdenking van het 25-jarig bestaan van deze bond zal D.V. op 23 en 24 januari a.s. in een bijeen-komst te Ede geschieden.

Ter gelegenheid van dit jubileum is er nu een spe-ciaal nummer van Ons Jonge Platteland uitgegeven. Het is een aantrekkelijk geschrift geworden met een omvang van 66 pagina's. Losse nummers zijn ver-krijgbaar tegen een prijs van f 0,50 aan het bureau Stationsweg 65 te Ede.

Wie wil weten, wat de C.J.B.T.B. is, hoe zij is ge-groeid tot een organisatie met 6000 leden en welke taken zij verricht wordt in dit nummer goed ge-informeerd.

Voor jeugdleiders is het met name van belang kennis te nemen van de opzet van dit jeugdwerk voor jonge agrariërs en de verhouding hiervan tot het algemeen vormende jeugdwerk.

Het nummer is verlucht met aantrekkelijke foto's. De lezing van dit jubileumnummer zal ongetwijfeld een goede kijk verschaffen op hetgeen bij onze jonge agrariërs leeft.

In Dienst der kerk (maandblad van de organisatie voor hervormde gemeenteleden) los verkrijgbaar à f 0,10 per exemplaar.

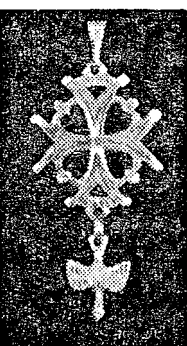
Er is wel niemand onder ons, die niet op de een of andere wijze met de emigratie in aanraking is ge-komen. Iedereen heeft wel familieleden, die zijn ge-emigreerd. Ook voor de toekomst zal dit vraagstuk onze volle aandacht vragen.

Het is daarom een goede gedachte geweest van de redactie van „In Dienst der Kerk” een speciaal emi-gratienummer uit te geven.

Er is in opgenomen een artikel van de regerings-commissaris voor emigratieaangelegenheden Mr. Ir. B. W. Haveman over de emigratie in algemene zin. Voorts artikelen over de taak van de kerk hier en in de landen waarheen wordt geëmigreerd.

Kennisneming van dit nummer is zeker de moeite waard.

FIRMA
P. ZEEUW Jzn
Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51
Tel. serie no. 11.34.34
Na zes uur Tel. 11.34.34—26977
GRANEN - VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP
Lid van de Rotterdamse vereniging voor de termijn-handel in granen.

Geeft als geschenk een Hugenotenkruis van Stichting Steun Kerkewerk

Vele modellen. Prijzen vanaf f 1.00 — f 51.—. Zowel in zilver als goud. Vraagt gratis folder. Bij bestelling kan men bepalen, dat 25 procent van de bruto-opbrengst (d.i. na aftrek van de verzendkosten) bestemd wordt voor het Gereformeerde Kerkewerk in Limburg. Wij leveren u ook verzilverde pepeltjes met het Hugenotenkruis à f 2.50. U let wel op ons adres, aangezien ook anderen gebruik maken van onze reclame. Ons adres is:

STICHTING STEUN KERKEWERK IN LIMBURG.
Schoolstraat 5, Waubach, Ds. K. A. Bot, Administrateur.
Telefoon: 4443—664 van 9—5 uur. Daarna 4443—520.
Wilt u bij uw bestellingen het nr van dit blad opgeven?

LIED DER LIEFDE

is een beknopte uit-gave van het stan-daardwerk „Huwelijksboek” Het werd geschreven door Ds. Th. Delleman, met medewerking van een vrouwenarts. De inhoud van dit boek spreekt voor zichzelf en geeft tevens een antwoord bij het licht der Schrift over de geoorlooftheid der geboorteregeling

De volksuitgave kost **f 1.98**

terwijl de prijs van de luxe uitgave f 3.90 is.

DE INHOUD IS ALS VOLGT:
I. Liefde en liefde - II. Het geheim van een gelukkig huwelijksleven - III. Het seksuele in de huwelijksgemeenschap - IV. De wording van een mens - V. Het gezin - VI. Huwelijksleven en kinderen krijgen - VII. Het kinder-loze huwelijk - VIII. Van bruiloft tot bruiloft.

HUWELIJSBOEK

De redactie werd ge-vormd door Ds. Th. Del-leman en Dr. A. Hijn-mans. Geeft u een juist over-zicht van de vragen, welke behandeld wor-den Het huwelijk in de Bijbel door Th. Delle-man De eerste tijd, door Mevr. Dr. A. J. de Leeuw-Aalbers De eer-ste tijd door Dr. J. C. Roose De geslachtsge-meenschap door H. Knol arts Huwelijks-en karaktervorming door Dr. Joh. van der Spek Trouw door Mevr. Dr. F. T. Diemer-Lin-deboom. De avond, door Prof. Dr. M. J. A. de Vrieter

Het gezin in de Bijbel, door Prof. Dr. Brillen-burg Wurth Wording van het gezin door Dr. A. Hijnmans, Huwelijksleven en kinderzegen door Th. Delleman Onvruchtbaarheid, door C. Kwikkel, vrouwen-arts Zwangerschap en bevalling door H. Knol, arts. De zuigeling, door P. G. Oosterhof, kinderarts en H. Knol, arts. Ouders en Peuter door P. W. J. Steinz.

Gebonden f 9.80

welke in maandelijkse termijnen voldaan kan worden. In de boekhandel verkrijgbaar

BON

Gelieve te zenden rechtstreeks * via de boekhandel:
..... ex. Lied der Liefde.
Luxe uitgave *) / 3.90. Volksuitgave *) / 1.98.
..... ex. Standaard Huwelijksboek.
Betaling mééns *):
in vier maandelijkse termijnen *).

Naam

Adres

Plaats

*): Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Uitg. De Graafschap, Aalten

TE HOGE BLOEDDRUK
hoofdpijn, noolkoorts, klier-, lever-, longziekten, open wonden, spatzen, stru-ma, suikerziekte, vallende ziekte, ver-kalking, verlamming, vetzucht, zenuw-onsteking, zenuwzwakte, uitputting of ENIGE ANDERE SLEPENDE ZIEKTE? Wij oogsten succes op succes met onze „an ouds bekende geneeskruiden à f 3.95 p. pak. Meldt ons Uw ziekte en klachten. Broch. en inl. gratis!
KRUIDENHUIS FLORA
WESTERSINGEL 40 - GRONINGEN

De oplossing van de puzzel van vorige week luidt als volgt:

1. Bevan	7. Menzies
2. Amsterdam	8. Groningen
3. Maurits	9. Anp
4. Stkker	10. Telegraaf
5. Commissie	11. Heemskerck
6. Beesd	12. Schaper
	13. Churchill
	14. Troostheide
	15. Algiërs
	16. Utrecht

N.V. Houthandel ARENDSSEN
Lutkepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 - Harderwijk

Vraagt steeds
Zoetermeer's Roem
de fijnste margarine
Firma Gebr. van der Spek
Zoetermeer Telefoon 49

GEURTS' CONSERVENFABRIEK C.V. DODEWAARD
De fijnste fruitproducten uit de Betuwse boomgaarden
Vraagt Uw winkelier ons merk Jams Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

U KENT 'N SIGAAR AAN ZIJN BRAND!

't Is niet de lengte van een sigaar, die de rookduur bepaalt. Probeert U eens zo'n nobele Ritmeester Fiat. In de ste-vige vulling en de voor Ritmeester zó kenmerkende „doorgewerkte mélange” schuilt een rookgenot, dat in duur noch smaak zijn gelijke kent.

FIAT
Er zijn wel grotere, maar geen betere 26 cts. sigaren!

Zó branden Ritmeesters

WAT VOORAF GING: Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen. Hij is fel gekant tegen de bouw van een brug, die zijn streek ontsluiten zal. Zijn zoon Willem, die getrouwd is, is voorstander van een vaste oeververbinding en betere wegen. Daardoor ontstaat misverstand tussen vader en zoon. Er komt bij, dat Lijnegangs jongste dochter tegen de wil van haar ouders naar de stad is en daar werk gevonden heeft. Lijnegang wil Roelie nu niet meer thuis zien, tenzij ze voorgoed naar huis komt. Zijn jongste zoon heeft een gesprek aangeknoopt met een ingenieursdochter.

„Wij zijn een agrarisch gewest en dat moeten wij blijven!” had Zevenhoven, de boer die letters gegeten had en dan ook in het college van het grote waterschap zat, meermalen met geestdrift uitgeroepen op de vergaderingen van ingelanden. Maar toen de eerst paal voor de brug in de berm van de weg geslagen was, had hij vooraf gestaan en nadien had hij met de uitvoerders en de Gedeputeerden het glas geheven op een voorspoedige bouw..... Lijnegang had van die dag af Zevenhoven niet meer kunnen luchten of zien. Hij had hem als een verrader beschouwd, een man die meeheulde met de wolven in het bos.

Waar waren de andere tegenstanders van een brug gebleven? Langzamerhand schenen ze andere gedachten gekregen te hebben. Nog slechts enkele boeren waren even wrikkeloos gebleven in hun afwijzing van een brug, als Lijnegang zelf.

Neen, de boer van de Lindenburg kon het niet meer volgen, het werd allemaal zoveel anders dan vroeger.

Hij had nieuwe zwartigheid te verwerken gekregen, want hij had horen fluisteren, dat men Willem op de groslijst geplaatst had voor de gemeenteraadsverkiezing. Hij had zijn zoon niet willen vragen, of dit gerucht juist was. Maar mocht dit praatje een grond van waarheid inhouden, dan hoopte hij maar, dat de mensen zich nog intijds bedenken zouden en Willem niet op de candidatenlijst zouden zetten.

Lijnegang vond het wel bitter, er zó over te moeten denken. Tenslotte was Willem zijn zoon, zijn oudste. Toch..... hij kon niet anders. Willem was immers een voorstander van de brug en daarmee was hij voldoende getekend, zo meende Lijnegang. Zijn zoon had allerlei vreemde ideeën, die stellig niet in het belang van het dorp en de streek zouden zijn. Daarom hoorde zijn zoon niet in de gemeenteraad thuis.

Als alles nog maar was zoals het vroeger was — uitgezonderd de lage zuivelprijzen van eertijds — als de nieuwigheid van deze vreemde naporlogse tijd maar niet was doorgedrongen tot deze streek en Willem volgens de oude vertrouwde manier zijn boerenbedrijf uitgeoefend zou hebben..... ja, dan zou hij er trots op kunnen zijn, dat men zijn oudste jongen in de gemeenteraad wilde halen! Een Lijnegang in de raad..... Dat zou niet voor het eerst zijn. In het gemeentehuis hing een bord, dat beschijdeerd was met een groot aantal namen van mensen, die de gemeente bestuurd hadden. Er was ook een Lijnegang bij; dat was zijn grootvader. En zelfs is er heel vroeger een burgemeester of schepen geweest, die ook de naam Lijnegang droeg.

Als het maar goed was met Willem..... Maar het was niet goed, daar was Melchior Lijnegang maar al te zeer van overtuigd. Willem noemde zich nog wel Anti-revolutionair en hij was een trouw lid van de kiesvereniging, maar de nieuwe ideeën van Willem waren Lijnegang een doorn in het oog. En juist vanwege de nieuwe en buitensporige ideeën zou hij, Lijnegang, zich binnenkort misschien verplicht voelen om aan zijn bekenden het advies te geven: Zet Willem, mijn zoon, niet op de lijst voor de gemeenteraad.....

Lijnegang overwoog, dat het voor een vader wreedhard

was, een dergelijke raad te moeten geven, want hij zou daarmee de bekentenis doen, dat Willem niet was een Lijnegang van de oude stempel. Wellicht zouden er dan boeren en boerinnen zijn, — ja, vrouwen vooral! — die dan onwillekeurig zouden denken aan Roelie, die óók al afgeweken was van de oude en degelijke trant, die het geslacht Lijnegang eeuwenlang gekenmerkt had.

De boer van de Lindenburg hoopte, dat het niet waar zou zijn, dat ze Willem op de groslijst wilden plaatsen. Maar het was wel degelijk waar; dat hoorde hij een paar dagen later al. De voorzitter van de kiesvereniging vertelde het hem — er was dus geen twijfel meer mogelijk.

„Julie zijn op de verkeerde weg,” zei Lijnegang moeilijk. „Willem is een beste jongen, je moet me goed begrijpen. Maar voor de gemeenteraad is hij niet geschikt. Ik, als vader, kan hier over oordelen.”

„Je zoon is goed onderlegd en hij heeft altijd veel belangstelling voor de politiek getoond. En je zal met me eens zijn, dat hij goed zijn woordje kan doen. 't Voornaamste is, dat hij principiëel goed onderlegd is.”

„Zo bedoel ik het niet. Maar zijn opvattingen over de brug en over fabrieken en woningbouw en zo.....” Lijnegang zweeg plotseling. Hij kon met geen mogelijkheid uitspreken hetgeen hem benauwde.

De voorzitter bleek echter wel te begrijpen, wat Lijnegang had willen zeggen.

„Kijk eens, Lijnegang..... Je zoon en jij staan tegenover elkaar voor wat de ontsluiting van onze streek betreft. Dat is overigens een publiek geheim, op de kiesvereniging werd er in de pauze door enkele bestuursleden ook al over gesproken. Maar denk jij werkelijk, dat wat er in de wereld gaande is, door ons tegen te houden is? Gesteld dan al, dat het onze plicht zou zijn om het tegen te houden. En die plicht hebben wij naar mijn overtuiging niet.”

„Jij..... jij laat je ook al als een speelbal van de tegenwoordige nieuwe geest gebruiken,” stootte Lijnegang uit. „Ik begrijp je niet..... Je hebt zelf een boerenbedrijf..... hoe kan jij er dan in berusten, dat vruchtbaar weiland geofferd wordt aan wegebouw. Ik zie het er van komen, dat we hier zelfs fabrieken krijgen.”

„Kijk, Lijnegang..... We hebben tegenwoordig in Nederland een bevolkingsgetal van tien miljoen. De vraag naar het dagelijks brood is tegelijkertijd de vraag naar werk. Ons land moet industrialiseren, het kan niet anders, zeggen de mannen die het weten kunnen. Ik neem dat aan; en als je logisch nadenkt, moet je tot dezelfde conclusie komen.”

De woorden van de voorzitter klonken Lijnegang als vloeken in de oren.

„Jij ook al!” riep hij met gesmoorde stem. „Jij bent ook al vergiftigd. Maar weet goed, wat je doet als je Willem op de lijst zet. Hij is mijn zoon en ik wil natuurlijk geen kwaad woord over hem zeggen, maar hij heeft nieuwe begrippen over een heleboel dingen. En dat acht ik verkeerd.”

„Nieuwe ideeën, of niet..... Maar hij boert uitstekend op zijn bedrijf!”

Heel even streelde deze opmerking de oude Lijnegang. Inderdaad, zijn jongen boerde goed, daar viel niets van te zeggen.

„Wees wijzer en schrap Willem van die groslijst,” zei hij nog met een vermoede stem. En hij hoorde niet, dat de voorzitter hem vroeg, waarom hijzelf de vergadering van de kiesvereniging niet bezocht had, dan zou hij persoonlijk tegenover de leden zijn bezwaren aangaande zijn zoon naar voren hebben kunnen brengen.

„Willem is niet geschikt voor de gemeenteraad”, herhaalde Lijnegang mat. Zijn weerstand scheen te verminderen. Er zou een tijd komen, dat hij er niet meer tegenop zou kunnen, dat hij zich gewonnen zou moeten geven, zo flitste het ontmoedigend door zijn gedachten.

(wordt vervolgd)

DRUKKERIJ
WED. G. VAN SOEST
★
AMSTERDAM
SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

Uw adres voor:

DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Fa Gebr. Timmer
Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

AANNEMERSBEDRIJF
Gebrs. Hakkers

★ Handel in rijmmaterialen, riet en teen

★ tictmattenfabriek
★ Hoepelmakertjen.

WERKENDAM
Telefoon 14

Firma
C. Vermeer en Zoon's
Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk, a/d IJssel
Ronde en ovale tafelranden

Gebogen regels voor stoelen en fauteuils, armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export
Een vertrouwensartikel!

NOORD NEDERLANDSE ZAKKEN.

HANDEL N.V. GRONINGEN
EEMSKANAAL N.Z. 46

Telefoon 31345 (3 lijnen)
Telegramadres „Jute”

**BONGERS
WAGENINGEN**
Verhuizingen - Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 — Law, Allée 88

W. DE ZEEUW J. Gzn
Zaadteelt en Selectiebedrijf
BARENDRECHT

Onze nieuwe geïllustreerde
PRIJSCOURANT

voor seizoen 1955/56

is verschenen en wordt op aanvraag
gaarne toegezonden. Waar niet ver-
tegenwoordigd kunnen nog agenten
worden aangesteld. Vraagt voor-
waarden.

Pedalion Organ Cy.

De studerende organist, die door eigen
nauwgezette studie technische moeilijk-
heden wil overwinnen, stelt zich met een
eenvoudig huisorgel niet meer tevreden.
Voor de beoefening van het pedaalspel is
het moderne twee klaviers PEDALION
een onmisbaar instrument.
Vraagt catalogus en condities aan bij

Fa R. van den Burg

AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877

**DE IDEALE VOEDING
voor kat en hond**

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

MAAGLIJDERS U KUNT WEER ALLES GAAN ETEN De echte
C-R MAAGTABLETTEEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R. MAAGTABLETTEEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend
Vooraanstaande doktoren en chirurgen hier te lande, tellen wij
onder onze cliënten

De echte Amerikaanse C-R. MAAGTABLETTEEN zijn die lichtgele
tabletten Alleen verkrijgbaar bij

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting

**BRINKERS'
FABRIEKEN**

ZOETERMEER

Tel. nr 12 (4 lijnen)

ROOMBOTER - MARGARINE

SPIJSVETTEN

SPIJSOLIE

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

HIJSKRANEN - LIFTEN

LIEREN

INTERN TRANSPORT

PONTIAC HORLOGES

SIEBEL

DEN HAAG - ROTTERDAM - AMSTERDAM
Lange Poten 11 Stadhuisplein 24-26 Kalverstraat 123
Nieuwe Binnenweg 227

Ondergetekende verzoekt als abonné te noteren:

Naam:

Adres:

Plaats:

Abonnement per jaar (f 6.20); half jaar (f 3.10);
kwartaal (f 1.55).

Naam afzender:

Adres:

Plaats:

Te zenden aan de Administratie van

„NEDERLANDSE GEDACHTEN”

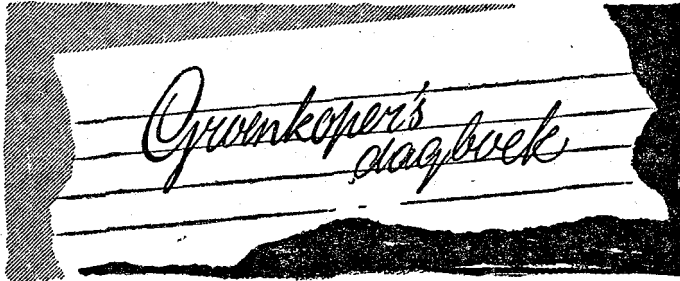
Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage.

Ieder, die zich thans abonneert, ontvangt dit
weekblad gratis tot 1 februari 1956.

PLAATWERK
STAALENALUMINIUM
NIMA
ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

2 JAN.
Ik vind het altijd merkwaardig, dat aan het begin van elk jaar een groot aantal mannen zich geroepen voelt iets te zeggen. Ze moeten

een nieuwjaarsboodschap doen, of ze willen of niet. Staatshoofden, geestelijke leiders, burgemeesters, voorzitters van Kamers van Koophandel (met of zonder fabrieken), ze geven in één groot koor rekenschap van wat gebeurd is alsmede een toekomstbeeld van wat kan gebeuren in het nieuwe jaar. Wat mij altijd opvalt is, dat aan het begin van zo'n jaar nooit eens een lieve vrouwenstem klinkt. U weet, hoe ik altijd met de maandagmorgen worstel en u begrijpt wel hoe het mij te moede is om de drempel van een heel jaar te overschrijden. Het lukt mij eenvoudig niet. Ik hou met hand en tand vast aan de oliebolletjes en denk daarbij die twaalf slagen, die kunnen van mijn part nog weken wegblijven, want ik heb nog zoveel te doen, dat per se van het jaar nog gereed moet zijn! Ze moeten me het nieuwe jaar gewoonweg in dragen, als het aan mij ligt. En bovendien heb ik toch al zo'n hekel aan schrikkeljaren. Niet alleen, dat ik dit jaar weer één dag langer moet rondkomen van mijn salaris, ik heb bovendien een oom, die op 29 februari jarig is en dat niet vergeten wil zien. Dat kost ook weer sigaren. Je went er zo langzamerhand aan, zo'n man niet meer op de verjaardagkalender (van de verzekeringsmaatschappij), die zo trouw op z'n oude en vertrouwde plek (bij u ook?) hangt, te zetten. Want wie op 29/2 jarig is, vraagt er om vergeten te worden. Goed, goed, goed zo. Zo'n begin van het jaar valt dus privé al niet mee, laat staan in het publieke leven. En dan hoor je op zo'n ogenblik en dan lees je op zo'n tijdstip niets anders dan mannenstemmen en mannenregels, die allemaal eindigen met een „gelukkig nieuwjaar.“ Een enkele mag nog eens „zalig“ zeggen, maar daarmee is dan wel aan de afwisseling genoeg gedaan. Ditmaal was het weer allemaal vrede, wat de nieuwjaarsklok sloeg, als ik alles goed begrepen heb. Ik help het ho...n. Maar wat ik eigenlijk had willen zeggen, kunnen de dames vlgend jaar niet eens wat zeggen? Als ik des morgens opsta (met veel moeite) en er staat een man aan mijn bed, die met een grafstem zegt: „de economische situatie van het verlopen jaar kenmerkte zich door vele ups en downs, gezien de nog steeds niet weggenomen bottle necks in het vlak van

de hechtpleisters.....” of zoiets, nu dan kruip ik weer onder de dekens. Maar als ik daar een welluidende vrouwenstem hoor zingen: „Word wakker, het zonnetje is al op. De thee geurt heerlijk in de kop.....”, dan kom ik eruit en begin een nieuw jaar, vrolijk en welgemoed.

3 JAN.
Eigenlijk wilde ik een beetje kalm aan doen, zo aan het begin van 1956, doch de verkiezingsuitslagen in Frankrijk hebben mij meteen al midden in de politiek gebracht. Gisteren had ik het nog over een staatshoofd, vandaag ontmoette ik (in de krant) een warhoofd, die geen belasting wil betalen, dit niet wil, dat niet wil, helemaal niet weet, wat hij wil. En die mijnheer Poujade speelt in één slag een onbetekende rol van betekenis. Hij zoekt het hoog. Toen hem gevraagd werd, wat hij zou doen, als sommigen niet deden wat hij verordeneerde, was zijn antwoord: „er staan genoeg lantaarnpalen op de place de la République“. Nu dat betekent niet, dat hij niet in het donker wil zitten. Maar Frankrijk zit maar met de gebakken peren. Een land met een groot verleden”, zeide een van mijn politieke vrienden, die van de zomer met een autobus naar Parijs is geweest. „Ieder land heeft de regering, welke het verdient”, zei hij ook. Dat had hij in TROUW gelezen (onder de nieuwe directie). „Regeren is vooruitzien”, dat zei hij ook. En „na ons de zondvloed”, dat zei hij ook. Op deze manier kreeg ik een juist beeld van de politieke situatie in Frankrijk, van iemand die er geweest was. Zeven dagen uit en thuis naar Parijs, met een autobus. Wie doet je wat?

4 JAN.
Toen ik las, dat er tot voor kort nog altijd een slordig postje van f 27.798.565 op de weekstaat van de Nederlandse Bank open stond van op grond van de geldsanering niet ingeleverde bankbiljetten, heb ik mij toch afgevraagd waar die miljoenen gebleven zijn. In ieder geval is het een buitenkansje voor de Staat, want voor niet in-

geleverde bankbiljetten behoefde de Nederlandse Bank ook niets uit te betalen. Ik ben altijd bang, dat ik straks een oude kous vind met enige briefjes van honderd of duizend erin. Of dat ik iemand tegenkom, die mij in het oor fluistert, dat hij er nog tachtig van honderd heeft liggen en dat hij die zorgvuldig bewaart..... „want als die tijd weer eens terugkomt, heb ik een appeltje voor de dorst...“ Zo ken ik ook een mannetje, die zit nog met honderdduizend kalenders van 1946. Maar het doet hem niks. Die zei ook een keer tegen me, „ach meneer Groenkoper, nog eenmaal één 1946 en ik ben toch het eerste met m'n kalender op de markt!“

5 JAN.
Gisteren tenminste weer eens een stukje parlementaire historie beleefd. Ik was al bang, dat er op het Binnenhof helemaal niets meer te doen was. Het is natuurlijk maar schijn, maar als je zelf geen vakantie hebt dan is het net of de vakantie van de politieke voorman dubbel zo lang duurt als ze eigenlijk is. In ieder geval, de Eerste Kamer is weer begonnen en wel in de Ridderzaal, aangezien de vergaderzaal der senatoren enkele moderne wijzigingen moet ondergaan. Gelukkig zaten alle leden in hun eigen bankjes, welke mee verhuisd waren. De journalisten zaten het dichtstbij het vuur, zag ik, onder de grote schouw. Dat is maar goed ook. Ik zal altijd partij trekken voor journalisten, al ben ik zelf nooit kamer-verslaggever geweest. Ik zeg maar, als zij niet opschrijven wat de kamerleden zeggen en het in de krant zetten, dan doet niemand het. En als het niet in de krant komt, wat de kamerleden gezegd hebben, dan leest niemand het. En als niemand het leest, heeft het ook geen weerklank. En als het geen weerklank heeft..... afijn, u ziet wel, dat die journalisten onmisbaar zijn.

6 JAN.
In de plaats, waar ik mag wonen is het de gewoonte dat op Driekonigen de buurtjongetjes met de fokepot rondgaan en daarbij

zingen van „drei Keuning... drei Keuning...“ Dan geven we de jochies vijf centen of een appel — dat is nog altijd gezonder zegt mijn vrouw — en we wachten op de volgende koningen, want het blijkt dat er veel meer zijn geweest, dan we ooit gedacht hebben.

Ik heb maar een potje geld in de vestibule gezet voor de loopjongen van de slager, de vuilnisophaler, de krantenbezorger, nog een krantenbezorger en nog een krantenbezorger, voor het zoontje van de melkboer en het knechtje van de bakker. Vroeger kreeg ik van mijn kapper altijd een kalendertje, maar dat is ook al weer de tijd blijkbaar, want tegenwoordig zie ik met een stuk zeep op de spiegel geschreven: „het personeel wenst zijn geachte cliëntele een voorspoedig nieuw jaar“. Zo verandert alles. Want dat is een schaduwwijze van zo'n nieuw jaar. Als je een dagje ouder wordt, dan is dat niet zo erg. Maar 365 dagjes ouder, dat schiet weer aardig op en hoe ouder je bent, hoe ouder je je gaat voelen naarmate de jonge jaren verder achter je liggen. Kom, kom, Groenkoper, zult u zeggen, niet zo somber op Drie Konigen. Weet u nu niets vrolijkers?

O ja wel. We hebben hier een draaiorgel, dat niet kan concurreren met een draaiorgel uit Amsterdam — daar hoor ik altijd de mooiste draaiorgels, waaraan ik vaak denk, als ik zondags in de kerk het orgel hoor spelen — maar het is een dragelijk orgeltje. De mannen die het bedienen weten echter wel, dat het niet jé dát is en nu heeft een van hen dezer dagen een argeloze voorbijganger, die blij was een rustig ogenblik te kunnen beleven, de centenbak voorgehouden met de bedreiging: „je geld of ik speel!“

7 JAN.
Ik kan weer terecht in de badkamer. Het water in de geiser werd absoluut niet meer warm en het duerde uren voordat de kuip vol was. Maar het jaar is goed begonnen. De ketelsteen is verwijderd en nu loeit het gas door de geiser dat het een lust is. Ik zit graag in het bad. Dan komen bij mij altijd de briljante ideeën op. Zo dacht ik vandaag, dat ik volgende week weer eens iets over de principiële voorlichting met het oog op het baden kon schrijven. Rekent u daar maar vast op.

William Groenkoper

Firma Rensen en v. d. Windt
voor elke directiewagen
Vraagt prijs en tekening.
Elke gewenste lengte.
Oudewater Tel. 568—03486

★ REPARATIE VAN ELECTRO-MOTOREN
★ VERKOOP VAN SIEMENS MOTOREN
★ SPECIALE BEDRIJFSINSTALLATIES
Fa De Kat & Den Otter
ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 - Telefoon 28060

SCHEEPSBOUWERVEN
A. VUYK & ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

SERRES EN WARENHUIZEN-BOUW
N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland
Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748—538 en 738

Voor Dameskleding van betere klasse
N.V. Modemagazijnen
Geb. Zwartsenberg
Groningen — Stadskanaal

A. van der Werff
Scheepsbouw en Bergingsbedrijf
Verhuur dekschuiten en motordekschuiten
DOESBURG TELEFOON 275

Verplaatsbare houten gebouwen
Directie- en schaftketen Noodwoningen, -scholen en -kerken
Directie- en schaftwagens etc.
HANBO HARDINXVELD
Tel. 41 Neder-Hardinxveld

ELECTRISCHE INSTALLATIES
W. G. Scheeres
Electrotechnisch ingenieursbureau
's-GRAVENHAGE
TELEFOON 116250

FIRMA BLAAK
BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGZAND

Blomstraat 61 - Arnhem
★ Periodieken
★ Handelsdrukkerij
★ Boekwerk
drukkerij derksen nv

DAMES!
een prima LANGE
PERSIANER-PATES MANTEL
geheel naar maat gemaakt, model naar keuze, met 5 jaar schriftelijke garantie.
f 425.—
Reiskosten worden vergoed.
Bontwerker L. M. KRUIJSSEN
N.Z. Voorburgwal 316, Amsterdam
Telefoon 34027

Schimmelpenninck
fijn! die ken ik

INGWERSEN & CO
AMSTERDAM - KEIZERSGRACHT 382
TELEFOON 32121
Effecten
Coupons en Administratiën
Alle Assurantiën
Levensverzekeringen en Lijfrenten
Speciale afdelingen voor Protestants kerkelijke leningen

Vraagt Uw bakker naar
TARVO-BROOD
Uw bakker
Uw dokter

SCHOOLMEUBELN
MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. EDE

BRONCHITIS
Het zagen, piepen en benauwde hoesten behoren spoedig tot het verleden, wanneer U onze homeopathische korrels gebruikt. Kuurverpakking f 1.80 voldoende voor 4 weken. Bij asthmatische bronchitis is dit f 3.10 voldoende voor 7 weken.
DROGISTERIJ JAC. SPOELSTRA,
DRACHTEN - Telefoon 2198 - Giro 410799

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Conclusie van Genève

Journalistieke fantasterijen zwepen soms onze politici op

De Nederlands-Indonesische besprekingen in Genève zijn vastgelopen op de labiele politieke toestand in Indonesië. Een resultaat dat reeds van de eerste dag van deze besprekingen af gevreesd kon worden. De dreigende houding van de Nadathul Ulama, de orthodox mohammedaanse partij, is tenslotte beslissend geweest. De Masjoemi en enkele andere, meer gematigde regeringspartijen zijn er met het oog op de komende kabinetsformatie voor teruggeschrikt de extreme Nadathul Ulama voor het hoofd te stoten, omdat zij deze partij niet bij voorbaat in de handen van de P.N.I., de partij van Soekarno, willen drijven. Want als men één ding uit deze bespreking wil concluderen, dan is het wel, dat de heer Soekarno tenslotte aan het langste eind heeft getrokken. De gematigde en meer op het Westen georiënteerde partijen hebben het pleit verloren tegen de man, die nog onlangs heeft verklaard, dat er communisten in het Indonesisch kabinet opgenomen moeten worden.

Het resultaat van de besprekingen in Genève is zonder meer teleurstellend te noemen. Het was juist dat de Nederlandse regering zich op het standpunt heeft gesteld dat er met de Indonesiërs gesproken kon worden, omdat het niet praten met het gematigde kabinet Harahap zou kunnen betekenen, dat de anti-Nederlandse elementen in Indonesië zouden worden versterkt.

Het vrijlaten van Van Krieken, het toelaten van getuigen in de processen tegen Jungschläger en Schmidt zijn winstpunten, die het gevolg zijn van de besprekingen in Den Haag en Genève. Dat de advocaat Van Empel nog steeds geen visum heeft ontvangen om Indonesië binnen te gaan, wijst er op dat in deze binnenlandse situatie een verder tegemoetkomende houding t.a.v. de arrestanten moeilijk te verwezenlijken is.

En het is juist de kwestie van de arrestanten geweest, waarvan het resultaat van de conferentie afhankelijk is gesteld. De teleurgestelde Masjoemi kan nu wel in Djakarta verklaren, dat de Indonesische delegatie meer bereikt heeft dan de missie-Soenarjo in 1954 en dat daarom de afwijzende houding van de Nadathul Ulama zo te betreuren is, van Nederlandse kant is van het eerste tot het laatste moment verklaard: Geen overeenstemming — ook niet op financieel-economisch gebied — als de rechtspositie van de Nederlandse arrestanten niet wordt verbeterd.

Het heen en weer gevlug naar Genève is dus voor niets geweest? Behalve de winstpunten, die wij hebben genoemd valt ook niet te loochenen, dat het Nederlandse standpunt t.a.v. Nieuw-Guinea in de internationale politiek is verstevigd. In de resolutie van de Verenigde Naties wordt gezegd, dat, wat Nieuw-Guinea betreft, met belangstelling het gesprek tussen Nederland en Indonesië zou worden gevolgd. Indonesië heeft dit gesprek gevraagd, heeft het ook afgebroken, Indonesië heeft zijn gezicht verloren. Ongetwijfeld zal geprobeerd worden dit gezicht op de komende aziatisch-afrikaanse conferentie in Caïro te redden.

Het resultaat van Genève is te betreuren. Wij moeten nu maar bidden en hopen, dat deze gang van zaken de politieke verhouding tussen Nederland en Indonesië niet heeft verslechterd en dat het mogelijk zal zijn zulke goede betrekkingen tussen beide landen te onderhouden, dat het Prot. Chr. volksdeel in ons land veel zal kunnen betekenen voor zijn broeders in Indonesië. Mede tegen deze achtergrond zal de anti-revolutionaire politiek gevoerd moeten worden.

DE ONTWIKKELING van de militaire technologie verloopt in een adembenemend tempo. Wat vandaag nog als modern kan worden aangemerkt en voor welks aanschaffing men hoge bedragen uitgeeft, moet het volgende jaar reeds op de helling om te worden bijgewerkt en nog eens één of twee jaar later moet het door nieuw materiaal worden vervangen. Doctrines welke men op het stuk van het tactisch gebruik van strijdkrachten als onomstotelijk had aangenomen en op een voetstuk geplaatst, worden plotseling daarvan afgeworpen.

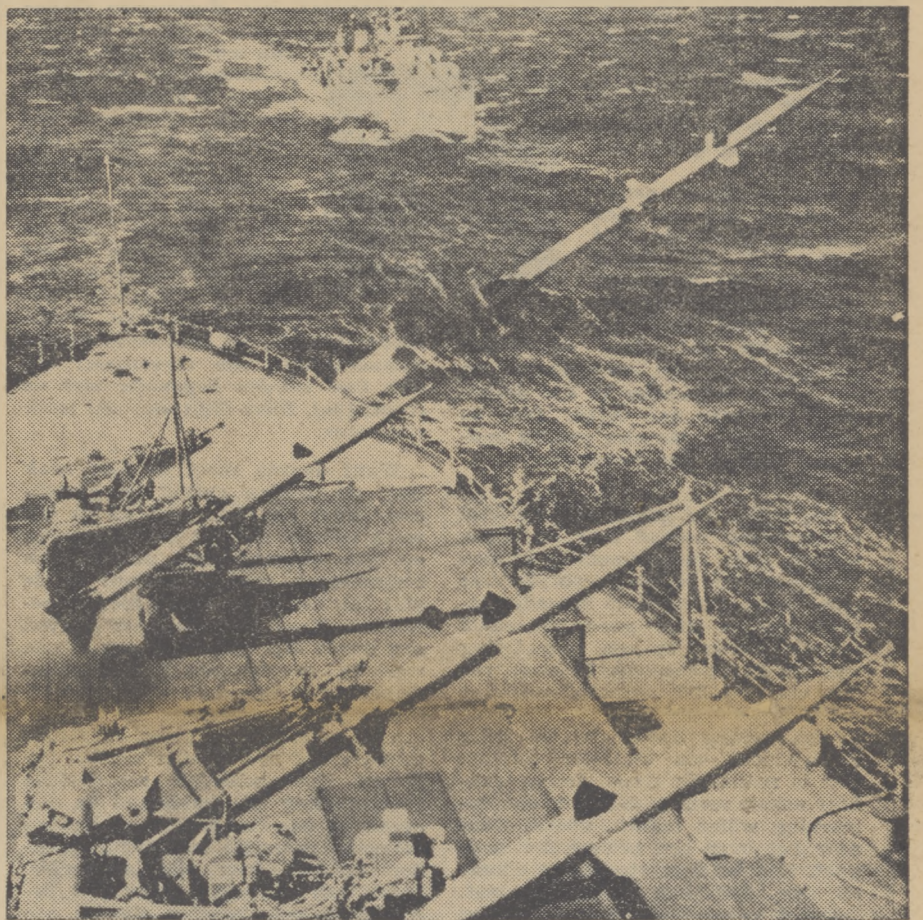
Deze snelle evolutie is echter tevens een dankbaar object geworden voor op sensatie beluste journalistiek. De fantasie werpt nog een schepje op dit snelle ontwikkelingstempo, zodat wat als blauwdruk nog op de tekenplank staat, reeds als een machine in massaproductie wordt aangekondigd. Kamerleden die deze journalistieke fantasieproducten niet van de werkelijkheid weten te onderscheiden, zijn dan geneigd de Regering laksheid in de modernisering van de strijdmacht aan te wijven

Een van de sprekendste voorbeelden daarvan is de aanschaf van geleide projectielen, de z.g. ground-to-air projectielen, welke men van de grond af langs elektronische weg met een eenparig versnelde beweging naar een aanvliegend vliegtuig kan lanceren, dit in zijn bewegingen kan volgen en naar beneden halen. Tot op tientallen kilometers afstand is zulks mogelijk en tot op een hoogte waar geen jachtvliegtuig kan komen, doch de moderne snelle straalbommenwerper nog wel.

Reeds een paar jaar is men in het buitenland met proefnemingen bezig en reeds een paar jaar lang hebben journalistieke fantasien het doen voorkomen alsof deze projectielen reeds in massaproductie werden vervaardigd en in de bewapening van zekere landen opgenomen.

Op grond daarvan is onze Regering bij herhaling in gebreke gesteld. Een onbillijke kritiek, want eerst thans dringt het hoe langer hoe meer door dat zelfs Amerika en Engeland nog met de oplossing van dit probleem worstelen en eerst sedert korte tijd in staat zijn van een bepaald type geleid projectiel operationeel gebruik te maken, dat bij lange na niet aan de aanvankelijk hoog gestemde verwachtingen voldoet, doch voorshands bij gebrek aan beter in de organisatie is opgenomen.

Dit type, de z.g. NIKE, zal nu binnen afzienbare tijd ook naar Europa worden gezonden, terwijl in Engeland het vooruitzicht bestaat, dat daar een beter type eerstdaags in massaproductie zal kunnen worden genomen. Wat nu een realiteit is, werd reeds ten minste twee à drie jaar geleden door de sensatiepers als een toen reeds bestaande toestand vermeld. Dit voorbeeld moge tot voorzichtigheid manen en dit te meer daar wij met dit soort journalistieke vrijheden dagelijks worden geconfronteerd en daarmee allicht het vertrouwen in de defensieleiding, zowel de geïntegreerde in NATO verband als de eigen nationale, wordt ondermijnd.

„Terriers” worden deze raketten genoemd. Nog maar kort geleden heeft de Amerikaanse marine proeven genomen met deze geleide projectielen, die tot doel hebben vijandelijke vliegtuigen te onderscheppen bij hun aanvallen op de (altijd kwetsbare) oorlogsbodems. Het resultaat van deze proefnemingen is nog niet bekend gemaakt; alles wat uit-de-duimzuigers over deze projectiel weten te vertellen, mist praktische ondergrond.

„Parool”-fantasie

Een voorbeeld van zulk een speling der fantasie op het stuk van de lucht oorlog troffen wij onlangs aan in een artikel van „Het Parool” van 23 december. Daarin stond letterlijk het volgende:

„Een van de meest onverwachte uitspraken welke wij na de NATO-ministerversameling, die in Parijs werd gehouden, noteerden uit de mond van een alleszins bevoegde waarnemer ter

in werkelijkheid aan het wapen tactische luchtmacht in het algemeen het doodvonnis is betekend”.

Deze opvatting staat wel in scherpe tegenstelling met die, een paar maanden tevoren in NATO kringen gehuldigd, waarvan men de neerslag kon beluisteren in onze oorlogsbegroting 1956. Daar werd juist het accent verlegd naar de luchtmacht, zowel die voor de lokale luchtverdediging als voor de Tactische Luchtmacht. Deze toch heeft een zeer gewichtige taak voor de verdediging van West-Europa door middel van de NATO-grondstrijdkrachten. Immers, daar deze numeriek de mindere zijn van de Russische legerscharen moet het verschil in getalsterkte worden gecompenseerd door steun met tactische atoomwapens waarvan de Tactische Luchtmacht de eerste draagster is. Daarnaast

staan andere overbrengingsmiddelen als het bekende 28 cm. atoomkanon en geleide projectielen met een atoomlading. Doch ook laatstgenoemde middelen zijn afhankelijk van de luchtmacht n.l. van luchtwaarneming, teneinde de lonende atoomdoelen te kunnen ontdekken en het vuur daarop te leiden. Deze waarnemingstoestellen vormen mede een onderdeel van de Tactische Luchtmacht en zijn bovendien daarvan verder afhankelijk door het feit dat zij niet kunnen opereren, tenzij het meesterschap of het overwicht in de lucht is bevochten.

Hier komt de hoofdwerkzaamheid van de Tactische Luchtmacht zich aandienen in de uitvoering van haar dubbele taak t.w.:

(Vervolg op pag. 10)

Onze militaire medewerker over enkele luchtmachtaspecten

conferentie is, dat in het licht van de atoomoorlogvoering de tactische luchtmacht het kind van de rekening zal worden . . . De tactische luchtmacht is op haar vliegvelden bij uitstek kwetsbaar. Een luchtmacht zonder vliegvelden kan niet vliegen. Resultaat van de aanvalsmethode tijdens de grote Amerikaanse oefening Sage Brush was dan ook, dat na luttele dagen er geen vliegtuig meer in de lucht kon zijn. De tactische luchtmachten van beide partijen hadden afgedaan . . .

Het zou heel wel kunnen blijken, dat deze schijnoorlog in de zuidelijke Amerikaanse staten niet alleen de tactische luchtmacht, die aan deze oefening deelnamen, op papier heeft uitgeschakeld, maar dat daar

De werkmethode van het PARTIJCONVENT

- 312 amendementen op het program van actie
- Voor een bevredigende behandeling is de tijd te kort
- Kan een verdeling in secties een oplossing betekenen?

Op het Partij Convent is ook het Program van Actie aan de orde gekomen. Op het ontwerp daarvan zijn door de Kiesverenigingen precies geteld 312 amendementen ingediend. Nu zijn niet al deze amendementen even belangrijk. Sommigen daarvan beogen een niet ingrijpende redactieverbetering. Een kennelijke onjuistheid wordt door vele kiesverenigingen opgemerkt. Er zijn ook bepaalde stokpaarden, die iedere keer opnieuw van stal worden gehaald. Maar toch blijft er een groot aantal amendementen over, die belangstelling verdienen en ernstige overweging waard zijn. Amendementen, waarover de partij zich moet uitspreken en die daardoor richting geven aan haar optreden.

Daarom zijn die amendementen ook op zich zelf van betekenis. Het stuk, dat het Partij Convent nu behandelt heeft is daarom een belangrijk stuk. Het gaat er namelijk niet alleen om welke amendementen zijn overgenomen en een plaats ontvangen in het definitieve Program van Actie. Ook de amendementen, die niet werden aanvaard, hebben hun betekenis.

Wij willen nu gaarne een tweetal opmerkingen maken over de wijze, waarop deze amendementen worden behandeld. In de eerste plaats deze opmerking, dat al deze amendementen eigenlijk niet goed behandeld kunnen worden op een vergadering van het Partij Convent. Rekenen we, dat van die 312 amendementen er rond 60 voor een serieuze discussie in aanmerking komen, en dat ieder amendement een kwartier vordert. Dat is natuurlijk reeds weinig wanneer enkele mensen daarover een opmerking willen maken, vooral wanneer het over een belangrijke zaak gaat. Dat betekent toch met elkaar 15 uur. Dat kan natuurlijk niet. Daarom is en blijft de behandeling van zoveel amendementen altijd „heksenwerk”. Dat bevredigt eigenlijk gezegd nooit. En niemand is daar tevreden mee. De voorzitter van het Partij Convent het minst van allen. Want hoe hij draait of keert — hij hanteert de voorzittershamer als een slagersmes. Daar is voor hem — wil hij er doorheen komen — geen ont-komen aan.

En het naargeestige is dat hier-voor eigenlijk geen oplossing te vinden is. Misschien is het mogelijk om door het Partij Convent in secties te verdelen een betere werkmethode te verkrijgen. Dat stelt natuurlijk aan de organisatie hogere eisen. Dan is een tweedaagse vergadering beslist nodig. Want de secties komen dan met haar voorstellen. Zij zeven als het ware de amendementen uit. Maar die voorstellen moeten dan toch weer „in pleno” worden behandeld. Het nadeel daaraan verbonden is, dat de deelnemers een keuze moeten doen uit de verschillende secties. Deze gedachte is in ieder geval de moeite van het overwegen waard. Enige verbetering biedt zij althans.

De andere opmerking betreft de toelichtingen, die gegeven worden op de amendementen. Die toelichtingen beogen uiteraard de behandeling gemakkelijker te maken. Zij kunnen, wijsd gezegd, als de „Memorie van Antwoord” op het „Voorlopig Verslag” worden beschouwd. Maar het is er dan ook de Memorie van Antwoord naar. Met een enkel woord

wordt de zaak afgedaan. Een simpele opmerking moet als antwoord dienen. Van een werkelijke toelichting is nauwelijks sprake.

Voor een deel is dit te wijten aan de tijd die beschikbaar is. Voor een ander deel aan de wijze van behandeling. Voor 1 december moesten de amendementen zijn ingediend. Zo snel mogelijk werden de brieven verknijpt en de amendementen op de verschillende paragrafen bij elkaar gevoegd. Daarna werd de gehele zaak getypt en gestencild en aan het Moderamen toegezonden. Het Moderamen vergaderde en gaf in een nota van wijziging aan, welke veranderingen het wens-te aan te brengen. Op 17 december vergaderde het Centraal Comité. Dat bracht opnieuw enkele wijzigingen aan. Vervolgens werd de uiteindelijke redactie vastgesteld. Eerst dan is het ogenblik aangebroken, dat het slagveld kan worden overzien. Welke amendementen zijn aanvaard? Welke amendementen zijn verworpen? En dan kan worden begonnen met de toelichting. Daar blijft dan een week voor over.

Want daarna moet de hele zaak opnieuw worden getypt en gestencild. Maar hoe kan men nu in één week tijds al die 312 amendementen op een verantwoorde manier van commentaar voorzien? Daar is de staf van het partijbureau niet op berekenen. Maar ook wanneer er wel een goede staf was, dan nog is een week tijd onvoldoende. Er zijn amendementen bij, die nader zouden moeten worden onderzocht en waarop een breedvoerig en gedocumenteerd commentaar zou moeten worden gegeven. Een zodanige schriftelijke voorbereiding zou inderdaad de discussie op het Partij Convent kunnen bekorten enerzijds en vruchtdragender kunnen doen zijn anderzijds. Maar dan zou daar meer tijd beschikbaar voor moeten zijn en een betere staf op het partijbureau.

Daardoor — stel dat het mogelijk is — zou deze Memorie van Antwoord inderdaad aan betekenis winnen. Het geheel zou dan worden een documentaire, die eens in de vier jaar over de richting van de anti-revolutionaire politiek wordt opgesteld en die dan ook voor de volgende parlementaire periode van groot belang zou zijn als vraagbaak voor de Kamerfractie — als vraagbaak voor iedereen trouwens, die zich voor de anti-revolutionaire politiek interesseert.

Het is dit jaar weer net zo gegaan als bij de vorige verkiezingen. Het zal trouwens niet eenvoudig zijn de werkwijze te veranderen. Daar zit heel wat aan vast. Toch is het wel eens goed over deze dingen na te denken. Want bevredigen doet de huidige gang van zaken zeker niet. We hebben nu echter een nieuwe parlementaire periode voor de boeg. In die periode hebben we gelegenheid de situatie nog eens te overzien. De staf op het partijbureau wordt uitgebreid. Het College van Advies wordt gereorganiseerd. En dat brengt wellicht enige mogelijkheden voor de toekomst. En laten we het dan daarop maar houden. Mits we maar een ding niet vergeten, dat in het Voorlopig Verslag, zoals de kiesverenigingen dat indienen en de Memorie van Antwoord, beide voor het leven van onze partij van grote betekenis zijn.

VERZUILING

IN DE TWEEDE HELFT van de vorige eeuw hebben Christenen in Nederland geheel uit eigen middelen, tehuizen voor militairen gesticht. In de avonduren werd de soldaat er gastvrij ontvangen door een „Vader en Moeder.” Zij probeerden het tehuis iets te geven van de sfeer van een Christelijk gezin.

De autoriteiten waren er niet altijd geestdriftig over. De jonge militairen van het Instructiebataljon te Kampen b.v. mochten niet in het tehuis komen, voordat de commandant een briefje van de ouders had, dat zij geen bezwaar hadden. Voor het bezoek aan kroegen te Kampen was zo'n briefje niet nodig. De commandant had voor zijn voorschriften een belangrijke reden: het was hem gebleken, dat er in het tehuis werd geëvangeliëerd. De soldaten kregen er iets te horen over Jezus, de Heiland van zondaren. En er werd gesproken over bekering, genade én oordeel. Een dergelijke propaganda mocht alleen worden gevoerd, als de ouders er geen bezwaar tegen hadden en zulks schriftelijk hadden laten weten.

LATER IS DE GEZINDHEID wel veranderd! De Regering geeft nu op royale wijze steun en vele officieren waarden het werk van het clubhuis voor militairen.

In de allerlaatste jaren zijn er enkele tehuizen gekomen van een heel ander genre. Zij staan soms vlak in de buurt van het Chr. militairen tehuis, en ze gaan uit van de Humanistische organisatie onder leiding van heren als Evert Vermeer.

Nooit hebben wij gehoord, dat tegen de stichting van deze nieuwe tehuizen bezwaar werd gemaakt, omdat het een geval betrof van verzuiling, van „opdeling van het Nederlandse volk.”

Die klacht en dat bezwaar van verzuiling komen alleen aan de orde, als het gaat om een of andere christelijke activiteit. Dan komen de klachten over de verzuiling los. In het orgaan van de openbare onderwijzers is zelfs meer dan eens gesproken van „zuilenpret”, als er in een dorp naast de openbare ook een christelijke school kwam.

DE TERM „VERZUILING” IS BEDOELD als een strijdmiddel, een agitatiemiddel. Zodra wij uitspreken, dat het onze roeping is, een bepaald werk b.v. in verband met sociale verbeteringen, of in het belang van de geestelijke volksgezondheid, of op cultureel terrein, uit de aard der zaak zo te willen doen, dat het Evangelie beslissend is voor wat wij doen of laten, dan wordt er met de vinger naar gewezen. Dan klaagt er iemand: dat is verzuiling, of: dat is versplintering. Daar wordt weer de scheiding gemaakt. Daar zijn weer sectarische krachten aan het werk. Daar wordt de nationale eenheid gebroken.

Op het agrarisch congres van de P.v.d.A. is in Heerenveen ook gehandeld over het maatschappelijk werk ten plattelande. En de socialisten hebben weer eens duidelijk gezegd, dat zij tegen organisatie van dat werk op levensbeschouwelijke basis waren. Zij verwierpen de „verzuiling”.

WAT BETEKENT DIT?

Het betekent een geestelijke tyrannie. De tyrannie van de neutraliteit. Die neutraliteit dient zich dan wel aan met mooie namen als algemeen en nationaal, maar zij heeft bij alle variëring één stelling, die zij nooit laat schieten: er mag van alles, behalve dat een organisatie een christelijk karakter heeft. Er mogen allerlei compromissen worden getroffen, er mag gezorgd worden voor een soort evenredige vertegenwoordiging van de bestuurders, mits er maar geen schijn of schaduw is van een werkelijk christelijke organisatie. Want zodra die wordt gesticht, dan is de verzuiling er.

MEN MOET DAT NIET CAMOUFLEREN. En wij moeten in geen geval meehelpen om dat te camoufleren. Er zijn vage en laffe termen uitgevonden, om dat wél te doen. Dan spreekt men b.v. van een „levensbeschouwelijke basis”. Moet het werk zo'n levensbeschouwelijke basis hebben of niet? Neen, zei men te Heerenveen, geen deling naar levensbeschouwelijke basis.

Met een dergelijke door de tactiek gekozen term willen wij de discussie niet beginnen. Wij zijn niet van plan te zeggen, dat wij willen funderen op levensbeschouwelijke basis, terwijl wij bedoelen een verankeren in iets, dat oneindig veel méér is dan zulk een basis. Want wij bedoelen — en het is tegelijk een vreugde en een genade, dat wij dat mogen en kunnen bedoelen — dat het werk zal worden bezielde door het Evangelie, zal worden verricht in gehoorzaamheid aan de Here Jezus Christus, die het leven door Zijn Woord en geest vernieuwen wil.

Zonder Hem is de arbeid zinloos en uitzichtloos. Met Hem is het werk vol heerlijke beloften.

EN ZIE, ZODRA WIJ DAT ZEGGEN, en ons daarnaar willen richten, en dat in de organisatie bij de oprichting willen belijden, en daarom de Bijbel geopend op tafel willen leggen, gaat het strijdgeroep op: daar is de verzuiling, de verbijzondering weer!

In Amerika heeft het hoogste rechtscollege uitgemaakt, dat op de openbare scholen in de Verenigde Staten de Bijbel een ontoelaatbaar boek is, omdat die Bijbel verdeeldheid brengt.

In een bepaalde zin is dat waar, aangrijpend waar. De Bijbel dwingt tot een beslissende keus.

Maar het is een slechte strijdmethode, om alleen maar te praten over verzuiling en opdelen en levensbeschouwelijke basis en meer van dat moois, terwijl in werkelijkheid in het geding is de grote vraag: zullen wij in dit land, waar Christus langs de heirweg is gegaan, er aan meehelpen dat de sporen van Zijn voetstappen worden uitgewist, omdat een déél van ons volk een nationale samenwerking alleen dan maar wil en alleen dan maar algemeen en nationaal wil noemen, als wij doen, alsof Hij niet langs de weg is gegaan?

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, Sj. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673. STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

Lezers schrijven ons over... **WONINGBOUW**

Als reactie op de artikelen over de woningbouw in een tweetal novembernummers ontvingen wij een aantal brieven van lezers. Door ziekte van onze medewerker werd de behandeling even vertraagd, doch het vraagstuk is (helaas) nog volop actueel.

★ *Handen tekort*

De heer E. Flinterman te Heteren heeft gelezen, dat Minister Witte 65 à 70.000 woningen per jaar wil bouwen, terwijl anderen zelfs 100.000 noemen, „alles even prachtig als er maar stenen genoeg waren. Hier te Heteren staat de grootste steenfabriek van Europa. Daar wordt ontzettend hard gewerkt, de stenen worden onder de handen vandaan gehaald, dikwijls moeten de auto's en schepen uren wachten, altijd te kort. Geeft allemaal stagnatie in de bouwrij.

Ten tweede worden hier in Heteren een partij noodwoningen (enige jaren geleden gebouwd) afgebroken, die volgens mijn gedachten nog wel enige jaren dienst zouden kunnen doen met enige reparatie".

★ *Niet blindstaren*

De heer W. Mak te Schiedam is als timmerman werkzaam in de woningbouw en heeft met zijn collega's van gedachten gewisseld. Hun mening is, dat de beste oplossing is rationalisatie van de woningbouw. Met voorbeelden geeft de inzender aan, hoever bij twee vergelijkbare woningcomplexen de opleveringstermijnen en de aansommsommen uiteen liepen.

„Wanneer nu echter velen zullen tegenwerpen, dat dan het aanzicht van de betrokken wijk wel heel wat mooier zal zijn en dat al die eenvormigheid straks, als men de woningnood is vergeten, als doodsheid zal worden aange merkt, zo kunnen wij dat ten stelligste tegen spreken.
Men klaagt over gebrek aan begrip bij de bouwvakarbeiders en men verwijst dan naar het negeren van de oproep om drie uur per week langer te werken; neen dit is daarmee niet goed te maken.

De vrijheid, welke ons allen lief is, moet in deze aan banden worden gelegd. Men zal moeten uitgaan van een zekere eenvormigheid in de grondtypen der woningen, vanzelfsprekend met variatie in de grootte der woning. Daarvoor moeten van regeringswege bindende voorschriften worden gegeven, waaraan zich geen architect zal kunnen onttrekken. Dan is er van het uiterlijk met de verschillende materialen, welke ons ten dienste staan, nog genoeg variatie te maken, zonder ook daarbij in overdreven verschillen te vallen".

Mijn bedoeling, aldus besluit deze briefschrijver, was niet eens een uitlaatklep open te zetten, maar om „de mensen duidelijk te maken, dat men zich niet blind moet staren op de f 100.000.— welke aan het object in

Rijswijk worden besteed, om een methode te zoeken, zodat wij 's winters langer kunnen werken".

★ *Gelijke monniken...*

De heer A. W. de Boer te Oudewater vond in onze artikelen aanleiding met name te wijzen op het verschil in de premietoekenning voor wat betreft de woningwetbouw en de particuliere bouw. Met voorbeelden en cijfers demonstreert hij, hoe de huidige regeling niet zeer stimulerend werkt voor de particuliere woningbouw.

Wordt zo enerzijds het particulier initiatief belemmerd, anderzijds neemt het aantal woningen, dat in eigendom toebehoort aan (semi-)publiekrechtelijke lichamen, steeds toe. „Jaarlijks worden uit 's Rijks kas enorme bedragen toegelegd op de exploitatie. De omvang van het ambtelijk apparaat, dat zich met de administratie, de controle en het onderhoud moet bemoeien, neemt, hoe kan

het anders, steeds toe".

„Het is duidelijk, dat men onder deze verhouding er de voorkeur aan geeft om een door de gemeente of woningbouwcorporatie gebouwde woning te huren, liever dan dat men met toepassing van de genoemde premieregeling zelve een huis bouwt".

Er dient meer aandacht te worden geschonken „aan de toekenning van rijkspremies voor particuliere bouw. Mij dunkt, dat de kenmerkende bedoeling, welke bij deze toekenning voorziet, namelijk het activeren van het particulier initiatief, in het bijzonder in anti-revolutionaire kring weerklank vinden moet".

„Het is mij enigszins een raadsel, waarom in woord en geschrift daarover dan niet meer wordt gezegd".

★ *Waar een wil is...*

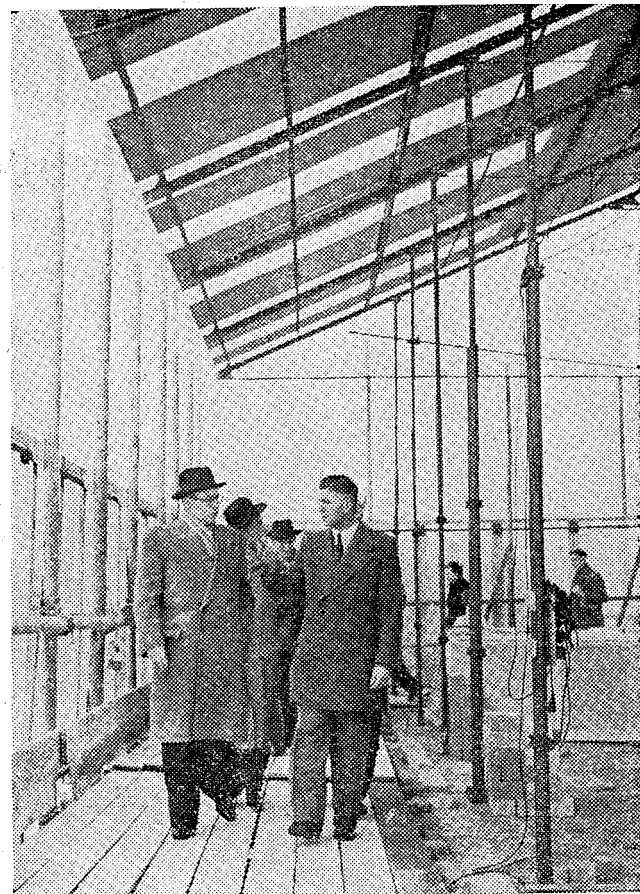
De heer C. L. van Atten, bouwkundige, te Rotterdam, vraagt zich af, of wij sinds 1945 het woning-

probleem inderdaad niet

hadden kunnen oplossen. „Was het onvermijdelijk, dat er na 10 jaar wederopbouw nog een dergelijk sociaal probleem zou bestaan als woning-schaarste? Leeft dit vraagstuk voldoende bij de brede lagen van ons volk. Hoort U er b.v. veel voor bidden?"

„Het gaat om de wil waarmee het wordt aangepakt. Bij het uitvoeren van een project staat lang niet ieder voor ogen een zo sober mogelijk gebruik maken van arbeidskrachten. Lang niet altijd zoekt men de oplossing in een constructieve vorm die weinig arbeid vraagt. Al te veel verliest men zich in bespiegelingen zonder de grote lijn van de noodzaak te zien."

„Ook van overheidswege wordt er veel gesproken en we horen nu weer van een Raad v. d. Woningbouw. Minister Witte en de Directeur-Generaal van zijn departement bejveren zich om beurten met berichten over een flinke aanpak, opvoering van productiviteit etc."

Ir. Witte, de minister van wederopbouw en volkshuisvesting, (links op de foto) heeft dinsdagmiddag een bouw-werk van de Habo in Den Haag bezocht. Hier wordt voor het eerst gewerkt met een overkapping van plastic, zodat de arbeiders tijdens de slechte weersomstandigheden kunnen blijven doorwerken.

Wij schrijven lezers over..... de wijsheid van de Spreukendichter

Het vraagstuk van de oplossing van het woningtekort heeft vele facetten van algemene aard (daarnaast spelen ook o.a. plaatselijke omstandigheden een rol, gelijk de eerste inzender die noemt met betrekking tot de noodwoningen, doch die kunnen bij een algemene aanpak beter buiten beschouwing blijven).

Ieder zal geneigd zijn die onderdelen, waar hij het nauwst bij betrokken is, waar hij het dichtst bij staat of waarin hij deskundig is, in het bijzonder aan te prijzen en vermoedelijk te overschatten.

Dat is niet erg. Integendeel, op die wijze is de kans het kleinst, dat allerlei reële mogelijkheden over het hoofd worden gezien. Aldus worden degenen, die tot beslissen geroepen zijn, in staat gesteld zich een welgefundeerd oordeel te vormen. Zij zullen ieder facet de plaats moeten geven, die hem naar waarde toekomt. Het moet komen van een goede samenwerking der factoren. Het bedrijfsleven, dat reeds jaren heeft aangedrongen op het overleg, dat nu in de Raad voor de Woningbouw gestalte gaat krijgen, heeft dit met betrekking tot het vraagstuk van de woningbouw eerder ingezien dan de Regering.

Het verschijnsel, waarop wij hierboven wezen, vinden wij ook in de ingezonden brieven terug. Elk vestigt op een bepaalde kant van het probleem in het bijzonder de aandacht.

● *De wraak van het verleden*

De briefschrijver uit Heteren heeft gelijk, als hij het materiaalgebrek als oorzaak aangeeft. Maar het is ook niet meer dan een oorzaak onder vele anderen. Met het verdwijnen van het bouwstoffentekort zou de oplossing van het woningprobleem stellig niet zijn gegeven, maar toch wel dichterbij gebracht.

Op dit punt wreekt zich het woningbeleid, gelijk dat na de oorlog onder een socialistische minister is gevoerd. Het beleid was te weinig afgestemd op de sociale behoeften van de bevolking op woninggebied en teveel op de vrees voor een verminderde werkgelegenheid in de toekomst. Op onze baksteen- en dakpannenindustrie heeft dat remmend inplaats van stimulerend gewerkt, en de gevolgen daarvan gevoelen wij vandaag in de cijfers van de woningproductie. Dat is dan tevens een antwoord op de opmerking van de heer Atten, of er sinds 1945 niet veel méér had kunnen gedaan worden.

Het heeft Minister In 't Veld ontbroken aan het vooruitzien, dat in een bekende zegswijze synoniem wordt geacht met regeren. Dat is niet achteraf goedkope kritiek leveren (gelijk met de socialisten met de economische wetenschap van 1955 zo graag doen ten aanzien van Colijn van 1930!), want ook voor de komende tien jaar durven we de voorspelling wel aan, dat in het bouwbedrijf meer moet worden gewed op het paard van een zo groot mogelijke productie dan op dat van de werkgelegenheid. Niet omdat die laatste niet belangrijk zou zijn, maar omdat zij ook bij de eerste voor lange tijd verzekerd is.

● *Rationalisatie, geen massificatie*

Of nu rationalisatie „de beste" oplossing is, gelijk de heer Mak en zijn collega's menen, is een wat gewaagde stelling, maar zonder twijfel zou ook dit een belangrijke bijdrage tot de oplossing betekenen.

Wij schreven reeds vaker: het komt op de samenwerking en het samengaan en op elkaar afstemmen van vele en velerlei factoren aan. Hoezeer een zekere vrees voor het „terugdraaien" van de klok ten aanzien van sociale verworvenheden begrijpelijk is, toch moet, juist omdat ieder steentje (hier wel zeer letterlijk) er één is, de negatieve reactie van de bouwvakarbeiders op de oproep om met drie uren in de zomer iets van de verloren vorstweken in te halen betreurd worden. Dat overigens het generaliserend spreken over de geringe productiviteit van de bouwvakarbeider onbillijk is, zijn we met de inzender volledig eens. Gelukkig schijnt de publieke opinie de laatste weken op dit punt wat rechtvaardiger geworden te zijn.

Meer eenheid in de chaos van voorschriften. Goed, maar zal dit niet tot dooide eenvormigheid leiden? Zeer terecht geeft de inzender uit Schiedam aan, hoe hier het juiste midden gezocht zal moeten worden.

De Nederlandse woningcultuur is een waardevol bezit, die ons gezinsleven ten goede beïnvloed heeft. In het belang van de woning-

bouw zal normalisatie en standaardisatie moeten worden bevorderd, doch niet in die mate en op die wijze, dat daarvan een eenvormigheid het resultaat zou zijn, die massificerend werkt en de morele kracht van ons volk ondermijnt.

● *... Gelijke kappen*

Mét de heer De Boer zijn wij van mening, dat de tweërlei maatstaf, die bij de premietoekenning wordt gehanteerd, onrechtvaardig is en niet bevorderlijk voor de woningproductie.

Door deze regeling is het particuliere bouwbedrijf in een ongunstige concurrentiepositie gebracht ten opzichte van de woningwetbouw. Dat is, blijkens de vroegere prestaties, geheel onverdiend, het is ook principieel onjuist. Het bouwen voor rekening van (semi-)publiekrechtelijke lichamen met een gunstiger financiële regeling dan voor particuliere rekening heeft een onmiskenbaar socialiserende tendens.

Wie daarin belangstelt, kunnen wij ten zeerste het over dit onderwerp handelende hoofdartikel in het dagblad „Trouw" van 23 november 1955 ter lezing aanbevelen.

● *Ora et labora!*

Een aantal punten, bij het zoeken naar een oplossing voor de woningnood van belang, kreeg een bijzonder accent, doordat onze lezers ze ons voorlegden. Zij zouden met vele andere zijn uit te breiden, die óók hun plaats moeten hebben. De heer van Atten noemt o.a. al het gebruik dat van de beschikbare mankracht gemaakt wordt.

Voor al ook wijst hij naast al deze factoren, die samen onder het hoofd „werken" zijn te brengen, op het noodzakelijke complement „bidden". Ook al zijn wij voor ons overtuigd van veel gebed, dat door onder de woningnood lijdenden en ook ambtelijk bij huisbezoek wordt opgezonden, in de voorbede in het midden der gemeente wordt het nog te veel gemist. Het zou menigeen in een moeilijke weg kunnen sterken.

● *Spreuken II : 14*

Aan al het „werken" behoeft geenszins een vruchtbaar „spreken" in de weg te staan. Reeds te lang werd de wijsheid van de Spreukendichter veronachtzaamd: „Als beleid ontbreekt, komt het volk ten val; maar er is redding, als er vele raadgevers zijn." Dat het in Nederland zolang aan een duidelijk beleid met betrekking tot de bestrijding van de woningnood ontbroken heeft, komt naar onze overtuiging mede, doordat de minister zich niet tijdig van de medewerking van deskundige raadslieden verzekerd heeft (waarbij het uiteraard minder gaat om de veelheid van raadgevers dan om de raadgevingen van velen).

De pas ingestelde Raad voor de Woningbouw is samengesteld uit vertegenwoordigers van die maatschappelijke groeperingen, die ieder op hun beurt op deskundige wijze op een der voor de woningbouw van belang zijnde gebieden van advies kunnen dienen. Zo naar deze Raad inderdaad de meest deskundigen werden afgevaardigd, zij hun taak ernstig opvatten, de minister de gave bezit al de gegevens elk naar zijn waarde te schatten en ze in een welbevust beleid te bundelen, dan verwachten wij van deze „vele raadgevers" inderdaad een belangrijke bijdrage tot de „redding" in de noed, die woningnood heet.

Geen wonderen verwachten van een enkele maatregel. De spectaculaire wijze, waarop in Rijswijk f 100.000.— wordt besteed om bij onwerkbaar weer door te werken — de heer Mak heeft gelijk —, wordt door niets gerechtvaardigd. Gehoorgevend aan de oproep hunner organisaties spannen in deze dagen talloze bouwers — patroons en arbeiders — zich zonder een ton extra in om het vorstverlet tot het uiterste te beperken.

De weg van de opheffing van de woningnood is een lange weg, een weg van bidden en werken, van vele raadgevers en van wijs beleid. Maar de lengte van deze weg mag geen enkele belemmering voor ons volk zijn om hem met standvastigheid en in eendracht te gaan.

FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT

Controle op financiën is nodig maar moeilijk te verwezenlijken

- * P.v.d.A. wil de staatstaak nog uitbreiden
- * C.H.U. wil er zich maar bij neerleggen

DE DISCUSSIE over de vraag hoe de parlementaire controle op de overheidsuitgaven beter en doelmatiger kan worden georganiseerd, is de laatste tijd in volle gang. In de Tweede Kamer zijn suggesties gedaan en verleden week heeft de Eerste Kamer, bij gelegenheid van de algemene financiële beschouwingen over de rijksbegroting voor 1956, daaraan nog de nodige ideeën toegevoegd. Van al deze voorstellen kan gezegd worden, dat zij tot de oplossing van het vraagstuk kunnen bijdragen, maar als men zich verdiept in dit gecompliceerde probleem moet men tot de conclusie komen, dat elk voorstel ook zijn nadelen heeft en dat er eigenlijk niet één de oplossing brengt.

Die oplossing zal moeten komen van de studiecommissie, waarvan minister v. d. Kieft de instelling, op verzoek van prof. Hellema (a.r.) ernstig aan het overwegen is. Als die overweging tot

Prof. Mr. H. J. Hellema

positief resultaat leidt — en de wijze waarop de minister van financiën er in de Eerste Kamer over sprak wekte wel die indruk — zijn de leden van deze commissie niet te benijden. Want de moeilijkheid, waarmee de Staten-Generaal op het ogenblik te kampen hebben, n.l. dat zij onvoldoende in staat zijn te beoordelen of bepaalde uitgaven noodzakelijk en juist zijn, behoeft niet alleen aan de kant van de Kamers gezocht te worden. Zij kan ook een gevolg zijn van de wijze waarop de rijksbegroting is ingericht. Het gebrek aan tijd voor de bestudering van de begroting en de behandeling van de begrotingshoofdstukken zou opgelost kunnen worden door de wijze van behandeling in de kamers te veranderen maar ook door het indienen van begrotingen voor een langere periode dar één jaar.

Dit zijn nog maar enkele van de aspecten, die de commissie bij haar studie zal moeten betrekken en daarbij moet zij er rekening mee houden, dat haar oplossing voor regering en Staten-Generaal aanvaardbaar moet zijn. Van prof. Molenaar hoorden we reeds dat de v.v.d.-fractie in de Eerste Kamer niets voelt voor een tweejaarlijkse begroting voor alle uitgaven, omdat de tijd, die daardoor jaarlijks bij de begrotingsbehandeling wordt uitgespaard, gebruikt zou moeten worden voor het behandelen van aanvullende begrotingen en begrotingswijzigingen, die bij het instellen van een tweejaarlijkse begroting sterk in aantal zouden toenemen. In de gedachtengang van prof. Molenaar lijkt ons dit echter een kwestie, die in de eerste plaats de Tweede Kamer moet beoordelen, aangezien hij zelf de suggestie deed de Eerste Kamer bij de behandeling van de begroting geheel uit te schakelen. Wat de senaat op het ogenblik bij de begrotingsdebatten doet is volgens prof. Molenaar meer „repetitie” dan „revisie”.

Omhoog of omlaag?

WANNEER de Staten-Generaal in staat gesteld worden een betere controle op de begroting uit te oefenen, kan dat ongetwijfeld van invloed zijn op de omvang van de staatsuitgaven. Alleen reeds het feit, dat men weet dat er een strenge en doelmatige controle is, kan het overheidsapparaat stimuleren tot een zuinig beheer en tot efficiënt werken. Dat langs deze weg gestreefd moet worden naar verlaging van de uitgaven, daarover kan in de beide Kamers nauwelijks verschil van mening bestaan. Dat wil echter allermintst zeggen, dat men het eens is over de vraag, of het uitgavenpeil in deze tijd omhoog of omlaag moet.

In dat opzicht stonden in de Eerste Kamer de opvattingen van v.v.d. en a.r. lijnrecht tegenover die van de p.v.d.a., met als achtergrond niet alleen de uiteenlopende opvattingen van de taak van de overheid maar ook die van de in een tijd van hoogconjunctuur te voeren monetaire politiek.

Van liberale zijde werd bij monde van prof. Molenaar betoogd, dat de overheid in een tijd van hoogconjunctuur haar uitgaven moet beperken en moet streven naar een overschot op de begroting. Dat is noodzakelijk in het belang van de waardevermindering van de gulden.

Prof. Hellema (a.r.) verklaarde een nadere bezinning op de omvang van de staatszaak, zowel nationaal als internationaal, zeer noodzakelijk, omdat de belastingdruk, ondanks de doorgevoerde verlagingen, nog steeds zeer zwaar is. Regering en parlement, zo zei prof. Hellema, moeten met vereende krachten streven naar beperking van die uitgaven, die niet strikt nodig zijn omdat het huidige niveau van de uitgaven grote gevaren oplevert bij een eventueel neergaande conjunctuur.

Wat niet van het gehele betoog van de socialistische fractievoorzitter, de heer In 't Veld, gezegd kan worden, geldt wel van zijn antwoord op deze opmerkingen. Dat antwoord was duidelijk. Het luidde, dat een beroep op Regering en Staten-Generaal om te streven naar beperking van de staatsbemoeiing en de staatstaak, bij de Partij van de Arbeid geen enkele weerklank vindt. Integendeel, deze partij zal haar partijtje meeblazen als het er bij de behandeling van de begrotingshoofdstukken om gaat de regering er toe te bewegen nieuwe staatsstukken aan te pakken en zij is zich daarbij volkomen bewust van de financiële consequenties, die dit meebrengt. Zij aanvaardt die consequenties volkomen, verklaarde de heer In 't Veld met nadruk.

Dit standpunt lokte een scherpe reactie van prof. Molenaar uit. „Dit is bluf of een onverantwoordelijke politiek”, merkte hij op, er op wijzend, dat een verdere opvoering van de bestedingen zich doet gelden in een verdere waardevermindering van de gulden. Dat betekent, dat er looncompensatie gegeven zal moeten worden, waarmee wel de arbeiders, maar niet de kleine spaarders, rentetrekken en gepensioneerden geholpen zijn.

Gevaarlijk succes

INDERDAAD was dit socialistische betoog een nieuw bewijs van het feit (zoals dat ook duidelijk aan het licht kwam in het debat met minister Zijlstra in de Tweede Kamer) dat de Partij van de Arbeid in haar politiek geen rekening houdt met het grote sociale probleem van deze tijd: dat van de vergeten groepen. Bovendien blijkt er opnieuw uit, dat de socialisten het zoeken in het succes van het ogenblik. Wanneer zij er in slagen de regering er toe te bewegen belangrijke sommen uit te geven voor nieuwe overheidstaken, stellen zij het voor alsof zij het Nederlandse volk een weldaad hebben bewezen, maar zij verzuimen het volk er op te wijzen, welke gevaren er verbonden zijn aan het voortdurend opvoeren van de overheidsuitgaven. Dat is een gevaarlijk optreden, waarmee men wel kiezers kan winnen maar de toekomst van ons land en volk een slechte dienst bewijst.

Men kan moeilijk van de socialistische minister van financiën verwachten, dat hij zich tegen het betoog van zijn partijgenoot zou keren, maar in zijn antwoord aan prof. Hellema lag toch eerder een waarschuwing aan het adres

van de socialisten dan aan het adres van de antirevolutionairen opgesloten. Minister v. d. Kieft vroeg van prof. Hellema begrip voor de uitermate moeilijke beleidsvragen, waarvoor de regering gesteld wordt bij het bepalen van de overheidsuitgaven. Enerzijds zijn er tal van factoren, die het doen van hogere uitgaven onvermijdelijk maken, anderzijds moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid van een omslag in de conjunctuur. De factoren, die hogere uitgaven nodig maken, zijn o.m. de groei van de bevolking, de „vergrijzing” van de bevolking, waardoor het bejaardenprobleem steeds meer aandacht vraagt, de uitvoering van belangrijke werken, de ontwikkeling van Nieuw Guinea en de West, enz.

Waar de minister zich dus geplaagd ziet voor een onontkoombare stijging van de uitgaven en tevens rekening wil houden met de mogelijkheid dat er minder gunstige tijden komen, kunnen we ons moeilijk aan de indruk onttrekken, dat het betoog van zijn partijgenoot, om de uitgaven nog eens extra op te voeren door het aanvaarden van nieuwe overheidstaken, hem niet erg welkom geweest kan zijn. Het moet hem als een vals fanfaregeschetter in de oren geklonken hebben.

C.H.U. en welvaartsstaat

DOOR Mr. POLLEMA werd opgemerkt dat voor de c.h.u. niet het probleem van verlaging der staatsuitgaven, maar 't monetaire vraagstuk, waarmee nauw verbonden het loonvraagstuk en de staatsschuld, in het centrum van de belangstelling staat. Een belangrijke verlaging van de staatsuitgaven kan eerst volgen, zo zei hij, zodra de staats-

MINISTER VAN DE KIEFT

... eens in de twee jaar? ...

taak wordt ingeperkt en niet steeds uitgebreid, dat wil zeggen zodra wij afstand doen van het huidige begrip welvaartsstaat. Maar daar kan in de huidige omstandigheden niets van terecht komen omdat verreweg het grootste gedeelte van de Nederlandse bevolking, dus van de kiezers en kiezeressen, zich heel wel bevindt bij de tegenwoordige toestand.

Met deze opvatting komt mr. Pollema gevaarlijk dicht in de buurt van de Partij van de Arbeid. Hij geeft haar zelfs een steuntje om op de door mr. In 't Veld aangeduide weg voort te gaan. Reeds de opmerking, dat verreweg het grootste deel van de bevolking zich bij de tegenwoordige toestand heel wel bevindt, is daarvoor voldoende. Nog afgezien van de vraag of dit zo is, lijkt het ons bedenkelijk, dat de c.h.u. om die reden de socialistische idee van de welvaartsstaat maar wil laten gedijen. Als men er zo over denkt, heeft het ook weinig zin om, zoals de heer Pollema deed, uit te spreken dat de Tweede Kamer eens moet ophouden de ministers voortdurend tot hogere uitgaven te animeren. Daar komt immers toch niets van terecht zolang men geen moeite wil doen het Nederlandse volk van de gedachte van de welvaartsstaat af te brengen!

TIEN JAAR K.V.P.

DE KATHOLIEKE VOLKSPARTIJ heeft haar tienjarig bestaan herdacht.

Bij deze gelegenheid was het niet prof. Romme — deze was wegens verblijf in het buitenland zelfs niet op de jubileumvergadering aanwezig — die de herdenkingsrede uitsprak, doch prof. dr. L. J. M. Beel.

Het was een belangrijke rede, welke de minister, die in de vijf na-oorlogse kabinetten zitting heeft gehad, gehouden heeft. Belangrijk om hetgeen er in gezegd werd en belangrijk om hetgeen er in verzwegen werd.

Breedvoerig heeft de spreker weergegeven hoe de K.V.P. na de bevrijding is ontstaan, met welke moeilijkheden men te kampen heeft gehad en hoe men toch de weg gevonden heeft. Zeer nadrukkelijk werd gesteld, dat na de oorlog het prijsgeven van een eigen Rooms-Katholieke organisatie een onverantwoorde beslissing zou zijn geweest. En in het betoog van prof. Beel kwam menige passage voor, die door de voorstanders van de Protestants-Christelijke partijen onderschreven kon worden. De doorbraak werd principiële afgezwegen. Dat alles betreft het belangrijke wat gezegd werd.

Daartegenover staat, dat over het politieke beleid van de K.V.P. na de oorlog vrijwel gezwegen werd. Daarover zou ook wel wat te zeggen geweest zijn, ofschoon het te begrijpen is, dat dit aan de vooravond van de Kamerverkiezingen niet opportuun geacht werd.

Het was „Het Vrije Volk”, dat er op wees, dat er intern in die tien jaren in de K.V.P. nogal wat veranderd is. „De Volkskrant” heeft daarop prompt gereageerd met een artikel „Niet veranderd”. Toch menen we, dat het R.K.-blad er wat om heen draait.

Wie de parlementaire geschiedenis in ons land gedurende de laatste tien jaren nagaat, zal niet kunnen ontkennen, dat er sedert het „nieuwe bestand” van 1945-1946 toch bij de K.V.P. wel het een en ander veranderde.

De samenwerking tussen de K.V.P. en de nieuwe P.v.d.A. was aanstands zeer innig, te innig zelfs. En het is niet het minst de K.V.P., die er de verantwoordelijkheid voor draagt, dat in de eerste jaren van een vrij sterk socialistisch bewind in ons land kon worden gesproken. Dat is anders geworden. Anders, doordat later ook andere partijen bij het

regeerbeleid ten nauwste werden betrokken, maar ook doordat er bij de K.V.P. veranderingen in de politiek vielen waar te nemen.

De eerste jaren zijn waarlijk zo mooi niet geweest als men het graag wil doen voorkomen. Prof. Duynstee zegt het duidelijk: „En ongetwijfeld heeft de gang van zaken in Indonesië het prestige van het „nieuwe bestand” in vrij brede lagen van het katholieke volksdeel gebroken.”

Of het nu zo sterk is als het socialistische orgaan het zegt, n.l. dat de K.V.P., de progressieve programpartij van 1946, geworden is de confessionele eenheidspartij van 1956; durven we niet zeggen. Maar in elk geval is het wel zo, dat de K.V.P. heeft leren inzien de gevaren van een al te nauwe samenwerking met de P.v.d.A.

Men kan het prettig vinden of niet, maar een partij als de K.V.P. kan op het staatkundig leven in ons land belangrijke invloed uitoefenen. Het hangt er maar van af of zij de figuren kan opbrengen, die algemene staatkundige leiding kunnen geven.

Zij staat hier voor moeilijkheden, die ook bij andere partijen wel zijn waar te nemen.

In „De Maasbode” van zaterdag jl. werd dat openlijk toegegeven.

Nadat er op gewezen was, dat de K.V.P. tal van desiderata naar voren heeft gebracht, wordt er op gewezen, dat die politiek dan in het parlement moet worden verwezenlijkt. En hier, zo zegt het blad, ligt de zwakte en de kern van onze toekomstige politiek.

Welke invloed de K.V.P. in de toekomst zal hebben, zal afhangen van de wijze, waarop zij haar taak in het staatsleven zal vervullen.

Samenwerking is in ons land geboden. Zonder samenwerking is geen kabinet te vormen. Maar als er dan een program van werkzaamheden moet komen, dan zal in het bijzonder ook de K.V.P. er oog voor dienen te hebben, dat een herhaling van hetgeen in de eerste jaren na de oorlog in ons land op politiek gebied heeft plaats gehad, voorkomen moet worden.

Als de K.V.P. de moed heeft in de toekomst zo principiële te blijven als prof. Beel haar zaterdag jl. heeft voorgelaten, dan zal haar invloed op het regeerbeleid groter zijn dan in de jaren van het „nieuwe bestand” het geval is geweest.

HET BIJZONDER ONDERWIJS: twistappel tussen Franse politieke partijen

- * Naar een liberaal-socialistisch kabinet?
- * Gaullisten willen „Poujadolf“ boycotten

DE WERELD
DEZE
WEEK

DEZE WEEK is de Franse Kamer in haar nieuwe samenstelling voor het eerst bijeengekomen. Het kabinet-Faure is de volgende week demissionair. De oplossing van de Franse kabinetscrisis gaat dan beginnen. De president van Frankrijk, de heer Coty, zal de kabinetformateur moeten aanwijzen. De Franse socialisten onder leiding van Guy Mollet en de liberalen, de radicaal-socialisten onder aanvoering van Mendès-France, hebben in hun hoogste partijorganen besloten alleen een minderheidsregering te zullen steunen van het republikeinse front, de coalitie van socialisten en liberalen, die in de Franse kamer over goed 150 zetels beschikt. Zowel socialisten als liberalen wensen een kabinet met een links program. Zij rekenen daarbij op de steun van de communisten, van de links-onafhankelijken, van de socialisten en de radicalen, samen 56% van het totaal aantal zetels. Het hangt van de 18 dissidente radicaal-socialisten, die in de aftredende minister-president Edgar Faure hun leider zien, af, of deze linkse politiek zal slagen. Formeel blijven de liberalen en socialisten het volksfront met de communisten afwijzen, praktisch sturen zij op een volksfront-regering aan, wanneer zij openlijk op de steun van de communisten rekenen.

In 1954 waarschuwde Mendès-France als hoofd van de Franse regering op de Brusselse conferentie, waar de Eur. Defensie Gemeenschap begraven werd, dat in Frankrijk een volksfrontregering voor de deur zou staan, wanneer de andere landen van het Europa der zes (Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg) niet tegemoet kwamen aan de eisen van Frankrijk ten aanzien van de Duitse herbewapening. Hijzelf zou tegen de vorming van zo'n volksfront zijn. Twee jaar later zet Mendès-France de eerste stap op de weg, die de Franse politiek afhankelijk maakt van de Moscovieten. Met grote felheid wordt elke samenwerking met de volksrepublikeinen, de christelijk-democratische centropartij in Frankrijk, afgewezen evenals met de rechtse onafhankelijken van Pinay. Deze partijen worden voor de keuze gesteld onder het liberaal-socialistische juk door te gaan of toe te laten, dat de Franse politiek voorlopig beheerst wordt door de communisten.

Schoolstrijd

ONDANS HET FEIT dat de christen-democraten in Frankrijk sinds 1951 getracht hebben de samenwerking met de socialisten en de liberalen te herstellen, staan deze partijen, die als republikeins front samen de verkiezingen zijn ingegaan, afwijzend tegenover de M.R.P., de christen-democratische volksrepublikeinen. Het is niet zozeer de pro-Europese politiek van de M.R.P., die hun afkeer opwekt — zowel Mendès-France als Guy Mollet verklaarden zich bereid het plan-Monnet voor de Europese integratie te steunen, nu de strijd om de E.D.G. beslecht is —, maar wel de strijd voor het bijzonder onderwijs van de M.R.P., die zij principieel afwijzen. Daarover ontstond bij het begin van de verstreken parlementaire periode in 1951 de grote verwijdering tussen de M.R.P. en de Onafhankelijken enerzijds en de socialist en liberalen anderzijds.

In oktober werd de wet-Barangé door de Franse Kamer aangenomen, die het de gemeentebesturen mogelijk maakte aan de bijzondere scholen een bedrag van 1200 francs (f 12.—) per leerling aan leermiddelen per jaar toe te kennen en aan de leerkrachten een toelage uit 's rijks kas van 17.333 francs, f 175.— per maand. Van gelijkstelling van het bijzonder onderwijs met het openbaar onderwijs is geen sprake. De ouders, die hun kinderen christelijk onderwijs willen laten genieten, moeten hiervoor vaak krom liggen.

Na aanvaarding van de wet-Barangé verzameiden communisten, socialisten en liberaler zich in een actie voor het openbaar onderwijs en tot afschaffing van de wet-Barangé. In 1951 bezetten deze politieke partijen in de Franse Kamer niet de meerderheid van de zetels, thans is dit wel het geval. Het ziet er dus, wanneer men op de stemverhoudingen afgaat, somber uit voor het bijzonder onderwijs in Frankrijk, maar op het Franse socialistische congres, dat gedurende het vorige weekeinde werd gehouden, kwam enige twijfel boven. De socialistische burgemeesters wezen erop, dat de intrekking van de wet-Barangé de vernietiging van vele bijzondere scholen tot gevolg zal hebben en er toe zal leiden, dat alle kosten, die daaruit voortvloeien ten laste zullen komen van de openbare kassen. Bovendien is het zo, dat ook de openbare scholen de voordelen genieten, die de wet-Barangé voor de bijzondere scholen

oplevert. Op zijn minst wensen zij een herziening van deze wet, die aan dit bezwaar, tegemoet komt.

Wanneer de volgende week in de Franse Kamer inderdaad blijkt, dat socialist en liberalen, de rest van de Kamer zal chanteren met hun leuze: „Wie mij liefheeft, volge mij“, (qui m'aime, m'suive), dan zullen de communisten waarschijnlijk van meet af aan „de volksfrontmeerderheid“ aan het licht brengen door de intrekking van de wet-Barangé voor te stellen. Dan zal het nieuw kabinet zijn positie moeten bepalen en zal blijken of alle radicalen en socialisten hierachter staan.

Bestlissing

INMIDDELS hebben de socialist Mollet en de liberaal Mendès-France een gezamenlijk regeringsprogram opgesteld, waarop zij de instemming van hun hoogste partijorganen hebben verkregen en waarmee de kabinetformateur, wanneer de Franse president er een uit hun midden kiest, voor de Franse algemene vergadering zal verschijnen. De christen-democratische volksrepublikeinen hebben zich tegen deze methode ernstig verzet. Wanneer dan ook een van de leiders van het republikeinse front als kabinetformateur de „investituur“ van de kamer zal trachten te verkrijgen zonder dat hij van te voren met de „democratische“ partijen overleg heeft gepleegd over zijn regeringsprogram, dan zal de M.R.P. zijn stem niet aan hem geven. Pleegt de kabinetformateur wel overleg met hen, dan zal de M.R.P. hem slechts kunnen steunen, wanneer hij uitdrukkelijk verzekert, dat hij de stemmen van de communisten weigert. De christen-democratische volksrepublikeinen, de M.R.P., komen dit weekeinde bijeen om hun definitieve standpunt tegenover het republikeinse front en zijn program te bepalen. De partij der onafhankelijken, die met haar 108 zetels in het parlement na de communistische de grootste parlementaire groep vormt, staat minder afwijzend tegenover een eventueel minderheidskabinet van liberalen en socialisten.

Het is typerend, dat de socialist-

tische en liberale pers in Nederland de politiek van Mollet en Mendès-France als de enig mogelijke ziet. Het bloed kruipt in de buitenlandse politiek waar het op het binnenlandse front niet gaan kan. Blijkbaar kiezen zij in de Franse schoolstrijd de zijde van het Franse comité voor het openbaar onderwijs.

Poujade

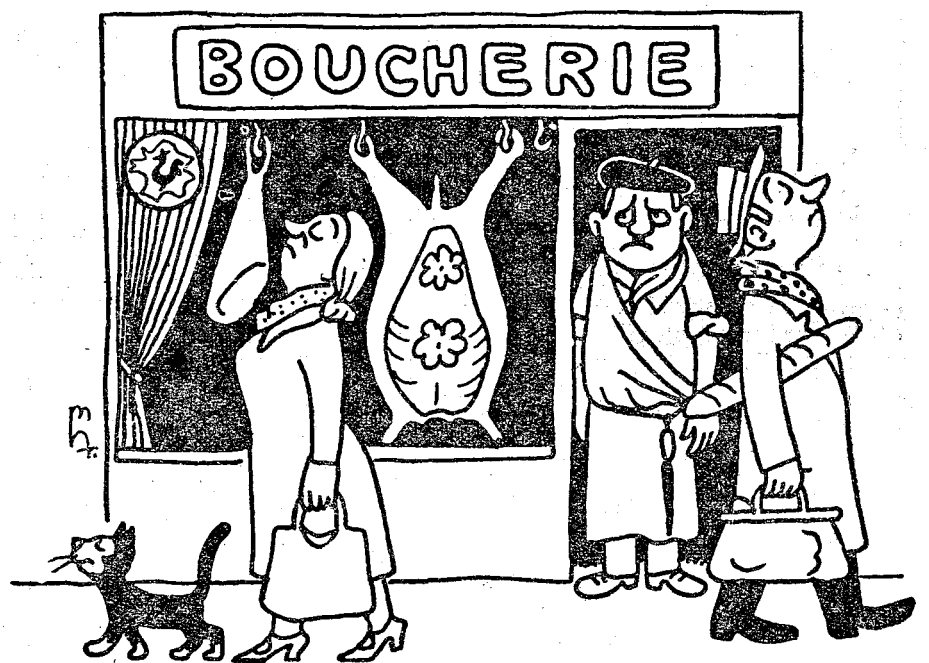
DE CHANTAGE, die socialist en liberalen in Frankrijk tegenover de andere politieke partijen bedrijven met het speculeren op de communistische steun voor hun sociaal program, toont aan, dat de politieke zeden in Frankrijk een dieptepunt hebben bereikt. Van dit dieptepunt getuigt eveneens het optreden van Pierre Poujade, de semi-fascist, die in de volksmond „Poujadolf“ of „Pou“ (vlo) wordt genoemd. De vakverenigingen zijn thans een boycot-actie begonnen tegen de winkeliers, die Poujade steunen. Er heeft zich deze week eveneens een comité gevormd onder leiding van een ex-Gaullist, die de Fransen oproept om de Poujadisten te bestrijden, ook op straat.

Poujade treedt inderdaad op als een

inspectie.

Het regeringsprogram, dat socialist en liberalen overeengekomen zijn, is geen typisch socialistisch program. Het bevat geen enkele herziening van de economische en sociale structuur van het land. Wat Algerije betreft hebben Guy Mollet en Mendès France zich bepaald tot het aan de orde stellen van hervormingen nadat in Algerije algemene verkiezingen zullen hebben plaats gevonden voor een nieuwe Algerijnse Assemblée. De noodzakelijke hervormingen zullen in overleg met deze Algerijnse volksvertegenwoordiging worden opgesteld. Ook de sociale maatregelen, die socialist en radicaal-socialisten voorstaan, dragen geen revolutionair karakter. Het socialistische partijcongres heeft alles gedaan om de liberalen de samenwerking in het republikeinse front mogelijk te maken. Van een duidelijk program is dus geen sprake.

Wanneer er een socialistisch-liberaal kabinet in Frankrijk komt, zal het evenals alle voorgaande kabinetten moeten experimenteren. Het wordt thans echter een nog labielere situatie, omdat zo'n kabinet van meet af aan op een min-

Poujadewinkeliers gaan last ondervinden van een boycotactie

fascistisch leider. De 52 gekozen Poujadisten staan onder ijzeren discipline van de „leider“, die zelf buiten de Assemblée blijft.

Het parool is voor de Poujadisten, dat zij zich in de Franse kamer zullen onthouden van het innemen van een standpunt in alle twistpunten „die er tijdens de vorige parlementaire periode gerezen zijn.“ Over de schoolstrijd wil Poujade een volksstemming laten houden. Algerije moet een deel van Frankrijk blijven. Hoofdzakelijk blijft voor hem de verdediging van de belangen van de middenstand en de strijd tegen de belasting-

derheid stemt. Het ziet er naar uit dat Frankrijk dit minderheidsexperiment toch zal doorzetten en dat Frankrijk alle fouten van het verleden in nog sterkere mate zal herhalen. Het gevolg hiervan kan slechts zijn een voortgaande groei van het communisme en het poujadisme. Zolang links en rechts de schoolstrijd niet tot een oplossing brengen en de linkse partijen blijven voortgaan het monopolie van vooruitstrevendheid voor zich op te eisen en de andere democratische partijen van zich afgafstoten, zal de Franse democratie bergafwaarts gaan.

Naar aanleiding van het overlijden van mr. J. A. de Wilde heeft dr. J. Schouten op 11 januari j.l. via de N.C.R.V. microfoon een kort herdenkingswoord uitgesproken. De tekst van deze toespraak laten wij hieronder volgen.

HET OVFRLIJDEN van Mr. J. A. de Wilde doet in het bijzonder hen, die hem goed hebben gekend en veel met hem hebben samengewerkt, stilstaan bij zijn persoon en werk.

Hij was een opgewekt, blijmoedig man. Hij hield van het leven in de goede zin. Het was voor hem een gave Gods, welke in dankbaarheid moest worden aanvaard en met vreugde worden gebruikt ter ere van de Gever dezer gave. Dit typeerde hem. Alle werk, dat hij tijdens zijn leven gedaan heeft als advocaat, als spreker in vergaderingen, als raadslic als wethouder, als volksvertegenwoordiger en als Minister der Kroon, deed hij met blijdschap en liefde. Het was hem een groot voorrecht dit werk te mogen doen. De lasten en ver-

antwoordelijkheden daaraan verbonden droeg hij met opgewektheid. Hij verrichtte zijn werk met blijde ernst. Hij bereidde er zich steeds serieus op voor.

Mr. De Wilde was een geliefd en gevierd spreker, die ontelbare malen het woord heeft gevoerd in de dorpen en steden van ons land. Zijn redevoeringen waren eenvoudig en helder. Hij sprak met overtuiging en warmte. De publieke zaak had zijn hart.

Hij was een trouw en standvastig anti-revolutionair, en is geworden een van de meest geziene en invloedrijke voormannen in de anti-revolutionaire partij. Hij was een partijman in de echte betekenis van dit woord, en dat juist maakte hem onpartijdig. Als het moest was hij een geharnast strijder, maar hij

streed hoffelijk en nobel.

Hij was een man van gezag en werd hooggeacht in brede kringen, ook door hen die in vergaderingen, in de raadszaal van 's-Gravenhage of in de volksvertegenwoordiging, de degen met hem hebben gekruist.

Zo is hij geworden, en nu geweest, een der grote figuren op publiek terrein, een figuur van brede, van nationale betekenis.

Hij diende God, en daarom en daardoor ons volk en ons staatsbestel. Een lange reeks van jaren gaf hij zich daarvoor met al zijn krachten en gaven.

In de laatste jaren liet zijn gezondheid hem niet meer toe aan het publieke leven deel te nemen. Hij heeft zich daarin op voor mensen bewonderenswaardige wijze geschikt, maar bleef tot het laatste met intense belangstelling het gebeuren volgen.

Onze vriend De Wilde is heengegaan in het geloof dat vast en zeker is. Ik weet de tolk te zijn van velen als ik met grote dankbaarheid gedenk wat God ons en ons volk in hem heeft gegeven. Blijven wij hem in goede gedachtenis houden, en zij hij voor de jonge generatie een voorbeeld.

In de eerstkomende deputatenvergadering zal worden gestemd over de volgende tweetallen, welke door het Partij Convent zijn aanvaard.

Voor het Centraal Comité:

1. Voorzitter:	Dr. W. P. Berghuis	en Prof. Dr. W. Rip
2. Tweede voorzitter:	J. van Eybergen	en Mr. Dr. E. P. Verkerk
3. Tweede voorzitter:	J. Smallenbroek	en Mr. J. van Aartsen
4. Voorzitter College van Advies:	Prof. Mr. A. M. Donner	en Prof. Dr. Herman Ridderbos
5. Voorzitter Organisatiecommissie:	Prof. Mr. P. J. Verdam	en K. J. de Jong

en voorts de volgende leden:

6. Prof. Dr. J. Severijn	en Dr. S. v. d. Linde
7. J. Tjalma	en P. C. Elfferich
8. M. Ruppert	en P. Kapinga
9. Mr. A. B. Roosjen	en C. J. v. d. Heuvel
10. A. Stapelkamp	en B. Roolvink
11. Prof. Dr. Ir. H. v. Riessen	en Prof. Dr. J. P. A. Mekkes
12. Ds. D. Biesma Jr.	en Prof. W. Kremer
13. Mevr. Dr. F. T. Diemer-Lindeboom	en Mej. Mr. G. H. Okma

De Deputatenvergadering van 22 juni 1955 heeft uitgesproken, dat in ieder geval twee vrouwen deel zullen uitmaken van het Centraal Comité.

Het Centraal Comité zal dus nog een tweetal moeten stellen voor de vacature van één vrouw. Het Partij Convent gaf volmacht dit te doen. Er zullen dus door de eerstkomende Deputatenvergadering 14 leden van het Centraal Comité worden gekozen.

Voor de Commissie van Beroep:

Leden:

1. Mr. T. A. van Dijken	en Mr. H. Bavincx
2. Mr. Tj. de Jong	en Mr. E. J. E. G. Vonkenberg
3. Mr. T. Bout	en Mr. A. W. Haan

Plaatsvervangers:

1. Mr. P. S. Bakker	en Mr. P. M. v. Rheenen
2. Mr. A. Huygen	en Mr. D. Schut
3. Mr. P. F. Oosterhof	en Mr. J. C. Hummelen

Voor de Doctor Abraham Kuypersstichting:

Voorzitter:

Dr. J. Schouten	en Prof. Mr. A. M. Donner

Penningmeester:

J. A. Fock	en Ir. G. de Rooy

Wij luisterden

mee

• Gehaspel

TUSSEN de regels door" heeft de heer Scheps in de driestar „Christelijk en nationaal" in ons blad van 7 januari jl. gelezen, dat wij allerlei dingen door elkaar haspelen. Wij stelden in dat artikel enkele vragen aan prof. Van Niftrik over het christelijke en het nationale karakter van de C.H.U., waarover prof. Van Niftrik in „Binding" schreef.

„Voor ons", aldus de heer Scheps in zijn Vara-rubriek, „is het nationale van een politieke partij van grote betekenis en ook wij zien de politieke strijd als een strijd van beginselen". Als „Nederlandse Gedachten" dan de vraag stelt of men, om dat nationale te bereiken, het christelijke kan prijsgeven, roept de heer Scheps met verbazing uit: „Wat heeft dat nu met de doorbraak te maken?"

Wij nemen de socialistische commentator deze vraag helemaal niet kwalijk, want het is duidelijk dat de heer Scheps nog altijd niet precies weet wat die doorbraak, waaraan hij zelf zo gehecht is, in wezen eigenlijk inhoudt. Hij stelde in de 31ste uitzending aan prof. Gielen de vraag, waarom rooms-katholieken zouden „bezwijken" wanneer zij met andersdenkenden in een partij gaan zitten en waarom dat niet het geval is als zij met andersdenkenden in één fabriek, kantoor enz. samenwerken.

De heer Scheps heeft nog altijd niet

door, dat er enig verschil is tussen het samenwerken aan de boekhouding of het samen fabriceren van een bromfiets en het samen formuleren van een standpunt in politieke vraagstukken. En dat, terwijl de politieke strijd voor hem toch een strijd van beginselen is!

Wie de dingen op deze manier door elkaar haspelt, doet er verstandig aan zich niet aan critiek op anderen te wagen.

• Zinnige mensen

PROF. ROMME heeft verleden week in zijn politieke praatje duidelijke taak gesproken aan het adres van het Vrije Volk, dat zich de opmerking had veroorloofd, dat geen zinnig mens in Nederland gelooft dat de Partij van de Arbeid in gebreke zou blijven als het er om gaat de arbeiders het hun toekomstige deel van de welvaart te verzekeren.

Honderdduizenden arbeiders, aldus prof. Romme, zijn van mening, dat hun belangen bij andere partijen in betere handen zijn dan bij de P.v.d.A. Zij hebben meer vertrouwen in de rooms-katholieke en de protestants-christelijke opvattingen over de verdeling van de welvaart dan in de socialistische. „Deze mensen zijn geen sikkepit minder zinnig dan hun socialistische collega's", merkte prof. Romme op.

De voorzitter van de K.V.P.-fractie in de Tweede Kamer somde een groot aantal verbeteringen in de positie van de werknemers op, die tot standgekomen zijn dank zij de initiatieven van rooms-katholieke en protestants-christelijke zijde. Aan het slot van zijn praatje merkte hij op, dat de bezitsvorming zozeer een katholiek postulaat is, dat de katholieken voor hun medewerking aan een nieuw kabinet als voorwaarde zullen stellen, dat de bezitsvorming een reëel onderdeel van het nieuwe regeringsprogramma zal moeten zijn.

Belangrijke beslissing Partij Convent op ★ Een hoogstaand de

OP DE DERDE VERGADERING van het Partij Convent zijn een aantal zeer belangrijke besluiten genomen, die in de komende jaren voor het leven van de Antirevolutionaire Partij van grote betekenis zijn. De voornaamste beslissing heeft betrekking op de voorziening in het praesidium.

Dat is een moeilijke zaak geweest, die regelmatig op de vergadering van het Centraal Comité terugkeerde. Vanaf het voorjaar 1955 is men daarmee bezig geweest, d.w.z. vanaf het moment dat Dr. J. Schouten zijn voornemen had te kennen gegeven als voorzitter van het Centraal Comité te willen heengaan.

Moeilijke keus

Door de beslissing van het Partij Convent heeft deze zaak nu haar voorlopige afsluiting gevonden. Het Centraal Comité heeft een aantal tweetallen voor de diverse functies aan het Partij Convent aangeboden en het Partij Convent heeft geen gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid aan deze tweetallen de namen van andere kandidaten toe te voegen. Het is immers zo, dat wanneer 50 leden van het Partij Convent het voorstel ondersteunen aan een zodanig verzoek moet worden voldaan.

Het is niet bevreemdend, dat met een zekere spanning werd afgewacht welke de voordrachten van het Centraal Comité zouden zijn. Bij de stukken, die aan de leden van het Partij Convent waren toegezonden, ontbraken immers de tweetallen van de leden van het Centraal Comité. De oorzaak daarvan was, dat het Centraal Comité ook nog aan de vooravond van het Partij Convent zich over deze zaak moest beraden, omdat opnieuw enige moeilijkheden uit de weg moesten worden geruimd. Het betreffende stuk werd dus tijdens de morgenvergadering aan de aanwezigen uitgereikt en kwam in de middagvergadering aan de orde.

De tweetallen, welke door het Centraal Comité zijn opgesteld, zijn niet alfabetisch en geven dus een voorkeur aan. Daaruit moet worden geconcludeerd, dat het Centraal Comité aanbeveelt, met name wat de bezetting van het praesidium betreft — dat daarvoor in de eerste plaats in aanmerking komen de Heer Dr. W. P. Berghuis voor Eerste voorzitter en de heren J. van Eybergen en J. Smallenbroek voor de functie van Tweede voorzitter, terwijl als tegen-candidaten, in dezelfde volgorde worden aanbevolen de heren Prof. Dr. W. Rip, Mr. Dr. E. P. Verkerk en Mr. J. Aartsen.

De voorzitter

De Heer Dr. W. P. Berghuis is burgemeester van Kampen. Reeds in 1952 kwam hij wegens zijn bekwaamheden ernstig in aanmerking voor het Kamerlidmaatschap. Maar zijn benoeming tot burgemeester van Kampen maakte dit onmogelijk. Voor velen in onze partij zal zijn candidatuur enigszins een verrassing zijn. Men heeft wel eens van Dr. Berghuis gehoord. Hij is een der gewaardeerde leden van het College van Advies. Hij had o.a. een zeer groot aandeel in de samenstelling van het rapport over de plaats der provincie in het staatsbestel. Hij maakte deel uit van enkele staatscommissies, had ook een werkzaam aandeel in het verzet, waaraan hij het te danken had dat ook hij gedurende lange tijd in het gijzelaarskamp te St. Michielsgestel doorbracht. Maar tot op heden was het niet een man, die op de voorgrond trad, maar een die zich eerder tussen de vaten verschool. Niet een man, die op de volksvergadering van zich doet horen en die tot de verbeelding van het volk spreekt. Maar het Centraal Comité heeft kennelijk niet gezocht onder de gevierde sprekers van vandaag. Integendeel voor de functie van Eerste voorzitter komt het met de candidatuur van Dr. Berghuis als eerste kandidaat en uit de gevoerde discussie bleek dat het dit doet met sterke overtuiging en volledige eensgezinsheid.

De voorzitter van het Partij Convent heeft dit duidelijk verklaard en de ere-voorzitter van het Centraal Comité, de Heer Dr. J. Schouten heeft dit nog eens uitdrukkelijk onderstreept. De Heer Mr. Eling Visser heeft er daarbij op gewezen, dat het Centraal Comité daarbij van het Partij Convent in zekere zin een „crediet" vraagt, juist omdat de figuur van Dr. Berghuis nog niet zo bekend is in onze kring. Maar het Partij Convent heeft dit crediet verstrekt en straks zal ook van de Deputatenvergadering worden gevraagd dit te honoreren.

Een van de sterke argumenten, die daarbij naar

voren werden gebracht is samenspraak. Wij hebben er reeds druk op gelegd, dat de Heer Schouten opgevolgd door een nieuwe voorzitter van het Centraal Comité. Maar lat in zijn praesidium van drie man. En men zullen met elkaar moeten samenwerken. Der elkaar de arbeid moeten veralgemeen als een team moeten optreden moet daarbij de eerste voor kan niet anders. En nu is het oordeel, dat deze drie mannen kunnen samenwerken, omdat verschillende opzichten zo goed aan derdaad een punt, waarmee er den rekening gehouden.

De tweede voor

Over de heer J. Smallenbroek verband niet veel te worden gezegd. De Gedeputeerde Staten van Drenthe van de Kamercentrale Assen, van Stichting 1940—1945. Tweede voorzitter van het Centraal Comité. En daarmee zullen volstaan, want er zijn nog zo welke door hem worden vervuld. We niet te introduceren.

Wel moet iets naders worden gezegd over de heer J. van Eybergen. Deze is van der grootste en in deze tijd wel de rijkste christelijke vakbonden.

Enkele benoem

Het Partij Convent verkiezen van de Financiële Commissie heren J. C. Haspels te Bussum, de Nooij te Utrecht en W. te Haarlem.

Het Centraal Comité voor de periode tot de deputatenvergadering tot leden van de Commissie van het College van Advies de heren Dr. N. G. te Leiden, Prof. Dr. S. U. Nieuwer-Amstel, Prof. Dr. te Amsterdam en Prof. Dr. Gaay Fortman te 's-Gravenhage. Het Partij Convent van ber j.l. benoemde Prof. Donner reeds tot voorzitter Centrale Commissie.

C.N.V. vormen nl. de Ned. Chr. B. In de tweede plaats is hij een man. Ook hij is in de Anti-Revolutie nog toe niet zo op de voorgroten hem geldt in zekere opzichten de Dr. Berghuis. Maar de aanvaardingsdidaturu betekend, dat in het prae ze partij opnieuw een plaats wordt het Ned. Hervormd element en daarin de christelijk sociale beweging erkenning vindt. Dit gevoegd bij eigenschappen en bekwaamheden didaturu begrijpelijk. Daaraan worden toegevoegd, dat Mr. A. voor deze functie niet meer bes de heer Mr. A. B. Roosjen is de N.C.R.V. en tevens Kamerlid. De vergen de volle man en in verband hij duidelijk te verstaan gegeven, functie niet beschikbaar was.

Wij menen er goed aan te bovenstaande enigszins uit te tweetallen voor het praesidium. Dit is inderdaad een zeer kwesie. Het is verstaanbaar de brede groep van Antirevo het land, dat zij wellicht met bevreemding van deze tweetal kennis genomen. Misschien voordracht voor velen wel een rassend element. Maar op henzend heeft het Centraal Comité drukkeliijk mogelijk naar vordat de voordracht in zijn geden beschouwd en het Partij dit aanvaard.

in van praesidium over Ambon

Nu moeten we dit goed verstaan. Dit tast de vrijheid der kiesverenigingen niet aan. De kiesverenigingen moeten straks over de ingediende tweekanten stemmen. Zij kunnen dus een keuze doen en stemmen de man, waaraan zij de voorkeur geven.

Maar in de bijzondere omstandigheden, waarin wij nu verkeren, mag het Centraal Comité daarbij niet alleen leiding geven, maar het moet daarbij leiding geven en duidelijk uitspreken hoe het over de dingen denkt. Wij bevinden ons in een overgangperiode, die allerlei moeilijkheden met zich brengt en dan geloven wij dat de kiesverenigingen het ook op prijs stellen, dat het Centraal Comité en het Partij Convent een klare taal laten horen.

Program van Actie

WAT DE BEHANDELING van het onderwerp Program van Actie betreft kan worden verklaard dat deze in het algemeen vlot verliep. Nu moet worden gezegd, dat het Centraal Comité reeds vrij wat amendementen had overgenomen of zodanige wijzigingen in het ontwerp had aangebracht, dat aan geopperde bezwaren werd tegemoet gekomen. Trouwens het ontwerp is ook nu nog niet gereed. Want over enkele punten moet nog een nader be- raad en eventueel een nader overleg plaats vinden.

Op sommige punten bleef het Centraal Comité zijn standpunt handhaven. Dat geldt o.a. de voorzichtige formulering omtrent de verlenging van de leerplicht. Wat dat aangaat hield het Centraal Comité voet bij stuk. Maar wel werd toegezegd dat over dit punt en over enige andere kwesties nadere uiteenzettingen in ons weekblad zullen worden gegeven. Gelukkig maar dat we nu over een weekblad beschikken, zodat wat dat aangaat veel kan worden gedaan om allerlei misverstanden uit de weg te ruimen.

Bij de discussies kwam ook de middenstand in het geweer. Bij monde van de Heren Renkema en van Keulen — en gelukkig niet zonder enig resultaat want aan de bedrijfspanden zal nog even worden gedokterd. De heer Cnossen boekte een succes voor de landbouwparagraaf.

Prof. Gerbrandy

Maar dit zijn enige detailpunten, die, op zichzelf niet onbelangrijk, toch op de achtergrond werden gedrongen door de discussie over Ambon, waarbij Prof. Gerbrandy volledig het oor der vergadering had bij zijn betoog voor de erkenning van de Republiek der Zuid-Molukken.

Prof. Gerbrandy sloot zich daarbij aan bij een amendement door Soestdijk ingediend op paragraaf 13 waarin over Ambon wordt gesproken.

Het Centraal Comité had enige wijziging in de redactie aangebracht. Nieuw toegevoegd werd de passage: Het onrecht Ambon en Ambonnezen aangedaan dient voortdurend de aandacht der Regering te hebben.

Maar dit was naar het oordeel van Prof. Gerbrandy onvoldoende. In een vurig en hartstochtelijk betoog drong hij er op aan dat een forsere redactie zou worden gekozen. Hij beriep zich op de vele rechterlijke uitspraken die erkenden dat de Republiek der Zuid-Molukken rechtens was uitgeroepen en dat dit enige noodzakelijke consequenties met zich bracht. Hij trok daarbij een vergelijking met onze eigen vrijheidsstrijd waaruit de Staat der Nederlanden is geboren.

Ook in 1572 leek het voor ons hopeloos. De Spanjaard had het verloren terrein weer vrijwel geheel veroverd. Leiden was het laatste steunpunt. Ook toen scheen het hopeloos. Maar in 1581 werd Philips II afgezworen en had de jonge republiek der Zeven Verenigde Provinciën zijn bestaansrecht bewezen. Prof. Gerbrandy beriep zich op 1871 toen Groen van Prinsterer alle actie concentreerde op de schoolstrijd en slechts drie kandidaten stelde — Kuyper, Keuchenius, van Otterlo — maar geen dezer kandidaten werd gekozen. In 1888 was er echter het eerste christelijke kabinet. Zo gekruid

met historische vergelijkingen trachtte hij het Partij Convent er van te overtuigen dat opnieuw een zodanige principiële kwestie aan de orde was nl. het onrecht van Ambon.

Dr. J. Schouten

Daarna kwam echter Dr. J. Schouten, de voorzitter van de Kamerfractie, aan het woord. Deze betoogde in de eerste plaats dat er geen verschil van mening bestond over de vraag of aan Ambon onrecht was aangedaan. Daar zijn we het allen met Prof. Gerbrandy over eens. Maar, zo voegde hij er aan toe, er moet een onderscheid worden gemaakt. Want het maakt verschil of men spreekt over een „rechtsoordeel“ of dat men het heeft over een „feitelijke zaak“. En de erkenning van de republiek der Zuid-Molukken hangt niet alleen samen met dit rechtsoordeel maar evenzeer met de feitelijke omstandigheden.

In de tweede plaats wees hij er op dat er een tijd is geweest, waarin er inderdaad mogelijkheden waren om de republiek te erkennen. Dat was in de jaren 1945—1949. Wij hebben ons met alle kracht tegen de soevereiniteitsoverdracht verzet omdat daarbij naar ons oordeel onvoldoende waarborgen waren bedongen voor het handhaven van de federatieve structuur der nieuwe republiek Indonesia: Wij wisten dat die waarborgen onvoldoende waren. Daarom hebben we ons tegen die soevereiniteitsoverdracht verzet. Nu is er een spreekwoord dat zegt „gedane zaken nemen geen keer“. De heer Schouten nam dat spreekwoord niet geheel voor zijn rekening. Maar in dit verband wilde hij er toch op wijzen dat we hier te maken hebben met mogelijkheden, die er in het verleden waren, maar die er in ieder geval nu niet zijn. Hij liet daarbij in het midden hoe de toekomstige ontwikkeling zal zijn. Daar kan niemand iets van zeggen en daar kunnen we moeilijk op speculeren.

Voorts vroeg Dr. Schouten dat Prof. Gerbrandy toch ook rekening moest houden met de consequenties van zijn standpunt, ook b.v. wat de positie van Nederlands Nieuw Guinea betreft. Wat dat aangaat liggen de dingen internationaal reeds niet gemakkelijk en we moeten te moeilijkheden niet nodeloos vermeederen.

En tenslotte drong Dr. Schouten er ernstig op aan, dat Prof. Gerbrandy de zaak niet zo mocht stellen dat hij zich zou plaatsen op het standpunt van het recht en dat de anderen dat niet zouden doen. Daardoor zou immers een valse tegenstelling in het leven worden geroepen. Tegenover het betoog van Prof. Gerbrandy plaatste Dr. Schouten als zijn mening, dat wij als christenen ons steeds hebben af te vragen „wat eist het recht van ons en wat kunnen wij doeltreffend verrichten om dat te verwezenlijken“. Ook dat laatste moet door ons onder ogen worden gezien. De zaak van Ambon ligt helaas — en daarop legde Dr. Schouten de nadruk — ligt helaas uitermate moeilijk en dat vraagt van ons een beleid vol van verantwoord optreden.

Wij geven dit hoogstaande debat uiteraard verkort weer. Het was een der hoogtepunten van het Partij Convent. Een definitieve beslissing over het amendement Soestdijk werd niet genomen. De zaak is nog even commissoriaal gemaakt en het Centraal Comité zal nader overwegen of de redactie alsnog moet en kan worden gewijzigd.

Een overzicht van de bestuurstafel. Van links naar rechts: Prof. Mr. P. J. Verdam, Dr. J. Schouten, Prof. Dr. Ir. H. van Riessen, J. Smallegen, minister Mr. J. Algera, Mr. A. B. Roosjen, minister Prof. Dr. J. Zijlstra, R. Gosker, J. Tjalma en L. F. Duymaer van Twist.

Mr. A. B. Roosjen herdacht Mr. J. A. de Wilde met de volgende woorden

VOORDAT wij onze werkzaamheden op het Partij Convent beginnen, willen wij gedenken het verlies dat de Antirevolutionaire Partij getroffen heeft in het heengaan van Mr. Jacob Adriaan de Wilde, ere-lid van het Centraal Comité van Antirevolutionaire Kiesverenigingen.

De volgende week, maandag 23 januari, zal het juist 10 jaar geleden zijn, dat de Deputatenvergadering voor het eerst na de bevrijding in Tivoli bijeenkwam onder voorzitterschap van Mr. J. A. de Wilde. In zijn toespraak tot de Deputaten heeft Mr. De Wilde toen gememoreerd de zware verliezen welke de partij in de oorlogsjaren had geleden. Hij noemde de nationale figuur Dr. Colijn, in ballingschap gestorven, hij stond stil bij het heengaan van de scherpzinnige jurist met internationale reputatie Prof. Rutgers, in een Duits gevangenhok weggekwijnd, hij releveerde de moord op de verzetsman Dr. Dam, rector van het Kampens gymnasium, hij gedacht het overlijden van de heer Den Ouden, jarenlang adjunct-secretaris van het Centraal Comité.

Zo herdacht de heer De Wilde tien jaar geleden de mannen, die gedurende een lange reeks van jaren de Antirevolutionaire Partij gediend hebben op de voornaamste posten. Nu herdenken wij hem zelf, hem die de Antirevolutionaire zaak welhaast geheel zijn leven heeft gediend. Zijn levensgang behoef ik u niet meer te tekenen; dat hebben de dagbladen reeds gedaan. Maar wie deze levensgang van nabij hebben kunnen volgen, weten dat hij in toewijding en ijver voor de Antirevolutionaire zaak — waarin hij terecht een nationale zaak zag — voor een Colijn, een Rutgers, een Dam of een Den Ouden, die hijzelf meende te moeten eren, niet heeft ondergedaan. Ook op hem is ten volle van toepassing „ik a bien mérité de sa patrie“ (hij heeft zijn vaderland op uitnemende wijze gediend). Als gemeenteraadslid, als wethouder, als lid van de Tweede en van de Eerste Kamer, als Minister van Binnenlandse Zaken en als Minister van Financiën stelde hij zijn rijke gaven en vele talenten in dienst van land en volk. En in iedere functie, door hem vervuld, openbaarde hij zich als een drager van beginselen, een man met een krachtige geloofs- en levensovertuiging, een Evangeliebelijder.

Zijn geloof was zijn krachtige steun in moeilijke tijden. In gevangenschap in de kampen van Schoirl, Haaren en Sint-Michiëlgestel was hij door zijn blijmoedig optimisme een steun voor zijn lotgenoten.

Het spreekt vanzelf dat een man met zulke eminente kwaliteiten een belangrijke plaats innam in het organisatieleven van de Antirevolutionaire Partij. Bijna 30 jaar lang is hij vicevoorzitter geweest van het Centraal Comité; en hij, die in het geboortjaar van de Antirevolutionaire partijorganisatie het levenslicht aanschouwde, werd bij het 75-jarig jubileum dezer organisatie benoemd tot erelid van het Centraal Comité.

De laatste jaren was hij door zijn gezondheidstoestand uitgeschakeld, wat het deelnemen aan enige politieke activiteit betreft. Maar hij leefde nog hartelijk met alle partijgebeuren mede.

God heeft zijn leven hier op aarde nu afgesneden. De rouwklagers zijn in de straat omgegaan om mededeling te doen van het heengaan op 77-jarige leeftijd van Mr. J. A. de Wilde. Er is rouw over dit overlijden ook in de Antirevolutionaire Partij. Maar naast rouw leeft er ook dank voor het vele dat onze partij in het rijke, toegewijde leven van Mr. De Wilde werd geschonken.

Wij willen op deze plaats onze hartelijke deelneming betuigen met de weduwe en de kinderen van onze heengegane vriend. Mogen zij troost vinden in de wetenschap dat de geliefde, die zij moesten missen, een plaats bereid werd in een eeuwig huis, het Vaderhuis dat Boven is.

De Antirevolutionaire Partij zal de oud-gardist Mr. J. A. de Wilde niet vergeten.

De A.R.-kiesvereniging „Nederland en Oranje”, te Almkerk geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de weledele heer
C. G. DE JONG
 ridder in de orde van Oranje Nassau. Ruim 23 jaar heeft hij onze vereniging als voorzitter mogen dienen. Zijn trouw aan de A.R.-beginselen zijn ons allen ten voorbeeld. De Here trooste de bedroefde familie. Het bestuur.

SERRES EN WARENHUIZEN-BOUW
 N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland
 Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
 Tel. K 1748-538 en 738

FIRMA FERNHOUT
 HANDEL IN WEGEN- en WATER-BOUWMATERIALEN, OP- EN OVERSLAGBEDRIJF, SCHEEPS- BEVRACHTING
 Zwolle, telefoon 5358 b.g.g. 3477
 Emmeloord, telefoon 2493 b.g.g. 2663

„Parley” wol
 VOOR AL
 U W BREIWERK
 PARLEY'S
 WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

Scheepsinstallatiebedrijf
Nederland
 Oostdijk 28, IJsselmonde
 Tel. 445, Ridderkerk
 (4 lijnen)
Voortstuwingsinstallaties
 van elk vermogen.

SCHEEPSBOUWERVEN
A. VUYK & ZONEN
 CAPELE AAN DE IJSSEL
 Nieuwbouw en reparatie
 Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

N.V. HOUTHANDEL
v.h. J. van Schijndel & Co.
 ROTTERDAM
 Hoofdkantoor: Admiralliteitskade 47
 Telef. 112850 (3 lijnen)
 Zagerij en schaverij: Nijverheidstraat
 Nassauhaven

Voor uw zakenrelaties
Reclame- en geschenk-artikelen in plastic
G. van der Woerd
 Lunteren
 Telefoon 437 (08388)

HOUTHANDEL
Fa K. J. Bos & Zoon
 KAMPEN — SPOORKADE 21
 Telefoon 52

HOTEL-PENSION „DREYEROORD”
 Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

Gevraagd per 1 maart 1956
NET MEISJE
 als hulp in de huishouding v.d. of v.d.e.n., in klein gezin. Mevr. L. Zeeuw Voorschoterlaan 51, Rotterdam (O.), Tel. 11.34.34

UIT PERS EN PERIODIEK

Getrouw aan de leiding als vrij man

• Volksman

In een artikel, ter nagedachtenis aan mr. J. A. de Wilde schreef het Friesch Dagblad o.m.:

„Wat wij in Mr. De Wilde bijzonder waarden, dat was, dat hij in de beste zin van het woord een volksman was. Hij sprak op vergaderingen, waar de gewone mensen kwamen luisteren en hij deed het zo, dat ze hem begrepen. Niet alleen verstandelijk begrepen, maar dat ze ook voelden, dat ze met een gelovig man hadden te doen, die met warmte en sterke overtuiging kon getuigen van wat het hoogste is in het leven.

Hij was een volksman. Hij had altijd oog voor de zorgen en moeilijkheden van de gewone man. Hij vond het nooit onbelangrijk, wat in kleine kring of in een eenvoudig leven aan moeite werd gevonden of aan vreugde werd beleefd. Hij haatte het schematische, dat onder de leuze van een grote lijn het persoonlijke uit het oog verliest. Het collectivisme vond hij tyranniek. En herhaaldelijk heeft hij de Regering er aan herinnerd: wat gij en uw ambtenaren kleinigheden noemen, dat kan voor een gewone man en vrouw wel heel belangrijk en beslissend zijn.....

Hij heeft altijd graag geluisterd naar wat er leefde onder het volk. In dat opzicht was hij een echte volksman, een man van de kleine luyden, méér dan menig man, die zich graag progressief noemt.

Wij willen hem met eerbied gedenken en God danken voor wat Hij aan ons volk in deze man heeft willen schenken”.

• Trouw

De Nieuwe Provinciale Groninger Courant schreef:

„Wij hebben De Wilde gekend in zijn glorie als minister der kroon, maar ook als ambtelooze burger in de bezettingstijd, als gijzelaar van de Duitsers. Wij hebben hem gezien als gloedvol redenaar op de kansel en achter de kathedraal, maar ook als lid onder de leden, als betrekkelijk jonge man in de strijd en als een vader onder de zijnen op het podium van de jubilerende A.R.-Partij in 1954. Nooit hebben wij hem anders gezien dan als de man die trouw achter het parool van zijn partij stond. De Wilde, een voorbeeld van trouw.

Hoe zullen de duizenden antirevolutionairen nog terugdenken aan zijn laatste roerende woorden tot de partij op de grootse jubileumviering te Rotterdam in 1954, nadat was medegedeeld dat hij honorair lid van het Centraal Comité van zijn partij was geworden. Zijn laatste woorden waren: „Mannen broeders, dit is uw handdruk in de avond van mijn leven”. Het is zijn allerlaatste woord tot de partij geweest, de partij, die hij zo vurig liefhad en die hij tot zijn laatste ademtocht met zo voorbeeldige trouw heeft gediend.

Dienen in grote trouw, dat heeft De Wilde gedaan. Hij diende in vele lagere functies tot aan de hoogste functies toe. Trouw was hij zonder dat hij met zich liet spelen. Hij verdedigde Kuiper, maar na hem, in de tijd van de vuigste laster, Colijn, na diens dood niet minder Schouten. Bij De Wilde hebben we nooit gezien het streven om zichzelf of om zijn eigen positie. Waarom we dit alles schrijven?

Om een mens te verheerlijken?

Neen en nog eens neen! Om te laten zien wat God in mensen geven kan en geeft!

De Wilde was een gave. We danken er God voor.”

• Eerlijk en krachtig

De Nieuwe Rotterdamse Courant gaf de volgende beschouwing:

„Een strijdbaar man was mr. De Wilde, vasthoudend aan zijn beginselen, eerlijk en met kracht opkomend voor zijn mening; iemand die ook bij de politieke tegenstander achtung en veelal sympathie genoot. Zijn onafgebroken strijdbaarheid kwam na de oorlog, toen het parlementaire leven moeizaam werd hervat, op een merkwaardige en gedenkwaardige wijze naar voren: in de tweede vergadering van het zg. rompparlement op 9 oktober 1945, was hij het, die een interpellatie aanvraag over „de ernstige gebeurtenissen, die zich in de Indische Archipel afspeelden”. Die interpellatie kon niet worden toegestaan, omdat het rompparlement maar zeer beperkte bevoegdheden had gekregen. De interpellatie-aanvraag was intussen de stoot tot het besluit, de bevoegdheden van het rompparlement een weinig uit te breiden en wel zo, dat het ook over de Indonesische kwestie zou kunnen spreken; wat het daarna dan ook heeft gedaan. Wat mr. De Wilde op 9 oktober 1945 heeft gedaan was het begin van een lange reeks debatten, die meer dan vier jaar lang in het politieke leven hebben gedomineerd. Aan deze debatten heeft mr. De Wilde zelf niet deelgenomen (dat deden in het bijzonder zijn fractiegenoten Schouten en Meijerink); hij keerde in de naoorlogse jaren terug tot het terrein van de financiële politiek, waarop hij voorheen al zoveel had verricht.”

• Groot mens

De Rotterdammer schreef:

„Nu is ook hij, toch nog

onverwacht, heengegaan en wat hij ons achterliet als een rijk bezit, is de herinnering aan een gave, ronde persoonlijkheid, aan een man van wie men altijd wist wat men aan hem had, aan een man met een helder verstand, een warm gevoel, een sterk kloppend hart.

Het is de herinnering aan een mens, die blijft. Dit immers was het, wat in de ontmoeting met mr. De Wilde altijd zo weldadig aanded: het diep menselijke, of het zich nu openbaarde in het jongensachtige, dat hem nooit heeft verlaten, in de tinteling van zijn humor, in de gloed van zijn betoog of in de bezieling van zijn overtuiging.

Een groot mens was hij in de karaktertrekken die hem sierden: in zijn trouw aan wie hij om hun persoon en hun werk bewonderde: Kuiper eerst, Colijn later; in de openheid, waarmee hij in zijn vele reizen door het land en op zijn talloze spreekbeurten de mannen en vrouwen in den lande wist te benaderen; in zijn eerlijkheid en onbevangenheid, die hem ook onder zijn tegenstanders alleen maar vrienden bezorgde.

Mr. De Wilde was een man van wie men moest houden, aan wie men graag zijn vertrouwen schonk en die nimmer, hoe ook, het geschonken vertrouwen schond. Bij weinigen was als bij hem het gelaat zozeer de spiegel van de ziel. Net zo min als zijn karakter verborg zijn gelaat enig geheim. Ernst en blijmoedigheid wisselden er elkaar op af. Hoe kon hij glunderen, ook in het debat, dat hij, zoals alles, intens kon beleven. Maar even later kon een, zij het altijd slechts kortstondige, verstoordheid onmiskenbaar zijn.

Het was zijn diepe overtuiging, die hem nimmer losliet en waarvan hij eerlijk en klaar deed blijken op alle posten, waarop hij land en volk heeft gediend.”

EN ONS COMMENTAAR

Voorbeeld van trouw en toewijding

Politieke figuren staan vaak aan kritiek bloot. Wie „aan politiek doet” wordt maar al te dikwijls gezien als de man, die op slinkse manieren een bepaald doel wenst te bereiken, die het met de eerlijkheid zo nauw niet neemt en die er in elk geval op uit is om anderen vliegen af te vangen.

Wie zo denkt heeft het mis. En zeker de Nederlandse politici verdienen het niet, dat zo over hen gedacht wordt.

Even zeker is het echter ook, dat niemand ooit mr. J. A. de Wilde ervan verdacht zal hebben, dat hij politiek in de ongunstige betekenis van het woord heeft gevoerd.

Deze man zocht zichzelf niet, maar gaf zichzelf en zo is hij gekomen op de hoge plaatsen, waar hij zijn taak met ere heeft vervuld.

Zo is hij ook geworden een voorbeeld voor ons allen. Trouw en toewijding waren bijzondere deugden van hem, die thans van ons is heengegaan.

Toen hij op 23 januari 1946, op de eerste Deputatenvergadering na de bevrijding, de voorzittershamer van de A.R. Partij aan dr. J. Schouten overdroeg, sprak hij: „Niemand in deze grote vergadering verheugt zich daarover meer dan ik. Gij zijt de geroepene om ons voor te gaan. Ik weet ook heel zeker, dat dit geheel overeenkomt met de wens van dr. Colijn.”

En aan het slot van zijn toespraak verklaarde hij: „Van onzen kant verzekeren wij u, dat wij als vrije mannen, door vrijwillige keuze, volgaarne uw leiding aanvaardden, dat wij de plicht beseffen, die op ons rust, om met inspanning van alle kracht ons te geven aan de arbeid in de partij, en dat wij u op uw moeilijke post in onze gebieden niet zullen vergeten.”

Zo sprak mr. De Wilde in 1946. Daarin ook was hij ons ten voorbeeld. Zo zullen ook wij straks, op de aanstaande Deputatenvergadering, de nieuwe thans nog onbekende, voorzitter van de partij moeten begroeten. Als vrije mannen en vrouwen zullen wij dan de nieuwe leiding aanvaardden, om, gemeenschappelijk, de anti-revolutionaire beginselen in ons volk uit te dragen. Met dezelfde trouw en toewijding waarvan de man van de oude garde ons een voorbeeld heeft nagelaten.

En dat zo, dat wij — naar de woorden van mr. De Wilde — ook bij verschil van inzicht, dat zich op bepaalde punten in eigen boezem mocht openbaren, mede onder invloed van de nieuwe voorzitter de eenheid naar buiten steeds mogen bewaren.

Landbouwbeleid onder de loupe (IV)

**Uitbreiding van de
garantieprijs
heeft ernstige
bezwaren**

INDIEN de landbouw wil blijven vasthouden aan het stelsel van garantieprijs voor enkele basisproducten als het middel ter verwezenlijking van de zozeer begeerde bestaanszekerheid, dan is nu de tijd gekomen om zich te bezinnen op de gevolgen hiervan onder omstandigheden, die een sterke afwijking vertonen van die, welke gedurende de afgelopen jaren hebben geheerst. Alles wijst er n.l. op dat we na het stadium van de schaarste op de agrarische wereldmarkt via de fase van verzadiging aan het begin staan van een periode van relatieve overproductie van landbouwproducten. Ons land ondervindt deze situatie in de vorm van afzetmoeilijkheden voor varkens, kaas — beide producten met gegarandeerde prijzen — en voor enkele tuinbouwproducten. Voor de producten, waarvan de afzet minder ernstige moeilijkheden ontmoet, blijken de exportprijzen een dalende tendens te vertonen, hetgeen erop wijst dat in deze sectoren de moeilijkheden zullen toenemen indien deze tendens zich verder zal doorzetten.

Nu reeds!

ZONDER tot pessimisme te vervallen, achten wij het raadzaam dat men meer rekening met dit laatste dan met een prijsstijging op de wereldmarkt houdt. Vooral in onze traditionele af-

De heer C. G. de Jong overleden

Ons bereikte het droeve bericht, dat de heer C. G. de Jong, destijds burgemeester van Almkerk is overleden.

De heer C. G. de Jong heeft jarenlang voor de Kamercentrale 's-Hertogenbosch zitting gehad als lid van het Centraal Comité. Enkele jaren geleden heeft hij in verband met zijn leeftijd en gezondheidstoestand voor deze functie bedankt.

Jarenlang is hij een Anti-Revolutionair voortrekker geweest, in het bijzonder in het gebied van Heusden en Altena.

Zijn verscheiden betekent voor dit gebied dan ook een ernstig verlies, want in hem hebben wij een vooraanstaand Anti-Revolutionair figuur verloren, wiens persoonlijke invloed ook als lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant gedurende vele jaren van betekenis is geweest.

God de Here trooste zijn familieleden.

nemerslanden breidt de landbouwproductie van jaar tot jaar uit en verschillende hiervan bieden thans producten op de afnemersmarkt aan, waarvan zij nog niet zo lang geleden grote hoeveelheden importeerden. België bijv. is tot voor kort een van de belangrijkste afnemers van onze boter geweest; sedert enkele jaren is de boterproductie in dit land zozeer toegenomen, dat hiervan in de zomermaanden reeds een bepaald kwantum voor export beschikbaar komt. Er doet zich vooralsnog geen enkele reden voor om aan te nemen dat het buitenland tot afremming van deze agrarische productieverhoging zal overgaan.

Daarom is het zaak, dat de Nederlandse landbouw nu reeds de ernstigste consequenties van een verdergaande overproductie met daaraan verbonden prijsdaling onder ogen ziet, vooral met het oog op de vraag of het bestaande prijsbeleid ook dan nog aan zijn doel blijkt te beantwoorden. Zal de bestaanszekerheid van de boeren kunnen worden gehandhaafd wanneer de prijzen van de niet-gegarandeerde producten, zoals eieren, vlas, landbouwerwten en aardappelen in die mate afbrokkelen, dat de arbeidsprestatie niet meer wordt beloond, met andere woorden wanneer deze prijzen verliesgevend zijn?

Mocht deze lang niet denkbeeldige ontwikkeling zich voltrekken, dan blijven alleen de gegarandeerde producten over als basis voor een minimum-inkomen van de boer.

De specifieke weidebedrijven, waarvoor de melkgarantie nu reeds de kurk is, waarop zij drijven, zullen van de afbrokking van de prijzen in de niet-gegarandeerde sector hoognaamd geen terugslag ondervinden.

De gemengde en de akkerbouwbedrijven daarentegen wel; de eerste groep blijft natuurlijk altijd een ruggesteun vinden in de garanties voor melk, bacon, varkens en granen, maar deze garanties zullen bij een verliesgevende arbeidsprestatie in de niet-gegarandeerde sector nooit zodanig niveau bereiken, dat het beoogde redelijke bestaan is verzekerd. Hetzelfde geldt voor de akkerbouwbedrijven, waarvoor de gegarandeerde prijzen van suikerbieten, tarwe en andere granen nimmer de verliezen op aardappelen, vlas, koolzaad, e.a. kunnen goedmaken.

Bittere noodzaak

WIL de minister van Landbouw onder deze omstandigheden zijn belofte van een redelijk bestaan gestand doen, dan zal hij niet kunnen volstaan met

het thans gevolgde stelsel van garantieprijs voor enkele basisproducten.

Ofwel hij zal deze garantieprijs zodanig moeten verhogen, dat zij het verlies in de andere sectoren inderdaad volkomen compenseren, dan wel hij zal ook de andere producten van prijsgaranties moeten voorzien.

Aan beide mogelijkheden zitten ernstige bezwaren vast: in het algemeen omdat de boeren dan niet meer produceren om aan de marktbehoeften te voldoen, maar om de prijsgarantie binnen te krijgen en in het bijzonder omdat de niet-economisch verantwoorde verhoging van enkele garantieprijs de vlucht in de productie van de desbetreffende teelten zal versterken. Het geven van garanties aan alle producten zal de landbouw bovendien onder het juk van het volstrekte regeringsdirigisme brengen, hetgeen met het oog op de individuele vrijheid van de boer en de gerechtvaardigde bezwaren tegen de algehele socialisatie van de landbouwsector ten scherpste moet worden afgevoerd.

Naar onze mening is men in de landbouw niet voldoende doordrongen van de gevaren, die zijn zelfstandigheid bedreigen als gevolg van de mentale aanvaarding van het garantieprijsstelsel als medium tot verwezenlijking van de bestaanszekerheid. Merkwaardig in dit verband is wel dat men zich krachtig heeft verzet tegen het ontwerp-Landbouwwet, omdat de minister van Landbouw hierin schier onbeperkte bevoegdheden ten aanzien van de productie, verwerking, afzet en prijsvorming van landbouwproducten worden toegekend.

Maar nergens is het geluid vernomen dat de minister deze bevoegdheden nodig heeft, wil hij de door hem gegarandeerde prijzen zodanig kunnen effectueren dat het algemeen belang hiervan de minste schade ondervindt. Heeft men zich daarom, ondanks het verzet, in feite reeds bij dit wetsontwerp neergelegd, in het besef, dat, indien men de bevoegdheden van de minister al te zeer zou aantasten, deze zich geroepen zou achten om zijn belofte inzake de bestaanszekerheid in te trekken?

Naar onze mening is het bitter noodzakelijk dat men zich over deze zaken principieel bezint voordat het te laat is en niet langer de prestatie in de landbouw maar de garantieprijs de maatstaf is, waarnaar de boeren de rechtvaardiging van hun economische functie meten.

GR.

De ontwikkeling der rijksuitgaven

door G. A. Kieft

MET ronde woorden wijst het A.R. ontwerp-program van actie op een groot kwaad in deze tijd: de stijging van de rijksuitgaven. Die stijging is zo groot dat deze ontwikkeling zorg baart aan allen die het wel met ons land menen. Zoveel zorg, dat zelfs de huidige minister van financiën in z'n memorie van antwoord moest schrijven dat er gevaren verbonden zijn aan deze uitzetting van uitgaven.

Rekent u zelf maar na:

De lopende rijksuitgaven — zonder de kapitaalsinvesteringen dus — zijn gestegen van f 3900 miljoen van 1950 tot f 6300 miljoen in 1955. De „exploitatie” uitgaven van het rijk stegen in die tijd dus bijna met 2.500 miljoen gulden.

Weliswaar staat hier iets tegenover. Namelijk dit: ons totaal nationaal inkomen liep in diezelfde jaren op van f 17.700 miljoen tot f 25.500 miljoen. Maar wanneer we die uitzetting voor de uitgaven uitdrukken in procenten van het nationale inkomen dan blijkt dat verhoudingsgewijs de uitgaven zeer sterk zijn toegenomen.

Was het percentage van de uitgaven in 1950: 21,9% van het nationale inkomen in 1955 beliep dit percentage reeds 24,7%.

De groei van de rijksuitgaven is derhalve niet alleen in absolute cijfers aan te wijzen, maar die uitgaven nemen bovendien hoe langer hoe groter percentage in beslag van ons nationaal inkomen.

Naar de begrotingscijfers wordt het Rijksapparaat dus hoe langer hoe duurder.

Een ander ongunstig beeld met betrekking tot de uitgaven is dat het niet alleen de begrotingscijfers zijn die dit aanwijzen. Nog erger is dat de cijfers van de rekening (de werkelijke uitgaven) deze ontwikkeling nog sterker accentueren.

Volgens de begroting 1955 bedroegen de nettouitgaven 25,3% van het begrote nationale inkomen; de werkelijke uitgaven bedroegen echter 28,3% van het werkelijke nationale inkomen.

Om eens de cijfers van een ministerie te bezien nemen we het voorbeeld van het ministerie van onderwijs.

Speciaal onderwijs omdat op dit departement de vernieuwingsdrang (op zich zelf toe te juichen) van zo grote invloed is.

In 1949 waren de uitgaven nog f 348 miljoen. Voor 1956 zijn deze begroot op f 778 miljoen. In 8 jaar tijds is het bedrag meer dan verdubbeld!

Zeker, salarisverhogingen en stijging van materiaal zijn hieraan niet vreemd. Maar dat vast zou staan dat alle uitgaven aan de minimumeisen van efficiëncy zouden voldoen is een zaak die niemand gelooft!

Op zichzelf bezien is het doen van een uitgave nog niet zo gevaarlijk. Maar wel is gevaarlijk als wij de groei van de uitgaven niet meer in de hand hebben; als niet meer precies is aan te wijzen waarom die groei zich openbaart. Omdat in dat geval de uitgaven ons en niet wij de uitgaven in de hand hebben.

De regering heeft naar het ons voorkomt deze groei niet meer vast in de hand. Het is misschien een hard oordeel, maar het is de werkelijkheid. Immers noch uit de schriftelijke stukken, noch bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer is gebleken, dat de minister van zins is een nauwkeurige ontleding van die groei te verschaffen. Weliswaar heeft hij een vergelijking gegeven op lange termijn maar deze was niet reëel met betrekking tot de vraag naar de oorzaken van die groei. De gegeven vergelijking had betrekking op het niveau van de totale rijksuitgaven. Maar deze totale uitgaven bevatten een factor die bij die groei geen rol mag spelen, omdat die uitgaven geen kostenfactor zijn. Wij doelen op de kapitaalsinvesteringen. Door deze factor er in te verwerken wordt de zaak waar het om gaat — „de exploitatiekosten” van het rijk — omhuld.

Wij zouden al vast een eind op de goede weg zijn indien de regering — zoals verschillende gemeenten reeds doen — een uitgavenplan van enkele jaren (b.v. één normale regeringsperiode) zou vaststellen. Een en ander afgestemd op de rangorde van belangrijkheid voor de gehele volkshuishouding.

Een bewuste heroriëntering van de taakverdeling tussen overheids- en particuliere sfeer en een meer rationele besteding van die uitgaven zouden hiervan een gunstig gevolg zijn.

LUCHTMACHTASPECTEN

(Vervolg van pag. 1)

1. bescherming te verlenen aan de eigen grondstrijdkrachten tegen vijandelijke luchtactie, een bescherming die in de atoombomvoering van nog groter gewicht zal zijn dan tot nu toe;

2. steun te verlenen aan de grondtroepen tot het bereiken van hun doel d.i. het verslaan van de vijand. Dit kan op directe wijze geschieden door bestrijding van doelen op of in de onmiddellijke nabijheid van het slagveld, dan wel op indirecte wijze door het uitschakelen van doelen ver achter het front ten einde de aanvoer van reserves, munitie, brand- en bedrijfsstoffen af te snijden en aldus de strijdende vijandelijke troepen te isoleren, zodat zij ten slotte het onderspit delven.

Voor beide taken is het van het grootste belang het meesterschap of overwicht in de lucht te hebben. Dit vrijwaart de eigen troepen van vijandelijke luchtactie en maakt de eigen handen geheel vrij voor een maximale steun. De officiële doctrine voor de tactiek van de Taktische Luchtmacht is daarom primair het bevechten van het luchtverwicht of, zo mogelijk, het meesterschap in de lucht. Dit kan direct geschieden door vernieling van de vijandelijke vliegtuigen in de lucht of op de grond (op de vliegvelden dus) dan wel indirect door vernieling van de vliegvelden.

Nieuwe types

Dit laatste nu heeft bij de oefening Sage Brush door een overvloedige inzet van atombommen plaats gehad, eenzelfde veronderstelling overigens als deze zomer bij de oefening Carte Blanche in West-Duitsland. Ook toen waren de vliegvelden van beide partijen in korte tijd geëlimineerd, zodat de nog overgeven vliegtuigen van de Taktische Luchtmacht niet meer in staat waren de lucht te kiezen.

Doch dit wil nog niet zeggen dat daarmee de taak van de Taktische Luchtmacht heeft afgedaan of dat zij niet meer in staat zou zijn die taak te vervullen en deswege aan haar het doodvonnis zou zijn betekend! Het wil alleen zeggen, dat het bestaande type vliegtuig, waarmee in hoofdzaak deze taak moet worden verricht, het niet meer of niet meer alleen af kan en door andere typen moet worden aangevuld of vervangen, die niet afhankelijk zijn van het betrekkelijk geringe aantal zeer uitgebreide, kostbare, gemakkelijk te ontdekken en daardoor te vernietigen vliegvelden. Dit type vliegtuig is reeds ontwikkeld. Het stijgt of loodrecht op door middel van het afvuren van raketten die het omhoog stuwten (z.g. Vertical Take Off, afgekort V.T.O.) of het heeft een lichte constructie, zodat van vliegveldjes (zels stoppelvelden) van hoogstens 100 m. lengte kan worden opgestegen.

De partij nu, die op het moment dus dat de vliegvelden voor straaljagers zijn uitgeschakeld (en daarmee dit deel van de Taktische Luchtmacht), de beschikking heeft over de andere typen kan daarmee — het luchtverwicht is dan immers aan haar zijde — de secundaire taak van de Taktische Luchtmacht vervullen, de steun aan de grondstrijdkrachten.

Geen doodvonnis

Het zal door een en ander duidelijk zijn geworden, dat er dus geen sprake van is, dat het doodvonnis aan de Taktische Luchtmacht is betekend. Slechts aan het bestaande type vliegtuig, waarmee de Taktische Luchtmachten momenteel zijn uitgerust, kleven ernstige nadelen, zodat zij aangevuld of vervangen dienen te worden door andere typen, terwijl de infrastructuur (vliegvelden en transportfaciliteiten) gewijzigd dient te worden. Zo is het dus wel waar, zoals wij in de aanhef schreven, dat wat men nog kort geleden als modern aanmerkte,

d.i. de kostbare NATO-infrastructuur met een paar honderd dure vliegvelden en duizenden straaljagerbommenwerpers, door de ontwikkeling der militaire technologie is achterhaald en nieuwe hoge uitgaven worden geveerd. Doch niet waar is het sensatiebericht dat daarmee de Taktische Luchtmacht haar betekenis heeft verloren en ten dode is opgeschreven. Wel zal de betekenis van geleide projectielen en niet geleide raketten tot het bestrijden van gronddoelen toenemen en de actie der Taktische Luchtmacht kunnen ondersteunen en onder omstandigheden tijdelijk vervangen, doch daarmee handhaaft niettemin de Taktische Luchtmacht, mits aangevuld en gewijzigd, de mogelijkheid haar oude taak te vervullen d.i. bescherming en steun te geven aan de grondstrijdkrachten.

Het kan bovendien mogelijk blijken

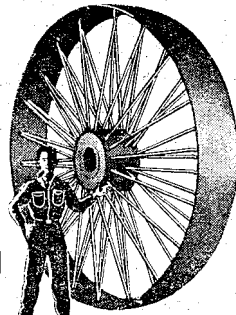
de catastrofale gevolgen voor de bestaande vliegvelden, als thans gedemonstreerd bij de manoeuvres in West-Duitsland en Amerika, sterk te reduceren door een betere luchtafweer in de vorm van de hiervoren genoemde ground-to-air geleide projectielen. Deze speelden bij de verdediging der vliegvelden in West-Duitsland nog in het geheel geen rol en in Amerika nog maar een zeer beperkte. Door perfectionering daarvan stijgen de verdedigingsmogelijkheden en daarmee de gebruiksmogelijkheden van de vliegvelden met de daarop gestationeerde straalvliegtuigen, zodat de radicale uitschakeling, als nu gedemonstreerd, dan mogelijk tot een deel kan worden beperkt. Ook dit heft dan het aan de Taktische Luchtmacht betekende doodvonnis à fortiori op. Men zij daarom gewaarschuwd voor militair deskundige journalistieke fantasie.

RIEMSCHIJVEN

tot 4,25 m. diameter

DE IJSEL

KAMPEN - TEL. 921

ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN ☆ EFFECTEN ☆ EMISSIES ☆ ASSURANTIËN

ROTTERDAM **DEVIEZEN** 's-GRAVENHAGE

* * Logica

De c.h. fractie in de Eerste Kamer is tegen verlaging van belastingen, zolang de hoogconjunctuur voortduurt. Maar mocht de conjunctuur gaan dalen, dan wil zij lagere belastingen.

De socialisten waren daarmee ingenomen. De heer In 't Veld maakte deze aantekening: „Wat de belastingverlaging betreft, hebben wij ons kruid eigenlijk al verschoten. Bij een depressie zal de opbrengst der belastingen toch wel belangrijk omlaaggaan en wij zouden de vraag willen stellen: acht de Minister onder deze omstandigheden bij het intreden van een depressie een nieuwe belastingverlaging, van enige betekenis althans, mogelijk en verantwoord? Ik wil in dit verband nog zeggen, dat ik met waardering kennis genomen heb van de mededeling van de geachte afgevaardigde de heer Pollema, dat zijn fractie op het standpunt staat, dat zij aan belastingverlaging voorlopig geen behoefte heeft en zou willen wachten tot een lagere conjunctuur deze nodig of wenselijk maken.”

Kort samengevat: De socialisten en de christelijk-historischen zijn tegen belastingverlaging, zolang de hoogconjunctuur voortduurt.

De christelijk-historischen willen belastingverlaging, als er een lagere conjunctuur komt, en de belastingen, bij handhaving van de thans geldenden tarieven, tóch al belangrijk minder opbrengen. De socialisten achten het de vraag, of die lagere opbrengst dan bij een lagere conjunctuur, nog wel een belastingverlaging mogelijk maakt.

Wil dit zeggen, dat de socialisten denken: de c.h. willer, wel belastingverlaging, maar op een moment, dat het toch niet kan, en daarom zijn wij zo ingenomen met de uitspraken van mr. Pollema? Wanneer de woorden van mr. In 't Veld niet zonder logica zijn, dan zou men er moeilijk een andere dan deze logica uit kunnen puren.....

* * Fiere woorden

Mr. R. Pollema hield een redevoering in de Eerste Kamer en bracht er de motie Lucas bij ter sprake, die in de Tweede Kamer was aangenomen, met o.a. de stemmen van de c.h. voor. De heer Pollema zeide:

„Een motie, Mijnheer de Voorzitter, is naar mijn mening altijd een bewijs van zwakheid en niet van kracht, vandaar, dat mijn fractie nooit veel voor moties gevoelt, want, Mijnheer de Voorzitter, de christelijke-historische Unie is een politieke beweging sterk door innerlijke kracht, die niet kan worden doorbroken”. Toen de heer Pollema deze fiere woorden sprak, was het nog maar enkele weken geleden, dat mede namens zijn fractie bij het televisiedebat een motie werd ingediend, letterlijk dezelfde motie, die door de Tweede Kamer was verworpen.

Was het indienen van die motie een bewijs van zwakheid of van kracht?

Of sprak de heer Pollema alleen maar fiere woorden?

Het bestuur der

Chr. Technische School te Dokkum

roept sollicitanten op, wegens uitbreiding en invoering 3-jarige cursus voor de betrekking van:

- a. leraar elektro-techniek (nieuwe afdeling)
- b. „ metaalbewerking
- c. „ timmeren
- d. „ A.V.O. (2 pers.)

Aanstelling geschiedt per 1 aug. 1956 voor min. 36 l.u. + eventueel avondschoon. De leraren dienen in het bezit te zijn van de volgende bevoegdheden.

- a. akte Nu + eventueel N V
- „ N IV of daarvoor studierend
- „ Nb + eventueel N III
- d. Hoofdakte + eventueel akte Wiskunde L.O.

Gegadigden van positief Chr. beginselen, gelieven hun sollicitaties vóór 15 febr. a.s. te richten aan de secr. J. de Vries, Postbus nr. 23, Dokkum.

Het Bestuur.

AMSTERDAM

C. LIND & ZOON

Ao. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN Keizersgracht 546 — Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214 Effectenbeurs Nis. 8, Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179, Amsterdam, Telefoon 93604 - 53257

H. BROKKE

Hofleverancier

KALVERSTRAAT 98

TELEFOON 31594 — AMSTERDAM

Antieke en moderne KLOKKEN

Voor school- of beroepskeuze

naar de **Amsterdamse Christelijke Stichting voor School en Beroep**

MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423 Spreekuur van de adviseur: iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur.

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126 Privé Olympiakade 60, Tel. 94152 AMSTERDAM

Smederijen

Fa. J. Anema & Zn. Leidse kruisstraat 13 Tel. 30810, AMSTERDAM

Boekhandel VERMEULEN

Bos en Lommerweg 227, Tel. 83392 - Amsterdam ROMANS LUXE DOZEN POST VULPENNEN

PROT. CHR. COÖP. BEGRAFENISVERENIGING U. A. Vondelstraat 101, Tel. 82477, Amsterdam

Betere verzorging van begrafenissen

Is u nog geen lid? Vraagt dan inlichtingen aan de P.C.B. en laat u als lid inschrijven?

Wettelijke

Aansprakelijkheids-verzekering

voor particulieren en bedrijven, zonder eigen risico.

Herngreen's Assurantiëkantoor

Okeghemstraat 20, AMSTERDAM, Telefoon 728825

Knol & v. Lodensteijn N.V.

ELEKTRO-TECHN. BUREAU

RADIO- EN TELEVISIEHANDEL

Admiraal de Ruyterweg 268, Amsterdam, Tel. 84756

ATTENTIE!

Het adres voor Sigaren, sigaretten er Tabak in eigen kring is:

SIGARENMAGAZIJN **J. VERSLUYS**

Amstelveenseweg 151, Amsterdam-Z., tel. 71.38.23

Stucadoorsbedrijf

Gehr. C. W. en H. Blom

Lucellestraat 62, tel. 89696 Jan Haringstraat 32, tel. 123839

AMSTLEVEN levensverzekering

Gamal Abdel Nasser

Een onberekenbare factor
in het Midden-Oosten

GEEN land in het Middenoosten heeft zo'n stormachtige ontwikkeling doorgemaakt als Egypte, sedert de veldtocht van de Arabische landen tegen de jonge staat Israël in 1948 mislukte. De man, die in deze periode een belangrijke rol speelde, was Gamal Abdel Nasser, die geboren werd bij Asjut in het zuiden van Egypte als zoon van een ambtenaar. Dat was op de 21ste januari van het jaar 1918.

Al heel vroeg sloot de jonge Nasser zich aan bij een patriottische organisatie, met het gevolg, dat hij op 17-jarige leeftijd werd gearresteerd wegens deelneming aan een samen-zwering. Maar nauwelijks was hij uit een interneringskamp ontslagen, of hij zette zijn strijd tegen de Britten en Britsgezinden met nog meer verbittering voort, eerst als student en later als officier.

Nasser nam ook deel aan demonstraties tegen de monarchie. In de dertiger jaren werd hij bij een botsing met de politie zwaar aan het hoofd gewond. Dat gebeurde bij een demonstratie in Alexandrië, waar verscheidene van zijn vrienden onder de kogels van de politie vielen.

Niettemin werd Nasser — ondanks deze activiteiten — in 1937 toegelaten tot de militaire academie en in 1940 werd hij tot luitenant bevorderd en naar de Soedan gezonden, dat toen — zoals men weet — onder Brits-Egyptisch bestuur stond. Als jong officier streefde hij onder de Britse veldmaarschalk Montgomery tegen Rommel's Afrika-korps, hetgeen hem niet belette om na het einde van de vijandelikheden in 1945 het devies aan te heffen „Weg met de Britten“.

Na de tweede wereldoorlog keerde hij naar Cairo terug. Hij schreef artikelen voor dagbladen en deed geen moeite, in een goed blaadje te komen bij het hof, want hij nam een zeer radicale houding aan.

Toen tijdens de Palestijnse oorlog een afdeling Egyptische soldaten in de Negdwoestijn was omsingeld, ging hun aanvoerder, majoor Nasser, onderhandelen met de Joodse bevelhebber. „Hoe hebt gij de Engelsen uit Palestina gekregen?“, zo vroeg hij en zijn vijand vertelde hem over de Joodse ondergrondse beweging, de Irgoen Zvai Leoomi, de Sterngroep en de andere organisaties.

„Dat is een goede les voor ons“, zei Nasser en toen hij in Egypte was teruggekeerd, richtte hij de beweging der Vrije officieren op, die in 1952 de monarchie omver zou werpen.

In de oorlog tegen de Israëliërs onderscheidde Nasser zich zodanig, dat hij de eretitel „De tijger van Falluja“ verwierf. Toen de strijd in een nederlaag voor Egypte en de andere Arabische landen was geëindigd, was Nasser een van de vele officieren, die diep teleurgesteld in hun regering naar hun land terugkeerden. De jonge officieren weten de nederlaag aan de corruptie, die welig tierde in de kringen der oude officieren, de hoffelijkheid en onder de pasja's.

In de periode tussen de nederlaag in 1948 en de revolutie van juli 1952 was het duidelijk, dat er een uitbarsting zou komen. Het merkwaardigste van alles was hierbij, dat koning Farook zelf de dag verhaastte, waarop hij ten val zou worden gebracht. Hij trad nl. in het huwelijk met het 17-jarige meisje Narriman Sadek en begaf zich na dit huwelijk geruime tijd naar het buitenland, waar hij een berucht bezoeker van nachtclubs en ander obscure gelegenheden was. En dit, terwijl het Egyptische volk onder omstandigheden moest leven, die misschien honderd jaar geleden de gewoonste zaak van de wereld waren,

WAT VOORAF GING: Melchior leeft in grote spanningen. Hij is fel gekant tegen de bouw van een brug, die zijn streek ontsluiten zal. Zijn zoon Willem, getrouwd, is echter voorstander van een vaste oeververbinding en betere wegen. Het gevolg is een misverstand tussen vader en zoon. Bovendien is Lijnegang jongste dochter Roelie tegen de wil van haar ouders naar de stad gegaan; zij heeft daar werk gevonden. Lijnegang wil Roelie niet meer thuis zien tijdens de weekends, tenzij ze voorgoed terugkeert uit de stad. Zijn jongste zoon heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die de leiding bij de bruggebouw heeft. Willem wordt op de grosljst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst.

De boer van de Lindenburg liep weg en mompelde vaag een afscheidswoord tot de voorzitter. Lijnegang ging het weiland in; en daar, in de wijldheid en de rust van de polder, dacht hij over alle dingen ernstig na. Een ogenblik overwoog hij, dat al zijn bezwaren en moeilijkheden feitelijk slechts de buitenkant van de dingen raakten. Hij zag de dingen niet in eeuwigheidslicht, zoals de dominee dat Zondag in de preek uitgedrukt had. Kwam het misschien daardoor, dat zijn verzet zo bitter weinig baatte? Maakte hij zich druk en dreigde hij zich te pletten te lopen tegen dingen, die in wezen slechts de uiterlijke verschijningsvorm der dingen gewijzigd hadden?

Eigenlijk zou hij er trots op moeten zijn, dat ze zijn zoon op de grosljst geplaatst hadden. Een Lijnegang in de gemeenteraad..... Opnieuw de naam van zijn geslacht op het bord in het gemeentehuis..... Ja, het zou aangenaam geweest zijn, indien alles nog was zoals het vóór de oorlog was en indien Willem maar niet zo hypermodern was in sommige opzichten.

Die avond vertelde Lijnegang aan zijn vrouw, wat hij van de voorzitter van de kiesvereniging gehoord had.

„Onze Willem is altijd goed bij de pinken geweest, Melchior,“ zei de boerin met bevende stem, waarin zelfs enige trots doorklonk.

Lijnegang begreep hieruit, dat het haar moederhart streelde, dat haar jongen waard geacht werd om het dorp mede te besturen. Natuurlijk, het was nog niet zover, want hij stond pas op de grosljst en er zou nog heel wat water door de Rijn moeten vloeien eer Willem inderdaad zitting in de gemeenteraad zou hebben. Maar er waren nu toch mogelijkheden..... Lijnegang betrapte zichzelf er op, dat hij een moment zich ook had overgegeven aan de trots.

„Hoe denk jij hierover?“ vroeg hij tenslotte aan zijn vrouw.

„'t Is een eer voor ons nietwaar?“ was haar antwoord.

Lijnegang werd inwendig kwaad. Eer..... eer..... Zelfs van zijn vrouw bleek hij geen heul te kunnen bekomen. Inplaats dat ze zei, dat Willem met zijn nieuwe ideeën er niet voor geschikt was, sprak ze over eer.

De boer van de Lindenburg voelde zich eensklaps mateloos eenzaam. Stond hij dan werkelijk alleen in zijn bedenkingen?

„Willem is er vóór, dat die brug hier komt,“ bromde hij.

„Hij juicht het toe, dat er brede verkeerswegen komen en hij heeft ook al over fabrieken gesproken.....“

Zijn vrouw gaf geen antwoord — dat verbitterde hem nog meer.

„Zeg hier eens wat op!“ beval hij bars.

„Wat zou ik te zeggen hebben, Melchior? Misschien verstaan wij het tegenwoordige geslacht niet zo goed meer..... Wij zijn weer zoveel ouder dan Willem.“

„Dat heeft er niets mee te maken.“

„Misschien heeft het er wel mee te maken. Wij kijken heel anders tegen de dingen aan, wij denken misschien teveel aan vroeger, toen wij jong waren. Toen ik nog op de catechisatie ging, droomden alle boerendochters er van, later boerin te worden. Ik ook. Maar Roelie denkt er heel anders over..... Ik noem dit maar als voorbeeld,“ voegde zij er voorzichtig aan toe.

Een ogenblik krampte er hartzeer in 't gemoed van Lijnegang — Zij heeft Roelie altijd in haar gedachten, dag en nacht, dacht hij. — Zij heeft het er heel moeilijk mee.....

Lijnegang zuchtte. Ach, waarom moest hij weer aan Roelie denken? Had hij nog geen zorgen en twijfels genoeg?

„Zoals het nu is, kan het onmogelijk blijven, Melchior,“ zei zijn vrouw met bevende stem. Zij was met haar gedachten nu weer helemaal bij Roelie, die in de stad verbleef. „Ik houd het werkelijk niet uit. We moesten Roelie schrijven, dat ze terug mag komen, dat ze welkom is.....“

Een ogenblik was er een gespannen stilte tussen man en vrouw.

„Ja..... Maar dan moet zij voorgoed thuiskomen“, gaf hij ten antwoord.

„Haar hart trekt naar de mensen, Melchior. Dat weet je toch? Roelie heeft het er zelf ook heel erg moeilijk mee, dat het nu gaat zoals het gaat. Maar zij zal niet voorgoed thuis willen komen.“

„Zij moet leren, haar ouders te gehoorzamen. Als zij voorgoed thuiskomen wil, is zij hartelijk welkom, dat weet je. Ik ben geen beul voor mijn kinderen. Maar thuiskomen betekent voor mij: Voorgoed thuiskomen. Want zo willen jij en ik het toch?“

„Willen wel. Maar als haar hart uitgaat naar ander werk en als zij het als een soort roeping voelt om sociaal werk te doen.....“

„Zij staat achter een toonbank,“ viel Lijnegang zijn vrouw in de rede.

„Ja, maar zij hoopt er steeds op, in sociaal werk te worden opgenomen. En als zij dat nu zo graag wil, als heel haar hartje er naar uitgaat, zullen we dan niet moeten berusten, Melchior? Jij zegt, dat ze welkom is..... als ze voorgoed thuiskomt. En anders niet?“

Hij gaf niet terstond antwoord op deze vraag. Doch toen zij haar vraag zacht en dringend herhaalde, antwoordde hij gesmoord.

„Nee, anders niet.....“

Toen kon de boerin van de Lindenburg haar tranen niet langer bedwingen. Lijnegang zelf had het ook moeilijk. Een moment leefde de gedachte in hem om toe te geven. Maar dat bleek hij niet te kunnen, de weerstanden waren te hecht geworteld. Een beetje ontredder liep hij het woonvertrek uit en hij had geen woorden van stille troost voor zijn wenende vrouw.

Dat Willem misschien op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen komen zou, gaf Lijnegang veel onrust. Trots, omdat zijn zoon waardig geacht werd op de lijst geplaatst te worden. Teleurstelling en ontevredenheid waren echter de meerderen van zijn trots. Willem, die zich ronduit als voorstander voor een brug had doen kennen, Willem, die veel te vooruitstrevend was, had dus blijkbaar het vertrouwen van een aantal mensen van de kiesvereniging. 't Is waar, Willem had een goede naam. In de oorlogsjaren had hij zijn plaats gevonden in het verzet tegen het nazi-regime. Hij was één der topfiguren van de illegaliteit in het dorp geweest. Maar dat men Willem nu in de gemeenteraad wilde hebben, kon Lijnegang toch niet begrijpen. De boer van de Lindenburg vond het op z'n minst genomen reeds bedenkelijk, dat verschillende mensen dus dezelfde naoorlogse opvattingen hadden als zijn zoon. Als het anders was, zouden ze zijn naam niet genoemd hebben.

„Ik heb het altijd wel gezegd“, zo zei Lijnegang zichzelf voor, „dat er een nieuwe en vreemde geest in de mensen gevaren is“. Zelfs de streek is de oude en vertrouwde streek niet meer. Ook het dorp is anders geworden.... De wereld van nu was de wereld van vóór de oorlog niet meer. Niet alleen waren de prijzen van vrijwel alle artikelen oneindig veel hoger dan vóór de oorlog, maar ook de lonen waren met sprongen omhooggegaan. Hij moest intussen erkennen, dat zijn boerenbedrijf veel beter floreerde dan in de jaren voor de oorlog. Ja, de mensen waren anders van gedachten geworden, dat kon niemand hem uit het hoofd praten. En Willem was in de allereerste plaats anders dan vroeger. Was zijn zoon niet de eerste, die na de oorlogsjaren zich een jeep aanschafte voor zijn boerenbedrijf en ook een tractor kocht? Niemand in de streek melkte de koeien elektrisch..... maar Willem wel. Heimelijk verkneuterde Lijnegang zich er in, dat het elektrisch melken toch niet scheen te bevallen. Dat had Willem moeten toegeven, ofschoon hij er vergoelijkend aan toevoegde had: „Natuurlijk, er kleven gebreken aan, maar we moeten bedenken, dat er niets volmaakt is.“

Willem op de kandidatenlijst.....

Melchior Lijnegang huiverde. Wat moest daarvan terecht komen? Willem had weleens verklaard, dat hij er niet blind voor wat, dat er nieuwe industrieën in 't land moesten komen.... En zo iemand zou deel moeten uitmaken van de gemeenteraad? Al was Willem zijn eigen bloed, zijn oudste zoon, toch kon hij er niet mee instemmen, dat deze op de lijst geplaatst zou worden.

Later liep hij er over te peinen, dat er in de partij ook al wat gaande scheen te zijn, want hij had gelezen, dat bekende sprekers over de noodzaak van industrialisatie hadden gesproken.

Lijnegang kon dit niet rijmen met zijn eigen gedachten en opvattingen. Hij dacht: Ik ben principieel dan anderen. Principieel ook dan Willem, mijn zoon....

Hij ervoer echter, dat het in de gegeven omstandigheden uiterst moeilijk was om zijn zienswijze met krachtige woorden kenbaar te maken. Moest hij nu zijn eigen jongen gaan waarschuwen en aan Willem duidelijk maken, dat hij niet de juiste koers voer? Ach, het was ook moeilijk om Jan en alleman te verzoeken, toch vooral Willem niet op de lijst te plaatsen. Als ze zouden vragen, waarom hij deze raad gaf, wat zou hij dan moeten antwoorden? Kon hij dan zeggen: Mijn jongen is te vooruitstrevend en te voortvarend en hij heeft te weinig oog voor de vaste en aloude lijn?

(wordt vervolgd)

maar die men op het ogenblik zeker niet meer verwacht.

Toen de revolutie uitbrak, trad niet Nasser, r.aar Naguib als aanvoerder naar voren. Maar — zoals spoedig bleek — het was niet Naguib, maar Nasse, die achter de schermen aan de touwtjes trok en de plannen opstelde. Aan het tactische optreden van Nasser was het te danken, dat in de dagen van de revolutie geen slachtoffers vielen en dat zelfs de gehate Farook niet werd gedood.

Naguib werd geleidelijk uitgeschakeld en zo kon de ondertekening van het accord met Engeland over de ontruiming van de zone van het Suezkanaal een persoonlijk succes voor Nasser worden. Dit succes had hij nodig, want velen vroegen zich in zijn land af, of hij niet te ongeduldig en te voortvarend is, waardoor hij geen kans zal zien, het grondbezit te hervormen en de industrialisatie door te voeren.

De mogelijkheid, dat de oude krachten tenslotte weer de overhand zullen krijgen, is lang groot geweest.

De vrees voor een nieuwe omwenteling in Egypte leidde er toe, dat Nasser er naar streefde, een sterk militair en politie-apparaat op te bouwen om op alles voorbereid te zijn. Door het streven van Amerika, Engeland en Frankrijk om een bewapeningswedloop in het Middenoosten tegen te gaan en zodoende een evenwicht te scheppen tussen de militaire macht van Israël en de Arabische landen, kreeg Nasser veel te weinig wapens naar zijn zin. Nasser moest echter wapens hebben, in grote hoeveelheden en om dit te kunnen bereiken, veroorzaakte hij onrust aan de grens met Israël en beschuldigde hij de Israëliërs er van, dat zij van plan waren, een preventieve oorlog tegen de Arabische landen te beginnen. De wens, een leidende rol te krijgen in de Arabische wereld, was

ook niet vreemd aan deze politiek. Zo kwam het, dat Nasser, naarmate zijn streven naar beheersing van het Middenoosten mislukte, een aanbod van het Sowjetblok accepteerde voor wapenleveranties. Hierdoor verstevigde Nasser zijn positie, vooral in internationaal opzicht. Sindsdien zijn de Westelijke mogendheden wat toeschietelijker geworden tegenover Nasser en is de positie van Israël — zelfs in Amerika — minder sterk geworden. De kans, dat het enorme Assoenproject met de grootste krachtcentrales ter wereld zal worden verwezenlijkt met kapitaal van het Westen, is thans zeer groot.

Het is echter de vraag, waartoe het optreden van Nasser zal leiden. Zal het de Egyptenaars eindelijk een beter bestaan brengen, of zullen zij opnieuw in een oorlog met Israël worden gestort. En zal het Sowjetblok tenslotte ook daar de lachende derde zijn?

Studenten waren te gast bij de

- Dr. S. v. d. Linden over het Herderlijk Schrijven
- Een forum beantwoordde vragen

ARJOS

Het is een traditie, dat direct na de jaarwisseling door de A.R.J.O.'s een tweedaagse studentenconferentie wordt gehouden.

Zo zijn ook dit jaar een vijftigtal studenten naar het Conferentieoord „De Witte Hei” te Huis ter Heide gekomen.

Toekomstige predikanten, juristen, economen, biologen e.a. luisterden de eerste dag naar dr. S. v. d. Linde, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, die sprak over de problemen van de Christen in de Nederlandse samenleving naar aanleiding van het Herderlijk schrijven van de synode van de Nederlands Hervormde Kerk.

De kritiek richt zich vooral tegen de Gereformeerde gezindte, aldus dr. v. d. Linde.

Bij vele buitenstaanders leeft de gedachte, dat alle leden van de Ned. Herv. Kerk achter de Synodale mening staan. Vele predikanten en gemeenten sluiten zich er echter niet bij aan. Slechts een kleine groep ontving dit schrijven met gejuich, een grotere groep zwijgend en een nog grotere sterk protesterend, zo zeyde dr. v. d. Linde.

Vele Hervormden zijn van mening, dat de kerkelijke publicaties meer weergeven wat in het hoofd van de kerk wordt gedacht, dan wat in het hart der kerk leeft.

Het punt in het Herderlijk Schrijven waarover de verschillen gaan is het probleem van de Christelijke of neutrale organisatie.

Wanneer de Synode stelt dat de Christen solidair moet zijn wil dat echter niet zeggen dat alle Christelijke organisaties over boord worden gezet aldus spreker. Maar — en hier komt een typisch Barthiaans element naar voren — er mogen geen algemene regels worden gemaakt, want dan werkt men de verzuiling in de hand.

De Christelijke politiek ontstond als reactie op de felheid van het liberalisme. Men beweert wel, dat deze felheid thans niet meer bestaat zij het liberalisme of het socialisme. Maar lettende op de P.v.d.A.

en de V.V.D. dan blijkt hier bitter weinig van.

Wij dienen dankbaar te zijn voor onze christelijke organisaties doch wij moeten tegelijkertijd ons steeds bezinnen of wij voldoende apostolair elan bezitten.

In de discussie die zich na het referaat ontspoon bleek dat er kritisch geluisterd was.

Een stroom van opmerkingen en vragen leverden in tweede termijn nog weer stof voor langdurige besprekingen die, al was het na de dagsluiting, doorgingen tot diep in de nacht.

De tweede dag droeg een ander karakter.

Een forum bestaande uit Mr. K. Groen, directeur van Dr. Kuypertstichting Drs. W. Albeda, wnd. hoofd van de Soc. Econ. Dienst van het C.N.V. en Ir. W. J. Schut directeur van de Stichting Stad en Land van Zuid-Holland kreeg vele vragen te beantwoorden.

Vanzelfsprekend werd besproken de mogelijkheid van één Prot. Chr. Partij.

De functie van een der forumleden gaf gelegenheid om te weten te komen hoe nu de verhouding was van het C.N.V. ten opzichte van de politieke partijen. Er is een groot raakvlak maar beide organisaties hebben, aldus Drs. Albeda, hun eigen zelfstandige taak. Ditzelfde geldt ook voor C.B.T.E., Chr. Werkgevers en Chr. Middenstand.

Het is nodig voortdurend contacten te leggen maar de politieke partijen zijn en mogen niet verlengstukken worden van de maatschappelijke organisaties.

Over de Christelijke Pers werden hartelijke maar ook hartige woorden gesproken. Was mer enerzijds van mening, dat er een geweldige bewarende en opvoedende invloed uitgaat van onze Christelijke Pers, anderzijds had men toch ook bezwaren en kritiek.

Verder werd nog gesproken over het recht van oppositie binnen partij of fractieverband, over de Europese integratie, de vrijere loonvorming, P.B.O., woningnood en de kwestie Zuid Molukken.

Het was een goede conferentie, constateerde Dr. A. Veerman, de voorzitter der A.R.J.O.S aan het einde.

CONSTRUCTIEBOUW

Haring N.V.

Boskoop — Telefoon 128

Afd.: TANKS voor vele industrieën
Afd.: HOOL. EN/OF GRAANBERGEN
Afd.: LANDBOUWMACHINES:

Wervelwind-poederstuifmachines
Wervelwind-vloeistofnevelmachines

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

Vooranstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten.

De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 — ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Wij hebben over veel gesproken, kritisch, maar opbouwend en positief.

Het blijkt dat conferenties als deze in een behoefte voorzien. Het stemt daarom tot voldoening, dat op een geslaagde conferentie kan worden teruggezien.

T. HOPMAN

Verkiezingsjaar

*een vol jaar met nieuwe spelling
krijgen we nu op ons bort,
en we hopen dat ze éénmaal
nog eens egt foneties wordt;
juist in een verkiezingsjaar
past dat aardig bij elkaar.*

*want dan voeren de partijen
allen aksies tot en met,
steken zij met veel beloften
op zichzelf de loftrumpet;
agten zij zich allemaal
apriejorie sosiejaal.*

*allen blazen zij nieuw leven
in ons uitgedoofde volk;
van kultuur en evolutisie
zijn zij entoesiast de tolk;
hun programmaas, dat is heus,
zijn sekuur en kuriejeus.*

*eminente sprekers zullen
agter de kateders staan,
biet men in de korte pouze
tee met een biskwietje aan;
daarna volgt in ruime kring
een gedagtemwisseling.*

*er is sgier-geen vraag te vinden
die niet vlot beantwoordt wort:
van de fiets- en zebrapaden
tot het woningbouwtekort;
knipperlichten rood en groen
tot en met het staatspensjoen.*

*nadien pruttelt weer het fortje,
sietrowen of de veewee;
met nooit minder dan een vookshol
gaat op stap de veeveedee;
kommunisten, soms met pet,
in een volkse sjevrolet.*

*al die otoos transpirasie,
met of zonder een sjofeur,
brengen u de bèste lijsten
zogezezt tot vóór uw deur;
ieder vraagt uw simpatie;
hout u maar bij nummer drie...!*

jaap mijderwijk

9
JAN.

Vandaag was het Koppermaandag, de eerste maandag na Driekoningen, hetgeen verschillende lezers misschien niets zegt, maar

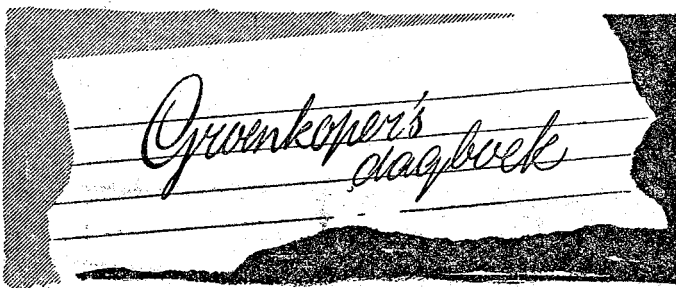
wel degene die dit stukje zet en ook de drukker, die dit blad drukt. Deze dag was in de gildentijd de feestdag van de lettergieters, drukkers en boekbinders en waarom hij

Koppermaandag heette is wellicht te verklaren door het gebruik van de coppe of drinknap, die op feestdagen nog wel eens een rol speelde.

Iedere maandag kan ik niet als een feestdag begroeten, dat weet u, maar vandaag ben ik vol moed en vreugde aan mijn dagtaak gegaan, in de wetenschap, dat ik alle zeters en drukkers in vrolijke stemming om mij heen wist. Want die gildentijd, heeft vooral in Amsterdam, lang geduurd. Het is wel eens kopperdinsdag geworden, heb ik mij laten vertellen. In alle eer en deugd. Natuurlijk. Alleen een beetje laat. Maar dat zijn schrijvers en voormannen ook wel eens, niet waar? In ieder geval, vandaag heb ik in het bijzonder aan de typografen gedacht en hen in stilte alle goeds gewenst, want indien zij er niet waren, een zekere Groenkoper kon schrijven wat hij wil, als het niet gedrukt werd, zat hij met papieren, die niemand ooit zou lezen. Ik wilde wel, dat schrijvers en dagboekenschrijvers een bepaalde maandag in het jaar tot feestdag hadden. Groenkopermaandag zou ik die dag noemen. Maar gewone maandagen, ik moet er niet aan denken. Volgende week komt er weer een maandag, heb ik gehoord.....

10
JAN.

Mijn lijfblad had, gisteren nog, een foto, waarop skiërs in het duinzand aan het oefenen waren „bij gebrek aan sneeuw”. Dat gebrek is nu wel verholpen. Overal sneeuw vandaag, in buiten- en binnenland. En waar geen sneeuw is, is koortsachtig overleg, zoals in Indonesië. Wat van die besprekingen in Genève worden moet? Mijn vriend, die zegt, dat hij er niet veel heil in ziet, zag dat vandaag ook nog niet. „Nu we het toch over Genève hebben”, zei hij, „je oud-collega,

verslaggever en journalist Adriaan Pelt is eredoctor geworden. Plaatsvervanger van Hammerskjöld, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. Hij gaf Libië een nieuwe staatsvorm en hij is een internationale ambtenaar van formaat.”

Ik was een beetje trots toen ik het hoorde. Ik heb altijd mijn best gedaan iets te schrijven als journalist, in de hoop eens de plaatsvervanger van Trygve Lie te worden. Maar ik ben het niet geworden. Ik zei dat tot mijn vriend. Hij antwoordde: „je doet te veel aan Nederlandse Gedachten, je moet meer internationaal doen.”

Nu dat probeer ik dan maar.

11
JAN.

Het valt niet mee de echtgenote van een eerste minister te zijn. Ik zeg dit niet met het oog op mevrouw Drees, maar met betrekking tot mevrouw Eden. Haar echtgenoot heeft al enige politieke moeilijkheden, maar het leven van Mrs. Eden gaat ook niet op rozen. Als zij op haar buiten (staatsverblijf) woont, ziet ze wel eens de schone was van mevrouw Maud Butt, de vrouw van een van de pachters op het landgoed, wiens huis 400 meter van het uitzicht van mevrouw Eden verwijderd ligt. „Doe de was de deur uit”, zo iets moet mevrouw Eden aan mevrouw Butt hebben geschreven, „want ik hou er niet van tegen wasgoed aan te kijken”. Mevrouw Butt is echter niet over haar pen gestruikeld en schreef terug, dat was, die gewassen is, ook moet drogen. En bovendien: mevrouw Churchill, die vroeger op het landgoed woonde, heeft er nooit wat van gezegd. Van die was dan! Intussen is het verhaal door heel Engeland gegaan met foto's van mevr.

12
JAN.

Soms vraag ik mij af, hoeveel mensen er uiteindelijk in Nederland blijven en nu eens niet emigreren. Al 71.239 emigranten vertrokken naar Australië. Nog meer gingen naar Canada. Vele duizenden gingen naar Zuid-Afrika. Er gingen er naar Amerika en naar Brazilië en Argentinië. En het zijn niet de slechtsten die gaan. Vannacht droomde ik, dat er zovele Nederlanders uit hun land en van hun maagschap wegtrokken, dat op een goede dag een duizend Canadezen besloot naar Holland te emigreren, want daar stonden huizen leeg en daar was een groot gebrek aan goede handwerkslieden. Toen werd er gebeld. Er stond een mannetje voor de deur, die zei, dat de timmerman, die een drempeltje in mijn kamer zou maken, niet kon komen, hij was „geëmigreerd”.

„Geëmigreerd?” vroeg ik. „Ja” zei het mannetje, „met Johan van Oldebarneveld mee”. Toen wist ik al weer hoe laat het was. Weer een timmerman minder.

13
JAN.

Met genoegen weer eens een parlementair verslag gelezen. Ik mis de Tweede Kamer toch wel. Een delegatie uit die Kamer, als mede uit de Eerste Kamer mag dan langs de Dode Zee

wandelen en de potasfabrieken van Sodom bezichtigen, zoals ik las, ik heb liever een levendige discussie op het Binnenhof. De senatoren, voorzover zij niet in Israël zitten of wandelen, hebben het gehad over het uitgangspunt en de parlementaire controle. Op de nanciën wel te verstaan. Als ik het goed begrepen heb is de comptabiliteitswet een hinderpaal voor een duidelijker aanbieding van de begroting; is meer efficiency gewenst bij de staatsuitgaven; wil het parlement op deze beide verbeteringen meer controle hebben dan het al heeft.

En wat zei de minister? „Ik zal overwegen een studiec ommissie te benoemen.”

Dat is al heel wat. Verder, ik moet het eerlijk zeggen, vond ik de gehele materie wat technisch, al lees ik altijd graag wat prof. Hellema zegt. Ik zou prof. Hellema wel eens een brief willen schrijven om hem te vragen mij te helpen bij het invullen van mijn belastingbiljet, maar ik denk dat hij het wel te druk zal hebben en dat hij dat al voor de ministers Algera en Zijlstra doet. Financiële beschouwingen vind ik altijd moeilijk, vooral als het algemene beschouwingen zijn over financiële onderwerpen. Maar ala, ze moeten er ook zijn.

14
JAN.

Eindelijk weer eens een brief gehad over een onderwerp, dat mij nauw aan het hart ligt. Een lezer vraagt mij of het noodzakelijk is badschoenen te dragen als hij des zaterdags zijn voeten moet wassen en hij moet dat doen in coram publico oftewel voor het aangezicht van zijn ganse huisgezin.

Een lastige vraag. Moeten de kinderen in staat gesteld worden de vuile voeten van vader te zien en ja, op welke leeftijd? Ik bedoel de leeftijd van de kinderen. Ik heb er de bronnen op na geslagen. Zij waren niet duidelijk. Ik mag wel zeggen, dat ons program hier ten enenmale faalt. Maar mijn oordeel is: was uw voeten in het verborgene en dan doel ik nog niet eens op het gezicht, dat onreine voeten verwekken.

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Pluim op de hoed van de handel

DE INTREKKING van de beschikking handelsmarges van maart 1955, waartoe minister Zijlstra deze week besloten heeft, zal algemeen in kringen van de groot- en kleinhandel met instemming zijn begroet. De minister van economische zaken meende in het begin van het vorig jaar, dat aan de afkondiging van deze beschikking niet te ontkomen was, omdat in die tijd niet algemeen de afspraak, die de regering bij de afschaffing van de omzetbelasting met de vertegenwoordigers van de handel maakte, n.l. de handelsmarges te verminderen met het percentage van de niet meer geheven omzetbelasting, werd nageleefd. De goeden moesten onder de kwaden lijden.

Door thans deze beschikking in te trekken heeft de minister van economische zaken de handel een pluim op de hoed gestoken. Daarmee verklaart de minister, dat er voor hem geen redenen meer zijn om aan de bereidheid van de handel om aan de politiek tot stabilisatie van de prijzen mee te werken, te twijfelen. Het is wel gebleken dat de politiek van stabilisatie van lonen en prijzen, die in januari 1955 werd ingezet, grote vruchten heeft opgeleverd voor de gehele Nederlandse economie, omdat daardoor de dreiging van de inflatie-spiraal, die inderdaad toen aanwezig was, kon worden afgewend.

Minister Zijlstra had dinsdag op de Hoge Veluwe eenzelfde gesprek met de vertegenwoordigers van de Nederlandse handel en industrie als hij vorig jaar heeft gevoerd. Nog steeds is het grootste gevaar voor de Nederlandse volkshuishouding, dat de lonen en prijzen met elkaar „haasje-over“ gaan spelen. Niet alleen betekent de inflatie, die daardoor ontstaat, dat de waarde van het geld, dus de koopkracht van de gulden, vermindert. Neen het is nog erger: de kostprijs van onze produkten stijgt hierdoor en onze exportgoederen kunnen niet meer concurreren op de buitenlandse markten. De gevolgen zijn: afremming van onze produktie, sluiten van fabrieken, werkloosheid. Dringender dan ooit moet onze export worden veilig gesteld. Reeds thans leveren de Duitsers tegen lagere prijzen.

Minister Zijlstra heeft in het gesprek op de Hoge Veluwe van deze week met grote klem gewezen op de strikte noodzaak de politiek van prijsstabilisatie en van het tegengaan van prijsverstarring voort te zetten en heeft industrie en handel op de ernst van de situatie gewezen.

Wij sluiten ons hierbij van harte aan. Ongetwijfeld zal de minister gewezen hebben op de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven. Op het ogenblik doen weer allerlei geruchten de ronde van op handen zijnde loonsverhogingen. Dat was begin vorig jaar ook het geval. Dan bestaat er de natuurlijke neiging bij het bedrijfsleven om zich tegen deze eventualiteit te dekken door de prijzen te verhogen.

Het spreekt vanzelf, dat het toegeven aan deze neiging bijzonder gevaarlijk is, omdat dan de loon- en prijs-spiraal zich in beweging zet. Van het bedrijfsleven wordt grote zelfbeheersing gevraagd evenals van de werknemers-organisaties.

Op het ogenblik maken wij een superhoogconjunctuur door. Dat betekent dat de vraag nog steeds groter is dan het aanbod. Er is dus wellicht nog ruimte voor loon- en prijsstijgingen, maar wanneer er over enige tijd een terugslag komt dan zitten wij met de gebakken peren. Dan kunnen wij op de buitenlandse markten niet concurreren.

Nat urlijk zullen de werknemers hun rechtvaardig aandeel moeten hebben in de gestegen welvaart. Dat zal echte, uit de gunstige bedrijfsuitkomsten moeten worden gefinancierd en niet door middel van verhoging van de prijzen.

Onze
gelukwens
voor de
18-jarige
Prinses!

Nu het S.E.R.-rapport gereed is Wel of geen nieuwe loonronde

DE loonpolitiek staat weer in het middelpunt der belangstelling. Nu tijdens de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken in principe tot een bedrijfstaksgewijze loonvorming is besloten, is het wachten op de uitvoering. Het is ongetwijfeld een verdienste van de Stichting van de Arbeid, dat zij reeds op 3 februari a.s. een rapport kan opstellen over de spelregels, die bij het nieuwe loonbeleid in acht genomen moeten worden.

Deze snelheid is van het grootste belang, omdat gisteren de Sociaal Economische Raad gereed gekomen is met zijn ruimte-advies. Zoals bekend moest de Raad de vraag onder ogen zien of er voor 1955 en 1956 nog ruimte is voor de verbetering van de arbeidsvoorwaarden, er van uitgaande dat de definitieve ouderdomsvoorziening per 1 januari 1957 zal worden ingevoerd en dat op diezelfde datum de huren met 25 procent verhoogd zullen worden. Nu minister Suurhoff zich op het standpunt heeft gesteld, dat de nieuwe loonvorming niet ingevoerd kan worden, alvorens de Stichting van de Arbeid een advies zou hebben uitgebracht over de spelregels, dreigde het gevaar, dat het ruimte-advies van de Sociaal Economische Raad geruime tijd eerder uitgebracht zou zijn dan het spelregel-advies van de Stichting van de Arbeid.

Het gevaar daarvan is duidelijk. Als er een ruimteadvies ter tafel ligt en minister Suurhoff zou op het standpunt blijven staan dat er eerst spelregels opgesteld moeten worden, dan kan het ruimteadvies leiden tot een algemene loonronde. En dat is nu juist niet datgene wat het Christelijke Convent in de allereerste plaats vermijden wil. Minister Zijlstra trouwens eveneens. De vaart waarmede de Stichting van de Arbeid werkt is in alle omstandigheden verheugend. Want ook al zouden de cijfers aantonen, dat er maar een weinig ruimte aanwezig is — waardoor een algemene loonronde dus bij voorbaat uitgesloten is — dan zal het toch nog mogelijk zijn om een differentiatie in de lonen in te voeren. Misschien dat de achtergebleven bedrijfstakken daarvan niet direct kunnen profiteren, maar een overwegend bezwaar kan dat niet zijn.

Slechts in de socialistische gedachten-gang is het aanvaardbaar om te zeggen: omdat niet iedereen loonsverhoging krijgt, krijgt niemand het. Afgunst kan nimmer een uitgangspunt zijn voor een christelijke sociale politiek. Het „iedereen of niemand“ moge nog zo solidair klinken, in wezen doen de arbeiders

met het aanheffen van deze leuze zich, zelf schade. Het kan juist voor arbeider Jansen van belang zijn, dat zijn buurman een loonsverhoging krijgt en hijzelf niet. Want als arbeider Jansen en zijn bedrijfsgenoten loononderhandelingen gaan voeren, dan kan hij zich op zijn buurman beroepen. De bedrijfstaksgewijze loonvorming heeft een stimulerende tendens.

Uitkering ineens

HET IS TE HOPEN, dat het voorstel van het C.N.V. om een uitkering ineens over 1955 toe te staan een gunstig onthaal zal vinden. Dit voorstel is n.l. de enige reële mogelijkheid om de arbeiders alsnog te laten profiteren van de gestegen welvaart in het afgelopen jaar. Een loonsverhoging achteraf is een onmogelijke zaak. Zij zou een blijvend karakter dragen. Een uitkering ineens heeft geen prijsverhogende werking, omdat zij uiteraard uit de winst betaald moet worden.

Het ruimtepercentage van de S.E.R. zou voor deze uitkering ineens als richtlijn kunnen dienen, ook al zal bij alle uitkering gedifferentieerd moeten wor-

Uitkering ineens over 1955 heeft aantrekkelijkheid, omdat er geen prijsverhogende werking van uitgaat.

den. Het is echter de vraag of er in de S.E.R. eenstemmigheid bestaat over de aanwezige ruimte. Dit is afhankelijk van de wijze waarop men de berekeningen opstelt en het zou ons daarom niet verwonderen als er tenslotte verschillende berekeningen uit de bus kwamen. Dan is het de taak van de Stichting van de Arbeid om aan de regering een advies uit te brengen. De Sociaal Economische Raad moet men zien als de vergadering van de deskundigen. De Stichting van de Arbeid is er voor het beleid. Als men in de Stichting niet tot een eenstemmig advies kan komen, zal de regering tenslotte de knoop moeten doorhakken. Het C.N.V.-standpunt over de uitkering ineens moet ongetwijfeld aantrekkelijk zijn, zowel voor werkgevers als werknemers.

Is er ruimte?

VOOR DE JAREN 1956 en 1957 liggen de vraagstukken ongetwijfeld veel moeilijker. Een tijdelijke verhoging van de vereveningsheffing van vier tot zes procent — tot 1 januari 1957 — heeft ongetwijfeld het voordeel, dat de definitieve ouderdomsvoorziening en de komende huurverhoging vrijwel zonder gerucht kunnen worden ingevoerd. Men hoeft dan slechts de vereveningsheffing af te schaffen en de lonen met zes procent te verhogen. De klemmende vraag — ook voor deze jaren — blijft echter: op welk percentage wordt de „ruimte“ definitief gesteld? Van deze vraag hangt het af welk standpunt ingenomen moet worden. Als een algemene loonronde voorkomen kan worden, is dat een winstpunt. Dat betekent dat de socialistische organisaties water in de wijn doen. Er is geen reden om aan te nemen dat deze organisaties werkelijk enthousiast zijn over het snelle tempo waarmee de Stichting van de Arbeid aan het werk is getogen.

Ook onze partij vraagt om

ZENDTIJD

- *Centraal comité schreef minister Cals*
- *Documentatielezers: goed nieuws voor u*
- *Sluitende begroting (met voorbehoud)*

Het Centraal Comité van Anti-Revolutionaire Kiesverenigingen heeft zich in een brief tot de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen gewend met het verzoek, dat ook aan de Anti-Revolutionaire Partij radiozendtijd beschikbaar zou worden gesteld.

In deze brief is medegedeeld, dat de Anti-Revolutionaire Partij met grote belangstelling kennis genomen heeft van hetgeen in de Memorie van Antwoord op de Begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen wordt opgemerkt over het beschikbaar stellen van zendtijd aan de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Waar blijkens deze Memorie van Antwoord door de Minister aan de Radio-raad verzocht is, advies te willen geven over de wijze waarop en de mate waarin deze zendtijd ter beschikking van belanghebbende politieke partijen kan worden gesteld, stelt het Centraal Comité er prijs op te verklaren, dat de Anti-Revolutionaire Partij bij de beslissing van de Minister te dezer zake gaarne als een der „belanghebbende politieke partijen” zal worden aangemerkt, daar deze partij zich inzake radio-uitzendingen voor vrijwel gelijke moeilijkheden geplaatst ziet als de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Documentatiedienst in nieuw gewaad

Dat is vooral voor de lezers van de documentatiedienst een belangrijk bericht. Zij kregen iedere veertien dagen een bundel gestencilde folio's thuisgestuurd met natuurlijk wel interessante lectuur, maar de kleine letter was toch wel een bezwaar. En vooral ook het bewaren. Maar nu wordt dat ineens beter. De firma J. B. van den Brink heeft de uitgave van deze documentatiedienst op zich genomen. En nu wordt het dus een tweewekelijks orgaan van 32 pagina's — met twee kolommen op één pagina naast elkaar. Daardoor wordt het lezen gemakkelijker, maar en dat is nog belangrijker ook het bewaren. De documentatiedienst zal 25 maal per jaar verschijnen, in ieder geval met 800 pagina's. En dat voor f 12.— per jaar of f 3.— per kwartaal.

Het eerste nummer — het is voor ditmaal een dubbel nummer omdat

het eind januari verschijnt — wordt ter kennismaking aan alle kiesverenigingen toegezonden, zodat ook zij in de gelegenheid worden gesteld zich daarop te abonneren. Vooral voor hen die leiding moeten geven, en daarbij denken wij dan ook aan de Statenleden en aan de Raadsleden is dat zeker van betekenis.

De begroting-1956

Op het Partij Convent zijn nog enige stukken behandeld, waarop in het verslag van de vorige week niet werd geattendeerd. Wij denken hierbij aan de begroting van het Centraal Comité voor het jaar 1956. Nu is het met deze eerste begroting een moeilijke zaak. Zij bevat als het ware een program van werkzaamheden, waarvan in genen dele vaststaat, dat het geheel zal kunnen worden uitgevoerd, terwijl ook wat de inkomsten betreft bedragen zijn opgenomen, waarvan de uitkomst zal moeten leren of zij bij benadering juist zijn geschat. Er moeten dus nog al wat voorbehouden worden gemaakt. Maar toch willen wij, daarmede rekening houdend, enkele cijfers noemen, om daardoor enige indruk te geven van de bedragen, die er mede zijn gemoeid.

Ontvangsten

Contributies kiesvereniging	f 220.000.—
Contributies A.R.J.O.S.	f 3.500.—
Interest	f 4.000.—
Jaarlijkse bijdragen	f 12.000.—
Totaal	f 239.500.—

Uitgaven

Interne administratie	f 23.500.—
Buitenorganisatie	f 28.565.—
Buitenlands contact	f 7.552.—
Propagandadienst	f 64.080.—
Jeugdorganisatie	f 18.000.—
Lectuurdienst	f 2.800.—
Documentatiedienst	f 5.500.—
Dr. Kuypertstichting	f PM
Onvoorzien	f 18.623.—
Subsidie contactorgaan	f 65.000.—
Tekort op het weekblad	f 5.880.—
Totaal	f 239.500.—

Ter nadere toelichting diene dat de posten salarissen en bureaubehoefden zo redelijk mogelijk over de verschillende hoofdstukken zijn verdeeld, terwijl de begroting werd opgemaakt voordat bekend was of het weekblad zou slagen. Aangenomen werd als basis 15.000 betalende abonnees. Dit aantal is momenteel hoger. Of dit tengevolge zal hebben dat het tekort op het weekblad zal verminderen, moet worden afgewacht. De financiering van de verkiezingsactie is een hoofdstuk apart. Deze is dus niet in de begroting opgenomen. Deze wordt betaald uit het propagandafonds.

Meerderjarig

EEN tekenende bijzonderheid vermeldde de Engelse pers, toen Koning George VI, de vader van Koningin Elisabeth, onverwacht was overleden. Prinses Elisabeth en de Hertog van Edinburgh waren op reis, naar Oost-Afrika. Toen de Koningin-weduwe het droeve nieuws van het overlijden van haar echtgenoot werd meegedeeld, was haar eerste reactie: „Dit moet de Koningin weten”. Niet: dit moet de Kroonprinses weten, maar: de Koningin. Koningin Elisabeth wist het zelf niet, maar zij was Koningin.

ER IS GEEN VACANTE KROON. Zodra een vorst sterft, of afstand doet, is er een nieuwe vorst. Zo is het in Engeland; zo is het óók in Nederland. Een koning kan dus in zo'n geval natuurlijk geen „afstand doen ten behoeve van zijn zoon”, want de grondwet bevat voorschriften wie de wettige troonopvolger is, die onmiddellijk in volle rechten als koning optreedt.

In de Nieuwe Kerk wordt de nieuwe koning „ingehuldigd”. Niet „tot koning uitgeroepen”. Hij komt als koning, en niet als aanstaande koning de Nieuwe Kerk binnen.

IN BELGIË IS DAT ANDERS. Daar wordt het koningschap bij het overlijden onderbroken. De Raad van State doet tijdelijk wat des konings is. En er moet eerst een officieel besluit komen van de volksvertegenwoordiging, wie, in overeenstemming met de grondwet, de nieuwe koning is, voordat hij de regering kan aanvaarden.

ONZE GRONDWET spreekt nergens over een kroonprins, evenmin als over een prins-gemaal. Dat zijn volkomen on-officiële termen. Z.K.H. Prins Bernhard is geen „prins-gemaal” maar Prins der Nederlanden.

De Grondwet spreekt wel van de „vermoedelijke” troonopvolger. Dat „vermoedelijk” heeft z'n reden. Wanneer een prinses „vermoedelijk” zal opvolgen, en haar moeder zou daarna het leven schenken aan een zoon, dan is deze zoon vanaf zijn geboorte vermoedelijke erfgenaam van de troon. De prins, die vermoedelijk troonopvolger is, draagt de persoonlijke titel *Prins van Oranje*. De overige kinderen des konings zijn Prins of Prinses van *Oranje-Nassau*. De titel Prins van Oranje is te vergelijken met die van Prins van Wales in Engeland.

TOEN PRINSES WILHELMINA in 1889 werd geboren (de bladen schreven toen meest Prinses Pauline, naar haar derde naam), was er nog de Prins van Oranje, n.l. Prins Alexander. Zwak en overgevoelig, kwijnend sedert de dood van zijn moeder, Koningin Sophie, leefde hij teruggetrokken. Maar het is geschiedvervalsing, hem voor te stellen als iemand met beperkte geestelijke vermogens, zoals dat gebeurt, zelfs onder een grove formule, in de roman „De klopp op de deur”. Deze Alexander, Prins van Oranje, heeft tweemaal een brochure gepubliceerd, waarin hij zich verdedigde tegen kritiek van de zijde der pers, en waarin hij merkwaardige dingen schreef over taak, recht en positie van de kroonprins.

HET BLIJKT, DAT HIJ de kroonprins in Nederland een ambt wou hebben. Hij herinnerde er aan, dat er vroeger een Hollandse en een Friese tak onder de Nassaus was geweest. Tot 1748, toen werd de Friese stadhouder Willem Karel Hendrik Friso algemeen erfstadhouder, en de geschiedenisboeken noemen hem Willem IV. Het stadhouderschap verblijft te Leeuwarden met de Prinsentuin was een verlaten huis. Het Oranje-woud zag in de zomer soms nog eens voor een korte tijd de stadhoudelijke familie verschijnen.

Het is een openlijk uitgesproken suggestie van Prins Alexander geweest, dat de kroonprins het oude paleis van de Friese stadhouders weer zou betrekken en zou fungeren als vertegenwoordiger des konings, als gouverneur des konings in de provincie Friesland.

Het is waarschijnlijk, dat aan deze suggestie niet vreemd is het vaak doelloze bestaan van sommige kroonprinsen van zijn tijd. De Prins van Wales, die later als Koning Eduard VII enkele jaren over Engeland regeerde, heeft tot zijn zestigste jaar als „vermoedelijke troonopvolger” niet de minste kans gehad om te laten zien, wat hij waard was. Zijn moeder, Koningin Victoria, hield hem klein. Hij mocht op zijn hoogst eens een tentoonstelling openen met enige weinig zeggende woorden. Er was alleen weinig bezwaar tegen, als hij, mits incognito, in binnen- of buitenland zich amuseerde. En verder had hij alleen maar te wachten, tot het zijn beurt werd. Prins Alexander zag liever een kroonprins, die aan het werk ging. Hij vond wachten alléén geen levensvulling.

NATUURLIJK HAD OOK DE GRONDWET zich enigermate met deze dingen bezig gehouden. Daarom is bepaald, dat de vermoedelijke troonopvolger bij het voltooien van het 18e levensjaar *meerderjarig* wordt en van rechtswege lid is van de Raad van State. Als lid van dat college is de kroonprinses in staat, zich geleidelijk in te werken in de staatszaken. Zij zal intussen verder kunnen studeren, vermoedelijk aan de Leidse Universiteit, in aansluiting aan een zeer gefundeerde traditie. De Leidse Universiteit is gesticht door Willem van Oranje.

ALS HET STRAKS 31 JANUARI IS, en de eerste feesttonen 's morgens door de radio worden gehoord, en de vlaggen al klaar liggen, om gehesen te worden, laten we dan een ogenblik bedenken: We hebben weer een *meerderjarige kroonprinses*.

En tegelijk mogen wij er bij bedenken: wat is het goed, dat veranderde tijden, maar vooral het eenvoudige en tegelijk wijze inzicht van Haar Ouders het haar mogelijk maken, om niet een in passief isolement, maar in grote openheid in het leven te staan. En moge God in Haar doen groeien een vorm en diep besef van haar verbondenheid met het Nederlandse volk, een verbondenheid, die we alleen dan goed verstaan, als we in het geloof zien, dat de Here dit volk en dit Huis heeft samengebracht langs een heel bijzondere weg, die vaak door de diepte ging, en die aan elke ontmoeting tussen Oranje en Nederland een achtergrond geeft.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuypersstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.
STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Geen truc

Het sociale vraagstuk is voor ons altijd geweest een zedelijk-geestelijk vraagstuk. Het gaat daarbij om de verhouding tussen de mensen. Natuurlijk het gaat ook om een rechtvaardig inkomen, sociale zekerheid, bescherming van het zwakke e.d., maar op de achtergrond is er toch altijd de beslissende verhouding van mens tot mens.

Er is in de laatste tientallen jaren veel gebeurd voor de verbetering van de menselijke verhoudingen in het bedrijfsleven. De wet op de ondernemingsraden is in dit verband van betekenis. Daarnaast is er in de ondernemingen zelf veel gegroeid dat van belang is. Wij denken over de sociale diensten van sommige bedrijven, aan bedrijfskadertraining, personeelsorganen, maatschappelijke werkers in de bedrijven, fabriekskernen, sociale fondsen, e.d.

Nu dreigt er één gevaar. Dat men al deze dingen alleen maar uit bedrijfseconomisch gezichtspunt waardeert, omdat ze de goede gang van zaken in de onderneming bevorderen.

In dit verband willen wij een gedeelte aanhalen van de rede die Ir. A. H. Ingen Housz, voorzitter van de directie van de Hoogovens, op 23 december j.l. voor het personeel van dit bedrijf heeft gehouden.

Hij zei o.a. over de verbetering van de onderlinge verhouding:

„Al dit zoeken, al dit pogen heeft weinig kans op succes, en het heeft ook weinig zin, wanneer het niet op een duidelijke en overtuigende grondslag berust. Wanneer het alleen maar een truc is om de efficiëncy omhoog te brengen, dan heeft het geen waarde, en dan brengt het ons niets blijvends. Maar wanneer het de werkelijkheid is van een inzicht, dat wij als mensen elkander hebben te respecteren, elkaar hebben te steunen, elkaar hebben te helpen in de ontwikkeling van ons wezen, dan pas zal er een grondslag gevonden worden, die niet alleen alle inspanning waard is, maar die ze ook tot een zedelijke plicht maakt.”

Wij zijn blij, dat dit zo duidelijk door de directie van een belangrijk bedrijf is gesteld.

Geen truc om de bedrijfsefficiëncy op te voeren, maar beginsel om tot goede en harmonieuze menselijke verhoudingen te komen in het bedrijfsleven.

Het is noodzakelijk dat werkgevers en werknemers dit steeds voor ogen houden.

* * Reclame

Een Amerikaanse importeur heeft een order van 50.000 fietsen geplaatst bij een Nederlandse rijwielfabriek. De Nederlandse deviezenpositie wordt als gevolg hiervan versterkt met ruim één miljoen dollar. Dit is wel een gelukwens waard.

Volgens de Amerikaanse importeur zou Nederland veel meer fietsen kunnen exporteren naar Amerika. Zeer veel fietsen betreft Amerika uit Engeland, hoewel deze rijwielen zeker niet beter zijn dan de Hollandse.

Dit is echter een gevolg van de reclame. De Engelsen adverteren regelmatig en daardoor vinden ze een ruime afzet.

Steeds weer blijkt dat bij het exporteren niet alleen een goede kwaliteit en een redelijke prijs nodig zijn. De producten moeten ook aan de man worden gebracht. Dat betekent, dat er een doeltreffende bij de aard van het land van afzet passende reclameactie moet worden gevoerd. En waar dit vaak individueel niet mogelijk is, dient dit door samenwerking per branche als geheel te gebeuren. Het is nodig hieraan voortdurend aandacht te schenken.

Prinses Beatrix 18 jaar

Natuurlijk moet er in ons blad *N* geschreven worden over het feit dat Prinses Beatrix op 31 januari a.s. 18 jaar wordt. Wij leven immers mee met het Oranjehuis, waaraan ons volk zo veel verplichting heeft. Bij iedere gebeurtenis in het leven van het Koninklijk gezin toont ons volk zijn belangstelling. En dat geldt nu wel in het bijzonder Prinses Beatrix omdat haar verjaardag ook enige staatsrechtelijke gevolgen heeft. Vanaf 31 januari is zij van rechtswege lid van de Raad van State en daarmee mogen wij dan dit Hoge College van Staat wel zeer bijzonder gelukwensen.

Al zal het nieuwe lid, wanneer het de vergaderingen van deze wijze en ervaren mannen bijwoont, meer leren dan advies geven, dit ontnemt aan deze gelukwens zeker niet zijn waarde. De Raad van State treedt niet zozeer naar buiten op. Het rumoer van en rondom de Kamers der Staten-Generaal is hem vreemd. Maar voor het volksbesef zegt het iets en heeft het betekenis, dat de prinses als een van zijn leden optreedt.

Het is inderdaad het lidmaatschap van de Raad van State dat als een der gevolgen van haar 18de verjaardag het meeste toespreekt. Maar daarnaast kan meer worden genoemd. Want „de oudste dochter des konings, die de vermoedelijke erfgenaam van de kroon is” zo drukt de grondwet zich uit, is bij onmacht of afwezigheid van de koning van rechtswege regent. Bovendien ontvangt de jarige nu een jaarlijks inkomen.

Dit zijn dan wel de voornaamste punten die, wat de staatsrechtelijke zijde betreft moeten worden genoemd, omdat het hier de kroonprinses betreft. Maar deze punten zijn tenslotte de hoofdzaak niet. Zij zijn, hoezeer ook op zich zelf niet zonder betekenis, toch niet de eigenlijke reden, waarom ons volk op de 31ste januari zich met oranje tooit en overal de vlaggen worden uitgestoken.

Toch: Kroonprinses

Het gaat om de kroonprinses. Maar veel meer nog gaat het ook om de persoon van prinses Beatrix zelf. Haar leven is voor ons volk in veel opzichten als een opengeslagen boek, waarin wij allen mogen meelezen. En dat wordt ons nu in deze dagen wel zeer gemakkelijk gemaakt, met name door de wel zeer mooie uitgave van „Beatrix 18 jaar” door de Uitgeverij de Bezige Bij, Amsterdam, verzorgd.

In dit fraaie, op mooi papier gedrukte boek wordt een groot aantal foto's aangegevoerd, die als in een beeldgalerij het leven van de kroonprinses volgen vanaf haar prille jeugd tot op haar huidige verjaardag. Maar ook door de voortreffelijke bijdragen die door verschillende medewerkers werden geleverd. Wij noemen uiteraard allereerst de bijdrage van Prof. Mr. A. M. Donner, die de staatsrechtelijke positie van de troonopvolgster onder de loep neemt.

Een verjaardag die meer is dan lguter een blij feit met een staatsrechtelijke betekenis

Daarnaast valt op het met grote liefde geschreven portret van Prinses Beatrix van de hand van Hella S. Haase. Zij vooral heeft een zware taak op zich genomen en voorzover dit kan worden beoordeeld heeft zij die taak op uitstekende wijze verricht.

Zeer lezenswaard is ook het historisch overzicht, dat Prof. Dr. L. J. Rogier heeft verstrekt onder de titel „Drie caesuren”. Deze behandelt drie belangrijke jaren, nl. 1898 de troonsbestijging van Koningin Wilhelmina, 1927 de 18de verjaardag van de tegenwoordige Koningin Juliana en 1956 de verjaardag van onze Kroonprinses.

Minder geslaagd lijkt ons de bijdrage van Prof. Dr. P. J. Bouman: De jonge vrouw in deze tijd”. De vier inleidende teksten bij de levensgeschiedenis in foto's van prinses Beatrix werden verzorgd door J. B. Th. Spaan.

Goed boek

De opzet van dit boek is duidelijk en goed geslaagd.

Want allereerst gaat het om de prinses zelf, haar persoon. De prinses heeft door haar manier van optreden zich nu reeds een plaats veroverd in het hart van ons volk. En dat is een van de dingen, waarvoor we erg dankbaar moeten zijn. Natuurlijk is het goed aandacht te geven aan enige staatsrechtelijke gevolgen. Maar tenslotte zijn deze meer aanleiding dan de eigenlijke reden.

Op 31 januari gaan de vlaggen uit. Niet zozeer omdat onze kroonprinses nu van rechtswege lid is van de Raad van State. Dat vinden we mooi en goed en toe te juichen. Maar de diepere achtergrond is, dat daarin de volledige erkenning ligt, dat zij nu onze Kroonprinses is in de volle zin des woords. En dat we ons geen betere kunnen voorstellen, omdat zij in heel haar optreden, in al haar spontane hartelijkheid en ontwapenende eenvoud, een echte Hollandse prinses is. Neen, de Friezen en de Limburgers, de Drenten en de Zeeuwen mogen het de schrijver vergeven, dat hij hier „Hollandse” schrijft. Het Nederlandse klinkt hem in dit verband te staatsrechtelijk als staat der Nederlanden in de oren. Maar goed, als we het daar dan over eens zijn, dan ontmoet het geen bezwaar om dan maar te schrijven een echte Nederlandse prinses, die als Kroonprinses wordt toegejuicht.

Geve God, dat, voor haar zelf en voor ons volk, haar naam: „de gelukbrengende”, „de gelukdragende” in harmonie zij met heel haar optreden, en in het openbaar en in haar persoonlijk leven. Haar naam klinkt als een sprookje in een harde ruwe werkelijkheid. De wereldgeschiedenis vervolgt een schijnbaar meedogenloze loop. De koude oorlog woedt. Van vrede is geen sprake. De tegenstellingen worden eerder scherper dan dat zij afzwakken. En dan toch, in dat kleine Nederland, straks een Koningin, die de naam van Beatrix draagt.

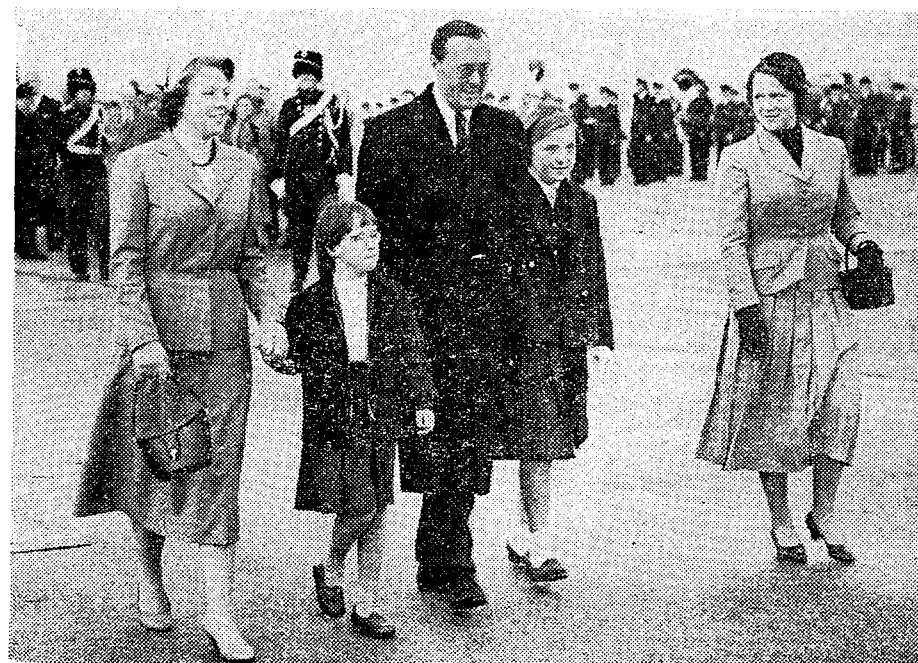
Die gedachte verwarmt op de 31e januari ons aller hart.

* * Tussen de regels

De heer Scheps heeft uit de bezettingstijd een nieuw argument geput om de doorbraak te verdedigen: de Nederlandse Unie. „Alle richtingen gingen er heen, de Rooms-Katholieke ging over tot de doorbraak naar de Nederlandse Unie. Dat waren dezelfde mensen, die nu aan Ruygers en Willems verwijten dat zij naar de P.v.d.A. zijn gegaan”, betoogde hij onlangs in zijn radio-rubriek „Tussen de regels door”.

Misschien herinnert de heer Scheps zich de gang van zaken met de Nederlandse Unie niet precies meer. Dan kunnen we hem het jongste verslag van de Parlementaire Enquête Commissie ter lezing aanbevelen. Inderdaad heeft de Nederlandse Unie gedurende enige tijd een grote aanhang gehad. Geen wonder. Heel Nederland zocht in die verwarde tijd naar een middel om de eenheid tegenover de bezetter en de N.S.B. te demonstreren. Het ging om heel iets anders dan om binnenlandse politieke vraagstukken.

Zelfs in die omstandigheden kregen de politieke leiders al vrij gauw hun komst van deze Unie. De A.R. heeft er nooit veel in gezien. De conclusie van de Parlementaire Enquête Commissie luidt, dat de politieke leiders het overleg met de Unie terecht hebben afgebroken. „Verdere concessies te dezen aanzien zouden hen op een hellend vlak hebben gebracht”. Die conclusie is mede-ondertekend door de heer Stufkens, een van de doorbraak-vrienden van de heer Scheps.

Op vele foto's van het koninklijk gezin ziet men de oudste en de jongste, Beatrix en Marijke, bij elkaar. Zo ook toen zij hun ouders uit de West kwamen afhalen.

Theorie en praktijk in de Arjos

ER zijn mensen, die van theorieën ronduit een afkeer hebben. Zij spreken smalend over degenen, die een hoeveelheid theoretische kennis hebben vergaard, door middel waarvan zij praktische problemen nader tot een oplossing denken te brengen.

Deze praktisch ingestelde mensen vindt men ook onder de leden van de Arjos. Zij hechten vrijwel uitsluitend waarde aan het door ervaring verworven inzicht en hun mede-leden, die „theorieën verkondigen” genieten dan ook weinig krediet.

Wij willen het voor deze leden niet opnemen. Immers, een studie-club als de Arjos, ontkomt er niet aan, om ook buiten de praktijk te treden, eenvoudig omdat bij het bestuderen van politieke problemen de achtergronden en de diepere motieven moeten worden opgespoord en als zodanig herkend.

En als iemand dat theorie wil noemen, het is ons best; als hij maar erkent, dat we voor het goed begrijpen der dingen deze theorie niet kunnen missen.

Het is waar, men kan bij het discussiëren op onze clubs over de achtergronden en de niet of wel uitgesproken motieven van een politieke opvatting verscheidene kanten op. Maar als in de discussie getracht wordt de politieke beginselen, die altijd achter (of onder) een vraagstuk verborgen liggen, te voorschijn te brengen, dan kan dit een uiterst waardevolle bijdrag leveren tot een helder inzicht. En daar gaat het maar om.

Intussen kan niet worden ontkend, dat het op verscheidene clubs vrijwel uitsluitend wordt gezocht in de „theorie”. Hetgeen duidelijk eenzijdig is! Want van hoeveel betekenis uitgangspunten en beginselen ook zijn, en hoe waardevol b.v. het historisch verband ook is, nooit mag in de discussie hierbij halt worden gehouden.

Een staatkundig beginsel heeft geen doel in zichzelf, maar moet vruchtbaar worden gemaakt in de politieke werkelijkheid.

Door en vanuit ons anti-revolutionair of christelijk-historisch beginsel moet de staatkundige praktijk worden beïnvloed.

Dit te bestuderen is de taak van de Arjos. Een levendige en boeiende bezigheid! Hoe meer men er in opgaat hoe interessanter het wordt.

Vanzelfsprekend is het voorwaarde, dat elk Arjoslid vóór de clubvergadering de schetsbundel en een boek ter hand neemt.

En even vanzelfsprekend is het, dat hij zijn dagblad en partij-organen nauwkeurig en regelmatig leest, om daardoor op de hoogte te blijven van wat er in en buiten ons land op politiek gebied gaande is.

Dat wij hierop nog eens nadrukkelijk de aandacht vestigen, vindt zijn oorzaak hierin, dat wij er niet gerust op zijn, dat

Wil men Genève voortzetten? Dan ook alle punten!

HET IS de laatste dagen weer druk geweest op ons ministerie van buitenlandse zaken op het Plein. Daar kwamen achtereenvolgens de heren Kwee Djie Hoo en Utojo Ramelan om het laatste Indonesische standpunt mede te delen, dat echter door de feiten in Djakarta reeds was achterhaald. De bijzondere Indonesische ambassadeur en tevens secretaris-generaal van de Indonesische delegatie, de heer Ramelan was speciaal naar Den Haag gevlogen om te vragen wanneer de conferentie in Genève kan worden voortgezet. En premier Harahap verkondigde na een Kabinetszitting dat een slotzitting toch heus wel voldoende zou zijn om de resultaten te paraferen. Leukweg werd daarbij bekend gemaakt dat het geen zin had nog veel te praten over punt vier van de agenda: de kwestie van de Nederlandse arrestanten en de Ambonezen. Intussen zit de Amsterdamse advocaat Van Empel nog steeds in Siam....

Wij stellen voorop geen enkel bezwaar te hebben tegen een voorzetting van het gesprek in Genève. Maar voordat dit kan plaatsvinden zal toch aan enkele voorwaarden voldaan moeten worden.

Zo zal het voor de Nederlandse ministers bijna niet aanvaardbaar kunnen zijn om het enige Nederlandse punt van de agenda — punt vier — nu maar plotseling te schrappen. De zaak Van Empel moet ons hoog zitten. Want deze advocaat is zijn reis naar het Verre Oosten begonnen in de overtuiging dat hij in Indonesië zou worden toegelaten.

Zowel de minister van Staat, Mohammed Roem, als de ambassadeur met bijzondere opdracht, de heer Utoyo Ramelan, hebben de Nederlandse regering de verzekering gegeven, dat de heer Van Empel wel een visum zou

al onze Arjosmensen de krant inderdaad lezen; dat wil zeggen: de berichten verwerken en toetsen aan hun opvattingen, waarbij het van grote betekenis is de grote lijnen der ontwikkeling in het oog te houden en het onderlinge verband der politieke gebeurtenissen te ontdekken.

Wij willen met het voorgaande maar zeggen, dat beginselstudie in engere zin, op de Arjos alléén onvoldoende en onvoldedig is.

Er moet, als het goed is, telkens een verband worden gelegd met de werkelijkheid van het politieke leven. Het dooït de geestdrift bij onze a.r.-jongeren als alléén maar „ins Blaue hinein” over onze staatkundige beginselen wordt gesproken.

Want anti-revolutionaire politiek is niet een k r e e t, maar een d a a d.

Dat moet ook op onze clubs tot uitdrukking worden gebracht!

B. BIL

krijgen. Van wie kan men hechtere toezeggingen krijgen dan van deze officiële afgezant van de Indonesische regering?

Want het is per slot van rekening de regering die moet beslissen of er een visum verstrekt zal worden of niet. Neen, de papieren stonden best. Vooral, omdat rechter Maengkong had laten weten dat de advocaat Van Empel aan alle eisen voldeed om toegelaten te worden.

Trouwens de keus is niet zonder instemming en medeweten van de Indonesische regering op mr. Empel gevallen. Er was waarlijk geen vuiltje aan de lucht. De heer Van Empel vloog alvast naar Bangkok, maar de Indonesische regering — opgeschrikt door de binnenlandse politieke situatie — liet plotseling rechter Maengkong verklaren, dat het proces Jungschläger reeds zover gevorderd is, dat de rechtskundige bijstand van de Amsterdamse advocaat niet meer nodig geacht werd.

De Indonesische regering speelt momenteel een wonderlijk spel. Zij doet net alsof er reeds resultaten zijn bereikt. Nederland behoeft slechts te paraferen. Dat betekent in wezen, dat de Unie zal worden opgeheven en dat er nieuwe financiële overeenkomsten zullen worden gesloten. Daarmee kan de Indonesische delegatie wel thuis komen. En het liefst ziet zij dan nog, dat de Nederlandse regering er ook in toestemt nogmaals over Nieuw-Guinea te praten, ook al is dan de soevereiniteit niet in het geding.

Het is duidelijk, dat deze gang van zaken voor onze regering niet aanvaardbaar kan zijn. Wil dat zeggen, dat de Nederlandse delegatie persé op het standpunt moet blijven staan: wij gaan niet meer naar Genève? Wat ons betreft vertrekt men een dezer dagen naar de Zwitserse toeristenstad. Hoe vreemd het ook is, dat onze ministers het dagenlang moeten doen met de persberichten zonder officieel op de hoogte te worden gesteld — dat is nog geen reden

om de Indonesiërs de laatste slotbespreking te weigeren.

Er is nu bijna geruisloos een aantal arrestanten losgelaten. Maar op het moment dat wij dit schrijven, zuchten nog twaalf Nederlanders jarenlang zonder verhoord te zijn in Indonesische kerkers. Van de eerste dag af hebben wij ons op het standpunt gesteld, dat er in Genève recht gedaan moet worden. Dat recht zal behoorlijk verzekerd moeten worden. De gang van zaken met het visum van de heer Van Empel heeft aangetoond dat dit verlangen zonder meer redelijk is.

Als aan dit recht niet voldaan kan worden, als zelfs over punt vier van de agenda niet meer gesproken kan worden, dan moet de Nederlandse delegatie naar Genève vertrekken met de boodschap: het gesprek is uit!

Keus genoeg

Zo, daar ligt dan de offerte Van 't geacht Partij-Convent; 't Alle-beste is gebundeld In een groots assortiment.

Daaruit nu een keus te maken Valt warempel nog niet mee, Vergt al uren conjereren Voor 't Centrale Comité.

Zoveel hoofden, zoveel zinnen Op de kiesvereniging; Want daar komen al die namen Strakjes in behandeling

Daar vindt je de Berghuismussen In debat met een Ripiet, Lijden Smallebroekemannen Aan een stijl verkropt verdriet.

Daar vind je de Berghuismussen Met een fiks De Jonggezel, Doch de groep Van Aartshertogen Komt ook niet graag in de knel.

'n Overtuigd Verdamsceener Gapt een Ridderbosjesman, En verwijst zelfs een Verkerkuil Naar een lager, tweede plan.

Denk om Juni vijf-en-vijftig; Dus twee vrouwen onderdak! Diemeressen overleggen Met een vlot Okmaniak.

Rappe Stapelkampioenen Trekken aan het Roolwinkeltouw; Prille Van der Lindebloesems Drijven een Biesmark in 't nauw.

Overwint de Kapingarde, Hewelruggers zelfs ten spijt? Schikken zich Tjalmandarijnen In een Elfferichtertijd?

Nee, nu past nog geen voorspelling Maar, de handen aan de ploeg; 't Zijn al Roosjens op de heide, De A.R. heeft keus genoeg!

Jaap Mijderwijk

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten. De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alléén verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Beatrix 18 jaar

Dit verrassende gedenkboek is een unieke gelegenheid tot kennismaking met de troonopvolgster. Met prachtige foto's en een fraaie kleurenreproductie verlicht. Gebonden in een witte, kunstlederen band met door H.K.H. Prinses Beatrix ontworpen handstempel. Groot formaat. Prijs f. 12,50, betaalbaar in twee maandelijkse termijnen van f. 6,25. (Bestel vóór het uitverkocht is)

..... BESTELBILJET

Naam:

Adres:

Plaats:

Bestelt hierbij: ... ex. Beatrix 18 jaar à f. 12,50.

Deze bon inzenden aan Uw eigen boekhandelaar. Uitsluitend indien U geen boekhandelaar heeft inzenden aan Uitgeverij De Bezige Bij, Van Miereveldstraat 1, Amsterdam.

Voor advertenties

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de

advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34
LEIDSCHENDAM

De ideale voeding voor kat en hond

BOERHAAVE
VAN 1907
Heemskerckstraat 11
's-Gravenhage
Telefoon 33 09 05

DE aangewezen Verzekering-Maatschappij **ONGEVALLEN ZIEKENHUISVERPLEGING OPERATIE WEKELIJKE UITKERING BIJ ZIEKTE**
Vraagt prospectus!

GYMNASTIEKTOESTELLEN
ROTHUIZEN N.V. - HEELSUM

„EURATOM”

de kernreactor van de Europese éénwording?

★ *Monnet deed een politieke zet*

★ *Dulles wil bovennationaal gezag*

★ *Spaak bezag technische aspecten*

★ *Dr. Bruins Slot: geen neutralisme*

DE WERELD
DEZE
WEEK

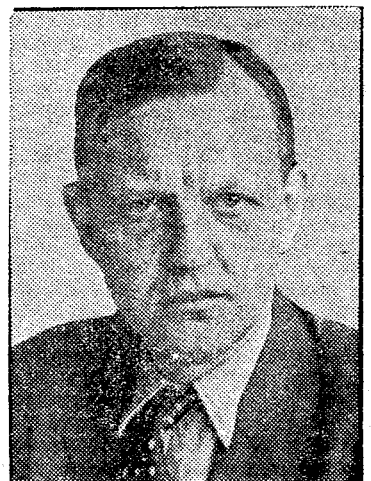
JEAN MONNET

PAUL HENRI SPAAK

JOHN FOSTER DULLES

Dr. J. A. H. J. S. BRUINS SLOT

Binnenkort wordt een beslissing in het Nederlandse parlement gevraagd

„EURATOM”, het nieuwe Europese plan, dat op 2 juni 1955 op de ministersconferentie van Messina van de zes landen der Europese Kolen en Staal Gemeenschap (Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg) door de Nederlandse en Belgische minister van buitenlandse zaken, de heren Beijen en Spaak, aan de orde werd gesteld, is de vorige week in Parijs uit de technische en diplomatieke „windsele” gehaald, waarin het de laatste maanden schuil ging, en door het actie-comité van de Fransman Jean Monnet in het volle licht van de Europese politiek geplaatst.

De Europese Gemeenschap voor de atoomenergie, Euratom, heeft vele technische, diplomatieke en politieke aspecten. De technische aspecten van de Europese samenwerking op het gebied van de vreedzame toepassing van de kernenergie in Europa, werden in het laatste halfjaar van 1955 op last van de minister van buitenlandse zaken der zes landen door een studiecmissie van regeringsexperts onder leiding van de Belgische minister van buitenlandse zaken, Paul Henri Spaak, uitvoerig bekeken. De conclusie van deze deskundige was:

1 Europa bezit geen atoomindustrie en moet dus van de grond af hiermee beginnen.

2 Alle Europese landen moeten op dit gebied hun krachten gezamenlijk inzetten, willen zij hun plaats kunnen innemen tussen de grootmachten der atoomindustrie: Sowjet-Rusland en de Verenigde Staten; daarom kunnen de regeringen aan een overdracht van bevoegdheden aan een bovennationaal orgaan niet ontkomen.

3 Men kan met uranium, plutonium en thorium, de grondstoffen voor de kernenergie, niet omspringen als met kolen, omdat men met deze grondstoffen bommen kan maken, A-bommen en H-bommen. Noch in Amerika, noch in Engeland, waar de ontwikkeling, der kernenergie het verst gevorderd is, berusten daarom deze grondstoffen in handen van de particuliere industrieën. De staat is eigenaar van het gevaarlijke splitsbare materiaal en oefent scherpe controle uit op het gebruik van de atoombrandstoffen, zowel vóórdat zij de kernreactor ingaan als nadat zij de reactor hebben verlaten. Het spreekt dus vanzelf, dat in Europa, wanneer vaststaat dat de afzonderlijke landen niet in staat zijn een eigen atoomindustrie op te bouwen en dit in Europees verband moeten doen, de bovennationale gemeenschap de uitsluitende eigenaresse en controleuse van deze gevaarlijke brandstoffen moet zijn.

Technische aspecten

De Brusselse studie-commissie heeft zich als technisch orgaan bepaald tot

het vaststellen van de taken op het gebied van de vreedzame toepassing van kernenergie in Europa. Het bepalen van deze taken wijst volgens haar duidelijk in de richting van een bovennationale gemeenschap. Hoe die gemeenschap eruit moet zien, welke instellingen er moeten komen en welke bevoegdheden deze instellingen moeten hebben, zijn politieke vraagstukken, die in een technische commissie niet kunnen worden opgelost. Hierover moeten de zes ministers van buitenlandse zaken, die in Messina vorig jaar juni zich uitspraken voor de Europese samenwerking op het gebied van kernenergie beslissen.

Kwam dus de Brusselse studiecmissie op technische gronden tot de conclusie, dat het vraagstuk van de kernenergie in West-Europa niet kan worden opgelost zonder de vorming van bovennationale organen, de O.E.E.S. (de organisatie voor Europese Economische Samenwerking in Parijs waarin 18 landen van Europa op regeringsniveau samenwerken) heeft in allerijl eveneens een commissie van deskundigen aan het werk gezet, die weliswaar eveneens tot de conclusie kwam, dat de Europese landen slechts gezamenlijk de vraagstukken van de vreedzame toepassing van de kernenergie onder de knie kunnen krijgen, maar daarbij de intergouvernementele inplaats van de bovennationale samenwerking vooropstelde. Deze samenwerking diende zich volgens deze deskundigen: een Engelsman, een Griek en een Belg, te voltrekken binnen het kader van de O.E.E.S.

Op de achtergrond van de technische activiteit van het studiecmité van Brussel en van de O.E.E.S. staat de diplomatieke activiteit van de voorstanders van een federaal Europa onder aanvoering van Paul Henri Spaak enerzijds en van Engeland en de Scandinavische landen, die gekant zijn tegen elke overdracht van nationale souvereiniteit aan een bovennationale gemeenschap anderzijds.

Engeland houdt vast aan de O.E.E.S., waarin alle beslissingen met eenparigheid van stemmen moeten worden genomen. Naar Engelse opvatting is het zeer wel mogelijk binnen het statuut van de O.E.E.S. toe te laten, dat de zes landen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal zich binnen de O.E.E.S. op het terrein van de kernenergie afzonderlijk organiseren, maar het is duidelijk, dat Engeland dan politiek gezien in staat zal zijn te voorkomen dat de Europese atomische samenwerking zich ontwikkelt tot de „kernreactor” voor de Europese federale éénwording. Men behoeft slechts de diplomatieke activiteit van Engeland van de laatste maanden in België, en West-Duitsland na te gaan om te constateren, dat dit land erop uit is de Europese markt voor zijn atoomprodukten te veroveren. Eerste voorwaarde hiervoor is, dat Europa op dit terrein verdeeld blijft.

Diplomatieke aspecten

Dwars door het werk van de technici van het Brusselse studie-comité en van de O.E.E.S. heen werd de diplomatieke strijd gevoerd tussen Engeland, sommige

Duitse en Belgische industrieën, hoge ambtenaren en anti-Europese ministers in de zes K.S.G.-landen enerzijds en de Verenigde Staten, de Europese federalisten, zoals de West-Duitse Bondskanselier en Jean Monnet, de vader van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, anderzijds. Tijdens zijn jongste verblijf in Parijs heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Foster Dulles duidelijk laten weten, dat zijn land meer staat achter het „Euratom”-project dan achter de opvattingen van de O.E.E.S.-experts en hun Britse soufleurs.

De Amerikanen zijn van mening dat de controle op het splitsbare materiaal en op de technische ontwikkeling van de kernenergie beter kan plaats vinden via een bovennationale Euratom. Daardoor kan immers worden voorkomen, dat bepaalde octrooien achter het IJzeren Gordijn verdwijnen en West-Duitsland het gevaarlijke plutonium voor militaire doeleinden gaat aanwenden. Adenauer en zijn minister van buitenlandse zaken, Von Brentano, willen hun land dat, geïsoleerd staande in de toekomst voor de verlokkingen van de Sowjet-sirenen zou kunnen bezwijken (evenals Ulysses in de Griekse sage deed, toen hij zich aan de mast van zijn schip liet vastbinden) onlosmakelijk vastklinken aan een federaal Europa. Van ontzaglijke betekenis is ook, dat de Ver. Staten bereid zijn Euratom financieel en materieel krachtig te steunen.

Politieke aspecten

De Europese kaarten van de diplomatie en haar technici lagen eigenlijk reeds sinds vorig jaar augustus op tafel. Het was Jean Monnet, de Franse staatsman-econoom, die toen zijn actie-comité voor de vorming van de Verenigde Staten van Europa begon; een politieke zet van de eerste orde op het Europese schaakbord. Hij begreep dat de uitkomst van de technische studies in Brussel en van de O.E.E.S. in Parijs moest worden opgevangen door een politiek front van parlementariërs en vakverenigingsleiders in de zes landen van Europa, die in de samenwerking op het terrein van de atoomenergie een nieuwe stimulans zien voor de éénwording van Europa. Hij slaagde erin de politieke leiders in Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg in zijn actie-comité te verzamelen en trad op 17 januari in Parijs met dit actie-comité voor het voetlicht. De drie en dertig leden van dit comité hebben allen namens hun politieke partij of vakvereniging zitting. Samen vertegenwoordigen de parlementariërs in dit comité de meerderheid in de nationale parlementen (al zijn wij in dit opzicht ten aanzien van Frankrijk geenszins zeker!). Nederland is in dit comité vertegenwoordigd door de heren Romme (k.v.p.), Burger (p.v.d.a.) en Bruins Slot (a.r.), Alders (k.a.b.), Hazenbosch (c.n.v.) en Oosterhuis (n.v.v.).

De grote betekenis van de besluiten die op de vergadering van het actie-comité-Monnet genomen zijn, moet vooral hierin gezocht

worden, dat de zes ministers van buitenlandse zaken van de landen van de Kolen en Staal Gemeenschap, die in de komende maanden zullen moeten beslissen over vorm en inhoud van het „Euratom”-plan, binnenkort in hun parlementen zich zullen moeten uitspreken over de gemeenschappelijke verklaring, die de parlementariërs van het comité-Monnet hebben opgesteld. Deze parlementariërs hebben zich in Parijs verbonden deze gemeenschappelijke verklaring in de vorm van een motie of anderszins ter goedkeuring voor te leggen aan de nationale parlementen.

Het spreekt vanzelf dat deze verklaring niet ingaat op de technische merites van de kernenergie-vraagstukken, maar zich uitsluitend bepaalt tot de politieke kanten hiervan. In de eerste plaats wordt de instelling van een bovennationale Europese commissie voor de atoomenergie voorgesteld. De gemeenschappelijke verklaring wil deze commissie verantwoordelijk stellen tegenover het parlement van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (uitgebreid met atoomafgevaardigden) en het Hof van Justitie van de K.S.G. De Europese commissie voor de Atoomenergie zal voorts de uitsluitende eigenaresse zijn van alle Europese geproduceerde en geïmporteerde voorraden aan kernsplittingsmateriaal en blijft hiervan eigenaresse na elke technische behandeling. Deze controle wordt overigens volkomen sluitend gemaakt door het aanvullende voorstel, waarbij de oprichting en de exploitatie van alle atoominstallaties de goedkeuring van deze Europese commissie voor de atoomenergie moeten hebben.

Aan dit controle-voorstel ligt een compromis ten grondslag tussen de socialisten, die van mening zijn, dat de Europese commissie voor de atoomenergie de gehele atoomindustrie in Europa, kernsplittingsmateriaal en fabrieken en installaties inclusief, in eigendom zal krijgen en de niet-socialisten, die deze socialisatie afwijzen en het particulier initiatief zoveel mogelijk de vrije loop willen laten.

Bommen en neutralisme

Tengevolge van het feit dat de overgang van vredelievende naar militaire toepassing van de atoomenergie moeilijk is aan te geven, rees in de vergadering van het actie-comité-Monnet de vraag, of de Europese commissie voor de Atoomenergie zowel op de vreedzame als op de militaire toepassing van de kernenergie toezicht diende te houden, een vraagstuk van uitzonderlijk politieke betekenis. Het zou logisch zijn, wanneer de Europese commissie voor de atoomenergie, naar analogie van de Amerikaanse en Engelse commissies op dit gebied, beide categorieën onder haar zeggenschap kreeg. De consequentie

• Zie vervolg op pagina 6

„Euratom”

(Vervolg van pagina 5)

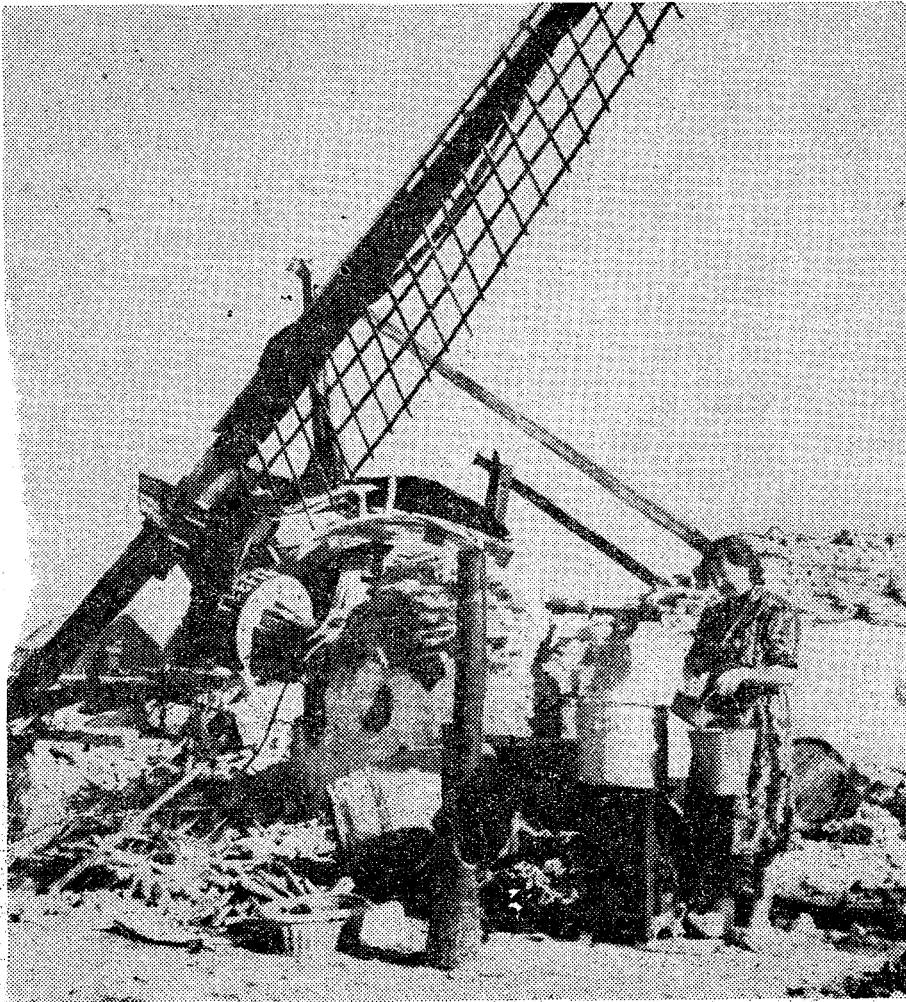
hiervan zou echter zijn, dat er een gemeenschappelijke buitenlandse Europese, bovennationale politiek en een gemeenschappelijke bovennationale verdediging tot stand gebracht moest worden.

Hier dreigde voor het comité-Monnet het opvlammen van de oude strijd over de Duitse herbewapening, die in de verwerping van de Europese Defensie Gemeenschap door het Franse parlement in augustus 1954 zijn einde vond. Angstvallig heeft men deze klip willen omzeilen door in de gemeenschappelijke verklaring de nadruk te leggen op de uitsluitende vredelievende toepassing van de atoomenergie. Men kon dit doen, omdat na de verwerping van de E.D.G. door Frankrijk de herbewapening van West-Duitsland door middel van de West-Europese Unie, het militaire bondgenootschap, waaraan ook Groot-Brittannië meedoet en waarin dit land zijn bekende garanties heeft gegeven, is geregeld. Daarbij werd bepaald dat West-Duitsland zal afzien van de fabricage van atoomwapens. Moeten nu de vijf landen van de Eur. Kolen en Staal Gemeenschap, die zich hiertoe in de West-Europese Unie niet hebben verplicht, n.l. Frankrijk, Italië en de drie Benelux-landen, volgens de gemeenschappelijke verklaring van het actie-comité-Monnet, waarin de Europese Commissie voor de Atoomenergie een uitsluitend vredelievende toepassing van de kernenergie wordt opgedragen, voortaan evenals West-Duitsland afzien van elke militaire atomische produktie? Het Franse dagblad „Le Monde” beantwoordt deze vraag niet helemaal ten onrechte bevestigend. Formeel is het zo, dat de gemeenschappelijke verklaring en het verdrag van de West-Europese Unie de nationale produktie van atoomwapenen in de vijf landen toelaten. Materieel kan hiervan echter geen sprake zijn, omdat, nog afgezien van het feit dat geen afzonderlijk Europees land op eigen kracht hiertoe op het ogenblik in staat is, volgens het politieke project van het actie-comité-Monnet de Europese commissie voor Atoomenergie over de uitsluitende eigendom zal beschikken van alle atoomgrondstoffen en kernsplittingsmaterialen, daarop controle moet uitoefenen en hun vredelievende toepassing moet garanderen.

De conclusie uit dit gedeelte van de gemeenschappelijke verklaring van het comité-Monnet moet volgens een verklaring van dr. Bruins Slot, de a.r. parlementariër in het comité-Monnet, (een verklaring die deze aflegde namens alle leden van de Nederlandse delegatie tegenover het Amerikaanse persbureau United Press) zijn, dat het voorstel van het comité-Monnet, om de Europese Commissie voor de Atoomenergie een uitsluitend vredelievende taak toe te kennen, niet betekent dat een aantasting of ondermijning van de bondgenootschappelijke politiek in de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, nog minder het overgaan op een neutralistische politiek, die de communisten in de kaart zou spelen.

Wij zijn ervan overtuigd, dat alle Nederlandse parlementariërs elke neutralistische sympathie vreemd is, maar reacties in de Franse pers tonen aan, dat in Frankrijk de neutralisten door de gemeenschappelijke verklaring van het comité-Monnet enige koren op hun molen menen te zien aangedragen.

Naar onze overtuiging is de gemeenschappelijke verklaring van het comité-Monnet een goed politiek stuk, dat niet zal nalaten grote invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van de Europese eenwording en op de verhoging van de Europese welvaart. De verdediging van Europa hangt hiermee nauw samen, omdat verhoogde economische en sociale welvaart, die de door de Europese Commissie voor Atoomenergie te stimuleren tweede industriële revolutie zal veroorzaken, het Europese continent in aanzienlijk hogere mate in staat zal stellen de lasten van de militaire verdediging te dragen. Het lijkt ons ten slotte helemaal niet ondenkbaar, dat het succes van de samenwerking van de Europese landen op het terrein van de vreedzame toepassing van de atoomenergie, zoals deze door het comité-Monnet is uitgestippeld, op den duur de reserves, die thans nog tegen een gemeenschappelijke bovennationale militaire en buitenlandse politiek worden aangetroffen, zal doen verdwijnen.

Weerzien met een

DE DERDE FEBRUARI van het jaar 1953 — het rampjaar, dat niettemin óók een jaar onzes Heren was — zagen wij vanuit een vliegtuig het verdrongen land en de verschrikkelijke teistering door het watergeweld. Enkele weken later gingen wij deels per motorboot, deels met een duck over en door het voorheen zo mooie Schouwen-Duiveland. In november 1954 waren wij er weer; we wilden zien, hoever men gevorderd was met het herstel. En nu, drie jaar na de grote verschrikking, die zo onnoemelijk veel leed berokkend heeft en zoveel mensenlevens kostte, hebben wij het Zeeuwse eiland opnieuw doorkruist.

Schouwen-Duiveland is inderdaad een langzaam herstellende zieke. Hier en daar lijkt het, of het herstel uiterst traag verloopt. Doch dit is maar schijn, want we moeten niet vergeten, dat er zo enorm véél te herstellen is! Nog altijd zijn op elke werkdag duizenden gewillige handen bezig om aan de genezing van het zo bitter geschonden eiland mede te werken.

Het is een wonderlijk leven op Schouwen-Duiveland. Duizenden vernielingen confronteren de mens nog steeds met de geweldige kracht van de natuurelementen. Het leven op het eiland is dáárom zo wonderlijk, omdat er nog rust heerst. Een rust, die een oase vormt in de woestijn van ons jachtige leven dat ons gevoelsarm dreigt te maken. Dit is het vreemde: Ondanks het voortvarerde en hoge arbeidstempo en alle drukte en beweeg op het eiland, is deze rust toch nog voelbaar. De wereld is op Schouwen-Duiveland nog niet op hol geslagen, ofschoon wij het een hardwerkend eiland kunnen noemen.

Op dinsdagmiddag 3 februari 1953 werd door een vrijwel voltallige Tweede Kamer een regeringsverklaring aangehoord over de nationale ramp. Het kabinet was eveneens voltallig aanwezig. De Minister-president zeide, dat over de omvang van de ramp nog geen volledig overzicht te verkrijgen was, doch dat in het algemeen kon worden gezegd, dat een van de zwaarst getroffen gebieden opnieuw de provincie Zeeland is, het gebied, dat ook in de oorlogsjaren een hoge tol moest betalen. Nadat de Minister-president hen, die het leven gelaten hadden, had herdacht en getuigde van de deelneming der regering met de in rouw gedompelde betrekkingen van de slachtoffers, gaf hij een overzicht van de situatie, hoewel deze voor sommige gebieden nog onoverzichtelijk was.

Schouwen-Duiveland is zeer ernstig geteisterd, aldus de premier tijdens die historische vergadering van de Tweede Kamer. Evenals op Goeree en Overflakke zijn op dit eiland een zeer groot aantal dijkdoorbraken.

Enkele dagen later deed Ir. A. G. Maris, hoofdingenieur van de Rijkswaterstaat, nadere mededelingen over dit eiland. Hij zei o.a., dat het herstel van de waterkering van Schouwen-Duiveland het moeilijkste van de problemen geacht wordt welke door de overstroming in Zeeland geschapen zijn. Daarbij verklaarde hij, dat negen tiende van dit eiland onder water stond.

En nu, drie jaar later, hebben we gezien, hoe Schouwen-Duiveland zich opricht. Er wordt gebouwd, er wordt veel en in hoog tempo gebouwd. Er worden polders opnieuw in cultuur gebracht en in het afgelopen jaar is er op sommige gedeeltes van het eiland weer een betekende oogst geweest. De Schelphoek, deze enorme wond in het zieke lichaam, is dicht, hoewel het dichten van deze zeeuwing de grootste moeilijkheden opgeleverd heeft. Op 6 november 1953 vond het dijkherstel op Schouwen-Duiveland een voorlopig hoogtepunt in de enigszins spectaculaire dichting van het laatste stroomgat bij Ouwerkerk. De zeedijken waren toen weer dicht. Thans is men nog altijd bezig om de provisoische herstellingen, die in het rampjaar gedaan zijn, te vervangen door definitieve waterkeringswerken. En bijna overal is de verkaveling van de landbouwgronden in volle gang.

Op het nieuwe dijkprofiel bij de Schelphoek stond een man over het water te turen. Het begon reeds te schemeren toen wij bij deze zeeuwing aankwamen. Die man stond daar eenzaam, een kleine figuur in de uitgestrektheid van het eiland. Hij bleek uit Drente te komen, doch hij werkte al twee jaar op Schouwen en hij voelde zich een beetje vergroeid met het geweldige herstel-complex.

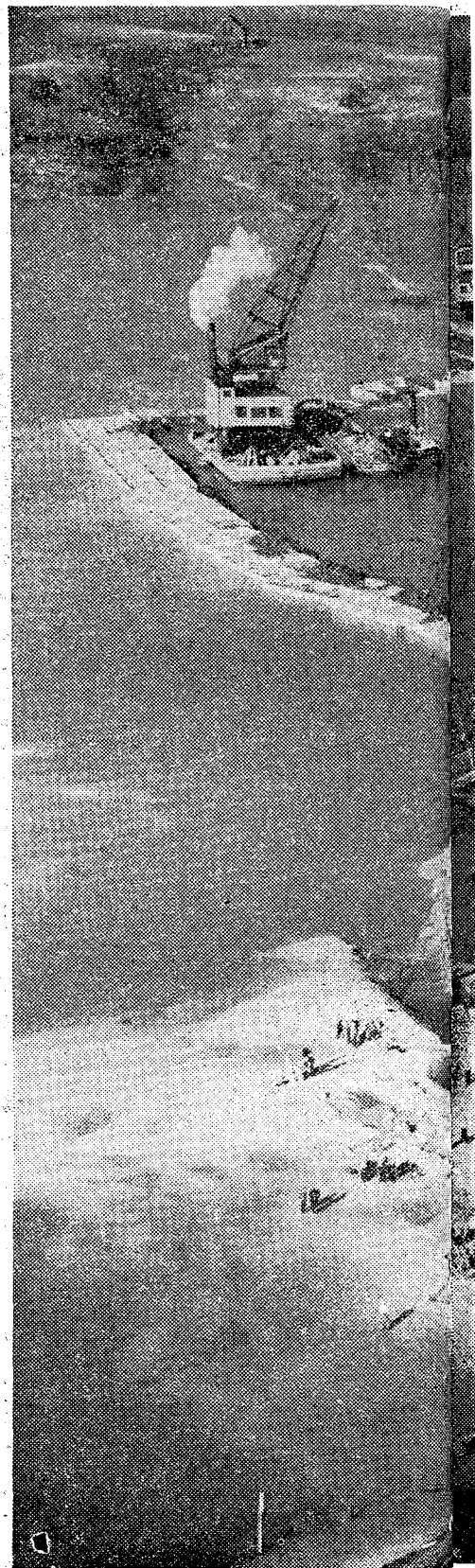
„Ja, zo legde hij ons uit, deze dijk hebben we gelegd, dat heeft wat moeite gekost, meneer! Kijk, het is een soort ringdijk rond het oude gat”. Hij maakte een wijds gebaar met zijn rechterarm. „En al fat land daar hebben we ook al een beurt gegeven”. Hij sprak steeds over „wij”, want hij wist zich opgenomen in dat vreedzame, zwoegende legertje van ingenieurs en grondwerkers, van tekenaars en rijswerkers, van aannemers en uitvoerders. Hij had zijn onderdak in het barakkenkamp bij Den Osse, onder Duivendijke. Er zijn op het eiland natuurlijk méér van zulke arbeiderskampen. Dominee Schuddebeurs, de gereformeerde predikant van Brouwershaven, behartigt tevens de geestelijke verzorging van de mannen in de kampen.

Er is in het rampgebied teamwork verricht. Bij de mensen van hoog tot laag heeft een teamgeest geheerst, die

... en weer
van

Het eiland Schouwen en Duiveland is als een zieke, die langzaam herstelt. Langzaam? Dat is slechts schijn. Drie jaar na die ontzettingen

de nacht van 1 januari op 1 februari 1953, waarin het eiland van onder water, 1835 van het leven werd, zullen ver

wij bij vrijwel geen enkel bedrijf in ons land ooit in deze mate hebben aangezien. Er werd in de afgelopen drie jaren werkelijk iets groots verricht. Maar het werk geschiedde in de wetenschap van 's mensen afhankelijkheid, want in het rampgebied werd men bij storm en vloed telkens nadrukkelijk geconfronteerd met de enorme krachten van de natuurelementen. En alle wonden herinnerden eveneens hieraan.

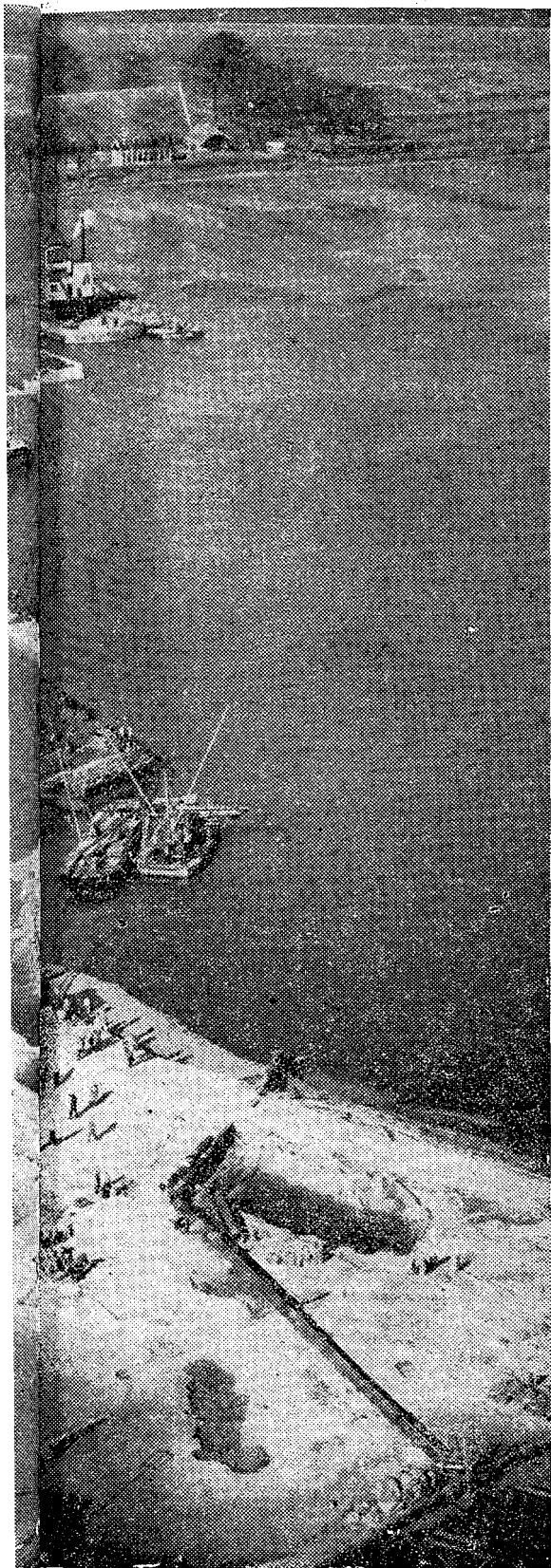
Ondertussen bestaan er nog talrijke problemen en worstelt men nog met grote zorgen, die zich bij het herstelwerk voordoen. Bovendien vraagt het Deltaplan aller aandacht. Zoals bekend is, werd in februari 1953 van regeringswege een commissie ingesteld, die de wenselijkheid van gehele of gedeeltelijke afsluiting der Zeeuwse en Zuid-Hollandse stromen zou onderzoeken en voorstellen ter verbetering van de algemene waterstaatkundige toestand zou doen. Deze commissie heeft hard gewerkt en in heel Nederland — en ook buiten de landsgrenzen — heeft men kennis genomen van de voorstellen van die commissie.

Het deltaplan leeft bij de bevolking van de rampgebieden. Wij hebben met verschillende bewoners van het eiland gesproken en steeds speelde het deltaplan in de gesprekken. Enkele gemeentebestuurders van Brouwershaven en Bruinisse vragen zich reeds af, of bij verwezenlijking van het plan de oester-teelt te Ierseke wellicht naar hun ge-

de witte molen insland

...ragen, hoe het
...ns gesteld is in
...uitgebreide ramp-
...ied. Het land, dat
...835... de waterwolf
...even... prongen werd en
...verloos was tegen

deze barre kracht,
herstelt zich weer —
worstelend tracht
men te ontkomen aan
de gevolgen van de
ruïneuze ramp die
ons allen trof.

geteisterd land

nieuw in cultuur gebrachte land witte hoopjes zich markant aftekenen op de donkergrijze grond. Tijdens daarvoor gunstige weerstoestanden worden die hoopjes uitgestrooid over de landerijen, zoals men kunstmest uitstrooit. Op vele tientallen percelen bouwgrond van Schouwen-Duiveland, doch ook op Sint Philipsland en in de Hoeksewaard zagen wij witte hoopjes van deze poeder. Het is gips. De landbouwers zijn het er over eens, dat deze gipspoeder een uitstekend middel is om de verzilte grond zo spoedig mogelijk weer bouw- en oogstrijp te maken. Ook in dit opzicht werken wetenschap en praktijk hand in hand in het getroffen gebied. De resultaten van deze innige samenwerking zijn vaak voortreffelijk te noemen.

Op Schouwen gaat de verkaveling voort. Over het hele eiland verspreid, ratelt een groot aantal bulldozers. De zandlaag wordt weggehaald van het land; dit zand wordt naar zanddepôts gereden, welke hier en daar zijn geformeerd. Er worden sloten gegraven en nieuwe wegen aangelegd. Sommige van deze wegen, die strak door het verkavelde land lopen, zijn reeds gereed. In de buurt van Brouwershaven, bij Duivendijkse bijvoorbeeld, is de verkaveling nog niet gevorderd. De heer Van der Bijl te Duivendijkse, bij wie wij gastvrijheid mochten genieten, deelde ons mede, dat hiermede gewacht wordt tot een beslissing gevallen is over de zogenaamde ontworpen delingsdijk. Pas daarna zal ook in dit gebied van het eiland de verkaveling met kracht kunnen worden aangepakt. Ondertussen is ook hier het merendeel van de landbouwgronden weer in bewerking. De grond is al weer zodanig ontzilt, dat rond de boerderijen geboomte aangepoot kan worden.

Toen wij in Zierikzee waren, vergaderde daar juist in het patricische Landshuis het bestuur van het waterschap Schouwen. De begroting van 1956 was aan de orde van behandeling. Het eindcijfer van die begroting vermeldt de niet geringe som van zeven miljoen gulden... Daaruit blijkt onder meer, dat vooral de waterschappen en de gebieden, welke door de watersnood geteisterd zijn, vaak belangrijke beslissingen te nemen hebben en dan ook een grote verantwoordelijkheid dragen.

Zierikzee, dat ook bar gehavend werd door het watergeweld, herstelt zich vlot, ofschoon het herstel hier minder in het oog springt. De Sint Lievens Monstertoren, welke ons even deed denken aan de torenbouw van Babel, — hoe is men er ooit toe gekomen om aan zó'n geweldig bouwwerk als de Zierikzeese toren te beginnen? — rijst als een kolossus uit boven een nijvere stad, welke drie jaar geleden het knooppunt en tegelijkertijd de basis was waaruit de redding van de eilandbewoners georganiseerd werd. Ook nu nog is Zierikzee het middelpunt van alle activiteit tot

herstel van het eiland. Talloze vergaderingen van ingenieurs, landbouwkundigen, aannemers en bestuurders van gemeenten worden in deze stad gehouden.

Herinneren wij ons nog de rede, die Koningin Juliana op zondag 8 februari 1953 uitsprak voor de radio? Zij richtte zich tot het Nederlandse volk en in het bijzonder tot de landgenoten, die door de ramp getroffen waren en tot de reders en helpers in de ruimste zin. Diep-bewogen sprak zij over de watersnood die ons land getroffen had. „God doet thans een beroep op onze geestelijke veerkracht en op ons vertrouwen in Hem,” z zeide onze vorstin.

Nu, na drie jaar mogen wij zeggen, dat ons volk in de aanpak tot het herstel inderdaad veerkracht getoond heeft. Veerkracht en ijver en doorzettingsvermogen. Hoe is het mogelijk, dat het land dat drie jaar geleden overspoeld werd door de wilde zee en dat de dijken, die toen werden weggeslagen, weer zover hersteld zijn, dat graan gezaaid kan worden in de akkers en dat de waterweringen effectief zijn? Wat zijn tenslotte drie jaren als wij te maken hebben met een enorme verwoesting als die van 1953? En toch — er is hard gewerkt, er is aangepakt met een ijver, die bijna niet voor mogelijk gehouden werd. Inderdaad heeft ons volk veerkracht getoond. Maar alle hoogmoed is misplaatst. Zeker in dit geval. Hem zij dank, Die ons volk en de bewoners van de rampgebieden de nodige veerkracht wilde schenken. Men mag intussen dankbaar constateren, dat met name de bevolking van de getroffen gebieden zoveel doorzettingsvermogen getoond heeft. In vele gevallen is men wederom moeten beginnen met pionierswerk te doen. Lang niet altijd ging dit zo eenvoudig als sommigen ons willen doen geloven. Velen hebben de martelingen van de angst gevoeld — en ervaren deze angst soms nog als de westerstormen op onze kust beuken.

Dit hoorden wij in Duivendijkse: Een landarbeidersgezin was na de ramp ge-evacueerd. De man had spoedig werk gevonden op een boerenbedrijf in het noorden van ons land. Maar het eiland, het eiland waarop men geboren en getogen was, trok. En dus verhuisde men na enige tijd toch weer naar Schouwen. Eenmaal teruggekeerd op het eiland, begon de angst de vrouw te doorhuiveren. De dijken zouden opnieuw kunnen breken en het water zou andermaal over het eiland kunnen komen... Tenslotte trok men toch weer weg, weer naar het noorden van ons land. Maar het eiland trekt en heimwee is een belangrijke factor in het leven van een mens. Nu keren ze binnenkort naar hun eiland terug; hij kan aan het werk op een landbouwbedrijf; en er staat een huis voor hen gereed. De liefde tot zijn land en tot zijn eiland is ieder aangeboren — en deze liefde bepaalt mede de veerkracht van een volk.

Wij luisterden

BIJ DE VERKIEZINGEN, die dit jaar gehouden worden, zal het vraagstuk van de partijformatie een belangrijke rol spelen. Wat de politieke partijen, die aan de verkiezingsstrijd deelnemen, de kiezer ook te bieden mogen hebben, wie ernst maakt met het uitbrengen van zijn stem zal zich niet kunnen onttrekken aan een weloverwogen keuze voor of tegen de partijformatie op levensbeschouwelijke grondslag.

De Partij van de Arbeid maakt een royaal gebruik van de Vara-microfoon om die keuze te beïnvloeden. Vooraanstaande partijleden van humanistische, rooms-katholieke en protestants-christelijke richting brengt zij in het veld om de doorbraak te verdedigen en te verheerlijken. Meestal komt het op het laatste neer. Zo er al argumenten ter verdediging worden aangevoerd, kan men zich slechts verbazen over de oppervlakkigheid en de tegenstrijdigheden en over de wijze waarop het wezen en het doel van de confessionele partij worden voorgesteld.

Wat wij dezer dagen van de heer Joao Willems, voorzitter van de Katholieke Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid hoorden, maakte daarop geen uitzondering. Gesloten gemeenschappen van christenen passen niet meer bij het gemengde karakter van de moderne samenleving en de katholieken van deze tijd kunnen daaraan niet voorbijgaan, zei hij en hij liet daarop deze waarschuwing volgen: „Wie godsdienstige verschillen toespits op het politieke vlak, speelt met vuur.”

Wij willen niet ontkennen, dat deze waarschuwing op zichzelf een kern van waarheid bevat. Het toespitsen van verschillen kan dikwijls gevaarlijk zijn. Maar aan het adres van de aanhangers van de confessionele partij is die waarschuwing niet op haar plaats. Wie bereid is de zaken zuiver te stellen zal toch het onderscheid moeten zien tussen dit „toespitsen” en het leggen van een verband tussen godsdienstige overtuiging en politieke meningsvorming, zoals de confessionele partij dat doet.

Blijkbaar wil de heer Willems dat onderscheid niet maken. Maar als de heer Willems, zoals hij aan het slot van zijn toespraak verklaarde, het christelijke karakter van onze samenleving niet van bovenaf opgelegd wil zien, maar het wil bereiken door van binnenuit kerstenend werkzaam te zijn, dan kunnen wij daaruit niets anders opmaken dan dat hij tracht zijn rooms-katholieke beginselen in de Part. van de Arbeid tot gelding te brengen. Is hij dan niet hard bezig het toespitsen van de godsdienstige verschillen binnen die partij? Speelt hij dan niet met vuur?

Wil de heer Willems dat vermijden, dan zal hij zijn geweten als rooms-katholiek het zwijgen moeten opleggen en dan zal hij van zijn rooms-katholieke en protestants-christelijke medeleden hetzelfde moeten eisen. Dan blijft hun niets anders over dan in de Partij van de Arbeid socialist met de socialisten te zijn. Wanneer overtuigde rooms-katholieken en overtuigde protestanten dat doen, gaan zij wel op een heel gevaarlijke wijze met vuur om.

Het is niet onze opzet geweest om een nauwkeurig relaas te geven van hetgeen er in het rampgebied reeds hersteld is. Maar na drie jaar hard werken door zovelen van ons volk, hebben wij enige indrukken proberen weer te geven.

Neen, men is er nog lang niet in het rampgebied. De financiële consequenties van het herstel raken heel ons volk en zijn een belangrijke zaak voor de Overheid. Er is nog altijd veel geschonden en de verminkingen zijn talrijk. Maar er wordt gewerkt aan het herstel en God heeft het ons volk, tot op dit ogenblik toe, doen gelukken. Hij is het, Die de geestelijke veerkracht wilde schenken. Maar nog wacht ontzaglijk veel arbeid en de verwerkelijking van het deltaplan zal eveneens grote krachtsinspanningen vergen.

Het is goed, dit drie jaar na de ramp te bedenken. Vier uw vierdagen, leert ons de bijbel. Maar evenzeer hebben wij ons te bezinnen op de dagen en tijden die vol waren van ramp en smart. En om stil te zijn voor God — en voorts te doen wat mogelijk is om rampen af te wenden en om te herstellen datgene wat deerlijk geschonden werd.

J. W. OOMS

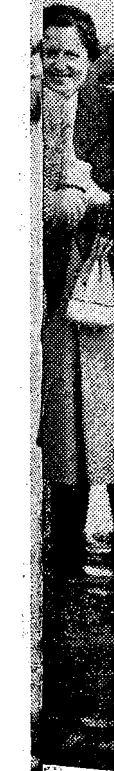
meente of in de onmiddellijke omgeving ervan zal worden ondergebracht.

Bijna steeds werd in de gesprekken over het deltaplan de naam van onze minister Algera genoemd. Geen zinnig mens zal het in zijn hoofd halen, een kwaad was over deze bewinsman te zeggen. Doe dit vooral in Zeeland en in 't algemeen in het rampgebied niet, want men heeft daar de grootste bewondering voor het vervullen van de zware taak, die de minister tijdens zijn ambtsperiode er nog bij kreeg tengevolge van de watersnood.

Ook in Schouwen-Duiveland leeft men in spanning omtrent de verdere ontwikkeling van het z.g. deltaplan. Een burgemeester in het rampgebied verheelde ons niet, dat hij enigszins ontsticht was over de reactie van een kiesvereniging in ons land op het ontwerp-program van actie. Bedoelde kiesvereniging heeft het ontwerp-program gemendeerd door de vraag te stellen, of de anti-revolutionaire partij er wel goed aan doet om zich „pro-Deltaplan” uit te spreken.

„Ik begrijp niets niet”, verzuchtte deze burgemeester. „Knappe koppen hebben het plan ontworpen en uit de rapporten blijkt, dat het vraagstuk van alle kanten bekeken is. Vooral het interimrapport is een werkstuk van belang”.

Iedereen die in het rampgebied komt, zal het opvallen dat overal in het op-

Firma P. S. de Boer
MAKKUM
Groothandel in Hooi en Stro
heeft aan te bieden
ALLE SOORTEN STRO
Prima Weidehooi en Klaverhooi
en gedorst Hooi

**FIRMA
BLAAK**
BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
H O O G E Z A N D

R.H.I.W.A.
Carrosserie-fournturen
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren
Fabricaue, Groothandel Im- en Export

H. DORSMAN
Zwijndrecht
Telefoon 6576 (K 1850)
**Asbestement-
producten**
Gespecialiseerd in het aanbrengen
van asbest-golfplaten op daken

**VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWINDRECHT**

**N.V. Houthandel
ARENDSSEN**
Luttekepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

**Firma
C. Vermeer en Zoon's**
Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

SCHEEPSBOUWERVEN
**A. VUYK
& ZONEN**
CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

**Vraagt Uw bakker naar
TARVO-
BROOD**
Uw bakker
Uw dokter

**Koopt een goed
kostuum**
enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen,
De verste reis is lonend
DUTHLER
V A R S S E V E L D

UIT PERS EN PERIODIEK

Tussen kiezer en gekozene zij een band

Persoon of partij?

Prof. mr. P. J. Oud heeft in Elseviers Weekblad enkele artikelen geschreven over ons huidige kiesstelsel. Hij merkte daarin o.m. op:

„Waardoor moet de kiezer zich bij zijn keuze laten leiden? Moet hij onafhankelijk van partij of richting de kandidaat stemmen, die hij op grond van zijn persoonlijke eigenschappen de beste acht of moet hij zijn keus bepalen op iemand, die van zijn richting is, ook al is hij ten volle overtuigd, dat er onder de andere kandidaten zijn, die het in persoonlijke bekwaamheid verre van hem winnen?

De eerste opvatting was die van Thorbecke. Hij vond, dat de kiezer minder op de meningen van een afgevaardigde, dan op diens karakter en bekwaamheid moest letten. Groen van Prinsterer daarentegen stond de mening voor, dat de afgevaardigde een drager van een beginsel had te zijn. Kuyper heeft deze gedachte in zijn toelichting van het anti-revolutionaire program nader ontwikkeld. Het gaat, zo betoogt hij, om de meningen onder de kiezers. Die meningen behoren haar vertegenwoordiging te vinden en het komt daarom in de eerste plaats op de richting van de afgevaardigde aan, al betekent dit laatste natuurlijk allerminst, dat de persoonlijkheid van de gekozene geen gewicht in de schaal zou moeten leggen.

De laatste opvatting is de juiste..... Voor de kiezer, die een welgevastigde politieke overtuiging heeft, is de richting, die een kandidaat is toegedaan, de eerste maatstaf ter beoordeeling van zijn geschiktheid om hem te vertegenwoordigen.

Daarom echter is de persoonlijkheid van de kandidaat nog niet zonder belang. Er zijn er onder de kiezers ook, wier politieke overtuiging niet hecht gefundeerd is. Voor hen zal de persoon van de kandidaat somtijds een eerste rol kunnen spelen. In de oude dagen van het meerderheidsstelsel had deze „kleurloze middenstof" in een aantal districten de uitslag van de verkiezing in handen. Daar waren de kiesverenigingen er dikwijls op uit haar kandidaten zo te kiezen, dat van zijn persoon grote trekkracht kon uitgaan.

Het is uit dezelfde overwegingen, dat onder het geldende stelsel, alle partijen er geleidelijk toe gekomen zijn, haar leidende figuur overal boven aan de lijst te plaatsen. Dit heeft intussen het grote bezwaar, dat een aantal kiezers door te uitsluitend op de lijststaanvoerder te letten uit het oog verliezen, dat zij aldus de verkiezing bewerkstelligen van een aantal kleinere goden.....

Laten wij dus geen tegenstelling scheppen tussen het stemmen op de beste krachten en het stemmen op een partij. De beste uitslag wordt verkregen, wanneer de kiezer weet, dat hij aan de man van zijn richting ook uit hoofde van diens persoonlijkheid zijn vertrouwen kan schenken. Daarom moet het kiesstelsel zo zijn ingericht, dat ook op de personen der kandidaten de volle aandacht kan vallen. Een stelsel, dat er toe moet leiden, dat geheel die aandacht wordt geconcentreerd op de lijststaanvoerder, voldoet aan die eis niet. Daarom blijf ik, hoezeer overtuigd dat het bij een verkiezing in de eerste plaats op de richting aankomt, toch met overtuiging pleiten voor het herstel der individuele kandidatuur. De persoon moet de richting dragen; hij mag niet

zijn een figuur, die onder de richting schuilt gaat.”

Eenzaam

Het Rotterdams Parool, het artikel van Prof. Oud besprekend, gewaagt van een „Eenzame stem”.

„Het is geen nieuwe klacht..... Wat ons hinderde en nu nog hindert is, dat vrijwel ieder, die met deze materie enigszins te maken heeft, in gewone gesprekken grif toegeeft, dat het niet deugt, maar dat er bij dezelfde mensen een grote schroomvalligheid bestaat, hiervoor op de juiste plaats rondborstig uit te komen.....

Wij moeten eens uitzien naar een ander stelsel, vindt de heer Oud. En hij verwijst naar Westduitsland, waar men er in is geslaagd, een soort compromis tussen het districtenstelsel en de evenredige vertegenwoordiging te vinden.

Het betoog is behartenswaardig, maar het verliest veel van zijn betekenis door het feit, dat een week later de partij van de heer Oud met een kandidatenlijst blijkt te zullen uitkomen, die aan dezelfde euvelen lijdt als de lijsten der andere partijen. Nu valt inderdaad in redelijkheid toe te geven, dat de V.V.D. zich de aan een gecentraliseerd lijstenstelsel klaarblijkelijk verbonden voordelen bezwaarlijk kan laten ontgaan; doch dan blijft de vraag, waarom prof. Oud in Elseviers Weekblad een beschouwing levert, die zo veel beter op haar plaats was geweest in de Kamer bij de jongste kieswetwijziging.

Wij onderschatten niet de betekenis van het feit, dat een vooraanstaand Nederlands politicus eindelijk eens openlijk zijn bezwaren kenbaar maakt tegen het Nederlandse kiesstelsel, maar voorlopig lijkt ons deze uiting te veel op de bekende „eenmalige" uitbarsting van dr. Colijn tegen de evenredige vertegenwoordiging. Dit speelde zich af in de Tweede Kamer, en het geschiedde eigenlijk los van de orde van de dag. Zonder twijfel kwam deze cri de coeur voort uit dezelfde motieven, die de heer Oud heb-

ben bewogen tot zijn artikel; maar de heer Colijn ontmoette geen bijval en hij zei ook zo iets als wel te weten dat het toch niet hielp. Wij ontkomen niet aan de indruk, dat ook de heer Oud er min of meer van uitgaat, dat het toch niet helpt. Het is even een luchten van het gemoed, om er daarna maar in te berusten, dat er niets verandert.”

Kandidaten

In Patrimonium heeft de heer T. Cnossen een artikel geschreven over „Levensbeginsel van een constitutioneel gouvernement". Daarin komt de kandidaatstelling ter sprake.

„Het is natuurlijk niet te ontkennen, dat de kandidaatstelling en de samenstelling van een kamerfractie een moeilijke opgave is.

Met de frase „van onderen op" is men er niet. Zonder leiding van „bovenaf" zou de kandidatenlijst(en) een bonte verzameling van rijp en groen te zien geven.

Reeds bij het districtenstelsel kon het gebeuren, dat de kiezers van een district nog nimmer van de onder invloed van de leiding der partij gestelde kandidaten hadden gehoord.

Doch thans is dit nog veel meer het geval en „specialisten" worden voorgedragen, van wie de grote meerderheid der leden van de Partij niet eens weet, dat zij tot de geestverwanten behoren.

Het gaat er bij de kandidaatstelling om, een aantal volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer te poten, die de staatkundige beginselen van hun partij kunnen verdedigen, die intellectueel voldoende in staat zijn om het Regeringsbeleid te beoordelen en het budgetrecht uit te oefenen, en die de vrijheid en de belangen van het volk met kracht weten voor te staan.

Daarnaast zou nog gesteld mogen worden de wenselijkheid van een harmonische Kamerfractie en de aanwezigheid van ministeriële figuren.....

Als men eerlijk de samenstelling der fracties obser-

veert ziet men maar al te veel een loslaten der objectieve maatstaven en een rekening houden met allerlei bijmotieven. Kerkelijke, sociale, groeps- en velerlei andere belangen spelen een zo grote rol, dat men tal van kandidaten op verkiesbare plaatsen stelt, die zeker niet uit hoofde van hun politieke eruditie of persoonlijk overwicht daarop aanspraak zouden kunnen maken.

Zelfs is het soms zo, dat enkel het behoren tot een bepaalde richting of maatschappelijke schikking, de doorslag geeft. Hier doet in feite de politieke corruptie reeds, bij de samenstelling van de kandidatenlijsten haar intrede.

Wat moet er dan gedaan worden om tot een meer bevredigend resultaat te komen?

In de eerste plaats zal moeten worden gestreefd naar een sterkere band tussen de kandidaat en de kiezers. Niet een theologische of maatschappelijke, maar een staatkundige binding!

Voorts moet het regeren van een land en de vertegenwoordiging in de Kamer als een levenskwestie voor een land worden gezien. Dit betekent dus ook het welbewust vooropstellen van hen, die over bestuurskwaliteiten beschikken.....

Bij de kandidaatstelling dient er eerlijke leiding van boven af te zijn, maar moet de invloed van de leden van onderen af erkend en gereïaliseerd worden.

Elke vriendjespolitiek is uit den boze.....

En daarom moet bij de kandidaatstelling reeds elke schijn van onoprechtheid en oneerlijkheid worden geweerd en met volle openheid worden gehandeld.

Het volk mag niet alles overzien en misschien soms onbillijk oordelen, het vergist zich bijna nooit in de politieke moraliteit.

Intuïtief weet het de zuiverheid daarvan te peilen.

Wie er op uit is de Staatkunde en de toepassing daarvan in ere te bewaren, wake met een innerlijk sterke intensiteit voor die zuiverheid. Reeds direct bij de kandidaatstelling.”

IN ONS CONTEMPORAIN

MOEILIK EN ONDANKBAAR WERK

De politieke partijen zijn in deze tijd bezig met de samenstelling van de kandidatenlijsten. Dat is een moeilijk en ondankbaar werk.

De K.V.P. moet rekening houden met de verscheidene schakeringen, welke er in de partij zijn, vooral nu de K.N.P. is opgeheven. De K.V.P. heeft steeds veel moeilijkheden bij de kandidaatstelling ondervonden en vrijwel bij iedere verkiezing kwam er wijziging in het reglement voor de verkiezingen.

Ook de Partij van de Arbeid moet met bepaalde factoren rekening houden. Er is nu eenmaal in de partij een Prot. Chr. Werkgemeenschap, een Rooms-Katholieke Werkgemeenschap en een Humanistische. En dan zijn er nog de echte, oude sociaal-democraten, die hun invloed zullen doen gelden.

Zo heeft de A.R. Partij haar eigen moeilijkheden bij de kandidaatstelling, moeilijkheden, die echter ook wel overwonnen kunnen worden. De kandidaatstelling in de A.R. Partij geschiedt wel zeer democratisch. En zeker is het, dat ieder meelevende A.R. invloed op de uiteindelijke samenstelling kan uitoefenen, indien hij van het begin af zorgt op zijn post te zijn, d.w.z. aan het werk van de kiesvereniging deelneemt.

Juist omdat de A.R. Partij een volkspartij in de ware zin van het woord is, zodat zij onder haar leden zo grote verscheidenheid aantreft wat betreft kerkelijke richting als maatschappelijke positie, is het samenstellen van een kandidatenlijst, die zeker niet in de laatste plaats ook een waarborg moet zijn voor een harmonisch samengestelde fractie, verre van eenvoudig.

Het betrekkelijk kleine aantal zetels, waarop zij in de Kamer kan rekenen, verzwakt de moeilijkheden nog. Daarom is juist voor de middelgrote partijen uitbreiding van het aantal Kamerzetels een uitkomst.

Het betoog van prof. Oud over „partij of persoon" verliest veel aan waarde, nu blijkt, dat zijn eigen partij, de V.V.D., de mogelijkheden, welke de kieswet biedt om de persoon meer naar voren te brengen, zij het dan in partijverband, niet benut. De politieke partijen kunnen met achttien verschillende lijsttrekkers voor de dag komen, kunnen dat aantal ook beperken tot drie, vier, vijf of zes lijsttrekkers. Maar de V.V.D. komt er met één! Heeft prof. Oud in eigen kring nu ook gepleit voor het plaatsen van meer dan één persoonlijkheid op nummer één?

Vonken
vliegen
overal

Het gaat niet slechts om het ontslag van de gehuwde ambtenares en ook niet om de mogelijkheid of om de toelaatbaarheid van de arbeid buitenshuis van de gehuwde vrouw. In diepste wezen gaat het toch immers

Om het behoud van een zede...

„De Vrijheid, de Gelijkheid zijn de goden, welke de Rede thans aanneemt; uwe godheden, de onze, welhaast die van de ganse wereld”. Zo spraken de „Bataven” in 1793 tot de conventie te Parijs. De volgelingen van die goden hielden er een heel eenvoudige eredienst op na. Zij namen de vrijheid om ieder die in de misdaad hun broeder niet wilde zijn, te laten cureren door madame Guillotine, om zo de gelijkheid te bereiken. Het is niet gelukt. De revolutie is doodgelopen. Maar de beginselen bleven en de aanhangers braken uit in menigte.

Wij zijn anti-revolutionair. Wij hebben die revolutie-beginselen onderkend en bestrijden ze, tegen de menigte en de tijdgeest in. Maar het is goed, dat wij ons zo nu en dan eens afvragen, of wij aan hun zuigkracht wel helemaal zijn ontkomen.

Zo bijv. die gelijkheid. Het is een mode-woord en lijkt zo onschuldig. Maar het blijft revolutionair. Het leven is ongelijk en veelvormig. Niet de gelijkheid is het kenmerk van de schepping, maar de rijkdom van vormen. De structuren van de samenlevingverbanden zijn verschillend, evenals de karakters van mensen. Alles „naar zijn aard”. Wij krijgen daar nu weer meer oog voor. Massavorming en nivellering worden tegengegaan en afgewezen. Maar is dit voldoende?

Ons hinderden nog wel enkele leuzen, vooral als zij tot dogma worden verklaard. Zo bijv. gelijk loon voor gelijke arbeid, gelijkheid van man en vrouw in de arbeid, enz.

Gezien tegen historische achtergrond bevatten zij een element van waarheid. Dat is hun kracht en de oorzaak van brede verspreiding. Zij hebben ook iets goeds uitgewerkt. Maar zodra zij tot beginsel worden verheven — wat bij ons niet het geval is — of als program worden gebruikt, moet het sein op onveilig staan.

Het C.N.V. heeft de onjuistheid van de eerste leus duidelijk in het licht gesteld. Het waarheids-element wordt niet afgewezen; de werkclassificatie wordt aanvaard, de vergelijkbaarheid der lonen toegepast. Maar tegelijk wordt de wiskundige gelijkheid verworpen, als principe ondeugdelijk verklaard. En in de praktijk wordt ook het behoefte-element ingeschaakt. Loonvorming per bedrijfstak nagestreefd.

Zijn op dit punt klare lijnen getrokken, de verwarring rond het vraagstuk van man en vrouw in het arbeidsproces is nog groot. Het spitst zich toe rond de gehuwde vrouw en het tekort aan arbeidskrachten geeft er nu een pikant accent aan.

De ongehuwde: vroeger pensioen

De ongehuwde vrouw lijkt hierbij weinig moeilijkheden op te leveren. Loon naar prestatie voor haar — er is niets op tegen. Maar toch willen wij hier beginnen met de ongelijkheid die bepleiten voor het zwakke geslacht.

Nu we die laatste woorden neerschrijven, houden ze ons even vast. Wij zeiden niet: het schone geslacht. Dat is een vrijblijvend compliment. Maar het zwakke roept bij de man ridderlijkheid op en wij herinneren ons, dat de overheid tot taak heeft het zwakke te beschermen door handhaving van een goede rechtsorde. Het zwakke geslacht werd eerder onderwerp van sociale zorg dan het sterke. Doch toen waren er al vrouwen — althans dames — die daar-

tegen bezwaar maakten, vanwege de vooropgestelde gelijkheid. Van A.R. zijde werd en wordt dit altijd afgewezen, omdat er wel verschil is: als man en vrouw schiep Hij de mens.

De ongelijkheid die wij voor de ongehuwde werkende vrouw willen bepleiten is: pensionering met zestig jaar. Liefst met de mogelijkheid dat zij langer in dienst kan blijven, want het strakke schema doodt. Maar als algemene richtlijn, als streven, lijkt ons dit noodzakelijk.

Uitbreiding van pensioen voor weduwen — niet voor weduwnaars — beneden de 65 jaar dient ook nagestreefd te worden en vooral een hoger wezenpensioen, dat de kosten van het levensonderhoud benadert. Als een moeder ook de vaderlijke zorg moet uitoefenen is de dwang tot buitenshuis werken een gruwel en grote geldzorgen een te zware extra last.

CONTRA

HET ARTIKEL van mevr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom over de gehuwde ambtenares heb ik gelezen, maar toen de redactie mij vroeg die zaak van een andere kant te belichten, heb ik het niet weer nageslagen, want ik wou er geen persoonlijke discussie van maken, alhoewel een frisse polemiek mij overigens heus wel ligt. Is dat, omdat ik mijn eigen lijn van betogen wou volgen? Of omdat ik het Kamerdebat in dit artikel wilde betrekken? Of... omdat ik de opponent moest zijn van een vrouw? Opvoeding kan soms wonderlijke hebbeligheden — of zijn het vooroordelen? — aankweken. Ik neem de hoed af voor een vrouw en bied haar mijn zitplaats aan. Och arm... ik ben een ouderwetse man!

P. WYBENGA.

Is de strijd voor deze getroffen en niet veel reëler dan die voor de formele rechten van haar, wier huwelijk nog intact is?

Wonderlijke motie

Niettemin, het probleem van de gehuwde vrouw-niet kostwinster komt nu aan de orde. Het is vooral actueel na aanneming van de motie in de Tweede Kamer, waarin gezegd wordt dat de Regering de gehuwde ambtenares niet mag ontslaan. Er is één voorbehoud in aangebracht door mej. De Vink (K.V.P.), nl. „behoudens bij het blijken van misstanden”. Maar hier worden geen incidentele misstanden bedoeld. Pas als tengevolge van arbeid buitenshuis door de gehuwde vrouw het gezinsleven op grote schaal ontwricht zou worden, mag de overheid maatregelen treffen. Zo is de toelichting.

Dit is een wonderlijke motie. Allereerst maatschappelijk gezien.

Het bezwaar dat de gehuwde vrouw het loon van de man zal drukken, is niet sterk. Op het ogenblik helemaal niet, want vele vrouwen en moeders gaan juist weer een betrekking aannemen om bijv. het onderwijs te steunen. Veel moeilijker ligt deze zaak echter in tijden van crisis en depressie. Dan moet de gehuwde vrouw, ook als zij ambtenares is, ontslagen kunnen worden voor de man-kostwinster. De motie houdt daarmee geen rekening. Zij geldt voor altijd.

Het ergst lijkt ons, dat deze motie in strijd is met de maatschappelijke ontwikkeling. Zij bevordert een niet ongewaardijde zaak — verzwakking van het gezinsleven — juist nu de financiële behoefte daartoe minder dwingt, terwijl de behoefte aan menselijke arbeid afneemt. De tweede industriële revolutie is begonnen. Atoomkracht en elektronica lijken binnen afzienbare tijd verkorting van de werkweek mogelijk te maken. De mannen en de ongehuwde vrouwen kunnen het dan wel af. Is de overheid verantwoord nu mede te werken de zede te veranderen in deze richting? En als de vrijetijdsbesteding voor velen nu al een probleem is, dat in de toekomst nog miljoenen meer zal vragen, mag de overheid dan in de hand werken, dat de huiselijkheid ook nog vermindert?

De overheid als werkgeefster

De overheid. Er is nog al nadruk gelegd op het verschil tussen de overheid als werk- en als wetgeefster. Teveel, want in beide gevallen treedt zij op als overheid met haar eigen verantwoorde-

lijheid. Zij heeft een taak ten opzichte van het ontwrichte gezin, zij steunt de pogingen om het verval van het gezinsleven tegen te gaan. Kan zij deze verantwoordelijkheid als een jasje in de kast hangen, wanneer zij als werkgeefster optreedt?

Er is een wonderlijke tegenstrijdigheid in het betoog van mej. Tendeloo. De overheid heeft met het gezin niets te maken, zei zij. Dat is een zaak van de vrouw zelf en haar man. Maar als het over kindbescherming gaat of over subsidiëring van organisaties tot versterking van de gezinsband, dan zal deze afgevaardigde (terecht) het tegen-gestelde beweren.

Het gestelde is ook op zichzelf onjuist. Elke werkgever is verplicht ook ethische motieven in zijn personeelsbeleid op te nemen en heeft terdege te overwegen, of een bepaalde aanstelling wel of niet verantwoord is voor de per-

soon in kwestie. Niet enkel volgens een schema, de vloek van onze tijd. Vooral ook individueel — naastenliefde is heel iets anders dan algemene mensenmin.

Doch de kern ligt nog dieper. Het gaat om de inhoud van de begrippen vrijheid en gelijkheid. De (formele) vrijheid van de gehuwde vrouw en haar gelijkstelling met de man wordt een doel op zichzelf, op de weg van de „vooruitgang”. Waarheen?

Maar het wordt tijd, dat wij ons eigen standpunt formuleren. Al te lang hebben wij anderer opvattingen bestreden.

Na het bovenstaande is het duidelijk, dat wij niets voelen voor een algemeen arbeidsverbod, maar helemaal niets voor een algemeen ontslagverbod voor de gehuwde vrouw.

Geen algemeen arbeidsverbod, want het leven laat zich niet in één regeling vatten. Is het niet wreed, dat een kinderloze vrouw jarenlang haar teleurstelling moet verbijten in een pijnlijk netjes opgeruimde kamer, ook als zij zelf geen zinvolle vrijetijdsbesteding kent? Of dat zij, wanneer haar man jarenlang in een inrichting wordt verpleegd en financiële zorgen rijzen, als diens duurste meubelstuk thuis moet blijven? Mag zij, als de kinderen groot zijn en er een tekort aan arbeidskrachten is, niet helpen of de administratie bijstaan?

Maar zeker geen algemeen ontslagverbod, waardoor kostwinners werkloos blijven terwille van andermans dubbel inkomen en kinderen gedupeerd worden, daar ouders menen dat geld het tekort aan zorg, warmte en liefde vergoedt.

Doch hier rijst de grote moeilijkheid. Een regering regeert volgens algemene regelingen en ambtenaren zijn bang voor uitzonderingen, precedenten. Hier is de particuliere werkgever in het voordeel, omdat de rechtspositie van het overheidspersoneel tot in de perfectie geregeld moet worden, omdat anders de politiek er zich mee bemoeit. Het bedrijfsleven heeft hier meer armslag en dus meer soepelheid. Wij kunnen dan ook niet begrijpen dat er Kamerleden zijn, die elke overheidsregeling dwingend willen opieppen aan de maatschappij. Laat daar in ieder geval de veelvormigheid van het leven de kans om tot haar recht te komen. Het is al erg genoeg, dat bij de overheid naar een compromis moet worden gestreefd.

Twee punten

Twee punten zouden wij in dat compromis bepaald willen zien, liefst met de mogelijkheid tot uitzonderingen op beide. Allereerst, dat de overheid geen moeders in dienst neemt met kinderen

thuis beneden eer bepaalde leeftijd. Vervolgens dat aan de huwende vrouw ontslag wordt verleend.

Het gaat ons om gezin en zede. Niet in de eerste plaats om de overheid als werkgeefster, al moet men het niet te licht achten, als een ambtenares zes weken voor en na een bevalling haar werk niet waarneemt. Maar wel om de kinderen, die op jeugdige leeftijd de moeder zo hoog nodig hebben. Dat begint al met de borstvoeding, die een kind van zes weken toch heus behoeft als dit mogelijk is. En voorts is er de huiselijkheid, de opvoeding en de zorgende liefde, waarin de moeder zo moeilijk te missen is.

Daarnaast is er de normale, de gezonde, de christelijke gezinsopbouw. De heer Stokman deelde mee, dat in Frankrijk meer dan 65 % van de gesalarieerde gehuwde vrouwen kinderloos blijft. Mej. Tendeloo wil aan dit cijfer alle betekenis onttrekken. Voor ons spreekt het boekdelen, omdat wij de schriftuurlijke mensbeschouwing als uitgangspunt nemen. Dit cijfer wordt nog welsprekender als we weten dat bijna 24 % slechts één kind krijgt. Natuurlijk speelt hier de factor van het werk en het dubbele inkomen een rol. Daar is eerst een zekere schaamte bij het zichtbaar dragen van het kind, dan de lange onderbreking van het werk rond de bevalling (met mogelijk ontslag?) en tenslotte de keus tussen de volle zorg voor het kind en het werk buitenshuis.

Zien wij nu, wat de Regering wenste. Geen verplicht ontslag voor de gehuwde ambtenares als zij 45 jaar of ouder is; of wanneer zij haar werk binnen eigen huis kan doen; of wanneer het werk slechts een bijbetrekking is.

Blijkt uit deze opsomming niet duidelijk, dat het Minister Beel ook om het gezin gaat, vooral wanneer het laatste punt met beleid wordt toegepast? Maar dan komt de bepaling, dat de Minister nog voor bepaalde ambten, groepen van ambten of groepen van ambtenaren uitzondering kan maken. Hierin passen niet de ambten, wel de ambtenaren. Met de ambten is het principe verlaten, dat het gaat om het gezin; niet met de ambtenaren, want een bepaling in de geest van: gehuwde vrouwen boven de dertig jaar die minstens vijf jaar getrouwd en kinderloos zijn kunnen in dienst treden bij de overheid, zouden wij niet afwijzen.

De motie-Tendeloo wel. Die wil ieder ontslag mogelijk maken, hoewel — de heer Stapelkamp wees hierop terecht — onze wetgeving bepaalde arbeid voor vrouwen uitsluit, en om de andere redenen die wij aanvoerden.

Vooral, omdat gelukkig de zede in ons volk anders is. In 1947 werkten slechts 35.000 gehuwde vrouwen in loondienst bij derden. Dit cijfer toont overtuigend aan, hoezeer de zede hier gericht is op een gezond gezinsleven. Zal de overheid moeten voorgaan om deze zede te veranderen? Er is een tijd geweest, dat voor deze zede offers gebracht werden omdat het gezinsinkomen laag was en de armoede groot, zodat de bijverdiensten zeer aanlokkelijk waren. Niettemin heeft ze stand gehouden. Nu lijken, in grote lijn en op langere termijn, economische perspectieven geopend om bij de huidige structuur van ons bedrijfsleven de arbeidstijd per week te verkorten. Is het daarom wel verantwoord om toe te geven aan de „Prinzipspreiterij” van enkele partijen en vrouwenorganisaties?

Ook om de vrouw. Want de heerlijkheid van de vrouw ligt niet in de gelijkheid aan de man. Die ligt juist in het anders zijn, in haar vrouwelijkheid, die haar voltooiing en bekroning vindt in het moederschap. Dat is haar eer, dat is haar hoge positie, dat maakt haar heerlijker dan de man.

Voor Dameskleding
van betere klasse
N.V. Modemagazijnen
Gebr. Zwartsenberg
Groningen — Stadskanaal

Verplaatsbare houten
gebouwen
Directie- en schaftketen
Noodwoningen, -scholen
en -kerken
Directie- en schaftwagens
etc.
HOUTBOUW HANBO
HARDINXVELD
Tel. 41 Neder-Hardinxveld

DE NADERENDE STEMBUS

Door
Prof. Dr.
I. A. Diepenhorst

DE over het algemeen zo kalm verlopen beraadslagingen in de Tweede Kamer over de verschillende begrotingshoofdstukken, lijken in een rustig staatkundig jaar, een rustig na-seizoen. Zoals echter in de natuur de wind bij tijden aan nog schaars bebladerde takken rukt, vaart af en toe ook een vlaag door het politieke resterende lommer. Er is zeer beslist politieke roering aanwezig.

Alle partijen werken aan het opstellen van een program van actie, bereiden propaganda voor, kweken fondsen, hebben uitvoerige of beknopter geschriften op stapel gezet. En reeds af en toe worden voorproefjes geboden van wat te wachten staat. Met enige vinnigheid verwijt men elkander eenzijdigheid van voorstelling. Uit verslagen van gehouden partijbijeenkomsten, uit publiek gemaakte redevoeringen valt af te leiden, dat de verschillende partijen elkanders bewegingen met de grootste aandacht gadeslaan.

Geen krachtige pols

BUITEN het parlement, in de geestverwante couranten of periodieken, slaan de voormannen een scherpe toon aan. Geplaatst tegenover het eigen kiezerskorps laten zij zich, zonder de deur der samenwerking voor de toekomst te sluiten, vrijer gaan. Ontglijpt iemand een ongelukkige uitdrukking, een ander bestempelt deze gaarne direct als grofheid, daar het een voordeeltje in de gedachtenwisseling betekent. Oude leuzen worden opnieuw in de verf gezet. Wie zijn oor te luisteren legt, hoort weer van progressiviteit en de plicht hiertoe, van reactie en derzelve noodtoestand. Als binnen het parlement minister Zijlstra het moet ontgelden, daar hij de kapitalistische belangen bij het soda-project zou hebben doen zegevieren, kan, hoe verder men zich van het Binnenhof verwijderd, een te luider verkondiging worden verwacht van de stelling, dat, tenzij het socialisme waakt, wederom als in de dagen van Colijn, de arbeiders het zullen moeten bezuren.

Ofschoon dergelijke beweringen ter karakterisering van het beleid door de laatstgenoemde anti-revolutionaire staatsman gevoerd, even onwaardig als onwaarsachtig zijn, deert zulks hen, die in aantijgingen van dit alhoewel hun politieke kracht zoeken, niet in het minst. Dat zij zelf zich, tijdens de kabinetten-Colijn, in een hoek bevonden en op vele punten een politiek bepleitten waarover door hen thans maar al te gaarne het stilzwijgen wordt bewaard, weerhoudt de politieke agitators van dit slag in geen enkel opzicht om hun inzichten, om hun sociale bewogenheid in de jaren vóór de tweede wereldoorlog hoog te verheffen, terwijl zij zich voor het tijdvak na 1945 het brevet zo niet der onfeilbaarheid, dan toch der voor mensen bereikbare volkomenheid om de hals hangen. Het is zaak het volk te trekken, de kiezer onder de indruk te brengen, het oor der massa te winnen. Voor het winnen der verkiezingen geven de stemmen de doorslag. Vast er van overtuigd dat het socialisme bij uitnemendheid geschikt is, Nederland een rechtvaardige en voorspoedige samenleving te waarborgen, verwacht men veel van een schrille, het kiezerspubliek opschrikende stembussymfonie.

Ligt derhalve, in afwijking van het bij het begin uitgesproken gevoelen, een heftige, electorale worsteling — naar de plechtige uitdrukking luidt — meer in de lijn der redelijke verwachtingen? De indruk overheerst, dat over het algemeen de pols van het politieke leven niet krachtig slaat. De vergaderingen, waarop ter verdieping van het inzicht, politieke onderwerpen die interessant maar niet eenvoudig zijn, aan de orde worden gesteld, trekken weinig belangstelling. De staatkundige hoofdartikelen, welke enige kennis van zaken en wat nadenken verlangen, vinden een gering aantal lezers. Wat nog wel grote zalen vermag te vullen, zijn een massa-bijeenkomst en het debat. De massa-bijeenkomst, die men gaarne deftig, en aan de engelse ziekte toegevend, meeting noemt, want er gaat klaarblijkelijk ongemene bekoring uit van het met vijf- of tien-duizend medekiezers zich in een grote hal verzamelen, teneinde de tienvoudig versterkte stem op te vangen, komend uit het op een afstand van vijftig meter

nauwelijks zichtbare eivormige dan wel knikkerronde hoofd van de fel gebarende, vaag tegen een achtergrond van verkiezingsschilden zich aftekenend silhouet op het spreekgestoelte.

Het debat, waarbij een tweetal politici zich een ganse avond bejiveren om elkander in de hoffelijkste vorm de bitterste waarheden onder de neus te wrijven, is in ons vredelevend vaderland, waarin men zo graag anderen laat vechten, een verfynd genoegen, dat niet velen zich gaarne ontzeggen. Indien dan bovendien de massa-vergadering in de middagpauze door een gezamenlijke maaltijd — bruine bonen of boerekool maken voor veler besef heel wat oratorische langdradigheid goed — en het woordgevecht in de pauze door een weldadige kop koffie tot hoger graad van genot wordt opgevoerd, is straks elke belemmering voor een voldaan huiswaarts trekken, weggenomen.

De kandidaatstelling

NOG een attractie bezit het verkiezingstijdvak: de kandidaatstelling. Ook op hiertoe belegde vergaderingen is het getal van hen, die de presentielijst tekenen, vaak groot. Men heeft dan als hoofdpunt, als hoofnummer mag men wel zeggen, het noemen en bespreken van kandidaten.

Is die niet wat te rechts en die niet wat te links? Zou het niet aardig wezen om eens de aandacht op de allen bekende N.N. te vestigen, wiens vader ook een flinke man was, en bij wie de belangen van de middenstanders veilig zijn? Vanzelfsprekend mogen de boeren niet worden vergeten. Een figuur uit de bankwereld kan nuttig zijn. Een enkele geeft ongeveer te verstaan, dat hij zelf een geschikte kandidaat zou wezen. Met verhoogde gelaatskleur verheft zich een dame om te pleiten ten gunste van haar oom die zo knap is, of voor mevrouw Z, die getrouwd is en waar ze haar man en acht kinderen regeert, genoegzaam bekwaam geacht mag worden om ook in de Kamer een eerste viool te spelen. Daarna verrijst een jongeman, die in naam der democratische gedachte, het enfant terrible der partij — soms is het, ongelukkig voor de partij, zelfs een klas van lastige kinderen — zich voor een kandidatuur in de eerste plaats geschikt acht. Ondertussen heeft een ander gedacht, dat voor sommige betrekkingen zestig jaar de pensioengerechtigde leeftijd is, welhalve hij het snoemmes onder hen, die thans zitting hebben, radicaal wil hanteren. Terstond staat iemand van tachtig op die betuigt, dat het verstand eerst met de jaren komt, en dat de baardelose knaap van zoeven dus niet behoort te wanhopen. Tegen half twaalf verklaart de voorzitter, dat men toch tot besluiten moet geraken, en verzoekt de

leden in verband met het late uur, om aan het bestuur machtiging te verlenen, in overeenstemming met de aan de dag getreden gevoelens, een groenlijst op te maken, een voorstel, dat door de nu gapende aanweziggen graag wordt aanvaard.

Twee soorten kiezers

TOT ongeveer veertien dagen voor de verkiezingsdatum blijft, als regel overigens een groot gedeelte van de kiezers in nagenoeg onbezorgde rust. Op dit tijdstip zijn er wel zoveel plakaten die hem in felle kleuren toelachen, verkiezingsborden die hem de namen der lijsttrekkers inhameren, dat ook de lauweste der stemgerechtigden gevoelt, wat te moeten doen. Hij neemt zelf een raambiljet, of vindt goed dat zijn vrouw er een neemt, loopt voorts drie kwartier achter een muziekkorps aan, blijft echter toch tot twaalf uur weg, want hij heeft een voorwendsel om laat thuis te komen, bezoekt een vergadering en maakt met een buurman ruzie, minder over de partij welke ze zullen stemmen dan over de grootte van het door Kammerleden te genieten pensioen. Op de gewichtige dag zelf sluit hij een weddenschap met betrekking tot de uitslag af, gaat stemmen zegt tegen de leden van het stembureau „het zal me benieuwen” en luistert 's avonds naar de radio, in verband met de weddenschap.

De vurige kiezer daarentegen is maanden in de weer geweest, heeft propaganda-lectuur bezorgd, huisbezoek gedaan, zijn mening links en rechts verkondigd, een serie vergaderingen bijgewoond, borden geplaatst, ouden van dagen opgehaald op de verkiezingsdag. Soms bleek wegtrekkend van nijl, soms paars aanlopend van ergernis over veel wanbegrip en traagheid, loopt hij beslist gevaar af te knappen, dreigt meer dan eens een woede-aanval zich van hem meester te maken.

Wie van deze beide groepen heeft nu, zo kan men vragen, gelijk? Velen, helaas velen, zullen geneigd zijn het op de eerste kiezer te houden. Al die inspanning, de gehele ontplooiende verkiezingsactiviteit houden ze voor tamelijk onvruchtbaar. Hoogstens doen zich verschuivingen van twee of drie zetels voor. Wanneer alle partijen gelijkelijk zich tot het volk richten, en dat volk het beste beloven, als zij allen roepen: „Middenstanders luistert! Boeren spitst de oren! Belastingbetalers weef! Arbeiders houdt u er van verzeerd!” hebben zij allen waarschijnlijk evenveel of even weinig recht van spreken, of op zijn best de een iets meer en de ander iets minder recht. Het is in deze gedachtegang dwaas, zich voor betrekkelijk geringe veranderingen in de bestaande politieke verhoudingen zo druk te maken. De vurige

kiezer is de dwaze kiezer. Bezadigheid, terughouding, voorzichtigheid zijn altijd goede vaderlandse deugden geweest. Wat denkt men trouwens dat er politiek voor een klein land nog bereikbaar is? Men wordt toch meegezogen door de grote mogendheden op haar dulle tocht met onbekende bestemming.

De achtergrond

HOE aannemelijk deze redeneringen ook mogen worden voorgedragen, ze zijn onjuist. Wie tot de achtergrond van Nederlands inderdaad voor het oog niet bijzonder felle staatkundige tegenstellingen vermag door te dringen, wie doortoot tot de kern van een, oppervlakkig beschouwd, vrij eentonige verkiezingsstrijd, ontdekt dat het om grote dingen gaat. Misschien dat dit zelfs, dat deze ontdekking door onze in weerwil van uitschietende hartstochten toch altijd overheersende politieke gematigheid, bevordert wordt. Wij zijn afkerig van het „te”. En de kiezers al naar gelang van hun leeftijd en aantrekkelijkheid omhelzend, op de schouder kloppend of de hand schuddend kandidaat, die, zoals in de vorige eeuw in Engeland gebeurde, op één campagne 10.000 kussen uitdeelt, gaat ons wat te ver. Een met behulp van knokploegen verkregen gunstige uitslag evenzeer. Wij zijn meestal vrij nuchter. Het is te hopen, dat deze nuchterheid ons besef doen, dat de naderende verkiezingen zullen beslissen of Nederland zich in liberale, in socialistische, in rooms-katholieke of in reformatorische richting zal ontwikkelen.

Is dat te kras uitgedrukt? Nog niet eens alles werd gezegd. De communisten nemen eveneens aan de verkiezingen deel en wat zij voor Nederland wensen, kan duidelijk zijn. Ik denk hier niet aan de f. 8,75 die een chocolade-reep, de 18 gulden die een kilo varkensvlees, de 2000 gulden die een wollen pak in Rusland kosten. Ik denk wel aan de Russische staatsalmacht.

Maar nu rijst er een grote, moeilijke. De gemiddelde Nederlandse kiezer, de gewone Nederlander, hetzij man of vrouw, weet dikwijls niet die door mij genoemde keuze niet goed raad. Liberalisme en socialisme spreken hem allesbehalve toe. Wat rooms-katholicisme of hervorming met de politiek te maken hebben, ontgaat hem. Gewone, doorsnee kiezers begrijpen beter een Engels minister-president als Lord Melbourne, die eens zei, dat de wereld door dwaasheid, ijdelheid en zelfzucht wordt geregeerd. Waarom zouden zij niet was egoïstisch mogen zijn? Alles draait toch om macht, geld, geluk. Zou het niet het verstandigst wezen om het geluk te beproeven daar, waar het meeste geld beschikbaar, de grootste macht verkrijgbaar lijkt? Beginselen, politieke beginselen — zich daarvoor druk te maken en dat in een door dwaasheid, ijdelheid en zelfzucht geregeerde wereld, zou te mal zijn om los te lopen.

Politiek een heilige zaak

EN toch, deze kiezers moeten worden bereikt. Hun dient duidelijk gemaakt dat de mens bij brood alleen niet leven mag, dat macht en geld geen beslissende stem behoren te hebben; dat waarheid, recht en liefde ook in staatkunde gaan boven het oefenen van heerschappij, het zoeken van persoonlijk voordeel, het najagen van eigenbelang. Evenwel, hen te bereiken is voor politieke partijen, voor christelijk politieke partijen vaak onmogelijk. Daartoe dient een beroep gedaan op kerk en christendom. Daartoe zouden eigenlijk de vurige kiezers christelijke kiezers moeten wezen, die meer door hun voorbeeld dan door hun verkiezingsactiviteit, tonen, wat her drijft.

Dit is méér befoegd. Een der bekendste hoogleraren van de voor enige tijd jubilerende Vrije Universiteit, Bavinek, heeft eens uitgesproken, dat politiek een heilige zaak is. Het moet in dit verband nog iets anders worden uitgedrukt. Eerst wanneer politiek opnieuw een heilige zaak blijkt, is er hoop, dat de reformatorische, de evangelische staatkunde, wat zeggen wil als het goed is, de ongedeelde reformatorische, de ongedeelde evangelische staatkunde in Nederland zich op waarlijk overtuigende wijze weer zal geldend maken.

Naast vele andere ziekten en kwalen die vooral des winters erger voorkomen, behoren de kwalen en ziekten der ademhalingsorganen wel tot de voornaamste!

Bronchitis - Astma - Hardnekkig hoesten - Verslijming van borst en longen - Ademnood - Vastzittende koude en vele andere klachten en kwalen der ademhalingsorganen worden op volkomen onschadelijke en afdoende wijze behandeld en genezen door het wonderbaarlijke natuurgeneesmiddel

„BRONCHIALINE”

„Bronchialine” geeft direct al verlichting tegen de hinderlijke klachten, lost de slijmen op, geeft onbelemmerde ademhaling bestrijdt de lastige en afmattende hoest, doodt de gevaarlijke bacteriën en microben en voert langzaam maar zeker tot een afdoende en blijvende genezing der hinderlijke bronchiale aandoeningen. Gebruiksaanwijzing is: slechts drie keer daags één theelepeltje „BRONCHIALINE” in te nemen voor het eten op iets warm (thee, melk, water). Prijs kuurflacon f 12,75; Proefflacon f 5,25, franco huis toegezonden na ontvangst van bestelpostwissel of girobiljet. GIRO No. 428.302. Rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden. ALLE BESTELLINGEN, GELDZENDINGEN, BRIEVEN ENZ. UITSLUITEND EN ALLEEN RICHTEN AAN:

Homoeopathische Geneesmiddelen Centrale

Afdeling C

POSTBUS 9, UTRECHT

Tel. K 3402-3648 (ook na 18 uur)
Hoofdkantoor

Tel. K 30-23396
Magazijn

Tel. K 3402-4169
Laboratorium

WIL WAARDEREN HET GOEDE VAAK DAN PAS...

ALS WIJ HET REEDS VERLOREN HEBBEN !!!
ZO GAAT HET OOK DIKWILS MET ONZE GEZONDHEID !!!
HET IS VOOR IEDER ZO GESTELD
GEZONDHEID IS MEER WAARD DAN GELD !!!
Vraagt voor andere gevallen gratis brochure aan Postbus 9, Utrecht

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen beslist alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648.

GUY MOLLET

een Fransman, die op de
voorgond gaat treden

UIT DE VERWARRING, die de verkiezingen van het begin van dit jaar in Frankrijk hebben gesticht, is een politicus naar voren getreden, waarmede voortaan ernstig rekening gehouden zal moeten worden. We bedoelen hiermede niet Pierre Poujade, maar de 50-jarige vroegere leraar Guy Mollet. Als leider van de Franse socialistische partij zal hij waarschijnlijk de eerste Franse politicus worden, die dit jaar door president Coty zal worden aangezocht, te trachten een nieuw kabinet te vormen. Althans, zo was de stand, toen we dit artikel schreven.

Bij de verkiezingen van 2 januari gingen de socialisten van Mollet samen met het gedeelte der radicaal socialisten, dat achter Mendès France stond. Mollet veroverde 94 zetels en Mendès France 50. De socialisten verenigden bijna een half miljoen nieuwe stemmen op naam van hun partij, maar tengevolge van het merkwaardige verkiezingssysteem verloren zij in totaal acht zetels..... En de communisten, die niet in stemmenaantal vooruit waren gegaan, veroverden — dank zij datzelfde systeem — ongeveer 50 nieuwe zetels.....

Voor Mendès France — met zijn 50 zetels — waren de verkiezingen zeker geen succes. En het rechtse Republikeinse front van premier Faure heeft het er al niet beter afgebracht. Mollet voelt niets voor een nationaal kabinet van alle democratische par-

tijen. Dat zou opnieuw tot verstarring leiden, zo vreest hij. Als overwinnaar is hij van mening, dat het links Republikeinse front alleen een kabinet moet vormen. Hij liet — uit tactische overwegingen — in het midden, of hijzelf of Mendès France premier zou worden.

De Franse politici, die niet tot het linkse Republikeinse front behoorden, waren geschokt. „Een meerderheid krijgen is hetzelfde als trouwen”, zeiden zij. „Daar is meer dan één partij voor nodig”. Maar Mollet liet zich niet van de wijs brengen. Hij antwoordde, te beseffen, dat een kabinet van het linkse Republikeinse front een wankel bestaan zou hebben, maar voegde er aan toe, dat dit hem niet afschrikt. „We zullen met een programma op korte termijn voor de dag komen en alle partijen moeten maar zien of ze er vóór of er tegen zijn”, was zijn bescheid.

Het is duidelijk, wat Mollet voor ogen staat: hij hoopt, dat de communisten hem in de Nationale vergadering zullen steunen, als hij om een mandaat als premier vraagt. Het is nog niet zeker, of de communisten dit zullen doen, omdat Mollet hun verzoek van de hand wees, een „volksfront”-kabinet te vormen. De verklaring van de oude communist Marcel Cachin, dat zijn kameraden Mollet en Mendès France in elk geval zouden steunen bij de vorming van een kabinet, werd prompt door het partijbestuur tegengesproken.

Wordt Mollet inderdaad premier, dan zal hij voortdurend afhankelijk zijn hetzij van de communisten, hetzij van de niet tot het links republikeinse front behorende democratische partijen. Gaat het om buitenlandse aangelegenheden, dan is hij aangewezen op de aanhangers van Faure. Zijn er binnenlandse kwesties mee gemoeid, dan moet hij steun zien te vinden bij de communisten. En er is weinig voorstellingsvermogen voor nodig om te beseffen, dat het niet eens lang hoeft te duren, of er komt een kink in de kabel.

Mollet is de zoon van een eenvoudige wever, die stierf, toen Guy nog een jongen was. Moeder Mollet moest hard werken om mogelijk te maken,

Ja, misschien was het nog het beste, met Willem zelf te gaan praten. Dat had hij al eerder moeten doen... Maar sedert hij zekerheid gekregen had, dat zijn zoon de traditie niet wilde voortzetten en geen boompje plantte ter gelegenheid van de geboorte van de stamhouder, had hij met Willem niet meer tot een intiem en vertrouwelijk gesprek kunnen komen. Nu zou het er evenwel van moeten komen; hij zou Willem klem moeten praten, hem duidelijk moeten maken, dat heel veel historisch gegroeid was en dat daar rekening mee gehouden diende te worden. Willem, zo zou hij zeggen, doe mij één dienst, ja, bewijs je vader één grote dienst: Stel je niet kandidaat voor de gemeenteraad! Laat dat baantje liever over aan mannen als Timmermans en Vuurland, die zijn er kundig in geworden door de jaren. Inderdaad, zó zou hij Willem dienen aan te pakken.

Op een avond nam hij het besluit om zijn voornemen ten uitvoer te gaan brengen. De jonge Melchior was reeds het huis uit gegaan; die ging tegenwoordig na het avondeten dikwijls de deur uit zonder te vertellen, waar hij heen ging. Aaltje was naar de meisjesvereniging.

„Ik ga even bij Willem kijken,” zei Lijnegang tot zijn vrouw.

„Ik wou, dat ik beter ter been was, dan zou ik met je meelopen, Melchior. 't Is al weer drie weken geleden, dat ik ons kleinzootje voor 't laatst gezien heb. Willem en Celia komen de laatste tijd weinig hier over de vloer.”

„Morgen zal ik de buurman vragen, of hij je nog eens met de jeep bij Willem wil brengen,” beloofde Lijnegang.

„Blijf dan nu liever thuis, dan gaan we morgen samen.”

„Nee, vrouw. Ik wil met Willem praten, ik voel dat de tijd er nu rijp voor is. Daar wil ik het met hem over hebben.”

„Ach, Melchior, maak het je niet zo moeilijk...”

Hij keek zijn vrouw verrast aan.

„De dingen benuwen me, ze knauwen aan mijn rust”, sprak hij klagend. „Ik kan niet verkroppen, dat ze tegenwoordig willens en wetens de verkeerde kant opgaan. En Willem wijkt ook al af, hij heeft zonderlinge ideeën over een brug en wegen en fabrieken en zo. Ik zal er nooit in kunnen berusten. Geloof me, als Willem in de gemeenteraad komt, zal hij glashard vóór durven stemmen als het gaan zal over de vraag of er in onze gemeente fabrieken toegelaten zullen worden. Hij zal ja zeggen, daar ben ik zeker van. Waarschijnlijk zal hij zich beroepen op de zozeer veranderde tijdsomstandigheden en op de bevolkingstoename in Nederland; dat doet de burgemeester trouwens ook. Willens en wetens zal Willem vergeten, dat dit vanouds een landbouwgebied is boven fabrieken en woonhuizen. Hij zal ook vergeten, dat hij op deze manier het graf voor zijn kind graaft, want de kleine Simon zal, als hij eenmaal groot is, misschien geen are weiland meer kunnen kopen of pachten in deze buurt.”

„Je moet je niet zo opwinden, Melchior. Willem is toch oud en wijs genoeg, nietwaar?”

„Oud genoeg wel. Maar niet wijs genoeg, helaas. Zou jij soms willen, dat ik zei: Ze doen maar, het zal mijn tijd wel uitduren? Zou jij dat willen, vrouw? 't zou glad verkeerd zijn, zo'n opvatting mag een principiële mens er niet op nahouden. En nu ga ik.”

Lijnegang voegde de daad bij het woord. Hij verliet het woonvertrek en ging... Hij ging, doch de boerderij van Willem heeft hij niet bereikt.

Het was een stille avond, de nachtelijke stilte had zich over de landen gelegd. Soms klonk even in de verte het bassen van een kettinghond. En ergens, verloren in de eenzaamheid, loeide een koe. De lantaarns plekten in hun dode roerloosheid cirkels van bleek licht op de weg.

Al tamelijk dicht bij de boerderij van Willem zag Lijnegang twee mensen met elkaar praten. Ze stonden, geleund op hun fiets, onder een lantaarn, zodat het licht bovenop hen viel.

Toen Lijnegang het tweetal naderde, trachtte hij te ontdekken, of het bekenden waren. Het waren nog jonge mensen, een jongen en een meisje, dat zag hij al.

Plotseling ging er een schok door hem heen... Hij herkende zijn jongste zoon! Bijna op hetzelfde ogenblik kreeg hij de zekerheid, dat de andere, dat meisje, de dochter van de ingenieur was. Hij herkende haar aan de zonderlinge mantel, waar ze vaker mee door het dorp liep te wandelen. In het licht van de lantaarn herkende hij eveneens haar kapsel: heur haar was enigszins zonderling omhoog gekamd - hij had er in de kerk weleens onopgemerkt naar zitten kijken.

Daar stond de jonge Melchior te praten met dat wildvreemde meisje!... Hoe was het ter wereld mogelijk, dat de jongen aanspraak zocht met zo'n kind uit de stad? Dat meisje haar vader had de leiding bij het bouwen van de brug. Ineens wist Lijnegang zekerder dan ooit te voren, dat ook de jonge Melchior aangetast was door de vreemde geest van de naoorlogse tijd.

Lijnegang bleef een ogenblik staan, verbijsterd. Toen keerde hij zich met een ruk om. Bijna dravelings liep hij weg, de kant op vanwaar hij gekomen was.

„Ach, Here, waarom moet ik zo bitter lijden?” klaagde hij binnensmonds. „Waarom moet mij alles ontglippen en wat heeft die vreemde nieuwe tijd te betekenen?”

Ontreëdder ging hij door de stille avond en de gedachte kwam in hem op, dat hij eigenlijk niet meer thuishoorde in deze schokkende naoorlogse tijd.

De jonge Melchior en Paula Santemeijer — want de oude Lijnegang had het goed gezien: zij waren het inderdaad — hadden de boer niet herkend. Weliswaar had de jonge Melchior een donkere gestalte opgemerkt, die zich nu plotseling omgekeerd had en weggelopen was, doch in deze figuur had hij niet zijn vader herkend.

dat haar zoon ging studeren. Hij was al vroeg een vurig aanhanger van het socialisme, zo lezen we in Time. Spoedig kreeg de bejaarde Léon Blum hem in de gaten en dank zij de goede opleiding, die zijn moeder hem had laten geven, werd hij secretaris-generaal van de socialistische partij.

Na de bevrijding was het met de socialistische partij in Frankrijk langzaam bergafwaarts gegaan. De leiders namen zitting in rechte kabinetten en de teleurgestelde socialistische kiezers liepen in grote hoeveelheden over naar de communisten.

Hieraan maakte Mollet een eind. Sinds

1951 nam zijn partij gedurende vier jaar aan geen enkel kabinet deel. Mollet voelt evenwel ook niets voor een samengaan met de communisten. Men beweert wel, dat hij hen eenvoudig als „vertegenwoordigers van de Sowjetunie” beschouwt.

Mollet steunt de gedachte van een Verenigd Europa. Hij was voorstander van het Europese leger (en neemt Mendès France nog altijd kwalijk, dat hij dit heeft laten sneuvelen). Ook vindt de Navo een steunpilaar in hem. „Als er in 1939 vijf Amerikaanse soldaten in Europa waren geweest”, zo redeneert hij, „zou er nooit iets gebeurd zijn.”

Kort samengevat is Mollet's standpunt ten aanzien van de kabinetsformatie het volgende: „We nemen tegenover alle partijen — ook die van de communisten — dezelfde houding aan. We willen ons kabinet levensvatbaar maken, maar we voelen niets voor koehandel”. Met andere woorden: Mollet zal alle steun aanvaarden, die hij maar kan vinden en hij hoopt, dat hij dit lang kan volhouden.

Is dit niet het geval, dan is het niet onmogelijk, dat er in Frankrijk binnen niet al te lange tijd opnieuw verkiezingen worden gehouden, wellicht op basis van een nieuwe kieswet.

Met een hart, dat vervuld was van een wonderlijke vreugde, reed hij nadien met Paula Santemeijer naar het dorp. Voor het huis van de weduwe Bijster namen zij afscheid van elkaar. Alleen maar een handdruk — maar toen hij haar kleine hand in de zijne voelde, ging er een schok door hem heen. De jonge Melchior wist het nu heel zeker: Hij had Paula Santemeijer lief! Een onzegbare vreugde doorzinderde hem, doch gelijktijdig kwelde hem de vraag, hoe zij over hem zou denken.

Zij was vriendelijk tegen hem geweest, vriendelijk vooral in haar mededelingen over Roelie, die zij in de stad meermalen ontmoet had. Zij had met hem gesproken op een wijze, alsof zij al heel lang goede bekenden van elkaar waren. Maar zou zij voor hem voelen wat hij voor haar voelde? De jonge Melchior wist het niet, want zij had zich hierover niet uitgelaten, ofschoon zij hem wel weer geprezen had over het feit, dat hij die zaterdagavond de opzichter te hulp geschoten was. Hij op zijn beurt had niets durven zeggen over de gevoelens, die hem beheersten. Enkele keren tijdens het gesprek had hij gedacht: — Nu zal ik het zeggen, ja, nú zeg ik het... Doch een grote schroom had hem bevangen en hij had gezwegen.

De jonge Melchior reed het erf van de Lindenburg op. Toen hij zijn fiets in de schuur gezet had en de deur sloot, trad ineens zijn vader te voorschijn uit de duisternis van de hooiberg.

„Ik heb je gezien,” barstte Lijnegang los. „Je stond met de meid van de bruggenbouwer te praten! 't Is schande, dat je aanspraak zoekt met dat wildvreemde volk! Ze vernielen ons weiland en ons dorp, ze hebben m'n vier bomen omgekapt, maar jij... jij heult met die lui? En het kan je niets schelen, dat die deerne uit den vreemde komt en dat het een stadse nuf is!”

De jonge Melchior stond ontdaan tegenover zijn vader. Even laaide er woede in hem op.

„Deertje? Zij een stads nufje?” vroeg hij met overslaande stem. „Je moest eens weten, hoe degelijk Paula Santemeijer is!”

„Zij is geen gezelschap voor jou! Ik wil niet hebben, dat je nog een woord tot die meid zegt!”

„Bedaar maar, vader,” zei de jonge Melchior, die zijn kalmte begon te herwinnen. „Je moet je er niet over opwinden, dat ik met het meisje van de ingenieur stond te praten.”

„Dat doe ik wèl! Denk er goed aan, dat ik dat niet hebben wil!”

De jonge Melchior zei niets meer. Hij wrikte nog wat na aan het hangslot van de schuurdeur. Zijn vader liep het huis in en even later volgde de jonge Melchior ook.

Moeder schonk koffie voor hen in. Haar ogen gericht op haar man, vroeg zij nadien:

„Wat ben je gauw terug! Was bij Willem en Celia alles goed? Gaat het met de kleine toch ook naar wens?”

„'t Is alles best bij Willem,” antwoordde Lijnegang stroef. Het stuitte hem tegen de borst, dat hij een leugen te baat moest nemen; hij wilde zijn vrouw echter niet vertellen, dat hij halverwege teruggekeerd was en daardoor Willem en Celia niet gezien of gesproken had. Met een strak gezicht dronk hij zijn koffie op.

De jonge Melchior greep de krant en ging wat zitten lezen — maar zijn gedachten waren bij de ingenieursdochter.

Vrouw Lijnegang trachtte telkens het gesprek weer op Willem en Celia terug te voeren, maar dit gelukte niet. De oude Melchior bleef ontwijkende antwoorden geven.

Even over half tien keerde Aaltje terug van de vergadering van de Meisjesvereniging. Zij had nieuws gehoord: Johan Raatslag zou voor het gerecht moeten verschijnen. Die vechtpartij op die zaterdagavond zou toch nog een lelijk staartje voor hem kunnen hebben. De jonge opzichter met het fatterige snorretje — „die vent met de schoenpoetsveeg onder zijn neus”, zo noemde Aaltje hem — was weer helemaal hersteld, maar zijn gezicht vertoonde een vurig litteken en Greetje Paans had beweerd, dat zij haar vrijer er des te liever om had.....

„Ik hoop maar, dat Johan er zonder straf afkomt,” zei Aaltje. „Stel je voor, dat hij een hoge boete te betalen zou krijgen! Het zou wat moois zijn, als de verwaande opzichter van Greetje vrijuit zou gaan. Want eigenlijk is hij de oorzaak van die vechtpartij geweest! Hij was naar de zanguitvoering gekomen met het doel om ons uit te dagen. Ik kan me goed voorstellen, dat het Johan die zaterdagavond te machtig werd.”

Lijnegang knikte. Betekende dit, dat hij geheel akkoord ging met wat Aaltje gezegd had? Maar de jonge Melchior keek zijn zuster streng aan en zei, dat zij niet kon oordelen over een zaak, waar zij zelf niet bij geweest was. „En mishandeling deugt niet,” voegde hij er aan toe. „Vechtpartijen zijn nooit goed te praten.”

„Weet ik wel,” mokte Aaltje. „Je denkt toch zeker niet, dat ik een mishandeling goedkeur? Maar er is verschil in wie het doet en wáárom hij het doet. Ik was er niet bij, maar ik heb er een heleboel jongens over horen praten. Ze zeiden allemaal, dat de opzichter en Greetje het er naar gemaakt hadden.” Toen begon zij snel over iets anders te praten, want zij begreep heus wel, dat de jonge Melchior het niet met haar eens was. Dat zag ze aan zijn gezicht.

„Ik heb een oproep gekregen om als getuige te verschijnen,” zei hij.

Alle drie keken ze hem verrast aan. In moeders ogen meende de jonge Melchior zelfs schrik te ontdekken.

(wordt vervolgd)

Langzaam maar zeker groeit de Benelux-samenwerking

EEN PAAR WEKEN GELEDEN is het Comité van Ministers uit de Beneluxlanden bijeen geweest. Dit Comité is zoals bekend, enige jaren geleden ingesteld om over lopende vraagstukken betreffende de Benelux van tijd tot tijd van gedachten te kunnen wisselen.

Op deze bijeenkomst werden op een tweetal gebieden besluiten genomen, die voor de verdere verwezenlijking van de economische unie tussen de drie landen van groot belang zijn, t.w. ten aanzien van de gemeenschappelijke handelspolitiek en de uitwisseling van arbeidskrachten. Voor een juist begrip van de op deze bijeenkomst bereikte resultaten is het nuttig in het kort nader in te gaan op de achtergrond.

Een economische unie tussen een aantal landen houdt in beginsel drieërlei in. Een vrije uitwisseling van goederen, een vrije circulatie van kapitaal en een onbelemmerde uitwisseling van arbeidskrachten. M.a.w. invoerrechten en andere handelsbelemmeringen zijn opgeheven, beperkingen op het kapitaalverkeer zijn geheel afwezig, terwijl het de inwoners uit de uielanden vrij staat zonder voorafgaande vergunningen een werkring in een van de andere deelnemende landen te aanvaarden. Om een en ander mogelijk te maken moet evenwel aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. In de eerste plaats moet ervoor gezorgd worden, dat er tussen de door de regeringen van de uielanden gevoerde economische politiek geen al te grote verschillen bestaan. Dit is noodzakelijk om te voorkomen, dat het economische verkeer zich eenzijdig gaat ontwikkelen. In de eerste jaren na de oorlog b.v. zou het in verband met het verschil in binnenlandse economische politiek, dat samenhangt met de geheel verschillende economische situatie in de afzonderlijke landen, niet mogelijk geweest zijn een economische unie in werking te doen treden.

DAARNAAST IS EVENWEL ook een gemeenschappelijke handelspolitiek t.o.v. derde landen onontbeerlijk. Zolang immers geen overeenstemming op dit gebied bestaat, kan het onderlinge handelsverkeer bezwaarlijk geheel worden bevrijd van alle belemmeringen. Indien er b.v. goederen zijn, die vrij in het ene land ingevoerd kunnen worden, en in het andere land niet, zullen deze produkten aan de grens van de twee landen aan een controle onderworpen moeten blijven. Zou dit niet het geval zijn, dan zou het betreffende produkt via het land, dat vrije invoer toestaat, in het andere land, dat nog controle uitoefent op de invoer van het produkt, worden geïmporteerd. Zorgt men nu voor een gemeenschappelijke politiek t.a.v. de invoer uit derde landen, dan kunnen tevens ook uit dien hoofde nog gehandhaafde controles op het handelsverkeer tussen de uielanden komen te vervallen.

Zoals bekend, zijn door de Benelux-regeringen ook op dit gebied belangrijke vorderingen gemaakt. Gemeenschappelijke lijsten van goederen, die vrij uit de landen, behorende tot de Organisatie van Europese Economische Samenwerking en uit het dollargebied in de Benelux kunnen worden ingevoerd, kwamen reeds tot stand. Hierdoor kunnen deze goederen vrij binnen het Beneluxgebied circuleren.

De op deze bijeenkomst van Beneluxministers genomen besluiten op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek dienen in het licht van het bovenstaande te worden gezien. Door de totstandkoming van gemeenschappelijke vrije invoerlijsten uit derde landen is het nu ook mogelijk geworden gemeenschappelijke handelsovereenkomsten te sluiten. De Ministers hebben hiertoe vorige week een formele beslissing genomen. Binnenkort zullen, nadat hiervoor de noodzakelijke technische regelingen zijn getroffen, de eerste Beneluxhandelsdelegaties onderhandelingen met andere landen gaan voeren. Zowel voor de

versterking van de interne positie als voor de externe positie van de Benelux is deze verdere ontwikkeling in de gemeenschappelijke handelspolitiek van grote betekenis.

EEN TWEEDE ONDERWERP, waarover een besluit is genomen betreft het arbeidsverdrag. Tot op heden waren in tegenstelling tot het handelsverkeer en het kapitaalverkeer t.a.v. de uitwisseling van arbeidskrachten nog geen maatregelen genomen. Door de bereikte overeenstemming over een arbeidsverdrag is nu ook op dit gebied de grondslag gelegd voor het bereiken van vooruitgang. Weliswaar zal het verdrag na goedkeuring door de parlementen nog niet direct in werking behoeven te treden, men mag echter niet aannemen, dat er ondertussen niets zal worden gedaan. Verwacht mag worden, dat er een interne regeling op dit gebied zal worden getroffen.

16 JAN.

„En weet jij, waarom Rusland die ijsbreker nodig heeft? Nog wel een met atoomaandrijving? Weet je dat? Of weet je dat niet?”

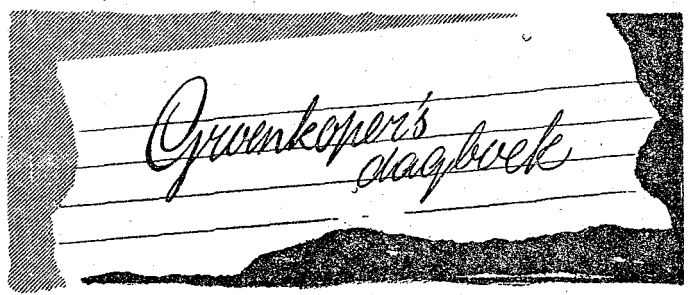
Als ik op maandagmorgen met zulke vragen bestormd word, ben ik meteen murw. Ik weet niet, of ik het u al eens verteld heb, maar ik kan niet tegen de maandagmorgen. De hele maandag vind ik trouwens iets om over te slaan. En dan komt mijn buurman met ons beider lijfblad, dat hij zo juist in alle vroegte uit de bus gewrongen heeft, als een grootinquisiteur op me af en stelt me enkele vragen, welke president Eisenhower nog niet eens kan oplossen.

Ik hield mij kalm. Ik zei alleen: „Wat zei je daar?” Dat is tactiek. Dat betekent uitstel. Dan moet de aanvaller de vraag herhalen en intussen kan de ander nadenken. Enfin, de buurman herhaalt zijn vragen, waarop ik zei: „En dat weet jij niet? Dat moet je aan mij vragen? JIJ aan MIJ? Dat is ook tactiek. Maar je moet het wel vlug spelen, anders verliest het effect. „Ja, dat vraag ik JIJ”, zei buurman, al helemaal afgelopen. Zo afgelopen als mijn wakker op maandagmorgen. Waarop ik pijnlijk — want dat kan ik, al zeg ik het zelf — antwoordde: „Om de koude oorlog te winnen”. Nou, daar had buurman niet van terug. Maar ik was wakker. Ik zeg: „En kan jij me vertellen, waarom ze in Rusland de produktie van eieren met 154 procent moeten — herhaal: moeten — opvoeren?” Dat wist buurman natuurlijk niet. HIJ was nu murw. „Nee”, zei buurman, „dat weet ik nie” (hij komt uit Brabant). Ik zei: „Omdat ze eieren voor hun geld gaan kiezen”.

Mijn maandagmorgen was goed. Maar dat was ook hard nodig.

17 JAN.

Je kunt natuurlijk zeggen en altijd weer zeggen: „Daar betaal ik m'n belasting voor”. Dat dacht die mijnheer in Brighton in Engeland waarschijnlijk ook. Hij zag een beetje rommel thuis en vroeg meteen hulp van de politie, want zeide hij — „mijn huis is overhoop gehaald”. Dan moet je net in Brighton komen, daar houden ze niet van halve maatregelen. Loeiende sirenes deden de mensen van de weg stuiven. Politie-auto's raasden naar het zogenaamde overhoop gehaalde huis, waar de zoon des huizes de naar binnen duikelende agenten mededeelde, dat hij de schuld van

de hele herrie was. Hij had namelijk naar z'n boordknoepje gezocht. Als u nu denkt, dat die jongen voortaan overhemden met vaste boord zal gaan dragen, zoals „op het continent” reeds lang mode is, dan vergist u zich. De politie was ook niet nodig. Want zij is het volkomen eens met de vader. Hij betaalt er zijn belasting voor, dus heeft hij recht op alle service. Dat zeg ik. Engeland is een vreemd land.

18 JAN.

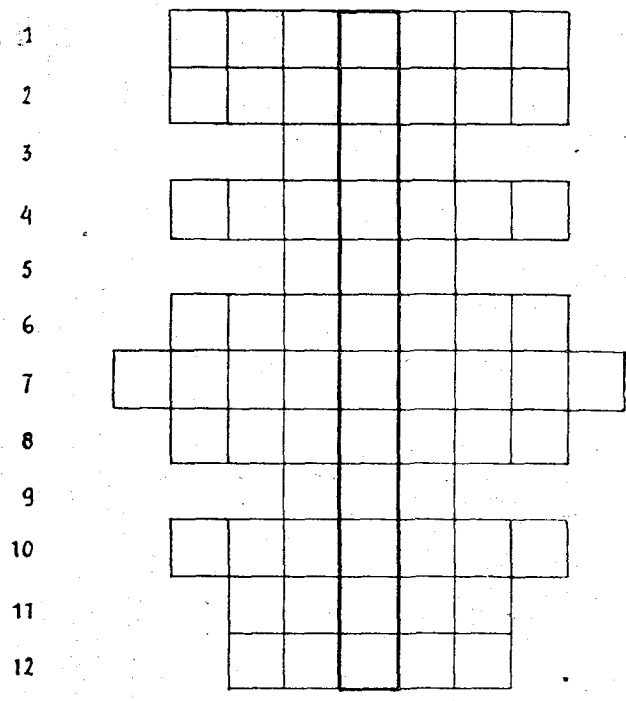
Ik kan best de zon in het water zien schijnen, maar om nu zo te juichen over het feit, dat een 91-jarige Appingedammer nog op een bromfiets rijdt, nee. Mijn lijfblad publiceert dat nieuws met een grote kop. Natuurlijk is het nieuws, maar om er nu blij mee te zijn?

Boven je 90ste moet je niet meer op een brommer, vind ik. Hoewel ik zelf niet brom en ik in mijn familie ook niemand ken, die op het ogenblik bromt of ooit voor korte of langere tijd gebromd heeft, kan ik mij voorstellen — een mens moet ook wel eens ruim kunnen denken — dat er velen zijn, die per sé willen brommen. Nu zijn er in Nederland velen die in het verkeer wel zo verkeerd zijn, dat zij moeten brommen, of ze willen of niet. Maar om nu vrijwillig te brommen, na je 90ste jaar. Dat vind ik spotten met je 91ste verjaardag. En dan nog een brief, waarin uitgemakkt werd wie de oudste bromfietser van Nederland was. Nu, dat ben je op zo'n manier niet lang, wat ik u allen brom.

19 JAN.

Vermoed van het Partijconvent weergekeerd. — Nieuwe tijden, nieuwe namen. Vroeger zat ik in Tivoli, dat sinds generaties een gedegen naam had in onze kring. Niemand wist, dat Tivoli bij Kopenhagen een uitgaanspark was. En wie het wist, praatte er niet over. Maar nu zaten we in Esplanade. Aangezien er al 315 amendementen waren binnengekomen had ik ge-

PUZZEL

De middelste letters vormen van boven naar beneden gelezen een bij de reorganisatie ingesteld orgaan van onze partij.

1. Voorzitter van het C.N.V.
2. Land achter het IJzeren Gordijn.
3. Eiland met een A.R. meerderheid.
4. Spook of schim bekend uit de parlementaire geschiedenis.
5. Rivier, waarop de akte van Mannheim betrekking heeft.
6. Ontwerp.
7. Staatsman die zijn land vertegenwoordigt.
8. Plaats in Nederland door een Russische tsaar bezocht.
9. Afkorting van een partij in België.
10. A.R. wethouder van Rotterdam, die onlangs 65 jaar is geworden.
11. Stad waar Karel de Stoute in 1477 sneuvelde.
12. Bloem.

kán) een bewijs zijn, dat mijnheer de Kwaadsteniet haar ook wel een beetje aardig vindt. En nu moest ik toch weer denken aan mijn gymnastiekjuffrouw, die altijd „armen zeewaarts” zei. Dat Rotterdam. Dat gaat toch maar zeewaarts, dacht ik. En toen las ik, dat in die historische zitting van de Rotterdamse raad twee vrouwelijke leden zijn geïnstalleerd, ook wel niet van mijn partij, maar toch flinke vrouwen, neem ik aan. En wat las ik nog meer? „De voorzitter, Mr. Van Walsum, zeide, dat er nu acht vrouwen in de raad zitting hebben. Alleen de c.h. en de a.r-fractie tellen geen vrouw”. Dat zal je toch maar gezegd worden, dacht ik. In een stad, waar mevrouw Dr. Diemerkindeboom woont. En waar Dr. Schouten gewoond heeft. En Groenkoper. En Pinkhof. Al was het misschien niet de echte, die daar op het Noordereiland zwierf, toen ik een klein groenkopertje was. En dat brengt me als vanzelf weer op ons program van actie. Ik geef de moed niet op. Eens zullen wij ook vrouwen afvaardigen. Ik ben er zeker van. Er zal echter nog vele malen tot ons, tot u en mij „armen zeewaarts” gezegd moeten worden. Maar dan, op een lang van te voren vastgesteld ogenblik, dan doen we het. Hoera. Leve onze eerste wethoudster.

21 JAN.

Een lezer vraagt mij inlichtingen over gemengd oeververkeer, hetgeen nauw samenhangt met gemengd zwemmen en gemengd baden. Als ik baad heb ik

geen behoefte aan oeververkeer, als ik zwem ook niet, maar het zou kunnen zijn, dat ik, wanneer ik noch zwem, noch baad, zin zou hebben in oeververkeer, ja nog sterker, in gemengd oeververkeer. Als de lezer onder „gemengd” verstaat, oeververkeer van mannelijke en vrouwelijke personen en dat versta ik er ook onder, dan lijkt het mij gewenst, dat in inrichtingen, waar gemengd gezwommen en gemengd gebaad wordt ook gemengd oeververkeer plaats vindt. En zolang dat verkeer in banen kan geleid worden en er voldoende verkeersagenten aanwezig zijn en dat verkeer niet wordt overgelaten aan automatische stoplichten, zolang heb ik er vrede mee. Onze voormannen ook?

20 JAN.

Ik had juist de kinderen uit mijn jeugd verteld van toen ik op school was in Rotterdam en gymnastiek had van een juffrouw, die altijd zei: „Armen zeewaarts” in plaats van „zijwaarts”. Het kinderverhaal was uit en ik pakte mijn plaatsvervangend lijfblad, een courant, die in Rotterdam verschijnt, een orgaan edoch voor geheel intellectueel-Nederland. En wat las ik daar? Dat Rotterdam een vrouwelijke wethouder had gekregen. „Meid, wat zeg je daar nou van?”, had ik bijna mijn echtgenote toegeroepen, doch die komt uit Amsterdam en dan valt dat niet zo. Als een geboren Groenkoper ben ik trots met een Rotterdamse wethoudster, die zelf een geboren en getogen Rotterdamse Zeelenberg is. Ik las, dat het een historisch moment was, toen zij geïnstalleerd werd. Mr. Zeelenberg behoort wel niet tot de P. van de A. R., maar dat zij met 42 van de 45 stemmen gekozen is, kan (ik zeg

William Groenkoper

NEDErLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

De preambule van het program van actie

De Anti-revolutionaire partij gaat de verkiezingen in met een modern en duidelijk program van actie.

In ons blad hebben we al herhaalde malen aan dit program aandacht geschonken.

Het is onze bedoeling in de komende weken ook in de hoofd-artikelen bepaalde facetten van dit program te belichten.

Deze week handelt het hoofd-artikel op pagina 2 over de preambule, de aanhef van het program, waarvan de tekst hieronder volgt.

Aan het Nederlandse Volk,

De verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal in 1956 vragen van U een uitspraak over de richting van het Regeringsbeleid.

De Anti-Revolutionaire Partij streeft naar een christelijk staatkundig beleid en gaat hierbij uit van de belijdenis, dat Jezus Christus is gegeven alle macht in hemel en op aarde en dat Overheid en volk, in erkenning van die macht en in onderwerping daaraan, geroepen zijn Gods geboden voor het leven in de staat te gehoorzamen.

De Anti-Revolutionaire Partij wenst daarom vertegenwoordigers af te vaardigen, die vanuit het levend geloof in Jezus Christus Zijn Koningschap en de heerschappij van Gods Woord tot gelding willen brengen in het staatkundig leven.

Zy is van oordeel, dat ook in deze tijd partijgroepering op een basis van een levensbeschouwing dringend vereist blijft en dat allen, die, naar het woord van Groen van Prinsterer, de hoofdwaarden der Hervorming zijn toegedaan, in de politieke strijd schouder aan schouder behoren te staan. Zij verzet zich daarom ook met kracht tegen het opdelen van ons volk in conservatieven enerzijds en progressieven anderzijds, waarbij de diepste levensvragen worden miskend.

Gedreven door het verlangen in alle arbeid God te eren en de naaste te dienen, roept de Anti-Revolutionaire Partij de kiezers op haar streven steun te verlenen door mede te werken aan de verwezenlijking van het volgende Program van Actie, dat een vooruitstrevende Christelijk Nationale Politiek verlangt.

Strijd om de melkprijs

MINISTER MANSHOLT heeft verwarring gesticht. Zijn mededelingen over de melkprijs voor de boer op het agrarisch congres van de P.v.d.A. te Heerenveen en op de vergadering van de Gelderse Maatschappij te Lochem hebben in landbouwkringen een storm van protest ontketend. Dit blijkt ook uit het feit, dat het Landbouwschap zich in een officiële publicatie heeft verzet tegen de voorstelling van zaken van minister Mansholt. De reacties van de georganiseerde boerenstand verdienen onze aandacht. Niet alleen, omdat deze kwestie eigenlijk het eerste grote meningsverschil is tussen de georganiseerde landbouw en de bewindsman. Maar ook, omdat men zich moet afvragen wat de bedoeling van minister Mansholt is geweest om op een dergelijke manier het Landbouwschap tegen zich in het harnas te jagen.

Wat wil minister Mansholt?

HET HEEFT er alle schijn van, dat minister Mansholt geprobeerd heeft de boerenorganisaties en daarmee het landbouwschap dusdanig uit elkaar te trekken, dat de veehouder op de zandgrond nu verongelijkt door de wereld moet gaan, in de steek gelaten door zijn eigen organisaties. En dat hij daarom maar heil moet zoeken bij de socialistische minister, die per slot van rekening een hogere melk-garantieprijs heeft voorgesteld.....

Het is de zaak van minister Mansholt om deze indruk ten spoedigste weg te werken. Men zou nog kunnen aannemen, dat zijn mededelingen op het socialistisch agrarisch congres een vergissing zijn geweest, maar een herhaling van zo'n vergissing op de Gelderse vergadering zou toch op zijn minst wonderbaarlijk zijn.

De vaststelling van de garantiemelkprijs is tot nu toe altijd een min of meer fameuze zaak in de landbouwpolitiek. Toen de Stichting van de Landbouw haar advies gaf over de garantiemelkprijs voor het jaar 1954-55 (een gemiddelde garantieprijs van 23.60, maar voor de eerste 16.000 kg. melk een garantie van 24.8), bestond daarover in de georganiseerde landbouw nogal verschil van mening. Minister Mansholt bepaalde echter: 22 cent, alsmede een toeslag van 1.7 voor de zandgebieden en de slechte veengronden.

Hoe moeilijk deze toeslagpolitiek is uit te voeren blijkt wel uit het feit, dat eerst woensdag j.l. is vastgesteld welke gebieden nu precies voor de volledige toeslag in aanmerking zullen komen. De ministeriële beschikking is dus wel laat uitgevaardigd.

Intussen is het melkjaar 1955-56 reeds begonnen. Nu de uitvoeringsbeschikking zo lang op zich liet wachten, is het verklaarbaar, dat de Stichting van de Landbouw zich ook voor dit melkjaar bereid heeft verklaard de toeslagregeling te aanvaarden. Bovendien bestond er over het Stichtingsvoorstel voor het melkjaar 1954-55 zulk een groot verschil van mening, dat het nauwelijks mogelijk was een zelfde voorstel te herhalen.

De toeslagregeling voor de melk op de zandgebieden — dat wordt niet verheeld in landbouwkringen — kan ontevredenheid tengevolge hebben. Er kan een veehouder zijn die net op een goed stuk grond zit, terwijl zijn buurman slechtere grond heeft. Op deze omstandigheid moet de toeslagregeling worden afgesteld. En hoe logisch dit ook moge klinken, de ervaring zal leren, dat de psychologische weerstanden tegen het voortrekken van de ene boer boven zijn buurman niet gering zijn. Moeilijker wordt dat nog met de gedeeltelijke toeslagregeling voor de half goede veengronden.

Te weinig gevraagd?

MAAR GOED, ondanks al deze grote bezwaren is het Landbouwschap met het principe van de toeslagregeling voor het melkjaar 1955-56 akkoord ge-

gaan. Het wilde alleen de garantieprijs van 22 cent met 0.7 cent verhogen, omdat kostprijsberekeningen van het Landbouw Economisch Instituut hebben uitgewezen, dat de toeslag te laag was gesteld. Voor de zandgebieden werd een garantieprijs van 24.9 gevraagd. Dus 22.7 plus een toeslag van 2.2 cent. Minister Mansholt heeft dit voorstel afgewezen. En tenslotte heeft men een garantiemelkprijs gekregen van 22.4 met een toeslag van 1.7 voor het zand. Dus 24.1 cent per kg. melk.

Tot zover kan men zeggen, dat minister Mansholt slechts een zakelijk verschil van mening had met het Landbouwschap. Toen ging de minister spreken. En hij vertelde de socialistische boeren in Heerenveen en de Gelderse neutraal georganiseerde boeren in

Lochem, dat hij het Landbouwschap heeft voorgesteld de melkgarantieprijs voor de zandgronden te stellen op de kostprijs, nl. op 24.9. Dat was 0.8 cent hoger dan het Landbouwschap heeft voorgesteld. Daar zou tegenover moeten staan dat de garantieprijs voor de weidegebied werd vastgesteld op 21.6. Dat was dus 0.8 cent lager dan het voorstel van het Landbouwschap. Maar, zo zeide de minister op de langzamerhand veelbesproken vergaderingen, het Landbouwschap heeft dit niet gewild.

Veel verwijten

VOOR DE EERSTE MAAL in de geschiedenis van de voormalige Stichting van de Landbouw en het huidige Landbouwschap is er een officiële tegenspraak gekomen van de georganiseerde landbouw. De verwijten zijn legio. In de eerste plaats heeft de minister, aldus de officiële mededelingen van het Landbouwschap, dit alternatief nimmer tijdens de onderhandelingen gesteld. Hoogstens heeft hij met de gedachte gespeeld, zonder echter concreet te worden. In de tweede plaats heeft minister Mansholt tijdens het gesprek met het Landbouwschap zich op het standpunt gesteld, dat hij een soort „hearing” hield. Waarom zou de minister dan tijdens deze hearing een tegenvoorstel moeten doen? Hij kwam toch alleen maar eens praten? Het standpunt van het Landbouwschap lijkt sterk.

De ontwikkeling van de gang van zaken is duidelijk. De veehouders op de zandgrond — er zijn er althans — dreigen van de kook te raken door de mededelingen van de minister.

Heeft het Landbouwschap een lagere garantieprijs gevraagd dan de minister wilde geven? De officiële mededelingen van het Landbouwschap ontkennen dit ten stelligste. Minister Mansholt mag deze zaak niet stilzwijgend laten passeren. Reeds is er in Friesland een vergadering gehouden, waarbij de Friese zandboeren de gedachten opperden om zich maar bij de neutrale Drentse organisatie aan te sluiten, omdat het Landbouwschap de weideboeren zou voortrekken.

Wij geloven niet dat dit zo'n vaart zal lopen. De bewindsman van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening zal echter duidelijk moeten maken dat het verwijt, dat hij bewust onenigheid in de boerenorganisaties — en dus ook in het Landbouwschap — heeft gezaaid, ongegrond is. Want als dat verwijt waar is, is het nog maar één stap om te beweren, dat deze socialistische minister vlak voor de verkiezingen speelt op de gunst van de zandboeren ten behoeve van de P.v.d.A. Dat zijn erge verwijten. En daarom mag de bewindsman niet zwijgen. Ook zal duidelijk uit zijn verklaringen moeten blijken hoe het nu werkelijk zit met het voorstel dat hij aan het Landbouwschap zou hebben gedaan.

Zonder nadere verklaringen heeft het er alle schijn van dat door de minister — aan wiens deskundigheid nimmer is getwijfeld — momenteel een tweeslachtige politiek voert. Enerzijds door tegen het Landbouwschap te beweren: als ik de melkprijs gaande tegen de kostprijs, dan neem ik de prikkel tot rationalisatie weg. Anderzijds door tegen de boeren te zeggen: ik wil de kostprijzen wel garanderen, maar het landbouwschap wil het niet.

Tactiek en psychologie zijn niet de sterkste kanten van deze bewindsman. De indruk die hij nu heeft achtergelaten is niet al te best. In de grote steden moge men zich dan niet al te druk maken over de prijs welke de boer van de melk ontvangt, men moet niet vergeten, dat de melkprijs een der hoekstenen van de landbouwpolitiek is. En als minister Mansholt er niet in slaagt de gewekte, ongunstige indruk weg te vagen, dan veroordeelt hij daarmee zijn landbouwbeleid.

De melk wordt bij de consument thuisbezorgd. Maar alvorens de prijs daarvan is vastgesteld moeten er heel wat onderzoeken en onderhandelingen plaats vinden.

Voor sprekers komt een tweede

CONFERENTIE

- *Het aantal abonneés is thans rond 18000*
- *Er is een onderwijscongres op komst*
- *Er worden voor de verkiezingen 65 streekvergaderingen gehouden*

Op het bureau van het Centraal Comité heeft een eenvoudige plechtigheid plaats gevonden. De reden daarvan was, dat de 10.000ste nieuwe abonné op *Nederlandsche Gedachten* werd ingeschreven. Dit is een resultaat waarover wij inderdaad verheugd mogen zijn en dat ongetwijfeld veler verwachtingen overtreft. In de laatste week werden in totaal 800 nieuwe aanmeldingen ontvangen.

Het vroegere *Nederlandsche Gedachten* had ruim 9000 abonneés, zodat het totaal aantal 19000 zou zijn, indien er niet een aantal dankjes was ingekomen. Daarmede rekening houdend kan het aantal abonneés thans op 18000 worden gerekend.

Intussen hopen wij dat vele kiesverenigingen de actie zullen voortzetten, want een aantal van 20.000 is bereikbaar.

In dit verband mogen wij mededelen, dat de kiesvereniging *Luttelgeest* in de N.O. Polder al haar leden op *Nederlandsche Gedachten* heeft geabonneerd. Dat waren er niet minder dan 60. Een voorbeeld, dat navolging verdient.

Sprekersconferentie

Op zaterdag 18 februari a.s. wordt opnieuw een sprekersconferentie georganiseerd. De uitnodigingen zijn reeds toegezonden.

Voor dit keer is het de bedoeling, dat speciaal aandacht wordt gegeven aan het *Program van Actie*.

In de komende verkiezingsactie zal op deze sprekers immers vaak een beroep worden gedaan, en het Centraal Comité meent, dat het daarbij van betekenis is, dat in meerdere mate dan vroeger wel het geval was op deze vergaderingen zal worden gesproken over het *Program van Actie*.

De Organisatiecommissie was van oordeel, dat voor deze sprekersconferentie het organiseren van een forum de voorkeur verdiende boven het uitnodigen van enige referenten, die een nadere toelichting zouden geven. Voor dit forum zijn uitgenodigd de heren: Mr. B. W. Biesheuvel, Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, J. van Eijbergen, Prof. Mr. W. Rip en Dr. A. Veerman.

De vragen welke aan dit forum zullen worden voorgelegd, moeten van tevoren schriftelijk worden ingediend.

Wij hopen, dat ook deze tweede conferentie van de sprekersorganisatie een goed verloop zal hebben, en wij verwachten, dat de inschakeling van het forum de levendigheid van de gedachtenwisseling zal bevorderen.

Het forum zal onder leiding staan van de heer Prof. Mr. P. J. Verdam.

Onderwijscongres

Het Onderwijscongres dat aanvankelijk was gepland op woensdag 1 februari, kon geen doorgang vinden. Dit betekent echter geen afstel. De plannen voor het Onderwijscongres zijn in voorbereiding en spoedig zullen omtrent de datum nadere mededelingen worden gedaan.

De heren Prof. Mr. A. M. Donner en H. Algra hebben zich reeds bereid verklaard voor dit congres als referenten op te treden.

Wij hopen, dat ook dit congres zal slagen, want het is van betekenis,

dat juist in deze periode, voorafgaande aan de eigenlijke verkiezingsstrijd, de aandacht van het Christen-volk gevestigd op de betekenis van het Christelijk onderwijs.

Streekvergaderingen

De Organisatiecommissie heeft thans ook haar voorstellen voorbereid voor de 65 streekvergaderingen, welke in ons land zullen worden georganiseerd in verband met de komende verkiezingen.

Het ligt in de bedoeling, dat in het gebied van iedere statencentrale een zodanige streekvergadering wordt georganiseerd.

De uitgewerkte plannen zijn intussen aan de besturen der Kamer- en Statencentrales toegezonden, terwijl ook de betreffende sprekers van een en ander op de hoogte zijn gesteld.

Het is nu zaak, dat de besturen der Statencentrales zo spoedig mogelijk in overleg treden met de besturen der Kamercentrales om een en ander nader te regelen. Het is daarbij vooral van betekenis, dat zo spoedig mogelijk wordt vastgesteld, in welke plaats de streekvergadering zal worden gehouden en dat tijdig de benodigde zaalruimte wordt afgehuurd. Uiteraard komen wij op deze zaak later nog wel eens terug.

de streekvergadering zal worden gehouden en dat tijdig de benodigde zaalruimte wordt afgehuurd. Uiteraard komen wij op deze zaak later nog wel eens terug.

Jeugd

Een van de manieren waarop de jeugd tracht politieke belangstelling te wekken is het organiseren van een gemeenteraadsvergadering.

Dit is een aantrekkelijke methode, die in veel opzichten aanbeveling verdient.

Soms doet men dit dan zo, dat de leden van de Arjosclub in een aantal fracties worden verdeeld, een raadsagenda wordt opgesteld, en dan moet men bij elk punt, dat aan de orde komt, de Anti-Revolutionaire visie weergeven, of bijv. het socialistische standpunt verdedigen.

Men wil dan argumenten hebben en daartoe wendt men zich tot het bureau van het Centraal Comité of tot de Dr. A. Kuypertstichting.

Nu is het natuurlijk wel wat veel gevraagd, dat het partijsecretariaat of de Kuypertstichting argumenten gaan leveren voor bijvoorbeeld een socialistisch standpunt. Maar afgezien daarvan is daar een algemeen bezwaar, dat men de raadsagenda overlaadt. Men beperkt er zich niet toe één bepaald uitgewerkt voorstel aan de orde te stellen en dat te behandelen, maar men maakt een agenda van het liefst 7 of 8 belangrijke punten.

Dit is op zichzelf reeds onjuist, omdat daardoor één bepaalde kwestie niet goed kan worden doorgesproken. Maar in de tweede plaats is het voor het partijsecretariaat noch voor de Kuypertstichting mogelijk om op korte termijn een uitvoerig advies te geven over 7 of 8 belangrijke aangelegenheden.

Wanneer mer dus een gemeenteraadsvergadering ensceeneert dan moet men één hoogstens twee onderwerpen behandelen. Dan moet dit onderwerp echter ook in de vorm van een uitgewerkt voorstel aan de orde worden gesteld en dan moet men zelf aan de hand van de literatuur opsporen, welke argumenten daartegen of daarvoor kunnen worden aangevoerd.

DE PREAMBULE

EEN PROGRAM VAN ACTIE is een politiek stuk, waarin een aantal zakelijke doeleinden worden opgesomd. Het is daardoor in veel opzichten een aaneenschakeling van nuchtere zinnen. Het gaat immers over praktische politiek. Veel poëzie zit er dan ook niet in. Hier en daar bloeit wel een stijlbloempje, maar daar is dan ook alles mee gezegd. De zakelijkheid overheerst.

Maar aan het Program van Actie gaat een preambule vooraf. In die preambule klinkt echter een andere toon door. Het is als een klaroentstoot. Eerst wordt verzamelen geblazen — of anders gezegd — eerst wordt het visitekaartje gepresenteerd. We richten ons immers als politieke partij tot geheel ons volk met onze staatkundige wensen en verlangens. Maar voor dat we die in ons program gaan ontwikkelen willen we eerst duidelijk zeggen wie en wat we zijn. En dat doen we dan in de preambule.

DE PREAMBULE IS DUIDELIJK en verdient de volle aandacht. In de eerste plaats zeggen we daarin, dat we streven naar een Christelijk staatkundig beleid en dit dwingt ons allen om ons wel te realiseren wat daar nu onder moet worden verstaan. Want daar volgt nog iets op en wel dat we daarbij uitgaan van de belijdenis, dat aan Jezus Christus is gegeven alle macht in hemel en op aarde en dat Overheid en volk, in erkenning van die macht en in onderwerping daaraan, geroepen zijn Gods geboden voor het leven in de staat te gehoorzamen.

Het is enerzijds een eenvoudige geloofsgetuigenis — het is onderzijds — laat ons dit wel verstaan — een daad van moed — het is gedurfd om zulk een stelling te poneren. Wij kennen ook als Christelijke partij onze meningsverschillen. Wij denken niet allen gelijk over verschillende vraagstukken. En toch zeggen we tegen het Nederlandse volk — hier zijn we — een Christelijke partij — en ons politiek optreden is gebaseerd op deze belijdenis dat Christus Koning is.

EN DAT NIET ALLEEN.

We zeggen nog iets meer.

We willen vertegenwoordigers afvaardigen, die vanuit het levend geloof in Jezus Christus Zijn Koningschap en de heerschappij van Gods Woord tot gelding willen brengen in het staatkundig leven.

SOMMIGEN ONZER zijn beducht de politieke partij zonder meer een geloofsgemeenschap te noemen. Er is reden voor die beduchtheid. De Savornin Lohman opperde hertegen destijds reeds bezwaar. En toch, met de nodige voorzichtigheid, kan er van een geloofsgemeenschap worden gesproken. Immers die belijdenis van Jezus Christus bindt ons allen samen ook in de politiek. En we willen dat dit een echte belijdenis is, die door onze vertegenwoordigers in de Staten-Generaal wordt onderschreven.

Wat ons verder ook verdeelt en hoe verschillend onze inzichten ook zijn, daarin zijn wij én onze afgevaardigden in de Kamer het samen eens en dit bindt ons samen, want het is een opdracht, die wij gezamenlijk hebben te vervullen en waar we voor staan.

VANDAAR DAN OOK die sterke oproep aan het slot.

Allen, die naar het woord van Groen van Prinsteren, de hoofdwaarheden van de Hervorming zijn toegedaan, behoren in de politieke strijd naast elkaar te staan. Tot welke kerk we ook behoren, allen, die Christus Koningschap ook voor de staatkunde erkennen, behoren de handen ineen te slaan. Wij zijn geen kerkelijke partij! Wij zijn niet clericaal! Het gaat ook niet om een kerkelijke belijdenis. Het gaat om een staatkundige belijdenis. En dan zeggen we niet, dat we over de kerkmuren heen elkaar kunnen vinden, aldus een tegenstelling makend, die niet aanvaardbaar is. We zeggen ook niet, dat we het, ondanks de kerkmuren, op politiek gebied met elkaar eens kunnen worden. Want zo wordt het niet zuiver gesteld.

Ons politiek zijn steunt op het ambt der gelovigen, op hun roeping ook voor het terrein van de staatkunde en daarom zijn we een Christelijke partij.

MAAR DAAROM verzetten we ons ook met alle kracht tegen het opdelen van ons volk in conservatieven enerzijds en progressieven anderzijds. waarbij de diepste levensvragen worden miskend.

Dit opdelen van ons volk in conservatieven en progressieven wordt door de Partij van de Arbeid voortdurend als hoogste wijsheid gepropageerd. Aan ons anti-revolutionairen wordt dan als regel scherpslijperij verweten. Door ons wordt de onzalige idee van de antithese geponeerd. De antithese, die scheiding maakt tussen christenen en niet-christenen. Tevergeefs is ons verweer, dat wij die scheiding niet maken, eenvoudig omdat zij er is, dat het dus zonder meer struisvogelpolitiek zou zijn om te doen alsof zij er niet is.

Maar dat niet alleen.

Het onderscheid tussen conservatieven en progressieven roept, of men dat wil of niet, toch weer de herinnering aan de oude klassenstrijd wakker. Dat geeft haar een onbarmhartig karakter. Dat maakt de politiek tot een harde zelfzuchtige belangenstrijd, waarbij het niet gaat om principes — tenzij het principe van het eigenbelang. Dat kan men niet camoufleren door te spreken over vrede, rechtvaardigheid, waarheid en naastenliefde als na te streven doeleinden, want die begrippen zijn voor de conservatief en de progressief niet gelijk.

DE CHRISTELIJKE POLITIEK stelt de antithese. Ja! Maar het is een antithese, die gedragen wordt door de barmhartigheid en de liefde van Jezus Christus voor zondaren. Daarom is de antithese vergeleken met de tegenstelling tussen conservatieven en progressieven mild. Zij ademt immers een andere geest. Zij vraagt immers gehoorzaamheid aan een hoger bevel. Het gaat niet om een progressieve of een conservatieve rechtvaardigheid. Het gaat om de Christelijke normen van rechtvaardigheid en waarheid en vrede.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuypertstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar + 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * * Maar zo zo

Dagelijks is tegenwoordig in „Het Vrije Volk” een rubriek opgenomen, welke tot titel heeft „Feitelijk is het zo”.

Wat daarin voorkomt is echter maar zo zo. De socialistische hebden aangedrongen op een eerlijke verkiezingscampagne. Doch zelf houden zij zich er niet aan.

Er worden vaak halve waarheden verteld, doch zulke halve waarheden zijn vaak erger dan duidelijke leugens.

Als het zo doorgaat tot aan de verkiezingen, dan hebben we nog wel wat te wachten.

* * * Hulde aan Talma

In de rubriek „Feitelijk is het zo” herinnert het socialistische dagblad aan de eerste schreden op de weg naar de oude-lagvoorziening in 1913. En dan lezen we:

„Dat was niet veel, maar het was een begin. Daarom: Hulde aan de anti-revolutionaire minister Talma, die deze eerste ouderdomsuitkering tot stand heeft gebracht.”

Dat is prachtig, die hulde. Maar waarom wordt er niet bij verteld, dat de sociaal-democraten in die dagen hun stem aan het wetsontwerp hebben onthouden? De S.D.A.P. was tegen.

Zó is het!

* * * Is dat zo?

„Als een arbeider oud is en niet meer werken kan, krijgt hij een uitkering van 'Drees' en straks van Suurhoff. Vroeger kreeg hij niets.”

Dat schrijft „Het Vrije Volk”. Is dat zó?

Is Drees zo rijk, dat hij de werkloze arbeiders kan betalen? En beschikt ook Suurhoff over zulk een dikke portemonnaie, dat hij de taak straks van Drees overneemt?

Is dat eerlijke voorlichting? Zijn het alléén de socialistische geweest, die hun stem hebben gegeven aan de noodwet Ouderdomsvoorziening? Of hebben ook anderen, ook de anti-revolutionairen hun stem daaraan gegeven?

Wees eens eerlijk, heren socialisten!

* * * Zelfstandigheid

De zelfstandigheid van de gemeenten ligt ons na aan het hart.

De ontplooiing van de plaatselijke veerkracht achten wij van groot belang. Op dit gebied is er nog wel wat te verbeteren.

Een klacht, die veelvuldig wordt geuit is deze, dat de gemeenten over zo weinig eigen inkomsten kunnen beschikken. Voor het tot gelding brengen van de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid zijn eigen inkomstenbronnen nodig.

Dat wij in dit opzicht wel zeer slecht afsteken bij het buitenland blijkt uit een onlangs verschenen rapport van het Congres van de Internationale Vereniging van gemeenten.

Uit dit rapport blijkt dat ons land het kleinste gemeentelijk belastinggebied heeft. Anderzijds is Nederland het land met de hoogste Rijksuitkeringen aan de gemeenten.

De uitbreiding van het eigen belastinggebied der gemeenten behoort derhalve ernstige aandacht te hebben.

Komt er een verdedigingszône langs het ijzeren gordijn?

De Duitse herbewapening vraagt om een principiële beslissing hierover

(Van onze militaire medewerker)

BIJ DE BEHANDELING van de Oorlogsbegroting voor 1956 heeft Minister Staf medegedeeld, dat er een studiegroep is benoemd teneinde — aldus de toelichting op de begroting — aan de hand van de uitkomsten van de studie en de proeven, door verschillende landen ondernomen — welke uitkomsten daartoe te harer beschikking zullen worden gesteld — zomede aan de hand van de vakliteratuur te overwegen, en vervolgens gemotiveerd advies uit te brengen, op welke wijze de samenstelling van het Nederlandse Legerkorps (en zijn onderdelen) kan worden aangepast aan de eisen, welke de atoombomoorlogvoering stelt.”

Sedertdien is bekend geworden, dat volgens het Jaarbericht van de NAVO, dat in december jl. door het Militaire Comité is uitgebracht en door de Raad van Ministers is goedgekeurd, er voorschijns geer wijziging zal komen in de organisatie der divisies en elk land dringend verzocht wordt niet op eigen houtje reorganisatieplannen ten uitvoer te leggen. In ieder geval ware de bestaande sterkte tot 1959 te handhaven.

Nog weer later werd bekend, dat de grote NAVO-manoeuvres, die deze zomer in west-Duitsland zouden worden gehouden en waaraan Nederland met een Legerkorps van rond 60.000 man zou deelnemen, zijn afgelast. Zulks zou geschied zijn op grond van de overweging, dat de studie en proefnemingen terzake van de aanpassing van de divisieorganisatie aan de atoombomoorlogvoering nog niet zover zijn gevorderd, dat bij de voorgenomen manoeuvres daarmede ervaring zou kunnen worden opgedaan.

Al deze feiten wijzen erop, dat men in NAVO verband ten aanzien van een nieuwe divisieorganisatie op atomische basis nog bij lange na niet het stadium van studie heeft afgesloten, laat staan op grond daarvan wijzigingen van de organisatie zal doorvoeren. Ook onze eigen, hierboven vermelde studiegroep is nog met haar werkzaamheden in volle gang er heeft haar eindconclusie nog niet geformuleerd.

Duitse divisies wijken af van het gewone type

IN SCHERPE TEGENSTELLING nu met al deze feiten is in de NATO-Letter van 1 januari jl. (het officiële maandelijks

Het nieuwe Duitse leger kon nu nog op één plaatje. De foto toont bondskanselier Adenauer, vergezeld van de minister van defensie Blank (links) en generaal-majoor Saegeler (rechts), die infanteriesoldaten (met helm) en mariniers inspecteren.

NAVO-orgaan) een publikatie opgenomen over de organisatie van het nieuwe Duitse leger, een weergave van het persbulletin van de federale westduitse regering van 15 december. Hierin komen een groot aantal gegevens voor, die erop wijzen, dat hier sprake is van een volkomen van de bestaande NAVO divisies afwijkende organisatie, waarin de eisen van de atoombomoorlogvoering in grote lijn (behoudens in één enkel belangrijk opzicht, waarop we nader terugkomen) zijn verdisconteerd.

Klaarblijkelijk zijn de Duitse strategen reeds lang klaar met hun studie en gevolgtrekkingen, terwijl de gehele NAVO daar nog druk mede bezig is. Doch dat niet alleen. Uit het zonder commentaar publiceren van deze westduitse organisatie in het officiële NAVO orgaan valt te concluderen, dat het NAVO hoofdkwartier, SHAPE, met de nieuwe Duitse organisatie instemt. Hoe is dit te rijmen met de achterstand in eigen lussluitvorming?

We mogen trachten op een en ander een antwoord te vinden.

Volgens het bedoelde officiële persbulletin zal het westduitse leger in de eindtoestand 370.000 man tellen, georganiseerd in 12 divisies plus legertroepen, de laatste omvattende artillerie, luchtdoelgeschut, eenheden voor het lanceren van raketten enz. Van deze 12 divisies zullen er 6 pantservedivisies zijn en 6 gemechaniseerde divisies, d.w.z. divisies die geheel op rupsbandvoertuigen zullen worden vervoerd.

Er zullen in het geheel geen infanteriedivisies komen, zoals wij die in de andere landen naast pantservedivisies kennen en waaruit ons Legerkorps uitsluitend is gevormd.

Is dit op zichzelf reeds een sterke afwijking van de normale NAVO verhoudingen nog sterker spreekt het verschil in de divisiestructuur en -organisatie. Terwijl de normale Amerikaanse en Britse divisies rond 18.000 man zijn en de pantservedivisies 15.000 à 16.000, tellen de Duitse divisies slechts 12.000 man. De onderverdeling der divisie heeft verder niet plaats in homogene regimenten, ieder bestaande uit eenzelfde wapen (artillerie, infanterie, enz.), doch in gemengde gevechtsgroepen, elk bestaande uit een thema van verschillende wapens, derhalve een divisie in het klein, het meest overeenkomend met de Amerikaanse organisatie van de z.g. regimentegevechtsgroep.

De naam „divisie” wordt daarmede in feite oneigenlijk, omdat deze naam immer gebruikt wordt voor de kleinste tactische organisatie, die zelfstandig een gevecht met een samenstel van verschillende wapens kan voeren.

Een verdere afwijking van de normale organisatie is, dat het aantal gevechtsgroepen per divisie slechts twee bedraagt, terwijl men normaliter werkt met een drie-indeling. De geringe divisiestructuur, het beperkte aantal gevechtsgroepen — die bovendien voor verschillende gevallen een verschillende sterkte kunnen hebben —, de algehele mechani-

satie (vervoer op rupsbandvoertuigen) beogen de soepelheid van gebruik, de snelheid van beweging en de onafhankelijkheid van wegen zoveel mogelijk te bevorderen. Daardoor wordt het vermogen in hoge mate bevorderd om zich snel te verspreiden en snel te concentreren zonder opgehouden te worden door vernielingen in dorpen en steden en door opgebroken wegen. Dit zijn alle eisen die door de atoombomoorlogvoering worden gesteld.

Teneinde het vermogen van de infanterie om zich snel door het terrein te bewegen te vergroten, is de individuele bewapening licht gehouden n.l. een z.g. „aanvalsgeweer”, een kruising van een automatisch geweer en pistool. De mitrailleur en andere zware wapens zijn lichter. Het aantal vechtwagens per pantservedivisie is ruim 200, per gemechaniseerde divisie waarschijnlijk 125 à 135. Ook uit deze detailuitvoering spreekt de aanpassing aan de atoombomoorlogvoering.

Hoe lost men vervoersprobleem op?

ONVERMELD BLIJFT ECHTER een belangrijk punt n.l. hoe men het vraagstuk van de voorziening met bedrijfsstoffen en reparatiën heeft opgelost of denkt op te lossen, alsmede dat van de aanvoer van levensmiddelen en munitie, in het algemeen dus het vraagstuk van het vervoer. Dit is van het grootste belang, want hoe meer de operationele divisies afhankelijk worden van deze aanvoer, hoe meer zal de tegenpartij zich tegen de aanvoerlijnen, de zenuwen van de vechtende troepen, richten. Hoe meer voertuigen er nu komen en hoe meer benzine verslindende rupsbandvoertuigen, hoe groter dit probleem wordt en hoe groter de kans, dat door afsnijding der aanvoerlijnen de divisies tot stilstand en werkloosheid worden gedoemd. Hoe paradoxaal het ook moge klinken, doch dan heeft men door opvoering van het aantal voertuigen juist de divisies onbeweeglijker gemaakt!

Hier nu schuilt de moeilijkheid om een oplossing te vinden voor de algehele aanpassing van de divisieorganisatie aan de atoombomoorlogvoering en deze paradox is dan ook terecht in de Toelichting op de begroting door de Minister van Oorlog als het moeilijke punt van de reorganisatie voor de dynamische, mobiele oorlogvoering op atomische basis vermeld.

Deze moeilijkheid wordt echter omzeild bij de meer statische oorlogvoering d.w.z. bij de actieve verdediging van een smalle zone langs de grens. Dan kunnen voor de daarmede belaste mobiele eenheden plaatselijk voor lange tijd de benodigde voorraden worden opgelegd, zodat er geen aanvoer nodig is. Ziehier de verklaring waarom voor de westduitse divisies het vervoersprobleem geheel anders ligt dan voor de NAVO divisies, wanneer we althans aannemen dat de westduitse defensieleiding een eigen nationale verdediging van het grondgebied voor ogen staat, die afwijkt van de z.g. klassieke oorlogvoering, die door de NAVO werd ge-

• Vervolg op pagina 2

Prinses Beatrix is niet meerderjarig

BIJ VELEN blijkt het misverstand aanwezig te zijn, dat, nu Prinses Beatrix 18 jaar is geworden, zij nu ook meerderjarig is.

Dit is echter niet het geval.

Volgens het burgerlijk recht, waaraan iedereen, dus ook de prinses is onderworpen, treedt de meerderjarigheid eerst met het bereiken van de 21-jarige leeftijd in.

Het gesignaleerde misverstand is echter wel begrijpelijk. De Grondwet verbindt namelijk voor de prinses, die de vermoedelijke erfgenaam is van de Kroon, aan het bereiken van de 18-jarige leeftijd enige belangrijke gevolgen.

Zij krijgt van rechtswege zitting in de Raad van State.

Voorts bepaalt de Grondwet in artikel 31, dat de Koning meerderjarig is, als zijn achttiende jaar is vervuld.

Dit betekent dus, dat indien Koningin Juliana mocht komen te overlijden — wat God genadiglijk verhoede — prinses Beatrix haar als Koningin kan opvolgen en zij in dat geval dus meerderjarig geacht wordt.

Hetzelfde geldt voor het geval prinses Beatrix als regente zou moeten optreden, hetgeen kan voorkomen indien de Koningin — bijvoorbeeld door ziekte — buiten staat geraakt om de regering waar te nemen.

In ons artikel op pagina 2 van het nummer van vorige week is dit tot onze spijt niet geheel juist gezegd. Wij betreuren dit, doch aangezien het boetekleed de man niet ontsiert hopen wij dat onze lezers, na bovenstaande rechtzetting, ons dit willen vergeven.

Zorgen om Europa kwamen in Washington ter sprake

* ZAL FRANKRIJK OOK DE EURATOM DOEN KELDEREN?
* PLAN EDEN VOOR ARABISCH-ISRAELISCH GESCHIL

**TWEE BELANDRIJKE GE-
BEURTENISSEN** hebben de diplomatieke wereld deze week bezig gehouden: de Engels-Amerikaanse besprekingen in Washington en het optreden van een nieuw Frans kabinet. Half Januari meldde een perstelegram, dat er spoedig een ontmoeting zou plaats vinden tussen president Eisenhower, Sir Anthony Eden en „een Franse premier”. De Franse schrijver André Siegfried schreef in het Parijse blad „Le Figaro”, dat hij de anonimiteit in dit persbericht als een diepe vernedering had gevoeld en kwam tot de ontboezeming: „Zeker kunnen de Fransen erop wijzen, dat achter de ministeriële instabiliteit de Franse politiek toch stabiel is geweest. De vreemdeling, die erkennende, zal dan toch aan het politieke verstand van de Fransen blijven twijfelen.”

Toen Eden en Eisenhower en de Amerikaanse en Engelse ministers van buitenlandse zaken, Foster Dulles en Selwyn Lloyd, deze week hun besprekingen begonnen, was er in Frankrijk geen minister-president en lag er slechts een Frans memorandum op de conferentie-tafel van Washington, dat geschreven was door hoge Franse ambtenaren, waarin het Franse standpunt ten aanzien van de oplossing van de Israëlisch-Arabische moeilijkheden was uiteengezet.

Men krijgt overigens wel eens de indruk dat de Engelse diplomatie bij voorkeur een bespreking met de Amerikaanse bondgenoten tracht te arrangeren, wanneer het „hommeles” is. Engeland probeert de in de oorlog gegroeide situatie te handhaven, waarbij het tegenover de Amerikanen optreedt als de vertegenwoordiger ook van het Europese continent en als adviseur in Europese zaken. Dat Frankrijk de laatste tien jaar door alle blunders die het heeft gemaakt het Engels-Amerikaanse gesprek tot een gevestigde traditie deed uitgroeien en West-Europa tot een van de „zorgen kinderen” van de Amerikanen degradeerde, behoeft geen nadere bewijsovering.

Euratom

President Eisenhower en de Engelse premier hebben eveneens over de Europese integratie ten aanzien van de atoomenergie gesproken. De Engelse premier stelde de Amerikaanse president gerust. Groot-Brittannië zal de vorming van een Europese gemeenschap voor de atoomenergie krachtig steunen. Maar het welzijn van het Euratom-experiment hangt in de eerste plaats af van de landen op het West-Europese continent, met name van Frankrijk. Evenals ten tijde van de strijd om de Europese Defensie Gemeenschap begint over de Euratom langzaam maar zeker de storm in Frankrijk op te steken. Het kon wel eens zijn, dat de Engelse staatslieden,

die over het algemeen de gang van zaken in Frankrijk scherp aanvoelen, niet in de fout willen vervallen die zij bij de E.D.G. hebben gemaakt, n.l. van meetaf aan een negatieve houding aan te nemen, waardoor de verantwoordelijkheid voor de mislukking van een nieuwe poging tot Europese integratie tenslotte voor een belangrijk deel op Engelse schouders te rusten. Het feit dat Engeland indertijd weigerde deel te nemen aan de vorming van een Europees bovennationaal leger heeft in de Nationale Vergadering in Frankrijk de rol gespeeld van de kapstok, waaraan de negatieve beslissing van het Franse parlement werd opgehangen. Ook in de Verenigde Staten, waar de gedachte van de Europese eenwording steeds sterk werd ondersteund, heeft de Engelse tegenstand tegen de E.D.G. een slechte indruk gemaakt.

Dat in Frankrijk het verzet ook tegen de Euratom opsteekt, blijkt uit een artikel van Aron in „Le Figaro” en uit een bijdrage van de Franse oud-legerchef generaal Weygand in „Le Monde”. Beide schrijvers maken ernstig bezwaar tegen het feit, dat in het Europese actie-comité van Jean Monnet, dat op 17 en 18 januari te Parijs vergaderde, geconcludeerd werd, dat de zes landen in de bovennationale Euratom zich dienen te onthouden van elke productie van atoomwapenen. Daarmee maakt Frankrijk zich volkomen afhankelijk van de levering van atoomwapenen van Amerika en Engeland en wordt aan de verdediging van West-Europa het belangrijkste en modernste element onttrokken, aldus Aron en Weygand.

Wanneer deze opvatting in Frankrijk veld wint, naderen wij in West-Europa opnieuw het gevaarlijke stadium, waarin de discriminatie ten aanzien van West-Duitsland als een nieuwe Franse eis aan de orde wordt gesteld. Indien Frankrijk voor zich het recht opeist atomische wapenen te produceren en tegelijkertijd vasthoudt aan de eis, dat West-Duitsland zich hiervan onthoudt, dan loopt het Euratom-experiment groot gevaar te mislukken, want het uitvoeren van een sluitende controle binnen het raam van de Euratom wordt dan onmogelijk. Het lijkt waarschijnlijk, dat West-Duitsland, dat bij de afsluiting van het verdrag inzake de West-Europese Unie zich reeds verplichtte niet tot de productie van atomische strijdmiddelen over te gaan, niet bereid zal zijn ook nog eens een bovennationale controle van de Euratom op de vreedzame toepassing van atoomenergie te aanvaarden, waaraan Frankrijk zich zal kunnen onttrekken.

Ongetwijfeld zijn Amerikanen en Engelsen zich bewust van de mogelijkheid dat Frankrijk ten aanzien van de Europese eenwording opnieuw verstek zal laten gaan. De Amerikanen beseffen dat van hun kant niet teveel druk op Frankrijk kan worden uitgeoefend, omdat de Amerikaanse druk met betrekking tot de E.D.G. op vele Fransen averechts heeft gewerkt. De Engelsen willen dit keer niet verantwoordelijk worden gesteld voor een mislukking.

Overigens hebben de Amerikaanse en Engelse staatslieden, die deze week in Washington vergaderden, nog andere ernstige vraagstukken te behandelen ge-

had. Het belangrijkste probleem was wel de Engels-Amerikaanse politiek ten aanzien van het Midden-Oosten. Beide landen zijn erin geslaagd de meningsverschillen, die er tussen hen bestaan, uit te praten. Deze meningsverschillen bleken tenslotte gering te zijn. „Wij gaan met Eden praten niet om met hem te kibbelen, maar om te trachten het met elkaar eens te worden over de vraag wat er in het Midden-Oosten moet gebeuren”, zei een Amerikaanse autoriteit voor de aanvang van de besprekingen. Zowel de Amerikanen als de Engelsen zijn van mening, dat het Israëlisch-Arabisch geschil allereerst moet worden opgelost, omdat dit geschil de toenadering van de Arabische landen tot Sowjet-Rusland bevordert en de economische en militaire samenwerking van deze landen met het Westen belemmert.

De Britse minister-president heeft voorgesteld het totstandbrengen van een vredesverdrag te bevorderen tussen Israël en zijn Arabische vijanden op basis van een territoriale concessie van Israël en Egypte. De Israël's zouden een belangrijk deel van de Negebe-woestijn in het Zuiden moeten afstaan aan Egypte, waardoor Jordanië en Egypte een gemeenschappelijke grens zouden krijgen. Egypte zou het gebied rondom Gaza, waar steeds weer de vijandelijkheden tussen beide landen oplaaien, aan Israël moeten afstaan tezamen met de 200.000 Arabische vluchtelingen op dit gebied, die Israël zou moeten opnemen.

Zijn wij goed ingelicht dan maakte de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken daartegen bezwaar op grond van de overweging, dat van de Israël's geen belangrijk gebiedsafstand kan worden gevraagd. Hij schijnt meer te voelen voor het scheppen van een corridor door de Negebe-woestijn ten behoeve van Egypte en Jordanië. Het Franse memorandum dat op de conferentie van Washington over deze zaak ter tafel lag dringt erop aan een oplossing van het conflict te zoeken binnen het raam van de Ver. Naties.

Pas wanneer een oplossing van het Israëlisch-Arabisch conflict kan worden bereikt, zijn verdere Amerikaans-Engelse stappen ten aanzien van de economische en militaire steunverlening aan de landen van het Midden-Oosten te verwachten. Zou men op dit terrein bij de huidige spanningen tussen Israël's en Arabieren pogen voortgang te maken, b.v. door het pact van Bagdad, waarin Engeland, Turkije, Iran en Pakistan militair en economisch samenwerken, uit te breiden met landen zoals Jordanië, dan kan hiervan slechts een verscherping van het conflict worden verwacht. De opstanden van de laatste maanden in Jordanië, die een gevolg waren van het besluit van de regering van Jordanië om zich bij het pact van Bagdad aan te sluiten, leveren daarvan het bewijs. Het is bekend dat Saoedi-Arabië, dat leeft van de royalaties, die de Amerikanen verstrekken uit de oliewinning, de Anti-Westerse propaganda in Jordanië financieel heeft gesteund.

(zie vervolg op pag. 5)

AANNEMERSBEDRIJF
F. Vink & Zonen
Moordrecht - Kerklaan 9
Telefoon K 1827 - 261

Uw adres voor:
DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.
Fa Gebr. Timmer
Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

Vraagt Uw bakker naar
**TARVO-
BROOD**
Uw bakker
Uw dokter

Vraagt steeds
Zoetermeer's Roem
de fijnste margarine
Firma Gebr. van der Spek
Zoetermeer Telefoon 49

ASSURANTIEKANTOOR
„HET STICHT”
P. BOUMAN
BEETHOVENLAAN 45 - TELEF. 19458
UTRECHT
Alle verzekeringen
Afd. makelaardij
Kopen en verkopen van huizen, etc.
Hypotheek. Taxaties.
Vraagt vrijblijvend inlichtingen, ook omtrent nieuw te bouwen woonhuizen.

INGWERSEN & CO
AMSTERDAM - KEIZERSGRACHT 382
TELEFOON 32121
Effecten
Coupons en Administratiën
Alle Assurantiën
Levensverzekeringen
en Lijfrenten
Speciale afdelingen voor Protestants
kerkelijke leningen

BONGERS
WAGENINGEN
Verhuizingen - Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 - Law. Allée 88

N.V. W. J. SCHUILING'S
HANDELSONDERNEMING
BINNENHAVENWEG 20
HENGELO
Telefoon K 5400-3029
(na 18 uur Delden, K 5497-447)

ELECTRISCHE INSTALLATIES
W. G. Scheeres
Electrotechnisch ingenieursbureau
's-GRAVENHAGE
TELEFOON 116250

BRINKERS'
FABRIEKEN
ZOETERMEER
Tel. nr 12 (4 lijnen)
ROOMBOTER - MARGARINE
SPIJSVETTEN
SPIJSOLIE

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK C.V.
DODEWAARD
De fijnste fruitproducten uit de
Betuwe boomgaarden
Vraagt Uw winkelier ons merk Jam
Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

Voor advertenties
gelieve men zich uitsluitend
wenden tot de
**advertentie-
administratie**
Kon. Wilhelminalaan 34
LEIDSCHENDAM

BRONCHITIS
Het zagen, piepen en benauwde hoesten
behoren spoedig tot het verleden, wan-
neer U onze homoeopathische korrels ge-
bruikt. Kuurverpakking 1,80 voldoende
voor 4 weken. Bij asthmatische bronchitis
is dit 3,10 voldoende voor 7 weken
DROGISTERIJ JAC. SPOELSTRA.
DRACHTEN - Telefoon 2198 - Giro 410799

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
JOH. LUYK
AMALIA VAN ANHALTSTRAAT 40-44
EINDHOVEN - TELEFOON 4512
Periodieken
Handelsdrukkerij

AVONDMAALSTELLEN
DOOPBEKKENS
OFFERSCHALEN enz.
in Zilver en Pleet-zilver.
Op aanvraag worden U de prijscou-
rant en afbeeldingen gratis toege-
zonden, Franco verzending door ge-
heel Nederland.
D. J. H. EIKENDAL
Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

Schimmelpenninck
fijn! die ken ik

EERSTE KAMER

• Adoptie

IN EEN ZAAK, waarvoor lang gestreden en waarover veel gediscussieerd is, heeft de Senaat verleden week het laatste woord gesproken: de wettelijke regeling, die adoptie mogelijk maakt, is aanvaard. Adoptie is een zaak met veel aspecten en evenveel moeilijkheden. Dat is wel heel duidelijk gebleken tijdens de behandeling van dit, door minister Donker ingediende wetsontwerp in de beide kamers. Over de wenselijkheid van deze wet bestond nauwelijks verschil van mening, maar over de wijze waarop de adoptie in de praktijk moet worden uitgevoerd was men het lang niet in alle opzichten met de voorstellen van de minister van justitie eens.

Het wetsontwerp is nu aangenomen en daarmee is — om een uitdrukking van prof. Diepenhorst te gebruiken — de mogelijkheid geopend het tehuisloze kind naar het kinderloze tehuis te brengen. Die mogelijkheid was er tot op zekere hoogte al, maar zij ging niet verder dan het opnemen van een kind als „pleegkind” in een gezin. Adoptie gaat verder. Het geadopteerde kind krijgt dezelfde rechten en dezelfde positie in het gezin waarin het wordt opgenomen als de kinderen die uit het huwelijk van de ouders zijn geboren, met een enkele uitzondering, zoals b.v. ten aanzien van adellijke titels.

Adoptie heeft voor het kind dus verstrekkende gevolgen. De banden des bloeds worden verbroken en er worden nieuwe — men zou kunnen zeggen: kunstmatige — banden gelegd. Dit is het punt, waarop principiële bezwaren niet ondenkbaar zouden zijn. Vandaar dat prof. Diepenhorst in zijn beschouwing in de Eerste Kamer ook aan dit aspect van de adoptie aandacht heeft gegeven.

In christelijke kringen vraagt men zich wel af, waar de schriftuurlijke gronden zijn, die adoptie tot een geoorloofde zaak maken. Prof. Diepenhorst vond in de Bijbel wel teksten, die men voor of tegen adoptie zou kunnen gebruiken, maar kwam toch tot de conclusie, dat geen enkel Schriftwoord de adoptie rechtstreeks geoorloofd verklaart of verwerpelijk noemt. Wil men adoptie principiële rechtvaardigen, dan zal men het moeten zoeken in de taak van de Staat. Om misbruik van de ouderlijke macht tegen te gaan en de kwade gevolgen van onmacht van de ouders te voorkomen, moet de Staat gebruik maken van zijn ordenende rechtstaak. Op die grond moet men de adoptie aanvaarden maar dan uitsluitend als noodmaatregel en op die grond heeft de a.r.-fractie in de Eerste Kamer met beslissing het wetsontwerp van minister Donker gesteund.

• Gemeentelijke zelfstandigheid

PROBLEMEN van geheel andere aard waren deze week ook nog aan de orde. Het vraagstuk van de gemeentelijke zelfstandigheid speelt al vele jaren bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken een belangrijke rol. Van vele kanten is nu opnieuw onder de aandacht van minister Beel gebracht, dat die zelfstandigheid steeds meer in het gedrang komt, voor een belangrijk deel als gevolg van de wijze waarop de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten geregeld is.

Dit bracht minister Beel aan het slot van zijn rede, waarmee hij de begroting verdedigde tot de vraag, hoe het toch komt, dat, terwijl de Staten-Generaal en hij de gemeentelijke zelfstandigheid als een groot goed beschouwen, er toch voortdurend verschil van mening blijkt te bestaan over de praktische uitwerking van deze gedachte. De minister schreef dit toe aan het feit, dat de kamers niet voldoende in het oog houden, dat de gemeentelijke zelfstandigheid aan grenzen gebonden is en dat de gemeenten niet los te zien zijn van de grotere verbanden, provincie en rijk. Die vervevenheid neemt toe, naarmate het werkterrein waarop de gemeenten zich begeven, groter wordt.

Minister Beel vond het in onze dagen onaanvaardbaar de zelfstandigheid van de gemeenten en de eigen verantwoordelijkheid nog te willen koppelen aan een eigen belastinggebied. Hij zag die verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van de gemeenten veel meer in de mogelijkheid om zelfstandig beslissingen te nemen. „Laten we toch eens ophouden de blik te werpen op de goeie ouwe tijd”, zei de bewindsman tot de kamer. Hij vond die tijd helemaal zo goed niet aangezien al in 1852 een regeling voor noodlijdende gemeenten nodig was.

De conclusie van minister Beel: het streven moet gericht blijven op gemeentelijke zelfstandigheid en de gemeentebesturen moeten die zelfstandigheid realiseren binnen de financiële mogelijkheden. De financiën van de gemeenten moeten bestaan uit eigen heffingen (niet op één lijn te stellen met een eigen belastinggebied), gepaard met een billijke verdeling van het gemeentefonds en doeluitkeringen, die naar objectieve normen zijn vastgesteld.

Een nieuw Frans kabinet

(vervolg van pag. 4)

DE SOCIALIST Guy Mollet is er deze week in geslaagd een nieuw kabinet te vormen. Alle ministers behoren tot het zogenaamde „front républicain”, de coalitie van socialisten en radicaal-socialisten. De Franse Nationale vergadering besliste Dinsdagnacht voor de „investituur” van dit kabinet te stemmen; alleen de Poujadisten en een aantal onafhankelijken en afgevaardigden van de boerenpartij stemden tegen of onthielden zich van stemming.

De samenstelling van het kabinet trekt de aandacht. De socialisten hebben de buitenlandse en de sociaal-economische politiek in handen. De radicaal-socialistische leider Mendès-France heeft de bittere pil moeten slikken, dat hij geen minister van buitenlandse zaken werd. Het stond voor Guy Mollet vast, dat de christen-democratische volksrepublieken tegen zijn investituur zouden stemmen, wanneer de „doodgraver” van de E.D.G., Mendès-France op het Quai d'Orsay werd gezet. De liberale leider moest genoegen nemen met een ministerschap zonder portefeuille. De socialist Pineau, een vurig voorstander van de Europese integratie werd minister van buitenlandse zaken.

Guy Mollet, de secretaris van de socialistische partij, is er kennelijk op uit geweest door middel van de samenstelling van zijn kabinet en de gematigde inhoud van zijn regeringsprogramma de steun van de democratische centrum-partijen van rechts: de volksrepublieken en de onafhankelijken te verkrijgen. De fractieleider van de republieken, de heer Lecourt, stond voor de moeilijkheid, dat tegenstemmen de socialisten en de liberalen rechtstreeks in de armen van de communisten zou drijven. De leider van de communisten, Jaques Duclos, kondigde Dinsdagmiddag als een van de eerste sprekers in het Franse parlement aan, dat zijn fractie voor Guy Mollet zou stemmen. „Aangezien de communisten voor zullen stemmen, dreigt het kabinet

van het republikeinse front te worden belast met een communistische hypotheek. Daarom hebben de volksrepublieken na langdurig be raad besloten hun stem te geven aan de investituur van het kabinet-Mollet”, zo verklaarde de heer Lecourt. De onafhankelijken dachten er ook zo over. Hun woordvoerder de heer Paul Reynaud vroeg echter de verzekering van de socialistische kabinetsformateur, dat hij bij de uitvoering van zijn politiek steeds overleg zal plegen met de democratische partijen, die geen vertegenwoordigers in het kabinet bezitten. Guy Mollet gaf deze verzekering en bleek daardoor duidelijk meer prijs te stellen op de steun van „centrum-rechts” dan op die van de communisten.

De belangrijkste punten uit het regeringsprogramma van Guy Mollet zijn: de oplossing van de moeilijkheden in Algerije, het herstel van de sociale vrede, de herziening van de grondwet, de strijd tegen inflatie en devaluatie, de krachtige bevordering van de Europese integratie, met name van Euratom en van de N.A.V.O.

Schoolstrijd

Over één punt zweeg echter het regeringsprogramma: de intrekking van de schoolwet-Barangé, welke aanvaarding in 1951 de breuk tussen volksrepublieken en socialisten veroorzaakte. Tijdens de jongste verkiezingen werd de intrekking van deze wet, die het bijzonder onderwijs rijkssubsidie bezorgt, mede inzet gemaakt van de electorale strijd zowel door de liberalen als de socialisten.

Guy Mollet deelde Dinsdag in de Franse Kamer mede, dat zijn kabinet niet met het voorstel zou komen om deze wet in te trekken, doch dat de leden van het kabinet — in de Franse kamer nemen de ministers eveneens deel aan de

stemming — zullen worden vrijgelaten in het bepalen van hun stem, wanneer vanuit de Kamer een voorstel hieromtrent zou worden gedaan. Wanneer men nu weet, dat de Franse Kamer thans een linkse meerderheid bevat, die voor de intrekking van deze wet is en dat de communisten reeds hebben aangekondigd, dat zij met een voorstel van deze strekking zullen komen, dan ziet het er voor het bijzonder onderwijs slecht uit.

Het is dan ook tekenend, dat de beroemde Franse rooms-katholieke schrijver Francois Mauriac, die in 1951 de wet-Barangé vurig verdedigde en in 1953 de zijde van de liberale leider Mendès-France koos, spijt begint te krijgen van zijn ommezwaai. „Heb ik daarvoor duizenden jonge katholieke opgewekt zich te scharen achter het republikeinse front van Mendès-France?”, zo schreef hij in het Franse dagblad „l'Express”. Ook in Frankrijk verlicht de doorbraak dus haar verwoestende werking. De wroeging van Francois Mauriac over eigen politiek optreden spreekt boekdelen. Op 12 december schreef hij nog in l'Express, dat hij de christenen wilde tosmaken van de oude instellingen en van de partij van het geld. Thans ziet hij blijkbaar zelf in, dat alleen principiële politieke partijvorming in Frankrijk de hoogste geestelijke goederen van een volk kan beschermen. In teder geval is dit de les die wij uit de Franse politiek kunnen trekken.

Oplossing puzzle vorige week:

RUPPERT
ALBANYE
URK
FANTOOM
RIJN
CONCEPT
DIPLOMAAT
ZAANDAM
CVP
HOGEWEG
NANCY
ASTER

PONTIAC HORLOGES SIEBEL

OEN HAAG · ROTTERDAM · AMSTERDAM
Lange Poten 11 Stadhuisplein 4-26 Kalverstraat 123
Nieuwe Binnenweg 227

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten. De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG, 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Let op Mr. Poodle

want zijn artistieke creaties zijn door Pehavee/Spencer-Hey geworden tot een exclusieve collectie gebreide wollen bovenkleding voor dames, heren en kinderen. Vraagt uw winkelier u die collectie te tonen en let daarbij op het Mr. Poodle-merk, want dat is uw garantie voor 100 % wol, die maximum kleurecht, wascht en krimpvrij is.

C.V. TRICOTFABRIEK

PEHAVEE

VEENENDAAL

N.V. TEXTIELUNIE

SPENCER-HEY

CULEMBORG

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60,- per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-6 / 168.50, met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
s-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2. Amsterdam-W. telefoon 131448.

Ik adviseer U:

MEDICINALE Salvitine

Een rijk vitaminen- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse dieet juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist, vrag men bij:

BOGENA N.V.
WESTVEST 33-35 · SCHIE W.A.

GARANTIE: Constataert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flacons, de totale aankoopsprijs.

De reddingsdienst van de B.B. tijdens een oefening op zoek naar slachtoffers onder het puin.

Nieuwe tijd

De vrijwilliger heeft de rechten, krachtens de Wet op de noodwachters in de genoemde functie:

- I. de lessen te volgen en de oefeningen te volgen;
- II. zodra het onderdeel, waarbij hij is aangewezen, is voltooid, de genoemde functie.

by oproep

RUIM 160.000 handtekeningen staan stuk voor stuk onder ruim 160.000 van deze vrijwillige verbintenissen, opgelegd in de archieven van de 112 diensten „Bescherming Bevolking”, welke ons land telt. Voor het overgrote merendeel handtekeningen van Nederlanders, maar ook van Engelsen, Zweden, Grieken, Polen en andere buitenlanders, die begrepen hebben, dat de gastvrijheid hun op Nederlandse bodem geboden, plichten met zich medebrenge.

tekengetal, tekenwillig, norm, in elk, met v, dighe, tie, en, ja, vite, nisat, reikt, leen, voor h

DE B.B. IS ALTIJD PARAAT OM IN TIJD VAN NOOD

UITERAARD IS VEEL ARBEID aan de genoemde 3 jaren voorafgegaan. Arbeid, liggend op organisatorisch terrein, zoals de tactische verdeling van Nederland in de 112 bestaande beschermingskringen, de aanschaf van materiaal, het treffen van wettelijke voorzieningen reglend de verhoudingen van de Dienst Bescherming Bevolking t.o.v. het bestuurlijk bestel enz. Instructeurs moesten worden aangetrokken en opgeleid. De kaderkern van de Dienst moest worden gevormd, want de Bescherming Bevolking is een „dienst”, een deel van het Overheidsapparaat; evenals de Volksgezondheid, de Politie, de Brandweer, enz. Een Dienst, welke een van de taken te vervullen heeft, die moeten vallen onder de Overheidsbemoediging. Bescherming der Bevolking is in tijd van oorlog maar ook in tijd van vrede bij het ontstaan van een het leven der bevolking treffende calamiteit een zware op de schouders der Overheid rustende verantwoordelijkheid.

De uitvoering van de hiervoren geschetste voorbereidende maatregelen is dan ook door de Rijksoverheid geleid en de verdere opbouw en uitbouw — onder toezicht van de Commissarissen der

Koningin — is in handen gelegd van de burgemeesters in de beschermingskringen.

In elk van deze kringen — verdeeld naar de mate van gevaaraantrekking in A- en B-gebied — is een hoofd van de Dienst Bescherming Bevolking met de uitvoering van de gestelde regelingen belast. Hij verzorgt de verdere op- en uitbouw van de B.B. aangepast aan de in de betreffende kring bestaande verhoudingen onder verantwoordelijkheid van het bestuurlijk element.

DE TAAK VAN DE B.B. ligt duidelijk verankerd in de Wet Bescherming Bevolking van 10 juli 1952, welke daaromtrent in artikel 1 zegt:

„onder bescherming van de bevolking verstaat deze wet het geheel van niet-militaire maatregelen tot bescherming van de bevolking en haar bezittingen, zomede van de bezittingen van openbare lichamen, tegen de onmiddellijke gevolgen van oorlogsgeweld”.

Inderdaad geen sinecure als men zich realiseert, wat de gevolgen van oorlogsgeweld voor de burgerbevolking van enig land — bij oorlog betrokken — kunnen zijn en de in het hele maatschappelijke zowel als persoonlijke leven ingrijpende maatregelen, welke nodig zullen zijn om die gevolgen tot een minimum te kunnen beperken.

Een heel stelsel van wettelijke maatregelen en uitvoeringsregelen is dan ook getroffen, van ingrijpende betekenis voor het maatschappelijk leven, het economisch bestel en andere facetten van het Nederlands leven, voorbereidende maatregelen zijn getroffen voor voertuigen-vordering, evacuatie voorbereiding e.d., zodat in tijd van nood

onmiddellijk tot actie kan worden overgegaan.

De toepassing en de uitvoering van deze wettelijke voorzieningen is weer in handen gelegd van de burgemeester, daarin o.m. bijgestaan door de Dienst Bescherming Bevolking.

DE MATERIELE UITRUSTING van de organisatie Bescherming Bevolking heeft van het begin der opbouw de grootste aandacht gevonden. Op basis van een distributiesysteem, aangepast aan de bestaande spreiding van het vredeshulpverleningspotentieel en de meer of minder gevaar, aantrekkelijkheid van bepaalde gebieden, is materiaal toegewezen aan de beschermingskringen of op bepaalde strategische punten — ter beschikking van Mobiele hulpverleningscolonnes — opgeslagen.

Op deze wijze werden welhaast 1000 B.B.-brandspuiten gedistribueerd met een gemiddelde waarde van ruim f 20.000,— elk.

Ruim 150 uitrustingen voor grote mobiele geneeskundige groeperingen en nog eens een 300 voor kleinere geneeskundige teams, alleen aan geneeskundig materiaal een waarde hebbend van ruim f 3.000.000,—.

Een 1500 reddingsuitrustingen en pioniermateriaal, voor de belangrijke steden nog eens uitgebreid met Overheadloaders, tot een totale waarde van welhaast f 5.000.000,—.

Identificatie uitrustingen en bergingsmaterieel, 3 keukentreinen met een voedselbereidingscapaciteit van 40.000 warme maaltijden per etmaal

elk, 21 waterzuiveringskleiner type en tenmateriaal, met wachters, compri deze directe hule.

Aan alle Nemat rustingen of gear rustingen van de waarde van ruim

Een dicht net go Nederland gepen punten — hetw/3 coördinatie in de mo en inzet van veel getroffen gebieden waarborgen.

Ruim f 13.000n soorten eigen velen net geïnvesteerd

VRIJWILLIGHEID Plicht wong Regering en Stijf d dit materieel — od worden bediend hu maken.

De Wet op de nis bepaald in ar heil gevormd op bas lijkhed op de ac tele in handen gele iste om burgerdien

BESCHERMING BEVOLKING IN ENGELAND (1939—1945)

71.270 ton bommen vielen op de Britse eilanden gedurende 3 september 1939 tot 8 mei 1945, waarvan 34.970 ton van 3 september 1939 tot 31 december 1940.

Londen kreeg gedurende de oorlog 101 dag- en 253 nachtaanvallen te verduren.

Gedurende september, oktober en november 1940 werd het elke 24 uur gebombardeerd met uitzondering van 2 perioden van 24 uur.

Londen kreeg 41% van het totaal der aanvallen met vliegtuigen op de Britse eilanden te verduren en 49% van de vliegende bommen. In totaal werd gedurende de oorlog 1.224 keer luchtalarm gegeven.

Gedurende de oorlog leden als gevolg van vijandelijke acties in Gr. Brittannië de burgers de volgende verliezen:

gedood	60.595	waar van 29.890 in Londen.
zw. gew.	86.182	waar van 50.507 in Londen.
licht gew.	150.833	waar van 88.842 in Londen.

In totaal waren gedurende de oorlog gemiddeld 1.750.000 Engelse mannen en vrouwen in noodwachtersfuncties ingeschakeld met als hoogste cijfer 1.869.100 in december 1943.

Het is ongetwijfeld de enorme krachtsinspanning, welke de burgerbevolking van Engeland uit eigen midden wist te mobiliseren, welke de uitwerking der bombardementen tot minder dan 1 dode per ton afgeworpen bommen hield en er voor zorgde dat het moreel van het Engelse volk hoog bleef door de opvang van alle gevolgen van bombardementen in de directe zorg voor gewonden en daklozen.

(Bovenstaande cijfers zijn ontleend aan de „Geschiedenis van de 2e Wereldoorlog”, deel: Bescherming Bevolking).

De werkzaamheden van de B.B. in een ge neente worden jeleid. Hier komen de draden van allerlei hulpver

Nieuwe plichten

ten. nchter in bovengenoemde functie bij en wachte regelingen zijn toegekend. et bo men en verbindt zich als noodwachter: efening die voorgeschreven zijn voor de nood- te: bij hi van paraatheid is gebracht, boven-

ekenlijk een rest- metal meer hand- ekenig onder vrij- villigen gezet. Het vorm nu eenmaal n elatie optreedt net vele omstan- ighing, emigra- ie, nuwelijk enz. n, jaar uit acti- iteior deze orga- isat om het be- eikta ven niet al- een, veer een stap oom het einddoel,

de nodig geachte organisatie van 235.000 vrijwilligers.

Op 19 januari 1953 werd voor het eerst de toetreding van vrijwilligers opengesteld. In drie jaren werd het vorenvermelde resultaat bereikt, het is inderdaad reden, om hiermede tevreden te zijn. Tevreden... doch nog niet voldaan. Er zijn nog plaatsen open, die moeten worden vervuld, ten behoeve van de beveiliging van ons land bij rampen en in tijd van oorlog.

LOUPE TE BIEDEN

ruzie van groter en en klein specialis- , pdingen voor nood- mriele opbouw van hulet. Neuten werden uit- ganschaf van uit- n strekt, een totale ruisbeloepend.

net posten werd over repen 130 centrale tme/3 gereed — om a d mogelijk te maken 1 weel op zwaar ge- den mogelijke tijd te 3.000n alle mogelijke 1 ven is thans in dit eerd

GEBURGERDIENST- wa mogelijkheden van Stijf de bepaling hoe — od — zou moeten ind hulp mogelijk te

de van 22 juli 1952 ar nisatie zal worden eheid met de moge. agelegd in art. 79 — eister-President — nst bezetting van het

totale apparaat of bepaalde onderdelen daarvan af te kon- digen.

Gekozen is dus voor de vrij- willigheid. De belangrijkste factor van deze keuze is — naast vele technische voordelen — wel het feit, dat bezetting van het BB- apparaat dan zou geschieden op grond van de levende overtuiging bij honderd-duizenden Nederlanders, dat maatregelen voor de bescherming der bevolking noodzakelijk en mogelijk zijn. Bovendien wordt het ontplooiende Overheids- initiatief dan gedragen door de wil tot medewerking van al deze mensen, die van de noodzakelijk- heid der te treffen maatregelen overtuigd zijn.

Activiteit doet rampen door- staan, passiviteit kan een ramp slechts vergroten.

De door het vrijwilligersbe- ginsel in de B.B. gestimuleerde activiteit mag dan ook op zich zelf al een der belangrijkste maatregelen ter bescherming der bevolking genoemd worden.

VRIJWILLIGHEID, GEEN BURGERDIENST. Plicht is het resultaat geweest van de opnie- vormende activiteiten ontwikkeld door de Stichting Bescherming Bevolking, het particulier initiatief vertegenwoordigend, dat de Overheid terzijde staat op het terrein van de voorlichting omtrent de noodzaak en mogelijkheid van bevol- kingsbescherming tegen de gevolgen van oorlogs- geweld. Dit is ook duidelijk zichtbaar bij de wer- vingsactiviteiten door de plaatselijke Overheid in de veelheid van Nederlandse gemeenten ont- wikkeld.

Ruim 67% van de BB-bezetting is nu, 3 jaar na de aanvang der activiteiten, op die vrijwillige basis tot stand gebracht. Uiteraard differen- tiërend per beschermingskring en onderdeel.

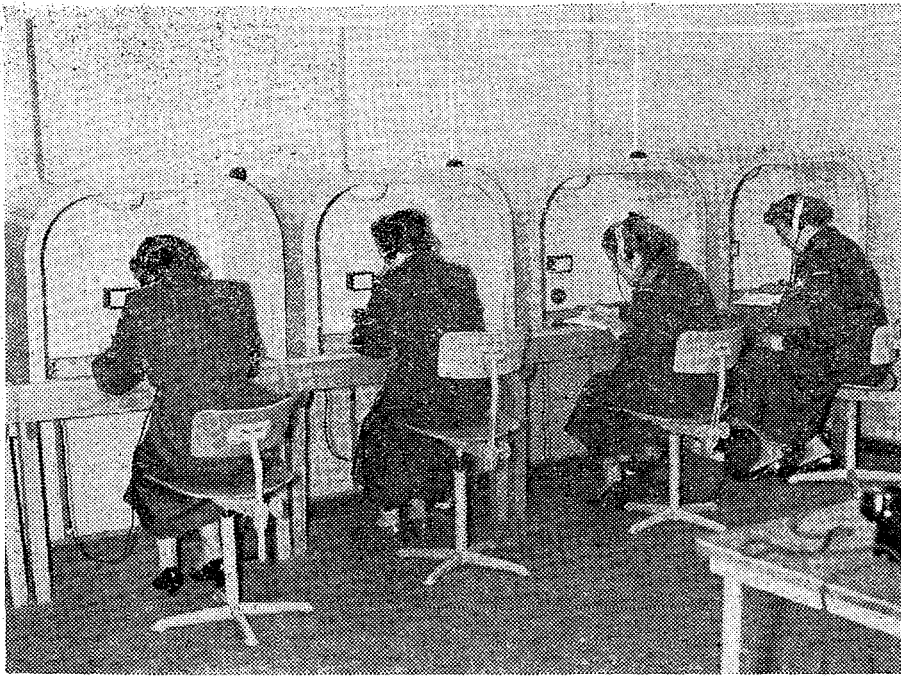
Van de 112 A- en B-gebieden, waarin Nederland is verdeeld staan er thans

- 12 boven de 90 % bezetting
- 60 tussen 70 en 90 %
- 36 tussen 50 en 70 %
- 4 beneden de 50 %

De meeste vrijwilligers hebben een functie in de blokploegorganisatie geambieerd. Van de 166.000 waarbij te bezetten functies zijn er 113.300 of ruim 68 % vervuld.

Van de 69000 functies voor de bediening van het zwaardere z.g. „overheids“-materieel in de bescher- mingskringen zijn er 46400 thans bezet, een per- centage uitmakend van ruim 67 %.

Van deze laatste groep moet 32% gevormd worden door z.g. „vaste“ noodwachters, functionarissen, die in tijd van paraatheid een volle dagtaak bij de B.B. gaan vervullen. Voor deze groepen zijn thans 13000 vrij- willigers 58% van het benodigde vormend gevonden.

Ook de vrouw heeft in de B.B. een taak. Hier ziet u telefonisten in de commandopost aan het werk.

Heeft ook de vrouw een taak in de BB?

HET ANTWOORD hierop is door ruim 27.000 vrou- wen in Nederland in beves- tigende zin gegeven.

Het is haast vanzelfspre- kend, dat vrouwen een taak in georganiseerd BB-verband hebben.

In de eerste plaats omdat het BB-werk in zoveel func- ties gebaat is met het ten dienste staan van specifiek vrouwelijke eigenschappen. Bijvoorbeeld bij de Dienst Sociale Verzorging, speciaal in de A-gebieden van vrij grote omvang. Hierbij dienen functies te worden vervuld bij opvangcentra en verzamel- posten van daklozen, waarbij de nadruk valt op het verstrekken van voedsel, kleding, een bed en een dak en morele zorg aan hen, die dakloos zijn geworden.

Maar ook de geneeskundi- ge formaties hebben en vra-

gen nog vrouwenhanden om dit onderdeel van het be- scherming bevolkingswerk goed te doen functioneren.

Dicht bij huis, in eigen straat kan de vrouw een taak vervullen bij de zelfbescher- ming in blokploegverband.

Vrouwen hebben soms een taak gekozen als plaatselijk Hoofd Bescherming Bevol- king, als wijkhoofd en blok- hoofd naast de vele andere vrouwen die werkzaam zijn in functies als meldster en telefoniste.

Maar de vrouw in het ge- zin, de moeder van kinderen, kan haar taak thans het beste verrichten door op te treden als stimulans tot deelname van man en grote zoon of dochter en straks — als dit onverhoopt nodig mocht zijn — als voorbereidster en uit- voerster van alle maatregelen welke de bescherming bevol- king vraagt in het eigen huis.

Gezien deze resultaten over een tijdvak van 3 jaar, mag worden geconcludeerd, dat handhaving van het vrijwilligersstelsel voor de B.B. zeker is gesteld door de praktijk. Zeker is gesteld door de actieve medewerking van die duizenden Nederlandse inge- zetenen, die nu een avond per week voor enkele maanden oefenen om — mocht onverhoopt hun inzet nodig zijn — straks zo nodig te kunnen bewijzen, dat deskundige rampbestrijding in staat zal blijken de omvangrijke rampen aanzienlijk te beperken. Die daar- door dan hún bijdrage zullen geven aan het handhaven van het moreel van ons volk, aan welk moreel zulke harde slagen wor- den toegebracht als zulke hoge eisen worden gesteld.

NIEUWE TIJDEN, brengen nieuwe zeden. De huidige ontwik- keling van de vernietigingstechniek doet deze nieuwe tijd ook nieuwe gevaren brengen. Gevaren op het gebied van nieuwe aanvalsmiddelen, door de berichten hierover van de laatste jaren zo overbekend.

De Minister van Binnenlandse Zaken wees in zijn rede van 23 maart j.l. op de vergrote mogelijkheid van atoomaanvallen van bepaalde doelen in ons land. Genoemd werden hierbij de mili- taire vliegvelden en de gemeenten Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam en Den Helder. Voor wat betreft de laatste 4 plaatsen met inachtneming van het beginsel, dat slechts bepaalde omstan- digheden voor die plaatsen mogelijk, atoom-gevaar acuut zou- den maken in tijd van oorlog.

Tallose maatregelen zullen moeten worden getroffen in en buiten georganiseerd BB-verband, om de verschrikkelijke aan dergelijke eventuele aanvallen verbonden consequenties het hoofd te kunnen bieden.

Miljoenen Nederlandse guldens zullen in nieuwe directe be- schermings- en hulpverleningsmiddelen moeten worden geïnves- teerd. Vast staat, dat nieuw materiaal nieuwe handen zal vragen voor de bediening daarvan. Nieuwe handen, welke slechts gevonden zullen worden door de onderkenning van het feit, dat nieuwe tijden nieuwe plichten brengen. De plicht voor elk Ne- derlands ingezetene te overwegen, of op welke wijze hij zijn of haar bijdrage kan geven aan de beste bescherming der bevol- king in tijd van nood, door te beseffen dat gevolgen van rampen tezamen worden beperkt door eigen activiteit.

De Duitse herbewapening

• Vervolg van pagina 3

huldigd. Klaarblijkelijk heeft de NAVO zich bij deze Duitse strategische en po- litieke visie neergelegd. Deze visie is de volgende.

Verdediging langs het ijzeren gordijn

TOEN WEST-DUISSLAND zou worden bewapend stond SHAPE (het geallieerde opperbe- vel) voor ogen dat dan de tot nu toe gedachte verdediging van West-Europa aan de Rijn-IJssel zou kunnen worden vervangen door de z.g. Forward Strategy d.i. een mobiele verdediging tussen de Elbe en de Rijn met steun van de Duitse divisies.

Bij deze klassieke wijze van oor- logvoering zou echter het grootste deel van West-Duitsland slagveld worden en voor langere of kortere tijd worden bezet, een vooruitzicht dat vooral bij gebruik van atoom- wapens weinig aantrekkelijk zou zijn, evenmin als dit voor onze Oostelijke provincies, die in het- zelfde schuitje zitten, het geval zou zijn.

Van de aanvang af hebben de west- duiters voor zulk een strategisch plan weinig gevoeld en kon men op grond daarvan dan ook weinig enthousiasme voor de eigen herbewapening opbre- ngen. Daarom is toen door vooraan- staande Duitse militaire deskundigen een eigen strategisch plan ontworpen waarvan zich de spreekbuis maakte de militaire medewerker van de Frank- furter Allgemeine, Adelbert Weinstein, die zijn denkbeelden nog eens omstan- dig motiveerde in een brochure getiteld „Keiner kann den Krieg gewinnen“.

In dit plan wordt aan het IJzeren Gordijn een zone ter verdediging voor- bereid van 50 km diepte, bestaande uit een netwerk van steunpunten, verde- digd door lokale militia en bewapend met rond 15.000 pantserafweerkano- nen. Deze passieve verdediging wordt actief en mobiel ge- steund door gemechaniseerde en ge- pantserde eenheden. Voor de normale infante iedivisie is hier dus geen plaats. De grondslag van de actieve verdediging vormen snel ver- spreidbare en concentreerbare gevechts- groepen, niet gebonden aan wegen en met grote stoot- en vuurkracht. Door het lokale optreden doet zich voor deze divisie het vervoersprobleem niet voor.

De organisatie van het Duitse leger, zoals aangegeven in het federale pers- bulletin, past dus wonderwel in deze Duitse strategische visie. Zij is voor de Duitsers aantrekkelijk, omdat slechts een deel van de Bondsrepubliek slagveld wordt en aar (tijdelijke) bezetting wordt prijsgegeven met de mogelijkheid de be- volking van zulk een beperkt gebied tijdelijk te evacueren. Door dit plan wordt aan de NAVO divisies verder westwaarts gelegen, de tijd verschaft om tehulp te komen en de zone, na haar behoud tegen de eerste aanvals- run van de tegenpartij, als uitgangs- basis te gebruiken voor een retouroffen- sief aan de andere zijde van het IJzeren Gordijn.

Zijn de Duitse plannen door de Navo aanvaard?

HET SCHIJNT OP GROND

van de vorenstaande analyse niet te gewaagd te veronderstel- len, dat SHAPE met deze aan het Duitse nationale gevoel beant- woordende operatieplannen en daarop gebaseerde organisatie haar goedkeuring heeft gehecht, omdat zij politiek beter is (nl. be- antwoordend aan het Duitse na- tionale gevoel) en strategisch gun- stige perspectieven biedt, ook voor de verdediging van west-Europa. Dit is met name voor ons land een winstpunt want daarmee wordt de veiligstelling van onze oostelijke provincien beter gediend dan met een heen en weer gaande klassieke mobiele verdediging tussen Elbe en Rijn-IJssel. De overige verdien- sten van de Duitse organisatie zijn voorts van die aard, dat onze atomische studiegroep goed zal doen deze grondig te bestuderen

commandopost samen.

**Fa Gebr.
G. & W. Draisma**
Aanneming van
BOUW- EN BETONWERKEN
Jachtlaan 278 - Apeldoorn - Tel. 5093

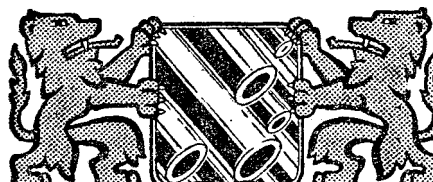
N.V.
**HOUTHANDEL EN
ZAGERIJ**
**P. C. van Drimmelen
& Zonen**
Zwijndrecht
Tel. 4765 en 6446

AANNEMERSBEDRIJF
Gebres. Hakkers
★ Handel in rijsmaterialen,
riet en teen
★ Rietmattenfabriek
★ Hoepelmakerijen
WERKENDAM
Telefoon 14

SLOOPSCHEPEN
Voor uw sloopschepen
is het adres
**Firma Wed.
O. D. Heuvelman**
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

★ **REPARATIE VAN ELECTRO-
MOTOREN**
★ **VERKOOP VAN
SIEMENS MOTOREN**
★ **SPECIALE
BEDRIJFSINSTALLATIES**
Fa De Kat & Den Otter
ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 - Telefoon 28060

SCHEEPSBOUWERVEN
**A. VUYK
& ZONEN**
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

PLAATWERK
STAAL EN ALUMINIUM
NIMA ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

N.V. Aannemers- en Handelsbedrijf
VAN OORDE
Hoogstraat 73a
Werkendam
Telefoon 444
RIJSWERKEN
GRONDWERKEN
ASFALTWERKEN

A. van der Werff
**Scheepsbouw en
Bergingsbedrijf**
Verhuur dekschuiten en
motordekschuiten
DOESBURG TELEFOON 275

UIT DE PERS EN PERIODIEK**Moeilijke onderhandelingen met****INDONESIE****• Te weinig
beleid**

In Het Financieele
Dagblad schreef L. Metz-
maekers o.m.:

„Ondanks alle geharrewar
tussen de Nederlandse en de
Indonesische delegatie in Ge-
nève waren er twee figuren,
die bijzonder goed met elkaar
konden praten: de Neder-
landse minister van economische
zaken prof. Zijlstra en de
Indonesische minister van
financiën, prof. Soemitro. Bei-
den hebben een weldadig aan-
doende nuchterheid. Zij ver-
staan de kunst direct tot de
kern van de problemen door
te dringen. Zij hebben weinig
last van sentimenten. Zij heb-
ben de liefde voor het „vak“
economie en de universitaire
scholing met elkaar gemeen.
Bovendien hebben zij beiden
de nodige durf om risico's te
nemen tegenover hun eigen
politieke aanhang

Zij gaan op een gegeven
ogenblik beiden van de stel-
ling uit, dat men wat redelijk
is moet doen, ook als men op
politieke tegenstand stuit.
Men dient dan die tegenstand
door argumenten te ontwapenen
en als dit niet lukt dan
moet men eenvoudig heen-
gaan

Dit kost beide ministers
weinig moeite, want zij heb-
ben ook die merkwaardige on-
verschilligheid tegenover de
„eer“ en de materiële voorde-
len van het ministerschap met
elkaar gemeen. Prof. Zijlstra
wil nog altijd liever vandaag
dan morgen terug naar de
Universiteit en prof. Soemitro
kan zelfs als minister het pro-
fessoraat niet opgeven

Het was in het Nederlandse
kabinet vooral prof. Zijlstra,
die sterk aandrong op aan-
vaarding van het Indonesi-
sche verzoek om te gaan on-
derhandelen. Aan Indonesi-
sche zijde was het prof. Soe-
mitro, die vond dat men de
financieel-economische ver-
houdingen met Nederland zo
snel mogelijk moest aanpas-
sen aan de gewijzigde om-
standigheden, vooral omdat
de praktijk toch al lang ont-
groeid was aan de Ronde
Tafelaccorden

Op het punt van de herzie-
ning der financieel-economi-
sche overeenkomsten was
men dan ook in Genève het
eerst tot elkaar gekomen.

Zijlstra en Soemitro vonden
elkaar op de stelling, dat de
Nederlands-Indonesische ver-
houdingen op financieel en
economisch gebied meer een
zaak is van dagelijks beleid
dan van geschreven tracta-
ten

Prof. Soemitro persoonlijk
neemt een zakelijk standpunt
in tegenover het buitenlandse
kapitaal in Indonesië

Maar het belangrijkste is,
dat hij persoonlijk er diep van
overtuigd is, dat Indonesië de
binnenlandse politiek mede
dient te richten naar de bui-
tenlandse verplichtingen en
niet omgekeerd de buiten-
landse verplichtingen van de
binnenlandse verwikkelingen
afhankelijk kan maken

Minister Zijlstra kon, als
enige in de Nederlandse dele-
gatie die de juiste „approach“
tegenover de Indonesiërs wist
te vinden, dit standpunt niet
zonder meer overnemen. Hij
zocht dus een tussenweg. Op-
heffing van de financieel-econ-
omische accorden van de
Ronde-Tafelconferentie en een
later gesprek over zaken,
die nog een nadere regeling
behoeven, zoals de
garanties, de monetaire ver-
houding en de schuldenre-
geling. Men houdt op deze
manier het gesprek gaande,
terwijl men de Indonesische
binnenlandse politiek een
duidelijk succes gunt. In de ge-
geven omstandigheden is dit
het belangrijkste dat te berei-

ken is: de weg openhouden
tot verder praten. Want na
prof. Soemitro komt een an-
dere minister en een andere
regering, waarmee het Ne-
derlandse bedrijfsleven ook
zal moeten doorwerken . . .

Maar minister Zijlstra heeft
in dit beleid blijkbaar niet de
steun van het Nederlandse
kabinet gekregen. Dit kabinet
is in alle zaken van beleid
zwak en zoekt liever zijn toe-
vlucht in een beroep op juri-
dische regelingen waar een
visie en een beleid ontbreken.
Men komt dan te onpas met
een schijnbaar stoere houding,
terwijl men intussen de voor-
de Nederlands-Indonesische
verhoudingen beste elementen
in Indonesië tegen zich in het
harnas jaagt en de oppositie
alle argumenten bezorgt om
hun anti-Westerse agitatie
voort te zetten.

**• Laatste
schrede**

Eiseviers Weekblad schrijft
„Terwijl nu uiteraard elke
inneming onaanvaardbaar
zou zijn, doet zich het merk-
waardige feit voor, dat de
betrokken instanties in Enge-
land en in Amerika volkomen
gelijk hebben wanneer zij ho-
pen op een redelijk accord.
Ook in alle verstandige Ne-
derlandse kringen zou men
niets liever willen, dan met
de regering-Harrahap tot
overeenstemming te komen.

De pijnlijke en harde reali-
teit leert echter, dat niet al-
leen de politieke situatie in
Indonesië dit belet, maar dat
de restanten van het ministe-
rie-Harrahap (waar vier mi-
nisters uit zijn weggegaan)
tot dusverre niet de weg heb-
ben gevonden, waarlangs men
nog tot een bruikbare over-
eenstemming kan komen.

Het weigeren van een Ne-
derlandse advocaat voor de
verdediging der onschuldigen,
zomede het streven om alles,
wat Nederland te berde wil
brengen, eenvoudig van de
agenda af te voeren, verhin-
deren voorshands de laatste
Nederlandse schrede op de
weg naar Genève, waar men
trouwens de eerste stap niet
op had mogen zetten.”

• Impasse

In De Maasbode lezen we:
„De politieke gebeurtenis-
sen in Indonesië van de laat-
ste weken hebben weer over-
duidelijk aangetoond hoezeer
ook het buitenlands beleid

betrokken is bij de ondoor-
zichtige binnenlandse machts-
strijd. En in die machtsstrijd
is het voor het kabinet-Hara-
hap politiek volslagen onmo-
gelijk — hoezeer het dit wel-
licht zelf ook moge wensen —
om tot een openlijke tege-
moetkomende houding tegen-
over Nederland te komen . . .

De politieke verhoudingen
in Indonesië lijken — voorzo-
ver de talrijke imponderabilia
een oordeel toelaten — niet
zó ongunstig, dat een latere
hernieuwde contact-opname
bij voorbaat als zinloos moet
worden beschouwd.

Alleen dit vooruitzicht geeft
ons nog een sprankeltje hoop,
dat de uitermate zonderlinge
conferentie van thans niet
geheel zonder vrucht behoeft
te blijven, mits men aan
weerskanten de wijsheid bezit
om de weg open te houden
voor een ontmoeting met een
nieuw Indonesisch kabinet,
dat een stabiel karakter
bezit.”

**• Zinloos
gesprek**

De Nieuwe Rotterdamse
Courant besluit een artikel
onder bovenstaande titel als
volgt:

„In Indonesische kringen
kan men weleens het argu-
ment vernemen van Neder-
landse kortzichtigheid, die
zich aan geschreven teksten
wenst vast te klampen en
over „kleinigheden wil val-
len“; maar de geest van de
Nederlands-Indonesische be-
trekkingen heeft zich in de
praktijk meermalen van der-
gelijke teksten losgemaakt,
terwijl deze in het veel gro-
tere kader van de benadering
door het Westen van de min-
der ontwikkelde gebieden in
het Oosten helemaal in het
niet zouden vallen.

Wij willen niet ontkennen,
dat in dit argument een kern
van waarheid zit ofschoon
men — het volledig als
juist erkennende — in den
vervolg ieder traktaat bij
voorbaat als scheurpapier zou
kunnen gaan beschouwen.

Maar dit vraagstuk wordt
van steeds minder belang in-
dien steeds duidelijker zou
blijken, dat iedere alsnog te
sluiten overeenkomst tussen
de Nederlandse en Indonesi-
sche delegatie reeds bij de
ondertekening door de bin-
nenlandse politieke ontwikke-
ling in Indonesië zou zijn ach-
terhaald. Welnu, de N.U. en
de P.S.I.L. hebben reeds hun
ministers uit het kabinet te-

ruggetrokken. De P.R.N.
heeft de zijne in het kabinet
als lid van de partij ge-
royeerd. De vroegere socialis-
tische minister-president, Su-
tan Sjahrir, verklaarde dezer
dagen, dat de socialistische
ministers niet in de regering
hun partij vertegenwoordigen
doch daarin louter als perso-
nen zitting hebben. In het
licht van dergelijke omstan-
digheden ligt het voor de
hand, dat allereerst klaarheid
omtrent de wezenlijke positie
van het Indonesische kabinet
moet worden geschapen. En
wij zouden volgaarne met de
Nederlandse regering akkoord
gaan indien deze zich op het
standpunt blijft stellen, dat
het sluiten van welke over-
eenkomst ook met zulk een
afbrokkelende regering vol-
maakt zinloos is.”

• Weinig heil

Trouw besluit een arti-
kel over het „treurig ver-
loop“ van de besprekingen
te Genève als volgt:

„We moeten ons toch ook
afvragen: wat is deze rege-
ring-Harrahap waard? Is zij
nog representatief voor Indo-
nesië na de gehouden verkie-
zingen? Die vraag mag ze-
ker gesteld worden, nu de
grote orthodoxe Moslim-
partij uit het kabinet getre-
den is. Want die partij moge
in het zittende parlement
weinig zetels hebben, in het
komende van over enkele
weken, is zij zeer machtig.

Wat voor zier hebben on-
derhandelingen, als men er
nie op kan rekenen dat het-
geen zou worden afgesproken
straks zal worden gehono-
reerd door het parlement? De
ervaring met de overeen-
komst van het vorig jaar is
op dit punt ook al niet moed-
gevena. Daar wil het parle-
ment in Indonesië ook niet
aan.

Wij kunnen dan ook op het
ogenblik weinig heil zien in
het voortzetten van bespre-
kingen, die niet resulteren
kunnen in een wezenlijke
overeenkomst, omdat er nu
eenmaal geen overeenstem-
ming is.

De Indonesische regering
doet het voorkomen dat die
er wel is. De Nederlandse re-
gering spreekt dat natuurlijk
tegen. Zo iets alleen al moet
tot voorzichtigheid nopen.
Want wat is een gesprek
waard als men elkaar, na
zoveel met elkaar gepraat te
hebben, over het resultaat
daarvan zo tegenspreekt?

EN ONS COMMENTAAR**Nederland heeft het mogelijke gedaan**

De besprekingen tussen Nederland en Indonesië te Genève hebben een treurig
verloop gehad. Het slot is nog niet bekend, maar zeker is wel, dat niemand meer
hoop heeft op een enigszins bevredigend einde.

Vast staat echter wel, dat van Nederlandse zijde het mogelijke is gedaan. Mis-
schien moet zelfs gezegd worden, dat het onmogelijke werd gedaan. Indien na-
tionaal zelfrespect de doorslag had moeten geven, dan waren de onderhandelin-
gen van Nederlandse zijde reeds lang afgebroken.

Tot het uiterste zijn de leden van de Nederlandse delegatie gegaan. Dat beseft
men waarschijnlijk ook wel in Indonesië en dit is dan wellicht ook de reden, dat
men het niet openlijk tot een breuk wil laten komen. Het zal voor de wereld dan
wel duidelijk zijn waar de schuld ligt bij een negatief resultaat. De methoden, die
de Indonesiërs zich veroorloven moeten in het internationale rechtsverkeer on-
toelaatbaar worden genoemd.

Het is dringend gewenst, dat van Nederlandse zijde aan het buitenland op dui-
delijke wijze voorlichting gegeven wordt betreffende de gang van zaken in Ge-
nève. In ons land is nu een ieder er wel van overtuigd, dat van onze zijde alles in
het werk gesteld is om Indonesië tegemoet te komen. Maar of zulks overal in de
wereld ook zo is, staat te bezien, vooral nu men vanuit Indonesië reeds begonnen
is de schuld voor de onbevredigende gang van zaken op Nederland te schuiven.
Het zou wel zeer droevig zijn, indien na de zeer tegemoetkomende houding, wel-
ke Nederland steeds heeft ingenomen, nu bovendien aan het einde van een mis-
lukte conferentie ons land ook nog als de schuldige zou worden aangewezen.

Een juist begrip voor hetgeen van Nederlandse zijde werd gedaan is ook daar-
om zo nodig, omdat een verkeerd bewerkte wereldopinie van grote betekenis kan
zijn bij de beoordeling van ons standpunt ten opzichte van Nederlands Nieuw-
Guinea.

Wat vrouwen ons schreven...

„Hoewel aanvankelijk met een zucht van „alweer een uitgave erbij”, toen er sprake was van de geboorte van Nederlandse Gedachten, heb ook ik als huisvrouw en huismoeder reeds na enkele keren lezen de vaste overtuiging gekregen, dat we tot nu toe in dit opzicht een groot gemis leden”, zo schrijft ons iemand die haar brief ondertekende als „Huismoeder”. Een brief waar we blij mee zijn en zelfs een beetje trots! En die we daarom met veel genoegen hieronder verder afdrucken.

„Nu door het dienstbodenprobleem — zo gaat „Huismoeder” verder — en vele andere factoren ook de Nederlandse huisvrouw hoe langer hoe minder ontkomt aan „overbelasting”, als ze tenminste bewust wil blijven leven en niet ondergaan in „sleur” en ze ook door de jeugd-vraagstukken in een opgroeiend gezin bij moet zijn, is dit weekblad Nederlandse Gedachten ronduit een uitkomst.

Want ik weet dat het velen gaat als mij in deze jachtige tijd, dat er zelfs wel eens voor het dagblad geen tijd overschiet en dan is het heerlijk om zo overzichtelijk en ook voor ons vrouwen niet al te zakelijk en droog de belangrijkste interne en internationale vraagstukken onder de neus te krijgen.

Het moet mij van het hart dat ik wel graag een rubriek speciaal voor de vrouw in dit blad zag. De Arjos heeft een eigen afdelinkje, het is voor de verschillende vrouwengroepen in de A.R. partij ook van belang een eigen plaats te vinden in het weekblad en het is mijns inziens ook nodig voor velen om af en toe eens een injectie te krijgen. Het leven van ons, huismoeders, is opgebouwd uit kleine dingen die soms veel belangrijker ingrijpen in het grote gebeuren dan wij aanvankelijk kunnen overzien en dan is het voor ons, vrouwen, ook nodig het gevoel te hebben gesteund te worden in onze vaakzaamheid door onderrichting, medeleven, om een stimulans te zijn en te blijven voor onze gezinnen. Voor de ongehuwde vrouwen is het belangrijk, dat ze zich niet alleen voelen met hun stem. Meer en meer wordt het leven van onze mannen ook in dagelijkse arbeid geconfronteerd met de politiek. En ook door de infiltratie van het communisme, die voortdurend bezig is op alle terrein om ook de opgroeiende kinderen op de een of andere manier te grijpen en zo heel veel meer, is het nodig om ook ons, huismoeders, zo af en toe in Nederlandse Gedachten op te roepen, dat we, naast de afwasteil en de huishoudbeurs, paraat moeten zijn en een belangrijke taak hebben.”

Een bekend en enthousiast lid van onze partij uit Rotterdam, mevrouw J. Berghout-Rozeboom, gaf in een zeer uitgebreid schrijven ook haar mening over de voorlichting. Zij wijst er op dat er nogal eens geklaagd wordt dat de politiek te ingewikkeld is en zij zegt dan:

„In de eerste plaats zal men ernstig moeten trachten het verband tussen politiek en beginsel te bespreken, te beschrijven en te verklaren in behoorlijk Nederlands. Wanneer er gesproken wordt of geschreven of iets uiteengezet, dan

verdient het wel degelijk aanbeveling om dat zo te doen, dat iedere Nederlandse man of vrouw, iedere kiezer, iedere meelevende christen die werkelijk ernst wil maken met de roeping voor het gehele leven, het kan volgen en er zijn winst mee kan doen. Deze politieke opvoeding heeft ons gehele christenvolk nodig en hoe dichter politici en volk door middel van de schone gave van de taal elkaar benaderen, des te beter zal de samenwerking verlopen, des te breder de kennis, des te dieper de liefde voor het beginsel en het hartelijk meeleven met onze partij worden. Dat neemt niet weg dat men geen experts zou moeten dulden of geen vreemd woord zou willen begrijpen — soms is dit nodig en onvermijdelijk. Maar men hoede zich voor overdrijving. Paulus, de grote apostel, begreep dit wel degelijk. We moeten zo spreken en schrijven dat ieder ons verstaat!”

Kijkt, over zulke brieven zijn wij

enthousiast. Op vergaderingen van het partijconvent en op deputatenvergaderingen ziet men weinig vrouwen: daar overheersen de mannen in aantal en in woord. En nu kan men nog zo verschillend denken over de vraag of vrouwen ook een plaats dienen in te nemen in de leiding van onze partij of zelfs in staten en raden — niemand zal willen en kunnen ontkennen dat de vrouw er evenzeer bijhoort als de man. Samen staan ze in deze wereld met dezelfde opdracht ook al moet dikwijls die opdracht op verschillende wijze worden uitgevoerd. Ook in de politieke strijd staan man en vrouw naast elkaar.

Of dat ook tot uiting moet komen in een specifieke vrouwenrubriek in dit blad, hierover bestaat in de boezem van de redactie nog geen eensgezindheid. Maar... we geven graag de stellige belofte dat er nogmaals aandacht aan zal worden besteed.

Op Huisbezoek (VI)

Debatteer niet

Een verkoopleider van een grote maatschappij zei altijd tegen zijn tegenwoordigers: „Debatteer nooit.” Als u het debat wint, verliest u de goede wil van uw klant. Een debat verliezen, geeft een onprettig gevoel. Als uw klant dat gevoel heeft, is hij niet in de stemming om te kopen.

Mocht u het debat verliezen, dan is uw klant niet overtuigd, en zal hij ook niet kopen. Dus debateer nooit.

Politieke propaganda en verkopen hebben veel dingen gemeen. Ze zijn echter niet hetzelfde. In de politiek kunt U niet altijd een debat vermijden. Beperk het echter zoveel mogelijk tot een openbare vergadering. U kunt de debater die uw tegenstander is niet overtuigen, maar U kunt de toehoorders van het debat van mening doen veranderen. Op een huisbezoek hoort een debat niet thuis. Vrees er van overtuigd, dat een debat de goede wil van uw tegenstander vernietigt. U zult hem niet als lid voor uw kiesvereniging kunnen winnen. Het helpt U niet of U hem logisch hebt overtuigd. Hij reageert niet logisch. Na een debat zal hij ook niet geneigd zijn A.R. te stemmen.

Misschien zal hij bijdraaien, als de scherpte van het debat is vergeten. Op het moment van het debat, doet hij best niet wat u wenst. Vermijdt dus het debat, al hoeft u niet alles over uw kant te laten gaan.

Als U een andere partij tot en met afbreekt, dan hebt U gezegd dat deze partij slecht is. U gaat nu het beleid van de anti-revolutionaire partij verdedigen. U bewijst dan, alleen, dat de anti-revolutionaire partij minder slecht is.

Geeft U echter toe dat de andere partij goed is, dan bewijst U met uw verdediging, dat uw partij nog beter is.

Door het goede toe te geven, vermijdt U een vruchteloos debat. Er valt altijd wel iets goeds toe te geven. Zelfs van de communisten kunt U nog wel iets goeds zeggen. Al is het

alleen maar, dat ze met zoveel elan hun partij verdedigen.

Een P.v.d.A.-man verdedigt het recht van de arbeiders op een aandeel in de gestegen welvaart. Dit gaat gepaard met scheldpartijen aan het adres van de kapitalisten. U laat de man rustig uitpraten. De scheldpartijen doen niets terzake. Ze dienen alleen maar om zijn gemoed te lichten. U geeft er geen antwoord op.

U blijft bij de kern. De kern is de grotere koopkracht, die de arbeider toekomt. Dat kunt U rustig toegeven. De arbeider is zijn loon waardig, dat is een Bijbels standpunt. U zegt hem dat ronduit, en vraagt hoe hij de oplossing ziet.

Tien tegen één zal hij een algemene loonsverhoging met een prijsstop verdedigen. Dat deed onze P.v.d.A.-man ook. Het ging gepaard met de nodige verwijten aan het adres van de handel.

Het verwijt aan de handel is hier de kern. Ook dat kunt U toegeven. Het schriftuurlijke standpunt is, de verdorven natuur van de mensheid. Daartoe behoort ook een handelaar. Nu U alles hebt toegegeven, valt er voor hem niets meer te vechten. Hij kan immers niet doorgaan met op de handel te schelden, als U het met hem eens bent?

Daarom krijgt U nu de gelegenheid uw standpunt te verdedigen. U zegt dat een handelaar toch altijd wel een weg weet te vinden om de prijzen te verhogen, als hij dat wil.

De oorlogsjaren hebben wel bewezen, dat de controle daarvoor niet scherp genoeg kan zijn. Daarom is het nodig een andere weg te zoeken. U kunt nu het bedrijfstaksgewijs overleg bepleiten. Ook een aandeel in de winst voor de werknemers en de bezitsvorming kunnen U helpen. Deze punten zijn in ons program van actie vermeld.

Bent U het met mij eens, dat dit gesprek iets anders is dan een debat?

Het is een op de juiste wijze gevoerd gesprek, dat resultaten afwerpt!

AMSTERDAM

C. LIND & ZOON

Ao. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRES IN EFFECTEN
Keizersgracht 546 — Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214

Effectenbeurs Nis. 8, Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,

Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126

Privé Olympiakade 60, Tel. 94152

AMSTERDAM

VW DEALER

GARAGE KOST N.V.

AMSTERDAM - TELEFOON 62595

Vraagt vrijblijvend inlichtingen

Wij leveren de: VW de luxe, VW Bestel, VW Busjes, VW Ziekenwagens, Porsche en de nieuwe Karmann-Ghia-Coupé op VW-chassis

DAMES!

een prima

LANGE PERSIANER-PATTES MANTEL
geheel naar maat gemaakt, model naar keuze, met 5 jaar schriftelijke garantie

f 425.—

Reiskosten worden vergoed

BONTWERKER L. M. KRUIJSSSEN

N.Z. Voorburgwal 316 - Amsterdam - Telefoon 34027

BRANDSTOFFEN

Schinkelkade 14 - Tel. 722516
AMSTERDAM

H. Robbers

Schildersbedrijf

Gijsbrecht van Aemstel-
straat 1 Amsterdam
Telefoon 50595 en 717160

Wees zuinig met uw **GELD**

koop bij **WESTERVELD**

deogisterijen **DE CONCURRENT**

WESTERVELD

FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

OP ALLE ARTIKELN ONTVANGT U EEN KORTING VAN **13%** WANT VOOR 10 AAN CASSABONS WORDT 30% TERUGBETAALD

Uitgevoerd door de art.

HUISHOUDELIJKE HULP

Onze buitenlandse relaties kunnen dames v. 18-50 jr. aan een pr. huish. betr. helpen bij betrouwbare Engelse en Amerikaanse families.

Wij verzorgen uw sollicitatie, brieven, etc. Schr. of tel. aanvr. MILLER'S AGENCY, Singel 360, Amsterdam-C. Tel. 32304. Pers. bez. alleen volg. afspraak.

Mengsels geneeskruiden

samengesteld door de beroemdste natuurgeneesk. artsen en specialisten ook voor uw kwaal leveren wij u a f 3.95 per maandpakket. Naast deugdelijkheid garanderen wij volledige onschadelijkheid. Waar aan u ook lijdt en wat u ook al geprobeerd hebt, wendt u tot ons. Duizenden wanhopigen danken hun genezing aan onze middelen! Meldt ons uw kwaal en wij helpen u!

Kruidenhuis „Flora”
Westersingel 40
Groningen

blijft kwaliteit!

FIRMA
P. ZEEUW Jzn
Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51

Tel. serie no. 11.34.34
Na zes uur Tel. 11.34.34-26977

GRANEN-VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP

Lid van de Rotterdamse vereniging voor de termijnhandel in granen

Constructiewerkplaats

„BAILY”

NIEUW-LEKKERLAND

Telefoon 36

Gespecialiseerd in

Staalconstructies
voor gebouwen

AMSTLEVEN levensverzekering

Een christelijk-sociaal ideaal: publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie

HET IS misschien niet ongewenst om in een artikel over de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie te beginnen met een verwijzing naar het verleden. Want vandaag aan de dag leest men telkens in geschriften uit, of verwant aan, P.v.d.A.-kringen dat de Anti-Revolutionairen toch eigenlijk niet gevoelen voor de p.b.o. Zij hebben immers gestemd tegen de wet op de bedrijfsorganisatie en onlangs nog tegen de instelling van het produktchap voor zuivel. „Het Vrije Volk” voegde hieraan nog toe, dat men bij de behandeling van de wet op de bedrijfsorganisatie de indruk kreeg dat het grondwettelijk bezwaar — dat van onze zijde werd aangevoerd — voor een deel van onze groep een welkome aanleiding was om de p.b.o. en de medezeggenschap der arbeiders zelf te verhinderen.

Er werd geen poging gedaan om uit het verleden van de A.R. partij bewijzen aan te voeren, dat het ijveren voor de publiekrechtelijke organisatie en de medezeggenschap van de arbeiders bij onze partij niet ernstig gemeend is. Dat zou ook niet gekund hebben! Want die zijn er niet!

Het tegendeel is waar. Juist in protestants-christelijke kring is al tientallen jaren geijverd voor de realisering van de gedachte der bedrijfsorganisatie. Dat was in een tijd toen de socialisten nog alle heil verwachtten van strijd tussen werkgevers en arbeiders. Geen overleg, geen samenspreking, maar onverzoenlijke strijd.

Van oude datum

DAT DE ANTI-REVOLUTIONAIRES de gedachte van de bedrijfsorganisatie reeds bijna een halve eeuw propageren, willen we aantonen met een citaat uit een hoofdartikel van Dr. Kuyper, uit De Standaard van 28 april 1910. Hier volgt het:

„Juist dit (dat de overheid om dretgend gevaar te keren soms moet ingrijpen R.) nu vestigt steeds meer de overtuiging, dat aan elk omvangrijk bedrijf wel wezenlijk een publiekrechtelijke kant is, en dat dan alleen een meer gewenste toestand zal kunnen intreden, indien de Overheid het particulier initiatief te hulp komt, door het zulk een wettelijk verband te geven, dat metterdaad van het bedrijf zelf de regeling doet uitgaan, maar aan wat het particulier initiatief als regeling vaststelt, tevens wetgevende kracht verleent, hierdoor de onwilligen tot medewerking dwingt en zo het organisch karakter van het bedrijf in eere herstellen kan.”

Dit is slechts één citaat uit een artikelenreeks over de bedrijfsorganisatie van de hand van Dr. Kuyper. Met name heeft Kuyper in die artikelen gepleit voor samenwerking tussen werkgevers en arbeiders. Ook al stond hem de wijze waarop dit moest geschieden in alle onderdelen nog niet precies voor ogen, het doel werd duidelijk gesteld.

Hoe was het in die tijd in socialistische kring gesteld? Klassestrijd was het wat de klok sloeg. Dr. Wibaut wilde dan nog wel collectief overleg over de lonen. Dit kon hij — volgens eigen zeggen — zien als bruikbaar middel in de klassestrijd. Maar de samenwerking in een publiekrechtelijk bedrijfsorgaan noemde hij een verloochening van de klassestrijd. Aldus een belangrijke woordvoerder in socialistische kring.

Wij zullen niet meer bewijzen aanvoeren voor de stelling dat de anti-revolutionaire richting steeds het pleit gevoerd heeft voor samenwerking tussen werkgevers en arbeiders en voor concretisering daarvan in de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Ze zijn bekend.

De P.v.d.A. vindt het blijkbaar steeds weer nodig om haar lezers voor te houden dat de anti-revolutionairen het met de p.b.o. en de aanspraker van de arbeiders niet ernstig menen. Waarom toch? De verkiezingen in 't zicht?

Niettegenstaande de tegenwerking van de socialisten in vroegere jaren is de p.b.o. er gekomen. Maar het begin ligt vele jaren achter ons en de voorbereiding heeft lang geduurd.

De wettelijke regeling

OP 14 FEBRUARI 1950 werd de Wet op de Bedrijfsorganisatie in het Staatsblad afgekondigd. Deze wet is, wat men met een technische term noemt een raamwet. Dat wil zeggen, dat allerlei algemene regels in deze wet

zijn vastgelegd, doch dat de definitieve instelling van bedrijfslichamen bij afzonderlijke wet of algemene maatregel van bestuur moet geschieden. Zoals reeds werd opgemerkt, bestond er in onze kring bezwaar tegen de instelling van bedrijfschappen bij algemene maatregel van bestuur. Dit is o.i. in strijd met de Grondwet. Nu de wet toch is aangenomen en in werking is getreden, is deze controverse opgelost. Alleen de Staten-Generaal zijn immers bevoegd de wet aan de grondwet te toetsen. Nu deze strijd beslist is, wordt onzerzijds geen bezwaar gemaakt tegen het gebruik van de in de wet op de bedrijfsorganisatie neergelegde mogelijkheden.

De wet kent de instelling van bedrijfschappen en produktchappen.

Bedrijfschappen zijn horizontale lichamen, d.w.z. bedrijfsorganisatie van allen, die in een bepaalde tak van het bedrijfsleven werkzaam zijn. Hoofdbedrijfschappen kunnen voorkomen indien twee of meer bedrijfstakken gemeenschappelijke belangen hebben.

Produktchappen zijn bedrijfsorganisaties voor twee of meer groepen van ondernemingen, die in het bedrijfsleven een verschillende functie vervullen, ten aanzien van bepaalde produkten of groepen van produkten. Dit noemt men de verticale lichamen.

Een voorbeeld van een bedrijfchap is het landbouwschap.

Een voorbeeld van een produktchap is het produktchap voor vee en vlees. In het eerste geval is het bedrijfslichaam gegroepeerd om een bedrijfstak, in het tweede geval om één of meer produkten.

Bij dezelfde wet is ook de Sociaal-Economische Raad ingesteld. Deze bestaat voor een derde uit vertegenwoordigers van de ondernemersorganisaties, voor een derde uit vertegenwoordigers van de arbeidersorganisaties en voor een derde uit leden door de Kroon benoemd. Dit is dus een vertegenwoordiging van het gehele Nederlandse bedrijfsleven, aangevuld met onafhankelijke deskundigen. De Raad adviseert, uit eigen beweging of op verzoek, de Regering tot het al of niet instellen van bedrijfslichamen en heeft een bepaalde controlerende taak over bestaande bedrijfslichamen.

Gedurende 1955 zijn er 14 publiekrechtelijke bedrijfslichamen tot stand gekomen, waaronder mede begrepen het op 29 december 1954 ingestelde bedrijfsschap voor de horecabedrijven.

Het merendeel van deze lichamen heeft betrekking op de agrarische sec-

tor, n.l. 8; 4 hadden betrekking op de sector van de middenstand en 2 op de industriële sector. Het totale aantal, op grond van de wet op de bedrijfsorganisatie tot stand gekomen organen, bedraagt thans 34.

Uit deze cijfers blijkt dat er een begin is gemaakt met de verwezenlijking van de gedachte van de bedrijfsorganisatie. Voorts valt het op dat in de kring van de kleine zelfstandige ondernemers (boeren en middenstanders) de p.b.o. meer belangstelling geniet dan in de industriële bedrijfstakken. Voor een deel is dit wellicht te verklaren uit het feit dat het grote aantal kleine ondernemers mee behoefte gevoeld om publiekrechtelijke regelingen in het leven te roepen, dan de grotere industrielen. Deze laatste groep kan zich zelf, door middel van allerlei afspraken, vaak zelf heel goed helpen. Hiermede wordt echter te kort gedaan aan de gedachte van samenwerking tussen de bedrijfsgenoten, dat zijn werkgevers en arbeiders beiden.

De bevoegdheden

DE WET BEHELST vier soorten bevoegdheden voor de bedrijfslichamen, n.l. het maken van verordeningen en de uitvoering daarvan, het verlenen van medewerking aan de uitvoering van hogere regelingen, het geven van advies en het verrichten van daden van bestuur.

Het zal duidelijk zijn dat het vooral gaat om de verordenende taak. Daarnaast kan ook de medewerking aan de uitvoering van hogere regelingen van belang zijn. De beide laatste bevoegdheden, het geven van advies en het verrichten van daden van bestuur, zijn niet inherent aan de publiekrechtelijke status.

Wij bepalen ons nu tot de bevoegdheid verordeningen uit te vaardigen. Deze verordeningen moeten betrekking hebben op onderwerpen die in de instellingswet of in de wet op de bedrijfsorganisatie zijn genoemd. Artikel 93 van de

wet noemt verscheidene van deze onderwerpen. Zij hebben betrekking op de registratie van de betrokken ondernemingen, het inwinnen van inlichtingen, technische en economische aangelegenheden b.v. ten aanzien van de produktie, de afzet, de be- of verwerking van goederen, de concurrentie, de normalisatie van produkten enz. Tenslotte worden onderwerpen genoemd die op sociaal terrein liggen, zoals de lonen en andere arbeidsvoorwaarden, de vakopleiding, omscholing en herscholing, de veruiming van werkgelegenheid en het voorkomen van werkloosheid, de voorziening in de gevolgen van werkloosheid enz. Ook biedt de wet de bevoegdheid om aan de ondernemingen waarvoor „schappen” zijn ingesteld heffingen op te leggen.

In de wet zijn voorts allerlei waarborgen geschapen dat verordeningen niet lichtvaardig worden vastgesteld en uitgevoerd. De overheid houdt toezicht. Wij gaan daarop thans niet verder in.

Juist in het uitvaardigen van verordeningen zit het publiekrechtelijk element. Dit zijn immers op bepaalde wijze tot stand gekomen besluiten waaraan alle betrokken bedrijfsgenoten gebonden zijn. Dus ook de ongeorganiseerden in een bedrijfstak waarop de verordening betrekking heeft. Vandaar dat er allerlei waarborgen zijn geschapen om te zorgen dat men weet waaraan men gebonden is en om te waken voor de rechtszekerheid.

Het is dus mogelijk om regelingen, die in een bepaalde bedrijfstak, of in dien het een produktchap betreft, in een groep bedrijfstakken noodzakelijk getroffen moeten worden, door de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie te laten treffen. Dat is precies wat in onze anti-revolutionaire kring al tientallen jaren is bepleit.

Voorwaarden tot slagen

ZAL DE P.B.O. SLAGEN dan moet aan verschillende vereisten worden voldaan.

In de eerste plaats is vereist een op wederzijds vertrouwen berustende samenwerking tussen de bedrijfsgenoten. Aan de instelling van een p.b.o. voor een bedrijfstak behoort een periode van goede, vrijwillige samenwerking tussen werkgevers en arbeidersorganisaties vooraf te gaan. Men moet tot de conclusie zijn gekomen dat een groot deel van de te behartigen belangen parallel loopt. Hoewel ondernemer en arbeider elk eigen plaats en een eigen verantwoordelijkheid heeft zijn zij toch gezamenlijk bedrijfsgenoten. Juist in onze kring behoort er een duidelijk inzicht te bestaan in de menselijke verhoudingen in onderneming en bedrijfstak. Iedere werker die in het bedrijfsleven zijn plaats gevonden heeft oefent een Goddelijk beroep uit. Ondernemer en arbeider zijn in bijzondere zin elkaars naasten. Hoemeer deze gedachte veld wint, hoe beter de p.b.o. zal slagen.

In de tweede plaats zal er door de p.b.o. nauw contact onderhouden moeten worden met de vrije organisaties. De medewerking van „onderen op” zal niet verwaarloosd mogen worden. Een zo groot mogelijke groep zal aan de besluitvorming moeten kunnen deelnemen, ook al behouden de bestuursleden van de p.b.o. hun eigen verantwoordelijkheid. Het gevaar te vervallen in een „p.b.o.-managers-periode” is niet denkbeeldig.

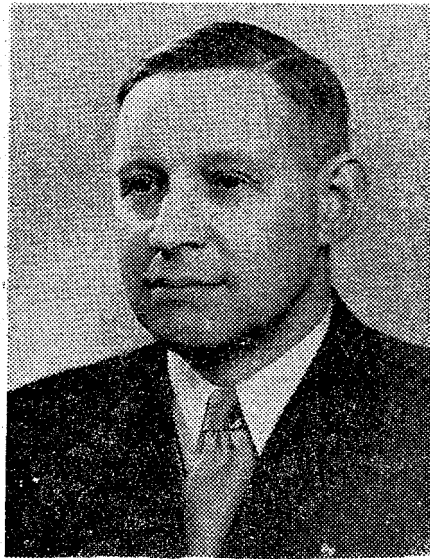
In de derde plaats moet de overheid bij de instelling van publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties matiging betrachten. Adviseren en stimuleren door de overheid kan nodig zijn. Doch instelling bij wet van een p.b.o. terwijl de meerderheid van de S.E.R. er tegen is en de geesten in de betrokken kringen daarvoor nog niet rijp zijn, schaaft de goede ontwikkeling van de p.b.o. Om deze reden zijn wij ook tegen de instelling van een produktchap voor zuivel. Het blijkt immers dat de betrokken werkgevers- en arbeidersorganisaties het niet eens kunnen worden over een zeer belangrijke aangelegenheid n.l. de samenstelling van het bestuur van het produktchap. De werkgeversorganisaties wensen geen paritaire samenstelling van het bestuur. De arbeidersorganisaties staan er echter op. Met het C.N.V. zijn wij van oordeel dat een dergelijk verschilpunt niet bij wetsdescreet moet worden opgelost. Dit zal de verantwoordelijkheid van de samenwerkende vertegenwoordigers in het bestuur ernstig schaden. In de ontwikkelingsperiode van de p.b.o. moet men met dergelijke experimenten uiterst voorzichtig zijn. Want anders wordt er wel een publiekrechtelijke organisatie ingesteld, maar geen publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

Tenslotte moet er ook voor gezorgd worden dat de werkzaamheden van de p.b.o. zich richten op het algemeen belang. Dit behoeft de behartiging van de eigen belangen niet in de weg te staan. Wordt het algemeen welzijn uit het oog verloren dan mislukt de p.b.o. Dan wordt de publiekrechtelijke bevoegdheid in een verkeerde richting gebruikt. Meestal zal dit euvel zich uiten in een teveel willen regeren en in het nastreven van het eenzijdig groepsbelang. De publiekrechtelijke bevoegdheid is echter afkomstig uit de overheidssfeer en daarmee mag niet gespeeld worden. Adeldom verplicht.

Slotopmerking

WIJ HEBBEN GETRACHT om in een algemeen oriënterend artikel enkele opmerkingen te maken over de p.b.o. Het moge de lezers duidelijk zijn dat wij als de Anti-Revolutionairen een belangrijke taak hebben om, zowel in het politieke als in het maatschappelijke vlak, de gezonde ontwikkeling van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie te bevorderen.

Het zal na het bovenstaande, wel duidelijk zijn wat wij met een gezonde ontwikkeling bedoelen.

door
Prof. dr. W. Rip

Syngman Rhee

Speelt in Zuid-Korea met vuur

DE 80 JARIGE PRESIDENT Syngman Rhee van Zuid-Korea wordt ongeduldig. Hij is er langzamerhand van overtuigd geraakt, dat de westerlijke wereld doof zal blijven voor zijn oproep om Noord- en Zuid-Korea met geweld te herenigen. Dit ideaal — een onafhankelijk Korea — zweefde hem al op 21-jarige leeftijd voor ogen. Hij was toen lid van de geheime Koreaanse beweging „Jonge democraten” en propageerde de strijd tegen de toenemende Japanse invloed. Niet voor niets stond hij dan ook boven aan de lijst van gevaarlijke agitators.

Toen na vele wisselvallige jaren van ontvluchten en gevangenskampen op 15 augustus 1948 eindelijk het grote ogenblik voor hem aanbrak, begon hij (als president) onmiddellijk een politiemacht op te bouwen, die hem door dik en dun trouw zou blijven. Met de steun van deze politiemacht wilde hij trachten, zijn nationale bouwwerk af te maken. En vandaag steunt de macht van Syngman Rhee nog steeds op de bajonetten van zijn politietroepen.

Nu hij reeds de 80 gepasseerd is, gaat Rhee er steeds meer aan twijfelen, of de hereniging nog tijdens zijn leven tot stand kan worden gebracht en hij wordt volgens een correspondent van de Times, die nog heel kort geleden Zuid-Korea heeft bezocht, met de dag wanhopiger. Zoveel te kleiner het gevaar voor een wereldoorlog wordt, zoveel te groter wordt het in Korea, aldus deze correspondent.

Intussen is Rhee Zuid-Korea en Zuid-Korea is Rhee. Het leger (gecontroleerd door de politie) is volkomen trouw aan hem en de bevolking van

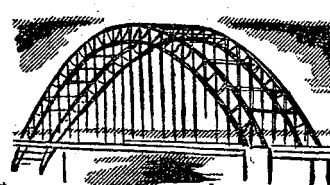

23 miljoen mensen staat geheel onder zijn controle (maar niet achter hem). En langzamerhand hebben de gebeurtenissen hem de overtuiging gegeven dat hij voor de Ver. Staten (die al enorme kapitalen in Zuid-Korea hebben gestoken) veel belangrijker is, dan de Ver. Staten voor hem zijn.

Het regier van Rhee is een dictatuur met de gebruikelijke parlementaire franje. Er is een grondwet, maar de speciale bevoegdheden van de president stellen hem in staat, de werking van die grondwet ongedaan te maken. Onlangs annuleerde hij met één penne-streep de salarisverhoging van de ambtenaren en de verhoging van de spoorwegtarieven, welke tevoren door de Nationale vergadering waren goedgekeurd.

In die Nationale vergadering beschikt Rhee sinds 1952 over een meerderheid. Dat stond voor de verkiezingen van dat jaar al vast, want iedereen, die tegen de president was, liep gevaar gearresteerd of vermoord te worden. De oppositie is niet talrijk — zij is we luidruchtig, maar zwak en verdeeld. Bovendien weten de afgevaardigden, wat zij wel en wat zij niet moeten zeggen. Een hunner werd in de gevangenis geworpen, toen hij kritiek had uitgeoefend op het besluit van Rhee, de anti-communistische krijgsgevangenen vrij te laten (in 1953).

Korea was in 1945 slecht voorbereid om de democratie een kans te geven. Maar weinige Koreanen hadden tijdens de Japanse bezetting bestuurservaring opgedaan en de communistische agressie in 1950 dunde de rijen van hen, die voor het geven van leiding in aanmerking kwamen — velen werden toen naar het noorden gedeporteerd. De voortdurende noodtoestand en de politieke onervarenheid van de massa vragen om een sterke regering en een

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Sums

WAT VOORAF GING:

Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen. Hij is fel gekant tegen de bouw van een brug, die zijn streek ontsluiten zal. Zijn zoon Willem, getrouwd, is echter voorstander van een vaste oeververbinding en betere wegen. Het gevolg is een misverstaan tussen vader en zoon. Bovendien is Lijnegangs jongste dochter Roelie tegen de wil van haar ouders naar de stad gegaan; zij heeft daar werk gevonden. Lijnegang wil Roelie niet meer thuis zien tijdens de weekends, tenzij ze voorgoed terugkeert uit de stad. Zijn jongste zoon heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die de leiding bij de bruggebouw heeft, terwijl Willem op de groenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst is, waarover Lijnegang slecht te spreken is. Op een avond is er een twist-gesprek ontstaan.

„Dat had je ons wel eerder kunnen zeggen,” bromde Lijnegang. „Waarom kom je daar nu pas mee voor de draad?”

De jonge Melchior trok de schouders op.

„Och, ik heb de oproep gisteren pas ontvangen. De rechtszitting is pas over drie weken, 't heeft de tijd dus nog.”

„Je gaat toch niet tegen de jongen van Raatslag getuigen?” vroeg Lijnegang kwaad. „Als je dat doet, dan krijg je alle mensen tegen je, dat moet je goed begrijpen. 't Zou zoiets als verraad zijn...”

Door die laatste woorden werd de jonge Melchior geprikkeld, doch hij wist zich te beheersen en antwoordde kort: „Ik moet er nog eens rustig over nadenken, het duurt nog lang eer de zaak voorkomt.”

„Als jij tegen Johan Raatslag getuigt, ben je geen knip voor de neus waard,” viel Aaltje opgewonden uit. „Wie doet dat nou, getuigen tegen iemand van ons eigen dorp? En waarom zouden wij ons druk maken over dat pedante opzichtertje...”

„Zwijg nou maar, Aaltje,” vermaande vrouw Lijnegang, „Melchior zal er nog wel ernstig over nadenken, dat zegt hij zelf al.”

Aaltje haalde een psalmboekje uit haar tas. „Dit boekje is van zus — 't lag nog altijd in de kast van onze M.V. De bibliothecaresse zei, dat ik het maar mee moest nemen.”

Aaltje legde het boekje op de tafel.

„Altijd vuren ze vragen op mij af, hoe 't nou met haar is,” vervolgde Aaltje ontevreden. „Soms geven ze steken onder water. Vanavond ook weer. Rie Kamphorst vroeg, of Roelie nu al een echte dame geworden zou zijn.”

Vrouw Lijnegang nam het psalmboekje in de hand en bladerde er wat in.

„Fijn hoor, als je een zus hebt, die er vandoor gegaan is,” liet Aaltje er verbitterd op volgen. „Ik geloof, dat sommige meisjes mij er ook al op aankijken. Alsof ik het helpen kan, dat Roelie zich zo slecht gedragen heeft...”

Aaltje sprak met zoveel minachting over haar zuster, dat het de jonge Melchior te machtig werd.

„Spreek niet zo hatelijk over Roelie!” viel hij uit. „Jij weet evengoed als ik, dat zij niet lichtvaardig haar besluit genomen heeft. Zij heeft het er beslist heel moeilijk mee gehad.”

„Zo'n besluit is altijd lichtvaardig en glad verkeerd,” beet Aaltje hem toe.

„Stil toch, maak nou geen ruzie!” kwam moeder ertussen.

„Ik mag toch zeker wel zeggen, dat Roelie helemaal op het verkeerde pad is? En dat wil ze ook — waarom zou ze anders naar de stad gegaan zijn? 't Zou me niet verwonderen als we nog eens horen, dat ze nooit meer in een kerk komt.”

„Aaltje toch!” klonk klaaglijk en bestraffend de stem van moeder.

De jonge Melchior werd vuurrood. Hij gooidde zijn krant weg, keek Aaltje met strenge ogen aan en zei:

„Zo is Roelie niet! Zij is daar wel op een M.V.! En zij wordt geprezen omdat zij zo'n ijverig lid is.”

„Daar zal jij wat van afweten!” Er klonk minachting in de stem van Aaltje.

„Ja, dat weet ik! Ik weet het uit goede bron. Zeg geen kwaad over onze Roelie! Als jij weten wil, hoe trouw Roelie is en hoe zij haar best doet op de M.V. in de stad, dan moet je naar Paula Santemeijer gaan en aan haar maar eens om inlichtingen over Roelie vragen. Zij zal 't je wel vertellen! Ik heb het nooit willen zeggen, maar zij kent Roelie! Toen zij nog in de stad was, ging zij ook op die M.V.”

„Zwijg er over!” klonk eensklaps de barse stem van Lijnegang. „Wij willen geen praatjes aanhoren over wat zo'n stads nuffje uit haar duim zuigt.”

De jonge Melchior trilde van woede.

„Paula Santemeijer liegt niet, vader! Als jij zegt, dat ze dat wel doet, is dat een belediging.”

„Ach, maak toch geen ongenoegen,” smeekte de boerin. „Als je blijft geen ruzie!.....”

Maar Aaltje stoorde zich niet aan deze smekende woorden. Zij keek haar broer kwaad aan en zei bitter:

„Zo, dus jij gaat om met die meid? Ditta Beijlaars zei het vanavond al, maar ik heb het tegengesproken. Ik kon het

natuurlijk niet geloven en ik heb gezegd, dat mijn broer heus wel wijzer zou zijn. Bah!..... Ik heb wel een mooie zus en broer..... Erg degelijk zijn ze..... Kun je begrijpen!

Nu werd het de jonge Melchior te erg. Hij wist zich niet langer meester te blijven. Hij sprong op, zijn stoel viel om en hij greep zijn zuster bij de arm, schudde haar onbarmhartig door elkaar en brulde:

„Jij moet je lelijke mond dichthouden, begrijp je dat! Ik laat me door jou niet alles zeggen!”

Lijnegang ontstelde, want hij had nog zelden zijn jongste zoon zo driftig gezien. Hij wilde de jonge Melchior bij de schouder grijpen, maar deze was hem te vlug af. Met een kactachtig-snelle beweging ontweek de jonge Melchior de vergeefs grijpende hand en schreeuwde:

„Je blijft van me af, ik ben geen kleine jongen meer!”

Vrouw Lijnegang riep: „O, geen ruzie maken, maak alsjeblieft geen ruzie.....” maar in het korte, hevige tumult werd op haar klacht geen acht gegeven.

De jonge Melchior liep met driftige, dreunende stappen de kamer uit. Hij keek nog even achterom naar de omgevallen stoel, doch hij kwam niet terug om deze neer te zetten. Zonder nog een woord te zeggen, verdween hij. Lijnegang riep hem nog iets na, doch hij hoorde het niet meer. Evenmin sloeg hij er acht op, dat Aaltje hem nariep en hem uitmaakte voor een valse beul.

Hij liep het erf af. Bij de weg gekomen, bleef hij een ogenblik staan. Zou hij zijn fiets weer uit de schuur gaan halen? Dan, met een ruk liep hij verder. Gaande door de stilte van deze late avond, ebde zijn woede spoedig weg. Er kwam een gevoel van spijt over hem en hij vroeg zich af, wat hij nu verder doen moest. Ruzie met vader, ruzie met Aaltje..... en moeder natuurlijk weer vol droefheid en zenuwachtigheid. Hoe moest nu alles weer in orde komen? Hij was te ver gegaan, hij had zijn kalme behoren te bewaren. Maar waarom had Aaltje zulke giftige woorden gezegd? Hij had haar minachting niet kunnen verwerken, haar opmerkingen niet kunnen aanhoren. Zij had Paula Santemeijer en Roelie beledigd, zij had modder geworpen naar zus. Hij stelde voor zichzelf vast, dat het enkel en alleen de schuld van Aaltje was, dat hij zo driftig was geworden.

Eenzaam ging de jonge Melchior door de stilte van het nachtelijke polderland. Hij liep zonder een vast doel door deze slapende en verstilde wereld. Pas toen hij een poosje gelopen had, realiseerde hij zich, dat hij het zijpad ingeslagen was, dat naar het grote werk van de bruggebouw voerde.

De gedachte kwam in hem op, terug te keren en naar Willem te gaan. Wat zou Willem er wel van zeggen als deze zou horen, dat er een korte, maar hooglopende ruzie geweest was?

— ja, ik zal Willem alles moeten vertellen, overlegde de jonge Melchior. — Mijn broer zal mij stellig raad kunnen geven. Willem zal zeggen, wat mij nu te doen staat. Misschien zegt hij: — Blijf vannacht maar hier, morgenochtend zal ik wel naar vader gaan om de zaak weer recht te breien.....

Maar dit stond voor de jonge Melchior vast: Hij zou het met Willem onder vier ogen moeten bespreken. Celia mocht het niet horen, want hij was er van verzekerd, dat zijn schoon-zuster onmiddellijk partij zou trekken voor Aaltje. Misschien zou zij ook nog haar mening zeggen over Roelie. Neen, Celia moest er in ieder geval buiten blijven.

Zou hij omkeren en naar de boerderij van Willem lopen? De jonge Melchior hoorde plotseling het heldere en vriendelijke geluid van de kerkklok over de sluimerende polder. Dit bronzen geluid stierf langzaam weg, ging teloor in de nacht. Ze zouden zeer waarschijnlijk al in bed liggen, want vooral Celia hield er van om naar boerenmanier om een uur of halftien de slaapkamer reeds op te zoeken. Willem was anders; hij klaagde er altijd over, dat zijn avonden zo kort waren.

Neen, de jonge Melchior kon om deze tijd niet aankomen bij zijn broer. Hij liep dus verder en de gebeurtenissen van deze avond hielden zijn gedachten gevangen. De jonge Melchior dacht aan Paula en hij begreep, dat als hij en de dochter van ingenieur Santemeijer in nader contact met elkaar zouden gaan treden, dit hem heel veel moeilijkheden bezorgen zou. Hij zou moeten vechten tegen het vooroordeel van vader en tegen de giftige opmerkingen van Aaltje. En hij twijfelde er niet aan, of Celia zou van haar kant ook haar woordje laten horen en Aaltje bijvallen. Ja, het zou moeilijk worden, er zouden conflicten ontstaan. Maar zou hij om die moeilijkheden te voorkomen, Paula kunnen vergeten? Neen, wist hij heel zeker.

Hij was thans het grote werk genaderd. Een hoge hijskraan stond zwart-in-grauw tegen de nachtelijke hemel afgetekend. Bergen zand waren schimmig zichtbaar in de duisternis. En daar zag hij ook de grote directieket, waarbinnen eigenlijk de ziel van de bruggebouw gevangen zat. Overdag zaten er tekens in achter hun tekenborden, opzichters bestudeerden tekeningen en papieren en de jonge Melchior had opgemerkt, dat in deze houten keet ingenieur Santemeijer een eigen afzonderlijke ruimte tot zijn beschikking had.

Plotseling bleef de jonge Melchior staan. Hij meende een zonderling geluid te horen. Het was, of er glasscherven rinkelden. Hij liep weer verder en sloeg na ongeveer veertig meter links af, want het zonderlinge geluid had hem nieuwsgierig gemaakt. Hij wilde onderzoeken, of er, zo laat nog, een tekenaar of opzichter aan het werk was. (Wordt vervolgd)

krachtig leiderschap. Rhee schijnt de enige te zijn, die dat doen kan. In juni a.s. zal hij ongetwijfeld voor een derde ambtsperiode worden gekozen. Van groot belang is dan de vraag, die er vice-president zal worden, omdat deze president na diens overlijden automatisch opvolgt.

Een legende om Rhee, die goede vrienden is met de raadselachtige monnik Paik Soeng Wook, krijgt de laatste tijd vaste vormen. Door zijn ouderdom heeft hij meer afstand genomen van de dagelijkse gebeurtenissen in zijn land. Hij wordt nu geprezen op de scholen, in de regering en in de officiële literatuur, zo merkt de Times-correspondent op. De politici, die een groter struikelblok hadden kunnen zijn voor Rhee, hebben zich uit de politiek teruggetrokken. Tijdens de dagelijkse rondrit van Rhee door Seoel

wordt het gehele verkeer stilgelegd. De entourage van Rhee beschermt hem zoveel mogelijk, hetgeen er toe leidt, dat deze soms in het geheel niet weet wat er in feite gebeurt.

Heeft Rhee door dit alles aan populariteit ingeboet, juist in de nieuwe omstandigheden wordt het anti-communisme een nuttig instrument van de regering. Indien er ontevredenheid is (hoge prijzen, inflatie en dergelijke) dan wordt een campagne gevoerd tegen de wapenstilstandsvereenkomst en tegen de neutrale commissie van toezicht.

Velen in en buiten Zuid-Korea houden thans de vraag bezig, of het leger Rhee uiteindelijk zal gehoorzamen, als de wanhopige president het zal commanderen, noordwaarts op te rukken. Een klein incident zou maar nodig zijn om het zover te brengen.

Rhee ziet dat het initiatief hem langzamerhand uit de handen is geglipt en hij zou niet lang aarzelen, om tot actie over te gaan, als hij wist, dat de Ver. Naties (of in elk geval de Ver. Staten) hem te hulp zullen komen, als zijn riskante onderneming verkeerd afloopt.

De monnik Paik Soeng Wook, die in 1950 drie maanden van tevoren voorspelde, dat de communisten Zuid-Korea zouden binnenvallen, fungeert als „grijze eminentie”. Hij zegt, dat er een derde wereldoorlog zal uitbreken in Europa en in Azië en vanzelfsprekend zal in die oorlog Korea geheel bevrijd worden, onder het bewind van — hoe kan het anders — president Rhee bij het klimmen zijner jaren gaan twijfelen. Vandaar zijn ongeduld, die hem er toe bracht, met vuur te spelen.

Christendom en sport

„Christendom-Sport”, een rapport van een door de Nederlandse Christelijke Sportunie ingestelde commissie, uitgegeven bij Van Keulen te 's-Gravenhage.

Dit jaar voor het eerst kregen ook de christelijke sportbonden van de rijksoverheid een belangrijk bedrag ter bestrijding van de onkosten, die het stichten van een bondsbureau en het organiseren van kadercursussen met zich mee brachten. En de Christelijke Academie voor Lichamelijke Opvoeding geniet al meer dan drie jaar een belangrijke bijdrage in de exploitatietekorten.

Er zijn dus christelijke sportorganisaties. Velen zullen dit reeds geweten hebben, maar voor hen, die nog niet met dit feit op de hoogte waren, wordt dat hier nog eens extra vermeld.

Wat willen die organisaties eigenlijk? Een antwoord op deze vraag wordt gegeven in het bij de Uitgeverij Van Keulen verschenen boekje „Christendom-Sport”. Dit boekje is eigenlijk een rapport van een commissie, welke door de Nederlandse Christelijke Sportunie — het overkoepelende rgaan der christelijke sportbeweging — werd ingesteld. Van deze commissie was prof. mr. I. A. Diepenhorst, ons Eerste Kamerlid, voorzitter en verschillende bekende figuren uit het christelijk organisatie-leven maakten ervan deel uit. We noemen er enkelen: ds. S. J. Popma, dr. L. de Klerk, drs. A. Klapwijk en C. C. F. Gordijn.

Klinkende namen dus, die waarborgen, dat de inhoud van het rapport weloverwogen en verantwoord is.

Wanneer wij de inhoud samenvatten, dan kunnen wij dit het beste doen met de woorden van ds. Popma, die het theologisch gedeelte behandelde: „De ruimte voor het lichte, speelse, de vrijheid en vreugdebeleving in spel en sport heeft iets te maken met de vrijmaking door Jezus Christus”.

Dit thema vinden we vrijwel bij alle scribenten. terug. Het loopt als een rode draad door het boekje.

Hoe kan, zal u wellicht vragen, voetballen of korfballen of turnen iets uitstaande hebben met Christus' verlossend werk? Ook op deze vraag geeft „Christendom-Sport?” u een bevredigend antwoord. „De verlost mens mag in vreugde staan en in blijdschap leven”.

Deze positieve instelling verdient ruime weerklank te vinden in ons volk. Het gaat met sport en spel snel bergafwaarts. Sport onttaart in lichaams-cultus en de volle stadions zijn een overduidelijk bewijs, dat de mens nog altijd een afgodendienaar is, zij het dan, dat de afgod in dit geval de eigen prestatie is. Er zijn er, ook in het kamp der hu. anisten, die deze ontwikkeling met lede ogen aanschouwen. En toch wordt de sportverdwazing steeds groter en de paedagogische betekenis van de sportbeoefening hier te lande steeds kleiner.

Hoe goed is het daarom, dat in „Christendom-Sport” gewezen wordt op de grote gestelijke waarde van sport en spel, en op de eigen verantwoordelijkheid, die de christen ook op dit terrein heeft.

Eigen verantwoordelijkheid. Met namen aanzien van het opgroeiende geslacht. „O.i. ligt hier een taak voor wat men zou kunnen noemende christelijk-sociale paedagogiek”, zo schrijft de psycholoog De Klerk en de heer Gordijn voegt daaraan toe: „Juist daarom (om de verantwoordelijkheid van de opvoeder tegenover God) behoort ten aanzien van de lichamelijke opvoeding en de sport naarstig naar Gods orde te worden gezocht.”

Wij vinden het het mooie in dit boekje, dat men niet wil suggereren, dat men er al is. Men beschouwt zichzelf nog lang niet als volleerd. Maar men wil er komen, omdat de verantwoordelijkheid tegenover God om een oplossing van dit paedagogische probleem van de eerste orde vraagt.

Men beschouwe dit boekje dan ook niet als alleen maar van belang voor de direct bij de christelijke sportbeweging betrokkenen. SPORT en POLITIEK worden tegenwoordig dikwijls vaak met elkaar geconfronteerd. en het gebeurt maar al te vaak, dat beslissingen worden genomen zonder dat men ter zake volledig onderlegd is.

„Christendom-Sport” is ook voor de christelijke politicus van belang, omdat eruit blijkt, dat er ook op het terrein van sport en lichamelijke opvoeding mensen zijn, die Christus' Koningschap over het gehele leven erkennen en die Kuypers' devies: Er is geen duimbreed

in dit leven, waarvan Jezus Christus niet zegt: „Het is Mijn” tot het hunne hebben gemaakt.

Tenslotte wijzen wij er nog op, dat de doorbraak in deze brochure zo positief wordt afgewezen. „Men begrijpe goed,” zo schrijft de heer J. C. van Asch, „van de aanvang is een christelijke sportbeoefening reeds anders dan een niet-christelijke, maar hoe verder de ontwikkeling, hoe duidelijker de verschillen zich aan ons zullen voordoen”. Geen twijfel meer. Tussen christelijk en niet-christelijk is een diepe kloof.

Het is goed, dat dit boekje is verschenen. Het zal velen — ook in eigen kring — de ogen openen. De Ned. Christelijke Sport Unie, die

eerst het vorig jaar werd geïnstituëerd, verdient dan ook een woord van waardering. Zij heeft niet alleen aan de bij haar aangesloten bonden met dit keurig uitgegeven boekje een dienst bewezen, maar zij heeft geheel protestants-christelijk Nederland aan zich verplicht. Want de vraagstukken, die hier — zij het beknopt — worden besproken, zijn van veel wijder strekking dan de naam van de initiatiefneemster zou doen vermoeden. De commissie-Diepenhorst heeft eer van haar werk. Moge op deze harts-tochtelijke en vaak beklemmende oproep vele reacties volgen. Ook van hen, die niet o' nauwelijks bij de sport betrokken zijn, H. H.

BOEKEN en periodieken

Slanke lijn! Vermagering!

Een hartewens voor velen, die lijden aan **CORPULENTIE** (te dik zijn), **OVERTOLLIJGE VETVORMING**, **VETZUCHT**.

Vele klachten en kwalen komen hieruit voort! Men heeft hiertegen diverse methoden en middelen in de handel. De meeste dezer middelen zijn louter en alleen „Laxeermiddelen”, welke dikwijls hevige diarree veroorzaken en niet alleen uw maag, hart en darmstelsel irriteren, maar vaak zelfs schadelijk voor Uw lichaam zijn. Verder „Hongerkuren” in de vorm van vaak grote opofferingen vragende, sterk overdreven „Dieetvoorschriften”, welke de lijder(sters) wel grondig doen verzwakken, maar niet blijvend aan gewicht doen afnemen. Immers zodra de hongerkuur ophoudt, komt de patiënt weer aan. Overdreven „sportbeoefeningen” voor het lichaam, welke de beoefenaars(sters) onnodig uitputten, afmatten en vermoeien, zijn meestal zonder enig goed merkbaar of blijvend resultaat, en ten koste van het hart en andere organen. **BEDENK HET GOED!!!** Wat over jaren aankwam met grammen tegelijk kunt u niet in enkele dagen met kilo's afvallen zonder hierbij belangrijke schade te doen aan Uw organisme!!! De natuur laat zich nooit ongestraft bedingden en komt ook hier zeker met haar terechte wraak!!!

ONS ONSCHADELIJK EN ZUIVER NATUURGENEESMIDDEL „CORPULENTOL” bracht reeds duizenden gebruikers(sters) afdoende resultaten van blijvende aard. Langzaam maar zeker langs zuiver natuurlijke wegen wordt niet alléén voorkomen dat het gewicht verder toeneemt, maar tevens geleidelijk een gewichtsafname van blijvende aard waargenomen.

Dus een zuiver onschadelijke en natuurlijke methode en proces!!!

Gebruiksaanwijzing van „Corpulentol” is al zéér eenvoudig. Slechts drie keer daags een theelepeltje hiervan in te nemen. Verder zo min mogelijk zout, vet en zoetigheden gebruiken en (dit vooral) zéér weinig drinken. Immers het organisme bestaat voor het grootste deel uit vocht. Eén liter vocht weegt pl.m. 1 kilogram. Men wordt dus nog dikker en zwaarder van drinken dan van eten!!!

Prijs van „Corpulentol” ¼ liter flacon f 12.15; ½ liter kuurflacon f 22.75. Franco huis toegezonden na ontvangst van Postwissel of Girocheque. Giro nr 428302. Besteladres:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

AFDELING C

Postbus 9 Utrecht Telefoon K 3402-3648

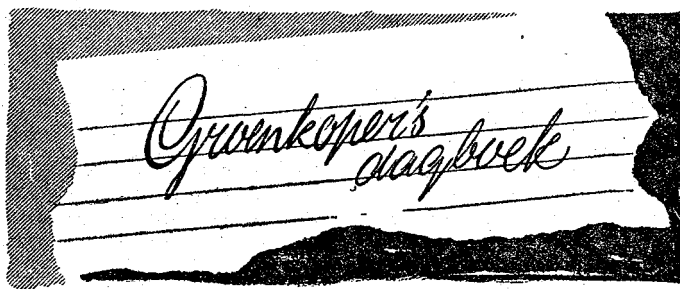
Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depôt-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald.

Dus aanvragen om inlichtingen beslist alléén richten aan ons hoofdkantoor: **POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648**

23 JAN.

Mijn ervaring als padvinder kwam mij dezer dagen weer van pas, toen ik bezig was aan het slot van deze maand de eindjes aan elkaar te knopen. Wat dat betreft ben ik ook een echte groenkoper. Iedere dag kijk ik uit naar een nieuwe loonronde. En ik moet eerlijk bekennen, dat het mij op maandag — dan ben ik altijd een tikkelje onverschillig — koud laat, of die nu van de S.E.R. of van de L.O.O.N. of van de H.O.N.O.-R.A.R.I.U.M. of van de S.A.L.A.R.I.S. uitgaat. Mijn lijfblad bracht mij ook al geen troost. Daarin las ik van een zekere mijnheer Hans Paul, overkellner (heerlijk Duits woord blijft dat toch) in het Waldorf Astoria Hotel te New York, die niet alleen f 12000 per jaar verdiende, maar kans zag per jaar er nog eens een f 113000 aan fooien en dergelijke bij te verdienen. Hij vond dat zeker te min om aan de belastingen op te geven, waardoor hij nu met de gebakken peren zit. Ik vertelde dat mijn buurman, een geregeld hotelbezoeker, die het direct voo. Mister Paul opnam door te zeggen, dat zo'n keller heel wat moet opeten. Buurman zei het anders, doch dat klomk mij te landelijk om het te herhalen. Ik vond, dat je voor f 125000 per jaar wel wat kón opeten, zonder dat je op het laatst geen trek meer hebt en voor een bord gebakken peren blijft zitten. „Zou jij voor f 113000 aan gelden willen opstrijken, waarvoor je „dank u zeer mijnheer” moet zeggen?”, vroeg buurman uit de hoogte. „Ik zou je danken,” zei hij. „Je moet ook niet denken, dat je dat geld van mij krijgt,” zei ik. Waarop hij plotseling vroeg, wat ik daarmee bedoelde. Wat kunnen mensen toch traag van begrip zijn, dacht ik. En dat op maandag!

hoofd vol wijsheid op de maatschappij werd losgelaten zeide een goede vriend van mijn vader: „Als je alles vergeten hebt, wat je op school hebt geleerd dan is hetgeen je dan nog weet je algemeen ontwikkeling”. Dat zal ook wel niet waar zijn. Evenmin als ik bemoedigd werd, kort na het eindexamen, met de jolige opmerking van een oom, die zeide, toen hij van mijn actieve plannen hoorde om iets te worden: „Als ik een actieve bui krijg, ga ik in een luie stoel zitten en wacht ik tot die bui voorbij is”. Maar goed, ik ben wel tot de conclusie gekomen, dat er aan het VHMO een en ander mankeert. Ik ben er werkelijk van geschrokken. Laatst vroeg ik een jonge man, waar hij een bepaalde domheid geleerd had. Hij zeide, dat hij door schade en schande was wijs geworden. Welke opleiding heb je dan gehad, vroeg ik. HBS, zei hij. Ik zie het nu zelf. Leren de jongelui van tegenwoordig met twee woorden spreken, of de deur achter zich dicht doen of hun voeten stil te houden als Mozart door de radio klinkt? Van Patachou weten ze alles en van Jacoba van Beieren bijna niets.

25 JAN.

Ben blij, dat ik weer iets van de politiek kan vertellen. Een klacht van Graaf Attlee, de Britse Lord Drees zal ik maar zeggen. Hij vertelde de te Cardiff, dat de leden van het Lagerhuis armoede lijden; dat zij, als zij eens iemand willen spreken, op een bankje in een tochtige gang moeten zitten en dat zij voor het opruimen van hun papieren slechts een kastje hebben zo groot als een schooljongen heeft. Ik heb direct een van onze voorzitters gebeld, die mij verzekerde, dat in het gebouw van de Tweede Kamer geen tochtige gangen waren. Dat er gelegenheid is om besprekingen te voeren en dat het

24 JAN.

Tot mijn schrik bemerkte ik, dat mijn zoon, die op een middelbare school is, onderwijs geniet volgens een methode, welke nu welhaast 100 jaar oud is, althans wat haar wettelijke zijde betreft. Dat rectores en directeuren zeer bezorgd zijn over het VHMO, verwondert mij niets. Ik was da. al toen ik op school ging. Toen ik met een

27 JAN.

Ik durf haast niet dromen. Zouden zich werkelijk nieuwe mogelijkheden kunnen voordoen, als wij, dat bent u en ik en al die andere leden van de A.R.P., zendtijd krijgen? Ik hoor het al. Eerst een aardig melodietje. Dat heet geloof ik de „tjoen”. Iets van „Ferne jongens, stoere knapen” en dan de omroeper, een A.R.Peër met een mooie stem, die dan zegt: „Hier is de A.R.P. op golflengte, enz. enz.” En dan in de Radiogids te lezen: „Hier is de A.R.P., Luistert u mee?”

Ik vraag me alleen af, hoe Mr. Roosjen dat klaart. Mr. Roosjen als Kamerlid en Mr. Roosjen als voorzitter van de N.C.R.V. Want dat de Regering ALS zij zendtijd beschikbaar stelt voor de A.R.P., onze voormannen voor de V.A.R.A.-microfoon zal zetten, lijkt mij op z'n minst overdreven. Daarom wacht ik met belangstelling af. Misschien krijgen we over een poosje reclame voor de televisie zoals dat al in Engeland en in Amerika is. Dan kan de A.R.P. gewoon zendtijd kopen. Midden in de Hamwedstrijd zie je dan plotseling ds. v. d. Zaal met opgeheven vingen en hij vraagt: u dringend „Bent u al lid? Leest u Nederlandse Gedachten?”

En als ik heel ver in de toekomst schouw, dan zie ik Groenkoper's dagboek nog eens een keer uitgezonden. Wat zou dat heerlijk zijn. U, mijn lezers nu eens van mond tot oor te kunnen begroeten of u vanaf het scherm in de ogen te mogen kijken en u bijvoorbeeld de schipperknoop te mogen leren of een paalsteek of een mastworp. Aan het eind van de maand!

26 JAN.

Dominee, die tegenover mij woont kwam in opgewonden toestand met de krant bij mij binnenlopen. „Lees dat eens, broeder,” zei hij, en doe mij uw oordeel weten”. Ik las, dat de rechtbank te Arnhem een Edese huisvrouw veroordeeld heeft omdat zij van een tegenover haar wonende predikant twee spaarbankboekjes had ontvreemd. Met een van die boekjes had zij f 800 opgenomen. Ik keek dominee eens aan en vroeg of hij benauwd was, dat ik bij hem zou inbreken. „Niet het minst, broeder,” zei hij, „maar welke predikant heeft tegenwoordig twee spaarbankboekjes op een waarvan toch minstens f 800? Ik zal u eens wat zeggen. Als bij mij een inbreker zou komen, zou ik hem opwachten en zeggen: „Broeder-inbreker, hier heb je een riks, maar ga nu naar huis. Als morgen in de krant zou komen: „Ingebroken in de pastorie van ds. G. Eldtekort. Niets ontvreemd”, dan zou ik mij moeten schamen”. Ik heb ds. toen maar geleerd hoe de eindjes aan elkaar te knopen. Met de zogenaamde schippersknoop.

28 JAN.

Wat doe ik, als ik de badkamer betreed en ik zie, dat de bloemen op de ruiten staan? Een vraag die ik dezer dagen in mijn eiger huis moest beantwoorden. Oplossing — buiten Ons Program om — ik hoefde de gordijnen niet te sluiten.

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Overheid en volk

NA DE PREAMBULE, de klarenstoot waarmede de anti-revolutionaire partij zich presenteert en waarover wij vorige week schreven geeft het ontwerp-program van actie in artikel 1 een duidelijke uiteenzetting van de verhouding tussen overheid en volk. Het is begrijpelijk, dat het eerste artikel hierover handelt, aangezien het juiste licht op deze vernouwing van beslissende betekenis is voor het gehele overheidsbeleid.

Het hoofdartikel op pagina 2 houdt zich bezig met de principiële achtergrond van dit artikel, waarvan de tekst hieronder volgt.

Overheid en volk

De Anti-Revolutionaire Partij is van oordeel, dat de Overheid in de uitoefening van haar gezag aan de ontwikkeling van zedelijke volkskracht alle ruimte moet laten en de zelfstandigheid van de verschillende levenskringen moet erkennen.

Zich bewust van het feit, dat de vraagstukken van deze tijd op velerlei gebied diepgaand Overheidsingrijpen vorderen acht zij niettemin in de beoordeling van de vraag wat de Overheid heeft te doen of te laten, bij voortduur een principieel kritische instelling noodzakelijk.

De Overheid dient zich in haar optreden en in haar spreken tot het volk er ernstig rekenschap van te geven, dat de Wet Gods, zowel voor de inhoud en de begrenzing van haar gezag als voor de vrijheid der burgers richtsnoer moet zijn.

De Anti-Revolutionaire Partij erkent met bezorgdheid, dat het voor de Nederlandse burgers steeds moeilijker wordt een duidelijk inzicht te verkrijgen in de gecompliceerde vraagstukken van deze tijd, hetgeen leidt tot een algemene verzwakking van het oordeel ook over het overheidsbeleid.

Zij ontkent, dat deze ontwikkeling onvermijdelijk is en meent, dat de Overheid het kritisch meeleven van de burgerij in de staatkunde moet bevorderen, teneinde een gezonde volksinvloed te bestendigen.

In het besef, dat opeenstapeling van bevoegdheden zowel het bederf van de rechtsorde als een dodende eenvormigheid in de hand werkt, streeft de Anti-Revolutionaire Partij naar:

een verhoogde rechtsbescherming tegen de Overheid door uitbreiding van de mogelijkheden zich tegen handelingen van het bestuur tot een beroepsinstantie te wenden;

uitbreiding van de taak der provinciebesturen, door meer bevoegdheden van de centrale Overheid op de provincie over te dragen;

handhaving en versterking van de aan de gemeenten toekomende zelfstandigheid in financiële en bestuurszaken.

Plaag van „geheime dossiers”

NU, anno 1956 dus meer dan 10 jaren na de oorlog, had men zich eindelijk verlost mogen wanen van de „geheime dossiers”. Dat zijn die dossiers uit de eerste maanden na de oorlog, waarin alles was samengebracht wat maar tegen iemand kon worden ingebracht jegens wie op enigerlei wijze verdenking was gerezen of gesuggerend van ontrouw aan het vaderland en heulen met de vijand.

Denkt men terug aan de oorlog en aan het verraad dat in die jaren is gepleegd — men kan nu nog het bloed in zich voelen koken. Maar denkt men terug aan die eerste periode na de oorlog, dat jaar van de P.O.D. en bijzondere rechtspleging; aan de rechtsverkrachting die in die chaos haast onvermijdelijk was omdat maar al te vaak allerlei persoonlijke vetes een rol speelden — aan dat alles denkend krijgt men nu nog een vieze smaak in de mond.

Allerlei dossiers van allerlei mensen waren te kust en te keur te koop — en ieder weet welk een groot gevaar die stukken betekenden in handen van kwaadwilligen! Het kostte toen niet zoveel moeite om iemand die in de oorlog getracht had het beste ervan te maken wat ervan te maken was tot heil van de Nederlandse zaak en die dus wel eens met de bezetters te maken had gehad, de nek te breken. Iedere krant kreeg van tijd tot tijd zo'n dossier aangeboden en allerlei „affaires” hebben als gevolg hiervan nog vele jaren als vergif ingewerkt op onze samenleving. Denk maar aan Velsen en aan de naam van Schallenberg.

Men had er zich nu eindelijk van verlost gewaand — maar zie, het Haagsch Dagblad heeft die hoop weer de bodem ingeslagen. Dit blad, een van de „Parool”-groep, heeft gemeend een van die „geheime dossiers” weer eens aan de vergetelheid te moeten ontrukken en is gekomen met de publicatie betreffende de burgemeester van Den Haag, mr. F. M. A. Schokking.

Men kent de feiten. Het Haagsch Dag-

Mr. F. M. A. Schokking

blad beschuldigt mr. Schokking ervan dat hij in 1942, als waarnemend burgemeester van Hazerswoude, een Joods gezin heeft laten arresteren, ten gevolge waarvan deze drie mensen het leven hebben verloren in concentratiekampen. Na de oorlog was de heer Schokking voor een zuiveringscommissie verschenen, maar deze commissie oordeelde zijn dossier niet „zwaar” genoeg en dechargeerde hem aldus voor zijn in de oorlog gevoerde beleid. Mr. Schokking werd burgemeester van Alphen aan de Rijn enomstreeks vijf jaar geleden volgde zijn benoeming tot burgemeester van Den Haag. En enkele maanden geleden werd zijn ambtsperiode door minister Beel voor een volgende termijn verlengd.

Echter... het dossier-Schokking was blijven bestaan. En op de een of andere wijze schijnt dit dossier beland te zijn bij de Haagse politie. Niet zo prettig voor een burgemeester, die hoofd is van die politie. En daaruit verklaart het Haagsch Dagblad de moeilijkheden die zo nu en dan aan de dag gekomen zijn tussen de burgemeester en enkele hoge politie-autoritelen en de daaruit gevolgde ontslagen. Het Haagsch Dagblad

Een overzicht van de extra vergadering van de gemeenteraad te Hazerswoude op 4 februari j.l., waarbij volledig vertrouwen in Mr. Schokking werd uitgesproken.

is voor die politiemensen in de bres gesprongen en in dat licht dient men de publicatie te zien. Een strijdmethode die overigens maar weinig bewondering afdwingt en een smet werpt op onze Nederlandse journalistiek!

Uiteraard zijn na deze publikatie andere kranten in het geweer gekomen. Vooral de Nieuwe Haagse Courant, een der Rotterdammer-bladen, heeft zich beijverd om het gebeuren uit 1942 te reconstrueren aan de hand van talrijke verklaringen en interviews met mensen, die destijds met de burgemeester hebben samengewerkt en de zaak van dichtbij hebben gevolgd.

Leest men deze verklaringen dan komen alle herinneringen uit die tijd weer boven en dan voelt men zich weer verplaatst in de tijd waarin dit alles speelde.

We zullen ons hier niet verder verdiepen in de vraag of mr. Schokking al dan niet blaam treft voor zijn beleid in die dagen. Minister Beel heeft de procureur-generaal opdracht gegeven een nieuw onderzoek hiernaar in te stellen, met volledige instemming overigens van mr. Schokking, die daarin terecht de enige methode ziet om zijn naam van alle smet te zuiveren.

Minister Beel (na het overlijden van mr. Donker ook minister van justitie ad interim) heeft echter nog een ander onderzoek gelast dat wellicht voor het algemeen belang van nog groter waarde is dan het onderzoek in de affaire-Schokking: de minister wil ook antwoord op de vraag wat er met de dossiers-Schokking is gebeurd! Want daar draait het toch eigenlijk om.

Nogmaals: er is in die eerste periode na de oorlog veel gebeurd dat de toets van de critiek niet kan doorstaan en als gevolg waarvan sommigen onschuldig in gevangnissen en kampen hebben gezocht. Dat onrecht is hersteld. Maar nu is het nog zo dat boven het hoofd van menigeen die toen werd vrijgesproken „het dossier” hangt, zoals eens het zwaard boven het hoofd van Damocles.

Kunnen we niet eindelijk eens een streep zetten onder al die „affaires” en met al die „geheime dossiers” de kachel gaan aanmaken?

Voor de nieuwe minister van justitie is er wat dat betreft nog werk aan de winkel. Van harte hopen we dat hij op dit punt met ijzeren hand zal regeren!

Minister Donker

HET PLOTSELING verscheiden van minister L. A. Donker heeft een lege plaats achtergelaten. Een plaats die niet gemakkelijk zal kunnen worden vervuld.

Het was bekend, dat hij zich in acht moest nemen. Zijn grote werkdrijf maakte dat hij te veel van zich zelf vergde. De kaars moest aan twee kanten branden.

Bij zijn optreden als minister had hij een groots programma opgesteld, dat hij ten uitvoer wilde leggen. Deze arbeid absorbeerde hem volkomen. Het programma is niet afgewerkt. Maar een aantal belangrijke wetsontwerpen is aangenomen.

Minister Donker was gekenmerkt door de grote kundigheid, waarmede hij de zaken behandelde.

Daarnaast was het zijn integere persoonlijkheid, die hem allerwege sympathie en waardering bezorgde.

Ook wij willen op deze plaats uiting geven aan de hoogachting, die wij, ondanks bepaalde principiële meningsverschillen, voor hem koesterden.

De groslijst komt in

STEMMING

- *Het Centraal Comité komt 11 februari bijeen*
- *Kiesverenigingen: Denk om gewaarmerkt stembiljet*
- *De groslijst is geen resultaat van voorstemming*
- *Het Centraal Comité heeft een eigen verantwoordelijkheid*

Op zaterdag 11 februari komt het Centraal Comité in vergadering bijeen. Twee dingen staan op de agenda. Ten eerste moeten nog enige wijzigingen worden aangebracht in het ontwerp Program van Actie, waaromtrent door de voorzitter van het Centraal Comité op de laatste vergadering van het Partij Convent toezeggingen zijn gedaan. In de tweede plaats wordt de laatste hand gelegd aan de advies dat het Centraal Comité geeft met betrekking tot de candidaatsstelling voor de Tweede Kamer.

Volgens het schema van werkzaamheden zal dit advies op zaterdag 18 februari aan de kiesverenigingen worden toegezonden met het „gewaarmerkte” stembiljet en de groslijst. Op de groslijst komen voor de namen van hen, die door meer dan vijf kiesverenigingen zijn genoemd, in de volgorde van het aantal malen, dat zij genoemd zijn. Over advies en groslijst geven wij afzonderlijk nog een beschouwing. Nu willen wij enkele opmerkingen maken over het stemmen.

In de eerste plaats mag alleen het gewaarmerkte stembiljet worden gebruikt. Wanneer het in het ongereede is geraakt moet men zeer snel een nieuw exemplaar aanvragen. Wordt de uitslag van de stemming op andere wijze, per brief, meegedeeld, dan wordt die brief ter zijde gelegd.

In de tweede plaats moet door de kiesvereniging over de samenstelling van de lijst worden gestemd. Dat wil zeggen, dat niet het bestuur van de kiesvereniging dit op zijn eigen houtje mag doen. De leden van de kiesvereniging zijn daarbij betrokken.

Wanneer de kiesvereniging tot stemming overgaat wordt duidelijk aangegeven hoe het advies van het Centraal Comité luidt, terwijl tevens wordt medegedeeld hoe de groslijst er uit ziet.

De groslijst

Ook vroeger werden de kiesverenigingen in de gelegenheid gesteld namen van kandidaten op te geven. Maar de groslijst kwam alleen in handen van de leden van het Centraal Comité. Ook al lekte wel het een en ander naar buiten uit. Aan de hand van deze groslijst stelde het Centraal Comité zijn advies samen. Dat advies werd wel aan de kiesverenigingen toegezonden. Voor ditmaal komt nu ook de groslijst in handen van de kiesverenigingen, zodat zij volledig op de hoogte zijn. Maar daarom moet er noodzakelijk iets over deze groslijst worden gezegd.

Want in het algemeen maakt men de fout deze groslijst als een soort voorstemming te beschouwen, zodat men daaraan de conclusie verbindt, dat de kiesverenigingen zich reeds hebben uitgesproken. Het Centraal Comité heeft dan niets anders te doen dan de groslijst over te nemen. De consequentie van dit standpunt is dat de gehele stemming door de kiesverenigingen ook wel achterwege kan blijven. In deze gedachtengang heeft dat n.l. geen zin meer. Maar zo staat de zaak niet. Het noemen van namen is geen voorstemming.

Zelfs al zouden alle kiesverenigingen daaraan deelnemen is dit niet het geval. Maar het wordt nog duidelijker, omdat ditmaal 490 kiesverenigingen van de ruim 900 — dat is dus ruim de helft een aanbeveling heeft ingezonden. Ruim 400 kiesverenigingen hebben dat niet gedaan.

Bevindt een kiesvereniging met 20 leden telt voor de groslijst even zwaar als de kiesvereniging in Groningen met 1500 leden, zodat deze groslijst ook om deze reden een zeer onzuiver beeld geeft.

Het advies

Het Centraal Comité blijft vrij en wordt door de groslijst niet aan banden gelegd. Het Centraal Comité is vrij om zelfstandig te beoordelen op welke wijze de Kamerfractie moet worden samengesteld. Het moet daarbij uiteraard rekening houden ook met het resultaat dat een groslijst te zien geeft.

Maar daarnaast zijn er nog een aantal andere factoren, die eveneens in het oog gehouden moeten worden. Het Centraal Comité behoort leiding te geven. Het is het hoofdbestuur in de landelijke organisatie. Zijn samenstelling is zodanig, dat alle streken van het land daarin vertegenwoordigd zijn.

Gewoonlijk is het zo, dat de voorzitters van de Kamercentrales lid zijn van het Centraal Comité. Sommige hebben daar wel bezwaar tegen. Maar wij menen dat dit aanbeveling verdient. Want zij zijn in het algemeen de mensen, die weten wat er in de eigen Kamercentrale leeft. En nu gaat men gezamenlijk overleggen aan de hand van de groslijst hoe het advies moet worden samengesteld. Dat is natuurlijk geen eenvoudige zaak. Daar wordt heel wat over gepraat en daar komen een groot aantal overwegingen aan te pas.

Het Centraal Comité heeft hierbij een eigen verantwoordelijkheid. Het moet een verantwoord advies geven. Het gaat niet alleen over de vraag moet die en die de Kamer in. Was het maar zo. Dan was het wel gemakkelijk. Dan zou het Centraal Comité trouwens er mee kunnen volstaan de groslijst zonder nader commentaar toe te zenden.

Maar het gaat over de fractie. Er moet een goede fractie komen, zodanig samengesteld, dat met allerlei factoren wordt rekening gehouden. Wij gaan hier niet op deze factoren in. We zullen dat de volgende week doen. Want daarvoor is de zaak belangrijk genoeg.

De sprekersconferentie

Mogen we de deelnemers daaraan nog eens eraan herinneren, dat de Sprekersconferentie wordt gehouden op zaterdag 18 februari a.s. in de blauwe zaal van Esplanade te Utrecht. Als forum zullen optreden de Heren Dr. Bruins Slot, Prof. Dr. Rip, Mr. Biesheuvel, Dr. Veerman en Van Eijbergen, onder voorzitterschap van Prof. Mr. Verdám. En zijn reeds een aantal vragen ingekomen. De vragen worden van te voren aan de forumleden toegezonden.

Overheid en volk

ALS PAULUS de taak en de betekenis van de Overheid beschrijft, dan wijst hij er op, dat zij haar macht uitoefent „u ten goede.” Die „u” is de burger, de onderdaan, de man of de vrouw, die tot het volk behoort. We kunnen ook zeggen: die „u” is het gehele volk.

Overheid en volk zijn twee. De overheid is van Godswege met gezag over het volk bekleed, en het volk is geroepen tot gehoorzaamheid. Wanneer het volk mondig is geworden, heeft de overheid te handelen in overleg met de vertegenwoordigers van het volk. Maar hoe de verhoudingen ook veranderen, overheid en volk zijn twee.

IN FRANKRIJK SCHIJNT DAT VOORBIJ. Daar is de overheid als zelfstandige macht met eigen verantwoordelijkheid ondergegaan in partijpolitiek en beginselloosheid. Daar is de macht in handen van combinaties en kongsi's, die elkaar verdringen. Daar heeft een innerlijk verdeelde volksvertegenwoordiging de macht om negatief op te treden, maar zij heeft geen vaste lijn, geen wezenlijk beleid in haar optreden. Toch is Frankrijk niet geheel aan de regeringsloosheid ten prooi.

Eén macht is gebleven die van de bureaucratie. De voorschriften worden gehandhaafd, de man achter het loket is machtiger dan elders in de wereld. Dienstvoorschriften en roosters, instructies en tradities hebben het laatste woord. En zo wordt het overal, waar niet meer werkelijk wordt geregeerd.

In Frankrijk is de overheid verzwolgen door de partijpolitiek. Het kan ook anders. Het is ook mogelijk, dat de volksvertegenwoordiging machteloos wordt, en het departement oppermachtig.

EN DIE ONTWIKKELING STAAT DREIGEND VOOR ONS, ook in Nederland.

Daarvoor zijn twee oorzaken, die met elkaar samenhangen. Er is een sterke drang om de bemoeiingen van de staat al maar uit te breiden. Wie de begrotingen van Sociale Zaken, van Economische Zaken, van Onderwijs, van Maatschappelijk werk analyseert, die staat versted van de veelheid van onderwerpen, waarmee de Regering zich bemoeit. Maar daar komt bij, dat de hele structuur van het werk uitermate ingewikkeld wordt. Er zijn veel cijfers, er is een zwerm van details, maar zij worden tot een grijze wolk, waar men moeilijk doorheen kan dringen. Niet voor niets hebben de meeste ministers een staf van ambtenaren op de tribune ziten, die ieder voor zijn eigen specialisme de briefjes met inlichtingen schrijven, die de bewindsman soms met virtuositeit hanteert als hij „zijn” beleid verdedigt.

WORDT DE DEMOCRATIE OP DIE MANIER SCHIJN? Het lijkt er soms op, op staatkundig terrein, maar ook bij allerlei grote organisaties met haar duizenden leden. Een kleine staf van deskundigen bijgestaan door specialisten, die vaak het beslissende woord spreken, heeft dan de leiding.

Formeel is de democratie intact. De jaarvergadering beslist. Maar zij volgt de leiding, omdat er geen andere mogelijkheid is.

TWEE PUNTEN WORDEN DAAROM in ons program van actie duidelijk op de voorgrond gesteld.

Vooreerst: de taak van de overheid is beperkt en moet beperkt blijven. Elke gedachte dat de taak van de overheid eigenlijk oeverloos is, wordt door ons principiële verworpen.

Het is de gedachte van de Franse revolutie.

Zij geeft aan de macht van de overheid altijd de laatste rechten. Zij is gul met het toekennen van vrijheden maar zet er altijd achter: mits! Vrijheid in uw gezin, vrijheid in de kerk, vrijheid in de school, vrijheid in het bedrijf, vrijheid in het perswezen, als een concessie. Mits het algemeen welzijn, dat de overheid wordt behartigd, er niet onder heeft te lijden. „DE VRIJHEDEN WORDEN VERTOOND, NIET VERLEEND. ALLES WORDT VERGUND, MET EEN ALVERNIEGTIGENDE CLAUSUUL; ALLES, VOOR ZOOVER DEN STAAT, DEN COLLECTIEVEN DESPOOT, WELBEHAGELIJK IS.” (Groen).

Tegenover dit revolutionaire beginsel zeggen wij nadrukkelijk: overheid, uw taak is beperkt, gij moogt nooit zeggen, dat gij alleen maar dan een begrensde macht hebt, als het u zelf belieft, grenzen te stellen en in acht te nemen; die grenzen zijn er, en die hebt gij te eerbiedigen. En dat die grenzen er zijn, is Gods werk. Hij geeft aan mensen nooit een onbeperkte macht.

MAAR DAN IS ER EEN TWEEDE PUNT, dat in ons program duidelijk wordt gesteld. Wij willen klaarheid omtrent het werken van de overheid. Wij willen door de nevels van cijfers en formuleringen heen kijken, om te weten, wat er werkelijk gebeurt.

De gang van zaken bij het departement van Maatschappelijk werk bevredigt niet, vooral niet, omdat alles vaag en onduidelijk is geworden. Er is nauwelijks een beeld van de gang van zaken te vormen bij de subsidiëring van allerlei werk.

Daarom is het een rechtmatige eis, dat wij van de overheid vragen duidelijke voorlichting, opdat de volksvertegenwoordiging, de pers, de burgers zich een zuiver beeld kunnen vormen van de situatie, en kunnen onderkennen, wat er gebeurt. Wij willen geen democratie, die formeel onaangetaast blijft, maar in werkelijkheid tot een schijn wordt.

ER KLINKT IN DIT ARTIKEL van ons program van actie een toon van verontrusting. En daar is alle reden voor.

Wij bedanken er voor, om in de mist te varen over een zee, waarvan geen behoorlijke kaarten op de brug aanwezig zouden zijn.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

SCHOOLMEUBELLEN

MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. - EDE

* * Drieërlei fundering

„De werkgemeenschap is de plaats waar mensen van hetzelfde geloof of dezelfde levensbeschouwing meewerken aan de geestelijke fundering van het democratische socialisme.”

Zo zeggen de socialistische zelf dat het feitelijk is.

Dat wil dus zeggen: drieërlei geestelijke fundering, een rooms-katholieke, een protestants-christelijke en een humanistische. De overgrote meerderheid schijnt zich echter niet te bekommeren om een geestelijke fundering.

Hoe aan een gebouw goed zijn, dat op drieërlei fundering opgetrokken wordt. Vooral de protestants-christelijke leden van de Partij van de Arbeid moesten weten, dat zulks niet mogelijk is.

* * Eenheid

„De Partij van de Arbeid aanvaardt het leger uit bittere noodzaak. Zij aanvaardt om dezelfde reden de zware lasten die het onderhouden van het leger ons oplegt. Zij keurt goed dat Nederland zijn plaats in het grote verband van vrije volken, het Noordatlantisch Pact heeft ingenomen. Want zij weet dat tegenover dictators alleen aaneensluiting van de vrije wereld enige veiligheid biedt.”

Dat is prachtig. Dat is anders dan het „geen man en geen cent” van voorheen. Alleen maar, in diezelfde partij zijn er nog altijd, die de vooroorlogse leuze huldigen en „die principiële elke aanwending van wapengeweld verwerpen.”

Die groep vormt een zeer kleine, maar een gerespecteerde minderheid, zo zegt het socialistische orgaan.

Weet men hoe klein, of hoe groot die minderheid is?

Verschil van inzicht op zulk een belangrijk punt! En dan toch een eenheid?

* * Vleugels

Schamper spreken de socialistische in ons land vaak over partijen „met vleugels”. Men doelt dan op „progressieve” of „conservatieve” vleugels in de zgn. professionele partijen.

Wat de Labour Party in Engeland te zien geeft, is echter wel leerzaam. Daar kent men de rechtse en de linkse partijafdelingen.

Bevan is de beruchte tegenwoordiger van de linkerzijde. Hij is juist weer opstandig geworden. Hij verklaart van zichzelf, dat hij geen communist is, maar democratisch socialist. Hij sprak over ideologieën en zei, dat degenen, die de democratie willen ondermijnen zich bij de communistische partij moesten aansluiten. En daarmee doelde hij op zijn rechtse politieke tegenstanders in eigen partij.

Van vleugels gesproken!

* * Groninger motie

De laatste jaren herinneren de socialistische ons steeds weer aan de zgn. Groninger Motie, de motie, die werd aangenomen op het congres van de vroegere S.J.A.P., in 1902 te Groningen gehouden.

Met die motie willen zij aantonen, dat de socialistische principiële voorstanders zijn van de financiële gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Maar het eigenaardige is, dat de tekst van die motie nooit gepubliceerd wordt. Hetgeer te begrijpen is. Want deze motie, die tenslotte, na heel veel geharrewar, werd aangenomen met 72 tegen 35 stemmen en 18 blanco, kan niet gezien worden als een kreet om recht, doch was niets naders dan een tactische manoeuvre.

Het ging om de stemmen van de kiezers.

* * Feitelijk is het zo

Als in „Het Vrije Volk” in de rubriek „Feitelijk is het zo” beweerd wordt, dat het uitgangspunt van de socialistische in 1902 was: „De ouders bepalen welk onderwijs de kinderen zullen ontvangen”, dan is dat in strijd met de waarheid.

De Groninger Motie geeft zelf het uitgangspunt aan, waar gezegd wordt, dat het congres der S.D.A.P. „constateert, dat een groot deel der arbeidende klasse in Nederland voor zij kinderen godsdienstig onderwijs eist en acht het ongewenst, het daarin tegen te werken, daar de sociaal-democratie de eenheid der arbeidende klasse tegen gelovige en ongelovige kapitalisten op maatschappelijk gebied niet terwille van theologische geschilpunten heeft te verstoren.”

Het ging dus niet om het recht der ouders, maar het was een poging om de christelijke arbeiders in het socialistische kamp te krijgen.

Zó zijn de feiten!

Hoe wordt de welvaart verdeeld?

DE REGERING zal van het advies, dat de Sociaal-Economische Raad op haar verzoek heeft uitgebracht over de vraag of er voor de werknemers van een achterstand ten aanzien van de lonen kan worden gesproken, niet veel wijzer worden. De meningen lopen in deze tussen werkgevers, werknemers en vertegenwoordigers van de kroon in de S.E.R. nogal uiteen, zodat de raad niet tot concrete uitspraken is gekomen. Het rapport, dat de commissie voor de lonen en prijzen uit de S.E.R. heeft opgesteld en dat in de besloten vergadering van de S.E.R. tenslotte basis van gesprek voor de opstelling van het advies aan de regering vormde, moet naar de opvatting van deskundigen veel te haastig zijn opgesteld. Het was eigenlijk nog niet rijp voor behandeling in de plenaire vergadering van de S.E.R. De oorzaak hiervan moet zijn geweest, dat het N.V.V. in december dreigde uit de commissie voor lonen en prijzen van de S.E.R. weg te lopen, omdat door dit vakverbond een algemene loonronde op korte termijn werd geëist en verder overleg ongewenst werd geacht.

De knoop moet worden doorgemaakt

Het N.V.V. was ontstemd, omdat het kabinet eind december de principiële beslissing nam over te gaan tot vrijere loonvorming, waarbij volstaan wordt met het invoeren van bedrijfstaksgewijze loonbepaling binnen een nieuw institutioneel kader en met handhaving van overheidsrichtlijnen. Deze verandering in de loonpolitiek werd door een deel van de N.V.V.-bestuurders afgewezen. Zij hielden het bij de algemene loonronden.

In het S.E.R.-advies over de vraag of er al of niet ruimte is voor loonsverhogingen zijn er een viertal berekeningen opgenomen met zeer uiteenlopend resultaat. Ook blijkt het rapport uitvoerig de voor- en nadelen uiteen te zetten van een uitkering ineens voor 1955, een algemene loonronde, een tijdelijke verhoging van de vereveningsheffing, bedrijfstaksgewijze loonronde, ene tijdelijke verhoging van de regering hieraan niet.

De suggestie die in de Sociaal-Economische Raad werd gedaan, n.l. om de voorgenomen huurverhoging van 25% op 1 januari 1957 naar een later tijdstip te verschuiven, lijkt ons onaanvaardbaar. Deze tijd van hoogconjunctuur is de aangewezen periode om de huren van de oude en de nieuwe woningen recht te trekken. Sociaal is deze tweeërlei huurmaat onhoudbaar. Tegenover de huiseigenaars is het achterwege laten van een huurverhoging in deze tijd onrechtvaardig.

Bovendien vrezen wij dat economisch gezien uitstel van de huurverhoging weinig bevorderlijk is voor de rust in de lonen en prijzen. Hoe sneller alle kunstmatige factoren, die het loon- en prijspeil beïnvloeden verdwenen zijn, hoe beter het is.

Export mag niet duurder worden

NEDERLAND kan niet elk half jaar een lonen- en prijenslag verwerken. Meer dan de helft van onze nationale productie moet worden geëxporteerd, willen wij in het leven blijven en werk hebben. Maar dan mag het kostenniveau van ons exportpakket niet zo hoog worden, dat andere landen tegen lagere prijzen kunnen leveren dan wij. West-Duitsland is ons in velerlei opzicht reeds voorbij gestreefd, Engeland is bezig zijn achterstand in te lopen.

De concurrentie op de buitenlandse markten wordt steeds scherper. Zo goedkoop mogelijk produceren door opvoering van de arbeidsproductiviteit, door het invoeren van betere machines en door het spreiden van onze export over zoveel mogelijk landen, in het bijzonder buiten Europa, dat is de grote taak, waarvoor ons volk zich de komende jaren gesteld ziet. Werkgevers en werknemers zullen elkaar voor de verwezenlijking van dit doel moeten vinden. De regering heeft in deze een krachtig beleid te voeren.

Het teleurstellende in het S.E.R.-advies is echter dat het geen duidelijk geluid na horen. Iedere groep in de S.E.R. heeft haar knapste economen aan het rekenen gezet. Daardoor wordt het rapport voor ondeskundigen vrijwel onleesbaar. Men had de conclusies van de deskundigen ook in eenvoudig Nederlands kunnen samenvatten. Nu is de Sociaal-Economische Raad het college, dat een analyse maakt van de economische toestand van ons land. Hij dient aan de hand van deze analyse te zeggen of er al of niet ruimte is voor een loonsverhoging of voor een andere methode van besteding van de eventuele welvaartsruimte: uitkering ineens, verhoging van de vereveningsheffing, huurverhoging, invoering oudedagsvoorziening.

Spelregels vrijere loonvorming

DE SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD is echter niet het college, waarmee de regering in het algemeen overleg pleegt, wanneer het erom gaat een keuze te doen uit de verschillende mogelijkheden, het bepalen van het beleid. Hierover adviseert de Stichting van de Arbeid, de centrale organisatie van werkgevers- en werknemersverbonden, waarin de loononderhandelingen plaats vinden, die tenslotte gebonden zijn aan de richtlijnen en de goedkeuring van het College van Rijksbemiddelaars. Ook voor de Stichting van de Arbeid is het van belang, dat het advies van de Sociaal-Economische Raad duidelijk de mogelijkheden aangeeft en op de consequenties wijst. Nu het advies van de S.E.R. hiervan blijkt geeft, dreigt het gesprek tussen werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid bijzonder moeilijk te worden en zal het er wel op uitlopen, dat het kabinet tenslotte de Gordiaanse knoop moet doorhakken.

Van groot belang is echter dat de Stichting van de Arbeid van haar kant, voordat zij de regering adviseert over het beleid, dat er ten aanzien van de loonhoogte dient te worden gevoerd, met het door de regering gevraagde advies gereed komt over de spelregels, die bij de ir te voeren vrijere loonpolitiek waarbij bedrijfstaksgewijs wordt toegestaan, dat de lonen binnen bepaalde grenzen of onder bepaalde voorwaarden stijgen, moeten worden in acht genomen.

De Stichting van de Arbeid is volop met deze studie bezig, maar ook daarover schijnen de meningen uiteen te lopen.

Het nadeel van het oude systeem van algemene loonsverhogingen is, dat het alle bedrijven over één kam scheert en de tendens tot een algemene prijsstijging verscherpt. Zolang institutioneel het nieuwe systeem van bedrijfstaksgewijze loonvorming niet tot stand is gebracht, bestaat het gevaar, dat toch

weer tot zo'n algemene loonronde met een voor het gehele prijsniveau stijgend effect de toevlucht wordt genomen.

Bij het systeem van de vrijere of de bedrijfstaksgewijze loonvorming is dit gevaar geringer, omdat werkgevers en werknemers de mogelijkheden en de moeilijkheden van hun eigen bedrijfstak veel directer onderkennen. Het is op dit terrein dat de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties tot ontwikkeling zal moeten komen. Dit zijn de organen bij uitstek, waar werkgevers en werknemers in vrijheid en verantwoordelijkheid, ook in verantwoording tegenover elkaar, gemeenschappelijke besluiten zullen hebben te nemen, waarbij met de belangen van de gehele volkshuishouding rekening wordt gehouden.

Het advies van de S.E.R. over de vraag of er ruimte is voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden en op welke wijze deze ruimte zal kunnen worden besteed, geeft geen duidelijke antwoord.

Wel kan men er uit opmaken, dat tegen 1 januari 1957 met een loonsverhoging van ongeveer 10% moet worden gerekend. In de loop van dit jaar worden de secundaire arbeidsvoorwaarden, vakantietijd en vakantietoelage, verbeterd, hetgeen men kan gelijkstellen met een loonsverhoging van 3%. Voorts schat men het automatisch uitlopen van de lonen boven de richtlijnen van het College van Rijksbemiddelaars door middel van de normale herziening van de collectieve arbeidsovereenkomsten in de verschillende bedrijfstakken gedurende dit jaar, op nog eens 3%. Tenslotte zal de invoering van de wet op de oudedagsvoorziening en de huurverhoging moeten worden gecompenseerd met een loonsverhoging van ongeveer 4%. Dat brengt per 1 januari 1957 de lonen reeds 10% omhoog.

Wanneer men weet, dat het Nederlandse prijsniveau steeds meer dat van de omliggende landen nadert, is er dus alle reden om bijzonder voorzichtig op te treden. In ieder geval lijkt voortschrijdend een stijging van de huidige richtlijnen van enige omvang ongewenst. Het zal voor wat 1955 betreft moeten worden gevonden in een uitkering ineens uit de gemaakte winsten.

Welvaartsgratificaties

VOOR 1956 lijkt ons de redelijke oplossing, dat per bedrijfstak wordt nagegaan binnen de limiet en volgens de spelregels ten aanzien van de coördinatie, die van overheidswege worden gesteld, welke verbetering van de arbeidsvoorwaarden, met name van de lonen kan worden doorgevoerd, zonder dat tot prijsstijging behoeft te worden overgegaan en zonder dat de investeringen tot opvoering van de arbeidsproductiviteit in gevaar worden gebracht.

Wanneer er nog enige ruimte is, lijkt ons een verhoging van de oude huren echter in de eerste plaats in aanmerking te komen. Het zou onverstandig zijn deze ruimte aanstonds volledig te gebruiken voor een loonsverhoging, tenzij men daaraan tegelijkertijd een huurverhoging verbindt. Waarom zou het niet mogelijk zijn de huurverhoging per 1 januari 1957 in te voeren tegelijk met een compenserende loonsverhoging en tegen eind 1956 na te gaan of er geen reden is om evenals over 1955 werd gedaan een uitkering ineens te geven?

Zo'n uitkering ineens, zo'n welvaartsgratificatie die achteraf komt, heeft geen prijsverhogende werking, terwijl zij, zolang grote sociale maatregelen zoals de huurverhoging en de invoering van de oudedagsvoorziening niet zijn ingevoerd, niet die gevaarlijke invloed op het prijsniveau heeft als de verhoging van de lonen. Natuurlijk mag het geven van uitkeringen ineens geen algemene gewoonte worden, want zodra het systeem wordt, gaat er dezelfde werking vanuit als van een algemene loonsverhoging.

HOUTHANDEL
K. J. Bos & Zoon
ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 113360

N.V. Houthandel
ARENDSSEN
Luttekepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

SERRES EN WARENHUIZEN.
BOUW
N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland
Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

PIEMA
BLAAK
BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGEZAND

BOERHAAVE
VAN 1907
Heemskerckstraat II
's-Gravenhage
Telefoon 33 09 05

DE
aangewezen Verzekering-
Maatschappij
ONGEVALLEN
ZIEKENHUISVERPLEGING
OPERATIE
WEKELIJKSE UITKERING BIJ
ZIERTE
Vraagt prospectus!

De middenstand in de dynamiek

Een gevarieerde groep

Wanneer het woord middenstand valt denkt menigeen aan een kruidenier, die achter zijn toonbank zakjes suiker staat af te wegen. Deze gedachte is echter op zijn minst zeer eenzijdig. Het begrip middenstand is veelomvattend. Er zijn mensen, die er onder willen begrijpen de middelbare ambtenaar en de middelbare en hogere employé's in het bedrijfsleven. Dit noemt men dan de zogenaamde nieuwe middenstand. Indien men dit doet wordt de grens o.i. t. wijd getrokken. In bijgaand artikel wordt deze opvatting dan ook niet aangehangen.

Naast onze kruidenier behoren er echter wel

toe de detaillisten in allerlei andere branches. Noem maar op: slagers, bakkers, groentehandelaren, boekhandelaren, melkhandelaren, textielhandelaren, visverkopers, galanteriezaken enz. enz.

Het ambacht behoort eveneens tot de middenstandsector. Dit wordt nog te vaak over het hoofd gezien. Smeden, rijwielherstellers, timmerlieden, loodgieters, aannemers, schilders e.d. worden hiertoe gerekend.

Ook ondernemers in het vervoerbedrijf, schippers, bodiediensten en kleine autobusondernemingen worden ertoe gerekend.

Het gaat derhalve om een grote bevolkingsgroep, die een belangrij-

ke plaats in het economische leven inneemt.

Voor hen allen geldt, dat, willen zij hun plaats behouden, dat zij de pols-slag van de moderne tijd moeten verstaan.

Moderne methoden moeten worden toegepast. De smid op de onderste foto gebruikt een moderne stelling, waardoor het beslaan van paarden wordt vergemakkelijkt. Zo zijn er ook vele smeden, die zich zijn gaan toeleggen op de reparatie van landbouwwerktuigen e.d. Zij passen zich aan de veranderde omstandigheden aan en zorgen er zo voor, dat hun functie in het maatschappelijk leven onmisbaar en van grote betekenis blijft.

HET IS EEN MERKWAARDIG verschijnsel, dat bijna elke wat breder opgezette verhandeling over middenstandsvraagstukken begint met een uiteenzetting van het begrip middenstand. Dit is een illustratie van het feit dat dit blijkbaar een moeilijk te omschrijven groep in de Nederlandse volkshuishouding is.

Dat blijkt nog duidelijker als men verschillende definities met elkaar vergelijkt. Men constateert dan dat deze onderling nogal afwijken. De ene schrijver legt het accent op een bepaald kenmerk dat een andere schrijver kennelijk van minder betekenis acht.

Er is nog niet zo heel lang geleden een interessant proefschrift verschenen van Dr. J. P. I. van der Wilde onder de titel „Middenstandsproblematiek in een nieuw gewaad”, waarin hij wel een zeer simpele omschrijving gaf, namelijk deze: „Onder de middenstand verstaan wij kort en goed de ondernemers, die kleinondernemingen leiden”. Maar bij de promotie stond Prof. Dr. F. L. van Muiswinkel op, die destijds in het Handboek voor de Middenstand een eigen definitie had gegeven, nl.: middenstanders zijn „de dragers van het ondernemers-risico in het kleinbedrijf op het terrein van handel, nijverheid en verkeer”, en gaf te kennen dat hij niet zonder meer eigen omschrijving, die hem toch wel dierbaar was geworden, prijs gaf.

Men ziet, het is niet eenvoudig om deze figuur te omschrijven, waarmede men in het gewone spraakgebruik blijkbaar minder moeite heeft dan in de literatuur. Wij zullen ons niet in deze discussie mengen, althans niet op dit moment, maar willen er toch wel op wijzen dat deze groep van kleine ondernemers, ook al beperken wij ons tot handel, nijverheid en verkeer, toch wel van een belangrijke omvang is.

Het is uiteraard geen constante groep. De ontwikkeling van het economisch leven gaat aan haar niet voorbij. Telkens doen zich daarin structurele veranderingen voor, vooral onder invloed van de industriële expansie. Bepaalde middenstands-bedrijfstakingen zijn in de laatste decennia belangrijk aan betekenis ingeboet, maar daar staat tegenover dat weer andere in sterke mate zijn opgekomen.

De vervaardiging van nieuwe artikelen schept telkens weer de noodzaak van een distributie-apparaat in de vorm van de detailhandel; ook het ambacht is als gevolg van de industriële ontwikkeling, al is het alleen maar de noodzaak van nieuwe reparatie-bedrijven, telkens aan verandering onderhevig.

Het blijkt duidelijk dat de middenstand midden in de dynamiek van de tijd staat en daarom in sterke mate moet beschikken over een aanpassings-vermogen om de ontwikkeling te kunnen volgen. Daarom moet iedere vorm van conservatisme, bestaande in het maar steeds willen vasthouden aan verouderde arbeids- en distributie-methoden, als contrabande worden beschouwd, als ingaande tegen het reële belang van de middenstand zelf.

Dat hiermede de aanvaarding van risico's gepaard gaat, spreekt vanzelf, maar het is een van de kenmerken van het ondernemerschap dat daaraan altijd risico's verbonden zijn. Wie een rustig en ongestoord leven wil leiden, moet geen middenstander worden. Een ondernemer, ook een kleine ondernemer, moet bereid zijn telkens nieuwe situaties onder ogen te zien en de daarvoor geschikte maatregelen te treffen. Immers, hij is onderworpen aan allerlei invloeden. Marktrisico's, toepassing van nieuwe technieken, invloeden van nieuwe artikelen, wijziging van de structuur van het economisch leven, machtsvorming van bepaalde groepen van ondernemers, waarmede hij te maken heeft. Er zou nog veel meer te noemen zijn.

Organisatie nodig

HET IS DUIDELIJK dat de problematiek, waarvoor hij staat, vooral in de jaren na de bevrijding een zodanige omvang heeft gekregen, dat hij niet meer alleen kan staan, dat hij samenwerking met gelijksoortige ondernemers behoeft, dat hij de steun van de organisatie niet meer kan missen. De middenstander, die dit laatste niet beseft, is kortzichtig en gaat niet met zijn tijd mee. Hij doet zich zelf te kort, of hij profiteert van de inspanning van anderen.

Er is één belangrijke invloed, waarmede de ondernemer, ook de kleine ondernemer, te maken heeft; welke zo juist niet werd genoemd. Dat is de politiek. Het beleid van de regering ten opzichte van het economisch en financiële leven.

Op dit punt ontmoeten elkaar de politieke partij en de middenstand. Natuurlijk niet in deze zin, dat de politieke partij zou moeten worden gezien als een organisatie, welke een aantal groepsbe-

door

H. van Eys

langen behartigt en die zo goed mogelijk in overeenstemming tracht te

Maar wel in een andere zin, namelijk de politieke partij, die werkelijk karakter wil dragen, in haar optreden oog moet hebben voor de verhouding van het volksleven en een harmonisch beleid moet helpen bevorderen. Het beleid, dat de welvaart van het geheel te bevorderen en gelijktijdig een oog voor het economisch zwakkere.

De Anti-Revolutionaire Partij geeft een lijke koers aan. Zowel voor het economisch als geheel als voor verschillende be-

ENKELE

IN DEZE PARLEMENTARISCH DENKSTANDNOTA behandeld worden gegevens over de middenstand. Om slechts een enkel gegeven. In 1950 waren er in Nederland van de landbouw — 379.000 minder dan 11 personen van 28.585 ondernemingen met 1. Volgens deze indeling behoorden 38% in de middenstand. slotte nog vermelden dat komen (ongeveer gelijk door de middenstand. conclusie voor de hand, om een belangrijke groep dwijnende middenstand

derdelen. Daarvan wordt in het economisch beleid van het programma van de middenstands-paragraaf een deel is, getuigenis afgelegd, omdat het volk van betekenis is te weten wat de zucht van de vertegenwoordigers heeft te wachten.

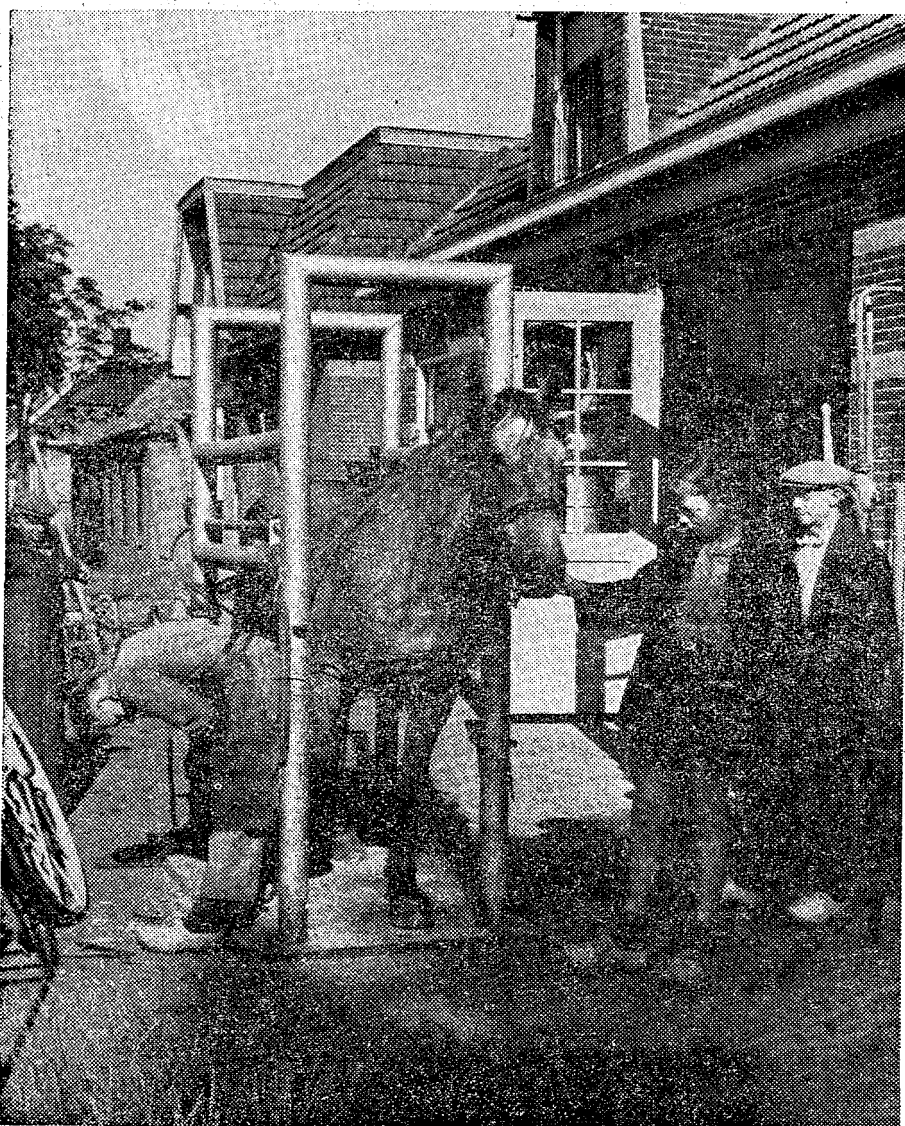
Economisch beleid is één geheel

WIJ BEGINNEN MET ER OP TE wijzen in dit ontwerp terecht een verband gelegd tussen het economisch beleid en het middenstandsbeleid als zodanig wordt wel eens uit het oog gemist dan het feit dat het leven en de middenstand een onderdeel is van een men ziet dan de positie van de groep te geïsoleerd. Dat is een geïsoleerde en daarvoor zal men steeds moeten zijn.

Wanneer bij de behandeling van het economisch beleid wordt aangegeven krachtige bevordering van de werknemers noodzakelijk is en dat, mede in verband met de zichzelf versnellende prijsstijgingen den tegengegaan, dan is dit een signaal alleen voor het volk als geheel, maar de middenstand van zeer grote betekenis.

Handhaving van de werkgelegenheidstermijn is voor ons land, met zijn steeds sende beroepsbevolking, een levensvraag. Alleen op deze wijze kan ook een zich de binnenlandse markt in stand houden welke voor de middenstand belangrijke mogelijkheden biedt.

Dat dit onder de gegeven omstandigheden zich mede brengt een zelfbeperking tot de ontwikkeling van lonen ligt voor de hand. Overheidsmaatregelen op gericht zijn, lonen en prijzen in hielden, zijn daarom in het algemeen vermijdelijk, althans wanneer zich de keling dreigt voor te doen, welke noodzaak ingaat.

an de tijd

Wanneer men dit uitgangspunt aanvaardt, vloeit daaruit voort dat een verstarring van de concurrentie ongewenst is. Hier raken wij een moeilijk en op dit moment zeer actueel punt. Er is namelijk een streven in het bedrijfsleven aanwezig om de concurrentie te beteugelen door afspraken tussen ondernemers. Afspraken die een bindende kracht hebben voor grote groepen van ondernemingen.

De concurrentie is een moeilijke zaak. Enerzijds is zij noodzakelijk om de economische ontwikkeling mogelijk te maken, anderzijds kan zij een zodanig scherp karakter krijgen, dat allerlei ongewenste gevolgen optreden.

Geen verstarring van concurrentie

WANNEER AFSPRAKEN er toe leiden, dat men praktisch van een besloten bedrijfstak kan spreken, waarin nieuwelingen geen kans krijgen, dan wordt uiteraard de concurrentie in sterke mate belemmerd. Dan dreigt het grote gevaar dat de prijzen verstarren en de ontwikkeling wordt tegengegaan.

Anderzijds moet zeer duidelijk worden gesteld, dat afspraken tussen ondernemers ook een positieve zijde kunnen hebben, met name wanneer het gaat om de bestrijding van excessen en het bevorderen van een rationele bedrijfsvoering.

Het doel van de regulering-politiek op economisch gebied zal dus moeten zijn om alleen op te treden tegen verkeerde gevolgen van het streven naar afspraken, maar om de goede elementen in stand te houden en te bevorderen. Deze koers wordt ook in het program van actie uitgezet. Daar heet het dat regelingen, welke tot strekking hebben een deloyale concurrentie te beteugelen, wanneer dit nodig en verantwoord is, dienen te worden gesteund.

Hoe dit in de praktijk moet worden uitgewerkt, daarover kan een program van actie zich bezwaarlijk uitlaten. Het gaat om de algemene richtlijnen en het is dus van betekenis dat overeenstemming bestaat over de wenselijkheid om een gezonde concurrentie te bevorderen en om

*

Een voorbeeld van een oud ambacht is de klompenmakerij. Uiteraard is het aantal van deze ambachtlieden in de loop der tijden geslonken, maar ze zijn er toch nog wel.

Een overzicht van een tingieterij

*

positieve samenwerking van ondernemers niet in de weg te staan.

Maar naast deze algemene economische politiek en haar betekenis voor de middenstand is het nodig aandacht te schenken aan specifieke maatregelen, die op het terrein van de overheid noodzakelijk zijn.

Vestigingsbeleid en credietbeleid

MET NAME MOET HIERBIJ de aandacht worden gevestigd op het vestigingsbeleid en het credietbeleid.

De Vestigingswetgeving ontmoet niet allerwege waardering. Men kan tegenwoordig telkens in de pers klachten aantreffen over de uitvoering van vestigingsbesluiten. Men wijst er dan op dat er allerlei hindernissen zijn op de weg naar het zich vestigen als ondernemer en men wijst dit dan aan de vestigingspolitiek van de overheid en de wijze, waarop deze wordt uitgevoerd.

Hoewel hier en daar te straf wordt opgetreden en een zekere soepelheid aanbevelenswaardig zou zijn, moet toch gesteld worden dat de vestigingspolitiek goede resultaten heeft opgeleverd en daarom moet worden voortgezet.

Juist het stellen van de objectieve eisen op het gebied van handelskennis, vakbekwaamheid en kredietwaardigheid heeft bevorderd dat de beunhazerij is bestreden en dat onverantwoorde vestigingen zijn voorkomen. Deze positieve voordelen wegen ruimschoots op tegen bepaalde gevallen, dat als gevolg van de vestigingswetgeving, in de individuele sfeer, moeilijkheden zijn ondervonden.

Dit zegt ons ontwerp-program van actie

Na een uiteenzetting van het standpunt van de anti-revolutionaire partij ten aanzien van het economische beleid, wordt over de middenstandsvraagstukken het volgende gezegd:

Het middenstandsbeleid dient in overeenstemming te zijn met de zo juist uiteengezette algemene economische politiek. In de uitwerking moet rekening worden gehouden met de bijzondere plaats en betekenis van de middenstand in onze samenleving: economisch omdat de kleinere bedrijven steeds een mogelijkheid in zich hebben voor uitgroei tot grotere, en maatschappelijk, omdat de grote aantallen zelfstandige ondernemers hier aanwezig, een onmisbare schakel vormen in de opbouw van de samenleving. Wanneer dit nodig en verantwoord is, dienen regelingen, welke tot strekking hebben deloyale concurrentie te beteugelen, te worden gesteund.

Bij het uitwerken van het vestigingsbeleid op basis van de nieuwe vestigingswet zal naar vereenvoudiging en een soepele toepassing moeten worden gestreefd. Bij de formulering van vestigingseisen moet met name ten aanzien van de eisen van theoretische vakbekwaamheid zowel wijsheid als grote matiging worden betracht.

Naar aanleiding van de discussies op het laatste partij convent zal het bovenstaande waarschijnlijk nog worden aangevuld met een zinsnede over het stichten van de nieuwe bedrijfspanden.

Voor de verbetering van kennis en inzicht is voor de ondernemersstand van grote betekenis. Juist daardoor zal men beter opgewassen zijn tegen de eisen, welke tegenwoordig moeten worden gesteld, ook voor het drijven van een kleine onderneming, welke toch ook mogelijkheden dient te hebben om tot een grotere uit te groeien.

De vestigingspolitiek van de overheid mag er niet op gericht zijn om het vestigen van nieuwelingen te voorkomen, maar zal uitsluitend het streven naar onverantwoorde vestigingen hebben tegen te gaan. De verantwoordelijkheid voor de plaats van de vestiging en voor de opzet van het bedrijf blijft voor de ondernemer zelf.

Een goede kredietpolitiek moet worden beschouwd als een middel naast het vestigingsbeleid, om mogelijkheden te scheppen voor de kleine ondernemers, die niet zo gemakkelijk een beroep op de geldmarkt kunnen doen. Er zijn reeds een reeks kredietregelingen tot stand gekomen en als gevolg van de behandeling van de Middenstandsnota zijn er nog enige bijgekomen.

Met name is daarbij van belang de vestiging van middenstandsondernemingen in nieuwe stadswijken en bij uitbreidingen van steden en dorpen. Hier lag de middenstand achter, als gevolg van onvoldoende kapitaal, mede in verband met de zeer gestegen bouwrijzen. Voor de toekomstige ontwikkeling van de middenstand is het nodig dat ook in nieuwe wijken mogelijkheden aanwezig zijn en het streven om door verantwoorde kredietverschaffing daarbij behulpzaam te zijn, moet worden gesteund.

Op dit gebied zal een grote mate van voorlichting noodzakelijk zijn en hoewel deze het best kan worden gegeven door de organen van het bedrijfsleven zelf, mag stellig van de overheid ook steun voor deze uitermate belangrijke bezigheid worden verwacht, juist omdat het hierbij gaat om de toekomst van het middenstandsbedrijf.

Velerlei vraagstukken moesten thans nog onbesproken blijven. Hoofdzakelijk was aan te geven dat een juiste politiek nodig is en moet worden bevorderd, niet om een zwakke en van de staat afhankelijke middenstand te krijgen, maar om de voorwaarden te scheppen, die onontbeerlijk zijn om een krachtige ontwikkeling van het initiatief in de kring van de middenstand zelf mogelijk te maken.

Wij luisterden

• Naakte, harde feiten

WIJ sloegen de plank mis, toen wij veertien dagen geleden de scheve voorstelling, die de heer Scheps voor de radio van de Nederlandse Unie gaf, aan de kaak stelden. Wij sloegen de plank volkomen mis, zo heeft de heer Scheps ons in zijn uitzending van verleden week laten weten. Zijn boze reactie gaf ons eerder de indruk, dat het raak geweest was en zijn gehele betoog bevestigde die indruk.

De heer Scheps had de Nederlandse Unie als een politieke doorbraak ten voorbeeld gesteld aan de tegenstanders van de na-oorlogse doorbraak en hij had met zoveel woorden gezegd, dat mensen van alle richtingen van die Unie lid waren en met name de rooms-katholieken, die nu aan Willem en Ruijters verwijten, dat zij naar de Partij van de Arbeid zijn gegaan. In deze redenering vonden wij aanleiding te veronderstellen dat de heer Scheps zich de geschiedenis van de Unie misschien niet precies meer herinnert en het leek ons daarom nuttig hem attent te maken op het jongste verslag van de Parlementaire Enquete Commissie.

Dat heeft de heer Scheps nu verontwaardigd van de hand gewezen en, eerlijk gezegd, is ons dat tegengevallen. Want deze radiospreker, die politieke voorlichting wil geven, blijkt niet alleen een slecht geheugen te hebben als het over zaken van een jaar of tien geleden gaat, hij ziet zelfs kans om in de korte periode van twee weken totaal vergeten te zijn wat hij zijn luisteraars met veel nadruk op het hart gebonden heeft.

„Ik het mets anders gedaan dan de naakte, harde feiten geconstateerd. Er hebben in de jaren 1940-1946 staatkundige organisaties gewerkt, waarvan alle richtingen lid waren. En of die Unie goed of kwaad was, heb ik buiten beschouwing gelaten”, zo reageerde de heer Scheps op ons commentaar. Twee naakte, harde feiten is de heer Scheps dus vergeten. In de eerste plaats, dat hij de „doorbraak” naar de Nederlandse Unie op één lijn gesteld heeft met de doorbraak naar de Partij van de Arbeid en in de tweede plaats, dat zijn geestverwant, de heer Stufkens, die Nederlandse Unie een hellend vlak, een kwade zaak dus, genoemd heeft.

Dat de heer Scheps deze kwade zaak ten voorbeeld stelt aan hen, die de doorbraak afwijzen, is een feit om niet te vergeten.

• Legendevorming

DE heer Kleywegt, die voor de Prot.-Chr. Werkgemeenschap in de P.v.d.A. radio-lezingen verzorgt, komt juichkreten tekort om het paradijs dat hij in de socialistische partij heeft gevonden te prijzen. De Partij van de Arbeid heeft in deze doorbraak-man een enthousiast propagandist gevonden. „ij zou daarmee te feliciteren zijn, wa. het niet dat de heer Kleywegt die propaganda in zijn enthousiasme bedrijft op een wijze, die zijn mede-christenen die hem niet gevolgd zijn op het pad naar het socialisme, bepaald onrecht doet. Wanneer zij betwijfelen, of de daden van de Partij van de Arbeid wel altijd in overeenstemming zijn met hetgeen deze partij in haar program heeft geschreven, worden zij beschuldigd van „ordinair wantroeven”. Zij doen mee aan „onbehoorlijke legendevorming, door voedsel te geven aan ongecontroleerd gefluister en geruchten”.

Enthousiast is de heer Kleywegt vooral over de omwenteling bij de socialist. Zij hebben radikaal gebroken met de leuze, dat godsdienst een privézaak is. Wij hebben dat uit de daden van de Partij van de Arbeid nog niet kunnen opmaken. Het staat ook niet in haar program. Daar staat in, dat zij principieel en praktisch de godsdienstige belijdenis als grondslag van het politieke partijleven verwerpt. Daarmee wordt de godsdienst nadrukkelijk tot een privé zaak voo die leden, die daaraan behoefte hebben, gemaakt.

Als de heer Kleywegt het anders voorstelt, doet hij aan legendevorming in optima forma.

Nogmaals de melkgarantieprijs

HET MELKPRIJSDEBAT in de Tweede Kamer zal waarschijnlijk niemand bevredigd hebben. Nu de besprekingen tussen het Landbouwschap en de minister over deze zaak zullen worden voortgezet kan men niet zeggen, dat dit debat al een nachtkars is uitgegaan. Want dit gesprek is toch mede een gevolg van de grote ontevredenheid in de Kamer met het gevoerde melkprijsbeleid van de minister van Landbouw.

Dat het debat niet bevredigde komt ook omdat de „zaak Heerenveen” niet uit de doeken is gedaan. De heer v. d. Heuvel deed een loffelijke poging om het naadje van de kous te weten te komen, doch de bewindsman omzeilde de vraag. En toen de a.r. afgevaardigde zijn vraag tijdens de replieken nog scherper stelde, hamerde voorzitter Kortenhorst hem af, omdat de spreek-tijd was overschreden. Dat was jammer, want voor de tweede maal kon toen minister Mansholt de vraag ontwijken of hij inderdaad in Heerenveen heeft gezegd het Landbouwschap te hebben voorgesteld om de melkprijs te willen garanderen op 24.9 voor de zandgebieden en 21.6 voor de weidegebieden. „De zandboeren lopen te hoop”, zo zeide de heer v. d. Heuvel, maar de bewindsman zweeg.

Het is hoogst eigenaardig, dat minister Mansholt het Landbouwschap ging suggereren wat het voorstel van de boerenorganisaties zou moeten zijn. Dat was nl. het voorstel, dat hij zelf in Heerenveen en in Lochem heeft gedaan en dat voor het Landbouwschap niet acceptabel kan zijn. De suggestie van de minister kwam hier op neer: beginnen jullie nu maar eens met praten en doe wat ik zeg.

De cijfers wijzen reeds uit dat een garantieprijs van 21.6 voor de weidegebieden niet te aanvaarden is:

Kostprijs per kg. melk met 3,7% vet voor weidegebieden.
Friesland I 19.90 cent

Friesland II	22.40 cent
Noord-Holland I	19.50 cent
Noord-Holland II	22.50 cent
Noord-Holland III	22.50 cent
Utrecht	23.20 cent
Zuid-Holland I	22.00 cent
Zuid-Holland II	23.70 cent

Hieruit blijkt dat alleen maar de beste weidegebieden in Friesland en Noord-Holland melk kunnen produceren beneden de 21.6 cent, de „garantie-kostprijs” van de bewindsman. Zijn betoog, dat hij hoogstens alleen maar kostprijzen kan garanderen en zeker geen winsten houdt dan ook stellig geen steek.

Uit de kostprijscijfers van het Landbouw Economisch Instituut blijkt ook, dat de garantieprijs, die het Landbouwschap voor de zanderonden vroeg (24.9) zo gek nog niet was:

Friese Wouden	24.50 cent
Drenthe	25.30 cent
Overijssel	26.00 cent
De Graatschap	23.90 cent
Noord-Brabant I	25.90 cent
Noord-Brabant II	24.80 cent

Uit al deze cijfers is eigenlijk maar één conclusie mogelijk. Als de minister de garantieprijzen toch nog wil stellen op 24.9 en 21.6. dan kan dit voor het Landbouwschap alleen maar te aanvaarden zijn, als er tevens een toeslag-regeling wordt ingevoerd.

Schippers

IN onze reportage van het vorige contactnummer over de binnenvaart en de rijnvaart werd vermeld, dat de heer P. Hoekstra te Wildervank een belangrijk aandeel heeft gehad in de actie onder de A.R. schippers.

Genoemde heer Hoekstra schrijft ons nu, dat ook de heer C. W. Lubbers — in de bezettingstijd gefusilleerd — voor deze actie zeer veel werk heeft verzet.

Gaarne willen wij dit nog even onder de aandacht van onze lezers brengen.

Pedalion Organ Cy.

De studerende organist, die door eigen nauwgezette studie technische moeilijkheden wil overwinnen, stelt zich met een eenvoudig huissorgel niet meer tevreden. Voor de beoefening van het pedaalspel is het moderne twee klaviers PEDALION een onmisbaar instrument. Vraagt catalogus en condities aan bij

Fa R. van den Burg
AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877

M. C. van Staaveren

AALSMEER
Telefoon 715
Specialiteit in
ANJERSTEEKEN
FREESIAZADEN

Verplaatsbare houten gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, scholen en kerken
Directie- en schaftwagens etc.
HOUTBOUW HAHBO HARDINXVELD
Tel. 41 Neder-Hardinxveld

Voor Dameskleding van betere klasse

N.V. Modemagazynen
Geb. Zwartsenberg
Groningen — Stadskanaal

Nederlands bekendste man

van de SCHRIJFMACHINES biedt aan: Nieuwe telmachines ADDO X, ODHNER, OLYMPIA, BRUNSVIGA, REMINGTON, TOTALIA enz. Hand en elektrisch. Nieuwe SCHRIJFMACHINES koffermodel OLYMPIA / 375.—; ERIKA / 375.—; ALPINA / 375.—; TORPEDO / 385.—; RHEINMETALL / 325.—; HALDA / 325.—; EVEREST / 350.—; JAPY / 325.—; TRIUMPH, de parel onder de schrijfmachines / 398.—; TIPPA / 312.50; KOLIBRI in mooie luxe tas / 260.—; GROMA / 295.—; GROMA met tab. / 320.—; SMITH CORONA / 245.—; PARVA / 215.—; BROSETTE / 285.— enz.

UNDERWOOD TELMACHINES

neg. sald. als nieuw / 498.—; Elektr. / 635.—; UNDERWOOD SUNDSTRAND / 395.—, / 450.—, / 498.—, neg. sald.; RHEINMETALL neg. sald. / 448.—; ADDO X / 595.—; ULTRA / 535.—; ODHNERS / 295.—, / 345.—, / 395.—; BARRETT / 148.—, / 235.—, / 295.—, / 325.—; CONTINENTAL / 450.—, / 485.—, / 498.—; BURROUGH / 125.—, / 198.—, / 245.—; ASTRA / 260.—, / 275.—, / 395.—.

FACIT REKENMACHINES f 498.-

f 695.—, / 750.—, / 795.—, / 895.—, / 998.—; half en vol aut. RHEINMETALL rekenmachines half aut. / 595.—, / 735.—, vol aut. met omschakelbaar telwerk / 995.—; MONROE / 295.—, / 325.—; ODHNER rekenmachines / 98.—, / 125.—, / 175.—, / 195.—, / 225.—, / 325.— met tental overdracht en kubeer.

UNDERWOOD SCHRIJFMACHINES f 145.-

f 195.—, / 245.—, met elite letter / 295.—, met 45 cM wagen pica schrift / 195.—, / 275.—, / 350.—, / 498.—, met 45 cM elite schrift / 550.— als nieuw; REMINGTON laatste model, MASTER RITER en ook de AMERIKAANSE SUPER RITER / 295.—, / 325.—, / 375.—, / 395.—, / 425.—, / 495.—; REMINGTON Model 10 / 79.—, / 98.—; TORPEDO / 195.—, / 225.—, / 275.—; ROYAL / 79.—, / 125.—; RHEINMETALL / 190.—, / 275.—, / 295.—, / 325.—, met 45 cM, wagens / 295.—, / 398.—, / 450.—, / 495.—; TRIUMPH / 135.—, / 175.—, / 195.—, / 225.—, / 295.—, / 350.—; ADLER / 98.—; HERMES / 98.—, / 175.—; EVEREST / 125.—, / 175.—, / 225.—, / 275.—; CONTINENTAL / 148.—, / 225.—, / 275.—, / 325.—, met 45 cM, wagen / 295.—, / 375.—, / 498.—; STENCILMACHINES van / 98.— af; ADRESSERMACHINES / 98.—, / 145.—, / 195.—; CONTINENTAL FACTUREERMACHINES / 795.—. ALLE MACHINES VOLLE GARANTIE. Lev. door geheel NEDERLAND. Nieuwe machines gem. betaling. Bij ons laagste rentebasis. OP PROEF WORDEN DOOR ONS GEEN MACHINES GEGEVEN, GEBRUIKTE MACHINES CONTANT. Geen order te groot, geen order te klein; ons advies is: DE KLANT MOET TEVREDEN ZIJN. MOGEN WIJ U OOK EENS VERWACHTEN.

KAPTINO AMSTERDAM

Leliegracht 24, Tel. 46922. U kunt ons vinden vlak bij de MOOIE WESTERTOREN.

„Parley” wol

VOOR AL
U W BREIWERK
PARLEY'S
WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

★ Periodieken
★ Handelsdrukwerk
★ Boekwerk
drukkerij derksen nv
Bloemstraat 61 - Arnhem

SCHEEPSBOUWERVEN

A. VUYK & ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

Scheepsinstallatiebedrijf

Nederland
Oostdijk 28, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)
Voortstuwingsinstallaties van elk vermogen.

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST

AMSTERDAM
SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

Voor uw zakenrelaties
Reclame- en geschenkartikelen in plastic
G. van der Woerd
Lunteren
Telefoon 437 (08388)

Accountantskantoor

S. M. STOLP
Leiden Oudewater
Tel. K 1710-26318 Tel. K 3486-486

„R.H.I.W.A.”

N.V. R.H.I.W.A.
Carrosserie-fournituren
Plaatbewerkingsmachines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren
Fabricaue, Groothandel, Im- en Export

n.v. drukkerij van haeringen
Prinsegracht 126 / 's-Gravenhage
Telefoon 33.41.20 - 33.41.21

speciaal adres voor uw:
HANDELSDRUKWERK
DISSERTATIES
TIJDSCHRIFTEN
BOEKWERKEN
Op aanvraag zullen wij u gaarne bezoeken.

INNEMEE & ZN. N.V.

**BEGRAFENIS-
TRANSPORT**
DEN HAAG
Telefoon 115940
HAARLEM
Telefoon 10441
DELFT
Telefoon 1642

Onmiddellijk
ter plaatse
te
ontbieden

Fa. W. FRIS

**Makelaars in
Onroerende Goederen**

Koop en verkoop van woon-
en winkelhuizen
Hypotheek tegen zeer
voordeelige voorwaarden
Deskundig beheer

A'DAM — LEIDSEGRACHT 60
Telefoon 35086—38364

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijs-
courant. Zie nrs. 5—6 f 168.50 met knijp-
remmen, drie-versnellingsnaaf (org. S.-A.)
aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook
gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-
Holland: L. Couperusstraat 2, Amsterdam-
W. telefoon 131448.

**Koopt een goed
kostuum**

enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is lonend

DUTHLER

VARSSEVELD

**DE IDEALE VOEDING
voor kat en hond**

HOTEL-PENSION „DREYEROORD“
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

**PLAATWERK
STAAL EN ALUMINIUM
NIMA**

ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

J. de Kort

METSEL- EN TEGELBEDRIJF

Ook voor
Onderhoudswerken

Berenstraat 30 - Tel. 33422
Amsterdam

Zit U in de war

BEL OP
K 1820 — 5370

**LAS EN
CONSTRUCTIEWERKPLAATS**

C. J. de Vos
GOUDA

Firma

C. Vermeer en Zoon's

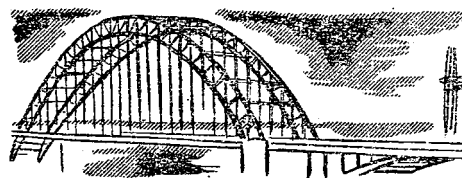
Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden

Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

HOUTHANDEL

Fa K. J. Bos & Zoon

KAMPEN — SPOORKADE 21
Telefoon 52

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Ooms

WAT VOORAF GING: Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen, omdat hij zich met de loop der dingen in deze tijd niet verenigen kan. Er wordt een brug gebouwd, die zijn woonstreek zal ontsluiten, doch daar is de boer fel tegen gekant. Het doet hem verdriet, dat zijn getrouwde zoon Willem blijk geeft, voorstander te zijn van een vaste oeververbinding. Lijnengangs jongste dochter Roelie is tegen de wil van haar ouders naar de stad gegaan. Nu is zij niet meer welkom in het ouderlijk huis, tenzij zij voorgoed terugkeert. Lijnengangs jongste zoon heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die bij de bouw van de brug betrokken is. Dat kan Lijnegang niet tolereren; evenmin kan hij zich verzoenen met het feit, dat men Willem op de groslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst heeft. Op een avond is een twistgesprek ontstaan over de ingenieursdochter. De jonge Melchior is kwaad het huis uitgelopen en ontdekt dan, dat bij de directieket voor de brugbouw iets niet in orde is.

Hij naderde de keet van de achterzijde; nu liep hij er omheen. Ineens bleef hij verschrikt staan: Twee gestalten stonden op ongeveer acht of tien meter van hem vandaan eveneens als aan de grond genageld. Klaarblijkelijk schrokken zij hevig van zijn plotselinge verschijning. Slecht een seconde stonden ze tegenover elkaar. Toen zetten ze het zonder ook maar één woord te zeggen op een lopen. Ze verdwenen snel in de beschermende duisternis van de nacht.

De jonge Melchior had hen niet herkend; daar was het te donker voor. Maar wel had hij vastgesteld, dat één der personen iemand moest zijn op reeds gevorderde leeftijd. Dat had hij opgemaakt aan de manier, waarop deze gestalte het op een lopen gezet had. Diens bewegingen waren niet soepel geweest, doch housterig, terwijl de dravelingse vlucht hem schijnbaar veel inspanning had gekost.

De jonge Melchior was er van overtuigd, dat de twee personen met kwade bedoelingen hier aanwezig geweest waren. Wat hadden ze bij de directieket in hun schild gevoerd? Waren het dieven of inbrekers?

Hij zocht de deur van het houten gebouw op en voelde aan de deurkruk. De deur was gesloten en aan de kruk of aan het slot kon hij niets bijzonders ontdekken. Toen bemerkte hij, dat er een ruitje van het raam vernield was. De sponning was ingedrukt. Zijn gehoor had hem dus niet bedrogen, er was inderdaad glaserinkel geweest. Hij was er nu zeker van, dat de twee personen kwaad in het zin gehad hadden.

Plotseling ontwaarde hij een vlammetje in de keet. Bijna op hetzelfde ogenblik flitste de gedachte door hem heen, dat de twee mensen, die zo haastig de vlicht genomen hadden, sabotage hadden willen plegen. Slechts zijn onverwachte komst had hen klaarblijkelijk gestoord in de uitvoering van hun plannen. Ze hadden de keet in vlammen willen doen opgaan.

— Ik moet het vuur doven, de vlam wordt groter! dacht hij. — Als ik die vlam niet blus, zal deze keet binnen het half uur afgebrand zijn!

De jonge Melchior talmde niet. Hij begon aan de deurkruk te rukken, maar dat hielp niet; de deur was goed gesloten. Toen liep hij terug naar het raam en drukte nog twee ruitjes in. Ogenblikkelijk laaide de vlam hoger op. De jonge Melchior vernielde met alle kracht die in hem was, de sponning van het raam, waarna hij probeerde om door de toch nog kleine opening naar binnen te klimmen. Hij verwondde zijn handen aan de glasscherven en de splinters, doch daar lette hij niet op. Het kostte hem veel krachtsinspanning om zich naar binnen te wringen. Het vuur was toegenomen; de vlammen lekten nu aan het hout van een tekenafel en kropen voort naar een grote rol tekeningen.

Toen de jonge Melchior eenmaal binnen was, greep hij het zongordijn, dat voor het raam hing. Hij rukte en trok, tot het naar beneden kwam. Hij spreidde het gordijn uit over het vuur dat op de vloer zijn oorsprong had. In het licht van de vlammen zag hij een paar vuile doeken liggen en ineens rook hij ook petroleumlicht. Het was dus brandstichting! Men had in petroleum gedrenkte doeken door het vernielde raam geworpen en waarschijnlijk had men de voden tevoren aangestoken. Onder het zongordijn pulde rook aan alle kanten uit. De jonge Melchior greep een paar vellen papier om het vuur

op te tekenafel uit te slaan. Hij zag, dat hij succes had, ofschoon telkens kleine vlammen hardnekkig opnieuw oplaadden.

Plotseling klonk een bevelende stem.

„Sta! Blijf staan waar je staat!“

Bijna op hetzelfde ogenblik hoorde de jonge Melchior, dat de deur geopend werd. Een felle lantaarn werd op hem gericht en iemand greep hem bij de schouder.

„Lelijk creatuur! Wat voer jij in je schild?“

De jonge Melchior trachtte zich los te rukken en schreeuwde: „Zie je dat vuur niet, lomperik? Ik wil dat vuur blussen!“

„Ik herken je, je bent een Lijnegang!“

De jonge Melchior wrong zich nu met geweld los en brulde: „Sta niet te kletsen! Help me om dat vuur te doven!“

Nachtwaker Wijdenes, die de Ruige opgevolgd was, bleek nu inderdaad tot het besef te komen, dat het op dit ogenblik zijn eerste taak was om het vuur te bedwingen. Samen met de jonge Melchior vocht hij tegen de telkens weer opschietende vlammen Wijdenes, die geen onbekende was in de directieket, wist, dat er een waterkraan was. In een berghok wist hij bovendien een gedeukte emmer machtig te worden. Het water maakte toen spoedig een eind aan het spelende vuur. Het brandje werd geblust, het gevaar was geweken.

De nachtwaker overzag tenslotte de schade. Het bleek mee te vallen. 't Mocht een wonder heten, dat het vuur geen gelegenheid gekregen had om zich snel uit te breiden, hoewel zeer veel brandbaar materiaal in de keet aanwezig was.

„Jij bent een geraffineerde kerel, Melchior Lijnegang,“ zei Wijdenes kwaad. „Je had graag gezien, dat de hele zaak tot pulver zou zijn veranderd, hé? Ik was je te viug af, dat is je niet meegevallen! En toen ik jou betrapt, was je zo gehaaid om te doen alsof je aan het blussen was. Je zal mij niet om de tuin leiden, vrindje. Ik heb mijn ogen niet in de zak.“

De jonge Melchior stond een ogenblik sprakeloos. Het drong tot hem door, dat het in de ogen van de nachtwaker inderdaad een min of meer verdachte geschiedenis moest lijken.

„Je bent lelijk zuur, vrindje,“ vervolgde Wijdenes grimmig. „Ze noemen zoiets: op heterdaad betrapt. Toen de Ruige nog nachtwaker was, had je zoiets misschien ongehinderd kunnen uithalen. Maar ik ben niet zoals de Ruige en ik zal het niet over mijn kant laten gaan.“

„Je denkt toch niet, dat ik hier brand heb willen stichten?“

vroeg de jonge Melchior geërgerd.

Wijdenes liet een verachtelijke lach horen.

„Dat zou je willen: mij op de tuin leiden! Maar zo achterlijk ben ik niet, vrindje. Ik betrapt je op brandstichting, maar ik heb erger kunnen voorkomen — zo zit het. En maak mij verder niks wijs. De bewijzen liegen niet.“

Wijdenes liep opnieuw de directieket binnen; enkele seconden later kwam hij weer terug.

„Ik ben niet gek, Lijnegang,“ bromde hij. „Is dit genoeg bewijs, of niet?“ Met een snelle beweging drukte hij de jonge Melchior een in petroleum gedrenkte lap onder de neus. „Mij dunkt, dat dit een overtuigend bewijs is dat wij er verder niet veel woorden voor behoeven te gebruiken.“

Een ogenblik kwam er woede op in de jonge Melchior. Hoewel Wijdenes zo sterk en lompe als een beer was, moest de jonge Melchior zich beheersen om de nachtwaker niet naar de keel te vliegen.

„Ik ontdekte door een toeval dat vuur,“ schreeuwde Melchior. Ik ben binnen gegaan om de vlammen te blussen, begrijp je dat!“

„Een mooi smoesje! Maar feiten zijn feiten..... en feiten liegen niet, mannetje!“ Wijdenes hield de met petroleum door-drenkte lap zorgvuldig met beide handen vast; dit bewijsstuk mocht hij niet kwijtraken. Men zou hem ongetwijfeld prijzen om de nauwgezetheid, waarmee hij zijn plicht vervulde. Het zou zelfs opslag kunnen betekenen, of toch minstens een extra fooi bij zijn weekgeld..... Peter Losser hadden ze zijn congé gegeven omdat de Ruige zijn taak niet ernstig genoeg had opgevat en bovendien op de hand scheen te zijn van degenen, die zich jaar en dag verzet hadden tegen de bouw van een vaste oeververbinding. Hij, Wijdenes, was anders. Hij tobde niet over de vraag, wat beter voor de streek: een brug of geen brug. Brood was brood en dáar ging het om. Hij was aangesteld tot nachtwaker en hij kreeg een behoorlijk weekgeld en dus was het goed, dat er een brug kwam. Alles was hem goed, als hij maar eerlijk zijn brood kon verdienen. De Ruige had aangepast met het groepje tegenstrevers, dat met alle geweld de klok terug wilde zetten. (Wordt vervolgd)

**EEN UITKOMST VOOR
MAAGLIJDERS**

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten. De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

**HIJSKRANEN - LIFTEN
LIEREN
INTERN. TRANSPORT**

**J. NOOITGEDAGT & ZN
IJLST**

Reeds 89 jaren op
het ijs!

Let op het gedeponeerde
FABRIEKSMERK

Ondergetekende verzoekt als abonné te noteren:

Naam:

Adres:

Plaats:

Abonnement per jaar (f 6.20); half jaar (f 3.10); kwartaal (f 1.55).

Naam afzender:

Adres:

Plaats:

Te zenden aan de Administratie van „NEDERLANDSE GEDACHTEN“ Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage.

Ieder, die zich thans abonneert, ontvangt dit weekblad gratis tot 1 Maart 1956.

30
JAN.

Ben ik daar bezig op maandagmorgen uitgerend op maandagmorgen, aan mijn boterham, die zaterdag gebakken was, toen ik meteen wakker was en hard begon te niezen. Griep? Nee. Peperbus omgevallen? Nee; gebruik ik niet aan het ontbijt. Deur opengewaaid? Nee. Ik zal het u vertellen.

Daar lees ik in mijn lijfblad, dat de heer D. J. Brouwer te Oegstgeest in Katwijk aan Zee voor de A.R. Kiesvereniging heeft gesproken over „de hooiplukkers van Lochem.” Nu kan ik het woord hooi niet zien of ik begin te niezen. En het was natuurlijk veel beter geweest de krant dicht te vouwen, maar ik wilde weten, wat in een bad- en vissersplaats „de hooiplukkers van Lochem” op de kiesvereniging te maken hadden met een heer uit Oegstgeest. Mijnheer Brouwer vergeleek, las ik, de politieke partijen met hooiwagens. Onder het hooi zijn de gevaren verborgen. Welke gevaren is mij tot op heden niet duidelijk geworden, maar dat zal wel aan het verslag gelegen hebben. Wat Lochem ermee te maken had is ook in het duister gebleven, maar ik neem aan, dat de heer Brouwer, dat wél uit de doeken heeft gedaan. In ieder geval: onder het hooi zijn de gevaren verborgen. De P.v.d.A. is gevaarlijker voor onze mensen dan de S.D.A.P., las ik verder. Nu komt het: de A.R.P. heeft ook zijn gevaren onder het hooi. Het zijn zelfgenoegzaamheid en gebrek aan activiteit. Punt. Uit.

Zo begon mijn maandag. De heer Brouwer zal wel meer gezegd hebben dan in het verslag staat, maar zoals het er staat is er weinig voorlichting bij. En het is zo deprimerend. Vooral aan het begin van de week. Maar het ergste is, dat ik er hooikoorts van gekregen heb.

31
JAN.

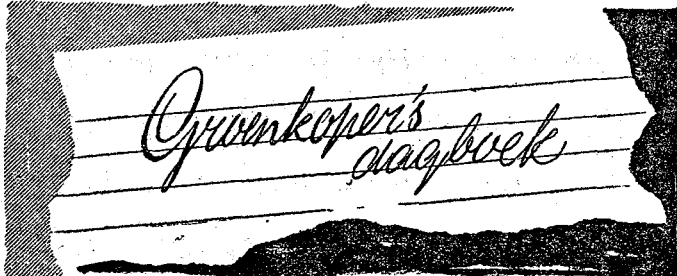
Het viel natuurlijk niet mee om bij het opgaan van de zon, bij een temperatuur van — 14 graden de vlag te vlijsen. Vooral niet met een prikkelen de neus. Maar ik deed het met een blij gemoed ter ere van deze feestdag. Ik heb namelijk de ervaring, dat als ik de vlag niet hijs, de burens het ook niet doen. Er zijn van die mensen, die moeten in het leven en vooral in het leven van het koninklijk huis, een stootje hebben. Anders worden ze niet wakker. En dat stootje geef ik dan op de dagen, dat de vlag uit moet. Verleden jaar kwam ik op één morgen met koffiedrinken thuis. En wat zag ik? Bij buurman hing de vlag uit. Ik dook in mijn herinnering doch kon geen reden vinden, waarom de drieluiker moest worden gehesen. Ik bel bij buurman. Zijn zoontje was jarig. Een wurm van twee jaar. Hing mijnheer de vlag voor uit en liet mij bijna een hartklopping krijgen.

1
FEBR.

Ik was blij weer eens een verslag van enige werkzaamheden van de Tweede Kamer onder de ogen te krijgen. Ook blij, dat de voorzitter weer op de voorzittersstoel zit en niet op het ziekbed ligt. Prof Gerbrandij, een van de onderzitters, heeft dr. Kortenhorst hartelijk toegesproken las ik. Hij zeide, dat ook nu blij was, dat de echte voorzitter weer present was. Toch mag ik prof. Gerbrandij als voorzitters heeft dr. Kortenhorst voor de mond. Zelfs geen plompebléd.

2
FEBR.

Luisterende naar een lezing over, de toestand in Indonesië, hoorde ik eer spreker zeggen „Het kan vriezen het kan dooien” „Niets moet je nie zeggen, als het bijna vijftien graden vriest. Ik had mijn bouffante om gehouden, met

mijn oorklepjes en onder mijn duffel had ik een warmwaterzak. Verder had ik drie paar wollen sokken en twee pullovers. Voor een lezing over Indonesië niet slecht. Maar toen de spreker over dooien en vriezen begon, moest ik toch even meelachen. Wat een kou, hier in het Zuiden (daar woon ik). Zelfs de patattos frites bevroren en dan is het heel erg koud. Gelukkig hield de radio ons op de hoogte met landen, waar het nog kouder was, zoals Sibirië en zo. Terwijl ik op hetzelfde ogenblik uit Washington vernam, dat de koude oorlog nog kouder werd, niet-

tegenstaande de warme vriendschap tussen de heren Eisenhower en Eden.

Maar het bleef intussen koud op deze dag. Ik dacht met weemoed aan de dag, waarop ik besloot geen bakker te worden en ik dacht er werkelijk aan smid te worden in Kortenhoeve, omdat daar geen smid is, die de huidige smid, die al ouder dan zeventig jaar is, kan opvolgen. Tot mijn schrik merkte ik, dat als je tegenwoordig smid wil wezen, je in het bezit moet zijn van (even ademhalen en aan de blaasbalg trekken): middenstandsdiplooma; diploma vakbe-

kwaamheid; diploma kachel-smid; diploma detailhandel in verwarmingsapparaten voor gas, kolen, olie en electriciteit: rijksdiploma hoefsmid.

„Hoe vind je dat?” vroeg ik mijn vrouw. „Heb jij dan geen diploma's?” zei ze. Nog niet eens voor geoeftend zwemmer” vertelde ik haar. „En toch hou ik het hoofd boven water”, voegde ik er vol trots aan toe. „Geen kunst” zei ze, „met dat ijs”.

3
FEBR.

Wat moet het heerlijk zijn nog op school te gaan. De kinderen kwamen vanmorgen opgewonden thuis. „Ijsvrij”. De juffrouw en de meester ook vrij?”, vroegen wij vrijblijvend. „Ook vrij” antwoordden de kinderen in hun binnemelike eenvoud. „De hele school heeft vrij.”

Zij waren gisteren ook al vrij geweest omdat er geen druk op de gaskachel in hun school stond. Morgenmiddag zijn ze ook vrij. Woensdag-

middag waren zij als vanzelf vrij.

Zodra het tachtig graden is (voor mijn part vanavond nog) zullen de kinderen ook vrij hebben. Bovendien heeft het hoofd der school, die niet zo ambuland kan zijn als een H. d. S. wel gaarne wezen wil, nog wel eens een vergadering en dan komt de oudste zoon ook al snel naar huis.

Een tijdje geleden had een van mijn kinderen vrij, gewoon wegens het tekort aan leerkrachten.

Ik vroeg vandaag aan een onderwijzman hoe dat nu kwam. „Het onderwijs bevindt zich op glad ijs”, zei hij. „De onderwijzer is bang voor de hoofdonderwijzer, de hoofdonderwijzer is bang voor de inspekteur, de inspekteur is bang voor het departement van O. K. en W.; het departement is bang voor de ouders, de ouders zijn bang voor de kinderen; de kinderen zijn voor niemand en voor niiks bang. Zij hebben vrij.”

4
FEBR.

Ik moet u helaas teleurstellen. Er was geen water in de badkamer. Dat lag bevroren in de keuken. Nog nooit zo'n lekkage meegemaakt. Ik sta nummer 378 op het wachtlijstje van de loodgieter.

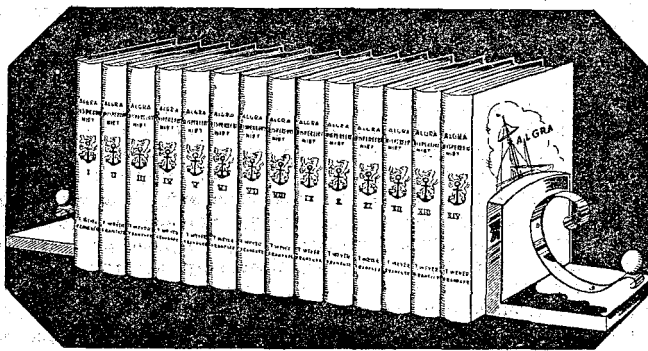
William Groenkoper

HET BESTE WERK OVER ONZE VADERLANDSE GESCHIEDENIS

Ontzeg uzelf het genot niet, in het bezit te komen van het onbetwist beste Protestantse geschiedenisboek van deze tijd: „Dispereert Niet” van de gebroeders Algra. Dit werk van unieke waarde zal weldra in 14 delen (totaal 2500 tekstpagina's en ruim 150 pagina's kunstplaten) compleet verschenen zijn, en het is ter gelegenheid van deze voltooiing, dat de serie u in deze advertentie wordt aangeboden tegen betaling van slechts f 3.40 per gebonden deel per maand.

Nu

SLECHTS f 3.40 p. maand.

DISPEREERT NIET
DOOR A. EN H. ALGRA

Stellig is dit het mooiste en beste Protestantse geschiedeniswerk, dat deze tijd heeft opgeleverd. Overtuigt u nog eens uitdrukkelijk van de waarde van deze veelgeroemde reeks waarin ook aan de cultuurgeschiedenis goede aandacht besteed wordt, door onderstaande recensies met aandacht te lezen. Wij zijn er van overtuigd, dat u volop genieten zult van „Dispereert Niet” en dat het werk u onschatbare diensten zal bewijzen. Wat is trouwens boeiender dan de loop der eeuwen na te speuren, de krachten en tegenkrachten van de tijd te peilen, menselijke impulsen en motieven te leren kennen: In de spiegel der historie ziet u (hier vooral) uw eigen tijd! Het behoeft geen wensdroom te blijven de 14 delen van „Dispereert Niet” te bezitten. Laat u het complete werk naar terstond toezenden want u betaalt nu slechts f 3.40 per maand. Wel de bon insturen!

A. Algra

„Ik geloof, dat er aan dit werk een schreeuwende behoefte is. Want wij zeggen wel dikwijls: „Schrift en Historie” Maar doen wij er ook naar? — Daarom juichen we de verschijning van Algra's werk ook zo hartelijk toe.”
Nederlandse Gedachten

„Over deze uitgave behoef ik, na alles wat er reeds van gezegd is, de loftrumpet niet meer te steken; 't is prachtwerk, dat voor onze scholen van zeer grote betekenis is. Gaarne en met klem aanbevelen.”
Correspondentieblad

„Twintig eeuwen Nederlandse geschiedenis knap geschreven in korte deeltjes. Zeer geschikt voor algemene oriëntatie maar ook voor het verenigingsleven.”
De Hervormde Kerk

„De zakenkennis, de grote belezeneheid waarvan deze boeken blijk geven, de prettige verteltrant, de mooie inkleding van de op zichzelf reeds zo interessante stof maakt deze boeken tegelijk genoeglijk leesbaar en ontwikkelend. Niet alleen ik zelf maar ook mijn vrouw en mijn jongens hebben ze met veel genoegen gelezen.”
Prof. Dr. J. H. Bavink

Het bezit van Algra's „Dispereert Niet” betekent voor u een wezenlijke verrijking van uw boekenschat. De Algra's zijn bekwame christen-historici, en bezitten de extra gave, boeiend te kunnen doceren. Hier wordt in prettig leesbare vorm, waarlijk geschiedenis gegeven u kunt er op vertrouwen. De auteurs verschaffen u een massa feiten, maar zij stellen zich daarmee niet tevreden. zij leiden u ook tot het onontbeerlijke inzicht in de historie, alles beneen: rijk materiaal, ook voor uw gezin.

H. Algra

„Origineel fris en toch — dat is voortdurend te bespeuren — vanuit een achtergrond van veel studie en kennis. Ik heb veel gezien wat voor mij althans nieuw was en ik denk dat het velen zo gaan zal. Dit zijn ook boeken voor de jeugd. Om te laten zien, dat men vandaag levend, kennen móet de historie van eigen volk om vandaag niet losgeslagen en verward te denken en te handelen.”
Prof. Dr. G. C. Berkouwer

„Het is prachtig werk dat de gebr. Algra leveren. Eenvoudig, geschreven in een boeiende briljante stijl. Zulk werk mag men niet anders dan van harte aanbevelen. Ook de wijze van uitgave verdient lof. Handige deeltjes, geen grote turven, eenvoudig en smaakvol gebonden.”
Nieuwe Prov. Groninger Courant

„Uit de naaste bron hoorde ik, dat een van de beroemdste hoogleraren in de geschiedenis zijn grote ingenomenheid met deze uitgave heeft betuigd. Dit noemde hij het middel om ons volk zijn eigen geschiedenis te doen verstaan en daaraan voort te spinnen. En hij roemde de degelijke en tegelijk frisse manier waarop de heren Algra die geschiedenis weten te beschrijven.”
Ds. A. M. Boeienga (Kerkbl. Haarlem)

„Wie deze werkjes gelezen heeft, kan over de geschiedenis meepraten. Veel wat wellicht vergeten was, wordt weer nieuw. Veel bijzonderheden maken het lezer tot een genot en spannen de aandacht.”
De Hoofdakte

„De Algra's leveren met hun historische beschrijving voortreffelijk werk.”
De Rotterdammer

„De schrijver is „bij” en boeit, in de taal van vandaag. Algra komt tegemoet aan de wensen van hedendaagse lezers, maar tilt hen op het niveau dat hij wenst en de lezer voelt zich behaaglijk. We zien de ontwikkeling in grote lijnen en ze leeft door menige ooeiende bijzonderheid. Bestel, lees en je leert en geniet.”
Dr. J. Bax (Bouwen en Bewaren)

VAD. GESCHIEDENIS IN TOPVORM

Zend vooral deze bestelbon in:
U krijgt het complete 14-delige prachtwerk dan terstond toegezonden, doch U betaalt dan... slechts f 3.40 per maand.

Opzenden a.u.b. aan uw boekhandel of aan T. Wever, uitgever, Franeker

Bestelbon N.G. II

Aan T. Wever, uitgever, Franeker boekhandel:

Zend mij het complete 14-delige werk DISPEREERT NIET door A. en H. Algra a / 3.40 per gebonden deel (totaalprijs f 47.60). Elke maand betaal ik f 3.40 per giro/postwissel.

Naam: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

De zondagsrust

DE ZONDAGSRUST en de daarmee samenhangende vragen worden in artikel 2 van ons program van actie behandeld.

Het gaat hier om een belangrijke aangelegenheid, die onze volle aandacht moet hebben.

Het hoofdartikel van deze week op pagina 2 houdt zich met de hier aan de orde gestelde vraagstukken bezig.

Ten gerieve van onze lezers volgt hieronder de tekst van het besproken artikel.

De zondagsrust, een wezenskenmerk van het christelijk volksleven

De anti-revolutionaire partij staat op 't standpunt, dat de zondagsrust een wezenskenmerk van Christelijk volksleven is; zij verlangt naleving van dit Goddelijk gebod op alle gebied.

Ook voor de Overheid is de zondag de dag des Heren. Daarom moet de zondag als regel een vrije dag zijn voor al wie in overheidsdienst werkt.

Mede uit sociaal oogpunt moeten uitzonderingen zoveel mogelijk worden beperkt.

Dit alles geldt ook voor vloot, leger en luchtmacht.

In de internationale samenwerking op militair gebied behoort de Overheid op te komen voor dit eigen karakter van de zondag, kenmerk ook van ons christelijk nationaal volksbestaan.

Het streven naar ruimere openstelling van winkels op zondag dient te worden tegengegaan.

Ook de wenselijkheid, dat het gehele gezin op dezelfde dag vrij heeft, versterkt de eis om de viering van de zondag niet om economische redenen te doorbreken; daartoe worde aan de continuïteit op zondag de grootst mogelijke beperking opgelegd.

Publieke manifestaties en sportevenementen behoren plaats te vinden op werkdagen.

MEDEDELING

Het is niet uitgesloten, dat tengevolge van de weersomstandigheden ons blad niet overal op tijd wordt bezorgd.

Indien dit onverhoopt mocht gebeuren roepen wij bij voorbaat de clementie van onze lezers in.

Commentaar op het advies van het C.C. betreffende de kandidaatstelling

BIJ IEDERE KANDIDAATSTELLING moet rekening worden gehouden met een aantal omstandigheden en factoren. Dat maakt natuurlijk de zaak niet eenvoudiger. Naar het besef van sommigen zou het veel beter zijn wanneer we de kwestie niet zo serieus opvatten. Wij nemen alles zo dooernstig en maken alles zo zwaarwichtig. Maak je toch niet zoveel zorgen. Het gaat om een Kamerfractie. Welnu, laten de klesverenigingen — sommigen zeggen de Kamercentrales — dat ieder voor zich maar uitmaken. Wacht dan het resultaat maar rustig af. De uitslag zal zo gek niet zijn. Til er vooral niet te zwaar aan. Het loopt toch anders.

Daar zit wel een element van waarheid in. Het is misschien wel zo, dat we te veel met alles willen rekening houden. Maar anderzijds ontslaat ons dit toch ook weer niet van de verantwoordelijkheid om de dingen zo goed mogelijk te doen. Waarmee moet dan rekening worden gehouden? Dat is nogal wat. We willen enkele

factoren noemen. Maar de volgorde, waarin we deze factoren behandelen geeft niet aan de belangrijkheid. Wanneer we dus beginnen met te zeggen, dat in de eerste plaats rekening moet worden gehouden met de zittende leden, wil dit niet zeggen, dat dit nu ook de voornaamste overweging is. Dat is beslist niet zo! Maar er zijn er wel, die met groot gemak en veel bravuur graag eens duchtig onder de zittende Kamerleden zouden willen hulshouden. Het Kamerlidmaatschap is toch niet een „job” voor het leven. Het is toch niet noodzakelijk iemand steeds weer opnieuw in de Kamer te brengen, omdat hij eenmaal gekozen is. Fris bloed er in! Wip er maar eens een uit. We willen ook wel eens iemand anders bezig zien.

Nu speelt deze kwestie ditmaal een niet zo grote rol. In de eerste plaats hebben drie van de zittende Kamerleden bedankt, nl. de heren Dr. J. Schouten, A. Stapelkamp en C. van den Heuvel. Dat betekent een kwart van de fractie. In de tweede plaats wordt de Kamer uitgebreid en valt de uitslag

niet tegen dan komen we met 17 of 18 man in de Kamer, zodat er ruimte is voor 5 à 6 nieuwe Kamerleden. Er is dus ruimte voor vernieuwing en verjonging. Dat wordt natuurlijk de volgende keer moeilijker. Wanneer nu een aantal van deze Kamerleden terugtreden en een aantal jongeren doen hun intrede, dan is er de volgende keer minder ruimte voor vernieuwing en doorstroming. Maar hoe dan ook: ditmaal is het raak. Op dit punt hebben we niet te klagen.

Maar daarom is het toch wel goed er de aandacht op te vestigen, dat het tegenover de zittende Kamerleden niet correct is met hen te handelen als met een poppenspel. Vandaag er in, morgen er uit. Niemand wil in het leven zo worden behandeld. Waarom dan wel in de politiek? Wat de kiezers doen in het stembokje is hun zaak. Maar voor de politieke partijorganisatie, die de kandidaatstelling voorbereidt, staat de zaak anders. Zij heeft zich ook tegenover de zittende Kamerleden correct te gedragen.

Daar komt nog een andere overweging bij. Velen denken een beetje te lichtvaardig over het Kamerlidmaatschap. Het is geen bezoldigde betrekking. Maar vooral voor de Tweede Kamer geldt, dat men zich toch moet vrijmaken voor het werk, hoe dan ook. Nu behoort dit punt misschien niet al te zwaar te worden genomen. Anders staat het met de kwestie van het zich inwerken. Daar is tijd voor nodig. Het betekent voor een nieuw Kamerlid een totale omschakeling. Hij komt in een nieuwe wereld. Eerst moet hij wennen aan de omgeving, aan het werk, aan de mensen. Eerst moet hij zich een positie verwerven. Dat gaat niet in een paar weken. Daar zijn maanden mee gemoed en men kan wel zeggen een paar jaar. Het is daarom snijden in eigen vlees, wanneer men een zittend Kamerlid aan de kant zet en door een ander vervangt.

Naast de kwestie van de zittende Kamerleden zijn er een aantal andere factoren, waarmede in het algemeen gerekend moet worden.

In de eerste plaats is het nodig, dat er enkele bekwame juristen zijn, in staat om de wetsontwerpen in te duiken, zoals Dr. Schouten dit altijd uitdrukt. Het gaat dan over de zuivere wets-techniek, over formulering van wetsartikelen en amendementen. Maar vooral nu is het nodig, dat daaraan aandacht wordt gegeven, omdat de komende periode de wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek aan de orde komen en dan is de aanwezigheid van een civilist jurist vereist, om deskundig de zaken te kunnen beoordelen. Zo wordt in de Kamerfractie nog altijd betreurd het heengaan van Mr. Terpstra en in de Eerste Kamer het verlies van Prof. Woltjer omdat deze beide mannen zo doorkneed waren in de onderwijsaangelegenheden. Niet alleen algemene politiek, maar ook wetstechniek. Daarom moet het worden betreurd, dat de heer Mr. J. J. Hangelbroek zich niet beschikbaar heeft gesteld voor een Kamerkandidatuur.

Naast de juristen moet aandacht worden gegeven aan wat we nu maar in één woord samenvatten, de belangenvertegenwoordiging. Dit woord is niet helemaal juist. Laten we het anders noemen — de sociale geleiding van onze partij. Chris van den Heuvel was altijd de man van de landbouw. Naast hem heeft de heer Biewenga een

(Vervolg op pag. 5).

Onze hartelijke gelukwensen aan de jarige jongste prinses

De candidaatstelling is

AAN DE ORDE

- De betekenis van de groslijst en het advies
- Het verwijt van dirigisme ongegrond
- Het grondrecht der kiesverenigingen
- De verantwoordelijkheid van het Centraal Comité

De vorige week hebben wij toegezegd nog te zullen terugkomen op de zaak van de candidaatstelling. Daarbij moet voorop worden gesteld, dat de candidatenlijst door een vrije stemming der kiesverenigingen wordt vastgesteld. De nadruk valt op kiesverenigingen. Niet het bestuur is zonder meer gerechtigd het toegezonden stembiljet in te vullen. De kiesvereniging behoort hiervoor in vergadering bijeen te komen. Het resultaat van deze stemming bindt het Centraal Comité. Alleen onder zeer bijzondere voorwaarden, en die liggen reglementair verankerd, kan er nog door het Partij Convent een verandering worden aangebracht, welke nader door de Deputatenvergadering moet worden goedgekeurd. Dit tast echter het gestelde niet aan. De uitslag van de stemming der kiesverenigingen is bindend.

De eerste fase van de candidaatstelling is dus, dat de kiesverenigingen met behulp van een voorlopige aanbevelingslijst der Kamercentrales een aanbevelingslijst van kandidaten hebben opgesteld. De namen van hen, die door vijf of meer kiesverenigingen zijn genoemd, vormen samen de groslijst. Die groslijst wordt straks aan de kiesverenigingen toegezonden. Aan de hand van de groslijst stelt het Centraal Comité nu een advies op.

De groslijst telt, dat kan nu wel worden medegedeeld, ongeveer 75 namen. Een 25-tal personen stelt zich echter niet beschikbaar voor een candidatuur. De kiesverenigingen hebben dus de keus uit rond 50 namen. Het reglement schrijft nu voor, dat het Centraal Comité deze groslijst vergezeld doet gaan van een advies. Dat is juist! Het zou natuurlijk veel gemakkelijker zijn alleen de groslijst te zenden aan de kiesverenigingen en tegen de kiesverenigingen te zeggen zoek het nu zelf maar uit.

Niet dat dan de vrijheid der kiesverenigingen ongerept gehandhaafd bleef. Want de Kamercentrales en het Centraal Comité zouden prompt worden bestormd met de vraag: geef ons advies hoe wij te handelen hebben? Geef ons richtlijnen. Wij kennen niet alle namen op de groslijst: maar bovendien welke eisen stelt de fractie? Op welke wijze moet deze zijn samengesteld? Soms krijgen de kiesverenigingen ongevraagd advies van andere instanties, die zich dan bemoeien met zaken, waarmee ze niets te maken hebben. Die brieven behoren dan ook voor kennisgeving te worden aangenomen.

Is de verhouding tussen het Centraal Comité en de kiesvereniging normaal, dan stelt de kiesvereniging het advies van het Centraal Comité op prijs. Dan wordt de gegeven voorlichting gewaardeerd. Is de verhouding niet normaal en ziet men het Centraal Comité als een stelletje bemoeials, dat alles van boven af wil dirigeren en leiden, dan legge men het advies naast zich neer.

We hebben nu het woord dirigisme gebruikt. Dat is voor velen het spookbeeld van deze tijd. Alle activiteit van boven af is voor hen dirigisme. Een advies wordt dan een decreet. Voorlichting wordt voorschrijven. Schamper merkt men dan op, dat de kiesverenigingen nauwkeurig doen wat het Centraal Comité voorschrijft en dat zij door het advies in haar vrijheid van handelen worden belemmerd. Formeel is dan alles wel in orde, maar materieel is de vrijheid om zeep gebracht. En waarop grondt men dat? omdat als regel de uitslag van de stemming niet veel verschilt

van het advies en omdat de zittende kamerleden als regel terugkeren. Waar blijft, gezien het resultaat van de stemming, de invloed van de kiesverenigingen? Er komt immers niets van terecht!

Het is een onjuiste en veevraade redenering, die zo wordt opgezet.

De invloed der kiesverenigingen zou krachtens deze wijze van redeneren eerst dan pas duidelijk blijken, wanneer de uitslag van de stemming totaal afwijkt van het advies van het Centraal Comité. Hoe groter het verschil hoe groter de vrijheid. Als maar dat resultaat anders is dan het advies dan is de vrijheid gered en het dirigisme bestreden en het vaderland gered. Maar wees ons als de kiesverenigingen in meerderheid het advies volgen. Dan zijn zij gedweeë, slaafse stummers en geen knip

voor de neus waard. Zie je wel, hoe de zaak van boven af wordt gedirigeerd! Heel die stemming is een wassen neus. De zaak is van tevoren al bedisseld. Invloed van onderop is er niet.

Maar dit wordt zo onjuist gesteld. Wij weten niet hoe de uitslag van de stemming zal zijn en daarom kunnen we er nu over schrijven. Wij menen, dat de kwestie anders moet worden gezien. Het grondrecht der kiesverenigingen om door een vrije stemming de samenstelling van de candidatenlijst te bepalen wordt niet aangetast. Die vrijheid is er: formeel en materieel.

Maar de kiesverenigingen maken deel uit van een verband — en dat verband is de landelijke organisatie van de Anti-Revolutionaire Partij en het bestuur daarvan is het Centraal Comité. Nu wordt er in onderlinge samenwerking een candidatenlijst samengesteld. Daarvoor is een bepaalde procedure vastgesteld. Die procedure is door het Partijconvent aanvaard. Aan de regels daarvan zijn wij allen gebonden. Tegen die procedure zijn praktisch geen bezwaren ingediend. Daarin wordt ook een plaats ingeruimd voor het advies. Liggt de verhouding tussen het Centraal Comité en de kiesvereniging goed dan zal inderdaad de uitslag van de stemming niet veel afwijken van het advies. Dan blijkt dat het Centraal Comité ook bij zijn advies reeds rekening heeft gehouden met datgene wat er in de kiesvereniging leeft en dan blijkt anderzijds dat de kiesverenigingen rekening houden met de zienswijze van het Centraal Comité.

Ligt de verhouding tussen het Centraal Comité en de kiesverenigingen daarentegen verkeerd, dan zal de uitslag van de stemming beduidend afwijken van het advies, want dan hapert er iets aan de samenwerking over en weer. Dit heeft binnen het verband van de partijorganisatie met dirigisme niets te maken. Het advies is een advies. Meer niet. Minder niet.

Maar het is een advies van een college, dat krachtens zijn samenstelling bevoegd is een zodanig advies te verstrekken, omdat alle Kamercentrales in dat college vertegenwoordigd zijn en omdat de voorzitter van de Kamerfractie wordt gehoord. Een college, bestaande uit een aantal mannen, die in gemeenschappelijk overleg, trachten te bevorderen, dat er een zo goed mogelijk samengestelde Kamerfractie komt.

Het gaat ook hier om vrijheid en verantwoordelijkheid.

De zondagsrust

EEN WEEK ZONDER EEN ZONDAG is een vale week, zonder glans. Misschien kunnen we nog beter zeggen: het is helemaal geen week meer. De weken gaan onder in een grijze eentonigheid van sleur en tyrannie, als het bevrijdende element van de zondag er niet meer is. Er zijn velen in ons land, die dat eerlijk toegeven, ook al willen zij niet meer weten van een Goddelijke ordinantie, ons gegeven in het vierde gebod

IN NEDERLAND wordt meer op de zondag gelet, dan in de andere landen van het Europese vasteland. Een strenge opvatting van de zondagsrust is in ons land in vele kringen ontstaan of bevorderd onder invloed van de Engelse puriteinen.

Maar de zondag zou in het publieke leven en in de aandacht van de Overheid veel van zijn betekenis hebben verloren, als de A.R. partij niet vele jaren lang voor de zondagsrust had gestreden. Wij behoeven maar te vergelijken met het buitenland, om het verschil te zien. Wij behoeven slechts te verwijzen naar de geschiedenis van de laatste eeuw, om duidelijk te verstaan, hoe er consequent moest worden volgehouden, om geleidelijk, stap voor stap, wat te bereiken. Er zijn voorbeelden te over.

Driemaal werd in een van onze provinciale hoofdsteden een grote internationale landbouwtentoonstelling gehouden. De eerste keer, nog in de vorige eeuw, was de zondag de grote dag van de tentoonstelling. De tweede keer, in deze eeuw, werd het een harde strijd om de zondag. De vrijzinnigheid wilde beslist de zondag tot een tentoonstellingsdag maken, omdat anders de arbeiders niet konden gaan kijken. En de derde keer, na de jongste oorlog, is er geen discussie geweest over de vraag, hoe het met de zondag moest. Zonder debat werd als vanzelfsprekend vastgesteld: op zondag is de tentoonstelling gesloten. Als er geen christelijke organisaties op landbouwgebied waren geweest, die de zaak principieel stelden, als de politieke strijd niet de publieke opinie had beïnvloed, was er van zo'n radicale verandering geen sprake geweest.

MAAR ONDANKS deze kentering wordt de zondag toch bedreigd. De techniek schijnt een vijandin van de dag des Heren. Het continubedrijf, het internationale luchtverkeer en dergelijke moderne ondernemingen kennen nauwelijks een zondag. Zij kennen periodieke rustdagen voor hun personeel, maar zulk een dag valt in de meeste gevallen in de week.

De moderne sportbeoefening weigert al evenzeer met de zondag rekening te houden. Alleen de Christelijke organisaties, (kwade vrucht van de verzuiling, zouden de socialisten zeggen) houden zich aan de zaterdagmiddag en blijven van de zondag af. Maar een heel groot deel van ons volk zou met de zondag geen raad weten, als er geen sportevenementen waren. De zondag wordt wel als rustdag begeerd, maar de moderne mens zegt niet: het is *des Heren* dag, maar het is *mijn* dag, mijn vrije dag.

DAAR KOMT BIJ, dat de Roomse praktijk veld wint. De Roomsenaan gaan naar de mis, en dan is in vele gevallen de zondag verder voor het vermaak, de sport, het theater. Zij knippen des Heren dag in tweeën. Een wijdingsvol begin, en daarna ga ieder zijn gang..... Wij zeggen niet, dat de Roomse theologie dat zo leert, maar de praktijk is wel zo.

En in sommige Protestantse kringen wordt onder leiding van op dit punt doorgebroken predikanten hoe langer hoe meer gepleit voor een van de Roomsenaan afgekeken splitsing van de zondag: 's morgens een kerkdienst, en 's middags naar de match, of zeilen, of picnicken..... En zij menen, dat de Kerk door een liberale houding de aversie van een aantal jeugdigen zal overwinnen.

Een Amerikaanse dominee schreef onlangs, dat onze voorouders vaak nog plechtig spraken van de sabbat, als zij de zondag bedoelden. Onze ouders hadden het over een zondag, maar de jeugd gebruikt die naam liever niet meer en heeft het over een weekend. Daar zit wat waars in die opmerking. Zelfs in de terminologie weerspiegelt zich de ontluistering van de dag des Heren.

DAARMEE IS de situatie getekend: officieel, door de staat en door de organisaties, wordt meer dan voorheen met de zondag rekening gehouden. Zelfs zgn. algemene organisaties ontzien die dag, als zij congressen organiseren en zijn daarin vaak voorzichtiger dan Roomse Bonden.

Maar in de levenspraktijk van een groot deel van het volk gaat de ontluistering van de zondag door. De vrije dag wordt meer dan ooit gewaardeerd, maar dat het de dag is, waarop Christus is opgestaan en Zijn gemeente Hem gaat dienen, dat het de dag is, die naar Gods gebod geheiligd zal worden, daarvan is weinig begrip. Er is een grenzeloze willekeur, een vrijgevochten leven, een zelfzuchtig beschikken over des Heren dag. En dat dringt door in vele kringen, waar de zondag eens een dag was van „sabbatsvrede“.

DIE SITUATIETEKENING openbaart ons tegelijk het gevaar. Dit gevaar, dat binnen de grenzen van het officiële meer dan ooit de zondag wordt ontzien, maar dat het volk zich daar weinig van aantrekt. Dat er al wijder kloof gaat gopen tussen wet en zede.

De A.R. partij zal er scherp op letten, dat de zondag vanwege optreden of nalatigheid van de overheid niet opnieuw telkens in het gedrang komt.

Ons program van actie wijdt daar veel aandacht aan. Maar deze A.R. activiteit komt in de lucht te hangen, als in de volkszedes een ontwikkeling zich voortzet, waarbij de zondag zijn glans verliest, en wordt tot een banale dag, een dag van vermaak en klusjes, van uitslapen en uitgaan, met hoogstens een afspraakje met de kerk over een te reserveren uurtje voor de kerkdienst, mits dat uurtje geschikt kan worden ingepast in het zondagsprogramma, waarbij de kerk de nodige soepelheid gelieve te betrachten.

Daarom is de nadrukkelijk naar voren geschoven paragraaf in ons program van actie over de zondagsrust een *appel op het volk*. Beleef de zondag weer als een geschenk van God, als Zijn dag, Zijn heilige, rijke dag, waarop Hij van de morgen tot de avond recht heeft.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Alarm

Het nijverheids onderwijs heeft alarm geslagen. Er is tekort aan schoolruimte. En nu zien wij, zo schrijft „Het Vrije Volk”, dat de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting de scholenbouw aan banden legt.

Het socialistische orgaan merkt op, dat er nog al te veel bouwwerken verrijzen, die minder nodig zijn dan woningen en scholen. De overheid moge bedenken, zo vervolgt het blad, dat een nieuw stadhuis, theater of modern bankgebouw meestal minder noodzakelijk zijn dan de gebouwen, waar een nieuwe generatie gevormd wordt.

Weliswaar is er een tekort aan leerkrachten en dat is een moeilijke zaak. Het is minder moeilijk ervoor te zorgen, dat er althans gebouwen zijn. Hier kan een vooruitziend beleid voorkomen, dat de gebouwen ontbreken als de leerkrachten aanwezig zijn.

Dat alles zegt het socialistische blad. Open en eerlijk. Zonder geheime bedoelingen en zonder gedachten aan de aanstaande verkiezingen.

Alleen maar: alarm.

* * Reclame

In de Tweede Kamer heeft mevrouw Fortanier-De Wit (lib.) ook alarm geslagen. Ook over de scholenbouw. Wij geloven niet dat daarvoor een motie noodzakelijk was. Maar het is wel heel eigenaardig, dat een dag nadat hetgeen we hierboven onder „Alarm” schreven, in „Het Vrije Volk” voorkwam, hetzelfde socialistische blad van de liberale afgevaardigde schreef: „Ook zij scheen van enige reclamevertoon in het zicht van de verkiezingen niet afkerig.”

Kijk, dat begrijpen we niet. Als de socialist alarm slaat is alles even ernstig en serieus. Als een ander met een motie komt, dan wordt het „reclamevertoon in het zicht der verkiezingen”.

Of was de liberale dame de socialistische heer Van Sleen soms net een slag voor?

* * Kartels

Kartels zijn lang niet altijd slecht, maar ze kunnen zeer gevaarlijk zijn. Zij kunnen er toe leiden, dat de prijzen hoger zijn dan strikt nodig is. Dat is b.v. bij het radiokartel het geval geweest.

Dit alles kunnen we met het „politieke hoofdorgaan van de PvdA” eens zijn. En we kunnen ons voorstellen, dat men dit eens aan de kiezers wil voorhouden. Maar moet het dan altijd een halve waarheid zijn?

Feitelijk is het toch zó, dat minister Zijlstra bij het radiokartel heeft ingegrepen. Zou de door socialistische zo nadrukkelijk bepleite waardige verkiezingspropaganda nu niet mee moeten brengen, dat ook dit aan de kiezers werd medegedeeld?

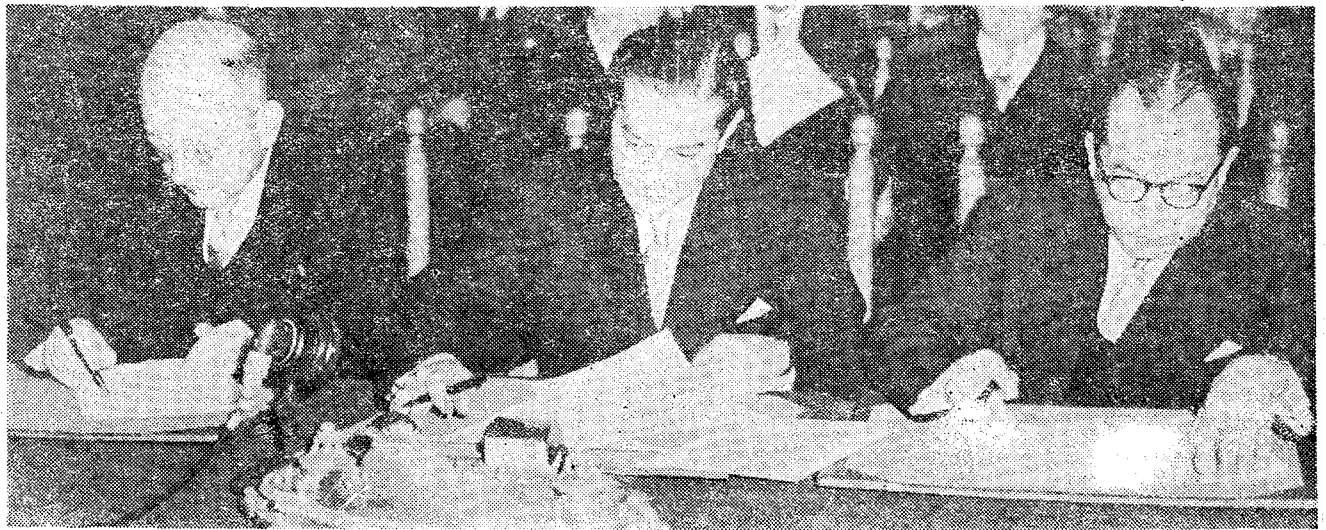
* * Een fractie

De komende weken wacht de kiesverenigingen een belangrijke taak. Zij ontvangen van het Centraal Comité een advies inzake de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer en zullen daarover moeten stemmen. Dat is ernstig werk.

Onze partij is een zeer democratische partij. En het advies is dus maar een advies. Doch toch ook een advies, dat na nauwgezette overweging is vastgesteld en dat, naar het oordeel van het Centraal Comité, een zo goed mogelijke samenstelling van een Kamerfractie waarborgt, indien het gevolgd wordt.

Wie van het advies meent te moeten afwijken, zal daarvoor dan ook wel zeer ernstige redenen moeten hebben. En hij moet het ook eerlijk doen. Niet op no. 1 op het stembiljet zetten de naam van een kandidaat, die men zelf nooit als lijsttrekker zou willen zien, maar elke kandidaat de plaats geven, die men voor hem de juiste acht.

Het pluisje is weggeblazen

Als slot van een wonderlijke conferentie is het Uniestatuut opgeheven

NEDERLANDS-INDONESISCHE CONFERENTIES plegen meestal wonderlijk te verlopen. Maar wat sinds half december zich heeft afgespeeld in Den Haag en in Genève spant de kroon. Het was een conferentie van vallen en opstaan en het einde was vallen. De conferentie mislukte, omdat de binnenlandse politieke situatie in Indonesië beter een opheffing van de Unie gedoogde dan het slagen van de conferentie. De interne situatie in Indonesië werd tenslotte op de rug van de Indonesische delegatie uitgevochten. Daarom is het eigenlijk van minder belang te weten, dat er over de zaak zelf — de arbitrageregeling — overeenstemming bestond. Want deze overeenstemming mocht niet bereikt worden toen het ging om juridische formuleringen.

Er zullen wel weer politieke betweters zijn die nu beweren, dat dit gesprek met Indonesië geen zin had. Hoe kan men onderhandelen met een Kabinet dat geen been heeft om op te staan? Deze vraag is in verschillende persorganen opgeworpen. Maar de zaak zo te stellen is onjuist. Toen Indonesië aan Nederland vroeg om te confereren was er voor Indonesische begrippen een vrij sterk kabinet aan het bewind. Voor het belangrijkste deel steunde het op de Masjoemi, de meest constructieve partij ten opzichte van Nederland. Wat moest de Nederlandse regering anders doen dan dit gesprek aannemen? Mocht zij risikerende, dat ook de pro-Nederlandse elementen ons geheel de rug zouden toekeren? Zou daardoor de verhouding tussen beide landen worden verbeterd? Deze vragen zijn gemakkelijk te beantwoorden. Men mag niet vergeten, dat de moeilijkheden eerst zijn gerezen toen de verkiezingsuitslag in Indonesië bekend werd. De Masjoemi leed de nederlaag. En de Nederlandse delegatie heeft daarvan de gevolgen ondervonden.

Ook is het begrijpelijk dat de Nederlandse regering zich tenslotte weer bereid heeft verklaard om na al de verwarringen sinds de zevende januari het gesprek te hervatten. Een eenmaal begonnen gesprek moet ten einde gevoerd worden, zolang er kans op succes is.

De conferentie is tenslotte mislukt. Niet in Genève, maar in Djakarta. In Genève kon men alleen maar getuige zijn van werkelijk dramatische onderhandelingen. In Genève werd alleen maar gewikt, in Djakarta werd uiteindelijk beslist. Beschikt tenslotte door een onmachtig politiek gekrakeel, dat bezien moet worden in het licht van de komende kabinetsformatie, die einde maart zal beginnen.

Sinds het einde van de tweede wereldoorlog hebben Nederlandse en Indonesische delegaties meer dan eens fel tegenover elkaar gestaan. Maar van felheid was ditmaal geen sprake. De ministers van beide landen en in niet mindere mate de experts van beide delegaties zijn op zo vriendschappelijk mogelijk met elkaar omgegaan. Er ontstond langzamerhand een verstandhouding, die men tevergeefs op vele vorige besprekingen heeft gezocht. Men praatte, lachte en dineerde, met elkaar. En de humor van minister Luns heeft menig netelige situatie gered.

De Indonesiërs

Wat kon de Indonesische delegatie tegen het machtige Djakarta inbrengen? Daar was de Indonesische minister van Buitenlandse Zaken, Mr. Anak Agoeng Gde Agoeng. Een goed onderhandelaar, maar zonder partij-politieke steun.

Daar was de integere minister van Volksgezondheid, dr. Leimena, die als zendingarts het Nederlandse volk begrijpt. Die ontiaan is door de ontwikkeling tussen beide landen, vasthoudend echter aan het bekende nationalistische standpunt. Ook ten aanzien van Nieuw-Guinea, Dr. Leimena is door zijn gaafheid een der krachtfiguren in de Indonesische politiek. Van alle Kabinetten is hij minister van Volksgezondheid geweest, behalve in het laatste dat bijna communistisch getint was. Maar deze oud-zendingarts kan slechts een gewicht van tien protestants-christelijke zetels in de schaal werpen. Een aantal, dat overigens groter is dan men kon verwachten.

Daar was ook de minister van financiën, prof. Sumitro, de jonge tegenspeler van minister Zijlstra. Hij moge moedige economische maatregelen in Indonesië hebben getroffen, in Genève was Prof. Sumitro de man, die van geen wijken wist. Een vooruitgeschoven pion van het onmachtige Djakarta, zo onmachtig dat het maar één uitweg wist: de mislukking van de conferentie.

Daar was de minister van Staat, Moh. Roem, de eerste en laatste Hoge Commissaris in Nederland, oud minister van buitenlandse zaken. Een man, die Nederland een goed hart toedraagt. Een gematigd element in de delegatie. Maar zoals vele andere vooraanstaande Masjoemileden heeft hij zich buiten het kabinet-Harahaap gehouden, wachtend op betere tijden.

Een ontdekking op deze conferentie was ongetwijfeld de ambassadeur met een bijzondere missie, de heer Utoyo Ramelan, tevens secretaris-generaal van de Indonesische delegatie. Een geboren diplomaat. Een gentleman onder de Indonesiërs, met een uitstekend gevoel voor situaties.

Neen, in het persoonlijke vlak heeft

Het geboorteur van de Unie: ondertekening van de Ronde Tafel-overeenkomst door de minister Van Maarseveen, sultan Hamid en Hatta. De toen uitgesproken vrees is bewaard: de Unie was te licht om van lange duur te kunnen zijn.

men het in Den Haag en Genève wel kunnen rooien. De conferentie, moge stukgelopen zijn, de Indonesische delegatie zal nooit kunnen beweren, dat er met de Nederlanders geen land te bezelen viel. Want gedurende deze wekenlange besprekingen is er wel degelijk wat bereikt. Voor de tweede maal was er overeenstemming over de opheffing van de Unie (dat was ook in 1954 het geval met de missie Soenarjo). Bovendien waren de financiële en economische overeenkomsten geheel gereed. Dat is het werk van minister Zijlstra, die zonder een enkel Nederlands belang te schaden tot een bevredigende oplossing is gekomen.

Verskillende belangrijke zaken zouden later in aparte overeenkomsten worden geregeld. Het is een kwestie van realiteit om vraagstukken als de schuldenregeling, handels- en betalingsverkeer uit het Uniestatuut te lichten, omdat het hier inderdaad ging om aflopende zaken. En waarom dit niet erkennen? Men kan moeilijk volhouden dat de bepalingen van 1949 „euwig” moeten duren, want zij werken uit. Zolang die nieuwe overeenkomsten niet gesloten zouden zijn, zouden echter de oude overeenkomsten blijven gelden. Van Nederlandse kant bezien was het dus een zaak van goed onderhandelen op de volgende conferentie.

Geen wetten

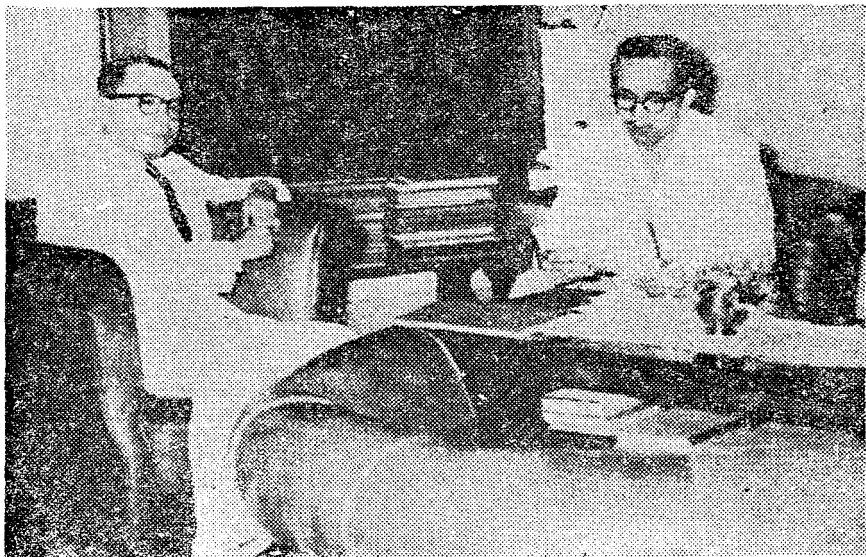
De onmacht van Djakarta is tenslotte gebleken bij de behandeling van de geschillenregeling. De Indonesische delegatie mocht en kon dus niet een sluitende arbitrageregeling aanvaarden. De Nederlanders zijn ver gegaan. Zover, dat er tenslotte een regeling werd voorgesteld, die gemakkelijk te saboteren zou zijn, maar die in ieder geval juridisch sloot.

Neen, zei Indonesië. Iedere geschillenregeling is een inbreuk op onze soevereiniteit. Maar het vergat dat Nederland met verschillende Europese en Aziatische landen overeenkomsten met een arbitrageclausule heeft gesloten. Een geschillenregeling is dus zeer normaal in het internationale verkeer. Volgens minister Anak Agoeng zou men minstens drie à zes maanden nodig hebben voor het opstellen van een sluitende formulering. Een Nederlands voorstel om de standaard arbitrageclausule van de Verenigde Naties te aanvaarden wees hij echter van de hand.

De Indonesische minister van Buitenlandse Zaken was eerlijker toen hij op zijn slotpersconferentie liet verklaren, dat men naar Genève was gekomen om politieke zaken af te doen en niet om wetten te maken.

De goede sfeer van deze conferentie werd bedorven tijdens de slotzitting. De Indonesische delegatievoorzitter verklaarde dat Nederland niet bereid was te treden in het Indonesische voorstel om het Nieuw-Guinea vraagstuk tot een goede oplossing te brengen. Dat zou in strijd zijn met de bepalingen van de soevereiniteitsoverdracht en ook met de jongste resolutie van de Verenigde Naties, waarin wordt gezegd dat met belangstelling de afloop van deze conferentie tegemoet wordt gezien. Het Nieuw-Guinea vraagstuk is echter nooit

(Vervolg op pag. 10)

Het geboorteur van het kabinet-Harahaap: de nieuwe premier biedt zijn lijst van ministers aan vice-president Mohammed Hatta.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-6 f 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

GRONINGEN

Voor alle wijken geldt hetzelfde devies:

voor meubelen en stoffering naar

D. BOONSTRA

WESTERHAVEN 12 — TEL. 26324—20656

Goed werken niet duur

Chr. Coöp. Spaarbank

„EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP 7 - GRONINGEN

Rentevergoeding 2¾ %

idem leden 3 %

DAMES. EN MEISJESBOVENKLEDING

Het aangewezen adres in het Noorden:

Buisman-Stienstra

GULDENSTRAAT - GRONINGEN

BABY Vraagt monsters
UITZETTEN

Terwerda Groningen

Vischmarkt 15-19

Schatkamer Zwitserse Horloges
Verlovingsringen
Goud en Zilver
Tafelzilver
Avondmaal-Serviezen

STOELDRAAIERSTRAAT 3-5
GRONINGEN

Briefhoofden
Briefkaarten
Enveloppen
Rekeningen
Kwitanties
Vloei-bladen
Folders enz.

Laat **JAN NOORMAN**
uw drukwerk verzorgen
en... u is tevreden

Drukkerij en Papierhandel
v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)
Bolkingsstraat 15, GRONINGEN
Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

EEN OUD EN VERTROUWD ADRES VOOR
GRAFWERKEN
BOUWERKEN
MARMERWERKEN

SWITERS EN TERPSTRA
Groningen — Emmasingel 11 — Telefoon 23410

HAARDEN EN KACHELS

Rijwielen en onderdelen; Elektr. en Huish. artikelen;
Gereedschappen en IJzerwaren
B.K.-, D.R.U.- en Edykeukenuitzetten
Aga Petroleum. en Elektr. Radiatoren

WIEKEL - Korreweg 29 - Tel. 25228

Bij **TECHNISCH BUREAU**
YPEY

komt u in contact met goede installateurs en reparateurs.

Radio - Elektr. Scheerapparaten - Schemer. en gloeilampen - Stofzuigers - Verlichting.

BLOEMSTRAAT 31 — TELEFOON 28095

Begravenisvereniging „Groningen”
ZWANESTRAAT 12 - TEL. 20910
Dir. G. L. SMIDT

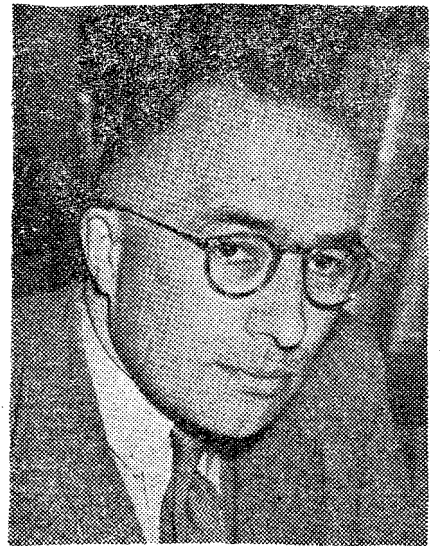
Dag en nacht te ontbieden voor leden en niet-leden.
Begravenissen - Crematies - Binnen- en Buitenlandse transporten. Eigen Rouw- en Ontvangkamers.
C Gelegenheid tot inschrijving tegen premiebetaling.

Minister Cals verdrinkt in allerlei kleinigheden

- * Mr Roosjen: Genoeg van onderwijsnota's
- * De heer Tilanus: Eindelijk eens wetten
- * Mevr. Fortanier: Motie van afkeuring

TWEE WEKEN LANG heeft de begroting van onderwijs, kunsten en wetenschappen in de Tweede Kamer „gehangen”. Er vond hierover een debat in twee étappes plaats. Eerst kwamen aan de orde allerlei soorten van onderwijs. Daarmee was de Kamer de eerste week bezig. Deze week werd gesproken over jeugdvoorming en volksoontwikkeling, radio, televisie, pers, kunsten, oudheidkunde en natuurbescherming, enz.

Meestal spant de Kamer zich in om alle begrotingshoofdstukken voor Kerstmis de revue te laten passeren. Ditmaal moest echter wegens tijdgebrek een begroting blijven overstaan, n.l. de begroting van onderwijs, kunsten en wetenschappen. De kamerleden-onderwijs-experts hebben dus ruimschoots gelegenheid gehad om zich in de onderwijsproblemen te verdiepen. Zij hebben zich dan ook behoorlijk van hun taak gekweten. Minister Cals was kennelijk geprikkeld door het feit, dat de Kamer vrijwel alle vraagstukken, die zich op zijn departement voordoen, aansneed. Er werden in het Voorlopig Verslag alleen reeds meer dan 530 vragen gesteld en bij de mondelinge beraadslagingen deden de kamerleden het nog eens dunnetjes over.

MINISTER CALS

Wij kunnen het verdriet van minister Cals begrijpen. In zijn antwoord klaagde hij: „Wanneer ik op al deze vaak minder belangrijke kwesties de Kamer in de schriftelijke correspondentie uitvoerig moet beantwoorden en dat wil ik, dan staat het hele ambtelijke apparaat enige maanden stil en blijft er te weinig tijd over voor de behandeling van de grote beleidsvraagstukken. Inderdaad overdrijft de Kamer wel eens. Dat was ook bij Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen zo. Elk jaar worden dezelfde zaken op dezelfde wijze herhaald. „Vermoeiing des geestes”, zo typeerde een der Kamerleden de gang van zaken en de minister was er het helemaal mee eens. Maar minister Cals scheen wel bijzonder veel behoefte te hebben om de Kamer op dit punt verwijten te maken.

De aanvallen op zijn beleid waren lang niet mals en het leek erop dat de minister van de stelling uitging: de beste verdediging is de aanval. De scherpe kritiek werd eigenlijk geuit door de heer Roosjen, die erop wees, dat de Kamer nu genoeg nota's over onderwijsvernieuwing en andere onderwerpen ontvangen had, maar dat zij nu wel eens wetten wilde zien. De heer Tilanus voegde er aan toe: per slot van rekening zijn wij hier om wetten te maken. De minister moest toegeven, dat er weinig wetgevend werk uit zijn vingers is gekomen. Eigenlijk alleen maar de kleuteronderwijswet.

Zelfs de nieuwe wet op het Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs zal de parlementaire behandeling niet meer in de ambtsperiode van dit kabinet kunnen ondergaan. De minister had in de memorie van antwoord gezegd dat dit wel zou gebeuren.

De belangrijkste onderwerpen die aan de orde kwamen hadden betrekking op scholenbouw, tekort aan onderwijzers, de salarissen van l.o.- en u.l.o.-onderwijzers en de onderwijs capaciteit. De heer Van Sleen (arb.) slaagt er elk jaar weer in om de achterstelling van het openbaar onderwijs ten opzichte van het bijzonder onderwijs tot hoofdpunt van zijn betoog te maken. Hoe de minister en de Kamerleden van de rechterzijde ook mogen vragen: „Vertel ons dan eens waaruit die achterstelling bestaat, want wij zien die niet”, de heer Van Sleen gaat zonder het leveren van bewijs rustig verder met het uiten van deze beschuldiging.

Ditmaal ging het over enkele artikelen in de L.O. wet die betrekking hebben op het stichten van lagere scholen. In de dertiger jaren waren er bepalingen in deze wet gebracht, die met het oog op de toen doorgevoerde bezuinigingen op de rijksuitgaven tot concentratie van scholen leidden, zowel van openbare als van bijzondere scholen. Luisterde men naar de heer Van Sleen, dan zou men geloven dat deze artikelen nog vandaag worden toegepast in het nadeel van de openbare scholen. „Bewijs ons dat dan eens!”, zo vroegen de heren Roosjen, Tilanus en Stokman en tenslotte vroeg dit de minister ook, maar de heer Van Sleen liet verstek gaan.

Een vorig jaar door hem ingediende motie, waarin de regering wordt gevraagd aan de discriminatie ten aanzien van het openbaar onderwijs een einde te maken, trok hij toch maar in. De minister had hem toegezegd, dat hij zou overwegen met het oog op de toepassing van de gelaakte artikelen in de L.O.-wet de colleges van Gedeputeerde Staten als beroepsinstantie aan te wijzen, zoals dit ook bij het kleuteronderwijs is gedaan. He had allemaal niet veel om het lijf.

Tekort aan scholen

ERNSTIGER WAS DE ZAAK van het tekort aan scholen. Mevr. Fortanier-De Wit (v.v.d.) is wat men noemt een „gevatte” dame, die minister Cals op een pittige manier de oren weet te wassen. Ditmaal ging zij hem te lijf met de scholenbouw: de minister laat zich in het kabinet in een hoek drukken en staat in het kabinet niet pal voor de bouw van scholen, wanneer het erom gaat het bouwprogramma vast te stellen. Waarom heeft hij zijn portefeuille niet beschikbaar gesteld? Daar kwam het verhaal van de liberale spreker eigenlijk op neer.

De andere Kamerleden maakten het niet zo bont.

De heer Van Sleen vond het hoofdbezwaar, dat de minister de achterstand, die in de jaren 1953 en 1954 door het temporiseren van de bouw van niet primair noodzakelijke projecten bij de scholenbouw is opgetreden, niet in de jaren 1955 en 1956 heeft trachten in te halen. De heer Tilanus herinnerde er echter aan dat de Kamer indertijd akkoord is gegaan met de begroting van wederopbouw en volkshuisvesting. Daarmee ging zij ook akkoord met het bouwprogramma, dat de regering voor die jaren heeft opgesteld. Als men bezwaren heeft tegen het aandeel dat voor scholenbouw is uitgetrokken, had men toen bezwaren moeten maken. Minister Cals zei natuurlijk hetzelfde.

„Maar dat neemt niet weg, dat hij toch in de eerste plaats verantwoordelijk blijft voor scholenbouw, zo riposteerde mevr. Fortanier en daarin had zij gelijk. Een door haar ingediende motie wekte de regering op om toch scholenbouw dezelfde urgentie te geven als huizenbouw. Afgezien van de vraag of inderdaad overal en altijd scholen en huizen even belangrijk zijn — de Kamer sprak zich over dit vraagstuk niet uit — vonden de sprekers van de andere fracties, dat de motie van mevr. Fortanier door haar rede eigenlijk een motie van afkeuring had gekregen en daarom zouden zij tegen deze motie stemmen. De motie heeft het uiteraard niet gehaald.

De onderwijzers

HET WAS VOORAL de heer Roosjen (a.r.) die het met minister Cals aan de stok kreeg over de onderwijzerssalarissen. Ook daarin worden de verbeteringen naar de mening van de Kamer te traag aangebracht. Mr. Roosjen viel vooral over de opvatting van de minister dat geen extra-beloning van bijacten voor onderwijzers van het l.o. nodig is, omdat enige jaren geleden reeds twee bijacten in de salarissen zijn verdisconteerd. Maar de heer Roosjen had op de beloning van deze bijacten aangedrongen, om de studiezijn te bevorderen. „Denkt de minister dat de in het salaris opgenomen actenbeloning de studiezijn zal bevorderen?”, zo vroeg de heer Roosjen terecht. De Kamer kreeg gelukkig van de bewindsman van onderwijs de verzekering, dat de salarissen van het U.L.O. onderwijzerspersoneel zullen worden verbeterd door een aanzienlijke verhoging van de beloning van de behaalde acten.

Het tekort aan onderwijzers en leraren vormde uiteraard ook een belangrijk onderdeel van het debat. Nieuwe gezichtspunten deden zich hierbij echter niet voor. Alleen kon de minister meedelen dat het lerarentekort gelukkig aan het verminderen is. Ook in deze was de kritiek van mevr. Fortanier het zwaarst.

Minister Cals waarschuwde haar en de heer Van Sleen, die er ook een handje van heeft om de zaken in Nederland zo somber mogelijk af te schilderen, toch niet te vergeten dat ons land met een uitzonderlijke groei van de bevolking heeft te worstelen. Ondanks dit feit is het toch altijd nog zo, aldus minister Cals, dat Nederland erin geslaagd is aan elke klas een onderwijzer te leveren en dat in ons land de leerlingenschaal omlaag is gebracht.

De vergelijking met de omringende landen, die deze bevolkingsgroei niet kennen kunnen wij glansrijk doorstaan. De minister moge de Kamer de spiegel van een ander hebben voorgesteld, waarin het zacht spiegelen is, het behoeft geen betoog, dat het euvel van het onderwijzerstekort, de te volle klassen en het gebrek aan schoolruimte met alle kracht moet worden aangepakt.

Minister Cals heeft de Kamer urenlang van repliek gediend. Hij daalde tot in de kleinste details af, maar ondanks deze uitvoerige verdediging kon hij niet de indruk vestigen dat hij zijn departement en de vraagstukken, die daar aan de orde zijn, onder de knie heeft. Juist het tegendeel van deze indruk werd gevestigd. Een minister die zo'n lang verhaal nodig heeft en de zaken niet tot enkele kernvraagstukken weet terug te brengen, maakt geen krachtige indruk. Het heeft er meer de schijn van dat minister Cals zich verdrinkt in allerlei kleinigheden. Het verwijt dat hij in het begin van zijn rede de Kamer maakte, sloeg aan het eind hiervan op hem zelf terug.

Deze week was de rest van zijn begroting in behandeling. Daarop komen wij volgende week terug.

Waar ligt het verschil tussen een afspraak en een overeenkomst?

DE EERSTE KAMER is nu volop bezig aan de behandeling van de begrotingshoofdstukken. Dat gaat in een heel wat rustiger tempo dan de race, die de Tweede Kamer in de weken voor Kerstmis te zien geeft. De Eerste Kamer vergadert een, soms twee dagen per week en behandelt elke week een begroting. Nu en dan wordt er een dag gereserveerd voor andere onderwerpen.

Dat was verleden week het geval toen de christelijk-historische prof. Gerretson gelegenheid kreeg een interpellatie te houden over een „niet-geheime, nochtans niet-overgelegde overeenkomst”, die betrekking heeft op de Deltawateren. Minister Beyen bracht de hele kwestie terug tot een misverstand en het moet gezegd worden: misverstanden waren er genoeg. Maar de interpellatie bracht in elk geval duidelijk aan het licht, dat er tussen een groot deel van de Kamer en de regering verschil van mening bestaat over de vraag of er onderscheid gemaakt mag worden tussen overeenkomsten, die krachtens art. 60 van de Grondwet aan de Staten-Generaal voorgelegd moeten worden en afspraken die de regering kan maken met andere regeringen zonder daarvan de Staten-Generaal in kennis te stellen. Minister Beyen stelde zich op het standpunt, dat zulke afspraken voortdurend gemaakt moeten worden en dat een regering anders niet kan regeren, maar een aantal Kamerleden kreeg door deze opvatting een onbehaaglijk gevoel.

Prof. Gerretson stelde in zijn interpellatie, dat dit in het onderhavige geval dan ook gebeurd was. „Onder een dekmantel van waterstaatkundige besprekingen worden uiterst belangrijk politieke beslissingen genomen”, zei hij.

De kwestie, waar het bij deze interpellatie eigenlijk om ging, was de bevoegdheid van de Technische Scheldec commissie. Tot de vorming van deze commissie werd besloten tijdens een ministeriële Beneluxconferentie in 1948 en de uitwerking van dit besluit is te vinden in een Protocol van maart 1949. Blijkens dat protocol zou de technische Scheldec commissie worden belast met alle lopende en in de toekomst aan te vangen studies betreffende deze rivier. In maart 1955 verklaarde de Belgische minister van openbare werken echter, dat reeds in oktober 1949 overeengekomen werd, dat deze bevoegdheid zich zou uitstrekken tot de gehele Rijn-, Maas- en Scheldedelta. Daaronder vallen dus ook de problemen, die samenhangen met de uitvoering van het Deltaplan. Nederland zou dus over-

eengekomen zijn de problemen van het Deltaplan met België te bespreken in de Technische Scheldec commissie en dit nu zou volgens prof. Gerretson betekenen, dat wij onze historische rechten op het Deltagebied prijsgeven, zonder dat daarin de Staten-Generaal gekend zijn, want wat in oktober 1949 werd afgesproken, is nooit gepubliceerd.

Op dit punt vooral moest minister Luns — die de interpellatie niet kon bijwonen omdat hij in Genève was, een omstandigheid waarover de Kamervoorzitter zijn ontstemming uitte — het ontgelden en werd hem door de liberale senator prof. Molenaar onnauwkeurigheid en onjuiste voorlichting verweten. Verleden jaar nl. had prof. Molenaar bij minister Luns geïnformeerd naar de uitbreiding van de bevoegdheid van de technische Scheldec commissie en minister Luns had toen verwezen naar het protocol van maart 1949, gepubliceerd in het Tractatenblad van 1954.

Maar wat minister Luns verleden jaar in zijn antwoord aan prof. Molenaar wel duidelijk gezegd had was, dat in de technische Scheldec commissie nu ook de Delta-plannen besproken worden en dat het gesprek hierover zuiver informatief is.

Die mededeling grepen minister Beyen, mr. Sassen (k.v.p.) en andere kamerleden aan om het verwijt van onjuiste voorlichting, dat minister Luns te incasseren had gekregen, te weerleggen. En wat nu de niet gepubliceerde en niet aan de Kamers overgelegde afspraak met betrekking tot de bevoegdheid van de Scheldec commissie betreft, minister Beyen zag hierin niets anders dan een toezegging van Nederlandse kant om onze delegatie in de Scheldec commissie een bepaalde instructie te geven, die dan verband hield met het bespreken van de Deltaplannen in deze commissie. Minister Beyen zag hierin geen uitbreiding van de bevoegdheid van de commissie, maar een nadere uitwerking van de in het protocol slechts globaal omschreven bevoegdheid. Het is een afspraak, zo zei hij, die geen volkenrechtelijke verplichtingen voor Nederland met zich meebrengt en die daarom niet te beschouwen is als een overeenkomst.

Dat was nu het punt, waarop ook de Kamerleden die de kritiek van de heren Gerretson en Molenaar niet onderschreven, het niet met de minister eens konden zijn. Mr. Sassen zag in de gemaakte afspraak wel degelijk volkenrechtelijke verplichtingen en hij vreesde dat de zienswijze van de regering zal leiden tot uitholling van het betrokken Grondswetsartikel. De heer Algra (a.r.) kon een gevoel van onbehagen niet van zich afzetten en anderen vroegen zich af of men een protocol, dat in het Tractatenblad gepubliceerd is nu zo maar kan wijzigen door een onderhandse afspraak.

Commentaar op het advies van het Centraal Comité

(Vervolg van pag. 1)

plaats gekregen en thans wordt door het Centraal Comité de aandacht gevestigd op de heer Biesheuvel. Maar als volkspartij hebben we niet alleen te rekenen met de boeren en het platteland. Sommigen beweren dat we typisch een middenstandspartij zijn. In ieder geval zou het laakbaar zijn als we daarmee niet rekenden. Reeds in 1952 is de heer Van Eysden voor deze groep in de Kamer gekomen. En dan ook moeten we aandacht geven aan de Chr. Sociale beweging. Op het advies staat een drietal representanten van deze groep op een verkiezbare plaats. Het zijn de heren Hazenbos, Van Eijbergen en Van Nierop. Het Centraal Comité heeft dit weloverwogen gedaan. In 1952 was dit trouwens ook reeds het geval, hoewel toen de voorgenomen uitbreiding van de Kamer niet is doorgegaan. Wij menen dat dit een juist en verdedigbaar standpunt is. De christen arbeider vraagt een hem toekomstige plaats in de maatschappij, ook in het politieke vlak. Wij worden gedoodverfd als middenstandspartij. Men dringt ons in een bepaalde hoek. Maar juist daarom is het goed duidelijk te doen blijken, dat er in de Anti-Rev Partij plaats is voor de arbeider, dat hij in de gelegenheid wordt gesteld te spreken en invloed uit te oefenen. Daar is te meer reden voor omdat wij in de fractie de deskundigheid van deze mensen niet kunnen missen. De heer van Eijbergen zal ook wel een verstandig woord kunnen spreken over de woningbouw en de heer van Nierop wordt gedoodverfd als een man die alles weet van de sociale wetgeving.

En daarmee zijn we aangeland bij de derde algemene overweging nl. de deskundigheid. Dit punt wordt omstreden. Het zal wel zo zijn, dat aan dit element misschien te veel aandacht wordt gegeven. Het is goed er daarom rekening mee te houden, dat het slechts één van de algemene overwegingen is. Wij zouden gaarne een speciaal militair deskundige

in de Kamer hebben, maar vermoedelijk zal dit niet gelukken. Een belastingdeskundige staat nu op de nominatie. Over de juristen spraken we reeds — eveneens over de landbouw — de middenstand etc. Gelukkig is het zo, dat in één persoon vaak verschillende kwaliteiten verenigd zijn, waardoor tegelijkertijd met allerlei omstandigheden rekening kan worden gehouden.

Als een duidelijk voorbeeld noemen we de naam van de heer Van Eijbergen. Deze is voorzitter van een grote Chr. Arbeidersorganisatie — en wel voor de arbeiders werkzaam in het bouwbedrijf. Uit dien hoofde moet hij wel het een en ander afweten van het probleem van de woningbouw. Anderzijds behoort de heer van Eijbergen tot de Ned. Herv. Kerk. En daarmee naderen we tot nog een van de algemene overweging nl. de kerkelijke schakeling.

Onze partij is een Christelijke partij met een politieke belijdenis. Zij bestaat voor een zeer belangrijk deel uit Ned. Herv. kiezers, ook al draagt de partijorganisatie min of meer een gereformeerd cachet. Dit is in de loop der jaren zo geworden. We moeten er altijd op bedacht zijn dit te veranderen en daar alles aan doen wat we doen kunnen. Ook om het klimaat zo te maken dat de Hervormden zich thuis gevoelen. We vorderen ook wel in die richting, in het advies is aan dit element der Hervormden goede aandacht gegeven. Op kansbiedende plaatsen worden vier Hervormden en twee Chr. Gereformeerden geadviseerd. Dit is inderdaad een omstandigheid, waarmee we hebben te rekenen.

Maar we zijn er nog niet. Want er zijn ook nog regionale belangen. Natuurlijk moet er een Fries in. Nu heeft Friesland praktisch niet te klagen. Aan de kop van de lijst staan enkele van zuiver bloed. Maar misschien is dit niet eens voldoende. Want waar het nu over gaat is dat er iemand uit Friesland en iemand uit Groningen en uit Drenthe etc. in de Kamer moet zitten. Nu voor Groningen en Drenthe is dat voor elkaar, want de heer Biewenga woont in Groningen en de heer Smallegenbroek in Drenthe. Maar de heer mr. Algra is, toen hij minister werd, naar den Haag verhuisd.

We moeten dit element niet bagatelliseren. Als het mogelijk was zou het aanbeveling verdienen, dat uit ieder der kerngebieden een Kamerlid kwam. Dan waren we een grote partij met 30 Kamerleden, dan zou hiermee inderdaad beter rekening kunnen worden gehouden. Maar we moeten rekenen op 17 à 18, zeg maximaal 19 leden. En dan wordt het alles een beetje moeilijk. Ook omdat de Kamerleden niet blijven wonen in hun district, hetgeen ook weer begrijpelijk is.

Meer dan een algemeen overzicht te geven beoogden we niet. Wij hebben getracht enige algemene aspecten in de kandidaatstelling te belichten. En nu moeten de kiesverenigingen voor de rest de zaak zelf opknappen. Het resultaat van de stemming wachten we af. Eenvoudig is alles niet. En de voorzitter van het Centraal Comité zal blij zijn, wanneer deze zaak eenmaal achter de rug is, naar we hopen voor een periode van vier jaar.

Voor advertenties

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de

advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34
LEIDSCHEMENDAM

AMSTERDAM

C. LIND & ZON

Ao. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN
Keizersgracht 546 — Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214

Effectenbeurs Nis 8, Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

H. Robbers

Schildersbedrijf

Gijsbrecht van Aemstel-
straat 1 Amsterdam
Telefoon 50595 en 717160

Smederijen

Fa. J. Anema & Zn.

Leidsekruisstraat 13
Tel. 30810, AMSTERDAM

Boekhandel

VERMEULEN

Ros en Lommerweg 227,
Tel. 83392 - Amsterdam
ROMANS

LUXE DOZEN POST
VULPENNEN

Alle VERZEKERINGEN,
financieringen en hypothe-
ken (eventueel zonder
aflossing)

HERNGREEN'S

Assurantiekantoor

Okeghemstraat 20
Amsterdam - Tel. 728825

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat . T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,

Amsterdam, Telefoon 98604 . 53257

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126
Privé Olympiakade 60, Tel. 94152
AMSTERDAM

VW DEALER

GARAGE KOST N.V.

AMSTERDAM - TELEFOON 62595

Vraagt vrijblijvend inlichtingen

Wij leveren de: VW de luxe, VW Bestel, VW Busjes
VW Ziekenwagens, Porsche en de nieuwe Karmann-Ghia-
Coupé op VW-chassis

H. BROKKE

Hofleverancier

KALVERSTRAAT 98
TELEFOON 31594 — AMSTERDAM

Antieke en moderne KLOKKEN

Voor school- of beroepskeuze

naar de

Amsterdamse Christelijke Stichting

voor School en Beroep

MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423

Spreekuur van de adviseur:

iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur

PROI. CH. COOP.
BEGRAFENISVERENIGING U. A.
Vondelstraat 101. Tel. 82477, Amsterdam

Betere verzorging van begrafenissen

Is u nog geen lid? Vraag dan inlichtingen aan de P.C.B.
en laat u als lid inschrijven!

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, u kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten.

De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 — ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Groot's wegenplan is noodzakelijk

ALSER op één gebied planning nodig is, dan wel op dat van de wegenbouw.

De ontwikkeling van het verkeer heeft zich in een fabelachtig snel tempo voltrokken.

Het wegvervoer verkrijgt een steeds belangrijker plaats in het totale vervoer, hetgeen uit onderstaande cijfers blijkt.

In 1926 werden 14 miljoen ton goederen over de weg vervoerd (22,3%), 20 miljoen ton per spoor (31,7%) en 29 miljoen ton over het water (46%).

In 1951 zijn de cijfers radicaal gewijzigd, namelijk 150 miljoen ton (68%) over de weg, 22,5 miljoen ton (10,2%) per spoor en 48,3 miljoen ton (21,8%) over het water.

Gedurende een tijdsverloop van 25 jaren is het goederenvervoer over de weg dus vertienvoudigd! Ongeveer 500.000 motorvoertuigen (auto's en motorrijwielen) telt ons land momenteel.

Het is interessant te vernemen dat het gezamenlijk motorvermogen van de in ons land aanwezige automobielen het vermogen van alle vaste machines en motoren in industriële en andere bedrijven overtreft (namelijk ± 13.500.000 pk. tegenover 4.396.000 p.k. volgens de bedrijfstelling van 1950).

Volgens een opgestelde prognose moet er rekening mede worden gehouden, dat in 1970 het verkeer driemaal zo druk zal zijn als thans, of om het met de gewijzigde term te zeggen dat de verkeersintensiteit drie maal zo groot zal zijn.

Dat gedurfd maatregelen nodig zijn om onze thans reeds veelal overbelaste wegen in staat te stellen deze verkeersstroom te verwerken is wel duidelijk.

Volgens globale berekeningen zal er tot 1970 een investering van een miljard gulden nodig zijn om het Rijkswegennet op een peil te brengen, dat in staat is deze gigantische verkeersontwikkeling op te vangen.

„Gezien deze betekenis van het mobiele verkeersapparaat moet het van het grootste belang geacht worden te zorgen voor een efficiënt gebruik ervan, hetgeen betekent, dat vlotte en veilige wegen daaraan ten dienste moeten worden gesteld.”

Deze woorden schreef Minister Algera in de memorie van toelichting op de begroting 1956.

Hieruit blijkt wel, dat hij oog heeft voor de krachtige maatregelen, die op dit gebied moeten worden getroffen.

Toen deze bewindsman zijn plannen had ontvouwd hebben de wegverkeers- en vervoersorganisaties in december 1953 in een request aan de minister uiting gegeven van hun voldoening over zijn beleid ten aanzien van de verbetering en verdere uitbouw van het Rijkswegennet.

De slagaders van onze economie mogen niet...

OP TWEDE PINKSTERDAG van het vorige jaar passeerden 50.000 voertuigen het verkeersplein Oudenrijn Utrecht, terwijl de hoofdwegen Utrecht-Arnhem, Gouda-Utrecht en Rotterdam-Dordrecht ieder 30.000 voertuigen kregen te verwerken.

Dat betekende, dat op deze topdagen het verkeer 1½ à 2 maal zo intensief was als normaal.

En topdagen als deze komen meer voor.

Meer dan een theoretische verhandeling blijkt hieruit dat ons wegenstelsel de volle aandacht moet hebben, teneinde het steeds groeiende verkeer voor verstopping en daardoor voor tijd- en geldverlies en ongelukken te behoeden.

Sterke groei

DE ENORME VLUCHT van het wegverkeer is eigenlijk pas begonnen na de eerste wereldoorlog.

De 19e eeuw is de tijd van de opkomst der spoorwegen. Deze trokken het verkeer over de grote afstanden nagenoeg geheel tot zich. Toen later de tramwegen er bij kwamen zorgden deze voor het lokale verkeer.

In de eerste jaren van de 20e eeuw komt de auto en ook het rijwiel in zwang.

Dat de auto aanvankelijk nog van zeer geringe betekenis was blijkt uit enkele „verkeers-tellingen” van toen.

In 1908 werden op de weg Amsterdam-Haarlem slechts 12 auto's per dag geteld.

Alleen op de wegen Utrecht-Zeist, Arnhem-Velp en Den Haag-Wassenaar werden meer dan 40 auto's aangetroffen.

Toen het wegverkeer een belangrijke economische functie ging vervullen werden het spoorweg- en watervervoer geheel overvleugeld. Maar konden de wegen deze nieuwe en snelle ontwikkeling opvangen?

In het begin van de 19e eeuw bedroeg de totale lengte van de verharde wegen buiten de steden slechts 450 km.

En aangezien men toen al zijn aandacht op de spoorwegen concentreerde was er bij de eeuwwisseling nog niet veel bijgekomen.

Vijf en twintig jaar geleden moest er van een ernstig tekort worden gesproken. Wegbreedten van 3,50 tot 4 m voor hoofdverbindingswegen waren toen niet ongewoon.

Gelukkig zijn de ogen er toen voor opengegaan, dat een ingrijpend programma van aanleg en verbetering van wegen moest worden uitgevoerd.

Tot aan 1940 werden 900 km weg door het Rijk en de provincies aan ons wegennet toegevoegd, terwijl er voorts 30 grote bruggen over onze rivieren en kanalen werden gebouwd.

In 1936 werd een net van autosnelwegen vastgesteld als onderdeel van het rijkswegenplan.

Autosnelwegen

AUTOSNELWEGEN ZIJN wegen met door een middenberm gescheiden rijbanen, voorzien van doorgaande parkeerstroken langs de

gehele route en zonder gelijkvloerse kruisingen.

Daarnaast wordt het aantal aansluitingen op deze wegen zoveel mogelijk beperkt, terwijl ze zó zijn aangelegd, dat het bereiken en verlaten van de weg uitsluitend in de rijrichting geschiedt.

Er mogen geen uitwegen van belendende percelen op uitkomen zodat er langs deze autosnelwegen niet kan worden gebouwd, behalve benzinestations en misschien een enkele pleisterplaats.

Deze wegen zijn ideaal voor het verkeer. Snelheid wordt aan veiligheid gepaard.

De ongevalsfactor bedraagt op deze snelwegen een zesde tot een achtste van die op een normale tweestrooks weg.

De opzet van de snelwegen is zodanig dat

een verkeersvolume van 25.000 auto's per richting kan worden verwerkt.

Momenteel zijn de volgende moedersnelwegen in gebruik: Driebergen en over een half jaar Utrecht-Amsterdam (Rijksweg 12), Rotterdam-Princenhage (Rijksweg 2), Rotterdam-Princenhage (Rijksweg 26) en Arnhem-Nijmegen (Rijksweg 26).

Een zeer belangrijk project, dat is, is een nieuwe verbinding tussen Den Haag (Rijksweg 4a) en de Zuidhollandse polderlandschap.

Als deze laatste weg gereed is wordt verwacht in 1960 het geval kunnen auto's in twintig minuten naar Amsterdam en Den Haag af

Een kijkje op de Rijnsburgerweg toen de overweg (op de voorgrond) nog was. Door de hoge frequentie van de treinenloop op de lijn Amsterdam-Wassenaar was de overweg erg vaak gesloten. In lange file's moest het verkeer wachten tot de bomen weer open gingen. Dat dit grote schade voor het wegverkeer bracht behoeft geen betoog.

Vrije kruisingen

GELIJKVLOERSE KRUISINGEN betekenen even zo vele gevaarpunten. Vooral de overwegen vormen een probleem. Er zijn 933 bewaakte overwegen,

dat zijn dus overwegen, die voorzien zijn van sluitbomen.

Een 19-tal overwegen is voorzien van sluitbomen, een beveiligingsmethode die nu ka naar ons land overgewaaid.

Voorts zijn er dan nog 2375 overwegen met overwegbomen, waarvan er 123 zijn van automatische knipperlichten.

Op al deze overwegen tezamen worden in totaal 580 aanrijdingen tussen een auto en een verkeersmiddel plaats, waarbij 1000 mensen verwond of dodelijk zijn.

Alleen al uit een oogpunt van veiligheid moet het streven er daarom op gericht zijn deze gelijkvloerse kruisingen zo veel mogelijk te beperken.

Daarnaast betekent het een belangrijk voordeel, indien het verkeer zonder hindernis kan vervolgen.

Er is een urgentielijst van te maken van kruisingen opgesteld. Het rijk en de provincies trekken elk jaar hiervoor 4 miljoen uit hun begroting uit.

Een moeilijkheid welke vaak op de voorgrond komt is de invloed heeft op de kosten van uitvoering.

Het Rijk en N.S. betalen een deel van de kosten, de andere belanghebbenden betaald i.c. provincies en gemeenten.

En het duurt vaak erg lang voor er een eenstemming wordt geraakt.

Een voorbeeld hiervan is het bekeerd Leiden, dat nu voltooid is. Dit plan omvat omhoogbrengen van de spoorbaan over een lengte van ongeveer 5 kilometer, hetgeen van enige onderdoorgangen, hetgeen van het station en bijkomende werken.

In 1920 kwam het plan aan de orde om overleg heeft zich vele jaren voortgeslepen. Hoeveel overbodig werk heeft dit niet betekend.

Naar onze mening is er meer efficiëntie en bovenal meer vlotheid.

Ten bate van ons verkeer, dat in zijn huidige ontwikkeling alleen kan worden gehouden door een beleid, dat het van grootte concepties aan een doortastend sluitvaardigheid weet te paren.

De nieuwe onderdoorgang in de Rijnsburgerweg te Leiden.

nie stopt raken

Tien procent rente

GEZIEN DE ENORME BEDRAGEN, die voor de verbetering van ons wegensysteem nodig zijn kan men zich afvragen of deze investeringen wel allemaal volledig verantwoord zijn.

Wij beginnen reeds aanstonds om deze vraag zo krachtig mogelijk met ja te beantwoorden. Ja, we willen zelfs stellen, dat, zo dit onze draagkracht niet te boven gaat, een opvoering van onze investering in wegen en verkeerswerken zeer lonend zal zijn.

Laten we dit nader motiveren. Als gevolg van de verbeteringen treedt er altijd een verkorting van de af te leggen afstand op. Dat betekent dus besparing van tijd en benzine. De wegen zijn recht, dus minder slijtage aan de voertuigen tengevolge van het nemen der bochten, het schakelen, optrekken e.d.

Daarnaast gebeuren er minder ongelukken en aangezien er jaarlijks door verkeersongevallen ongeveer 1200 doden en 2400 gewonden vallen te betreuren met nog een materiële schade van ± 100 miljoen gulden, dan is het duidelijk, dat het omlaag brengen van deze macabere cijfers een nationaal belang is.

Het tweede wereldcongres van de internationale wegenfederatie heeft berekend, dat bij aanleg van een weg een gemiddelde winst ten bate van de volkshuishouding kan worden geboekt van 10% van het er in gestoken kapitaal.

Voor verschillende wegen in Nederland zijn berekeningen opgesteld welke zelfs een jaarlijks winstpercentage geven te zien van 11 tot 24% van het aanlegkapitaal.

Hoewel dit economische voordeel niet in exacte cijfers is vast te leggen moet ook gewezen worden op het grote belang van de aanleg van wegen voor de ontsluiting van achtergebleven gebieden.

Wij denken in dit verband aan de uitvoering van een nieuwe weg van Heerenveen uit in Noordoostelijke richting ten behoeve van de ontwikkeling van Zuidoost-Friesland en Westelijk Groningen. De ontwikkeling van Zuid-Oost Drenthe bijvoorbeeld was ook een stimulans voor de verbetering van de verbindingen Ommen—Coevorden en Emmen—Gieter.

Een grote taak wacht ons

ONZE NEDERLANDSE WEGEN kunnen de vergelijking met het buitenland goed doorstaan.

Dat het buitenland hiervoor aandacht heeft blijkt onder andere uit het bezoek dat 30 Engelse journalisten dezer dagen aan ons land zullen brengen om het Nederlandse wegennet te bestuderen.

De bereikte resultaten stemmen tot tevredenheid, doch dit mag niet leiden tot zelfgenoegzaamheid.

In de komende jaren zal er een grote krachtsinspanning van ons worden gevraagd om het verkeersprobleem de baas te blijven.

Een nauwe samenwerking van alle betrokkenen — waterstaatsmensen, bestuurautoriteiten, stedenbouwkundigen en verkeersdeskundigen — is dringend nodig.

In dit verband kan met waardering melding worden gemaakt van de verkeerstechnische leer- gangen, welke door de A.N.W.B. op verschillende plaatsen van ons land worden georganiseerd. De deelnemers aan deze bijeenkomsten hebben daar gelegenheid om alle met het wegensysteem samenhangende vraagstukken grondig te bespreken en daarbij ook aan de details alle aandacht te schenken.

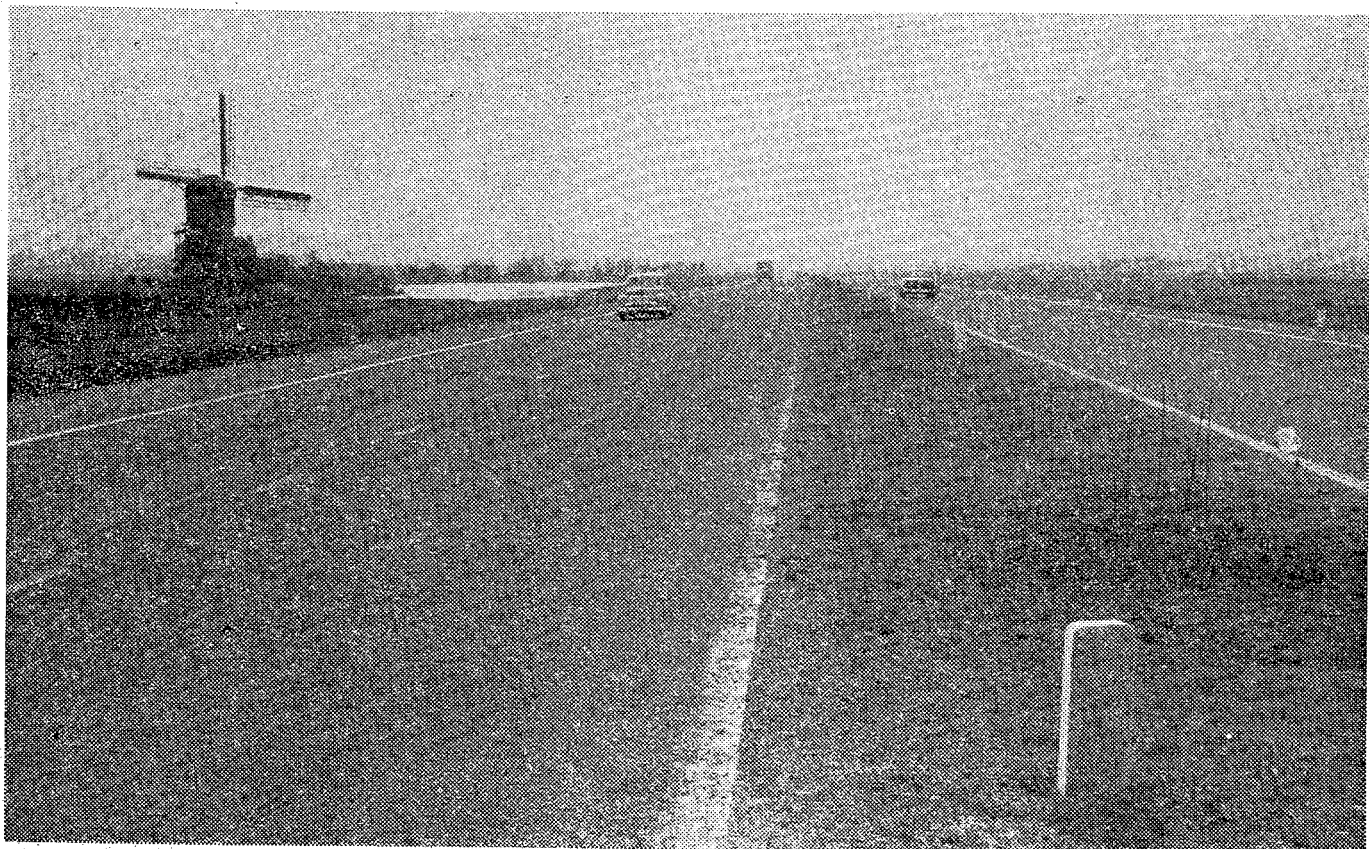
De verwezenlijking van de gemaakte plannen kost uiteraard geld, veel geld. Maar naar onze mening mag er niet worden bekribbeld op een wegbreedte hier en een viaduct daar, want dan zou de zuinigheid de wijsheid bedriegen, want we moeten bij het bouwen van onze wegen met de toekomstige verkeersintensiviteit rekening houden.

In 1954 is er een rapport van de samenwerkende verkeers- en vervoersorganisaties verschenen waarin een vergelijking is gemaakt over de jaren 1947 t/m 1953 van de door het wegverkeer geleverde belastingopbrengst (motorrijtuigenbelasting, extra invoerrechten op motorrijtuigen en banden, invoerrechten en accijns op de benzine, extra omzetbelasting op motorrijtuigen, banden en benzine) en de gedane uitgaven voor wegen, bruggen, veren, straten e.d.

De belastingopbrengst bedroeg rond 1366 miljoen gulden, de uitgaven rond 919 miljoen gulden. Dit betekent dus een batig saldo voor de schatkist van 447 miljoen gulden.

De zaken liggen o.i. niet zo eenvoudig als de cijfers suggereren, maar toch kunnen we zeer goed verstaan, dat de weggebruikers op grond van de door hen betaalde speciale belastingen aandringen op een versnelde uitvoering van de plannen tot verbetering van de verkeerssituatie.

Naar het woord van Bilderdijk ligt in het nu, datgene wat straks worden zal. Dat betekent dat onze plannen en inspanningen van thans bepalend zijn voor de situatie op verkeersgebied in Nederland over 15 à 20 jaar. Het is onze taak te zorgen dat de dan levende generatie ons niet behoeft te verwijten dat wij geen toekomstvisie hebben gehad en in onze taak tekort zijn geschoten.

Visie en vaart zijn nodig

Grote besparingen door nieuwe wegen

JA, INDERDAAD, u bedriegt zich niet.

De foto hierboven en de foto beneden zijn beide op dezelfde plaats gemaakt. Er ligt alleen een tijdsverschil van twee jaren tussen.

Voor de aanleg van de op 1 april 1954 officieel door Minister Algera geopende Rijksweg no. 2, welke de verbinding vormt tussen Amsterdam en Utrecht, was het noodzakelijk eerst de slappe ondergrond van veen en klei weg te graven.

Als gevolg hiervan ontstond er een echt kanaal (in de taal van de wegenbouwers cunet geheten) en niet zo'n kleintje ook, want tot 8 m. — N.A.P. heeft men de slappe bodem moeten weggraven.

Daarna is dit kanaal volgespoten met zand (7,5 miljoen kubieke meter) en toen pas kon het weglichaam worden aangelegd.

Deze nieuwe Rijksweg is er een bewijs van, dat de aanleg van de zo brood nodige nieuwe wegen niet zo vlot verloopt — en soms ook niet kan verlopen — als alle daarbij betrokken partijen wel zouden wensen.

In 1936 al verklaarde de minister van waterstaat aan de aanleg van deze weg voorrang te zullen verlenen.

Tekeningen en bestekken werden gereed gemaakt, grond moest worden aangekocht en onteigend en vooral met dit laatste gaat veel tijd heen.

Toen de oorlog uitbrak was men nog niet veel gevorderd.

In 1947 werd het werk hervat en in 1954 werd het laatste weggedeelte voor het verkeer opengesteld.

Deze weg is het paradepaard van de Rijkswaterstaat en wij kunnen begrijpen dat men er trots op is. Talloze moeilijkheden werden op ingenieuze wijze opgelost. De weg is geheel kruisingsvrij uitgevoerd, zodat er een aantal belangrijke viaducten en bruggen moest worden gebouwd.

Eén gelijkvloerse kruising heeft men laten bestaan, n.l. die met de spoorlijn Nieuwersluis—Uithoorn. In verband met een te verwachten opheffing van deze lijn in de toekomst werd dit aanvaardbaar geacht.

De totale kosten hebben 50 miljoen gulden bedragen.

De nieuwe verbinding heeft enorme voordelen.

In de eerste plaats is natuurlijk de verkeersveiligheid gediend met het totstandkomen van deze nieuwe verbinding, waarvan de auto's zonder door obstakels te worden gehinderd kunnen gebruik maken.

De oude weg was totaal ontoereikend om het verkeer te verwerken. Over een afstand van slechts 38 km. moest het door negen bebouwde kommen worden geperst om nog maar te zwijgen van de kruispunten, beweegbare bruggen, driesprongen en gevaarlijke bochten.

Gemiddeld vonden per jaar 150 tot 200 verkeersongevallen op de oude weg plaats, waardoor sinds 1933, toen de verbetering van de onderhavige verbinding de aandacht begon te vragen, naar globale schatting door ongevallen een totale schade van 1 à 1,5 miljoen gulden werd veroorzaakt.

Dat de nieuwe weg 8,5 km. korter is betekent ook een belangrijk economisch voordeel. Volgens een in 1954 opgestelde berekening betekent dit een besparing van ± 10 miljoen voertuigkilometers, ± 2 miljoen liter benzine en ± 450.000 uren.

Dit betekent een tijdsbesparing van ca. 40 procent en een bezinebesparing van rond 20 procent.

Deze berekening is gebaseerd op de verkeersintensiteit in 1954.

Nieuwe, moderne wegen hebben echter de eigenschap het verkeer naar zich toe te trekken.

Dit is ook hier wel heel duidelijk gebleken, want vrij spoedig bleek de verkeersdichtheid van de nieuwe weg ongeveer drie maal zo groot te zijn als die van het verkeer dat aan de oude verbinding langs de Vecht werd onttrokken.

En als men er dan nog rekening mede

houdt, dat volgens een opgestelde prognose het verkeer in 1970 drie maal zo druk zal zijn als thans, dan begrijpt men welke enorme besparingen een nieuwe weg, welke aan de eisen van de tijd voldoet, voor onze nationale economie met zich mede brengt.

De minister van Verkeer en Waterstaat deelde eind 1952 mede, dat de nieuwe rijksweg 2, na voltooiing een besparing voor de gemeenschap zou opleveren van ongeveer 3,2 miljoen gulden per jaar.

Dat betekent dus, dat deze weg in ongeveer vijftien jaar zichzelf geheel zal hebben terugverdiend.

Voorwaar een investering, die aantrekkelijk mag worden genoemd.

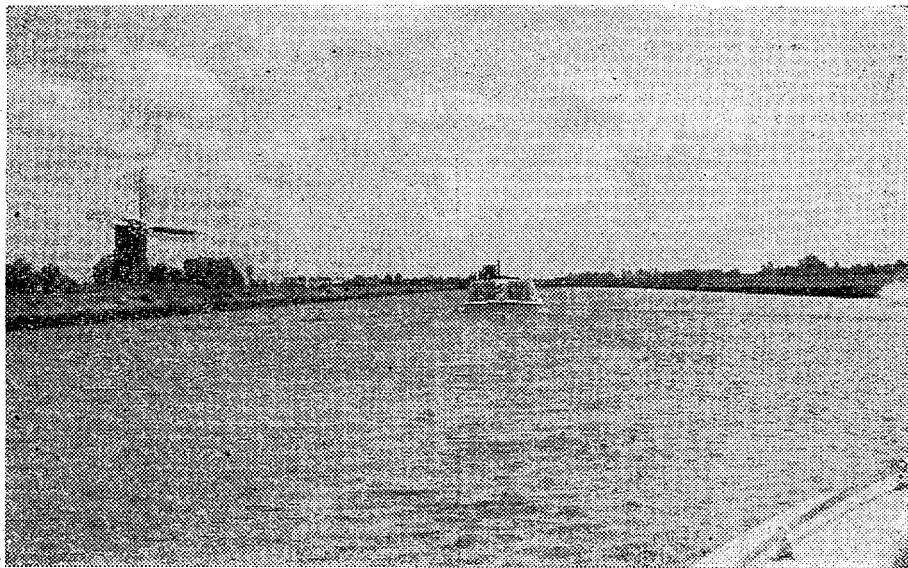
Wij hebben expres wat breder stil gestaan bij deze ene weg.

In de eerste plaats omdat deze weg als voorbeeld van moderne, met de verkeerseisen rekening houdende, wegebouw deze aandacht verdient.

In de tweede plaats om aan de hand van concrete cijfers te demonstreren, dat het geld, dat hieraan wordt besteed voor onze nationale economie een hoog rendement oplevert.

En in de derde plaats om te laten zien dat de wegebouwplannen zeer tijdig moeten worden voorbereid en vervolgens met vaart dienen te worden uitgevoerd.

Alle hierbij betrokken partijen dienen hiervan doordrongen te zijn.

De rijksweg 2a (foto boven) werd als kanaal geboren (foto onder) (foto's A.N.W.B.)

Zendtijd

De ether trilt bij dagen en bij nachten,
Schier overkroopt door woorden
en muziek;
Hoe hunkert hij thans naar
de politiek
Waarop reeds grote horden kiezers
wachten.

Hij bracht in het verleden reeds
veel woorden.
Die gaven dan een politieke fleur,
Doch zinnen die, éénzijdig
rood van kleur,
Ondoorgebroken lieden niet bekoorden.

Hoe heeft die ether diep, maar stil
geleden,
Hoe gaf die ongeëijheid hem
verdriet,
Maar ach, helaas, de zendtijd
was er niet,
De grote koek was nog niet
aangesneden.

Doch nu komt er verandering ten goede,
Nu wenkt er pril een nieuwe
dageraad,
Ook anderen dan 't proletariaat
Hoopt men door korte golven
op te voeden.

De zendtijdvraag weet op
uit vele zielen,
Een schare spreekt straks tot
ons vaderland,
't Staatkundig wiel gedraaid
met vaste hand,
Het jongenshart in blauwgeruite kielen.

De vedelaar wijkt voor de kamerleden,
De politiek komt het concert te na;
De invloed van Jeroen en Saskia
Wordt door een kloek program
daarna bestreden.

De mambo vlucht voor de
verkiezingsleuzen,
De grammofoon in zwijgen
wordt gehuld,
Tot op een dag 't biljet
is ingevuld:
Dan telt de ether weer voor ons
de neuzen.

JAAP MIJDERWIJK.

W. de Zeeuw J. Gzn.

Zaadteelt en Selectiebedrijf BARENDRECHT

Teelt en levert uitsluitend „Kwaliteitszaden” voor „Vakman en Amateur”. DE ZEEUW'S ZADEN worden alleen geleverd in org. verpakkingen met Waarborgzegel.

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres
**Firma Wed.
O. D. Heuvelman**
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

Van der Spek
Machines
Gereedschappen
Aannemersartikelen
Rotterdam
Wolphaertsbocht 214

SCHEEPSBOUWERVEN

A. VUYK & ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

UIT DEBS EN PERIODIEK

Partij van de Arbeid vierde

JUBILEUM

Gelijk aandeel

De Volkskrant schrijft onder de titel „Tien jaar P.v.d.A.” o.m.:

„Bij het tweede lustrum van de KVP werd gewezen op een Nederland, dat uit het ruïn van de oorlog en ondanks grote moeilijkheden tot welvaart kwam. De P.v.d.A. had hierin een gelijk aandeel. En door haar positieve medewerking als regeringspartij en door de wijze waarop zij ook het socialistisch volksdeel voor een soms moeilijk aansprekend beleid wist te winnen. De P.v.d.A. zal zich in het bijzonder verheugen, dat in deze tien jaar onder een vooruitstrevend beleid ons stelsel van sociale voorzieningen belangrijk werd uitgebouwd, dat de minst draagkrachtige en de mens in nood in het centrum hebben gestaan. Dat geeft ons eenzelfde voldoening. Als het na de bevrijding in katholieke kring geen vraag was wie de eerst aangewezen partner moest zijn, dan zat daar immers vooral het verlangen achter, dat het meer dan ooit om de verwezenlijking van de sociale leer der Kerk moest gaan. Daarbij nu een constructief socialisme te kunnen ontmoeten met zijn oude kern, het streven naar een betere en rechtvaardiger maatschappij, was winst en die winst ligt nu, na tien jaar, tastbaar voor ons.

Het heeft geen zin, ook niet bij een jubileum, om verschillen te verdoezelen. Er wordt aan socialistische kant nog al eens gezegd, dat de samenwerking de laatste tijd meer moeilijkheden geeft. Dat is juist. Toen het om noodmaatregelen ging konden anderen die aanvaardden, omdat zij deze maatregelen onder de toen geldende omstandigheden aanvaardbaar vonden. Maar zij gingen er toen al van uit, dat dit beleid onder betere verhoudingen moest worden omgebogen. Dit is de laatste tijd, ook met medewerking van de socialistische, gebeurd. Maar niet van harte, omdat sommige socialistische in die noodmaatregelen ook een aanloop zagen voor een wezenlijk, socialistisch beleid. Vooral door de spanningen, die hierdoor binnen de P.v.d.A. ontstonden, werd duidelijk, dat het compromis, hoe vruchtbaar dan ook voor het land, toch niet alle socialistische heeft bevredigd, of niet meer bevredigt. Hoe deze verhoudingen binnen de P.v.d.A. liggen zal vooral na de verkiezingen duidelijk worden.

Sinds de bevrijding dient het socialisme zich aan als de partij van „de doorbraak”. In dit opzicht staan wij tegenover de P.v.d.A. en dit wel met deze zelfde overtuiging waarmee wij op het regeringsvlak samenwerking voorstaan.....”

Moeilijkheden

Ook prof. Romme heeft in De Volkskrant geschreven over „Tien jaren P.v.d.A. Onder meer het volgende:

„Het is soms merkwaardig, hoe van buiten de katholieke en socialistische rijen waarschuwend vingers omhoog gaan, wanneer men tussen de beide grootste partijen moeilijkheden gaande ziet, waarvan men een beëindiging vreest van haar politieke samenwerking. Het is een symbool van de allengs gegroeide waardering voor deze samenwerking uit het oogpunt van 's-lands belang, een gegroeide waardering die in de laatste jaren vooral tot uiting is gekomen in de bezonken sfeer van onze senaat. Zeker, de moeilijkheden

zijn er — gelijk in elke politieke samenwerking. In deze politieke samenwerking vloeien zij voort uit verschil van inzicht in de partij-politieke opbouw, uit verschillen in algemene uitgangspunten en bepaalde zedelijke verantwoordelijkheid voor de toekomst van ons land eist, dat deze verschillen, reëel als ze zijn en zolang ze er reëel zijn, niet worden verdoezeld. Maar al die verschillen nemen toch niet weg de gebreken mogelijkheid van samenwerking en de ervoor gegroeide waardering in veel bredere kringen dan vroeger het geval was. De politieke verantwoordelijkheid voor de toekomst van ons land eist ook, om, bij de overweging van de vraag der politieke samenwerking in het algemeen, de huidige samenwerking, in het brede kader dat wij concreet kennen, als eerste doel voor ogen te houden. Ik hoop, dat de mogelijkheid hiertoe zal blijven bestaan.”

Kloof geheeld

Het Rotterdamsch Parool schrijft over het „Jubileum” o.m.:

„In de P.v.d.A. werken mensen van zeer verscheiden levensbeschouwing samen. Zij noemen zich allen socialist, maar hun socialisme verschilt van dat van voorheen. De verandering ligt minder nog in het personalistisch karakter er van dan in het feit, dat het geen heilsleer meer is. Het bezit zijn beeld van de mensenmaatschappij en het streeft er naar, het te verwerkelijken; maar het pretendeert niet meer, dat dit beeld fundamenteel anders is dan ieder ander.

Daarmee is allerlei oude zekerheid verloren gegaan, hetgeen wel eens wordt betreurd en voor niet weinigen zonder twijfel ook een verlies is. Maar er is veel in-

zicht en uitzicht mee gewonnen. En geheel is er mee de kloof in de gemeenschap tussen socialist en burgerlijk en onwezenlijk is er mee geworden de antithese, die zolang en op zó fatale wijze de politieke verhoudingen in Nederland heeft beheerst.

De mens

In „Het Vrije Volk” schreef prof. dr. W. Banning o.m.:

„Kern van alle socialisme, oud en nieuw, in Europa en Azië, is en blijft de beweging om en met de mens, en de wil om zodanige sociale en politieke verhoudingen te scheppen, dat de mens naar zijn geestelijke mogelijkheden tot ontwikkeling kan komen. Tien jaar na de tweede wereldoorlog weet ieder die enigermate bewust leeft, dat de machten van ontmenselijking enorm zijn versterkt. De P.v.d.A. is een politieke partij, en politiek is gericht op verovering van macht.

Socialistische politiek is gericht op verovering van macht ter wille van de mens in een broederlijke gemeenschap. Daarmee is gesteld, dat het socialisme als beweging zijn machtsstreven steeds te rechtvaardigen heeft op grond van zijn zedelijke idee.

Voor het heden betekent dat: een politiek gericht op versterking van de wankele grondslagen van de vrede, en een politiek, die de onontwikkelde gebieden helpt stijgen tot een hoger levenspeil en menselijke vrijheid. Beide: een even realistische en concrete als zedelijke en inspirerende politiek.

Oude liedje

Naar aanleiding van een artikel van prof. Banning in „Tijd en Taak” heeft Trouw enkele beschouwingen gegeven over het oude liedje, dat

IN ONS COMBENTIAAT

Teleurgestelde verwachtingen

Natuurlijk werden op de jubileumvergadering van de Partij van de Arbeid feestelijke woorden gesproken. Ook dikke woorden. Prof. Banning constateerde, dat de vergadering „geladen was van blijde dankbaarheid, omdat het experiment zo verrassend goed is geslaagd.” Dat sloeg dan op de „doorbraak”. Dr. Drees was nuchterder. Hij schreef daags tevoren: „Teleurgesteld zijn verwachtingen omtrent minder afscheidingen binnen ons volk, meer eenheid bij de eerbiediging van verscheidenheid.”

Geen wonder. Die geslaagde doorbraak moet nog bewezen worden. In de Tweede Kamer kregen in 1937 zitting 23 sociaal-democraten, 6 vrijzinnig-democraten en 2 Christen-democraten, totaal 31 leden van de drie partijen, die in 1946 in de nieuwe Partij van de Arbeid opgingen. Ondanks enige versterking van Christelijk-Historische en Rooms-Katholieke zijde bracht de P.v.d.A. het bbij de verkiezingen van 1946 niet verder dan 29 zetels. En na enige teruggang, bezet zij thans 30 zetels. Dat is nog altijd minder dan in 1937. Zo buitengewoon geslaag is die „doorbraak” dus niet.

Maar dit wil niet zeggen, dat wij daarom wel gerust kunnen zijn, want ontkend kan niet worden, dat de geest van de doorbraak wel veld wint. Zeker ook door de regelmatige „propaganda”.

Die propaganda van de P.v.d.A. is niet altijd even deugdelijk als van een partij, die anderen opwekt een fatsoenlijke verkiezingscampagne te voeren, verwacht mocht worden.

Als zelfs een man als prof. Banning zonder meer betoogt: „Men (dat waren dan de Christelijke partijen) was tegen het Kinderwetje Van Houten, tegen leerplicht, tegen staatspensioen”, dan behoeft men niet te vragen, wat de gewone propagandist er van maakt.

Het zou ons niet moeilijk vallen ook dergelijke opsommingen te geven. Bijvoorbeeld: De socialistische waren tegen de sociale wetten van Talma, zij waren tegen collectieve arbeidsovereenkomsten, zij waren van oordeel, dat de revolutie in 1918 niet bij Zevenaar tegengehouden kon worden, zij waren tegen bewapening, zij waren tegen het „Leve de Koningin”.

De komende tien jaren zullen voor de P.v.d.A. zeker niet minder moeilijk zijn dan de eerste. Zij heeft tien jaren regeringsverantwoordelijkheid gedragen en het beleid was zeker in de laatste jaren niet uitgesproken socialistisch. Dat geeft dan moeilijkheden in eigen kring. Dr. Drees heeft beloofd, dat het straks „geen slappe en flauwe” verkiezingsstrijd zal worden. We zijn dus gewaarschuwd.

Zullen we er ook rekening mede houden?

Zonnig land, bruisend van energie

De Nederlandse Antillen

ER STAAT in de Handelingen der Apostelen, hoofdstuk 27, een woord, dat mij plotseling te binnen schiet: en zij baden, dat het dag mocht worden...

Dat woord is opeens heel reëel voor mij.

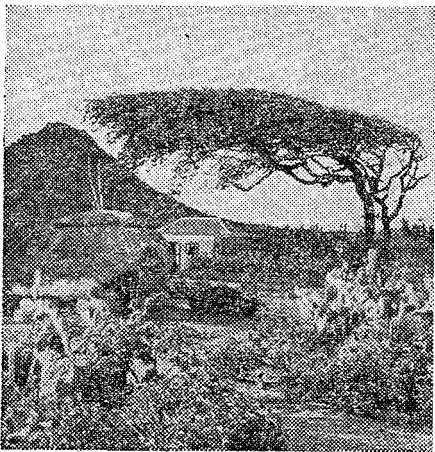
We zijn in de regenachtige winteravond uit Lissabon vertrokken, met de wetenschap, dat we omstreeks middernacht moeten landen op Santa Maria, het zuidoostelijkste eiland van de Azoren, bijna 1400 km. westelijk van Lissabon. Ik heb nog nooit eerder een kaart van de Azoren gezien, maar weet nu, dat het vulkanische eilanden zijn, die uit een Oceaan van 4 km. diepte oprijzen, op grote onderlinge afstand van elkaar. Ze waren in de middeleeuwen eigendom van de moeder van Karel de Stoute, die probeerde de eilanden met Vlamingen te koloniseren en vandaar dat de eilanden toen Vlaamse eilanden heetten.

En ik herinner mij bij het vertrek van Lissabon, dat bij de schoollessen over het windsysteem op de Atlantische Oceaan het Azorenmaximum een rol speelt.

Als ik op de urenlange vlucht in de voornacht door mijn raampje kijk, dan is het altijd hetzelfde: boven mij de sterren en in de diepte de wolken. De poolster is gemakkelijk te vinden en de Grote Beer probeert de afstand van die ster tot de horizon te overspannen.

Een lange nacht

NA HET VERTREK van de Azoren begint de grote oversteek naar Paramaribo. Meer dan twaalf uren vliegen boven de Oceaan, koers Zuid-zuid-west. In de buurt van de Azoren zit een kleine storing, en de bliksem verlicht voortdurend verre wolkenpartijen. Maar dan wordt het helder en rustig en deinen we verder over een lege zee door een lange nacht, die langer wordt, doordat we verder naar het Westen komen. Uur na uur gaat voorbij in het donkere vliegtuig, en als ik uit mijn dommel wakker word, en

Landschap op Aruba. De divi-diviboom rechts vertoont het bekende silhouet, doordat het gehele jaar een krachtige Noordoostenwind waait.

naar de kleine klokken kijk, waarvan de ene Greenwich tijd aangeeft en de andere die van Paramaribo, dan is er nog maar weer een klein stukje van de nacht voorbij. Hoe vaak ik heb opgekeken, weet ik niet. Hoe vaak ik ben ingedommeld, ook niet. Maar telkens word ik weer wakker, als een klein tikje remous de Jan van Riebeeck even onrustig doet bewegen. En toen schoot het me te binnen: en zij baden, dat het dag mocht worden... In een onbekende wereld, waarin alleen maar ruimte is en afstand en duisternis krijgt dat woord opeens een spannende actualiteit.

Als de morgen komt, is het overal hetzelfde op zo grote hoogte. De hemel is transparant, de dageraad vult het Oosten

met felle kleuren. De wolken in de diepte worden verblindend wit.

Eindelijk stapelen die wolken voor ons zich hoger op, en er zijn reusachtige torens bij, die een breuk schijnen te vertonen, zodat het hoogste gedeelte naar het Oosten is geknikt. Daar waait op grote hoogte de antipassaat uit het westen en hij heeft al menige piloot geholpen voor een snelle oversteek van Paramaribo naar Dakar. Met de riemen vast steken we door die wolkenbarriëren heen en zien het wit-en-groen van Paramaribo, dan landden we op het vliegveld Zanderij.

Blauw als politieke kleur

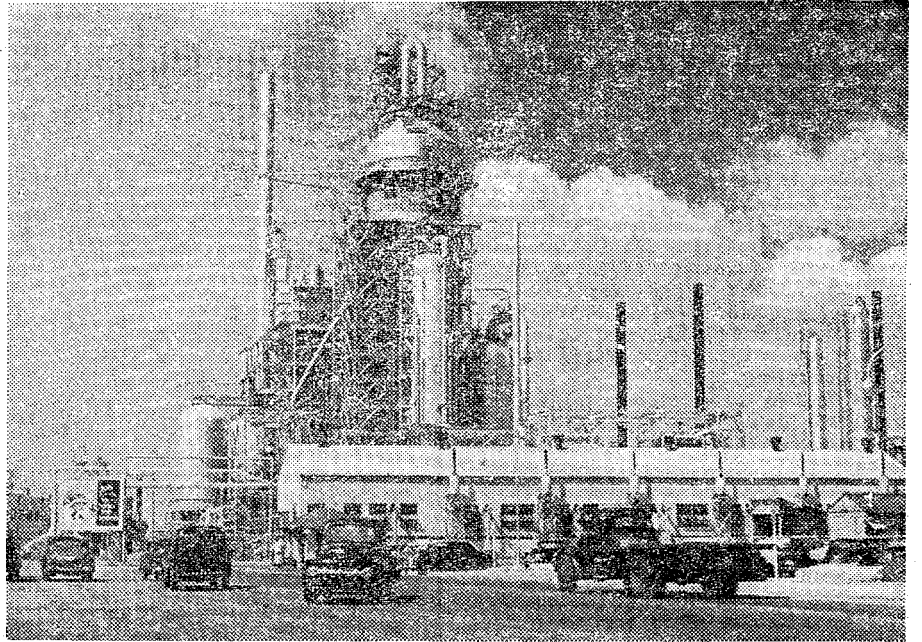
VAN ZANDERIJ gaat de delegatie uit de Surinaamse Staten ons vergezellen. De delegatie krijgt een feestelijk uitgeleide, niet alleen van autoriteiten, maar ook van mensen uit het volk. Vrouwen zamelen veldboeketten bijeen, opdat de bloemen van Suriname een zonnige boodschap zullen zijn aan de Antillen.

Ze zijn in het blauw uitgedost, deze vrouwen en men vertelt ons, dat blauw de kleur is van de politieke combinatie, die in Suriname de overwinning heeft behaald bij de verkiezingen. De politiek is er een spel van kleuren en heftigheden, maar de voorzitter der delegatie zegt, dat het gelukkig bij woorden blijft. En bovendien is het politiek bedrijf nog maar net gestart en zijn er in het eindeloze land van bossen en savannen overigens zo heel weinig dingen, die een opwindend karakter dragen.

Hartelijk welkom

EN DAN LANDEN we in de namiddag, na een kort oponthoud te Caracas in het rijke Venezuela, op het Plesmanvliegveld op Curaçao. Daar begint een verblijf van twaalf dagen op de Antillen, twaalf dagen, waarin de staten van de Antillen, onze gastheren, ons op een waarlijk vorstelijke wijze hebben ontvangen, dagen, waarin zij zorgzame, opofferende, vriendelijke gastheren bleken te zijn, dagen, waarin de vice-president van de Staten, Isa, en de griffier Van Grieken, alles zo wisten te regelen, dat het volkomen klopte.

En dan gaan de gedachten even terug naar Nederland, waar de winter druilerig was, toen we vertrokken, en waar later de harde winden uit Siberië dagen

De Lago-raffinaderij op Aruba. Volgens de directie van deze Amerikaanse onderneming zijn de employés van dit bedrijf, waar meer dan 6000 mensen werken, trots op het feit, dat zij er werken. Om verschillende redenen, maar nadrukkelijk wordt als eerste reden genoemd, dat de Lago de grootste raffinaderij van de wereld is.

en nachten van felle vrieskou brengen. En wij zitten aan de zee in het paviljoen van de Gouverneur of in de tuin van een landhuis aan het Spaanse water of bij het strand van Bonaire, en de nacht is snel gedaald en de Noordoostpassaat waait aan over de zee, en er is geen spoor van koude en evenmin van drukkende, broeiende hitte, en als het morgen wordt, dan is alles weer op zijn plaats terug in groen en wit en helrood, en we duiken in de Oceaan, waarvan het water zo helder is, dat de bodem bij een diepte van enkele meters nog duidelijk zichtbaar is. En in de tuin van het hotel bloeien felrode bloemen.

Zo is het welkom in de Antillen, terwijl de winter in Nederland triumpheert.

En we horen wel, dat het ook anders kan zijn op deze eilanden, warmer, benauwder, en dat er soms een staartje van een cycloon overheen zwiept. Maar dat is in andere maanden dan die wij voor ons bezoek hebben uitgekozen. Of Hever, die voor ons bezoek werden uitgekozen door hen, die ons uitnodigden.

Welvaart

IN HEEL OUDE leerboekken over aardrijkskunde staat een verhaal over eilanden, die het economisch heel moeilijk hebben. En om de leerlingen toch stof te bieden voor een repetitie, wordt er wat gezegd over divi-divi, een looistof, en over aloë, en over zoutpannen en over een vrijhaven.

Maar dat is allemaal onbelangrijk geworden. De Nederlandse Antillen, dat zijn zes eilanden. Maar de welvaart, dat zijn twee grote bedrijven, een op Curaçao en een op Aruba, bedrijven, waar de olie uit Venezuela wordt verwerkt.

Op Curaçao de Curaçao Petroleum Industrie Maatschappij — CPIM — (Shell) en op Aruba de Lago, een dochtermaatschappij van de Standard Oil. De eerste heeft een capaciteit, 1/2 maal zo groot als Pernis en bracht in 1954 op Curaçao ruim 63 1/2 miljoen gulden in omloop en de Lago betaalde op Aruba in een jaar 54 miljoen gulden uit.

De mannen van de Lago vertellen ons en bevestigen het schriftelijk, dat het personeel van deze onderneming er trots op is, bij de Lago te werken, om verschillende redenen, waarvan de éérste is, dat zij werken bij de grootste raffinaderij van de wereld. Zo spreken de Amerikanen. En de Nederlandse leider zegt: wij koken hier olie en wij kunnen ons bedrijf beter niet belasten met andere akkefietjes, want wij moeten ons maar bij ons eigen vak houden. Zo spreken de Nederlanders...

Toeristenschepen

DE „olie“ is op Aruba en Curaçao spectaculair. Maar er is een andere opvallende noot, en dat zijn de toeristenschepen. Ze komen van New-York. Ze hebben Amerikanen aan boord, die in de winter uit het koude land vluchten naar het Caraïbische bekken, waar de Westindische eilanden nodigen met een kleurige wereld vol zon en prettige warmte.

Praktisch elke dag kwam er tijdens ons verblijf zo'n schip binnen, onder Amerikaanse of Zweedse of Nederlandse vlag.

Het wordt goed uitgemikt, wat de tijd betreft. In de morgen, om een uur of negen, als de dag reeds vol zon is, glijden

ze binnen; de schipbrug zwaait open; aan boord is het ontbijt afgelopen, en het duurt niet lang meer, of de stroom van toeristen stort zich uit over Willemstad. In de avond, na zonsondergang, glijdt de boot weer weg naar zee, de muziek speelt, de tafels worden gedekt, het avondfeest begint. Het oponthoud op Curaçao duurt één dag. En de 600 tot 800 toeristen zien niets van het eiland, op enkele uitzonderingen na. Zij gaan alleen maar shoppen. Zij vullen enkele grote winkels met hun geroezemoes. Sommigen toeven er uren lang, ze kijken en ze kopen. Vooral horloges zijn in trek. Het schijnt, dat ze vaak met winst weer in de U.S.A. worden verkocht. Willemstad is niet duur, als men het met New-York vergelijkt.

Politiek

MAAR WIJ ZIJN geen toeristen. Wij komen met een staatkundig doel, nl. om contacten te leggen met de Antillaanse en de Surinaamse statenleden.

Een foto van vroegere slavenhuisjes op Aruba. Het zijn net varkenshokken; geen ramen, alleen een deur.

Want de Antillen zijn autonoom.

Dat is niet zo'n eenvoudige zaak, als het lijkt. Want de Antillen, dat zijn eilanden, die ver van elkaar verwijderd liggen.

Aruba, Bonaire en Curaçao, de A.B.C.-eilanden, ze liggen dicht bij elkaar met onderlinge afstanden van enkele tientallen km. Maar de Bovenwindse eilanden St. Maarten, St. Eustatius en Saba, vulkaanruïnes in een grote eilandenboog, liggen 90 km verderop in de richting van Europa.

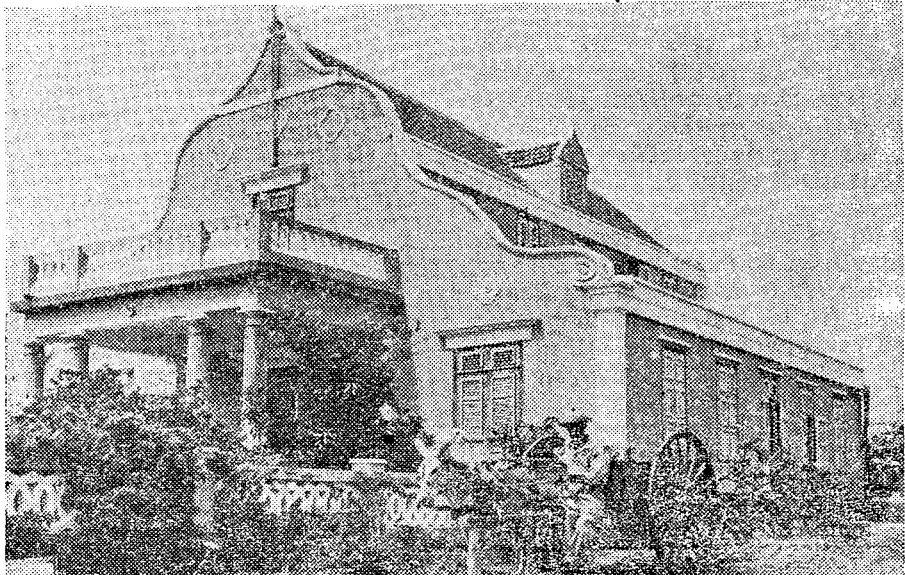
En zie nu eens naar de bevolking (cijfers van 1954)

Curaçao	115 929 inwoners;
Aruba	55 912 inwoners;
Bonaire	5 711 inwoners;
St. Maarten	1 597 inwoners;
St. Eustatius	1 025 inwoners;
Saba	1 117 inwoners;

Totaal 181 291 inwoners

Dat betekent Curaçao 64% van de bevolking, Aruba 31% en de overige vier eilanden samen 5% van de bevolking. En van de kiezers! Dit zou kunnen betekenen, dat Curaçao de rest van de Antillen overheerste. De zetel van de regering, de grote meerderheid van de kiezers en daarenboven een herinnering aan vroeger jaren, aan de koloniale tijd, toen alles in Curaçao werd bedisseld. Het jonge Aruba, zelfbewust en welvarend, vindt niets zo ergerlijk, dan de gedachte, dat Curaçao de lakens zou uitdelen.

Bij de samenstelling van de Staten is er rekening mee gehouden. Er zitten in de Antillaanse staten 22 leden, 12 uit Curaçao, 8 uit Aruba, 1 uit Bonaire en 1 uit de Bovenwindse eilanden. De kies- (Vervolg op pag. 10)

Op Curaçao concentreert zich alles om Willemstad en het Schottegat, met zijn havens, handelskantoren en oliebedrijven. Maar vroeger was er op het platteland in de slaventijd plantagebouw en er staan nog huizen, die doen denken aan de landhuizen, waar Gejaagd door de Wind speelt. Er er wordt op zo'n landhuis soms nog een barbaque gehouden, waarbij schapen en geiten aan het spit worden gebraden.

Indonesië

(Vervolg van pag. 3)

officieel aan de orde gekomen. Aan punt drie van de agenda was men nog niet toe.

Twee uur voordat de slotzitting zou worden gehouden vroeg minister Anak Agoeng aan minister Lunt hoe er in de Nederlandse delegatie over het Indonesische voorstel werd gedacht. Het antwoord is niet gekomen, omdat punt drie nu eenmaal niet aan de orde was gekomen en de gehele conferentie inmiddels was mislukt. De Indonesische opzet was duidelijk. Minister Anak Agoeng had deze vraag nodig voor binnenlands gebruik. Want de Indonesische delegatie heeft de conferentie laten mislukken op het zwakste punt: de geschillenregeling.

Dit doet de internationale positie van Indonesië stellig geen goed. Veel beter was het voor Indonesië geweest de conferentie op Nieuw-Guinea te doen stranden. Daar zou een rel over gemaakt kunnen worden. Vandaar de laatste poging van minister Anak Agoeng. Het is ongetwijfeld de verdienste van de Nederlandse delegatie toen eenmaal vaststond dat er met de Indonesiërs niet op redelijke wijze was te onderhandelen, dat de geschillenregeling het struikelblok is geworden.

Intussen moeten wij begaan zijn met het lot van de Nederlandse arrestanten. Dit vraagstuk zou langs diplomatieke weg worden opgelost. Maar is Indonesië daartoe nog bereid? Zal men moeten wachten op het volgende kabinet? Van ons ministerie van Buitenlandse Zaken zal weer veel diplomatiek talent worden geleverd om een antwoord te krijgen op deze pijnigende vragen. Van de eerste dag af is de arrestantenkwestie door de Nederlandse delegatie hoog opgenomen. Hier speelde een menselijk probleem van de eerste orde. Maar de Nederlandse ministers mochten niet toegeven aan alle Indonesische verlangens, in de hoop de arrestanten vrij te krijgen. Zij zouden daardoor in een onmogelijke onderhandelingspositie worden gebracht.

Het pluisje

De sfeer in Genève is goed geweest. Het resultaat van de mislukking is niet gering: opheffing van de Unie. De woorden van dr. J. Schouten, tijdens de debatten over de soevereiniteitsoverdracht zijn bewaarheid geworden: dit is geen zware Unie, het is een pluisje. Indonesië heeft dit pluisje in de lucht geblazen. Het heeft eenzijdig gedaan, waartoe Nederland zich reeds tweemaal bereid heeft verklaard. Ook dit zal de internationale positie van Indonesië geen goed doen. De opheffing van de Unie zal hoogstens de verzwakte Masjoemi ten goede komen. Deze Mohammedaanse partij kan de Kabinetsformatie ingaan met het gebaar: wij zijn de partij, die dit gedurfd heeft. Het zal de vaak heftige gemoederen van Soekarno's P.N.I. en van de Nadathul Ulama, misschien enigermate tot bedaren brengen.

Al te ernstig moet men deze onelegante opheffing van de Unie niet nemen. Een dood ding wordt begraven. Het is echter een gebaar, waardoor de verhoudingen tussen beide landen stellig niet worden verbeterd. Als Indonesië zich zelf een brevet van onvermogen wil geven zal het nu ook nog moeten gaan tornen aan de financiële en economische overeenkomsten. Als het dat doet, dan dreigt dit kapitaal arme land elke goodwill in de Westerse wereld te verliezen. Het meest voor de hand liggend lijkt ons dat Nederland t.z.t. wordt uitgenodigd om de gevolgen van de opheffing van de Unie te bespreken. Indonesië moge zich dan nu waarlijk soeverein voelen — zij is dit sinds 1949 — om een rol van betekenis te gaan spelen in de Aziatische wereld is meer nodig dan het afschaffen van een Unie-statut. Dan zal het door een sterk kabinet gezag moeten veroveren. Het gezag, dat het nu in de ogen van de Westerse wereld te grabbel heeft gegoid.

MODERNE SALONTAFELS
KLOOSTERTAFELS
THEEWAGENS
KAPSTOKKEN
Arco
KLEINMEUBELFABRIEK
WINTERSWIJK

Naast vele andere ziekten en kwalen die vooral des winters erger voorkomen, behoren de kwalen en ziekten der ademhalingsorganen wel tot de voornaamste!

Bronchitis - Asthma - Hardnekkig hoesten - Verslijming van borst en longen - Ademnood - Vastzittende koude en vele andere klachten en kwalen der ademhalingsorganen worden op volkomen onschadelijke en afdoende wijze behandeld en genezen door het wonderbaarlijke natuurgeneesmiddel

„BRONCHIALINE”

„Bronchialine” geeft direct al verlichting tegen de hinderlijke klachten, lost de slijmen op, geeft onbelemmerde ademhaling, bestrijdt de lastige en afmattende hoest, doodt de gevaarlijke bacteriën en microben en voert langzaam maar zeker tot een afdoende en blijvende genezing der hinderlijke bronchiale aandoeningen. Gebruiksaanwijzing is: slechts drie keer daags één theelepeltje „BRONCHIALINE” in te nemen voor het eten op iets warm (thee, melk, water). Prijs kuurflacon f 12.75; Proefflacon f 5.25, franco huis toegezonden na ontvangst van bestelpostwisseltje of girobiljet. GIRO No. 428.302. Rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden. ALLE BESTELLINGEN GELDZENDINGEN, BRIEVEN ENZ. UITSLUITEND EN ALLEEN RICHTEN AAN:

Homoeopathische Geneesmiddelen Centrale

Afd. C. POSTBUS 9, UTRECHT

Tel. K 3402—3648 (ook na 18 uur)
Hoofdkantoor

Tel. K 3402—4169
Laboratorium

Tel. K 30—23396
Magazijn

WIJ WAARDEREN HET GOEDE VAAK DAN PAS.....
ALS WIJ HET REEDS VERLOREN HEBBEN!!!
ZO GAAT HET OOK DIKWILS MET ONZE GEZONDHEID!!!
HET IS VOOR IEDER ZO GESTELD
GEZONDHEID IS M E E R WAARD DAN GELD!!!
Vraag voor andere gevallen gratis brochure aan Postbus 9, Utrecht.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depotadres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402—3648.

Reis naar de Antillen

(Vervolg van pag. 9)

deler was bij de jongste verkiezingen op Curaçao 3091 en op Aruba 1747.

Belangrijker dan deze afzwakking der evenredige vertegenwoordiging ten koste van Curaçao is een gezonde decentralisatie, zodat ieder eiland de eigen zaken zoveel mogelijk zelf gaat behandelen.

Maar hier is een andere moeilijkheid. Slechts twee eilanden zijn in staat, de eigen zaken ook zelf te betalen. De andere eilanden ontvangen zware subsidies.

Van elke gulden, die de Bovenwindse eilanden uitgeven, hebben ze zelf een stuiver opgebracht en 95 cent als subsidie ontvangen uit de landskas; d.w.z. indirect uit de beurzen van de belastingbetalers van Curaçao en Aruba.

Overigens hebben de eilandbesturen reeds een omvangrijke taak. Curaçao alleen al geeft jaarlijks 2 miljoen uit voor volksgezondheid, 3 miljoen voor verkeer en vervoer, 7½ miljoen voor onderwijs.

Aruba heeft op een uitgaventotaal van 10 miljoen een post van 1½ miljoen voor de watervoorziening. Het water wordt uit de zee opgepompt en ¼ van dat water stroomt weer naar de zee terug, maar met al het zout. De distillatie heeft plaats in verschillende fasen. Het water komt achtereenvolgens in verschillende ketels onder lage druk, waardoor het bij een lagere temperatuur kookt.

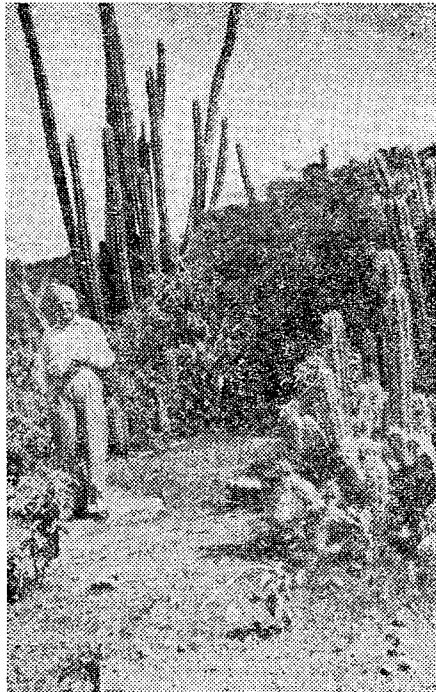
(Bij alle cijfers dient wel betrachting te worden, dat de Antillaanse gulden twee keer zoveel waard is als de Nederlandse!).

Vaart

ER IS EEN DING, dat mij bijzonder getroffen heeft bij mijn bezoek aan de Antillen. De mensen weten vaart achter de dingen te zetten. Een nieuw woning-complex, een heel dorp, een grote school, een hotel van internationale allure, het is allemaal kant en klaar in een tijd, die wij hier onmogelijk achten.

Nu is er natuurlijk geen vorstverlet, maar dat kan het onmogelijk alleen zijn. Is het Amerikaanse invloed? Is het de inspiratie van jonge zelfstandigheid en fier aanvaarde eigen verantwoordelijkheid? In elk geval is het een feit, dat de Antillen niets moeten hebben van methoden, die zo voorzichtig en zo zorgvuldig zijn, dat het héél lang duurt, voor de eerste steen wordt gelegd en bijna nog eens zo lang, voordat de Meiboom in de kap komt...

Ik ben teruggekeerd uit het zonnige land en op Schiphol aangekomen, toen er een siberische wind over het platform woei. Ik heb in Amsterdam voor vele stoplichten gewacht. Ik heb er een krant gekocht en het laatste nieuws gelezen. In Amsterdam is door de raad besloten, twee jaar geleden,

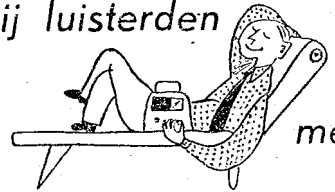
De cactus is de nationale plant op de Antillen.

om een nieuw Lyceum te bouwen. Anderhalf jaar, nadat het besluit was gevallen, begon men warempel al met de bouw. Nu heeft de raad al een brief gekregen, dat het een beetje duurder uitvalt, 50% meer, dan geraamd was. Ik had gedacht: bij ons gaat het véél langzamer, maar daar wordt het ook verschrikkelijk serieus voorbereid... Al

Rijksgedachte leeft

HET IS in vele opzichten een andere wereld dan de onze, de wereld van de Antillen. Maar toch zijn we er thuis. Het Nederlands is er de officiële taal. Het Wilhelmus wordt er met warmte gezongen. Het Oranjehuis is er geliefd en het bezoek van de Koningin en de Prins heeft geleid tot ontroerende vreugde en dankbaarheid. En bij hen, die leiding geven en verantwoordelijkheid dragen, is de volle bereidheid aanwezig om samen met Nederland en Suriname als vrije landen in vrijwillig aanvaarde rijkseenheid verder te gaan.

Wij luisterden

mee

„Conservatief juk”

DE PARTIJ VAN DE ARBEID heeft haar tienjarig bestaan gevierd. „Tien jaar geleden werd de partij opgericht, maar het zat al jaren in de lucht”, zei de heer Voskuil verleden week zaterdag in zijn Socialistisch Commentaar. Dit zat er volgens de heer Voskuil in de lucht: een ontwikkeling bij de C.H.U. en de R.K. Staatspartij, waar men allang probeerde onder het conservatieve juk uit te komen. De arbeider ging zich afvragen, aldus nog steeds de socialistische commentator, wat hij eigenlijk te maken had met die conservatieve oude heren, waarmee hij in dezelfde partij zat.

Het moet voor die progressieve, jonge arbeiders wel een ontgoocheling zijn, dat bij het tienjarig bestaan van de naoorlogse socialistische partij dat „conservatieve juk” voor de meerderheid van ons volk nog altijd een lichte last blijkt te zijn en dat de dragers van dat juk, met inbegrip van de „conservatieve oude heren” nog lang niet uitgeput zijn. De kracht, waarmee zij de principiële strijd tegen het socialisme voeren, is daar een van de bewijzen van. De aanwezigheid van „conservatieve oude heren” blijkt in de confessionele partijen bovendien tot minder spanningen aanleiding te geven dan in de Partij van de Arbeid.

• Feesttroes

DE P. v. d. A. HEEFT in de tien jaren van haar bestaan veel van haar werkprogram kunnen verwezenlijken, zei de heer Voskuil. Minister Lief tinck heeft in de P. v. d. A. ruimte gevonden om Nederland uit de armoede te halen, Drees heeft zijn sociale politiek kunnen voeren, Mansholt heeft de agrarische positie gezond gemaakt, Vos heeft de grondslagen van de P.B.O. gelegd en In 't Veld heeft een aanloop kunnen nemen voor een goed volkshuisvestingsbeleid.

Niemand zal betwisten dat deze ministers hun verdiensten hebben gehad, maar wanneer de grondslagen van de P.B.O. aan de heer Vos worden toegeschreven en prof. Lief tinck alleen de eer krijgt Nederland uit de armoede gehaald te hebben, is een kleine correctie toch wel gewenst. Over de andere loftuigen spreken we dan niet eens.

Wat deze ministers tot stand gebracht hebben, heeft niet de P. v. d. A., maar hebben de Staten-Generaal mogelijk gemaakt. Daarin heeft de P. v. d. A. minder dan een derde van het aantal zetels. Zelfs in de feesttroes mag men dat niet over het hoofd zien.

• Minister en Stichting

DE BREUK in de Stichting van de Arbeid gaf de heer Meyer Sluysen in zijn „Commentaar op het nieuws” de volgende opmerking in de mond: „Minister Zijlstra heeft onlangs met vertegenwoordigers van de werkgevers over de lonen en prijzen gesproken. Niet met vertegenwoordigers van de werknemers. Nu wilden de werknemers in de Stichting niet zover gaan als de werknemers. Zij vonden dat beide standpunten aan de regering voorgelegd moesten worden”.

Deze opmerking wekt de indruk, dat de heer Sluysen de Vara-luisteraars wil suggereren dat minister Zijlstra eenzijdig overleg heeft gepleegd en dat dit heeft bijgedragen aan het ontstaan van de breuk. Dat minister Zijlstra met vertegenwoordigers van de werkgevers heeft gesproken, las de heer Sluysen in het antwoord van de minister op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid mr. Burger. Om geen verkeerde indruk te wekken zou de heer Sluysen er goed aan gedaan hebben uit dit antwoord ook te citeren, dat minister Zijlstra „verscheidene malen, met name in het afgelopen jaar, met de Stichting van de Arbeid van gedachten heeft gewisseld over het algemeen prijs- en loonbeleid”. In januari jl., verklaart de minister zich bereid wanneer de stichting daar prijs op stelt, haar op korte termijn een uiteenzetting te geven van het regeringsstandpunt met betrekking tot het te voeren prijsbeleid. De vraag waarover het gaat is intussen of een minister van econ. zaken niet beter deed tegelijkertijd met ondernemers en werknemers te spreken over het prijsbeleid. Zo'n voorschrift bestaat er echter niet.

AMSTLEVEN levensverzekering

Kent U ons "Nieuwe Schepen" boek al? Te bestellen af 2.75 via onze giro 3390. Doel reddingvlet voor K.N.Z.H.R.M.

Christian Pineau

wil geschillen met de Duitsers oplossen

In Parijs beginnen a.s. maandag belangrijke onderhandelingen over het Saargebied. De Franse en Westduitse ministers van buitenlandse zaken, Christian Pineau en Heinrich von Brentano zullen dan trachten, een uitweg te zoeken uit de impasse, veroorzaakt door het verwerpen van het Saarstatuut op 23 oktober jl.

Het heeft vrij lang geduurd, voordat de Franse en Duitse vertegenwoordigers aan de conferentietafel plaats konden nemen. De oorzaak daarvan was het feit, dat er na het referendum in het Saargebied vervroegde verkiezingen moesten worden gehouden in Frankrijk.

Sinds enkele weken hebben de Fransen nu weer een kabinet en thans is minister Pineau zo ver gevorderd, dat hij met zijn Duitse collega een van de belangrijkste Europese problemen onder de loep kan nemen.

Op de Brusselse conferentie van de K.S.G.-ministers verklaarde Pineau na een informele bespreking met Von Brentano, dat de Frans-Duitse geschillen niet langer het Europese tooneel mogen beheersen, nu de onderhandelingen over het Euratomplan en de oprichting van een gemeenschappelijke markt vorderingen maken.

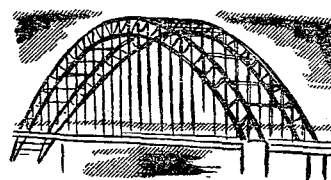
Er wordt zelfs rekening gehouden met de mogelijkheid dat het nieuwe Franse kabinet — wellicht onder de invloed van de „Europeanen” Mollet en Pineau — heeft ingestemd met de politieke terugkeer van de Saar tot Duitsland, nadat met Frankrijk bevredigende economische akkoorden zijn gesloten.

Hoe dan ook, de kansen op een Frans-Duits vergelijk over de Saar schijnen door het optreden van Pineau aan buitenlandse zaken in elk geval niet slechter te zijn geworden. We willen ons ditmaal echter niet verder verdiepen in de ingewikkelde Saarkwestie. Wel willen we aandacht vragen voor de nieuwe Franse minister van buitenlandse zaken, Christian Pineau.

Pineau werd op 14 oktober 1904 te Chaumont-en-Bassigny geboren (in het Departement Haute Marne). Hij studeerde rechten en staatswetenschappen en nam een betrekking aan bij een bankinstelling, waarvan hij niet lang daarna directeur zou worden. De vakbeweging trok hem echter meer en toen hij een belangrijke rol ging spelen in de C.G.T., trad hij af als directeur van de bank.

Na de nederlaag van Frankrijk in 1940 stichtte hij het illegale blad Libération en trad hij tot de verzetsbeweging toe, waarin hij een belangrijke rol zou spelen. Na twee klandestiene reizen naar Londen, en eenmaal uit de handen van de Gestapo ontsnapt te zijn, werd Pineau in mei 1943 opnieuw gearresteerd. Doordat hij over goede valse papieren beschikte, werd hij niet ter dood veroordeeld, maar naar het Duitse concentratiekamp Buchenwald gedeporteerd. Daar bleef hij tot 1945. Hij weet dus wel, wat hij aan de Duitsers heeft.

Toen generaal De Gaulle na de bevrijding een kabinet vormde, werd Pineau minister van voedselvoorziening. In 1946 werd hij als socialistisch afgevaardigde in de Franse Nationale vergadering gekozen en op 22 november 1947 werd hij in het eerste kabinet van de MRP-er Robert Schuman minister van openbare werken en transportwezen.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Verms

WAT VOORAF GING: Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen, om dat hij zich met de loop der dingen in deze tijd niet verenigen kan. Er wordt een brug gebouwd, die zijn woonstreek zal onsluiten, doch daar is de boer fel tegen gekant. Het doet hem verdriet, dat zijn getrouwde zoon Willem echter blij geeft, voorstander te zijn van een vaste oeververbinding. Lijnegangs jongste dochter Roelie is tegen de wil van haar ouders naar de stad gegaan. Nu is zij niet meer welkom in het ouderlijk huis, tenzij ze voorgoed terugkeert. Lijnegangs jongste zoon heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die bij de bouw van de brug betrokken is. Dat kan Lijnegang niet tolereren, evenmin kan hij zich verzoenen met het feit, dat men Willem op de groenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst heeft. Op een avond is een twistgesprek ontstaan over de ingenieursdochter. De jonge Melchior is kwaad het huis uitgelopen en ontdekt dan in de directiekeet voor de bruggebouw een begin van brand. Hij tracht het vuur te blussen en wordt dan door een nachtwaker ontdekt.

Daardoor was De Ruige ontslagen, men kon hem als nachtwaker beslist niet vertrouwen en hij had met opzet de ogen gesloten voor het feit, dat men heimelijk sabotage pleegde. Zoiets zou hij Wijdenes, nooit doen. Hij was aangesteld op een behoorlijk weeggeld en men mocht nu van hem verwachten, dat hij goed zijn plicht zou doen. Hij zou niemand ontzien, men zou tevreden over hem kunnen zijn.

„Hoor es, Lijnegang, al was je wethouder of burgemeester of weet ik wat nog meer, ik zou je niet sparen, vriendje. Ik heb je getrappeerd en ik ben niet om te praten: Ik breng je aan en je gaat om zo te zeggen voor de bijl. Recht is recht en ze zullen weten, dat ik mijn plicht doe.”

De jonge Melchior had ineens geen lust meer, zich tegenover de nachtwaker te rechtvaardigen.

„Jij begrijpt er niets van, Wijdenes”, zei hij alleen nog. Eigenlijk sprak hij dit meer tot zichzelf dan tot de nachtwaker. De jonge Melchior keerde zich om en liep bedaard weg, de duisternis in.

„Je zal er meer van horen”, zei Wijdenes hem dreigend na. De jonge Melchior antwoordde er niet op. Kalm wandelde hij door de nachtelijke stilte naar huis terug.

— Vader en moeder en Aaltje zullen nu al wel naar bed zijn, overlegde hij. — Zoveel te beter..... ik wil niet opnieuw ruzie.

De twist van deze avond vond hij niet zo belangrijk meer. Hij dacht aan Paula Santemeijer en toen kwam er een goeddoende tevredenheid in zijn binnenste. Aaltje had gezegd, dat Paula niet deugde..... Zij had gezegd, dat de ingenieursdochter niet deugen, kon, omdat zij uit de stad kwam. En vader had kwaad gezegd, dat die meid van de ingenieur een stadse nuf was..... maar hij, de jonge Melchior, wist wel beter! Wat deerden hem eigenlijk al die hatelijke opmerkingen van zijn zuster? Aaltje was nu eenmaal een beetje zuur uitgevallen, dat kwam zeker omdat zij geen vrijer kon krijgen..... En vader, vader begréep deze tijd niet, vader leefde nog in 't verleden en kon van die voorbijgane tijd geen afscheid nemen. Neen, die nare opmerkingen, die zij over Paula gemaakt hadden, liet hem feitelijk koud. Als hij maar beter wist — en hij wist inderdaad beter! — dan moest dat voldoende voor hem zijn.

Wonderlijk, — na alle sombere en opwindende gebeurtenissen, die deze avond plaatsgegrepen hadden, kon hij nu wel fluiten van blijdschap.....

Ineens dacht de jonge Melchior weer aan de twee gestalten, die hij bij de keet had aangetroffen en die de vlucht genomen hadden zodra hij daar verschenen was. In zijn verbeelding zag hij die twee opnieuw weglopen, de beschermende duisternis in. En nu, op dit ogenblik, meende hij, dat de oudste van de twee, degene die houderig en met stroeve bewegingen weggevoerd was, kende. Ja, het stond vast, dat hij wist, wie deze persoon was.

Zijn feestelijke gedachten, die hem bijna tot fluiten gebracht hadden, waren plotseling verdwenen.

— Ik wou, dat ik hem maar niet herkend had, ik wou dat ik niet wist wie het was die de vlucht nam, dacht hij.

Somber en zonder gerucht te veroorzaken, ging hij de achterdeur van de Lindenburg binnen. Er brandde nergens licht en het was dus zoals hij gedacht en gehoopt had: Vader, moeder en Aaltje waren reeds naar bed gegaan. Gelukkig, nu hoefde hij hen niet te ontmoeten.....

Op de tast zocht hij de trap; dat kostte hem niet veel moeite, want het eigen ouderlijk huis bergt geen geheimen en schenkt geen verrassingen. Juist toen de jonge Melchior een voet op de onderste trede van de trap zette om naar boven en naar zijn kamertje te gaan, ging de deur van de opkamer open. Hij hoorde aan de voorzichtigheid, waarmee de deur geopend werd, dat het zijn moeder was.

„Melchior, wees niet kwaad meer. Ben je echt niet kwaad meer, jongen?” vroeg zij fluisterend.

„Ga maar rustig slapen, moeder.”

„Zal je er morgen niet opnieuw over beginnen? Zal je de vrede in huis bewaren?”

„Ze zullen er van mij geen woord meer over horen”, beloofde hij grif. „Welterusten moeder. Maak je maar niet ongerust, hoor”.

Ook na 1850 — toen de socialistische belangen, niet meer aan de vorming van kabinetten deel te nemen — bleef Pineau in het politieke leven van Frankrijk een rol van betekenis spelen.

Na het aftreden van het tweede kabinet van René Pleven in januari 1952, belastte president Auriol zijn partijgenoot Pineau met de vorming van een kabinet. Maar Pineau wees deze opdracht (wellicht in overleg met zijn partijgenoten) van de hand.

Vorig jaar, in het midden van februari, deed president René Coty een beroep

op Pineau. De Franse Nationale vergadering had Mendès France naar huis gestuurd en Pinay en Pflimlin waren er niet in geslaagd, een nieuwe ploeg samen te stellen, die de goedkeuring van het parlement kon wegdragen.

Pineau slaagde er evenwel niet in, het vertrouwen van de Nationale vergadering te krijgen. Hij werd weggestemd met 312 tegen 268 stemmen. Wellicht omdat zijn kabinet in feite een kabinet-Mendès France zou zijn geweest, zonder Mendès France.

Voorzichtig beklom hij de trap. Op zijn kamertje gekomen, nam hij niet de moeite, het licht aan te draaien. In het donker kleedde hij zich uit en een half uur later sloep hij reeds, een droomloze, regelmatige slaap.

De volgende morgen maakte zijn vader hem wakker. Meestal werd hij door moeder uit de veren geroepen. Toen de jonge Melchior door de donkere stem van zijn vader gewekt werd, was het eerste dat hij dacht: — Vader is naar boven gekomen omdat hij brandend nieuwsgierig is of ik thuisgekomen ben.

„Ja, ik kom er uit”, riep de jonge Melchior, opeens klaarwakker.

„'t Is tijd om te gaan melken”, klonk de stem van zijn vader. De jonge Melchior meende iets van vreugde in de stemklank op te merken. — Natuurlijk, vader is blij, dat ik teruggekeerd ben, overlegde hij. — Misschien was 't doodsbenuwd, dat ik net als Roelie voorgoed vertrokken was.....

Hij sprong uit bed en hij wist natuurlijk niet, dat zijn vader de hele nacht geen oog dichtgedaan had. Hij wist evenmin, dat zijn vader hem had horen thuiskomen en dat hij, hoewel hij zich slapende gehouden had, zijn vrouw uit bed had horen gaan om een kort, gefluisterd gesprek met de jongen te voeren.

De jonge Melchior zat juist onder zijn laatste koe, toen Lauwers, de politiemann, op de Lindenburg kwam.

„Het spijt me, maar je zult even met mij mee moeten gaan naar 't gemeentehuis, kerel” zei Lauwers vriendelijk tot de jonge Melchior. „'t Is de burgemeester om een paar inlichtingen te doen.”

De jonge Melchior scheen niet in het minst ontsteld te zijn over de komst van de veldwachter.

„'k Zal eerst mijn koe willen uitmelken”, zei hij kalm.

„Natuurlijk, ga rustig je gang.”

Maar de oude Lijnegang, die op korte afstand van zijn zoon zat te melken en de woorden van Lauwers opgevangen had, liet zijn koe in de steek en kwam op de politiemann toelopen.

„Heb je mijn jongen alweer nodig?” vroeg hij ongerust. „Is die zaak van dat vechtpartijtje op die zaterdagavond nog altijd niet uit de wereld geholpen?”

Lauwers gaf geen regelrecht antwoord op deze vraag. Bedaard en overredend zei hij:

„Maak je niet ongerust, Lijnegang. 't Is ons alleen om enkele inlichtingen te doen. 'k Verwacht, dat je zoon die wel zal willen geven.”

„Maar die kan hij hier dan wel geven. Dwaasheid van jullie, om hem op het gemeentehuis te roepen!”

„'t Spijt me, maar de burgemeester wil het nu eenmaal zo. Ik heb mij aan zijn opdrachten te houden.”

„Als ik klaar ben met melken, ga ik wel met u mee,” riep de jonge Melchior.

Lauwers knikte en zei nog ten overvloede: „Ik wacht wel, het is nog vroeg in de morgen.”

De oude Lijnegang was echter opeens één brok onrust geworden. De boer vroeg zich af, of zijn jongen, die gisteravond met een kwaai kop het huis uitgelopen was, iets misdaan zou hebben. Lijnegang liep achter de koeien langs naar zijn zoon. Hij bukte zich en vroeg fluisterend aan de jonge Melchior:

„Heb je een stomme uitgehaald? Ben je vergeten, dat je een Lijnegang bent?”

„Maak je maar geen zorgen, vader.” De jonge Melchior zei dit zo luchtig mogelijk, ofschoon de laatste vraag van zijn vader hem ergerde.

„Lauwers komt niet zo vroeg hier als er niets aan de hand is....”

„Ik had wel graag, dat je nu eerst die koe uitmelkt en dan even met mij meegaat,” klonk luid de stem van Lauwers er tussen. Klaarblijkelijk was de veldwachter weinig ingenomen met het fluijstergesprek tussen vader en zoon. De jonge Melchior trachtte evenwel de politiemann gerust te stellen, door luid tot zijn vader te zeggen:

„Ga nu maar verder met melken, vader! Ik zeg toch immers, dat er niets aan de hand is met mij!”

Toen de jonge Melchior de koe gemolken en de melkemmer leeggegoten had in de blinkende bus, wilde hij zich gaan verkleeden, doch Lauwers stond er op, dat hij nu direct zou meegaan. Verkleeden was overbodig, 't was immers maar om enkele inlichtingen te geven....

De jonge Melchior hield zich een beetje onnozel. Eigenlijk had hij wel plezier in het geval. Hij begreep best, wat Lauwers van hem wilde. Het misverstand, dat door nachtwaker Wijdenes in de wereld gebracht was, had de burgemeester en Lauwers op het denkbeeld gebracht, hem een verhoor af te nemen over het brandje in de directiekeet. Terwijl hij met Lauwers meefietste naar het gemeentehuis, dacht hij: — Wijdenes zal straks raar staan te kijken. Als ik de hele zaak vertel, zal hij bemerken, dat hij zich deerlijk in mij vergist heeft....

't Liep echter anders af. De burgemeester en de veldwachter bleken de mening van de nachtwaker, die zeer positief geweest was in zijn verklaringen, te delen.

Rustig begon de jonge Melchior te vertellen, hoe hij de brand, althans een begin van een brandje, ontdekt had en hoe hij toen gehandeld had om het vuur te doven. „Wijdenes en ik hebben ten slotte samen het brandje weten te blussen. Gelukkig, dat Wijdenes kwam, anders zou ik het waarschijnlijk niet onder de knie gekregen hebben. Ik wist niet, dat er een waterkraan in de keet was, ziet u. Toen Wijdenes met water begon te werken, was de zaak gauw voor elkaar.”

(wordt vervolgd)

Een week later vormde Faure, de rivaal van Mendès France, een kabinet, dat tot enkele weken geleden aan het bewind wist te blijven.

Of Pineau veel gelegenheid zal krijgen, zijn plannen ten aanzien van de eenwording van Europa uit te voeren, moet worden afgewacht, nu het kabinet waarvan hij deel uitmaakt in de Nationale vergadering niet op een stabiele meerderheid kan rekenen.

Tijd om zich te wijden aan zijn liefhebberij — het schrijven van sprookjes — zal Pineau evenwel voorlopig niet hebben....

Alle krachten worden gemobiliseerd

- Enkele provinciale studieconferenties
- De verkiezingsactie gaat lopen
- Hoe staat het met de financiële bijdragen?

DE ARJOS en de verkiezingen

Het gonst van activiteit in de Arjos.

De provinciale verbanden zijn hard bezig met de voorbereiding van de verkiezingsactie. Daarnaast wordt echter de scholing en de studie niet vergeten.

Zuidholland hield een geslaagde studieconferentie, waar als spreker optrad Prof. Dr. J. J. de Jong. De verkiezingsproblematiek vormde het onderwerp van bespreking.

Ook Groningen had zijn studieconferentie. Hier sprak E. van Ruller. Vooraf waren aan de deelnemers stellingen rondgestuurd, hetgeen aan het gehalte van de besprekingen zeer ten goede kwam. Voorts was er een forum, hetwelk goed in de smaak viel.

De stad Utrecht tenslotte organiseert begin maart een conferentie ter behandeling van de hedendaagse sociaal-economische problematiek. Sprekers zijn Drs. W. Albeda en Drs. J. G. Knol. De deelneming staat ook voor ruimere kring open.

* * *

De verkiezingen gaan al meer onze aandacht vragen.

Het hoofdbestuur is hard bezig met de voorbereiding van de door de Arjos te ondernemen acties. Van de voorzitter maar vooral van de secretaresse wordt nu veel werk gevraagd, omdat de Arjos nog steeds niet de beschikking over een nieuwe administrateur heeft.

In de hoofdbestuurvergadering van 11 februari j.l. is uitvoerig over de verkiezingsactie van gedachten gewisseld.

* * *

De provinciale verbanden zijn volledig op de hoogte.

Een belangrijk deel van het werk moet door deze verbanden worden verricht.

Veel voorbereidend werk is al gedaan.

Er moet echter nog heel wat geschieden. Wij rekenen er op, dat dit overal met spoed en met energie zal worden aangepakt.

* * *

De clubs zullen binnenkort een circulaire van het hoofdbestuur ontvangen, waarin nog een aantal nadere mededelingen over de verkiezingsactie zullen worden gedaan.

Het belooft iets goeds te worden. Overal uit het land bereikten ons naar aanleiding van de eerste mededelingen enthousiaste reacties.

Deze actie kan een volledig succes worden... mits iedereen er de schouders onder zet.

Voor de clubs betekent dit dat twee zaken nu onverwijld krachtig moeten worden aangepakt.

* * *

Ten eerste het bijeenbrengen van een bijdrage van gemiddeld f 2,50 per lid. Dit bedrag moet aan de provinciale verbanden worden beschikbaar gesteld om de verkiezingsactie te financieren.

Hoe staat het daar nu mede? De tijd is nog maar kort en we dienen over geldmiddelen te beschikken. Daarom hopen wij, dat elke club nu spoedig het bijeenbrachte bedrag kan afdragen.

In de tweede plaats is er het verzamelen van adressenmateriaal.

Dit moet niet worden uitgesteld. Er zit veel werk aan vast om dit op grondige wijze te doen en willen we er profijt van hebben, dan dienen we langzamerhand de adressen beschikbaar te komen.

Daarom dient ook hieraan ernstige aandacht te worden geschonken.

Tenslotte nog dit. Alle clubs hebben dezer dagen de bekende gele invulkaart ontvangen, waarop de adressen van voorzitter, secretaris, penningmeester en algemeen adjunct moeten worden vermeld.

Wij doen een beroep op de clubs deze kaarten zo spoedig mogelijk ingevuld terug te zenden.

Jeugd in actie

De zaak is namelijk, dat er in de komende periode regelmatig publicaties over de verkiezingsactie zullen worden verstuurd aan alle Arjos-bestuursleden. Het is derhalve duidelijk, dat we de beschikking over de juiste adressen moeten hebben.

Mogen wij er op rekenen, dat dit nu onverwijld in orde komt?

* * *

Mr. M. W. Dirksen is afgetreden als voorzitter van de buitenlandse werkgroep. Hij heeft als zodanig belangrijk werk verricht.

Het is geen gemakkelijke materie,

welke in deze werkgroep wordt behandeld. Men moet er in groeien.

Voor het voorzitterschap moet een man gekozen worden, die volledig met de zaken vertrouwd is.

Het is duidelijk, dat Sj. Jonker, die tot nu toe de secretaris was, hiervoor de aangewezen figuur is.

Het hoofdbestuur heeft hem dan ook met algemene stemmen tot voorzitter van deze werkgroep benoemd.

* * *

De felle kou, de sneeuw en de gladheid zijn niet in staat een verlamdende invloed op de Arjos-activiteiten uit te oefenen.

Dit is wel duidelijk gebleken tijdens de op zaterdag 11 februari j.l. gehouden jaarvergadering van het provinciaal verband Drente.

Tijdens de jaarvergadering des middags waren maar eventjes 500 jongeren in de zaal „Royal“ te Hoogeveen aanwezig om te luisteren naar prof. dr. I. A. Diepenhorst, die sprak over „Wat brengt de maatschappij van morgen“ en de heer J. W. Ooms, die op de hem eigen wijze sprak over „Wij zoeken het geluk“.

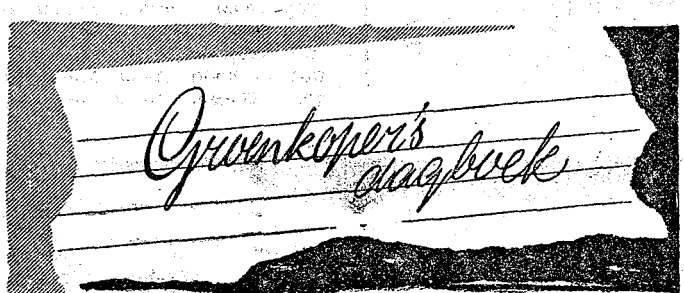
De Drentse vergaderingen zijn altijd pitting en fris. Want naast deze sprekers waren er nog aanwezig een muziekkorps

6
FEBR.

't Was te koud om een brief te schrijven aan mijn vriend Bulthuis en daarom heb ik het geld, dat ik voor een zonnebril bestemd had, maar opgemaakt aan een telefoongesprek met Groningen. Daar zou namelijk Poujade „gesproken hebben“, die Franse belastingontduiker. Bulthuis heeft me uit de droom geholpen. Hij weet, dat ik er altijd fiscaal afkom. Het was Poujade niet, die daar op die koude middag in de schaduw van de Martinitor'n stond. Het was een student, „een jongen, die het nog leren moet“, vertelde Bulthuis. „Dan was het toch Poujade“, zei ik. „Hai was 't nait“, hield Bulthuis vol, „'t waz'n móp“. Van wie? vroeg ik luid door de telefoon, want het leek wel, of de kabels bevroren waren. „Van het studentencorps“, vertelde Bulthuis, „met die vreemde naam“. „Vindt die kat en Poujade“ of zo iets. En toen vroeg Bulthuis of het koud was in het zuiden. „Diepvries“ zei ik, want als je telefoneert moet je kort wezen. „Hoe diep?“ wilde Bulthuis weten, maar toen heb ik maar opgehangen, want ik had al twee zonnebrillen versproken. Later hoorde ik, dat de echte Poujade niet eens in ons land mag komen om te spreken. De Nederlandse Conservatieve Partij had namelijk plannen in die richting. Poujade is te progressief, net als de belasting, dacht ik. Ik begrijp dus die N.C.P. niet, maar dat zal wel aan mij liggen. Toch moeten die mensen oppassen. Want ze hebben nu nog een waarschuwing gehad. Straks krijgen ze een aanmaning en dan een dwangbevel, wat weet ik dat goed, overpeins ik, terwijl ik dat schrijf.

7
FEBR.

Kortenhoeft krijgt misschien een smid, maar Nijkerkerveen heeft al een slager. Hij heeft tenminste gesolliciteerd bij „Plaatselijk Beleg“. Want zo makkelijk gaat dat maar niet, om slager te mogen zijn. Met steun van de gemeente gaat hij nu beginnen. Ik heb er de gemeentewet eens op nageslagen, maar de zaak bleef me onduidelijk. Thorbecke is ze-

ker vegetariër geweest, dat hij niets heeft bepaald ten opzichte van slagerloze gemeenten. In ieder geval, in de nazomer kan ik weer biefstuk eten in Nijkerkerveen. En karbonade met been. Ik had er lang eens heen moeten, maar leven zonder slager is ook niets. De nieuwe slager komt uit Delft. De secretaris van de Kiesvereniging kan daarmede rekening houden. Maar eens informeren welke slager er uit Delft is gegaan om te gaan beenhouden in Nijkerkerveen.

8
FEBR.

Mijn vrouw keek verwonderd, toen zij door de radio (algemeen programma) hoorde, dat de ambassadeur van Zuid-Afrika aan Prinses Beatrix een gouden poederdoos en een gouden lippenstifthouder had cadeau gedaan, nog wel in het bijzijn van de pauselijke internuntius en uit naam van alle in den Haag geaccrediteerde diplomaten.

„Met een foto op de voorpagina van je lijfblad“, voegde zij er aan toe. alsof ik soms geld gestuurd had voor het geschenk. Eigenlijk was ik blij met de opmerking. Maar ik zei er niet veel van. Per slot van rekening heb ik mij niet te mengen in diplomatieke aangelegenheden, ook al is de achttienjarige leeftijd van de prinses in het geding.

„Ik begrijp het niet“, hoorde ik, „waarom moet dat nu allemaal van goud wezen?“ „Bovendien“, zei mijn vrouw, „vindt je dat nu een nationaal geschenk?“ Nu is ze beter op weg dacht ik. „Het is ook een internationaal geschenk“, merkte ik op en geef me nu maar 's een kopje koffie. „Jullie mannen zijn allemaal eender“, zei ze toen.

9
FEBR.

Nee, als ik het toch over mijn lijfblad heb. Ik las van een kater met een kop van drie kolom. Een kop in de krant dan. Wat een eer dacht ik. Hoevele voormannen snakken er naar in deze moeilijke politieke tijden in de krant te komen, met een kop over drie kolom (in de krant dan). Maar zij hebben geen schijn van kans. Alleen als zij weggaan. Nu ging die kater ook wel weg, naar Amerika, maar dan krijg je nog zo'n kop niet. Zelfs mijnheer Bruins Slot, kreeg zo'n kop in de krant niet, toen hij naar Israëel vertrok. „Het beest heeft vermoedelijk niet beseft“, las ik op de voorpagina in mijn lijfblad, dat het zo'n bijzondere passagier was. Nu dat zal het beest dan nu wel weten. De verslaggever heeft ook nog met de kater gesproken. „Op onze vraag“ las ik tenminste. En wat zei de kater?“ Een nietszeggend (onvervalst Nederlands) miauw“.

Gesterkt ben ik deze dag weer verder aan de arbeid gegaan. Gelukkig dat onze voormannen geen miauw zeggen, overpeinsde ik. En dat zij altijd iets te zeggen hebben. Maar daarom krijgen zij ook geen kop (in de krant) van drie kolom.

10
FEBR.

Ik heb zo'n idee, dat burgemeester Boot van Hilversum een beetje in zijn (figuurlijke) maag zit met een net jubileumgeschenk, dat de Wereldroep cadeau kreeg en dat nu een plaats moet hebben voor het huis van die Wereldroep. Ik heb een plaatje van dat geschenk gezien. Het stelt wel erg abstract een „spatio-dynamische figuur“ voor. De Hil-

versumse schoonheidscommissie is er niet uitgekomen. Uit het plaatsingsprobleem niet. En B. en W. zijn geen voorstanders, maar ook geen tegenstanders van het zes meter hoge abstracte monument. Wat het voorstelt? Spatiodynamiek! Ik ben benieuwd wat er gaat gebeuren. Misschien vraagt burgemeester Boot vandaag wel: „Hoe is de stand spatio-dynamieke?“

11
FEBR.

In de badkamer heb ik een bordje gehangen, (zo koud is het daar) „verboden bloemen te plukken.“ En dat is het enige, wat ik vandaag van het water zeg. Ik kan niet tegen de kou. Wel tegen de hitte. Het kan mij nooit te vurig toegaan. Ideeën moeten branden; voor de politieke zaak moet heilig vuur zijn. We moeten voor iets warm lopen. Wij moeten politieke schotels uit de oven kunnen halen. Maar aan tintelen heb ik een hekel. Ik ben toch naar de kiesvereniging gegaan gisteren, maar vraag niet hoe. Ik oen er heen gegleden. De spreker van de avond begon met een inleiding waarin voorkwam: „lieten onze vrienden ons in de kou staan“. Iets verder zei hij: „dan begeven wij ons op glad ijs“. Weer iets veraer: „ook onze wintercampagne moet de toets der kritiek kunnen doorstaan“. Ik dacht: straks gaat hij de overwintering op Nova Zembla van mijn lievelingsdichter Tollens nog voordragen, maar zover kwam het gelukkig niet. Maar laat hij nu midden in zijn speech inplaats van „vrouwenkiesrecht“ „kouwvriesrecht“ zeggen. We hebben ons even warm gelachen. „Hij lijkt Boeman Gorgesius wel“, zei een oude strijdmakker naast mij, „die deed dat ook wel eens. En Henk Snoekemans heb ik het ook horen zeggen in de Kamer.“

Ja, dat zijn nog eens herinneringen. Ik mag daar altijd graag naar luisteren. Maar niet in de kou. Mijn grootvader vroeg mij vaak, „wat doe je in de kou?“ Ik niets. Dan maar liever de armen zeewaarts.

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Het onderwijs

In dit nummer wordt aan de onderwijsvragen ruime aandacht geschonken.

Wij gaan de verkiezingen in met de volgende in paragraaf 3 van het program van actie neergelegde wensen:

De Anti-revolutionaire Partij is van mening, dat in verband met de toekomst van onze kinderen en met het oog op de behoeften der maatschappij — men denke hierbij niet in de laatste plaats aan de vraagstukken waarvoor de industrialisatie ons plaatst — de scholing en de vorming der jeugd verbreed en verdiept moet worden. Daarom zal de mogelijkheid tot deelneming aan de verschillende takken van het onderwijs bevorderd en uitgebreid dienen te worden door het toekennen van beurzen en studietoelagen.

De noodzakelijke uitbreiding en de opleiding van het docentenkorps vraagt voortdurende zorg.

Daarom zal ook aandacht geschonken moeten worden aan een verlenging van de leerplicht, terwijl de verbetering van het onderwijs tevens gediend wordt door een geleidelijke verlaging van de leerlinienschalen.

Bij dit alles dient voorop te staan, dat de vrijheid van onderwijs en de financiële gelijkstelling van het bijzonder en het openbaar lager onderwijs ten opzichte van de publieke kassen, strikt gehandhaafd blijven, zowel bij de te treffen maatregelen als bij het bestuursbeleid.

Daarnaast dient met kracht te worden gestreefd naar financiële gelijkstelling van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, het nijverheidsonderwijs, het buitengewoon lager onderwijs en het lager- en middelbaar land- en tuinbouwonderwijs, ten aanzien van de schoolstichting.

Voor het nijverheidsonderwijs en het buitengewoon lager onderwijs is een herziening van de wettelijke regeling dringend noodzakelijk, waarbij volgens objectieve, in de wet vastgesteld normen en overeenkomstig het beginsel der financiële gelijkstelling de subsidieaandelen worden vastgesteld en de schoolstichting wordt mogelijk gemaakt.

Noodzakelijk is evenzeer, dat op korte termijn een wettelijke regeling van de schoolartsdienst tot stand komt, waardoor het de schoolbesturen mogelijk gemaakt wordt door samenwerking zelf in deze dienst te voorzien.

Het moet mogelijk zijn de brokken te lijmen!

MET SPANNING ziet Nederland uit naar de ontknoping van de strijd om de lonen, die thans wordt gevoerd. De gehele politiek van stabilisatie van lonen en prijzen, die het kabinet vorig jaar januari met zoveel succes inzette, staat op het spel. Gedurende 1955 en in het bijzonder de laatste maanden van dat jaar werden hierover in de kring van de werknemers- en werkgeversorganisaties en ook tussen kabinet en parlement ernstige debatten gevoerd en ook wel opgewonden betogen gehouden. Tijdens de behandeling van de begroting van sociale zaken in december werd bekend, dat het kabinet de principiële beslissing had genomen, de loonpolitiek te wijzigen. Het systeem van algemene loonronden werd losgelaten en de vrijere loonpolitiek werd ingevoerd.

Inmiddels werd door de Sociale Economische Raad op volle toeren gewerkt aan de samenstelling van het door de Regering gevraagde advies over de vraag of er in de Nederlandse economie ruimte was voor een verbetering van de arbeidslonen, waarbij dan tevens rekening zou moeten worden gehouden met de invoering van de ouderdomsvoorziening en van de verhoging van de huren met 25 % op 1 januari 1957. Aan de Stichting van de Arbeid werd na het besluit van het kabinet om tot de bedrijfstaksgewijze loonvorming over te gaan, gevraagd haar advies uit te brengen over de spelregels, die bij deze nieuwere loonvorming zouden moeten worden gehanteerd. Minister Suurhoff liet in de Tweede Kamer doorschemeren, dat hij niet geloofde, dat op korte termijn een wetsontwerp gereed zou kunnen komen, waarin aan deze spelregels een wettelijke basis zou kunnen worden gegeven.

Vrijere loonpolitiek betekent namelijk geen terugkeer tot de vooroorlogse vrijheid op het gebied van de loonvorming. De geleide loonpolitiek zou ook bij de invoering van de vrijere loonpolitiek worden voortgezet. De regering behoudt zich het recht voor, mede met het oog op de kwetsbaarheid van de Nederlandse economie tegenover de concurrentie van het buitenland en mede ter beveiliging van de sociale positie van de werknemers, bij deze bedrijfstaksgewijze loonvorming de coördinatie-normen van bovenaf te regelen en te leiden. Coördinatie betekent in dit verband, dat de overheid te ver uitschieterende loonsverhogingen in bepaalde zeer rendabele bedrijfstakken afkapt en te zeer achterblijvende lonen in andere minder goed meekomende bedrijfstakken optrekt.

Alle partijen in de Kamer waren het met het kabinet eens dat in de naoorlogse tijd de geleide loonpolitiek gehandhaafd moet blijven. De Sociaal-Economische Raad en Stichting van de Arbeid gingen dan ook bij de opstelling van hun adviezen van deze stelling uit.

Brokken

Inmiddels is het advies van de S.E.R. over de vaststelling van een eventuele achterstand van de arbeiderslonen vergeleken met de stijging van het nationaal inkomen verschenen. Dóch een paar dagen voordat het kabinet dit advies ter publicatie vrij gaf, spatte de samenwerking tussen werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid — het bastion van de sociale rust in Nederland van na de oorlog — op dit S.E.R.-verhaal uit elkaar.

De ene partij beschuldigt uiteraard de andere ervan de oorzaak van deze botsing te zijn. Het kabinet moest zich nog beraden over de inhoud van het S.E.R.-advies of de zaak was al mis en thans mag het de brokken weer lijmen. Donderdag j.l. hebben de ministers Suurhoff, Zijlstra en De Bruyn beide partijen uit de „niet functionerende“ Stichting van de Arbeid voor een gesprek uitgenodigd. Uiteraard wordt ge-

ben kunnen ontdekken. Dit werkstuk vertoont alle sporen van overhaasting.

De wetenschappelijke waarde van zo'n sociaal en economisch advies wordt daardoor niet groter. De statistiek wordt op deze wijze „l'art de grouper les chiffres“, de kunst van het groeperen van cijfers.

Punten van overeenstemming

Het zal de regering niet moeilijk gevallen zijn te constateren, dat er in het S.E.R.-advies naast punten van verschil ook punten van overeenstemming bestaan. Hetzelfde kan gezegd worden van de voorstellen van werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid.

Het S.E.R.-rapport blijkt een grote mate van eenstemmigheid te bevatten over het toekennen van een uitkering ineens om de achterstand voor de arbeidslonen over 1955 in te halen. Werkgevers en werknemers blijken in de stichting van de Arbeid tot dezelfde conclusie te zijn gekomen. Alleen willen de werkgevers niet meer geven dan 2% en menen de werknemers recht te hebben op een uitkering ineens van 4%. Minister Suurhoff mag naar het schijnt niet zoveel voelen voor een uitkering ineens en schijnt meer te tenderen naar de opvatting van het N.V.V., dat een algemene loonronde voorstaat, maar deze opvatting zal moeilijk kunnen zegevieren, omdat zij die van een minderheid is.

Ook bestaat er tussen werkgevers, werknemers en kabinet de principiële bereidheid mee te werken aan differentiatie in de loonvorming. De werkgevers blijken voor de bedrijfstaksgewijze loonvorming een marge van 2% acceptabel te vinden, de werknemers vinden het niet verstandig een marge te noemen, omdat dit de magnetische werking in de richting van een algemene loonronde veroorzaakt. Hoe zij de taak van de vrijere loonvorming dan wel willen regelen is niet duidelijk. Hiervoor zullen de spelregels gevonden moeten worden.

Moelijker ligt het bij de grote punten van verschil. Met name over de vraag of de richtlijnen niet verhoogd kunnen worden lopen de standpunten ver uiteen. Leest men het S.E.R.-advies, dan is hiervan de algemene teneur, dat er voor verhoging van de richtlijnen onvoldoende ruimte is in 1956 en zeker zal zijn in 1957. Maar de analyses die de Sociaal Economische Raad heeft gemaakt over de verhouding tussen de loonsom per hoofd van de beroepsbevolking en het nationaal inkomen per hoofd, vertonen een zeer verschillende wetenschappelijke benadering.

Allemaal vragen waarover de S.E.R. onvoldoende tijd heeft gehad om tot een conclusie te komen. Zou het niet juist zijn wanneer de S.E.R. deze zaken nog eens in rustiger sfeer bekeek en dat men de vraag of men al dan niet tot verhoging van de richtlijnen zal overgaan, voorlopig liet rusten? Per slot van rekening kan de zaak ook nog worden recht getrokken met een uitkering ineens eind 1956. Overhaasting kan schadelijk zijn met het oog op de noodzakelijke stabilisatie van de prijzen. Zeker is het onverstandig zolang nog grote sociale voorzieningen, zoals de huurverhoging van 25% en de invoering van de ouderdomsvoorziening per 1 jan. 1957, tot stand moeten worden gebracht.

* Bij het ter perse gaan van dit nummer werd bekend dat de Stichting van de Arbeid inderdaad deze week de afgebroken onderhandelingen zal hervatten.

MINISTER SUURHOFF
... brokken lijmen ...

probeerde de Stichting van de Arbeid weer nieuw leven in te blazen.

Het gerucht doet de ronde dat van werkgeverszijde een toenaderingsactie is ingezet, waarbij men de werknemers-vertegenwoordigers gunstiger tracht te stemmen door hen erop te wijzen, dat het conflict in de Stichting werd veroorzaakt door een aantal vervelende misverstanden. De werknemers zouden uit de opvatting van de werkgevers, dat de voorstellen van beide partijen dusdanig uiteenliepen, dat het raadzaam zou zijn eerst de mening van het kabinet te vragen, alvorens tot definitieve negatieve besluiten te komen, te voorbarig de conclusie hebben getrokken, dat de werkgevers niet bereid waren in de Stichting te onderhandelen en dat dus de Stichting opgehouden had te functioneren. Deze bereidheid zou bij de werkgevers achteraf nog wel bestaan. Hoe het precies in de stichtingsvergadering gelopen is, werd niet bekend. Wij hopen echter dat beide partijen alsnog elkaar zullen vinden.

Daarbij is het van belang dat de Stichting op haar laatste vergadering niet meer de gelegenheid heeft gehad om een beslissing te nemen over het spelregel-advies, dat door de experts van de werkgevers- en werknemersorganisaties was opgesteld. Heeft dit advies de regering inmiddels toch bereikt? Wij nemen aan, dat zulks het geval is. In ieder geval zal zij informeel op de hoogte zijn gesteld. Het lijkt dus waarschijnlijk, dat de ministers Zijlstra, Suurhoff en de Bruyn in hun gesprek met de partijen, dat donderdag plaats vond, zowel hun voorlopig oordeel over het „ruimte-advies“ van de S.E.R. als over het spelregels-advies van de Stichting van de Arbeid hebben kunnen geven.

Het kabinet heeft over beide vraagstukken in zijn vergadering van maandag j.l. uitvoerig vergaderd. Het lijkt ons waarschijnlijk, dat ook de ministers wel-nig houvast aan het S.E.R.-advies heb-

Kiesverenigingen: nu aan het

WERK

- De kiesverenigingen gaan nu stemmen
- De tekst van het Program van Actie is gereed
- De organisatiecommissie heeft het druk
- De verkiezingen moeten nu worden voorbereid

HET ADVIES en de groslijst zijn precies op tijd, volgens het schema op zaterdag 18 februari j.l. aan de kiesverenigingen toegezonden. Daarbij zijn gevoegd een stembiljet en een gewaarmerkte enveloppe. De kiesverenigingen komen nu in deze weken in vergadering bijeen om te stemmen.

De uitslag van de stemming moet vóór 8 maart a.s. aan het bureau van het Centraal Comité worden medegedeeld. Laat men er du. goed aan denken, dat het toegezonden stembiljet en de enveloppe worden gebruikt.

Op het stembiljet staat immers het aantal stemmer aangegeven, dat iedere kiesvereniging heeft. Een brief is dus ongeldig. De naam van de kiesvereniging wordt in ieder geval op het stembiljet niet vermeld, want de stemming is geheim. Hoe eerder de stembiljetten binnen komen, hoe vlugger de afwerking kan geschieden.

Het nieuwe statuut bepaalt dat iedere kiesvereniging uitbrengt een stel en voor iedere vijftig leden een stem meer. Voor de berekening van het aantal stemmen dient als basis het aantal leden van een kiesvereniging, waarvoor in 1955 contributie is betaald. Dus niet het huidige ledenaantal.

Sprekersconferentie geslaagd

DE SPREKERSCONFERENTIE is ondanks de slechte weersomstandigheden en de moeilijkheden van het verkeer toch nog goed geslaagd. Ruim 70 personen waren aanwezig. Het forum deed zijn best. Er was veel afwisseling en de medewerking van de vergadering was goed. Deze methode schijnt toch wel in te slaan. In de toekomst zal zij ongetwijfeld ook voor dit soort landelijke vergaderingen meer worden toegepast.

Program van Actie

NA de vergadering van het Partij Convent heeft het Centraal Comité opnieuw vergaderd over de tekst van het Program van Actie aan de hand van de

toezeggingen, die aan het Partij Convent zijn gedaan. Het ontwerp gaat nu naar de drukker en zal binnenkort aan de kiesverenigingen worden toegezonden.

Dit is de voorlopige vaststelling. De definitieve vaststelling geschiedt op de Deputatenvergadering, die eind april zal worden gehouden. Eerst dan draagt het Program van Actie een officieel karakter. Maar ook voordien kan er reeds mee gewerkt worden.

Een goed begin

DE ORGANISATIECOMMISSIE is druk in de weer met het treffen van voorbereidingen voor de komende verkiezingen. De werkzaamheden, noodzakelijk voor het Program van Actie zijn nu verricht. De kandidaatstelling is nu in haar laatste fase. Thans komt de verkiezingsactie zelf aan de beurt. Zo gauw de plannen vaste vorm hebben verkregen zullen daaromtrent nadere mededelingen aan de kiesverenigingen worden gedaan.

Maar ook de kiesverenigingen kunnen reeds een en ander ter voorbereiding doen. Het huisbezoek moet worden georganiseerd. Adressen moeten worden verzameld. Een strijdfonds moet worden gevormd. De gemeente moet in districten worden verdeeld. Personeel en financieel kan nu reeds de plaatselijke actie worden voorbereid. Laat men daarmee niet wachten tot de laatste dag. Er komt verspreidingsmateriaal. Er komen aanplakbiljetten en raambiljetten.

Maar vooral één ding is nodig. Overal moeten vergaderingen worden georganiseerd. Daarvoor is altijd nodig: 1e. een spreker — 2e. zaalruimte. Laat men tijdig voor een spreker zorgen. Dat zal niet altijd gemakkelijk vallen. Vooral niet omdat men een geschikte avond moet uitzoeken. Voor het laatste is overleg met andere organisaties vaak nodig. Wanneer dat tijdig gebeurt worden teleurstellingen voorkomen. Op deze dingen komen we nog wel eens terug. In ieder geval: Begin met de voorbereiding. Er is reeds veel te doen. Een goed begin is het halve werk.

DE SCHOOLSTRIJD

VOOR HET LAGER ONDERWIJS hebben wij na een zware schoolstrijd de financiële gelijkstelling gekregen. En thans ook voor het kleuteronderwijs. Daarbij gaat het niet alleen om de kosten op zich zelf. Er is een andere vraag ten nauwste mee verbonden: wanneer heeft een school recht op vergoeding van de kosten of wanneer kan zij aanspraak maken op subsidie?

Dat staat voor de lagere school en voor de kleuterschool in de wet. De wet geeft de normen aan. Beantwoordt een school aan die normen, dan is de zaak safe.

Voor dit systeem van wettelijk vastgestelde normen is een naam uitgedacht door de tegenstanders van het Christelijk onderwijs, die bedoelt, het systeem van wettelijke normen in een minder gunstig licht te stellen. Die naam luidt: *automatisme*.

Maar zonder dat „automatisme” waren we rechteloos geweest. Dóór dat automatisme hebben de tegenstanders van Chr. onderwijs hun hardnekkige pogingen om de stichting van de Christelijke school te Hardegarijp te keren, zien stranden. Er was aan de wettelijke normen voldaan en de Kroon constateerde dat in hoger beroep, nadat Gedeputeerde Staten het ook al hadden gedaan, en de gemeenteraad eveneens. *Het heftigste verzet strandde op de wet.*

Was dat zgn. automatisme er niet geweest, dan waren we in dezelfde positie geweest als bij het nijverheidsonderwijs of bij het middelbaar onderwijs. Daar zijn geen wettelijke normen.

VOOR HET NIJVERHEIDSONDERWIJS moet eerst een urgentieverklaring komen van het gemeentebestuur. De ervaring heeft geleerd, dat de socialisten herhaaldelijk tegen zo'n verklaring stemmen, wanneer zij terecht of ten onrechte duchten, dat een bestaande neutrale school nu of in de toekomst van zo'n Christelijke school schade zou kunnen ondervinden. Geen socialist zal ons voor de radio of in de pers uitdagen, om namen en plaatsen te noemen, want hij weet de voorbeelden net zo goed als wij. Het is ook voorgekomen, dat de socialisten een urgentieverklaring weigerden, omdat er in de buurt wel compromisscholen waren.

Voor het Middelbaar en het Voorbereidend Hoger onderwijs zijn we afhankelijk van de Minister. Zijn inzicht omtrent de vraag, of de school levensvatbaarheid heeft, beslist. Daarom heeft het Christelijk Lyceum in Sneek eerst moeten draaien zonder subsidie. Een lyceum, dat binnen tien jaar na de oprichting reeds meer dan 400 leerlingen telt!

Daarom hebben tal van scholen dezelfde weg moeten gaan als Sneek.

Daarom heeft het departement zich eerst hardnekkig verzet tegen subsidie aan de Chr. H.B.S. te Culemborg. Daarom heeft het departement aanvankelijk trachten te verhinderen, dat de Chr. H.B.S. in Emmen ook de A-afdeling gesubsidieerd kreeg. In de allerlaatste jaren is het departement soepeler geworden, maar in de eerste jaren na de oorlog was het zo hard als een spijker en moest elke subsidie voor een Chr. middelbare school uit het vuur gesleept worden. Toen het bestuur van een oude, grote en gerenommeerde Chr. H.B.S. ten departemente kwam vragen om subsidie voor de afdeling M.M.S., werd op het departement gezegd: betaal het eerst maar eens een jaar zelf, zorg voor 20 leerlingen per klas en misschien komt ge dan in een ander jaar aan de beurt.

Ongeveer tegelijkertijd werd vlak in de buurt een kleine R.H.B.S. met een afdeling M.M.S. uitgebreid, die helemaal geen levensvatbaarheid bleek te hebben, althans de eerste jaren niet. . . .

Wij zijn dan ook niet tevreden te stellen met wat méér soepelheid. Wij menen, dat er wettelijke normen moeten komen, al zal misschien de gehele linkerzijde dan tegen het „automatisme” in het gevaar komen.

DAT VERZET VAN LINKS, van socialisten en liberalen, heeft een merkwaardig motief. Het wordt beheerst door een axioma.

Dat axioma luidt: de openbare school is voor allen aanvaardbaar. De openbare school is algemeen.

De christelijke school is alleen voor een groep, voor een deel van ons volk acceptabel. Daarom moet er voorrang zijn voor die algemene school, die school voor allen. Voor een Christelijke school kan en mag er plaats zijn, mits zij de zgn. algemene school niet in gevaar brengt. Want die „algemene school” is normaal. De Christelijke school is een symptoom van verbijzondering, van verzuiling.

Daarom: als er zonder bezwaar naast de algemene school ook nog een Christelijke school kan komen, dan zijn we zo ruimhartig, dat we wel een urgentieverklaring willen afleggen. Maar éerst gaan we nog eens goed kijken, of de neutrale school, waaraan we ons hart hebben verpand, en die eigenlijk voor alle kinderen voldoende is, er geen kwaad mee kan.

Zo is de praktijk.

Zo speelt het slag op slag in de gemeenteraden.

En die opvatting wortelt diep in het volksleven.

Wij hebben de adviezen gezien van de organisaties op agrarisch gebied betreffende de aanvraag voor een Chr. landbouwhuishoudschool. De „algemene” organisatie op landbouwgebied was er vierkant tegen. De rode arbeidersbond was er even beslist tegen. En de linkse leden van de raad stemden dan ook als een enig man tegen de urgentieverklaring.

Daarom zijn de plechtige verklaringen, dat links de pacificatie aanvaardt, soms uitermate goedkoop.

IN EEN ONZER PROVINCIALE hoofdsteden verklaarde de voorzitter van de socialistische fractie, toen er een aanvraag was van een R.K. school, die met de wet in de hand niet kon geweigerd worden: wij zijn er voor, niet maar omdat de wet er toe verplicht, maar omdat wij het beginsel van de gelijkstelling aanvaarden. Maar diezelfde fractie heeft nooit willen meewerken tot financiële gelijkstelling voor het kleuteronderwijs, totdat de wet er nu toe verplicht.

Daarom, geleerd door de ervaring, en omdat wij principieel het recht der ouders willen erkennen, zijn wij voor wettelijke regeling van de pacificatie ook voor alle vormen van voortgezet onderwijs, omdat wij bevrijd willen worden van de gevaren, die willekeur en zucht tot bevoorrechtiging inhouden voor het Christelijk Onderwijs.

Dat onderwijs heeft vooral wat het middelbaar onderwijs betreft, en nog meer wat het nijverheidsonderwijs voor jongens aangaat, een grote achterstand in te halen. Wij hebben in de praktijk gezien, dat het inhalen van die achterstand nooit zal plaats hebben, zolang we voor een deel van gunsten moeten leven.

De A.R. partij vraagt recht voor het Christelijk onderwijs over de gehele linie.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN ☆ EFFECTEN ☆ EMISSIES ☆ ASSURANTIËN

ROTTERDAM

DEVIEZEN

'S-GRAVENHAGE

TRANSPORTINSTALLATIES
VOOR ELK DOEL IN ELKE UITVOERING

DE IJSEL N.V. - TEL. 92 - KAMPEN

GYMNASTIEKTOESTELLEN

ROTHUIZEN N.V. - HEELSUM

* * Geen asem

Zowel de A.R. als de C.H. hebben zich verzet tegen de instelling van een bedrijfschap voor zuivel bij de wet. Dit was nodig geworden, omdat belanghebbenden het onderling niet eens konden worden. Althans zo oordeelde de Minister. Maar de A.R. en C.H. zeiden: dat wordt een gevaarlijke politiek. Want de belanghebbenden worden op die manier er toe verleid, om maar stijf op hun stuk te blijven staan, en het overleg te bederven.

Mislukt dat overleg, dan hakt de regering de knoop door en heeft men zijn gezicht gered. Maar op die manier dreigt de P.B.O. uitgehold te worden. Zij kan een zaak worden, die niet meer gedragen wordt door de goede gezindheid van de deelhebbers.

De socialistische pers was het daar niet mee eens. Dat is haar goed recht. Maar zij ging verder, en vond, dat het verzet van onze kant in werkelijkheid andere motieven had. De tegenstemmers zijn in hun hart tegen de P.B.O. en daarom zoeken zij argumenten, die hun gelegenheid geven om tegen te stemmen zonder hun ware gezindheid te openbaren. Dat was de duidelijke en ongeachtvaardigde beschuldiging van de rode pers.

Bij de behandeling van het ontwerp in de Eerste Kamer heeft Prof. Rip zulk een minderwaardige bestrijding gewraakt. Hij liet die beschuldiging van politieke eerlijkheid niet op zich zitten. Hij eiste, dat de tegenpartij zou erkennen, dat wij een eerlijke politiek voeren bij onze bestrijding. Nu zou men verwachten, dat de socialistische woordvoerder op dat gedeelte van het betoog van de heer Rip zou ingaan. Dat hij b.v. zou zeggen: inderdaad, die praatjes uit onze pers behoeft u niet serieus te nemen, want dat doen wij ook niet. Of dat hij zou zeggen: die disqualificatie van onze pers, daar staan wij achter, daar zullen wij ook hier voor staan. Maar de rode woordvoerder deed, alsof hij dit deel van het betoog van Prof. Rip niet had gehoord.

Wie dat royaal noemen wil, heeft een andere opvatting van de betekenis van dat woord dan wij er gewoon zijn aan te hechten.

Forum beantwoordde vragen

VORIGE WEEK zaterdag is de tweede vergadering van de sprekersorganisatie gehouden.

Zoals bekend mag worden verondersteld behoren tot deze organisatie zij, die door het bestuur van een kamercentrale, in overleg met de besturen der statencentrales, zijn uitgenodigd om in de winter- en tijdens de verkiezingscampagne spreekbeurten te vervullen voor de kiesverenigingen.

De bedoeling is dus, dat zij die de sprekersconferentie bezoeken, de aldaar verkregen kennis niet voor zichzelf behouden, maar deze ook uitdragen in de kiesverenigingen.

Deze week was het program van actie onderwerp van bespreking.

Was het anders gebruikelijk enige referenten te vragen om een toelichting te geven, nu was er een forum georganiseerd. En het kan worden gezegd, dat de methode van een forum, dat de gestelde vragen beantwoordt, uitstekend heeft voldaan.

Het forum, bestaande uit de heren A. Stapelkamp, Prof. Dr. W. Rip, J. van Eybergen, Dr. A. Veerman en Mr. B. W. Biesheuvel, heeft zich onder het voorzitterschap van Prof. Mr. P. J. Verdam beijverd de gestelde vragen te beantwoorden.

De onderwerpen waarover het voornamelijk ging waren het onderwijs, de woningbouw, de subsidiëring van kerkbouw, de positie van de landbouw, het financieel beleid, het maatschappelijk werk en de eenheid van de protestantse christenen op politiek erf.

Uit het vele, dat werd behandeld heb-

Een overzicht van het forum. Van links naar rechts de heren J. van Eybergen, A. Stapelkamp, Mr. B. W. Biesheuvel, Prof. Mr. P. J. Verdam, Prof. Dr. W. Rip en Dr. A. Veerman.

ben we hieronder een willekeurige greep gedaan.

Onderwijs

ALS EERSTE kwam Dr. A. Veerman aan bod om enkele onderwijsvragen te behandelen.

Een verlaging van de leerlingenschaal (dat is dus een vermindering van het aantal leerlingen per onderwijzer) achtte hij van groot gewicht in het belang van het onderwijs.

Een verhoging van de leerplichtige leeftijd — eveneens door hem bepleit — achtte hij noodzakelijk op de volgende gronden:

Door de ontwikkeling van de psychologie hebben wij een beter inzicht gekregen in de behoeften van een kind in de puberteitsperiode. Dit inzicht heeft geleid tot de conclusie, dat een langere periode van vorming noodzakelijk is.

Daarnaast is er de eis van het maatschappelijk leven. Er is een sterk toenemende behoefte aan technisch goed geschoold personeel en dat betekent dus dat er gestreefd moet worden naar een (technisch) vervolgonderwijs.

Momenteel geniet ca. 60 % van onze 15- en 16-jarigen dagonderwijs.

Maar het gaat juist om die andere 40 %, die nu achterblijft. Zij zijn vaak van een geestelijke structuur dat ze nog langer leiding behoeven.

Een te overwegen oplossing zou ook zijn het invoeren van partieel onderwijs, d.w.z. dat de leerling een deel van de dag onderwijs ontvangt en een ander deel van de dag praktisch werkzaam is.

De heer Stapelkamp bracht nog in het midden, dat wij indertijd niet uit principe tegenstander waren van de leerplichtwet Goeman Borgesius, doch alleen omdat daardoor de positie van het bijzonder onderwijs nog zou verslechteren.

De industrialisatie en een langer voortgezette zedelijk-geestelijke vorming waren voor hem belangrijke argumenten voor een verlenging der leerplicht.

De heer Biesheuvel sloot zich hierbij aan door ook nog te wijzen op het feit dat b.v. 80 % der landarbeiders geen enkele beroepsopleiding heeft genoten, hetgeen uiteraard zeer ongewenst is.

Woningbouw

DAT DE WONINGBOUW grote belangstelling had is begrijpelijk. De heer Van Eybergen heeft in een evenwichtig en helder betoog daarover een aantal opmerkingen ten beste gegeven.

Het bouwbedrijf dient meer vrijheid te ontvangen. Hierdoor kan de mogelijkheid geopend worden om in georganiseerd overleg tot een hogere produktiviteit te komen.

Het bouwbedrijf heeft nu eenmaal een heel andere structuur dan de industrie. Maar dat betekent, dat ook de loonvorming op een eigen wijze moet geschieden.

Hier is zeker verbetering mogelijk gezien het benauwend feit, dat ondanks de verhalen over hoge zwarte lonen er toch nog steeds arbeiders uit het bouwbedrijf naar de industrie overstappen.

De bouwstop heeft zeker betekenis, maar zo heel veel kan men er ook niet van verwachten. Dat komt omdat een aantal bedrijven — wegebouw en utiliteitsbouw — nu eenmaal niet in de sector van de woningbouw opereren.

Als dus b.v. de wegebouw en de utiliteitsbouw worden geremd betekent dit nog geen soulaas voor de woningbouw.

Het zou echter wellicht mogelijk zijn rigouzeuzer te beknibbelen in de sector handel en verkeer. Inderdaad moet de industrialisatie doorgang vinden en daarvoor moeten we niet afremmen, maar anderzijds zijn er veel onnodige verbouwingen en verfraaiingen (denk b.v. aan de regelmatige verfraaiingen van modemagazijnen).

Er worden wel eens verhalen gelanceerd dat er veel materialen worden uitgevoerd. Dit valt erg mee. Slechts 3 % van onze stenenproductie wordt uitgevoerd, terwijl er bovendien dan nog een invoer van stenen tegenover staat.

Wij moeten ons niet schuldigen maken aan volksbedriegerij door getallen van b.v. 100.000 woningen per jaar te noemen. Ook met systeembouw kan men dit aantal niet op korte termijn bereiken omdat ook deze bouwmethode een lange aanloopperiode nodig heeft.

Indien het bouwbedrijf echter meer vrijheid verkrijgt kunnen ondernemers en arbeiders tezamen de produktiviteit zodanig verhogen, dat een vermeerdering van het jaarlijks te bouwen aantal woningen met 10 à 15000 niet onmogelijk is.

Advies van het C.C. inzake de kandidaatstelling

1. Prof. Dr. J. ZIJLSTRA te Amsterdam. 37 jaar. Gereformeerd. Hoogleraar aan de V.U. Minister van Economische Zaken van 1952-1956.
2. Mr. J. ALGERA te 's-Gravenhage. 53 jaar. Gereformeerd. Sedert 1937 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Was Gedeputeerde van Friesland. Van 1952-1956 Minister van Verkeer en Waterstaat.
3. Mr. A. B. ROOSJEN te Amsterdam. 61 jaar. Nederlands Hervormd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1937. Voorzitter van de N.C.R.V. sinds 1948.
4. Prof. Mr. P. S. GERBRANDY te Scheveningen. 70 jaar. Gereformeerd. Professor aan de V.U. 1939-1942. Minister van Justitie. 1940-1945 Minister-President. Minister van Staat. Lid van de Tweede Kamer sinds 1948.
5. Dr. J. A. H. J. S. BRUINS SLOT te Aardenhout. 49 jaar. Gereformeerd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1945. Hoofdredacteur van het dagblad „Trouw“.
6. A. W. BIEWENGA Wzn. te Garsthuizen. 52 jaar. Gereformeerd. Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van 1946-1948. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vanaf 1948. Lid van Gedeputeerde Staten van Groningen sinds 1954.
7. Drs. C. P. HAZENBOSCH te Den Dolder. 34 jaar. Gereformeerd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1953. Secretaris van het C.N.V.
8. Mr. Dr. E. P. VERKERK te Boskoop. 56 jaar. Nederlands Hervormd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1946. Voorzitter van de Christelijke Beroepsvervoerders. Burgemeester van Boskoop.
9. H. VAN EIJSDEI te Rotterdam. 52 jaar. Gereformeerd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1953. Directeur van de Christelijke Bond van Textiel-detalhandelaren.
10. Ds. J. FOKKEMA te Ede. 62 jaar. Nederlands Hervormd. Lid van de gemeenteraad te

- Ede. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sinds 1946. Voordien Nederlands Hervormd predikant.
11. Ds. C. v. d. ZAAL te Harlingen. 62 jaar. Christelijk Gereformeerd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal sedert 1933.
12. J. VAN EIJBERGEN te Utrecht. 49 jaar. Nederlands Hervormd. Voorzitter Ned. Chr. Bond van Werknemers in de Hout- en Bouwnijverheid.
13. J. SMALLENBROEK te Assen. 46 jaar. Gereformeerd. Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 1945-1946. Lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voorzitter van het Hoofdbestuur der Stichting 1940-1945.
14. Mr. B. W. BIESHEUVEL te Wassenaar. 35 jaar. Gereformeerd. Algemeen Secretaris van de Christelijke Boeren- en Tuindersbond.
15. Mr. Th. A. VERSTEEG te Amsterdam. 49 jaar. Christelijk Gereformeerd. Lid van de Raad van Amsterdam sinds 1953. Lector voor notariaat aan de V.U.
16. G. A. KIEFF te Utrecht. 42 jaar. Gereformeerd. Hoofdinspecteur van de Belastingen te Utrecht.
17. C. VAN NIEROP te Utrecht. 45 jaar. Gereformeerd. Secretaris van het C.N.V.
18. Prof. Dr. L. W. G. SCHOLTEN te Utrecht. 57 jaar. Gereformeerd. Bijzonder Hoogleraar aan de Leidse Universiteit. Dir. Chr. Kweekschool.
19. Dr. A. VEERMAN te Rijswijk. 39 jaar. Gereformeerd. Conrector van het Christelijk Lyceum te Delft. Voorzitter van de Arjos.
20. Dr. J. VAN BAAL te Doorn. 45 jaar. Gereformeerd. In 1952 gekozen tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In 1953 benoemd tot Gouverneur van Nederlands Nieuw-Guinea.
21. Mr. Dr. N. G. GEELKERKEN te Leiden. 48 jaar. Nederlands Hervormd. Advocaat en procureur te Leiden. Lid van de Centrale Commissie van het College van Advies.

22. Mr. Dr. J. MEULINK te Enschede. 38 jaar. Gereformeerd (vrijgemaakt). Advocaat en procureur. Raadslid var Enschede.
23. A. VAN SANTEN te Arnhem. 49 jaar. Gereformeerd. Oud KNIL-Officier. Kolonel der Grenadiers buiten dienst. Thans Commandant van „Bronbeek“.
24. P. C. ELFFERICH te Delft. 49 jaar. Nederlands Hervormd. Wethouder van Openbare Werken en Stadsontwikkeling van Delft. Voorzitter Hoofdafdeling Sociale Zaken van het Landbouwschap.
25. J. A. VAN BENNEKOM te Middelburg. 50 jaar. Gereformeerd. Directeur Christelijke Kweekschool.
26. Ds. D. BIESMA Jr. te Utrecht. 39 jaar. Christelijk Gereformeerd predikant te Utrecht. Lid van het Centraal Comité.
27. Mr. R. v. d. SLUYS te Bilthoven. 32 jaar. Gereformeerd. Juridisch Adviseur van het C.N.V.
28. Drs. G. J. STAPELKAMP te Utrecht. 35 jaar. Gereformeerd Alg. Secr. Ned. Chr. Aannemers- en Bouwvakpatroonsbond.
29. Mr. F. J. J. BESIER te 's-Gravenhage. 48 jaar. Nederlands Hervormd. Hoofdadministrateur van het Departement Sociale Zaken en Volksgezondheid.
30. P. RENKEMA te Appingedam. 46 jaar. Gereformeerd (vrijgemaakt). Middenstander. Voorzitter Christelijke Kruideniersbond. Tweede voorzitter Christelijke Middenstandsbond.
31. Dr. P. J. PLATTEEL te 's-Gravenhage. 44 jaar. Gereformeerd. Directeur van de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Belangen te 's-Gravenhage. Voorheen Resident van Besoeki.
32. Prof. Dr. Mr. Dr. Ir. A. R. VELD-MAN te Geleen. Octrooigemachtigde voor de Staatsmijnen. Buitengewoon Hoogleraar T.H.S. te Delft.
33. M. W. SCHAKEL te Noordeloos. 38 jaar. Gereformeerd. Burgemeester te Noordeloos, Hoog Blokland en Hoornaar.
34. J. DE JONG Czn. te Hilversum. 51 jaar. Gereformeerd. Hoofd Alg. Zaken van de N.C.R.V. Raadslid van Hilversum. Lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland.
35. Mr. W. AANTJES te Utrecht. 33 jaar. Nederlands Hervormd. Adjunct-Secretaris van de Ned. Chr. Aannemers- en Bouwvakpatroonsbond.

Op pag. 12 is de volledige groslijst opgenomen.

Na klagen grootspraak

HET GRONDWETSDEBAT in de Tweede Kamer heeft al een inzicht gegeven in welke richting de verkiezingspropaganda van de liberalen en de socialisten zal gaan. De liberalen zijn de mannen van de geestelijke vrijheid. Zij proberen stelselmatig de linkse basis te versmalen. Echte vrijheid vindt men alleen nog maar bij de V.V.D. De P.v.d.A. is door haar partijstructuur gedwongen in het compromis te vluchten. Zij kan die oude vrijheidsvaan niet meer hoog houden.

Wij gunnen de heer Oud dit spelletje. Het maakt op ons geen enkele indruk, zolang wij nog bij de oprichting van christelijke scholen in tal van gemeenteraden gedwarsboomd worden door socialistische en liberalen. Want als het werkelijk om principiële zaken gaat hebben wij niets aan socialisten of liberalen. Dat is bewezen.

En de socialisten voeren weer de bekende humbug op. Alles wat na de bevrijding tot stand gekomen is, hebben wij te danken aan de P.v.d.A. De heer v. d. Goes van Naters heeft daar weer een staaltje van weggegeven. De socialisten zijn de mensen van de „planning for freedom”. Er is niets gebeurd op het gebied van de staatsvorming of het is een socialistische wens geweest. Zelfs de P.B.O. wordt nu een socialistisch stokpaardje! Je moet maar durven.

De heer v. d. Goes moge zichzelf op de adellijke borst kloppen, het blauwe bloed moge bruisen, het spelletje is te doorzichtig. Het Nederlandse volk gelooft dit niet meer, nadat diezelfde socialisten verleden jaar hun eigen minister-president de woestijn in gestuurd hebben. Tot verleden jaar klaagden zij nog, dat het Kabinet zo weinig rekening hield met de socialistische opvattingen. Na het klagen komt nu de periode van de grootspraak.

PRINCIPIELE STRIJD bij de grondwetswijzigingen

- * *Voorstel: erken God als Schepper en Bron van het recht*
- * *Prof. Oud als voorvechter van geestelijke vrijheid*
- * *Om het processieverbod*

DEZE WEEK heeft de Tweede Kamer in het teken gestaan van de voorstellen tot wijziging van de grondwet. Weer was er de klacht dat de volksvertegenwoordiging een gedeeltelijke wijziging op tafel heeft gekregen. Maar we zijn in ieder geval een stap vooruit na de verklaring van Prof. Beel — in antwoord op een opmerking van dr. Bruins Slot —, dat het volgend Kabinet de grondwetswijziging groots moet aanpakken.

Dat kan nu ook, want na vier jaar noeste arbeid is de staatscommissie in 1954 gereed gekomen met haar rapport tot herziening van de grondwet. De tijd was echter voor minister Drees en zijn ambtgenoten te kort om dit lijvige rapport nog in deze parlementaire periode als handleiding te laten dienen bij het maken van de wetsvoorstellen.

Interessant was het debat in de Tweede Kamer over twee zaken, waarover echter geen wetsontwerpen waren ingediend. De rechtse fracties, bij monde van de heren Bruins Slot (a.r.), Beernink (c.h.) en De Graaf (k.v.p.), waren teleurgesteld, dat de regering geen poging heeft gewaagd om onze grondwet te voorzien van een inleidend artikel, waarin zou worden verwezen naar God als Schepper en Bron van het recht.

Dit debat was te verwachten, want in het rapport van de staatscommissie is over deze materie een minderheidsnota ingediend. Deze minderheid heeft aan de Koningin de volgende formulering aan de hand gedaan:

„Het Staatsbestel van het Koninkrijk wordt gedragen door de erkenning van God als Schepper en Bron van het recht”.

Onder de ondertekenaars van deze minderheidsnota vindt men bekende namen: o.a. de heren Schouten, Donner, Rutgers, Romme, Tilanus en Witteman. En in de toelichting op dit voorstel wordt gezegd, dat deze formulering uitdrukking geeft aan het diepgewortelde bewust zijn van een

zeer grote meerderheid der bevolking. „De grondwet behoort voor het heden en de toekomst de grote gedachten tot openbaring te brengen, volgens welke het volk de ontwikkeling van zijn staatsleven verder wil zien geleid”. „Het komt de ondergetekenden voor” — zo vervolgt de minderheidsnota — „een kennelijke omissie te zijn, wanneer de uitdrukking van de grootste en diepste gedachte ter zake van de ontwikkeling van het staatsleven, de onderworpenheid van zijn recht en van zijn gezag aan God, in de Grondwet zou blijven gemist”.

En ten slotte gaat dan de minderheid in op het bezwaar, dat deze bepaling niet zou stroken met de overtuiging van alle burgers van het Koninkrijk. Bezwaarlijk wordt dat niet geacht. „Immers daardoor wordt aan de geestelijke vrijheid, welke als een van de kostbaarste goederen in het Nederlandse volk en zijn Staatsbestel ligt verankerd, niet te kort gedaan, daar dit artikel niet kan worden opgevat als poging enig burger, in welke kwaliteit ook, iets tegen zijn overtuiging op te dragen of af te dwingen.”

Dit standpunt was klaar en duidelijk, maar niet voor de man, die zich altijd weer ten onrechte opwerpt als de kampioen van de geestelijke vrijheid: Prof. Oud. Zo'n theoretische verklaring behoort volgens hem niet in de grondwet thuis. Zij zou juist in strijd zijn met de

geestelijke vrijheid. Het is goed, dat dr. Bruins Slot daar nog eens tegen opgekomen is.

Het is niet de vraag of er mensen in Nederland zijn, die niet geloven in deze formulering. De Staat is een gemeenschap op zichzelf, die als totaliteit een opvatting naar voren kan brengen. De Staat is niet onpersoonlijk, zoals de heer Oud beweert. Dat is een te individualistische opvatting. De overheid is ambt-draagster. Daarom kan zij tot uitspraken komen, die niet door iedere burger wordt onderschreven.

Processieverbod

Een andere materie die druk werd besproken, maar niet in een wetsvoorstel is vervat, was de opheffing van het processieverbod. Dat de heer De Graaf (K.V.P.) het betreunde dat de regering deze stap niet heeft gewaagd, is begrijpelijk. De heer Oud verklaarde zich ook een tegenstander van dit verbod. Want de geestelijke vrijheid, ziet u.

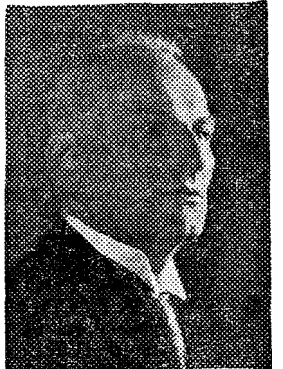
Naar zijn mening trekt de V.V.D. de lijn door: zondagswet, crematiewet, processieverbod. Ja, de V.V.D. is soepel. Maar evenals bij de zondagswet en de crematiewet is de V.V.D. ook nu weer zo liberaal, dat het haar niet interesseert of andere groepen van de bevolking op de tenen wordt gestaan. Het was dus weer van hetzelfde laken een pak. Van de liberale vrijheidsgedachte hebben we in de afgelopen tientallen jaren zoveel ondervonden, dat geen zinnig mens daar naar terug kan verlangen. De opheffing van het processieverbod — zo zeide dr. Bruins Slot terecht — is ook het vraagstuk van de geestelijke vrijheid van de niet-rooms katholieken. Daar zit heel wat aan vast. En nu kan de heer Oud wel zeggen, dat de processievrijheid verleend moet worden binnen de grenzen van de openbare orde, maar de moeilijkheden beginnen pas als die grenzen moeten worden bepaald.

Op één punt was er overeenstemming tussen de heren Oud en Bruins Slot, nl. dat men bij de geestelijke vrijheid niet met getallen kan opereren. Een tweetal leden van de staatscommissie heeft zich op het standpunt gesteld, dat het processieverbod zou kunnen worden opgeheven in die gemeenten, waar tweederde van de bevolking geen bezwaar tegen processies zou hebben. Dr. Bruins Slot hielp de heer Oud uit de droom: deze zijn niet uit de A.R. fractie afkomstig!

OMROEP EN POLITIEK

Debat rond de
aanvragen om zendtijd
door de A.R.P. en
de C.H.U.

Ds. C. v. d. ZAAL

ZOALS IEDER JAAR was bij de begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen het probleem van de politiek in de ether weer actueel. Ditmaal stond de zendtijdaanvraag van het Centraal Comité van A.R. Kiesverenigingen en van het hoofdbestuur der C.H.U. wel in het middelpunt der belangstelling. De „Handelingen” der Tweede Kamer zijn op dit punt interessant. Het lijkt ons goed de standpunten van verschillende fracties over deze zaak weer te geven.

Ds. v. d. Zaal (a.r.) De Minister gaat er in beginsel mee akkoord de V.V.D. eigen zendtijd te geven. Kan de Minister ook zeggen of hij dit breder ziet in die zin, dat hij er dus ook in beginsel voorsterder van is om de hem bereikte verzoeken van het bestuur van de Christelijk-Historische Unie en van het Centraal Comité van A.R. Kiesverenigingen in te willigen en dus ook die politieke partijen eigen zendtijd te geven? Zij kunnen het voor dit doel niet van een radiovereeniging krijgen. Dit is ook de V.V.D. niet gelukt of heeft deze het nooit gevraagd?

Jkvr. Wttewaall v. Stoetwegen (c.h.) Mijneheer de Voorzitter! Mag ik beginnen met mijn vreugde erover uit te spreken, dat de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, onder wiens bewind ook de radio valt, in beginsel bereid is aan de V.V.D. zendtijd toe te kennen. De motie van mevrouw Forta-

niet-De Wit, waar ik indertijd vóór gestemd heb, maar die door de Kamer niet is aanvaard, heeft dus toch een dergelijke uitwerking gehad, dat de billijke vraag, die daarin gesteld werd, tegemoetkomend beantwoord is. Het dagelijks bestuur van de C.H.U. heeft zich nu ook tot de Minister gewend om zendtijd en ik wil dit verzoek gaarne hier nog eens onderstrepen.

De antwoorde van Minister Cals werd onderbroken door vele interrupties.

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:

Over de zendtijd voor politieke partijen hebben gesproken de geachte afgevaardigden de heren Van der Zaal, Cornelissen, jonkvrouw Wttewaall van Stoetwegen en de heer Gortzak.

Ik zou ook daarover kort willen zijn, hoewel dit een probleem is, waarover zeer lang zou kunnen worden gesproken, omdat het advies van de Radoraad mij nog niet heeft bereikt, hoewel mij is toegezegd, dat het mij nu zeer spoedig zal worden toegezonden.

De geachte afgevaardigde de heer Gortzak heeft gezegd, dat hij in de Memorie van Antwoord had gelezen, dat de Minister bereid was, zendtijd aan de V.V.D. toe te staan en ook aan de A.R.P. en de C.H.U.

De heer Gortzak (c.p.n.): Ik heb de Memorie van Antwoord geciteerd; indien ik mij niet vergis, staat het op blz. 40.

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: Inderdaad, op blz. van de Memorie van Antwoord staat, dat op de desbetreffende vraag „kan worden geantwoord, dat de ondergetekende in beginsel bereid is hiervoor

SERRES EN WARENHUIZEN-
BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748—538 en 738

**BONGERS
WAGENINGEN**

Verhuizingen Verpakkingen -
Meubelopslag

Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.

Telefoon 2725 — Law. Allée 88

FELIX

De ideale
voeding
voor
kat en hond

BONZO

J. NOOITGEDAGT & ZN
IJLST

Reeds 89 jaren op
het ijs!

Let op het gedopende
FABRIEKSMERK

EEN UITKOMST VOOR
MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten.

De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 — ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Verplaatsbare houten
gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, -scholen
en -kerken
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HAHBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

**PLAATWERK
STAALALUMINIUM
NIMA** — ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

zendtijd beschikbaar te stellen. Hij heeft de Radioraad verzocht hem te willen adviseren over de wijze, waarop, en de mate, waarin de zendtijd ter beschikking van de belanghebbende politieke partijen kan worden gesteld."

De geachte afgevaardigde de heer Roosjen zal dan nog wel nader uitleg geven over „de belanghebbende politieke partijen”.

Nu heeft de geachte afgevaardigde de heer Gortzak gezegd, dat ook bij „ons” — ik meen, dat de geachte afgevaardigde hiermee in dit geval bedoelde de C.P.N. — de hoop zou zijn gewekt, dat zij zendtijd zouden verkrijgen, ware het niet, dat er daarna een zin volgt, waarin wordt gezegd, dat geen zendtijd zal worden gegeven aan de C.P.N. voor de komende verkiezingen. Dit neemt niet weg, dat ik hedenochtend een brief heb ontvangen van de C.P.N., gedateerd 10 februari — de brief heeft mij blijkbaar langs een omweg bereikt —, waarin medegedeeld wordt, dat ook de C.P.N. zendtijd vraagt. Ik stel het op prijs dit hier mede te delen. Het vragen van zendtijd door de andere partijen heb ik nl. het eerst zelf in de kranten gelezen. Het is wellicht aardig om deze primeur in de Kamer mede te delen. Nu vraagt de geachte afgevaardigde de heer Gortzak: waarin bestaat het gevaar om aan de C.P.N. zendtijd toe te kennen? Wij zouden weer hetzelfde debat moeten voeren, dat ik indertijd, toen ik voor het eerst als Staatssecretaris optrad, heb gevoerd en waarin ik erop gewezen heb, dat de Regering van mening is, dat men partijen, die de volksoverheden ondermijnen, niet zelf de middelen in handen moet geven om misbruik te maken van de volksoverheden. Ik begrijp, dat de geachte afgevaardigde hiermede allerm minst tevredengesteld is.

De heer Gortzak: Een zeer subjectief oordeel, Excellentie!

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: Dat ben ik met de geachte afgevaardigde niet eens. Ik kom daar trouwens in ander verband nog op terug. Wat de juiste oplossing zal zijn van het toelaten van partijen met eigen zendtijd in de ether — het wordt tegenwoordig blijkbaar met een „e” geschreven.

De heer Roosjen (a.r.): Dat komt door uw nieuwe spelling, Excellentie.

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: „Politiek in de ether”: het is net of het politiek op sterk water is. Wat de juiste oplossing is, weet ik nog niet, maar er wordt mij hier in de laatste Vara-gids „de juiste oplossing” gegeven. Misschien hoor ik daarover in de Eerste Kamer nog iets naders. Maar hoe het ook zijn moge, het feit, dat de A.R.P. en de C.H.U. thans ook zendtijd hebben aangevraagd.....

De heer Van Sleen (p.v.d.a.): Dan komen wij er ook nog wel bij.

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: De P.v.d.a. blijft niet achter, begrijp ik uit de woorden van de heer Van Sleen. Dit alles doet juist de vraag rijzen, in genoemd artikel naar voren gebracht. Gaat er niet een sterke versnippering van de zendtijd komen, wanneer men politieke partijen als eigen uitzendende instanties gaat beschouwen? Men beschouwt de Kerken ook als eigen uitzendende instanties. Wordt hierdoor niet het radio-bestel doorbroken?

Ik ben hiermede terug bij de Radiowet. Het is inderdaad zaak, dat de Kamer bij de behandeling van de Radiowet de gelegenheid krijgt zich ook hier ten gronde uit te spreken.

Mevrouw Fortanier-De Wit (v.v.d.): Dat is na de verkiezingen.

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: Dat is na de verkiezingen, maar de geachte afgevaardigde weet, dat er voor de verkiezingen inderdaad zendtijd wordt gegeven aan de verschillende partijen.

Mevrouw Fortanier-De Wit (v.v.d.): Hebt u die kwartieren op het oog?

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: Twintig minuten, geloof ik.

Mevrouw Fortanier-De Wit (v.v.d.): Moeten wij het daarmee dus doen?

De heer Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: De geachte afgevaardigde weet, dat ik ook in het afgelopen jaar — dit is niet op ruime schaal; de geachte afgevaardigde kent de experimenten op beperkte schaal, die op het gebied van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen nogal eens worden gedaan — aan de V.V.D. zendtijd heb toegekend buiten de tot nu toe vastgestelde zendtijd voor de verkiezingen, en de geachte afgevaardigde kan dus ook op grond van het medegedeelde op blz. 40 van de Memorie van Antwoord verwachten, dat de Radioraad advies zal uitbrengen over de wijze, waarop — ik heb gezegd, dat dit advies binnenkort wordt verwacht; hoeveel die zendtijd zal bedragen en wanneer dit zal geschieden, weet ik niet — zendtijd aan politieke partijen kan worden toegekend. Men zal echter begrijpen, dat zolang de Regering ter zake nog geen beslissing heeft genomen, ik mij hierover verder niet zal uitlaten.

Op Huisbezoek (VIII)

Ga niet weg zonder resultaat

Hebt u wel eens opgemerkt, hoe vasthoudend kinderen kunnen zijn, als ze hun zinnen ergens op hebben gezet? Die vasthoudendheid is danig afgezaakt, nu we volwassen zijn geworden. Vaak wordt dit ook nog als een deugd beschouwd.

Toch laten we ons daardoor dikwijls een succes ontgaan, dat door veel inspanning bijna voor het grijpen ligt.

U moogt niet verwachten dat u uit elk bezoek een lid voor uw kiesvereniging maakt. Als dat waar was zouden de anti-revolutionairen alle kamerzetels kunnen bezetten. U moet er wel voor zorgen, dat u gemaakte vorderingen zo snel mogelijk in resultaten omzet. Als u terug moet komen, moet u weer van vooraf aan beginnen. Bij een tweede bezoek zult u bij dezelfde moeilijkheid blijven steken.

Het financiële bezwaar

Als de mensen hun onmacht betuigen op financieel gebied, is dat voor veel propagandisten een onoverkomelijk bezwaar. Toch ligt hier menigmaal het resultaat voor het grijpen.

U vraagt: „Is dit uw enige bezwaar, of heeft U nog andere bezwaren?”

Zijn er andere bezwaren, dan zullen deze wel zwaarder wegen dan het geld. U kent uw taak!

Zijn er geen andere bezwaren, dan kunt u zeggen: „Als A.R. iets méér voor u betekent dan alleen maar twee losse letters van het alfabet, dan zult U ook wel die paar dubbeltjes bij elkaar weten te krijgen.”

Het is niet de bedoeling, dat u deze woorden letterlijk gebruikt. Ze moeten overtuigend klinken. Dat kan alléén, als u uw eigen woorden gebruikt. Zoek dus iets van deze strekking, dat u met overtuiging kunt zeggen.

U zult nu spoedig merken waar de schoen wringt. Het is best mogelijk dat uw gesprekspartner op zulke

hoge lasten zit, dat elk dubbeltje een loden last voor hem lijkt.

Waarom dan niet voorgesteld, dat hij lid wordt in volle rechten, maar eerst na een jaar contributie begint te betalen? Uiteraard moet dit geschieden in overleg met het kiesverenigingsbestuur.

Ik stem A.R., maar word geen lid

U hebt al geprobeerd uit te vinden, waarom uw gesprekspartner geen lid wil worden, maar hij blijft op zijn standpunt staan.

U dient zich af te vragen of zijn woorden waar zijn. Misschien is hij op het moment wel van plan a.r. te stemmen, maar staat hij niet vast genoeg in zijn schoenen om het over een paar maanden te doen.

U kunt hem vragen of hij bereid is een bijdrage te geven voor het verkiezingsfonds.

Als hij nee zegt kunt u proberen of hij wil helpen met het verspreiden van pamfletten.

Doet hij dat ook niet, dan gaat u nog een trapje lager. Misschien mag er dan een verkiezingsbiljet voor zijn raam hangen.

Hij voelt zelf wel, dat hij zich bij een derde weigering bloot geeft.

Als hij weigert, kunt u zeker van zijn, dat zijn besluit om a.r. te stemmen, nog gewijzigd kan worden.

Deze wetenschap is ook een resultaat, dat u niet mag verwaarlozen.

Kort voor de verkiezingen, zal er nog eens ernstig met deze man gesproken moeten worden.

Wij luisterden

Lonen en prijzen voor de televisie

HET POLITIEKE GESPREK richtte zich in de afgelopen week niet alleen tot de radioluisteraars. Ook de televisie kijkers kregen er hun deel van. De Vara zond in haar televisie-programma een gesprek uit over de economische politiek en wel in het bijzonder over de politiek van prijsstabilisatie. De kijkers zagen op het televisiescherm de a.r. minister van economische zaken, prof. dr. J. Zijlstra, die het gesprek voerde met de heren Twijnstra, voorzitter van het Verbond van Nederlandse Werkgevers. Derksen, secretaris van het Algemeen Katholiek Werkgeversverbond en Den Uyl van de Dr. Wiardi Beckmanstichting, het wetenschappelijk centrum van de Partij van de Arbeid.

Ter inleiding van het gesprek, dat geleid werd door de heer Meyer Sluysen, herinnerde minister Zijlstra er aan, dat de prijsstabilisatiepolitiek verleden jaar werd afgekondigd met het doel te voorkomen — koste wat het kost — dat lonen en prijzen haasje-over zouden gaan spelen.

Minister Zijlstra legde er de nadruk op, dat deze politiek vooral in het belang van de „vergeten groepen” is, maar dat het ook in het voordeel van de arbeiders is wanneer het nominale loon niet zou dalen. Vervolgens zette de minister uiteen, dat het ook een kwestie van conjunctuurpolitiek is. Een te sterke stijging van lonen en prijzen in deze tijd van hoogconjunctuur zou bij het ongunstiger worden van de conjunctuur de klap des te groter doen zijn.

Na deze globale uiteenzetting kregen de andere deelnemers aan het gesprek gelegenheid hun visie op de regeringspolitiek te geven. De heer Twijnstra greep die gelegenheid aan om duidelijk te maken, waarom de ondernemers zich in het algemeen achter deze politiek geschaard hebben. Maar al te vaak meent men, dat de ondernemers niets liever zouden doen dan de prijzen zo hoog mogelijk opvoeren om zo veel mogelijk te verdienen. Maar, zo zei de heer Twijnstra, dat zou een voordeel op korte termijn zijn en dat willen de ondernemers achterstellen bij het voordeel op lange termijn, dat door de politiek van prijsstabilisatie behaald wordt.

De heer Dreksen legde de nadruk op het conjuncturele aspect van de politiek van minister Zijlstra. Men vraagt zich wel af of dat zo actueel is nu het in Nederland zo goed gaat en er een grote bedrijvigheid heerst. Die bedrijvigheid kan echter bedreigd worden door nevenverschijnselen, die zij zelf zou oproepen indien er geen stabilisatie van lonen en prijzen was en in dat verband legde de heer Derksen het accent op onze exportpositie.

Tenslotte verklaarde drs. Den Uyl zich in het algemeen zeer wel in deze politiek te kunnen vinden en hij vond het belangrijk, dat minister Zijlstra gewezen had op de achtergebleven groepen. „Zolang geen andere middelen ontwikkeld zijn om in de nood van deze groepen te voorzien, is deze politiek van groot belang”, meende hij. De heer Den Uyl waarschuwde echter dat men van het gelijkhouden van de prijzen geen „geloofsartikel van het economisch beleid” mag maken, zoals men, naar hij opmerkte, voor de oorlog met de gouden standaard heeft gedaan.

Minister Zijlstra merkte in zijn wederwoord op, dat er als het waar zou zijn dat er een duidelijk verschil is tussen het prijsniveau in Nederland en in het buitenland, een aanpassing van het Nederlandse niveau zou moeten plaats hebben. Maar dat moet dan in een langzaam tempo gebeuren om te voorkomen, dat de prijzen „doorschielen”. Intussen moeten we ons er echter wel rekenschap van geven dat de prijzen van een belangrijk aantal Nederlandse exportprodukten niet zoveel lager meer is dan in het buitenland.

De heer Twijnstra vroeg van de regering een open oog voor de positie van de ondernemers wanneer een bepaalde grondstof op de wereldmarkt belangrijk dunderd wordt. Wel, zei minister Zijlstra, de regering heeft altijd alle ogen wijd open. Als een ondernemer bij een prijsdaling op de wereldmarkt zijn prijzen snel naar beneden heeft laten gaan, ben ik geneigd hem zeer vriendelijk tegemoet te treden wanneer de situatie op de wereldmarkt een prijsstijging nodig maakt. Maar als men voorzichtig is met prijsdalingen, zal men dat ook met prijsstijgingen moeten zijn.

N.V. Houthandel ARENSEN
Lutkepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

CONSTANT
VERLOVINGSRINGEN
VOLLEDIGE COLLECTIE
VAN DIT BEKENDE MERK
IN ALLE MATEN
SIEBEL
KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - 'RDAM
NW. BINNENWEG 227 - 'RDAM

GIJ NOEMT HET GROOTSTE GELUK OP AARD GEZOND TE ZIJN! DOCH IK ZEG „NEEN, HET GROOTSTE IS GEZOND TE WORDEN!” Vraagt tegen: Alle gevallen van ZENUWZWAKTE, ZENUWCELLEN-ONDERVOEDING, SLAPeloosHEID, ZENUWUITPUTTING, NEURASTHENIE, MIGRAINE, GEHEUGENZWAKTE, DWANGGEDACHTEN, VALLENDE ZIEKTE NEURALGISCHE PIJNEN, DUIZELIGHEID, NERVOSITEIT, OORSUIZEN, EXAMENVEEES, ONGEWILD BLOZEN, ISCHIAS, GORDELROOS, IMPOTENTIE (Sexuele onmacht door zenuwst.), APOPLEXIE BEVEN DER LEDEMATEN, BEDWATEREN, HYPOCHONDRIA, ANGSTGEVOEL, MELANCHOLIE, GEVOLGEN VAN VERKEERDE GEWOONTEN, OVERMATIG DROMEN, GEHOOR-, REUK- EN SMAAK-ZENUWAANDOENINGEN, NERVEUZEEZEM) ZENUW-REUMATIEK, GEESTELIJKE OVERSPANNING, ZENUWPIJNEN, e.a. zenuwstoornissen en kwalen: ENERGIE LEVENSZOUTEN, NERVICOL II' 100 % ZENUWVOEDEND MIDDEL.

ZENUW-KRACHTVOEDSEL is in deze tijd méér dan nodig!!! Voor oud en jong is „NERVICOL II” „het goud voor de zenuwcellen”.

„Nervicol II” is volkomen onschadelijk en zonder verdovende bestanddelen samengesteld en kan in het volste vertrouwen worden gebruikt. Ieder, die met zenuwklachten te kampen heeft, kunnen wij niet genoeg aanbevelen om eens een kuur met „Nervicol II” te gaan proberen! Nog nimmer hadden wij een cliënt, die niet over „Nervicol II” tevreden was; in het ongunstigste geval vond men nog merkbare verbetering.

Prijs „Nervicol II” ¼ Liter Kuurflacon f 12.75; ½ Liter f 22.75; Proefflesje f 5.25 (75 gram)

Franco huis toezending van alle middelen volgt direct na ontvangst van postwissel of girocheque te zenden aan: POSTBUS 9, UTRECHT, afd. C, Giro no. 428.302. Onder rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden.

Alle bestellingen, geldzendingen, brieven enz., uitsluitend en alleen richten aan:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

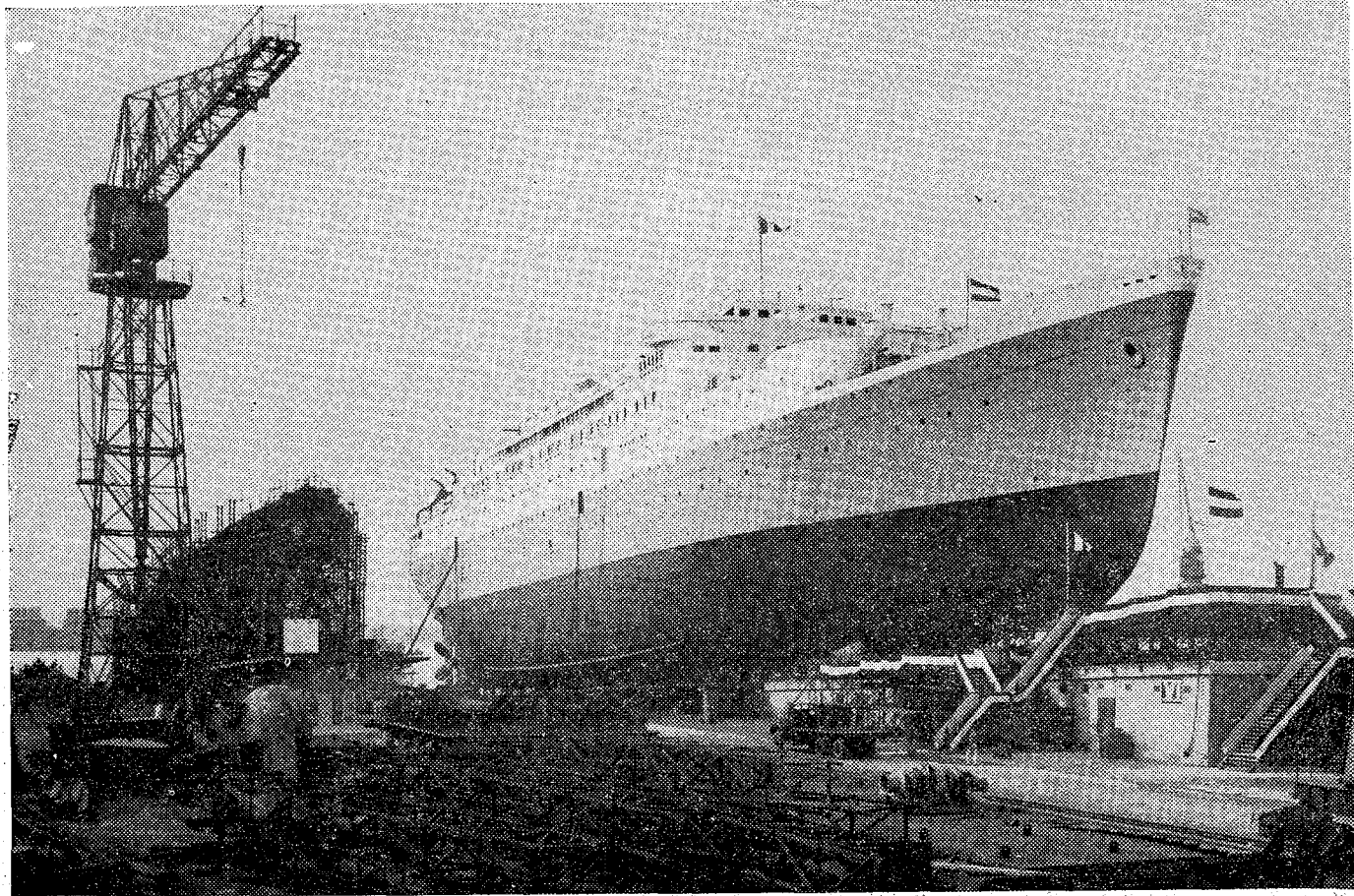
AFD. C. — POSTBUS 9, UTRECHT — GIRO No. 428302
Hoofdkantoor Telefoon K 3402-3648

Magazijn Utrecht
Tel. K 30-23396

Laboratorium Bilthoven
Tel. K 3402-4169

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen bestel alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT, Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648

Onze scheepsbouwers kunnen met hun produkten voor den dag komen; degelijk, doelmatig en fraai zijn de schepen die zij afleveren aan binnen- en buitenlandse opdrachtgevers.

NEDERLAND

WIE herinnert zich niet met genoegen de vertellingen over vaderlandse geschiedenis op de lagere school?

Wat werd er geluisterd naar de verhalen van mannen, die in vroeger tijden ons land groot maakten. Vooral ter zee!

Dat de belevissen van onze mannen van koopvaardij en marine daarbij wel eens wat zijn geromantiseerd, kan erkend worden. Maar niettemin staat voor elke Nederlander vast, dat de geschiedenis van zijn land onlosmakelijk is verbonden met de handel en met de scheepvaart.

Dit mag voor ons land, gezien zijn gunstige aardrijkskundige ligging misschien voor de hand liggen, in elk geval is de handel en daarmee de scheepvaart, één der pijlers waarop onze nationale economie rust.

Ofschoon niet meer met recht beweerd kan worden — zoals vroeger — dat de Nederlanders de vrachtaarders van Europa zijn, de zeevaart spreekt nog steeds tot de verbeelding van ons volk, dat aan deze tak van bedrijf zulk een

belangrijke rol speelt.

Onmiddellijk na de oorlog was de scheepvaart hangende aan de handen van de mannen.

Zolang de scheepvaart heeft bestaan, heeft de scheepbouw bestaan. Joost van Bezo, de bekwaamste vader van de Nederlandse Zee Vaertheus, die Peter de Wier was, die de schepen van de Hollandse vloot in hun verwoerden.

Voor een onze een dichte arm grondstoffen, bloot scheepsbouw van de zeevaart, en in de drachtgeveer voor deviezen-pasier denken aan de Men schatwerken in de schepen 60.000, om per van de vele fabrieken te

Nederlandse kunde en energie verhe

ALS MEN marine-schepen, pleziervaartuigen en dergelijke even buiten beschouwing laat en voor een ogenblik alleen ziet naar de koopvaardijvloot, dan is wel duidelijk, dat onze scheepsbouw voor een zeer groot deel afhankelijk is van de economische stand van zaken in de scheepvaart.

Deze conjuncturele samenhang wordt door velen wel eens betreurd, al begrijpt men natuurlijk best, dat dit nu eenmaal een vast gegeven is.

Van de zijde der werknemers en vooral van hen, die de grote werkloosheid in de scheepsbouw hebben ervaren, is dat inderdaad goed te begrijpen. Want men weet maar al te goed, dat de scheepvaart zeer conjunctuurgevoelig is en dat er, bij wijze van spreken, geen houden aan is als er een neerslag van betekenis komt op de wereld-vrachtenmarkt.

Ruime werkgelegenheid

DE EERSTKOMENDE JAREN zal dat trouwens niet van zoveel betekenis zijn, gezien de goed gevulde orderportefeuilles.

De ervaring leert bovendien, dat al blijven nieuwe bouw-orders wegens de neergaande conjunctuur in de scheepvaart enige tijd uit, er dan nog werk blijft, omdat bij een lage vrachtenmarkt de reders neigen tot reparatie-opdrachten, die overigens in normale tijden toch al — in geld uitgedrukt — ongeveer de helft bedragen van de nieuwbouw.

Voor werkloosheid op de scheepswerven bestaat vooralsnog dus weinig kans.

Wij zien zelfs momenteel het tegenovergestelde van werkloosheid! Vrijwel alle Nederlandse scheepswerven kampen met een groot tekort aan bekwame, geschoolde krachten en het lijkt er niet op, dat aan de toenemende vraag naar geschoolde werknemers voldaan kan worden.

Sommige werven halen met bussen de arbeiders van heinde en ver en nog komt men tekort.

Het vorige jaar zijn — bij wijze van noodvoorziening — hier enkele honderden Italiaanse arbeiders tewerkgesteld, maar gelijk zovele noodvoorzieningen, lijkt dit geen succes te worden, want naar verluidt voelen de Italianen zich hier niet thuis. De taalmoelijkheden en het klimaat zullen hier niet vreemd aan zijn.

Men moet bedenken, dat schepen bouwen een vak is, dat voor een belangrijk deel in de openlucht beoefend moet worden en ijzeren platen en profielen zijn bij vriezende weer wreed koud . . .

Of deze minder aangename werkomstandigheden wellicht mede verband houden met de niet altijd even grote animo van jonge vaklui om in de scheepsbouw te gaan werken is moeilijk na te gaan. Dat het evenwel gewenst is om de aantrekkelijkheid van het werken op de scheepswerven nog te verhogen, staat wel vast. En dat de lonen en sociale voorzieningen daarop mede moeten worden gericht, evenzeer; vooral nu de Nederlandse scheepsbouwindustrie de wind in de zeilen heeft!

Het vroeger voortdurend dreigende gevaar van werkloosheid behoeft de werknemers momenteel dus allerminst te plagen.

Het is merkwaardig, dat juist in deze tijd van een groot tekort aan arbeidskrachten een nieuwe

scheepswerf in oprichting is, die straks naar schatting aan tenminste 3000 werknemers emplooi zal geven.

De scheepsbouwers hebben de plannen van hun collega-concurrent met weinig vreugde begroet. Niet zozeer omdat zij de concurrentie van de Rozenburgse scheepswerf vrezen. Maar wel omdat zij met bezorgdheid het tekort aan geschoolde arbeidskrachten groter zien worden. Niemand kan overigens het met grote voortvarendheid bouwen van deze nieuwe werf verhinderen en dat is — bij alle problemen die het oproept — in een vrij land maar goed ook.

En wat de voortvarendheid betreft, het zegt misschien iets, dat prof. Gerbrandy president-commissaris van de jonge onderneming is . . .

Concurrentie

HET JAPANSE VOLK is een nijver volk, dat tot grote technische prestaties in staat is. Het heeft, wat de in 1955 opgeleverde scheepsruimte betreft, ons land en ook Zweden voorbijgestreefd en het staat nu als derde op de ranglijst van scheepsbouwende landen.

Japan zal in de toekomst vermoedelijk tot een geduchte concurrent van Nederland uitgroeien. Het afgelopen jaar hebben de Japanse werven orders vrijwel onmiddellijk kunnen uitvoeren, hetgeen er niet alleen op wijst, dat de werven daar niet vol bezet waren, maar vooral ook, dat de Japanse scheepsbouwers opmerkelijke prestaties kunnen leveren!

De statistieken worden, wat dit betreft, dan ook met grote belangstelling gevolgd.

Op dit ogenblik is van de Japanners weinig concurrentie te duchten, maar over enkele jaren moeten wij óók werk hebben en daarom is het zaak naar de toekomst te zien en de ontwikkeling van de scheepsbouw in andere landen nauwlettend te volgen, want — zo ongeveer drukte minister Zijlstra zich eens uit — morgen is belangrijker dan vandaag.

Een „concurrentie“ van geheel andere aard verdient eveneens de aandacht.

De luchtvaart, als concurrent van de scheepvaart, wint voortdurend aan betekenis, met name wat het personenvervoer betreft.

De leuze „tijd is geld“ zal hier wel een voorname rol spelen. Er wordt beweerd, dat sedert kort meer

personen door de lucht dan over zee worden vervoerd. Anderen gaan zover niet en stellen de verhouding tussen zee- en luchtvaart nog op ongeveer 60 : 40.

Hoe de verhoudingen nu ook precies zijn, het is wel zeker, dat het personenvervoer door de lucht zich gunstig ontwikkelt, deels ten koste van de scheepvaart en derhalve van belang voor de scheepsbouw.

De hiervoor genoemde vormen van concurrentie kunnen als normaal worden beschouwd en de Nederlandse scheepsbouwindustrie zal ze dan ook wel als zodanig moeten aanvaarden.

Geheel anders is het met de concurrentie van scheepsbouwlanden als b.v. Frankrijk, Italië, Duitsland en ook de Verenigde Staten.

Daar worden door de regeringen, ter bescherming van de eigen scheepsbouw, hoge en soms zeer hoge subsidies verleent en al calculeert de Nederlandse scheepsbouwer duizend vellen vol, hij vernag tegen subsidies niet te vechten.

In ons land worden geen subsidies gegeven omdat dit ongewenst en dus onnodig is.

Studie

DE ongeveer 300 grotere en kleinere scheepswerven in Nederland zijn in het algemeen goed geoutilleerd en dat is een feit van betekenis, want mede daardoor kunnen ze tegen een stootje.

De technische ontwikkeling van de werven en van de bedrijven, die b.v. de voortstuwingsinstallaties, reddingsboten en andere zaken leveren, staat op een peil, dat de vergelijking met het buitenland glansrijk kan doorstaan.

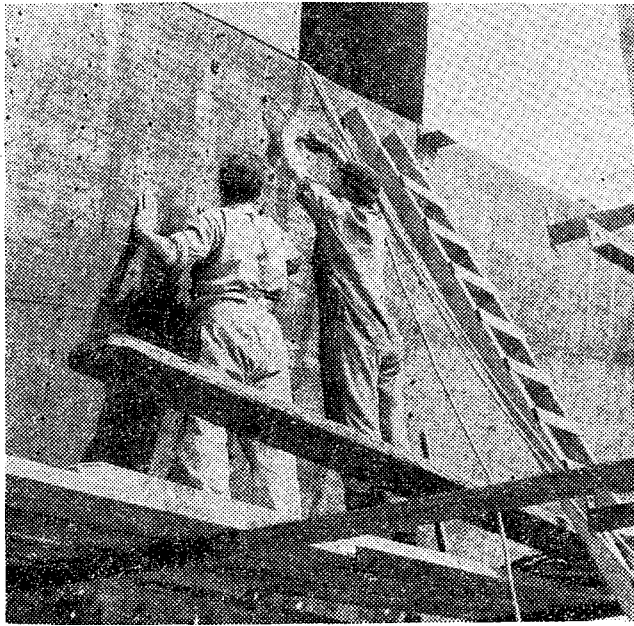
Sommigen vinden dit nogal vanzelfsprekend. Waarom zou Nederland, wat de scheepsbouwtechnische ontwikkeling betreft, achteraan moeten komen?

Men realiseert zich daarbij wel eens te weinig, dat wij een klein land zijn, met alle bezwaren van dien.

Het kost zeer veel studie, kapitaal en vindingrijkheid om aan de wisselende en steeds hogere eisen van de reders te voldoen; wat de kwaliteit betreft en wat de levertijd betreft.

Men mag zich er toch al over verbazen dat de bouwcapaciteit van onze werven ongeveer het driedubbele is van die van 1938.

De moeilijkheden zitten trouwens niet alleen in de eisen van hoge kwaliteit en korte levertijden.

Ook op de middelgrote werven wordt steeds meer sectie-bouw toegepast. De in de loods gelaste secties worden na veel manoeuvreren vakkundig op de juiste plaats gevoegd.

Ten aanzien om tot steen vraag of de grote tot laatste jaraders ton dw geban voor erts-vouw vermogen.

Er is wat het bouwk nisch opzicht . . .

Nie alle ze bovendien bate de platen van . . .

In Nederland tot gebouwd, te we gerekend in alle wereldrang van de hier sche . . .

De steeltechni schepen ge, he tot stichting ook kende, Schieding ningen.

Het is een wetenschap als scheep . . .

De enon invv pen hebben tong om vóór de ee de gedrag pre zes à zeventien een sleep . . .

Elke we . . . volg . . .

BOUWT SCHEPEN

Welvaart
scheep-
bouw sa-

kers, motoren, ketels, laadwerk-
tuigen en alles wat nog meer voor
een modern vaartuig nodig is, le-
veren.

* * *

Iemand heeft eens gezegd, dat
het, politiek gezien, van veel meer
gewicht is, dat wij een sterke zee-
macht dan een uitgebreide land-
macht hebben; de praktijk in het
verleden zou hebben aangetoond,
dat voor het internationale poli-
tieke aanzien vooral de maritieme
macht van een land beslissend is.

Deze gedachte bevat wellicht
een kern van waarheid, zij het
een wat versimpelde waarheid.

Wat wij er maar mee zeggen
willen is dit: dat de betekenis van
een nationale scheepsbouwindus-
trie uitreikt boven deviezen, werk-
gelegenheid en andere concrete
zaken.

Niet slechts om de marinevaar-
tuigen, die onze werven kunnen
leveren. Misschien ook dat.

Maar vooral om onze naam in
de wereld! Door onze scheepsbouw
valt Nederland naar buiten op
en als die scheepsbouw dan een

goede naam heeft, stijgt het aan-
zien van ons land in de wereld.

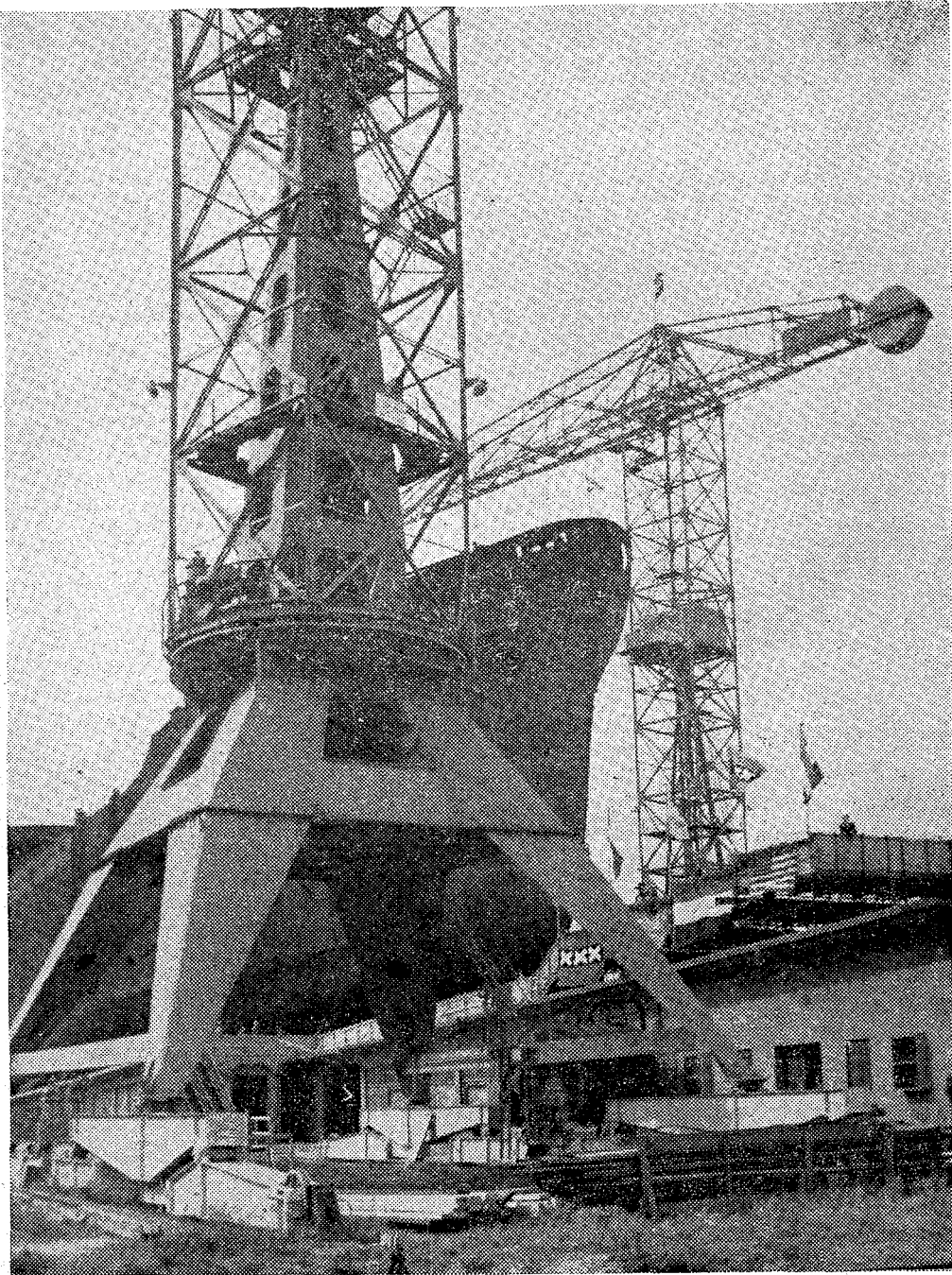
Zeker, „naam” en „aanzien”
zijn moeilijk meetbare begrippen.
Desniettemin spelen zij op de in-
ternationale economische en . . .
politieke markt een belangrijke
rol.

* * *

Op de wereldranglijst voor de
scheepsbouw neemt Nederland nu
de vijfde plaats in en dit is lang
niet slecht. Dat beeld wordt nog
iets gunstiger als men niet uit-
gaat van de opgeleverde tonnage,
maar van het aantal schepen,
want in ons land worden, in ver-
gelijking met andere landen, vele
kleinere schepen gebouwd.

Om het beeld niet scheef te
trekken, moeten we er bij zeggen,
dat de Nederlandse werven onge-
veer 8% van de wereldscheeps-
bouwproductie voor hun rekening
nemen.

In aanmerking genomen, dat
wij maar een klein land zijn, op
de wereldkaart nauwelijks zicht-
baar, is dit percentage zeker niet
ongunstig.

Opname van een imposant deel van één der grootste Nederlandse scheeps-
werven, vlak voor het te water laten van een tanker.

hen onze welvaart

an schepen b.v. bestaat de drang
steemanages te komen en het is de
f N aan kan ontkomen straks ook
ot schepen te gaan bouwen; de
jaren tankers tot zo'n 46.000
geplan is laatst zelfs een schip
ts-waard van 60.000 ton draag-
en.

we voor nodig om te beseffen
t bouwk super-schepen in tech-
pzi-
alleen zeer lange hellingen, maar
en bere bewerkingsmachines, die
en van dikte „aan” kunnen.
eder tot nu toe kleinere schepen
d, het wel hieruit blijkt, dat wij
rd vallen schepen hoger op de
rang gerekend naar de tonnage
hier schepen.

teel technische cisen, die aan zee-
n ge heeft 25 jaar geleden geleid
cht ook buiten onze grenzen be-
Schiedig Proefstation te Wage-

is mede van het werk van dit
chout te danken, dat Nederland
hepernd zo'n goede naam heeft.

enot investeringen in grote sche-
bberingen een methode te vinden
ór als een inzicht te verkrijgen in
brag prestaties van het schip. De
zevige schaalmodellen worden in
ceptie van vernuftige instrumen-

ten beproefd en deze proeven, zo is gebleken, le-
veren zeer nauwkeurige resultaten op.

Naast de kennis en de ervaring van Nederland als
maritieme mogendheid houdt het onderzoekwerk
van dit proefstation het technisch peil van onze
scheepsbouwindustrie hoog.

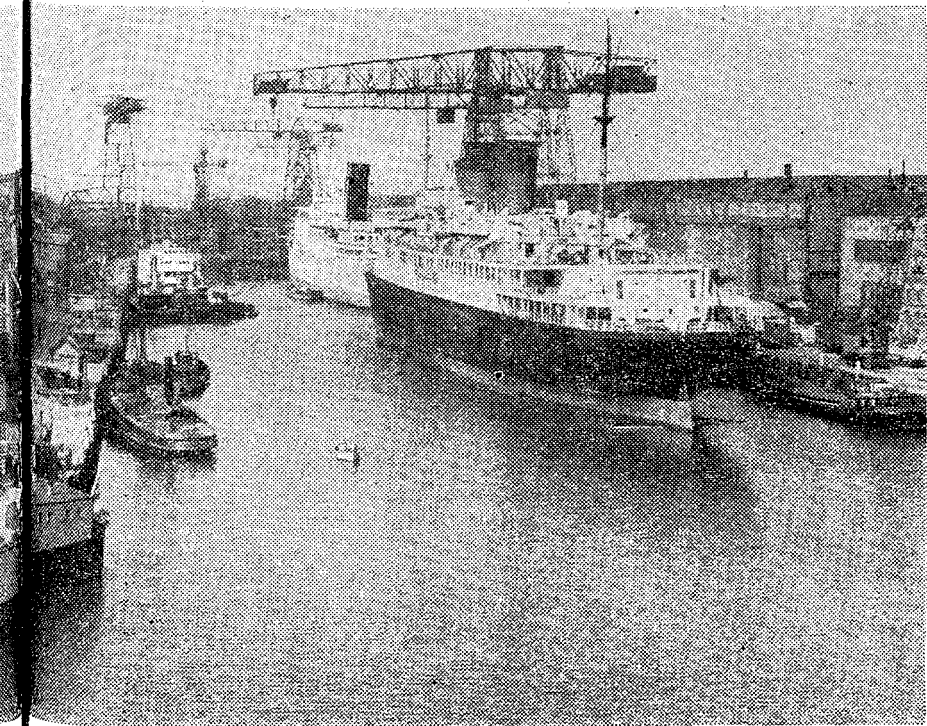
Goed perspectief

WELKE MOGELIJKHEDEN onze scheepsbouw
in de toekomst nog heeft, is moeilijk te voor-
spellen.

Wel is bekend, dat de Nederlandse koopvaardij-
vloot, in vergelijking met die van andere landen,
aan de oude kant is. Dat zou een aanwijzing kunnen
zijn voor de vervangingsbehoefte in de naaste toe-
komst, waarbij men dan in aanmerking kan nemen;
dat volgens een recente publikatie van het Centraal
Bureau voor de Statistiek meer dan 30% van onze
tankschepen ouders is dan 15 jaar en dat van de
overige schepen ruim 10% ouder is dan 25 jaar.
De levensduur van een tanker stelling op plm. 15
jaar en die van andere schepen op plm. 25 jaar, kan
men uit de genoemde cijfers de conclusie trekken,
dat een niet onbelangrijk deel van onze koopvaardij-
vloot binnenkort naar de sloper moet.

En hoewel een schatting van de nodige tonnage
in de toekomst uiterst moeilijk is, alles overziende
mag toch wel met enige vrijmoedigheid verwacht
worden, dat onze nationale scheepsbouwindustrie,
die voor de welvaart en de naam van ons volk van
zo grote betekenis is, nog tot breder expansie zal
komen.

B. BIL

de Hollands glorie! Overal heerst momenteel grote bedrijvigheid als ge-
volg orders die binnen een bepaalde termijn uitgevoerd moeten worden.

Scheepsbouw en politiek

DE SAMENHANG van economische
vraagstukken met de politiek is tegen-
woordig wel zeer groot.

Dat kwam de vorige week bij de be-
handeling van de begroting van het departe-
ment van financiën in de Eerste Kamer
nog weer eens duidelijk tot uitdrukking,
toen enkele kamerleden minister v. d. Kieft
kritisceerden op een deel van zijn beleid,
waarbij onze scheepvaart en niet minder
onze scheepsbouw, rechtstreeks betrokken
zijn.

Voor een juist begrip van de kwestie
herinneren wij er aan, dat met het bou-
wen van grote zeeschepen enorme kapita-
len gemoeid zijn; het loopt letterlijk in
de miljoenen.

Nu hebben de Nederlandse scheeps-
werven volop orders tot zeker 1960,
waaronder een groot aantal buitenlandse
orders.

Deze buitenlandse orders zijn echter
voor een belangrijk deel aangetrokken
door..... de gunstige krediet-faciliteiten
die, met medewerking van de overheid,
door Nederland worden verleend aan
buitenlandse opdrachtgevers.

Hier is een relatie scheepvaart/
scheepsbouw en politiek, die de aan-
dacht verdient.

Reeds in het Voorlopig Verslag was
dit punt aangeroerd. In de Memorie van
Antwoord heeft minister v. d. Kieft
„geantwoord” op vragen, die hem feite-
lijk niet gesteld waren.

Het a.r.-lid van de Eerste Kamer
Prof. Hellema, noemde het „antwoord”
van de minister de vorige week dan ook
irrelevant.

„Onze stelling is”, zei hij, „dat het aan-
trekken van deze orders door langlopende
kredieten te verstrekken aan buitenlandse
reders, gezien de overbezetting van de
Nederlandse werven en het tekort aan
arbeidskrachten, conjunctureel ten zeerste
ongewenst is en bovendien onze eigen rede-
rijen noodzaakt haar orders in het buiten-
land te plaatsen”.

De strekking van het betoog van Prof.
Hellema is dus, dat door deze krediet-
verlening Nederlandse belangen in het
gedrang komen.

Dat mag men de scheepsbouwers
noch de buitenlandse opdrachtgevers
verwijten, omdat het punt in geding be-
treft de kredietverlening van overheids-
wege.

Daar komt nog bij, dat de hier bedoel-
de buitenlandse opdrachtgevers de in

Nederland gebouwde schepen in vele
gevallen laten varen onder de vlaggen van
landen als Panama, Honduras en Libe-
ria, die in de scheepvaartwereld bekend
staan als „goedkope vlaggen”.

Aangezien de wetgeving in deze lan-
den geen hoge eisen stelt aan de zee-
schepen en de sociale voorziening van
de bemanning, kunnen deze schepen
goedkoper varen dan de Nederlandse.

Het is teleurstellend, dat de minister
van financiën de Eerste Kamerleden, die
op de nodige terughoudendheid van de
regering aandrongen, niet ronduit gelijk
heeft gegeven.

NOG IN GEHEEL ANDERE ZIN dan
met betrekking tot de kredietverlening,
is er een relatie tussen scheepsbouw en re-
geringsbeleid.

Het betreft hier een beleid dat eveneens
de aandacht verdient, doch dat in haar
effect tegengesteld is aan het kredietver-
leningsbeleid.

Wij bedoelen de subsidies die, gelukkig
niet in Nederland, maar wel elders gegeven
worden; natuurlijk met de bedoeling de
eigen scheepsbouwindustrie te beschermen
tegen buitenlandse concurrentie.

Dat Frankrijk tot de landen behoort
waar de scheepsbouw zwaar gesubsidieerd
wordt, is niet zo verbazingwekkend.
Beduchtheid voor internationale
concurrentie is daar een bekend ver-
schijnsel van eigen zwakheid.

Maar Amerika? De Amerikanen plei-
ten toch zo gaarne voor een vrije uit-
wisseling van goederen en diensten? De
gedachte van de vrije concurrentie hou-
den de Verenigde Staten terecht voor
aan West-Europa.

Voor wat de scheepsbouw betreft,
heeft Nederland in de States vrijwel
geen kans een ordertje te boeken, om
de eenvoudige reden, dat de Amerikaan-
se regering de eigen werven hoog sub-
sidieert.

Als straf op het laten bouwen van
schepen o. het doen verrichten van re-
paraties in het buitenland worden daar
invoerrechten van soms 50% geheven.
En al heeft Nederland op dit ogenblik
geen behoefte aan Amerikaanse op-
drachten, het subsidiëren van de
scheepsbouwindustrie moet op de lange
duur zeker tot onze schade werken.

Hier stelt de Amerikaanse politiek
ons een voorbeeld van hoe het beslist
niet moet!

 Ongemalteerd
 Geen cellophaan
 Ceder verpakt

De sigaar van Vroeger
 fijn... die herken ik!
CEDRUS
 van
SCHIMMELPENNINGK
 35 ct.

SCHEEPSBOUWERVEN
A. VUYK
& ZONEN
 CAPELLE AAN DE IJSSSEL
 Nieuwbouw en reparatie
 Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

Firma
C. Vermeer en Zoon's
 Fabrieken voor gebogen hout
 Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
 Ronde en ovale tafelanden
 Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
 armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

FIRMA FERNHOUT
 HANDEL IN WEGEN- en WATER-
 BOUWMATERIALEN, OP- EN
 OVERSLAGBEDRIJF, SCHEEPS-
 BEVRACHTING
 Zwolle, telefoon 5358 b.g.g. 3477
 Emmeloord, telefoon 2493 b.g.g. 2663

A ANNEMERSBEDRIJF
Gebrs. Hakkers
 ★ Handel in rijsmaterialen,
 riet en teen
 ★ Rietmattenfabriek
 ★ Hoepelmakerijen
WERKENDAM
 Telefoon 14

FIRMA
BLAAK
 BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGZAND

Koopt een goed
kostuum
 enorme keuze tegen uiterst
 scherp gestelde prijzen.
 De eerste reis is lonend
DUTHLER
VARSSEVELD

Uw adres voor:
 DIRECTIEKETTEN
 BARAKKEN
 SCHOLEN
 ZOMERHUISJES
 enz. enz.
Fa Gebr. Timmer
 Hontbouw - Giessendam - Telefoon 62

UIT PERS EN PERIODIEK

De consequenties van een

MISLUKKING

Uiterste

Elseviërs Weekblad schrijft:

„Algemeen heerst in de kringen van de delegaties de overtuiging, dat Z. Exc. prof. dr. Zijlstra als lid van de Nederlandse delegatie een centrale figuur was, die met een bewonderenswaardige dosis werkkraft en met een gewetensvol verantwoordelijkheidsgevoel alle redelijke mogelijkheden heeft overwogen om tot een voor beide partijen aanvaardbare formulering van zaken te komen. Wij mochten hem te Genève vlak vóór zijn vertrek naar Nederland ontmoeten.

Heeft de Nederlandse delegatie de mogelijke consequenties overwogen, die voor de gearresteerde Nederlanders het gevolg zouden kunnen zijn van een mislukking der besprekingen?

„Dit heeft mij persoonlijk vanaf de eerste dag van de conferentie ernstig beziggehouden en heeft bij mij zeer zwaar gewogen.”

Zijn naar uw mening aan de mislukking van de conferentie voor de Nederlandse ondernemingen in Indonesië consequenties verbonden?

„Ik heb geen reden eraan te twifelen, en ik mag er ook niet aan twifelen, dat de Indonesische regering de bestaande verdragsverplichtingen niet zou respecteren. Het doet me verdriet, dat, nadat we over de financieel-economische materie betrekkelijk snel tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing konden komen, de zaak op zo tragische wijze op de geschillenregeling moest springen.”

Wat zijn naar uw mening internationaal de reacties op deze mislukking?

„Ik kan niet aannemen, dat, wanneer men het verloop van de conferentie kent, men niet tot de conclusie zal komen, dat Nederland tot het uiterste is gegaan.”

Symptoom

Een medewerker van Elseviërs Weekblad heeft een gesprek gehad met de leden van de Indonesische delegatie. Op een vraag naar de consequenties in het vlak der internationale politiek, antwoordde dr. Leimana:

„Men denkt zo gauw, dat het bij deze conferentie alleen ging om de verhoudingen Nederland-Indonesië. Maar men moet dit alles bekijken in het raamwerk van de verhoudingen tussen het Westen en het opkomende Azië. Ook hier trek ik de consequenties weer in het geestelijke en culturele vlak. De materiële consequenties vind ik wel belangrijk, maar belangrijker zijn de spirituele. Ik zie in het mislukken van deze conferentie een symptoom van het begin van het aflopen van de invloed, die Europa, en daarin Nederland, heeft op Azië. Europa, en daarin Nederland, is groot en heeft een groot verleden. Rijk aan geestelijke waarden en cultuur. Elk volk, dat in ontwikkeling is, roept om iets van een ander, geestelijk rijk volk. Door het mislukken van deze conferentie heeft Nederland een verkeerd antwoord gegeven op de roep van Azië.”

Met betrekking tot Nieuw-Guinea zeide dr. Leimana:

„Zolang het vraagstuk van Irian nog geen bevredigende oplossing krijgt, zal Indonesië met de gepaste middelen strijden voor een oplossing, die voor ons land bevredigend is.”

Brokken

In Vrij Nederland schrijft een bijzondere medewerker o.m.:

„Wanneer, gelijk in de

jongste onderhandelingen is geschied, een grens aan de tegemoetkomendheid wordt gesteld, die erop gebaseerd is, wat zo in het algemeen de ene regering tegenover de andere regering kan doen en laten in een welgeordende wereld, dan heeft men een type van onderhandelingen, waarin onze delegatie bekwaam te werk is gegaan. Wanneer men echter de besprekingen ziet in het licht van wat er tussen het oude westen en het nieuwe oosten valt te verhapstukken, dan is er van die bekwaamheid in het geheel niets meer terug te vinden.

In geen enkel opzicht hebben onze onderhandelaars de weg gevonden, die hier geboden is.....

„Ja, wat kunnen wij anders doen ten opzichte van een land, dat zo vol zit met onzekere factoren?”, zal de Nederlandse regering zeggen. Maar het kwam er op aan, geloof te hebben in de in vele opzichten toch al zo mishandelde redelijken in Indonesië; geloof in hun volwaardigheid en geloof in hun poging. Buiten hun poging bestaat er toch geen garantie. Dat geloof hebben wij de heren schromelijk onthouden, wat van ons mogelijk heel redelijk was in de zin van een cent is een cent, maar hoogst onredelijk in het licht van de verhoudingen tussen oost en west. De Indonesiërs zullen het internationaal wel weer zo spelen, dat de Nederlanders tekort schoten in begrip, zeggen bezorgde commentators al. En het buitenland zal dat ook wel vinden. En terecht, want op het ogenblik is politiek waarin een cent een cent is, ook politiek die een cent waard is, doch meer niet.

Zonder de wijze erkenning, dat zowel soevereiniteit als volwaardigheid nieuwe begrippen zijn in het oosten, met het demonstreren van een eventueel onwils eerbetoorn aan deze zaken inclusief, komt men nergens in contact met het oosten. De heren Boelganin en Chroestsjev maakten op dit punt geen vergissing. Wij wel, en we dreven de redelijkheid in de emotionele afkeer. Daarmee maakten we, wat we verder ook zullen kunnen filosofieren over de interne strijd in Indonesië die zich op onze rug afspeelt, op de ernstigste wijze brokken.

Wat zich in Indonesië afspeelt zal gedeeltelijk inderdaad zwaar op onze rug neer-

komen en wel met de una-nieme goedkeuring voorlopig van geheel Indonesië.

Op dat punt hebben wij de door Soekarno zo begeerde eenheid rond zijn troon een aardig eindje dichterbij gebracht.”

Geen schijn

Het Vrije Volk schrijft o.m.:

„In het tumult dat in Indonesië door het mislukken der Geneefse conferentie is ontstaan en dat ongetwijfeld mede is veroorzaakt door het verlangen van de huidige regering met spectaculaire stappen iets terug te winnen van het verloren aanzien in eigen kring, wordt vooral één omstandigheid waarschijnlijk opzettelijk over het hoofd gezien.

Nederland is al sedert het vorig jaar augustus bereid geweest de Unie en de RTC-akkoorden op te heffen als Indonesië daarop prijs zou stellen. Dat dit nog niet gebeurd was, ligt allerminst aan de Nederlandse regering maar aan de huidige Indonesische regering, die vorig jaar als oppositie weigerde de overeenkomsten van augustus 1954 goed te keuren. Ook nu in Genève weer heeft Nederland deze bereidheid getoond. Er was, dat mag nog wel eens geconstateerd worden, in Genève een ruim veld van overeenstemming aanwezig.

Op de geschillenregeling is de conferentie gestrand, niet omdat Nederland eisen stelde die zouden „indruisen tegen de Indonesische soevereiniteit”, maar omdat Indonesië alleen een geschillenregeling wenst die geen werkelijke geschillenregeling is doch slechts een schijnregeling. Kan men Nederland „formalisme” verwijten omdat het niet opnieuw een schijnregeling met Indonesië wilde sluiten?.....

Wij verwachten dat met of zonder aanvaardbare formulering of R.T.C.-garanties, Indonesië voorzichtige zal blijven bij het snijden in eigen vlees. Wij verwachten het, omdat wij in Indonesië nog steeds een fatsoenlijke staat willen zien, die ernaar streeft in het internationaal verkeer van bepaalde fatsoensnormen uit te gaan. Zelfs al zou men uit de Indonesische verklaringen, die nu over de uitwisseling der Nederlandse arrestanten worden afgelegd, welhaast moe-

ten opmaken dat Indonesië de positie van deze mensen toch als onderhandelingsobject in de conferentie heeft willen brengen.”

Vodje

Prof. Romme schrijft in De Volkskrant:

„De Indonesische regering heeft wel het meest prompte bewijs geleverd van het gelijk der Nederlandse regering bij de mislukking van de Geneefse besprekingen.

Minister Luns heeft deze week in de Tweede Kamer verklaard, dat de feitelijke reden van de mislukking is geweest de weigering van de Indonesische delegatie, een effectieve geschillenregeling te aanvaarden. Nauwelijks was deze weigering, en met haar de mislukking der conferentie, een feit, of de Indonesische regering ging ertoe over, een door haar aangegaan verdrag te verscheuren. Schrijnender proef op de som, dat het zonder effectieve geschillenregeling niet gaat en de Nederlandse regering terecht daarop stond, kan men zich moeilijk denken.

Natuurlijk is de mislukking zelve van de conferentie in hoge mate te betreuren. Zo'n mislukking draagt uiteraard niet bij tot de goede verhoudingen tussen de betrokken landen. In het algemeen kunnen we in deze wereld verslechtering van verhoudingen missen als kiespijn. Maar te meer geldt dit nog, wanneer het de verhouding betreft tussen twee landen, die, zoals hier, over en weer bij goede relatie alleen maar zijn gebaat. En zo'n mislukking, als nu een feit geworden is, is te droeviger, naarmate ze naar redelijkheid onnodiger moet worden geacht.....

Maar hoe betreurenswaardig het mislukken der conferentie ook is — dit feit wordt ver in de schaduw gesteld door de Indonesische reactie om nu maar verdragen te gaan verscheuren. Dit grijpt veel verder om zich heen dan alleen de verhouding Indonesië-Nederland. Van de gelijkstelling van een verdrag met een vodje papier heeft Europa en heeft de hele vrije wereld zo het een en ander ondervonden. Wanneer de wereld op deze wijze een staat laat begaan, dan werkt ze aan een ontwikkeling bergafwaarts hard mee.”

EN ONS COMMENTAAR

Nederland ging zover mogelijk

ALLERWEGE wordt in ons land betreurd, dat de besprekingen te Genève met de Indonesiërs tot geen resultaat hebben geleid. Dat het Indonesische kabinet daaraan consequenties zou verbinden, was te verwachten. Prompt werd dan ook besloten de Uniebetrekkingen eenzijdig te verbreken.

Een gunstige omstandigheid is, dat men het er in Nederland toch wel over eens is, dat de Nederlandse delegatie zover is gegaan als maar enigszins mogelijk was. Van Elseviërs Weekblad tot Het Vrije Volk is men het daarover eens. Een uitzondering maakt Vrij Nederland, dat in het verleden echter steeds blijk heeft gegeven een uitzonderlijk standpunt in te nemen. Dat was reeds zo in de eerste jaren na de bevrijding, toen het Indonesische probleem in zijn volle omvang aan de orde was. En het blijkt ook nu weer. Het verwijt, dat onze delegatieleden gemaakt wordt, komt er op neer, dat zij niet de mentaliteit van de Russische dictators hebben, die weten te spreken naar het hart van de mensen, waar zij op bezoek zijn.

Is het nu werkelijk zo, dat Nederland geen eigen standpunt meer mag innemen, omdat de Indonesische delegatieleden daarvan maar moeilijkheden zouden o.lervinden? Moet Nederland er de dupe van worden, dat het in het Indonesische kabinet niet botert?

Het zal goed zijn, dat de consequenties rustig onder ogen worden gezien. En intussen zal het de taak van de Nederlandse regering zijn door zo duidelijk mogelijke uiteenzettingen het buitenland er van te overtuigen, dat onzerzijds gedaan is wat mogelijk was.

Zoveel mogelijk stukken op tafel en zo uitgebreid mogelijke voorlichting, opdat een ieder zal erkennen, dat Nederland tot het uiterste is gegaan.

Miss Lucy, de Ku-Klux Klan en christelijke politiek

IN ALABAMA, een van de zuidelijke staten van Amerika, woont Authurine J. Lucy, een negerin, 26 jaar oud. Van het meisje Lucy is ze „het geval-Lucy” geworden. Omdat de rassenhaat op deze wereld telkens weer mensen in haar macht krijgt en ze opzweept tot daden die onmenselijk, dus duivels zijn. En omdat wij, christenen, nog niet eens zó ver zijn dat we de ergste uitwassen van het duivelse regime met enig succes kunnen bestrijden!

De historie is kort maar triest. Miss Lucy was secretaresse op een kantoor te Birmingham, een stad in een der zuidelijke staten van Amerika. Ze wilde gaan studeren in het stadje Tuscaloosa aan de universiteit van Alabama. Maar ze werd geweigerd bij de inschrijving: geen negers aan onze „blanke universiteit”. Ze ging in beroep bij een gerechtshof en ze kreeg gelijk. Natuurlijk kreeg ze gelijk want zelfs in de zuidelijke staten van Amerika, waar men blijkbaar nog altijd niet de afschaffing van de slavernij kan verkroppen, heeft een neger rechten.

Ze kwam naar Tuscaloosa (let wel: in een openbaar vervoermiddel, waarin een scheiding is gemaakt tussen negers en blanken en waarin geen negerin mag zitten zo lang er één blanke moet staan!). En ze werd aan de universiteit ontvangen met stenen, rotte eieren en rotte vruchten. Zo doet men dat in het zuiden van Amerika: daar neemt men het recht in eigen hand en heeft men maling aan federale wetten!

Wat deed de politie? En wat deden de autoriteiten? De politie arresteerde niemand..... behalve een negerjongen die terugvloog toen hij door blanken werd afgeranseld. En een andere negerjongen die toevallig naar de rel stond te kijken. En de autoriteiten richtten een gelukwens tot die flinke studenten van Tuscaloosa.

Vreemd nietwaar? Ja, vreemd... als men tenminste nog nooit van de Ku-Klux Klan gehoord heeft en van de „Raad van Blanke Burgers”. Als ge er wel van gehoord hebt, heeft ge van afschuw en van verontwaardiging — zoals de negers beven van angst.

De Ku-Klux Klan is al oud — bijna zo oud als de afschaffing van de

slavernij in Amerika. En dit geheime genootschap is ontsproten aan het brein van een paar grappenmakers, leden van een plaatselijke amusementsvereniging ergens in Tennessee, die vonden dat die pas vrijgeworden negers eens een beetje opgevoed moesten worden tot ware Amerikaanse staatsburgers. Ze deden dat op hun eigen „grappige” wijze: met heel veel geheimzinnig ceremonieel en met veel gedoe van rare namen. Van die grappes die opkomen in het hoofd van halfvolwassen jongens met een teveel aan romantische neigingen. Allemaal nog niet eens zo kwaad bedoeld wellicht — maar de methoden waren ontstellend en mensonterend. Hun „opvoeding” volgde dezelfde lijn als de Duitsers hadden tijdens de jongste wereldoorlog. Zo groeide de beweging uit tot een ware plaag, een terroriserende bende. En het ergste was dat zij een grote macht bezat, omdat velen van haar leden hoge ambten bekleedden. En verraad plegen aan de Klan nadat men eenmaal was ingewijd — het stond immers met zelfmoord gelijk!

Een jaar of zes, zeven heeft dat geduurd. Toen heeft (in 1870) president Grant er een einde aan gemaakt. Evenmin op een zachtzinnige wijze! Tot een jaar of veertig geleden een dominee op het idee kwam de Klan te doen herleven. William J. Simmons, predikant te Atlanta, stichtte „een vereniging tot verdediging van de ware Amerikanen” en hij nam nam de hele poespas van

de vroegere Ku-Klux Klan, de naam inclusief, over voor zijn vereniging. Weer moesten de negers het ontgelden maar nu ook de rooms-katholieken en de Joden en de immigranten. Weer golfde de terreur door de zuidelijke staten in de vorm van lynchpartijen, brandstichting, plundering. En weer deed niemand er iets tegen, want ook nu weer waarborgde de witte pijen en de hoge puntmutsen de anonimiteit en waren de hoogste autoriteiten, tot de gouverneurs van staten toe, lid!

Vijftien jaar lang hebben de staten geleden van deze „aasgier van Amerika”, zoals iemand de Klan getypeerd heeft. Toen zakte het weer ineen en nadien kent de beweging (hoewel verboden) haar ups en haar downs. Na de oorlog wierp „doc” Samuel Green zich op als de nieuwe „grand wizard of the invisible empire”, grootvizier van het onzichtbare rijk. En in dagen als deze, nu het geval-Lucy weer nieuw voedsel heeft gegeven aan de rassenhaat, laait de vlam weer hoog op.

Kan dat allemaal maar zo? We zullen hier in het midden laten of de regering-Eisenhower en of vroegere regeringen in deze een blaam treft. Dat is een zaak die buiten onze competentie valt en ook wel buiten ons beoordelingsvermogen. Zelfs een man als Stevenson, die als democratisch kandidaat voor het Amerikaanse presidentschap zeker niet zou nalaten kritiek te oefenen en die bekend staat als een groot voorstander van algehele opheffing van de rassenscheiding, zei over dit geval: „Met troepen en bajonetten zal men geen gelijkheid der rassen kunnen bewerkstelligen. Het zal de geest van de mens zijn die de situatie moet verbeteren.”

We zullen de vraag of dat maar allemaal zo kan een ander accent moeten geven. Dit: zijn de schanddaden waardoor de Duitsers zich de afschuw van allen op de hals hebben gehaald, dan niet enkel maar excessen van vertroebelde geesten? Is de rassenhaat dan een onuitroeibaar kwaad op deze wereld?

In de oude Heidelbergse Catechismus kan men lezen dat de mens geneigd is God en zijn naaste te haten. We belijden dat — maar dat woordje haten nemen we toch met een korreltje zout. Maar denk nu eens aan het geval-Lucy — gaat dat woord nu niet aan diepte winnen?

Zeg nu niet meer: Zo iets zou in Nederland onbestaanbaar zijn!” Inderdaad de meeste Nederlanders kennen geen rassenhaat. Omdat er — God zij dank — tot dusverre geen enkele aanleiding toe heeft bestaan. Maar als die aanleiding eens rocht komen, wat dan?

Wij zijn een christelijke volkspartij. Dat wil zeggen dat wij ons Nederlandse volk willen doordringen van de noodzaak om volgens christelijke beginselen te leven zowel in ons staatsleven als burgers onderling als in het verkeer met andere staten. Daarin is geen plaats voor rassenhaat. Bedenk wel: als wij niet steeds dat doel voor ogen houden, als wij niet trouw zijn in de grote en in de kleine dingen, dan staan wij als christelijke partij mede schuldig aan het duivelse regime, dat op deze aarde wroet en werkt en waarvan het geval-Lucy slechts een klein voorbeeld is!

CONSTRUCTIEBOUW Haring N.V.

Boskoop — Telefoon 128

Afd.: TANKS voor vele industrieën
Afd.: HOOL EN/OF GRAANBERGEN
Afd.: LANDBOUWMACHINES:

Wervelwind-poederstuifmachines
Wervelwind-vloeistofnevelmachines

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-6 f 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsgaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupé-
russtraat 2, Amsterdam-W. telefoon 131448.

Mengsels geneeskruiden

samengesteld door de beroemdste natuurgeneesk. artsen en specialisten. Ook voor uw kwaal leveren wij u à f 3.95 per maandpakket. — Naast deugdelijkheid garanderen wij volledige onschadelijkheid. Waaraan u ook lijdt en wat u ook al geprobeerd hebt, wendt u tot ons. Duizenden wanhopigen danken hun genezing aan onze middelen! Meldt ons uw kwaal en wij helpen u!

KRUIDENHUIS FLORA
WESTERSINGEL 40 - GRONINGEN

LEEWARDEN

VOOR aan- en verkoop van Huizen, Zakenpanden, Boerderijen en land,
HYPOTHEKEN - HUURINNINGEN
TAXATIES - AKTEN - SUCCESIE-MEMORIES

Makelaarskantoor W. Dijkstra,

Prins Hendrikstraat 7a - LEEUWARDEN
Telefoon 6985-3685-2585

„EXPRES”

Reinigen - Triploneren - Verven

Uw kleding gereinigd volgens de nieuwste methode

Vlug en goedkoop

Sint Jacobsstraat 7 — Tel. 4357

Groninger Straatweg 114 — Tef. 5321 — Leeuwarden

A. P. VAN GEENHUIZEN

KRUIDENIER

Dronrijperstraat hoek Midlumerstraat

Tel. 6030 - LEEUWARDEN

Een zaak voor betere levensmiddelen

VERHUIZINGEN

FA. A. DE JONG

Tel. 6212

Tel. 7456

Achter de Hoven 200

Sumatrastraat 13

Leeuwarden

Boekbinderij en Cartonagebedrijf

TJ. KIEVIT

Perforeer- en Brocheerinrichting

ROMKESLAAN 2a - Telef. 8633 - LEEUWARDEN

HET ADRES om uw tijdschriften, vakbladen enz. te laten inbinden.

ELEKTRA: Lichtinstallaties, Kracht, Reparatie van alle elektr. apparaten.

GAS: Verwarming, Komforen, Geisers

WATER: Wastafels, Boilers, Douchecellen

DAKBEDEKKING: Lei, Zink, Koper, Asfalt

Loodgieters. en Elektrotechnisch Bedrijf

FA. J. POPMA & ZN. v/h W. Bultsma

Voorstreek 38, Tel. 3487; Weerd 1, Tel. 4926, LEEUWARDEN

Stoomwasserij DE RUITER

Tulpenburg 30 — LEEUWARDEN — Tel. 5707

Behandeling van HUISHOUDWAS

WERKKLEDING

OVERHEMDEN

BOORDEN enz.

Nu het nog winter is....

Laat nu reeds uw KAPOKMATRASSEN bijvullen of overtrekken vóór de grote drukte komt. Bij vroegtijdige afspraak in één dag klaar. Vraagt vrijblijvend prijsopgave.

Matrassenmakerij W. Sierksma

CAMMINGHASTRAAT 87 - tel. 2292 - LEEUWARDEN

Werkplaats: Werkmanslust 143a, Tel. 2629

J. SPAAN

TIMMERBEDRIJF NIEUWBOUW

EN ONDERHOUDSWERK

Spanjaardslaan 11 - Tel. 8515 - LEEUWARDEN

Modern schilderwerk

verzorgt

Schildersbedrijf H. Visser

De Ruyterweg 22-24, Telefoon 5866, Leeuwarden

HUIZUMER

FRUIT- EN GROENTENHAL

(M. W. CAMPING)

NIEUWESTAD 80 - LEEUWARDEN - TEL. 6921

Lid Fruitexpres

„VITA” Diepvriesgroenten

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN

Tel. 4467-4468

★

Uw adres voor recepties en partijen

Ons onderwijs vraagt om verbetering

DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ en het onderwijs — ze horen bij elkaar als het water bij de zee en de schipper op zijn schip. Is het alleen een min of meer „toevallig” samentreffen, dat de organisatie van onze partij haar beslag kreeg in hetzelfde jaar — 1879 — waarin de Unie „Een School met de Bijbel” alle voorstanders van het vrije Christelijk onderwijs samensmeedde tot een hecht orgaan? Partij en Christelijk onderwijs — samen zijn ze groot geworden, samen hebben ze ook in latere jaren stand gehouden, toen na-orlogse theorieën een partijformatie op levensbeschouwelijke grondslag op losse schroeven trachtten te zetten en de schoolkeuze van Christen-ouders dubieus stelden. Is het wonder, dat in ons Program van Actie een vrij uitvoerige paragraaf aan „Onderwijs en Cultuur” is gewijd?

Wanneer de redactie van „Nederlandse Gedachten” mij om een artikelje over onze wensen op onderwijsgebied vraagt, wil ik in navolging van ditzelfde program echter niet met de speciale verlangens t.o.v. het Christelijk onderwijs beginnen.

Goed onderwijs is allereerst volkszaak. Wij laten ons niet in een hoek drukken als mensen die alleen oog en belangstelling hebben voor het bijzonder onderwijs; het belang van het geheel gaat ons zeker evenveel ter harte.

Meer technisch onderwijs is nodig

WIJ MENSEN kunnen niet in de toekomst zien. Maar alle tekenen wijzen erop, dat bij onze snelgroeiende bevolking enerzijds en de verminderde werkgelegenheid in de agrarische sector anderzijds meer nog dan vroeger „industrialisatie” eis van de tijd is. Maar de industrie kan alleen tot ontplooiing komen, wanneer er naast goed geschoolde arbeiders ook een leidinggevend kader aanwezig is. Behalve goed algemeen vormend onderwijs zal het technisch onderwijs in de ruimste zin onze volle aandacht vereisen.

We raken hier direct aan de verlenging van de leerplicht. Een heet hangijzer in onze kring. Ik behoeft slechts te herinneren aan de amendementen-regen die het Program van Actie te verduren heeft gehad. Ik heb in geen enkel opzicht de pretentie hier de steen der wijzen te hebben gevonden. Naar mijn persoonlijke mening zullen we aan een dergelijke verlenging op den duur niet kunnen ontkomen. Maar ik voeg er onmiddellijk bij: dit behoeft niet te betekenen, dat onze jongens en meisjes tot hun 16e jaar of langer alleen de schoolbanken met hun aanwezigheid zouden moeten versieren.

Nog steeds wordt erover geklaagd, ook van hooggeleerde zijde, dat ons onderwijs te intellectueel is, teveel op het leren en te weinig op het doen is ingesteld. Ook het bedrijfsleven vraagt een meer praktische instelling van de aankomende bedrijfsgeenoot.

Misschien zou de mogelijkheid van een „part-time” (gedeeltelijke) leerplicht overwogen kunnen worden. Met andere woorden: de jongelui die een plaats in de maatschappij innemen zouden verplicht kunnen worden naast hun praktische verzaamheid onderwijs te volgen in de richting van hun toekomstig beroep. Theorie en praktijk zouden elkaar dan de hand kunnen reiken. Dit gehele vraagstuk zal echter ampele bespreking vereisen en ligt niet alleen in de politieke sfeer.

Beurzen en studietoelagen

EEN VAN DE MEEST URGENTE PUNTEN is de noodzakelijke uitbreiding van het korps onderwijzers en leraren. Ondanks de optimistische kijk, waarvan Excellentie Cals in zijn laatste nota blijkt geeft, zal de behoefte aan onderwijzers de eerstvolgende jaren nog zeer groot zijn, vooral wanneer de leerplicht wordt verlengd en de leerlingenschaal — wat strikt noodzakelijk is! — wordt verlaagd.

En bij het U.L.O. en het V.H.M.O. is de situatie nog veel ernstiger. Straks, in 1958, staan de eerste stoottroepen van het grote geboorte-overschot uit 1946 en volgende jaren voor de deuren van onze U.L.O.-scholen en middelbare scholen en — waar zijn de onderwijzers en de leraren om deze leergierige troepen op te vangen? Ze zijn er zeer beslist niet. Hier moet een oplossing worden gevonden.

Terecht spreekt ons program — m.i. nog niet stringent genoeg! — over het toekennen van beurzen en studietoelagen als middel ter voorziening in de docenten-nood. Beurzen en studietoelagen worden immers ook nu reeds toegekend; de toevoeging „op ruimer schaal” zou hier m.i. meer doeltreffend zijn geweest. Over dit punt zou ik nog graag twee opmerkingen willen maken.

De eerste houdt zijdelings verband met het door Prof. Waterink in het laatste nummer van „Antirevolutionaire

Staatkunde” aangesneden onderwerp. In zijn artikel „Democratisering van het Hoger Onderwijs” bepleit het geven van beurzen aan die studenten die in de praktijk van het universitaire leven bewezen hebben tot de studie in staat te zijn en die zich aan kunnen passen aan het milieu, waarin zij straks in de maatschappij zullen moeten optreden.

Het is hier de plaats niet om met Prof. Waterink in discussie te treden; grote gedeelten van zijn betoog onderschrijf ik trouwens ten volle, maar bij zijn tweede voorwaarde heb ik een vraagteken geplaatst. Wie zal uitmaken of de student van ongeveer eenentwintig jaar straks in staat zal zijn zich aan te passen bij het hoger cultuurmilieu waarin hij komt te verkeren? Komt hier niet om de hoek kijken een restant van het streven de hogere maatschappelijke posities te reserveren voor bepaalde voorrechte standen? Het is maar een voorzichtige vraag, die niet eens een tegenwerping wil zijn.

Maar wel vraag ik de aandacht voor het bekende feit, dat van onze universitaire jeugd slechts enkele procenten uit de arbeidersklasse afkomstig zijn. Gaat er toch niet veel werkkracht en denkkracht verloren, doordat uit „lager” geklasseerde milieus slechts bij uitzondering de weg naar de universiteit wordt gevonden? Kan ons vaderland zich de weelde permitteren „brains” en gezond verstand, die toch niet uitsluitend tot het privilege van de hogere standen behoren, tot op zekere hoogte ongebruikt te laten? Met prof. Waterink geloof ik, dat het gehele probleem van beurzen en renteloze voorschotten eens grondig op de helling moet.

Mijn tweede opmerking in dit verband betreft de onderwijzersopleiding. Inderdaad, hier worden op ruimer schaal dan vroeger beurzen en renteloze voorschotten verstrekt. Toch wringt hier iets, dat vooral in afgelegen delen van ons land moeilijkheden schept en belemmerend werkt voor de uitbreiding van het docentenkorps.

Iemand die in Amsterdam of Drachten, in Den Haag of Doetinchem woont, kan zijn zoon of dochter zonder grote kosten doen opleiden voor het onderwijs. Hier en op nog ongeveer twintig andere plaatsen zijn Prot. Chr. Kweekscholen gevestigd. Maar nu neem ik een jongen uit Vroomshoop of Middelharnis, uit Zierikzee of Axel. Hij kan niet dagelijks heen en weer reizen om een kweekschool van zijn richting te bezoeken, maar moet „in pension”, en dat brengt voor zijn ouders een jaarlijkse uitgave van ongeveer f 900 mee.

Zeker, hij kan een beurs of renteloos voorschot krijgen, maar dan moet hij op zijn rapport gemiddeld een 7 hebben behaald. Wat blijkt dus? Een jongen uit Amsterdam met zeer matige vermogens kan wel onderwijzer worden, maar zijn vriend uit Haamstede, die een betere aanleg, maar minvermogene ouders heeft, kan het niet. Want..... zijn gemiddelde was maar 6½. Deze materie is uitermate moeilijk, maar zal toch nog eens bezien moeten worden om sociaal onrecht te voorkomen.

Salarissen en gebouwen

OVER ONDERWIJS SPREKEN zonder iets over de salarissen te zeggen is bijna onmogelijk. Toch zal dit slechts een enkel woord zijn. Het U.L.O. — ik ondervind dat bijna wekelijks bij mijn bezoeken aan verschillende scholen — is in nood door de grote uittocht van U.L.O.-onderwijzers naar het V.H.M.O. e.s., dat deze overkomst belooft met een salarisverhoging van meer dan f 1000,— per jaar. Hier zal men op korte termijn raad moeten schaffen door aan de werkers bij een der meest bloeiende takken van onderwijs een betere salarisregeling te schen-

ken. Maar daarnaast zal men het onderwijs in zijn geheel aantrekkelijker moeten maken door de onderwijzers die in de jaren van depressie de armoede van ons volk aan den lijve hebben gevoeld, ook in de gestegen welvaart te doen delen.

Behalve onderwijzers zijn er echter ook gebouwen nodig om de schooljeugd op te vangen. En nu weet ieder die enigszins in het onderwijs thuis is hoe schreiend de achterstand op het gebied van de scholenbouw is. Moeten alle bouwverken buiten de sector van de woningbouw naar een later tijdstip worden verschoven? Ik weet het niet.

Met vol begrip voor het feit, dat de woningnood staatsvijand nummer 1 is, meen ik toch, dat woningbouw en scholenbouw in hetzelfde vlak moeten worden gezien en dat hier geen sprake mag zijn van „primaire” en „secundaire”. Voor onze geestelijke volksgezondheid zijn ze van even groot belang.

Gelijkstelling op alle fronten

ONDANKS alle betuigingen van de palstaanders voor de openbare school, die telkens weer naar voren brengen dat wetgeving en bestuursbeleid „de school waaraan de natie gehecht is” in het nadeel brengen, blijven wij het pleit voeren voor een eerlijke uitvoering van de pacificatie bij het onderwijs.

Bovengenoemd pleidooi is o.i. trouwens moeilijk houdbaar. Nog dezer dagen heeft Dr. Stokman in de Tweede Kamer met de cijfers overduidelijk aangetoond hoe de werkelijke situatie is. Van de openbare scholen telden er onlangs 74 of 3% minder dan 30 leerlingen, terwijl dezelfde cijfers voor het bijzonder onderwijs 15 en 0,33% waren. Als hier sprake is van bevoorrechtiging behoeft het geen nader commentaar aan welke zijde deze bevoorrechtiging gevonden wordt.

Maar bijzondere zorg verdient het onderwijs aan onze oudere leerlingen. Allereerst mag die zorg van de ouders zelf worden verwacht. Het blijft voor mij onbegrijpelijk dat sommige Christenouders het (gelukkig!) als vanzelfsprekend beschouwen dat hun kinderen naar een Chr. lagere school gaan, maar zodra diezelfde kinderen voortgezet onderwijs moeten ontvangen sturen ze hen zonder overwegend bezwaar naar een neutrale middelbare of technische school.

Juist in de jaren tussen 12 en 20 wordt de overtuiging gevormd en het is van zo ontzaglijk veel belang in welke sfeer en onder leiding van welke leraren onze opgroeiende pubers hun verdere vorming ontvangen. Daarom zullen wij met alle krachten die God ons geeft blijven ijveren voor een volledig doortrekken van de financiële gelijkstelling op alle fronten.

Ik noem dan nog in het bijzonder het nijverheids-onderwijs, dat ook in verband met de onontkoombare industrialisatie onze bijzondere zorgen vereist. Het Christelijk nijverheids-onderwijs vertoont nog steeds een grote achterstand en er is één provincie (ik denk daarbij aan mijn naaste omgeving!) waar nog geen enkele Chr. Technische school bestaat.

Ik denk ook aan de noodzaak van minstens twee goed geoutilleerde Chr. middelbaar technische scholen (Hilversum en Rotterdam). Dat er nog zo weinig scholen van deze aard zijn wordt werkelijk niet allereerst veroorzaakt door gebrek aan initiatief.

Nog steeds hangt de mogelijkheid tot stichting van een nijverheidsschool af van de medewerking van een gemeente-betuur of een andere overheidsinstantie, die hierbij soms de wonderlijkste subjectieve factoren in het spel brengen. Aan hen die krachtens hun overtuiging scholen op levensbeschouwelijke grondslag begeren kan alleen recht worden gedaan, wanneer objectieve normen in de wet worden vastgelegd.

Grotere zelfstandigheid voor het onderwijs?

WELLICHT heb ik de mij toegemeten ruimte reeds overschreden en hier zou een punt moeten staan. Maar men houde mij nog één opmerking ten goede.

Ons onderwijs verkeert in gisting, wellicht meer dan welke andere sector van ons volksleven ook. Overstelpend vele zijn de problemen die om een oplossing vragen.

Het woord „onderwijsvernieuwing” hebt u mij niet zien gebruiken, omdat naar mijn vaste overtuiging in dit stadium de personeelsvoorziening, het gebouwenvraagstuk en het doortrekken van de gelijkstelling zozeer alle aandacht vereisen, dat interne veranderingen althans van regeringszijde — momenteel op het tweede plan moeten staan.

Bovendien, de gehele structuur van ons onderwijs, ook wat de inrichting en de onderlinge verhouding van de schooltypen betreft, moet mijns inziens voor een deel uit de politieke sfeer worden gehaald. Misschien vindt u het vreemd, dat juist in een politiek orgaan het pleit wordt gevoerd voor een terug-treden van de politieke invloedssfeer. Ik wil ook in geen dele tornen aan het budgetrecht van de Staten-Generaal, welk college in ieder geval het laatste en beslissende woord zal moeten hebben.

Maar in onderwijskringen komt toch steeds sterker de vraag naar voren of de hoofdgedachte van de P.B.O. tot op zekere hoogte ook bij het onderwijs niet zou kunnen worden doorgevoerd.

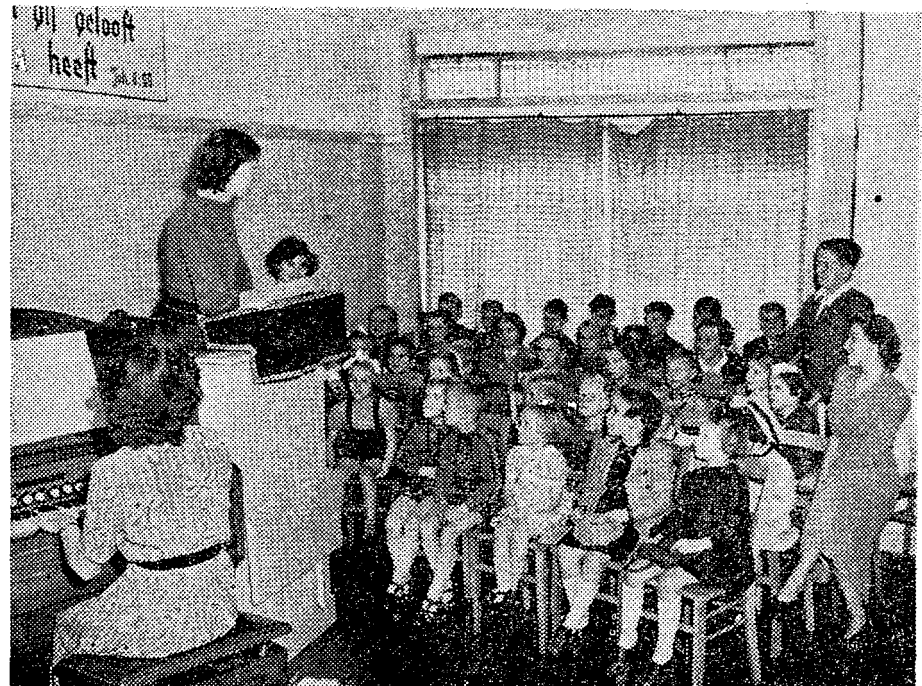
Wanneer er een college zou worden gevormd, bestaande uit vertegenwoordigers van de overheid, van besturen-organisaties en personeelsverenigingen, dat bepaalde bevoegdheden zou krijgen voor het onderwijsbeleid, zou dit m.i. heilzaam kunnen zijn, ook voor de vlotheid van werken, waarover nog al eens wordt geklaagd.

En is men enigszins huiverig voor de grotere invloed van de organisaties, dan zou ook een reconstructie van de Onderwijsraad in deze richting kunnen werken. Uiteraard zal deze gedachte niet op korte termijn verwezenlijkt kunnen worden, maar ik zou in alle bescheidenheid toch wel in overweging willen geven, dat ons College van Advies zich over deze materie eens ernstig gaat beraden.

Moge het onderwijs in zijn breedste vertakkingen ook in anti-revolutionaire kring bij den voortduur volkszaak zijn en blijven, omdat het hier gaat over het wezen en het welzijn van het Nederlandse volk.

Middelburg

J. A. VAN BENNEKOM

Goed onderwijs op moderne leest geschoeid is een levensbelang voor ons volk.

Heinrich von Brentano

onderhandelt voor
West-Duitsland

SEDERT JUNI van het vorige jaar treedt een Westduitsler meer en meer op de voorgrond. Het is Heinrich von Brentano, de Westduitse minister van buitenlandse zaken. In september van het vorige jaar verzegelde hij bondskanselier Adenauer op diens reis naar Moskou en in de afgelopen week vertoefde de minister in Parijs om met zijn Franse collega Christian Pineau te onderhandelen over de toekomst van het Saargebied. En het is niet teveel gezegd als wij beweren, dat de zaak van de Westduitsers en de Saarländers bij Von Brentano in goede handen is.

Maar niet alleen de Fransen, ook de Russen weten, waar zij met Von Brentano aan toe zijn. Kort voordat hij minister werd, verklaarde hij in de Bondsdag, dat de ratificatie van de Parijse accoorden inzake de herbewapening van West-Duitsland, de deur zou openlaten voor onderhandelingen

met de Sowjetunie. En hij voegde er aan toe, dat West-Duitsland bereid is, werkelijke veiligheids garanties te geven aan de oostelijke communistische staten, waardoor een vreedzaam naast elkaar bestaan mogelijk zou zijn.

Hij waarschuwde er evenwel voor, dat neutraliteit voor Duitsland een onmogelijkheid is. Geen land en geen volk zou volgens hem belang hebben bij een dergelijk politiek niemandsland. „Onze geografische ligging in het hart van Europa dwingt ons tot herbewapening”, aldus Von Brentano.

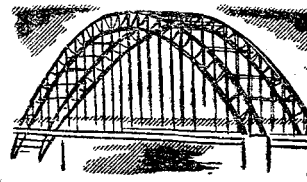
Op 20 juni 1904 werd deze Duitser, die oorspronkelijk uit een Italiaanse familie stamt, te Offenbach aan de Main geboren als jongste van de zes kinderen van de „Geheimen Justizrat, Rechtsanwalt und Notar” Otto von Brentano di Tremezzo. Zijn vader had als lid van de Duitse Centrumpartij zitting in de Hessische Landdag, in de Rijksdag en de Rijksraad en was later in Hessen minister van binnenlandse zaken en justitie.

Drie van zijn vier broers hebben belangrijke functies in het openbare leven. Clemens is Westduits ambassadeur in Italië. De vierde is de bekende romanschrijver Bernhard von Brentano.

De voorouders van Von Brentano komen uit Italië, waar zij op de voorgrond traden al kooplieden en bankiers. In de achttiende eeuw riepen zakenbelangen naar het Rijnland en ook naar Nederland. Von Brentano's overgrootvader was een van de opstellers van de Constitutie van Frankfort van 1848 en zijn vader van de Weimarconstitutie van 1919. Door de eeuwen heen is de familie Von Brentano dus nauw verbonden geweest met het Duitse politieke en intellectuele leven. Von Brentano groeide op in het milieu van een deftige rooms-katholieke familie, die een grote intellectuele belangstelling had. Hij studeerde rechten in Frankfort, Muenchen, Grenoble en Giessen en was sinds 1932 geassocieerd in een advocaten- en notariskantoor te Darmstadt. Met een dissertatie over de rechtspositie van de parlementsleden promoveerde hij.

Indien Hitler niet aan de macht was gekomen, zou hij in 1932 reeds in de politiek zijn gegaan. Thans noemt Von Brentano het een grote vergissing van zichzelf en vele anderen, dat zij toen niet in de politiek zijn gegaan. Hij was een uitgesproken tegenstander van het naziregime, en werd diens gevolg gearresteerd, toen het generaalscomplot op de 20ste juli 1944 mislukte.

De overige Von Brentano, die de oorlog overleefde, begaf zich in 1945 in de politiek. Hij werd mede-oprichter van de Christelijk Democratische Unie in

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Joms

WAT VOORAF GING. Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen, om dat hij zich met de loop der dingen in deze tijd niet verenigen kan. Er wordt een brug gebouwd, die zijn woonstreek zal ontsluiten, doch daar is de boer fel tegen gekant. Het doet hem verdriet, dat zijn getrouwde zoon Willem echter blijk geeft, voorstander te zijn van een vaste oeververbinding. Lijnegangs jongste dochter Roelie is etgen de wil van haar ouders naar de stad gegaan. Nu is zij niet mer welkom in het ouderlijk huis, tenzij ze voorgoed terugkeert. Lijnegangs jongste zoon heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die bij de bouw van de brug betrokken is. Dat kan Lijnegang niet tolereren, evenmin kan hij zich verzoenen met het feit, dat men Willem op de groenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst heeft. Op een avond is een twistgesprek ontstaan over de ingenieursdokter. De jonge Melchior is kwaad het huis uitgelopen en ontdekt dan in de directieket voor de brugbouw een begin van brand. Hij tracht het vuur te blussen en wordt dan door een nachtwaker ontdekt.

„En met welk doel ben je zo laat in de avond naar dat directiegebouwtje gegaan?” vroeg de burgemeester, schijnbaar zonder enige nadruk, alsof het een vraag van slechts weinig betekenis was.

Maar de jonge Melchior begon te kleuren. — Moet ik nu vertellen, dat er bij ons thuis ruzie geweest is? vroeg hij zich ontdaan af. — Moet ik zeggen, dat ik het met vader en met Aaltje aan de stok gehad heb? Moeten de burgemeester en Lauwers nu weten, dat Aaltje vol minachting over Paula Santemeijer gesproken heeft? Nee, dat vertel ik niet, dat vertel ik nooit!

„Ik vroeg, met welk doel je naar die directieket gewandeld was — en dat nog zo laat in de avond,” zei de burgemeester kalm, toen hij geen antwoord kreeg. Hij hield de ogen thans strak op de jonge Melchior gericht.

„O ik ging zomaar het zijpad af... en toen kwam ik in de buurt van de keet en toen...” De jonge Melchior weifelde. Hij begreep plotseling heel goed, dat indien hij de vraag van de burgemeester niet spontaan en openhartig beantwoordde, zou, deze aan zijn verklaring zou twijfelen. Maar nooit zou hij vertellen, dat er in hun gezin ruzie geweest was. Daar had niemand iets mee te maken. dat ging zelfs de burgemeester en Lauwers totaal niets aan. Maar wat moest hij nu zeggen?

„Kijk, Lijnegang, je moet begrijpen, dat het antwoord op mijn vraag toch wel heel belangrijk is,” sprak de burgemeester rustig. „Wat moest je zo laat in de avond doen op een plaats, waar je feitelijk niets te maken had? Als je hierop een bevredigend antwoord kunt geven, zijn we al een stuk verder.”

„Ik was de deur uitgegaan om nog een luchtje te scheppen, burgemeester. Ik had geen doel, werkelijk niet. Toen het tot mij doordrong, dat ik het zijpad ingeslagen was, heb ik nog even stilgestaan en er over gedacht, of ik rechtsomkeert zou maken en naar mijn broer Willem zou gaan.”

„Ja ja je broer Willem. Als ik goed ben ingelicht, zou hij een toekomstig gemeenteraadslid zijn. Maar om tot de zaak te komen: Het drong dus pas laat tot je door, dat je op het zijpad belang was. Was je zo diep in gedachten verzonken? Lief je om zo te zeggen in je eentje te slaapwandelen? Of... was je vergezeld van een ander?”

„Ik was alleen, burgemeester. En ik liep in gedachten, dat is waar.”

„Juist. En waar dacht je over?”

— Nee, nee, flitste het door de jonge Melchior heen, — ik zeg niet, dat er ruzie geweest was tussen vader en Aaltje en mij.

„Waar ik over liep na te denken... ja, dat weet ik niet meer zo precies, burgemeester.”

„Jammer. Het zou belangrijk zijn, — in het belang van jezelf vooral — als je me dat kon zeggen. Je moet begrijpen, dat het van doorslaggevend betekenis kan zijn als wij weten, met welk doel je naar het directiegebouwtje ging. Wijdenes, de nachtwaker, is heel positief in zijn verklaringen. En laten we als mannen ronduit spreken: Eerlijk gezegd is het op z'n minst genomen vreemd, dat je zonder enig doel naar de directieket gewandeld zou zijn. En dan nog wel moederziel alleen, zoals je zegt.”

„Als u mij van brandstichting verdenkt, bent u de plank net zo ver wis als Wijdenes,” viel de jonge Melchior hard uit. „Ik heb al gezegd, dat toen ik bij de keet kwam, ik daar twee personen ontmoette. Ze liepen hard weg zodra zij mij in de link kregen. En Wijdenes heeft lappen gevonden, die nat waren van petroleum. Die had ik al gevonden, burgemeester! Natuurlijk die twee mensen waren bezig om de zaak in de henz te steken, dat begreep ik direct toen ik die vodden vond. Maar u moet die brandstichting niet op mijn dak schuiven, want ik heb er part noch deel aan! Wijdenes kletst maar raak, hij heeft natuurlijk verteld, dat hij mij getrappeerd heeft terwijl ik bezig was de zaak in de fik te steken.”

De burgemeester gebaarde met de hand en zei vaderlijk:

„Kalm nou maar, jongen. Je moet je niet opwinden, dat dient nergens toe. Maar wie waren die twee mensen, die de benen namen toen jij bij het gebouwtje kwam?”

„Ik heb in 't begin al verteld, dat ik hen niet herkende...” De jonge Melchior kleurde nu nog dieper, het liegen ging hem niet gemakkelijk af. Hij wilde echter onder geen beding de naam noemen van de man, die hij had menen te herkennen. Daarom moest hij volhouden, dat hij de twee brandstichters vanwege de duisternis niet goed had kunnen onderscheiden.

De burgemeester maakte zijn gewoontegebaar en greep naar het puntje van zijn neus. Tenslotte zei hij:

„Je moet begrijpen, dat de situatie moeilijk is, jongen. Wijdenes is een plichtgetrouw man. Hij staat te boek als een eerlijke kerel. Hij heeft nadrukkelijk verklaard, dat hij jou in het gebouwtje aangetroffen heeft.”

„Dat klopt, burgemeester. Ik heb al verteld, dat ik een

raampje verder ingedrukt had om binnen te kunnen komen. 'k Wilde het vuurtje blussen.”

„Dat bewijst, dat niemand vóór jou door het raampje naar binnen geklommen was. Jij bent flink van postuur, maar niet dikker of langer dan normaal. Waren anderen jou vóór geweest, dan had je dat raampje niet verder hoeven in te drukken. Begrijp je nu, dat jouw verhaal ons niet geloofwaardig voorkomt, Lijnegang? Luister nu eens goed: Natuurlijk kan iemand in een vlag van woede of wrok iets doen, dat niet getolereerd kan worden. Maar als zo iemand dan ronduit verklaarde dat hij zich misdragen had en dat hij er spijt van had, behandelde de rechter hem altijd soepel. Bij het vaststellen van de strafmaat houdt men gelukkig altijd rekening met een openhartige bekentenis, dat siert de rechtsautoriteiten.”

„Ik heb niks te bekennen,” zei de jonge Melchior opgewonden. „En uw opmerking over dat binnenklimmen in de keet deugt niet, burgemeester! Een brandstichter hoeft niet naar binnen te gaan om brand te stichten. Hij drukt doodeenvoudig een raampje in en gooit een paar brandende lappen naar binnen, die vooraf in de petroleum gedrenkt zijn.”

Lauwers knikte.

„Ja, ja, in dit geval is dit het meest waarschijnlijk,” zei hij. „Een houten gebouwtje is vrij gemakkelijk in brand te steken. Maar 't zou voor ons van belang zijn om te weten, met welk doel je naar de keet gegaan bent.” De politiemann keek naar de burgemeester, alsof hij deze wilde aanzetten om hierover door te gaan. Waarom was deze boerenzoon nog zo laat in de avond naar het grote werk gegaan, waar hij tenslotte niets, maar dan ook niets te maken had? Wat had hem naar de directieket gedreven? Het wilde er bij Lauwers niet in, dat de jonge Lijnegang zonder doel zomaar wat was gaan wandelen en toen als bij toeval bij de keet terecht gekomen, zou zijn.

„Het gaat er om, waarom jij, Lijnegang, nog zo laat in de avond een bezoek ging brengen bij de keet,” herhaalde hij.

„Ik heb gezegd, dat ik zomaar wat rondliep en toen bij de directieket kwam.”

„Is hier niet de gewoonte, dat jonge kerels in de late avond in hun eentje nog een blokje om gaan?”

— Toch zeg ik niet, dat er bij mij thuis ruzie geweest was en dat ik dáárom het huis uitgelopen was, dacht de jonge Melchior. — Ik ben niet van plan om dat aan de grote klok te hangen, ze hebben er niets mee te maken.

Hij zei langzaam: „Mijn zuster was thuisgekomen van de M.V en ik was ook weg geweest. We hebben koffie gedronken en toen ben ik nog een eindje gaan lopen.”

„Juist, je was weg geweest. Had je iemand een bezoek of een of andere vergadering bijgewoond?” vroeg Lauwers gretig.

„Nee. Ik ben bij iemand geweest. Ik heb wat heen en weer gefietst en met een meisje staan praten.”

„Welk meisje?” wilde de burgemeester weten.

„Ik zou niet weten, wat dit er mee te maken heeft, burgemeester. Maar ik wil het wel zeggen: Met Paula Santemeijer.”

„O, met de dochter van ingenieur Santemeijer, die bij mevrouw Bijster gemeubileerde kamers gehuurd heeft?”

De jonge Melchior knikte.

„Had je iets bijzonders met dit meisje te bespreken?”

„We hebben zomaar wat met elkaar gepraat. We kennen elkaar een beetje.”

De burgemeester maakte weer zijn gewoontegebaar en schudde daarbij bedachtzaam het hoofd. Maar na een korte stilte viel hij grimmig uit:

„Nu is 't mooi genoeg. Lijnegang! Draai er nu niet langer omheen. Je zult toch wel kunnen begrijpen, dat het zelfs een kind duidelijk zal zijn, dat jij brand heb willen stichten in het directiegebouwtje. Welke motieven hebben jou er toe gebracht om zo iets misdadigs uit te denken?”

„U bent precies als Wijdenes,” zei de jonge Melchior met verbitterde stem. „Ik word dus door u ook al van brandstichting verdacht. 'k Zou er om kunnen lachen, burgemeester, dat u de plank helemaal mislaat. Waarom zou ik zo iets in mijn hoofd halen? Waarom zou ik er belang bij hebben om een keet in de fik te steken?”

„Dat vragen we ons ook af. Ofschoon... jouw vader is een verklaarde tegenstander van een brug.”

„Denk u soms, dat ik dezelfde gedachten heb als mijn vader?” viel de jonge Melchior kwaad uit. „Ik ben niet tegen een brug!”

„Kalm een beetje, Lijnegang,” waarschuwde Lauwers. „Je moet weten tegen wie je spreekt, kerel.”

„Inderdaad heb ik aangenomen, dat je een andere kijk hebt op een vaste oeververbinding dan je vader. Dat is in feite wel gebleken, toen je het destijds tijdens die onverkwikkelijke vechtpartij opnam voor een opzichter, die in 't nauw gedreven werd.”

„Nee, dat heeft hier niets mee te maken,” zei de jonge Melchior met besliste stem. „Toen ging het niet om de brug. Bij mij tenminste niet. Maar het ging niet eerlijk, want het was allen tegen één. Met z'n allen tegen het verwaande opzichter, tje. Nou, dat kon ik niet verkroppen en daarom heb ik toen geprobeerd om hem te ontzetten.”

„Goed, goed. Je hebt dat brandje dus niet gesticht. Zoveel te beter, Lijnegang. We gaan er dus van uit, dat jij niets anders gedaan hebt dan pogingen in het werk gesteld om het vuurtje te blussen. Wij nemen aan, dat Wijdenes zich schromelijk vergist heeft, hetgeen hem overigens niet kwalijk te nemen is, want de situatie was beslist in jouw nadeel. Toen je bij het directiegebouwtje kwam, zag je twee mannen staan. Toen ze jou zagen, hielden ze weg. Wie waren die mannen? Dat moeten wij beslist weten, want dan komen we verder.”

De jonge Melchior trok de schouders op.

„'t Was donker, burgemeester.”

„Natuurlijk, 't Was diep in de avond. Maar je hebt zelf gezegd, dat ze op betrekkelijk korte afstand van jou stonden. Jij kwam van de achterzijde, zei je. Je liep er omheen en toen je aan de voorkant van 't gebouwtje kwam, stonden er ineens twee mannen tegenover jou. Je moet ze dus herkend hebben.”

(wordt vervolgd)

Hessen en had sindsdien een groot aantal parlementaire en politieke functies in Duitsland en in verschillende internationale organisaties. Von Brentano had een groot aandeel in het opstellen van de Westduitse constitutie, kreeg sedert 1949 zitting in de toen in het le en geroepen Bondsdag en was tot vorig jaar fractieleider van de C.D.U. van Adenauer.

Als Europees politicus en overtuigd

voorstander van een hechte Europese eenheid is Von Brentano in de afgelopen jaren op de voorgrond getreden. Tezamen met Adenauer vertegenwoordigde hij zijn land op het Haagse congres, dat de stoot gaf tot de oprichting van de Raad van Europa. In Straatsburg werd hij de toonaangevende spreker voor West-Duitsland. Voorts ontwierp hij een politiek statuut voor Europa. Het was hem tot

dusverre echter niet vergund, deze Europese „grondwet” tot een levende werkelijkheid te zien worden.

Hij heeft evenwel — ook na het mislukken van het Saarreferendum — zijn Europese ambities niet prijsgegeven. Integendeel, hij heeft herhaaldelijk verklaard, dat de Westelijke Unie de grondslag moet zijn voor een verdere integratie van de Westeuropese landen.

BOEKEN en periodieken

Anti-Revolutionaire staatkunde, maandelijks orgaan van de Dr. Abraham Kuyperstichting ter bevordering van de studie der a.r. beginselen. Uitgave J. H. Kok te Kampen, abonnementsprijs f 5.75 per jaar.

In het onlangs verschenen januari-nummer van de Anti-Revolutionaire Staatkunde schrijft dr. A. A. L. Rutgers bij een fraai portret een gelukwens aan Prinses Beatrix.

Vervolgens bevat deze aflevering een artikel van prof. dr. J. Waterink onder de titel „De democratisering van het hoger onderwijs”. De schrijver is van oordeel, dat het probleem van de democratisering van het hoger onderwijs niet in de eerste plaats is een politiek probleem, doch een probleem voor de universiteiten en hogescholen en voor het georganiseerde leven binnen de eigen kring der inrichtingen van hoger onderwijs. Wel vloeien politieke vraagstukken voort uit vragen met betrekking tot de taak van de overheid inzake de financiële steun aan studenten, die niet in staat zijn zelf hun studie te betalen. De schrijver staat uitvoerig stil bij het idee van „studie-loon” en het probleem van de studie-beurzen en de renteloze voorschotten.

Voorts bevat dit nummer het gebruikelijke buitenlandse overzicht van prof. dr. L. W. G. Scholten en het wordt besloten met een aantal boekbesprekingen gewijd aan „Denkers van deze tijd”.

Gaarne willen wij nog eens de aandacht op dit uitstekende tijdschrift vestigen.

Voor allen die hun kennis van de anti-revolutionaire beginselen willen verdiepen en die prijs stellen op gedegen voorlichting is kennismaking van dit orgaan van groot belang.

HET EI VAN PATRICK

Het britse parlementslid Patrick Maitland heeft de suggestie gedaan Nederland op te nemen in het Britse Gemenebest. Verscheidene Nederlanders wensen dit, vertelde hij.

Dat wij daar nooit op zijn gekomen, 't Is toch zo'n lumineus idee; Het parlementslid Patrick Maitland Heeft ons van ganzer harte mee! We sluiten ons gauw aan bij Londen, De toekomst ligt voor ons in West; Het graafschap Holland krijgt zijn plaatsje In 't grote Brits Gemenebest!

We kruipen onder Big Bens slagen Als vroeger Hugo uit de kist; We kopen dubbeldeks bussen En rijden fluitend door de mist; Mijn kinders zitten al aan teebel, Je moet nooit wachten tot het lest, Want Engels moeten we toch spreken Als lid van het Gemenebest.

Piet Hein heeft ons niks meer te zeggen, Lord Nelson wordt de grote man; Michiel gaat in de overbrugging, Verdruifend naar het derde plan; De tocht naar Chatham wordt wel pijnlijk Onenigheid in eigen nest... Die zullen we maar gauw vergeten Als lid van het Gemenebest.

De Brit zal ons wel wakker maken, We hebben veel te lang gemaakt; Een strop kan het voor ons nooit worden, Want die heeft hij net afgeschafte. De B.B.C. wordt ons programma, Ze tobben wel met hun orkest, Maar Gijsbert Nieuwland als reserve Redt muzikaal 't Gemenebest!

Staks komt een engelse commissie En Maitland meet ons landje op; We krijgen maisons voor de schoenen, We kopen groente in de shop; Slechts een kalkoen en tegen kerstmis Komt met een pruttelend protest, Doch verder zijn we uitgelaten En blij met ons Gemenebest.

Wij Anti's worden ongetwijfeld Nou allemaal conservatief; Ook de verkiezing, als die doorgaat, Schept weer een gloednieuw perspectief.

Zijn er wel kiesverenigingen In 't grote Britse wereldrijk? Zo niet, dan scheelt dat weer een preekje

Voor uw, so long,
JACK MAIDERWYCK

DE GROSLIJST

(490 kiesverenigingen hebben een aanbeveling ingezonden)

1. Mr. J. Algera	*44. Mr. C. J. Verplanke
2. Prof. Dr. J. Zijlstra	*45. Mevr. Dr. F. T. Diemer-Lindeboom
3. Mr. A. B. Roosjen	*46. Mr. J. Meijnen
4. Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot	47. J. de Jong Czn.
5. A. W. Biewenga Wzn.	48. Drs. G. J. Stapelkamp
6. Drs. C. P. Hazenbosch.	*49. Mej. Mr. J. C. Rutgers
7. Mr. Dr. E. P. Verkerk	*50. Drs. A. R. van Nes
8. H. van Eijnsden	*51. Mr. D. Okma
9. Ds. J. Folkema	52. Dr. W. F. van Gunsteren
10. Prof. Mr. P. S. Gerbrandy	*53. Prof. Mr. H. J. Hellema
11. J. Smalbroek	54. B. Geleijnse
*12. M. Ruppert	55. G. Keizer
13. Prof. Dr. L. W. G. Scholten	56. K. J. de Jong
14. Mr. Dr. J. Meulink	57. Mr. R. v. d. Sluys
15. Dr. J. van Baal	58. H. A. van Willigen
16. Mr. Th. A. Versteeg	*59. Drs. W. v. d. Mast
*17. Mr. J. J. Hangelbroek	60. Mr. C. van Rij
18. Mr. B. W. Biesheuvel	61. Mr. J. P. I. van der Wilde
19. Ds. C. v. d. Zaal	*62. C. Blanksma
20. P. C. Elfferich	63. Mr. W. J. van Dijk
21. Dr. A. Veerman	64. R. Visser
22. J. van Eijbergen	65. A. Algra
*23. Mr. J. van Aartsen	*66. Dr. D. A. J. Bakker
24. P. Renkema	*67. Prof. Dr. J. P. A. Mekkes
25. G. A. Kieft	*68. A. Schout
26. Ds. D. Biesma Jr.	69. Mr. F. J. J. Besier
27. Mr. Dr. N. G. Geelkerken	*70. D. Mantz
28. A. van Santen	*71. Dr. J. de Nooy
29. Dr. H. Jonker	72. C. van Nierop
*30. Prof. Mr. I. A. Diepenhorst	*73. Prof. Dr. W. Rip
*31. H. Algra	*74. Drs. S. van Tuinen
*32. Ir. W. F. Schut	75. Mr. W. Aantjes
33. J. A. van Bennekom	*76. J. J. G. Boot
*34. Prof. Dr. Ir. H. van Riessen	77. Joh. de Jong
*35. Prof. Dr. S. U. Zuidema	*78. Prof. Dr. J. J. de Jong
36. E. van Ruller	79. A. R. de Kwaadsteniet
*37. Ir. J. F. Cussel	80. Prof. Dr. G. H. J. v. d. Molen
*38. Mr. T. A. van Dijken	
*39. B. Roolvink	
40. Prof. Dr. Mr. Dr. Ir. A. R. Veldman	
41. M. W. Schakel	
*42. Prof. Mr. W. F. de Gaay Forman	
43. Dr. P. J. Platteel	

De personen wier namen vet zijn gedrukt en voor wier naam een sterretje is geplaatst hebben te kennen gegeven, dat zij niet voor een candidatuur in aanmerking wensen te komen.

Scheepsinstallatiebedrijf
Nederland
Oostdijk 23, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)
Voortstuwingsinstallaties
van elk vermogen.

JUTE ZAKKEN
voor binnenland en export
Een vertrouwensartikel!
NOORD NEDERLANDSE ZAKKEN-
HANDEL N.V. - GRONINGEN
EEMSKANAAL N.Z. 46
Telefoon 31345 (3 lijnen)
Telegramadres „Jute”

Voor Dameskleding
van betere klasse
N.V. Modemagazijnen
Gebr. Fwartzenberg
Groningen — Stadskanaal

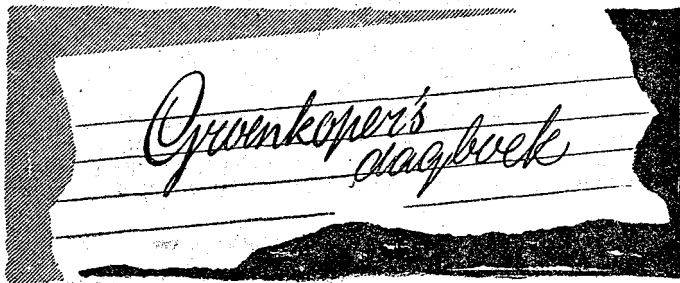
„Parley” wol
VOOR AL
UW BREIWERK
PARLEY'S
WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

13 FEBR.

„De schaduwzijde van de zondag is de maandag, welke erop volgt”, hoorde ik mijzelf zeggen, toen ik van morgen opstond. In de badkamer was het zo koud, dat ik vreesde, dat de tandenborstel aan mijn tong zou blijven kleven. Op dat moment dacht ik, dat het maar gelukkig is, dat een tandenborstel geen brugleuning vormt. Tussen haakjes, dezer dagen las ik een rapport over de tandverzorging in ons land. Er zijn mensen, die nooit een tandenborstel gebruiken. Er zijn er, die één borstel voor de gehele familie in gebruik hebben. Er zijn er, die het nuttig instrument gebruiken tot de laatste haar. Van de borstel wel te verstaan, niet van de tanden. Ons program van actie verzet zich tegen zulke overdreven zuinigheid. En de paragraaf over de volksgezondheid en die over de middenstand sporen ons aan onze tanden te poetsen en van tijd tot tijd een nieuwe tandenborstel te kopen.

Maar dat allemaal tussen haakjes. Met schone tanden beet ik — figuurlijk gesproken dan — in het nieuwe reisbesluit voor rijksambtenaren. Een volledige vergoeding, dat wil zeggen een vergoeding welke ondermeer een voldoende bedrag voor een middag- of avondmaaltijd bevat, wordt alleen verstrekt indien deze maaltijd noodzakelijk in een daarvoor aangegeven gelegenheid moest worden genuttigd en inderdaad blijkt een op de reisrekening gestelde verklaring betaald. Daar kan ik inkomen. 'aar wat te zeggen van: „De maaltijden worden derhalve niet meer zoals in het reisbesluit 1952 eerst na verloop van een aantal uren geleidelijk vergoed, doch de maaltijd wordt, indien verantwoord en vallend in het voor het gebruiken van maaltijden vastgestelde uren, n zijn geheel vergoed ook op de korte reizen — mits langer dan 3 uur durende — waarin een maaltijd moest worden genuttigd en betaald.”

Ik heb deze zinnen nog eens overgelezen en ben tot de conclusie gekomen, dat een rijksambtenaar, alvorens hij honger krijgt, wel degelijk moet weten wat hij begint. Want met zo'n besluit, dat hij toch maar van buiten moet

kennen, zou ik geen brok door mijn keel kunnen krijgen. Behalve dan bij het ontbijt een kopje thee met een... besluit!

14 FEBR.

Tussen al de regels, die gewijd worden aan burgemeestersbenoemingen mis ik te veel deze regel: „de heer X behoort tot de A.R.-partij. Maar vandaag zag ik dat zinnetje gelukkig weer eens staan en wel achter de benoeming van de burgemeester van Stavenisse tot hoofd van de gemeente IJsselmonde. Het is voor de heer L. A. Verburg een hele overgang, zo van Zeeland naar Overijssel en nog wel in de richting van Kampen, waarover ik merkwaardige dingen las. In de geest van „paviljoenen voor lafenis en romantiek”. En dat heeft onze aanstaande grote voorman, de burgemeester van Kampen, dr. W. P. Berghuis, zo maar verteld. alsof Kampen nooit een oase van rust en bezinning, degelijkheid, ingetogenheid en gerustheid is geweest, althans op wereldlijk gebied. Op platen staat geschreven: „Ontdek deze zomer de gehele wereld, maar vergeet Kampen niet.” Ik heb daarvan toch wel even opgekeken.

Als ik de wereld wilde ontvluchten, vooral op maandag, mocht ik mij nog wel eens naar Kampen spoeden, waar ik in de Moriaan of in de Broederkerk die rust des gemoeds deelachtig werd, welke ik nergens anders kon ontdekken. Maar nu dat. Deze aanstaande feesten, nu Kampen op een knooppunt van wegen naar alle windstreken komt te liggen. Omdat de ringdijk om de polder gedicht wordt. Drie weken lang zal het feestgedruis in de stad hoog opklateren, lees ik in mijn lijfblad. Ook zullen de beroemde uien van de partij zijn, mocht ik uit de medede-

lingen van de burgemeester opmaken. Ik hoop van de A.R.-partij, hetgeen mij dan tenminste nog iets zou verzoenen met het denkbeeld aan klaterend feestgedruis in Kampen. Toch vraag ik mij af, of de heer L. A. Verburg dit allemaal heeft geweten.

15 FEBR.

Graag had ik meegegaan aan de elfstedentocht ware het niet, dat ik de winter geen seizoen vind om een tocht langs elf steden te maken.

Op de fiets, op een zomerdag, gaat dat nog. De Groenkopers zijn nooit erg schaatserig geweest, zelfs scheve schaatsen komen in de familie niet voor. Ik ben achteraf blij, niet te zijn meegegaan. Stel u voor, dat die andere vijf mij hadden overgehaald om samen over de eindstreek te gaan, gezamenlijk en in vereniging” zoals dat wel eens heet. Had ik moeten zeggen: Nee, in mijn isolement ligt mijn kracht? Ja, want dan had ik een prijs gehad. En dan was ik voorman geweest. Op het ijs.

16 FEBR.

Jaren geleden heb ik vergaderingen bezocht, waar, als het volkslied werd gespeeld, de socialisten stijf en strak bleven zitten. Ik heb dat altijd meer een gebrek aan stijl dan een opkomen voor het principe gevonden. Nu dacht ik, dat in de geleerden van de P.v.d.A. aan die stijl tegenwoordig meer aandacht werd besteed. Ik ben daarin teleurgesteld.

Bij de begrafenis van Mr. Donker zag ik op een foto de minister van sociale zaken als slijpendrager. Niet in het zwart, maar in het grijs met slappe lichte hoed. Professor Kranenburg droeg een hoge hoed en een zwarte jas. Ik vraag mij af, waarom? En vandaag zag ik de nieuwe

minister van justitie op de stoep van het paleis in Den Haag, gereed om op audiëntie te gaan bij H.M. de Koningin. Hij ging daar de eed afleggen. Een van de progressieve dagbladen schreef onder de foto, dat de nieuwe minister, prof. van Oven, geen hoed droeg. Hij droeg ook een licht jekkertje met een bondkraagje, ontdekte ik op de foto. Ik geef toe, het was koud. Maar voor ministers is er altijd wel een auto beschikbaar. En per slot van rekening ging de minister bij de koningin op audiëntie. Het is natuurlijk allemaal zeer persoonlijk. Maar graaf Attlee zou het niet gedaan hebben, dacht ik zo.

17 FEBR.

Vandaag moet ik aan Ot en Sien denken, „kinderen” van Jan Ligthart, met wie ik „op school” geweest ben. Ik las, dat het gisteren veertig jaar geleden was, dat de bekende pedagoog is overleden. Dat ik vandaag schreef en lezen kan, dank ik ook een beetje aan Ot en Sien dus aan Jan Ligthart.

18 FEBR.

Op 1 januari waren we met z'n 10.821.111, u en ik inbegrepen. Een hele stoet als alles meeloopt. Verleden jaar nieuwjaarslag waren we nog met z'n 10.667.000. Ik vond het toen ook wel gezelliger, nu ik me dat herinner. Want zo'n overvol land is ook niet alles. Als al die mensen nu een Nederlandse Gedachten hadden, overwoog ik. Misschien hebben ze die wel, maar daarom lezen ze die nog niet.

Ik ben er van overtuigd, dat het dan in ons land nog beter gaat dan nu. En het gaat niet zo slecht. Als het bekende Amerikaanse blad TIME ons prijst, dat we geen verkwistend land zijn, zoals Frankrijk, Italië, Engeland, Zweden, België, West-Duitsland en Denemarken. En dat we denken aan de toekomst.

Dat doe ik de hele week al, nu de waterleiding is bevroren. Als ik denk aan de toekomst, waarin het zal dooiën..... Want vriezen kan het niet méér.

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Economisch beleid

HET economisch beleid is in de huidige tijd wel van centrale betekenis. Het hoofdartikel op pagina 2 maakt enkele opmerkingen hierover.

De algemene gezichtspunten welke de anti-revolutionaire partij voor het economisch beleid van bepaalde betekenis acht, zijn opgenomen in artikel 6 van het program van actie. De tekst volgt hieronder.

De Anti-Revolutionaire Partij staat op het standpunt, dat het economisch leven zich in vrijheid moet kunnen ontplooiën. Dat betekent, dat de produktie en de distributie zich zoveel mogelijk moeten voltrekken in de particuliere ondernemingsvorm. De Overheid heeft echter in dezen een eigen verantwoordelijkheid. Een positieve, economische en monetaire politiek is nodig om bovenbedoelde vrijheid te verzekeren. Deze staatszaak kan in drie centrale punten worden samengevat.

Deze punten zijn:

1. een gezonde monetaire politiek als basis voor een doeltreffende conjunctuurpolitiek, die in een depressie de werkgelegenheid bevordert, in een hoogconjunctuur de overspanning matigt, waarbij met name de exportpositie van ons land voortdurend aandacht verdient;
2. het bereiken van verantwoorde concurrentieverhoudingen;
3. het nastreven van een zedelijk verantwoord situatie op het terrein van de inkomensvorming met name te bereiken door de sociale politiek.

Deze algemene principiële beleidslijn stelt in deze tijd met name de volgende punten aan de orde:

a. Een kartelpolitiek, welke onredelijke prijzen voor de afnemers voorkomt en er in het algemeen tegen waakt, dat de vrijheid, die voor het bedrijfsleven tegenover de Overheid wordt begeerd niet door de bedrijfsgegoten zelve wordt vernietigd. In dit verband is de vestigingsvrijheid van het allergrootste belang. Voorwaarden voor de vestiging dienen zoveel mogelijk wettelijk te worden geregeld en in ieder geval aan de hand van objectieve normen. Het vaststellen van deze voorwaarden mag niet zonder meer worden overgelaten aan het subjectieve inzicht van bedrijfsgegoten.

b. Krachtige bevordering van verantwoorde werkgelegenheid, onder meer door voortgaande industrialisatie, vooral in die gebieden van ons land waar structureel werkloosheid heerst (de ontwikkelingsgebieden en industrickernen).

c. Een zichzelf versnellende prijsstijging moet in de huidige hoogconjunctuur worden tegengegaan. Wanneer het bedrijfsleven daartoe zelf niet in staat blijkt, zal de Overheid moeten ingrijpen.

d. Iedere verdere uitbreiding van dat gedeelte van het bedrijfsleven, dat zich in handen van de Overheid (Staat, provincien of gemeenten) bevindt, moet zeer kritisch worden bekeken. Waar dit op verantwoorde wijze mogelijk is, dient de omvang van deze sector te worden verkleind.

Frankrijk en Noord-Afrika

Guy Mollet

(socialistisch
premier)

voor de
microfoon:

Eerst orde en
rust
handhaven

FRANKRIJK maakt deze weken de ernstigste crisis van zijn nationale bestaan door sinds het einde van de jongste wereldoorlog. De onderhandelingen, die de Franse regering dezer dagen begon met een Marokkaanse delegatie onder leiding van Sultan Mohamed Ben Yoessef en met een Tunesische delegatie onder leiding van de nationalistische leiders van de Neo-Destour, beogen een totale ommekeer in de betrekkingen, die Frankrijk van oudsher heeft gehad met Noord-Afrika. Deze week heeft de Franse socialistische premier Guy Mollet bovendien tot de Algerijnse opstandelingen de plechtige verklaring afgelegd, dat Frankrijk bereid is drie maanden na het staken van de opstand vrije verkiezingen te doen houden, waarna aan de Algerijnen een ruime mate van zelfbestuur zal worden toegekend.

Frankrijk staat ten aanzien van zijn overzeese gebiedsdelen nu reeds jarenlang voor dezelfde moeilijkheden als Nederland heeft doorgemaakt met Indonesië.

Daar is in de eerste plaats een vijandige buitenwereld: volken in Azië, het Midden-Oosten en Afrika, die sinds het begin van deze eeuw erop uit zijn de onafhankelijkheid te bereiken. Dan is er het machtige Amerika, dat om historische en sentimentele redenen fel gekant is tegen elke koloniale politiek. Voorts is er de binnenlandse geestelijke en politieke strijd in het moederland, die de koloniale mogendheid verhindert op tijd de juiste stappen te nemen ter einde de bevolking van de koloniale gebieden cultureel, maatschappelijk en politiek geleidelijk tot ontplooiing te brengen. Tenslotte is er het botte kapitalistische belang, dat maar één doel kent: hoe haal ik zo vlug mogelijk zoveel mogelijk eruit.

De val van Indo-China in 1954 heeft in geheel Noord-Afrika een kettingreactie van opstanden veroorzaakt. Het begon met Tunis, het Franse protectoraat, dat gesteund door de gehele Islamietische wereld, Frankrijk er vo-

rig jaar onder leiding van de nationalistische leider Bourguiba toe dwong zijn administratie terug te trekken en aan de Tunesiërs zelfbestuur toe te kennen. Alleen militair en diplomatiek bleef Frankrijk soeverein.

Daarna kwam het Marokkaanse drama, dat er toe leidde, dat Frankrijk gedwongen werd de naar Madagaskar verbannen sultan Sidi Mohammed Ben Yoessef opnieuw op de troon te brengen, nadat men hem verzekerd had, dat Marokko een nieuw statuut zou krijgen n.l. „de onafhankelijkheid binnen het raam van de onderlinge afhankelijkheid“, een griezelig vage formule, waaraan men thans in de Parijse onderhandelingen inhoud tracht te geven. Kreeg Tunis in juni

van het vorig jaar zelfbestuur, aan Marokko werd in oktober in het oog van alle Noord-Afrikaanse Moslems nog meer beloofd. Het woord „onafhankelijkheid“ was gevallen!

De gebeurtenissen in Tunis en Marokko zetten ook Algerije in vuur en vlam. Terwijl in de Franse kamer in Parijs een verbitterde strijd werd gevoerd met het kabinet-Faure, dat de gouverneur van Marokko, Gilbert Grandval, openlijk verried om de verhanden sultan weer op de troon te kunnen brengen, werden in Algerije honderden Mohammedanen en Europeanen vermoord door de vanuit Cairo geleide opstand der fellagah's, de kleine Moslimboeren.

Na de val van de sluwe Faure werden in januari de Franse verkiezingen gehouden, die resulteerden in de vorming van een kabinet onder socialistische signatuur. De nieuwe Franse premier Guy Mollet begaf zich persoonlijk naar Algerije om de toestand in ogenschouw te nemen. Zijn reis werd een bittere vernedering voor alles wat Frans is. Een vijandige menigte van Franse kolonisten begroette hem met een roffice rotte vruchten. Terugdeinzend voor het gevaar dat er Frans bloed zou worden vergoten, besloot hij de door hem benoemde resident-minister generaal Catroux, van wie de Fransen in Algiers beweren, dat hij pro-Moslem is, niet naar Algiers te laten komen. Deze daad is overigens niet bevorderlijk voor het slagen van „een Frans-Mohammedaanse broederschap“, waarover Mollet bij zijn terugkeer in Parijs sprak.

Waarschuwing

De militaire toestand in Algiers ontwikkelde zich de laatste dagen in zo'n ongunstige zin, dat Guy Mollet aan het Franse parlement speciale volmachten vroeg om de noodzakelijke maatregelen te kunnen treffen, o.a. het zenden van meer troepen naar deze Franse „provincie“. Mollet heeft in zijn plechtige verklaring van dinsdag, die door de radio in Algerije werd uitgezonden, geen ultimatum gesteld aan de rebellen. Evenmin was het een smeekbede. Zijn verklaring had meer het karakter van een waarschuwing: staak de strijd, opdat binnen drie maanden algemene verkiezingen kunnen worden gehouden en er legale vertegenwoordigers van de Al-

MOHAMMED BEN YOESEF
.... Moslims

● Vervolg op pagina 5

Wij vragen toezending van

STREEKNIEUWS

- 30.000 abonné's is een bereikbaar doel
- Na 15 maart gaan de kwitanties de deur uit
- Alphen aan de Rijn doet waardevolle suggestie
- Er komen enige verkiezingskranten

Uit alles blijkt dat ons weekblad inderdaad in een behoefte voorziet. Iedere dag komen nog steeds opgaven van nieuwe abonnementen binnen. De aantallen zijn niet meer zo groot als in het begin. Maar er zit nog beweging in. En dat moet ook zo blijven. Er is alleszins reden tot tevredenheid omdat het aantal abonnementen nagenoeg is verdubbeld. Maar dit mag de activiteit niet doen verslappen. Er zijn nog heel veel mogelijkheden. En, wat we in het eerste nummer van ons blad aankondigden blijkt wel juist te zijn.

Toen hebben we het getal 30.000 laten vallen. Als redactieleden waren we enthousiast bezig het eerste nummer samen te stellen. Er stond „naar 20.000 abonnementen” Maar we zeiden toen dat is te weinig. Het moet 30.000 zijn! En daar houden we het nu voorlopig maar op. Voorlopig — want het ideaal — dat reikt nog verder. Het ideaal...? Dat is ieder lid van de kiesvereniging lezer van het partijorgaan. En wanneer we ons daarvoor inspinnen kan dat ook.

Voorkom incassokosten

Ons blad is niet commercieel opgezet in die zin dat het maken van winst wordt beoogd. Wanneer de kosten worden gedekt is het voldoende en de abonnementsprijs moet laag worden gehouden — of het blad moet worden verbeterd — b.v. beter papier gebruiken. Mede in verband daarmee moeten de administratiekosten laag zijn. Daar doen we ons best voor.

De abonnementsprijs is f 6.20 per jaar, f 3.10 per halfjaar en f 1.55 per kwartaal. De incassokosten zijn f 0.35 per kwitantie. Tot 15 maart a.s. heeft iedereen nog gelegenheid het abonnementsgeld te voldoen per giro. Gironummer 89673. Anti Rev. Partij den Haag Na 15 maart gaan de kwitanties uit.

Wie vóór 15 maart niet heeft betaald krijgt daarna een kwitantie gepresenteerd van f 1.55, vermeerderd met f 0.35 incassokosten, is in totaal f 1.90. Ook zij die per jaar willen betalen, maar dit nog niet hebben gedaan.

Dit is de eenvoudigste en minst kostbare methode. Het is daarom in het belang van de abonnees, dat zij zelf het abonnementsgeld per giro betalen. Het incasseren van kleine bedragen is zeer loonintensief en duur. Bespaar u deze kosten en neem de moeite het verschuldigde bedrag per giro te betalen vóór 15 maart a.s.

Streeknieuws gevraagd

Wij ontvingen een brief uit Alphen aan de Rijn waarin aan de redactie wordt gevraagd twee pagina's van ons weekblad beschikbaar te stellen voor regionaal of streeknieuws. Wij hebben hiervoor begrip en de redactie wil die kant ook wel op. Er is iets voor te zeggen en het bevordert het contact met de lezers dat regelmatig iets wordt gezegd over de actie in Twente en Salland, in de Rijnstreek of op Schouwen en Duiveland in de Zaanstreek of in de Bommelerwaard. Daar wil de redactie ook wel iets aan doen. Graag zelfs. Maar de juiste werkwijze daarvoor te vinden is niet eenvoudig. Het is natuurlijk niet mogelijk twee pagina's al het streeknieuws op te nemen. Dan zouden er

wel 40 à 50 aparte rubrieken zijn. Dat kan ook in twee pagina's niet worden samengeperst.

Om in deze richting werkzaam te zijn zou het echter nuttig zijn wanneer de redactie zou beschikken over een 40 à 50 medewerkers in het land die ieder op verantwoorde wijze voor een bepaalde streek berichten zouden doorgeven over aangelegenheden die een min of meer algemene betekenis hebben en de aandacht verdienen.

Het kan zijn dat in een gemeenteraad een belangrijk punt aan de orde komt dat de algemene aandacht trekt. Dan moet dat worden doorgegeven. Ook de besturen der Kamer-centrales kunnen daar een en ander aan doen en de besturen der Staten-centrales eveneens.

Er is ook wel overwogen, dat een of meer pagina's voor een bepaalde provincie ter beschikking wordt gesteld. Een aantal wisselpagina's dus, waardoor het aantal mogelijkheden wordt uitgebreid. Maar dit kan alleen wanneer het initiatief daartoe van de betrokken provincies of Kamercentrales uitgaat en wanneer deze zelf mee werken aan de redactionele verzorging. Zo zou b.v. Zeeland, Zuid-Holland, het Noorden en het Oosten over een eigen pagina kunnen beschikken.

Dit kan echter niet op korte termijn worden opgelost en moet later worden bekeken. Wij volstaan thans ermee deze gedachten eens ter overweging aan te bevelen. En we zijn benieuwd naar de reacties, die hierop inkomen. Als deze gedachte levensvatbaarheid heeft moet dat blijken uit de spontane medewerking uit het land.

De komende verkiezingsactie

De organisatiecommissie is druk in de weer haar plannen voor de komende verkiezingsactie voor te bereiden er nader uit te werken. Nu was het vroeger zo, dat een week of tien voor de verkiezingen aan alle kiesverenigingen werd toegezonden een bestelbiljet met een exemplaar van alle brochures, pamfletten, strooibiljetten etc., zodat zij van te voren konden overwegen wat zij zouden gaan doen. Maar aan deze methode is een bezwaar verbonden en wel dit bezwaar dat het niet meer mogelijk was tijdens de verkiezingscampagne te reageren op de gebeurtenissen van de dag. Alles was weken van tevoren klaar gemaakt en daaraan kon niets meer worden veranderd.

Het voornemen bestaat nu een andere methode toe te passen. Er zullen een aantal couranten of grotere strooibiljetten op bepaalde data — volgens een van te voren vastgesteld tijdschema — beschikbaar worden gesteld. Dat bevordert de levendigheid in de propaganda, maar vereist een andere organisatie en grotere activiteit van de kiesverenigingen. Het is goed hiervan thans reeds mededeling te doen. De kiesverenigingen weten nu in welke richting gewerkt wordt en zij kunnen daar dus rekening mee houden. Nadere mededeling over de uitwerking daarvan zullen nog volgen. Het is van belang dat men nu reeds begint met de voorbereiding.

De hoogste veiligheid

SIERT de bloem zich zelf,

Zij siert ook de gaarde.

Dat zijn een paar regels uit een versje van Rückert. En het is wel eens gebruikt, om op dichtelijke wijze het oude liberale economische beginsel te verdedigen.

Als de ondernemer zijn eigen zaak zo goed mogelijk beheert, zo florisant mogelijk maakt; als hij zo veel mogelijk verdient, dan betekent dat persoonlijke welvaart. Maar zijn persoonlijke welvaart en die van anderen, die het net zo doen als hij, kan men samen tellen, en dan is de uitkomst nationale welvaart.

Laat dus de ondernemers de grootst mogelijke vrijheid. Laat vooral de staat zich er buiten houden, dan komt er een heilzame wedijver. Dan spant iedereen zich in, dan ontplooit iedereen zijn krachten, en het geheel is een resultaat voor allen.

Dat wil zeggen, voor allen, die het bolwerken. Want de sterksten winnen het en de zwakken gaan er bij ten onder.

En de liberaal van de oude stempel was bereid, ook dat te aanvaarden. Want ook dat is winst voor de nationale welvaart. Deze heilzame selectie, die langs de weg van de vrije concurrentie haar beslag krijgt, roeit geleidelijk alles uit, dat niet meer waard is om voor de toekomst te werken. Er komt een sterk geslacht van ondernemingen, zoals ook in de jungle alleen het oersterke dierslacht het op den duur volhoudt.

WIJ HEBBEN met opzet geschreven van het oude liberalisme. Want deze oude doctrine heeft afgedaan. En niemand verdedigt meer de stelling, dat de staat zich moet onthouden, volstrekt moet onthouden van inmenging op economisch terrein. Ook de liberalen niet. We kunnen het zelfs sterker zeggen: de liberalen zijn op dit gebied van starre doctrinaire ontwikkeld tot lenige opportunisten. Wie een debat tussen twee agrariërs van Groninger afkomst, de heren Mansholt en Louwes meemaakt, krijgt soms de indruk, dat de heer Mansholt nog meer van het liberale bloed in zijn aderen heeft dan de liberaal Louwes. Als de laatste voor de boeren opkomt, dan zijn er hem nooit genoeg staatswaarborgen voor de bestaanszekerheid van de boer. Hij is verliefd op garantieprijzen. En de socialist Mansholt gaat dit soms te ver. De grens tussen liberalisme en socialisme schijnt soms heel vaag te worden.

DE ECONOMISCHE SITUATIE is in de laatste jaren radicaal veranderd. Zij wordt in sterke mate mee bepaald door het internationaal overleg. En dat is overleg tussen de Regeringen. Reeds dat overleg brengt onherroepelijk mee, dat de staat zich met het nationale economische leven bemoeit. De Kolen- en Staal Gemeenschap is een duidelijk voorbeeld. Wat door dat orgaan wordt bepaald en geregeld, brengt onherroepelijk voor de eigen Regering consequenties mee. Zij kan niet door haar maatregelen de politiek van de K.S.G. dwarsbomen. Zij heeft voor bepaalde zaken haar autoriteit laten varen ten behoeve van de internationale organisatie, maar zij heeft bovendien er rekening mee te houden, dat ook op ander terrein hier consequenties volgen.

Ook op een ander gebied is de situatie totaal veranderd. Een liberaal uit de vorige eeuw, die nu nog de zegen van de vrije concurrentie zou bezingen, zou uitgelachen worden door iedereen, die de feiten kent. Want de kartelvorming heeft zo om zich heen gegrepen, dat in vele gevallen de vrije concurrentie geheel onmogelijk is gemaakt. En er zijn ondernemers, die niet dromen van een maatschappij, waarin zij vrij en ongehinderd kunnen concurreren en in een scherp gevecht nieuwe posities kunnen veroveren.

Zij hebben een andere droom. Zij zien als ideaal een dergelijke kartelvorming, dat hun afzet verzekerd is en dan een afzet tegen een prijs, die winst belooft. Beperving en verdeling der productie door de deelgenoten van het kartel, regeling van de prijzen, zodat ook de zwakste broeder met zijn verouderde outillage nog kan blijven bestaan, dat geeft een grote mate van veiligheid...

En vele regelingsbemoeiingen dienen in de laatste jaren niet meer, om een onwaardige en onduidbare concurrentie te breidelen, maar om meer speelruimte te krijgen voor een redelijke concurrentie.

Het oude gezegde, dat de klant koning is, heeft afgedaan. De klant zal wel horen, hoe de officiële prijzen liggen en hoe de officiële leveringsvoorwaarden zijn. Officieel betekent dan: zoals de ondernemers ze samen hebben afgesproken.

Het werk van Minister Zijlstra is er voor een groot deel op gericht geweest, om weer vrijheid en openheid te krijgen, zodat de klant niet de enige gedupeerde wordt.

IN DEZE SITUATIE speelt het socialistisch beginsel een rol. Niet de oude socialistische leer, dat alle produktiemiddelen in handen moeten komen van de staat, dat de staat de enige grote ondernemer moet worden. Er zijn wel socialisten, die op dit punt nog heel ver gaan. Er is in Nederland ook een duidelijk verschil tussen de socialisten onderling, evenals in Engeland.

Maar wel speelt door dit alles heen het socialistisch beginsel. Dat beginsel is eigenlijk een gevoel, een sentiment, een innerlijke voorkeur. En dan een voorkeur voor de staat. Het is de overtuiging, dat de hoogste veiligheid en het zuiverste recht wordt bereikt als het beslissende woord altijd door de staat wordt gesproken. Daarom zijn de socialisten ook altijd pleiters voor staatsexploitatie.

Soms proberen zij dit de camoufleren, door te vertellen, dat bepaalde ondernemingen aan de gemeenschap moeten komen. Maar die term gemeenschap is een ondergeschoven term. Wat aan „de gemeenschap” komt, wordt voorwerp van staatsexploitatie. De socialisten hebben een bijna heilige verering voor de staat.

Lange tijd hebben zij proberen vol te houden, dat deugdelijk onderwijs alleen gewaarborgd was maar dan ook afdoende gewaarborgd, als het uitging van de staat of onder de sterkste staatscontrole stond. Op dezelfde wijze geloven zij ook diep in hun hart, dat de hoogste veiligheid voor het economisch leven daar is, waar de staat de directie in handen heeft.

Dat geloof delen wij niet. Wij ontkennen in genen dele, dat de overheid taken heeft op economisch gebied. Belangrijke taken. Meer dan vroeger. Maar wij zijn eerder wantrouwend jegens staatsexploitatie. Wij willen ons verweren tegen een ontwikkeling, waarbij de maatschappij wordt verzwoegen door de staat.

En dat verweer is nader omschreven in ons program van actie.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 32, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS: f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

Zuil 4

De socialisten klagen steeds over de „verzuijing” en dan denken zij natuurlijk altijd aan degenen, die van mening zijn dat christelijke organisaties gewenst zijn.

Maar nu juicht het blad van de socialisten, „Het Vrije Volk”, omdat er weer een zuil is bijgekomen. Meestal heeft men het over drie zuilen. De socialisten zorgden voor een vierde.

Naast de Chr. Middenstandsbond, de R.K. middenstandsorganisatie en de vrijzinnige middenstandsbond, is ook een echt socialistische opgericht, het Nederlands Verbond van Middenstandsverenigingen. Dat is de organisatie die zich „princiepelijk stelt op het standpunt van ordening van het economisch leven”, die nu ook leden mag benoemen van de Sociaal-Economische Raad.

De „verzuijing” gaat dus door. Daar zorgen de socialisten voor.

Onze Paul

Paul de Groot, de algemeen secretaris van de C.P.N. heeft voor ons gesproken. In Moskou, op het congres van de C.P.S.U. En namens ons heeft hij daar verteld, dat sinds de conferentie van Genève brede kringen van de bevolking van ons land begonnen zijn overtuigd te worden van de heilzame doelstellingen van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie en het gehele kamp van het socialisme.

Het is jammer, dat dat congres in Moskou gehouden werd vóór de verkiezingen in Nederland. Anders had onze Paul kunnen aantonen hoe „breed” de kringen in ons land zijn, die heil van Rusland verwachten.

De vraag is nu maar, of Paul de Groot zelf gelooft, wat hij heeft gezegd.

Heilstaat

Als getrouw lezer van „De Waarheid” leefden wij in de veronderstelling, dat in Rusland de heilstaat te vinden was. We dachten, dat daar niets meer te wensen overgebleven was. We hebben ons vergist.

Het zesde vijfjarenplan heeft ons uit de droom geholpen.

De werktijden waren nog te lang, de lonen te laag, de pensioenen niet voldoende, de woningbouw vorderde niet snel genoeg.

En nu blijkt ook nog, dat de Russische vrouw vele besommeringen heeft. Dat zal in de komende zes jaren ook minder moeten worden.

Het staat allemaal in „De Waarheid” en dan zal dit dan ook wel voor een keer de waarheid zijn.

Nee, het is in Rusland nog niet zo ideaal als we gedacht hadden.

Eén troost is er voor de Russen: over zes jaar zal de bevolking tweemaal zoveel melk, vlees, aardappelen en groenten ter beschikking staan. Afgezien dan nog van de naaimachines, koelkasten en televisietoestellen.

De heilstaat laat dus nog even op zich wachten.

Zelfstandig kabinet?

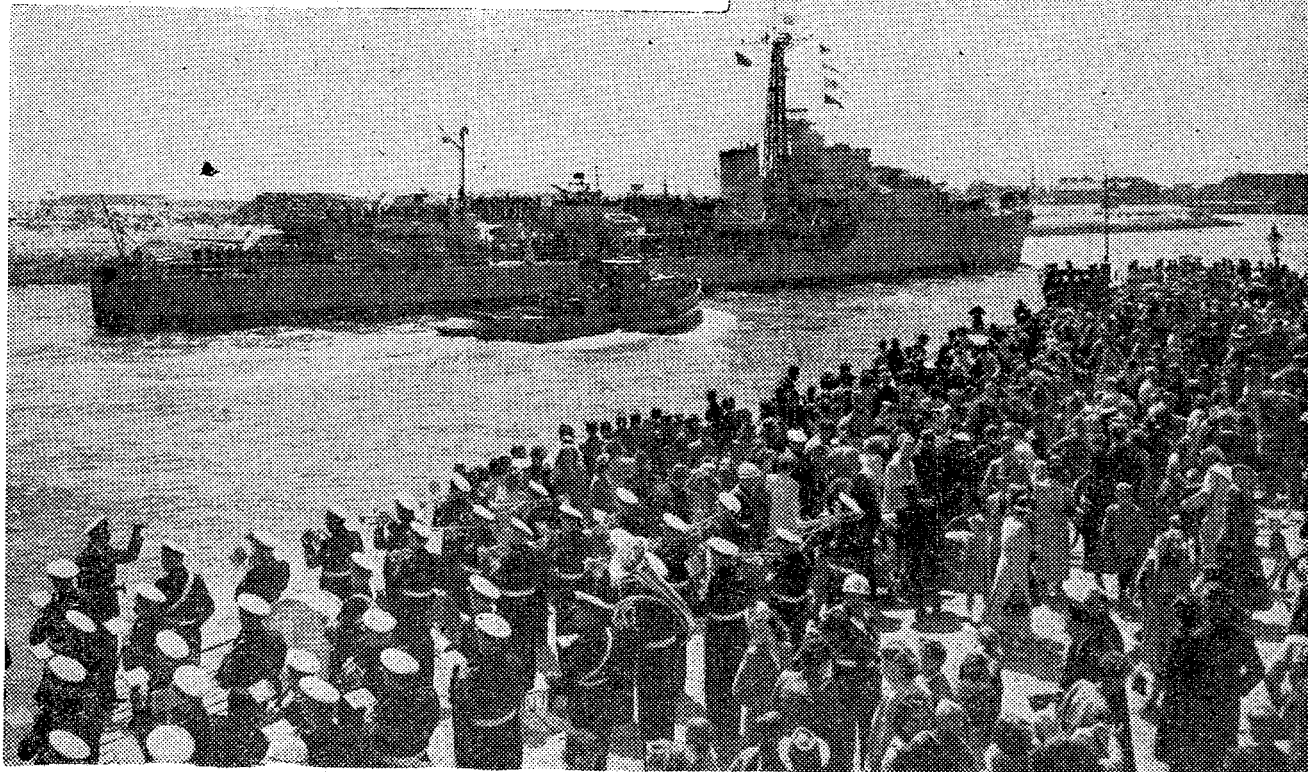
Wij hechten er aan, dat een kabinet zijn zelfstandigheid weet te bewaren tegenover het parlement. Ook tegenover de partijen, waarvan het in de regel steun ontvangt voor zijn beleid, en die men wel eens, hoewel minder juist, regeringspartijen pleegt te noemen.

Minister Donker was aan het kabinet ontvallen. Velen verwachtten, dat Prof. Beel het departement van justitie onder zijn hoede zou nemen tot na de verkiezingen. Dan treedt het kabinet toch af. Een nieuwe minister zou zich eerst moeten inwerken, en dan moet hij misschien weer vertrekken.

Het is anders gelopen. Een zeer bejaarde socialistische professor werd Minister van Justitie. Volgens het Parool is daartoe besloten, omdat de Partijraad van de P.v.d.A. aan Minister Drees te verstaan had gegeven, dat de P.v.d.A. wilde, dat er weer een rode minister op dit departement zou komen. Nadat de Ministerpresident dit van zijn partij had mogen vernemen, is dienovereenkomstig gehandeld.

Wanneer deze mededeling van Het Parool juist is, dan heeft het kabinet bij zijn advies aan H.M. de Koningin zich laten leiden door een boodschap, die Dr. Drees voor de partijraad van zijn partij had overgebracht.

Een belangrijke taak blijft voor onze marine

EINDE FEBRUARI heeft een extra bijeenkomst plaats gehad van de NATO ministerraad, het Militaire Comité van Stafchefs der NATO en van leden van de Standing Group, het permanente militaire, te Washington zetelende gezagsorgaan. Tot het bijeenroepen van deze bijeenkomst heeft onze Minister van Oorlog en Marine een krachtige stoot gegeven, naar de berichten uit Parijs verluiden. Mede volgens deze berichten — die van welingelichte zijde komen — zou een van de belangrijke geheime agendapunten zijn geweest de maritieme politiek van de NATO.

De nadruk zou meer dienen te worden gelegd op het kleine materieel voor convooieringsdiensten. In dat verband zou de vraag rijzen in hoeverre Nederland zijn marinopolitiek meer naar die zijde zou moeten verschuiven, omdat de Nederlandse Marine door zijn vliegkampschip en kruisers topzwaar zou zijn, terwijl het daarentegen op het stuk van het kleine materieel te kort zou schieten. Het lijkt daarom opportuun de huidige stand van zaken uit de doeken te doen.

Het huidige vlootplan

HET HUIDIGE Vlootplan omvat volgens de Defensienota van 18 mei 1954: 1 vliegkampschip, 2 kruisers, 12 onderzeebootjagers, 24 andere escorteurs, 6 onderzeeboten, 65 mijnenvegers en een aantal kleinere eenheden voor kustbewaking en beveiliging der zeegaten, ongeveer 100 vliegtuigen, voorts een aantal marinierseenheden, alsmede de defensieve bewapening en uitrusting van de Nederlandse koopvaardijvloot.

Dit Vlootplan kwam destijds tot stand op grond van onze nationale behoeften, want het werd geconcipieerd toen Nederland zich nog op geen enkele wijze bij internationale verdragen (Pact van Brussel en NATO) had gebonden.

Deze behoeften waren: de bescherming van onze overzeese rijkdelen en van onze handelsverbindingen, alsmede de beveiliging van onze havens en territoriale wateren. Uiteraard werd bij deze nationale gedachtegang niet meer gedacht aan het voeren van een neutraliteitspolitiek, doch werd verwacht dat in een mogelijk volgend conflict alsdan in nauwe samenwerking met andere staten zou worden opgetreden. De mogelijke vorm daarvan was echter op dat moment nog niet te voorzien en vandaar

het meer zelfstandige karakter van het Vlootplan.

Toen Nederland kort na elkaar toetrad tot het Pact van Brussel en tot de NATO en vooral bij dit laatste een zeer nauwe coördinatie, zo mogelijk integratie van de gehele defensie te land, ter zee en in de lucht zou plaats hebben, trad het nationaliteitsbeginsel op de achtergrond en werd het internationale de grondgedachte voor de opbouw van een harmonische internationale krijgsmacht, waarin ieder naar vermogen en beantwoordende aan zijn geografisch-strategische ligging en nationale aanleg zou deelnemen.

Hierbij zou het dus kunnen voorkomen dat wat tot nu toe nationaal noodzakelijk werd geacht ten achter zou treden voor het internationale belang. Dit beginsel kwam het sterkst tot uitdrukking in het mislukte ontwerp voor de oprichting van de Europese Defensiegemeenschap als Westeuropese geïntegreerde onderdeel van de N.A.T.O.

Onze militaire medewerker over enkele aspecten van onze vloot

Deze mislukking hield intussen niet in, dat de integratiegedachte in Atlantisch verband zou worden losgelaten: integendeel!

Daar deze vorm de meest efficiënte is en doublures van krijgsmachtdelen zoveel mogelijk voorkomt — met daaraan verbonden niet-noodzakelijke uitgaven ten koste van wel-noodzakelijke voor bloedarme andere krijgsmachtdelen — wordt dit beginsel vandaag de dag nog zoveel mogelijk in N.A.T.O.-verband nagestreefd. Hiervan legt o.a. getuigenis af de Westeuropese luchtverdedigingsorganisatie, waarvan de infrastructuur (vliegvelden en aan- en afvoer daarvoor) volledig is geïntegreerd en betaald wordt uit een gezamenlijk budget.

Minister Staf

De defensienota 1954

MET DEZE integratiegedachte nu kwam onze maritieme politiek van de aanvang af in strijd. Van officiële Nederlandse zijde is dit ook niet verbloemd.

Terzake vermeldde de Defensienota van 18 mei 1954 het volgende:

„Aan de vaststelling van deze bijdrage aan zeevrijheidskrachten conform het Vlootplan was een dispuut voorafgegaan, waarin de Nederlandse regering — tegen een opvatting van de Standing Group, dat Nederland en ook andere landen, bij voorbeeld Noorwegen, zich voornamelijk moesten toelagen op de opbouw van een land- en luchtmacht en de verdediging van de Atlantische Oceaan overlaten aan de Britse en Amerikaanse vloeten — had volgehouden, dat Nederland zowel in het belang van het eigen land en de overzeese rijkdelen — en speciaal van onze koopvaardij — als in het belang van de gemeenschappelijke maritieme verdediging van de landen van het Atlantische Pact, in de verdediging van de Atlantische Oceaan vertegenwoordigd moest blijven.”

Men ziet hieruit het toenmalige conflict met de militaire toelading van de NATO. In dit verband zou het dus niet verwonderlijk zijn, indien deze laatste thans opnieuw dit probleem aan de orde zou hebben gesteld. Immers, Nederland is sedertdien overstag gegaan.

Handhaafde het nog tot het vorige jaar de noodzaak van het huidige Vlootplan op grond van de nationale eisen, dit standpunt was niet langer houdbaar bij de inmiddels steeds verder schrijdende algemene integratie van de NATO, zich ook ter zee uitende in de vorming van een algemene pool van handelschepen, zodat er geen sprake meer kon zijn van het openhouden van de eigen oceanische nationale verbindingen.

Het vraagstuk voor Nederland werd nu: de gezamenlijke NATO-bescherming op de oceanen — en speciaal op de Atlantische — tot een punt bereiken HET KANAAL, waar het specifieke Nederlandse belang begint en dat eindigt in onze havens.

Volgens de mededelingen van de Staatssecretaris van Marine bij de behandeling van de begroting 1956 is het vliegkampschip met de onderzeebootjagers bestemd om een van de z.g. jachtgroepen te vormen waarmede de Atlantische Oceaan van onderzeeërs moet worden schoongeveegd, aldus op grote afstand en indirect de NATO-convooiën veilig stelt. Dit geschiedt dus in gezamenlijk NATO-verband en is dus geen nationale taak.

De beide kruisers zijn volgens deze officiële lezing bestemd voor indeling bij de Britse kruiservloot ten einde daar mede te werken aan het bevechten en

Nieuw-Guinea en de grondwet

FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT

- ★ Van een K.V.P.-lid dat progressief wilde zijn
- ★ Van een minister die lag voordat hij viel
- ★ Van een professor die standjes uitdeelde

en van een
socialistische fractie
die op dit gebied een
(internationale)
slag om de arm
wenst te houden

DE SOCIALISTISCHE jonkheer v. d. Goes v. Naters heeft zure dagen achter de rug. Hij is in de Tweede Kamer de debatten over de regeringsvoorstellen tot grondwetswijziging ingegaan met: ik heb het bepleit, het is geschied. Alles wat op het gebied van de staatsvorming na de bevrijding tot stand gekomen is, is in de eerste plaats het werk geweest van de heer v. d. Goes v. Naters, die wel zo vriendelijk is de Partij van de Arbeid in de gunst mede te laten delen. Maar toen het op zaken aankwam bleek de Kamer in het geheel niet gesteld te zijn op de vooruitziende blik van deze socialistische afgevaardigde. Hij leed nederlaag op nederlaag, maar hij verstaat de kunst om deze nederlagen met een overwinnaarsgezicht te incasseren. Bij een volgend debat zullen we wel weer horen welke geweldige successen door de P.v.d.A.-fracties in het parlement zijn geboekt.

En het lot dat de heer v. d. Goes van Naters treft, treft ook de rooms-katholieke afgevaardigde De Graaf, de man, die zo progressief is, maar die ditmaal door zijn fractievoorzitter de heer Romme op een gevoelige wijze op zijn plaats is gezet. En wie de geschiedenis van dinsdag j.l. dan verder nagaat, zal tot de ontdekking komen, dat minister Beel nog altijd te gauw onder de indruk komt van rooms-rode voorstellen. En dat hij bereid is bij voorbaat voor dergelijke voorstellen op de knieën te vallen, ook al is het nog niet uitgemaakt, dat hij staat voor een verloren zaak.

Minister Beel is van oudsher de man van de rooms-rode samenwerking geweest. Of hij gelukkig is met dit wapenfeit wagen we te betwijfelen, maar het is hoogst merkwaardig, dat amendementen, ondertekend door een rooms-katholiek en een socialistische afgevaardigde, hem bij voorbaat tot parlementaire wanhoop brengen.

Liet Prof. Romme duidelijk merken niet gediend te zijn van de „progressiviteit” van zijn fractiegenoot De Graaf, minister Beel moest delen in de professorale afstraffing van de rooms-katholieke fractievoorzitter.

Zelfbeschikking

DIT ALLES ging om de vraag of in onze grondwet het doel van het Nieuw-Guineabeleid moest worden omschreven. Van meet af aan hebben de heren Bruins Slot (a.r.), v. d. Wetering (c.h.) en Oud (lib.), zich daartegen verzet. De grondwet moet concreet zijn. Zij moet houvast geven, het heeft geen enkele zin haar te versieren met een hoeveelheid beleidsnormen. Want elke beleidsnorm is voor velerlei uitleg vatbaar. En dat is juist niet de bedoeling van onze hoogste wet. Zij behoort te zijn eenvoudig en duidelijk.

Zo niet de opvattingen van de heer De Graaf. Hij kwam met een amendement voor de dag waarin werd gezegd, dat het bestuur over Nederlands Nieuw-Guinea zich bij voortdurende richt op de bevordering van een verantwoorde uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht.

Het amendement — het zij gezegd — was ook ondertekend door de heer Romme. Neen, zeide minister Beel, het vastleggen van het zelfbeschikkingsrecht is een veel te zware beleidsnorm in de grondwet. Doe dit nu niet. En toen maakte de bewindsman van binnenlandse zaken de onvergeeflijke fout de heer De Graaf een andere beleidsnorm aan te bevelen, aldus luidend: „De bevordering van de geestelijke en stoffelijke welvaart alsmede van de staatkundige ontwikkeling van de bevolking van Nederlands Nieuw-Guinea blijft bij voortdurende richtsnoer voor wetgeving en bestuur”. De heer De Graaf zag zich al een parlementaire heldendaad verrichten door zijn oorspronkelijk amendement te wijzigen in de formulering die de heer Beel hem had ingegeven.

Eilaci, de burgemeester van Lisse had buiten de waard gerekend. Want daar

kwam de heer v. d. Goes van Naters met een amendement aandragen, dat „het bestuur over Nederlands Nieuw-Guinea zich moet richten op de verwezenlijking van het zelfbeschikkingsrecht”.

De klok werd weer teruggedraaid. Geen beleidsnormen in de grondwet, zo klonk weer de waarschuwend stem van de heer Bruins Slot, die het minister Beel al kwalijk nam dat hij de heer De Graaf zelf beleidsnormen had aanbevolen.

Het meest merkwaardige was wel, dat de socialistische fractie met een amendement was gekomen tegen het uitdrukkelijk advies van minister Beel in. Vooral niet praten over zelfbeschikkingsrecht, zo is zijn rede samen te vatten. Maar dat de socialisten dit wel deden wees er reeds op, dat zij er behoefte aan hadden de Nieuw-Guinea-kwestie zo in onze grondwet te formuleren, dat er aanknopingspunten zijn haar in het internationale vlak te brengen. Het links-socialistische dagblad „Het Parool” moedigde de heer v. d. Goes van Naters openlijk in een hoofdartikel aan: „Het amendement mag niet worden teruggetrokken!” Daarmee werden de socialistische bedoelingen wel duidelijk.

De heer De Graaf scheen er op de een of andere manier behoefte aan te hebben zich voor het socialistische karretje te laten spannen. Er kwam een nieuw amendement voor de dag, broederlijk getekend door de heren De Graaf en v. d. Goes van Naters.

„Ter geleidelijke verwezenlijking van de mogelijkheid om zelf over eigen toekomst te beslissen, blijft de bevordering van de geestelijke en stoffelijke welvaart alsmede van de staatkundige ontwikkeling van de bevolking van Nederlands Nieuw-Guinea richtsnoer voor wetgeving en bestuur”.

De tranen springen in de ogen bij het lezen van deze mooie zin. En minister Beel is er zo van onder de indruk gekomen, dat hij al zijn overwegende bezwaren tegen het noemen van het zelfbeschikkingsrecht vergat. Hij stelde zelfs enkele onbeduidende veranderingen in het amendement voor. Want, ziet u, tegen een rooms-rode meerderheid is het slecht vechten. Op minister Beel was van toepassing de uitspraak van de heer Welter: „Vóór ik val lig ik al”. Het ministeriële verweer was uiterst zwak: de regering geeft de voorkeur aan het niet noemen van een beleidslijn, maar de Kamer moet beslissen.

Zij heeft beslist. Het amendement werd verworpen met 29—50 stemmen. De heer De Graaf werd slechts gesteund door zijn partijgenote Mej. De Vink en door alle socialist. De heer De Graaf zag geen beleidslijn in deze formulering, alleen maar een beginseluitspraak. Maar de heer Bruin Slot begreep niet, dat minister Beel dit amendement kon aanvaarden, terwijl hij zo groot bezwaar heeft gemaakt tegen het eerste voorstel-De Graaf. De heer Van de Wetering vond het amendement het toppunt van vaagheid. Men kan er alle kanten mee uit. Dat kan niet de bedoeling van de grondwet zijn. De heer Oud sprak van een hutspotje. Maar de klap op de vuurpijl werd gegeven door de heer Romme, die kennelijk geen zin had in het socialistisch kielzog te varen. Het amendement was voor hem te weinig zeggend geworden. En hij had geen behoefte daarvoor het gehele wetsontwerp op losse schroeven te zetten.

Zo ontviel een boze heer De Graaf de steun van zijn eigen fractie. En zo kwam minister Beel tot de ontdekking, dat hij de parlementaire krachten weer had onder-

schat. Misschien heeft hij geleerd op te passen om zaken te doen met het duo De Graaf—v. d. Goes van Naters, twee mannen, die in hun eigen fracties stellig geen groot overwicht hebben.

Een kleine verontschuldiging is voor minister Beel aan te voeren. Voorzitter Kortenhorst maakte de fout hem direct het woord te geven over het amendement De Graaf—v. d. Goes van Naters. Dat had hij niet moeten aanvaarden, want daardoor werd hem de kans ontnomen te horen hoe de verhoudingen in de Kamer lagen.

Ons grondgebied

DE VRAAG hoe ons grondgebied in de grondwet omschreven moet worden heeft de gemoederen ook nog bezig gehouden. Weer was het de heer v. d. Goes van Naters die hierover enige gevoelige nederlagen heeft geleden. Iedereen is er van overtuigd, dat in artikel 1 van onze grondwet slechts een geografische omschrijving past. Het voorstel van de regering was dan ook zeer acceptabel: „Het grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden omvat Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederlands Nieuw-Guinea”.

Neen, zei de socialistische afgevaardigde; niet: „en Nederlands Nieuw-Guinea”, maar: „alsmede het gebiedsdeel Nederlands Nieuw-Guinea”. Dat woord gebiedsdeel heeft hij later geschrapt. Maar de bedoeling was duidelijk. Er moest een onderschikking gemaakt worden. Ten koste van Nieuw-Guinea. Dat was een (gevaarlijke) politieke waardering en zeker in strijd met een zakelijke geografische omschrijving van ons grondgebied. De heer v. d. Goes en zijn socialistische vrienden hebben het pleit verloren. Het amendement werd verworpen met 27-49 stemmen. Slechts de heren De Graaf en Koersen (beiden k.v.p.) steunden de p.v.d.a.

De daarop volgende poging van de heer v. d. Goes van Naters om in het geheel geen omschrijving van ons grondgebied te geven, strandde eveneens. De socialist. konden zich slechts verheugen in de steun der communisten.

Wij zouden door kunnen gaan met het opsommen van socialistische nederlagen. Laat het genoeg zijn te beseffen, dat de grondwetsbehandeling in de Tweede Kamer ons — zacht uitgedrukt — niet de indruk heeft gegeven, dat wij in de Nieuw-Guinea-politiek vast kunnen bouwen op de P.v.d.A. O zeker, op dit moment hebben wij van de socialist. geen last. Maar de stelselmatige pogingen om de deur alvast op een kier te zetten, voor het geval de situatie verandert, moet ons waarschuwen. Zeker geldt het voor de Nieuw-Guinea-politiek, dat men op de P.v.d.A. niet kan bouwen.

Vanwaar anders de vertwijfelde pogingen om, ondanks alle waarschuwingen, beleidsnormen in de grondwet op te nemen? Daar hebben we tijdens de Indonesische kwestie last genoeg mee gehad. Laat de grondwet duidelijk zijn, niet voor velerlei uitleg vatbaar. Dat doet niets af aan het a.r. standpunt, dat de bevolking van Nieuw-Guinea in de toekomst zelf zal moeten beslissen over haar status.

Wat het sap en de sapstromingen zijn in en voor de planten. is het bloed en de bloedsomloop in en voor het menselijk organisme!! Legio klachten, kwalen en ziekten komen voort uit onzuiver bloed en verkeerde bloedsomloop!!

Vraagt tegen ADERVERKALKING, VERHOOGDE BLOEDDRUK, ADERZIEKTEN ONZUIVER BLOED, DYSAEMIE, BLOEDSOMLOOPSTOORNISSEN, PUISTEN, ZWEREN, BLOEDSONTAARDING, OPEN BEEN, SPATADERS, KEREN DER JAREN STOORNISSEN, GESELS VAN DE OUDE DAG, en andere kwalen, stoornissen en ziekten van bloed en bloedsomloop ons INDISCH KRUIDEN-EXTRACT „SERUMOL II”. HET IDEALE TONICUM VOOR BLOED EN BLOEDSOMLOOP. „Serumol II” bracht reeds in vele verouderde en chronische gevallen opzienbarende resultaten van herstel, genezing en verlichting. In gevallen, waar tevens Zenuwklachten aanwezig zijn, vrage men bij „SERUMOL II” tevens het voortreffelijke Zenuwvoedend middel „NERVICOL II”. Prijs van „SERUMOL II” of „NERVICOL II” is ¼ Liter flacon f 12.75; ½ Liter flacon f 22.75; 1 Liter flacon f 41.75; Proefflacon f 5.25 (75 gram). S.v.p. naam van dit blad vermelden.

Franco huis toegezonden na ontvangst van postwissel of girobiljet (met advies-cheque). Giro no. 428302. Onder rembours wordt niet verzonden.

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9 — UTRECHT AFD. C.
Hoofdkantoor: Laurillardlaan 8, Bilthoven.
Tel. K 3402—3648. (Doorl. ook na 18 u.)

ZIJT GIJ MET UW BEHANDELING EN MIDDELEN TEVREDEN? BLIJF DAN BESLIST DAAR, WAAR GIJ ZIJT!!! Zo niet... probeer het eens met onze onschadelijke middelen. Duizenden vonden reeds nieuwe energie, genezing en gezondheid! Vraag voor andere middelen onze gratis brochure aan: Postbus 9, Utrecht.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402—3648.

HET GEZANTSCHAP BIJ DE PAUS

Mr. Burger draaide als een kat om de hete brij

DE HEER BURGER, voorzitter van de socialistische Tweede Kamerfractie, meende stoute schoenen aan te trekken door aan minster Beyen te vragen of er niet afgeweken is van het benoemingsbeleid nu er een rooms-katholiek benoemd is tot gezant bij het Vaticaan. Neen, het ging de heer Burger niet om de vraag of het een rooms-katholiek of een protestant moest zijn. Daar wilde hij buiten blijven. Maar was er in 1944 — toen er een protestant werd benoemd — niet een bepaalde afspraak gemaakt?

Wij laten de feiten hieronder spreken. Duidelijk is echter, dat de argumentatie van heer Burger op dit punt bijzonder zwak is. Het overtuigend bewijs, dat er sprake is van een benoemingsbeleid is door hem stellig niet geleverd. Het stellen van de vraag door de heer Burger heeft echter weer wel het bewijs opgeleverd, dat de socialisten in principiële zaken altijd om de brij heen moeten springen.

Wat ons interesseert is de vraag: „Waarom geen protestant, waarom wel een rooms-katholiek?” Maar de heer Burger kan die vraag niet stellen. Hij is lid van de Partij van de Arbeid, opgebouwd uit humanisten, rooms-katholieken, protestanten. De Partij van de Arbeid moet kool en geit sparen. Zij kan geen kloek, principiële geluid laten horen. Het enige wat de heer Burger beklakt heeft met het stellen van zijn vraag is dat opnieuw is aangetoond hoe onmachtig een doorbraakpartij in de principiële politiek is.

Teneinde onze lezers een juist beeld te geven van de zaak waar het om gaat, hebben wij hieronder dat deel van de Handelingen aangehaald, dat over de onderhavige kwestie handelt.

De heer Burger: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou gaarne de volgende vraag willen stellen: Waarom heeft de Minister geen overleg met het Parlement — lees: de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken, zou ik willen zeggen — gepleegd alvorens over te gaan tot een gewijzigd benoemingsbeleid inzake de Nederlandse vertegenwoordiging bij het Vaticaan?

De heer Beyen, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Het antwoord op de vraag van de heer Burger luidt als volgt:

De geachte afgevaardigde de heer Burger gaat er bij het stellen van zijn vraag blijkbaar vanuit, dat er benoemingsbeleid inzake de Nederlandse vertegenwoordiging bij het Vaticaan bestond, en wel een benoemingsbeleid, dat een zodanige politieke vastheid had, dat het hetzij aan het Parlement was medegedeeld, of in overleg met het Parlement was vastgesteld. Dat benoemingsbeleid zou dan moeten inhouden, dat tot Nederlands gezant bij het Vaticaan geen of bij voorkeur geen katholiek zou moeten worden benoemd.

Mijn ambtgenoot en ik hebben niet kunnen constateren, dat er van een dergelijk benoemingsbeleid sprake kan zijn. Ik vestig er de aandacht op, dat — ik wil niet teruggaan tot wat meer dan honderd jaar geleden het geval was —, wanneer ik terugga tot juli 1915, er drie Nederlandse gezanten bij het Vaticaan zijn geweest. De eerste was mr. L. Regout, de tweede was jhr. mr. A. M. A. van Nispen tot Sevenaer en de derde was jhr. mr. M. van Weede. Van die drie gezanten waren er twee katholiek. Ook in de beraadslaging in dit Parlement bij gelegenheid van hetzij de intrekking, hetzij de wederinstelling van de gezantschapspost bij het Vaticaan, is er nooit een discussie geweest of die gezant een katholiek of geen katholiek of wat dan ook zou moeten zijn.

Ik wil hieraan toevoegen, dat mijn ambtgenoot en ik ook eigenlijk niet goed zien, op welke praktische of principiële gronden een dergelijk beleid zou moeten zijn gebaseerd, terwijl wij wel praktische en principiële bezwaren zien tegen een dergelijk beleid. Naar onze mening moet men net zo min als beleid instellen, dat de gezant bij het Vaticaan bij voorkeur geen katholiek moet zijn of nooit een katholiek moet zijn als dat het verstandig en juist zou zijn als politiek te aanvaarden, dat hij een katholiek zal moeten zijn of bij voorkeur een katholiek zal moeten zijn. Dergelijke overwegingen staan niet geheel op zich zelf. Het is een geval, dat zich ook buiten de sfeer van het gezantschap bij het Vaticaan zou kunnen voordoen. De Regering moet vrij zijn in de overwegingen, die haar beleid met betrekking tot het kiezen van de functionarissen voor een dergelijke post bepalen. Het zou niet juist zijn om eens en voor al vast te stellen, dat daarbij een regel zou moeten worden gevolgd als in de vraag van de heer Burger wordt verondersteld te hebben bestaan. Het zou even onjuist zijn de omgekeerde regel voor goed vast te stellen.

Ik wil hieraan verder nog toevoegen,

dat bij de overwegingen, die mijn ambtgenoot en mij hebben geleid bij onze keuze, wij er ook niet van zijn uitgegaan, dat de gezant bij het Vaticaan, hetzij wel, hetzij geen katholiek zou moeten zijn. Wij hebben de verschillende kandidaten, die er eventueel voor in aanmerking zouden moeten komen, zorgvuldig in onze weegschaal gelegd. Wij hebben daarbij niet overwogen of die kandidaten al of niet katholiek zijn. Wij zijn tot de conclusie gekomen, dat de gezant, die nu zal worden benoemd, de meest geschikte kandidaat is. Wij hebben daarom ook, van deze gedachtengang uitgaande, geen aanleiding gevonden daarover met de Commissie voor Buitenlandse Zaken overleg te plegen, evenmin als het in het algemeen gebruik is met de commissie over de benoeming van ambassadeurs of gezanten in overleg te treden.

De heer Burger: Mijnheer de Voorzitter! Het overgrote deel van wat de Minister heeft betoegd, is geheel buiten mijn vraag omgegaan. Het vraagstuk of het al dan niet gewenst is een katholiek bij het Vaticaan te benoemen, heb ik niet in het geding gebracht. Ik heb mij beperkt tot de vraag, waarom de Minister geen aanleiding had gevonden de commissie voor Buitenlandse Zaken te raadplegen ter zake van het afwijken van een beleidslijn. Daarop heeft de Minister indirect geantwoord door te zeggen: er was geen beleidslijn, ik kon er niet van afwijken en had dus geen reden overleg met het Parlement te plegen.

Ik zou daarom de navolgende vraag willen stellen: zou, indien in 1944 bij de herinstelling van het gezantschap bij het Vaticaan de overweging zou hebben gegolden — en ik heb er zelf destijds in het Kabinet aan medegewerkt —, dat juist de betekenis van het Vaticaan als diplomatiek centrum bijzonder geaccentueerd wordt door het feit, dat men een protestant daar benoemt, in de tweede plaats de overweging zou hebben gegolden, dat het in het algemeen een zekere waarde heeft om die beleidslijn te volgen, wanneer het geldt een gemengde bevolking — ik moge verwijzen naar het beleid van Adenauer in dezen in overleg met het Parlement — en in de derde plaats toen de overweging zou hebben gegolden, dat het in verband met de uitspraak van de Tweede Kamer in 1926, over welke uitspraak men kan denken, zoals men wil, maar die in feite heeft plaatsgevonden, uit deferentie voor de Kamer gewenst was, die beleidslijn te volgen, indien die overwegingen in 1944

zouden hebben gegolden bij de benoeming van jhr. mr. Van Weede, dan de Minister de mening zijn toegeedaan, dat een overleg met het Parlement gewenst was bij een benoeming, die ten aanzien van de bestaande beleidslijn een afwijking zou betekenen? Ik mag deze vraag op grond van het Reglement van Orde van onze Kamer toelichten.

Ik heb met de meeste zorg bij het stellen van mijn vraag het element katholiek of niet katholiek erbuiten gehouden en zeer zeker, zoals ik vanmorgen in de krant las, of een katholiek niet zo geschikt of niet zo objectief zou zijn. Mijn uitsluitend motief is de indruk, en dit is niet voor de eerste keer, dat het Parlement door de Minister van Buitenlandse Zaken nodeloos gepasseerd is. Ik heb dit vragen stellen ook in dit geval niet willen nalaten, omdat ik weet, dat wij in de verhouding Regering-Parlement op ons qui-vive moeten zijn.

Ik kan mij alleszins voorstellen, dat er argumenten zijn voor gewijzigd beleid; dat is voor mij geen vraag. Wel echter of, indien in 1944 een bepaalde houding is ingenomen, nu een afwijking van die houding zonder overleg met de Kamer behoort plaats te vinden. Ik zou dus mijn vraag opnieuw tot haar preciese betekenis willen terugbrengen: Indien een afwijking van een beleidslijn zou hebben bestaan, is de Minister dan niet van mening, dat het de voorkeur had verdiend om vooraf overleg met de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken te plegen?

De heer Beyen, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde de heer Van der Goes van Naters maakt het mij gemakkelijk, omdat dat inderdaad de kern van mijn standpunt raakt, ik geloof ook de kern raakt van de verhouding tussen Regering en Staten-Generaal op dit punt. Wanneer het zou gaan niet om een bepaalde benoeming, maar om een bepaald benoemingsbeleid, zou ik het alleszins voor de hand liggend vinden, dat dat een van de beleidsvragen zou zijn, waarover de Regering met de Kamer overleg pleegt. Wanneer het echter gaat om een bepaalde benoeming op een bepaald moment, zou ik het, geloof ik, een onjuiste verhouding vinden, als de Regering over deze benoeming van tevoren overleg ging plegen. De Kamer heeft alle gelegenheid tot kritiek, wanneer zij deze beslissing onjuist vindt. Dit lijkt mij ook in te houden een antwoord op de tweede vraag, gesteld door de geachte afgevaardigde de heer Burger. Het gaat er om of men in 1944 een beleid heeft uitgestippeld of onder bepaalde omstandigheden een bepaalde beslissing heeft genomen. Zelfs al zou men op dat moment — wat ik in het midden laat — die beslissing hebben genomen, omdat men het onder die omstandigheden verstandiger vond een niet-katholiek te benoemen, dan maakt dat die beslissing nog niet tot een uitgestippeld beleid.

Frankrijk en Nrd-Afrika

• Vervolg van pagina 1

gerijnse bevolking zullen zijn, met wie Frankrijk zal kunnen onderhandelen.

Het parool bij deze onderhandelingen zal zijn: gelijke rechten voor allen, zowel voor Fransen als Algerijnen, maar met erkenning van „la personnalité algérienne”, de eigen Algerijnse persoonlijkheid. Het klinkt allemaal mooi, maar er wonen in Algerije 8 miljoen Algerijnen tegen 1 miljoen Fransen. Deze laatste verzetten zich met hand en tand tegen een Algerijnse politieke vertegenwoordiging, waarbij zij in de minderheid zijn. Veel hoop dat de rebellenleiders aan de oproep van Guy Mollet gevolg zullen geven, is er niet. Algerije wenst niet langer een „provincie van Frankrijk” te zijn. De rebellen in Algiers eisen thans evenals de Tunesiërs en de Marokkanen volledige onafhankelijkheid.

Handel

Van welk belang de beide protectoraten Tunis en Marokko en de „provincie” Algerije voor de Franse economie zijn, blijkt uit de volgende cijfers: in 1954 exporteerde Frankrijk naar Algiers voor 172.400 miljoen francs, de importen van Algerije naar Frankrijk waren 115.000 miljoen. Deze cijfers waren ten aanzien van Marokko resp. 77.400 en 51.300 miljoen en ten aanzien van Tunis 42.000 en 28.700 miljoen. Het totale handelsvolume met Noord-Afrika bedroeg dus ongeveer 500 miljard francs of 5 miljard gulden.

Zou Frankrijk deze handel verliezen, dan is dit een aderslating, die in het moederland tot grote werkloosheid aanleiding kan geven. De communisten en speciaal Sowjet-Rusland staan mede met het oog op deze gevolgen, vlak achter de Noord-Afrikaanse opstand. De Algerijnse rebellen trachten thans in de Egyptische hoofdstad Cairo een deel van de wapens in handen te krijgen, die Tsjecho-Sovakije, de communistische Oost-Europese satellietstaat, sinds enige maanden aan Egypte levert met het doel de strijd tussen de Arabische landen en Israel aan te wakkeren.

Guy Mollet heeft in de Franse kamer verklaard dat het verkeerd zou zijn voor Algiers eenzelfde oplossing tot stand te brengen als voor Indo-China, Tunis en Marokko. Indo-China werd volledig onafhankelijk, zij het dat de helft ervan werd uitgeleverd aan de communisten. Ten aanzien van Marokko en Tunis gaat het in de richting van een opzegging van het protectoraatsverdragen respectievelijk van Fez en van Bardo en het toekennen van onafhankelijkheid, die Frankrijk uiteraard zoveel mogelijk zal trachten te beperken. Over de buitenlandse en militaire politiek van deze gebieden wenst Frankrijk in de toekomst mee te blijven spreken. Mollet wil Algerije niet kostte wat het kost in stand houden als een gewone Franse provincie. Het zal een speciale status binnen het territoire van Frankrijk moeten krijgen. Algerije krijgt een „Collège unique”, een vertegenwoordigend lichaam, waarin Algerijnen en Fransen niet naar evenredigheid behoeven te zijn vertegenwoordigd, maar waarvan de samenstelling rekening houdt met een rechtvaardige vertegenwoordiging voor beide volksgroepen. Al deze formuleringen zijn nog bijzonder vaag.

Herhaling

Het is alsof wij een herhaling meemaken van de Indonesische kwestie. Ook de Nederlandse regering ging in de aanvang van deze stelling uit. Wij weten wat ervan terecht gekomen is. In het Franse parlement en daarbuiten begint reeds kritiek los te breken. Het lijfblad van Mendès-France, de radicaal-socialistische minister in het kabinet-Mollet, schreef reeds over een „valse poging”: „Niet alleen de rebellen moeten de wapens neerleggen, ook Frankrijk zal dit moeten doen”. De socialisten in Frankrijk, en zij niet alleen, hinken overigens steeds op twee gedachten. In Indo-China namen zij het standpunt in, dat Frankrijk reeds jaren geleden zijn troepen had moeten terugtrekken en dat gepacteerd moest worden met de revolutie. Zo dachten zij er ook over ten aanzien van Tunis en Marokko. Nu het Algiers betreft, zwaaien zij weer naar de andere kant uit.

De haat tegen Frankrijk in Noord-Afrika draagt een volkomen destructief karakter. Zij wordt gevoed door het religieuze fanatisme van de omliggende Islamietische landen en door een intelligentia, die haar revolutionaire ideeën in Frankrijk zelf heeft ongedaan. Helaas worden in Tunis, Marokko en Algiers slechts weinig positieve elementen gevonden, die de hoop rechtvaardigen, dat in Noord-Afrika, oo' wanneer deze gebieden zich in de rij der onafhankelijke volken zullen gaan scharen, op de duur een stabilisatie van de verhoudingen zal ontreden en dat het Westen, met name Frankrijk, daar vriendschappelijk gezinde staten ziet ontstaan, die een terugtrekken van de Franse soeveriniteit rechtvaardigen.

A. Stapelkamp zeventig jaar

MAANDAG heeft de heer A. Stapelkamp, oud-voorzitter van het C.N.V., lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zijn 70ste verjaardag gevierd.

Het is niet nodig een opsomming te geven van de velerlei arbeid, welke de thans zeventigjarige gedurende zijn leven heeft verricht. De dagbladen hebben daarvan melding gemaakt en ook zonder dat, kent een ieder Stapelkamp, die in grote getrouwheid en met bewonderenswaardige wijsheid zich gegeven heeft aan de arbeid in Gods Koninkrijk, zowel op sociaal als op politiek terrein.

Het C.N.V. mag zich gelukkig prijzen, dat het telkens opnieuw mannen tot zich weet te trekken, die volkomen voor hun taak berekend zijn in de tijd, waar zij tot leiding geven geroepen zijn. En Stapelkamp vormde geen uitzondering.

Hij is een man, die nooit zichzelf zocht, doch steeds er op uit was om te dienen. En zo zijn wij thans met grote dankbaarheid vervuld ook voor hetgeen hij als A.R.-Eerste en vervolgens als Tweede Kamerlid heeft gedaan. Dat hij het besluit nam om geen nieuwe kandidatuur te aanvaarden, siert hem, maar het betekent voor de fractie een groot verlies.

De geestverwanten, die hem als gijzelaar hebben meegemaakt in de kampen Schoorl, Buchenwald, Haaren en St. Michielsgestel, zullen ook met grote dankbaarheid denken aan de vriendschap, die hij daar aan zovelen heeft betoond.

Eenvoud en trouw zijn de kenmerken

van Stapelkamp. Daarin is hij een voorbeeld voor ouderen en jongeren.

Nu hij 70 jaar geworden is, is zijn geestkracht nog onverminderd.

God schenke hem een gezegende levensavond. Een man als Stapelkamp zal zeker niet werkeloos blijven. De A.R. Partij zal zeker ook in de toekomst nog gaarne profiteren van de ervaring en kennis van zaken van Stapelkamp.

Want al treedt hij straks terug, de partij zal hem niet vergeten. En Stapelkamp kan zeker ook de partij niet vergeten.

BOERHAAVE

VAN 1907

Heemskerckstraat II

's-Gravenhage

Telefoon 33 09 05

DE

aangewezen Verzekering-

Maatschappij

ONGEVALLEN

ZIEKENHUISVERPLEGING

OPERATIE

WEKELIJKSE UITKERING BIJ

ZIEKTE

Vraagt prospectus!

Een nieuwe industrie is in worde

OP EEN GROTE ZANDVLAKTE, dicht achter de zeedijk bij Farmsum, verrijzen nu de eerste bedrijfsgebouwen voor de Nederlandse Soda Industrie. Het zullen kantoren zijn, een laboratorium, een kantine en wat werkplaatsen. Daarna begint men met de eigenlijke fabriek. Wanneer alles volgens de plannen verloopt, zal in de tweede helft van het volgend jaar de eerste Nederlandse soda geproduceerd kunnen worden.

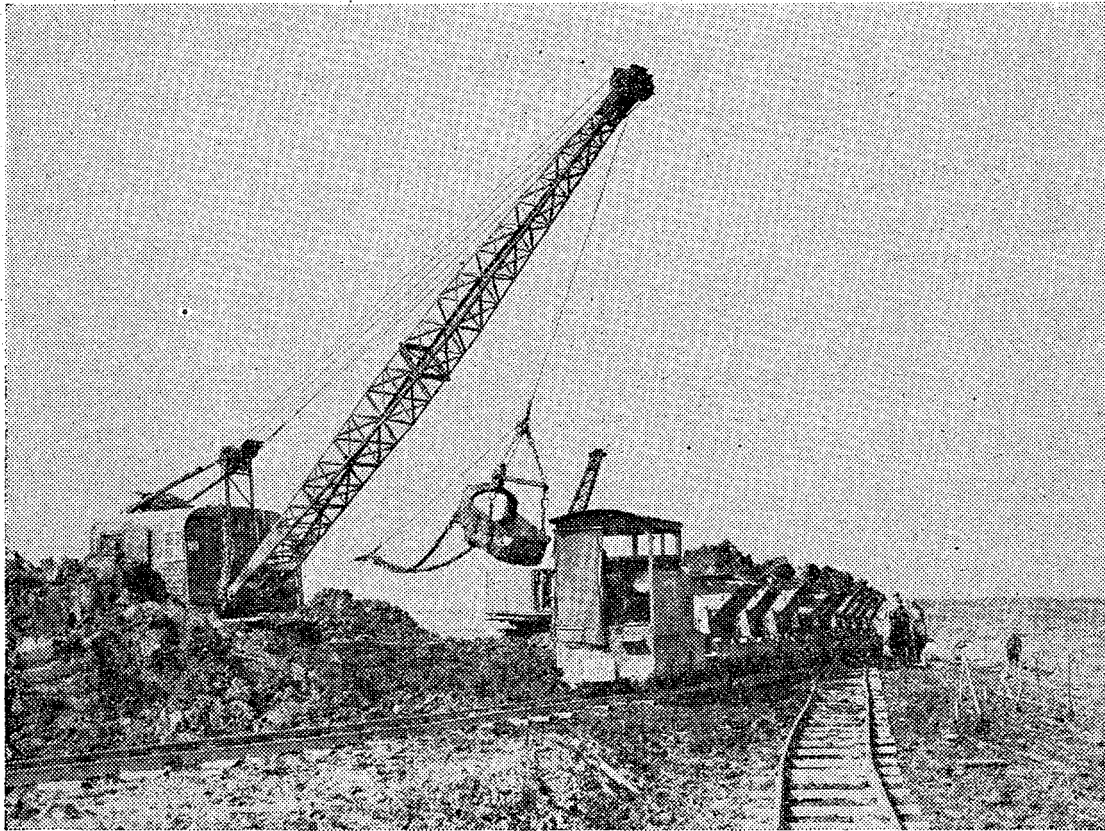
Iets dicht bij Delfzijl, aan de oostkant van het, ongeveer veertig hectare grote, „sodaterrein”, ratelen de betonmolens, rijden kipkartreintjes puffend van en naar de driftig-bekkende draglines: daar zijn tientallen werklieden bezig met een ander groot project.

Er wordt een nieuwe uitmonding gegraven

Het sodaproject verschafft aan vele handen werk

voering van de miljoenenwerken bij Delfzijl hebben geleid.

Het is dan ook niet zo, dat enkel en alleen de overweging, dat in Delfzijl een soda-bedrijf kon worden gevestigd, aanleiding is geweest tot de aanpak van de enorme „ontsluitings-werken”, waarmee in totaal ongeveer dertig miljoen gulden gemoeid zullen zijn.

Hier zal straks een modern, breed vaarwater de nieuwe industrieterreinen met de Eemsmond verbinden.

ven aan het Eemskanaal, met als afsluiting één grote sluis — 16 meter breed, 5,87 meter diep en 125 meter lang — voor schepen tot zesduizend ton en ernaast nog een van 7 meter breed voor kleinere boten.

Binnenkort komt, dwars door de oude buitenhaven van Delfzijl een brug van 125 meter lengte. Daarover zullen rail- en wegverkeer de industrieterreinen kunnen bereiken. Nieuwe „insteekhavens” met lange aanlegkaden en moderne kranen zullen worden gemaakt en als ook deze werken klaar zijn is eindelijk het moment aangebroken, waarop en Delfzijl en geheel oostelijk Groningen wacht: dan ligt alles gereed voor de vestiging van de grote, krachtige industriekern, waaraan dit deel van Nederland zo zeer behoefte heeft.

Ontsluiting van nieuwe gebieden

IMMERS, de drie noordelijke provincien zijn met hun industriële ontwikkeling sterk achtergebleven bij de rest van Nederland. Ook in deze tijd van hoog-conjunctuur kent men, met name in Oost-Groningen, nog een beduidende werkloosheid, met als direct resultaat, dat maar al te vaak juist de beste arbeidskrachten wegtrekken naar het westen. In het kader van een harmonische, nationale, economische politiek is het daarom zeer gewenst, dat ook dit noorden in staat wordt gesteld zijn eigen mensen emplooi te verschaffen. En daartoe kan een stevig industrie-centrum uiteraard van zeer grote betekenis zijn.

Met deze gedachten als achtergrond zijn in de kring van rijks- en provinciale overheid de besluiten genomen, die tot de uit-

industriehallen, die bij Delfzijl verrijzen, alle reeds „verzegt” waren voor men er twee had afgebouwd! Op zichzelf geen bezwaar, want er is ruimte genoeg: 150 à 200 hectare industrieterrein ligt voor de liefhebbers beschikbaar.

Geen ambtenaren

DE NEDERLANDSE SODA-INDUSTRIE is een naamloze vennootschap, waarin o.m. de Kon. Ned. Zoutindustrie, de Staatsmijnen, de N.V. Mij tot exploitatie van Cokesovengassen en de Kon. Zwavelzuur-fabriek participeren. Dat het geen staatsbedrijf werd is een succes voor minister Zijlstra, ondanks heftige weerstand in de beide kamers — vooral van de zijde der P.v.d.A. — behaald. Toen deze bewindsman het project, dat nog door zijn voorganger, prof. dr. J. R. M. v. d. Brink, was aangevat, op zijn tafel kreeg, moesten er direct enkele belangrijke wijzigingen in komen, omdat minister Zijlstra er pertinent niet voor gevoelde dat ambtenaren, die op dit gebied nu eenmaal niet deskundig zijn, soda zouden gaan maken. Particulieren konden het doen en wilden het doen en door deze opzet is de weg gebaad om hier tot een florerende industrie te komen.

170 000 ton soda

BOUW EN INRICHTING van de soda-fabriek zullen naar schatting 40 à 45 miljoen gulden vergen. Als het bedrijf op volle toeren draait — waarschijnlijk medio 1958 — zal per jaar 170.000 ton soda worden geproduceerd. Daarvoor heeft men ongeveer 300 man personeel nodig.

Weliswaar heeft men dus, door al deze miljoenen in een zeer kapitaal-intensief bedrijf te steken, nu niet direct een mammoth-onderneming gesticht, die alle arbeidsreserve tot uit verre omgeving zal gaan opslokken, maar wel een belangrijke basis-industrie, die ongetwijfeld de bedrijvigheid op alle mogelijke terreinen zal stimuleren. Men denke slechts aan de omstandigheid, dat een groot deel van de soda-productie zal moeten worden geëxporteerd, wat een omvangrijk scheepvaartverkeer met zich zal brengen. En zo zal de soda-makerij zeker haar weerslag doen gevoelen in het gehele economische leven van Delfzijl en omstreken.

* * *

Onderstaande tekening geeft een beeld van de toekomstige situatie. Rechts onder het ongeveer 40 ha. grote terrein, waar nu de eerste gebouwen voor de sodafabriek worden gezet. Direct oostelijk daarvan de nieuwe Eemskanaal, met de twee sluisen. Links van het woordje „haven” de plaats, waar een 125 m. lange brug zal worden gelegd, waarover trein- en wegverkeer de nieuwe industriegebieden zullen bereiken.

De verbetering van de haven, het graven van een voor schepen tot 6000 ton bevaarbare Eemskanaal, de aanleg van wegen en spoorlijnen zijn misschien wel versneld doordat op een gegeven moment bij Winschoten een flinke zoutkorst werd ontdekt, maar ze komen niet enkel daarom tot stand: hoofdzakelijk is een gebied te creëren, dat, mede door een uitstekende outillage, zal kunnen dienen als de „motor” bij de industrie-ontwikkeling in Oost-Groningen.

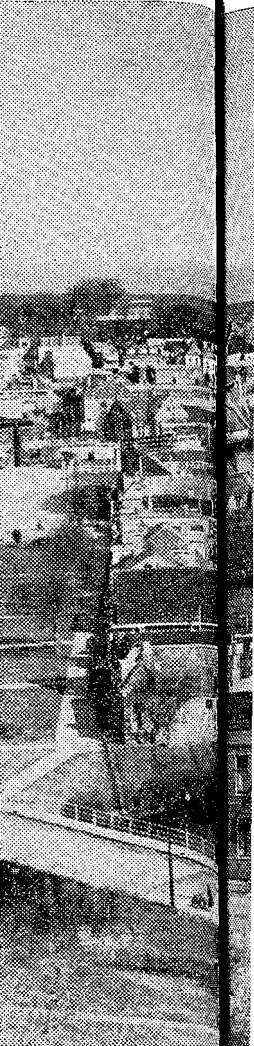
Niet alleen soda

ER IS INMIDDELS reeds duidelijk gebleken, dat de soda-fabriek niet de enige industrie van betekenis zal zijn, die van het nieuw-ontsloten gebied gaat profiteren.

Nog voor de eerste paal voor de sodafabriek de grond in ging, had zich in Delfzijl een ander belangrijk bedrijf gevestigd: de Nederlandse Kabelfabriek. Deze is begonnen met zestig man personeel, maar nu staat al wel vast, dat geregeld zal worden uitgebreid. Als men daarbij bedenkt, dat de N.K.F. op haar vestigingen elders, in Delft en in Hilversum, met respectievelijk 2000 en 1500 man werkt, is de verwachting gewettigd, dat hieruit een waarlijk groot bedrijf zal groeien.

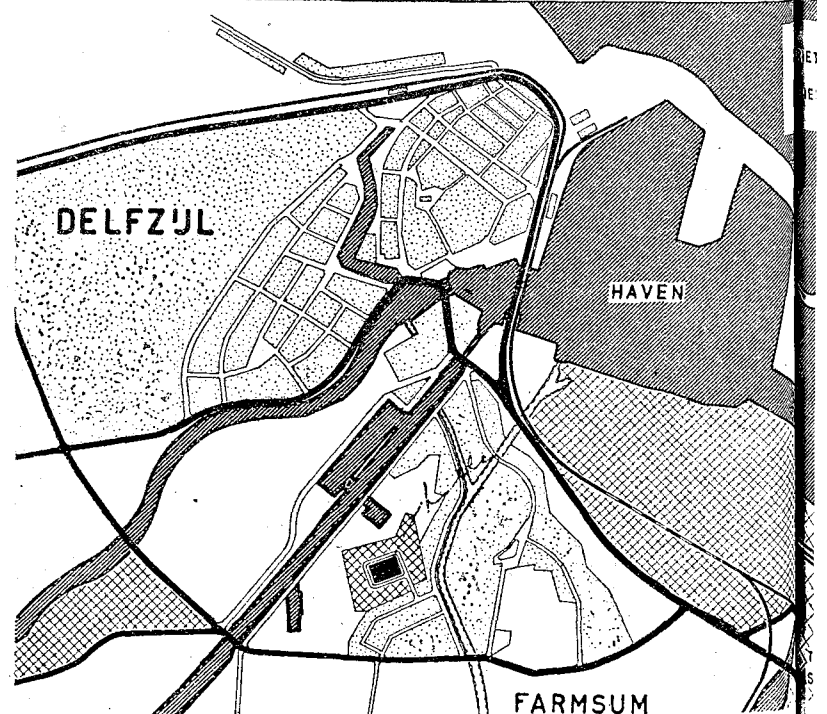
Verder hebben zich gemeld een elektrolysefabriek, een machinefabriek, er is een nieuwe scheepswerf in aanbouw en er komt een confectiefabriek. Nu men ziet, dat het ernst gaat worden in Delfzijl komen steeds nieuwe gegadigden informeren.

En dat het niet bij informaties blijft spreekt wel helder uit het feit, dat de zeven

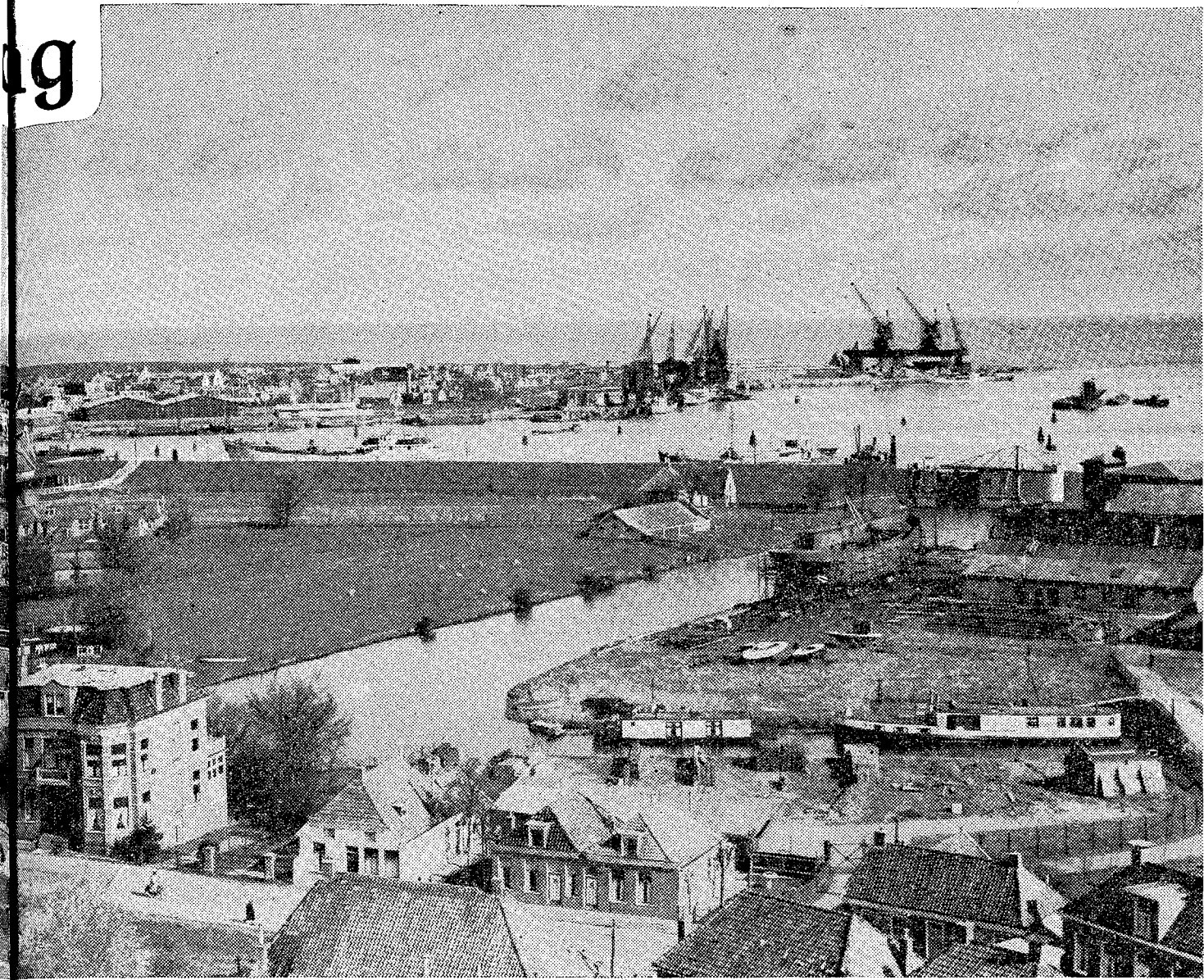

Delfzijl, zoals het er nu uitziet

Delfzijl, dat zich koortsachtig het klaarmaken van zijn nieuwe industrie-centrum al aardig het van een modern centrum te vesten van de vindt men er ken, met tien gebouwen in op enkele plaatsen uiteraard met gen en royale stroken. En als dorp” is volgen direct al slag in het dat zo mogelijk ser is opgezet Plan Noord zal vijftien duizend wonen bergen plaats kunnen 15.000 tot 20

19

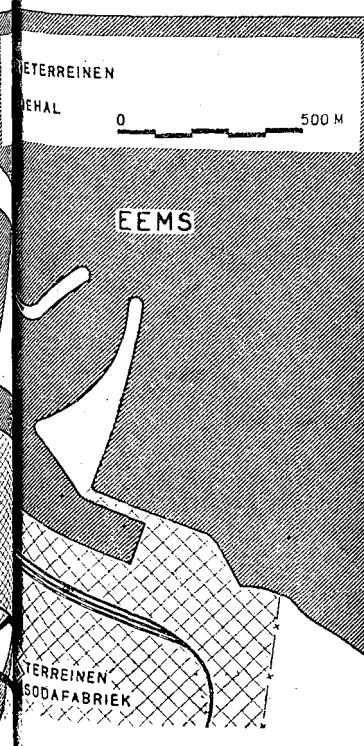
gezien van de toren van Farmsum af. Over enkele jaren zal een foto, van dezelfde plaats genomen, een geheel ander beeld te zien geven.

fzijk

ners. Hier zal men kunnen genieten van een weldadige afwisseling in verschillende woningtypen, waardoor de idee van „kazernebouw” beslist wordt vermeden en iets wordt bewaard van de wijde „plattelandsfeer”.

Delfzijl had op 31 december 1955 bijna 12.000 inwoners.

De grootste optimisten voorspellen het stadje als gevolg van de komende industrialisatie een zeer snelle groei naar de zestig- tot zeventigduizend. Het gemeentebestuur hoopt echter op een wat rustiger ontwikkeling en heeft daar ook in zijn uitbreidingsplannen mee gerekend: deze zijn nl. afgestemd op een aanwas tot 25 à 30.000 in de eerste twintig jaar.

GRONINGEN ONTWIKKELT VELERLEI INITIATIEVEN

OOK DE GRONINGERS ZELF hebben goed vertrouwen in de perspectieven, die de ontwikkeling van Delfzijl tot industrie-centrum voor hun provincie biedt. Maar ze zijn nog maar niet zo een-twee-drie bereid van die éne kern daar in de uiterste noordoosthoek nu ook de oplossing van alle werkgelegenheidsperikelen voor de hele streek te verwachten. Wie dat meent onderschat hun veelgeprezen nuchterheid. „’t Lijkt wel goed”, zullen ze direct beamen als men erover spreekt, maar verder dan „’t lijkt” komt een Groninger nooit, zolang hij de resultaten niet duidelijk voor zich ziet.

Misschien heeft dit laatste-tikkeltje-reserve er mede toe geleid, dat overal in de provincie de laatste jaren initiatieven tot stand zijn gekomen, alle met het doel ook elders in Groningen industrievestigingen te bevorderen. En men heeft daarmee zelfs al een paar mooie resultaten geboekt. Zo hebben diverse gemeenten elkaar gevonden in „industrieschappen”, die, meestal met een economisch-geschoolde directeur als kernfiguur, zijn gaan pogen zoveel mogelijk ondernemers te bewegen zich binnen het gebied van zulk een industrieschap te

vestigen. „Oostelijk Groningen” is er op deze wijze al in geslaagd een belangrijke Amerikaanse en een Deense onderneming aan te trekken, terwijl de vestiging van een Philips-telecommunicatiebedrijf in Stadskanaal een der successen is, waarop „De Kanaalstreek” kan bogen.

Zo wordt ook door de Groningers zelf alles op alles gezet om de economische positie van het eigen gebied te verstevigen. En zelfs wordt bij dit pogen wel eens heel even met een scheef oog naar Delfzijl gekeken, omdat men soms meent, dat de regering en de overheidsinstanties wel wat te sterk de nadruk leggen op de ontwikkeling dáár, waardoor de overige gebieden, op het stuk van woning- en wegebouw bijvoorbeeld, in het gedrang zouden kunnen komen.

Beslist nog iets schever kijken de landbouwers van het Hogeland naar Delfzijl. Zij klagen dat hun rijke dreven van weleer een „vergeten gebied” beginnen te gelijken, waar men de arbeidskrachten maar vrij laat wegtrekken, met als gevolg, dat de befaamde model-landbouwbedrijven op de lange duur zelfs inexploitabel zullen worden. En als dan straks bovendien nog een stevige industrie kern vlak

in de buurt arbeidskrachten gaat opeisen, zal dit het proces alleen maar versnellen.

De mensen uit de agrarische gebieden van Groningen hebben zich nu ook verenigd, in de „Stichting Noord-Groningen”, die voor hun belangen op moet komen. En elf gemeenten van het Hogeland hebben zich, onder „aanvoering” van de a.r. burgemeester J. C. Lindeboom van Leens, al tot „Den Haag” gewend met een adres, waarin de aandacht wordt gevestigd op de moeilijke positie van de plaatsen, waar overwegend landbouwers wonen.

Eén van de wensen, die de elf gemeenten bij die gelegenheid hebben laten horen is, dat 500 woningen extra zullen worden verstrekt, opdat men het landarbeidersvak althans door een prettige huisvesting wat aantrekkelijker zal kunnen maken.

Het is de taak van de regering al deze factoren in haar beleid te verdisconten en zo, onder het gezichtspunt van het algemeen belang, een economisch en sociaal beleid te ontwikkelen, dat een harmonische ontplooiing van onze nationale gemeenschap tot resultaat heeft.

• Bedelpartij

De vraag, of aan politieke partijen zendtijd gegeven moet worden, staat de laatste tijd weer volop in de belangstelling.

De P.v.d.A. en de K.V.P. verkeren in dit opzicht in een bevoorrechte positie. Vooral de Vara is niet schriel in het beschikbaar stellen van apparatuur en zendtijd om het socialistische geluid in de huiskamer te brengen. Commentaar op het nieuws, parlementair overzicht, socialistisch commentaar, uitzendingen van de werkgemeenschappen in de P.v.d.A., het zijn nog maar enkele van de politieke uitzendingen.

De Vara en de P.v.d.A. staan op het standpunt, dat zij ons land en volk een dienst bewijzen met deze methode van politieke voorlichting: Dat hoorden wij nog onlangs van de heer Scheps in zijn rubriek „Tussen de regels door”. Wij zijn het daarmee niet eens, vooral niet wanneer de „voorlichting” ontaardt in aanvallen op mensen en groeperingen, die niet over een zender beschikken om zich te verdedigen.

Wij wijzen deze opvatting echter nog veel beslist van de hand nu de omroep door de P.v.d.A. gebruikt wordt voor een georganiseerde bedelpartij. Wat wij de laatste dagen gehoord hebben aan „politieke voorlichting” via de Vara was niet anders dan een serie praatjes, die geen ander doel hadden dan op te wekken tot steun aan het Doorbraakfonds, dat een miljoen nodig heeft en waarbij het gironummer niet onvermeld bleef. Alle vraagstukken van binnen- en buitenlandse politiek werden er met de haren bijgesleept om dat fonds aan te bevelen.

• Gezant

In zijn parlementair overzicht voor de K.R.O. heeft de heer Van Schaveren zich „hogelijk verbaasd” getoond over het feit, dat mr. Burger, de socialistische fractievoorzitter in de Tweede Kamer, het nodig vond vragen te stellen aan de minister van buitenlandse zaken over de benoeming van een r.k. gezant bij het Vaticaan. De heer Van Schaveren vond het maar gelukkig, dat het kabinet van zijn vrijheid gebruik gemaakt heeft om op deze post een rooms-katholiek te benoemen. „Wij hebben lang genoeg gezocht onder de achterstelling bij het benoemen in openbare functies”, merkte hij daarbij op.

Met deze opmerking wordt de kwestie in een verkeerd licht geplaatst. Men kan van mening zijn, dat op een bepaalde post een protestants diplomaat meer op zijn plaats is dan een rooms-katholiek. Daarmee doet men de rooms-katholieken in het algemeen niet tekort. Door de indruk te wekken, dat dit wel het geval is, doet men degenen die bezwaar hebben tegen de jongste benoeming bij het Vaticaan onrecht.

• Objectieve voorlichting!

Onlangs heeft de heer De Kadt, socialistisch lid van de Tweede Kamer, de verzorging van het parlementaire overzicht van de Vara op zich genomen. De heer De Kadt is zijn overzichten begonnen met de verklaring, dat hij objectieve voorlichting zou geven.

De heer De Kadt gaf een overzicht van het onderwijsdebat, waarin hij zei, dat de confessionele partijen na de schoolstrijd gemobiliseerd zijn gebleven in een „koude oorlog”. Daarin proberen zij niet alleen haar bestaan te rechtvaardigen door zichzelf voortdurend als een misdeeld gebied aan te dienen maar ook door dat gebied steeds uit te breiden. Op elke school, die gesticht moet worden, menen zij recht te hebben. Dit is, volgens de heer De Kadt, leven in de traditie van een voorbije periode, dat de confessionele partijen onontvankelijk maakt voor de behoeften van de moderne tijd. En aldus rederend is het dan de schuld van de confessionele partijen dat de onderwijsvernieuwing geen kans krijgt.

Van objectieve voorlichting gesproken!

• A.R. lijsttrekker

Prof. Romme memoreerde verleden week in zijn politiek praatje voor de K.R.O. dat verschillende partijen reeds de kandidatenlijsten hebben opgesteld en dat minister Zijlstra, die vier jaar geleden zijn intrede in de politiek deed, de nieuwe lijsttrekker van de A.R. is. „Hiervan heb ik met groot genoegen kennis genomen en ik denk dat ik niet de enige in het land ben, die er zo over denkt”, aldus het commentaar van prof. Romme.

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

**Firma Wed.
O. D. Heuvelman**
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

M. C. van Staaveren

AALSMEER
Telefoon 715

Specialiteit in
ANJERSTEEKEN
FREESIAZADEN

HOUTHANDEL

K. J. Bos & Zoon
ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 113360

A. van der Werff
Scheepsbouw en
Bergingsbedrijf

Verhuur dekschuiten en
motordekschuiten
DOESBURG TELEFOON 275

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK C.V.
DODEWAARD

De fijnste fruitproducten uit de
Betuwe boomgaarden

Vraagt Uw winkelier ons merk Jams
Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

J. de Kort

METSEL- EN TEGELBEDRIJF

Ook voor
Onderhoudswerken

Berenstraat 30 - Tel. 33422
Amsterdam

N.V. HOUTHANDEL

v.h. J. van
Schijndel & Co.

ROTTERDAM

Hoofdkantoor: Admiraliteitskade 47
Telef. 112850 (3 lijnen)

Zagerij en schaverij: Nijverheidstraat
Nassauhaven

Accountantskantoor

S. M. STOLP

★

Leiden Oudewater
Tel. K 1710-26318 Tel. K 3486-486

Voor uw zakenrelaties
Reclame- en geschenk-
artikelen in plastic

G. van der Woerd

Lunteren
Telefoon 437 (08388)

★ REPARATIE VAN ELECTRO-
MOTOREN
★ VERKOOP VAN
SIEMENS MOTOREN
★ SPECIALE
BEDRIJFSINSTALLATIES

Fa De Kat & Den Otter

ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 - Telefoon 28060

SCHEEPSBOUWERVEN

A. VUYK
& ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

HET PARS EN PERIODIEK**Democratisch socialisme****ONDER DE LOEP****Vershil**

Het Vrije Volk wijst op het verschil tussen de vooroorlogse sociaal-democratie en het tegenwoordige democratische socialisme en schrijft:

„Vooreerst vinden wij het democratische socialisme bescheidener geworden. De verwachting, dat „een” socialistische maatschappij binnen afzienbare tijd de huidige samenleving zal vervangen en dat dan de grote zorgen voorbij zullen zijn, is verdwenen. Met de neus op de harde feiten gedrukt, beseffen de leden van de Partij van de Arbeid, dat er aan het streven naar een betere samenleving geen einde zal komen.

Eenzijds omdat elke menselijke samenleving menselijke tekorten zal hebben, die om bestrijding vragen. Anderzijds omdat de ontwikkeling van de techniek en van de internationale verhoudingen met geen mogelijkheid voorstellen laten, hoe de wereld er over vijftig jaar uit zal zien. De voldoening, die wij vinden in onze politieke strijd, ligt in die strijd zelf en in de resultaten, die daarbij uit de bus komen. De voldoening ligt niet meer in het geloof, dat binnen een mensenleven een rechtvaardige samenleving de huidige zal hebben vervangen...

In de tweede plaats verschilt het huidige socialisme in Nederland met het vooroorlogse daarin, dat het geleerd heeft mede gezag te dragen. De tien jaar van medeverantwoordelijkheid voor het regeringsbeleid hebben hun stempel op de partij gedrukt. Het democratische socialisme heeft daardoor een stuk volwassenheid en een constructieve geest gekregen, die zich bij een voortdurend in de oppositie levende partij moeilijk geheel kunnen ontwikkelen.

Dat is eveneens winst. Want dat betekent, dat het socialisme geleerd heeft zelf mee te bouwen aan wat vroeger alleen door druk uit te oefenen door anderen kon laten doen. Er is daardoor in deze tien jaar meer in socialistische geest tot stand gekomen dan tussen de beide wereldoorlogen. En mocht de Partij van de Arbeid weer eens een periode beleven, waarin zij niet aan de regering deelneemt, dan zal de oppositie er één zijn, die gevoerd wordt met het besef ook te kunnen regeren en met de bereidheid andermaal regeringsverantwoordelijkheid te dragen.

In de derde plaats verschilt het huidige socialisme van het vooroorlogse daarin, dat het door het isolement van de religieuze scheidingslijn is heengebroken.

Zwakke plek

Op het jubileumcongres van de P. v. d. A. heeft Evert Vermeer o.m. gezegd: „Wij willen over de grenzen van het heden heen naar nieuwe maatschappelijke verhoudingen.” De Maasbode schrijft daarover:

„Overigens komt bij deze formulering van het socialistische ideaal een uiterst zwakke plek in het heden-daagse socialisme bloot te liggen. Het heeft n.l. nauwelijks nog iets specifiek socialistisch. Dit is tevens de keerzijde van de doorbraak, die het socialisme als politieke beweging wel een nieuwe stimulans heeft gegeven, maar het socialisme als politieke ideologie tezamen op levensgevaarlijke wijze heeft ondermijnd.

Bij deze ideologische verzwakking komt dan nog, dat de „arme” P.v.d.A. het de laatste tijd niet makkelijk heeft gehad. Wij hebben voor de laatste regeringsperiode

moeten verknoersen, aldus prof. Banning, dat de sterkste regeringspartner, de KVP niets naliet om, althans in de Kamer en in het land de tegenstellingen zodanig aan te scherpen, dat onzerzijds een maximum aan fatsoen en verantwoordelijkheidsbesef moest worden opgebracht om het niet tot een conflict te laten komen. En verder de voortgaande „opsplitsing naar zuilen”, mede gestimuleerd door bepaald departementen, die, aldus Banning, bij de felsten onder ons een weerzijds wekt en bij talloze anderen een onbehagen, omdat het kennelijk niet anders kan, wat niet wegneemt, dat wij aldus mede verantwoordelijk worden voor wat we in de grond niet willen.

Men ziet, hoezeer de P.v.d.A. zich in het nauw gedreven voelt! Wat overigens het z.g. toespitsen der tegenstellingen door de K.V.P. betreft, dit kan men ook heel anders uitleggen, n.l. als een zich ontworstelen van de K.V.P. aan de overheersing der P.v.d.A. bij het bepalen van het regeringsbeleid, waarover wij ons slechts kunnen verheugen. Dit was hard nodig!

Dan is er nog als tegenwerkende factor, waarmede de P. v. d. A. te maken heeft, de grote welvaart, zoals prof. Banning zelf te kennen gaf. „Het socialisme van vandaag”, aldus deze socialistische theoreticus, „kan niet meer werken met het beeld van de hongerende en verkommerende proletariër. Als er nu aanstonds nog een oude -dagsvoorziening bijkomt, dan gelooft een groot deel van het volk het wel.”

Afkomst

Vrij Nederland besluit een bespreking van de dissertatie van dr. H. M. Ruitenbeek over „Het ontstaan van de Partij van de Arbeid” aldus:

„Een slotopmerking moet ons echter nog van het hart. Ondanks de sympathieke, zij het wat eenzijdige instelling van de auteur, viel ons bovenal enige geringschatting op, misschien weerspiegeling van zekere rancunes bij sommige zijner zegglieden jegens de arbeiders-afkomst van de P.v.d.A. Het stuit ons bepaald tegen de borst, wanneer men de oude socialistische beweging ziet gekarakteriseerd als „al te zeer bepaald door

practisch één volksgroep, de arbeiders. De sfeer en gedachtenwereld van de socialistische beweging werden dientengevolge in een simplistisch vlak getrokken.”

Men kan een overtuigd voorstander zijn van de Partij van de Arbeid en de Doorbraakgedachte. Maar bij alles wat deze in de afgelopen tien jaar aan positieve en concrete arbeid gepresteerd heeft, zal men toch altijd goed indachtig moeten zijn, dat zonder dat oude „arbeiders-socialisme” de hele wereld van de arbeid, in die ruimst mogelijke zin, zoals de P.v.d.A. haar probeert te representeren, nauwelijks aan bod zou komen. De P.v.d.A. zal er goed aan doen, ook voor de toekomst, haar proletarische afkomst nimmer te verloochenen.”

Oppositie

In Nieuwe Koers, het democratisch-socialistisch maandblad voor jongeren, komt een ingezonden stuk voor, waarin gezegd wordt:

„Daarom intrigeert ons de vraag, wat er na de verkiezingen gaat gebeuren. Wordt de K.V.P. de grootste partij en levert zij dus de formateur, dan is de verwachting gerechtvaardigd, dat men ons een program zal presenteren dat weinig met progressiviteit te maken heeft. Het zal dan enige moed vereisen van een partij, die tien jaar heeft geregeerd en nog zoveel te doen heeft, zonodig de oppositie te verkiezen. Ook wanneer de P.v.d.A. wint, kon deze keuze wel eens de beste zijn. Een dergelijke overwinning is immers geen voldoende waarborg voor een progressief beleid. Het komt er op aan, welke de politieke koers is van de andere partijen. Aangezien deze koers steeds duidelijker conservatief is, kan het dus gebeuren, dat onze aanhang groter wordt, terwijl onze invloed vermindert. Dat gaven ons de laatste drie jaar te zien; zo zal het zijn bij de volgende regeringsperiode, tenzij wij er — anders dan in 1952 — in slagen onze zege uit te buiten.....

Ook wij hebben twee mogelijkheden: regeren of niet-regeren. De P.v.d.A. in de oppositie is voor de andere partij een prettig vooruitzicht.....

IN ONS COMMENTAAR**Er is kentering waar te nemen**

DE VERKIEZINGSSTRIJD zal fel worden. Dr. Drees heeft het op het jubileumcongres gezegd, dat van de zijde van de Partij van de Arbeid waarlijk geen lauwe campagne zal worden gevoerd. Als een zo bezadigd man als de minister-president dat zegt, dan kan men er ook van op aan, dat er wat zal loskomen. Dat is te begrijpen.

De omstandigheden zijn thans zo geheel anders dan vier jaren geleden. Er is in ons land een kentering waar te nemen. Meer en meer gaat men inzien, dat we het niet van socialistische politiek moeten hebben. En ook in eigen kring heeft men het bepaald niet zo gemakkelijk, o ndanks alle betuigingen van het tegendeel.

De één klaagt er over, dat de Partij van de Arbeid zich teveel distancieert van de oude sociaal-democratie, een ander is van mening, dat nog te veel geleefd wordt uit de gedachte, dat de Partij van de Arbeid eigenlijk de voortzetting is van de oude S.D.A.P. De ware eenheid is dan ook nog steeds niet gevonden. Hetgeen te begrijpen is.

Geen wonder dan ook, dat er in socialistische kring allermint een optimistisch geluid wordt gehoord. Prof. Banning klaagde er ook reeds over, dat de partij voor zulke grote moeilijkheden stond. Wat heeft men de mensen nog te bieden? Dit alles mag voor de Anti-Revolutionairen geen reden zijn om gerust te wezen en nu maar te denken, dat het bij de verkiezingen wel los zal lopen. Integendeel, meer dan ooit is het nu de tijd om de kiezers voor te houden, welke politiek de juiste is. En dan mag met grote dankbaarheid gewezen worden op het werk, dat de A.R. ministers in het tegenwoordige kabinet hebben gepresteerd. Men kan er van op aan, dat in het bijzonder minister Zijlstra de nodige aanvallen te verduren zal hebben. Daarom dient onzerzijds de verkiezingsstrijd ook met grote geestdrift te worden gevoerd.

Regeren is voor socialisten zeer begerenswaardig, maar het is niet alles. Als de huidige ontwikkeling, waarbij de P.v.d.A. de gevangene van de andere partijen dreigt te worden, voortgaat, rest ons geen andere kans dan de oppositie.”

Stunt

In „De kleine krant” van de Groene Amsterdammer wordt de socialistische verkiezingspropaganda op ironische wijze als volgt beschreven:

„De grootste P.v.d.A.-verkiezingsstunt is naar de mening van de heer Vermeer, die zich met moeite uit een enorme vader-Drees-kop kon losmaken, het kunstmatige morgenrood, dat gedurende enkele dagen achtereen in het gehele land voor iedereen zichtbaar zal zijn. De lucht wordt dan felrood gekleurd, of het nu bewolkt of onbewolkt is, terwijl als het ware uit de hemel heldere stemmen klinken, die het bekende socialistische strijdlid Morgenrood zingen. Tegelijkertijd zakken er uit voor het oog onzichtbare vliegtuigen tientallen gevleugelde bejaarden, die grote spandoeken met zich meevoeren, waarop te lezen staat dat zij uit de hemel op aarde terugkeren, omdat dank zij de P.v.d.A. het leven hier voor hen nog mooier is dan in de hemel.

Alhoewel de humanisten in de P.v.d.A. tegen de stunt grote bezwaren hadden, zal hij toch doorgang vinden. In hogere partijkringen wordt n.l. algemeen aangenomen, dat deze verkiezingsstunt grote verwarring zal stichten in de K.V.P.-gelederen. De invloed hiervan op de verkiezingsuitslag zou wel eens van niet te onderschatten betekenis kunnen zijn.

Het thema van de Morgenroodstunt, de P.v.d.A.-hemel op aarde, wordt in de verkiezingspropaganda ook verder doorgevoerd. In het gehele land komen er socialistische luchtkastelen, waarin men onder het genot van een glaasje rood en hemels kijkende meisjes van de Nieuwe Koers, gratis enkele gezellige uurtjes kan doorbrengen. Dr. Drees zal hier geregeld aanwezig zijn om onder hen die met problemen, var welke aard ook, te kampen hebben, vaderlijke raadgevingen uit te delen.”

Een modern voorstel van 50 jaar terug 1906-1956

52-48 - hi - ha - ho

Dat is een vrijzinnig deuntje uit 1905, toen de liberalen en socialisten er samen in waren geslaagd, om het kabinet-Kuyper ten val te brengen. Samen, want nooit waren de liberalen en de socialisten zo eensgezind als in dat jaar. Trouwens, Het Volk had geschreven: Om Kuyper te weren moest desnoods op de duivel worden gestemd.

De uitslag betekende een kleine overwinning voor links, 52 tegen 48 zetels in de Tweede Kamer. Vandaar dat versje.

Zo zijn de feiten

TOEN KUYPER AFTRAD, lag er een eskader wetsontwerpen gereed.

Een Arbeidswet, een Landbouw-ongevallenwet, een Zee-ongevallenwet, een Invaliditeits- en Ouderdomswet, een Ziektewet . . . Het was allemaal ingediend, maar de val van het kabinet-Kuyper maakte, dat er van al deze sociale wetten niets kwam. Was Kuyper in 1905 aangebleven, dan was menselijkerwijs gesproken de sociale verzekering minstens tien jaar eerder een feit geworden.

Het liberale kabinet-De Meester heeft op dit gebied weinig tot stand gebracht. Het kabinet-Heemskerk (1908—1913) onder a.r. leiding daarentegen bracht een groot werk tot stand: de sociale wetten van Talma. Maar de liberalen en socialisten gingen wéér arm in arm naar de stembus en brachten het rechtse ministerie ten val. En — de sociale wetten van Talma werden niet uitgevoerd. De eerste wereldoorlog ging voorbij, en eerst moest er weer een nieuw rechts kabinet komen, voordat het werk van Talma inderdaad aan de arbeiders ten goede kon komen.

Dit verhaal is oergeslagen in het A.B.C. van de P.v.d.A., hoewel het zo is, als hierboven staat.

Een vergeten brochure

HET WAS DOOD TIJ in de paar jaren, dat het laatste liberale kabinet aan het bewind was. Maar er verschenen verschillende brochures en artikelen, die de belangstelling voor de sociale verzekering levendig hielden. En over één daarvan gaat het in dit artikel.

Het is de brochure: Schets eener Ouderdomsverzekering door Mr. H. Okma, in 1906 verschener bij F. Wielenga te Sneek.

Mr. Hendrik Okma was a.r. lid van de Tweede Kamer, gekozen voor het district Sneek. Hij overleed plotseling in 1907. Een van zijn zoons werd later hoogleraar aan de Vrije Universiteit en een andere zoon is thans lid van de Gedeputeerde Staten van Friesland. Hij stamde uit een rechtzinnige boerenfamilie uit het Zuidwesten van Fries-

land, een familie, die in de schoolstrijd vooraan had gestaan. Sommigen hadden Mr. Okma reeds gedoodverfd als de toekomstige minister, die op forse wijze de sociale wetgeving ter hand zou nemen.

Een actuele brochure

MAAR NU IS HET OPEENS een actuele brochure geworden. Het boekje bevat een voorstel tot regeling van de ouderdomsverzekering, die principieel grote overeenkomst vertoont met het wetsontwerp, waarop thans de memorie van antwoord is verschenen.

Mr. Okma bedoelt een oplossing, waarmee verschillende partijen zich kunnen verenigen. De ouderdomsverzekering moet geen politiek strijdpunt blijven. „Deze dringend nodige wetgeving moet gered worden uit het politieke moeras.”

Over de gang van zaken met het ontwerp-Kuyper zegt hij:

„Dit ontwerp was opgebouwd naar het gangbare (Duitse) stelsel, en gaf aan dat stelsel een breder en beter uitwerking, dan daarvan tot dien tijd, hetzij in ons land, hetzij in het buitenland, gegeven was. De Memorie van Toelichting bood steunpunten genoeg voor gemeenschappelijk overleg, ten einde alsnog in het ontwerp punten op te nemen, welke alleen om financiële redenen achterwege gelaten waren.

En toch zijn de kiezers tegen dat ontwerp hartstochtelijk opgehitst, en dat nog wel door verschillende sprekers, die behoorden tot politieke partijen, die zelf geen ander stelsel hadden, doch waarvan integendeel de kopstukken herhaaldelijk hadden getoond datzelfde stelsel te willen.

Wordt de valsche munt, aldus door verschillende wandelleeraars ten tijde der verkiezingen rondgestrooid het gebruikelijk betaalmiddel tusschen de politieke partijen, dan wordt elk zakelijk debat over dit onderwerp onmogelijk, en is de kans op voltooiing van onze wetgeving betreffende sociale verzekeringen verkeken.”

Deze wens werd niet vervuld. De wetten van Talma zijn door socialisten en liberalen even heftig bestreden; ondanks hun activiteit kwamen zij in het Staatsblad en dank zij hun samenwerking werden ze onder links bewind niet ingevoerd.

Alle ingezetenen

EEN VERZEKERING tegen ongevalen, tegen ziekte, tegen invaliditeit, aldus Mr. Okma, moet een verzekering zijn voor de arbeiders. Het is een verzekering tegen wat morgen kan komen.

Maar een ouderdomsverzekering heeft betrekking op wat over 35 of 40 jaar of nog later aan de orde komt. Wie vandaag arbeider is, is misschien over 20 jaar zelf ondernemer. En omgekeerd. Daarom een ouderdomsverzekering voor allen. En alle ingezetenen van het Rijk betalen premie. Als de

Mr. Hendrik Okma
† 1907

(Cliché Friesch Dagblad)

wet in werking treedt, begint de algemene premiebetaling en de algemene uitkering. Het is dus zuiver het omslagstelsel.

En alle ingezetenen van het Rijk, tevens Nederlanders, ontvangen ouderdomsrente. Echtelieden ontvangen maximaal 1 3/5 maal het hoogste bedrag, dat een hunner toekomt.

Er is één groot verschil met het thans aanhangige wetsontwerp. Eigen inkomsten buiten de ouderdomsrente worden afgetrokken. In dat opzicht is er dus overeenkomst met de „Noodwet-Ouderdomsverzekering”. Heeft iemand aan eigen inkomsten een bedrag van tweehonderd gulden of minder per jaar, dan wordt niets afgetrokken.

Natuurlijk zijn de bedragen, die uitgekeerd worden, véél lager, dan nu wordt voorgesteld. Het was een andere tijd. Een tijd, waarin een landarbeider in de winter soms niet meer dan vijf gulden per week verdiende en een ouderdomsrente van drie gulden per week inderdaad wat betekende.

Een merkwaardig element in het voorstel van Mr. Okma is, dat de ouderdomsrente op 65-jarige leeftijd begint en op 70-jarige leeftijd het maximum bereikt. Een echtbaar, waarvan zowel de man als de vrouw zeventig jaar zijn geworden, krijgt volgens zijn voorstel twintig gulden per maand.

De voorsteller acht aftrek van eigen inkomsten noodzakelijk, omdat anders loondruk zou voorkomen.

De man met ouderdomsrente zou zich als, een goedkope werkkraacht kunnen presenteren.

Een argument, dat voor die tijd zeker niet zonder betekenis is geweest.

De jeugd betaalt

HET ONTWERP-OKMA bevat één element, dat later, voorzover ik weet, nooit weer in discussie is geweest.

Hij wil de premieheffing uitsluitend ten laste doen komen van de jeugd. De jeugd moet betalen. Iedere jongen en ieder meisje moet beginnen te betalen, onverschillig of hij of zij in loondienst is of niet, zodra hij of zij zestien jaar wordt. En de jonge man betaalt voor het laatst op zijn 31ste verjaardag en de jonge vrouw het laatst, als zij 26 wordt.

Zijn alle premien voldaan, dan wordt het in het register van de burgerlijke stand opgetekend. Vooruitbetaling is mogelijk. Alles loopt via het postkantoor, en men kan automatisch eenmaal in de maand de premie laten afschrijven van het tegoed op het spaarbankboekje. De premie is een gulden per maand, behalve voor de mannen van 26 tot 30 jaar, die f 1.50 moeten betalen.

Maar die vooruitbetaling moet er op den duur toe leiden, dat een jonge man en een jonge vrouw vóór hun trouwdag het volle premiebedrag betaald hebben. Zijn ze op hun trouwdag beiden 25 jaar, dan is het gewenst, hoewel helemaal niet verplicht, dat de man voor de nog volgende zes jaren de premien, in totaal honderd-acht gulden, betaalt. De vrouw is op 25-jarige leeftijd alleen maar voor het lopende jaar premie verschuldigd.

Is de zaak betaald, dan wordt op de trouwdag in de registers van de Burgerlijke stand opgetekend, dat beide echtelieden alle premien voor de ouderdomsrente hebben betaald en drukt die last niet meer op het gezin.

De schrijver berekent, dat op deze manier per jaar aan premien een bedrag van 13 miljoen zal binnenkomen, terwijl er de eerste jaren aan renten ongeveer 15 miljoen zal worden uitgekeerd, dat spoedig zal klimmen tot 17½ miljoen. Hij wil een jaarlijkse rijkssubsidie van 4½ miljoen, zodat er ook enige reserves gekweekt kunnen worden.

Na 50 jaar

VIJFTIG JAAR GELEDEN heeft een V.A.R. kamerlid een stelsel van ouderdomsverzekering bepleit, dat principieel overeenkomt met wat nu wordt voorgesteld.

Een halve eeuw is deze zaak een lijdensgeschiedenis geweest, omdat zij in het politieke moeras was gesleept, ondanks zijn ernstige waarschuwing, zijn logisch opgezette voorstellen, zijn eenvoudige aanpak, zijn grote bereidheid tot algemeen overleg. Zijn werk is een royale poging, om het vraagstuk van de ouderdomsverzekering uit te heffen boven de politieke strijd.

Het heeft lang geduurd, voor het zover kwam.

Nu het zover schijnt gekomen te zijn, vinden wij het een ereplicht, om deze man en zijn plannen juist in dit nummer in herinnering te brengen. Kuyper kwam met de eerste wetsvoorstellen voor sociale verzekeringen over de gehele linie, Talma kreeg ze ondanks het eenparig verzet van links in het Staatsblad, maar Okma was de eerste, die duidelijk liet uitkomen, dat de ouderdomsverzekering een eigen opzet vraagt, en wat anders moet zijn dan arbeidersverzekering. En hij heeft in een constructief plan zijn gedachten aan de kiezers voorgelegd, enkele maanden voor zijn geheel onverwachte dood in 1907, toen hij nog maar 39 jaar oud was.

Niet alleen voor U mevrouw

maar ook voor mijnheer en Uw kinderen creëerde Mr. Poodle exclusieve modellen in gebreide wollen bovenkleding. Het zijn stuk voor stuk meesterwerken van 100 % zuiver wol die bovendien een maximum aan kleurechtheid - waschtheid - en krimpvrigheid hebben.

Vraag eens of Uw winkelier U de collectie wil tonen en let op het Mr. Poodle-etiket.

C.V. TRICOTFABRIEK
PEHAVEE

VEENENDAAL
N.V. TEXTIELUNIE

SPENCER-HEY
CULEMBORG

VOOR ADVERTENTIES

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de advertentie-administratie: Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHENDAM

FIRMA

P. ZEEUW Jzn

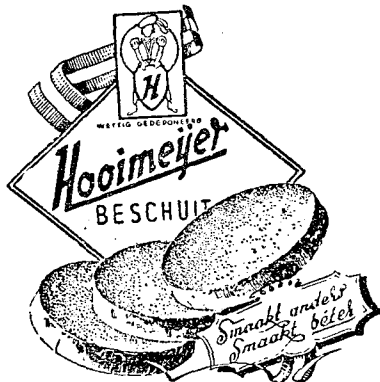
Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51

Tel. serie no. 11.34.34

Na zes uur Tel. 11.34.34—26977

**GRANEN - VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP**

Lid van de Rötterdamse vereniging voor de termijnhandel in granen

Constructiewerkplaats

„BAILY”

NIEUW-LEKKERLAND
Telefoon 36

Gespecialiseerd in
**Staalconstructies
voor gebouwen**

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 · ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Vraagt steeds
Zoetermeer's Roem
de fijnste margarine
Firma Gebr. van der Spek
Zoetermeer Telefoon 49

Vraagt Uw bakker naar
**TARVO-
BROOD**
Uw bakker
Uw dokter

ELECTRISCHE INSTALLATIES
W. G. Scheeres
Electrotechnisch ingenieursbureau
's-GRAVENHAGE
TELEFOON 116250

* Periodieken
* Handelsdrukwerk
* Boekwerk
drukkerij derksen nv
Bloemstraat 61 - Arnhem

N.V. Aannemers. en Handelsbedrijf
VAN OORD
Hoogstraat 73a
Werkendam
Telefoon 444
RIJSWERKEN
GRONDWERKEN
ASFALTWERKEN

Strijd om de juiste koers bij de verwezenlijking van de P.B.O.

IN „Nederlandsche Gedachten" van 4 februari j.l. gaf Prof. Dr. W. Rip een heldere uiteenzetting van één der christelijk-sociale idealen, n.l. de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Meer en meer doet de P.v.d.A.-pers het voorkomen alsof de p.b.o. een vrucht is, die in de socialistische knol-lentuin werd gekweekt. Prof. Rip heeft duidelijk gemaakt, dat de socialisten de p.b.o. voorheen meer als een hinderlijk onkruid beschouwden. Weliswaar staan de socialisten thans minder negatief tegenover de verwezenlijking van de p.b.o. dan vroeger, doch aan deze veranderde houding ligt mede ten grondslag het streven om door middel van de p.b.o. de staatsinvloed op het terrein van het bedrijfsleven zo groot mogelijk te doen zijn.

Nu steeds luider de roep weerklinkt om een eind te maken aan de regelingen zoals bijvoorbeeld het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945, die bij hun totstandkoming slechts gerechtvaardigd werden door de nood-situatie waarin ons land zich toen bevond, doch die thans een zekere verstarrende uitwerking hebben, is het begrijpelijk, dat de socialisten behoefte gevoelen aan een nieuw stokpaardje.

In dit licht moet men ook de uitlating van Ir. Vondeling (p.v.d.a.) bezien die zich bij de behandeling van het wetsontwerp inzake de instelling van een productschap voor zuivel in de Tweede Kamer liet ontvallen, dat hij aan de totstandkoming van dat productschap wilde medewerken „desnoods zonder de steun van het bedrijfsleven".

Het is duidelijk, dat het met name voor de protestants-christelijke groeperingen van ons volk een ere-zaak is, dat het sein van de verdere verwezenlijking van de p.b.o.-gedachte op veilig staat.

Terecht wees Prof. Rip er in dit verband op, dat één der belangrijkste voorwaarden tot het slagen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie gelegen is in een nauw contact tussen het publiekrechtelijk bedrijfsorgaan en de betrokken vrije organisaties van werkgevers en werknemers. Slechts daardoor wordt de medewerking van „onderen op" op verantwoorde wijze verzekerd.

Een dergelijk open contact tussen het publiekrechtelijke bedrijfsorgaan en de privaatrechtelijke organisaties kan het eveneens dreigende gevaar bezweren, dat door deze organisaties aangewezen bestuursleden van het orgaan nolens volens tot mandatarissen worden gedegradeerd.

Een der ergste dingen die de leden van een publiekrechtelijk lichaam kan overkomen is immers het verloren gaan van de eigen verantwoordelijkheid bij de besluitvorming in dat orgaan.

GELET op het gevaar dat men bij de doorvoering van de p.b.o. in één van beide boven aangeduide uitersten vervalt, moet het verblijdend worden genoemd, dat belangrijke georganiseerde groepen van bedrijfsgenoten hun overleg omtrent deze problematiek door een daad hebben doen volgen.

Ook voor de politieke strijd van het protestants-christelijke volksdeel is het goed kennis te nemen van een rapport, dat een in de wereld welhaast uniek samenwerkingsverband, n.l. het Convent der Christelijk-sociale organisaties, kort geleden het licht deed zien.

De in het Convent samenwerkende werkgevers- en werknemersorganisaties, n.l. het Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland, de Christelijke Boeren- en Tuindersbond, de Christelijke Middenstandsbond en het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland, hebben in dit rapport, dat de opzet en de inrichting van publiekrechtelijke bedrijfsorganen behandelt, een aanbeveling gedaan, die ook van invloed kan zijn bij het constructieve streven van onze partij ten aanzien van de verdere uitgroei van de p.b.o.

Het voorstel van het Convent beoogt, dat de besturen van een publiekrechtelijk bedrijfslichaam hun voorneemen om een bepaalde materie in een verordening te regelen, officieel ter kennis brengen van de betrokken privaatrechtelijke werkgevers- en werknemersorganisaties met het verzoek haar mening over het onderwerp van zulk een verordening officieel kenbaar te maken.

Het Convent beveelt het opnemen van een dergelijke bepaling in de instellingswetten en -besluiten of in de reglementen van orde der „schappen" van harte aan.

Hierdoor werd een positieve bijdrage geleverd aan het streven een verantwoord en duurzaam contact tussen bedrijfsorganen en vrije organisaties tot stand te brengen.

Prof. Mr. P. Borst deed destijds reeds een voorstel, dat begogde de vrije organisaties invloed te doen hebben op het beleid van de p.b.o.-organen.

Het bekende amendement-De Gaay Fortman komt in grote trekken overeen met het voorstel van het Convent der Christelijk sociale organisaties. Hieruit blijkt, dat men in protestants-Christelijke kring steeds oog gehad heeft voor de belangrijke plaats, die de vrije organisaties als de draagsters van de publiekrechtelijke bedrijfsorganen in het kader van de p.b.o. dient te worden gegeven.

Het is gebleken, dat de aanbeveling van het Convent in belangrijke sectoren van het bedrijfsleven door werkgevers-zowel als werknemersorganisaties gunstig onthaald werd. Deze appreciatie zal niet nalaten bij de verwezenlijking van de p.b.o. in de betrokken bedrijfstakken vruchten af te werpen.

Ook kan het voorstel van het Convent de zuivere uitwerking van de p.b.o.-gedachte in andere delen van het bedrijfsleven stimuleren. Lettende op de desbetreffende passage in ons program van actie wordt dit door onze partij van harte toegejuicht.

Ook op dit punt is weer eens gebleken, hoeveel de verdachtmaking in een deel van de linkse pers, als zou het streven naar samenwerking tussen werkgevers en werknemers binnen het kader van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, in de kringen waaruit ook onze partij haar leden rekruteert, een leuze zijn, waard is.

Kan men het in die pers, met de verkiezingen in het zicht en staande voor de noodzaak de kronkel in het eigen paadje recht te praten, misschien niet goed hebben, dat ander vast koers ten aanzien van de p.b.o. van beter inzicht en meer stuurmanskunst getuigt?

Mr. W. R. VAN DER SLUIS

Aan mevrouw Bouman

Onverschrokken strijdster
voor 't vertrapte recht,
Vastgebeten in het
ongelijk gevecht:
Wij brengen u voor uw debuut
ons eerlijk welgemeend saluut!

Wat u kunt verwachten,
dat is haat en hoon;
Op de straat bespogen
krijgt u als uw loon;
En toch blijft u uw plicht getrouw
als Hollands meest verlaten vrouw.

Aan de grootste spanning
en kritiek ten prooi,
Werkt u ongebroken
aan uw slotpleidooi;
Doch buiten raast en kookt de bent
die voor u geen genade kent.

U krijgt stompen, slagen,
men werpt u met vuil;
Na de eis: de doodstraf,
klinkt er vreugdgehuil;
Hoe vaak hebt u er onversaagd
uw eigen leven mee gewaagd...?

Deze zenuwoorlog
stelt u op de proef,
Doch in uw eigen wilskracht
is uw laatste troef;
Al strijdt u voor een rechte zaak,
't is een onmenselijke taak.

Als u ooit terug komt
na die heldenstrijd,
Wordt misschien een lintje
uw persoon gewijd...;
Hoe missen wij toch deze keer
voor u een Legioen van Eer!

JAAP MIJDERWIJK

Op Huisbezoek (VIII)

En nu op pad

Een huisbezoek afleggen kunt u niet uit een boekje leren evenmin als voetballen of schaatsenrijden.

U kunt een geroutineerde huisbezoeker zijn zonder ooit iets over de tactiek daarvan gelezen te hebben. Maar als u het wilt leren zonder er iets over te lezen kost u dit veel tijd en teleurstellingen.

U mag niet verwachten dat het lezen van deze artikelen voldoende is om een goede huisbezoeker van u te maken.

Daarvoor moet u op pad gaan.

Als U goed luistert naar wat uw gastheer te vertellen heeft, zult U veel kunnen leren uit dat bezoek.

Thuis overlegt U dan rustig, wat U nog meer had kunnen antwoorden. Schrijf het op, dat maakt meer indruk op U. De volgende keer doet U het teter.

Het eerste bezoek

De klassieke manier om een eerste bezoek af te leggen is om met een meer geroutineerde bezoeker mee te gaan.

Dit heeft bezwaren.

Dikwijls vlot een gesprek samen niet zo goed. Van man tot man is het vertrouwelijker. Sommige mensen krijgen het gevoel dat ze op het matje worden geroepen als ze tegenover twee bezoekers komen te staan. Omdat een gesprek onopvallend in een bepaalde richting moet worden geleid ontgaat de jonge bezoeker de grote lijn.

Allemaal redenen om direct alleen op pad te gaan.

Dit heeft bovendien het voordeel, dat U vanaf het begin uw eigen lijn gaat ontwikkelen. U kunt niet de woorden van een ander gebruiken. Alleen uw eigen woorden kunnen overtuigend klinken.

De enquête

Een jonge vertegenwoordiger wordt dikwijls eerst door zijn firma uitgestuurd om een enquête te hou-

den, voordat hij met verkopen begint.

Doe het ook zo!

U komt dan met de bezwaren in aanraking, zonder dat U er een antwoord op hoeft te geven. U kunt dan thuis overdenken, wat U zou hebben kunnen antwoorden.

U hebt ook niets kunnen bederven, het was immers maar een informatief gesprek.

U stelt zelf de vragen. Uw gastheer mag wel zien dat u een vragenlijst bij u hebt, maar u geeft hem die niet in handen.

Omdat u uw vragen op papier bij u hebt, hoeft u niet bang te zijn, dat u op een kwaad moment niet meer weet wat te zeggen. Als u weggaat bedankt u voor de inlichtingen. Kinderachtig om dit te schrijven vindt u? Het wordt toch maar wat vaak vergeten.

De vragenlijst

U stelt de vragen op in overleg met uw secretaris. Dit is de man die alle gegevens behoort te hebben. Voor elk bezoek hebt u een aparte lijst nodig. Deze lijst kan er als volgt uitzien.

Naam

Adres

- Bent u lid van een A.R. kiesvereniging?
- Zo neen, kunt u daar de reden van opgeven?
- Als uw gastheer financiële bezwaren heeft:
 - Is dit uw enige reden, of hebt u nog andere bezwaren?
 - Wat zijn de eventuele bezwaren?
 - Als er geen andere bezwaren zijn, is het financiële bezwaar dan tijdelijk?
- Als hij sympathiseert met de C.V.P.:
 - Wat trekt u aan in de C.V.P.
 - Acht u het de juiste weg om tot eenheid in de Christelijke politiek te komen, door een nieuwe partij op te richten?

c) Zo ja, waarom?

6. Als hij sympathiseert met het P.v.d.A.:

- Wat trekt u aan in de P.v.d.A.?
- Vindt u dat het loon en prijsbeleid, zoals dit de laatste jaren door de P.v.d.A. gepropageerd is, geslaagd mag heten?
- Vindt u dat de werknemer hierdoor een groter aandeel in de welvaart heeft gekregen?
- Heeft u nog andere redenen, waarom u het beleid van de P.v.d.A. prefereert?

6. Als hij sympathiseert met het G.P.V.:

- Wat trekt u aan in het G.P.V.
- Acht u het verantwoord de christelijke partijen tegen te werken, en daardoor de doorbraakgedachte van de P.v.d.A. te bevorderen?
- Zo ja waarom?
- Heeft u nog andere redenen om G.P.V. te stemmen?

7. Als hij zich in alle opzichten lauw betoont:

- Is het misschien zo, dat u uit beginsel A.R. stemt, maar liever een andere partij zou stemmen?
- Zo ja om welke reden?
- Welke partij trekt u aan?
- Wat zou u in de A.R. anders willen zien?
- Indien 'a' ontkennend wordt beantwoord: Stemt u A.R. of stemt u een andere partij?
- Indien A.R. gestemd wordt: Acht u het verantwoord dat u zich afzijdig houdt van de kiesvereniging en niet daadwerkelijk de Christelijke beginzelen in de staat helpt bevorderen?
- Zo ja waarom?

Opmerkingen

U kunt deze vragen niet op volgorde voorlezen. U stelt alleen de vragen die van belang zijn voor uw gastheer. Mogelijk moet u nog eens terugkomen op een vraag die u al hebt overgeslagen. U dient dus goed te weten, welke vragen er op uw lijst staan. Laat u niet verleiden tot een debat.

Wilt u zo eens op pad gaan?

Veel succes!

Onze marine

• Vervolg van pagina 3

behouden van het algemene meesterschap ter zee. Aldus is er voor het zware materieel, althans voor het vliegkampschip, geen specifiek nationale taak meer. Zou nu de Standing Group, evenals in 1952, op het standpunt staan, dat voor deze NATO-taak de Amerikaanse en Britse Marine voldoende lichte vliegkampschepen hebben dan komt de verdediging van ons standpunt in de NATO-vergadering zwak te staan.

Licht materiaal en kruisers

ZOALS GEZEED, vangt onze eigen nationale taak aan bij de splitsing der NATO-convooiën bewesten HET KANAAL. Een deel gaat dan naar de havens aan de Britse westkust, een tweede deel naar de Franse Atlantische havens en een derde deel naar de Benelux-landen en West-Duitsland. Hier ligt dus in feite een gezamenlijke taak voor de Benelux en West-Duitsland. Doch daar België maritiem zwak is en Duitsland nog in het geheel geen Marine heeft, valt deze taak vooralsnog in hoofdzaak Nederland toe.

Het gaat hier om vaarwateren die dicht onder de kust lopen. Daar geschiedt de bescherming door convoyeurs (onderzeebootjagers, fregatten en korvetten), gesteund in de lucht door vliegtuigen, die van het land af opereren. Daar zijn vliegkampschepen niet op hun plaats zelfs onbruikbaar, daar zij ernstig gevaar lopen door vijandelijke luchtmacht te worden uitgeschakeld. Daarom is het vliegkampschip vandaag de dag het wapen voor de luchtmacht in de open Oceaan, niet in de smalle wateren. Voor deze nationale taak bestaat er dus dringende behoefte aan licht materiaal, niet aan het zware, het vliegkampschip.

Voor overige nationale taken is dit laatste evenmin onontbeerlijk.

Voor de verdediging van Nieuw-Guinea tegen luchtaanvallen zijn op het land gestationeerde vliegtuigen noodzakelijk; tegen landingsondernemingen bommenwerpers. De laatste kunnen niet van ons vliegkampschip opereren. Voor de eerstgenoemde taak zouden er — indien er in dit opzicht gevaar zou dreigen, dat thans voor een afzienbare toekomst niet bestaat — „land-based“ vliegtuigen moeten komen.

Voor de verdediging van het deel van ons Koninkrijk in Amerika kunnen onze kruisers het maritiem locale overwicht verzekeren. Optreden van een licht vliegkampschip in de zeer smalle wateren is ook hier levensgevaarlijk.

Verhoging van de defensie-inspanning

DE MARITIEME VRAAG kristalliseert zich derhalve ten slotte in één hoofd-vraag: Nu er voor de nationale taak van ons zware materieel in het bijzonder van het vliegkampschip geen of slechts een beperkt emplot (de kruisers) is, wordt dit materiaal dan in NATO verband al dan niet onontbeerlijk geacht?

In het bevestigende geval moeten wij er derhalve onvoorwaardelijk aan vasthouden.

In het ontkennende geval dienen wij te overwegen, of onze vasthoudendheid op dit punt onze defensiebelangen op andere punten kan schaden.

Met name of wij de thans bestaande Amerikaanse „good will“ om onze land- en luchtmacht op rcyale wijze gratis van wapens en andere militaire uitrusting te voorzien, niet in gevaar wordt gebracht, zodat wij voor dit doel of dieper in eigen zak moeten tasten, of, omdat dit tasten te diep zou moeten zijn, op de organisatie van land- en luchtmacht zouden moeten beknibben met de wetenschap dat daardoor de veiligstelling van ons grondgebied (verdediging van de IJsselsector van het middeneuropese front) ernstig in gevaar zal worden gebracht.

We hopen met de vorenstaande uiteenzetting duidelijk te hebben gemaakt, dat het aan de orde zijnde vraagstuk niet eenvoudig is. Enerzijds mogen onze ongetwijfeld grote maritieme belangen niet in het gedrang komen, doch anderzijds mogen deze toch ook weer niet die van onze nationale veiligheid te land en in de lucht in gevaar brengen. Willen we in deze de kool en de geit sparen dan is de weg duidelijk: een aanzienlijke verhoging van onze defensie-inspanning! Doch dit is een alternatief dat het Nederlandse volk niet zonder vaste overtuiging van de onvermijdelijkheid daarvan zal aanvaarden.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

WAT VOORAF GING: Melchior Lijnegang leeft in grote spanningen, omdat hij zich niet kan verenigen met de bouw van een brug, die zijn streek ontsluiten zal. Zijn getrouwe zoon Willem geeft echter blijk, voorstander te zijn van een vaste oeververbinding. Lijnegangs jongste dochter Roelie — zij is 22 jaar — is tegen de zin van haar ouders naar de stad getrokken, waar zij werk gevonden heeft als verkoopster. Zij is niet meer welkom in het ouderlijk huis, tenzij zij voorgoed terugkeert. Lijnegangs jongste zoon, de jonge Melchior genoemd, heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die de leiding blijft te hebben bij de bouw van de brug. Lijnegang kan dat niet tolereren, evenmin als hij zich kan verzoenen met het streven om Willem op de groenlijst voor de gemeenteraadverkiezingen te plaatsen. Op een avond is een twistgesprek ontstaan over Paula, de ingenieursdochter. De jonge Melchior is kwaad het huis uitgelopen en ontdekt dan een brandje in een directiegebouwtje van het grote werk. Ten onrechte wordt hij van brandstichting verdacht. Op het gemeentehuis wordt hij ondervraagd.

„Nee,” antwoordde de jonge Melchior. Zijn stem klonk plotseling nors en afwerend.

„Bedenk goed,” kwam Lauwers er weer tussen, „dat dit voor ons al even duister klinkt als jouw verklaring dat je zonder enig doel naar het grote werk gelopen was.”

De jonge Melchior begreep, dat hij klem zat. Zijn verklaringen moesten de burgemeester en Lauwers inderdaad wel apokrief in de oren klinken. Het flitste door hem heen, dat hij tussen twee vuren zat en dat hij zou moeten kiezen: Of hij zou openhartig moeten vertellen, dat hij ruzie gehad had met zijn vader en zijn zuster en dat hij daarom nog zo laat in de avond het huis uitgegaan was, of hij zou de naam moeten noemen van de man, die hij — achteraf — meende herkend te hebben. Het een zowel als het andere was bijzonder moeilijk. — Nooit, nooit zal ik het hun vertellen, dacht hij. Maar als hij hardnekkig bleef zwijgen, zou het ongetwijfeld steeds moeilijker voor hem worden. Ze zouden zijn verklaringen ongeloofwaardig blijven vinden en daardoor worden gesterkt in de mening, dat hij een geraffineerde brandstichter was. Een brandstichter, die op heterdaad door Wijdenes betrappt zijnde, zich had voorgedaan als een redder in de nood.

„Luister, burgemeester,” begon de jonge Melchior na een korte stilte. „Ik zal u vertellen, waarom ik gisteravond nog zo laat naar buiten ging. We hadden ongenoegen gehad. Vader en mijn zuster hadden dingen gezegd, waarmee ik het niet eens was. Toen heb ik me een beetje opgewonden. 'k Ben het huis uit gelopen. Zomaar zonder een doel liep ik weg, ik wilde alleen zijn. Later heb ik er nog over gedacht om naar Willem te gaan... maar dat heb ik u al verteld. 't Was al laat en ik zou waarschijnlijk voor een gesloten deur gekomen zijn. Nou... toen ben ik maar wat verder gewandeld en tenslotte kwam ik bij de directiekeet. Als ik geen glasgerinkel gehoord had, zou ik niet naar die keet gegaan zijn. En wat ik u nu vertel is de volle waarheid.”

„Juist. En waar hadden jullie onenigheid over?”

„Mijn zuster had iets gezegd over mijn andere zuster... over Roelie, die in de stad is zoals u weet. Zij had het ook over Paula, over de dochter van de ingenieur. Toen werd ik kwaad.”

„En vertel ons nu ook, wie de twee mensen waren, die je bij de directiekeet gezien hebt, zoals je zegt,” zei Lauwers dwingend.

„Ik herkende hen niet,” loog de jonge Melchior opnieuw. Zijn relaas mocht dan al geloofwaardig klinken, de burgemeester was toch niet tevreden met zijn verklaringen. Hij bleef aan de jonge Melchior hardnekkig vragen stellen en zo nu en dan wierp Lauwers er ook nog een vraag of een opmerking tussen.

Meer dan anderhalf uur hielden zij de jonge Lijnegang op het gemeentehuis vast. Eindelijk kon hij gaan; zijn verklaringen waren toen zwart op wit vastgelegd. De jonge Melchior begreep heel goed, dat hij er nog niet af was, want ze geloofden hem niet..... Ze bleven het raadselachtig vinden dat hij door Wijdenes in het gebouwtje aangetroffen was terwijl er op dat moment juist een begin van brand was ontstaan.

Toen de jonge Melchior buiten gekomen was, kon hij wel huilen van verdriet en woede. Het zat hem bitter dwars, dat men zijn verklaringen niet geloofde. Waar zagen zij hem voor aan? Meenden zij werkelijk, dat hij zo laag was om een brand te stichten? 't Is waar, hij had gelogen..... Hij had immers gezegd, dat hij de twee mannen niet herkend had. Maar al het overige dat hij verklaard had, berustte op waarheid.

Ineens verviel hem de onrust, dat Paula Santemeijer zou vernemen, dat hij van brandstichting verdacht werd. Wat moest zij dan wel van hem denken? Als zij werkelijk ging menen, dat hij geprobeerd had om het werk van haar vader afbreuk te doen, zou zij natuurlijk niets meer met hem te maken willen hebben. Al zijn verwachtingen zouden ineens storten en zijn zoete overleggingen zouden geen grond meer hebben.....

Halverwege het gemeentehuis en de Lindenburg kwam zijn broer hem tegemoet. De jonge Melchior zat zo diep in gedachten verzonken op zijn fiets, dat hij Willem pas opmerkte toen deze hem tot op enkele meters genaderd was. Willem stak zijn hand op en sprong van de fiets.

„'t Is mij om jou begonnen, Melchior, ik moet je even hebben!”

De jonge Melchior remde en stapte eveneens van zijn fiets. „Wat is er toch aan de hand?” vroeg Willem verontrust.

„Waarvoor moest je op het gemeentehuis komen?”

„O, over dat brandje, dat vannacht in het directiekeetje van het grote werk gewoed heeft.”

„Daar hoorde ik over vertellen — nog geen tien minuten

geleden vertelde de postbode mij dit nieuws. En hij zei er bij, dat jij gearresteerd was.”

„Grote onzin. Je ziet, dat ik vrij rondfiets.”

„Ik stond beduusd van dat nieuws,” zei Willem. „'k Ben direct op de fiets gesprongen om poolshoogte te nemen. Vader zit er nogal over in de war, hij was er bijna van boven zijn thee-water.”

„Vind hij dat hensje zó erg?” vroeg de jonge Melchior een beetje smalend. „Ik denk zo, dat hij wel zou willen, dat de hele zaak in de lucht vloog, de bekistingen van de pijlers in de rivier er bij!”

„Hij was in de war omdat jij door Lauwers opgehaald was. Je hebt toch geen dwaze dingen gedaan, Melchior?” De stem van Willem beefde een beetje, hij was boordevol onrust.

„Ja,” antwoordde de jonge Melchior kalm. „Ja, ik heb dat fikke proberen te blussen. Ik had beter kunnen weglopen, dan zou ik nergens last van gekregen hebben. Nu vertrouwen ze me niet.” De jonge Melchior sprak verbitterd.

„Hoor eens, broer, je weet wat je aan mij hebt. Vertel mij openhartig, wat er vannacht gebeurd is.”

„Het is eigenlijk de moeite van het vertellen niet waard. Maar als je 't zo graag wilt weten, nou.....”

„Ja, ik wil het beslist weten, want ik kan niet hebben, dat er valse geruchten over jou worden rondgestrooid.”

Met sobere woorden vertelde de jonge Melchior de hele toedracht. Ook sprak hij over het twistgesprek, dat hij met vader en Aaltje gevoerd had en dat eigenlijk de oorzaak geweest was, dat hij door de late avond was gaan wandelen.

Willem keek zijn jongere broer doordringend aan. Hij zei: „Ik geloof je, Melchior..... Maar vergeet niet, dat het heel goed mogelijk is, dat anderen jou niet zullen geloven. De nachtwerker bijvoorbeeld. Je zult moeten toegeven, dat hij 't wel verdacht móest vinden, dat hij jou in die keet aantrof.”

„Goed en best, maar ik heb verteld, hoe de vork in de steel steekt. Dat moeten ze dan van mij geloven.”

„Hoor eens, Melchior..... Je zegt, dat je twee mensen zag weghollen toen je bij de keet kwam. Wie waren het?”

„Eén herkende ik er van. Maar dat drong later pas tot mij door, toen ik naar huis ging.”

„Wie was het?”

„Dat zeg ik liever niet, Willem,” antwoordde de jonge Melchior aarzeland. „Het zou niet plezierig voor je zijn als je wist wie het was.....”

„Was het..... vader?” vroeg Willem ontsteld.

„Nee. Maar wie het wél was, hou ik liever vóór me, Willem. Het doet er ook eigenlijk niet toe.”

„Maar heb je de naam van die persoon wél genoemd op het gemeentehuis?”

„Nee..... dat deed ik liever niet.”

Willem stond een ogenblik in gedachten. Daarna vroeg hij: „Nam de burgemeester er genoeg mee, dat je die naam voor hem verzwag?”

„Ik heb gezegd, dat ik geen van beiden herkend heb. 't Was nogal donker en ze maakten zich snel uit de voeten.....”

„Daardoor heb je het voor jezelf natuurlijk des te moeilijker gemaakt,” concludeerde Willem somber. „Hebben ze voetstoots willen aannemen, dat jij de brand hebt proberen te blussen en dat jij niet de aanstichter van dat vuurtje was?”

„Dat is het 'm juist, Willem. Ze geloven Wijdenes. Ze hebben me laten gaan, maar ik denk, dat ze mij nóg wel eens aan de tand willen voelen. Lauwers is er de man niet naar om deze zaak te laten rusten. De burgemeester wil er trouwens ook haring of kuit van hebben. De aannemingsmaatschappij zal wel een klacht ingediend hebben.”

„Dom van je om te verzwijgen, dat je één van die twee kerel herkend hebt.”

De jonge Melchior knikte en zei: „Natuurlijk, — voor mij zou de kous af geweest zijn als ik de naam genoemd had. Maar dat wilde ik niet..... ik wil geen narigheid.”

„Mij dunkt, dat je nu warempel al narigheid genoeg hebt.”

„Ik bedoel: 'k Wil anderen geen narigheid veroorzaken.”

„Dat is een mooi standpunt, Melchior. Maar ik denk, dat je dat niet zult kunnen volhouden.”

„Dan zullen we wel weer zien, hoe 't gaat.”

„Oliedomme mensen heb je in de wereld,” zei Willem tenslotte. „Oliedom om te denken, dat de bouw van de brug tegen te houden is door een directiekeet af te branden. En nóg dommer is 't, dat ze niet inzien, dat een vaste verbinding met de andere kant noodzakelijk is in de tijd waarin we leven. Alles is immers zoveel anders geworden in de wereld. Hier ook..... de boeren moeten hun werk ook heel anders aanpakken. Het is dwaasheid om daar de ogen voor te sluiten.”

„Dat doet vader wél, Willem.”

„Ja, jammer genoeg. Hij wil niet erkennen, dat alles heel anders gaat dan laten wij zeggen dertig jaar geleden. Hij wil niet meedoen met noodzakelijke veranderingen. 't Gevolg is, dat zijn bedrijfsuitkomsten niet best zijn, als ik het goed begrepen heb. Hij wil geen trekker op zijn land, hij wil geen meststrooier..... maar jullie kunnen met de beste wil van de wereld geen arbeidskracht vinden, nietwaar? Jullie kunnen samen het werk lang niet aan. Daar lijdt het land onder — en dat vindt zijn weerslag in de melkopbrengst..... Kom, we stappen op, Melchior. Ik moet nog even naar het dorp. Weet je wat je moet doen, broer? Doe vader ronduit tekst en uitleg over dat brandje van vannacht. Vertel hem ook waarom je op het gemeentehuis moest komen en hoe 't gesprek met de burgemeester en de politiemann verlopen is. Als je dat niet doet, zal hij barbaars in onrust blijven zitten. Hij heeft het al moeilijk genoeg. Ik heb medelijden met hem, hij maakt het zichzelf ontzettend moeilijk. Als hij hoort, dat er een soort uitbreidingsplan in de maak is en dat er over gesproken wordt dat een fabriek in de stad hier een bedrijf wil vestigen, zal hem dat nieuwe zorgen geven. Temeer nog als hij aan de weet zal komen, dat hij voor dat uitbreidingsplan bijna een bunder land zal moeten afstaan. Kom vanavond nog eens aanlopen als je zin hebt!”

De jonge Melchior gaf geen bescheid op deze uitnodiging. Hij groette zijn broer, stapte weer op de fiets en reed naar de Lindenburg.

(wordt vervolgd)

AMSTLEVEN levensverzekering

Kent U ons Nieuwe Schepen boek al? Te bestellen s f 2.75 via onze giro 3390. Doel: reddingvlet voor K.N.Z.H.R.M.

De Arjos heeft een nieuwe secretaris

HET MODERAMEN van het Centraal Comité heeft op het partijbureau aangesteld de heer A. H. M. Mulder. Deze zal daar werkzaam zijn als secretaris van de Arjos.

De heer Mulder is thans kommissie ter secretarie te Den Ham. Hij is secretaris van het Provinciaal Verband Overijssel van de Arjos.

Zo zou het bericht kunnen luiden in de stijl van het A.N.P. Maar voor ons, Arjosmensen, betekent het een gebeurtenis, waarover wij ons zeer bijzonder verheugen.

Om te beginnen zijn we, heel simpel, al blij, dat de lege stoel weer bezet zal worden. Wil de Arjos goed functioneren, dan is daar veel voor nodig. Liefde voor de zaak door heel ons land, medewerking van de partijorganen — zeker —

WELKOM, MULDER

maar bepaald ook een goed werkend bureau, dat geruisloos, maar ook zeer actief z'n dingen verzorgt.

Er is, vooral de laatste maanden, veel met kunst en vliegwerk gedaan. In uren, die naar de orde der natuur meer voor nachtrust dan voor arbeid bestemd zijn. Het is fijn, dat dit vrijwillig en zonder moppen gedaan werd. Maar het is juist, wanneer dat niet hoeft. Gelukkig komt nu binnenkort dit een keer in het lid. Ik meen, dat ik niet onvermeld mag laten de vlothed, waarmee bovengenoemd moderamen deze zaak heeft willen behandelen.

Vervolgens zijn we zeer verheugd, dat de nieuwe functionaris uitsluitend voor de Arjos werkzaam zal zijn. Daarmee is een ontwikkeling aanvaard, die het bestuur van de Arjos al meer dan eens heeft aangewezen. Deze, dat meer dan tot dusver mogelijk was, steun gegeven zal moeten worden aan het werk van de clubs.

Kadervorming is een groot woord; wat we er aan doen is nog maar zeer primitief. Het verschaffen van bruikbaar studiemateriaal is al evenmin een eenvoudige zaak. Dit alles eist meer dan het werk van één man. Dat is ook niet erg. Veel zal ook in de toekomst van allerlei medewerkers in en buiten de Arjos gevraagd worden. En we twijfelen er niet aan of die medewerking zal gaarne gegeven worden. Maar één man, die midden in het web zit, die de zaak organiseert, is daarbij, onmisbaar. Die hebben we nu. Daarmee ligt er een stuk nieuwe verantwoordelijkheid voor ons allen. Wij krijgen nieuwe kansen.

Tenslotte zijn we oprecht blij, dat Mulder de nieuwe man wil zijn. Want dat het in Overijssel bruist van echt Arjos-leven, dat is een groot voordeel. En wie hem als secretaris van de provincie heeft meegemaakt, weet, dat hij voor de Arjos tijd noch moeite heeft gespaard; weet ook, dat hij de Arjos een warm hart toedraagt.

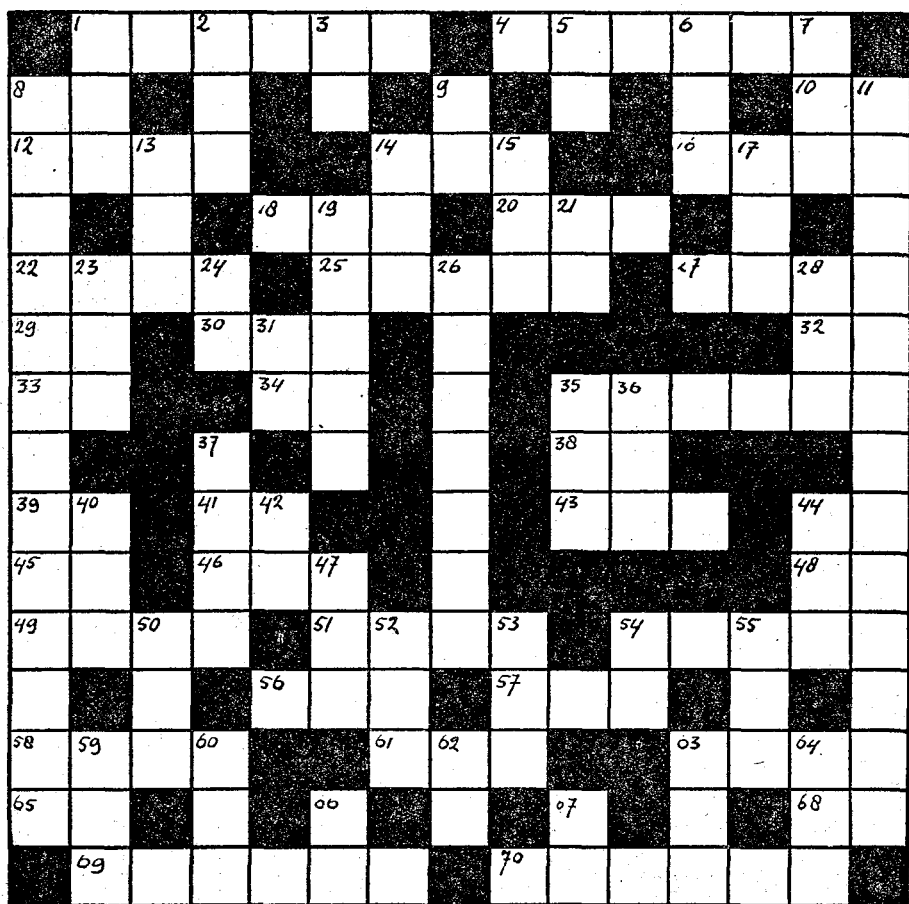
Wij begrijpen, dat Overijssel ons even zuur aankijkt. Maar wij hebben hem nodig. En jullie zullen het wel rooten.

Daarom — van harte welkom, Mulder. Het organisatieleven heeft, zoals je wel weet, zijn lusten en zijn lasten. En zijn lastpakken. Men zegt, dat die onder het a.r. volk nogal talrijk zijn, maar daar bestaan geen statistieken van. Hoe het zij — met wat humor en wat opgewektheid en ver' geloof zul je het idealisme behouden, waarmee je straks begint.

Puzzel

Horizontaal: 1. minister van verkeer en waterstaat; 4. plaats van belangrijke gesprekken; 8. titel van de minister van oorlog; 10. inhoudsmaat (afk.); 12. ringvormig koraaleiland; 14. voormalig eiland; 16. grondsoort (letterkeer); 18. betovering; 20. plaats in de n.o.p.; 22. naam voor Perzië; 25. zich voortbewegen; 27. Engelse staatsman; 29. water in Friesland; 30. tussenzetsel; 32. en dergelijke (afk.); 33. vermogen van motoren (afk.); 34. Frans lidwoordje; 35. betreffende; 38. dorpje in Friesland; 39. vervoersmaatschappij; 41. onpersoonlijk voornw. (Frans); 43. opschudding; 44. hogeschool in Kampen (afk.); 45. ons (afk.); 46. eveneens; 48. dorpje in Friesland; 49. automerk; 51. vaartuigje; 54. groet; 56. plaats in België; 57. boom; 58. minister van oorlog; 61. Europeaan; 63. plaats, plek; 65. verkorte meisjesnaam; 68. laatstleden (afk.); 69. premier van Egypte; 70. staatsman, welke veel kritiek ontving door zijn uitspraak in januari j.l.

Vertikaal: 1. deel van de wet (afk.); 2. goedgeefs; 3. deel van de mast; 5. lengtemaat; 6. pl. in Drente; 7. economische commissie voor Europa (afk.); 8. lid van de 1ste kamer A.R.; 9. pol. partij; 11. lid van de 2de kamer A.R.; 13. bid (latijn); 14. organisatie der verenigde naties; 15. meisjesnaam; 17. verklaring; 19. bitter medicijnkruid; 21. onbekend; 23. turmtoestel; 24. namelijk (afk.); 26. Franse partijaanvoerder; 28. eikenschors; 31. reeds; 35. eilandbewo-

ner; 36. ontkenning; 37. bewoner van een Russische satellietstaat; 40. pol. partij van ds. Zandt; 42. ontkenning (engels); 44. drank (nw. spelling); 47. pol. partij met 2½ maal aantal zetels als de A.R.; 50. tijdperk; 52. enghartig; 53. metaal; 54. waterpeil; 55. alle landen betreffend (afk.); 59. scheepsmaat; 60. fries rundvee stamboek (afk.); 62. bestaat; 63. onnozele; 64. meisjesnaam; 66. muzieknoot; 67. inrichting voor hoger onderwijs te Amsterdam.

maar bepaald ook een goed werkend bureau, dat geruisloos, maar ook zeer actief z'n dingen verzorgt.

Er is, vooral de laatste maanden, veel met kunst en vliegwerk gedaan. In uren, die naar de orde der natuur meer voor nachtrust dan voor arbeid bestemd zijn. Het is fijn, dat dit vrijwillig en zonder moppen gedaan werd. Maar het is juist, wanneer dat niet hoeft. Gelukkig komt nu binnenkort dit een keer in het lid. Ik meen, dat ik niet onvermeld mag laten de vlothed, waarmee bovengenoemd moderamen deze zaak heeft willen behandelen.

Vervolgens zijn we zeer verheugd, dat de nieuwe functionaris uitsluitend voor de Arjos werkzaam zal zijn. Daarmee is een ontwikkeling aanvaard, die het bestuur van de Arjos al meer dan eens heeft aangewezen. Deze, dat meer dan tot dusver mogelijk was, steun gegeven zal moeten worden aan het werk van de clubs.

Kadervorming is een groot woord; wat we er aan doen is nog maar zeer primitief. Het verschaffen van bruikbaar studiemateriaal is al evenmin een eenvoudige zaak. Dit alles eist meer dan het werk van één man. Dat is ook niet erg. Veel zal ook in de toekomst van allerlei medewerkers in en buiten de Arjos gevraagd worden. En we twijfelen er niet aan of die medewerking zal gaarne gegeven worden. Maar één man, die midden in het web zit, die de zaak organiseert, is daarbij, onmisbaar. Die hebben we nu. Daarmee ligt er een stuk nieuwe verantwoordelijkheid voor ons allen. Wij krijgen nieuwe kansen.

Tenslotte zijn we oprecht blij, dat Mulder de nieuwe man wil zijn. Want dat het in Overijssel bruist van echt Arjos-leven, dat is een groot voordeel. En wie hem als secretaris van de provincie heeft meegemaakt, weet, dat hij voor de Arjos tijd noch moeite heeft gespaard; weet ook, dat hij de Arjos een warm hart toedraagt.

Wij begrijpen, dat Overijssel ons even zuur aankijkt. Maar wij hebben hem nodig. En jullie zullen het wel rooten.

Daarom — van harte welkom, Mulder. Het organisatieleven heeft, zoals je wel weet, zijn lusten en zijn lasten. En zijn lastpakken. Men zegt, dat die onder het a.r. volk nogal talrijk zijn, maar daar bestaan geen statistieken van. Hoe het zij — met wat humor en wat opgewektheid en ver' geloof zul je het idealisme behouden, waarmee je straks begint.

19 FEBR. „'s Morgens nog een beetje fris!”, riep de buurman aan de overkant mij toe, toen ik vanmorgen op de bus stond te wachten, teneinde mij naar de wekelijkse oorlog met de maandag te begeven. Ik stond daar met ijsmuts, oor-kleppen, wanten, v'legerlaarzen en kouwe rillingen. De buurman zat op een fiets, in zijn blote hoofd. Alleen zijn kraag op. Hij is zo'n natuur, die in wakken duikt en half gekleed door de sneeuw rent. Ochtendgymnastiek, koude „doesjes”, halteroefeningen enz. vormen zijn dagelijkse ontmoetingen. Soms ben ik wel eens jaloers op deze buurman.

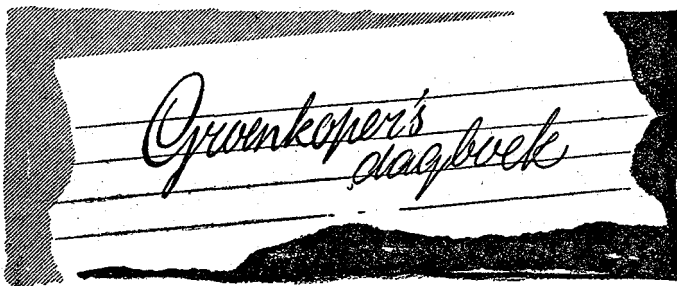
Maar ja, Als je met zulke oefeningen begint, dan moet je er aan het begin van de week mee beginnen. Op maandag bijvoorbeeld. Alleen de gedachte doet mij al ijzen.

Verkleumd kwam ik thuis, waar ik mij heerlijk warmde aan het bericht, dat de doopsgezinde dominee van Hollum gepreikt had in plaats van de hervormde dominee, die vanwege de kou en de sneeuw niet van Ballum naar Hollum kon komen. Uit het bericht bleek verder niet, dat er ook maar iemand ontevreden was. Voor kanselruil moet het klimaat aanwezig zijn. Dat heb ik altijd al gezegd.

20 FEBR. Sinds vandaag geldt het parool: „Kiest Zijlstra!” Dat weten we dus. Tweede op de lijst is Mr. Algera. Van de Z naar de A, dat is voor ons niets, al lijkt het een tikkel-tje revolutionair. Ik ben het met deze kandidaatstelling volkomen eens. Ik heb het rijtje al uit mijn hoofd geleerd, zoals ik vroeger de graven uit het Hollandse Huis heb moeten leren: „Zijlstra, Algera, Roosjen, Gerbrandy, Bruins Slot, Biewenga”, enz. tot en met Mr. Aantjes. Als die laatste ook gekozen wordt, hebben we 35 voormannen in de Tweede Kamer.

Wanneer ik dat nu zo eens naga, dan zit er toch heel wat intellect in onze partij. Neem nu die kandidatenlijst. Vier hoogleraren, zeven doctores, tien meesters in de rechten, drie domini, een kolonel van de grenadiers b.d., een gouverneur en een wet-houder.

Ja, wij kunnen met deze

lijst voor de dag komen. Alleen, ik vind, dat prof. Zijlstra een moeilijke naam heeft om te lezen op te maken. Met Schouten ging dat beter. Maar Zijlstra. Wat rijmt er op Zijlstra? Dat wordt moeilijk. Zouden we kunnen gebruiken: „Stemt A.R., de r a van Zijlstra”? Wel een beetje ingewikkeld. Per slot van rekening zijn we maar kleine lui. Dat zou je bijna vergeten met zo'n lijst! Er schoot mij te binnen: „Als ik aan de Nijl sta, kies ik altijd Zijlstra”. Maar ik sta nooit aan de Nijl, dus dit is ook waardeloos.

Met het oog op de paragraaf in ons program betreffende de volkshygiëne zou iets te maken zijn in de geest van „Als ik in de teil sta, stem ik al op Zijlstra”. Maar wie heeft nog een teil tegenwoordig? We hebben allemaal baden of doesjes.

Het valt heus niet mee, dat ziet u wel. Mij lijkt het beste een enorme S.O.Z.-campagne op te zetten. Stemt Op Zijlstra. Dan mogen we nog blij zijn, dat de heer Kieft of ds. Folkema niet nummer één staan. Enfin, we zullen er maar eens goed over nadenken. Want een slagzin moeten we hebben. Die hoort bij deze tijd. Plotseling denk ik aan: „Hiop, Hiop, Hé, Professor, docter Jé...” Maar nee... dat is niet leuk voor prof. Gerbrandy, voor prof. Scholten en voor prof. Veldman.

21 FEBR. Ik kan soms uren in de Staatscourant gedoken zitten. Maar dan ben ik meestal in slaap gevallen over enkele K.B.'s, of Bekendmakingen. Maar van de week ben ik heerlijk wakker gebleven. Daar doet mij de minister van financiën weten, dat bij de ontvanger van 's Hertogenbosch (daar is mijn grootvader geboren!) maar even f 20.000 in ééns binnenkwam van iemand, die zich bezwaard gevoelde, omdat hij het Rijk bij het betalen van

belasting te kort gedaan had. Dat de ontvanger van Amersfoort (daar ben ik geboren!) een schok kreeg, toen hij van iemand, die eveneens een geprangd gemoed had f 400.000 toegestuurd kreeg wegens verzwegen inkomen en vermogen, kan ik me voorstellen.

De op een na kleinste eerlijke burger woont in Arnhem. Hij zond een tientje naar de ontvanger, een tientje gewetensgeld. Een nog kleinere eerlijke huist in Amsterdam. Hij stuurde negentig cent wegens te weinig betaalde dividendbelasting. De arme man zal ook niet veel dividend hebben, denk ik.

Toen ik de Staatscourant dicht deed, ben ik mijzelf eens goed nagegaan en heb ik mij de vraag gesteld: „Groenkoper, knaagt en klaagt je geweten wegens het onttrekken aan de schatkist van het die kist toekomstige belastinggeld?” Waarop Groenkoper zei: „Nee, ik betaal loonbelasting”.

22 FEBR. Dat brengt me op het rapport van de S.E.R. Het zogenaamde ruimte-rapport. Nu, ik kon er geen speld tussen krijgen. Een ding heb ik wel begrepen. Dat Den Haag niet alleen mijn loonbelasting bepaalt, maar dat Den Haag ook uitmaakt wat ik mag verdienen. En dat zit mij niet lekker.

Ik vind, dat men in Den Haag al te veel uitmaakt, wat ik moet doen en niet mag doen, welke diploma's ik wel en niet moet hebben enzovoort. Geleidelijk geleid. Dat is een soort epidemie geworden. Daarom is het systeem van vrijere loonvorming te verkiesen boven de P.v.d.A. zo geroemde geleide loonvorming. Het heeft nog aardig geroemd in de ruimte van de S.E.R. Maar nu schijnt alles weer koek en ei te zijn. Maar

weer rustig afwachten wat Den Haag van mijn salaris gaat zeggen.

23 FEBR. Hebt u het gelezen? Prof. Rip is in de Eerste Kamer aan de jaspanden van prof. Gerretson moeten gaan hangen omdat laatstgenoemde de hamer van de voorzitter niet hoorde, die hem tot de orde hamerde. En dr. Drees, die straks zeventig jaar wordt kreeg het bijna te kwaad, toen prof. Gerretson op de ministerstafel stond te slaan en alsmaar interrumpeerde. Een onwaardige vertoning. Niet van prof. Rip maar van prof. Gerretson.

Een prof. is niet altijd een bof. Dat ziet u weer. Nee dan prof. Zijlstra. Doet me er aan denken, dat we in de eerste Kamer ook nog drie profen hebben zitten: prof. Diepenhorst, prof. Rip en prof. Heltema. We worden langzamerhand een profen-partij.

Ware het weer niet zo bar, dan ware ik even naar 's Gravenpolder gegaan om de heer C. Felius geluk te wensen met zijn 82-jarig kleermakers jubileum. Deze 97-jarige Zuid Bevelandse tailleur heeft van zijn vijftiende jaar met gekruiste benen gezeten. Hij denkt er niet aan om met werken op te houden, heeft hij gezegd. Morgen is hij jarig. Maar ik ben bang dat als ik ga, dat ik dan tot maandag onderweg ben...

24 FEBR. Mijn vrouw zei mij, dat alle groente bijna bevroren is. Daarom moeten we diepvries gaan eten, vertelde zij verder. Dat kost iets meer, maar er moet per slot van rekening iets op tafel komen.

En zo hebben we diepvries gegeten. De jongens waren nog aan het spelen op zolder, toen de bevroren boontjes op tafel kwamen. Ik riep naar boven: „Jongens komen jullie, anders wordt het eten warm!”

„De boontjes moeten eerst gekookt worden”, hoorde ik later. Toen ben ik eerst maar de does gaan otdoien.

Want een mens wil na vier weken wel eens onder de kraan. Wat u?

William Groenkoper

R.H.I.W.A.
Carrosserie-fournituren
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren
Fabricant Groothandel Im- en Export

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

De strijd is feller dan nodig is Gedachten rond het loonconflict

VOR DE ZOVEELSTE MAAL moeten we het schrijven: het loonconflict dat tussen werkgevers en werknemers wordt gevoerd in de Stichting van de Arbeid houdt de gemoederen danig bezig. Logisch! De werkgevers weten dat, hoe de onderhandelingen ook zullen verlopen, er geen compensatie is voor de verhoogde loonsom door middel van prijsverhoging. Zij hebben immers plechtig beloofd de prijzenpolitiek van minister Zijlstra niet te doorkruisen. En voor de werknemer gaat het om het dagelijks brood en deszelfs belegging. En daarbij is immers ieder geïnteresseerd!

Die strijd is in een fel stadium gekomen. De ene partij beticht de andere van valse voorlichting. En ook in de andere kring kan men minder vleiende opmerkingen horen over de pogingen van de tegenpartij. Het gevaar is lang niet denkbeeldig dat dit geen onderhandelingen meer kunnen worden maar het uitvechten van prestigekwesities!

En dit nu is betreurenswaardig. Omdat het onzes inziens overbodig is. We hebben al eerder betoogd dat de zakelijke geschillen niet zo onoverbrugbaar groot zijn als ze wel lijken in de hitte van het gevecht.

Zoals men weet gaat het om drie punten: de uitkering ineens over 1955, de verhoging van de richtlijn en de daarmee verband houdende differentiatie.

Bij twee van deze drie punten zijn de verschillen zo klein dat het welhaast belachelijk zou zijn als men elkaar hierin niet kon vinden. Als uitkering ineens bieden de werkgevers drie procent en vragen de werknemers één procent meer. In een politiek van geleide loonvorming kan één procent een casus belli zijn — maar als men differentiatie heeft aanvaard, is het dan zo vreemd als men de drie procent als uitgangspunt neemt en de mogelijkheid opent in bepaalde bedrijfstakken (na verkregen vergunning) meer te doen betalen? Dan is deze zaak uit de wereld!

Over de hoogte van de differentiatie, het percentage dus waarmee de lonen in een bepaalde bedrijfstak eventueel mogen worden verhoogd indien daartoe de mogelijkheid bestaat, is nauwelijks iets te zeggen. De werknemers hebben geen percentage genoemd en dat lijkt ons een verstandige politiek. Maar we geloven niet dat er hierover ernstige meningsverschillen zijn tussen werkgevers en werknemers!

Blijft het punt van de verhoging van de richtlijn. Daarop heeft het conflict zich eigenlijk toegespitst. Verhoging van de richtlijn wil (onvolledig gezegd) zeggen dat wordt uitgesproken dat er ruimte is om de loonnormen, die vastgelegd zijn in de collectieve arbeids-overeenkomsten, met een bepaald percentage te verhogen. In het onderhavige geval vragen de werknemers een verhoging van drie pct... en bieden de werkgevers nul pct. Zodat dit verschil welhaast onoverbrugbaar schijnt!

Zie nu echter eens naar de scherpe discussies die hierover tussen beide partijen zijn en worden gevoerd — krijgt men dan niet de indruk dat hier voor een deel gespeeld wordt met woorden?

De werkgevers stellen: verhoging van de richtlijn met drie procent betekent een algemene loonronde van drie procent. En dat is een doorkruisen van de prijzenpolitiek van de regering.

Antwoord van de werknemers: dit is een valse voorstelling van zaken! Immers, een loonronde is een algemene en gelijktijdige verhoging der rechtens geldende lonen. En daarvan is hier geen sprake, omdat het optrekken van de richtlijn iets geheel anders is. Een loonronde is bindend — het optrekken van de richtlijn betekent alleen vergunning

tot loonsverhoging, geen verplichting. En bovendien is er van gelijktijdigheid geen sprake — wij willen spreiding over een half jaar.

Formeel hebben de werknemers natuurlijk gelijk. Maar het effect van de door hen voorgestelde maatregel zal zijn dat per 1 september alle lonen met drie pct zijn verhoogd... dat we dus een loonronde achter de rug hebben. Noem het wat ons betreft een „geleidelijke loonronde”. Maar dat is spelen met woorden. Men weet immers zelf ook dat net „openen van de mogelijkheid” gelijk staat met het stellen van „een verplichting”. Kan een werkgever achterblijven als een andere werkgever zijn lonen met een bepaald percentage verhoogd? Dat kan alleen als de vakbeweging zich vierkant achter het achterblijven van die werkgever plaatst. In het besef dat het onverantwoordelijk zou zijn in zo'n bedrijf of bedrijfstak de lonen aan de verhoogde richtlijn aan te passen.

Het lijkt ons toe dat we hiermee de zere plek hebben aangeraakt. Want nu hebben we de verantwoordelijkheid in het geding gebracht. En dat is immers het grote motief van onze christelijke organisaties om te ijveren voor een bedrijfstaksgewijze, dus gespreide loon-

vorming. En ook het punt waarop er moeilijkheden zijn met het N.V.V. en de Partij van de Arbeid.

De socialistische voorstanders van een algemene loonronde. Zij hebben die ditmaal niet in de wacht kunnen slepen omdat het kabinet zich uitgesproken heeft voor de gedifferentieerde loonvorming. Maar het ziet er naar uit, dat zij thans door de achterdeur willen binnenhaken wat door de voordeur niet is gelukt. Ook al zit daar dan niet meer de politieke winst in die zij gedacht hadden te behalen. Vandaar hun streven naar het optrekken van de richtlijn.

Toch kan het anders. En dat is niet eens een moeilijke weg. Men behoeft slechts aan die richtlijn een ander karakter te gaan geven. Ook in een vrijere loonvorming is het juist dat men uitgaat van een zo objectief mogelijk berekend uitgangspunt. Men zou dat de „loonindicator” kunnen noemen, het gemiddelde loonpeil, dat recht doet aan het verlangen tot een redelijke verdeling van het nationaal inkomen en dat toch Nederlands economische positie niet in gevaar brengt.

Die indicator, die wijzer, is echter ook niet mee dan een wijzer. Als het in een bedrijfstak goed gaat moet men boven dat cijfer kunnen uitgaan — dan is dat de differentiatie naar boven. Maar gaat het slecht dan moet men beneden dat cijfer durven blijven. Met de verplichting voor de werkgevers om alles in het werk te stellen teneinde zo snel mogelijk het loon naa. dat gemiddelde peil te kunnen optrekken. En met de verplichting voor de werknemers, dus

Vrijwillige armoede?

VOR DE DERDE MAAL in dit jaar ontvangt u nu het contactnummer. Maar een contactnummer verschijnt maar eenmaal per maand. U wilt echter wekelijks worden voorgelicht!

Maar waarom legt u zich dan een vrijwillige armoede op? Uw buurman is abonnee op Nederlandse Gedachten. Hij ontvangt elke week een blad van 12 pagina's met een rijk gevarieerde inhoud waar het hele gezin wat aan heeft.

Dat wilt u toch ook niet missen? U wilt toch niet achterstaan bij uw buurman? De kosten spelen geen rol. Voor slechts 12 cent per week bent u abonnee! De waarde van 2 goede sigaretten.

Op pagina 2 is een bon opgenomen, die u alleen maar hoeft in te vullen en op te sturen.

Doet u het meteen even?

voor de vakbonden ook, om daaraan mee te werken. Om eveneens verantwoordelijkheid en gezamenlijkheid te tonen.

Dat is bedrijfsorganisatie naar christelijke opvatting. En dat is wezenlijk iets anders dan het optrekken van een richtlijn binnen een bepaalde, van te voren vastgestelde termijn. Met dit voor ogen geloven wij dat het loonconflict op te lossen is. Aan ons als christenen is het een voorbeeld te geven!

De kroon op het werk van Talma

A. S. TALMA

BINNEN enkele dagen begint in de Tweede Kamer de behandeling van de ouderdomsverzekering. Dat is een belangrijke gebeurtenis. Duizenden en duizenden bejaarden zien er met verlangen naar uit, dat de nieuwe wet zal worden aangenomen. Alles wijst er op dat de Tweede Kamer deze wet met voortvarendheid zal behandelen en dat het deze minister ernst is haar per 1 Januari 1957 in werking te doen treden.

Deze wet is de kroon op het werk dat minister Talma is begonnen en dat later door Aalberse is voortgezet. Het stemt tot voldoening dat aan deze beide namen thans de naam van een socialistisch minister kan worden toegevoegd. Mede daardoor wordt deze wet een stuk nationale wetgeving.

Maar het is begrijpelijk, dat thans onze gedachten vooral teruggaan naar de grondlegger van onze sociale wetgeving — naar Ds. A. S. Talma — die in de jaren 1908 tot 1913 in dit opzicht zulk een belangrijk en baanbrekend werk heeft verricht.

In die dagen laaide de partijstrijd fel en hartstochtelijk op. De verhouding links tegen rechts was ultramate scherp. De openbare behandeling van

de Invaliditeits- en Ouderdomswet duurde ruim drie maanden.

De Nieuwe Rotterdamse Courant schreef in 1913: „De werkkraft van minister Talma is reusachtig geweest. De heer Colijn wordt geroemd om zijn volharding, doch wat hij gedaan heeft is kinderspel, vergeleken bij hetgeen de heer Talma heeft laten zien. Deze heeft maar niet een gedeelte van deze parlementaire periode met stoom-opgewerkt, neen, vijf jaren lang heeft hij met onverdrotten ijver, met een nimmer vertoende voortbrengings-aandring een onbedwingbare stroom wetten als boekdelen bij de Kamer binnengestuwd. Zoek een tweede staatsman, die in heel zijn leven zoveel wetten ontworpen heeft als de heer Talma in deze vijf jaar — gij zult er geen vinden. Dan zult ge ook ontzag krijgen voor deze man, die in productieve kracht alle anderen van vele landen verre heeft overtroefd...”

Het Handelsblad schreef: „Wat deze man heeft gepresteerd aan zaak-kennis en werkkraft, niet alleen

J. SUURHOFF

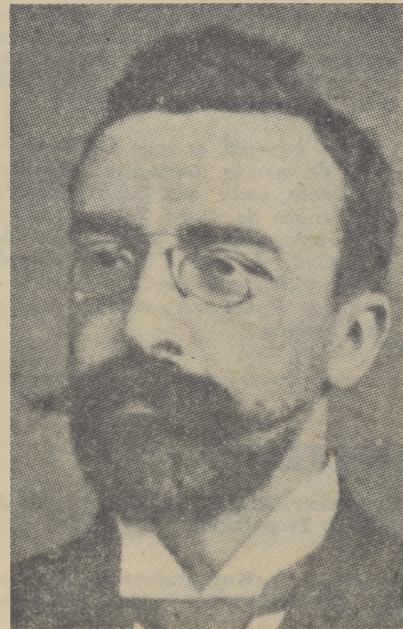
voor dit ontwerp, maar voor tal van andere wetsontwerpen gedurende deze vijf jaren is waarlijk reusachtig en verdient algemene bewondering. Als men een dubbel ministerspensioen kon krijgen, dan zou deze minister het hebben verdiend.”

Talma heeft de grondslag gelegd voor de ouderdomsverzekering. Deze Hervormde predikant heeft als Anti-Revolutionair minister al zijn „sociale bewogenheid om Christus' wil” in een reeks sociale wetten tot gelding gebracht. Hij heeft waarachtige Christelijke politiek gevoerd en door heel zijn optreden bewezen, dat het om meer dan alleen maar de schoolstrijd ging.

De nieuwe wettelijke regeling is nu in haar eindfase.

Het is aan minister Suurhoff beschoren deze wet in veilige haven te brengen.

Wij hebben lof voor de wijze, waarop deze minister dit werk heeft verricht. Het is mee aan zijn beleidvol optreden te danken, dat thans een halve eeuw van strijd kan worden beëindigd. Maar ook daarom hebben wij er behoefte aan het leven en werk van Talma in het bijzonder in herinnering te brengen.

P. M. J. AALBERSE

Het onderwijsvraagstuk in

STUDIE

- Het onderwijscongres worde een duidelijke manifestatie
- 15 Maart komt naderbij. Gireert u nog even?
- De C.V.P. komt niet met een eigen kandidatenlijst uit
- Stop ons blad bij de buurman in de bus!
- De uitslag van de stemming over de kandidatenlijst wordt met spanning verbeid

Het onderwijzerscongres dat aanvankelijk op 1 februari zou plaats hebben, moest worden uitgesteld. Dit uitstel betekent echter geen afstel. Het gaat nu door. De voorbereidingen zijn getroffen. Het komt bijeen op maandag 9 april te Utrecht in het gebouw Tivoli. Als sprekers zullen optreden de heren prof. mr. A. M. Donner en H. Algra, ons Eerste Kamerlid.

Uitnodigingen tot bijwoning van dit congres zullen worden gezonden aan alle Anti-revolutionaire kiesverenigingen en aan alle Anti-revolutionaire Staten- en Raadsleden. Dit onderwijscongres is geen Deputatenvergadering. Niet alle kiesverenigingen zullen in de gelegenheid zijn een afgevaardigde te zenden. Maar wij hopen toch dat vele kiesverenigingen bereid zullen zijn er aan mee te werken dat dit congres in alle opzichten slaagt en doen tevens een beroep op onze Staten- en Raadsleden.

Op het gebied van het onderwijs is gedurende de laatste jaren veel aan de orde geweest. Het is daarom een gelukkige gedachte dat de zaak van het Christelijk onderwijs nog eens in een speciaal congres scherp en duidelijk wordt belicht. Want waakzaamheid op dit gebied is nodig. Dat wij voor dit doel ook een warm beroep doen op onze Christelijke onderwijzers spreekt wel vanzelf. Nedere mededelingen zullen nog volgen. Laat men voorlopig vast noteren: maandag 9 april te Utrecht - Onderwijscongres.

Abonnementsgeld gireren op 89673

Wij herinneren er nog eens uitdrukkelijk aan dat na 15 maart de kwitanties voor Nederlandse Gedachten de deur uitgaan. Tot 15 maart heeft men dus nog gelegenheid per giro te betalen. Het gironummer, ten name van de Anti-revolutionaire Partij, Dr. Kuiperstraat 3, Den Haag, is 89673. Na 15 maart wordt een kwitantie aangeboden van f 1.55 vermeerderd met f 0.35 incassokosten, in het totaal dus f 1.90. Ook voor hen die zich per jaar hebben geabonneerd. Zij hebben gelegenheid het bedrag van f 6.20 ineens te voldoen.

Maar het is technisch en administratief niet mogelijk om kwitanties met verschillende bedragen te vervaardigen. Vandaar dat deze eenvoudige regeling getroffen is. Bespaar u zelf deze incassokosten en stort uw abonnementsgeld vóór 15 maart per giro.

Geen verdere verbrokkeling

In de pers is medegedeeld, dat de

Christelijke Volkspartij bij de komende Kamerverkiezingen niet met een afzonderlijke lijst zal uitkomen. Wij vinden dat om vele redenen een verstandig en goed besluit. De verdeeldheid in de Protestants-Christelijke kring is op politiek terrein reeds zo groot.

De Katholieke Volkspartij is tot een accordé gekomen met de Katholieke Nationale Partij. Zij rekent dan ook stellig op twee of drie zetels winst. In haar verkiezingspropaganda stelt zij de eenheid op de voorgrond.

Daar kunnen wij onzerzijds nog iets van leren. Indertijd hebben er reeds samensprekingen plaats gevonden tussen vertegenwoordigers van de Anti-revolutionaire Partij enerzijds en de Christelijke Volkspartij anderzijds. Die samensprekingen zijn geëindigd met een gemeenschappelijk communiqué. Gebleken is daaruit, dat nog niet tot overeenstemming kon worden gekomen. Maar de deur is nog niet op het slot gegooid. En dit zo zijnde juichen wij het besluit van de C.V.P. reeds toe. Althans niet meer verbrokkeling dan er reeds is. En er is reeds rijklijk veel.

Een goede tip

Anders als het vroegere Nederlandsche Gedachten leent ons weekblad zich er minder voor om te worden opgelegd en bewaard. Maar daarom is het ook een goed propagandablad. Neemt u eens de moeite om het bij een vriend, een kennis, een buurman in de bus te doen. Het kost u niets. Maar dan doet het zijn werk. Het is maar een tip — maar... een goede.

Er is nog niets beslist

Intussen hebben gedurende deze weken vrijwel alle kiesverenigingen in het land vergaderd om te stemmen over de samenstelling van de kandidatenlijst. Reeds zijn enkele honderden stembiljetten ontvangen. Op het bureau is men reeds druk in de weer de uitslag op te maken. Binnenkort komt het Centraal Comité in vergadering bijeen om deze uitslag te bespreken.

In het land heeft men klaarblijkelijk met enige verrassing er kennis van genomen, dat de jonge minister Zijlstra bovenaan op het advies stond en men gaat heimelijk uit van de gedachte dat deze ook de lijstaanvoerder zal zijn. Nu is dat nog niet uitgemaakt. De uitslag van de stemming in de kiesverenigingen is nog niet eens bekend. En daarna moet nog worden beslist over de vraag of we in alle districten met een en dezelfde lijstaanvoerder zullen uitkomen.

Maar kennelijk is men buiten onze kring de mening toegedaan, dat het voor onze partij niet kwaad zou zijn wanneer we de jonge Zijlstra zouden plaatsen tegenover de oude Drees, de oude Oud, de oude Tilanus, de toch ook al grijzende Romme. Er zit iets in. Voorbarig is het wel, want er is nog niets beslist.

Nationaal reveil

IN DE 19de eeuw heeft zich een wonder voltrokken in de geschiedenis van het Nederlandse volk.

Een historicus kan een overzicht proberen te geven van liberale overheersing, die meteen overheersing was door een klasse, waarvan de advocaat, de notaris, de koopman, de gezeten boer, de Twentse fabrikant, de professor aan de Rijksuniversiteit, de jonker uit de Ommelanden, de grondbezitters uit Friesland en de heren van de Amsterdamse beurs de kracht vormden.

Een liberale overheersing, die gebroken werd, doordat in de diepere lagen van het volk beweging kwam. De „kleine luyden” werden wakker. Zij hadden de wekroep gehoord van nieuwe leiders. Zij hadden gemerkt, dat zij bedreigd werden; dat zij beroofd werden van wat zij nog hadden.

En dan kan de geschiedschrijver namen noemen, een reeks van namen, van predikanten, onderwijzers, kleine zakenlieden, die naar voren kwamen. En daarnaast de namen van enkelen, die aan de spits gingen.

MAAR HET VERHAAL graaft op deze manier niet diep genoeg. Het bevredigt ons hart niet. Het raakt niet, wat allereerst en allerdiepst aan de orde was.

Want het was een nationaal Réveil.

Er werd iets wakker, dat lang had gesluimerd. Maar toen het wakker was, toen bleek, dat het iets was uit onze Gouden Eeuw.

In de Gouden Eeuw was ons volk jong en sterk, vol ondernemingsgeest. Een volk, dat over héél de wereld het Wilhelmus ging blazen.

De kracht van dit volk was zijn geloof. Het had de Bijbel in huis en aan boord, en vond daar de kracht en de leiding, die het nodig had voor zijn overweldigende activiteit. Het had de Bijbel leren lezen op elke school. Het was zich bij het licht van Gods Woord bewust geworden van zijn grootse nationale roeping: een schild voor de vrijheid omhoog te heffen, de vrijheid van geloof bovenal.

MAAR DIT spoelde allemaal weg, toen de Revolutie kwam. En andere krachten speelden de hoofdrol. Het liberalisme werd de baas. En Van Vloten schreef dat het Calvinisme dóód was. Wie het nieuw leven wilde inblazen, zou ontdekken, dat hij bezig was, een lijk op te graven. De heren zaten op hun gemak en het verleden was dood.

EN NU is dit het wonder van de 19de eeuw, dat het verleden niet dood blijkt. Het sluimerde alleen maar, het werd wakker, jonger, sterker, frisser, dan iemand had kunnen denken. Het was een *geestelijke verjonging*, en wie er kennis mee maakten, waren vol verwondering. Een man als Ds. Talma heeft over zijn verwondering en vreugde een brief geschreven, die onlangs is gepubliceerd. Het is, alsof hij van een ontdekkingsreis vertelt.

Dit Nationale Réveil is een wonder. En dat bedoelen wij in heilige zin. Het is een wonder van Gods genade. Ons volk had ze niet verdiend, het had vele gaven Gods verkwist, verwaarloosd of versmaad. En toch heeft God zich over Nederland ontfermd.

De Bijbel werd aan het volk „hergeven”; de school werd kerkerstend, in het sociale leven werd gevraagd naar Christelijke gerechtigheid.

DE VRUCHTEN VAN DIT RÉVEIL zijn in gevaar. Want dit Réveil was en is een herstel van de Christelijke karakter der natie.

En vandaag is het zo, dat elke poging, elk streven, elke actie, om dat Christelijk karakter tot uitdrukking te brengen, wordt aangevallen.

Christelijke vakorganisatie — verzuiling.

Een christelijke nijverheidsschool — verzuiling!

Christelijk maatschappelijk werk — verzuiling!

Christelijk leeszaalwerk — verzuiling!

Een Christelijke sportunie — verzuiling!

De lijst is lang te maken. *Overal* waar gepoogd wordt, *het door genade meest normale te erkennen*, nl. dat Christus Koning is, en naar die erkenning als *organisatie*, als *gemeenschap te handelen*, wordt vandaag door de tegenstanders de hatelijke en als hatelijk bedoelde term „verzuiling” gehanteerd.

HIER WORDT vijandschap openbaar. Hier wordt ook een *eigen program openbaar*, nl. om het *neutralisme* weer geheel op de troon te helpen en zo de triomf te verzekeren, de late, maar volledige triomf van het beginsel der Franse Revolutie.

Wij roepen daarom het Nederlandse volk op tot waakzaamheid. Want als wij dit laten geworden, wat in onze tijd onder nieuwe namen (maar ook slechts nieuwe *namen!*) wordt geprobeerd, dan waait straks in Nederland in het openbaar alleen nog maar de vale vlag van de neutraliteit.

Ondergetekende verzoekt als abonné te noteren:

Naam:

Adres:

Plaats:

Abonnement per jaar (f 6.20); half jaar (f 3.10); kwartaal f 1.55).

Adres:

Naam afzender:

Plaats:

Te zenden aan de Administratie van „NEDERLANDSE GEDACHTEN”, Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S.J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.
STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Een vraag

In het jubileumboek van de P.v.d.A. staat een artikel van burgemeester Van Walsum van Rotterdam.

Hij behandelt het thema Overheid en Kerk.

Daarbij verklaart hij, dat art. 34 van het program van de P.v.d.A. het doorbraakarakter van die partij onderstreept.

En dan vervolgt hij:

„De indruk, die het maakte, toen ik, uitgenodigd de Synode van de Nederlands Hervormde Kerk in te lichten omtrent de oprichting van de P.v.d.A., van dit artikel gewaagde, blijft één van mijn merkwaardigste herinneringen. Men beschouwde het als een gebeurtenis, dat zo iets in het politieke leven van ons land mogelijk was gebleken. En die herinnering is des te merkwaardiger, wanneer men er zich rekenschap van geeft hoe gauw men er weer aan gewend was en het zelfs geheel vergeten is.”

Uit deze mededeling blijkt, dat de P.v.d.A. geen partij is, die wil leven en strijden vanuit het beginsel der Reformatie. Zij is er trots op, dat Rooms, Protestant, en atheïsten hun beginselen in de Partij kunnen beleven.

Er zijn in ons land partijen, die in haar program en activiteit duidelijk maken, dat zij wortelen in de Reformatie.

En nu de vraag: zijn deze partijen óók ter Synode uitgenodigd, om van haar bestaan blijk te geven, haar principiële basis toe te lichten? En..... hoe is toen de reactie ter Synode geweest?

* * Gemurmel

Op de conferentie ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Wiardi Beckmansstichting, heeft prof. dr. ir. H. van Riessen, blijkens een krantenverslag het, sprekend over de protestanten in de P.v.d.A., gehad over „een merkwaardig isolement tegen de broeders en zusters in Christus door zich op te sluiten in het socialisme”.

Toen dit gezegd werd, weerklonk volgens het verslag in de Nieuwe Rotterdamse Courant, afkeurend gemurmel in de zaal.

We kunnen ons dit voorstellen. Wie anderen steeds — ten onrechte — verwijt het zich terugtrekken in zijn isolement, moet wel bijzonder getroffen worden, als hem — terecht — wordt voorgehouden dat zijn keuze moet worden gezien als een „merkwaardig isolement”. Zo was dit gemurmel dan ook zeer wel-sprekend.

* * Beginselvast

In bezettingstijd verscheen een brochure „Om Neerlands toekomst”. Daarin schreef prof. Dr. V. H. Rutgers o.m.:

„Zijn Kerk en Staat gescheiden, zo is het niettemin de plicht van ieder Christen om alle terreinen des levens, waarop hij is gesteld, de geboden Gods, die voor dat levensterrein gelden, na te speuren en voor naleving er van te ijveren, aldus medewerkende aan de verwerkelijking van Christus' Koningschap. Het Christelijk geloof moet in staat en volk blijven werken. Daarom moet van volk en overheid gevraagd worden te leven naar de geboden Gods, die voor allen in hun levensterrein gelden. Om dit te bevorderen is de individuele inspanning van de Christenen niet voldoende: hiervoor is onontbeerlijk samenbundeling in een Christelijk staatkundige partij.”

Dit is ook nu nog het standpunt van de anti-revolutionair.

* * „Beslistheid”

In dezelfde brochure schreef mr. G. E. van Walsum eveneens een opstel. Bij het uitbreken van de oorlog was hij algemeen secretaris van de Chr. Historische Unie. Deze stroming, aldus mr. Van Walsum, stelt met nadruk voorop, dat het staatkundige en maatschappelijke leven gegrondvest behoort te zijn op het Christendom.

En de schrijver vervolgt dan:

„Daarom is samenwerking alleen mogelijk met diegenen, die dit uitgangspunt aanvaarden of althans eerbiedigen. Zij die zó denken, verwerpen met beslistheid de stelling, dat de diepste levens-overtuiging voor de partijvorming onverschillig is, mits men het maar over de praktische doelstellingen eens is. Integendeel, zij menen dat gelijkgerichtheid ten aanzien van de praktische doeleinden alleen dan tot blijvende binding in één partij kan leiden, wanneer zij wordt gedragen door overeenstemming in wereld- en levensbeschouwing.”

Gezien het toetreden van mr. Van Walsum tot de P.v.d.A., moet geconstateerd worden, dat de hierboven aangeduide stelling door hem toch niet met zoveel „beslistheid” is verworpen. Tenzij men moet aannemen, dat zijn toetreden tot de P.v.d.A. niet gezien moet worden als een „blijvende binding”.

Het Midden-Oosten: een broeïnest van jalouzie

Frankrijk als „prima donna”

DEZE WEEK zijn de ministers van buitenlandse zaken van het Zuid-Oost-Azië-pact in Karachi, de hoofdstad van Pakistan bijeen. Dit militaire pact, waarvan behalve de Aziatische landen Pakistan, Siam en de Philippijnen ook de Westelijke mogendheden de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk deel uitmaken, kwam in 1954 na de verdeling van Indo-China op de Geneefse conferentie tot stand als verdedigingsgordel tegen het oprukkend communisme. Een groot succes is dit pact niet geworden.

Rivaliteit

EEN GELIJKE ERVARING werd opgedaan met het zogenaamde Midden-Oosten-Pact, waarin Engeland, Turkije, Iran, Irak en Pakistan samenwerken.

De moeilijkheden met deze bondgenootschappen is, dat de omliggende landen deze instituten niet in de eerste plaats zien als een bolwerk tegen het communisme, tegen Sovjet-Rusland.

Het communisme heeft voor vele van deze minderontwikkelde landen — wij noemen India, Egypte, Saoedi-Arabië, Syrië en Libanon — niet zo'n afschrikwekkende betekenis. Wanneer de landen van het Midden-Oosten en Zuid-Oost-Azië zich wel voor het anti-communistische „karretje” laten spannen, dan wordt aan hun oprechtheid ernstig getwijfeld.

India verdenkt Pakistan ervan, dat het zoveel mogelijk Amerikaanse wapenen tracht los te krijgen om zijn militaire apparaat te versterken met het oog op het geschil met India over Kashmir.

Irak wordt door Egypte en andere Arabische staten ervan verdacht, dat het een machtspositie in de Arabische wereld nastreeft en de strijd tegen Israël niet primair stelt.

Het onderlinge wantrouwen maakt de Amerikanen huiverig om de gesloten militaire pacts tot ontwikkeling te brengen. Naar mate men dit tracht te doen, worden de landen die zich afzijdig houden recalcitranter en worden zij meer en meer in de richting gedreven van het Sowjet-blok.

De Engelsen hebben het geprobeerd met Jordanië. Het fiasco was volkomen. Koning Hussein, de 21-jarige vorst van dit door Engeland gestichte rijk, verloor bijna zijn troon, toen hij zijn land bij het Midden-oosten-pact wilde aansluiten. Om de volksgunst terug te winnen zond hij Glubb Pasha, de Engelse bevelhebber van zijn Arabische legioen, plotseling de laan uit. Egypte en de andere Arabische buurlanden van de staat Israël zagen in het Engelse streven om de Arabische landen in het Midden-

oosten-pact, het zogenaamde verdrag van Bagdad, bijeen te brengen een middel om langzaam maar zeker deze landen ertoe te brengen de vernietiging van de aartsvijand Israël op te geven.

Onderling wantrouwen

IN DEZE contreien heeft men echter niet alleen te letten op de rivaliteiten van de Arabische en de Aziatische landen. Ook de Westelijke mogendheden vertrouwen elkaar niet bijzonder. De geschiedenis met Jordanië bracht vele Engelsen ertoe de Amerikanen ervan te verdenken een minder fraaie rol te spelen. Met name de Amerikaanse olie-maatschappijen in Saoedi-Arabië werden er van beschuldigd de Arabieren van dit land zo in het geld te doen zwelgen, dat zij de opstand in Jordanië konden financieren en in het algemeen hun geloofsgenoten in het Midden-Oosten en Noord-Afrika tegen de West-Europese „koloniale” mogendheden, zoals Frankrijk en Engeland, konden opzetten. Het Amerikaanse kapitaal wordt niet altijd even verstandig ter beschikking gesteld.

In Frankrijk vertrouwt men in dit opzicht noch de Engelsen noch de Amerikanen, omdat de leiders van de Amerikaanse en Engelse diplomatie er angstvallig voor waken Frankrijk niet te steunen in de strijd tegen de opstandeling in Tunis, Algiers en Marokko, die de gehele Arabische en Aziatische wereld achter zich hebben.

Het spreekt vanzelf dat Sowjet-Rusland hierbij prachtig rood garen spint. Naarmate het „gecollectiviseerde” Kremlin bij Egypte, Saoedi-Arabië, Syrië, India en de Libanon in het gevecht tracht te komen met wapenzendingen en aanbiedingen van economische steun, komen Engeland en Amerika in een steeds moeilijker parket te zitten, niet alleen tegenover de Arabische en zogenaamde neutrale Aziatische staten, maar ook tegenover Frankrijk.

De landen van het pact van Bagdad en van de Zuidoost-Aziatische verdragsorganisatie hadden gehoopt dat de Westelijke mogendheden, met name Amerika en Engeland, op grootscheepse wijze militaire en economische steun zouden verlenen. Die steun is echter mondjesmaat geweest. De teleurstelling hierover is groot.

Deze steun dreigt echter in de eerste plaats te worden gebruikt voor het bereiken van machtspolitieke en nationalistische doeleinden, die niet te rijmen zijn met het louter defensieve karakter, dat de Westelijke mogendheden aan de gesloten bondgenootschappen hebben toegedacht. Voorts vreest men dat de Aziatische en Arabische landen, die zich niet wensen aan te sluiten bij deze verdragen, in de armen van Moskou zullen worden gedreven of in ieder geval een nog sterker anti-Westerse koers zullen inslaan, wanneer de Amerikanen en Engelsen aan deze verdragen een reële inhoud gaan geven.

De Engelsen beschouwen de Arabische wereld als hun privé „jachtterrein”. Zij hopen alleen dan de Amerikanen de landen van het Bagdad-pact economisch

GLUBB PASJA

en financieel zullen gaan steunen, maar zo lauw als de Engelsen tegenover het Zuidoost-Azië-pact staan, zo weinig geïnteresseerd zijn de Amerikanen in het door Engeland gepousseerde Bagdad-pact. Zij willen Saoedi-Arabië liever te vriend houden vanwege de olie.

In Karachi, waar deze week de landen van het Zuid-Oost-Azië Pact bijeen zijn zitten de ministers van buitenlandse Zaken van Amerika, Engeland en Frankrijk in geen al te beste stemming bij elkaar. Hun politiek is niet op elkaar afgestemd. Het enige wat men b.v. van het Zuid-Oost-Azië-Pact kan maken, is een organisatie, die de aangesloten landen van anti-communistische propaganda-materiaal voorziet. Militair en economisch kan dit blok niet tot ontwikkeling komen.

De invloed van de Indiase premier Pandit Nehru is niet gering. Zijn streven om met de communistische landen, zoals Sovjet-Rusland en Rood-China, nauwere betrekkingen aan te gaan vindt op het ogenblik steeds meer aanhang in de Aziatisch en de Arabische wereld, zelfs in Pakistan, Siam en de Philippijnen om van Indonesië, Burma en andere landen maar niet te spreken.

Frankrijk in de knoop

LOPEN DE Amerikanen en Engelsen in hun politiek ten aanzien van Azië en het Midden-Oosten niet parallel, beide grote mogendheden weten met hun Westelijke bondgenoot Frankrijk helemaal geen weg. Engeland heeft als koloniale mogendheid uiteraard meer begrip voor de Franse moeilijkheden in Noord-Afrika, omdat het Engelse gemeenbest soortgelijke vraagstukken heeft op te lossen. De Amerikanen staan uit traditie tegenover elk land, dat overzeese gebiedsdelen bezit, die nog in een afhankelijke positie tenopzichte van het moederland verkeren. Engeland, dat nog teveel „koloniale” boter op zijn hoofd heeft, houdt zich afzijdig en probeert duidelijk de landen van de Arabische liga in het gevecht te komen. De Amerikanen doen hetzelfde, maar zij zijn in Azië en het Midden-Oosten noch gelukkig met de Engelsen noch met de Fransen. Zij zien in hen eigenlijk niet veel anders dan een blok aan het been.

In deze situatie is de ontwikkeling, die de Franse diplomatie de laatste tijd doormaakt, merkwaardig. Het grote vraagstuk voor Frankrijk is Noord-Afrika. Hier ligt de sleutel voor de Franse buitenlandse politiek van dit ogenblik. Sinds Amerika en Engeland zijn gaan streven naar de vorming van militaire allianties met sommige Arabische landen, zijn de andere Arabische landen in beroering gekomen en constateren de Fransen dat Frankrijk op een zijspoor is gezet met als gevolg, dat tenslotte de gehele Arabische wereld zich tegen Frankrijk heeft gekeerd vanwege de Noord-Afrikaanse gebiedsdelen.

Deze politiek heeft in het oog van Frankrijk er toe geleid, dat Sowjet-Rusland het Midden-Oosten kon binnendringen met wapenhulp aan Egypte, het hoofdkwartier van alle anti-Franse activiteiten in Noord-Afrika.

De activiteit vooral van Engeland heeft ertoe geleid, dat het Arabisch zelfbewustzijn aanmerkelijk is versterkt, waarbij het gedwongen wegtrekken van de Engelse troepen uit de kanaalzone van Suez de grootste stoot heeft gegeven.

Engeland moest met zijn troepen een

• Vervolg op pagina 6

Een foto van historische waarde: de ondertekening (na 14 dagen moeizaam onderhandelen) van het akkoord betreffende de onafhankelijkheid van Marokko. Links de premier van Marokko Si Bekkai en rechts de Franse minister van buitenlandse zaken Pineau.

Wij luisterden

• Bewijs niet geleverd

Wij zijn voor de keuze geplaatst ons standpunt, dat de P.v.d.A. godsdienst nog altijd als een privé zaak beschouwt, te herzien of uitgemaakt te worden voor blind en bedenkelijk hardhorend. Wij verkiezen dat laatste en nemen deze gebreken, die de radiospreker van de Prot.-Chr. Werkge-meenschap in de P.v.d.A. ons toedicht dan maar op de koop toe.

De heer Kleywegt, van wie wij enige weken geleden schreven, dat hij aan legendevorming doet door te verkondigen, dat de socialistische radicaal gebroken hebben met de leuze „godsdienst is privézaak”, kan maar niet begrijpen hoe wij dat kunnen volhouden. „Ik heb dat immers niet alleen beweerd ik heb het ook bewezen aan de hand van het beginselprogramma”, zei hij verleden week toen hij op ons commentaar reageerde. Wij zouden dat bewijs moeten vinden in de artikelen 35 en 36 van het program van de P.v.d.A., die wij natuurlijk al eerder gelezen hadden. Daarin zegt, volgens de heer Kleywegt, de P.v.d.A. over de godsdienst: „Wij hebben er alles mee te maken”.

Het spijt ons dat we de socialistische spreker moeten teleurstellen. Wij kunnen deze positieve instelling van zijn partij in de beide artikelen niet ontwaren. Voor de enkeling, voor het afzonderlijke partijtje, wordt het innig verband tussen levensovertuiging en politiek inzicht erkend, maar voor de partij als zodanig wordt het principiële en praktisch verworpen. De partij zegt: „Wij hebben er niets mee te maken”.

Radicaal breken met de opvatting, dat godsdienst een privézaak is kan voor ons niet anders betekenen, dan dat men de godsdienstige bijdragen volledig aanvaardt als basis van het partijleven en de partijpolitiek. Dat doet de P.v.d.A. noch in haar beginselprogramma, noch in de dagelijkse toepassing daarvan.

• Op de keper

Het is werkelijk verbazingwekkend, waar men de confessionele partijen al niet de schuld van kan geven. Neem bijvoorbeeld de geringe belangstelling, die het Nederlandse volk in het algemeen heeft voor de politiek en voor het werk van het parlement. Als U aan mr. Vrolijk, de parlementaire redacteur van Het Vrije Volk, vraagt hoe dat komt, dan noemt hij als een van de oorzaken van het weggebben van deze belangstelling het bestaan van de confessionele partijen.

Nu doet het ons bijzonder genoegen, dat een ander de taak om mr. Vrolijk van replek te dienen, heeft overgenomen. Die ander is het socialistische Tweede Kamerlid mevr. Heroma—Meilink, die in dezelfde uitzending als oorzaak van het gebrek aan politiek meeleven aangaf het feit, „dat de kiezers zich niet meer kunnen scharen achter een rechtlijnig politiek streven, zoals dat vroeger in de socialistische beweging gevonden werd”.

Daarmee werd de spijker precies op de kop geslagen! De oude S.D.A.P. kende een rechtlijnige politiek, maar in de P.v.d.A. is daarvan geen spoor te bekennen. De koers van de confessionele partijen wordt bepaald door de beginselen en die zijn onveranderd gebleven. Die partijen varen een vaste koers. De kiezers, die deze koers steunen, doen dat niet uit traditie, maar op grond van hun beginselen. En nergens is de politieke belangstelling zo groot als juist in de confessionele partijen!

Wil uw dochter verpleegster worden?

Let op de advertentiepagina, waar zowel in het centrum als in het noorden van ons land opleiding tot verpleegster wordt aangeboden. Ook voor meisjes die alleen lager onderwijs genoten hebben.

SCHEEPSBOUWWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

De definitieve ouderdomsruime sop kiezen

OVER ENKELE DAGEN begint het parlementair debat over de komende ouderdomsvoorziening. Gezien de eenstemmigheid, waarmee het wetsvoorstel tot dusver door de Kamer is ontvangen, ziet het er niet naar uit, dat deze parlementaire behandeling veel tijd zal kosten en veel moeite zal opleveren. Uit de memorie van antwoord is wel gebleken, dat de Kamer dit wetsontwerp vrijwel algemeen met ingenomenheid heeft begroet.

Talma: de grondlegger

DAT WAS rond 40 jaar geleden anders. Toen diende Minister Talma een wetsontwerp in — de Invaliditeits- en ouderdomswet, waarin ook de ouderdomsvoorziening van de arbeiders werd geregeld. Daar is toen heel wat over te doen geweest. En toen puntje bij paaltje kwam, hebben de socialistische onderaanvoering van Duys tegen gestemd. Ook toen waren de Kamerverkiezingen in het zicht. Het zou de socialistische niet onaangenaam geweest zijn wanneer het hun met medewerking van enkele dissidenten van rechts was gelukt de wet te torpederen.

Vandaag wordt ook van socialistische zijde aan Talma de lof niet onthouden, die hem toekomt. Maar die lof heeft vaak een wrang bijmaakje, ook wanneer de gegevens objectief worden medegedeeld.

Het voorstel-Talma kende immers een ouderdomspensioen toe op 70-jarige leeftijd van f 2,— per week en van f 3,— per week voor een echtpaar. Dat was met de tegenwoordige verhoudingen vergeleken natuurlijk niet veel. Maar dan moet men wel bedenken, en we nemen dit nu maar als voorbeeld, dat de huur van de arbeiderswoningen gewoonlijk lager was dan f 0,75 per week. Betaalde men immers dat bedrag aan huur dan werd men als huurkiezer ingeschreven. Maar duizenden en duizenden betaalden een lagere huur.

Daaruit blijkt dus wel — vergelijk dit maar met de tegenwoordige huurbedragen, die bovendien in verhouding te laag zijn, dat toen het geld veel en veel meer waarde bezat en daarom was dat voorstel van Talma van veel meer betekenis dan wij tegenwoordig wel beseffen. Het was voor die tijd zeer vooruitstrevend.

De socialistische van die dagen waren echter tegen de verzekeringsgedachte gekant. Zij pleitten voor staatspensioen-uitkeringen dus van staatswege, verkregen uit belastingopbrengst, aan de ouden van dagen. Voorts werkte nog door de klassenstrijdler en het oude revolutionaire élan, dat het sceptisch deed staan tegenover sociale verbeteringen. Maar ondanks hun tegenstemmen werd de wet aanvaard en kwam zij nog vóór de verkiezingen van 1913 in het staatsblad.

Evenwel — de rechterzijde werd in 1913 verslagen. De linkse concentratie won het elektorale pleit en het ministerie Cort van der Linden, steunend op de medewerking der socialistische, al zaten deze niet in het Kabinet, voerde de wet van Talma niet uit, hetgeen een ernstige grief van de rechterzijde is geweest.

Dit zou eerst geschieden door Aalberse in 1919, weer door een Rechts Kabinet. Gelukkig werd echter één bepaling van de wet Talma wel uitgevoerd. Aan de zeventig jarigen, die nog geen premie hadden betaald, werd de uitkering van f 2,— direct ingaande, verleend. Hierop sloeg een amendement Duys. Maar wel moet met nadruk worden vastgesteld, dat Duys bij Minister Talma een open deur intrapte. Het amendement was overbodig, want Talma had reeds van te voren duidelijk te verstaan gegeven, dat dit geheel in overeenstemming was met zijn eigen opvatting.

Waarom we deze oude geschiedenis nog eens ophalen?

Wel vooral daarom omdat minister Suurhoff in de Memore van Tielichting uitdrukkelijk stelt, dat dit wetsvoorstel niet steunt op een compromis tussen twee standpunten, nl. staatspensioen enerzijds en de verzekeringsgedachte anderszijds — maar op een synthese. Wij achten dit een gelukkige omschrijving. Het is inderdaad juist dat er sinds 1913 een zekere evolutie is geweest. Aan beide zijden een evolutie van denkbeelden, die het mogelijk maakt thans met dit voorstel te komen. Ter rechterzijde heeft men meer inzicht gekregen in het geheel eigen karakter van de ouderdomsvoorziening, dat zich in verschillende opzichten toch wel van andere sociale verzekeringen onderscheidt, zodat een andere opzet en aanpak gewettigd zijn. En van socialistische zijde is men meer en meer gaan inzien, dat de klassenstrijdler

niet vruchtbaar is voor sociale maatregelen en dat het staatspensioen ook zijn nadelen heeft.

Gelukkige synthese

ER IS DUS sprake van een synthese. En we zijn daar blij mee.

Wij hebben detail kritiek. Sommige onderdelen zouden we gaarne anders geregeld zien. Maar we zijn met 12 man in de Kamer en we kunnen niet doen alsof wij de lakens kunnen uitdelen in Nederland. Wij zullen dus wel iets moeten slikken en enkele dingen zelfs tegen heug en meug. Maar het wetsontwerp als geheel aanvaardden we gaarne. De definitieve voorziening heeft al lang genoeg op zich laten wachten. Op dit laatste hebben we bij de vorige verkiezingen nogal heftig kritiek geleverd. Die kritiek was op zich zelf juist.

Na de bevrijding heeft Minister Drees, toen minister van Sociale Zaken, praktisch de wet van Talma krachteloos gemaakt. In plaats van voort te bouwen op de bestaande regeling heeft hij de Noodwet Ouderdomsvoorziening in het leven geroepen, met de toezegging, dat binnen drie jaar een definitieve regeling zou worden voorgesteld. Maar de noodvoorziening moest voortdurend worden gecontinueerd. Nu is het dan 10 jaar geworden. Wij voelen in het algemeen voor die noodvoorzieningen niet veel. Ook niet voor de noodvoorziening, die nu in de maak is voor de weduwenrente. Maar we willen ook deze controversen niet opscherpen. Wij blijven natuurlijk ons bezwaar handhaven. Principieel en praktisch zou de andere methode beter geweest zijn. Onzerzijds moet worden erkend, dat het wellicht mede aan de lange duur van voorbereiding te danken is dat thans een aanvaardbare synthese is gevonden. We hopen nu maar, dat de Kamer met grote eensgezindheid het wetsontwerp aanvaardt.

Want het staat als een paal boven water, dat de ouden van dagen er met smart op wachten. In veel opzichten behoren zij tot de vergeten groepen. De rijkspensioenen zijn immers wel iets aangepast. Voor de particuliere pensioenen geldt dit in mindere mate. En vooral zij, die op een particuliere lijfrente zijn aangewezen ervaren de waardevermindering van het geld zeer pijnlijk. Daarom betekent aanvaarding van dit wetsontwerp een zeer noodzakelijke correctie op enkele scheef getrokken verhoudingen in de verdeling van het nationale inkomen, een correctie, die uit overwegingen van sociale rechtvaardigheid moet worden toegejuicht.

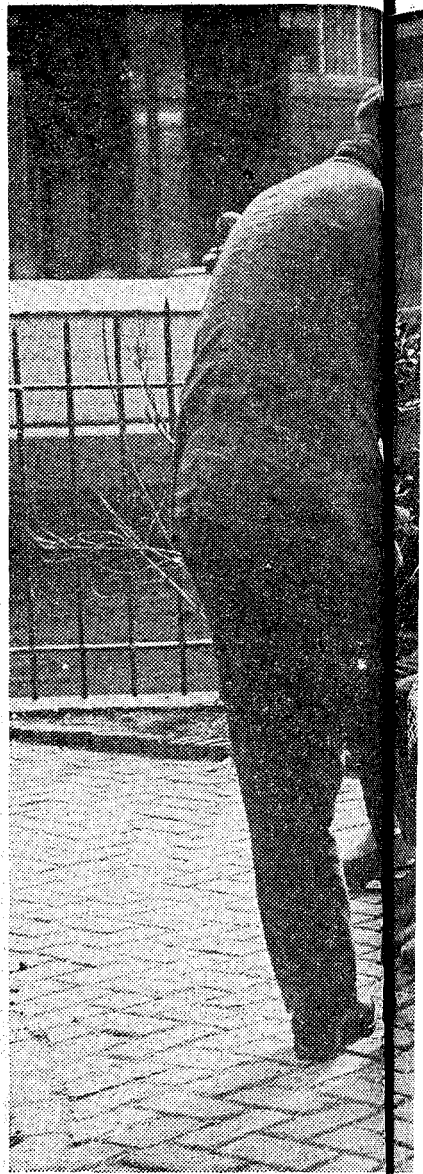
Anderzijds mag niet worden verheeld, dat dit wetsontwerp zeer zware financiële consequenties met zich brengt. Deze ouderdomsvoorziening geldt voor het gehele volk. Iedereen — de arbeiders en de zelfstandigen — de ambtenaren en de middenstanders, de landarbeiders en de boeren zijn verplicht verzekerd. En ieder betaalt een premie van 7% van zijn inkomen. Zij het maximaal tot een bedrag van f 420,— per jaar bij een inkomen van f 6000,— per jaar en hoger.

Dat brengt vooral voor de zelfstandigen, boeren en middenstanders moeilijkheden mede. Ook wanneer deze zelf reeds enige voorzieningen voor hun oude dag hebben getroffen. En van de kleine boeren en de kleine zelfstandigen nijpt dit in nog sterker mate, vooral ook wanneer meer gezinsleden in een zelfde onderneming werkzaam zijn. Deze moeilijkheden moet men vooral niet onderschatten.

De klemmende vraag is of de economische situatie vandaag zo is, dat deze last ook door hen kan worden gedragen? Wij leven in een periode van hoogconjunctuur. Er is dus reden om deze mogelijkheid van het heden te erkennen. En mede daarom is het tijdstip van invoering waarschijnlijk bevorderlijk voor de aanvaarding van de wet.

Aanvullende verzekeringen blijven nodig

WIJ WILLEN ONS in dit artikel niet al te zeer verdiepen in de economische consequenties. Daar blijven toch genoeg vraagpunten. Wij menen dat ondanks de moeilijkheden daaraan verbonden het wetsontwerp ook onzerzijds moet worden aanvaard. En we leggen er ten overvloede nog

eens zeer nadrukkelijk de klemmen op dat dit wetsontwerp alleen de ring van een bodempensioen

Een onbezorgde oude dag wordt zeker niet verkregen. Een uitkering van f 804,— per jaar voor een ongehuwd en f 1338,— per jaar voor een gehuwd is daarvoor volstrekt onvoldoende van kan men niet redelijk leven. Er meer moeten worden gedaan. Betalingen en andere aanvullende verzekeringen zijn nodig. En dit geldt dus ook voor de standers en voor de boeren. Het eigen karakter van deze ouderdomsvoorziening maakt het inderdaad noodzakelijk tegelijk een volksverzekering in onder ook de zelfstandigen en de anderen vallen.

Enkele moeilijkheden

EEN moeilijk punt daarbij is dat kleine zelfstandigen een bijzondere premie geldt nl. deze, dat zij, mits zij bij een jaalijks inkomen van f 2100,— premie behoeven te betalen. Deze regeling is praktisch. Deze groep is immers lastigplichtig en komt dus in de administratie niet voor. Van f 1500,— tot f 3100 wordt voorts een geleidelijk premie geheven tot dat het maximum van 7% is bereikt. Tegen deze regeling twee bezwaren.

Ten eerste het psychologisch bezwaar, allen een vrij zware premie moeten brengen, terwijl deze groep, de gemiddeld draagkrachtigen wordt vrijgesteld. Verzekering karakter brengt mee dat ieder moet voelen, dat er een ouderdomsvoorziening is waarvoor, hoe weinig ook, moet worden.

In de tweede plaats is deze vrijstelling regeling, die vreemd is aan de opzet van de wet zelf. Men kan niet vooruitzien tot consequenties dit leiden kan en wellicht, eventueel in een later stadium, den ontleend aan de uitzondering, die wordt gemaakt. Ook al zullen de inkomsten vergelijkenderwijs hoog — wil men het hoog zijn, toch moet door premiebetaling besef worden gewekt en versterkt, dat de verzekering van een ouderdomsvoorziening betreft. Dit moet ook voor de minder draagkrachtigen een offer waard zijn. Wanneer de groep met een inkomen van f 1500,— tot f 3100 een schaal wordt aangelegd van 1% tot 7%, dan zou voor hen die de premie vallen dus minder dan f 2100,— hebben een uniforme premie van f 15,— moeten worden geheven. Dit komt nodeloze en omslachtige administratie. Een tweede moeilijk punt blijft de voorzover het de groep der zelfstandigen betreft, door de belasting-administratie wijst toch teveel in de richting van de financiën, hoewel deze premiebetaling

Verzorging gaat het

de niets te maken heeft. Ook in dit geval
 een praktische overwegingen de doorslag
 de memorie van antwoord gaat daar breed-
 terig op in. Geheel overtuigend zijn de aan-
 gevoerde argumenten niet. Het zou ons veel
 di aard zijn wanneer toch nog een andere op-
 lossing kon worden gevonden. Het is inder-
 waard van belang, dat het onderscheid tussen
 de ouderdomsverzekering en de staatsfinan-
 den zo markant mogelijk wordt gemaakt.

Goede vaart

MAAR hoe dit overigens ook zij, de
 definitieve regeling van de ouder-
 domsverzekering loopt binnenkort van
 stapel. Het is, waneer we dit beeld aan
 de scheepsbouw ontleend, nog even
 mogen vasthouden, wel een van de
 grotere legislatieve schepen, dat op
 de helling staat, waarvan Talma inder-
 de kiel heeft gelegd, waaraan Aal-

berse en Suurhoff hebben voortge-
 bouwd, en dat dit jaar aan het woelige
 water van de Nederlandse economie
 wordt toevertrouwd. Het schip is ge-
 bouwd door de gezamenlijke krachts-
 inspanning van allen. Aan Suurhoff 't
 voorrecht de champagnefles tegen de
 boeg stuk te slaan. Maar het aandeel
 van Talma en Aalberse is even groot.
 Het is staatsrechtelijk niet mogelijk
 daaraan in de wet uitdrukking te ge-
 ven, maar voor het volksbesef wordt
 deze wet gedragen door Talma, Aal-
 berse en Suurhoff. Het is daarbij een
 gelukkige omstandigheid dat de ont-
 wikkeling in de socialistische kring zo-
 danig is geweest, dat ook deze groep
 zijn aandeel heeft kunnen leveren in
 positieve zin.

Geen wetswijziging hangende een rechtsgeding!

HET IS GOED GEWEEST dat de heer
 Hazenbosch deze week in de Twee-
 de Kamer de stelling heeft ingenomen,
 dat onze volksvertegenwoordiging geen
 wetsontwerp moet wijzigen, als juist op
 het punt van de wijziging een rechts-
 vordering tegen de Staat aanhangig is
 gemaakt. Een der jongere Kamerleden
 — in leeftijd 34 jaar — moest dit oude
 adagium nog voorhouden aan getrainde
 socialistische en rooms-katholieke par-
 lamentariërs.

Met kracht heeft de heer Hazenbosch
 zich verzet tegen de wijziging van de
 garantiewet voor de KNIL militairen,
 waardoor geformuleerd zou worden
 dat voldoening zal worden gegeven aan
 alle rechten en aanspraken voortvloeiende
 uit de verrichte dienst na 26 decem-
 ber 1949. In de garantiewet wordt ge-
 sproken niet van „na 26 december 1949”,
 maar van „tot 26 december 1949”. De
 KNIL-militairen hebben van de letter-
 der wet gebruik gemaakt om schadever-
 goeding te eisen voor het gedeerde sa-
 laris tijdens de Japanse bezetting. Dat
 rechtsgeding is in gang. En nu komt de
 regering plotseling met een wetsont-
 werp om het woordje „tot” te vervangen
 door „na”.

Men kan zeggen, dat het altijd de
 bedoeling van de wetgever is geweest
 om te spreken van „na 26 december
 1949”. Dat is wellicht aan te tonen.

Maar dat wil nog niet zeggen, dat de
 wet hangende een rechtsgeding gewij-
 zigd moet worden overeenkomstig de
 oorspronkelijke bedoeling van de wet-
 gever. Het is zaak eerst het proces
 tegen de staat af te wachten. De rech-
 ter is integer genoeg de bedoelingen van
 de wetgever terdege na te gaan.

De heren Luns en Hazenbosch kennen
 elkaar in dit soort onderwerpen. De be-
 windsman zegt dat de heer Hazenbosch
 grote welsprekendheid paart aan intelle-
 gentie. Inderdaad deze jonge a.r. par-
 lamentariër ontwikkelt zich steeds meer
 tot een scherpzinnig debater. In drie en
 een half jaar tijd is hij de een man van
 gezag geworden in de Nederlandse volks-
 vertegenwoordiging.

Socialistisch georiënteerd?

Het gedenkboek van de P.v.d.A. (tien-
 jarig bestaan) bevat de volgende opmer-
 kelijke mededeling:

„Instellingen als het Centraal Plan
 Bureau of de Rijksdienst voor het
 Nationale Plan zijn naar hun aard
 zozeer een produkt van socialistische
 ordeningsgedachten, dat men zich
 nauwelijks een werkzaamheid van
 deze instituten zou kunnen denken,
 die niet socialistisch georiënteerd
 zou zijn.”

Deze verklaring dient aanleiding
 te zijn tot een nauwkeurig onderzoek, in
 hoeverre zulk een Bureau of Rijksdienst
 inplaats van een niet-politiek overheids-
 orgaan inderdaad een gecamoufleerd
 politiek orgaan is van een partij.

De socialisten hebben iets goed te maken

1. tegenover de arbeiders

MEN MOET een beetje voorzichtig zijn
 met smalend te spreken over de
 twee gulden en de drie gulden per week,
 welke de wet Talma voor de ongehuwde
 en de gehuwde arbeiders beschikbaar
 stelde, wanneer zij de leeftijd van 70
 jaar hadden bereikt. Krachtens de rege-
 ling, welke tot stand komt zullen deze
 bedragen zijn f 15.50 en f 25.70 per
 week, terwijl de leeftijd is 65 jaar.

Wanneer men deze cijfers vergelijkt
 dan moet op twee dingen worden gelet.
 In de eerste plaats, dat de tijd van
 vóór 1914, evenmin trouwens als die van
 vóór 1940, te vergelijken is met de
 tegenwoordige omstandigheden. Met na-
 me was vóór 1914 het prijsniveau veel
 en veel lager en was het geld veel meer
 waard. Ter illustratie wijzen we er op,
 dat het nationale inkomen in 1913 be-
 droeg f 2.670 miljoen, terwijl het in 1954
 bedroeg f 23.950 miljoen. Intussen is
 ook de bevolking toegenomen. Per hoofd
 is het inkomen derhalve gestegen van
 ruim f 400.— per jaar tot f 2400.— per
 jaar.

In de tweede plaats werd in die jaren
 een begin gemaakt met de ouderdoms-
 verzekering. Het was niet mogelijk alle
 consequenties daarvan te overzien. Vast-
 staat dat Talma in deze jaren vooruit-
 strevend en baanbrekend werk heeft
 verricht, dat ook de vergelijking met de
 tegenwoordige maatstaven kan door-
 staan. Het is goed daarop te letten. Des-

ondanks stemden de linkse partijen eens-
 gezind tegen, waaronder ook de socialis-
 ten. Zij zullen daar nu wel spijt over
 hebben al zeggen ze het niet. Het is dan
 ook niet de schoonste bladzijde uit de
 socialistische geschiedenis. Bij het begin
 van de ouderdomsverzekering in Neder-
 land lieten de socialisten verstek gaan
 en daarom hebben zij iets goed te ma-
 ken tegenover de arbeiders.

2. tegenover Talma

GEMAKKELIJK heeft Talma indertijd
 bij de verdediging van de Invalidi-
 teits en Ouderdomswet niet gehad. Het
 verslag van de openbare beraadslaging
 beslaat in de Handelingen niet minder
 dan 2000 kolommen. De socialist Duys
 nam alleen reeds bijna 300 kolommen in
 beslag. Voor een enkele rede had hij ne-
 gen uur nodig, de langste, die in ons
 parlement gehouden is. Een normaal
 parlementair jaar vorderde als regel
 slechts 1850 kolommen. Alleen reeds uit
 deze dorre cijfers kan men leren hoe
 warm het er in die dagen toeging in de
 Kamer. Het is in dit jaar dat Talma zich
 volkomen heeft overwerkt. Ook in dit
 opzicht hebben de socialisten nog iets
 goed te maken, maar nu tegenover een
 Anti-Revolutionair minister, die voor de
 arbeiders — ook de socialistische — zijn
 krachten heeft verteerd. Als ooit een
 man verdiend heeft dat een wet naar
 hem werd genoemd, dan is het Talma.
 Maar het behoort tot de tragiek van de

Christen staatslieden dat zij als conser-
 vatief worden gesmaald ook als zij voor-
 uitstrevend zijn in de goede zin van het
 woord. Wanneer men hierover in socia-
 listische kringen — vooral ook de door-
 braak kringen nog eens ernstig wilden
 nadenken — dan zou het oordeel over de
 anti-revolutionaire sociale politiek in het
 algemeen milder zijn.

3. tegenover onze kamerleden

WANNEER men op een debatverga-
 dering een pleidooi voert voor de
 Christelijk-sociale politiek, welke Tal-
 ma met zoveel toewijding en warme
 liefde voor de arbeiders heeft verdedigd,
 dan wordt van socialistische zijde strijk
 en zet tegengeworpen, dat Talma voor-
 al tegen eigen geestverwanten heeft
 moeten vechten. De eigen geestverwan-
 ten hebben het hem meer dan lastig ge-
 maakt. Maar dit verwijt treft de Anti-
 Revolutionaire Kamerleden niet. Het
 waren vooral mannen als Lohman, De
 Visser, Van Idsinga, die hem het verwijt
 van staatsocialisme voor de voeten
 wierpen. Maar voor de Anti-Revolutio-
 naire Kamerleden geldt dit niet. Een
 man als Fabius was geen Kamerlid. De
 fractie heeft Talma gesteund. Alleen bij
 de Bakkerswet waren er moeilijkheden.
 Maar overigens heeft Talma op zijn
 mensen in de Kamer kunnen rekenen.
 Wij wilden wel dat eindelijk ook dit
 fabeltje eens ophield te bestaan. Maar
 ja.....

 Ongematteerd
 Geen cellophaan
 Ceder verpakt

De sigaar van Vroeger

fijn... die herken ik!

CEDRUS
 van
SCHIMMELPENNINGK

35 ct.

C. Lind & Zoon
 A.o. 1826
 KASSIERS EN COMMISSIONAIRES
 IN EFFECTEN
 Keizersgracht 546 — Amsterdam

Telefoon
 41154, 31369, 34213, 30214
 Effectenbeurs Nis. 8,
 Telefoon 49328 en 46640
 ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
 EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
JOH. LUYK
 AMALIA VAN ANHALTSTRAAT 40-44
 EINDHOVEN - TELEFOON 4512

Periodieken
 Handelsdrukkerij

**FIRMA
 BLAAK**

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
 HOOGZAND

Scheepsmontagebedrijf

Nederland
 Oostdijk 28, IJsselmonde
 Tel. 445, Ridderkerk
 (4 lijnen)
 Voortstuwingsinstallaties
 van elk vermogen.

HOUTHANDEL
Fa K. J. Bos & Zoon
 KAMPEN — SPOORKADE 21
 Telefoon 52

N.V.
**HOUTHANDEL EN
 ZAGERIJ**
**P. C. van Drimmelen
 & Zonen**
 Zwijndrecht
 Tel. 4765 en 6446

**ASSURANTIEKANTOOR
 „HET STICHT”**
 P. BOUMAN
 BEETHOVENLAAN 45 - TELEF. 19458
 UTRECHT

Alle verzekeringen
 Afd. makelaardij

Kopen en verkopen van huizen, etc.
 Hypotheken. Taxaties.
 Vraagt vrijblijvend inlichtingen, ook om-
 trent nieuw te bouwen woonhuizen.

PLAATWERK
 STAAL EN ALUMINIUM
NIMA ZWIJNDRECHT
 K 1850-5382

Het Midden-Oosten

• Vervolg van pagina 3

goed heenkomen zoeken naar het eiland Cyprus, waar het evenmin rust vindt voor het hol van zijn voet. Cyprus werd bovendien de twistappel tussen Turkije en Griekenland.

De Fransen zijn van mening, dat de grote Westelijke bondgenoten bij hun optreden in het Midden-Oosten met Frankrijk geen rekening houden en de „neutrale” Arabische landen gewild of ongewild dusdanig op het paard hebben geholpen, dat zij gesteund door Sowjet-Rusland de strijd van hun geloofsgenoten in Frans Noord-Afrika hebben kunnen doen opslaan.

Franse steun voor Israël

DE taktiek van Engeland en Amerika is de laatste maanden tegenover Egypte duidelijk geweest. Het aanbod van deze landen om Egypte te helpen met de bouw van de gigantische Nijldam bij Assoean, welk aanbod door de Egyptische regering is aanvaard moet de aandacht van Egypte afleiden van Israël en richten op meer vreedzame activiteit, namelijk de ontplooiing van het eigen land.

Nu Frankrijk echter zich militair volledig schijnt te willen scharen aan de zijde van Israël, wordt deze politiek doorkruist. Het Franse doel hierbij is 1e. Egypte onder druk te zetten, opdat het de steunverlening van de opstandelingen in Tunis, Algiero en Marakko stopzet; en 2e. Amerika en Engeland er toe te dwingen zijn zijde te kiezen in de Noord-Afrikaanse moeilijkheden tegenover het Arabisch-Aziatische blok.

In Egypte schijnt de Franse zet reeds enige indruk te hebben gemaakt. De Tunesische opstandeling Salah Ben Yoesoef, die vanuit Cairo de opstand tegen Frankrijk leidt, werd vorige week door de Egyptische autoriteiten een visum geweigerd. De dreigende interventie van Frankrijk ten gunste van Israël zal niet nalaten ook op de bijzonder invloedrijke pro-Zionistische stromingen in Amerika grote indruk te maken.

Dat de Engelse premier Eden dit nieuwe Franse experiment in het Midden-Oosten allesbehalve leuk vindt, blijkt wel uit het feit, dat hij de Franse minister-president, Guy Mollet, heeft uitgenodigd hem zo spoedig mogelijk in Londen te komen opzoeken. Voor dit gesprek is temeer reden omdat de Franse minister van buitenlandse zaken, de heer Pineau, heeft laten weten, dat naar zijn oordeel het Westen tegenover Elowjet-Rusland een veel soepeler houding moet aannemen. Blijkbaar moet Egypte bedreigd worden met hulp aan Israël en probeert Frankrijk zijn werkelijke bondgenoten door een flirt met Moskou naar zijn pijpen te laten dansen. Frankrijk heeft op het wereldtoneel wel meer de rol gespeeld van prima donna. Als men het negeert, maakt het de vreemdste sprongen.

Voor Dameskleding van betere klasse

N.V. Modemagazijnen
Gebr. Zwartsenberg
Groningen — Stadskanaal

Kruidenhuis „Flora”

Westersingel 40, Groningen, het grootste en oudste in het noorden des lands, levert onschad. geneeskruiden tegen alle slepende kwalen met schitterende resultaten ook in de ernstigste gevallen en nadat men uitgedokterd is. Prijs f 3.95 p. pak. Wendt u in vol vertrouwen tot ons. Meldt ons uw klachten en ziekte en u ontvangt onmiddellijk het passend middel, Broch. en ind. gratis!

KRUIDENHUIS „FLORA”. Westersingel 40, Groningen.

Successiewet - succes voor rechtse fracties

DE BEHANDELING van de successiewet is ongetwijfeld een succes geworden voor de rechterzijde in de Tweede Kamer. De belangrijke toezeggingen die de regering tenslotte op het laatste moment deed, zijn totstand gekomen onder druk van de amendementen Lucas (k.v.p.), die werden gesteund door de a.r. en de c.h. Hieraan is het te danken, dat de kapitaalrijstellingen voor weduwen, weduwnaars, wezen en half wezen flink zijn verhoogd.

De drie fracties hadden in deze tijd van hoogconjunctuur bezwaar tegen het heffen van successierecht voor erfenissen van ouders aan kinderen. Een dogmatisch principiële bezwaar was dit niet, want er kunnen omstandigheden zijn dat het algemeen belang ook deze belasting in de rechte lijn nodig maakt. De drie fracties stonden sterk, mede door de steun die zij verwierven van de liberalen. Maar de socialisten onthielden alle steun. Het successierecht is voor hen nimmer een probleem.

Naar hun mening is een kind uit een beter gesitueerd gezin altijd bevoorrecht. En onder alle omstandigheden mag men daarom de erfenis die het ontvangt wel belasten. Van de socialisti-

sche fractie hebben de k.v.p., a.r. en c.h. fracties geen enkele steun ontvangen. Zij zwichtte bij voorbaat voor de ministeriële argumenten.

In het „Vrije Volk” heeft laatst gestaan, dat minister v. d. Kieft de man is van de belastingverlaging. In deze vierjarige parlementaire periode heeft hij tweemaal de belastingen met een half miljard gulden verlaagd. Dat is nog eens een minister, aldus ongeveer het socialistische partij-dagblad.

Maar het vreemde is, dat de socialistische fractie in de Tweede Kamer tweemaal ernstige bedenkingen tegen deze belastingverlaging heeft geuit. In haar hart was zij tegen, maar gebukt onder de psychologische omstandigheden slikte zij ten slotte de voorstellen van het Kabinet in het algemeen en de socialistische minister van financiën in het bijzonder. Tegen heug en meug.

Nu zagen we weer bijna hetzelfde. Ook al leven we in een tijd van een enigszins overspannen hoogconjunctuur, de socialistische fractie had weer een overdreven angst om aan te dringen op een behoorlijke verlaging.

HOTEL-PENSION „DREYEROORD”
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

BRINKERS’
FABRIEKEN
ZOETERMEER
Tel. nr 12 (4 lijnen)
ROOMBOTER „MARGARINE”
SPLJSVETTEN
SPLJSOLIE

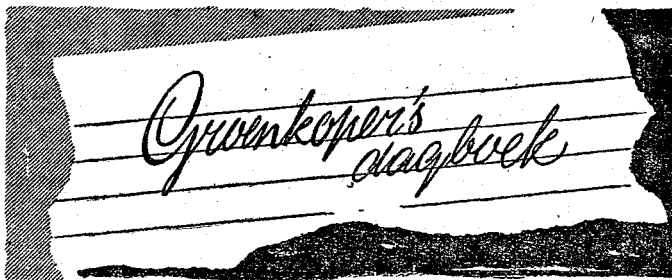
Het amendement Lucas is tenslotte v duwen. Maar het pleit voor de weduw. weduwnaren en wezen is gewonnen.

Daarnaast had de heer v. d. Heuvel een gelukkige dag. Zijn gewijzigd amendement over de legaten en giften aan liefdadigheidsinstellingen en kerken werd — na het overleg in de binnenkamers — door de staatssecretaris overgenomen. Hij wist te bereiken, dat giften van f 5.000.— aan instellingen van algemeen nut van successierecht zijn vrijgesteld. Boven dit bedrag wordt een tarief geheven van 10 procent. Volgens de huidige wet geldt een percentage van 15. Juist voor de kerken is dit amendement van belang geweest. Vooral nu, door de relatief nog altijd hoge belastingdruk, maar weinig legaten en giften worden geschonken.

27
FEBR.

Vanmorgen was ik bijna te laat op mijn werk gekomen, omdat ik uitvoerig de foto in mijn lijfblad had bekeken van de hoogsten in den

lande, die door H.M. de Koningin op een diner in het paleis te Amsterdam waren uitgenodigd. Wat een lange zin aan het begin van de week, op een moment, dat Groenkoper nooit veel zin heeft, zult u zeggen. Dat is waar, maar het is een zeldzaamheid, als de hoogsten in den lande allemaal op één gezellige dinerfoto staan. Ik wilde haarfijn weten, wie daar allemaal zaten en stonden. Op het eerste gezicht haalde ik er al zo een paar voormannen uit en dat deed mij deugd. Daar zat op de eerste rij mr. Donner, die zijn ministeriële witte broek droeg. Uit de goede oude tijd, zou ik bijna zeggen. Want de tegenwoordige ministers zijn niet zo witte-broekkerig. Niet dat minister Zijlstra niet netjes op de foto stond. Belni’jn, om het eens op z’n Utrechts te zeggen. Een prachtige sjerp, behorende bij een van de vele hem alrede deelachtig geworden buitenlandse grootkruisen droeg hij over het door de goede zorgen van mevrouw Zijlstra hagelwit gehouden rokvest. Maar..... geen witte ministersbroek. Die miste ik ook aan de gestalte van prof. Gerbrandy, die, geheel juist, het meest rechts op de foto stond. Terwijl ik meen te weten, dat prof. Gerbrandy een witte broek heeft en die als oud-minister mag dragen. Hij droeg nu het galakostuum van een lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, waarbij trouwens ook een steek en een degen hoort. Toch blonk prof. Gerbrandy, met jhr. Beelaerts van Blokland, boven alle andere gasten uit. Zij droegen beiden de sjerp behorende bij Grootkruis Nederlandse Leeuw, de hoogste burgerlijke onderscheiding, zeer zeldzaam verleend. Tot mijn grote vreugde zag ik ook een brede sjerp over het witte vest van minister Algera. Ik vond dat lint net een autobaan in een besneeuwd landschap. Het ambtskostuum van dr. A. A. L. Rutgers moet volgens mij ook mede uit een witte broek bestaan hebben, doch dit was op de foto niet zichtbaar. Want hij is gouverneur geweest van Suriname. Minister Witte, hoewel niet een van onze voormannen, had een zwarte broek aan. Je kunt er dus geen pijl op trekken. Vraagt u mij, wie stond er het deffigst op van de mannen, dan zeg ik, met alle respect voor de andere ministers: Beyen. Ik heb altijd zo het

gevoel, dat deze excellentie precies weet, wanneer hij gefotografeerd wordt.

28
FEBR.

Op de dag, dat ik die foto zag, werd mijnheer Stapelkamp zeventig jaar. Ik noem hem ook een voorman, deze oud-voorzitter van het C.N.V. en parlementariër. In een artikel aan hem gewijd las ik, dat hij op zijn twaalfde jaar al in een fabriek werkte en al gauw een elfjarige arbeidsdag maakte. En dan staat er: „schoot er wat tijd over, dan besteedde hij die grotendeels aan verenigingswerk en studie.”

Daar heb ik even bij stil gezeten. Want dan heeft de heer Stapelkamp zijn tijd wel uitgekocht! Niemand minder dan hij zal willen, dat de arbeider nog elf uur in de fabriek zou moeten werken. Het is onmogelijk het je voor te stellen. Maar die onmogelijkheid is mede bereikt door degenen, die wel wisten wat het was. Ik zend alsnog mijn gelukwensen.

Vanzelf rolde ik in de Boekenweek. Daaraan doe ik altijd iets. Ik ben niet zoals die Amerikaanse burgemeester, die dezer dagen een „week van niks niemendal” organiseerde als protest tegen alle die „zus-dagen” en „zoweken”. Want wat moet je nu in zo’n „week van niks niemendal” doen? Ik hou dus van de Boekenweek. Dan koop ik een boek en dan ga ik naar avonden, waar schrijvers spreken. Deze keer ben ik naar moderne dichters gaan luisteren. Zeer interessant. Wel wat pessimistisch. Een van hen droeg voor: „Krullen in het sneeuwbestaan. Voor mij, voor jou niet. Wij zijn voddobalen. En daarom komen wij.”

Het is natuurlijk éven moeilijk; meer passend bij zo’n week van niks niemendal. Toen heb ik maar de zesde druk van „Ons Zieleleven” gekocht, een mooi boek van prof. Waterink. Misschien wordt zo’n gedicht dan ook duidelijker.

„Het lijkt het vreemdelingenlegioen wel”, hoorde ik toch, vandaag iemand zeggen over de methode van wer-

ving van bouwvakarbeiders door de gemeente Amsterdam. Minister Witte zei het netter. Hij zei „bedenklijk”. Nou, d'r is wat over te doen geweest! Licht dat nu aan mij? Ik vind, dat Amsterdam er de laatste tijd niet zo goed op staat. Bij niet-Amsterdammers dan. „Zou het de kif zijn?”, vroeg ik mijn buurman. U weet wel, die vlagt als zijn kinderen jarig zijn. „Die mens ken ik niet”, zei hij.

Ik dacht, het wordt tijd, dat het bij jou ook 's een beetje gaat dooien.

29
FEBR.

Een zeldzame dag, waarop 500 Deense dames naar een eiland zijn gevaren, waar een mannenoverschot heerst. „Niet zo erg als de kou in de Ridderzaal”, schreef mij een journalist.

Daar stonden koude senatoren een van kou rillende minister te vertellen wat zij van de Justitie-begroting dachten. Water uit een lekke dakgoot sijpelde in een zinken teil, terwijl een van onze voormannen aan het woord was. Gelukkig trad hij niet in detail(s). De minister had het bontjekkertje, dat hij droeg, toen hij naar H.M. de Koningin ging, nu over zijn knieën gelegd. Sinds dit debat heet de tijdelijke vergadering van de Eerste Kamer de Bibberzaal, heb ik gehoord.

1
MAART

Vandaag heb ik eens heerlijk van de eerste dooi genoten, op zoek naar een kievitsei. Dat had ik dan naar President Eisenhower willen sturen. Want die heeft toch maar wat gezegd, op die befaamde persconferentie. Mijn lijfblad schreef „de verslaggevers worstelden zich door de deuren heen”. Daar kan ook maar alles, daar in Amerika.

„Heb je het gelezen?” vroeg ik mijn vrouw. „Bedoel je van de nieuwe mode: hoge taille en ruimte achterin?”, zei ze.

En dat op de eerste van de maand! En toen gaf zij mij een college over mouwen en halsuitsnijdingen, waarbij zij

het woord boothals gebruikte. Toen dacht ik aan de burgemeester van Hilversum, die trots mag zijn op een stevige nek en die de eerste in den lande was, die een trouwtoga voor ambtenaren van de Burgerlijke Stand invoerde.

Ik zei dat ook, maar zij ging onverstoort verder over de nieuwe kleuren: beige, grijs, dotterbloem- en zwavelgeel, koraalrood, rose, water-, porcelein- en marineblauw, turkoois, zachtlila en smaragdgroen.

Wat zijn wij mannen toch eenvoudig dacht ik. Wij dragen gewone pakken. Als we heel hoog zijn een witte broek, maar die koop je dan voor het leven. En een enkele voorman mag dan een buitenof binnenlandse sjerp omdoen, maar dan heb je het ook gehad.

2
MAART

Te bed. Het was gisteren toch nog geen voorjaar, al staan er acht sneeuwklonkjes in mijn voortuin

3
MAART

Stemend in de kussens lees ik, dat ik verleden jaar 40 kilo vlees heb opgegeten. 't Kan ook wel meer zijn, want die 40 kilo

hebben betrekking op „per hoofd der bevolking”. En in al die kinderhoofdjes zal wel geen 80 pond magere lappen zijn gegaan. Wij eten namelijk geen vleesvet meer, las ik ook. Ik ben niet zo gek op cijfers, maar als je ziek bent, lees je van alles. In de Nederlandse magen verdwenen in 1955: 174.300 ton rund-, 25.000 kalfs-, 209.000 varkens-, 16.750 paarde- en 1350 ton schapevlees. Ik durf vanavond niet in het bad!

William Groenkoper

P.S. Ik heb een brief gehad van een gegriefde onderwijzer uit Enschede, die zegt, dat ik een schendstukje heb geschreven op 3 febr. over ijsvrij. Hij wil niet, dat zijn brief gepubliceerd wordt en dat doe ik dan ook maar niet. Maar als het waar is, wat hij mij schrijft over het onderwijfs — en ik neem aan dat het waar is — dan is het met dat onderwijs nog erger gesteld, dan ik in dat stukje heb willen aantonen. Maar dan anders dan de schrijver het opvat. Want dat dit stukje zou geschreven zijn om hem en tal van zijn collega's te grieven, kom nou! G.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

WAT VOORAF GING: Mechior Lijnegang leeft in grote spanningen, omdat hij zich niet kan verenigen met de bouw van een brug die zijn streek ontsluiten zal. Zijn getrouwde zoon Willem geeft echter blijk, voorstander te zijn van een vaste oeververbinding. Lijnegangs jongste dochter Roelie — zij is 22 jaar — is tegen de zin van haar ouders naar de stad getrokken, waar zij werk gevonden heeft als verkoopster. Zij is niet meer welkom in het ouderlijk huis, tenzij zij voorgoed terugkeert. Lijnegangs jongste zoon, de jonge Melchior genoemd, heeft kennis gemaakt met de dochter van een ingenieur, die de leiding blijkt te hebben bij de bouw van de brug. Lijnegang kan dat niet tolereren, evenmin als hij zich kan verzoenen met het streven om Willem op de groflijst voor de gemeenteraadsverkiezingen te plaatsen. Op een avond is een twistgesprek ontstaan over Paula, de ingenieursdochter. De jonge Melchior is kwaad het huis uitgelopen en ontdekt dan een brandje in een directiegebouwtje van het grote werk. Hij onrechte wordt hij van brandstichting verdacht. Op het gemeentehuis wordt hij ondervraagd. Zijn verklaringen worden in twijfel getrokken.

VII

De postbode had een brief van Roelie gebracht. Het was een lange brief, waarin zij smeekte, niet meer boos op haar te zijn en haar te willen begrijpen. Zij was nu tewerk gesteld bij de kerkelijke gezinszorg en volgde een cursus — „en dat is, wat ik altijd dolgraag gewild heb, de mensen in moeilijkheden te helpen en bij te staan!”

Moe, der Lijnegang liep met betraande ogen door het huis; er leefde in haar hart een gebed, dat haar man zich bij de gang van zaken zou neerleggen en zijn onverzoenlijke houding zou opgeven.

De oude Lijnegang had de brief zorgvuldig gelezen, hij had er minstens tien minuten over gedaan. Daarna had hij zuchtend herhaald wat hij al zo dikwijls gezegd had: „Schrijf haar terug, moeder! Schrijf haar, dat zij hier van helerharte welkom is als zij voorgoed terugkeert. En zet een dikke streep onder dat woord voorgoed!”

„Kan jij er dan heel niet in berusten, man?”
„Nee..... dat kan ik niet en mag ik niet. En kijk me nou niet zo verdrietig aan, want het valt mij ook hard om zo te moeten spreken. Maar het móet, het is een eis, want Roelie is tégen onze wil in naar de stad getrokken. Zij is heimelijk gelucht, dat zal niemand kunnen tegenspreken. En zo iets mag een ouder niet over zijn kant laten gaan. Het gebod om ouders te eren, is nog altijd van kracht. Dat zal nooit krachteloos worden, vrouw! Zelfs niet als hier door die vervloekte brug een heel andere en verkeerde geest zal gaan heersen.”

Vrouw Lijnegang bleef hem smeken, zijn starre houding op te geven. „Laat mij aan Roelie schrijven, dat ze elke zaterdagmiddag naar huis kan komen tot maandagochtend..... en dat ze welkom is.”

„Welkom ja, als zij voorgoed thuiskomt. Dat woord moet je onderstrepen, vrouw!”

— Ach man, wat ben je toch verschrikkelijk hard, klaagde vrouw Lijnegang in zichzelf. — Kan je dan helemaal vergeten, dat Roelie ons kind is, ons lieve meisje? Vergeet je opzettelijk, dat zij als kleine dreumes zo graag bij jou op de knie zat en dat zij zo graag met haar speelde? Vergeet je, dat je haar meenam het land in en dat je dan uitgelaten blij was?..... Zij wist niet, dat haar man, alleen in de varkensschuur staande, zijn tranen niet bedwingen kon, dat hij zijn opgekropt verdriet uithulde en telkens de klacht uitte: — Roelie, meisje toch, waarom doe jij ons dit aan?

De jonge Melchior had zijn vader alles verteld over het onderhoud, dat hij op het gemeentehuis met de burgemeester en Lauwers gehad had. Hij had hiermee de raad van Willem opgevolgd, ofschoon het hem enige moeite gekost had om vader te vertellen, wat hij gisteravond bij de directiekeet beleefd had.

Lijnegang was zichtbaar opgelucht toen hij van zijn zoon hoorde, dat deze niets uitstaande had met de brandstichting. Maar om misverstand te voorkomen, zei hij met nadruk: „Je moet mij goed begrijpen, Melchior..... Wat mij betreft was die keet vannacht tot pulver vergaan en alle plannen en tekeningen eveneens. Want het deugt niet, dat ze hier een brug bouwen. Over die brug zal een verkeerde geest onze streek binnenkomen. Maar ik zou niet graag willen, dat jij als brandstichter voor de rechtbank gesleept zou worden. Een Lijnegang mag niet met de politie te doen krijgen — dat zou onze eer te na zijn. Het is erg genoeg, dat jij als getuige opgeroepen bent in dat zaakje over die vechtpartij.”

De jonge Melchior keek zijn vader een ogenblik onderzoekend aan, maar hij zei niets. Hij dacht: — Het is laf om zo

te redeneren. Wel te willen dat een ander de keet in de fik steekt, maar zelf buiten schot te willen blijven, dat is niet consequent. Wie in zijn harte een brandstichter is, staat eigenlijk gelijk met een werkelijke brandstichter. Het verschil is alleen, dat de politie hem niets maken kan.

's Avonds ging de jonge Melchior weer met de fiets weg. Hij hoopte, dat hij Paula Santemeijer te zien en te spreken zou krijgen, want zijn hele hart ging naar haar uit. Hij had er behoefte aan om haar te vertellen, wat hij deze dag meegemaakt had.

Hij wilde haar vertellen, dat hij op het gemeentehuis ontboden was en daar was ondervraagd door de burgemeester en Lauwers. Dat men hem de brandstichting in het houten gebouwje van haar vader in de schoenen had willen schuiven. Ha, Paula zou er natuurlijk om lachen! Zij zou stellig plezier hebben over het domme misverstand, waar allereerst de nachtwaker het slachtoffer van geworden was. Maar zij, Paula, zou natuurlijk wel beter weten, want ze kende hem immers al een beetje.

De jonge Melchior fietste naar het dorp. Daar aangekomen, stapte hij af en wandelde wel drie keer heel langzaam met de fiets aan zijn hand voorbij het huis van de weduwe Bijster. Er was licht in de voorkamer; de gordijnen waren echter gesloten, zodat hij niet kon bespeuren, of Paula ook binnen was. Eindelijk trad zij naar buiten. Zij keek snel links en rechts en haastte zich daarna naar het huis van de postkantoorhouder.

De jonge Melchior was spoedig naast haar.

„Dag, Paula!”

„O..... eh..... dag, Melchior.”

Zij bleek zenuwachtig te zijn.

„Je moet me niet kwalijk nemen, Melchior..... maar ik heb nu beslist geen tijd..... Ik moet naar de meneer van 't postkantoor.”

„O, maar ik wacht wel op je!” zei de jonge Melchior. Er klonk verheuging in zijn stem omdat hij niet vergeefs naar het dorp gekomen bleek te zijn. „Ja, ik wacht wel, Paula. Ik moet je het een en ander vertellen, zie je.”

„Nee, nee, heus niet. Ik moet vanavond bij meneer en mevrouw Van Gendringen op visite.”

„Jammer!” zei de jonge Melchior, plotseling teleurgesteld. „Maar luister eens, Paula.”

„Nee, heus niet, ik heb immers geen tijd.” Zij waren reeds bij het huis van de kantoorhouder gekomen en zij trok aan de bel. „Ik zeg immers, dat ik op visite moet.”

„Paula, wat is er aan de hand?” vroeg de jonge Melchior, nu helemaal ontsteld. „Is er iets, Paula?”

Paula Santemeijer gaf hem geen antwoord. Hij herhaalde zijn vraag, dwingend nu, doch zij bleef een weerwoord schuldig.

De deur werd al geopend. „Goedenavond, juffrouw,” hoorde de jonge Melchior, die enigszins terzijde van het ondiepe portiek stond, de vrouw van de kantoorhouder zeggen. „Kom binnen, we hadden u al eerder verwacht!”

„Goedenavond, mevrouw. Ja mevrouw...” Zonder nog iets tot de jonge Melchior te zeggen, zonder hem zelfs nog een blik te gunnen, stapte Paula bij de Van Gendringens de gang in.

Daar stond hij nu, alleen. Eensklaps werd hij geteisterd door een verschrikkelijk rampgevoel. Paula wilde niets meer van hem weten..... Zij had hem behandeld als een vreemde. Zo zou zij ook andere jongens te woord gestaan hebben. Hij had niets meer te hopen of te verwachten. Al zijn zoete gedachten stortten ineen als een bouwwerk dat geen hecht fundament bezit. Een mateloze leegte kwam er in zijn hart en hij had zich nooit tevoren zo verschrikkelijk eenzaam gevoeld.

De jonge Melchior stapte op zijn fiets en langzaam reed hij terug naar de Lindenburg. Het was hem, alsof hij door een verstikkende nevel reed; een nevel, die zelfs zijn gedachten vervaagde.

Hij zette zijn fiets in de schuur zonder eerst het licht aan te draaien. Het was donker — en donker was het ook in zijn hart. Hij liep de boerderij binnen. Toen hij bij de deur van het woonvertrek kwam, hoorde hij de stem van zijn vader en moeder. Een ogenblik bleef hij staan — hij hoorde, dat ze over Roelie spraken. De jonge Melchior trad niet de kamer binnen. Hij zocht op de tast de weg naar de trap en ging naar zijn slaapkamertje.

Zonder zich uit te kleden, viel de jonge Melchior op zijn bed. Hij begon te huilen en plotseling drong het tot hem door, dat de houding van Paula een oorzaak moest hebben. Hij was er van overtuigd, dat zij over de mislukte brandstichting had horen vertellen en hem had horen noemen als de stichter van het brandje. Wijdenes had natuurlijk uitvoerig verslag uitgebracht aan haar vader. Paula had daarna het nieuws weer van haar vader te horen gekregen. De jonge Melchior was er van overtuigd, dat het zó gegaan zou zijn. Paula wilde niets meer met hem te maken hebben omdat zij beïnvloed was door de dwaze praatjes van Wijdenes..... Paula zag hem nu als iemand, die het werk van haar vader wilde vernietigen. Zij zag hem dus als een vijand..... (wordt vervolgd)

Pedalion Organ Cy.

De studerende organist die door eigen nauwgezette studie technische moeilijkheden wil overwinnen, stelt zich met een eenvoudig huissorgel niet meer tevreden. Voor de beoefening van het pedaalspel is het moderne twee klaviers PEDALION een onmisbaar instrument. Vraagt catalogus en condities aan bij

Fa R. van den Burg

AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877

AVONDMAALSTELLEN DOOPBEKKENS OFFERSCHALEN enz. in Zilver en Pleet-zilver.

Op aanvraag worden U de prijs-courant en afbeeldingen gratis toegezonden. Franco verzending door geheel Nederland.

D. J. H. EIKENDAL

Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

MODERNE SALONTAFELS

KLOOSTERTAFELS

THEEWAGENS

KAPSTOKKEN

Arco

KLFANMEUBELFABRIEK
WINTERSWIJK

BONGERS WAGENINGEN

Verhuizingen Verpakkingen -
Meubelopslag

Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland enz.

Telefoon 2725 - Law Allée 88

Verplaatsbare houten

gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, -scho-
len en -kerken
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HAHBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

H. DORSMAN

Zwijndrecht

Telefoon 6576 (K 1850)

Asbestecement- producten

Gespecialiseerd in het aanbrengen
van asbest-golfplaten op daken

Firma

C. Vermeer en Zoon's

Fabrieken voor gebogen hout

Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel

Ronde en ovale tafelanden

Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

N.V. Houthandel

ARENDSSEN

Luttekepoortstraat 52

Telefoon K 3410-2109 - Harderwijk

SERRES EN WARENHUIZEN- BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande

Tel. K 1748-538 en 738

N.V. W. J. SCHUILING's

HANDELSONDERNEMING

BINNENHAVENWEG 20

HENGELVO

Telefoon K 5400-3029

(na 18 uur Delden, K 5497-447)

AMSTERDAM

INGWERSEN & CO

AMSTERDAM - KEIZERSGRACHT 382

TELEFOON 32121

Effecten

Coupons en Administratiën

Alle Assurantiën

Levensverzekeringen

en Lijfrenten

Speciale afdelingen voor Protestants

kerkelijke leningen

H. BROKKE

lofleverancier

KALVERSTRAAT 98

TELEFOON 81594 - AMSTERDAM

Antieke en moderne KLOKFEN

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

voorheen

H. DE BAAT

Directie:

E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179

Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

DRUKKERIJ

WED. G. VAN SOEST

*

AMSTERDAM

SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

VW-dealer

Garage Kost N.V.

AMSTERDAM - TELEFOON 62593

VRAAGT VRIJBLIJVEND

INLICHTINGEN

Wij leveren de: VW de luxe, VW Bestel,
VW Busjes, VW Ziekenwagens, Porche en
de nieuwe Karmann-Ghia-Coupé op VW-
chassis.

J. DE VRIES

COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN

O.Z. Achterburgwal 173

Tel. 47126

Privé Olympiakade 60

Tel. 94152

AMSTERDAM

CONSTRUCTIEBOUW **Haring N.V.**

Boskoop — Telefoon 128

Afd.: TANKS, voor vele industrieën
Afd.: HOOL- EN/OF GRAANBERGEN
Afd.: LANDBOUWMACHINES:

Wervelwind-poederstuifmachines

Wervelwind-vloeistofnevelmachines

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

MAAGLIJDERS U KUNT WEER ALLES GAAN ETEN. De echte C.-R. MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C.-R. MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen hier te lande tellen wij onder onze cliënten. De echte Amerikaanse C.-R. MAAGTABLETTEN zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij **LOUIS RIETBERGEN** NIEUWE BINNENWEG 400 — ROTTERDAM Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

SCHOOLMEUBELN

MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN NV. EDE

Rijwielen direct van de fabriek Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijs-courant. Zie nrs. 5-6 f 163.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S.-A.) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities. **SIMBA-RIJWIELENFABRIEK** 's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2. Amsterdam-W. telefoon 131448.

DE IDEALE VOEDING voor kat en hond

Koopt een goed kostuum

enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen. De eerste reis is tonend

DUTHLER VARSSEVELD

Een verrassende aanbieding.

ECHTE ROEPENDE SCHWARZWALDER KOEKOEKKLOK!

Dere klokken zijn versierd met fijn handnijwerk, hebben een bijna onoverzichtbaar uurwerk en een regelbare slinger, waardoor ze precies op tijd lopen

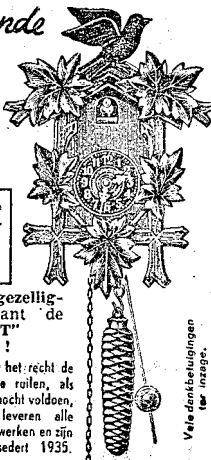
Bovendien brengen zij gezelligheid in Uw huis, want de **KOEKOEK ROEPT ELK KWARTIER!**

Ieder die binnen 10 dagen bestelt, sturen wij deze mooie klok tegen de speciale prijs van f 15.95 franco remsorten uurwerken en zijn boors met garantiebewijs gevestigd sedert 1935 voor 1 jaar.

COUPON

Aan: **GRAND COMPTOIR UNIVERSEL D'HORLOGERIE** HOMERUSLAAN 83 - POSTBUS 44 - UTRECHT Gelieve omgaand te zenden:, echte roepende Schwarzwald Koekoekklok(ken) à f 15.95

NAAM: ADRES: PLAATS:

300 JAAR GELEDEN

Dit jaar is het juist 300 jaar geleden dat men het FAILLISSEMENT van één der GROOTSTE NEDERLANDSE SCHILDERS uitsprak, REMBRANDT was toen 50 jaar. Zijn rijke en mooie inboedel met kostbare KUNSTCOLLECTIES werden verkocht. OOK TOEN ZAL MEN NET ALS HEDEN TEN DAGE MENSEN GEVONDEN HEBBEN DIE ALS AASGIEREN ER OP AF KWAMEN en zich aan het ongeluk van een ander probeerden te VERRIJKEN. FAILLISSEMENTEN hoevelen worden er niet jaarlijks uitgesproken, ook al leven we in een tijd van WELVAART, voor velen is het nog moeilijk. Hoe is het in uw zaak? HOE ZIET UW CORRESPONDENTIE er uit? Bedenk, een goed getypte brief maakt een prettige indruk. U moet kopieën hebben, papieren waar u jaren later nog in terug kan zien hoe de zaken afgehandeld werden. U moet RECLAMEREN bij de BELASTINGEN of wat ook. Bedenk, een goed geordende correspondentie maakt zelfs de HARDSTE AMBTENAAR soepel. Maak alles prima overzichtelijk en waar kunt u dat beter mee doen dan met een prima SCHRIJFMACHINE. Daarom zeggen wij nu, gaat

OOK NAAR KAPTINO

KOFFERSCHRIJFMACHINES een grote keuze o.a. UNDERWOOD / 98.—, / 105.—, / 145.—, / 165.—, / 170.—, ADLER / 98.—, TORPEDO / 130.—, EVEREST / 165.—, / 185.—, STANDAARDMACHINES OLIVER / 49.—, REMINGTON / 79.—, / 98.—, / 125.—, REMINGTON laatste model met groene bloktoetsen / 325.—, / 375.—, / 395.—, / 425.—, RHEINMETALL / 195.—, / 245.—, / 325.—, TORPEDO / 195.—, / 245.—, / 325.—, / 350.—, MACHINES met wagenbreedte van 24 tot 45 cm. Nieuwe machines o.a. HERMES 2000, deze kunnen wij u leveren door omstandigheden voor slechts / 335.—, PARVA / 215.—, KOLIBRI in luxe tas / 260.—, SMITH CORONA / 245.—, REMINGTON / 269.—, GROMA / 295.—, RHEINMETALL met tabulator / 325.—, HALDA / 325.—, OLYMPIA, ERIKA, ALPINA in prijsklasse / 375.—, TORPEDO / 385.—, TRIUMPH een parel onder de kofferschrijfmachines / 398.—, TIPPA / 297.50, in luxe koffer / 312.50, EVEREST / 350.—, BROSETTE / 285.— enz. UW OUDE MACHINES KUNT U INRUILEN OF WIJ KOPEN DEZE VAN U. Nieuwe standaardmachines OLYMPIA, TRIUMPH, RHEINMETALL, EVEREST, SIEMAG, TORPEDO, IDEAL, enz. NIEUWE TELMACHINES hand en elektr. In gebruikte telmachines ook een enorme keuze / 98.—, / 125.—, / 145.—, / 165.—, / 198.—, / 225.—, / 240.—, / 275.—, / 298.—, / 325.— enz. FACIT REKENMACHINES hand en elektr. / 498.—, / 650.—, / 775.—, / 875.—, / 995.—. STENCILMACHINES / 98.—, / 145.—, / 190.—

Komt u ook eens kijken of vr. inlichtingen. Levering door geheel NEDERLAND.

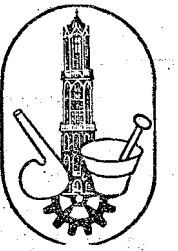
VOOR SCHRIJFMACHINES

Leliegracht 24 - Tel. 46922 - AMSTERDAM - Ook reparatie

Straf uw kinderen niet onverdiend!

ZIJ KUNNEN ER NIETS AAN DOEN ALS ZIJ LIJDEN AAN BEDWATEREN EN BLAASZWAKTE. Zelfs ouderen lijden vaak aan onwillekeurige urineelozingen, en die worden dan toch ook niet met een pak slaag beloond. REEDS HONDERDEN VONDEN GENEZING TEGEN BEDWATEREN MET ONS AFDOEND MIDDEL

„Nocturnin“

„NOCTURNIN“ is volkomen onschadelijk en afdoende, en eenvoudig toe te passen. Gebruiksaanwijzing DRIE KEER DAAGS EEN THEELEPELTJE „NOCTURNIN“ op wat water in te nemen voor het eten. PRIJS KUURFLACON / 12.75 franco huis na ontvangst van postwissel. Onder rembours wordt niet verzonden. Duidelijk op strook postwissel schrijven „NOCTURNIN“.

Telefoon K 3402 no. 3648 (ook na 18 uur)

Giro no. 428302

Besteladres:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9 — UTRECHT — AFD. C.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijlslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648.

Voor de verpleging

VAN ZENUW. EN GEESTESZIEKEN WORDEN GEVRAAGD

meisjes van 17 jaar

en ouder en van Chr. levensopvatting. Maand-salaris boven kost en inwoning: 1e leerjaar f 87,—; 2e leerjaar f 101,—; 3e leerjaar f 119,—.

OOK IS ER PLAATS VOOR ENKELE LEERLING-VERPLEGERS Sollicitaties aan de GENEESHEER-DIRECTEUR van

Dennenoord - Zuidlaren

Let op

de belangrijke aanbiedingen die onze adverteerders doen

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

HIJSKRANEN - LIFTEN LIEREN INTERN. TRANSPORT

Hebt U

VAKANTIEPLANNEN?

ZO JUIST IS VERSCHENEN

ONS REISPLAN 1956

Uitgevoerd in royaal formaat, bevat het een keur van meer dan 350 reizen in binnen- en buitenland, met een reisduur van 3 tot 26 dagen en reissommen variërend van f 64.— tot f 1700.—.

Ook zijn er tal van JEUGDREIZEN, die de protestants-christelijke JEUGD een ongevenaarde

vakantiemogelijkheid bieden

Het reisplan wordt kosteloos toegezonden aan de leden der N.C.ReisV. Niet-leden ontvangen het tegen betaling van f 0.50.

Vraagt inlichtingen bij het Centraalbureau der NEDERLANDSE CHRISTELIJKE REISVERENIGING Wetermgkade 22a te 's-Gravenhage. (Erkend door de Nederlandse Reiskamer).

GEEFT U THANS OP ALS LID

U ontvangt dan het reisplan-1956 gratis

In de Valeriuskliniek te Amsterdam

KRIJGT U EEN GRATIS OPLEIDING

als u zich aanmeldt voor de cursus tot

VERPLEEGSTER

Ook zij die alleen lager onderwijs hebben genoten komen hiervoor in aanmerking. De nieuwe cursus begint 1 mei. In drie jaar tijd kunt u dan gediplomeerd zijn.

Vergoeding reiskosten en dienstkleding. Minimum-leeftijd 18 jaar.

Brieven aan de Adj.-Directrice, Valeriusplein 9, Amsterdam-Zuid.

Ik adviseer U:

MEDICINALE **Salvitine**

Een rijk vitaminen- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse diëet juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist vrage men bij:

BOGENA N.V. WESTVEST 33-35 • SCHIEDAM

GARANTIE: Constateert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flacons, de totale aankoopsprijs.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

De woningbouw

HET meest schrijnende probleem, waar wij mee te maken hebben, is dat van de woningnood. Dit moeilijke vraagstuk moet met nuchterheid en zakelijkheid, maar bovenal met een bewogen hart worden benaderd. Het artikel op pagina 9 belicht verschillende kanten van dit probleem.

Ons program van actie zegt er het volgende van:

De anti-revolutionaire partij is van oordeel, dat de heersende woningnood, vooral ook om de geestelijke en zedelijke gevaren, welke daarmee samenhangen, het meest benauwende probleem is, waarvoor Overheid en volk zich zien geplaatst. Het is noodzakelijk, dat het huidige woningtekort op krachtiger wijze dan tot dusver het geval was wordt bestreden en dat de opvoering van de woningbouw een hoge prioriteit in het regeringsbeleid heeft.

Daarvoor is nodig, dat het aantal per jaar te bouwen woningen belangrijk wordt vermeerderd. Om dit te kunnen bereiken moet de arbeidsproductiviteit worden opgevoerd, het aantal bouwvakarbeiders door omscholing en versnelde opleiding worden vergroot, verantwoordelijke systeembouw worden bevorderd en de uitvoering van bouwwerken buiten de sector van de woningbouw nog sterker dan tot nu toe is geschied, naar een later tijdstip worden verschoven.

Voorts is een verdergaande huuraanpassing dringend noodzakelijk teneinde geleidelijk een redelijke verhouding tussen kostprijs en huurbrengring tot stand te brengen, indien nodig gepaard gaande met looncompensatie.

Bij de woningbouw dient bovendien, meer dan tot heden, bijzondere zorg te worden besteed aan de grootte en de indeling der woningen, zodat ook aan de behoefte van grote gezinnen en van bejaarden kan worden voldaan.

Sanering van oude stadswijken en opruiming van krotwoningen moet, zodra daarvoor op de arbeidsmarkt ruimte komt en de materiaalpositie dit mogelijk maakt, krachtig worden bevorderd. De bouw van woningwoningen zal zoveel doenlijk door woningbouwverenigingen moeten geschieden. De bouw van woningen door particulieren moet door doeltreffende financieringsregelingen worden gesteund.

In het kader van de bevordering van bezitsvorming dient het verkrijgen van een eigen woning mogelijk te worden gemaakt.

Wij hebben geen behoefte aan een super-ministerie

PROF. ROMME heeft weer de langzamerhand traditionele poging ondernomen om de bevoegdheden van de minister van Economische Zaken in te perken. Wij hebben er al eens eerder op gewezen, dat deze poging een rooms-katholieke hobby wordt. De r.k. middenstand wil een minister voor de middenstand. Daar heeft prof. Romme zich van gedistancieerd. „Niet aan de minister, maar aan de staatssecretaris van de middenstand moeten meer bevoegdheden worden gegeven”, zo zeide hij on-

Prof. ROMME

langs. De minister voor de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie moet ook meer bevoegdheden hebben en als het kan een heel echt, eigen departement.

Wij zijn voorstanders van de P.B.O. gedachte, omdat deze een waarlijk christelijk-sociale gedachte is. Wat dat betreft heeft de a.r. partij de oudste papieren. Maar het drijven van Prof. Romme gaat ons toch waarlijk te ver. De rooms-katholieke fractievoorzitter is dezer dagen op het middernachtelijk uur op het spreekgestoelte geklommen om minister Zijlstra voor te houden, dat het kartelbeleid eigenlijk in handen van de minister van P.B.O. gelegd moet worden. Het klonk uit de mond van de ervaren parlementariër Romme, allemaal iets eleganter, maar het kwam er toch op neer. Prof. Zijlstra durft het debat wel aan. Ook met Prof. Romme. Hij zeide duidelijk geen behoefte te hebben aan een superministerie voor de P.B.O.

De k.v.p. heeft haar hart verpand aan een P.B.O. ministerie, maar tot nu toe is zij niet in staat geweest, een man aan te bevelen die dit departement met krachtige hand zou kunnen leiden. De ervaringen van de laatste jaren zijn ongetwijfeld niet gunstig.

Maar dit neemt niet weg, dat prof. Romme dit denkbeeld blijft koesteren. Bij de komende Kabinetsformatie zullen we er wel meer van horen. Wij willen echter een minister van Economische Zaken, die economische politiek kan voeren. En geen minister van Economische Zaken, die zich niet mag bemoeien met de P.B.O., niet met het kartelbeleid en maar een heel klein beetje met de middenstand. Dan onttaardt de bewindsman aan het Bezuidenhout tot een industrie-

A. C. DE BRUIJN
... superminister ...

minister, die niet uit de voeten kan, omdat hij te maken heeft met talloze ambtgenoten, die op zijn terrein grasduinen. Voor een waarlijk algemene economische politiek zou eigenlijk nodig zijn, dat ook het algemene landbouwbeleid in handen van de minister van Economische Zaken wordt gelegd. Dan zou men beter werk doen door de minister van Economische Zaken te verlagen tot industrie-

minister. Wij hopen dat prof. Romme zijn pogingen in deze richting zal gaan staken. Het lijkt ons uitgesloten, dat hij daarvoor anti-revolutionaire steun zal ontvangen.

Sinds de Kabinetsformatie van 1952 speelt deze kwestie. Wat het kartelbeleid aangaat is er op het laatste moment een „oplossing” gevonden. Een oplossing, die de rooms-katholieke fractievoorzitter wel niet helemaal zal bevredigen, al heeft hij haar zelf gesuggereerd. „Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere voorschriften gegeven ter bevordering van een goede uitvoering van deze wet”, zo zegt artikel 31 van het wetsontwerp op de economische mededinging. En nu heeft prof. Romme een amendement ingediend, waardoor wordt bepaald, dat „beschikkingen als in deze wet bedoeld, niet worden vastgesteld dan na overleg met de minister die belast is met de zaken voor de P.B.O. Minister Zijlstra heeft terecht tegen dit amendement geen bezwaar gemaakt: Welk bezwaar zou er zijn tegen overleg met minister De Bruijn? Vele zaken geschieden op het Bezuidenhout in overleg tussen de twee ministers. Bovendien is het van belang, dat ook de k.v.p. fractie haar stem aan dit wetsontwerp geeft. Want deze kartelwet behoeft de steun van heel het parlement en van heel het bedrijfsleven. De k.v.p. fractie dreigde te geraken in het kamp van de kartelvrienden. Daar heeft minister Zijlstra de k.v.p. nu uitgehaald.

Van belang is slechts, dat het kartelbeleid stevig in handen blijft van onze minister van Economische Zaken. En dat geschiedt, ondanks het amendement-Romme.

Ter wille van het recht

De wereld moet wakker geschud

DE GANG van zaken in Djakarta verontrust het gehele Nederlandse volk, met uitzondering van de communisten, die nu reeds schijnen te weten, dat de „verdachten” schuldig zijn.

Verontrusting is een te zwak woord.

Er trilt diepe verontwaardiging in de harten van miljoenen.

Want het is duidelijk, dat het proces één lang volgehouden misdrijf is tegen het recht. Wat de rechter ten slotte zal doen, weten wij niet. Maar dat een proces als dit mogelijk is, bewijst dat Indonesië géén rechtsstaat is.

Daarom ondersteunen wij de pogingen, om namens het Nederlandse volk te komen tot een protest van de honderdduizenden. Daarom echter verwachten wij vooral van de Regering, dat zij met alle fatsoenlijke middelen en met de grootste volharding en onverbiddelijkheid zal proberen, de wereld wakker te schudden.

De komende weken zullen een

antwoord geven op vragen, die veel wijder strekking hebben dan het „geval” op zichzelf, vragen, die handelen over de plaats en de toekomst van het recht in de wereld.

En natuurlijk brengen wij hier een eresaluut aan mevrouw Bouman, die verbeterd en volhardend voor de beklagde in de bres gesprongen is en die, haar man vervangende, ons respect en onze hulde ten volle verdient.

De kandidatenlijst is nu spoedig

GEREED

- De kamercentrales zorgen voor aanvulling der kandidatenlijsten
- De uitslag van de stemming is beslissend, maar
- Voor deelname aan het onderwijscongres gelieve men zich nu op te geven
- Het ideaal blijft: alle partijleden abonnee!

In het totaal hebben nu 835 kiesverenigingen een stembiljet ingevuld toegezonden aan het Partijsecretariaat. Daar is men druk doende de uitslag van de stemming op te maken.

Maar daarmee heeft de zaak nog niet definitief haar beslag gekregen. Want er is gestemd over 24 namen van kandidaten. Maar krachtens de gewijzigde kieswet zal in iedere Kamerkiekring een lijst van 30 namen kunnen worden ingediend. Dit brengt dus met zich mede dat iedere Kamercentrale, nadat de namen van de eerste 24 kandidaten bekend zijn, er nog 6 namen aan moet toevoegen. Op het Partij Convent is nu een voorstel aanvaard, waarin is bepaald dat de besturen der Kamercentrales de namen van deze 6 kandidaten vóór 12 april a.s. zullen opgeven aan het Centraal Comité.

Dit brengt theoretisch enige moeilijkheden mede. Want de definitieve samenstelling van de lijst, voor zover het de eerste 24 namen betreft, is pas bekend op 25 april. Want de Deputatenvergaring stelt deze lijst vast. Het is daarom, als wij tenminste in dit opzicht een advies mogen geven, verstandig, wanneer de Kamercentrales de bij hun aangesloten kiesverenigingen laten stemmen over 8 of over 10 namen. Zou er onder deze 8 of 10 dan een kandidaat zijn, die tegen de verwachting in onder de eerste 24 voorkomt, dan kan men eenvoudig laten opschuiven en komt men straks niet voor onverwachte moeilijkheden te staan. Maar het is wel goed de datum nog eens in herinnering te brengen. Vóór 12 april moet de aanvulling in de lijst met 6 namen zijn geschied. U heeft dus nog een maand de tijd om een en ander voor te bereiden.

Rondom de uitslag van de stemming

Intussen doet zich nog een andere mogelijkheid voor. Het reglement bepaalt immers, dat de uitslag van de stemming beslissend is voor de samenstelling van de lijst en voor de volgorde, waarin de kandidaten op de in te dienen lijsten zullen voorkomen.

Maar lid 2 van dit artikel bepaalt, dat uitsluitend op voorstel van het Moderamen het Centraal Comité bevoegd is daarvan af te wijken. Met dien verstande dat het een zodanig voorstel kan indienen bij het Partij Convent. Het Partij Convent moet dat voorstel met 2/3 meerderheid aanvaarden. Alleen het Moderamen kan een zodanig voorstel doen.

Dit is voorgescreven om te voorkomen dat van verschillende kanten allerlei voorstellen te dien aanzien zouden worden gedaan. Gaat het Centraal Comité er mee accoord, dan moet ook nog een gequalificeerde meerderheid van het Partij Convent worden verkregen. Bovendien bepaalt het reglement dat het Moderamen alleen dan met een zodanig voorstel mag komen, wanneer het meent dat zeer bijzondere omstandigheden daarvoor aanwezig zijn.

Het voorstel moet dus gemotiveerd worden. Wij zullen nu dus moeten afwachten hoe de uitslag van de stemming is. Het Moderamen bespreekt de voorlopige uitslag op donderdag 15 maart. Het Centraal Comité komt daarvoor bijeen op zaterdag 24 maart.

Een goede contrôle

Ter geruststelling van hen die soms mochten menen dat het opmaken van de uitslag der stemming niet zorgvuldig geschiedt, kan worden medegedeeld, dat de heren Smitskamp, raadslid te Den Haag en Dr. J. W. Noteboom, burgemeester van Voorburg, zijn aangezocht om een en ander te controleren. Voorts wordt ten overvloede medegedeeld, dat het procesverbaal van de uitslag wordt toegezonden aan de besturen der Kamercentrales. Natuurlijk volgen ook nadere mededelingen in ons blad.

Het onderwijscongres

Het onderwijzerscongres gaat door op maandag 9 april. De uitnodigingen zijn nog niet verzonden. Wij rekenen op een groot aantal bezoekers. Daarom worden toegangsbewijzen beschikbaar gesteld tegen de prijs van 1 gulden per persoon. Daarvoor krijgt u dan 's morgens en 's middags een kop koffie of een kop thee aangeboden.

De kosten van het congres komen overigens voor rekening van het Centraal Comité. Dit wordt dus alleen gedaan om teleurstelling te voorkomen. Er is plaats voor 900 deelnemers.

Mocht het aantal deelnemers aanmerkelijk groter zijn, dan zal worden getracht alsnog een grotere zaal te verkrijgen. Daarom is nodig dat u zich van te voren aanmeldt. Kaarten worden toegezonden in volgorde van aanmelding, maar alleen wanneer per giro of met postzegels in een brief, één gulden wordt gestort. Uitgenodigd worden alle kiesverenigingen, alle A.R. Raads- en Statenleden, de schoolbesturen van de Chr. Scholen en de onderwijzers aan die scholen. Vraagt dus spoedig een kaart aan.

Contactorgaan en weekblad

Er schijnt een hardnekkig misverstand te heersen. Het weekblad wordt aan alle abonnees iedere week toegezonden.

Maar 10 x per jaar: d.w.z. iedere tweede week in de maand, met uitzondering van de maanden juli en augustus wordt het weekblad als contactorgaan toegezonden aan alle bij de partij aangesloten leden. Dat heeft tot voordeel dat alle die zich nog niet geabonneerd hebben even regelmatig ervaren hoe goed het weekblad is. Het heeft tot nadeel dat sommigen zeggen: 10 x per jaar is voor mij genoeg. Zij hebben echter ongelijk.

Het is dringend nodig dat wij al onze leden week aan week bereiken. Daarom moet de actie voor ons weekblad overal met kracht worden voortgezet. Wat dat aangaat zijn er hier nog heel veel mogelijkheden. Wij mogen niet verslappen.

DE WEERLOZEN

ER WAS EEN TIJD, dat de arbeiders tegelijk de weerlozen waren. Zij dreigden een grauwe massa te worden, die zich legerde om de fabrieken, als eens, in de middeleeuwen, de horigen om het kasteel.

Maar er is véél veranderd.

De arbeiders zijn hecht georganiseerd. Zij vormen sterke, strijdbare groepen, aangevoerd door geschoolde leiders, die vele economische en sociale vraagstukken minstens zo goed onder de knie hebben als hun tegenspelers. De organisaties van de arbeiders zijn vrijwel op elk niveau volwaardig erkend en in het overleg betrokken. De georganiseerde werknemers dragen mee de verantwoordelijkheid en bouwen mee aan de toekomst. De strijd om sociale gerechtigheid heeft heel wat meer gebracht dan meer bestaansrecht, maatschappelijke veiligheid, beschutting in dagen van ziekte en jaren van ouderdom. Deze strijd bracht de *mondigheid* van de arbeidsklasse. En de arbeiders zijn geen weerlozen meer.

ER ZIJN NU andere weerlozen. Wij noemen hen de „vergeten groepen”. Het zijn de mensen, die er geen cent voordeel van hebben, wanneer er een loonronde komt. Die wél merken, dat de huur wordt verhoogd. Die het hard ondervinden, dat het leven duur is en dat niet alleen de zilveren gulden kleiner en lichter is dan voorheen, maar dat je er ook véél minder voor kunt kopen dan vroeger. Zij leven van een lijfrente of van een pensioentje. Zij hebben inkomen uit een klein kapitaaltje, dat intussen wegslinkt. Misschien is er in hun huis nog het een en ander, dat vertelt van betere tijden. Maar vandaag zijn de tijden slecht voor hen.

ONLANGS, midden in de periode van de felle kou, werd er ergens een vergadering van een kiesvereniging gehouden. Een van de oude getrouwen, van boven de 70, deed eindelijk zijn mond open. Het land, zo zei hij, is vol actie voor de hongerende vogels, en ik vind dat prachtig. Ik doe ook elke morgen mijn best voor de dieren, die dreigen om te komen.

Maar weten de dames en heren wel, wat deze tijd betekent voor vele mensen met een klein inkomentje, oude mensen, die zich altijd hebben weten te redden, maar die zulk een winter als een ramp ondervinden.

Hij had gelijk. Wij kennen ze, die al jaren lang bijna niets nieuws meer konden kopen, die er nauwelijks van profiteren, wanneer de omzetbelasting op textiel wordt verlaagd, of de inkomstenbelasting een andere schaal krijgt, maar die het ter dege merken, als de huren omhoog gaan. En voor wie in het kader van allerlei regeringsmaatregelen nauwelijks enige compensatie zit.

DAARBIJ is de statistiek voor hen een groot gevaar. Die statistiek kan precies uitrekenen, hoeveel de verlaging van belastingen en tarieven en opcenten *gemiddeld* per gezin betekent al naar het aantal gezinsleden.

Maar aan zo'n *gemiddelde* hebben zij niets. Sterker, zo'n gemiddelde kan bij ministers en volksvertegenwoordigers de illusie wekken, dat de vergeten groepen een bevredigende compensatie hebben, terwijl dat in duizenden gevallen niet zo is.

En zij hebben géén organisatie, die op elk niveau meepraat, mee adviseert, zelfs mee beslist. Zij kunnen niet „hun” man opbellen, die op de kandidatenlijst was aanbevolen als de specialist en vertrouwensman van hun groep.

De boeren, de arbeiders, de middenstanders, het financiewezen, leger en marine, ze hebben allen „hun” mannen in de Kamer. De kleine zelfstandigen en de vergeten groepen niet. Zij leven in de schaduw.

Daarom is het zo goed, dat Minister Zijlstra in de Tweede Kamer er nadrukkelijk op heeft gewezen: echte sociale politiek, die gerechtigheid betracht, let allereerst op *deze weerlozen*. Niet de arbeiders zijn de zwakken, de weerlozen, vooral niet in deze tijd, nu er overal volop werk is, en de arbeiders worden „weggekocht” van de ene streek naar de andere.

Bij de arbeiders gaat het om versteviging van hun positie, om hun aandeel in de stijgende welvaart, opdat zij niet opnieuw achterblijven. En ook daarin zit een vraag naar gerechtigheid.

Maar de vergeten groepen zijn reeds ver achterop en dreigen nog meer achterop te geraken.

ECHTE SOCIALE POLITIEK denkt dus allereerst aan deze groepen. Een snelle invoering van een bodempensioen, waardoor de noodwet-ouderdomsvoorziening kan verdwijnen, die niet meer dan een noodmaatregel was, is hier een stap vooruit, ook, en misschien wel allereerst, voor sommige vergeten groepen.

Maar niet voor allemaal.

Want de méést weerlozen, dat zijn vaak de weduwen. De weduwenpensioenen zijn geheel onvoldoende. Er zijn vele weduwen, die een leven leiden van stille armoede, door de buitenstaanders nauwelijks vermoed.

Niet alleen voor de ouden van dagen, maar ook voor de *invaliden*, de *weduwen* moeten maatregelen worden getroffen. Wij hebben er met zorg voor te waken, dat de goede regeling voor de oude dag niet in de weg komt te staan aan pogingen, om de weduwen te helpen. *Want recht en hulp voor de weerlozen*, dat is het schoonste doel van de sociale gerechtigheid.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S.J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

n.v. drukkerij van haeringen
Prinsegracht 126 / 's-Gravenhage
Telefoon 33.41.20 - 33.41.21

★

speciaal adres voor uw:

HANDELSDRUKWERK
DISSERTATIES
TIJDSCHRIFTEN
BOEKWERKEN

Op de vraag zullen wij u gaarne bezoeken.

A A N N E M E R S B E D R I J F

Gebrs. Hakkers

★ Handel in rijsmaterialen, riet en teen

★ rietmattenfabriek

★ Hoepelmakerijen

WERKENDAM

Telefoon 14

van garanties of leningen — om op korte termijn de productie krachtig op te voeren. Wil men die uitbreiding van de steenproductie sne tot stand brengen, dan zal het misschien niet op efficiënte wijze kunnen gebeuren, maar als het gaat om de bestrijding van een nationale ramp is het verantwoord geld uit te geven, dat minder efficiënt wordt besteed dan in normale omstandigheden, zo was de redenering van de heer Kraayvanger. Hij herinnerde daarbij aan het voorbeeld van de watersnood, toen het dichten van de dijken en het droogleggen van het land ook niet op de meest efficiënte, maar wel op de krachtigste en snelste wijze is aangepakt.

Het was jammer, dat minister Witte hieraan in eerste instantie geheel voorbij ging en in tweede termijn, na het opsommen van enige bezwaren, slechts aarzelend verklaarde dit te zullen overwegen. Dat antwoord gaf niet de overtuiging, dat de minister ernstig alle mogelijkheden aangrijpt om de woningnood werkelijk als een ramp te bestrijden en juist die overtuiging heeft ons volk nodig om volledig vertrouwen te kunnen stellen in het woningbouwbeleid.

* * „Burger”-lijk staatsrecht

De voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de P.v.d.A., mr. Burger, heeft op het verkiezingscongres van zaterdag een daverende rede gehouden. Er is veel over te zeggen.

„De Volkskrant” deelt mede, dat mr. Burger gezegd heeft: „De Partij van de Arbeid heeft bij het samenstellen van het huidige kabinet zoveel mogelijk uit de andere partijen figuren gekozen, die het konden opbrengen steun te geven aan een vooruitstrevend beleid.”

Dat is nieuws. We wisten nog niet, dat we een nieuw, zogezegd een „Burger”-lijk staatsrecht gekregen hadden, waarbij niet meer een door de Kroon aangewezen kabinetsformateur, maar een politieke partij een kabinet gaat vormen.

Het tegenwoordige kabinet wordt dus ten onrechte het kabinet Drees genoemd. Het moet zijn het kabinet-P.v.d.A.!

* * Wij, wij, wij...

Evenals voor de oorlog de S.D.A.P. is de P.v.d.A. momenteel bezig zichzelf op de borst te slaan en wordt aan het Nederlandse volk voorgehouden, dat alles wat aan goeds tot stand kwam, aan de P.v.d.A. te danken is.

Zo heeft mr. Burger o.m. ook al weer verklaard, „dat de Partij van de Arbeid alles op alles zet om in de Kamer gedaan te krijgen, dat het bodempensioen nog vóór de verkiezingen tot wet verheven zal worden, want slechts dan zullen de uitkeringen volgens de nieuwe wet op 1 januari 1957 kunnen plaatsvinden.”

Is dit nu iets bijzonders? Wat willen de andere partijen dan? Heeft mr. Burger op dit punt ook het A.R. Program van Actie gelezen?

Verwacht mr. Burger bij de behandeling van het wetsontwerp inzake de ouderdomsvoorziening obstructie, zoals destijds de sociaal-democraten onder leiding van Duys gevoerd hebben tegen de wetten van Talma?

* * Hij zei: Nee!

De heer Burger heeft op het congres van de socialisten ook het een en ander over de heer Oud gezegd.

Die zei alsmaar: nee!
En meestal was dat nee verkéerd.
Al moest tot ere van de heer Oud worden gezegd, dat hij een heel goed en nadrukkelijk nee had laten horen over het mandement.

Maar de heer Burger vergat iets.
De heer Oud heeft nog een keer zeer nadrukkelijk nee gezegd.

Tegen het kabinet Drees.
Samen met de socialisten, de communisten, de staatkundig gereformeerden, de partij van de heer Welter en een paar eenlingen. Samen met deze groepen bracht de heer Oud het kabinet-Drees ten val.

Het bleek achteraf bij de meesten niet zo ernstig bedoeld.

Maar het kloink heel duidelijk en eensgezind, van de socialisten en de liberalen.

Dr. Schouten zei: wij doen aan dit wegstemmen niet mee. Het is niet in het nationaal belang.

Maar Burger en Oud zeiden allebei: Wij stemmen het weg. Wij zeggen nee!

Waarom wordt dit nee, dit gezamenlijke nee, door de heer Burger niet vermeld?

De verbanning van Makarios

Stupide kolonialisme of wereldpolitiek?

DE VERBANNING van aartsbisschop Makarios van Cyprus naar „de Assepoes-eilanden” of Seychellen in de Indische Oceaan heeft niet nagelaten diepe indruk te maken. De wijsheid van deze beslissing van het Engelse kabinet wordt in vele delen van de wereld ernstig betwijfeld. De een ziet erin een noodsprong van een koloniale mogendheid, die op haar retour is. De ander waardeert deze daad als een bewijs, dat het Britse rijk niet met zich spotten laat en aan het revolutionair nationalisme een krachtig halt toeroept.

In Engeland zelf wordt de conservatieve regering geprezen en gehoord. De zo hooggeroemde eensgezindheid van het Engelse volk, wanneer het de buitenlandse politiek betreft, die aan anderen wordt voorgehouden als bewijs van Engelse „public spirit”, blijkt in deze zaak niet te bestaan. Het Lagerhuisdebat van Woensdag j.l. toonde aan, dat regeringspartij en oppositie feller tegenover elkaar staan dan ooit tevoren. Tegenover de Labour-kreet „Schande” staat de lof van de conservatieven.

De reactie van de Westelijke bondgenoten, met name van de Verenigde Staten en Griekenland, was meer dan teleurstellend voor de Engelsen. Voor de Amerikanen, die het Engelse optreden met afgrijzen hebben gevolgd, werd weer het zoveelste bewijs geleverd, dat de koloniale mogendheden in West-Europa de Russen in de kaart spelen. Hebben de verbanningen van nationalistische leiders tot dusver niet een averechtse uitwerking gehad? Denk aan Gandhi en Nehru, aan de Ierse vrijheidsstrijder de Valera, aan de Sionistenleider Ben Goerion, aan de Negerhoofdman uit Afrika de Kabaka van Boeganda, aan de Marokkaanse sultan Ben Yoessef, aan de Tunesische opstandeling Bourguiba, aan de Indonesische nationalist Soekarno enz. Werd de triomf na hun verbanning niet des te groter? Dit negentiende eeuwse middel past niet meer in deze tijd.

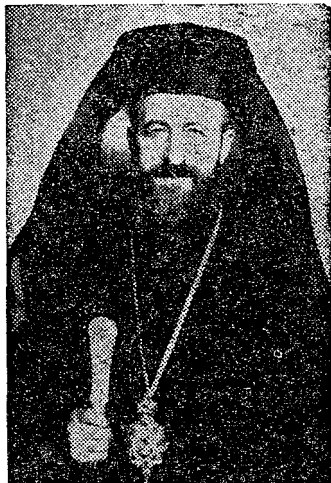
Is het wonder dat velen in en buiten Europa hun kritiek hoog doen opspreiten? Is het, na alles wat de Engelsen zelf aan koloniale wijsheid hebben verkondigd en aan anderen hebben voorgehouden, onbegrijpelijk, dat achter deze Engelse gewelddaad op het kleine eiland Cyprus geen grote politiek kan worden ontdekt?

Griekenland is uiteraard bijzonder opgewonden. Athene heeft de laatste jaren niet anders gedaan dan het vuurtje van de „zelfbeschikking” onder de overwegend Griekse bevolking van Cyprus aan te wakkeren. De Grieks-Katholieke aartsbisschop Makarios, die op het punt stond naar Griekenland te vliegen om daar een triomfale intocht te houden, toen de Engelse militairen hem gevangen namen, zocht aansluiting van Cyprus bij Griekenland. Zijn „Enosis”-actie werd door het Griekse volk met vi-

* * Sprookje?

Het socialistische dagblad „Het Vrije Volk” is boos op ons. Het verwijt ons sprookjes te vertellen. Het zegt zelfs, dat het onbegonnen werk is, al die sprookjes van ons te signaleren. Eén uitzondering maakt het blad en wel voor „de klakkeloze bewering in de jongste aflevering van het a.r. orgaan, dat de Partijraad van de P.v.d.A. van minister-president Drees de benoeming van een nieuwe minister van Justitie geëist zou hebben.”

Boven het artikeltje staat: „A.r.-sprookjes”. Wie het artikeltje in ons blad van 3 maart gelezen heeft, zal bemerkt hebben, dat niet wij, doch „Het Parool” het sprookje het eerst verteld heeft en dat wij „Het Parool” volkomen de eer daarvan gelaten hebben.

MAKARIOS

berende hartstocht gevolgd en ondersteund. Het Hellenistisch imperialisme, dat de eeuwen door getracht heeft zijn greep tot aan de Turkse kust en tot in Turkije zelf uit te breiden, zag in het Griekse irredentisme, dat telkens weer op de eilandengordel van het Oostelijk deel van de Oude Wereldzee in bevestiging kwam, een middel om zijn doelwit te bereiken. Tot de vorige wereldoorlog was Cyprus een deel van het Ottomaanse rijk. Na de verdeling van het territorium van Turkije in 1878 op de conferentie van Berlijn, waar Bismarck optrad als de „honest broker”, de eerlijke makelaar, kwam Cyprus in Engelse handen.

Makarios, handlanger van Moskou?

Wie is de zwartgebaarde Makarios? Het is een energiek prelaat, 43 jaar, met het uiterlijk van een middeleeuws priester, patriot en politicus. Van afkomst een boer, werd hij op 27-jarige leeftijd bisschop, de jongste bisschop, die de Grieks-katholieke kerk ooit heeft gehad. Zijn verkiezing tot hoofd van een kerk, die sedert de vijfde eeuw autonoom is, betekende tevens, dat hij de leider werd van de gemeenschap van 400.000 Griekse Cyprioten. Hij werd de grote leider van de Enosis, de beweging die de aansluiting bij Griekenland in haar schild voert. Hij werd tevens de leider van de uiterst militante en revolutionaire verzetsbeweging de „Eoka”. Hij was het die erin slaagde in het Midden-Oosten, Groot-Brittannië, Amerika en in de Ver. Naties na de tweede wereldoorlog de zaak-Cyprus aan de orde te stellen. Makarios deinsde er zelfs niet voor terug in deze strijd zij aan zij te vechten met de communistische beweging in Cyprus, die de Enosis-actie gebruikt om in Griekenland weer als een „nationale” partij erkenning te verwerven.

De Turken en de Engelsen verdenken hem ervan een handlanger van Moskou te zijn. Wat hiervan zij, vast staat dat Moskou door middel van de relaties, die de Orthodox-Russische kerk heeft met de Grieks-Orthodoxe clerus, en ook met Makarios, het vuur op Cyprus aanwakkerd. Het Arabisch-Israëliësch conflict en de Enosis-actie op Cyprus zijn op het ogenblik de voornaamste troeven, die het Kremlin in het Midden-Oosten in handen heeft om het Atlantisch bondgenootschap waarvan Turkije en Griekenland deel uitmaken en het zogenaamde pact van Bagdad, waarin Turkije en Engeland de eerste viool spelen naast Irak, Iran en Pakistan, de nek om te draaien. Het spreekt vanzelf dat elke verzwakking van de militaire positie van het Westen de leiders van het Kremlin welkom is.

Makarios is in deze politiek een zeer belangrijke pion op het Russische schaakbord. De aanwezigheid van Engeland op Cyprus is Rusland reeds vanaf 1878 een doorn in het oog.

Critiek, maar wie heeft gelijk?

Hebben de Amerikanen en de andere critici van de Engelse politiek ten aanzien van Cyprus gelijk? Wij waarschuwen hier voor een te snelle oordeelsvor-

ming. Waarom hechtte Engeland in 1878 aan het bezit van Cyprus? De historische achtergrond van dit eiland levert naar onze mening de sleutel voor de beoordeling van het Engelse optreden. In 1878 kwamen de grote mogendheden in Berlijn bijeen voor de herziening van het verdrag van San Stephano, dat de Russen met de verslagen Turken sloten na de Russisch-Turkse oorlog. In dit verdrag stond Turkije de oliegebieden van Batoem, Kara, Asdahan en Baijasid af. In Berlijn besloten de grote mogendheden Bayasid aan de Turken terug te geven. De grote mogendheden, zoals Pruisen, Oostenrijk, Engeland en Frankrijk waren ongerust over het opringen van Rusland in Klein-Azië. De Engelse staatslieden op deze conferentie, Salisbury en Baconfield, beloofden de Turken toen, wanneer zij Cyprus aan Engeland uitleenden als „wapenplaats” tegen het opringende Rusland, dat zij Turkije voor verdere agressie van Rusland op Turks gebied zouden beschermen en dat zij Cyprus zouden teruggeven, wanneer Rusland hetzelfde mocht doen met de ingepalmde oliegebieden.

Cyprus werd door Engeland als het belangrijkste strategische steunpunt ter bescherming van de Dardanellen beschouwd. Na de vorige wereldoorlog, waarin Turkije aan de zijde van Duitsland en Oostenrijk vocht, werd bij het verdrag van Lausanne in 1923 het eiland Cyprus formeel door Turkije aan Engeland afgestaan. De strategische betekenis van Cyprus als bescherming van de Dardanellen en het kanaal van Suez is de betekenis van Cyprus voor de Westelijke verdediging nog toegenomen. Men doet Engeland dus grof onrecht, wanneer men zijn gedrag ten aanzien van Cyprus alleen maar „stupide koloniaal” noemt. In 1923 werd te Lausanne van Engelse kant aan Turkije verzekerd, dat in de status van Cyprus geen wijziging zou worden gebracht zonder de instemming van Turkije. Gezien de moeilijkheden, die er in het verleden steeds tussen Turkije en Griekenland zijn geweest — in 1923 joegen de Jong-Turken van Kemal Pasha de Grieken nog uit Smyrna weg, dat aan de Grieken was toegewezen — is het overigens te begrijpen, dat de huidige Turkse regering er niets voor voelt om Cyprus, dat op goed 70 mijl van de Turkse kust ligt, aan de Grieken af te staan en dat Engeland zijn verplichtingen tegenover Turkije wenst na te komen.

Was er dan geen regeling te treffen met Makarios? In de laatste jaren heeft Engeland voortdurend getracht met Makarios tot een accoord te komen over de toekenning van interne autonomie, zelfs verklaarden de Engelsen zich tenslotte bereid aan de Cyprioten op termijn het recht van zelfbeschikking te verlenen, maar Makarios eist zelfbeschikking nu en meent dat het praten met Engeland gepaard kan gaan met schieten op de Engelse soldaten. De toestand werd onhoudbaar en daarom greep Engeland naar het ultimatum remedium: de verbanning van Makarios en de andere religieuze leiders van het eiland! Elke regering dient in moeilijke omstandigheden het zwaarste te laten wegen wat het zwaarste is.

Wij wensen voor het Engelse optreden het begrip te tonen, dat de Engelsen helaas in het verleden veelal ontbrak, wanneer andere Europese mogendheden in dramatische verwickelingen waren geraakt. Wat Nederland betreft kunnen daarvan uit het verleden wel enkele voorbeelden worden gegeven. Na de jongste wereldoorlog heeft het aan dit begrip in het Westelijke kamp voor elkaars moeilijkheden helaas maar al te zeer ontbroken. De dominerende factor is daarbij steeds geweest het wanbegrip, dat vooral aan Amerikaanse kant bestaat voor alles wat de West-Europese bondgenoten bij de aanpassing van hun relaties met de overzeese rijkdelen aan de veranderende omstandigheden hebben getracht te bereiken. Men beseft veelal te weinig dat de onenigheid in het Westelijke kamp met betrekking tot de politiek, die gevoerd moet worden ten aanzien van de niet-zelfbesturende gebieden de kracht en het gezag van het Westen onnoemelijke schade toebrengt.

• Vrees voor Romme

Dat alles, wat niet communistisch stemt, de „politiek van Romme” steunt, weten we langzamerhand wel. Op communistische congressen en in Kamerredevoeringen wordt deze kreet herhaaldelijk geslaakt. Deze vrees voor Romme is besmettelijk. De heer Meyer Sluysers, socialistisch radio-commentator, is er in ernstige mate door aangetaast. „De kiezer, die niet op de P.v.d.A. stemt werkt er aan mee, dat de K.V.P. de grootste partij wordt. Aanhangers van A.R., C.H. en V.V.D. zullen er nog eens over nadenken, of zij door op kleinere partijen te stemmen, Romme op het kussen willen brengen”, zei hij in een commentaar op een rede, die mr. Burgers op het P.v.d.A.-congres in Rotterdam hield. Geen anti-revolutionair zal hiervan onder de indruk komen: Wie A.R. stemt, brengt zijn stem uit voor een christelijke politiek, zoals die in het A.R.-programma is samengevat. Wie A.R. stemt doet dat om het protestants-christelijke geluid zo krachtig mogelijk te doen klinken, tegen het socialisme en, als het nodig is, tegen Romme.

• Grondwet

De Tweede Kamer heeft in het debat over de grondwetswijzigingen met grote meerderheid een amendement van de k.v.p.-er De Graaf en de socialist v. d. Goes van Naters verworpen. Deze heren hadden voorgesteld in de grondwet een richtsnoer voor wetgeving en bestuur van Nieuw Guinea op te nemen. Dat richtsnoer moest zijn de bevordering van de geestelijke en stoffelijke welvaart alsmede van de staatkundige ontwikkeling der bevolking, ter geleidelijke verwezenlijking van de mogelijkheid om zelf over eigen toekomst te beslissen. De heer v. d. Goes werd door zijn fractie gesteund, de heer De Graaf werd door zijn fractie in de steek gelaten.

De heer De Kadt, die deze kwestie aanneemt in zijn parlementair overzicht voor de Vara, meende uit de houding van minister Beel te moeten opmaken, dat deze geen druk wilde uitoefenen op de „conservatieve stromingen” om dit amendement aan te nemen. Blijkbaar, aldus de heer De Kadt, houdt de regering er ten opzichte van Nieuw Guinea twee opvattingen op na. Eén voor internationaal gebruik en één voor nationaal gebruik tegenover C.H., A.R. en V.V.D.

Wat de heer De Kadt hiermee bedoelt, is duidelijk: als de regering haar beleid ten aanzien van Nieuw Guinea voor een internationaal forum moet verdedigen, beroept zij zich er op dat dit beleid gericht is op toekomstige uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht, maar om de conservatieve — de heer De Kadt had ook kunnen zeggen: koloniale — stromingen te vriend te houden, durft zij dat in een Kamerdebat niet te zeggen.

Natuurlijk weet de heer de Kadt dat hij hier een apert onjuiste voorstelling van zaken heeft gegeven, in het bijzonder wat betreft het a.r.-standpunt

Minister Zijlstra kreeg grote bevoegdheden

- Meningsverschil over beroepsmogelijkheid niet opgelost
- Romme had bezwaren tegen algemene maatregel van bestuur
- Vraag aan de socialisten: „Wie is er nu conservatief?”

Wat de rechtszekerheid betreft heeft een eensgezinde Kamer urenlang gestaan tegenover een volhardende minister. De Kamer zei: er moet een onafhankelijke rechter ingeschakeld worden om te beoordelen of het beleid behoorlijk wordt gevoerd. Zij vond dat minister Zijlstra niet ver genoeg ging met de instelling van een „commissie voor economische mededinging” bestaande uit twaalf onafhankelijke deskundigen — en met het voorleggen van het kartelbeleid aan een in te stellen vaste commissie voor kartelzaken uit de Tweede Kamer. De Kamer vond zichzelf onmachtig dit beleid behoorlijk te beoordelen. Maar de bewindsman was bevreesd, dat inschakeling van de rechter zou gaan betekenen, dat de rechter zich ook met het beleid zou gaan bemoeien.

De standpunten stonden lijnrecht tegenover elkaar. Nu was het niet zo, dat minister Zijlstra persé bezwaren maakte tegen een verhoogde rechtszekerheid. Hij zag alleen geen mogelijkheid deze behoorlijk te verwezenlijken. Dit was een zakelijk meningsverschil. En dat voor beide standpunten iets te zeggen valt, blijkt wel uit het feit, dat men — ondanks het overleg in de binnenkamers — tenslotte nog niet verder is gekomen, dan het formuleren van een beginselverklaring, dat er een rechterlijke beroepsinstantie ingeschakeld zal worden. Hoe? Dat zal nog nader bij wet worden uitgemakeld. Daarover moet nog worden gedokterd.

De k.v.p.-fractie gunde minister Zijlstra niet de bevoegdheid om bij algemene maatregel van bestuur een algemene onverbindendverklaring uit te vaardigen, bijv. dat onderlinge afspraken over een minimumprijs verboden zijn.

Dit standpunt heeft zij tot het laatste moment volgehouden. Een knappe tussenoplossing van de heer Hazenbosch — eerst een algemene maatregel van bestuur en deze dan na vijf jaar intrekken of bij wet bekrachtigen — kon niet rekenen op de steun van de k.v.p.-fractie en van de heer Gerbrandy. Dat was weer een bewijs, dat Prof. Romme en zijn fractiegenoten in het kamp van de kartelvrienden dreigden te geraken. Waarom de bewindsman deze mogelijkheid onthouden? Een onverbindendverklaring bij wet zou betekenen dat het kartelbeleid niet met de nodige soepelheid kan worden toegepast. Ook op een algemene maatregel van be-

ten aanzien van Nieuw Guinea, maar dat past blijkbaar in de door hem aangekondigde objectieve voorlichting over het werk van het parlement.

Als de heer De Kadt objectief was geweest, zouden we van hem gehoord hebben, dat de socialisten en hun twee medestanders in de K.V.P. in dit debat stevig aan het verstand is gebracht, hoe men met de grondwet dient om te gaan. Zo'n les kunnen de socialisten maar al te goed gebruiken!

stuur kan de Kamer — als zij wil — haar invloed doen gelden. Gezien de gehele loop van dit debat kan men de vraag stellen of de k.v.p. wel volkomen doordrongen is van de noodzaak om thans in ons land een krachtig, doelbewust prijsbeleid te voeren.

Zaterdag j.l. heeft de heer Burger op het P.v.d.A. verkiezingscongres verklaard: „Wie a.r. stemt, stemt k.v.p.!” Of met andere woorden: de a.r. vaart in het kielzog van de roomsen. Drie dagen later kreeg de socialistische fractievoorzitter het tegendeel bewezen.

* * *

Het karteldebat dat in de afgelopen dagen in de Tweede Kamer is gevoerd heeft de socialistische opvattingen over de reactionaire anti-revolutionaire partij weer eens naar het rijk der fabelen verwezen. Hier stond een bewindsman achter de regeringstafel die grote be-

voegdheden vroeg. En er was een a.r. fractie, die hem deze bevoegdheden gaarne gaf. Onze natuurlijke beduchtigheid tegen de overheidsinvloed resulteert nooit in een krampachtig „neen” zeggen op elke uitbreiding van de overheidstaak. In dit opzicht houdt de a.r.-fractie gelukkig het hoofd koel. Dat a.r. standpunt is heel wat gezonder dan het socialistisch pogen om de staats-taak steeds te vergroten. Dan zijn alle remmen los. De a.r. politiek ten aanzien van de overheidstaak is een politiek van het juiste midden.

Minister Zijlstra kan op een goed debat terugzien. Een vierjarige parlementaire ervaring heeft hem niet slecht gedaan. Hij staat zijn mannetje. Ook in het parlementaire debat. Deze jonge anti-revolutionair heeft een eigen stijl verworven, als briljante vertegenwoordiger van een na-oorlogse politieke generatie.

EERSTE KAMER

Wordt de woningnood bestreden als een nationale ramp?

DAT DE WONINGNOOD een nationale ramp is en als zodanig bestreden moet worden, daarover is langzamerhand iedereen het wel eens. Maar vraagt men, hoe die bestrijding aangepakt moet worden, dan lopen de meningen ver uiteen. Dan hoort men enerzijds het nationale bouwbedrijf bepleiten, terwijl anderen de algehele vrijheid van de particuliere ondernemers als het tovermiddel, om in drie jaar de woningnood tot een einde te brengen, aanprijzen.

Deze variatie was er ook in het debat dat de Eerste Kamer deze week voerde over de begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting. Een van de sprekers vergeleek deze nationale ramp met die van de watersnood, maar aan de eenheid, die in 1953 aan de dag gelegd werd om die nood te lenigen, kwam de senaat op geen stukken na toe. Het bijna onbegrensde vertrouwen, dat men toen in de deskundigen stelde, is op het gebied van de woningbouw ver te zoeken.

Minister Witte heeft zich ditmaal niet gewaagd aan een uitspraak over de wenselijkheid van een nationaal of een staatsbouwbedrijf, dat door de socialist In 't Veld werd bepleit. De niet al te duidelijke en overtuigende wijze, waarop de minister hierover in de Tweede Kamer zijn mening gaf heeft nogal wat vragen opgeroepen en ir. Witte vond het kennelijk verstandiger er nu maar over te zwijgen. Dat deed zijn partijgenoot ir. Kraayvanger niet. Deze wees vooral op de praktische gronden af wat de heer In 't Veld — eveneens op praktische gronden en niet omdat de P.v.d.A. principieel socialisatie zou voorstaan — bepleitte.

Bijzonder spraakzaam er buitengewoon duidelijk was minister Witte echter over de door de christelijk-

historische heer Reyers verlangde vrijheid voor de particuliere bouwer. De rooms-katholieke minister wakte sterk de indruk dat hij er maar niet genoeg van kon krijgen de praktijken van bepaalde particuliere ondernemers aan de kaak te stellen. Zijn spijtbetuiging, dat hij voortdurend gedwongen wordt dit te doen, kon die indruk bepaald niet wegnemen.

Dat de minister zich wat liet gaan in het weerleggen van de door liberale en chr.-historische sprekers geponeerde stelling, dat vrijheid op het gebied van de woningbouw een snelle leniging van de woningnood zou betekenen, was overigens wel te begrijpen. Voor die stelling werd geen enkel bewijs aangevoerd. Bovendien hebben de voorvechters van de vrijheid nog nooit duidelijk gemaakt, wat zij nu precies onder die vrijheid op het gebied van de woningbouw verstaan.

Er is gevraagd de particuliere bouwer dezelfde kansen te geven als de woningwetbouw. Wel, antwoordde minister Witte, ik heb deze ondernemers gevraagd of zij onder de voorwaarden van de woningwet willen bouwen. Zij wilden dat echter niet omdat ze dan aan alle voorschriften van de woningwet moeten voldoen. Hadden ze het wel gewild, dan zou ik naar een regeling gezocht hebben. Bovendien wees de minister er op dat er op het ogenblik meer particuliere bouw is dan woningwetbouw. Zou men deze laatste helemaal stopzetten dan zou er een schromelijk tekort aan volkswoningen ontstaan, want, zo merkte de minister op, de particuliere bouwer richt zich nu eenmaal op de gunstigste markt. Dat is zijn goed recht, maar de markt die voor hem het gunstigst is, is niet die van de minstkapitaalkrachtigen en juist daar is de behoefte aan woningen het grootst.

Als het over woningwetbouw en particuliere bouw gaat, speelt ook nog altijd het misverstand een rol als zou woningwetbouw uitgevoerd worden door de overheid. Ook die zaak heeft de minister recht gezet door er op te wijzen dat het begrip „woningwetbouw” een bepaalde vorm van financiering aanduidt, maar dat de woningen gebouwd worden door particuliere bouwers, in opdracht van gemeenten of woningbouwverenigingen.

Voor het sneller inlopen van het woningtekort waren de suggesties van de heren Tjalma (a.r.) en Kraayvanger (k.v.p.) van meer betekenis dan deze roep om vrijheid. De knelpunten bij de woningbouw zijn de materialen en de arbeidskrachten. Daarom vroeg de heer Tjalma maatregelen om het beroep van bouwvakarbeider aantrekkelijker te maken en de heer Kraayvanger om overheidsgeld beschikbaar te stellen aan de baksteenindustrie — in de vorm

Hebt U

VAKANTIEPLANNEN ?

ZO JUIST IS VERSCHENEN

ONS REISPLAN 1956

Uitgevoerd in royaal formaat, bevat het een keur van meer dan 350 reizen in binnen- en buitenland, met een reisduur van 3 tot 26 dagen en reissommen variërend van f 64.— tot f 1700.—. Ook zijn er tal van JEUGDREIZEN, die de protestants-christelijke JEUGD een onge-evenaarde

vakantiemogelijkheid bieden

Het reisplan wordt kosteloos toegezonden aan de leden der N.C.ReisV. Niet-leden ontvangen het tegen betaling van f 0.50.

Vraagt inlichtingen bij het Centraalbureau der NEDERLANDSE CHRISTELIJKE REISVERENIGING Weteringkade 22a te s-Gravenhage. (Erkend door de Nederlandse Reiskamer).

GEEFT U THANS OP ALS LID

U ontvangt dan het reisplan-1956 gratis

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. van Staaveren — Aalsmeer
Hornweg 24

De heer Burger van streek door de draaimolen der progressiviteit

HET SOCIALISTISCH verkiezingscongres was tevreden. Het zal genoten hebben van de waarlijk vooroorlogse geluiden, die de socialistische fractievoorzitter de zaal inslingerde. Het was een echt ouderwets congres, dat deed denken aan de beste dagen van de S.D.A.P.

Moet u horen hoe „progressief” de P.v.d.A. in haar uitlatingen is.

„Hoe aantrekkelijk zou niet de politieke positie van de anti-revolutionaire partij zijn geweest als weliswaar kleinere maar toch gerespecteerde partij, wanneer zij op gemakkelijke gronden zou hebben weten te kiezen tussen K.V.P. en P.v.d.A. argumenten, inplaats van zich bij voorbaat aan Romme gewonnen te geven met verlies van eigen gezicht. Moge de tijd nog eens komen, dat de Anti-Revolutionairen zich bewust worden dat zij beneden de maat blijven in hun zelf gekozen slavernij in dienst van het kapitalisme, dat hoe verlicht ook voorgesteld, toch de wezenlijke geest der eeuw raakt, uit protest waartegen hun partij is gecreëerd”.

Heeft de heer Burger het niet netjes gezegd? De anti-revolutionaire partij staat in dienst van het kapitalisme. En zij doet dat vrijwillig. Zij heeft zich geworpen in de schoot van Rome.

Eerlijk gezegd, wij vinden dat de communisten de heer Burger niet kunnen verbeteren. Hier horen we het oude Marxistische geluid in optima forma. We hebben een klein bezwaar tegen de redevoering van de heer Burger: zij bestaat uit kretten. Kretten en nog eens kretten. Maar de bewijsvoering is nergens. De socialistische fractievoorzitter is een meester in het oplaten van lege luchtballonnen. Maar als de zon van de waarheid over deze ballonnen schijnt, dan spatten zij uit elkaar. Dan blijft er niets meer van over.

Wij zouden wel eens willen weten waaruit blijkt, dat de a.r. partij bij voorbaat de K.V.P. steunt. Dat het socialisme in principiële zaken geen woord heeft tot ons volk kumea wij niet helpen.

De Partij van de Arbeid moet de kool en de geit sparen als het werkelijk gaat om het karakter van de natie. Dat zit de heer Burger natuurlijk een beetje dwars. En daarom komt hij tot ongemotiveerde verwijten. Want de P.v.d.A. is in ons vaderlands politiek bestel een Januskop met vele aangezichten.

Als de heer Burger wil, kunnen wij wel een staatje geven van de „zegenrijke” gevolgen van een rooms-rode samenwerking.

Het socialistisch verleden is op dit punt wel erg belast. Wij hoeven maar te denken aan het Indonesië-beleid. En verder weet de heer Burger bijzonder goed, dat er grote principiële verschillen bestaan tussen de a.r. en de k.v.p. Hoe denkt de heer Burger over een processieverbod? Kent hij de a.r. opvatting over de heiliging van de zondag? Weet hij iets van de a.r. visie op het culturele leven?

Ach, het heeft weinig zin met de socialistische fractievoorzitter te debatteren, zolang hij de bewijsvoering niet levert.

Een conservatieve minister-president

HET VREEMDE IS, dat de P.v.d.A. officieel nog altijd hunkert naar de smalle basis, een samengaan van socialisten en roomsen. Dat standpunt is

nog nimmer afgezworen, hoewel we dan nu moeten kiezen tussen een Kabinet-Drees en een Kabinet-Romme. Drees de progressieve, Romme de man van het kapitalisme.

Nu het Kabinet-Drees werd verleden jaar juni ten val gebracht door de progressieve P.v.d.A. Ondanks de socialisten kon het weer verder regeren. De oude dr. Drees moge nu weer op de troon der progressiviteit worden gehesen, iedereen weet, dat deze socialist tot de meest conservatieve personen in het Kabinet behoort. Dr. Drees is tegen veel dingen. De Europese integratie vindt hij maar zo, zo. Zijn opvattingen over het defensieplan zijn bedenkelijk.

Diezelfde dr. Drees krijgt op het verkiezingscongres van de heer Burger te horen: „wat Drees is geworden in ons land, dankt hij naast zijn gaven van hoofd en hart aan de Partij van de Arbeid, aan zijn partij, aan de partij van Drees”.

Wat betekent deze uitlating? In het verleden is meer dan eens gebleken dat het niet zo botert tussen de partij en de oude dr. Drees. Krijgt de minister-president nu te horen: dr. Drees is niets, de partij is alles? Zo zou men de zinsnede van mr. Burger kunnen opvatten. Ook al verklaart hij daarna, dat dr. Drees een samenbindende kracht is.

Met dit laatste zijn wij het wel eens. Maar het schijnt dat dr. Drees het meeste moeite heeft zijn eigen partijgenoten te binden. Dat heeft de Kabinetcrisis van verleden jaar geleerd. Dr. Drees is nu weer het socialistische paradepaard. Maar voor ons is de oude dr. Drees de meest reactionaire lijsttrekker waarmee de verkiezingen wordt ingegaan.

Politiek is geen kermis

DE SOCIALISTISCHE fractievoorzitter, mr. Burger, weet te vertellen, dat hij de anti-revolutionaire partij aan een lijsttrekker heeft geholpen. Plotseeling moeten we geloven voor 1952 nog nooit van prof. dr. Zijlstra te hebben gehoord. En als we het goed begrijpen dan wisten de socialisten al in 1952 dat dr. Schouten in 1956 zou terug treden.

De verkiezingsredevoering van de heer Burger bestond uit een verzameling wilde kretten. Er is een verontschuldiging: de heer Burger had griep. Wat ons betreft had hij beter het bed kunnen houden. Want als deze redevoering een voorproefje is van de komende verkiezingsstrijd, dan krijgen we medelijden met de Nederlandse kiezer.

Wie a.r. stemt, stemt k.v.p., zo zeide de heer Burger. Het was weer een onbewezen stelling. Voor ons geldt: wie P.v.d.A. stemt, kiest de draaimolen in de Nederlandse politiek. Hij komt terecht in de kermis der ijdelheid, met veel hoofden van jut en rutchbanen, omgeven door draaiorgels, die steeds maar de jankende deun van de eeuwiger progressiviteit spelen.

Een nuchtere Nederlander zal dit doorzien. Hij zal ook ontdekken, dat er de afgelopen vier jaar een nieuw element in de regeringspolitiek is gebracht. Dat is het prijsbeleid. En dat is het werk van Prof. Zijlstra. Voor de socialisten betekent dit nu natuurlijk niets. Het zij zo, maar in het buitenland wordt het beleid van minister Zijlstra op de voet gevolgd. En dan volgen de socialistenvanzelf....

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing 160.— per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-8 / 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

ZWOLLE

Makelaarskantoor J. G. Bramer

Woningbureau
Assuranties
Hypotheeken
Taxaties
ZWOLLE - WILHELMINASTRAAT 35 a
Postrekening 21139, Tel. 6783 b.g.g. 5729

BEGRAFFENISSEN

(ook buiten Zwolle)

R. Dragt

Roggenstraat 22 - Telef. 5594 - Zwolle

Vraagt steeds uw leverancier naar:

Fransen's koffie en thee

Elektrische Koffiebranderij en Theehandel
P. C. Fransen - Dijkstraat 2 - Tel. 5457-3337, Zwolle

HET VERTROUWENSADRES VOOR

PIANO'S EN ORGELS

ook voor het stemmen en onderhouden van uw instrument

GANZEVOORT

DIEZERSTRAAT 116 - TEL. 6552 - ZWOLLE
Uitgebreide keuze muziek en grammofoonplaten

KAPTEYN MOBYLETTE

„De betrouwbare”

HET MOBYLETTEHUIS

Kamperstraat 5 - Tel. 5617 - Zwolle

Steeds voorhanden de nieuwste uitgaven der volgende rubrieken: Theologie - Staatskunde - Vaderl. Geschiedenis - Kerkgeschiedenis - Zending - Wijsbegeerte - Taal- en Letterkunde - Romans en Novellen - Opvoeding en Onderwijs.

Boekhandel Westerhof

MELKMARKT 36 - ZWOLLE - TELEF. 6171

Als u bij voorkeur uit een welvoorzien collectie kiest, kiest dan

KINDERKLEDING

en

DAMES., HEREN-

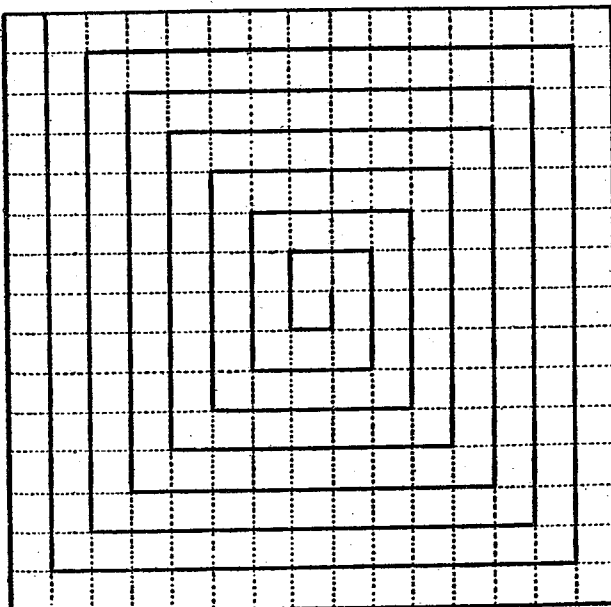
of HERENMAAT.

KLEDING van

Oude Vismarkt 26-28 - Tel. 5162 - Zwolle

KETTINGPUZZEL

De hokjes, beginnende links bovenaan en de zwarte lijnen volgende, invullen. De laatste letter van elk woord is tevens de beginletter van het volgende woord. Land, waartegen communistisch China zich richt (7). Bondskanselier van West-Duitsland (8). Ned. Godsdienstige dichter, stelde o.m. een psalmberijming samen 1586-1658 (6). Minister van sociale zaken (8).

Ned. vliegtuigbouwer (6).
Officiële naam van het Russische leger (9).
Burgerlijke instelling voor hulp en verpleging (9).
Burgemeester van den Haag (9).
Minister van justitie 1939 (9).
Stad op de Krim, waar Churchill, Roosevelt en Stalin 4-12 februari 1945 een conferentie hielden (5).
Hoofdstad van Algerië (7).
Ere naam van Prins Frederik Hendrik (13).
President van de Ver. Staten 1939 (9).
Russisch persbureau (4).
President van de Indonesische republiek (8).
Duitse hervormer, medeopsteller der Heidelbergse cathedrismus, 1536-1587 (9).
Zuid-Koreaanse hoofdstad (5).
Minister zonder portefeuille (4).
Oostenrijkse componist van walsen en marsen (7).
de oudere (afk.) (2).
vlug (3).
Hoogste bestuursorgaan van de U.S.S.R. (9).
Italiaanse dictator, die het land in wereldoorlog II sleepte (9).
Een vroeger Nederlands gebiedsdeel (9).
Eén der vier grote mogendheden (8).
Heeft Engeland afgeschaft (9).
Nederlandse schilder 1580-1666 (9).
Een der friese elf steden (5).
Minister van overzeese rijkdelen (8).
Politieke partij (afk.) (4).
Deense sprookjesschrijver 1805-1875 (8).
President van Egypte juni '53-April '54 (6).
Duitse minister van buitenlandse zaken (8).
provincie (8).
Franse premier 1953-1954 (6).
240 Km. lange zijrivier van de Rijn (4).
Pit (letterkeer) (4).
Van de linkerbovenhoek schuin naar beneden tot aan de rechterbenedenhoek komt bij goede invulling de naam: Frederik Hendrik.

Drees of Romme?

De socialisten hebben een nieuwe slagzin meegekregen voor hun verkiezingscampagne. Het is een strijd over de vraag: Drees of Romme?. En dan is Drees véél en véél beter dan Romme. Drees is verstandig, rechtvaardig, zorgzaam voor de minderheden. Romme, je ziet en hoort het zo is een fanatiek man, een ijveraar. En dit is natuurlijk naar.

Nu laten wij ditmaal rusten, of het van een diep inzicht getuigt, de verkiezingsstrijd te zien als een strijd tussen twee personen. Het lijkt ons beter, te spreken over een strijd om beginselen.

Maar — ir. Vos heeft al te verstaan gegeven, zelfs bij een verjaardag, dat het voor dr. Drees tijd werd, om het veld te ruimen. En in elk geval is hij op weg naar de leeftijd der zeer sterken. Er komt een tijd, dat hij van de rust gaat genieten, en daar heeft hij recht op. Ook zonder aansporingen van ir. Vos.

En dan?
Dan is het niet meer: Drees of Romme?

Maar — Burger of Romme?

En dan moet er tegenover de karakteristiek van Romme een nieuwe beschrijving komen, een typering van de heer Burger. En daar kan men dat verhaal over Drees bepaald niet voor gebruiken.

LEEWARDEN

ELEKTRA: Lichtinstallaties, Kracht, Reparatie van alle elektr. apparaten.
GAS: Verwarming, Komforen, Geisers
WATER: Wastafels, Boilers, Douchezellen
DAKBEDEKKING: Lei, Zink, Koper, Asfalt
 Loodgieters- en Elektrotechnisch Bedrijf
FA. J. POPMA & ZN. v/h W. Bultsma
 Voorstreek 38, Tel. 3487; Weerd 1, Tel. 4926, LEEWARDEN

Stoomwasserij DE RUITER

Tulpenburg 30 — LEEWARDEN — Tel. 5707
 Behandeling van **HUISHOUDWAS WERKKLEDING OVERHEMDEN BOORDEN** enz.

Nu het nog winter is

Laat nu reeds uw **KAPOKMATRASSEN** bijvullen of overtrekken vóór de grote drukte komt. Bij vroegtijdige afspraak in één dag klaar. Vraagt vrijblijvend prijsopgave.

Matrassenmakerij W. Sierksma

CAMMINGHASTRAAT 87 - tel. 2292 - LEEWARDEN
 Werkplaats: Werkmanslust 143a, Tel. 2629

J. SPAAN

TIMMERBEDRIJF NIEUWBOUW

EN ONDERHOUDSWERK

Spanjaardslaan 11 - Tel. 8515 - LEEWARDEN

Modern schilderwerk

verzorgt

Schildersbedrijf H. Visser

De Ruyterweg 22-24, Telefoon 5866, Leeuwarden

HUIZUMER

FRUIT- EN GROENTENHAL

(M. W. CAMPING)

NIEUWESTAD 80 - LEEWARDEN - TEL. 6921
 Lid Fruitexpres „VITA" Diepvriesgroenten

HOTEL „DE KROON"

SOPHIALAAN — LEEWARDEN

Tel. 4467-4468

Uw adres voor recepties en partijen

KAPPER

DAMES
 Permanent Indola
 vanaf f 7.50
 Tiède permanent

HEREN
 Wij knippen ook op
 zaterdag

H. ALGRA

Ooster Grachtswal, LEEWARDEN — Telefoon 6897
 (1ste winkelhuis vanaf Emmakade)

Nederlandsche Middenstandsbank N.V.

Kantoor LEEWARDEN

Bedrijfskredieten

Deposito's

Rekening-Courant

Safeloketten

Beleggingen

Spaargelden

WILLEMSKADE 2 — TEL. 4646 — LEEWARDEN

Voor een **UNION-** en **PHOENIX-RIJWIEL**, maar ook voor **BROMFIETSEN** dan naar

D. HOOGVEEEN

Oostergrachtswal 7 — Telefoon 5017
 LEEWARDEN

Ook voor reparatie en onderhoud **HET** adres.

Markiezen en Luxaflex jalouzieën van

WAGENAAR

stellen alles in de schaduw

Tevens het adres voor Kampeertenten, Dekkleden, Vlaggen, enz.

Wybr. de Geeststraat 49, Tel. 6095 en 7165, LEEWARDEN

GARAGE WIJMA

OOSTERKADE 54 - LEEWARDEN - TEL. 5956

In- en verkoop van Automobielen
 Stalling en reparatie inrichting
 Annex Ziekenvervoer
 Autorijschool
 Autoverhuur op termijn

Christen-vrouwen tóch aap

Mevrouw Zeelt

HET BEZIT van bepaalde rechten roept onwillekeurig een gevoel van verantwoordelijkheid op en dát besef prikkelt de belangstelling, ook de politieke interesse van de vrouw.

Dat wij graag en druk gebruik maken van de staatkundige rechten die we sinds dertig jaar bezitten, kan nu niet direct gezegd worden. De stok staat achter de deur en vele vrouwen moeten — figuurlijk gesproken — bij de haren naar de stembus worden gesleept. „Och nee, mevrouw, dat is geen werk voor ons. Als God wil, dat Schouten d'r komt, dan kómt-ie d'r", werd me door twee zusters op m'n propagandatocht toegevoegd.

Lohmans angst voor vrouwelijk overwicht, omdat de man, uit galanterie, in háár geest zou stemmen is al evenmin werkelijkheid geworden als Kuypers vrees voor een vrouwelijke meerderheid in de Kamer, omdat die er ook was op de Burgerlijke Stand. Na een kwart eeuw heeft nu pas de tiende vrouw haar intree gedaan in ons parlement.

Maar hoe moet dan de politieke belangstelling van de vrouw wel geweest zijn in tijden dat zij volstrekt geen stem mocht uitbrengen en het kiesrecht slechts aan een klein deel van de bevolking toekwam?

Toch is die er geweest, maar alleen wanneer er godsdienstige belangen mee gemoeid waren; of wanneer een echtgenoot aangevallen werd en zij hem verdedigen ging.

Dan ontwaakte haar ijver. Naar buiten optreden kon ze niet. Haar werkzaamheid bleef begrensd achter de schermen, maar zij greep naar het enige wapen dat zij als christenvrouw durfde hanteren en dat was, in die onmondige tijd: haar pen.

Om iets gewaar te worden van zulke vrouwelijke invloed, moet men gaan zoeken in familie-archieven, in oude brieven. Een moeizaam werk, met een schaarse oogst.

Mevrouw Zeelt

MEVROUW ZEELT in Baambrugge was een resolute onafhankelijke, gefortuneerde vrouw. „Bekrompen en met geringe geestvermogens" wordt zij in politie-rapporten genoemd, op welke zij veroordeeld werd wegens het toelaten van ongeoorloofde godsdienstige samenkomsten.

En zeker, haar Nederlandse taal en stijl laten heel wat te wensen over, maar zoals Florence Nightingale, als een furie, de Engelse parlementsleden achterna zat, om noodzakelijke gezondheids-maatregelen doorgevoerd te krijgen, zo trok zij het kamerlid Groen van Prinsterer dan toch maar bij zijn jas, opdat hij de zondagse, verplichte oefeningen van de schutterij zou proberen afgeschafte te krijgen. Politiek „bij" was ze niet, dat zal blijken, maar dat ze vurig meeleeft met de Anti-revolutionaire partij in haar wording, blijkt duidelijk.

In juni 1852 was Groen in Zwolle herkozen en de twee-en-zeventigjarige mevrouw Zeelt schreef de volgende gelukwens: „Ik neem de vrijheid uw Ed. enige weinige regelen te doen toekomen. Hartelijk hebben wij ons verblijd en den Heere gedankt die de gebeden zijns volks, niettegenstaande al de booze raadslagen heeft willen verhooren. Met mijn hart schreef ik van blijdschap aan uw ed. maar gevoelde de zware post voor uw ed., dat de filsetatie meer ons zelf aanging." Ze gaat nog even door met het uitspreken van haar blijdschap en wenst Groen Gods zegen en Zijn sterkte toe.

Een jaar later laat ze haar politieke onkunde wel heel erg blijken, maar wie kan 't haar kwalijk nemen? —

Wanneer zij schrijft: „Nu heb ik iets anders. Daar uw ed. geb. met den Koning ligt in gesprek komt, zou u kunnen laten inloeyen, dat hij zijn onderdanen, die nauw van geweten zijn, een groten weldaad zou doen, dat Z.M. van de koepokmenting de dwang afnam". — Als of de koning dat in zijn macht had! —

„Armen kreigen geen bedeeling. Andere moge niet op de schoole. Een vriendin van mij zei dat zij de juffer f 25.— boete had moete geeven, omdat zij een kind zonder inenting ap school had. Ach, alleen de dwang eraf. Wat liefde zou de koning er door wekken! Bilderdijk, zijn vers mij in handen komende, noemde het, evenals ik, Inquisitie".

Geeft het geen sympathieke kijk op de aristocraat Groen, dat hij dit gekrabbel van een onontwikkelde vrouw de moeite van 't bewaren waard gevonden heeft?

Mevrouw Groen

ZIJN eigen echtgenote heeft zich evenmin onbetuigd gelaten en haar pen was fijner geslepen dan die van de rijke plattelandsvrouw. De Schoolwet van 1857 had jammerlijke ver-

Het huis aan de Korte Vijverberg te Den Haag waar Groen van Prinsterer een aantal jaren van zijn leven woonde.

deeldheid gebr...
 partij en een bre...
 denkring, die w...
 geheeld kon wo...

Tussen Jhr. Me...
 van de zeven He...
 sterer, was ja...
 vriendschap gew...
 Bij de levensve...
 had Groen har...
 Maar Singendon...
 en neef van de...
 de bloedsband...
 vriendschap.

Na de val van...
 ghen verscherp...
 polemieken en...
 in Singendonck...
 donck noemt zie...
 orthodoxy of co...
 partij", die „no...
 hebben of Groen...
 lijke belediging...
 zaamheid toe en...
 denheid — de v...
 slotte schreef m...
 alle

Gera Kraam

verjaardag. Bij...
 donck in 1863:

„Wanneer ik...
 dat onze vroege...
 gebleven, gelijk...
 zij grotendeels...
 overneming van...
 ming welke ze...
 ondergaan heeft...
 nemende vertrou...
 eigenlijk het Ev...
 welk ons samen...
 't welk noodig is...
 mij

Dat klonk he...
 werd niet gedem...
 van de verjaard...
 donck ziet Groen...
 „Ofschoon ik...
 deze polemiek...
 zent, ondersche...
 steeds heb getru...
 den man, den p...
 den tegenstand...
 welken ik groote...
 mij zeer verplig

Die brief was...
 van Betsy die ha...
 waarde kende. O...
 met de theorie...
 waar het in 't...
 donck vooral om...
 moest haar man...
 en schreef enke...
 stijl:

„Mag ik dan...
 vriend S. beant...
 gaarne" — en...
 tafel, bedekt...
 drukproeven. W...
 en voornemen...
 land maar nabij...
 63en verjaardag...
 wien ik 36 jave...
 hebt regt, wij...
 Nog is de indr...
 die eerste jave...
 gelukwenschen...
 eerste reis, op...
 Vrij

Groen was op...
 zijn Academiele...
 men hem de p...
 Duitschland te...
 schiedenis te...
 plaats van Ke...
 beide vóór zijn...
 Vriesch accent...
 boeken steekt...
 id

Ik zat te l...
 de...
 manheid; nauw...
 warm vriend...
 den?), dat hij...
 studie meer...
 niet meer mog...
 ten als de Heer...
 de Jonge hem...
 sprekendheid...
 wigtige zaken.

Wij gingen...
 op zeer gewig...
 Staatszaken...
 gewenscht, in...
 verkoos hij lie...
 nen met alles...
 in den oude H...
 (?

nder kiesrecht deden politiek

Anti-revolutionaire
in de Haagse vrien-
deleerd, maar nooit
Mendonck — eens één
Groen van Prin-
relatie van innige
telde in het geloof.
Singen-
s gezin
leefd en getrouwt.
drievoudige zwager
der Brugghen en
dan die van de

mijn Huis verloren, die als zoodanig ook toezigt
had op mijn Huisarchief — nu heb ik bevolen,
u daarvan de sleutel te geven" — sprak de oude
Koning in 1831 en ook hierin lag een aanwijzing
om nog eens tijd en krachten voor 't van ouds
geliefde vak te geven. Te vergeefs was 't niet.
In ons eigen land minder, maar bij vreemde
deskundigen moge 't gevraagd worden.

En nu in deze laatste jaren, Lieve vriend, nu
ik uw brief herlees — with a contemptuous
smile 1) geschreven — om te zeggen dat eertijds
uw hart en uw verstand met hem instemden,
leden en streden — maar dat er nu geene sym-
pathie meer bestaat en gij liever in mijn boek
van De Remusat Sint Anselmus en zijn tijd
met belangstelling volgt — Wat zal ik dan zeg-
ken? Groen las 't met smart, dat spreekt van-
zelf. Ik dacht aan alles wat voor deze wereld
streelde en zonder ooit te hesiteeren ter zijde
is gesteld, maar naar innige overtuiging Chris-
tus te belijden als Zaligmaker en Koning, en naar
dat afscheidwoord „Gij zult mijne geruigen zijn”
woord en wandel te rigten — ik zag op een le-
ven zoo vol ijver en trouw, in huis zoo zacht en
beminnelijk, dat een de dienstbode de waarheid
sprak: „Na 25 jaar heb ik mijnheer nooit an-
ders gezien als 's morgens
bij 't onstaan van zijn ge-
bed.”

Mevrouw Groen

ment gebouwd? Hoe krachtig is haar stijl en na-
tuurlijk haar woordkeus, een model voor menige
vrouwenbrief na honderd jaar. Terecht hebben
tijdgenoten haar Groen's „evenknie” genoemd
en men zou verlangen naar het graphologisch
onderzoek van dit handschrift.

Ook Singendonck's antwoord bleef bewaard
en Groen noteerde ter zijde „De Christelijke
vriendschap ook tegen verschil van meningen
bestand”. Een vrome illusie van de ontvanger?
Dat antwoord is nog al sofistich, als Singen-
donck probeert te bewijzen dat „zeer weinig
sympathie” niet betekent „in 't geheel geen
sympathie”. — In onze oren klinkt het juist als
anti-pathie. Een volgende zin kon in 1956 ge-
schreven zijn n.l. „dat van de christelijke be-
lijdenis, op welk gebied ook, eene partijzaak te
maken, mij voorkomt met die belijdenis zelve
strijdig te zijn.” Gelukkig maakt Singendonck
vervolgens excuus voor de gewraakte uitdruk-
king en daarop doelt waarschijnlijk Groen's aan-
tekening. En wij, die een
eeuw later leven en ook al zo
veel smartelijke scheuringen
hebben meegemaakt, moeten
ons tenslotte maar troosten
met dezelfde gedachte, waar-
mee deze zoon van het Reveil
zijn brief besloot:

„Wat zal het zijn, mijn lieve
mevrouw, als wij in die heer-
lijkheid ons eens allen zullen
ontmoeten en alle miskenning
en misverstand als treurige
nevels onzer aardse zwakheid
zullen zijn opgeheven en weg-
gevaagd door de glans van zijn
aangezicht als van de zon, schij-
nende in haar kracht”.

In die gedachte ligt de ver-
maning tot het heilig houden
van de strijd. Maar de strijd
zelf blijft.

1) Met een hooghartige glimlach.

den Burg

heid schreef Singen-
: „het smart herdenk,
niet dezelfde is
o n blijven, omdat
s op een gereede
eene overeenstem-
wijzigingen
dikwijls eene uit-
dat het toch
Christus was, het-
omdat eene ding
is, zijn en blijven.”

maar de kloof
later is de toon
scherper. Singen-
in vele polemiek”,
ontveinzen, dat
sympathie inboe-
gaarne, gelijk ik
den schrijver van
broeder en zelfs
ouden vriend, aan
recht en aan wien ik
ligt

warige Überlegenheit komt alleen te pas tusschen
de Wijzen der wereld — Wij lijden, wij strijden, wij
hebben in Christus ons leven gevonden en onder-
werpen alles aan Zijn oordeel. Groen heeft over-
vloedig smaad en miskenning; hij zoekt geen lof —
maar liefde en voorbede zijn onmisbaar op iederen
leeftijd, vooral bij het naderend eind. Groet hartelijk
al die u omringenden. Met opregte liefde en zegen-
bede, uwe vriendin en zuster in 't geloof. B.
Groen v. P.
Heeft Betsy zich met deze brief geen monu-

Het buiten Postwijk bij Baambrugge, waar mevrouw Zeelt
woonde.

Geen handigheidjes: zorg liever voor parate kennis!

Hoe doet een verkoper het?
Een verkoper moet behalve tac-
tische omgang met mensen, ook ken-
nis bezitten van het artikel dat hij
verkoopt.
Deze kennis hoeft niet zo groot te
zijn, als de buitenstaander vaak
meent.
Stel u voor dat een verkoper een
ingewikkelde textielmachine moet
verkoopen. Het is onmogelijk dat hij
deze machine zo goed kent als de in-
genieur van zijn fabriek. Mogelijk
weet zijn klant er zelfs meer van dan
hijzelf.
Toch verkoopt hij die machine.

Wat doet hij, als zijn klant hem
een technische vraag stelt, waarop
hij het antwoord niet weet?
Hij zegt: „Vindt u het goed dat
ik daar eerst met de ingenieur van
onze fabriek over praat, of geeft u
er de voorkeur aan, dat ik met hem
bij u kom, anders zou ik u misschien
een onvolledig antwoord geven.”

gewikkeld, dat u onmogelijk met al-
les op de hoogte kunt zijn.
Als u geen weg weet met een
vraag, kunt u voorstellen met
iemand te komen, die het wel weet.
zelfs als u op dat moment niet weet
wie dat zal moeten zijn, behoeft u
zich geen zorgen te maken. Waar-

schijnlijk hebt u een week de tijd. Dat
is lang genoeg. U zult beslist wel
iemand vinden, die u graag helpt.
Iedereen helpt graag, als het hem
wordt gevraagd.
Deze bereidheid, om uw gastheer
serieus te antwoorden, maakt een
uitstekende indruk. Het kan zelfs
voorkomen, dat hij lid wil worden,
zonder dat zijn vraag beantwoord is.

waarvan u zeker weet dat het fout is,
ga daar dan niet tegenin met een
pertinente tegenspraak.
Zou u niet liever uw betoog vooraf
laten gaan door zinnen als:
„Zou u dit ook niet van een an-
dere kant kunnen bekijken?”
„Bent u er wel zeker van, dat u
gelijk hebt”.

genspreekt, zal hij uw idee niet aan-
vaarden, er is geen ruimte in zijn
geest om het wortel te laten schiet-
ten.

U moet zich weten te redden, als u
geen antwoord weet. Niet met een
handigheidje, maar op een serieuze
manier.
Beter is het te zorgen, dat u een
finke dosis kennis tot uw beschik-
king hebt.
Zorgt u er dus voor de sprekers te
gaan horen, die uw kiesvereniging
laat optreden.
Lees het politieke nieuws in de
dagbladders, en in Nederlandse Ge-
dachten.
U zult ook veel nut kunnen hebben
van de brochures, die voor de anti-
revolutionaire partij worden uit-
gegeven.

Pak het van twee kanten aan.
Aan de ene kant tracht u uw pa-
rate kennis te vergroten.
Aan de andere kant zorgt u, dat
u zich tactisch veert te redden, als
uw kennis te kort schiet.

Op Huisbezoek (IX)

De politiek is tegenwoordig zo in-

Als uw gastheer iets beweert,

AMSTERDAM

Smederijen
Fa. J. Anema & Zn.
Leidsekruisstraat 13
Tel. 30810. AMSTERDAM

Boekhandel VERMEULEN
Bos en Lommerweg 227,
Tel. 83392 - Amsterdam
ROMANS
LUXE DOZEN POST
VULPENNEN

C. LIND & ZOON A.o. 1826
KASSIERS en COMMISSIONAIRES IN EFFECTEN
Keizersgracht 546 — Amsterdam
Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214
Effectenbeurs Nis. 8, Telefoon 49328 en 46640
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

Voor school- of beroepskeuze
naar de
**Amsterdamse Christelijke Stichting
voor School en Beroep**
MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423
Spreekuur van de adviseur:
iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur.

PROT. CHR. COÖP.
BEGRAFFENISVERENIGING U. A.
Vondelstraat 101, Tel. 82477, Amsterdam
**Betere verzorging van
begrafenissen**
Is u nog geen lid? Vraagt dan inlichtingen aan de P.C.B.
en laat u als lid inschrijven!

H. Robbers
Schildersbedrijf
Gijsbrecht van Aemstel-
straat 1 Amsterdam
Telefoon 50595 en 717160

BRANDSTOFFEN
R.S. DOGGERH
Schinkelkade 14 - Tel. 722516
AMSTERDAM

Wees zuinig met uw **GELD**
koop bij **WESTERVELD**
drogisteryen
DE CONCURRENT WESTERVELD
FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM
OP ALLE ARTIKELLEN ONTVANGT U EEN KORTING VAN **3%** WANT VOOR U AAN CASSABONS WORDT 30c TERUGBETAALD
Uilgez Bomee art.

W. de Zeeuw J. Gzn.

Zaadteelt en Selectiebedrijf
BARENDRECHT

Teelt en levert uitsluitend „Kwaliteitszaden” voor „Vakman en Amateur”. DE ZEEUW'S ZADEN worden alleen geleverd in org. verpakkingen met Waarborgzegel.

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

Firma Wed.**O. D. Heuvelman**

Telefoon 369

KRIMPEN AAN DE IJSSEL

SCHEEPSBOUWWERVEN**A. VUYK & ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

„Parley” wol

VOOR AL

UW BREIWERK

PARLEY'S

WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

Uw adres voor:

DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Fa Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

Zit U in de war

BEL OP

K 1820 — 5370

LAS EN

CONSTRUCTIEWERKPLAATS

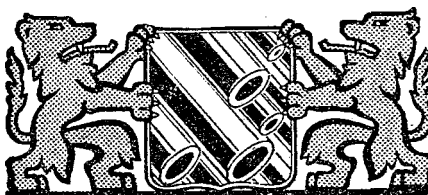
C. J. de Vos

GOUDA

LINOLEUM

TÓTH

DORDRECHT

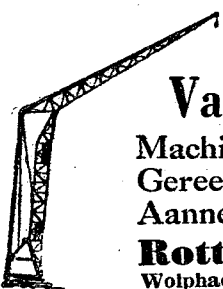
VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

Fa Gebr.**G. & W. Draisma**

Aanneming van

BOUW. EN BETONWERKEN

Jachtlaan 278 - Apeldoorn - Tel. 5093

Van der Spek

Machines
Gereedschappen
Aannemersartikelen

Rotterdam

Wolphaartsbocht 214

Wil uw dochter verpleegster worden?

Let op de advertentiepagina, waar zowel in het centrum als in het noorden van ons land opleiding tot verpleegster wordt aangeboden. Ook voor meisjes die alleen lager onderwijs genoten hebben.

UIT PERS EN METHODEK**Verontwaardiging over****Vershil**

Het Vrije Volk schreef: „De Nederlandse vrouw naar wie thans heel Nederland met bewondering opkijkt is mevrouw Bouman. In een proces waarin de hartstochten hoog oplaaien en de verdediging op alle mogelijke manieren wordt bemoeilijkt en geïntimideerd, houdt zij stand. Zij is geworden tot het symbool van allen die gehecht zijn aan het recht.

Dat haar moed en beleid zozeer de aandacht trekken en zo groot respect verwerven, is op het ogenblik het enige lichtpunt in de zaak Jungschläger.”

Traai-komedie

Onder de titel „Verfrissend stadium” schreef De Maasbode:

„Het proces Jungschläger, tot dusverre als studie-objekt beter geschikt voor aspirant-demagogen dan voor juristen, lijkt met het pleidooi van mevrouw Bouman en verdachte's eigen pleitrede in een stadium gekomen, dat na alle kennelijk bewust op touw gezette waarheidsverdraaiingen en de minder gewilde tegenstrijdigheden in de getuigenverklaringen verfrissend aandoet. Mevr. Bouman benutte ten volle de gelegenheid zich in waarachtigheid en logica bij de interpretatie van de aangevoerde bewijsmiddelen verre de meerdere te tonen van de officier van justitie, Soenario.

Tegen de achtergrond van haar pleidooi degradeert ook voor de niet-ingewijde het toch al niet indrukwekkend requisitoir van Soenario op zijn zachtst gezegd tot een miserabele poverheid, maar beter uitgedrukt tot een tendentieuze eenzijdigheid die niet zal nalaten in de wereldopinie een ongunstige indruk te vestigen van de rechtszekerheid in de jonge rechtstaat Indonesië.

Hoezeer dit proces voor de aanleggers daarvan tot een tragi-komedie is uitgegroeid blijkt misschien wel het duidelijkst uit de pleitrede van de ongebroke Jungschläger zelf. Het zal zelden zelden voorkomen, dat een verdachte tegen wie de doodstraf is geëist, in stuntelige pogingen om de feiten naar een grotske tenlastelegging toe te forceren zoveel stof tot verklikkende ironie weet te vinden als in deze stijlloze procedure, waarin alle getuigen à décharge over één kam van omkoopbaarheid en onbetrouwbaarheid worden geschoren en alle getuigen à charge ondanks allerlei duistere punten in hun verleden en in hun verklaringen als modellen van geloofwaardigheid door de officier van justitie worden beschouwd.

Dat rechter Maengkom in deze zaak voor een moeilijke taak staat is wat het recht betreft zeker niet waar. En zo zijn taak om andere redenen moeilijk is, dan sluiten wij ons gaarne aan bij Jungschlägers slotopmerking: „God, die tenslotte over ons allen zal oordelen, moge u, edelachtbare, bijstaan.”

Doelmatig

Elseviers Weekblad schrijft:

„In Indonesië vertoefte een klein aantal Nederlanders in gevangnissen. Hun onschuld staat voor iedereen in Nederland vast. Eén dezer gevangenen — Jungschläger — tegen wie de doodstraf werd geëist, verkeert in direct levensgevaar. Zowel zijn moedige verdedigster, mevrouw Bouman, die aanstonds haar pleidooi houdt, als rechter Maengkom, die de uitspraak zal moeten doen, staan onder zware druk.

„Het spreekt vanzelf, dat

de verontrusting in vele Nederlandse kringen toeneemt. Zij uit zich veelal in scherpe protesten. Geleidelijk neemt ook de kritiek in het buitenland toe: Na de „New York Times” en de Londense „Times” liet ook de „Daily Telegraph” zich horen.

Dat de Nederlandse regering inzake het redden dezer landgenoten diligent is, nemen we gaarne aan, al schijnt zij het nuttig te achten de tekenen harer bedrijvigheid aan de publieke waarneming te onttrekken.

Thans heeft evenwel een groep Nederlanders een initiatief genomen, dat, ondanks de ietwat bonte samenstelling van haar gezelschap, wel zeer doelmatig schijnt.....”

Kreet om recht

Trouw schreef:

„Vele mensen vragen zich in deze dagen af: Wat kunnen wij, wat kan ik doen om Jungschläger te helpen redden.

Wij kunnen niet veel. Maar we kunnen ervan op aan dat de Nederlandse regering doet en doen zal wat ze kan. We verwachten stellig dat onze regering een beroep doet en zal doen op al die instanties, die in dezen mogelijk hulp kunnen bieden. En ook dat de regering voor de toepassing van elk geëigend middel het juiste ogenblik zal kiezen.

Maar het Nederlandse volk kan nu slechts één ding daarbij doen. Het kan onze regering helpen door de kreet om recht te onderschrijven die door een aantal Nederlanders, waaronder de heer Aalders, voorzitter van de Expose en prof. Van der Molen, hoogleraar in het volkenrecht aan de V.U., is geformuleerd.

Brieven van instemming kan men richten aan A. Goekoop, Catshuis Sorghvliet, Adriaan Goekooplaan 10, Den Haag.

Hoe meer er komen, hoe beter of het is, opdat de wereld versta dat ons volk door deze rechtsschennis in het hart is geraakt.”

Eén kant

De Groene Amsterdammer schrijft onder de titel „In afwachting van het vonnis” o.m.:

„Ondertussen is er aan deze

SCHIJNPROCES

kwestie één kant, die velen bezighoudt en die als zodanig met het eindoordeel een weliswaar belangrijk, maar toch zijdelings verband houdt: wij bedoelen de invloed, die de huidige politieke verhouding van het ogenblik tussen Nederland en Indonesië op het verdere verloop van het proces zal hebben. Anders gezegd: de politiek heeft hier onmiskenbaar haar intrede gedaan. Het mislukken van de besprekingen in Genève heeft in Indonesië een opwindend veroorzaakt, niet ongelijk aan die, welke in Nederland is ontstaan door de gang van zaken tijdens het proces. Dat is voor ons misschien tamelijk onbegrijpelijk, maar daarom toch niet minder feitelijk. Het is zeker zo, dat geen weldenkend mens in Nederland er aan denkt een vinger uit te steken naar de Indonesische soevereiniteit, maar daarginds heeft het nog altijd bestaande wantrouwen te dien aanzien nieuw voedsel gekregen door het mislukken der conferentie. En denklijk is dit voedsel nog vermeerderd door de opgewonden perscommentaren, waarvan we melding maakten. Die sfeer is een allerongelukkigste steeds meer vertroebelde zaak voor de beklagden in Djakarta. We willen onmiddellijk aannemen, dat de rechter zich in zijn uitspraak niet zal laten leiden door enige politieke dwang. Maar wel is het menselijkerwijs gesproken mogelijk, dat door het gebeurde van de laatste weken zijn in wezen ongegrond wantrouwen ten opzichte van Nederlandse bedoelingen gesterkt wordt. Dat is dan mede het resultaat van de actie dergenen, die nu zo onbekookt te hoop lopen.

Daarentegen hoort men van meer verantwoordelijke zijde in Nederland het verlangen uitspreken, dat mocht onverhoopt een veroordelend vonnis worden uitgesproken op motiveringen, waarvan men de onjuistheid meent te kunnen bewijzen, de Nederlandse regering het hare zal doen ten einde de desbetreffende autoriteiten in Indonesië hiervan te overtuigen. Dit zou dan in de eerste plaats dienen te gebeuren door hen in kennis te stellen van feitenmateriaal, waaruit die overtuiging blijkt. Maar een andere, meer algemene en door zijn alge-

meenheid in dit geval meer doeltreffende manier zou zijn, indien men van Nederlandse zijde in staat zou blijken op korte termijn de bron van alle kwaad, het wantrouwen, dat in de Indonesische bodem nog zo welig blijkt te tieren, te doen verdwijnen. Dit behoeft niet te geschieden door middel van hernieuwde onderhandelingen, op staande voet te beginnen en die ten koste van alles tot een goed einde te brengen, maar wel door een algemene bereidverklaring van Nederlandse zijde de soevereiniteit van Indonesië overal en te allen tijde te eerbiedigen, wat daarvan voor ons ook de praktische consequenties zullen zijn. Men zou dan misschien ondervinden, dat die gevolgen inderdaad meer praktisch zouden kunnen blijken dan iets anders.”

Alleen

Het dagblad De Rotterdammer schreef:

Ontstellend, zo is van de zijde onzer regering het bericht genoemd, dat Djakarta aan mr. Van Empel een verlenging van zijn visum heeft geweigerd. En ontstellend is dit nieuws zeker, al zijn we langzamerhand helaas aan veel gewend geraakt. Met deze weigering van een verlengd visum blijft de Indonesische regering in de lijn.

Het betekent, dat mevrouw Bouman straks niet slechts formeel doch ook materieel, geheel alléén staat in de verdediging van een man die ter dood is veroordeeld. Alléén staat zij, en dat in een omgeving die uiterst vijandig is gezind en vanwaaruit zij de ene belediging na de andere heeft te ondergaan.

Te klemmender rijst de vraag, wat onze regering doet. Zij noemt de weigering van het verlengde visum ontstellend, en het is ook ontstellend. Maar wat doet zij nog meer? Wat doet zij aan in- en voorlichting van het buitenland? Wat doet in Djakarta het Hoge Commissariaat?

Het kan zijn, dat men, zij het niet in het publiek, nog iets probeert te doen. Maar het wordt nu toch wel zo, dat er iets publiek dient te worden gedaan. Het is nu niet alleen maar een kwestie van kritiek op een kwalijke rechtsbedeling. Het zijn mensenlevens, die op het spel staan.

IN ONS COMBIENTIAIR**De rechtszekerheid is in het geding**

Het behoort tot de goede gebruiken in een rechtstaat, dat noch overheidsinstanties noch de pers zich bezig houden met schuldvragen, die nog door de onafhankelijke rechter beslist moeten worden.

Aan dat goede gebruik heeft de Nederlandse pers zich in het algemeen in Nederland zeker gehouden, ook toen tegen Jungschläger de doodstraf geëist werd.

Als er dan niettemin een golf van verontwaardiging door het land is gegaan en zo langzamerhand ook in het buitenland protesten gehoord worden, dan is dat niet omdat men dat goede gebruik ter zijde wil stellen, doch omdat overduidelijk is gebleken, dat Jungschläger niet op een onpartijdige wijze wordt berecht, in overeenstemming met de fundamentele beginselen van rechtspleging, erkend door de beschaafde naties.

Daaraan heeft de Internationale Juristencommissie te Londen uiting gegeven. Niet de vraag of Jungschläger schuldig is of niet is oorzaak van de protesten, maar de kwestie, dat een verdachte niet het recht is toegekend op een vakkundig, ervaren en onafhankelijk advocaat, wat voor een onpartijdige procedure toch wel een minimaal noodzakelijk vereiste is.

De uitingen van hartstocht, welke openbaar zijn gekomen bij de rechtszittingen wekken ook niet de indruk, dat men in Indonesië de noodzakelijke maatregelen heeft genomen om het proces vrij te houden van politieke beïnvloeding.

Wil Indonesië aanspraak maken op erkenning als rechtsstaat, dan zal de Indonesische regering maatregelen hebben te nemen. En zo lang deze achterwege blijven is het niet alleen verklaarbaar doch ook noodzakelijk, dat een woord van protest gehoord wordt. En dan is het zeker niet gewenst de gunst van Indonesië te „kopen” door nu van Nederlandse zijde allerlei verklaringen te gaan afleggen, die kalmerend zouden kunnen werken. Zeker is het onwist, om nu zelfs ook nog te gaan beweren, dat évenlijk de Nederlandse onderhandelaars te Genève de schuldigen zijn van de rechtsverkrachting in Indonesië.

Het meest benauwende probleem

NAARMATE het nederlandse volk de slag van oorlog en bezetting is te boven gekomen, is het de nood, waarin tallozen door het gebrek aan behoorlijke woonruimte of zelfs maar aan enige woonruimte verkeren, te schrijnender gaan gevoelen.

Aanvaardde men dit aanvankelijk als een der vele onvermijdelijke oorlogsgevolgen en vertrouwde men onbewust — het vaak verblijvend snelle herstel op velerlei gebied zien — dat weldra ook de achterstand in woningen daarin zou delen, juist de vervulling van vele wensen, die de heersende hoogconjunctuur der laatste jaren mogelijk maakte, heeft de harde werkelijkheid ten aanzien van de woningvoorraad duidelijk in het licht gesteld.

Wakker geschud is men nu allerwege de noodklok gaan luiden. Dat is op zichzelf voortreffelijk, want het kan aan een oplossing alleen maar dienstbaar zijn, daar het de verantwoordelijke instanties dwingt de aandacht niet te doen verslappen.

Meer dan zulk een dienstbaar zijn aan een oplossing kan het echter niet zijn. De oplossing zelve kan het niet geven. Dat wordt niet altijd voldoende onderscheiden. Dan verschijnen die merkwaaardige publikaties, volgens welke de jaarlijkse woningproductie bijna van het ene jaar op het andere op 100.000 en meer zou kunnen worden gebracht.

Voorafgaande aan de verkiezingen, is het kennelijk moeilijk maat te houden, nu de publieke opinie zich zozeer op dit vraagstuk is gaan richten.

Temidden van deze overspanningsverschijnselen doet het artikel uit het anti-revolutionaire ontwerp-program van actie, dat over de woningbouw handelt, weldadig nuchter aan.

Geen onverantwoorde eisen, die het in een verkiezingsstrijd wellicht goed zouden doen doch ons daarna niet verder zouden helpen, maar een duidelijk stellen van de feiten en een rustige opsomming van de middelen, waarmee naar het inzicht onzer partij verbetering dient te worden nagestreefd.

Dat de anti-revolutionaire partij alleszins door-drongen is van de urgentie van het vraagstuk van de woningnood, blijkt niet slechts uit de bewoordingen, maar ook uit de plaats, die het artikel in het program van actie heeft gekregen.

Het woningprobleem dient, wil een oplossing naderbij gebracht worden, krachtiger dan tot dusver het geval was, te worden aangepakt. Dienovereenkomstig dient het nastreven van zulk een oplossing in het beleid der regering een eerste plaats in te nemen.

Dat staat in het program van actie te lezen en zo is op een verantwoorde wijze het vraagstuk gesteld.

Een geestelijk en zedelijk gevaar

DERGELIJKE woorden en zinnen moge men met instemming lezen, zij zullen ook in actie-programma's van andere partijen zijn aan te treffen.

Men verwacht echter toch meer van de a.r.-partij, die in de préambule de steun der kiezers oproept „gedreven door het verlangen in alle arbeid God te eren en de naaste te dienen”.

Wil het goed zijn, dan zal deze impuls ook in de paragraaf, die over de woningbouw handelt, terug te vinden zijn.

Weinu, wie dat verwacht, komt niet bedrogen uit. De a.r. partij begint met als haar oordeel uit te spreken, dat de heersende woningnood het meest benauwende probleem is, waarvoor overheid en volk zich geplaatst zien, vooral vanwege de geestelijke en zedelijke gevaren, welke daarmede samenhangen.

Daarmee wordt doorgestoten naar de meest wezenlijke achtergrond van het woningtekort. Het is het meest benauwende probleem, doch niet slechts om de zware proef, waarop het geduld van zovele langver-

loofden gesteld wordt, niet slechts om velerlei ongerief, dat aan inwonenden en inwoning verschaffenden berokkend wordt, dat alles óók, maar vooral om de daarmee samenhangende gevaren van geestelijke en zedelijke aard.

Het meest essentiële, dat de onder de woningnood lijdende naaste, welke de a.r. partij verlangt te dienen, bedreigt, zijn deze gevaren.

Menig leraar zou kunnen verhalen, hoe in een levenslustige klas plotseling een beklemmende stilte intreedt, als het woord „rechtscheiding” valt. De opgroeiende generatie kent het verschijnsel, hetzij door dat hun ouders werkelijk gescheiden zijn, hetzij door moeilijk te verbergen spanningen, die tussen hen heersen en die zo menigmaal tot door

huisvestingsproblemen overgeprikkelde zenuwen zijn te herleiden.

Dat behoeft niet altijd een direct ruimtetekort te zijn, het kan ook de tengevolge van het algemene woningtekort bestaande onmogelijkheid zijn om naar een andere omgeving te verhuizen, die voor een harmonische gezinsontwikkeling of ook voor een zeer gewenste andere werkkring nodig zou zijn.

Wij noemen maar een enkel voorbeeld. Iedereen zal uit eigen ervaring en omgeving wel de voorbeelden kunnen noemen van het geestelijk en zedelijk verval, dat de woningnood met zich gebracht heeft.

De vrede is als gevolg daarvan in veler leven zoek geraakt. Voor hoever is daardoor een breuk in het geestelijk leven ontstaan, die niet meer werd geheeld?

Praktische aanwijzingen

HET program van actie stipfelt lijnen van praktische politiek uit. In het kader daarvan somt het een aantal middelen op, die tot oplossing van het woningvraagstuk zouden kunnen bijdragen.

Ook hier treft de nuchterheid. Geen spectaculaire „vondsten”, doch een zakelijk naar voren halen van alle factoren, die hun aandeel kunnen leveren. Hoe vaak kan men b.v. niet horen spreken, alsof met toepassing van „systeembouw” het woningprobleem reeds zou zijn opgelost. Ons program spreekt van „verantwoorde systeembouw” en geeft door deze beheerste woordkeuze reeds te kennen, dat ook hier onderzocht en geselecteerd dient te worden en slechts dat, wat werkelijk vooruit kan helpen, mag worden behouden.

Van realiteitszin getuigt ook de zinsnede, waarin bijzondere zorg wordt gevraagd voor een aan de behoefte der gezinssamenstelling aangepaste woning-grootte en -indeling.

Het totaalcijfer der jaarlijkse woningproductie, waarmee zo veelvuldig gewerkt wordt en waarvan ons program zich gelukkig onthoudt, is immers slechts een zeer betrekkelijke en oppervlakkige maatstaf voor de mate, waarin wij het woningvraagstuk overwinnen.

Het gaat om het geestelijk welzijn en zedelijk peil van ons volk. Daarom is het vereiste aantal woningen niet voldoende, het dienen ook woningen te zijn, waarin de gezinnen, de grondpilers der samenleving, tot ontplooiing kunnen komen.

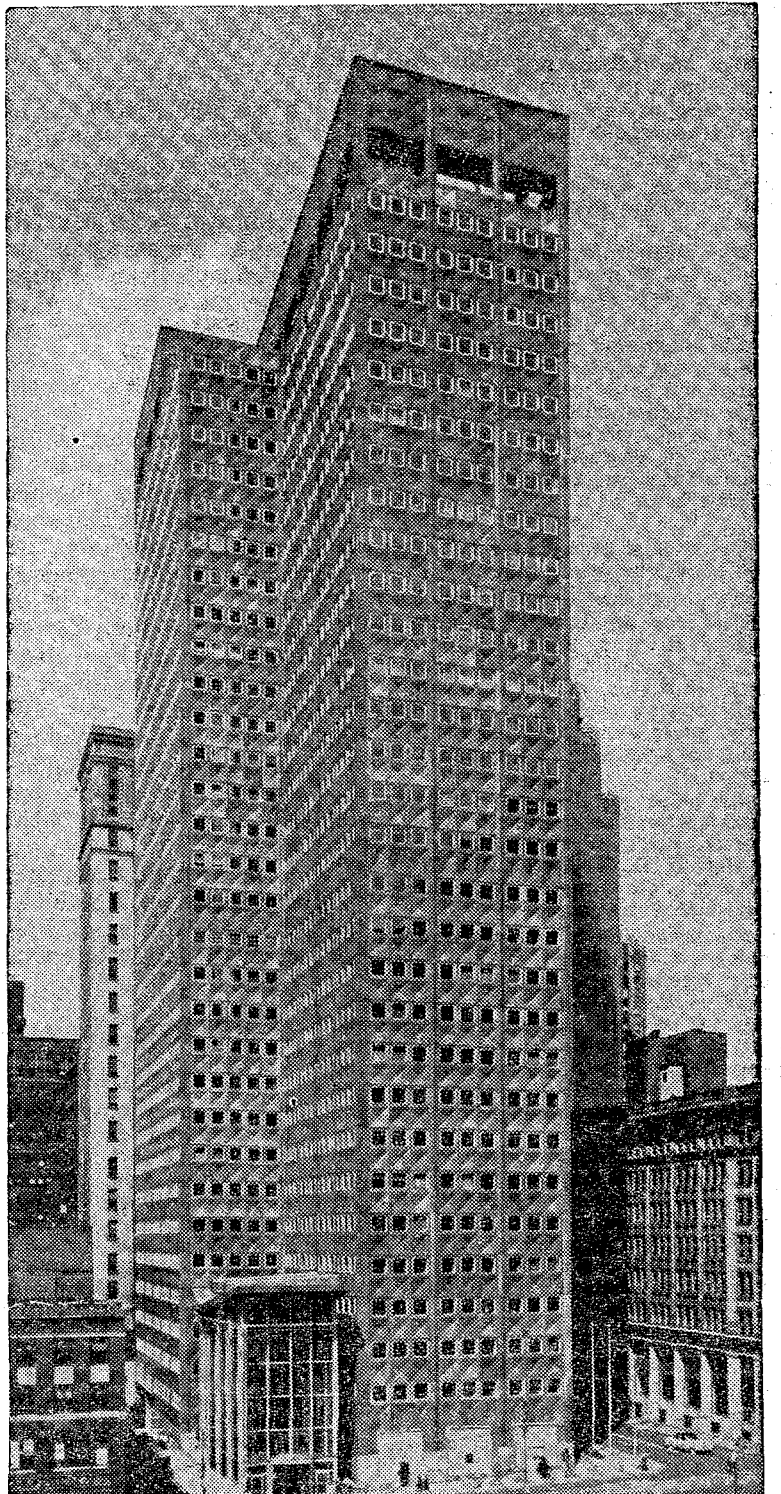
Aanpassing van de woningen aan de gezinssamenstelling mag er niet toe leiden, dat de gezinssamenstelling door de woningen gaat bepaald worden.

Naast deze en andere in de paragraaf genoemde middelen (huuraanpassing, bilijker financieringsregeling voor particuliere bouw) had nog genoemd kunnen zijn het van overheidswege stimuleren van door het bedrijfsleven ter hand genomen researchwerk en in het algemeen de noodzaak van een nauw overleg tussen overheid en de organen van het bedrijfsleven.

Bij dit laatste komt het overigens niet slechts op het overleg zonder meer aan, maar vooral ook op de wijze, waarop dit gevoerd wordt. Bij de instelling van de Raad van de Woningbouw is de vrees uitgesproken, dat dit een ministeriële kapstok zou worden voor alle mogelijke vraagstukken. Gezien de ontwikkeling schijnt voor deze vrees minder reden te zijn, dan voor de beduchtheid, dat

Gebrek aan voldoende arbeidskrachten kan vaak door mechanisatie worden opgeheven. Voor het lossen van bouwmaterialen kan met drie man volstaan worden, als gebruik wordt gemaakt van de z.g. rollenbaan, waarvan u er hier een in beeld ziet.

(cliché „De Christelijke Bouwvakpatroon”)

Gebrek aan de meest verwerkte bouwmaterialen maakt het noodzakelijk naar vervangingsmateriaal om te zien. Voor deze wolkenkrabber (Alcoa-gebouw te Pittsburgh in de Verenigde Staten) werd op grote schaal van aluminium gebruik gemaakt. O.a. de gevels bestaan uit elementen van deze materiaalsoort.

(cliché „De Christelijke Bouwvakpatroon”)

de minister allerlei door het bedrijfsleven genomen initiatieven aan commissies uit deze Raad gaat opdragen.

De woningbouw wordt echter alleen gediend door een royale en elkaar niet verdringende samenwerking, ook van de zijde der overheid.

Onrust en nuchterheid

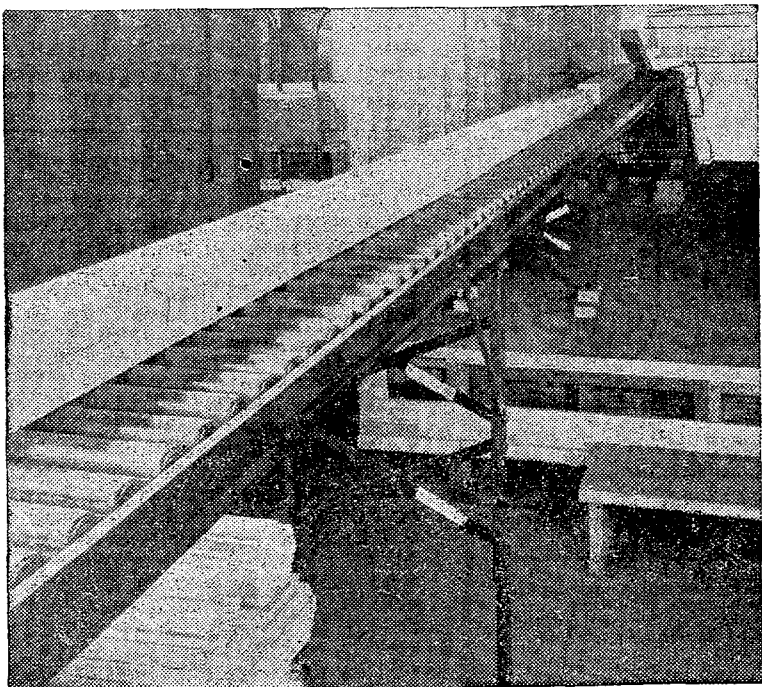
HET PROGRAM van actie, voorzover betrekking hebbend op de woningbouw, overziende, mogen wij constateren, dat het, in directe aansluiting aan de grondbeginselen, waaruit onze partij uitspreekt te willen leven, het vraagstuk van de woningnood in zijn diepst ingrijpende gevaren aan de orde stelt, en bovendien in nuchtere bewoordingen wegens aangeeft, welke aan een oplossing dienstbaar kunnen zijn.

Met valse beloften ware ons volk in deze nood niet geholpen. Waarheid is wel eerste eis. Zo alleen kan in ernstig zoeken een rechtvaardige oplossing bevorderd worden.

Het hoofdartikel in „Nederlandse Gedachten” van 4 februari j.l. eindigde de bespreking van de préambule uit het ontwerp-program van actie met de zinsnede: „Het gaat om de christelijke normen van rechtvaardigheid en waarheid en vrede”.

De paragraaf van de woningbouw mag inderdaad een praktische uitwerking van deze gedachte genoemd worden.

Daarom verdient de anti-revolutionaire partij ook om deze over het meest benauwende probleem handelende paragraaf uit haar program van actie de stem van de Nederlandse staatsburger.

Studie en aktie van de Arjos

HET IS wellicht nog niet algemeen bekend, dat er naast de sociaal-economische werkgroep door de Arjos ook een binnenlandse werkgroep is gevormd.

Deze werkgroep kan bepaalde vraagstukken in studie nemen, welke niet tot de sociaal-economische sector behoren.

De volgende heren hebben er zitting in: dr. A. Veerman (voorzitter), J. W. Ooms en mr. W. de Kwadsteniet (secretaris).

Als eerste onderwerp dat nader onder het oog zal worden gezien is gekozen de jeugdzorg en de vrije jeugdvorming.

In verband met de aard van dit onderwerp is de werkgroep uitgebreid met Mr. C. F. Bramer, die door zijn werk met allerlei jeugdfragen nauw in aanraking komt.

Voorts is er besloten tot instelling van een „beziningscommissie”.

Deze commissie heeft tot taak de arbeid van de Arjos, zoals deze is gegroeid en zoals deze zich verder zal moeten ontwikkelen in onderling verband te bezien, in het bijzonder in het licht van de grondslag en de doelstelling, zoals aangegeven in de statuten van de Nationale Organisatie van de Arjos.

Als leden van deze commissie werden door het hoofdbestuur benoemd de heren Dr. A. Veerman (voorzitter), E. van Ruller, H. D. W. Boven, Mr. C. J. Verplanck, J. W. Ooms, S. Silvius en G. J. H. Griffioen (secretaris).

De commissie is met voortvarendheid aan het werk gegaan en heeft inmiddels drie vergaderingen gehad.

De oorlog heeft als een stroomversnelling bij de ontwikkeling der dingen gewerkt. De politieke situatie heeft nieuwe aspecten gekregen, terwijl ook de jeugd een andere instelling heeft dan voor de oorlog. Deze ontwikkeling is nog in volle gang.

Het hoofdbestuur voelde er behoefte aan nog eens expresselijk de situatie door een commissie onder ogen te laten zien, mede ter bepaling van het uitstippelen van de verder te volgen koers in het belang van ons werk: de vorming van jonge mensen tot bewuste anti-revolutionairen.

De oprichting van nieuwe clubs vindt regelmatig doorgang. Wij maken van elk geval niet afzonderlijk melding, omdat deze rubriek dan al te veel in plaatselijke bijzonderheden zou gaan treden. Wel zullen we af en toe eens totaalcijfers geven.

Voor één club zullen wij voor deze maal een uitzondering maken. Er is namelijk een Arjos opgericht in Haastrecht. Het bijzondere waarom dit geval vermelding verdient ligt hierin, dat een club tot stand is gekomen zonder enige bemoeiing van buitenaf van de zijde van provinciaal of streekbestuur.

Dit doet ons goed, wij zijn blij, dat de jongens daar in Haastrecht zelf zo maar ineens de zaken hebben aangepakt. Een club, die met zulk een fris enthousiasme ontstaat vindt zijn weg wel.

Overijssel verdient een pluim. Zoals bekend hebben de clubs daar een actie ontzetend om abonnees voor Nederlandse Gedachten te werven. De premies, die hiermede worden verdiend worden in het Arjos-verkiezingsstrijdfonds gestort.

Deze actie heeft tot nu toe een bedrag van totaal f 820,— opgebracht.

Wij geloven niet, dat er één provincie is, die hier hovenuit komt. En daarom: bravo Overijssel!

Overijssel heeft trouwens nog meer pijlen op de boog om het verkiezingsfonds te versterken. In het provinciale Contactblad „Merck toch hoe sterck” is men begonnen advertenties op te nemen, waarvan de opbrengst eveneens de verkiezingsactie ten goede komt.

Ook hier schuilen o.i. voor de andere provinciale contactbladen mogelijkheden. Laat men dit onderzoeken, want alle beetjes helpen.

Tenslotte nog enkele manifestaties, die voor het voetlicht verdienen te komen.

Rotterdam belegde op 9 maart een forumavond. Deze methode blijkt in te slaan. Van dit forum maakten deel uit Mej. M. v. Leeuwen, Ds. Rijkse, Mr. Bavinck en de heren Fibbe en Worst.

De stad Utrecht hield op 3 en 4 maart een studieconferentie te Driebergen. Drs. Albeda en Drs. Knol refereerden over de sociaal-economische problematiek van deze tijd. Vooraf zijn aan de deelnemers een aantal stellingen toegezonden. De 25 aanwezigen kunnen op een geslaagde conferentie terugzien.

Belastingdienst en ouderdomsverzekering

(Van onze fiscale medewerker)

DE BELANGSTELLING van de Danti-revolutionaire partij voor een goede sociale verzorging van het Nederlandse volk dateert reeds van jaren her. Niet om daarmee kiezersgunst te verwerven; integendeel, deze belangstelling was naar de overtuiging van de anti-revolutionaire partij gebaseerd op de sociale rechtvaardigheid die aan de Heilige Schrift ontleend was.

Onze voormannen hebben in de dagen dat zij aan het bewind waren de concrete plannen die hierop betrekking hadden soms niet kunnen verwezenlijken. Uit het nummer van Nederlandse Gedachten van 3 maart j.l. is overduidelijk gebleken dat en de sociaal democraten en de liberalen al deze zaken vaak opzettelijk hebben tegengehouden. De anti-revolutionairen waren de s.d.a.p. en liberalen ver vooruit. Tegen de progressiviteit van de a.r. partij konden zij niet op. Zij waren nog niet klaar!

Er is thans een zeer belangrijk wetsontwerp in behandeling bij de Tweede, Kamer der Staten Generaal: de Algemene Ouderdomswet (A.O.W.).

Heffing door fiscus schept verwarring

DIT ontwerp is niet geheel naar het hart van het anti-revolutionaire volk. Er zijn in het ontwerp enkele zaken o.i. niet juist geregeld. Er zijn bindingen gelegd die verkeerde aansluitingen geven. Soms is dit zo sterk — te meer omdat een andere regeling reël mogelijk is — dat ons de vrees bekruipt of de verantwoording daarvoor op die punten nog wel gedragen kan worden.

Eén van die knelpunten is de band die gelegd wordt (in artikel 4) tussen de belastingdienst en de uitvoering van de ouderdomswet.

Met zoveel woorden wordt aan de belastingdienst — een onderdeel van de Rijksoverheid — een wezenlijke taak opgedragen naast het andere uitvoeringsorgaan van de A.O.W.: de Sociale Verzekeringsbank.

Deze sociale verzekeringsbank is geen rijksbank, geen onderdeel van de Rijksoverheid, maar een bank van het „bedrijfsleven”. Door de inschakeling van de Rijksoverheid wordt hier een binding gelegd die wezensvreemd is aan de ge-

dachte van een algemene ouderdomsverzekering. Immers elke gedachte die gereede aanleiding, zelfs reële aanleiding geeft tot de veronderstelling dat ouderdomspensioenen staatspensioenen is, moet worden weggenomen. Een rijksorgaan dient ten hoogste worden ingeschakeld voor hand- en spandiensten.

Dit gesignaleerde gevaar wordt dringender indien men let op de regeringsargumentatie waarom de fiscus tot een van de beide uitvoeringsorganen is gemaakt: dit systeem is eenvoudig, het is goedkoop en het is praktisch.

Want als wij op deze argumentatie letten is het het allereenvoudigst, het allergeodkoopst en het meest efficiënt de ouderdomspremie te verwerken in de belastingtarieven!

Er zal wel niemand in onze kring zijn die dit zou kunnen accepteren.

Ook de regering zelf blijkt voor het gevaar van deze consequentie wel oog te hebben, gelet op de mededeling in de memorie van antwoord dat: deze wijze van uitvoering niet verantwoord is omdat dit verwarring voor de burgers kan meebrengen.

Maar de voorgestelde wijze van uitvoering brengt eveneens grote verwarring: van de fiscus ontvangt men de aanslag biljetten (zo nodig zelfs twee) bij de fiscus moet men betalen en de fiscus zal zo nodig met harde maatregelen de premies innen. Psychologisch gezien alleen al zal de huidige uitvoering veel weerstanden bij de burgers oproepen, terwijl ook de door de regering gevreesde verwarring zal toenemen. Zo sterk n.o.m. dat men op den duur niet meer zal weten waarvoor de betaling van de fiscus dient, zodat in moeilijke tijden waarin het geld „duur” zal zijn, men op grond van het argument van kostenbesparing, de premie en de belastingen op één biljet, desnoods in een tarief zal tolereren. Te meer daar er politieke partijen bestaan die principieel gezien, tegen deze gang van zaken geen enkel bezwaar zouden hebben!

Naar deze mening is deze ineenvloeiing van staat en maatschappij principieel niet te verantwoorden.

Het kan ook anders

EN derhalve mag de onderhavige regeling daartoe ook geen aanleiding geven. En die aanleiding is er nu de heffing en de inning aan de belastingdienst wordt opgedragen!

Te meer voorzichtig moeten wij zijn als wij weten dat binnen afzienbare tijd meerdere sociale verzekeringen met verplichte premies zullen worden ingevoerd. In dat geval wordt door de fiscus, naast de echte belastingen, een pre-

mieheffing opgelegd van 15—20% van het inkomen. Onder deze omstandigheden is aan verwarring bij de burgers niet te ontkomen.

Is het echter wel noodzakelijk dat de fiscus de A.O.W.-premie heft en int als zelfstandige uitvoeringsorganen? Indien er een andere reële mogelijkheid is, zonder de vorengenoemde bezwaren, dan is het onverantwoord de weg op te gaan die door het wetsontwerp wordt aangewezen.

Die andere oplossing is er naar mijn overtuiging wel, omdat het met de totale werkzaamheden — zeker als deze uitvoering enkele jaren ervaring zal hebben opgedaan — nog al meevalt.

Dat „meevallen” is gebaseerd op het aantal premieplichtigen aan wie uiteindelijk een premieaanslag zal moeten worden opgelegd en op de omstandigheid dat het premiepercentage een vast cijfer is (voor een vijfjarig tijdvak) en de grondslag voor de heffing bewust eenvoudig is gehouden. Daarnaast is te wijzen op een fiscale ervaring van jaren met betrekking tot het heffen en innen van schoolgelden door de besturen van schoolverenigingen en de gemeenten. Deze heffing en inning berustte (en berust) niet bij de belastingdienst doch was en is geheel gebaseerd op door de fiscus — op verzoek — verstrekte gegevens!

Van het totaal aantal premieplichtigen — bedragende 6,7 miljoen — vallen een groot aantal uit, te weten:

de gehuwden (die als één premieplichtige worden beschouwd), de inkomtenlozen en zij die een fiscaal inkomen genieten beneden de gestelde grenzen. Deze „uitvallers” zijn te becijferen op ruim 3 miljoen. Het aantal premieplichtigen waaraan werk is te verrichten, bedraagt dus 3,6 miljoen. Van deze premieplichtigen zijn er rond 2 miljoen die alleen maar in de loonbelasting vallen. Voor deze personen loopt de heffing en de inning af met een inhouding op hun loon door de werkgever. Extra moeilijkheden levert deze groep derhalve niet op.

Van de overblijvende 1,5 miljoen (3,6 miljoen—2,2 miljoen), zijn er ruim 600.000 die een inkomen hebben van f 6000 of meer. Van deze laatsten wordt de maximale premie gevraagd; hieronder zijn er ± 200.000 die een loon van meer dan f 6000 hebben. Voor deze personen is in principe eveneens geen behoefte aan een premieaanslag.

De premieplichtigen die wat meer moeilijkheden opleveren zijn derhalve te becijferen op 3,6—2,2—0,3 = 800.000.

Veel moeilijkheden, waardoor bovendien vertraging in de werkzaamheden ontstaan, zijn niet te duchten van dit aantal omdat deze groep de kleine inkomensgenieten omvat, waarvan de fiscale aanslagregeling door de lagere fiscale ambtenaren in een vlot tempo wordt afgedaan.

Indien de heffing aan de Raden van Arbeid zou worden opgedragen zouden deze Raden dus vast moeten stellen: 800.000 + 400.000 (n.l. 600.000—200.000) = 1,2 miljoen aanslagen. Per jaar zou elke bestaande raad van arbeid dus moeten verwerken ± 60.000 premieaanslagen voor meer eenvoudige premieplichtigen.

In verband met het voorbereidende werk van de fiscus — en de automatische nazorg van de fiscus (verminderingen en navorderingen van belastingaanslagen) kan men niet spreken van een moeilijk te verteren opdracht aan de Raden van Arbeid.

Natuurlijk zullen er in het begin praktische moeilijkheden rijzen. De Raden van Arbeid zijn (nog) niet op de fiscus „ingespeeld”. Maar mag dat een reden zijn om een zo belangrijke taak van de maatschappij aan de rijksoverheid over te hevelen?

Oplossing vorige puzzel

HORIZONTAL: 1. Algera; 4. Geneve; 8. ir (ingenieur); 10. c.c. (cm3); 12. atol; 14. urk; 16. neev (veen); 18. ban; 20. ens; 22. Iran; 25. lopen; 27. Eden; 29. ee; 30. las; 32. e.d.; 33. p.k.; 34. le; 35. inzake; 38. ee 39. N.S. (Ned. Spoorwegen); 41. on; 43. rel; 44. t.h. (theologische Hogeschool); 45. hg.; 46. ook; 48. ee; 49. opel; 51. vlet; 54. adieu; 56. spa; 57. iep; 58. staf; 61. fin; 63. atee; 65. to; 68. l.l.; 69. Nasser; 70. Dulles.

VERTICAAL: 1. art.; 2. gul; 3. ra; 5. el; 6. een; 7. e.c.e.; 8. I. A. Diepenhorst; 9. a.r.; 11. C. van den Heuvel; 13. ora; 14. uno; 15. kee; 17. eed; 19. alsem; 21. n.n.; 23. rek; 24. n.l.; 26. Poudje; 28. eek; 31. al; 35. Ier; 36. nee; 37. Pool; 40. S.G.P.; 42. no; 44. tee; 47. K.V.P.; 50. era; 52. laf; 53. tin; 54. a.p.; 55. int.; 59. ton; 60. f.r.s.; 62. is; 63. sul; 64. els; 66. re; 67. v.u. (vrije universiteit).

Naast vele andere ziekten en kwalen die vooral des winters erger voorkomen, behoren de kwalen en ziekten der ademhalingsorganen wel tot de voornaamste!

Bronchitis - Asthma - Hardnekkig hoesten - Verslijming van borst en longen - Ademnood - Vastzittende koude en vele andere klachten en kwalen der ademhalingsorganen worden op volkomen onschadelijke en afdoende wijze behandeld en genezen door het wonderbaarlijke natuurgeneesmiddel

„BRONCHIALINE”

„Bronchialine” geeft direct al verlichting tegen de hinderlijke klachten, lost de slijmen op, geeft onbelemmerde ademhaling, bestrijdt de lastige en afmattende hoest, doodt de gevaarlijke bacteriën en microben en voert langzaam maar zeker tot een afdoende en blijvende genezing der hinderlijke bronchiale aandoeningen. Gebruiksaanwijzing is: slechts drie keer daags één theelepeltje „BRONCHIALINE” in te nemen voor het eten op iets warm (thee, melk, water). Prijs kuurflacon f 12,75; Proefflacon f 5,25, franco huis toegezonden na ontvangst van bestelpostwisseltje of girobiljet. GIRO No. 428.302. Rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden. ALLE BESTELLINGEN, GELDZENDINGEN, BRIEVEN ENZ. UITSLUITEND EN ALLEEN RICHTEN AAN:

Homoeopathische Geneesmiddelen Centrale

Afd. C. POSTBUS 9, UTRECHT

Tel. K 3402—3648 (ook na 18 uur)
Hoofdkantoor

Tel. K 3402—4169
Laboratorium

Tel. K 30—23396
Magazijn

WIJ WAARDEREN HET GOEDE VAAK DAN PAS.....
ALS WIJ HET REEDS VERLOREN HEBBEN !!!
ZO GAAT HET OOK DIKWILS MET ONZE GEZONDHEID !!!
HET IS VOOR IEDER ZO GESTELD
GEZONDHEID IS M E E R WAARD DAN GELD !!!
Vraag voor andere gevallen gratis brochure aan Postbus 9, Utrecht.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402—3648.

BOEKEN en periodieken

„Ontstaan en ontwikkeling van het christelijk partij- en organisatiewezen” door Mr. K. Groen. Uitgegeven bij J. C. Pellicaan te Amsterdam. Prijs per exemplaar f 1.20.

DE directeur van de Doktor Abraham Kuypertstichting, mr. K. Groen, heeft onlangs voor een christen-democratische studentenorganisatie aan de Keulse universiteit een voordracht gehouden over het ontstaan en de ontwikkeling van het christelijk partijwezen en van het christelijk-sociaal organisatiewezen in Nederland. Deze voordracht is in het Nederlands vertaald thans in brochurevorm verschenen. Van de Duitse studenten mocht niet worden verlangd, dat zij met de Nederlandse toestanden en verhoudingen op de hoogte waren. De inleider was dus genoodzaakt zich op zijn luisterend publiek in te stellen. Mede daaraan ontleent deze brochure echter haar waarde ool voor een breder publiek in Nederland. In kort bestek wordt op heldere wijze een inzicht gegeven in het ontstaan en de ontwikkeling van het Christelijk organisatieleven in ons land. De heer Groen heeft reeds een zekere vermaardheid gekregen wat betreft het nauwkeurig formuleren. Daarvan legt ook dit geschrift getuigenis af. Lezing van deze brochure zij dan ook hartelijk aanbevolen. Vooral voor hen die voorlichting moeten geven aan onze kiesverenigingen.

„Op weg naar kamp en bivak” door Jan Stoovelaar, uitgave van de Nederlandse Jeugdgemeenschap, H. Polaklaan 17 te Amsterdam. Prijs f 0,30 per stuk.

WIJ HEBBEN even in tweestrijd gestaan over de vraag of bovenstaand boekje, dat wij toegezonden kregen, wel voor een bespreking in Nederlandse Gedachten in aanmerking kwam. Wij hebben het tenslotte toch gedaan omdat de hier behandelde stof voor onze jonge mensen van belang is en omdat de Arjosclubs — zij het niet als zodanig — toch wel met de vragen van kamperen en bivakkeren in aanraking kunnen komen.

Het onderhavige werkje is een handleiding voor allen, die met het organiseren van kampen, trektochten, fiets- en wandeltochten zijn belast.

Op deskundige, overzichtelijke en prettig leesbare wijze behandelt de schrijver, die hoofdconsulent van de Nederlandse kampeerraad is, de problemen die met een goed kamperen en bivakkeren samenhangen.

Degenen die het boekje aanschaffen — de prijs is van geen betekenis — zullen het ongetwijfeld herhaaldelijk met vrucht raadplegen.

De kip, het ei... en de film. Uitgave van de Christelijke Film Actie, secretariaat Dijkweg 50c te Naaldwijk. Prijs f 0,75.

DE Christelijke Film Actie heeft er goed aan gedaan om de door de heer G. H. Hoek gehouden radiotoespraak over actuele filmvraagstukken in brochurevorm uit te geven.

De film heeft een enorme betekenis. Er zijn thans ongeveer 100.000 bioscopen in de wereld die in 1954 door zes en twintig miljard mensen werden bezocht. Ook radio en pers hebben als middel ter beïnvloeding van de massa groot gewicht; de film is echter nog suggestiever omdat deze zowel op het gehoor als op het gezicht werkt.

De huidige filmproductie is bijna geheel in handen van ondernemingen, die het produceren van films uitsluitend uit winstbejag beoefenen.

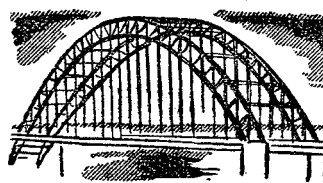
Het gehalte van de meeste films is in verband hiermede afgestemd op de lagere hartstochten van de mens.

De bedoeling van de Christelijke Film Actie is nu om tegenover de stroom van slechte films ook goede films te stellen, die getuigen van het echte en ware leven, dat alleen in gebondenheid aan de Heiland der wereld kan worden gevonden.

Hiervoor is een organisatie nodig en hiervoor is geld nodig. De C.F.A. heeft dit nu aangepakt. Met grote moeilijkheden heeft men te kampen. Maar er is een begin gemaakt.

In de onderhavige brochure wordt een duidelijke uiteenzetting gegeven van de betekenis en de mogelijkheden van de film en van de positieve taak, die voor de Christenen op dit gebied is weggelegd.

De Christelijke Film Actie verricht belangrijk werk, dat de steun van velen verdient. De lezing van de besproken brochure zal zeer zeker bijdragen om een duidelijker inzicht in de hier liggende problemen te verkrijgen.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Soms

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug, die een poldergebied ontsluiten zal, wekt grote spanningen in een dorp en met name in de familie Lijnegang. De oude Lijnegang, boer op de Lindenburg, kan niet verkroppen, dat o.a. zijn getrouwde zoon Willem, die op de groslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst is, voorstander van een vaste oeververbinding is. Lijnegangs dochter Roelie, is tegen de zin van haar ouders naar de stad gegaan, waar zij sociaal werk doet. Zij is niet meer welkom thuis, tenzij zij voorgoed terugkeert. De jonge Melchior, zijn oudste zoon, heeft kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer is. Er is brand gesticht in een directiegebouwtje en de jonge Melchior wordt van deze brandstichting verdacht.

— Maar als het alleen vanwege dat brandje is dat zij niet met mij wilde praten en geen tijd voor mij had, zal het weer in orde komen, dacht hij.

Er gloorde weer hoop in zijn hart. De ware toedracht van de brandstichting zou natuurlijk spoedig bekend worden en dan zou Paula tot de ontdekking komen, dat zij zich vergist had.

De jonge Melchior hoopte nu, dat de burgemeester en Lauwers het raadsel van de brandstichting in de directieket heel gauw tot een oplossing zouden weten te brengen, want ingenieur Santemeijer en Paula moesten weten, dat hij geen brand gesticht had, doch integendeel gepoogd had een brandje te blussen! Dat was heel wat anders!

Hij stond op, trok de dekens van zijn bed recht en kamde zijn haren. Hij vertrouwde, dat de afgrijpselijke vergissing spoedig tot klaarheid zou komen. Als Paula eenmaal precies wist, hoe de vork in de steel stak, zou zij weer vol genegenheid aan hem kunnen denken, daar was hij zeker van.

De jonge Melchior ging naar beneden. Aaltje schonk koffie voor hem in en had een heel verhaal over de mislukte brandstichting.

„Ik vind het best,” zei ze. „Laat maar afbranden de boel! Als de mensen hier maar genoeg tegenwerken, houden ze mischien op met het bouwen van de brug.”

De oude Lijnegang knikte ten teken, dat hij het met de opvattingen van zijn dochter eens was.

Maar de jonge Melchior voelde opnieuw wrevel in zich opkomen en hij voelde zich gedrongen, iets te zeggen.

„Julie schijnen te denken, dat er niets verandert, dat alles hetzelfde blijft,” sprak hij zo kalm mogelijk, hoewel zijn stem trilde. „Ik geloof, dat er ontzettend veel verandering is op elk gebied. Ook hier, in onze streek.”

„Maar alle verandering is geen verbetering,” merkte de oude Lijnegang stroef op.

„Het gaat er maar om, wat wij er van maken, vader.”

„Jij altijd met je praatjes,” klonk de schelle stem van Aaltje er tussen. „Ik ben bang, dat jij nog moderner opvattingen zal krijgen dan Willem. Jij wilt later later zeker ook in de gemeenteraad terechtkomen?”

Vrouw Lijnegang, die er al weer onenigheid uit zag broeien, zei waarschuwend tot Aaltje, dat zij zwijgen moest over dingen, waarvan ze geen verstand had. En om het gesprek een wending te geven, informeerde zij, of de roodbonte nog last had van een vergroeiende hof.

„Met de roodbonte is het in orde, de veearts heeft hem onderhanden gehad,” zei Lijnegang.

De jonge Melchior kreeg het trieste gevoel, dat hij hoe langer hoe meer een vreemde werd, die te vechten had tegen verwijten en opmerkingen van vader en van Aaltje.

— Ik begrijp nu best, dat Roelie het niet heeft kunnen bolwerken, dacht hij somber. — Zij stuitte altijd op tegenstand als zij over haar ideaal sprak en uiteen probeerde te zetten wat haar bewoog. Tenslotte was het haar te erg geworden en was zij naar de stad gegaan.

De jonge Melchior kon niet nalaten, er iets over te zeggen.

„Jij gaat er van uit, dat jouw zienswijze de juiste is, de enige ware,” zei hij tot Aaltje — doch zijn woorden waren tevens voor vader bedoeld. „Jij zult nog weleens gaan begrijpen, dat Roelie daar beu van werd. Tenslotte is ze ook geen kind meer. Als zij hier meer begrip gevonden had, zou alles heel anders gelopen zijn.”

„Welja, trek haar maar weer voor, neem het maar weer voor haar op!” antwoordde Aaltje vinnig. „Ben jij soms ook van plan om naar de stad te gaan?”

„Aaltje!” De stem van moeder klonk verschrikt en tegelijkertijd bezwerend.

„Laat deze zaak rusten, er is al genoeg over gesproken,” zei Lijnegang.

De jonge Melchior stond op en zonder welterusten te wenssen, ging hij naar boven.

„Als het hier niet verandert, zal ik het niet kunnen uithouden,” zei hij hardop tot zichzelf. „Dat geharrewar vergalt alles. Hoe komt het toch, dat het niet meer is zoals voorheen? Toen Roelie nog thuis was, hadden we soms heel prettige avonden. We konden luidkeels lachen, we deden spelletjes en 't was gezellig. Dat is allemaal voorbij. Vader heeft het lachen verlerd, Aaltje valt dikwijls onhebbelijk uit. Of licht het aan mij?”

Ineens flitste het door hem heen, dat de grote verandering, die zich in de wereld voltrok, ook in hun gezin een diepe vore getrokken had.

De jonge Melchior huiverde. Een bijbelwoord schoot hem te binnen: Dat de zoon tegen de vader zal opstaan en de vader tegen de zoon..... Neen, neen, hij mocht geen bijbelteksten uit hun verband rukken en pasklaar maken voor de omstandigheden waarin hijzelf verkeerde. Op de catechisatie had hij geleerd, dat het ongeoorloofd was. De dominee wist dat altijd zo aardig te zeggen: Bijbelteksten hebben eeuwigheidsperspectief en daarom moeten wij ons er voor wachten om ze in te passen in het raam van onze tijdelijke omstandigheden.

Maar dit stond toch wel vast: Sedert de vier bomen met de letters gerooid waren, bleek er een grote druk in hun gezin gekomen te zijn. Ja, 't was natuurlijk al begonnen toen Roelie vertrokken was; de moeilijkheden waren echter veel gecompliceerder geworden tengevolge van de bouw van de brug. Kon vader nog wel lachen? De jonge Melchior twijfelde er aan, ofschoon voorheen vaders daverende lach dikwijls door de Lindenburg weerklonk. Vader was het lachen verlerd. Op zijn gezicht waren norse plooiën te zien en in zijn voorhoofd stonden sombere lijnen gekerfd. Vader was veranderd. Zoals alles veranderde, veranderde vader ook. En waardoor? Omdat hij wilde meegaan en geen deel wilde hebben aan de veranderingen die zich in snel tempo voltrokken, dáárom veranderde hij.

— Eigenlijk tragisch, overlegde de jonge Melchior. — Vader bleek het tempo van de mars niet te kunnen bijhouden of niet te willen bijhouden..... en nu bleef hij sukkelend achter. Slechts Aaltje hield hem gezelschap, zolang het in haar kraam te pas kwam.

Het was wonderlijk gesteld met Aaltje. Hoe ter wereld was het mogelijk, dat een meisje van ruim vijftientig jaar geen oog had voor de veranderingen die zich voltrokken en evenmin iets wilde weten van verbeteringen en vernieuwingen? De jonge Melchior kon geen hoogte van Aaltje krijgen. In haar kleding was ze in 't geheel niet ouderwets en stijf. Waarom verzette zij zich tegen de bouw van de brug? Eigenlijk zou zij dolblij moeten zijn met de vaste oeververbinding. In de toekomst zou zij geen kwartieren lang op de veerpont behoeven te wachten, zoals thans soms het geval was als zij naar de stad ging om een mantel of nieuwe schoenen te kopen. Wat was dat toch met Aaltje? Wat bezieldde haar om zo tekeer te gaan over Roelie? Als je Aaltje hoorde praten, leek het wel, of zij zestig was, in plaats van vijftientig.

De jonge Melchior dacht aan zichzelf, hij dacht ook aan Paula Santemeijer. Zij had hem behandeld als een vreemde en zich geen tijd willen gunnen om naar hem te luisteren. Vader liep alleen..... maar zelf loop ik nu ook alleen, dacht de jonge Melchior somber. Opnieuw greep hem het gevoel van eenzaamheid aan. Het misverstand zou zo gauw mogelijk uit de wereld geholpen moeten worden, want het kwelde hem, dat Paula niets meer met hem te maken wilde hebben. En elk uur, dat zij in de mening zou blijven verkeren dat hij een brandstichter was, betekende dat hij eenzamer werd en dat het daarna moeilijker zou vallen, haar genegenheid terug te winnen. Hij had haar lief! Hij wist het nu zekerder dan tevoren. Ja, juist nu zij zich van hem afgewend had en hem behandeld had als een vreemde, wist hij des te beter, dat hij haar liefhad. Hij kon zich niet indenken, dat hij ooit nog vrolijk zou kunnen zijn indien Paula zich niet meer om hem zou bekommeren.

— Ik ga morgen naar haar vader, dacht hij vastbesloten. — Ik ga naar ingenieur Santemeijer en ik zal hem precies vertellen, hoe het zit met die brandstichting. Dan zal hij begrijpen, dat ik er part noch deel aan had, maar dat ik integendeel getracht heb, de brand te blussen. Daarna zal ik naar Paula gaan, ik zal aanbellen bij de weduwe Bijster en de dochter van de ingenieur te spreken vragen. Zij zal alles begrijpen en opnieuw zullen we prettig met elkaar praten en dan..... dan zal ik haar vertellen, hoeveel ik van haar houd.....

Met dit voornemen bezielde, viel de jonge Melchior na enige uren in slaap.

VIII

De jonge Melchior Lijnegang stond 's morgens om ongeveer half negen gereed om een bezoek te gaan brengen aan ingenieur Santemeijer, zoals hij zich 's avonds in bed voorgenomen had.

Hij had zich na het melken verkleed, want hij wilde er zo netjes mogelijk uitzien in de ogen van de ingenieur.

De oude Lijnegang mopperde. Moest Melchior nu al wéér op stap? De jongelui van tegenwoordige deden precies, alsof het werk wel wachten kon. Ze gingen op klaarlichte dag weg om prutsboodschapjes te doen. Maar Lijnegang wilde deze neergang in de opvattingen omtrent plicht niet in de hand werken. Integendeel, hij voelde zich genoodzaakt, hier zijn vaderlijk gezag uit te oefenen.

„Wat denk jij wel? Dat je weg kunt gaan als je wilt? Jij blijft thuis!” Zijn stem klonk gebiedend.

„Ik moet beslist even weg, vader,” kwam de jonge Melchior er tegenin. „Ik ben stellig weer gauw terug. Ik moet weg en het is van groot belang, het kan niet wachten tot vanavond.”

„Zo, is het van groot belang?” vroeg de boer minachtend.

„Zeker hier of daar je kostbare tijd zeker weer gaan staan verkleetsen met die madam, die bij weduwvrouw Bijster in huis gekomen is? Ik zeg je, dat je thuis blijft!”

De jonge Melchior werd vuurrood.

„Je vergist je, vader,” zei hij met bedwongen stem. „Moet ik tekst en uitleg geven? Ik wil het wel zeggen: 't Gaat over dat brandje..... daar wil ik de ingenieur over spreken.”

„Daar heb je 't al! Konkelfoesen met de vader van die meid!”

„Ik móet weg om te spreken met de ingenieur. Als ik niet ga, kom ik in de narigheid. Ze verdenken mij van brandstichting, dat weet u.”

„Als je 't niet gedaan hebt, kunnen ze je niets in de weg leggen. En welke lui verdenken jou er van? Lauwers, de politiemann. Maar die is geen knif voor de neus waard. En verder burgemeester Kok. Met hem is het dito, want hij heeft net zo lang doorgedreven, tot die brug er kwam.”

„Vader, luister eens: Ik heb gisteravond al verteld, dat er een misverstand in het spel is. Wijdenes houdt vol, dat ik geprobeerd heb, de keet in de hens te steken.”

De boer snoof verachtelijk. „Een Lijnegang moet zich niet laten kisten door een nachtwerker die van toeten noch blazen weet en die denkt: Brood is brood — en daarom in z'n nopjes is over het bouwen van de brug. Omdat hij een grijpstuiver verdienen kan, is hij zo kortzichtig, dat hij niet inzielt, dat een brug hier helemaal niet nodig is en onze streek geen goed zal doen.”

(wordt vervolgd)

AMSTLEVEN levensverzekering

Kent U ons? Nieuwe Schepen boek al? Te bestellen à 2.75 via onze giro 3390. Doel: reddingvliet voor K.N.Z.H.R.M.

Klein!

Ons Nederland heeft zelf een vloot,
Maar wij zijn niet tevreden;
Zij moet als 't even kan vergroot
En niet door het genadebrood
Der grote mogendheden

Het buitenland ziet ons vaak klein,
Echt als geringe natie,
Maar omdat wij wel dapper zijn,
Daar vallen we, dat is zo fijn,
Bij groten in de gratie.

Het Witte Huis en Downingstreet
Zijn ons niet ongenegen;
Het blijkt dat men wat in ons ziet,
Al zit de hele wereld niet
Om Nederland verlegen.

Want vice-admiraal De Booy
Die in de States geweest is,
Zei het na thuiskomst toch zo mooi,
't Gelaat in de marineplooi
Dat hij niet meer bevreesd is.

„Amerika erkent ons recht
Om zelf een vloot te houên!”
Dat pleit is dus al weer beslecht,
Het valt ons mee, wij zijn gehecht
Aan vriendschap en vertrouwen.

„De vloot hoeft zelfs niet te bestaan
„Uit louter kleine schepen!”
Ook dat heeft ons zo goed gedaan,
En Uncle Sam heeft het spontaan
Wel goed op ons begrepen . . .

Wanneer een admiralenhand
Nu al zó gauw gevuld is,
Zou 't wonder zijn als Nederland
Met zo'n gebaar van d'overkant
Niet opgelegd verguld is.

Wat houden wij onszelf weer klein,
Wat zijn we toch gekrompen;
De ukkies op een dras terrein,
Waar tulpen en waar molens zijn
En Volendamse klompen . . .!

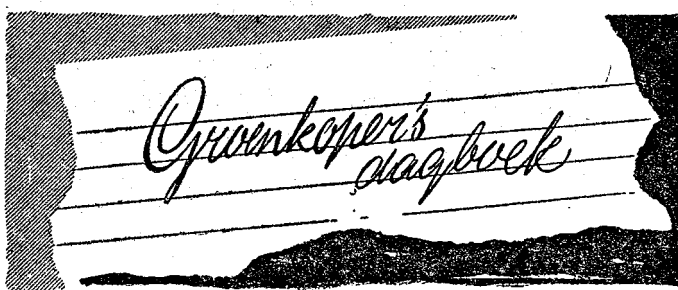
Jaap Mijderwijk.

**5
MAART**

De Tweede Kamer zal geforceerde dagmarsen nodig hebben om vóór de verkiezingen alles af te doen, wat zij zich heeft voorgenomen af te doen. Dat lees ik vandaag. Zij heeft al besloten tot Pasen haar vergaderingen dinsdags en donderdags des avonds voort te zetten. Ik ben blij, dat er zoveel te doen is voor ons parlement, al gun ik natuurlijk onze en anderms voormannen vrije avonden. Die zijn er vaak niet bij. Zij, die de wetten maken betrekking hebbende op de achturige werkdag, vakantie, verlet en zo, zij genieten zelf weinig van die overigens toe te juichen bepalingen. Toch hoorde ik, dat het avondbezoek aan de Kamer niet overhoudt, waarom er ook meestal des avonds niet gestemd wordt, ook al zou de Kamer aan een stemming toe zijn.

Waarom er des avonds niet gestemd wordt? Dat heb ik de voorzitter dr. Kortenhorst horen verklaren. Hij zeide toen dat er „uit de aard der zaak” niet gestemd zou worden. Is dat duidelijk? Ik heb mij direct tot een van mijn goede relaties gewend, om te vragen wat dat nu betekent.

Ik had n.l. in de gaten, dat de behandeling van een bepaald wetsontwerp af was en dat de Kamer had kunnen stemmen. Maar het gebeurde niet. Uit de aard der zaak niet. „Uit de aard der zaak” wordt er des avonds nooit gestemd” zei mijn relatie met een gezicht van: dat jij dit nu niet weet. „Mogen de Kamerleden niet in de avondlucht?” vroeg ik in mijn onschuld. Op welke vraag hij niet direct een antwoord gaf. „Wij politici zijn zeer gevoelig voor absentie in de avond” zei hij na enig aarzelen. Gelukkig dat ik het woord kende. Op school kwam namelijk iedere morgen de conciërge informeren of er nog absentes waren, waarop een der leraren steevast antwoordde: „Absentie zijn er nooit.” In ieder geval, uit de aard der zaak zal er in de komende weken heel wat van onze Kamerleden gevraagd worden.

**6
MAART**

Vandaag las ik met bijzondere aandacht 't verslag van de woningdienst in Zwolle, dat nu eens niet een droge opsomming van cijfers is, maar een dramatisch verhaal over de woningnood. Men voelt hier het hart van de directeur van deze dienst kloppen. Niet dat andere directeuren geen hart zouden hebben. O, nee. Maar jaarverslagen ontroeren niet altijd. Dit wel. Het werd een beklemmend verhaal.

**7
MAART**

Vanavond naar een verjaardagsfeest geweest, waar de nodige commentaren zijn gegeven over de zaak-Schokking. Ik zal die maar niet allemaal uittikken, want het is allemaal de wijsheid achteraf en daarvoor moeten wij ons hoeden. Sommigen vinden dit, anderen dat, maar voor mij is de grootste schok toegebracht aan de journalistiek, althans zoals die door het bewuste dagblad is beoefend.

Overigens zijn verjaardagen wel gezellig. Je ziet elkander nog eens en je hoort weer eens was en de afwezigen hebben altijd ongelijk. Ik zou bijna zeggen: wee de afwezigen op een verjaardagsfeest. Het beste is een stoel voor hen te reserveren. Ik voor mij, ik ga naar alle verjaardagen, waar ik gevraagd wordt. Ik wil er zelf bij zijn. Ik kijk wel uit, afwezige te zijn. Wie weet, wat men van mij zegt. Niet dat ik mij dat nu aantrek. De mensen zeggen zoveel. Maar ik hoor het liever dan ik het lees.

**8
MAART**

Ik kan niet zeggen, dat ik met buitengewone belangstelling de discussies heb gevolgd in de Kamer met betrekking tot het nieuwe ontwerp-Successiewet. Ik ben in de gelukkige omstandigheden, dat ik geen successierechten behoef te betalen. Niet dat ik buiten de wet val. Ik val buiten erfenissen. Maar dat neemt niet weg, dat ik toch wilde weten — als gepassioneerd wandelaar — hoe het nu zit met het erven van lossen en of de erfgenaam van een bos ook een zekere verlichting met betrekking tot de successierechten kon krijgen. De heer v. d. Heuvel vertolkte daarbij mijn gevoelens, toen hij daarover in de Kamer begon. De staatssecretaris die misschien niet zo'n groot wandelaar is als de heer v. d. Heuvel en ik zijn, vroeg: „zegt u mij eens, wat een bos is!” Een moeilijke vraag. „Een bos is een bos” zei de heer v. d. Heuvel. Maar zo schijnt het toch niet te zijn. Want de bos-erfgenamen krijgen geen verlichting. Toch houdt de vraag: „Is een bos een bos?” mij nog steeds bezig.

**9
MAART**

Een hooggeleerd lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft mij op mijn vest getikt. Terecht. Bij de opsomming van de hoogleraren, die onze voormannen willen zijn, heb ik, zo schrijft hij, prof. Anema vergeten. „Heu me miserum”, heb ik tot mijzelf gezegd. Want een hooggeleerde opmerking moet men nederiggeleerd ondergaan. Als u de uitdrukking ook eens wilt gebruiken, zij betekent: „Wee mij, ik ongelukkige”.

Want in die geest heb ik vroeger mijn lesjes geleerd. Wat moet ik zeggen? Dat prof. Anema geen actief hoogleraar meer is? Misschien heeft mij dat parten gespeeld. Doch het is geen verontschuldiging. Want eens prof. altijd prof.! Nee, het was fout. En daarom mijn excuses. Ik draag mijn boetkleed gelaten.

Gisteren was ik even in Amsterdam, waar ik de gelegenheid te baat nam om te kijken naar de Westduitse minister van buitenlandse zaken, die een bezoek aan burgemeester d' Ailly bracht. Er stonden vier agenten voor de ambtswoning aan de Herengracht, doch verder waren er maar weinig toeschouwers. Toen nu ongeveer zestien jaar geleden Duitse autoriteiten met geheel andere bedoelingen dan deze minister in Amsterdam kwamen, stonden er veel meer mensen te kijken. En die autoriteiten kwamen onverwacht, terwijl de heer Von Brentano zijn komst netjes heeft aangekondigd. Toch vreemd. Maar goed. De minister heeft ons de verzekering gegeven van de oprechte gevoelens van het Duitse volk. En die nemen wij gaarne aan.

**10
MAART**

Terwijl ik dit schrijf voel ik even aan mijn kin. Ik ben wel geen recruut, maar een baard maar ik toch ook niet hebben. Het kwam door die foto die ik zag. Een kaptein streek een soldaat over de wang, teneinde de baardstoppels te meten. In Utrecht waren exercitiewedstrijden, waarbij excerceren en goed verzorgd uiterlijk de grote rollen speelden. En daarom nam een der juryleden een der soldaten bij de kin. Goed geschoren is de halve overwinning. Ik herinner mij dat generaal Kruls zich heeft beziggehouden met het hoofdhaar van de strijdkrachten. Men is nu aan de baard toe. Over een poosje komen de handen, want in dienst heeft alles zijn eigen volgorde.

William Frankoper

DE PRIJSBREKER GEEFT f 25.- CADEAU!

Door de inwerkingtreding van de CADEAU-WET per 1 maart '56 werd DE PRIJSBREKER genoodzaakt haar nog in voorraad zijnde RADIO-TOESTELLEN te verkopen aan RADIOHANDEL RESKA, Javastraat 137, Amsterdam. Voor waarde bij deze verkoop is geweest dat de publiekprijs zou bedragen f 25.—.

TELEURGESTELDE CLIËNTEN!

Natuurlijk zijn door deze regeringsmaatregel velen van onze cliënten en ook toekomstige cliënten teleurgesteld.

'N PLEISTER OP DE WOND!

Om onze teleurgestelde cliënten en toekomstige cliënten, die nog niet van deze cadeau-actie konden profiteren, desondanks toch tevreden te stellen, heeft de PRIJSBREKER de meest juiste oplossing gevonden.....

WIJ GAAN U f 25.- CADEAU GEVEN!**WAAROM . . . ?**

DEZE f 25.—, DIE U VAN DE PRIJSBREKER CADEAU KRIJGT KUNT U VRIJ BESTEDEN, BIJVOORBEELD DOOR EEN RADIOTOESTEL MERK „KOLIBRI” TE KOPEN BIJ RESKA-RADIO, JAVAstraat 137, AMSTERDAM.

Herenafdeling:

KOSTUUMS

in tropical en kamgaren

60.— 70.— 80.— enz.
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**SPORTCOMBINATIES**

Sportcolbert & Pantalon compl.

55.— 65.— 75.— enz.
me. f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**REGENJASSEN**

in alle bekende wereldmerken

47.— 59.— enz.
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**DEMI-SAISONS**

buitengewoon fraai van afwerking, prima stoffen zoals c.mel, flausch, velours, loden, n.ohair

60.— 70.— 80.— enz.
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**GABARDINE JASSEN**

geh. nieuwe collectie in prachtige 100% wollen kwaliteiten, ook in trench-coatmodel

75.— 85.— 95.— enz.
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.

Dames afdeling:

MANTELKOSTUUMS,

in d. nieuwste modellen, gelijk aan maatwerk

60.— 70.— 80.— enz.
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**DAMESMANTELS**

exclusieve en elegante modellen, fraaie pasteltinten.

55 t/m 95.—
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.**REGENMANTELS**

ook in gabardine

45.— t/r 98.—
met f 25.— CADEAU, waarvoor u bijv. een RADIO kunt kopen.

Bij de
PRIJS-
BREKER
slaagt u
ZEKER!

★

DE PRIJSBREKER

elke dag geopend van 9-6 uur

WEESPERZIJD 23-23a

Amsterdam - Tel. 55227 - Voormalig. Cafe „De Ijsbreker” te bereiken met de tramlijnen 3-5-7 en 10

In de
morgen-
uren
koopt u
het
rustigst!

★

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Wat kunnen wij doen voor Jungslaeger?

WAT kunnen wij in het geval Jungschläger doen? Die vraag houdt velen bezig. Een krant of een paar mensen behoeven maar te doen alsof zij het antwoord weten en zij kunnen links en rechts handtekeningen of geld krijgen.

Wanneer wij de vraag nuchter bezien, dan moeten wij echter beseffen, dat men heel weinig kan doen.

De officier van justitie te Djakarta heeft zijn requisitoir gehouden. De pleidooien zijn gevoerd. Nu is het woord aan de rechter. En Indonesië weet wel heel goed, dat naar Westerse begrippen op dit ogenblik ieder behoort te zwijgen en af te wachten. Wanneer wij dat niet doen, dan maakt dat daarginds een huichelachtige indruk. Net alsof wij toch van die invloed van massa en publieke opinie, waar wij zo heftig over klagen, ook niet vies zijn, wanneer het in onze kraam te pas komt.

Men roept op voor een petitie om deze zaak aan de internationale rechter te onderwerpen. Een enkele blik in de desbetreffende regelingen is voldoende om ieder te overtuigen dat zo iets nooit zal lukken. De rechter zal zich onbevoegd verklaren, omdat het hier naar volkomen vaststaande begrippen een z.g. interne aangelegenheid van een soevereine staat geldt. Sterker nog: men zou zich in bepaalde kringen vrolijk maken over ons. Nederland heeft tegen Indonesië en ook in andere gevallen steeds het onderscheid tussen interne zaken, waar geen internationale instantie zich mee in te laten heeft, en internationale aangelegenheden altijd vastgehouden. Laatstelijk nog inzake Nieuw-Guinea. Wanneer wij nu over dit geval een beroep op internationale instanties zouden doen, dan zou men ons met onze eigen argumenten terecht wijzen.

Feitelijk kunnen wij dus niets nuttigs doen.

In wezen doen wij dan ook niet anders dan alleen maar lucht geven aan ons gekrenkte rechtsgevoel — om over andere gevoelens niet te spreken.

Maar dan dient men wel te weten, dat zulke emotionele uitbarstingen met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid daarginds weer emotionele reacties en weerstanden zullen bevorderen. Dat betekent, dat het recht nog minder kans krijgt zich te doen gelden en dat de kansen van Jungschläger om naar recht te worden geoordeeld verminderen.

Nu heeft het licht geven aan opgekropte gevoelens toch terdege zin. Uit dien hoofde kan men er geen bezwaar tegen maken, wanneer comité's en ook partijen manifestaties op touw zetten. Wanneer wij echter bedenken, dat die

Dit is het jaar van de „Loonoperatie-miljard“

DE GROOTSTE LOONOPERATIE sinds de bevrijding, zo luidt een der commentaren op de beslissing van de regering inzake de lonen en de waarheid van dit commentaar is aan geen twijfel onderhevig. Want ook als men aan de voorzichtige kant raakt komt men tot de slotsom dat in het jaar 1956 aan lonen en salarissen minstens een miljard gulden meer zal worden uitbetaald dan in 1955 of in percentages uitgerekend dat de reële lonen in 1956 met plm. tien pct. zullen worden verhoogd.

Dat de regering desondanks met deze suggesties is gekomen en dat zij — nadat werkgevers en werknemers elkaar op deze basis gevonden hadden — haar goedkeuring aan deze operatie heeft gehecht, is echter een duidelijk bewijs dat het kan. Men heeft immers voorop gesteld dat het beleid van prijsstabilisatie van minister Zijlstra niet mocht worden doorkruist. We zullen niet zoals in andere landen in de inflatiespiraal terecht komen, die uiteindelijk armoede brengt in plaats van verdeling van welvaart!

Hoe is het mogelijk dat de kloof tussen werkgevers en werknemers die veertien dagen geleden nog onoverbrugbaar leek, daar immers beide partijen hun „uiterste cijfers“ genoemd hadden, zo plotseling toch overbrugd is? Zelfs zo dat beide partijen zich op het ogenblik heel tevreden tonen met de bereikte resultaten?

Toen wij een vorig maal over deze kwestie schreven, hebben wij de term „woordenspel“ gebruikt. Dat was in die situatie geen vriendelijke uitdrukking — we weten het. Maar overzien we nu de oplossing, dan kan niemand zich aan de indruk onttrekken dat de regering in dit spel een toverwoord gevonden heeft, waardoor plotseling alles in het reine is gekomen.

De zaak zat vast op de term „verhoging van de richtlijnen“. De werkgevers zeiden: „Dit is een andere term voor een algemene loonronde“ en de werknemers bestreden dit vurig, maar niet overtuigend. Bij de oplossing die de regering aan de hand deed, worden de richtlijnen

manifestaties vooral tot gevolg hebben, dat het leven van Jungschläger e.a. in nog groter gevaar wordt gebracht, dan mag de vraag worden gesteld of dit alles nog wel zedelijk geoorloofd is. Is het uitschreeuwen van zijn onbehagen ten koste van een mensenleven niet immoreel?

Iets doen kan alleen de regering. Zij kan meer, naarmate het alles onopvallender geschiedt.

En wij? Wij kunnen niets doen! Behalve één heel belangrijk ding, waar ons de Hervormde Synode op heeft gewezen. Wij kunnen bidden voor de beklagde, maar vooral voor de rechter in Djakarta. Dat is een machtig wapen, maar een wapen voor de binnenkamer — niet voor de krant.

Prof. dr. A. M. DONNER

*dank zij een
wijs besluit
der regering*

niet verhoogd en toch is het zeker dat vrijwel iedereen een loonsverhoging van ten minste drie pct. zal ontvangen.

In het kamp van de socialistische vakorganisatie zal dit wel even een moeilijk te verteren brok geweest zijn, want men hecht daar (en dat is nogal conservatief!) aan bepaalde termen en begrippen. Maar zij kregen aangeboden waarom ze mede gevraagd hadden — konden zij dan weigeren omdat het on-

der een andere benaming was aangeboden? Zelfs het N.V.V. kon niet anders meer en ging door de knieën!

Analyse

Om de consequenties te kunnen overzien is het nodig de gevonden oplossing nauwkeuriger te bezien en te analyseren. Daarbij gaat het over vier cijfers 3.

a. Over het jaar 1955 mag een uitkering ineens gegeven worden van drie pct. Hierover is niet zo heel veel verschil van mening geweest. Toen het C.N.V. enkele maanden geleden deze suggestie opperde, zag vrijwel iedereen hierin de oplossing voor het wegwerken van de achterstand over 1955. Er is (niet hevig) gestreden over de hoogte van het percentage en thans is niemand er ontevreden over. Men kan slechts hopen dat alle werkgevers hun uiterste best zullen doen deze drie pct. ook inderdaad uit te betalen. Daar dit een uitkering uit de winst over 1955 is, zal het duidelijk zijn dat hiervan geen prijsverhogingen het gevolg kunnen zijn. Naar schatting is met deze uitkering een bedrag van plm. f 300 miljoen gemoed.

b. Over het jaar 1956 mogen de z.g. secundaire arbeidsvoorwaarden worden verruimd; o.a. langere vakanties en meer vakantietoelagen. In feite is ook dit een loonsverhoging van drie pct. De regering had hiervoor al eerder vergunning gegeven en zonder twijfel zal deze verruiming in vrijwel alle nieuwe arbeidscontracten worden opgenomen. Ook hier is voorwaarde: deze drie pct. mag niet tot prijsverhoging leiden.

c. In het jaar 1956 mogen de lonen

verhoogd worden met maximaal zes pct. Let wel: de lonen mogen verhoogd worden. Er is dus geen sprake van een verhoging van de richtlijn, waardoor de lonen omhoog zouden moeten! En toch... zullen alle lonen in 1956 stijgen. Men moet die zes pct n.l. verdelen in tweemaal drie en dat is als het ware de steen der wijzen.

In een bedrijfstak n.l. waarin eigenlijk geen ruimte is voor loonsverhogingen mag men toch een verhoging geven van maximaal drie pct. en die verhoging doorberekenen in de kostprijs. Dat is dus als het ware het offer dat de regering brengt: zij staat enkele prijsverhogingen toe. Maar — en nu komt de keerzijde — men krijgt pas toestemming tot prijsverhoging als men aan de minister van economische zaken of aan de minister van landbouw heeft aangetoond, dat men inderdaad niet anders kan. En we hebben de indruk dat velen zich nog wel eens zullen bedenken alvorens de boeken bij minister Zijlstra op tafel te leggen. Want deze econoom houdt er niet van knollen voor citroenen te kopen en is als het om prijsverhogingen gaat heel kritisch.....

Worden de lonen met meer dan drie pct. verhoogd dan is er van doorberekening in de prijzen geen sprake meer. Loonsverhogingen van meer dan zes pct. worden evenmin goedgekeurd. Aan de coördinatie heeft men dus vastgehouden: de loonsverschillen zullen niet meer dan drie pct. kunnen bedragen.

Conclusies

Al deze maatregelen overziende komen twee conclusies naar voren en wel als eerste dat het Nederland economisch bijzonder goed gaat en dat ons land kans ziet al zijn inwoners in die bijzondere welvaart te doen delen, en in de tweede plaats dat thans niet alleen met woorden maar ook met de daad geborgen is met de geleide loonvorming.

Het gaat Nederland goed. Een land dat in staat is in één jaar tijds meer dan een miljard gulden aan de totale loonsom toe te voegen zonder dat dat noemenswaardige prijsverhogingen tot gevolg zal hebben, is een land met een gezonde economie. Bezie men de cijfers op een nog wat langere termijn dan komt men zelfs tot de slotsom dat met de thans te nemen maatregelen mee over de jaren 1954, 1955 en 1956 een verhoging van het reële inkomen der werknemers is verkregen van niet minder dan 22 pct. Let wel: het gaat dus om het reële inkomen: de toegenomen kosten van levensonderhoud zijn reeds in deze percentages verrekend.

De tweede conclusie is niet minder interessant: dat men thans niet slechts met woorden maar ook met de daad het stelsel van geleide loonvorming verlaten heeft. Er heeft géén verhoging van de richtlijn plaats gehad — dat desondanks vrijwel alle werknemers ten minste op een loonsverhoging van drie pct. kunnen rekenen (de eenmalige verhogingen buiten beschouwing gelaten) is enkel en alleen het gevolg van het feit dat Nederland zich dit economisch veroorloven kan en dat een geringe kostprijsverhoging van enkele produkten (leidend tot een stijging van de kosten van levensonderhoud met vermoedelijk maximaal één punt) ons geen nadelen zal berokkenen.

Nu is het woord aan de bedrijfstakken. Er is alle rede: om aan te nemen dat de verantwoordelijkheid, die deze nieuwe wijze van loonvorming aan werkgevers en werknemers oplegt, bij het Nederlandse volk in goede handen is. En dat zal dan de grootste winst zijn van deze loonoperatie-miljard.

Contributie-afdracht in

TERMIJNEN

- De referaten en de besprekingen van het onderwijscongres zullen in druk verschijnen
- De penningmeester is een belangrijke figuur in het bestuur
- Goede lezers van ons blad staan hun mannetje!

De uitnodigingen voor het onderwijscongres zijn goeddeels reeds verzonden. Dit onderwijscongres wordt gehouden op maandag 9 april a.s. in het gebouw Tivoli te Utrecht. Dit is het noodgebouw dat zich bevindt in de onmiddellijke nabijheid van het oude gebouw dat wordt afgebroken. In dit gebouw zal ook de Deputatenvergadering van 25 april a.s. worden gehouden.

Referenten zijn de heren H. Algra en prof. mr. A. M. Donner. De eerste spreekt over „Onderwijsstrijd, zegen en roeping”. De laatste over „Onderwijsplan, onderwijswet, onderwijsvrijheid.”

Het belooft een interessant congres te worden. De animo blijkt groot te zijn. De onderwijskwessie heeft altijd het hart geraakt van het Anti-Revolutionaire volk en er zijn redenen te over om ons in een afzonderlijke congres op de problemen van het onderwijs eens opnieuw te bezinnen.

Het ligt dan ook in de bedoeling dat het congres een resolutie zal aannemen, waarin de kernpunten in de te voeren onderwijspolitiek nog eens helder en duidelijk zullen worden aangegeven. Voorts zal de tekst der redevoeringen en ook van de discussie, die daarop volgt, na afloop in een verslag worden gepubliceerd.

De toegangsprijs is f 1.— per persoon. Wenst men deel te nemen aan de gemeenschappelijke broodmaaltijd dan betaalt men f 3.50 vooruit. Het verslag wordt beschikbaar gesteld voor f 1.—. Oprachten worden slechts uitgevoerd bij storting van het verschuldigde bedrag op gironummer 89673 ten name van Anti-Rev. Party, Dr. Kuiperstraat 3, den Haag. De uitvoering van opdrachten, ontvangen na 4 april a.s. kan niet worden gegarandeerd. Laat dit onderwijscongres een krachtig getuigenis zijn van allen, die het christelijk onderwijs in Nederland lief hebben.

Nog steeds een misverstand

In het nummer van de vorige week stond op de voorpagina een klein stukje Vrijwillige armoede. Dit artikelje heeft aanleiding gegeven tot enig misverstand onder de lezers. De zaak is echter eenvoudig. De abonnees ontvangen het weekblad 50 x per jaar, waarvan 40 x in een omvang van 12 pagina's en 10 x in een omvang van 8 pagina's. Dit laatste wordt echter ook toegestuurd aan alle bij de partij aangesloten leden. Vandaar dat er boven staat „Contactorgaan”. Maar het is hetzelfde Nederlandse Gedachten. Wij hopen dat nu onder de abonnees het misverstand is opgeheven.

Een dringend verzoek

Vele honderden hebben inmiddels het abonnementsgeld gegireerd. Men wordt dringend verzocht niet meer te gireren. Tot 15 maart had men daartoe gelegenheid. Nu worden de kwit-

tanties voor het eerste kwartaal 1956 in gereedheid gebracht.

Voor de penningmeesters

In juni van het vorig jaar besloot de Deputatenvergadering in het kader van de reorganisatievoorstellen ook de contributie afdracht aan het Centraal Comité te verhogen en wel tot f 2.50 per lid per jaar en voor gehuwde vrouwen, echtgenoten van leden, tot f 1.— per jaar.

In het najaar van 1955 is toen overal een actie ingezet teneinde de contributie der leden, verschuldigd aan de plaatselijke kiesvereniging te verhogen en te brengen op een gemiddelde van f 6.— per lid. In sommige plaatsen is dat echter hoger en streeft men naar f 7.— of f 8.— per lid per jaar.

Dit alles vergt met name van de penningmeesters meer arbeid en geeft hun naarmate de bedragen hoger worden een grotere verantwoordelijkheid. Het penningmeesterschap van een kiesvereniging wordt daardoor tevens van grote betekenis. Laat men nu overal zorgen dat dit penningmeesterschap zich in goede handen bevindt. Wanneer vroeger wel eens onregelmatigheden voorkwamen, dan ging dat slechts over kleine bedragen en was het niet zo bar moeilijk voor aanzuivering zorg te dragen. Maar het wordt nu zaak deze onregelmatigheden te voorkomen, want het gaat nu over veel groter bedragen. Men kan zich de weelde niet meer veroorloven de contributie-inning eens een jaar uit te stellen. Dat kan niet meer.

Maar verder is het ook van betekenis regelmatig bedragen af te dragen aan het Centraal Comité. Want het Centraal Comité loopt feitelijk één jaar achter de kiesverenigingen aan, wanneer men pas aan het einde van het lopende jaar — en soms zelfs in het begin van het volgend jaar gaat betalen. Laat men vast een bedrag sturen in afwachting van de definitieve rekening. Dat is voor het Centraal Comité van betekenis. Mogen we in dit opzicht een beroep doen op de medewerking van onze penningmeesters? Ons gironummer is 89673.

De vuurkracht is 25 x zo groot

Het aantal lezers op ons blad is in korte tijd verdubbeld. Met kracht wordt de actie voortgezet om nieuwe abonneementen te winnen. Het verschijnt nu als weekblad 50 maal per jaar, dat is 3½ maal zo vaak als het vroegere Nederlandsche Gedachten. Omdat het blad veel actueler is dan vroeger, wordt het ook, laten we aannemen, vier maal zo goed gelezen. Dat betekent dat de vuurkracht van ons blad thans 25 maal zo groot is. Dat moet betekenis hebben voor de organisatie van onze partij. Dit kan niet anders. Op den duur moet dit vrucht afwerpen. Ook voor de 20.000 antirevolutionairen, die hun mannetje staan!

Omscholing van communisten

DE COMMUNISTEN hebben in ons land hun boekje, waarin staat, hoe zij over Stalin hadden te denken. Het is heel ècht, want het is uit het Russisch vertaald (door W. Reesema).

Daarin staat:

De arbeiders van alle landen weten, dat ieder woord, door Stalin gesproken, het woord van het Sowjetvolk is.

In Stalin zien de volken van de U.S.S.R. de belichaming van hun heldenmoed, van hun liefde voor het vaderland, van hun patriotisme.

De naam van Stalin dragen de jongens en meisjes, de pioniers van het land van het socialisme in hun hart. Hun heiligste roem is te zijn als Lenin, als Stalin.....

En nu zijn de leiders van het communisme in Rusland zelf bezig, de reputatie van de dode Stalin af te breken.

Zijn sterfdag werd niet meer herdacht. Zijn naam werd geboycot.

En nu opeens is er de felle afrekening.

Stalin was een massamoordenaar en een beul. Nikita Chroesjtsjov de secretaris van de communistische partij in Rusland heeft het gezegd, en duizenden propagandisten agitators zwerven door het land, om het uit te leggen. De Nederlandse communisten zijn er glad mee verlegen.

ER IS een opzienbarend verhaal geweest, dat Joodse dokters een complot hadden, in contact met Amerikaanse spionnen, om de leiders in Rusland langzaam te vermoorden. Het was de officiële waarheid, dat dit complot er was. Een communistische arts in Amsterdam, die het niet zomaar geloofde, werd uit de partij gegooid. Twijfel aan de officiële waarheid is een doodzonde. Later kwam uit Rusland, na de dood van Stalin een nieuw bericht: het was niet wáár. Het was een slechte streek geweest van Beria, en Beria ging over boord. Nu wordt openlijk in Rusland verteld, officieel, dat het eigenlijk niet Beria was, maar Stalin zelf. Voor Russische communisten is het misschien te werken, maar Nederlandse communisten hebben het er moeilijk mee. Want zij komen dagelijks met mensen in aanraking, die de kranten lezen, en die navraag gaan doen. Zij staan bijna weerloos in het parlement, als de verschillende waarheden hun worden voorgelezen, van toen en nu. En het blijft niet bij mededelingen, dat Stalin in de laatste periode van zijn leven zo achterdochtig was, en daarom de mensen liet wegruimen, die hij niet vertrouwde. De oorlog tegen Hitler zijn zaak? Het mocht wat. Stalin vertrouwde Hitler veel te veel. Hij was gewaarschuwd, maar zijn vertrouwen op Hitler was te groot. Dat, het de eerste weken zo slecht ging na de Duitse invasie, dat was zijn schuld. Hij had geen maatregelen genomen. Zo gaat het door.

DIT BETEKENT een groter crisis voor het communisme, dan velen zich kunnen voorstellen. Het communisme in Rusland wordt geschaagd door twee zuilen. De ene is de leer van Marx. Westers, filosofisch, gekoppeld aan Hegel, gedragen door de overtuiging, dat de historie bestaat uit processen, die naar vaste wetten verlopen. Daar kunnen theoretici mee werken. Maar voor het volk betekent het weinig. Wie er wel mee werkt, heeft er dit profijt van, dat de woorden in zijn redenering een andere inhoud krijgen. Waarheid, vrijheid, democratie, recht, het wordt allemaal anders; de woorden blijven, maar de inhoud is volstrekt anders. Deze marxistische theorie maakt het wezenlijke gesprek onmogelijk. Zij sluit het communisme wetenschappelijk en cultureel af van het Westen.

Maar belangrijker is de andere zuil. Dat is de persoonsverering. De grote leider in het Kremlin is een afgod achter zware gordijnen. De dichters bezingen hem, het volk vereert hem. Deze valse religie van de leider geeft een opening naar het Oosten, maar wordt ook in het Westen van steeds meer betekenis.

En nu is de verering van Stalin tot een dwaasheid geworden. Is er nog plaats voor standbeelden? Is er nog een reden, om zijn graf naast dat van Lenin in ere te houden?

ER IS een nog belangrijker vraag. Waarom doen de officiële leiders in Rusland dit?

Theoretisch genomen hebben zij twee mogelijkheden. De ene is, dat zij zich zelf voorstellen als de echte opvolgers van Stalin, als de mannen, die leven uit zijn geest, die hem persoonlijk hebben gekend, en die zijn fakkel dragen naar de toekomst. Die mogelijkheid is welbewust en radicaal verworpen.

Dat hebben de communistische leiders niet gedaan zonder grondige kennis van wat thans onder het Russische volk leeft. Zij hebben blijkbaar er gevaar in gezien, om als vrienden en opvolgers van Stalin te poseren. En daarmee erkennen zij, dat Stalin het Russische volk niet meer bindt. Dat de betovering van zijn naam zo weinig betekent, dat het beter is, het radicaal anders te doen: zijn nagedachtenis verdacht te maken, zijn glorie weg te nemen, en zijn dood te vieren als een bevrijding.

Zijn dood vieren als een bevrijding..... als de leiders dat doen, leveren zij daarmee het bewijs, dat in Rusland de dood van Stalin inderdaad als een bevrijding wordt beleefd.

Wat hier allemaal uit zal voortvloeien, is niet te zeggen.

INTUSSEN is het goed, Ongeloof en Revolutie van Groen van Prinsterer nog eens ter hand te nemen. Daarin staat een hoofdstuk over Het Schrikbewind. En dus ook over Robespierre, de man, die duizenden naar de guillotine hielp. Velen hebben gezegd: het Schrikbewind is een vreselijk intermezzo, een gruwelijk tussenspel, doordat de macht in handen kwam van wreedaards.

Maar Groen zegt: dat is onwaar. Het Schrikbewind is niets anders dan de consequente toepassing van de beginselen der Revolutie. Als Robespierre niet zo'n toegewijd leerling van Rousseau was geweest, dan waren vele mensenlevens gespaard gebleven.

Wij geloven, dat van Stalin hetzelfde kan worden gezegd. Hij was niet een slecht communist, maar een consequent communist. Leer en leven waren bij hem in overeenstemming. Wat hij de wereld heeft laten zien, was een leven uit de communistische beginselen. En wat zijn bestrijders nu doen, zijn communistische bestrijders, is armzalig gemodder, om zich zelf te dekken, nu al meer mensen in Rusland niet meer rechtzinnig en rechtlijnig communistisch kunnen denken, omdat hun iets in de weg staat: de herinnering aan zoveel namen van mannen, die zij eerden, zolang Stalin het wilde, en die zij moesten vervloeken, toen Stalin het wilde.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Nieuwe coalitie?

De communisten zijn tegenwoordig van de kook. Het is geen wonder.

Maar bij de een is het erger dan bij de ander.

De woordvoerders van de communisten in de Leeuwarder gemeenteraad wilde een eind maken aan het „regiem Beel-Romme”. Daartoe stelde hij voor een nauwere samenwerking tussen C.P.N., P.v.d.A. en V.V.D.!

* * Laf

In een democratische partij is verschil van mening mogelijk. Waar geen verschillen zijn is het een dode boel.

Als er verschil van mening of critiek is, dan roept dat openlijk gezegd worden. Maar dan moet men niet gaan werken met circulaires, die worden ondertekend met „Verschillende kiesverenigingen.”

Zulk een circulaire, waarop de namen en de adressen van de afzenders ontbreken, is dezer dagen aan de A.R. kiesverenigingen toegezonden.

We hebben daarvoor maar één woord: Laf!

* * Romme's raad

Aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen te Tiel heeft prof. Romme daar gesproken. Een enkele raad van de K.V.P.-lijsttrekker bij de Kamerverkiezingen willen we doorgeven.

Over de kreet „Romme of Drees” merkte prof. Romme op:

„Ik zou mij willen veroorloven de Partij van de Arbeid aan te raden zich niet alleen met de K.V.P. te bemoeien maar ook een beetje beducht te zijn bijvoorbeeld voor een Zijlstra, die de verpersoonlijking lijkt van een verjongd en verfrist anti-revolutionarisme en zelfs voor prof. Oud, die met zijn getokkel op de geestelijke vrijheid verleidelijk het klavier bespeelt van de conscientie van de doorsnee-bewuste socialist.”

Inderdaad, het gaat maar niet alleen tussen Drees en Romme.

We kunnen ons zelf zijn zonder ons te schamen.

* * Veelzeggend zwijgen

De communistische woordvoerders verkeren sinds de verguizing van Stalin in een moeilijk parket. Wat zij vandaag zeggen moeten ze misschien morgen inslikken.

In de Tweede Kamer zijn de communisten fel te keer gegaan tegen het verdrag over de status van vluchtelingen. Geen wonder, want degenen, die van achter het ijzeren gordijn naar het vrije westen vluchten zijn in hun ogen verraders. In het voorlopig verslag dat de Eerste Kamer over de goedkeuring van het verdrag uitbracht, liet de C.P.N.-fractie weten dat zij haar standpunt bij de openbare beraadslaging zou uiteenzetten.

De heer Geugjes — zijn collega Brandenburg was in Warschau — zweeg dinsdag echter in de Eerste Kamer in alle talen. Hij zal gedacht hebben: „wie zijn vandaag verraders en wie morgen?”

OORLOG met soldaten

of
met

ATOMEN?

Dit belet intussen de voorstanders van het gebruik van dit wapen niet de Westerse defensie vrijwel uitsluitend op dit wapen te willen laten steunen en daarop de organisatie van de defensiemiddelen te baseren, omdat dit financieel en personeel de goedkoopste oplossing is.

In strategische zin betekent dit dat het zwaartepunt moet worden gelegd op de strategische luchtmacht als overbrenger van de zware A- en H-wapens en in taktische zin op de overbrengers van de lichte A-wapens, de taktische luchtmacht, atoomkanonnen en -raketten.

Als gevolg daarvan kan de landmacht worden verzwakt en de organisatie daarvan geheel opgezet rondom het

aangevuld met lichte taktische A-wapens hetzij ten slotte met alle soorten A- en H-wapens.

De atomische richting vleit zich met de hoop dat deze „gegraderde vergelding” wel mogelijk is.

Politiek is dit ook aantrekkelijk. Want het behoeft geen betoog, dat de atomische richting in financiële en personele zin de goedkoopste oplossing is. Men behoeft immers maar één soort organisatie en bewapening te hebben, de atomische, en kan dus op de conventionele bezuinigen.

Dat laatste betekent eveneens een veel minder benodigde sterkte aan mankracht, hetgeen er in de angelsaksische landen toe zou kunnen leiden de zo onpopulaire dienstplicht af te schaffen, op het Europese continent deze te beperken en zich uitsluitend te verlaten op een klein staand leger, uitsluitend geschikt voor een oorlogvoering op atomische basis, d.w.z. in hoge mate gemechaniseerd en slechts in staat tot het voeren van een korte oorlog. De oorlog zou immers niet lang kunnen zijn vanwege de onvoorstelbare verwoestingen, die hij in de eerste oorlogsweken zou veroorzaken. Er zouden dus achter dit kleine staande leger praktisch geen reserves behoeven te zijn, hetgeen ontslaat van het opleiden van die reserves door middel van dienstplicht in vredetijd!

De redenering is op die wijze geheel rond!

Zij kiest consequent de goedkoopste weg en vraagt de minste personele lasten. Doch zij riskeert dat uit elk, zelfs klein lokaal conflict, een wereldbrand wordt geboren met de onbeperkte inzet van alle soorten A- en H-wapens.

Goedkoop is duurkoop

NU is het voor de politicus altijd aangenaam, als hij aan het volk voor de defensie een goedkope oplossing kan aanbieden. Toen dan ook de Republikeinse partij in Amerika vier jaar geleden aan de macht wilde komen en Eisenhower als kandidaat uitbracht, heeft zij een verlaging van de toen bestaande defensielasten in uitzicht gesteld.

Toen zij aan het bewind gekomen haar gegeven woord gestand moest doen ontwierp zij de zgn. New Look, welke in grote lijn de gedachtengang van de hiervoren omschreven atomische richting vertolkte, maar deswege op heftig verzet stuitte van de andere richting; nog het vorige jaar vertolkte door de Staf-Chef van de landmacht, generaal Ridgway.

De Minister van Buitenlandse Zaken, Foster Dulles, vleide echter de publieke opinie, die verontrust werd voor de uiterste consequentie van deze defensiepolitiek, de onbeperkte A- en H-oorlog, met de hoop, dat het tactische gebruik van het A-wapen beperkt zou kunnen worden.

Op een persconferentie te Washington op 15 maart 1955 verklaarde hij in dit verband nog het volgende, daarbij de volgende dag steun krijgende van het bijna onaantastbare militaire gezag dat Eisenhower in Amerika geniet. Wij citeren daartoe uit officiële NATO-Letter van 1 april 1955:

„Hij — Dulles — duidde uit, dat het nu mogelijk was de strijdkrachten buiten gevecht te stellen zonder dat het nodig was de civiele bevolking, betrokken bij de oorlogsproductie, te bombarderen”. In aansluiting hierop legde Eisenhower er de nadruk op, dat de tactische A-bom alleen gebruikt zou worden tegen strikt militaire doelen. „Deze kleine A-wapens”, zei hij, „kregen snel een conventioneel karakter en er is geen reden waarom zij niet zouden worden gebruikt tegen militaire doelen op dezelfde wijze als een kogel.”

De wensdromen van de atomische richting zijn echter op wrede wijze verstoord door de recente verklaring van

Onze militaire medewerker komt tot de conclusie, dat onze verdediging niet alleen op atoomwapens mag worden gebaseerd

lichte A-wapen. Naar deze opzet kan, bijaldien er een oorlog zou uitbreken, in feite niet meer gevochten worden op de conventionele wijze doch is alleen een oorlogvoering met integraal gebruik van A-wapens militair-technisch en organisatorisch nog mogelijk.

De conventionele richting

TEGENOVER deze „atomische richting” staat een niet minder sterke andere stroming, die wel het A- en H-wapen zo sterk mogelijk in de bewapening wil zien opgenomen, doch uitsluitend met de gedachte de tegenpartij ervan te weerhouden daarvan gebruik te maken.

Zou deze tot agressie overgaan en zou deze daarbij geen A-wapens gebruiken, dan zou het westen eveneens dat gebruik achterwege moeten laten en zich alleen met conventionele middelen moeten teweer stellen.

Met andere woorden: het Westerse antwoord op een Russische agressie zou in gelijke zin moeten worden gegeven, doch het Westen zou nimmer het initiatief mogen en uit zelfverdedigingsnoodzaak moeten nemen tot de inluiding van een alles vernietigende A- en H-oorlog.

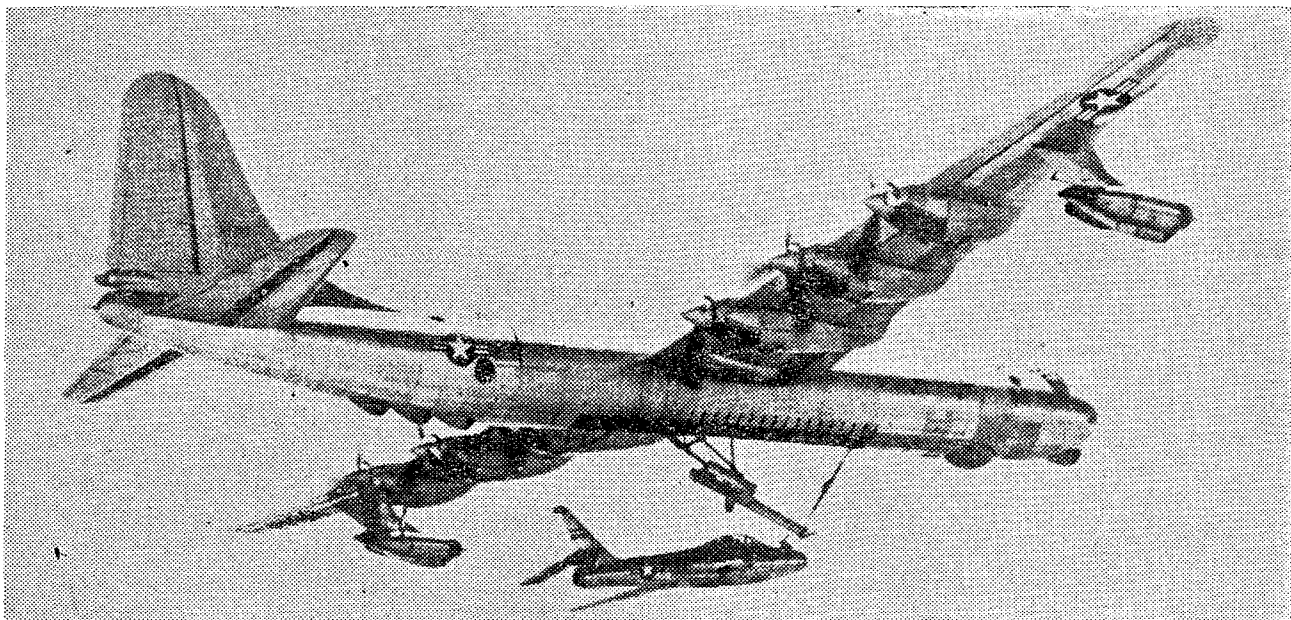
Deze meer conventionele richting vermeit zich ook niet in de speculatieve verwachting van de andere richting, dat het gebruik van het lichte A-wapen niet noodwendig het ongebreidelde gebruik van alle soorten A- en H-wapens zou oproepen. Zij ziet dus niet als een reële mogelijkheid dat het Westen naar believen, hetzij alleen gebruik maakt van conventionele wapens, hetzij van deze,

De atomische richting

DE ene richting huldigt de opvatting, dat de defensie van het Westen vóór alles dient te berusten op het gebruik van het A- en H-wapen en van de daar van uitgaande preventieve kracht. Churchill heeft dit kernachtig uitgedrukt door dit te noemen de „balance of terror” (evenwicht van verschrikking).

Deze defensiepolitiek is in feite een voortzetting van die welke door Amerika werd gevolgd toen het nog het monopolie van het A-wapen bezat en daarna nog een sterke voorsprong daarin. Doch deze voorsprong is door Rusland hoe langer hoe meer ingelopen, terwijl zelfs betwijfeld wordt of dit land op het stuk van de zoveel verschrikkelijker H-wapens een achterstand heeft.

Wel kan nog gezegd worden dat het westen op het stuk van de overbrengingsmiddelen (vliegtuigen en geleide projectielen) de leiding heeft, doch dit alles neemt toch niet weg, dat bij de snelle ontwikkeling van de militaire technologie en het universele karakter, dat de technologie aan beide zijden van het IJzeren Gordijn heeft aangenomen, de gelijkwaardigheid in kracht wat de massavergeldingswapens betreft, nog slechts een kwestie is van korte tijd.

Bovenstaande foto toont een Amerikaanse bommenwerper, die in staat is tijdens de vlucht in zijn ruim een straaljager op te nemen en los te laten.

* Vervolg op pagina 5

GRONINGEN

MEUBELEN aangepast aan elk gewenst INTERIEUR en voor elk doel. TAPIJTEN, GORDIJNEN, BEDDEN, LINOLEUM, VILTZEEL in uitgebreide keuze voorradig. Franco levering door geheel Nederland.

D. Boonstra Woninginrichting Groningen
Westerhaven 12 - Tel. 26324

Op verzoek komen wij U gaarne aan huis onze collectie tonen. Indien nodig, wordt betaling op prettige wijze geregeld zonder kosten.

Chr. Coöp. Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.
LOPENDE DIEP 7 - GRONINGEN
Rentevergoeding 2 3/4 %
idem leden 3 %

DAMES. EN MEISJESBOVENKLEDING
Het aangewezen adres in het Noorden:
Huisman - Stienstra
GULDEN STRAAT - GRONINGEN

Uw BABY lacht
in onze **Hygros-luiers**
Ferwerda Vismarkt 19 Groningen
Vraagt monsters

Onze inrichtingen zijn steeds een succes!
MEUBELEN - GORDIJNEN - VLOERBEDEKKING - BEDDEN - DEKENS - BEHANG - LAMPEN etc.
Bezoek onze toonkamers - Vraag prijsopgaaf

MEUBILERINGSBEDRIJF DEN OUDEN
Herman Colleniusstraat 7a, Tel. 22229, GRONINGEN

Briefhoofden **Laat JAN NOORMAN**
Briefkaarten uw drukwerk verzorgen
Enveloppen en... u is tevreden
Rekeningen Drukkerij en Papierhandel
Kwitanties v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)
Vloeibladen **Bolkingestraat 15, GRONINGEN**
Folders enz. Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

EEN OUD EN VERTROUWD ADRES VOOR GRAFWERKEN BOUWWERKEN MARMERWERKEN
SWITERS EN TERPSTRA
Groningen - Emmasingel 11 - Telefoon 23410

HAARDEN EN KACHELS
Rijwielen en onderdelen; Elektr. en Huish. artikelen; Gereedschappen en IJzerwaren
B.K.-, D.K.U.- en Eddykenkennitzetten
Aga Petroleum- en Elektr. Radiatoren
WIEKEL - Korreweg 29 - Tel. 25228

Bij **TECHNISCH BUREAU YPEY**
komt u in contact met goede installateurs en reparateurs.
Re Ho. Elektr. Scheerapparaten - Schermer. en gloeilampen - Stofzuigers - Verlichting.
BLOEMSTRAAT 31 - TELEFOON 28095

Begrafnisvereniging „Groningen”
ZWANESTRAAT 12 - TEL. 20910
Dir. G. L. SMIDT
Dag en nacht te ontbieden voor leden en niet-leden. Begrafnissen - Crematies - Binnen- en Buitenlandse transporten. Eigen Rouw- en Ontvangkamers. Gelegenheid tot inschrijving tegen premiebetaling.

Voor DAMESKLEDING van BETERE KLASSE
N.V. Modemagazynen
Gebr. Fwartzenberg GRONINGEN
STADSKANAAL

**FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT**

Ouderdomswet

zij een nationaal monument

* **Ds. Zandt: Premiebetaling is een vorm van belasting... en dus is dit geen verzekering**

WIJ KUNNEN ONS GELUKKIG PRIJZEN dat minister Suurhoff zelf in de Tweede Kamer heeft verklaard, dat het gezegde: „Ik trek van Suurhoff”, in plaats van „Ik trek van Drees” niet erg klinkt. Het is ongetwijfeld de verdienste van de heer Stapelkamp, dat hij de bewindsman van Sociale Zaken deze opmerking heeft ontlokt. Laten we nu slechts hopen dat ook de partijgenoten van de bewindsman het kunnen opbrengen om in de verkiezingsstrijd niet van de „wet-Suurhoff” te gaan spreken. Dan bezoedelen ze niet dit waarlijk nationale monument in onze sociale wetgeving.

Wij misgunnen minister Suurhoff niet het succes dat hij door een voortvarend beleid bereikt heeft. Dat dit wetsontwerp in deze parlementaire periode tot stand is gekomen, is voor een groot deel zijn werk, al heeft hij dan ook mede kunnen profiteren van jarenlang voorbereidende arbeid van anderen. Het succes van de vormgeving en de indiening van dit wetsontwerp gunnen wij de socialistische bewindsman dus graag. Maar laat de definitieve ouderdomswet een nationale wet blijven! Het wetsontwerp zou niet tot stand zijn gekomen als niet alle fracties in onze volksvertegenwoordiging bezielde zouden zijn van het verlangen het nijpende bejaardenvraagstuk een stukje dichters bij zijn oplossing te brengen. Een van de waardevolle tradities van het Nederlandse Volk is, dat het altijd gaarne helpt nood te lenigen. Niet alleen als het gaat om hartverscheurende rampen, maar ook om sociale nood. Zo staat voor ons de indiening van de Deltawet gelijk met deze definitieve ouderdomsverzekering. In beide gevallen kan men de voortvarendheid van de ministers Algers en Suurhoff prijzen. Maar evenzeer zijn het wetsontwerpen die niet geschikt zijn om te schrijven op de naam van één partij, laat staan van één persoon.

Verzekeringsgedachte

Het wetsontwerp heeft van meet af aan kunnen rekenen op de steun van het overgrote deel der volksvertegenwoordiging. Slechts de houding der s.g.p. was twijfelachtig, omdat deze partij nog altijd de strijd tegen de verzekeringsgedachte voert. De redevoering van de s.g.p.-fractievoorzitter, ds. Zandt, was daáárom belangwekkend, omdat men benieuwd kon zijn naar de mening van de staatkundig gereformeerden. Het betrof nu immers ook een wetsontwerp dat steunt op de verzekeringsgedachte, zij het in moderne zin. De band tussen de persoonlijke premiebetaling en de persoonlijke uitkering is in deze definitieve ouderdomswet verbroken, maar er is een groepsverband voor in de plaats gekomen. Wij zijn niet geneigd de bezwaren van ds. Zandt tegen dit wetsontwerp licht te nemen. Maar daarom moeten we toch wel duidelijk stellen dat de argumentatie van de s.g.p.-fractievoorzitter behoorlijk rammelde. Kijk, zo zei ds. Zandt, het wetsontwerp heet nu niet meer „algemene ouderdomsverzekering”, maar „algemene ouderdomswet”. Dat is een belangrijke vooruitgang, al komt helaas het woord „verzekering” nog in het wetsontwerp voor. Men is geneigd te zeggen: „What is in a name?” Want minister Suurhoff was wel bereid de wet een andere naam te geven, maar niet om de inhoud van de wet te veranderen. Daarom zijn de woorden „verzekering”

blijven bestaan. En daarom is ook de redenering van ds. Zandt op dit punt foutief. Hij kan niet zeggen: „Nu ben ik voor de wet, omdat zij ouderdomswet genoemd wordt”. Het is duidelijk, dat de nieuwe verzekeringsgedachte de heer Zandt volkomen is ontgaan. Het woord „verzekering” maakt hem bij voorbaat kopschuw. Beter had de s.g.p.-fractievoorzitter het standpunt van de heer Oud kunnen innemen, dat dit wetsontwerp de pacificatie brengt. De vrede tussen de voorstanders van de verzekeringsgedachte en van het staatspensioen. Dan kan men dit wetsontwerp tenminste zakelijk tegemoet treden.

Maar ds. Zandt zag geen verzekeringsgedachte. Hij zag ook geen synthese of pacificatie. Hij huldigde tegen alle andere opvattingen in het standpunt, dat hier geen sprake is van sociale verzekering, maar van sociale hulpverlening. Een merkwaardige hulpverlening overigens. Heel het Nederlandse volk, behalve zeer kleine zelfstandigen, zullen premie moeten gaan betalen. Het volk betaalt dus via zijn premie zijn eigen „hulpverlening”. Dat is de verzekeringsgedachte in moderne zin. Ds. Zandt vindt echter dat er geen premie betaald wordt. Het volk gaat slechts iets meer belasting betalen.

Er wordt echter wel degelijk premie betaald. De wet bepaalt dit. En die premiebetaling wordt weer gecompenseerd door loonsverhoging. Het is slechts een bijkomende omstandigheid, dat de premie geïnd wordt door de rijksbelastingdienst.

Het manke betoog van ds. Zandt op dit punt is in ieder geval een krachtig pleidooi voor het standpunt van de heren Stapelkamp (a.r.) en Kikkert (c.h.), dat de premie geïnd moet worden door het uitvoeringsorgaan. Dan behoudt dit wetsontwerp beter zijn verzekeringskarakter. Het is stellig niet zo, dat de Kamer niet voor dit standpunt voelt. Het werd slechts afgewezen uit kosten-overwegingen. Het is alleen jammer voor de beide prot.-chr. fracties, dat minister Suurhoff niet duidelijker heeft kunnen aantonen, dat de wet inderdaad niet minder populair wordt door de inschakeling van de belastingdienst.

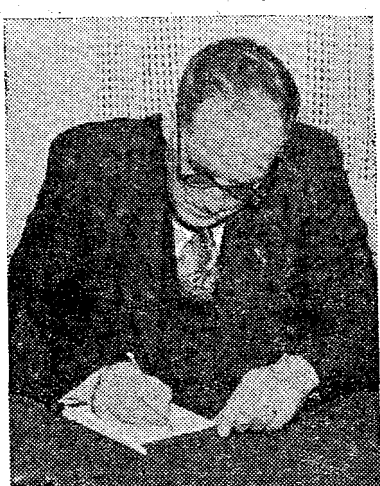
Twee gedachten

Ds. Zandt hinkte op twee gedachten door eerst de opzet van dit wetsontwerp te aanvaarden (omdat er niet het verzekeringsstelsel aan ten grondslag lag) en door zich later furieus te keren tegen het feit, dat niemand zich aan de premiebetaling kan onttrekken. De logica ontgaat ons ten enenmale. Want met dit verwijt erkende hij met een volksverzekering te doen te hebben. Het betoog van ds. Zandt, dat er mensen zijn die de premie bijna niet kunnen betalen, maar het toch moeten, waardoor de stille armoede in fatsoenlijke gezinnen wordt vergroot, was dus juist een groot verwijt tegen de volksverzekering. Maar de naam volksverzekering wilde ds. Zandt niet noemen. De wet moest een andere naam hebben, al bleef ze een verzekering voor heel het volk.

Het spijt ons het te moeten zeggen, maar met deze redevoering werd weer het bewijs geleverd dat de s.g.p.-afgevaardigden in de Tweede Kamer vaak niet in staat zijn een wetsontwerp op zijn zakelijke gronden te beoordelen. Zij werken te snel met etiketten. En daardoor missen hun betogen vaak de logica. Zij doen daarmee tekort aan de overtuigingskracht, die deze volksgroep bezit.

Stapelkamps laatste grote rede

DE uitstekende redevoering van de heer Stapelkamp over de ouderdomswet, is waarschijnlijk zijn laatste grote parlementaire daad geweest. Nog een paar maanden en de heer Stapelkamp is geen lid van de Tweede Kamer meer. Zij heeft dan een geroutineerd parlementariër minder. Het is begrijpelijk dat de oud-C.N.V. voorzitter zelf aan dit laatste optreden heeft herinnerd. De behandeling van dit wetsontwerp noemde hij een passend slot van zijn parlementaire werk. Hij zag daarin enigermate een beloning en een bekroning van de arbeid van vele jaren.

De heer Stapelkamp mocht dit zeggen, van jongsaf aan is hij gegrepen geweest door de sociale nood waarin velen zijner medeburgers verkeerden. De heer Stapelkamp kan binnenkort gaan terugzien op een rijk en actief verleden. Naar de mens gesproken heeft hij inderdaad een succesvolle carrière achter de rug. Maar de heer Stapelkamp is de laatste die zich daarvoor zelf op de borst slaat. Zijn godsvrucht en daarom ook zijn natuurlijke bescheidenheid doen hem behoren tot een van de sym-

pathiekste kamerleden. Hij wordt door iedereen gewaardeerd. Vrijden heeft hij niet. En daarom gunt ook iedereen hem, dat hij namens de a.r. fractie een actief aandeel heeft mogen hebben in de behandeling van de definitieve ouderdomswet. Het is goed geweest dat de heer Stapelkamp er in zijn redevoering

aan heeft herinnerd, dat de a.r. partij steeds voor de verzekeringsgedachte is geweest. Het was niet moeilijk dit te bewijzen met mannen als Kuyper en Talma. Daarom was het ook van belang dat van a.r. zijde gepoogd is het verzekeringskarakter van dit wetsontwerp zo veel mogelijk te bewaren. Ten eerste door een pleidooi te voeren voor de inning der premies door de Sociale Verzekeringsbank of de Raden van Arbeid in plaats van de inschakeling der rijksbelastingen. Ten tweede door de minister te vragen ook de kleine zelfstandigen beneden de f 2100.— premie te laten betalen. Natuurlijk geen 7%, maar 2 of 1%. Daardoor voelen deze mensen dat zij zelf iets doen voor hun oude dag. Hoe gering hun bijdrage ook moge zijn, zij zijn dan maatschappelijk niet uitgestoten.

Stapelkamps pleidooi om de aanpassingsmogelijkheid uit de wet te schrappen was een echte sociaal pleidooi als men er van uit gaat, dat pensioenrechten behoren tot de arbeidsvoorwaarden. Juist door het opnemen van de wettelijke bepalingen wordt het georganiseerd overleg doorkruist.

STALIN nu in ongenade, maar het doel blijft

* In het nabije Oosten wordt vuur ontstoken, dat alleen gezamenlijk optreden kan blussen.

DE GEBEURTENISSEN in Sowjet-Rusland hebben de wereld deze week bijzonder verrast. Het opruimen van de halfgod Stalin, ook uit de gedachtenwereld van het Russische volk, is verbijsterend en overal in de wereld wordt er gespeculeerd over de betekenis van de anti-Stalin-actie. Na alles wat de heren Chroesjtsjov en Mikoyan op het 20ste partijcongres hebben gezegd, behoeft men er niet aan te twijfelen, dat het slopen van het beeld van de „God die faalde” nog niet betekent, dat de leiders van het Russische volk hiermee verklaren, dat het communisme heeft gefaald. Integendeel. Voorzover Stalin communisme heeft bedreven, wordt voortgebouwd op zijn werk.

Chroesjtsjov zei aan het slot van zijn grote rede, die hij op het 20ste congres van de communistische partij in Rusland hield: „Wij beperkten ons in vele dingen: we hadden geen andere uitweg. Om de historische verworvenheden van de grote October-revolutie zeker te stellen moesten wij in de kortst mogelijke tijd een machtige socialistische industrie, de eigenlijke grondslag van de gehele economie en van de defensie-kracht van het land uit de grond stampen, de landbouw volledig hervormen, nieuw kader opkweken en de socialistische maatschappij opbouwen.”

In deze periode voerde Stalin de scepter. Hij was de grondlegger van de zogenaamde socialistische maatschappij. Chroesjtsjov noemde in dit verband niet de naam van Stalin. Hij sprak over „wij”. Daarmee bedoelde hij de communistische partij. Stalin mag van de troon gestoten worden door zijn handlangers, het Leninisme blijft, ook nu. De socialistische maatschappij is bereikt, thans wordt door de Sowjet-leiders aangestuurd op de communistische maatschappij.

Wie de revoering van Mikoyan leest, die hij na Chroesjtsjov hield, komt onder de indruk van de principiële critiek, die hij op Stalin uitoefent: „Het grondprincipe van de collectieve leiding is een elementaire wet voor de proletarische partij, voor de partij zoals Lenin die heeft gewild, en toch moet men deze oude waarheid onderstrepen, omdat ongeveer twintig jaar lang bij ons praktisch geen collectieve leiding bestond, omdat de persoonlijkheidscultus bloeide, die reeds door Marx en later door Lenin werd veroordeeld. Dat moest natuurlijk een negatieve invloed hebben op de positie van de partij en haar werkzaamheden. Maar op het ogenblik, na drie jaar collectieve leiding van de communistische partij op de grondslag van de beginselvastheid van Lenin, komt de volledige vruchtbare werking van Lenins methode van leiding aan het licht.”

Stalin wordt door Mikoyan duidelijk afgeschilderd als de man, die de verbreiding van het communisme in de wereld in de weg stond. Het Leninisme, zoals Mikoyan het thans opnieuw als evangelie aanprijst, wordt aan het grote Chinese volk en aan Yoego-Slavië voorgehouden als het enige juiste communistische beginsel: „Het Leninisme vervult de harten van de hoofden en harten van miljoenen van de beste mensen van China. Het Leninisme, dat het Chinese volk de juiste weg naar het socialisme wijst, is ook op Chinese bodem opgekomen en is door de ervaringen van de grote Chinese revolutie verrijkt geworden.

Het is alsof de Chinese en Yoego-slavische communisten gewaarschuwd worden voor de Stalinistische afwijking. Pas op voor de persoonsverheerlijking ten aanzien van Mao Tse Toeng en Tito. Kijk naar Moskou, waar het collectieve leidersbeginsel van Lenin de enige juiste weg aanwijst. Het is duidelijk dat de nieuwe leiders van het Kremlin door Stalin tot verrader van Lenin te verketteren trachten hun eigen gezag, zowel in Rusland zelf als in de communistische landen, te versterken.

De rol van het leger

Zij konden zich dit experiment veroorloven, omdat de Russische legerleiding blijkbaar dit spel volledig meespeelt, ja wellicht de eigenlijke stuwende kracht achter het merkwaardige experiment is. De scherpe critiek die op Stalin als militair leider is uitgeoefend, wijst daarop en ook het optreden van het leger in Georgië, waar een nationalistische woeling tegen de anti-Stalinisten van Moskou moest worden bedwongen, leidt tot deze conclusie.

De macht en het gezag van het leger zijn na de jongste wereldoorlog enorm gestegen. Daardoor wer-

den ouderwetse machtsapparaten van de G.P.Oe overbodig en kon aan de Stalinistische methoden van dwangarbeid en terreur een einde worden gemaakt. De leiding en de leden van de communistische partij in Sowjet-Rusland worden steeds minder gebruikt als machtsapparaat en worden meer en meer ingeschakeld bij de verwezenlijking van allerlei economische en sociale doeleinden: de ontginning van nieuwe gebieden, het bouwen van nieuwe industrieën enz. Op het twintigste partijcongres werd hierover uitvoerig gehandeld. Blijkbaar voelen de huidige leiders van het Kremlin zich zo door het Russische leger gesteund — het bezit van de waterstofbom en van de atoombom voedt dit zelfvertrouwen in niet geringe mate — dat zij het aandurven allerlei revolutionaire hervormingen aan te brengen zowel in de binnenlandse als in de buitenlandse politiek.

Het doel van het communisme blijft wereldverovering. Daarover laat Moskou, wat men ook met Stalins nagedachtenis voor heeft geen twijfel bestaan; daarbij past het verwezenlijking van burgeroorlogen in kapitalistische landen. Maar dat niet alleen, zoals Lenin reeds zei, dat men voor de vestiging van 't communisme, in de wereld ook langs een vreedelievende weg te werk kan gaan. Was het ten tijde van Lenin zo, dat men van de stelling uitging, dat een oorlog met de kapitalistische landen onvermijdelijk was, thans denken de nieuwe Sowjet-profeten anders. De Sowjet-macht is zo sterk en de tekenen van verzwakking van het Westelijke kapitalistische blok zo evident, dat een oorlog in het oog van het Kremlin een vermijdbare zaak wordt. Alles wordt er in de buitenlandse politiek op gezet om zoveel mogelijk langs parlementaire weg in de landen van het Westen steun voor de Russische politiek te verkrijgen, hetzij in de zogenaamde „neutrale” landen, hetzij in de links-socialistische groeperingen in de Westelijke landen. Chroesjtsjov sprak in dit verband uitvoerig over het Midden-Oosten, Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

De terugkeer van het Kremlin tot het dogmatische Leninisme verwarre men echter niet met terugkeer tot de democratie. De collectieve dictatuur blijft het kenmerk van het systeem. Maar wel mag men hieruit concluderen, dat het Kremlin zijn volgelingen oproept zich tegenover het eigen verleden en tegenover de buitenwereld kritischer in te stellen, opdat men de tegenstanders van het communisme en hun politiek beter en slimmer zal kunnen bestrijden en om de tuin kan leiden. Daardoor krijgt het wereldcommunisme een nieuwe dynamiek en wordt het des te gevaarlijker.

De wijziging van tactiek en methodiek, die het Kremlin heeft aangebracht, is nog niet tot in de uithoeken van het Russische rijk doorgedrongen en toegepast. Daar aan wordt thans gewerkt. De kranten hebben hierover deze week bericht. Maar ook buiten Rusland zitten de Russische diplomaten en handlangers een beetje vreemd te kijken. Zelfs het lidmaat van de collectieve dictatuur, de heer Malenkow, die op het ogenblik in Engeland vertoef, laat merken, dat de wijze, waarop zijn confrères de afgod Stalin op zolder zetten, hem heeft verrast. Er moest heel wat worden getelefoneerd tussen Londen en Moskou, voordat hij zijn mond durfde open te doen.

De culturele delegatie van de Russen, die op het ogenblik in Syrië vertoef, was blijkbaar nog niet ingelicht, want de „Times” berichtte maandag nog, dat een lid van deze delegatie aan Sheik Mohammed al-Ashmar, een van de leidinggevende Moslem-nationalisten, de Stalin-prijs voor de vrede heeft uitgereikt. De prijs van Stalin, die door de collectieve leiders heeft uitgebeeld, krijgt voor deze zoon van Ismaël wel een weinig vleeiende betekenis.

Vuur in het nabije Oosten

De Arabieren staan bij de Russen nog steeds in het middelpunt van de belangstelling. Behalve culturele missies, die Stalin-prijzen voor de vrede uitdelen, reist een economische en militaire delegatie de Arabische landen af om wapens en economische hulp aan te bieden. Het cynisme van het Kremlin kende ten tijde van Stalin geen grenzen, zo is het ook thans nog. De toestand in Klein-Azië is op het ogenblik uiterst gespannen, zo gespannen dat nog deze week de afgevaardigde van de Ver. Staten in de Veiligheidsraad Cabot Lodge deze raad heeft bijeen geroepen omdat verwacht wordt dat binnen enkele dagen de oorlog tussen Israël en de Arabische landen uitbreekt. Beide partijen zijn koortsachtig bezig wapens te kopen en Sowjet-Rusland stookt overal het vuurtje op.

* Vervolg op pagina 10

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

De ideale voeding voor kat en hond

Wasmachinefabriek heeft

WASMACHINES

met lichte emailbeschermding, gloednieuw met garantie f 155.—, Centrifuges f 149.50. Depot Van Eeghenstraat 37, Amsterdam, tel. K 20-727360.

DRENTE

K. J. BOUWSEMA - EMMEN

Telefoon 05910-452 b.g.g. 6'7

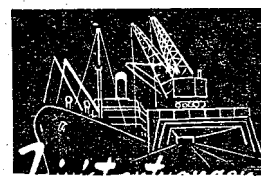
GRANEN - MEEL - PLUIMVEE- en VEEVOEDERS
PEULVRUCHTEN - RIJST - GRUTTERSWAREN
ZUIDVRUCHTEN - BAKKERIJGRONDSTOFFEN

MEUBEL EN MATRASSENFABRIEK

„Het Hunebed” Emmen

Tel. 562—K 5910

Levering van houten en stalen Slaapkamers, Leditanten, Nachtkastjes, Tafels, Kasten, Spiraalmatrassen, Divanbedden, Kanteelbedden enz. Vraagt vrijblijvend onze catalogus met prijscourant Levering alleen aan de handel.

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Tel. 2841 (K 5280)

JAN DE BOER N.V. HOOGEVEEN

DE GROOTSTE SORTERING

MANTELS KOSTUUMS JAPONNEN OVERJASSEN

De beste kwaliteiten - De laagste prijzen
De Specialzaak voor betere Dames- en Herenkleding

BUINING HOOGEVEEN

Bij iedere maaltijd
Brood van Broekema

RADIO

Gas en Waterleiding
Sanitair
en Loodgieterswerken

ELEKTRA

HOOFDSTRAAT 220
HOOGEVEEN

Beleefd aanbevelend, Fa. D. LION en ZN.

STUDIEBOEKEN NODIG?
Dan naar

Boekhandel - Drukkerij

JAN SLINGENBERG

Hoofdstraat 106-108 - HOOGEVEEN - Tel. 2752
Zeer vlugge levering, ook van alle drukwerken.

FA. K. HARTMAN EN ZN.
Telefoon 2130

Voor al Uw verhuizingen
en Transporten

AUTODIENST HOOGEVEEN-GRONINGEN v.v.

Kleine groep in Zutphen

Het ligt in onze bedoeling zo af en toe eens iets in reportagevorm te vertellen van de organisatie en de werkwijze van verschillende partij-organen in het land.

Wij denken dan b.v. aan een Kamercentrale, een provinciaal comité of een kiesvereniging.

Het gaat daarbij niet om abstracte beschouwingen, maar om concrete voorbeelden.

De keuze van de plaatsen en partij-organen, die wij daarbij onder de loep nemen, is willekeurig.

Onze bedoeling is alleen een bepaalde organisatie eens voor het voetlicht te brengen, niet omdat hij zoveel beter of slechter is, maar omdat bij de beschrijving daarvan er altijd punten naar voren komen waarin ook voor bredere kring waardevolle suggesties besloten kunnen liggen.

Deze maal richten wij onze aandacht op de kiesvereniging te Zutphen.

Een gewone kiesvereniging, maar toch één, die de zaken die nu aan de orde zijn flink aanpakt en die aardige initiatieven ontwikkelt.

Een ideale kiesvereniging is het nog niet: dat heeft men ons in Zutphen ook wel te verstaan gegeven. Er zijn nog verschillende dingen, die verbeterd kunnen worden.

Maar waar vinden we in het land wel de ideale kiesvereniging?

Belangrijk vinden wij, dat men in Zutphen op ernstige wijze de zaken afdoet en dat het een kiesvereniging met pit is. Daarom is dit artikel er ook aan gewijd.

terwijl voorts zijn gewoonte van elke vergadering ook zelf uitvoerige notities te maken zeer goed van pas kwam.

Dit vinden we een voorbeeld van een voorzitter, zoals we die graag op al onze kiesverenigingen zouden wensen: een man, die de situatie van zijn plaats en van zijn kiesvereniging door en door kent.

Sinds 1921 is de heer Steenstra al woonachtig in Zutphen en het is dus verstaanbaar dat hij de sfeer van en de verhoudingen in deze gemeente grondig kent.

Dat hij in Friesland geboren is kon al worden vermoed, wanneer wij op zijn naam letten. Dit vermoeden werd echter zekerheid, toen Mevrouw Steenstra ons bij de koffie een heerlijk stuk Friese koek presenteerde.

Sedert 1947 rust het voorzitterschap van de kiesvereniging in zijn handen. En er is sindsdien in deze kiesvereniging wel wat gebeurt. Niet, dat het gemakkelijk was, o nee.

Van de Friezen zegt men, dat zij een groot doorzettingsvermogen bezitten. Dit doorzettingsvermogen is ook de heer Steenstra eigen en het is hem goed van pas gekomen.

Onvermeld mag ook niet blijven, dat onze gastheer leraar Nederlands aan het lyceum was. Was. Neen, dat is geen vergissing.

Want hoewel hem dit nog in het geheel niet is aan te zien, vernamen wij tot onze verrassing, dat hij sinds korte tijd van zijn pensioen geniet.

Genieten... neen dit is eigenlijk het juiste woord niet. Want er is genoeg werk te verrichten. En de heer Steenstra is nog veel te vitaal om met de handen in de schoot te gaan zitten.

Ook de kiesvereniging plukt hiervan de vruchten, omdat hij nu gelegenheid heeft om aan dit werk nog meer aandacht te besteden dan vroeger.

DOCH het wordt tijd, dat we nu over het werk van deze kiesvereniging zelf wat gaan vertellen.

- Een partij zonder geld is onbestaanbaar. Dat heeft men ook in Zutphen begrepen.

Dat de vergaderingen behoorlijk en uitvoerig worden geconvoceerd spreekt wel vanzelf.

- Een levende partij is een groeiende partij. Vandaar, dat er ook in Zutphen een krachtige actie is gevoerd tot uitbreiding van het aantal leden.

De resultaten mogen er ook zijn. Er werden 31 nieuwe leden gewonnen, zodat het ledental nu in totaal 281 bedraagt.

Het vrouwelijk element is ook behoorlijk vertegenwoordigd. Er zijn 92 dames lid, waarvan er 63 echtgenoten van leden zijn.

- Een levende partij is een partij met werfkracht. En om te werven is propaganda nodig en een propagandaaapparaat.

Voor elk van de 18 stemdistricten in Zutphen is er een sectie gevormd bestaande uit een leider met twee assistenten, die dit werk voor hun rekening nemen. Dit omvat onder meer: het verspreiden van verkiezingslectuur, het doen van huisbezoek om kiezers, die niet al te stevig in hun schoenen staan, de juiste weg te wijzen, het verkrijgen van inlichtingen over nieuw ingekomen personen enz.

Eventueel kan dit apparaat ook worden ingeschakeld bij de inning van de contributie, maar voorlopig kan de penningmeester dit met zijn assistent nog wel af.

- Een levende partij zorgt voor de toekomst. Daarom is er ook een Arjos in Zutphen.

De verhouding tussen deze club en de kiesvereniging is prima.

Regelmatig is de kiesvereniging op de vergaderingen van de club vertegenwoordigd.

Ook ontvangt de Arjos subsidie om haar werk op krachtige wijze ter hand te kunnen nemen. Indertijd heeft b.v. de kiesvereniging voor elk lid van de Arjos de schetsenbundel „Roeping en Taak” betaald, terwijl ook voor het bijwonen van verkiezingstoogdagen ruime financiële steun wordt toegekend.

De goede gewoonte bestaat, dat het jaarverslag en de begroting van de Arjos ook op de jaarvergadering van de kiesvereniging wordt behandeld. Niet om hiermee de Arjos in haar vrijheid te beknotten. Verre van dat. Maar wel om te demonstreren, dat kiesvereniging en Arjos elkaar nodig hebben.

- Een actieve partij vraagt om wekelijkse actuele voorlichting. Het verhaal wordt een-tonig, want ook hieraan besteedt Zutphen ernstige aandacht.

De verschijning van Nederlandse Gedachten in zijn nieuwe gedaante is met vreugde begroet. Men begreep, dat dit een belangrijke stap voorwaarts betekende. Een actie tot winning van abonnees werd op touw gezet. En het succes bleef niet uit.

De ijverige propagandisten mochten het genoeg smaken om 52 abonnees op ons weekblad te noteren.

EEN belangrijke plaats wordt in de kiesvereniging ingenomen door de zogenaamde bestuurscommissie. Deze bestaat uit 3 leden van het bestuur, 6 gewone leden en 1 lid van de Arjos.

Voorts bestaat het voornemen hier één vrouw zitting in te laten nemen, zodra de oprichting van een vrouwenclub, waarmede men bezig is, zijn beslag heeft gekregen.

Deze bestuurscommissie heeft de algemene leiding van de propaganda. Er is tussen deze commissie en de 18 sectiehoofden, waarover wij hierboven spraken uit den aard der zaak een nauw samenspel.

De bestuurscommissie is voorts belast met de werving van nieuwe leden, en het verkrijgen van abonnementen op Nederlandse Gedachten.

Vermeldenswaard is zeker, dat deze commissie ook tot taak heeft de verkoop te stimuleren van de door de anti-revolutionaire partij uitgegeven brochures.

Van deze brochures, die vaak uitnemend materiaal bieden, wordt doorgaans veel te weinig gebruik gemaakt.

Het feit, dat men regelmatig deze brochures onder de aandacht van de mensen brengt is van grote betekenis.

Het werk van de bestuurscommissie op dit gebied verdient dan ook alle waardering.

Tenslotte is deze commissie bezig om een vorm te vinden voor het beleggen van huishuizenkomsten, waar in kleine kring de politieke vragen kunnen worden besproken.

Door de huiselijke sfeer en de kleine kring wordt de mogelijkheid geopend om tot een openhartige en ongedwongen discussie te komen. Verder is hieraan het voordeel verbonden, dat de officiële vergadersfeer wordt verlaten, waardoor ongetwijfeld mensen die hierdoor worden afgeschrikt nu hun schroom kunnen overwinnen. Men is nog aan het experimenteren, maar dat

men er mee bezig is, want in de mogelijkheden besloten van de politieke meningen.

IN de gemeenteraad van de Arjos, 1 van de leden van de protestantse kerk.

De anti-revolutionaire christen vormen tezamen bij de verkiezingen de grootste partij. De beide groepen erlangs deze weg het krachtigste woord van de politiek van Zutphen.

Van anti-revolutionaire zitting de heer Mr. beroep advocaat en formeerd en timmer voorzitter van de Zutphen.

R. BRON

... christelijk-sociaal ...

Op een inwoners telt deze gemeente 24000. Dit aantal onaanvaardbaar hoog gemiddelde.

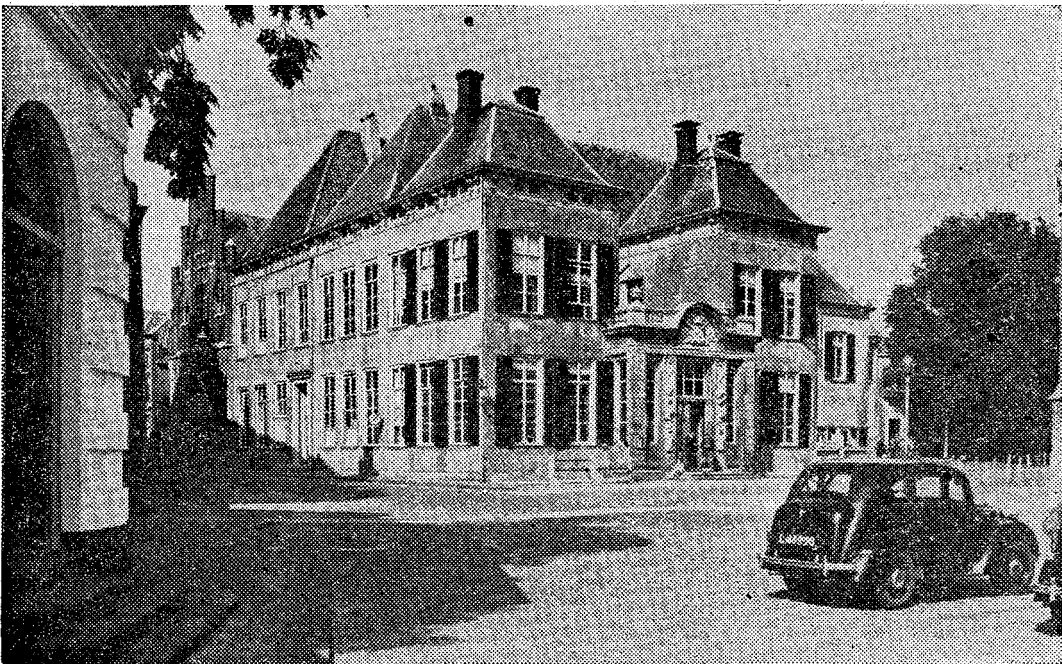
Mr. Dijkstra probeert dig mogelijk tot deze mensionwaardige toestanden te komen.

Hij heeft goede voor een extra toewijding volume te verkrijgen.

Naast zijn werkzaamheden is Mr. Dijkstra ook de provinciale Staten derland sinds 1954. college neemt hij derde plaats in.

Een interessante heid is nog, dat de leden steeds ook genodigd tot bijwoning bestuursvergadering kiesvereniging. Een sen fractie en bestuur

De gewoonte bestaat in een vergadering van de fractie van de leden, zijn dan aanwezig en om hun beleid te

De 's-Gravenhof met gemeentehuis te Zutphen

OVER de grote spoorwegbrug, die de IJssel overspant, bereikten wij het vriendelijke vestingstadje Zutphen, dat als een toegangspoort naar de Achterhoek aan de boorden van deze schilderachtige rivier is gelegen.

In het water beneden ons zagen wij nog enkele ijsschotsen drijven als laatste bewijs van het regiem van 's-Gravenhof strengende winter.

Hoewel de zon ijverig pogingen deed om de gedachte bij ons te wekken, dat het nu toch heus lente werd, was het nog guur weer.

Wij waren dan ook blij, dat wij na een kwartier lopen het doel van onze tocht bereikten: de woning aan de Coehoornsingel van de heer T. Steenstra, de voorzitter van de anti-revolutionaire kiesvereniging.

BIJ de genoeglijk brandende kachel en onder het genot van 'n geurige sigaar waren wij al spoedig in een geanimeerd gesprek gewikkeld over het anti-revolutionaire partijleven in Zutphen.

Dat wij bij de heer Steenstra aan het goede adres waren werd ons al gauw duidelijk. Elke vraag, die wij stelden werd beantwoord; elke inlichting, die we vroeger werd prompt gegeven.

Van de gehele kiesvereniging bezat de heer Steenstra een goed bijgehouden kaartsysteem,

houdt het vaandel omhoog

een groot winst-
belangrijke
vering van de per-
tot verbetering
ing.

hebben zitting
Arbeid, 2 van de
de V.V.D. en 4
relijke fractie.

christelijk-histori-
ctie en komen ook
testants-christelij-
is hartelijk omdat
gd zijn, dat alleen
risch element een
en in de gemeente-

hebben in de raad
hervormd en van
en R. Bron, gere-
heroep en voorts
besturenbond in

inge verhouding in
den goed te noemen.
de Arbeid heeft
heid. Tot lof van
doet echter worden
van deze meerder-
geen misbruik
waakt.

ns mervan is o.a.
dijstra tot wethou-
zen. Hij voert het
de bedrijven, de
sociale zaken.

geen gemakkelijke

sident van de raad
varissen van het re-
bedrijf en hij ver-
rijkelijk werk op dit ge-

gebouw geeft hem
wante zorgen.

og het probleem
vruiming bij, dat
in een benauwen-
eis.

one

gen

anta

en

been

sm

dig

men

en

te

2

on

ngs

en

en

st

eenmaal per jaar

vereniging het be-

en. De raadsleden

omg te verstrekken

te

het actieve bestuur van de kiesvereniging te Zutphen. Zittend v.l.n.r. H. S. Wassink (secretaris), T. Steenstra (voorzitter), Mevr. J. van den Berg—Hummelman, G. Bruynes (penningmeester). Staande v.l.n.r. H. Koerselman (administrateur), T. Dijkstra, H. Folkeringa, G. Nengerman (Arjos-voorzitter, is geen lid van het bestuur, maar woont wel alle vergaderingen bij), W. Rhebergen (algemeen-adjunct) en E. J. Arends

De laatste maal heeft men een gezamenlijke vergadering met de christelijke-historische be-
legd, waar de vier leden van de protestants-christelijke fractie aanwezig waren.

Deze proef is uitstekend geslaagd. Deze gezamenlijke vergadering is de logische consequentie van de samenwerking in de raad.

Verschillende kiesverenigingen zijn in het bezit van een bibliotheek.

Het is van belang langzamerhand een bibliotheek op te bouwen, die voor de scholing van de leden van groot nut kan zijn.

Ook in Zutphen doet men dit. In verband hiermede kan ook nog worden gewezen op het feit, dat de kiesvereniging is gebouwd op de Anti-Revolutionaire Staatskunde en op de Documentatie dienst, welke bladen circuleren langs de daarvoor in aanmerking komende leden.

Wanneer wij het bovenstaande nog eens overlezen, lijkt het alsof alles voor de wind gaat in Zutphen.

Toch zijn er zeker ook zwakke punten. De heer Steenstra wil deze bepaald niet verdoezelen.

Het vergaderbezoek kan zeker nog een stuk verbeteren; de bereidheid tot medewerken bij allerlei arbeid is niet altijd voldoende aanwezig, waardoor te veel werk door te weinig mensen moet geschieden.

Maar toch: het totale beeld is niet ongunstig. En daarom verdient Zutphen een pluim.

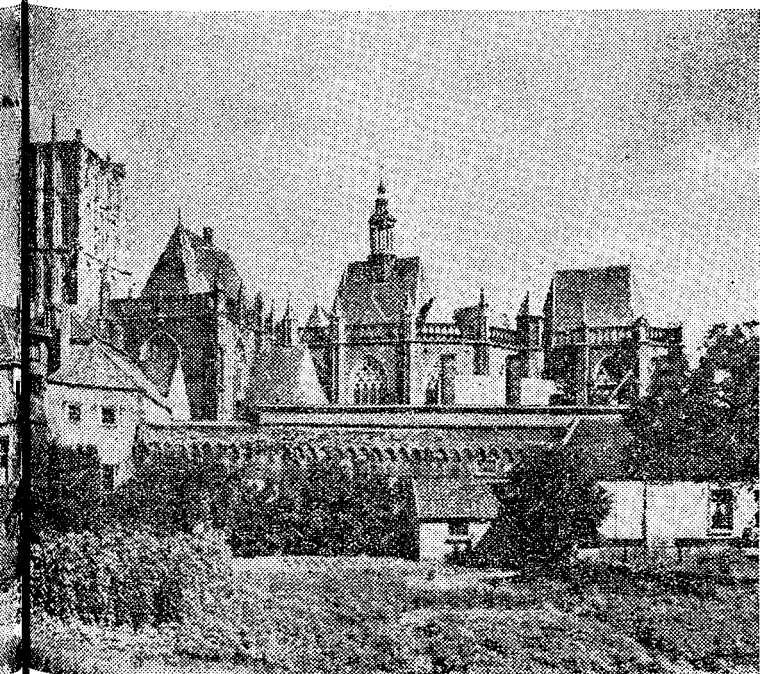

Mr. B. DIJSTRA

... krotpruiming ...

rsamenspel tus-
gewaarborgd.

sta éénmaal per jaar
vereniging het be-
en. De raadsleden
omg te verstrekken
te

je op de St. Walburgskerk te Zutphen

Atooomoorlog?

* Vervolg van pagina 3

maarschalk Zjoekov op het 20e congres van de Russische communistische partij. Het verklaarde daar dat het dwaasheid was te geloven dat het gebruik van het A-wapen tot het front kon worden beperkt. Zodra tegenover Rusland ergens de tactische A-bom zou worden gebruikt zou Rusland niet aarzelen onverwijld aanvallen met de zwaarste A- en H-wapens tegen de Amerikaanse industrie- en bevolkingscentra te richten. Dit is duidelijke taal!

Zou West-Europa dus door Rusland worden aangevallen zonder gebruikmaking van tactische A-wapens en zouden de NAVO-landstrijdkrachten op geen andere wijze een bezetting kunnen afwenden dan door gebruikmaking van tactische A-wapens, dan zou dit onverwijld de totale A- en H-oorlog ontketenen.

Overigens zou elk ander lokaal conflict, waar het Westen zou ingrijpen met het tactische A-wapen, het risico oproepen van een totale A- en H-oorlog.

Dit geeft aan de Russische politiek grotere mogelijkheden en aantrekkelijkheden het er met beperkte agressie maar op te wagen in de overtuiging dat het Westen niet voor een lokale actie een wereldoorlog zal riskeren.

Veiligheid door offers

DE hiervoren geschetste, tot voor kort in de overhand zijnde atomische richting, is echter, mede door de uitlating van joekov, op haar retour. Men begint de gevaren van zulk een richting meer en meer in te zien.

Niettemin zijn van deze richting ook in ons land verschillende — gelukkig niet officiële — voorstanders. Zij propageren hun denkbeelden onder niet geheel zuivere vlag. Zij beroepen zich op uitspraken van Montgomery alsof deze de onvermijdelijkheid van het gebruik van het tactische A-wapen voor de verdediging van Europa heeft gepropageerd. Zij citeren vermeende uitspraken alsof het tactische A-wapen reeds een conventioneel wapen zou zijn geworden, d.w.z. vallende binnen de Conventie van Genève of wel zo „gewoon” gevonden dat men — zie Eisenhower's gezegde — het gelijk kan stellen met een gewone, ouderwetse kogel.

Doch deze propagandisten verzuimen met hun citaten één ding te vermelden, nl. dat de hoge militaire autoriteiten het gebruik van het A-wapen slechts noodgedwongen als grondslag van de verdediging van de vrije wereld aanvaardden en aanbevelen.

Zo wel generaal Gruenther als Generaal Montgomery, hebben het duidelijk gemaakt, dat er ook een andere weg bestaat nl. voldoende landstrijdkrachten om een evenwicht met de Russische landstrijdkrachten te vormen.

Dit is dus de tweede vorm van Westerse verdediging, die wij hiervoren omschreven, doch die de duurste vorm is. Men sluit daarbij echter de fatale keuze uit tussen: of afzien van het gebruik van het A-wapen doch dan een bezetting te aanvaarden of een onbeperkt gebruik van dat wapen en daarmee de ondergang van de Westerse wereld.

Men houdt dan een tussenweg open nl. door een gelijkwaardige A- en H-bewapening Rusland te weerhouden van het gebruik daarvan (evenals bij de chemische en bacteriologische wapens) en door het evenwicht in de conventionele wapens een weerhouding om het ook in deze sector nog eens te proberen.

Lokale conflicten kunnen dan ook blijven gelokaliseerd en behoeven geen A-oorlog op te roepen.

Dit alles heeft zijn stempel gedrukt op de recente NAVO-besprekingen te Parijs. Zij hebben geresulteerd in een temporisering van de omschakeling van de huidige organisatie op de atomische en bovendien in de mogelijkheid om de organisatie voor beide aspecten open te laten, voor de conventionele oorlog en voor die met A-wapens.

De extreem-politieke en militaire atomische richting is gelukkig op haar retour. Zij kan echter opnieuw en blijvend succes hebben, indien de volkeren niet genegen zijn de consequenties van de andere richting te dragen, n.l. hogere lasten voor de defensie te torsen, zodat naast het atomische bewapeningsevenwicht het conventionele tegenover Rusland gehandhaafd kan blijven, beter gezegd dit laatste tot een gunstiger verhouding dan het bestaande kan worden opgevoerd.

Doch het Westen zal dan van deze grotere inspanning de vruchten mogen verwachten: tegenover wat minder welvaart en een iets lagere levensstandaard zal een grotere mate van veiligheid bestaan met een geringere kans op het uitbreken van een oorlog en mocht deze toch uitbreken, met minder waarschijnlijkheid dat deze de algehele verwoesting van de beschaafde wereld zou veroorzaken.

Zutphen's historie

ZUTPHEN is een oude plaats met een rijke historie.

De beroemde St. Walburgskerk daterende uit de 13e eeuw en het mooie stadhuis gebouwd in de 15e eeuw wijzen er op, dat Zutphen in de middeleeuwen reeds een plaats van betekenis was.

Omstreeks het midden van de 11e eeuw wordt in de annalen van de historie van Zutphen al gewag gemaakt.

In 1190 wordt Zutphen tot vrije stad verheven. Door zijn gunstige ligging is Zutphen van oudsher een centrum van koophandel.

Het wekt dan ook geen verwondering dat ook Zutphen tot de steden behoorde, die tezamen het beroemde Hanzeverbond vormden.

In 1572 koos Zutphen de zijde van Willem van Oranje. Dan komt er evenwel een droeve bladzijde in de geschiedenis van de stad.

Don Frederik heroverde de stad voor Spanje en vele burgers werden op gruwelijke wijze vermoord. In 1591 wist Maurits de stad definitief aan de Spanjaarden te ontrukken.

Na de dood van Willem III ging Zutphen over naar de patriottische partij.

In 19e eeuw was het een sterk liberaal bolwerk. De anti-revolutionairen hadden hier een moeilijke strijd tegen de heersende bovenlaag te voeren.

Er wordt hier in 1852 een anti-revolutionaire kiesvereniging opgericht. En daarmee behoort Zutphen tot de weinige plaatsen, die kunnen bogen op een meer dan 100 jaar oude kiesvereniging.

Van deze kiesvereniging is ook lid geweest Mr. Aenas baron Mackay, de eerste anti-revolutionaire minister-president van het in 1888 gevormde kabinet.

De liberale meerderheid is thans verdwenen. De ironie van de geschiedenis wil, dat de liberalen indertijd al hun best deden om de industrie uit Zutphen te weren uit vrees, dat hierdoor rode arbeiders zouden worden gekweekt.

De socialisten zijn er toch gekomen: ze hebben de meerderheid in de raad.

Maar nu nog heeft Zutphen te kampen met een eenzijdige ontwikkeling tengevolge van de kortzichtigheid van de toenmalige regeerders, die geen industrie wilden.

Thans doet men zijn best industrie aan te trekken en de achterstand in te halen. En dat gelukt ook wel. Het politieke toneel is ingrijpend veranderd. De liberalen zijn nagenoeg verdwenen, de socialisten kwamen in hun plaats.

De anti-revolutionaire partij heeft echter dezelfde strijd te voeren. De opdracht is gelijk aan die van 100 jaar geleden: de banier van het Evangelie opheffen over de staatkunde.

Scheepsinstallatiebedrijf

Nederland

Oostdijk 28, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)Voortstuwingsinstallaties
van elk vermogen.

SCHEEPSBOUWERVEN

A. VUYK
& ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHTFIRMA
BLAAKBOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
H O O G E Z A N DVerplaatsbare houten
gebouwenDirectie- en schaffketen
Noodwoningen, -scho-
len en -kerken
Directie- en schaff-
wagens
etc.HOUTBOUW HAHBO
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

"R.H.I.W.A."

Carrosserie-fourituren
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren

Fabricatie, Groothandel Im- en Export

SERRES EN WARENHUIZEN.
BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738Koopt een goed
kostuumenorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is lonendDUTHLER
VARSSEVELD

INGWERSEN & CO

AMSTERDAM - KEIZERSGRACHT 382
TELEFOON 32121Effecten
Coupons en Administratiën
Alle Assurantiën
Levensverzekeringen
en LijfrentenSpeciale afdelingen voor Protestants
kerkelijke leningenPLAATWERK
STAAL EN ALUMINIUM
NIMA ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

UIT PERS EN PERIODIEK

Bij verkiezingen beperkte

KEUS?

Onzuiver

Onder de titel „Drees of Romme" schrijft De Volkskrant:

„Op net verkiezingscongres van de P.v.d.A. heeft mr. Burger gesuggereerd, dat dit keer eigenlijk slechts gekozen kan worden tussen Drees en Romme.

„Wat betekent dat? Het is nogal zonderling om van Tweede-Kamerkiezingen nu ineens een minister-presidentsverkiezing te maken. Maar heeft mr. Burger het, ook zo opgevat, juist gesteld?

Prof. Romme zou minister-president kunnen worden... Hij heeft er de capaciteiten voor. En wat leeftijd betreft kan de lijsttrekker van de K.V.P. eveneens een dergelijke taak aan. Geldt voor dr. Drees hetzelfde? In de afgelopen jaren heeft hij getoond een uitstekend premier te kunnen zijn. Maar is hij op zijn leeftijd bereid om nogmaals die taak op zich te nemen? Wij meenden, dat dr. Drees zich al met moeite liet vinden om nogmaals als lijsttrekker van de P.v.d.A. op te treden. Als de P.v.d.A. niet kan verklaren, dat dr. Drees nogmaals voor de volle vier jaren minister-president zou willen zijn, moet men de kiezers ook niet suggereren, dat het er om gaat of Drees of Romme premier zal worden.

Dat is temeer van belang omdat dr. Drees een bepaalde richting in de P.v.d.A. vertegenwoordigt. Dr. Drees is de P.v.d.A. die tot nu toe met andere partijen heeft samengewerkt. Het resultaat daarvan eigent de P.v.d.A. zich graag voor een zo groot mogelijk deel toe, maar daarnaast is er een groep in de P.v.d.A., die over dat beleid zeer ontevreden is. Ir. Vos gaf dr. Drees bij zijn tienjarig ministerschap te verstaan, dat hij hoog nodig moet heengaan. Op het verkiezingscongres van de P.v.d.A. vroeg het Tweede Kamerlid Vondeling wat er nu eigenlijk aan socialistische wensen verwezenlijkt is. Een minister Mansholt betoonde op het jubileumcongres van de P.v.d.A., dat samenwerking, alleen dan mogelijk blijft, wanneer men meer met de socialistische wensen rekening houdt. Men zegt al, dat de P.v.d.A. in minister Mansholt de opvolger van dr. Drees ziet. Maar in elk geval wordt ook hierdoor duidelijk, dat mr. Burger een keuze suggereert, die geenszins zuiver is.

En waarom moeten alle kiezers, die A.R., C.H. of V.V.D. stemmen nu al kunnen weten, dat zij daarmee prof. Romme minister-president maken? Of heeft de K.V.P. verklaard, dat zij na de verkiezing enkel met de K.V.P. willen samenwerken? ... Of heeft de K.V.P. verklaard, dat er straks een kabinet-Romme moet komen „onder socialisten"?

Of, het zo, dat de P.v.d.A., zo nodig, iever als oppositie „de doorbraak" wil stimuleren dan als regeringspartij meewerken aan een vooruitstrevend beleid?

Eerlijkheid

In De Maasbode schrijft prof. Duynstee over „Burgers eerlijkheid" o.m. het volgende:

„Reeds op het eerste gezicht waren wij verbaasd, dat dan dlijkbaar toch dr. Drees in aanmerking wil komen voor minister-president, indien de politieke situatie dit zou toelaten. De gedachte bekwam ons, dat de heer Burger aan het publiek een fraai masker toonde, de gelaats-trekken dragend van dr. Drees, maar dat achter dat masker het gezicht zou kunnen zitten van een ander, bijv.

van mr. Burger, of ir. Vos, of van de heer Mansholt, kortom van een der vele andere trouwe en aanhankelijke volgelingen van de heer Dreer. Maar toen bedachten wij dat de heer Burger een eerlijke en democratische verkiezingsstrijd voert en toen waren wij op dit punt uiteraard volkomen gerust gesteld.

Het waren kennelijk maar valse geruchten, door wolven en andere sombere figuren verspreid, dat dr. Drees slechts node lijststaandevoerder werd en er niet aan denkt om met de loyale steun en trouwe solidariteit van mr. Burger, ir. Vos, de heer Mansholt en zovele anderen opnieuw premier te worden.....

Het vele goede, dat de heer Burger zag als vruchten van het kabinet-Drees, stak hij vliegensvlug in de gapende en bodemloze zakken van de socialistische partij. Bij zoveel vingervluheid verrast de bothed waarmee hij de protestants-christelijke partijen en de V.V.D. te lijf ging.

Als excuus geldt uiteraard het parool, door de P.v.d.A. uitgegeven: een eerlijke verkiezingsstrijd. Want eerlijkheid ontbloeit wat liever verborgen bleef. Daarom is voor sommigen eerlijkheid zulk een enorme draw-back en onder dezulken is de heer Burger van oudsher ongeslagen kampioen. Niet alleen is het hem vreemd, om eerlijkheid met elegantie te verenigen, de eerlijk geopenbaarde gevoelens wekken meestal meer verbazing dan bewondering..... Laten wij in ruil voor mr. Burgers vriendelijkheid nu ook openhartig zeggen, wat wij van hem denken: Wij hebben geen respect voor het onsmakelijke geel, dat hij zich uit electoraal winstbejag veroorlooft met iemand als dr. Drees, maar wij zijn het wel met hem eens, dat zonder dr. Drees als lijsttrekker, de socialistische fractie-leiding te onbetrouwbaar en te onbehouden is om de kiezers aan te trekken."

Dwanelformule

Het Algemeen Handelsblad schreef onder de titel „Kleurig begin" o.m.: „In de gedachtegang van mr. Burger zijn alle niet-socialistische partijen „reactionair". En de kiezer moet

begrijpen, dat als hij op de prot. christelijke partijen of op prof. Oud zijn stem uitbrengt, dat hij — aldus ongeveer de heer Burger — eigenlijk prof. Romme kiest als minister-president. Slechts pro memorie vermeldend, dat de benoeming van een formateur en minister-president aan de Kroon is voorbehouden, is deze keuze Romme-of-Drees een vereenvoudiging, die spot met de werkelijkheid. Terecht stelde „De Tijd" in het licht, dat deze dwangformule herinnert aan de leuze „Mussert of Moskou" Waarmede wij overigens niet willen zeggen, dat wij mr. Burger verdenken van voorliefde voor de dictatuur.

Met de V.V.D. weet de socialistische fractie-leider korte metten te maken. Prof. Oud heeft op een gehele reeks door de socialistische formateur opgesomde maatregelen of suggesties „neen" gezegd. De heer Burger vergat echter te vermelden, dat de V.V.D. onder leiding van prof. Oud geen onvruchtbare doch slechts loyale oppositie heeft gevoerd. Om slechts een enkel voorbeeld te noemen: bij het Statuut voor de West en thans bij het bodempensioen nemen de liberalen waarlijk geen negatieve houding aan. Over negatieve houding gesproken: wij herinneren ons, dat de P.v.d.A. omstreeks een jaar geleden zo duidelijk wist „neen" te zeggen, dat een kabinetscrisis er het gevolg van was.

Schijn

Vrij Nederland heeft de samenstelling van de K.V.P.-lijst onder de loep genomen en schrijft nu o.m.:

„In de K.A.B.-organen heeft men er nogal wat ophef van gemaakt, dat het arbeidersselement in de toekomstige K.V.P.-fractie zal worden versterkt, hetgeen maar een halve waarheid is omdat ook het uiterst behoudende element behoorlijk aan zijn trekken komt. Er bestaat in de toekomstige K.V.P.-fractie tegen dat arbeiders-element namelijk een aanzienlijk tegenwicht, waarbij de alsmar conservatiever heer Romme zelf van doorslaggevend formaat is.

Daarom zal dit arbeiders-element, ook al is het toege-

nomen, op die K.V.P.-fractie niet het stempel van de progressiviteit kunnen drukken, — want het zal reeds in het intern beraad de compromissen moeten doen, die het vermen va... een beslissend progressief blok in de kamer, evenals in het verleden, zonder mankeren zullen verhandelen. In de K.V.P.-fractie blijven zij een kleine minderheid en in dit besloten parlementje binnen het openbare parlement zullen zij het, als in het verleden, reeds lang hebben afgelegd vóór ze zaken waar het om draait in het echte parlement aan de orde komen.

Fatsoenlijk

In een artikel, getiteld „De strijd der lijsttrekkers", schrijft „De Groene Amsterdammer" o.m.:

„Dit is een bijzonder interessante verkiezingsopzet, die, als zij wordt uitgevoerd, een merkwaardig verruimende en verhelderende werking zal kunnen hebben op de komende stembusstrijd. De woordvoerder van de P.v.d.A. verklaart immers thans reeds me bijna zoveel woorden: Wij zijn de enig werkelijke democratisch progressieve partij in Nederland en alle andere partijen hinderen ons in de uitvoering van ons programma. Zij zijn de neenzeggers, wij de positieven.

Of die andere partijen het met deze kwalificatie eens zijn, doet er in dit geval niet toe. Het is hun zaak desgewenst het tegendeel te beweren, maar de P.v.d.A. gaat van haar eigen gelijk uit en dit betekent, dat zij na de verkiezingen niet langer wenst samen te werken in één regering met partijen, die haar hinderen in het wezen van haar bestaan. Anders gezegd, de P.v.d.A. herstelt hierdoor van buitenaf de aloude coalitie en stopt daarvoor het gemak de heer Oud en zijn V.V.D. maar bij.

Het is een standpunt en het is zelfs, politiek gesproken, een fatsoenlijk standpunt, mits het consequent wordt doorgevoerd. Mits derhalve de P.v.d.A. ook na de verkiezingsuitslag op dit standpunt blijft staan. Dit zou dan met de allergrootste waarschijnlijkheid betekenen, dat zij in de oppositie zou moeten gaan.

IN ONS COMMENTAAR

Onprettige herinnering aan vroeger jaren

Het is niet onze schuld, dat de propaganda van de Partij van de Arbeid, die zo ernstig gepleit heeft voor een eerlijke verkiezingsstrijd, herinnering oproept aan de propaganda-methoden van de N.S.B. voor de oorlog. Toen werd de leuze aangeheven: „Mussert of Moskou". Thans heft de voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de P.v.d.A. mr. Burger de leus aan: „Romme of Drees". Helemaal origineel is hij daarbij niet eens, want de communisten zijn reeds sinds jaar en dag bezig het volk voor te houden, dat het gaat tussen communisten en ... Romme.

Natuurlijk is het niet „eerlijk" het te doen voorkomen, alsof het bij de staatkundige verhoudingen in ons land, thans zou gaan over de beperkte keuze: Romme of Drees. Mr. Burger weet dat zelf ook wel, want indien hij het niet weet, dan is hij niet waard om voorzitter te zijn van een zo grote fractie als die van de P.v.d.A.

Het is een uitgemaakte zaak in Nederland, dat een kabinetsformateur wordt aangewezen uit de grootste fractie. Er zijn in ons land allerlei mogelijkheden. Men ga de parlementaire geschiedenis tussen 1918 en 1940 maar eens na. De A.R. — en dat geldt natuurlijk ook voor C.H. en V.V.D. — laten zich maar niet door de P.v.d.A. met de K.V.P. op één hoop gooien.

Bovendien gaat het in ons land niet om de tegenstelling: progressief of conservatief, doch veeleer om progressief of socialistisch. Daarin is groot verschil. En nu kunnen we ons voorstellen, dat in de kringen van de P.v.d.A. ontevredenheid heerst over het feit, dat het beleid in de afgelopen periode minder socialistisch is geweest, dan daarvoor, maar dat wil nog niet zeggen, dat er dus geen progressief beleid is gevoerd.

En als nu straks de K.V.P. eens de grootste partij weer wordt, wat dan? Is de P.v.d.A. dan zo „eerlijk" daaruit de consequentie te trekken die volgen moet op de keuze: Romme of Drees?

De harde heerschappij der liberalen

DE MENS is geschapen voor de eeuwigheid. God heeft de eeuwigheid in zijn hart gelegd. Daarom is dat hart onrustig en zoekt het naar het geluk. Het kan geen voldoening vinden in de wrede werkelijkheid van het heden, in de gebrokenheid van het leven en in de alle verhoudingen verwoestende werking van de zonde. In dit alles kan niet de volle zin van het mensleven gelegen zijn; er moet nog een vervolg zijn. In de mens is altijd de hoop op een betere toekomst, het verlangen naar het heil — naar een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid heerst.

Dit geldt heus niet alleen voor de mens die door Gods genade in het hart gegrepen is. Ook uit het hart van de onbekeerde zijn uitgangen des levens. Alleen de richting is ongelijk. Terwijl het geloof van de één zich richt op de hemel, ziet dat van de andere naar de aarde. Maar in beide gevallen is het een geloof, een verwachting, een uitgangspunt en drijfveer voor het denken en handelen.

Als wij dit niet voor ogen houden, kunnen wij ook de grote linkse stromingen in de politiek van de laatste twee eeuwen en van vandaag nooit goed verstaan. Dan staren wij ons blind op enkele feiten en programmapunten, maar worden niets gewaar van de achtergrond en de beweegkracht van die partijen. Dat kunnen wij pas, als wij de principes blootleggen en vooral tegenwoordig is dat van het allergrootste belang.

VAN MEET AF AAN is er naast de reformatie een andere stroming: het humanisme. De naam zegt het al, daarin wordt op de mens alle nadruk gelegd, terwijl de andere richting spreekt van geloof en genade. Als deze treinen het station uitstomen, lijkt het haast alsof zij dezelfde kant uitgaan, maar al spoedig blijkt, dat de wisselstand ongelijk is. De een koerst rechts, de ander links.

De humanisten leggen alle nadruk op de vrije mens en zijn rede. Zij lezen wel in de Schrift en spreken wel over God, maar in principe onderwerpen zij beide aan hun menselijk verstand, aan de kritiek van hun denken. Er is, vooral in het begin, nog veel traditioneel christendom in hun denken en handelen, maar in principe is het bij de wortel afgesneden, want van de openbaring wordt alleen datgene voor waar gehouden wat genade vindt bij het menselijk verstand. En dat wordt hoe langer hoe minder, want de afgod der rede verdraagt op den duur geen werkelijke openbaring naast zich.

De grote linkse politieke groeperingen in West-Europa zijn geworteld in de Verlichting. Deze geestelijke stroming uit de achttiende eeuw zet kras en duidelijk de rede op de troon. De godsdienst wordt in feite vervangen door een leer van de deugd en het menselijk denken wordt zo verheerlijkt, dat er voor de openbaring geen plaats meer is. Het geloof in de macht van het verstand is zo groot, dat de mens zich tot alles in staat acht. „De mens is goed” jubelde men. De zonde was maar een bedenkseel van achterlijke mensen, behept met bijgeloof. Wat men zonde noemt is slechts ziekte, ontstaan door de omstandigheden. De mens is goed geschapen, vrij, gelijk en tot broederschap geneigd. Maar de staat is ontwaard en evenzo de kerk. Dat zou nu veranderen door de rede die de mens vrijmaakt. Zij is de sleutel tot het geluk en wijst de weg naar het heil dat door de mens zelf verworven zal worden. De staat moet worden hervormd, de gezagsdragers gezuiverd en gelouterd. En evenzo de kerk.

HIER ontdekken wij een uiterst belangrijke langrijk element, waarop veel te weinig acht geslagen wordt. Hier stuiten wij op de religieuze achtergrond. De mens zal als God zijn door zijn verstand. Hij zal zijn eigen geluk bewerken. Maar daarvoor is het nodig dat hij het machtsapparaat, de zwaarmacht, de staat, in handen krijgt. Daarmee zal hij het bewerken. En de kerk, de geestelijke macht, moet (met de school) worden omgevormd tot opvoedingsinstituut, dat redelijke staatsburgers aflevert. De kerk moet dus worden ingeschakeld ter bereiking van het staatsdoel en de gezagsdragers in de staat zullen tegelijkertijd de hogepriesters zijn. Zo neemt de staat de kerk in zich op. De consequentie zien wij in het communisme, het fascisme en het nationaal-socialisme. En in Openbaringen 13.

Men begrijpe ons goed. Wij zeggen niet dat elke aanhanger van de god-Rede deze consequentie wil. Allermint. Maar dit is het beginsel waarin zijn gedachten-gang geworteld is. Hoever hij dat zal volgen is afhankelijk van zijn persoon en de omstandigheden, terwijl de radicalen

Bij de komende verkiezingen zal vooral gesproken worden over de grondslag der partijvorming. Socialist en liberalen wijzen partijen op confessionele grondslag af. De strijd rond de „doorbraak” is met mandement en herderlijk schrijven in een nieuw stadium gekomen.

Het lijkt ons daarom van belang en uitermate actueel om de religieuze achtergrond van de linkse partijen ook eens te belichten in ons blad. Een onzer medewerkers hoopt dat te doen in enkele op zichzelf staande artikelen, die echter toch onderling een zeker verband bevatten. Hij wil daarin aantonen, dat het woord van F. Hoelderlin juist is: Hetgeen de staat steeds een hel op aarde deed zijn, was juist, dat de mens poogde hem tot zijn hemel te maken.

Dit woord wordt aangehaald in „De weg naar slavernij” door F. A. Hayek. Dit boek is een verdediging van het liberalisme. Dat het liberalisme zich daar eveneens aan schuldig maakte, lijkt prof. Hayek ontgaan te zijn, maar wordt aangetoond in dit eerste artikel.

gemakkelijk de overhand krijgen en dan tot alles in staat zijn.

Een bekend voorbeeld hiervan is Robespierre, een van de drie grote mannen uit de Franse revolutie. Deze nam ontslag uit de bisschoppelijke rechtbank te Atrecht, omdat hij geen doodsomiss kon vellen. Maar toen enige jaren later de revolutie hem de kans bood om zijn denkbeelden te verwezenlijken, was hij verantwoordelijk voor de dood van duizenden, ja van tienduizenden. Zij werden zonder vorm van proces afgeslacht met zijn toestemming, want toen voelde hij zich als de straffende engel in het laatste oordeel, dat voltrokken moest worden om de nieuwe aarde voor te bereiden.

De kerk onder de staat, in handen van de staat. Dat streven werd niet eerst openbaar in de Franse revolutie. Soms was de kerk volgzzaam genoeg, o schande. Maar was zij het niet, dan werd er opgetreden. Keizer Jozef II van Oostenrijk was zo'n apostel van de rede. Hij heerste ook over België en achtte zich geroepen om de mensen daar te verlossen van hun achterlijkheid door de (R.K.) kerk te „verlichten” en de open-

baring te vervangen door de rede. Hij slaagde daarin niet, evenmin als later onze Koning Willem I. Het verzet laaide hoog op en beide vorsten verloren de strijd en het land.

TOCH werd de eerste grote strijd om het in handen krijgen van de staat door de verafgoders van de rede uitgevochten in de Franse revolutie. In Frankrijk was de Verlichting het eerst rijp en dus radicaal genoeg om naar de macht te grijpen, die immers voorwaarde was voor een betere toekomst. Zeker, er waren ook andere factoren, maar nimmer kan deze grote revolutie afdoende worden verklaard, zonder daarbij de religieuze achtergrond en drijfveer in aanmerking te nemen.

Tallos zijn de kenmerken daarvan. Daar is allereerst het religieuze fanatisme dat onmiddellijk openbaar wordt bij het uitbreken en dat met onbedwingbare

kracht drijft naar de consequentie van de aangenomen leer. Zoals met Christus' geboorte een nieuwe jaartelling begon, zo begon men ook in Frankrijk met de aanvang van het nieuwe tijdperk van geluk en vrijheid te stellen op de begin-datum van de revolutie. Voortaan zou er niet meer gesproken worden van „het jaar onzes Heren” maar van „het jaar zoveel van de revolutie”. Onmiddellijk begint ook de aanval op de kerk en de getrouwe priesters worden afgeslacht. De belangrijkste kerk van Parijs, de Notre Dame, wordt omgedoopt in „Tempel der Rede”.

De jarenlange moordpartijen, die de radicalen aan het bewind brengen en houden (radicalisme en fanatisme wint het meestal van de religieuze halfslachtigen), worden gezien als een verlengde dag des oordeels, die nu eenmaal aan de oprichting van de nieuwe aarde voorafgaat.

Het Franse vaderland wordt verheerlijkt als de geboortegrond van de nieuwe heiland. Zo verdedigen de Fransen eerst heilige grond en later worden zij zendingen die de blijde boodschap van het nieuwe heil ook aan de omliggende landen zullen brengen. „De Vrijheid de Gelijkheid, zijn de goden welke de Rede thans aanneemt; uwe godheden, de onze, welhaast die van de hele wereld”, zeggen de „Bataven”.

De revolutie is in bloed gesmoord; geweld werd met geweld bedwongen. Honderdduizenden lieten het leven, maar de les werd niet geleerd. De nieuwe leiders keurden slechts de methode af; het beginsel, de verering van de nieuwe godheid, bleef. De revolutionairen waren te haastig geweest en slechte maatregelen van de slechte mensen hadden de goede zaak in discredit gebracht. Maar nu de „starre doctrinaren” het toneel hadden verlaten zouden soepele leiders door geleidelijke ontwikkeling (evolutie) en gestage vooruitgang het ideaal bereiken. En de verovering van de staat en het doorvoeren van de Verlichting was het eerst nodige.

Het was dan ook volkomen consequent, dat de spits van de liberale aanval zich richtte op kerk en school. Die moesten onder de verlichte staatsmacht worden gebracht. Koning Willem I ging hierin voor, daarbij ijverig gesteund door zijn raadslieden. De vaderlandse kerk kreeg een reglementenbundel, die de deur openstelde tot vervolging van de orthodoxie en verkrachting van de belijdenis. De Rede verving de Schrift, de deugd het geloof. Ook de school moest opvoeden tot de deugd en ten opzichte van de godsdienst neutraal zijn. In al deze maatregelen lag de duivelse opzet ons volk onder staatsdwang een christendom boven geloofsverdeelheid (d.w.z. zonder de levende Christus) op te leggen.

De gevolgen zijn bekend. In Nederland is een honderdjarige strijd gevoerd voor de vrijheid van de kerk, een tachtigjarige oorlog voor de vrijheid van de school. Het liberalisme heeft de kamp verloren en harde verwijten naar het hoofd geslingerd gekregen.

MAAR wij moeten bij de beoordeling wel in acht nemen, dat het niet anders kon handelen. Het religieuze uitgangspunt dreef het deze koers te varen.

De liberalen zouden hun geloof verzaak hebben, hadden zij anders gehandeld. De orthodoxie was een gevaar, de dompers vormden een bedreiging voor de vestiging van de (liberale) staat, die de mens tot het toppunt van geluk en heil zou voeren. Daartoe was onmisbare voorwaarde, dat er een liberale kerk en een liberale school kwamen. Die zouden het „bijgeloof” van de orthodoxie kunnen opruimen en dan pas zou de mens waarlijk vrij zijn en beter worden. „Bouw scholen en gij kunt de gevangenen wel sluiten”, aldus de liberalen. Verlichte mensen doen staat en maatschappij geen kwaad. De zonde is een wanbegrip, uit dwaling voortgekomen. De Rede bevrijdt van de zonde en de vrijheid van mens en wetenschap zal in een onkeerbare vooruitgang (progressiviteit!) het heil op aarde brengen.

Vrijheid?, heil?, vroegen toen de socialist. Deze evolutie brengt de mens van het lijden in de ellende. Deze vrijheid brengt de overgrote meerderheid der bevolking in de grootste slavernij. De arbeiders hebben niets te verliezen dan hun ketenen. De echte vrijheid en het ware heil is slechts te krijgen door de revolutie, door de gewelddadige omkering van alle verhoudingen. Op de barricaden!

Zo was de kringloop van de verlichtingsgedachte gesloten. Een nieuwe poging kon worden ondernomen.

P. WYBENGA

**N.V. Houthandel
ARENDSSEN**

Luttekepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

**Firma
C. Vermeer en Zoon's**

Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelaudens

Gebogen regels voor stoelen en fauteuils
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

GIJ NOEMT HET GROOTSTE GELUK OP AARD GEZOND TE ZIJN! DOCH IK ZEG „NEEN, HET GROOTSTE IS GEZOND TE WORDEN!” Vraagt tegen: Alle gevallen van ZENUUWZWAKTE, ZENUWCELLEN-ONDERVOEDING, SLAPELOOSHEID, ZENUWUITPUTTING, NEURASTHENIE, MIGRAINE, GEHEUGENZWAKTE, DWANGGEDACHTEN, VALLENDE ZIEKTE, NEURALGISCHE PIJNEN, DUZELIGHEID, NERVOSITEIT, OORSUIZEN EXAMENVREES, ONGEWILD BLOZEN, ISCHIAS, GORDELROOS, IMPOTENTIE (Sexuele onmacht door zenuwst.), APOPLEXIE BEVEN DER LEDEMATEN, BEDWATEREN, HYPOCHONDRIA, ANGSTGEVOEL, MELANCHOLIE GEVOLGEN VAN VERKEERDE GEWOONTEN, OVERMATIG DROMEN, GEHOOR-, REUK- EN SMAAK-ZENUWAANDOENINGEN, NERVEUZE MAAGKLACHTEN, ZENUUWHOOFDPJIN, GEJAAGDHEID URTICARIA (Zenuwzeem), ZENUW-REUMATIEK, GEESTELIJKE OVERSPANNING, ZENUWPIJNEN, e.a. zenuwstoornissen en kwalen: ENERGIE LEVENSZOUTEN, „NERVICOL II” 100% ZENUWVOEDEND MIDDEL. ZENUW-KRACHTVOEDSEL is in deze tijd méér dan nodig!!!

Voor oud en jong is „NERVICOL II”, „het goud voor de zenuwcellen”. „Nervicol II” is volkomen onschadelijk en zonder verdovende bestanddelen samengesteld en kan in het volste vertrouwen worden gebruikt. Ieder, die met zenuwklachten te kampen heeft, kunnen wij niet genoeg aanbevelen om eens een kuur met „Nervicol II” te gaan proberen! Nog nimmer hadden wij een cliënt, die niet over „Nervicol II” tevreden was; in het ongunstigste geval vond men nog merkbare verbetering.

Prijs „Nervicol II” ¼ liter Kuurflacon f 12.75; ½ Liter f 22.75; Proefflesje f 5,25 (75 gram).

Franco huis toezending van alle middelen volgt direct na ontvangst van postwissel of girocheque te zenden aan: POSTBUS 9, UTRECHT, afd. C, Giro no. 428.302. Onder rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden.

Alle bestellingen, geldzendingen, brieven enz., uitsluitend en alleen richten aan:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

AFD. C. — POSTBUS 9, UTRECHT — GIRO 428302

Hoofdkantoor Telefoon K 3402-3648

Magazijn Utrecht
Tel. K 30-23396

Laboratorium Bilthoven
Tel. K 3402-4169

Mededelingen voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depôtadres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen beslist alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT, Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648

**GYMNASTIEKTOESTELLEN
ROTHUIZEN N.V. — HEELSUM**

Les in talen en het
vreemdelingenrecht in
in de Eerste Kamer

MINISTER VAN OVEN ALS „VREEMDE IN JERUZALEM”

OP GEMOEDELIJKE EN RUSTIGE TOON, maar daarom niet minder duidelijk, heeft de Eerste Kamer de ministers Beyen en Van Oven te verstaan gegeven dat zij weinig ingenomen was met de houding, die de beide bewindslieden innamen tijdens het debat over het verdrag, dat de status van vluchtelingen regelt.

Dat dit verdrag, gesloten in 1951, pas in 1954 aan de Staten-Generaal ter goedkeuring werd voorgelegd en eerst nu, nadat de Eerste Kamer het heeft goedgekeurd, geratificeerd kan worden, was al een reden tot kritiek. Minister Beyen nam wel met een royaal gebaar alle schuld voor dit slakkentempo op zich, maar hij had in feite geen ander argument ter verdediging dan dat het overleg tussen de negen ministers, die bij het verdrag betrokken zijn, als een verdraagde film had gewerkt. Minister en senaat troostten zich maar met de gedachte, dat nu dan toch tot de ratificatie overgegaan kan worden.

Dat de minister van buitenlandse zaken in zijn redevoeringen aan de oppervlakte pleegt te blijven, is de Kamer langzamerhand wel gewend, maar het viel de senatoren tegen, dat de minister van justitie, prof. Van Oven, dit voorbeeld volgde en zich bijzonder weinig inspande om de kritiek van de a.r. prof. Diepenhorst en andere Kamerleden op de wijze waarop de regering het verdrag uitlegt, te weerleggen. Wel somde de socialistische bewindsman een aantal initiatieven op, door zijn departement genomen op het gebied van het vluchtelingenvraagstuk, maar zelfs daarmee kreeg hij de kous op de kop en nog wel van zijn partijgenote, mevr. Verwey—Jonker. „De minister vergeet blijkbaar, dat de meeste van die initiatieven genomen werden nadat de Kamers er herhaaldelijk op hadden aangedrongen”, zei ze.

Prof. Diepenhorst maakte er bezwaar tegen, dat het ontnemen van de status van vluchteling en het uitzetten van vluchtelingen zal geschieden volgens een procedure, die wordt vastgesteld bij besluit van de minister van justitie. Dat is in strijd met het verdrag, dat een wettelijke procedure voorschrijft.

„Neen”, zei prof. Van Oven, „dat is een misverstand. De Engelse tekst is niet zuiver in het Nederlands vertaald. In de Engelse tekst staat „law” en iedereen weet dat dit in het Nederlands vertaald moet worden door „recht” en niet door „wet”. Daarmee wilde minister Van Oven bewijzen, dat de vluchtelingen een behoorlijke rechtsprocedure moet worden gewaarborgd, maar dat dit geen wettelijke procedure behoeft te zijn.

Nu, prof. Diepenhorst had geen woordenboek nodig om de minister te vertellen, dat „law” ook door „wet” vertaald kan worden en bovendien had hij tijdens de Franse tekst van het verdrag geraadpleegd, waaruit onomstotelijk blijkt, dat deze zaak wel degelijk bij de wet geregeld moet worden.

Na dit lesje in de moderne talen moest de minister van justitie toegeven, dat de a.r. hoogleraar hem mat gezet had, maar een toezegging, dat hij daarna zal handelen, hoorden wij niet.

Prof. Diepenhorst had de ministers trouwens ook al een Nederlandse-taalles moeten geven. Negen ministers, o.w. de bewindsman van onderwijs, kunsten en wetenschappen, schreven in de memorie van antwoord dat de tijd niet gekomen is om het vreemdelingen- en het vluchtelingenrecht „op nieuwe basis te schoeien”. Natuurlijk liet prof. Diepenhorst zich deze gelegenheid, om de ministers duidelijk te maken dat hier had moeten staan „op nieuwe leest te

schoeien”, niet ontgaan, maar belangrijker was, dat hij ook duidelijk maakte, dat deze opmerking van de regering onjuist was. De tijd, om het gehele vreemdelingen- en vluchtelingenrecht in een nieuwe wettelijke regeling samen te vatten is wel degelijk aangebroken. Wat wij onder „vreemdelingenwetgeving” verstaan is een fraaie aanduiding van een chaotische en onoverzichtelijke verzameling wetten en wetjes, de een nog ouder dan de ander, ministeriële besluiten en voorschriften. En van die besluiten en voorschriften wordt door velen betwijfeld of zij wel in overeenstemming met de grondwet zijn.

Nu hebben we dan een verdrag, dat de status van de vluchteling regelt, maar zolang die status niet erkend is,

Zandboeren socialistisch streven contra weideboeren

BOEREN zijn nuchtere, weldenkende mensen. Zij gaan niet over één nacht ijs. Zij laten zich evenmin iets op de mouw spelden. De boerenstand weet waarvoor gevochten moet worden. Geen bedrijfstaking is in ons land hechter georganiseerd dan de landbouw. Daarom is het onbegrijpelijk dat van socialistische zijde steeds wordt geprobeerd de veehouders op de weidegronden en op de zandgronden tegenover elkaar uit te spelen. De P.v.d.A. wil een wig drijven tussen onze landbouwers. Met de bedoeling de gunst van de zandboeren in de komende verkiezingsstrijd te winnen. Dat is de enige conclusie die men kan trekken uit de brief die de socialistische Kamerleden en landbouwspecialisten, Vondeling en Egas, aan het landbouwschap hebben geschreven. Want de oplossing, die zij aan

is de vluchteling in Nederland overgeleverd aan deze verzameling bepalingen, hetgeen in de praktijk betekent, dat hij geheel afhankelijk is van de vreemdelingenpolitie. Dat was het grote bezwaar van prof. Diepenhorst en de r.k. prof. Beaufort tegen de houding van de regering. Zij sluit en ratificeert wel dit verdrag, maar weigert het vreemdelingenrecht in een overzichtelijke wet vast te leggen, zodat de vluchteling, die ons land binnenkomt, nog niet weet waar hij aan toe is. „Zijt gij dan alleen vreemdeling in Jeruzalem, dat ge niet weet dat een nieuwe wet dringend nodig is?” vroeg prof. Beaufort de minister.

Na het antwoord van minister Van Oven kon die vraag alleen maar bevestigend beantwoord worden. Want de minister verklaarde, dat de regering een wettelijke regeling van deze zaak wel nodig vindt, maar dat zij wil wachten totdat de internationale toestand „stabiel en niet meer vloeiend” geworden is. Weer was het de partijgenote van de minister, die het scherpst repleceerde. „Als U zolang wacht, is er geen behoefte meer aan een regeling” zei mevr. Verwey—Jonker. „Nu ja”, antwoordde de minister, „laten we dan zeggen: als de internationale toestand wat minder vloeiend en wat stabiel geworden is.”

Het is duidelijk, dat de minister geen argumenten had om de wens van de senaat af te wijzen. . . .

de hand hebben gedaan om een betere melkgarantieprijs voor de boer te verkrijgen is in wezen helemaal geen oplossing. Hier herhaalt zich slechts het jammerlijk optreden van minister Mansholt in Heerenveen en Lochem.

De feiten zijn bekend. Het Landbouwschap heeft een garantieprijs voorgesteld van 22.7 voor de weidegebieden en 24.9 voor de zandgebieden. En wat zei minister Mansholt in Heerenveen? Met de 24.9 zou hij akkoord kunnen gaan mits de garantieprijs voor de weidegebieden op 22.4 zou worden vastgesteld. Dan zouden voor beide gebieden de integrale kostprijs gegarandeerd worden. De socialistische bewindsman zag niet in waarom voor de weidegebieden winst gegarandeerd zou moeten worden.

De verontwaardiging in de kringen van de georganiseerde landbouw was groot. Ten eerste had de minister dit voorstel nimmer aan het Landbouwschap gedaan. Ten tweede zouden de weidegebieden met een garantieprijs van 22.4 niet geholpen zijn. Hoogstens alleen de beste weidegronden in Friesland en Noord-Holland. De bedoeling van de bewindsman was al te duidelijk. Hier werd een poging gewaagd de veehouders

op het zand uit te spelen tegen de veehouders op de kleigrond. Zandboeren, stemt P.v.d.A. zo zou men de Heerenveense rede van minister Mansholt kunnen samenvatten. Wij, P.v.d.A. willen wel een garantie van 24.9 geven, maar jullie eigen organisaties, bijeen in het Landbouwschap, willen dat niet. Zij hebben mijn voorstel van de hand gewezen.

Grote boeren

Inmiddels is de garantiemelkprijs vastgesteld: 22.4 voor de weidegebieden en 24.1 voor de zandgronden. Maar de socialistische agitatie is nog niet verstomd. Nu hebben de twee P.v.d.A. Tweede Kamerleden een brief geschreven aan het Landbouwschap. De strekking van dit edele schrijven komt er op neer, dat het Landbouwschap maar eens oog moet hebben voor de positie van de kleine zandboeren. En dat het bewijs geleverd moet worden dat dit schap niet alleen maar de belangen van de grote boeren behartigt. Het socialistisch voorstel komt neer op een algemene garantiemelkprijs van 22 cent. Dus ook voor de weidegebieden. Maar bedrijven die onder slechte omstandigheden produceren, de zandbedrijven en de bedrijven op minder goede veengronden moeten een gemiddelde toeslag hebben van 2.5 cent. Zij krijgen dus een garantiemelkprijs van 24.5 cent per kg. melk.

Dit voorstel is even vreemd als de onbewezen mededelingen van minister Mansholt. Volgens de minister krijgen de weideboeren 22.4. De heren Vondeling en Egas willen hun 22 cent geven. Als de georganiseerde landbouw dan ook klaagt over de 22.4, omdat de meeste veehouders op de weidegronden daarvoor niet kunnen produceren, dan is het logisch dat zij het helemaal niet kunnen tegen 22 cent. Ook al is de toeslag van 2.5 cent een gemiddelde toeslag en zouden ook sommige weideboeren daarvan kunnen profiteren, dan valt nog niet weg te redeneren dat 24.5 voor de zandgebieden onder het voorstel blijft van het Landbouwschap. Dat was 24.9. De zandboeren kunnen dus nog altijd beter op het kompas van de georganiseerde landbouw varen, dan op het onzekere socialistische kompas.

Maar wat erger is: ook door de heren Vondeling en Egas is nu weer een poging gedaan om de veehouders tegen elkaar uit te spelen. Vast staat dat de boeren op het zand gelokt worden met een hogere garantieprijs ten koste van de veehouders op de weidegronden. Dat is daarom erg, omdat met het lot van de weideboeren gesold dreigt te worden. De heren Vondeling en Egas kunnen niet volhouden dat de opbrengst van een weidebedrijf altijd gunstiger is dan dat van een gemengd bedrijf. Maar ja, het Landbouwschap moet volgens de socialisten nu maar eens bewijzen niet alleen met de grote boeren rekening te houden. . . .

Maar veehouders zijn weldenkende mensen. In de C.B.T.B. hebben zij dat tenminste bewezen. Het is goed dat het Landbouwschap zich van deze socialistische brief niet veel heeft aangetrokken. Het Landbouwschap houdt vast aan zijn aanvankelijk voorstel: 22.7 voor de weidegebieden, 24.9 voor de zandgronden. Dat is een voorstel, waarbij beide soorten veehouders een redelijke garantie ontvangen. Zij hebben dat nodig. De landbouw heeft het moeilijk. Zij is een bedrijfstak die momenteel het minst profiteert van de gestegen welvaart.

De socialistische pogingen om de garantiemelkprijs voor de zandboeren te verhogen ten koste van de weideboeren is een te doorsichtig spelletje. De Landbouw is er in ieder geval niet bij gebaat.

Stalin in ongenade

* Vervolg van pagina 5

De toestand in het Midden-Oosten, van Marokko aan de Atlantische Oceaan tot Aden aan de Indische Oceaan, is uiterst gevaarlijk. De Amerikaanse regering begint langzamerhand te begrijpen, dat een gezamenlijk optreden met Engeland en Frankrijk noodzakelijk is. De scherpe kritiek, die van Amerikaanse zijde werd geleverd op Engeland ten aanzien van Cyprus en op Frankrijk ten aanzien van Noord-Afrika, heeft niet nagelaten de Arabische nationalisten tot steeds drierster actie aan te sporen. Hetzelfde kan gezegd worden van de Algerijnse rebellen. Het leidt geen twijfel, dat de anti-koloniale instelling van het Amerikaanse volk alleen reeds elke subversieve actie in welk rijksdeel van de Europese mogendheden ook in Azië of Afrika stimuleert. De Arabische volken, met name Soedi-Arabië, waar de Amerikaanse petroleummaatschappij Aramco opereert, veroorloven zich tegenover Engeland en Frankrijk steeds grotere vrijheden.

De Amerikanen constateerden na het gesprek tussen de Franse premier Guy Mollet en de Engelse minister-president Anthony Eden, een Engels-Franse tendens om zich tegenover Washington „onafhankelijker” te gaan gedragen. Hier dreigen gevaren voor de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.

Bij de ontwapeningsbesprekingen, die deze week in Londen plaats hadden tussen Amerika, Engeland, Frankrijk en Canada enerzijds en Sowjet-Rusland anderzijds opereren Engeland en Frankrijk gezamenlijk. Beide landen dienden ontwapeningsvoorstellen in, die afwijken van die der Amerikanen.

De bezoeken van de Russische machthebbers aan Londen en de aangekondigde reis van de Franse minister Mollet en Pineau naar Moskou maken de Amerikanen niet weinig nerveus. De Amerikaanse regering vreesd blijkbaar het meest de Franse houding ten aanzien van de te voeren internationale politiek. De Amerikaanse ambassadeur in Frankrijk, de heer Dillon, kreeg blijkbaar opdracht van Washington de anti-Amerikaanse stemming in Frankrijk om te buigen. Dillon plaatste zich namens zijn regering „volledig” achter de Franse politiek in Noord-Afrika. In zijn rede voor de diplomatieke pers in Parijs zei Dillon, dat Amerika de volledige steun zal geven aan Frankrijk in zijn pogingen om „liberale oplossingen te vinden, die de Franse aanwezigheid in Noord-Afrika zullen verzekeren”. De officiële Amerikaanse autoriteiten hopen op deze wijze de Fransen milder te stemmen.

Erg veel vertrouwen hebben wij in dergelijke verklaringen niet. De Amerikaanse politiek geeft van teveel opportunisme blijk. De stilzwijgende steun aan de Algerijnse rebellen blijft bestaan. Een verklaring, zoals de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Foster Dulles in Djakarta heeft afgelegd over

het anti-kolonialisme van het Amerikaanse volk en de onvriendelijke houding, die daaruit sprak tegenover Nederland, dat in Indonesië zoveel goeds heeft gedaan, spreken een duidelijke taal. De vertogen van een Amerikaanse diplomaat, die voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn, veranderen daaraan niets.

De weifelende en anti-Europese politiek van de Verenigde Staten in het Midden-Oosten wakkeren de pan-Arabische staatslieden van Egypte, Saoedi-Arabië en Syrië in niet geringe mate aan. Wanneer het Israëliisch-Arabisch conflict opnieuw zal uitbreken, dan kan Washington de verantwoordelijkheid voor de gang van zaken niet van zich afschuiven. Alleen een krachtige gemeenschappelijke actie van Frankrijk, Engeland en Amerika kan de catastrofe voorkomen. Kolonel Nasser van Egypte en Koning Saoud van Saoedi-Arabië zullen alleen luisteren, wanneer het Westen hier krachtig optreedt.

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173. Tel. 47126
Privé Olympiakade 60. Tel. 94152
AMSTERDAM

KEFAUVER

steekt Stevenson naar de (presidents) kroon

NU het zeker is, dat Eisenhower zich opnieuw beschikbaar stelt als Republikeins kandidaat bij de presidentsverkiezingen in de Ver. Staten, zijn de moeilijkheden binnen de Democratische partij toegenomen.

Ging de strijd om de partij-nominatie tot voor kort voornamelijk tussen Adlai Stevenson, de oud-gouverneur van Illinois, die vier jaar geleden in Eisenhower zijn meerdere moest erkennen en Averell Harriman, die thans gouverneur van de staat New York is, sinds enkele weken wordt steeds meer melding gemaakt van een derde democratische aspirant-kandidaat: Estes Kefauver.

Deze Kefauver heeft enkele dagen geleden bij de voorverkiezingen in de staat Minnesota voor de grote verrassing gezorgd, dat hij Stevenson met grote meerderheid versloeg. En poli-

tieke waarnemers in de Ver. Staten menen, dat deze gebeurtenis voor Stevenson weinig goeds voorspelt.

Wie is deze Kefauver?

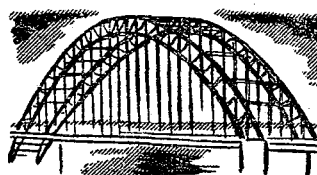
Hij stamt uit een Franse Hugenotenfamilie. Reeds in zijn studententijd beschikte hij over een enorme energie. Hij houdt van zwemmen, speelt geregeld golf en is lid van tal van verenigingen. Aanvankelijk studeerde hij letterkunde aan de universiteit van Tennessee, waar hij in 1924 kandidaats-examen deed. Later verpandde hij zijn hart aan de rechten. In drie jaar voltooide hij zijn studie aan de Yale-universiteit.

In Glasgow trad hij in 1935 in het huwelijk met Nancy Pigott, dochter van de Brit Sir Stephan Pigott. Het echtpaar kreeg drie dochters en een zoon. De senator is nu 52 jaar. Hij woont met zijn gezin in een gerieflijke villa in Washington, leeft serieus, houdt er een Cadillac op na en heeft die op naam van zijn vrouw laten inschrijven.

Kefauver begon zijn politieke loopbaan in 1938, toen hij door de kiezers van Tennessee naar het Congres werd afgevaardigd. In het Huis van Afgevaardigden, waarin hij tien jaar zitting had, vestigde hij de aandacht op zich door het indienen van verschillende belangrijke wetsontwerpen.

In 1948 besloot hij zich kandidaat te stellen voor de Senaat. Toen kreeg hij het bij de voorverkiezingen zwaar te verduren, omdat de partijleiding het oog op een andere kandidaat had laten vallen. Ondanks veel tegenwerking slaagde de hardnekkige Kefauver er toch in, voldoende „onafhankelijke“ kiezers achter zich te krijgen: om zijn rivaal te kunnen verslaan en zich later via de werkelijke verkiezingen een plaats in de Senaat te kunnen verwerven.

Niet lang daarna kwam de senator opnieuw in het centrum van de belangstelling te staan als voorzitter van de Senaatscommissie, die een onderzoek instelde naar de georganiseerde misdaad in Amerika. De verhoren werden per televisie uitgezonden. De misda-

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

„Daar gaat het niet over. Wijdenes houdt vol, dat ik brand gesticht heb.“

„Als je stevig in je schoenen staat, zullen ze wel bij je komen om hun verontschuldigen aan te bieden.“

„Maar ik moet beslist weg, vader. Ik ben werkelijk heel gauw terug.“

Lijnegang begreep, dat hij de jonge Melchior niet kon thuishouden. Mopperend gaf hij zich gewonnen, maar om nog enigszins zijn gezag te handhaven, commandeerde hij, dat z'n zoon beslist binnen de drie kwartier terug moest zijn. „En als je maar flink van je afbijt! Zeg tegen burgemeester Kok, dat ik niet over hem te spreken ben. Waar ziet hij ons voor aan?“

De jonge Melchior liet deze vraag onbeantwoord. Hij liep naar de schuur om zijn fiets te halen.

Op dat moment kwam Lauwers weer het erf van de Lindenburg oprijden. Toen hij de jonge Melchior uit de schuur zag komen, riep hij joviaal:

„Dat treft! Ik moet je juist even hebben.“ En zachter liet hij er op volgen: „Je zult nog even mee moeten naar het gemeentehuis.“

„Waar is dat voor nodig?“ vroeg Melchior stroef. „De burgemeester wil nog het een en ander van je weten. Een paar informaties, zie je. 't Heeft niet om 't lijf.“

Lijnegang stoot op Lauwers af en riep bits:

„Daar komt niks van in! Als de burgemeester iets aan mijn jongen te vragen heeft, moet hij zelf maar hier komen, dan zal ik hem warm ontvangen! 't Gaat zeker weer over dat akelige brandje? Man, kunnen jullie je tijd niet beter gebruiken?“

„De zaak is nog niet helemaal tot klaarheid gekomen“, antwoordde Lauwers bedaard.

„Mijn zoon heeft het niet gedaan! Je moet hem met rust laten!“

De boer van de Lindenburg nam een dreigende houding aan, doch Lauwers reageerde niet.

„Versta je wat ik zeg?“ brulde Lijnegang. „Ons soort volk doet geen dingen die strafbaar zijn!“

„Bedaar nu maar, vader“, zei de jonge Melchior sussend. „Ik wil best nog even mee gaan naar het gemeentehuis.“ En tot Lauwers zei hij: „Maar 't moet de laatste keer zijn, want het zit me hoog, dat jullie me niet geloven.“

Lauwers bleef kalm en vriendelijk. Plotseling verscheen Aaltje in de deuropening. De politiemans tikte aan zijn uniformpet. Aaltje riep met een verontwaardigd gezicht: „Krijg je nou al weer de politie op je dak, Melchior? Je moest je schamen!“

Haar woorden striemden de jonge Melchior.

„Hou jij je er buiten“, bromde hij haar toe. Tot zijn vader zei hij: „Dan ga ik eerst maar even mee“, waarna hij op zijn fiets stante. Lauwers sprong eveneens op z'n rijwiel en was onmiddellijk naast de jonge Melchior.

„Als je nu maar zeggen wil, wie de personen waren, die op de loop gingen toen jij bij het directiegebouwtje kwam, is de kous voor jou af. Dan heb je van ons niets meer te vrezen en kun je er wel zo goed als zeker van zijn, dat de burgemeester je met rust laat.“

Melchior beet zich op de lippen.

„Ik heb gezegd, dat ik die lui niet herkend heb. 't Was donker en ze liepen als hazen..... En ik ga met je mee naar 't gemeentehuis, maar éerst moet ik naar de ingenieur van de brug!“

„Nee, nee..... eerst even met mij mee.“

„Over tien minuten ben ik bij de burgemeester — maar ik wil beslist eerst even met de ingenieur praten.“

Lauwers verbaasde zich over de beslistheid, waarmee de jonge Lijnegang sprak. Hij moest zijn gezag laten gelden en daarom zei hij:

„Geen sprake van, kereltje. Niet goedschiks, dan kwaadschiks, — maar je gaat éerst met mij mee! Je moet goed begrijpen, dat jouw zaak er niet beter voor komt te staan als je een bevel van de politie opzettelijk in de wind slaat.“

— Zo, hij heeft het al over mijn zaak..... dacht Melchior verbitterd. — Alsof ik een misdadiger ben.....

Hij begreep intussen, dat hij aan het kortste eind zou trekken indien hij zijn wil zou doorzetten; hij gaf dus toe en ging gedwee met Lauwers mee naar het gemeentehuis.

Ze hielden hem bijna anderhalf uur aan de praat. De burgemeester en Lauwers vuurden telkens listige vragen op hem af. Herhaaldelijk werd hem de vraag gesteld, wie de twee personen waren, die hij had zien wegvlugten. Maar de jonge Melchior bleef hierop het antwoord schuldig.

„Dan neem ik aan, dat die personen de mysterieuze onbekenden zijn“, concludeerde Lauwers tenslotte met een glimlach. „Personen, die slechts in jouw verbeelding bestaan.....“

De jonge Melchior veerde op, alsof men hem met een zweep getroffen had. Het werd hem ineens duidelijk, dat zij niet in zijn verklaring omtrent de wegvlugtende mannen geloofden en dat zij meenden, dat zijn verhaal slechts een smoesje geweest was om daardoor de verdenking van zich af te wentelen.

„Als u denkt, dat ik lieg, dan..... dan.....“ begon hij

digers lachten Kefauver eerst uit, maar toen hij een poosje aan het werk was, werden ze bevreesd voor hem. Op die wijze werd Kefauver een nationale held. En vreemd genoeg, was de Democratische partij helemaal niet trots op hem. Zij liet tenslotte zelfs de speaker van de Senaat de televisieuitzendingen van Kefauver's commissie verbieden.....

Hierdoor niet ontmoedigd, besloot Kefauver in 1952 deel te nemen aan de voorverkiezingen voor het presidentschap. Opnieuw ondervond hij enorme tegenwerking van de partijleiding. Hij versloeg zijn partijgenoot Truman in New Hampshire en haalde zich de toorn van de Democratische partij op de hals. Maar Kefauver straalde van voldoening, wandelde handjes-drukend en poserend door de straten van Concord, de hoofdstad van New Hampshire en verklaarde dat nu wel gebleken was, dat de gewone man snakt naar nieuwe ideeën en nieuwe

zenuwachtig, maar de woorden bleven hem in de keel steken.

„Er zijn dikwijls grote onbekenden in het spel“, antwoordde Lauwers kalm. „Lees je nooit rechtbankverslagen in de krant? Maar het is nogal doorzichtig, dat geschermd met mysterieuze personen.“

„Je gelooft me dus niet!“ riep de jonge Melchior uit. Zijn stem klonk plotseling hees van woede. „Je denkt, dat ik je een verhaaltje opgedist heb om mijn eigen straatje schoon te vegen!“

„Inderdaad. Noem dan de namen van die mannen.“ „Dat kan ik niet. Ik heb al wel tien keer gezegd, dat het donker was.“

„Bedenk, dat ik het recht heb om je in arrest te stellen“, zei de burgemeester. „Ik kan me in verbinding stellen met de groepscommandant van de politie.“

Deze woorden waren de druppel, die de emmer deed overlopen. De jonge Melchior, die heel bleek geworden was, balde zijn handen, sprong op en brulde:

„Ik ben onschuldig! Dacht je, dat ik me liet kooien!“ Hij was met een paar stappen bij de deur van de burgemeesterskamer, doch Lauwers reageerde snel en greep hem vast. De woede maakte de jonge Melchior sterk: hij rukte zich los uit de greep van de politiemans, duwde Lauwers met geweld opzij en greep de deurknop. Maar Lauwers herstelde zich snel en greep de jonge woesteling opnieuw beet en daarbij werd hij geholpen door de burgemeester, die ook opgesprongen was en verbaasde ogen opzette.

„Kalm, mannetje! Kalm maar, snijd je niet in de vingers!“

De jonge Melchior was tegen beide mannen natuurlijk niet opgewassen. Hij liet zich zonder verdere tegenstand op een stoel drukken. En plotseling werd het hem te machtig: hij begon te huilen.

„Ik heb het niet gedaan..... niet gedaan!“

„Bedaar nu, Lijnegang.“ De stem van de burgemeester klonk eensklaps vaderlijk en overredend. „Hoe meer verzet je pleegt, des te moeilijker het voor je worden zal. Ik vind het vervelend, maar ik mag niet alles door de vingers zien. Je moet redelijk zijn, jongen. Als je ronduit een bekentenis doet, is de zaak misschien nog zo goed mogelijk te schikken.“

„Ik zeg toch, dat ik het niet gedaan heb!“

„En die twee mannen?“

De jonge Melchior was murw geworden en hij stond dan ook op het punt om de naam te noemen van de persoon, die hij meende herkend te hebben.

„Ik zal, ja, ik zal.....“

„Ja, ga je gang.“

Plotseling bedacht Melchior zich weer.

„Burgemeester, ik wil eerst met Willem spreken.“

„Met Wie? Met Willem? Bedoel jij je broer?“

„Ja, burgemeester.“

„En zul je daarna de namen van die mannen willen noemen?“

„Ja — eerst met Willem praten.“

De burgemeester en Lauwers keken elkaar betekenisvol aan. Zonder een woord met elkaar te wisselen, overlegden zij met enkele onduidelijke gebaren, wat zij zouden doen.

„Goed“, zei de burgemeester na een korte stilte. „Jij gaat naar je broer, Lijnegang. Ik verwacht je om twee uur hier terug. Maar dan ook beslist niet later, hoor! En als je niet verschijnt, zullen we andere maatregelen moeten nemen.“

„Ik zal er zijn, burgemeester“, zegde de jonge Melchior toe. Hij stond op en men liet hem ongehinderd gaan. Lauwers deed zelfs de deur voor hem open. En nauwelijk was de deur weer achter Melchior dichtgevallen, of de burgemeester zei tot de politiemans: „Ik vrees, dat de oude Lijnegang de schuldige is! En daarom wil deze knaap niets zeggen!“

Melchior reed met grote snelheid naar de boerderij van Willem.

„Gunst, 't lijkt wel, of je haast hebt!“ begroette zijn schoonzuster hem, toen hij het woonvertrek binnenstormde.

„Waar is Willem?“

„Dat weet ik niet precies, hoor“, antwoordde Celia, die strijkgood aan 't invochten was. „Ik denk, dat hij ongeveer een kwartier geleden het huis uitgegaan is.“

„k Moet hem beslist spreken.“

„Nou, nou, je bent nogal over je toeren!“ Een beetje ongerust vroeg ze: „Er is thuis toch niks aan de hand? Je doet zo kortaf en opgewonden, dat ik zou zweren, dat er iets ergs gebeurd is.“

„Thuis is alles goed, maak je niet ongerust.“

De jonge Melchior liep naar buiten. Hij ging Willem zoeken. Eerst keek hij in de buitenschuur, waar de pinken en vaarzen gestald stonden. Willem was daar niet. In de wagenschuur, waar een doordringende lucht van olie en benzine hing, — Willem is een man van de mechanisatie, flitste het door Melchior heen — was zijn broer evenmin. Maar toen hij buiten trad, zag hij Willem bij het nieuwe kippenhok bezig. Melchior stevende snel op zijn broer af.

„Het wordt nu menens, Willem!“

Willem draaide zich verrast om. De witte leghorn, die hij onder de vleugels vasthield, zag kans om hem uit de handen te komen.

(Wordt vervolgd)

BOERHAAVE
VAN 1907

Heemskerckstraat 11

's-Gravenhage

Telefoon 33 09 05

DE

aangewezen Verzekering-

Maatschappij

ONGEVALLEN

ZIEKENHUISVERPLEGING

OPERATIE

WEKELIJKSE UITKERING BIJ

ZIEKTE

Vraagt prospectus!

12
MAART

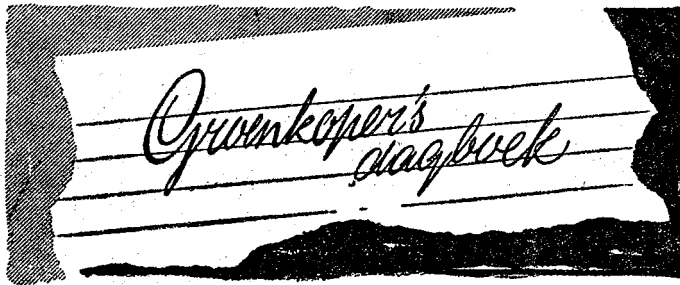
Als ik mr. Burger goed begrepen heb gaat het dus bij de aanstaande verkiezingen tussen „voortzetting beleid-Drees of restauratie-Romme”. Gaarne had mr. Burger gezien, dat de A.R., zich op meer overtuigende wijze had kunnen vrij maken van traditionele anti-socialistische sentimenten. En wat die A.R. verder betreft, met de C.H. steunt zij door dik en dun de K.V.P., zeide mr. Burger.

Laat ik nu altijd gedacht hebben, dat het tussen Drees en Romme koek en ei was. Wel wetende, dat de A.R. niet zulke koekjongens zijn, maar liever een eitje bij het ontbijt hebben. Niet te zacht, niet te hard, echt een ei. Maar het is dus blijkbaar niet zo. Wij zijn te veel A.S.P., volgens de heer Burger en wij zouden wel eens mee kunnen doen aan de restauratie-Romme. Ik ken professor Romme niet zo goed, maar ik zie hem wel eens op een foto. Hij ziet er niet direct uit, dat ik zeg: „nu, die mag ook wel eens gerestaureerd worden”. Aan de andere kant ben ik ook niet van mening: „eens Drees, altijd Drees”. Ik neig er toe in de woorden van de heer Burger een zekere angst te bespeuren. Wilde hij zeggen: het rommelt achter de schermen? Als ik moet kiezen tussen Dr. Drees en prof. Romme, dan kies ik prof. Zijlstra.

13
MAART

Mijn zoon vroeg vandaag, of hij een boekje mocht kopen over Rembrandt, dat via de scholen verkocht zal worden. Vijf-enzeventig cent of daaromtrent. „Natuurlijk”, heb ik gezegd. Rembrandt is 'n groot schilder geweest. En toen heb ik hem een en ander verteld over Rembrandt. „Nationaal Comité ziet plannen Rembrandt-herdenking mislukken”, las hij mij een uur later uit ons beider lijfblad voor. Dan zit je wel even te kijken. „De industrie heeft er geen belangstelling voor” doeerde mijn zoon „en de regering geeft ook geen steun”. Daar zitten we nu met onze vriend Rembrandt. De meeste schilderijen verkocht naar het buitenland. Een standbeeld op een lollig plein in Amsterdam. Een onbekend graf in de Westerkerk. Maar een naam in de wereld, die van groot belang is.

„Het land van Rembrandt” heeft geen geld over voor de herdenking van een van haar grote zonen. Het is te hopen dat op 12 juli nog een paar mensen in de Pieterskerk te Leiden, de stad waar Rem-

brandt geboren is, bijeen zullen komen. Anders vrees ik het ergste. Als je tegenwoordig zegt: „die Nachtwacht, ik begrijp niet, dat de mensen zich daarover nu zo druk maken”, dan zeggen de mensen: „hij snapt het tenminste.”

Soms denk ik, dat we in een tijd leven, waarin je maar „nee” moet zeggen en schilders als Picasso moet roemen. Maar Rembrandt? „Die is uit de tijd.”

14
MAART

Hebt u er wel eens over nagedacht, dat wij — u en ik en al die anderen — diep in ons hart altijd weer opzien en uitzien naar een koningin met een kleine letter? Er kan op de hele wereld niets gebeuren of we schuiven een schoonheidskoningin — dat doen u en ik niet, maar dat doen die anderen dan — een kersenkoningin, een bloemenkoningin, een lentekoningin enz. naar voren.

Op 26 mei wordt in Sneek de stad van prof. Gerbrandy, een zeilkoningin ingehaald. Nog niet lang geleden heeft de minister van binnenlandse zaken de burgemeesters voor al die koninginnen gewaarschuwd. Je kunt ook teveel koninginnen ontvangen. Nu is die Sneekse vorstin een uitvinding van de zeilers. Misschien ook weer geen ontdekking van u en mij. Als we toch koninginnen willen inhalen — met een kleine letter — laten we dan eens de gewone Nederlandse huisvrouw tot koningin maken. Laten we die nu eens op een voetstuk zetten. Die kleine ijverige, trouwe en goed regerende koningin, die voor het ontbijt zorgt en voor het middagmaal en voor het avondeten en voor de afwas en voor het verstellen van de kleren en voor het stoppen van de kousen en de sokken en die de bedden opmaakt en uitkomt met het huishoudgeld en die soms nog spaart, kortom, die ons het leven zo goed maakt.

Van haar horen we zo weinig. In een vorig dagboek heb ik iets geschreven over de vele „dagen” en „weken”, die we organiseren. Een burgemeester in Amerika voelde meer voor een week-van-niks-

niemandal. Ik weet het, we hebben al moederdag.

Ik ben voor een koningin-huisvrouw. Laten men die nu eens inhalen en onthalen en overhalen zo'n dag nu 'n echte vrije dag te nemen. Maar het zal moeilijk zijn! Een Amsterdamse huisvrouw zou direct zeggen: „aan mijn lijf geen polonaise”.

15
MAART

Nu ik het toch over de grote burger van Sneek, prof. Gerbrandy heb, wat is hij toch een nuchter man. Dat zullen de Friese lezers direct bemen. Toch kunnen nuchtere mannen wel eens optreden als gedachten- of gezichtenlezers. En dat was nu het geval met de grote burger van Sneek. Prof. Zijlstra stond in de Tweede Kamer het ontwerp inzake de economische mededinging te verdedigen, toen prof. Gerbrandy, ook een prof., opmerkte: „op het gezicht van de minister van Economische Zaken kan ik lezen: had ik nu bij de kwestie van de instelling van een beroepsinstantie de suggestie Gerbrandy maar gevolgd”.

Ik dacht: twee proffen, twee Friezen, twee A.R., die zullen de bal wel goed kaatsen. Wat zei prof. Zijlstra? „Ik denk over heel iets anders”.

Daar zagen we het weer. De gedifferentieerdheid in onze partij. Al ben je Fries, al ben je A.R., je kunt toch op een bepaald punt verschillend denken. Dat kan bij ons. Gelukkig. Tussen haakjes, kent u het verhaal van die twee proffen in de psychologie, die elkander op straat tegenkwamen?

Daar zegt me de ene prof. tegen de ander: „Met jou gaat het goed. Hoe gaat het met mij?”

16
MAART

Pineau flirt met Moskou, Dulles flirt met president Soekarno, Amerika flirt met Griekenland, het is deze dagen wel een internationale flirt-partij. Ik vind dat altijd een beetje erg, indien die flirtatons gaan ten koste van de verloofden. Als een vrijgezel eens knipoogt tegen een meisje, dat ook nog vrijgezelle is,

och dan kan je nog eens een oogje dicht doen. Maar als iemand verloofd is en plechtig een ring draagt en dan met andere meisjes, die nu direct geen vriendinnen van zijn meisje zijn, gaat flirten, dan vind ik dat bedenkelijk. En nu mogen de heren Dulles en Pineau zich zeer jong voelen, ik vind het toch maar raar. Want punt één, ze zijn verloofd en punt twee, zo jong zijn ze ook niet meer. En dan maakt men zich gauw belachelijk en men verwekt ergernis. Vooral als zo'n bejaarde politicus zijn nieuwe flirtation illustreert met een telegrammetje over Nederland, waarvan de inhoud is, dat dat Nederland toch wel een erge koloniale mogendheid is geweest. En dat weet de heer Dulles zo goed. Want tweehonderd jaar geleden zuchtte Amerika ook zo onder een koloniale mogendheid. Dat waren toen de Engelsen. Ik voel me niet geroepen om telegrammen naar de Indianen te sturen of naar studenten, die van Amerikaanse hogescholen geweerd worden, volkomen tegen de uitspraak van de rechter. Maar soms wordt het mij wel eens te machtig.

17
MAART

En nu maar wachten op mijn bodempensioen. Nog een jaar of twintig en ik hoop op minimaal f 1338 per jaar. Daarnaast zal ik eigen inkomen moeten hebben om een redelijk bestaan te kunnen leiden. Met de minister ben ik niet bang, dat mijn pensioen, waarvoor reeds gezorgd is, plus het bodempensioen hoger zal komen te liggen dan mijn arbeidsinkomen vóór mijn pensionering. Nee, ik ben daarvoor niet bang. Maar dat is een persoonlijke kwestie. Ik ben namelijk nooit bang geweest voor een behoorlijk inkomen. En als mijn pensioen hoger wordt dan mijn laatst verdiende salaris, dan is dat iets om over te praten, maar niet iets om bang voor te zijn. Voor een grote hond, die nijdig op mij afkomt, ben ik veel banger.

Een historische dag, heeft de heer Stapelkamp de behandeling van dit betreffende wetsontwerp — het algemeen bodempensioen, niet het bang zijn — genoemd. Zo is het. En het deed mij deugd, de namen Kuiper en Talma in het verslag te lezen. Rembrandt kon de spreker er in dit verband niet bij halen. Wat zou die overigens geholpen zijn geweest met een bodempensioen! Maar dan hadden we misschien de Nachtwacht moeten missen.

William Spaankoper

Grondwetsherziening

Ook ditmaal is de periodieke verkiezing voor de Tweede Kamer gekoppeld aan een grondwetsherziening. Dat is in de laatste tijd meer gebeurd. Eenmaal is de Kamer ontbonden, om een grondwetsherziening mogelijk te maken, waardoor die grondwet werd „opengehakt” voor de nieuwe „rechtorde”, die belichaamd kan worden in de Nederlands-Indonesische Unie. Maar bij de verkiezingen klonken heel andere leuzen, want het was meteen praktisch een periodieke verkiezing. De K.V.P. b.v. verkondigde, dat het ging om een gezond gezin.

Deze methode: de Kamerontbinding, die de grondwet voorschrijft bij grondwetsherziening, te doen plaats hebben op het moment, dat er toch periodieke verkiezingen in zicht zijn, heeft een merkwaardig resultaat. Dit nl., dat er praktisch bij de verkiezingen helemaal niet over de grondwetsherziening wordt gehandeld. De grondwetsherziening wordt een zaak van weinig betekenis, die en passant wordt meegenomen.

Dit komt mee, doordat soms de grondwetsherzieningen slechts betrekking hebben op zeer partiële wijzigingen, niet veel meer dan „technische herziening”.

Grondwetsherziening moet echter een zaak zijn van grootse allure, van historische betekenis. En die mogelijkheid is er.

Er is een staatscommissie, die een grondwetsherziening voorbereidt, die werkelijk wat betekent. Die de grondwet zet in de nieuwe tijd. Maar dit kabinet komt er niet aan toe. Het is zo langzamerhand tijd, dat de Kamers zeggen: „Nu geen kleine, partiële herziening meer, maar het grote werk. En dan een herziening, die af is, voor deze tijd!”

Er zit nog een andere kant aan de zaak. Een grondwet moet werkelijk fundamenteel zijn. Dat betekent grote lijnen, en geen details. Er is één uitzondering. De troonopvolging moet waterdicht geregeld zijn. In ieder denkbaar geval moet zijn voorzien. Het kan fataal zijn, als er moeilijkheden komen bij de troonopvolging. Maar voor de rest moet de Grondwet geen gedetailleerde regelingen geven, maar wel duidelijk aanwijzen, wat bij de wet geregeld dient te worden.

Onze grondwet daalt nu op verschillende punten te veel af in bijzonderheden. En als we die bijzonderheden succesievelijk gaan aanpassen, telkens weer wat, in een rijtje partiële herzieningen, dan lopen we vast.

Het is nodig, dat dit duidelijk en resoluut wordt gezegd. Want anders wordt grondwetsherziening een zaak van een brokkeling en incidenteel beleid.

Oplossing vorige puzzel

De gevraagde woorden zijn: Formosa, Adenauer, Revius, Suurhoff, Fokker, Rode leger, Rode Kruis, Schokking, Gerbrandy, Yalta, Algiers, Stedendwinger, Roosevelt, Tass, Soekarno, Olevianus, Soel, Luns, Strauss, St. Rip, Presidium, Mussolini, Indonesië, Engeland, Doodstraf, Frans Hals, Sneek, Kernkamp, Andersen, Naguib, Brentano, Overijssel, Laniel, Lahn, Nrek.

Van de linkerbovenhoek schuin naar beneden tot aan de rechterbenedenhoek ontstaat de naam: Frederik Hendrik.

CHR. SANATORIUM VOOR ZENUWZIEKEN - ZEIST

Gelegen in mooie omgeving met directe korte bus-verbindingen op omliggende steden (Utrecht—Amersfoort)

Meisjes van 18 jaar en ouder kunnen worden geplaatst als leerling-verpleegster

Geboden wordt een prettige bevredigende werkkring die in 3 jaar leidt tot het wettelijk beschermd beroep van verpleegster.

- ★ Duur der opleiding (kosteloos) 3 jaar.
- ★ Salaris tijdens opleiding (boven kost en inwoning) 1e jaar f 87,—; 2e jaar f 101,—; 3e jaar f 119,— per maand. Werkweek 48 u.
- ★ Vakantie 3 weken per jaar (met toeslag).
- ★ Reiskosten-vergoeding naar huis 2 x per maand (boven f 2,50).
- ★ Verstrekking eerste dienstkleeding gratis.

Op dezelfde voorwaarden kan tevens geplaatst worden:

leerling-verpleger

Brieven te richten aan de Geneesheer-Directeur

DENO
Shirts
voor Senior
en Junior

VAN DIJK BOOTSMA & Co.
ENSCHEDÉ

TELEFOON: 2423-8347

Hebt U

VAKANTIEPLANNEN ?

ZO JUUST IS VERSCHENEN

ONS REISPLAN 1956

Uitgevoerd in royaal formaat. bevat het een keur van meer dan 350 reizen in binnen- en buitenland. met een reisduur van 3 tot 26 dagen en reissommen variërend van f 64.— tot f 1700.—

Ook zijn er tal van JEUGDREIZEN, die de protestants-christelijke JEUGD een ongevenaarde

vakantiemogelijkheid bieden

Het reisplan wordt kosteloos toegezonden aan de leden der N.C.ReisV Niet-leden ontvangen het tegen betaling van f 0.50

Vraagt inlichtingen bij het Centraalbureau der NEDERLANDSE CHRISTELIJKE REISVERENIGING Weteringkade 22a te s.Gravenhage. (Erkend door de Nederlandse Reiskamer)

GEEFT U THANS OP ALS LID

U ontvangt dan het reisplan-1956 gratis

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-6 f 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Onze kandidaten voor de verkiezingen

DE uitslag van de stemming in de kiesverenigingen over de samenstelling van de kandidatenlijst is als volgt:

1. Prof. Dr. J. Zijlstra
2. Mr. J. Algera
3. Mr. A. B. Roosjen
4. Prof. Mr. P. S. Gerbrandy
5. Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot
6. A. W. Bievenga Wzn
7. Drs. C. P. Hazenbosch
8. Mr. Dr. E. P. Verkerk
9. H. van Eijsden
10. Ds. J. Fokkema
11. J. van Eijbergen
12. Ds. C. v. d. Zaal
13. J. Smallenbroek
14. Mr. E. W. Biesheuvel
15. Mr. Th. A. Versteeg
16. Prof. Dr. L. W. G. Scholten
17. Mr. Dr. J. Meulink
18. G. A. Kieft
19. C. van Nierop
20. Dr. A. Veerman
21. Dr. J. van Baal
22. Mr. Dr. N. G. Geelkerken
23. A. van Santen
24. P. C. Elfferich

Met een duidelijke meerderheid is Prof. Dr. J. Zijlstra no. 1 van de lijst geworden. In verband daarmee heeft het Centraal Comité voorgesteld, dat wij in alle Kamerieskringen met één en dezelfde lijststaanvoerder zullen uitkomen. Dit is een felicitatie voor Prof. Zijlstra waard en wij wensen hem met dit persoonlijk succes gaarne geluk.

Pensioenen en aanpassing HOE ER GESTEMD WERD...

HET ROOMS-RODE OPTREDEN bij de behandeling van de ouderdomswet is in meer dan één opzicht wonderlijk geweest. Het debat over de aanpassingsmogelijkheid spande echter de kroon. De k.v.p.- en de p.v.d.a.-fracties verschilden niet met de a.r.-fractie van mening, dat er een mogelijkheid moet zijn de gewone pensioenen met het bodempensioen te korten. De heer Stapelkamp vond dit echter een zaak van het georganiseerd overleg. Pensioenen behoort tot de arbeidsvoorwaarden. Laten werkgevers en werknemers dan ook gezamenlijk spreken over deze aanpassing, zo was zijn standpunt. Maar de k.v.p. en de p.v.d.a. wilden een mogelijkheid tot aanpassing in de wet opnemen. Want zij hebben zoveel vertrouwen in de pensioenfondsbesturen, dat het met de aanpassing wel mee zal vallen.

Terecht heeft de heer Schouten er op gewezen, dat de rooms-rode meerderheid uit twee vaatjes tapte. Zij wil wel een wettelijke mogelijkheid tot aanpassing scheppen, omdat zij zoveel vertrouwen in de fondsbesturen heeft. Maar gelijktijdig komt diezelfde rooms-rode meerderheid met amendementen om die aanpassingsmogelijkheid te beperken! Zo groot schijnt het vertrouwen in de fondsbesturen dan toch weer niet te zijn.

In de v.v.d.-fractie heerste wat de argumentatie betreft ook een merkwaardige verdeeldheid. Prof. Oud is op het spreekgestoelte geklommen om te vertellen dat er nooit een aanpassing van de pensioenen mag komen. De liberale oppositieleider vertelde dit in grote opgewondenheid. Maar zijn fractiegenoot Van Leeuwen kwam met een amendement voor de dag, waardoor zou worden bepaald dat de reeds ingegane pensioenen nimmer aangepast mogen worden. Dat was wel heel iets anders! Het liberale amendement werd onaanvaardbaar verklaard. Het werd ook verworpen. Het overgrote deel van de a.r.-fractie stemde vóór dit amendement. Tegen waren alleen de heren Stapelkamp en v. d. Zaal. Dit past in het standpunt, dat de aanpassingsmogelijkheid een zaak van overleg moet zijn tussen werkgevers en werknemers.

En de meerderheid der a.r. fractie? Voelde zij het meest voor de redenering van de heer Oud dat er in geen enkele omstandigheid aangepast mag worden, noch voor het verleden, noch voor het heden? Uit de stemmingen zou men het kunnen opmaken. Het debat werd tenslotte zo gecompliceerd en er kwamen zoveel andere argumenten in het spel, dat het niet meer duidelijk werd hoe de standpunten in de verschillende fracties nu eigenlijk lagen. Daar was het gevoel tegen een onbillijk rooms-rood bloc te moeten vechten. Daar was een minister van Sociale Zaken, die weigerde het been tegen deze meerderheid stijf te houden. Kortom de stemming was korzellig. Duidelijk is in ieder geval dat de heren Stapelkamp en v. d. Zaal tenslotte zijn gewicht voor het „onaanvaardbaar” van de minister. En dat de rest van de fractie daar geen zin in had.

Zo lagen de zaken. Maar is deze verdeeldheid in de a.r. fractie nu een ramp? De a.r. partij is nimmer een monolitische

partij geweest. De oudste partij in ons land is politiek gerijpt. Zij kan slechts verachting hebben voor het krampachtig eenheidsoptreden der socialistten. Want deze eenheid vindt men alleen maar in de fracties. Dat er geen waarlijke eenheid is bewijzen wel de geschriften die dagelijks van de Arbeiderspers van stapel lopen. De socialistten zijn het in vele opzichten met elkander oneens. Zij houden slechts een schijneenheid op. En daarmee zijn zij volslagen ouderwets geworden. Het Nederlandse volk krijgt genoeg van de „koekoek-eenzang”. Het weet dat er verschil van mening mogelijk is als er tien mensen bij elkaar zijn. Maar in het officiële standpunt van de Partij van de Arbeid merkt men daar niets van.

Wie de jongste ontwikkeling in de politieke partijen nagaat, ziet een verschuiving naar het persoonlijke element. Dat is waardevol, want daardoor kan de belangstelling voor de staatkunde,

ook bij de eigen geestverwanten, slechts toenemen.

Natuurlijk moet er eenheid zijn over de principiële uitgangspunten. Die eenheid is bij de a.r.-partij sterker dan bij elke andere partij. Maar wij zijn geen eenheidsmaniakken, alleen maar ter wille van de eenheid. Waarbij de politieke persoonlijkheid en de individuele verantwoordelijkheid van de politicus ten onder gaat. Zo is het optreden van de a.r. partij naar buiten niet te vergelijken met dat van de Partij van de Arbeid. De verjongde a.r. partij vaart ook in dit opzicht een moderne koers. Het heeft geen zin om verdeeldheid krampachtig te verdoezelen als er in de a.r. partij teamgeest is, dat onderscheidt ons juist in zo sterke mate van de C.H.U.

Wij laten dus geen traan als de heren Stapelkamp en v. d. Zaal tenslotte vóór de aanpassingsmogelijkheid stemden, omdat het „onaanvaardbaar” was uitgesproken. En wij laten ook geen traan, dat de rest van de fractie hier tegen heeft gestemd.

EN WAT UIT DE BUS KWAM

HOE ziet de wet er nu uit? Iedereen van 65 jaar en ouder krijgt dus een bodempensioen van f 1338 voor gehuwden en van f 804.— voor ongehuwden. Stijgen de lonen met drie procent dan gaan ook deze uitkeringsbedragen omhoog. Er zal een premie betaald moet worden van 6 á 7½%, welke door een loonsverhoging wordt gecompenseerd. Daarvoor wordt de vereveningsheffing van 4% opge-

heven. Kleine zelfstandigen betalen geen premie. Voor gehuwden als het inkomen beneden de f 2100 blijft. Voor ongehuwden geldt een bedrag van f 1500.—. De premies worden via de rijksbelastingdienst geïnd. Voor ieder jaar dat men geen premie heeft betaald, eventueel door nalatigheid, wordt het ouderdomspensioen met 2% gekort. Voor gehuwden geldt een percentage van 1.

Uit het voorgaande is reeds gebleken dat men niet kan zeggen dat iedereen zijn gewone pensioen zal krijgen met daar boven op het bodempensioen. Het bodempensioen zal altijd worden uitgeteerd, maar het gewone pensioen kan met een deel van het bodempensioen worden gekort. Dat is daarvoor van belang omdat het bodempensioen waarde vast is. Een volledige korting is echter niet mogelijk. Door het amendement Van Lier is nl. vast komen te staan dat nooit meer dan 80% van het bodempensioen gekort kan worden. Dat betekent, dat iedereen boven zijn gewone pensioen kan rekenen op 20% bodempensioen. Voor gehuwden is dit momenteel een bedrag van f 268. Voor ongehuwden van f 161. Dit zal ook gelden voor de overheidspensioenen.

Een dergelijke bepaling is nl. opgenomen in het desbetreffende wetsontwerp dat nog behandeld moet worden. Trouwens er is nog een wetsontwerp inzake de overheidspensioenen op komst. Daarin wordt in ieder geval een verbetering van deze pensioenen voorgesteld.

De gewone pensioenen mogen aan het ouderdomspensioen worden aangepast als dit reeds in de verzekeringsvoorwaarden staat vermeld. Dat zal wel het geval zijn bij ongeveer 80% van de pensioenregelingen. De meeste pensioenregelingen zijn na de oorlog tot stand gekomen. Toen er sprake was een „noodwet ouderdomsvoorziening” heeft men om begrijpelijke redenen reeds met de aanpassing rekening gehouden.

Pensioenen die uitgeteerd worden volgens een polis mogen niet aangepast worden voor de pensioenrechten die reeds zijn verkregen. Alleen voor de toe-

★ Vervolg op pagina 9

Jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland †

VERLEDEN week heeft hij nog een vergadering van de Raad van State gepresideerd en thans heeft het bericht ons bereikt, dat hij is overleden.

Met hem is een groot vaderlander heengegaan. Op tal van posten heeft hij ons land op uitnemende wijze gediend. De hoogste onderscheidingen vielen hem ten deel.

Zijn persoonlijkheid werd gekenmerkt door evenwichtigheid en een rijp inzicht, waardoor hij bij alle groepen van ons volk vertrouwen genoot.

Staatslieden van grote statuur zijn zeldzaam. Beelaerts van Blokland was er een en daarom betekent zijn verscheiden een groot verlies voor land en volk.

Ook wij willen op deze plaats uitdrukking geven aan de hoogachting, die wij voor hem koesterden en onze deelneming uitspreken jegens de nagelaten betrekkingen.

U gaat toch ook naar het ONDERWIJS CONGRES
op maandag 9 april 1956 in Tivoli te Utrecht?

De verkiezingsactie gaat

STARTEN

- De kandidatenlijst is nu gereed gekomen
- Er komt één lijst aanvoerder in het hele land
- De propaganda-actie komt overal op volle toeren

Het Centraal Comité is op zaterdag 24 maart j.l. in vergadering bijeen geweest om een nogal omvangrijke agenda af te doen. Een van de punten op de agenda was de bespreking van de uitslag van een stemming in de kiesverenigingen gehouden over de samenstelling van de kandidatenlijst. In een der vorige nummers hebben we uiteengezet welke mogelijkheden nog aanwezig zijn om een verandering in die lijst aan te brengen. Dat kan echter alleen wanneer het moderamen daartoe een voorstel dient.

Echter blijkt dat het moderamen geen zeer bijzondere omstandigheden aanwezig acht om a'snog een wijziging aan te brengen en dus kon dit agendapunt spoedig worden afgedaan.

Het resultaat van de stemming wordt zonder meer aanvaard en de kandidatenlijst is derhalve vastgesteld, zij het dat de Deputatenvergadering haar formeel moet goedkeuren. Meer dan een formaliteit kan dit echter niet zijn, want hoe zou de Deputatenvergadering anders kunnen oordelen dan de kiesverenigingen in de stemming hebben gedaan.

De lijst aanvoerder

Uitvoeriger is gesproken over de kwestie van de lijst aanvoerder. Prof. Dr. J. Zijlstra is vrijwel zonder uitzondering door de kiesverenigingen boven aan de lijst geplaatst. Wat dat aangaat heerst er in de partij vlijdbaar een grote mate van overeenstemming. Unaniem heeft men zijn voorkeur uitgesproken. De uitslag van de stemming wijst dus duidelijk in een bepaalde richting.

Los van de vraag wie als lijst aanvoerder zal optreden zijn er een aantal factoren, die er voor pleiten, dat er één lijst aanvoerder zal zijn voor het gehele land. De voornaamste daarvan is de eenheid in de propaganda voor de komende verkiezingen. Het is niet goed voor de propaganda dat wanneer men per auto van Leeuwarden naar Middelburg gaat, men onderweg telkens weer een andere naam voor lijst 3 tegenkomt. Gaat men over Amsterdam, dan zouden dat zijn, Friesland, Den Helder, Amsterdam, Haarlem, Leiden, Den Haag, Rotterdam, Dordrecht, Zeeland. Dus niet minder dan negen. Wanneer men dan in aanmerking neemt de nog steeds toenemende intensiteit van het verkeer, dan kan dit alleen maar verwarring scheppen. Dit is dan ook de reden, dat alle grote partijen steeds meer overgaan tot de éne lijst aanvoerder, ook die het vroeger wel anders deden. Zulks te meer, omdat het veel goedkoper en administratief eenvoudiger is. Men denke zich slechts in wat het financieel en organisatorisch voor consequenties heeft dat er in plaats van één zeg tien afzonderlijke reclameplaten moeten worden gedrukt.

Het is dan ook wel begrijpelijk, dat het Centraal Comité, volkomen eenstemmig, bij de Deputatenvergadering het voorstel indient, dat in alle Kamerkiezingen Prof. Dr. J. Zijlstra no. 1 op de lijst wordt geplaatst. Het Centraal Comité meent dat dit volledig in overeenstemming is met de gevoelens van de partij.

De aanvullingen op de kandidatenlijst

De lijst van de eerste 24 namen is nu dus bekend. Voor de Kamercentrales is er nu nog enig werk te doen. Want zij hebben in de eerste plaats de bevoegdheid de nummers 2 t/m 12

op de lijst in een andere volgorde te plaatsen. De nummers 1 en 13 t/m 24 zijn echter voor het gehele land hetzelfde. In de tweede plaats moeten zij nog opgeven de namen van kandidaten voor de nummers 25 t/m 30. In enkele Kamercentrales hebben de stemmingen daarover reeds plaats gevonden.

Men neme er echter goede nota van, dat het Partij Convent indertijd besloten heeft, dat de laatste 6 namen van de lijst voor 12 april aan het Centraal Comité moeten zijn ingediend.

We verzoeken de secretarissen der Kameren; trales dringend daarbij tevens over te leggen een uittreksel uit het geboorteregister van iedere kandidaat, want op de lijsten mogen geen fouten voorkomen.

Het onderwijscongres

De uitnodigingen voor het Onderwijscongres zijn inmiddels gezonden o.a. aan alle voorzitters, secretarissen en penningmeesters onzer kiesverenigingen persoonlijk en aan onze raadsleden. Wij hopen nu dat iedere kiesvereniging er voor zorgdraagt dat één of meer van hun leden naar dat Onderwijscongres gaan. Het is wel geen Deputatenvergadering, maar het congres is toch wel belangrijk in het geheel van onze propaganda-actie en daarom moet het ook goed zijn bezocht, wil het slagen.

Het onderwijscongres wordt gehouden op maandag 9 april te Utrecht, gebouw Tivoli. Toegangskarten kosten één gulden, gemeenschappelijke maaltijd f 3,50. Verslag eveneens één gulden. Storten voor aanmelding op gironummer 89673 ten name van A.R.-Partij.

De propaganda-actie wrdt voorbereid

Een circulaire is verzonden aan de kiesverenigingen, waarin een brede uiteenzetting wordt gegeven van de plannen, die er zijn voor de komende Kamerverkiezingen. Men is nu in het gehele land op de hoogte van het werkschema en men weet welk materiaal beschikbaar wordt gesteld, welke de prijzen zo ongeveer zijn en welke kortingen op die prijzen worden verleend. Men kan dus plaatselijk de actie voorbereiden en daarvoor de nodige maatregelen treffen. Amsterdam weet te melden, dat reeds f 10.000 is bijeen gebracht en dat voor f 5000 is toegezegd. Men heeft daar goede hoop f 20.000 bijeen te brengen. Ook in de Kamerkiekring Dordrecht, waar meen een aanslag heeft opgelegd van f 1,— per lid heeft men het bedrag reeds goeddeels bij elkaar. En uit beide voorbeelden blijkt, dat men de zaak voor de komende verkiezing krachtig wil aanpakken. En dat moet ook. In 1952 hebben wij een gevoelig verlies geleden. In 1956 moeten wij ons, met Gods hulp herstellen en trachten de oude invloed te herwinnen. De kansen daarvoor zijn goed. In onderscheid met de andere politieke partijen komen wij uit met een jonge lijst aanvoerder en dat is op zichzelf reeds een ding van betekenis. Maar het is niet voldoende. Achter Jelle Zijlstra moet staan een Anti-Revolutionaire Partij, die overal in ieder dorp, in ieder gehucht zich weert en zich roert.

Wat de propaganda betreft geven we geen krimp, noch voor Romme, noch voor Drees. Onze taak is het aan het Nederlandse volk duidelijk te maken dat ook Zijlstra partij is in het geding. Tegen 10 biljetten van Drees hangen we er 20 van Zijlstra.

Onderwijscongres

DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ organiseert op 9 april a.s. een onderwijscongres in Utrecht.

Daarbij is zij zich bewust, dat zij een politieke partij is en geen organisatie op onderwijsgebied.

Maar zij heeft intensief met het onderwijs te maken.

Nog een paar jaar, en de Rijksbegroting voor onderwijs komt tot een uitgavencijfer van meer dan een miljard per jaar. Daarnaast staan er op elke gemeentebegroting bedragen van grote betekenis. Tal van gemeenten hebben een wethouder, die speciaal met de onderwijszaken is belast. Zo is het onderwijs wel degelijk een zaak van de politiek.

Voor de antirevolutionaire partij komt daar nog iets bij. Zij is in heel haar historie nauw verbonden aan de schoolstrijd. Zij heeft het schild van de vrijheid geheven boven de Christelijke school, zij heeft gestreden voor het recht van die school. En de schoolstrijd is weer aan de orde van de dag.

DE ANTIREVOLUTIONAIEREN hebben er behoefte aan, duidelijk te zeggen, ook via dit congres, hoe zij de taak van de Overheid zien. Die taak is belangrijk, maar beperkt. De staat mag niet doen, wat allereerst voor de verantwoordelijkheid van de ouders ligt; hij mag evenmin optreden als onderwijsspecialist, die het onderwijs via een regeringsplanning gaat vernieuwen en met een nieuwe geest bezielen. Daarvoor heeft het onderwijs zijn eigen organen en zijn eigen verantwoordelijkheden.

Deze overwegingen leiden er toe, dat wij ons op het congres beperken. Het is en het blijft een politiek congres. Niet een congres, waar we proberen iets te doen, dat b.v. op de weg ligt van het Chr. pedagogisch studiecetrum, of van de Schoolraad.

MAAR wel een congres, dat duidelijk zal doen blijken, dat we als A.R. partij met dankbaarheid en met kracht de positie van het Christelijk onderwijs in ons volksleven willen versterken. De A.R. partij aarzelt niet, duidelijk te zeggen, dat zij de Christelijke school een zegen acht voor ons volk en dat zij neutraal onderwijs ziet als een kwade vrucht van verkeerde beginselen: dat zij de stichting van compromisscholen met de bedoeling de stichting van Christelijke scholen overbodig te maken, ziet als een aanslag op het Christelijk onderwijs en als een activiteit, die niet ligt in de lijn van de pacificatie.

Omdat het Schoolcongres een politiek congres is, zullen we er gaarne in een sterk aantal onze A.R. raadsleden, wethouders en burgemeesters aanwezig zien. En de afgevaardigden van de kiesverenigingen evenzeer.

Maar daarnaast hopen wij ook op een sterke vertegenwoordiging uit de kringen van het onderwijs, zowel van de besturen der Christelijke scholen als van het onderwijzend personeel.

HET Antirevolutionair schoolcongres bedoelt, om duidelijk te zeggen, wat er leeft in de A.R. Partij. Zo is dit congres ook bedoeld als manifestatie van de onveranderlijke, sterke liefde voor het Christelijk onderwijs, dat door ons niet als een „probleem” wordt bethoretiseerd, maar als een zegen wordt aanvaard en als een erfdeel verdedigd.

Paasfeest en de krant

ER zijn speciale dagen, waarop de neutraliteit haar hoogste verlegenheid en haar diepe armoede niet kan verbergen.

Zo'n dag is héél speciaal de dag voor het Paasfeest.

De krant van zaterdagavond kan moeilijk doodzwijgen, dat het de volgende dag het feest is van Christus' opstanding.

Maar let nu eens op de gedragingen van de neutrale krant.

Zij zegt heel veel in haar artikel over het Paasfeest. Zij brengt er misschien zelfs de Paasvuren bij te pas. Er komt wat over het leven in voor, dat onverwoestbaar is. Over de „diepe zin” van het „oude Paasverhaal”.

Maar zij spreekt niet over 1 Cor. 15, dat sterke, aangrijpende hoofdstuk, waarin het al sterker doorklinkt: Hij is opgestaan; Hij was dood en is weer levend geworden; Hij heeft het graf verlaten, Hij, de Heiland van zondaren. En daarin ligt ons behoud.

Toen de Heidelberger Catechismus werd opgesteld, werd er alleen maar gevraagd: wat nut u de opstanding van Christus? Dat Hij was opgestaan daaraan werd geen beschouwing gewijd. Dat was het wonder, waaromtrent de Kerk van Christus volkomen zekerheid heeft. Maar later zijn er predikers gekomen, die het feit van die opstanding ontkennen, die het een mythe noemen, en die nochtans menen, dat zij het Paasevangelie kunnen verkondigen aan de gemeente.

En de neutrale pers doet alsof haar neus bloedt, en houdt zich op de vlakke. En zet niettemin boven haar artikel, dat niet juist over het feit van Christus' opstanding: Pasen.

Zij doet dat mede op kosten van hen, die op het Paasfeest met de gemeente belijden: De Heer is waarlijk opgestaan, maar twee dagen later weer behoefte hebben aan de krant, die zich er buiten probeert te houden.

ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN ☆ EFFECTEN ☆ EMISSIES ☆ ASSURANTIËN

ROTTERDAM

DEVIEZEN

'S-GRAVENHAGE

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar. f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Tiel

In Tiel zijn verkiezingen gehouden voor een nieuwe gemeenteraad, zulks in verband met wijzigingen van de gemeentegrenzen.

Die verkiezingen hebben een verrassend resultaat opgeleverd.

„Het Vrije Volk” juichte: de socialistenen hebben het gewonnen!

„De Volkskrant” jubelde: Van Tiel begint de victorie. Van de K.V.P. dan wel te verstaan.

En „De Waarheid” vertelde haar lezers: Grote stemmenwinst van de communisten.

Zo waren er drie partijen blij en dankbaar.

Dat moeten dan wel bijzonder interessante verkiezingen geweest zijn.

Zal het straks zo ook gaan bij de Kamerverkiezingen?

Alle partijen blij en dankbaar. Het is niet te geloven.

Maar ergens moet dan toch wel iets haperen aan de objectiviteit van de voorlichting.

* * Waarschuwing

De uitslag van de verkiezingen in Tiel bevatten een waarschuwing aan het adres van hen, die een lijst indienen, terwijl tevoren vast staat, dat geen zetel zal worden behaald.

De communisten doen het voorkomen als hun strijd voor alles gaat tegen Romme. „De Waarheid” heeft het er dagelijks over.

De communisten konden op hun vingers nittellen, dat zij geen zetel in de Tielse raad zouden halen. Toch dienden zij een lijst in. En het resultaat?

Dat de P.v.d.A. slechts één zetel won en dat de andere zetel nu naar de K.V.P. ging. Hadden de communisten geen eigen lijst ingediend, doch op de P.v.d.A. gestemd, dan zou de P.v.d.A. de meerderheid in de raad van Tiel hebben gekregen.

Is dit nu voor de communisten toch een reden tot blijdschap?

* * Wetgever en rechter

Er was een proces tegen de Staat ahangig, waarin de eiser uitkering vroeg van zijn tractement als K.N.I.L. officier voor de jaren in zijn krijgsgevangenschap. Toen dit proces er was, heeft de Regering een wetsvoorstel ingediend, om juist dat artikel in de Garantiewet te veranderen, waarop de eis in het proces steunde. Niet omdat de eis was ingediend, zei de Regering. Dat stond er buiten. Maar de A.R. Tweede-Kamerfractie vond het toch een rare geschiedenis en stelde voor, de wet niet te veranderen, zolang het proces liep. De Kamer keurde toch de verandering goed.

Verleden dinsdag zou de Eerste Kamer het wetsontwerp in de afdelingen behandelen. Maar ziet, juist op de morgen van die dag bleek, dat de Regering het proces in eerste instantie had verloren. Zij lag niet weer een ronde voor. Nu had de heer Stufkens (P.v.d.A.) in de Tweede Kamer er voor gepleit, dat de Regering vóór moet blijven. In zijn taal heet zulks: „het materiele recht doen prevaleren boven het formele recht”.

Wat deed de Eerste Kamer? Zij besloot, de behandeling van het wetsontwerp in de afdelingen eerst maar eens twee weken uit te stellen, om het vonnis eens te kunnen bekijken. En dan zal zij nader bekijken, of zij er aan zal meehelpen om de Regering tóch weer in deze race tussen wetgever en rechtzoekenden een voorsprong te geven.

* * Onwettig

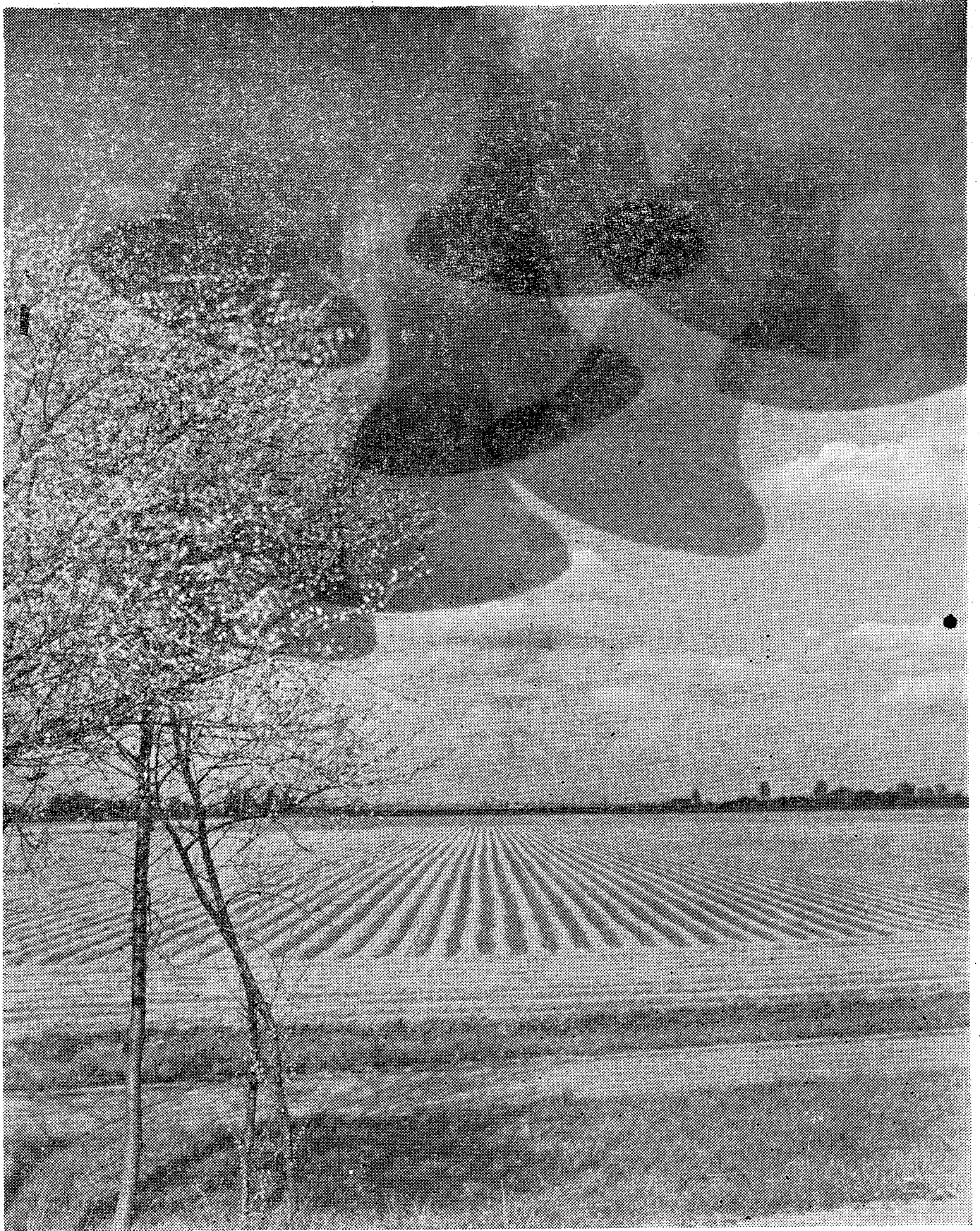
De Eerste Kamer voelt zich gekwetst. Minister De Witte wil een woningtelling, waarbij de ambtenaren een hele reeks van vragen aan de burgers stellen, zelfs wordt bij deze woningtelling een vraag gesteld over een inkomen.

Maar wat is het geval?

In sommige gemeenten is men al lang bezig.

De ambtenaren in Den Haag zitten er achter heen.

De gehele telling mist evenwel een wettelijke basis, want het wetsontwerp betreffende de woningtelling is nog niet in de Eerste Kamer behandeld. Alle thans gepleegde activiteiten zijn voorbarig, en elke ambtenaar, die de volgende week aan uw deur verschijnt, komt zonder dat er enige wettelijke machtiging achter hem staat. Er zijn gemeentebesturen, die reeds grote bedragen op de begroting hebben uitgetrokken, omdat het wetsontwerp tot wet is verheven. De Eerste Kamer heeft tegen deze voorbarigheid in ongewoon krasse termen geprotesteerd in het Voorlopig Verslag en men mag aannemen, dat bij de zonderlinge behandeling er ook nog wel iets over zal worden gezegd.

OVER GODS WERELD BEIEREN DE KLOKKEN

De duisternis heeft over de aarde gelegen. Drie lange, bange uren. En in die duisternis heeft de Man van Smarten aan het kruis gehangen en in de diepste hellesmart het uitgeroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”

En toen is de Paasmorgen gekomen: de overwinning op dood en hel. De vloek op deze aarde was weggenomen door het werk van onze Middelaar. Het licht is opgegaan over deze wereld: het licht van Gods vriendelijk aanschijn. De weg was gebaad om weer tot God te komen.

Straks beieren de Paasklokken over de wereld. Over Gods wereld. De wereld waarover Christus, Man van Smarten én Overwinnaar van dood en graf, Koning is. Straks gaan we naar de kerken en zingen we onze lofliederen. Omdat het Pasen is.....

Misschien vindt u het vreemd dat we dit zo neerschrijven in dit blad, dat een politiek blad is. Vreemd ook omdat het alles zo vanzelfsprekend is. Onze hele politieke actie is er immers op gebaseerd: op de wetenschap dat Christus Koning

is. En dat wij Zijn wil hebben te vervullen ook in het politieke leven. Wij weten dat allemaal al!

Ja, we weten het..... Maar heeft u er nu nooit moeite mee om die wetenschap, dat geloof, vast te houden? Christus is Koning — ja — maar we horen dat er in Rusland massa's mensen vermoord zijn door de ijzeren wil van een dictator. We lezen van verbitterde gevechten in Noord-Afrika, van relletjes op Cyprus: botsingen tussen mensen die elk voor hun eigen belangen opkomen. In Indonesië beraamt men een gerechtelijke moord op een Nederlander omdat hij een Nederlander is. In Amerika werd een meisje gemolesteerd door wat opgeschoten studenten omdat zij een negerin is. En toch... Christus is Koning!

In Nederland? Och, u kent de strijd die gestreden wordt op allerlei terreinen. Strijd om verdeling van de welvaart, strijd om de hoogte van het pensioen voor de oude dag, strijd om zetels straks in de nieuwe volksvertegenwoordiging. Strijd — en wij strijden allen mee. Als lid van een kiesvereniging, als lid van een maatschappelijke organisatie.

We zijn er druk mee. We juichen als we succes hebben en we houden ons stil of mopperen als het niet zo goed gaat. En hoever lijkt dat alles af te liggen van Christus' Koningschap over deze wereld? Hoe vaak bezinnen we ons er op, dat het daar toch eigenlijk om gaat en moet gaan. Hoe vaak realiseren we ons dat deze wereld niet onze wereld is maar Gods wereld?

Het is winter geweest en het is lent geworden. Het groen ontspruit aan de bodem en de knoppen der bomen botten uit. Want hoe streng de vorst ook geweest mag zijn en hoe dik de sneeuw ook heeft opgehoopt gelegen, altijd weer volgt de lente. Waarom? Omdat het God is die de wereld bestuurt!

We zijn daaraan zo gewend geraakt dat het haast niet meer opvalt. De boer vindt het vanzelfsprekend, dat hij aan zijn voorjaarswerkzaamheden begint en hij moppert omdat het dit jaar zo laat valt. En de stadsmens merkt het dikwijls nauwelijks, dat de natuur onthuilt — hoogstens constateert hij op een gegeven ogenblik dat hij „zon-

der kunstlicht kan eten 's avonds”, en dat is voor hem het teken dat de lente is gekomen.

Vreemd-armoedige mensen zijn we toch, dat we dat alles niet zien. Maar desondanks wordt het lente. Nogmaals: omdat God de wereld bestuurt, ook al zien wij het niet omdat we te druk zijn met onszelf!

En past u nu dit lentebeeld eens toe op dat leven om u heen met zijn wirwar van narigheid en rassenhaat en atoombommen. Ook al weten we het wel, we begripen het toch niet dat Christus van deze schijnbaar hopeloze wereld Koning is. Totdat.....

Ja, totdat het Paasfeest wordt. Totdat de Paasklokken beieren over deze wereld en ons als het ware toeroepen dat deze wereld Gods wereld is. De wereld waarin Hij Koning is. Omdat Hij de dood heeft overwonnen.

Wees blij met dit feest. Zing in uw kerkgebouwen de lofliederen van het Paasfeest. En sterk uzelf in het geloof dat ge knechten zijt in Zijn dienst. Dat ge medewerkt aan de komst van Zijn Rijk, waarin het leven zal zijn tot in eeuwigheid.

HILVERSUM

C. VAN DEN BRINK

Fa Erven G. H. van den Berg

Schildersbedrijf

VAARTWEG 73 - Telefoon 5561 - HILVERSUM

JAN VAN DEN BRUL

★ HEREN- EN JONGENSKLEDING

★ SPORT- EN REGENKLEDING

★ BETERE BEDRIJFSKLEDING

HILVERSUM — GROEST 60 — TELEFOON 2614

VERPLEGINGSFONDS
VOOR HET

HILVERSUMSCHE
DIAKONESSENHUIS

Verzekering voor Ziekennuis,
opname - Operatiekosten -
Klinische specialistenhulp -
Sanatoriumverpleging.
Inlichtingen: Administratie
Diaconessenhuis, Nieuweg 100,
Tel. 9341, Hilversum.

Voor goede lectuur
voor Bijbel, boek of tekst..

Voor de vulpen
die U uit honderden kiest..

Voor thuis of
kantoor

voor alles benodigd bij
schrijven rekenen, tekeren

**Ga naar 't Gooische
Boekhuis**

waar U goed en billijk
wordt bediend....

Havenstraat 25, Hilversum
Tel. 7233-7000

Showroom voor kantoren:
HAVENSTRAAT 2 b

Cinderella

Het modehuis met de ruime keuze, ook
in grote maten en voor oudere dames!

★ Elegant, prettige pasvorm, voordelig!

HAVENSTRAAT 53 - HILVERSUM - TELEF. 2151

H. VAN DER HAAR
Brood- en banketbakkerij

Geuzenweg 237 hoek Leeghwaterstraat,
Tel. 3851 - HILVERSUM

Het adres voor kwaliteitsartikelen
Brood, Banket, Chocolate en aanverwante artikelen

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink
beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland

Tel. K 2950 - 8862

TEUS VEENFLIET

Koningstraat 20 - Tel. 5098
HILVERSUM

Handel in aardappelen,
groenten en fruit

Alleen betere kwaliteit -
Wordt ook thuisbezorgd

Voor al uw vlees en vleeswaren

Modelslagerij v. Zanten

Jac. van Campenlaan 121 - Tel. 7160 - HILVERSUM

Bekroond in Nederland, Denemarken en Frankrijk

DE SPAARBANK

Hilversum - Bussum - Huizen
Loosdrecht - Muiden - Naarden

WORDT LID VAN DE

Prot. Christelijke Begravenis Stichting

„GOOI EN EEMLAND”

HILVERSUM - Tel. 4975—10574
Inlichtingen bij uw kosters,

GROOTHANDEL — KLEINHANDEL

Vertegenwoordigster

STAATSMIJNEN LIMBURG

DEKKER VOOR KOLEN

MEER DAN 100 JAAR

Kolenstraat 17—21 - HILVERSUM - Tel. 6644—6645

Na 6 uur: 9432

De elegantie ontbrak

★ *Ds. Zandt miste de sociale boot*

★ *Rooms-rood geweld brak verzet*

★ *De C.H.U. buigt graag en vlug het hoofd*

DS. ZANDT en Ir. Van Dis, twee eenzame s.g.p.-ers, zijn de enige Tweede Kamerleden geweest, die tegen de definitieve ouderdomswet hebben gestemd. Men kan de s.g.p. dit tegenstemmen gunnen. Zij heeft daardoor geen enkele bijdrage geleverd in de poging om een begin te maken met de oplossing van het nijpende probleem „oud en arm”. De s.g.p.-fractie heeft verleden week de sociale boot volkomen gemist.

Wij kunnen dit zeggen, omdat Ds. Zandt geen principiële bezwaren tegen dit wetsontwerp heeft ingebracht. Hij had slechts zakelijke bezwaren. En die zakelijke bezwaren heeft hij dermate zwaar laten wegen, dat hij niet mee wilde bouwen aan dit historisch monument in onze sociale wetgeving.

Wij zouden dit allemaal niet zeggen als de s.g.p. werkelijk principiële bezwaren tegen dit wetsontwerp had ingebracht. Als ds. Zandt had verklaard: Dit wetsontwerp gaat uit van verzekeringsgedachte en die gedachte verwerpen wij nu eenmaal, zijnde strijdig met Gods Woord. Maar dat deed ds. Zandt niet. Integendeel, hij heeft een grote redevoering gehouden waaruit bleek, dat deze wet helemaal niet van de verzekeringsgedachte uitging. Daar zijn wij het niet mee eens. Maar als de s.g.p. partijleider dit standpunt nu zelf inneemt, dan is het onbegrijpelijk, dat hij toch de zakelijke bezwaren heeft laten overwegen.

Voor principiële bezwaren moeten wij opzij gaan. Maar als de s.g.p. door enige zakelijke bezwaren de nood van de vergeten groepen niet enigszins wil helpen verlichten dan wordt het voor deze partij toch werkelijk wel heel moeilijk om zich nog met recht een volkspartij te noemen.

De s.g.p.-ers mogen nu premie gaan betalen en uitkeringen gaan innen met de wetenschap dat hun partij heeft tegengestemd. Gemoedsbezwaren in dit opzicht gelden niet, want Ds. Zandt zegt, dat er in deze wet slechts sprake is van een hulpverlening door de overheid. En daar is de s.g.p. vóór!

Dat ook de zelfstandigen premie moeten betalen was voor ds. Zandt een moeilijk punt. Het liefst wilde hij de zelfstandigen uit de wet lichten. Daarmee beweest hij echter, dat we hier werkelijk te maken hebben met een volksverzekering in de moderne zin. Ds. Zandt staat op het standpunt dat het de rol van de zelfstandige is om zelfstandig te zijn. Daar zit iets in. Gezien het karakter van deze wet kunnen wij de zelfstandigen echter niet missen. Maar ds. Zandt kan moeilijk volhouden dat er werkelijk principiële bezwaren zijn in te brengen tegen de inschakeling van de zelfstandigen. Dat deed hij ook niet: hij sprak van

CHR. SANATORIUM VOOR ZENUWZIEKEN - ZEIST

Gelegen in mooie omgeving met directe korte bus-verbindingen op omliggende steden (Utrecht—Amersfoort)

Meisjes van 18 jaar en ouder kunnen worden geplaatst als leerling-verpleegster

Geboden wordt een prettige bevredigende werkkring die in 3 jaar leidt tot het wettelijk beschermd beroep van verpleegster.

- ★ Duur der opleiding (kosteloos) 3 jaar.
- ★ Salaris tijdens opleiding (boven kost en inwoning) 1e jaar f 87,—; 2e jaar f 101,—; 3e jaar f 119,— per maand. Werkweek 48 u.
- ★ Vakantie 3 weken per jaar. (met toeslag)
- ★ Reiskosten-vergoeding naar huis 2 x per maand (boven f 2,50).
- ★ Verstrekking eerste dienstkleiding gratis.

Op dezelfde voorwaarden kan tevens geplaatst worden:

leerling-verpleger

Brieven te richten aan de Geneesheer-Directeur

staatssocialisme, van verzorging van de wieg tot het graf. Aan dit waandenkbeeld offerde hij de niet-zelfstandige ouden van dagen op!

Te gouvernementeel

GENOEMD kamerlid draafde dus door. Hij trok consequenties, die hij nimmer had mogen trekken. Gezien het grote belang van dit wetsontwerp had hij zijn zakelijke bezwaren tenslotte niet mogen laten overwegen.

Dat hebben andere fracties ook niet gedaan. En zij hadden ook genoeg bezwaren. Van die andere fracties kunnen we de c.h. uitsluiten. Dat is een Kamerclub, die nooit moeilijkheden ziet. Die zo „gouvernementeel” is, dat zij bij voorbaat alles goed vindt. Zij zwicht voor alles. Of het nu de Indonesische kwestie betreft of een „onaanvaardbaar” van een minister, de heer Tilanus voelt zich nooit geroepen om een krachtig woord van verzet te laten horen. Hoogstens zegt de c.h. dat de situatie vervelend is, maar tegelijk valt zij om. Want, het Kabinet weet U..... Het moet gesteund worden in alle omstandigheden. Gouvernementeel is best. Uitstekend zelfs. Overdreven gouvernementeel verziekt echter de politiek. Is zelfs strijdig met het dualistisch karakter van ons staatsbestel. De c.h.-fractie verzwakt haar eigen positie door deze overdreven gouvernementele houding. Dat is haar zaak. Misschien gaat zij daar ook nog prat op!

Rooms-rood geweld

ER WAREN werkelijk wel enige moeilijkheden in de slotfase van dit historisch debat.

Moeilijkheden veroorzaakt door een rooms-rode combinatie, die de minister in haar greep gevangen hield. Een combinatie, die zich verzekerd wist van de meerderheid in de Kamer. Zij sloeg een toon aan, die de haren ten berge deed rijzen. Wat Romme en Burger zeiden moesten ook de andere fracties maar onderschrijven. Anders zou het wetsontwerp in gevaar worden gebracht.

Dat was een weinig fraaie vertoning. Voor een deel was zij veroorzaakt door minister Suurhoff zelf. Hij verzette zich niet krachtig tegen rooms-rode amendementen. De bewindsman sliktte deze bij voorbaat. Een enkele maar werd hij alleen gesteund door de a.r.-fractie, die het eens was met zijn verweer, dat er in deze wet geen elementen gebracht moeten worden, die vreemd zijn aan haar opzet. Geen verkapte invaliditeitszorg in deze wet, geen regeling voor weduwen en wezen. Dit is een ouderdomswet. Alle andere belangrijke sociale zaken moeten in een aparte wetgeving geregeld worden. Dit was het uitgangspunt van minister Suurhoff. Maar toen het er op aan kwam, verdedigde hij het niet.

Zo heeft minister Suurhoff zichzelf in de rooms-rode grijparmen geworpen. Dat bleek spoedig. In het binnenskamers overleg werden alle amendementen „onaanvaardbaar” verklaard. Behalve het rooms-rode amendement De Kort-Van Lier. Na een kleine wijziging zou het voor hem te aanvaarden zijn. Het was een amendement, waarmee hijzelf nooit zou zijn gekomen. Maar hij had de keus verder te boksen tegen een rooms-rode meerderheid of zwichten. De bewindsman koos het laatste, want de k.v.p. dreigde de gehele aanpassingsmogelijkheid uit de wet te zullen verwijderen. Als het amendement-De Kort niet zou worden aangenomen, zouden de k.v.p.-ers op dit punt met de a.r. en de v.v.d. meestemmen. Dat zwichten is begrijpelijk, want minister Suurhoff wilde persé de wet er door krijgen.

De bewindsman kwam daardoor terecht in de rooms-rode greep. En de k.v.p. en p.v.d.a.-fracties beoonden deze overgave met een krachtdadige steun tegen alle andere voorstellen, die niet uit het rooms-rode kamp kwamen. De Kamer had verder maar te zwijgen, want het rooms-rode geweld sprak.

Dat is het, wrt dr. Schouten zo prikkelde.

Het „onaanvaardbaar” klonk met een te groot gemak door 's lands vergaderzaal. Nu het rooms-rode amendement zou worden aangenomen kozen de heren Romme en Burger plotseling het hazenpad. De heren Oud en Schouten kregen nu te horen, dat zij toch vooral het wetsontwerp niet in gevaar moesten brengen. Zij waren het, die juist het onaanvaardbaar van minister Suurhoff muurvast nagelde. Daardoor kwam de a.r.-fractie niet meer vrij te staan. Zij kwam in conflict. Maar de heren Romme en Burger zagen geen conflict. Want zij hadden het pleit bij de minister reeds gewonnen!

In de slotfase van dit debat heeft de elegantie ontbroken! Het onaanvaardbaar had niet mogen klinken. De minister had moeten rekenen op de natuurlijke steun van rooms-rood. Daar zou geen enkel bezwaar tegen in te brengen zijn.

Nu de neuzen zo duidelijk geteld waren had het geen zin meer om te wijken. Het stemmen voor het amendement-Van Leeuwen en tegen de aanpassingsmogelijkheid werd tenslotte een demonstratie tegen een ongelukkig rooms-rood optreden.

Minister Suurhoff heeft in dit debat niet de standvastigheid ingenomen, die men van hem had kunnen verwachten. En ook is weer eens het bewijs geleverd, dat als roomsen en roden elkaar vinden, de kleinere fracties bij voorbaat moeten wijken. Dan raakt de politieke wagen op drift.

Dan is de elegantie zoek!

Wil uw dochter verpleegster worden?

Let op de advertentiepagina's, waar opleiding tot verpleegster wordt aangeboden. Ook voor meisjes die alleen lager onderwijs genoten hebben.

Gesprek over ontwapening

- * **Russen lijken wel toeschietelijker, maar...**
- * **Amerika blijft vasthouden aan controle**
- * **Westen moet voor alles één lijn trekken**

TERWIJL IWAN SEROW, de chef van de Russische Veiligheidspolitie, in de Britse pers bijgenaamd Iwan de Verschrikkelijke, in Londen vertoefde om het bezoek van zijn meesters Chroesjtsjew en Boelganin voor te bereiden en Malenkow veel plezier had op zijn tocht langs de Engelse atoomfabrieken, daverde de wereldpers van sensationele berichtgeving over de banvloek-actie over Stalin. Iedereen begreep, dat er in Rusland iets bijzonder belangrijks gaande is en niemand had eigenlijk veel belangstelling voor het normale diplomatieke verkeer en voor de internationale besprekingen, die ook Moskou blijkbaar ondanks alle binnenlandse verwickelingen rustig voortzet.

Sinds vorige week maandag vergadert in Londen de sub-commissie voor de ontwapening van de Ver. Naties, waarin vertegenwoordigers van de Ver. Staten, de Sowjet-Unie, Engeland, Frankrijk en Canada zitting hebben. Deze commissie vergadert reeds jarenlang, tot dusver met weinig resultaat. Maar de bijeenkomst van deze commissie vindt plaats op een tijdstip, dat de verhouding tussen Oost en West bijzonder belangrijk is.

Op de conferentie van de Grote Vier in Genève van vorig jaar juli bleek duidelijk, dat beide partijen ervan overtuigd zijn, dat een oorlog met waterstofbommen en atombommen een wereldramp zou betekenen. Ook was men er zeker van dat beide partijen op het terrein van de zogenaamde nucleaire oorlogvoering zover gevorderd zijn, dat het machtsevenwicht in het verschieft kwam. Voorheen was er een duidelijke achterstand bij de Sowjet-Russen te constateren op het gebied van de atoomoorlogvoering. In die tijd eiste Moskou bij de ontwapeningsbesprekingen in de Ver. Naties primair de totale vernietiging en afschaffing van alle atombommen. Tegelijkertijd verklaarde men zich bereid alle grondtroepen, die op traditionele wijze bewapend zijn, met een bepaald percentage te verminderen. Dat betekende voor Sowjet-Rusland, dat verhoudingsgewijs over het grootste aantal landlegers beschikt, een garantie, dat het de andere mogelijkheden permanent in bewapening zou overtreffen.

Naarmate de Russische achterstand op het terrein van de atombommen en waterstofbommen werd ingehaald, bleken de Russen in de ontwapeningsbesprekingen minder fel vast te houden aan hun oorspronkelijke visie op het ontwapeningsvraagstuk. Vorig jaar mei kwamen zij plotseling een heel eind aan de Westelijke opvattingen tegemoet. De Engels-Franse plannen gingen uit van de gedachte, dat de ontwapening in achtereenvolgende fasen moest worden bereikt. Men ging in het Westelijke kamp ervan uit — ook de Ver. Staten dachten zo — dat eerst de conventionele wapenen moesten worden verminderd en dan niet met een bepaald percentage, want dat zou altijd in het voordeel van Sowjet-Rusland zijn en voorts meende men de atombewapening voorlopig onaangetast te moeten laten, omdat deze bewapening het meest afschrikwekkende middel tegen de oorlog is.

Sowjet-Rusland verklaarde zich vorig jaar mei, zoals wij reeds in herinnering brachten bereid met de Engels-Franse voorstellen ten aanzien van de vermindering van de conventionele bewapening mee te gaan. Blijkbaar waren de Sowjet-leiders toen reeds overtuigd van het overwegend belang van de nucleaire wapenen en van hun groeiende kracht in dit opzicht, dat zij geen bezwaar meer maakten tegen het Frans-Engels voorstel om de landlegers met conventionele uitrusting terug te brengen tot 1½ miljoen man voor de Ver. Staten, Sowjet-Rusland en China en de helft hiervan voor Frankrijk en Engeland.

Valstrik?

DE AMERIKANEN zagen in de aanvaarding door Sowjet-Rusland van het Franse voorstel een valstrik. Immers, wanneer tot de voorgestelde vermindering van de landlegers zou worden overgegaan, kwam de verdediging van de bondgenoten in Europa en het Verre Oosten in de lucht te hangen. President Eisenhower greep de zaak in zijn kern aan: de nucleaire bewapening.

Terecht gaan de Amerikanen van de stelling uit, dat wanneer het de Russen ernst is met de ontwapening, zij eerst op het punt van de internationale controle op de nucleaire wapenen over de brug moeten komen.

Eisenhower ging op de conferentie van de Grote Vier zelfs zover, dat hij het spectaculaire voorstel deed om Russische vliegtuigen het Amerikaanse continent vanuit de lucht te laten inspecteren en Amerikaanse vliegtuigen hetzelfde te laten doen ten aanzien van het Russische territorium. Dit aanbod van Amerika is tot dusver door de Russen afgewezen.

De Fransen en de Engelsen onderschrijven de argumenten van de Amerikanen, maar zij voelen meer voor het opstellen van een algemeen ontwapeningsplan dan voor het doen van enkele eerste stappen op het terrein van de atoom- en H-bom bewapening. Zij dienden vorige week maandag in Londen een plan in, dat uitgaat van drie fasen: te beginnen met een be-

vriëzing van het huidige bewapeningspeil en van het aantal manschappen en eindigende in het buiten de wet stellen van atoom- en waterstofbommen. Het is te betreuren, dat aan de vooravond van de Londense ontwapeningsbesprekingen de Westelijke geallieerden allerlei uiteenlopende ontwapeningsverhalen de wereld inzonden. Van Engelse kant is men een weinig huiverig geworden voor de tendens, die de Franse buitenlandse politiek de laatste tijd vertoont. De Franse socialistische beheersers thans de diplomatie van Frankrijk en wekken de indruk, dat zij zich tegenover Amerika een uitstapje kunnen veroorloven op het gebied van de ontwapening. De Engelse minister-president Anthony Eden probeert het Franse paard, dat op hol dreigt te slaan, tegen te houden door met het hollende paard zover mogelijk mee te lopen.

De Franse minister van buitenlandse zaken, Pineau wenst het hoe dan ook anders te doen dan zijn voorgangers. Hij geeft lonkjes weg aan de neutralisten: Nehru van India en aan de Moskovieten en verklaarde tegelijkertijd, dat hij er niet aan denkt het Atlantische bondgenootschap in gevaar te brengen. In feite doet hij dit echter en geeft daardoor de Russen de kans om aan de klem van de ontwapening te ontkomen.

Eén lijn trekken

NAAR ONZE MENING is het gevaarlijk het Amerikaanse standpunt los te laten, dat wat men ook op het gebied van de ontwapening overeenkomt, daaraan een effectieve controle ten grondslag moet liggen. De Russen hebben zeker na de afschuwelijke ontluistering van de Sowjet-politiek van de laatste decennia, waartoe de leiders van het Kremlin op schaamteloze wijze zijn overgegaan, elk krediet verspeeld. Wanneer zij hun eigen volk kunnen bedriegen door het karakterloze verraad van hun overleden meester Stalin, kunnen zij het Westen eenzelfde poets bakken. Meer dan ooit zal Sowjet-Rusland aan het verstand moeten worden gebracht, dat het Westen zijn veiligheidsgaranties zeker thans niet kan opgeven. De Amerikaanse voorstellen, die deze week in de ontwapeningscommissie zijn gedaan, gaan ervan uit, dat begonnen moet worden met het controle-experiment, waarvoor president Eisenhower een lans heeft gebroken. Het Amerikaanse plan bevat drie punten:

1 Er worden proefgebieden aangewezen zowel in Sowjet-Rusland als in de Verenigde Staten waarin met het wederzijdse inspectie-systeem op de grond en vanuit de lucht wordt begonnen. Deze gebieden zullen een oppervlakte moeten beslaan zo groot als België en Nederland samen.

2 De Verenigde Staten, Canada, Engeland, Frankrijk en Sowjet-Rusland zullen technische missies uitwisselen, die het gehele vraagstuk van de controle op de ontwapening zullen bestuderen.

3 Sowjet-Rusland en de Ver. Staten zullen gelijktijdig hun gewapende strijdkrachten verminderen tot 2½ miljoen man als een eerste stap naar ontwapening.

Deze voorstellen vormen het eerste deel van hun voorstellen, die zij van plan zijn in de loop van de besprekingen te doen. In het Westelijke kamp heerst enig optimisme over de Sowjet-Russische bedoelingen. Het zou de Russen thans ernst zijn. Een bewijs hiervoor wordt gevonden in het feit, dat het Kremlin de eerste vice-minister van buitenlandse zaken, de heer Andrej Gromyko, aan het hoofd van de Sowjet-Russische ontwapeningsdelegatie heeft geplaatst. Gromyko heeft nog niet gereageerd op de jongste Amerikaanse voorstellen, maar bracht woensdag plotseling eigen voorstellen naar voren, die over de afschaffing van de atoomwapens zwegen en die alleen betrekking hebben op de verlaging van de sterkte van de landlegers der grote mogendheden. Blijkbaar heeft hij nog geen instructies gekregen uit Moskou om op het vraagstuk van de militaire bewapening in te gaan.

Het ergste wat ons echter kan overkomen is, dat de Westelijke mogendheden in Londen niet één lijn blijven trekken. Het moet toch voor iedereen duidelijk zijn, dat wat er ook in de Russische opvattingen na Stalin moge zijn veranderd, het vasthouden aan de ontwapeningskoers, die het Kremlin tijdens en na het bewind van Stalin heeft bepaald, voor het Westen het signaal moet zijn om geen duimbreed te wijken. Want dan blijkt dat Sowjet-Rusland Europa en Azië blijft bedreigen met overmachtige landlegers, gesteund door een steeds groeiende kracht aan atoomwapenen. Elke weifeling in het Westerse kamp kan dan de Russische onwil om tot werkelijke ontwapening te komen slechts versterken.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60.— per fiets. Gratis prijscourant. Zie nrs. 5-6 / 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen, hier te lande tellen wij onder onze cliënten De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

In het ZIEKENHUIS „EUDOKIA”, Bergweg 329, ROTTERDAM, kunnen nog enige

leerling-verpleegsters

geplaatst worden in de voor-opleiding, die 1 mei aanvangt. Deze leerlingen doen mei '59 eindexamen. Zij, die 1 sept. geplaatst worden, komen een halfjaar later in aanmerking voor het eindexamen. De jonge meisjes moeten minstens 18 jaar zijn en een M.U.L.O. diploma is gewenst. Prospectus wordt op aanvraag toegezonden.

DOCUMENTATIEDIENST

orgaan ten behoeve van de leden van de A.R. Partij.

Redactie-adres: Dr. Kuypersstraat 3, Den Haag.

Uitgevers: J. B. van den Brink & Co — Zutphen.

Dit blad verschijnt elke 14 dagen, geeft U in totaal 800 pagina's druks (formaat 16 x 24½ cm) gedocumenteerde artikelen per jaar en ontleent zijn waarde aan het feit, dat hij de belangrijkste bijdragen uit vele dagbladen en tijdschriften overneemt opdat het mogelijk is kennis te nemen van de meningen, die van verschillende zijden over bepaalde problemen naar voren gebracht worden.

De stof is ingedeeld in de rubrieken:

Algemene Binnenlandse Politiek
Sociale Politiek
Financiën en Economie
Onderwijs en Cultuur
Buitenlandse Politiek
Speciale Onderwerpen.

Zij die zich thans abonneren kunnen de nummers vanaf no. 1 van de eerste jaargang, die Januari 1956 begonnen is, ontvangen.

De abonnementsprijs bedraagt f 3.— per kwartaal.

Vul onderstaande bestelbon in en zendt deze op aan:

UITGEVERIJ J. B. v. d. BRINK — ZUTPHEN

BON.

Ondergetekende geeft zich hierbij op als abonné op „Documentatiedienst”.

Hij wil gaarne alle nummers van de lopende jaargang ontvangen.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

(Deze bon in te zenden aan:

Uitgeverij J. B. v. d. BRINK & CO — ZUTPHEN)

AMSTERDAM

C. LIND & ZOON

Ao. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRES IN EFFECTEN
Kettersgracht 546 — Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214

Effectenbeurs Nis. 8. Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,

Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

VW DEALER

GARAGE KOST N.V.

AMSTERDAM - TELEFOON 62595

Vraagt vrijblijvend inlichtingen

Wij leveren de: VW de luxe, VW Bestel, VW Busjes
VW Ziekenwagens, Porsche en de nieuwe Karmann-Ghia
Coupé op VW-chassis

H. Robbers Schildersbedrijf

GIJSBRECHT VAN AEMSTELSTRAAT 1, AMSTERDAM

Telefoon 56595 en 717160

Emmen onderga

ALS u op de kaart van Zuid-Holland een driehoek intekent begrensd door de plaatsen Den Haag, Rotterdam en Leiden, dan verkrijgt u zo ongeveer de oppervlakte, die de gemeente Emmen inneemt.

Wat grootte betreft is het de derde gemeente van Nederland met een totaal oppervlak van ruim 29.000 km. Statige tradities op een oude cultuurgrond en kille eenvormigheid op jonge veenontginningen, de romantische rust van een stille dorpsbrink en de strakke zakelijkheid van een moderne verkeersweg, het suizen van de wind in een dennenbos en het gestamp van machines in een fabriekshal: het zijn contrasten, die het beeld van deze gemeente typeren.

Emmen bestaat uit een tiental dorpen, met in totaal 62000 inwoners.

In het westen de oude zanddorpen, zoals Weerdinge, Roswinkel en Emmen zelf, die in hun bodem de bewijzen hebben liggen van een oeroude bewoning.

In het oosten de jonge veenkoloniale dorpen zoals b.v. Klazienaveen en Nieuw-Dordrecht.

Aanvankelijk was alleen de zandgrond in het westen, waar de Hondsrug zijn hoogste punt bereikt, bewoond.

Het oosten was ongenaakbaar veen waar de boeren zo af en toe wat turf staken om brandstof te verkrijgen, maar waar niemand woonde.

In het begin van de 19e eeuw wordt er met de kolonisatie van deze streek uit het bisdom Munster een begin gemaakt. Het gaat hierbij om de verbouw van boekweit.

De bovenlaag van het veen werd

afgebrand en in de as werd het boekweitzaad gestrooid.

Aangezien er niet veel aan bemesting werd gedaan was de grond na 10 tot 15 jaar uitgeput en dan trokken de kolonisten weer verder naar het westen om nieuwe maagdelijke grond een zelfde lot te doen ondergaan.

Deze Duitse kolonisten waren voor een deel Rooms-katholiek en hierdoor is het te verklaren, dat er in verschillende dorpen in Emmen een belangrijk aantal Rooms-Katholieken woont.

In de tweede helft van de 19de eeuw wordt de grote aanval op het veen ingezet.

De Friese en Overijsselse venen geraakten uitgeput en er werd uitgezien naar nieuwe mogelijkheden om turf te winnen.

De ontginning van het veen gaat hier hand in hand met het graven van kanalen, die de toegang tot deze afgelegen gebieden moeten openen.

Maatschappijen uit Amsterdam en Dordrecht spelen hier een rol, vandaar de namen van nieuwe nederzettingen als Nieuw-Amsterdam en Nieuw-Dordrecht.

Typische veenkoloniale dorpen ontstaan er. Langs het kanaal strekt zich kilometers lang het dorp uit. Een soort van bebouwing, die een oetsiering van het landschap vormde.

Vooraf tijdens de eerste wereldoorlog toen er grote vraag naar turf was werden er hoge lonen uitbetaald en heerste er een betrekkelijke welvaart in de veenstreek.

De crisis van de dertiger jaren bracht hier ook een grote terugslag.

Velen ge

nood was

In die ja

helft van de

aangewezen

Veel is er

verbetering

gekomen. En

ook opleving. Ma

ring kwam e

De werke

hing nl. af v

de landbouw

derij druk; i

najaar in de

Maar de met j

geen werk.

Dat beteke

terugkerende

en deel van

was er een

vermindering

het geheel d

komen.

Wanneer m

doet spreke

een re

is

werkloosheid

veroorza

door de eenz

mis

tuur van een

stre

proble

me

Een proble

oorlog op ge

wt.

succes.

Industrialisatie bren

WIE Emmen voor de oorlog heeft gekend en er thans weer een bezoek brengt gelooft zijn ogen niet.

Een groot industrieterrein is aangelegd waar plaats is voor tientallen fabrieken.

Een aantal industrieën heeft zich na de oorlog in Emmen gevestigd.

De Enkalongarenfabriek die in 1951 gereed kwam neemt hieronder wel de eerste plaats in. Dit imposante bedrijf, dat aan 1631 werknemers arbeid en brood geeft is terecht de trots van Emmen.

Daarnaast hebben zich evenwel nog 27 bedrijven in deze gemeente gevestigd.

In totaal vinden thans rond 4900 arbeiders en arbeidsters werk in de industrie.

Het voordeel van deze nieuw gevestigde bedrijven is, dat zij aan de modernste eisen voldoen. Aan toetreding van licht en lucht en aan goede hygiënische omstandigheden is grote aandacht besteed.

Ook aan het sociale klimaat wordt grote betekenis gehecht.

Bij een bezoek aan een der fabrieken zagen wij een frisse, lichte en gezellige kantine waar het in de pauzes goed toeven is.

De gemeente Emmen is verklaard tot zogenaamd ontwikkelingsgebied, voor de ontsluiting waarvan door het Rijk premies worden verstrekt.

Deze premie bedraagt ongeveer f 25,— per m² bedrijfsoppervlakte.

De gemeente geeft ook zelf belangrijke steun aan de industrie.

Er zijn drie mogelijkheden.

Ten eerste bouwt de gemeente zelf industriepanden, die na gereed komen aan de daarvoor in aanmerking komende bedrijven worden verhuurd.

De tweede mogelijkheid is, dat de gemeente eveneens de panden zelf bouwt, doch door middel van een huurkoopregeling kunnen ze na verloop van tijd in eigendom van de gegadigden overgaan.

Als derde mogelijkheid, waarbij de gemeente steun verleent, kan worden genoemd, dat de te vestigen industrie zelf bouwt, doch van gemeentewege op voordelige voorwaarden een hypothecaire lening ontvangt.

Daarnaast moeten natuurlijk de algemene voorwaarden aanwezig zijn om een industrievestiging aantrekkelijk te maken. Het vervoervraagstuk is hierbij van groot belang.

In dit opzicht staan de zaken er gunstig voor. Zowel per rail, per as als over het water (het Oranjekanaal) is Emmen bereikbaar. De aanvoer van grondstoffen en de afvoer van het gereed produkt kan dus gemakkelijk geschieden.

Er zijn belangrijke resultaten bereikt. Het is gelukt de industrie voor deze gemeente te interesseren.

Men heeft gezien, dat het hier aanslaat. De werkkrachten zijn goed en verrichten hun werk met animo. Het is soms verwonderlijk hoe snel

de aanpassing verloopt. Handen die gewend zijn om het ruwe werk in het turfbedrijf te verrichten bedienen nu de machines voor het tot stand brengen van precisiewerk, dat veel concentratie en technisch gevoel vereist.

Sommigen zeggen, dat de rustige aard van de Drent en het gevoel voor verantwoordelijkheid, mentale eigenschappen derhalve, hier van zeer belangrijke invloed zijn geweest.

Het industrieterrein is nog niet vol. Er is nog plaats voor verschillende bedrijven.

Een fabrieksgebouw, drie industriehallen en een industrieplat zijn momenteel in uitvoering.

En het is nodig ook, dat met kracht in deze richting wordt verder gewerkt, want de werkloosheid, hoewel reeds niet onaanzienlijk teruggebracht, vormt nog steeds een probleem dat zorgen baart.

Er is nog een gemiddeld aantal werklozen van 2400. Hierin zijn weliswaar begrepen degenen, die werkzaam zijn in het kader van de

aanvullende werkenregeling, maar toch is dit getal nog veel te hoog.

Ook op andere wijze nog wordt dit probleem aangepakt.

Er bestaat nl. een gesubsidieerde migratieregeling waardoor het de arbeiders mogelijk gemaakt wordt zich onder aantrekkelijke voorwaarden elders in het land te vestigen waar gebrek aan arbeidskrachten bestaat.

Onder de werking van deze regeling verlieten in 1955 twee honderd en zestig beroepspersonen met zeven honderd en tachtig gezinsleden de gemeente om elders een bestaan op te bouwen.

INDUSTRIEVESTIGING brengt met zich mee, dat er ook vakbekwame arbeiders moeten komen. Hiervoor is scholing nodig.

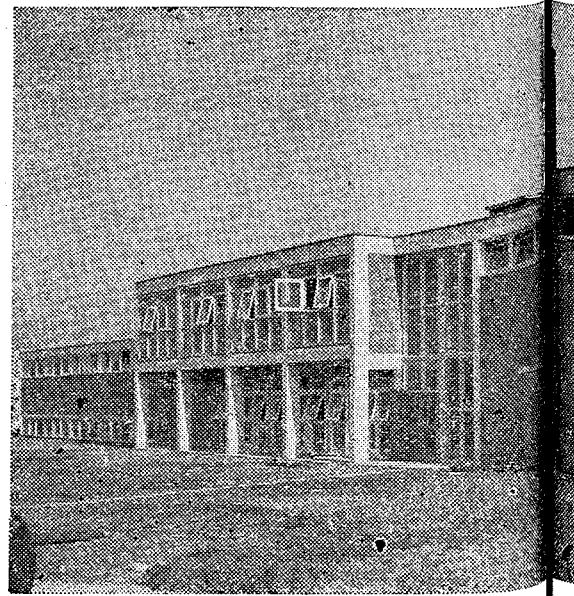
Belangrijk werk wordt hiervoor gedaan door de Rijkswerkplaats voor vakontwikkeling te Emmen.

In 1955 b.v. werden door deze werkplaats 151

~~~~~

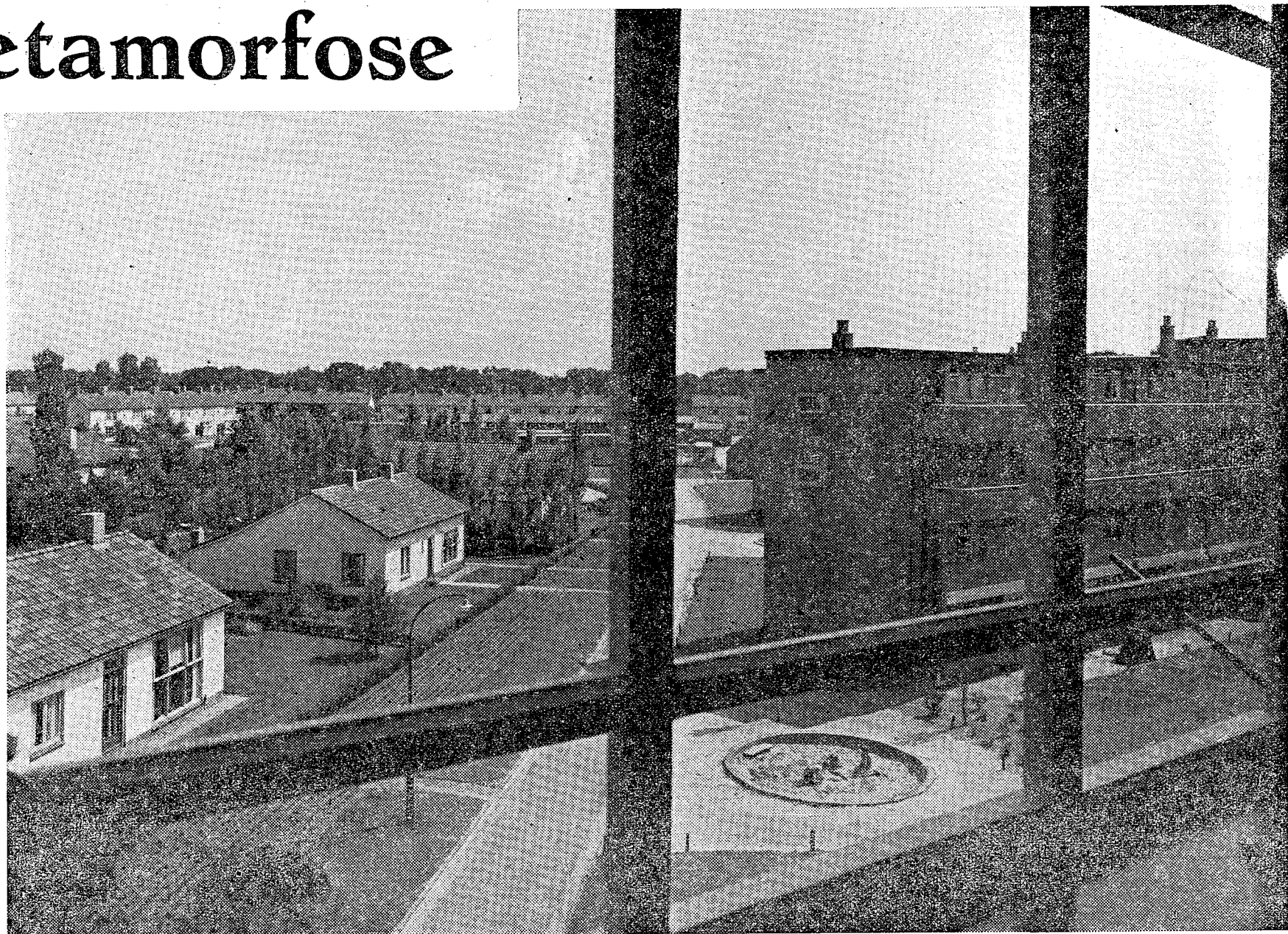
Op de foto links onder ziet u een oude industrie: de Puritfabriek in Klazienaveen. De foto rechts onder geeft een beeld van de pas gebouwde Danlonkousenfabriek. De foto hierboven geeft een kijkje in de zeer smaakvol uitgevoerde toegang met garderobe van de nieuwe concertzaal.

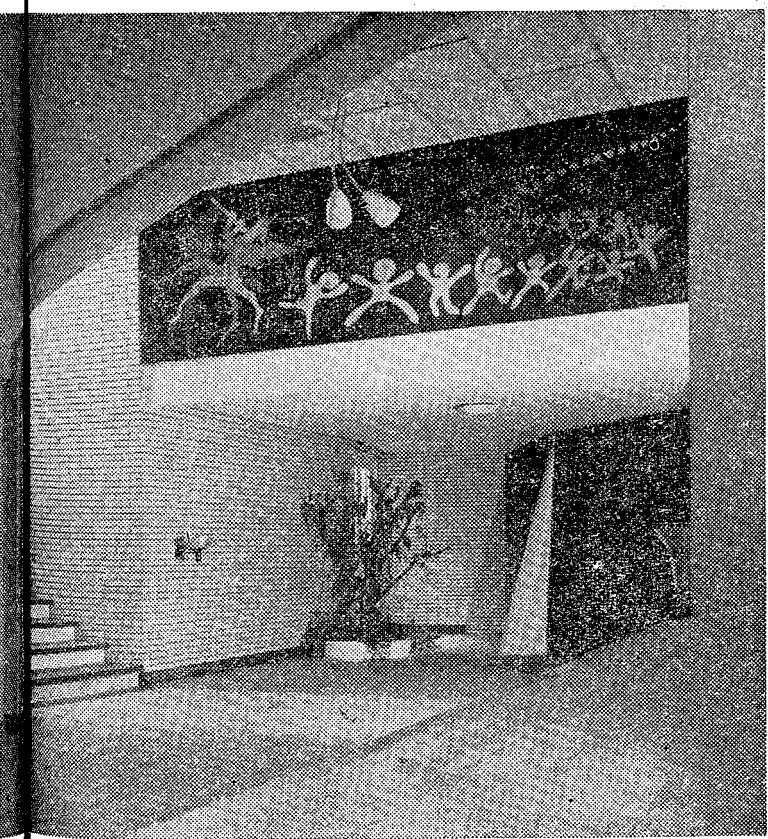

metamorfose

...kloos en de
...het, dat de
...Emmen was
...
...gedaan om tot
...toestanden te
...ook wel weer
...Municipale verbete-
...
...in Emmen
...bedrijfstakingen:
...nderij.
...ortdurend ge-
...dus minder
...nderij nam af
...geheel ver-
...
...dat beide be-
...en schomme-
...
...om in de veen-
...er en in het
...de
...met jaar is er
...
...regelmatige
...heid gedurende
...en daarnaast
...n en, die door
...gelegenheid in
...de slag kon
...
...die zich voor-
...een structu-
...is dus een
...zaakt wordt
...nismische struc-
...een streek.
...s probleem waar-
...en had.
...vooral na de
...en energieke
...rd. En met

welvaart in achtergebleven gebieden

arbeiders met een voltooide opleiding in een nieuw vak afgeleverd.

Ook de scholing van de jonge mensen, die van de lagere school afkomen moet direct goed aangepakt worden. Ook deze mogelijkheid is aanwezig.

Er zijn twee lagere technische scholen, terwijl er vorig jaar een uitgebreid technische school is geopend.

Deze laatste is voorlopig op het industrieterrein ondergebracht, hetgeen voor het contact met de praktijk natuurlijk van grote betekenis is.

Nu we toch aan het onderwijs bezig zijn kan worden vermeld, dat de andere takken zeker niet worden verwaarloosd.

Er zijn landbouwhuishoudscholen, landbouwwinterscholen en natuurlijk ook ulo-scholen.

Het is sinds kort ook mogelijk middelbaar onderwijs in Emmen te ontvangen.

Er is een openbaar lyceum, dat aan de modernste eisen voldoet en een nieuwe christelijke H.B.S., alsmede een dependance van een christelijke kweekschool, die vanuit Groningen wordt bediend.

De laatst genoemde scholen dragen er ook zeer toe bij, dat Emmen zich hoe langer hoe meer gaat ontwikkelen tot een centrum van de gehele omliggende streek.

EEN mens die werkt moet ook wonen en hij moet behoorlijk wonen. De ontwikkeling van de woningbouw in Emmen gaat hand in hand met de industrialisatie.

Een gehele nieuwe woonwijk is verzezen, plaats biedende aan ongeveer 10.000 mensen.

Na de bevrijding zijn er in totaal 4377 woningen gereed gekomen, voorwaar een respectabel aantal voor deze gemeente.

Niets is zo dodend als straten met alsmaar dezelfde huizen aan elkaar vastgebouwd, zonder enige fantasie en vaak ook zonder enige groenvoorziening.

Dit bouwsysteem van de 19e eeuw wordt gelukkig nu allerwegen verlaten.

Geen eenvormigheid, maar veelvormigheid wordt nagestreefd.

Zo ook in Emmen. Rijen flats van verschillende soort en variërend uiterlijk worden afgewisseld door eengezinswoningen van allerlei type.

Het oog wordt zo niet vermoeid, maar geboid. De bebouwing blijft het karakter van een buitenwijk behouden, wil men van een dorp, hetgeen voorts in belangrijke mate mede bevorderd wordt door een ruime plantsoenaanleg.

Op de foto links bovenaan de pagina krijgt men een idee van deze nieuwbouw. Opmerkenswaard is nog de kinderzandbak die zichtbaar is. Vanzelfsprekend moet daar ook voor gezorgd worden: de mensen moeten niet alleen wonen, maar de kinderen moeten ook spelen.

In Emmen heeft men er een open oog voor, dat de aantrekkelijkheid van een woonplaats in belangrijke mate mede afhankelijk is van de mogelijkheden tot ontspanning. Er is een gemeentelijk sportterrein, een tennisveld en voor het beoefenen van zandsporten een nieuwe turnzaal (18 x 36 m.) met annex een gymastieklokaal, die uitstekend geoutilleerd is.

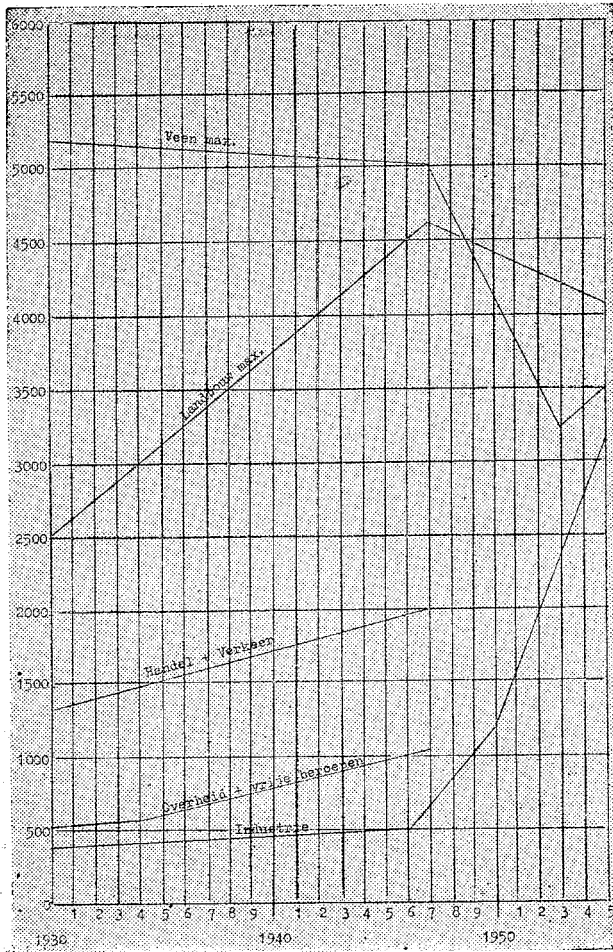
Van de eveneens nieuw gebouwde concertzaal, die plaatsruimte biedt aan ± 700 personen, wordt een druk gebruik gemaakt voor concerten, toneelvoorstellingen, opera's en andere uitvoeringen.

Een leeszaal en een openluchttheater dragen voorts het hunne er toe bij om in de culturele behoeften van de bevolking te voorzien.

DE welvaart van ons land is afhankelijk van de werkgelegenheid. Emmen is een sprekend voorbeeld van een gemeente, die mede door een groot-scheeps opgezette industrialisatie uit zijn ingezonken toestand tot welvaart en activiteitsontplooiing op allerlei gebied wist te komen.

De industrialisatiepolitiek van Minister Zijlstra is van het aller grootste belang voor ons volk. Achtergebleven gebieden worden opengelegd. Welvaart wordt gebracht, waar kommer en nood heersten.

Zo heeft ook de gemeente Emmen weer een perspectief, een uitzicht op een toekomst met werk en brood voor allen, die de handen uit de mouwen willen steken.

Beroepenstructuur van Emmen

BOVENSTAANDE grafiek geeft een duidelijk inzicht in de verdeling der arbeidskrachten in de gemeente Emmen over de verschillende beroepen.

De landbouw vertoont tot 1947 een opgaande lijn veroorzaakt door uitbreiding der werkgelegenheid door ontginningen e.d. Na dit jaar treedt een daling op, aangezien in de landbouw door de voortgaande mechanisatie steeds minder werkkrachten nodig zijn.

Het aantal veenarbeiders daalt gestaag; na 1947 treedt er zelfs een scherpe daling op. Dit is een aflopende tak van bedrijvigheid. Een beleid, dat gericht op de toekomst dient dus vroegtijdig maatregelen te treffen om deze mensen op te vangen.

Dit gebeurt door de vestiging van industrieën. Het aantal arbeidskrachten in de industrie vertoont als gevolg hiervan wel een spectaculaire stijging.

De sectoren handel en verkeer en overheid en vrije beroepen vertonen de normale groei, die tekenend is voor het beeld van een jonge groeiende gemeente.

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

**Firma Wed.
O. D. Heuvelman**
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

**BONGERS
WAGENINGEN**

Verhuizingen - Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 - Law. Allée 88

Ongemateerd
Geen cellophaan
Ceder verpakt

De sigaar van Vroeger

fijn... die herken ik!

GEDRUS
van
SCHIMMELPENNINCK

35 ct.

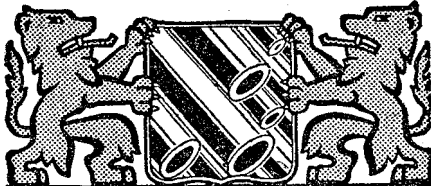
SCHEEPSBOUWWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export
Een vertrouwensartikel!

NOORD NEDERLANDSE ZAKKEN-

HANDEL N.V. - GRONINGEN
EEMSKANAAL N.Z. 46

Telefoon 31345 (3 lijnen)
Telegramadres „Jute”

INNEMEE & ZN. N.V.

BEGRAFENIS-

TRANSPORT

DEN HAAG

Telefoon 115940

HAARLEM

Telefoon 10441

DELEFT

Telefoon 1642

Onmiddellijk
ter plaatse
te
ontbieden

Politicus

Wat is een politicus?

Een moeilijke vraag, waarop het niet gemakkelijk is een antwoord te geven.

Maar de liberale Nieuwe Rotterdamse Courant geeft het antwoord. Luister:

„Stevenson is dan ook geen politicus. Hij is van nature niet in staat om mensen op de schouders te slaan, beloften te doen die hij niet kan nakomen, dingen te zeggen waarin hij niet geloofde.”

Als een deftige krant als de N.R.C. zo de politicus tekent, dan zal het wel zo zijn.

Alleen zitten we nu met een andere vraag. Misschien kan de Nieuwe Rotterdamse Courant daarop ook een antwoord geven.

Is pro. mr. P. J. Oud, de leider van de V.V.D., een politicus?

HET PERS EN PERIODIEK**Van noodwet tot****VERZEKERING****Erdoor**

Het Vrije Volk schrijft:

„De definitieve pensioen-voorziening voor de bejaarden is door de Tweede Kamer met op twee na algemene stemmen aangenomen. Dit opent de kans, dat deze wet op 1 januari 1957 in werking zal treden. Van die dag af zal iedere bejaarde Nederlander een waardevast bodempensioen genieten.

Niet alleen voor de bejaarden, ook voor minister-Suurhoff en dit kabinet-Drees was het gisteren een grote dag. De definitieve regeling van de oude-dagsvoorziening was immers een van de grote taken, die dit kabinet zich had gesteld.

Die taak is thans voor het overgrote deel volbracht. Een belofte is ingelost.

Zegen

In het Kameroverzicht van de Nieuwe Rotterdamse Courant lezen we:

„Fotografen en mannen van film en radio waren aanwezig om met hun lichtende en snoerenslepende apparaturen het ogenblik — een historisch ogenblik voor Nederlands sociale wetgeving — te verwerken, waarop de Kamer haar zegen zou geven aan de algemene ouderdomsverzekering.

Die zegen is inderdaad gegeven, en wel zonder stemming. Alleen ds. Zandt en zijn fractiegenoot vroegen en kregen aantekening dat zij tegen waren.....

Het moet minister Suurhoff een gevoel van grote voldoening hebben gegeven, dat de eindschikking zo overtuigend was. Of het nu juist was, dat voorzitter Kortenhorst regering en Kamer geluk wenste met dit ontwerp, „dat een eind maakt aan de ongelukkige combinatie „oud en arm”, is een andere zaak. Zo iets ligt niet op de weg van een Kamervoorzitter, zeker niet nu er een paar tegenstemmers waren en nu bekend was, dat een aantal leden hun stem niet aan het ontwerp hebben willen onthouden, ondanks hun grote bezwaren tegen de zg. aanpassingsregeling. Het is ook in dit verband een punt van belang, dat vlak vóór de eindschikking een kwart van de Kamer had gestemd vóór een „onaanvaardbaar” verklaard amendement en tegen een artikel, welks verwerping politieke gevolgen zou hebben gehad.

Nationaal

In De Volkskrant schreef prof. Romme o.m.:

„Al hebben de kranten er vol van gestaan, ik kan toch niet over mijn hart verkrijgen, over de aangenomen Algemene Ouderdomswet hier geen enkel woord te zeggen. Daarvoor is deze wet te belangrijk, en daarvoor verheug ik mij te zeer over haar aanneming.

Minister Suurhoff heeft voor zich de eer geclaimd van de indiening der wet en van haar vormgeving. Hem komt die eer toe. En nog een derde eer: die van een bewaarde verdediging. Met het resultaat van gisteren mag hij met de grootste voldoening op zijn ministeriële bestaan terugzien. Ik verheug mij daarover, en wens hem ook van deze plaats graag van harte geluk.

De eer van de idee, welke in de wet haar belichaming heeft gevonden, komt, meen ik, tot aan het maatschappelijke leven. Van daaruit is geboren en getogen de idee, welke de minister heeft aangegrepen en waaraan hij vorm heeft gegeven, en die hij aan het parlement heeft kunnen voorleggen omdat

het duidelijk was dat zij daar algemene weerklank zou vinden.....

In een tijd van heftige strijd tussen voorstanders van ouderdomsverzekering en voorstanders van staatspensioen is in 1919 onze eerste Ouderdomswet tot stand gekomen — het was minister Aalberse, die daartoe de stoot gaf, en de wet in het staatsblad wist te brengen. Thans is het destijds begonnen werk voltooid, in een gelukkige overeenstemming niet alleen tussen de oude politieke kampen, maar ook tussen de groepen van het maatschappelijke leven. Wat gisteren door de Tweede Kamer werd aanvaard, is daarom een nationale ouderdomswet in de beste zin van het woord. Zij mag gezien worden als een kroon op het monument van heel onze sociale wetgeving, een kroon van nationale verzekeringswetgeving en die daarom past op dat monument van overwegend christelijke en christelijk geïnspireerde staatkunde.”

Is dat eerlijk?

In Tijd en Taak, onafhankelijk weekblad voor Evangelie en Socialisme, schreef ds. L. H. Ruitenbergh een artikel onder de titel „Na 50 jaar beslecht”. Daarvan ontleen we het volgende:

„Hoe is het mogelijk, dat met zulk een grote eensgezindheid over een strijdpunt, dat 50 jaar onoplosbaar bleek, een beslissing wordt genomen? Men kan zeggen, dat het komt, doordat de oude tegenstelling tussen staatspensioen en verzekering in deze wet overwonnen werd. Men kan nl. bij deze wet zowel de klemtoon leggen op de verplichting als op het verzekeringselement.

Wij menen, dat deze opmerking niet tot de kern leidt.

Daarvoor moeten wij zoeken in de richting van de verandering van mentaliteit, van sociaal-zedelijk bewustzijn. De wet, die straks met ruime, zeer ruime meerderheid zal worden aangenomen, kan van drie zijden afgewezen worden.

In de eerste plaats door hen, die verzekering een gruwel, verplicht-verzekerden een ergerlijke zonde vinden. Ds. Zandt zal daarvan getuigen.....

In de tweede plaats is er een — in het politieke leven nauwelijks hoorbaar — verzet tegen sociale wetten, omdat ze de persoonlijke verantwoordelijkheid zouden wegnamen. Het zijn de oud-liberale nagalmen, die hier en daar een echo hebben.....

Een derde verzet is denkbaar van communistische zijde. De oplossing van een verplichte verzekering consolideert inderdaad een stukje privaat-eigendom, verzacht de werking van het kapitalistische stelsel, eist van de arbeiders een deel van 't loon, in plaats van uit de belasting, die op de rijken drukt, het pensioen van de armen te betalen, om op die manier een stukje uitbuiting terug te dringen.

De wet werd mogelijk, omdat de houding, de overtuiging van ons volk veranderde. Gedwongen door de feiten; gestimuleerd door wat vooral socialisten en progressieven in andere partijen hebben uitgedacht, betoogd.

Nu kom ik tot een zaak, die het a.r. weekblad „Nederlandse Gedachten” van 10 maart jl. aansnijdt. Het blad schrijft: „De socialisten hebben iets goed te maken.” En doet dan o.m. op de houding van de socialisten t.o. Talma

en t.o. „onze kamerleden”. Het oordeel t.o. Talma, de man van verschillende sociale wetten, is vaak hard geweest. Wij willen gaarne toegeven, dat het oordeel der latere gekomenen veel milder was dan dat der tijdgenoten. Wat de houding t.o. „onze kamerleden” betreft, ook hier moet worden toegegeven, dat in het algemeen de a.r. kamerleden Talma steunden. Het waren vooral de c.h. afgevaardigden v. Idsinga en Savornin Lohman, die een verbitterde strijd tegen Talma voerden. Toch ben ik niet geneigd op dit punt veel toe te geven. Deze heren hoorden toch tot de coalitie, steunden elkaar en proclameerden de noodzaak van de politiek op grond van christelijke beginselen. In zoverre waren het „de eigen mensen” van Talma, al waren ze dan geen lid van de ARP.

Overigens fel tegenstander was ook prof. Fabius. Dezelfde, die, naar prof. I. A. Diepenhorst mededeelt, het betreurde, dat de lijfstraffen voor huispersoneel waren verboden. Maar de vraag blijft, hoe het mogelijk was, dat deze man, die zijn reactieaire mening niet onder stoelen of banken stak, Eerste-Kamerlid werd van de A.R.P.

De mildheid naar de conservatieve kant, die uit zo iets blijkt, is oorzaak, dat anderen, die liever aan morgen, dan aan gisteren denken, de zaak toch niet helemaal vertrouwen.

Het is geen toeval, dat Suurhoff zich met hartstocht aan deze materie wijdde. Hij is socialist.

Het is geen toeval, dat in de nadagen van de coalitie niets op dit gebied gebeurde. Toen regeerde Colijn. Die was anti-revolutionair.”

IN ONS COMMENTAAR**Eerlijkheid in de verkiezingscampagne**

De nationale ouderdomswet is door de Tweede Kamer aangenomen. Zonder hoofdelijke stemming. Slechts met aantekening, dat de twee leden van de S.G.P. zich er niet mede konden verenigen.

Zal het nu ook in de verkiezingspropaganda blijken, dat dit een nationale wet is? Of zal de eer er van weer door de socialisten alleen voor zichzelf worden opgeëist. Het socialistische dagblad is er al weer verder toe overgegaan om slechts te spreken van de wet-Suurhoff.

Het zijn niet alleen de socialisten, die — op zijn zachtst uitgedrukt — enigszins slordig te werk gaan met de geschiedbeschrijving. De grote prof. Romme schreef in zijn lijfblad, dat de stoot voor de eerste ouderdomswet gegeven was door prof. Aalberse. Van Talma heeft hij blijkbaar nog nooit gehoord.

Een man als ds. Ruitenbergh is helemaal gemakkelijk. Het is blijkbaar zijn lust en zijn leven om van de anti-revolutionairen kwaad te vertellen. En dan neemt hij het niet zo nauw. Want als hij bemerkt, dat de anti-revolutionairen Talma toch vrijwel steeds gesteund hebben, dan zegt hij, dat de christelijk-historischen zo tegen Talma tekeer gingen en dat die zo dicht bij de A.R. stonden, dat men dus toch die anti-revolutionairen de schuld wel mag geven.

De Heidelbergse catechismus houdt ons voor, dat het negende gebod ook betekent, dat wij onzes naasten eer en goed gerucht naar vermogen moeten voortaan en bevorderen. Dat geldt ook voor een dominee, die lid is van de Partij van de Arbeid.

Suurhoff wijdde zich met hartstocht aan deze materie, omdat hij socialist is, zegt ds. Ruitenbergh. En hij laat er op volgen, dat in de nadagen van de coalitie niets op dit terrein gebeurde, omdat toen Colijn regeerde, die anti-revolutionair was.

Ds. Ruitenbergh weet toch wel, dat na Talma nooit meer een anti-revolutionair minister van Sociale Zaken is geweest?

Dat was, na Aalberse (R.K.), mr. D. A. P. N. Koolen (R.K.), dr. J. R. Slotemaker de Bruine, destijds partijgenoot van mr. G. E. van Walsum, thans lid van de P.v.d.A., mr. T. J. Verschuur (R.K.), mr. M. Slingenberg, destijds partijgenoot van bekende P.v.d.A.-leden als prof. mr. R. Kranenburg en A. M. Joekes, en voorts ook nog prof. mr. C. P. M. Romme (R.K.).

Waarom noemt dan ds. Ruitenbergh alleen de naam van de anti-revolutionaire dr. H. Colijn? Omdat deze minister-president was?

Maar waarom spreken de socialisten dan steeds van de noodwet-Drees, die toch „maar” minister van Sociale Zaken was in het kabinet-Beel, toen in mei 1947 die noodvoorziening tot stand kwam. Waarom in dit geval niet de eer aan prof. Beel gegeven, maar wel de „smaad” uitsluitend doen neerkomen op dr. Colijn? Is dat eerlijk, dominee?

Wanneer beginnen de socialisten met hun „eerlijke verkiezingscampagne”? Na de verkiezingen?

Eindelijk ook aandacht voor de vergeten groepen

DE Sociaal Economische Raad heeft in zijn vergadering van 9 maart jl. de laatste hand gelegd aan het vraagstuk der zogenaamde vergeten groepen. Dit rapport verschijnt in een zekeren zin op een goed tijdstip. Het rumoer veroorzaakt door de strijd om de loonvoorwaarden is juist zo ongeveer verstomd. Werkgevers en werknemers hebben elkaar dank zij een gelukkige bemiddeling van de Regering in een oplossing gevonden, die van beide zijden als een bevredigende wordt aanvaard. Wat de economische gevolgen zullen zijn van de zo juist getroffen loonmaatregelen kan uiteraard niet nauwkeurig worden voorzien. Enige prijsverhogende werking moet er van worden verwacht, ook al is van Regeringszijde uitdrukkelijk gestipuleerd, dat deze de politiek, gericht op prijsstabilisering niet wezenlijk mag doorbreken.

Die voorwaarde, dat uitdrukkelijk beding is juist. En dit wordt nu door een tweetal omstandigheden geaccentueerd. Het eerste is de mededeling omtrent de in- en uitvoer in januari en februari van dit jaar. Het invoersaldo vertoont over deze twee maanden, bij het vorig jaar vergeleken, reeds een belangrijke stijging. Men mag het verloop van de eerste twee maanden niet als een maatstaf aanleggen. Maar de nationale welvaart is zo gevoelig op dit punt, dat het toch goed is regelmatig de vinger op de pols te houden. Want de loonsverhogingen, die plaats zullen vinden en de na-uitkeringen van 3 % over het vorig jaar, verhogen de binnenlandse vraag en hebben dus een prijsverhogende tendens en remmende invloed op de uitvoer.

De tweede omstandigheid, die de politiek van prijsstabilisatie nog eens accentueert is het rapport, dat S.E.R. nu heeft uitgebracht over de vergeten groepen. De dagbladen hebben over de inhoud van dit rapport uitvoerige verslagen gepubliceerd, zodat we daar nu niet nader op ingaan.

Waar het vooral op aankomt is dat dit rapport de dwingende noodzakelijkheid van de prijsstabilisatie onderstreept. Het rapport doet dit eigenlijk op twee manieren. In de eerste plaats wel daardoor omdat de S.E.R. voor verschillende

vraagstukken eigenlijk geen oplossing weet. Er worden immers een tweetal categorieën onderscheiden in de vergeten groepen — het rapport beveelt overigens aan, te spreken van achtergebleven groepen — en wel 1e zij die door de geldontwaarding in en na de oorlog sterk zijn getroffen; 2e de sociaal achtergeblevenen.

Voorts wordt onderscheid gemaakt tussen 1e de gepensioneerden; 2e de spaarders; 3e de niet gepensioneerde ouden van dagen, de weduwen en de wezen en 4e de door fysieke of psychische gebreken niet of niet volledig ingeschakelde arbeidskrachten.

Maakt men van deze groepen de balans op dan betreft dit in ieder geval nog enkele honderdduizenden. En dit zo zijnde wordt daarmee een probleem van de eerste orde aangeraakt, een probleem, dat naast de woningnood om een oplossing roept.

Leest men dan aandachtig het rapport door, dan treft het dat verschillende malen wordt geconstateerd dat een oplossing niet is te vinden.

Dit betreft o.a. de spaarders, die geld op de spaarbank hebben gebracht en geld van veel minder waarde terugontvangen. Dit betreft de houders van overheidsobligaties. Het betreft ook hen, die een levensverzekering hebben afgesloten. De S.E.R. meent dat voor de verpachters en voor de verhuurders op den duur verbeteringen te wachten zijn, maar intussen komen deze bij de huidige hoogconjunctuur weer verder achterop. Terwijl hier en daar voor verschillende groepen maatregelen ter verbetering worden voorgesteld of in overweging worden gegeven is de S.E.R. ook zelf reeds van oordeel, dat dit rapport bij verscheiden categorieën van de vergeten groepen, na kennisgeving van dit advies, een gevoel van teleurstelling aanwezig zal zijn.

Er is reeds veel gedaan. Het stemt tot blijdschap dat de algemene ouderdomswet nu inderdaad op 1 januari in werking zal treden. Dat betekent inderdaad een stap in de goede richting. De S.E.R. geeft voorts suggesties voor bepaalde groepen. Allerlei wettelijke voorzieningen kunnen tegemoet worden gezien, o.a. voor weduwen en wezen en herziening van de invaliditeitswet.

De S.E.R. doet ook enkele aanbevelingen aan het bedrijfsleven waarvan moet worden afgewacht of deze ook inderdaad worden en kunnen worden opgevolgd. Maar het probleem zelf kan langs deze weg niet worden opgelost en daarom weet de S.E.R. eigenlijk slechts één algemeen middel, en dat middel is, stabilisatie van prijzen — of met andere woorden gezegd — gezond geld.

Nu is de S.E.R. daar zelf niet helemaal gerust op. Hij constateert dat ons huidige loon- en prijspeil nog geen evenwichtssituatie heeft bereikt. Men dient er op bedacht te zijn, dat er ten aanzien van het Nederlandse loonpeil nog opwaartse krachten werkzaam, respectievelijk te verwachten zijn — ongeacht de vraag hoe de tendentie in dit opzicht in het buitenland zal zijn. We zijn er dus nog niet. Dat weten we trouwens allemaal wel. En bij de komende Kamerverkiezingen én bij de komende Kabinetsformatie zullen juist deze problemen zeer vermoedelijk een belangrijke rol spelen.

Het is daarom van zo grote betekenis, dat de Sociaal Economische Raad zijn advies thans reeds op de tafel van de toekomstige kabinetsformateur deponneert. Deze zal met dit advies rekening moeten houden. En dit advies is: met kracht streven naar verlaging van het prijspeil in ieder geval doelbewust aansturen op stabilisatie van het prijsniveau. En de S.E.R. voegt daar als waarschuwing aan toe, dat anders opnieuw vergeten groepen zullen ontstaan.

Wij zijn dankbaar voor dit advies van de S.E.R. Eindelijk is nu eens in een officieel rapport aandacht geschonken aan de zogenaamde vergeten groepen. Een aantal categorieën van mensen, die geen gesloten organisatorisch geheel vormen en die anderzijds uit het produktieproces zijn uitgeschakeld, die geen hand hebben en dus geen vuist kunnen maken, maar die juist daarom en des te meer niet mogen worden vergeten.

De komende ouderdomswet is ongetwijfeld een stap in de goede richting. Daardoor wordt reeds veel leed verzacht. Maar het biedt niet de oplossing van alle problemen. Voor wie dit een ogenblik gemeend mocht hebben helpt dit rapport van de S.E.R. hem voldoende uit de droom.

In dit verband is ook van betekenis de ernstige waarschuwing van de S.E.R. „Elk der in de samenleving aanwezige georganiseerde groepen zal dus, wij kosteninflatie en daarmee prijsinflatie vermeden worden, een zekere mate van zelfbeheersing moeten tonen in de eisen, die zij stelt met betrekking tot haar inkomens." Dit geldt naar de zijde van de ondernemers ten aanzien van de prijzen en naar de zijde der arbeiders ten aanzien van de lonen.

Een rapport dus, dat zeer belangwekkend is door de goede economische analyse, die er de achtergrond van vormt, en dat als zodanig voor de toekomst een waardevolle richtsnoer kan zijn. Een rapport, dat tenslotte door de S.E.R. met grote eenstemmigheid is aanvaard. Of er ook zo gemakkelijk overeenstemming zou zijn bereikt wanneer de belanghebbende groepen zelf in de S.E.R. vertegenwoordigd waren, zullen we nu maar in het midden laten. Maar juist omdat zij er niet in vertegenwoordigd zijn verzuamt dit de morele eis nu ook doelbewust naar dit advies te handelen. Dit advies moet ernstig worden genomen en anders komen de vergeten groepen straks nog erger in de knel, dan nu reeds het geval is. Men spreekt nu soms reeds van de nieuwe sociale kwestie. Het is niet nodig dat deze ernstiger wordt. Niet de concrete maatregelen en wettelijke voorzieningen, die worden aanbevolen zijn belangrijk. Wat dat aangaat is het advies eerder pover te noemen — maar wel het algemeen advies.

Stabilisatie van prijzen — gezond geld — afremmen der inflatoire krachten. Het is duidelijke en gezonde taal.

BOEKEN en periodieken

„Documentatiedienst", ten behoeve van de Anti-revolutionaire partij, uitgave van J. B. van den Brink en Co., Beukerstraat 77 te Zutphen. Abonnementprijs f 3,— per kwartaal.

ZOALS misschien nog niet algemeen bekend is wordt de uitgave van de documentatiedienst thans verzorgd door de hierboven vermelde firma.

Ook in deze rubriek willen wij graag hierop nog eens de aandacht vestigen. Telkenmale wordt in deze uitgave een keur van de belangrijkste artikelen uit de dagbladen en verschillende periodieken opgenomen. Het overzicht wordt bevorderd door splitsing in de volgende rubrieken: algemene binnenlandse politiek, sociale politiek, financiën en economie, onderwijs en cultuur, buitenlandse politiek en speciale onderwerpen.

Het tijdschrift verschijnt 25 maal per jaar en het omvat dan in totaal ongeveer 88 pagina's. Het vijfde nummer is inmiddels verschenen.

Behalve voor de leden van de sprekersorganisatie, die het gratis ter beschikking krijgen gesteld, is de uitgave

van groot belang voor de anti-revolutionaire kamer-, staten- en raadsleden, voor de bestuursleden van de kiesverenigingen, voor de propagandisten en voorts voor alle meelevende anti-revolutionairen, die de politieke ontwikkeling op gedocumenteerde wijze op de voet willen volgen.

Meermalen is er in het verleden op aangedrongen een goede documentatie voor het anti-revolutionaire kader ter beschikking te stellen. Welnu, deze documentatie is er thans.

Wij hopen dan ook dat deze uitgave in brede kringen aftrek zal vinden en dat er een grondig gebruik van zal worden gemaakt.

Het resultaat zal dan zijn, dat onze mensen beter geïnformeerd worden om de politieke strijd met effect te kunnen voeren.

„Samenwerking in de onderneming" praktische toelichting op de wet op de ondernemingsraden door Prof. dr. W. F. de Gaay Fortman en D. W. Ormel. Vijfde druk. Uitgave T. Wever te Franeker. Prijs f 1,50.

DE wet op de ondernemingsraden is in 1950 tot stand gekomen.

De ondernemingsraad is een belangrijk orgaan waarin de samenwerking van werkgevers en werknemers gestalte krijgt in het dragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de onderneming.

De wet geeft een aantal regels voor de ondernemingsraden..... maar het zwaartepunt ligt in de uitvoering. De bereidheid van de bedrijfsgenoten om mede door dit orgaan hun saamhorigheid te demonstreren is van beslissende betekenis.

Het is dan ook van groot belang dat deze wet geen dode letter blijft, maar dat de daaraan ten grondslag liggende gedachte gaat leven bij allen, die in het bedrijfsleven een taak hebben te vervullen.

Een uitstekend hulpmiddel hiervoor is het hierboven vermelde boekje.

De op dit gebied wel zeer deskundige schrijvers verdienen alle lof voor het samenstellen van dit geschrift.

Het is een gemakkelijk leesbare toelichting van de wet op de ondernemingsraden, gericht op de praktijk, en voor iedereen toegankelijk.

In hoofdstuk 1 wordt een overzicht gegeven van de achtergrond, voorgeschiedenis en bedoeling van de wet. Een hieraan toegevoegde literatuurlijst geeft degenen, die dit wensen, gelegenheid om nog wat dieper op de zaken in te gaan.

Hoofdstuk 2 bevat de eigenlijke toelichting, welke op zeer overzichtelijke wijze is samengesteld.

In hoofdstuk 3 tenslotte is de letterlijke wetstekst opgenomen.

Door een uitgebreide inhoudsopgave en door aantekeningen in de marge wordt de bruikbaarheid van het boekje nog verhoogd.

Uit het feit dat er sinds 1951, toen het voor het eerst verscheen, elk volgend jaar een nieuwe druk nodig was blijkt wel, dat dit werkje in een behoefte voorziet.

Wij zijn er van overtuigd, dat het ook verder zijn weg zal vinden en wij eindigen met de wens, dat velen het zullen kopen en lezen.

Aanpassing van pensioenen

* Vervolg van pagina 1

komstige rechten is een aanpassing mogelijk. Dit echter uiteraard met de beperking van het amendement Van Lier, dat nooit meer dan 80% van het bodempensioen gekort mag worden. Pensioenuitkeringen krachtens een polis geschieden meestal als de werkgever en de werknemer samen de premie betalen aan een verzekeringsmaatschappij.

Zuiver particuliere verzekeringen, lijfrenten e.d., kunnen uiteraard nimmer aan de definitieve wet worden aangepast.

Pensioenfondsen

Er zijn ook goedgekeurde bedrijfs- en ondernemingspensioenfondsen. Onder bedrijfspensioenfondsen verstaat men fondsen van een bedrijfstak. De besturen daarvan moeten samengesteld zijn uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers.

Een bedrijfs- of ondernemingspensioenfonds, dat reeds in zijn statuten en reglementen een bepaling heeft opgenomen, dat de bestaande pensioenen aan het komende ouderdomspensioen kunnen worden aangepast, kunnen dit inderdaad doen. Er zijn ook fondsen die een dergelijke bepaling niet kennen. De wet opent nu de mogelijkheid dat deze fondsen toch kunnen aanpassen. En bovendien snijdt de wet de mogelijkheid af dat eventuele ontevreden werknemers uit protest naar de rechter kunnen lopen. De aanpassingsregeling van deze fondsen kan ook gelden voor pensioenrechten die reeds zijn opgebouwd.

Nu is er een amendement-De Kort aangenomen, waardoor is bepaald, dat bij veertig dienstjaren niet meer dan 60% mag worden gekort. Per dienstjaar voor het gewone pensioen mag nl. 1½% per jaar gekort worden. Dit amendement geldt dus voor in het verleden opgebouwde rechten en voor bedrijfspensioenfondsen die geen aanpassingsregeling kennen.

Luchtbehandeling voor schepen en gebouwen

NIMA Zwijndrecht
TEL. K 1850-5382

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. van Staaveren — Aalsmeer

Hornweg 24

Briefhoofden
Briefkaarten
Enveloppen
Rekeningen
Kwitanties
Vloei-bladen
Folders enz.

Laat JAN NOORMAN

uw drukwerk verzorgen

en... u is tevreden

Drukkerij en Papierhandel

v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)

Folklingestraat 15, GRONINGEN

Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

Voor advertenties

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de

advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34
LEIDSCHENDAM

Nergens baat gevonden?

Wendt U dan tot ons. De natuurgeneeswijze doet wonderen! Meldt ons uitvoerig Uw ziekte en klachten en wij zenden U een pak geneeskruidenten à f 3,95, waaraan talloos velen hun genezing danken. Ook zij hadden alles geprobeerd en danken hun genezing aan onze onschad, middelen. Leer de ons in de natuur geschonken geneeskrachten kennen!

Brochure en inl. gratis.

Kruidenhuis Flora

Westersingel 40, GRONINGEN

ANCHE HORLOGES
DE NIEUWSTE MODELLEN
IN CHROMÉ - STAAL
DOUBLE EN GOUD

SIEBEL

KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - R'DAM
NW. BINNENWEG 227 - R'DAM

Wij luisterden

★ **Trekken van Suurhoff**

Minister Suurhoff heeft aan het slot van de rede, waarmee hij in de Tweede Kamer de algemene ouderdomswet verdedigde, gezegd dat geen enkele partij zich het monopolie van deze wet mag toeëigenen en hij heeft daar aan toegevoegd er geen prijs op te stellen, dat men voortaan zegt: ik trek van Suurhoff.

Deze nuchtere kijk op de zaken hebben vele socialisten zich nog niet eigen gemaakt. De heer Voskuil, dit zaterdag jl. zijn wekelijks socialistisch commentaar hervatte, sprak herhaaldelijk met veel nadruk van de wet-Suurhoff. Het zou mogelijk geweest zijn, dat de heer Voskuil, die een verre reis gemaakt heeft, nog geen gelegenheid had gehad om de rede van de minister na te lezen. Hij bleek dat echter wel gedaan te hebben, maar hij was er kennelijk niet erg mee ingenomen, dat de ouden van dagen niet hun „Suurhoff” gaan halen, maar hun „bodempensioen”. De heer Voskuil troostte zichzelf en zijn luisteraars met de gedachte: „In de wandeling zal men misschien toch wel „Suurhoff” zeggen”.

Als de heer Voskuil en zijn partijgenoten op deze manier doorgaan, krijgt hij misschien nog wel gelijk. Maar of minister Suurhoff, na zijn verklaring in de Tweede Kamer, dit trekken aan zijn naam bijzonder op prijs zal stellen, wagen we te betwijfelen.

Minister Zijlstra is een a.r. minister, die op economisch terrein het neo-liberalisme aanhangt en die de partij van de arbeid graag afschildert als de linkervleugel van het liberalisme, zo hoorden wij van de heer De Kadt in diens parlementaire overzicht voor de Vara. Het conservatieve liberalisme op economisch gebied is volgens de heer De Kadt bij de „conservatieve partijen” nog zo sterk, dat er voor de socialistische partij niet meer te bereiken is dan het neo-liberalisme van minister Zijlstra.

Als we het goed begrijpen heeft minister Zijlstra dus zijn opvattingen op economisch terrein aan de P.v.d.A. te danken. Men had graag een echte socialist van hem gemaakt, maar daarvoor zijn de conservatieve partijen nog te sterk.

Het lijkt ons wel zo eenvoudig en wat meer in overeenstemming met de werkelijkheid om te zeggen, dat minister Zijlstra in zijn economische opvattingen een goed antirevolutionair is en dat de socialisten tegen de opvattingen en de argumenten van deze minister van economische zaken bitter weinig hebben in te brengen.

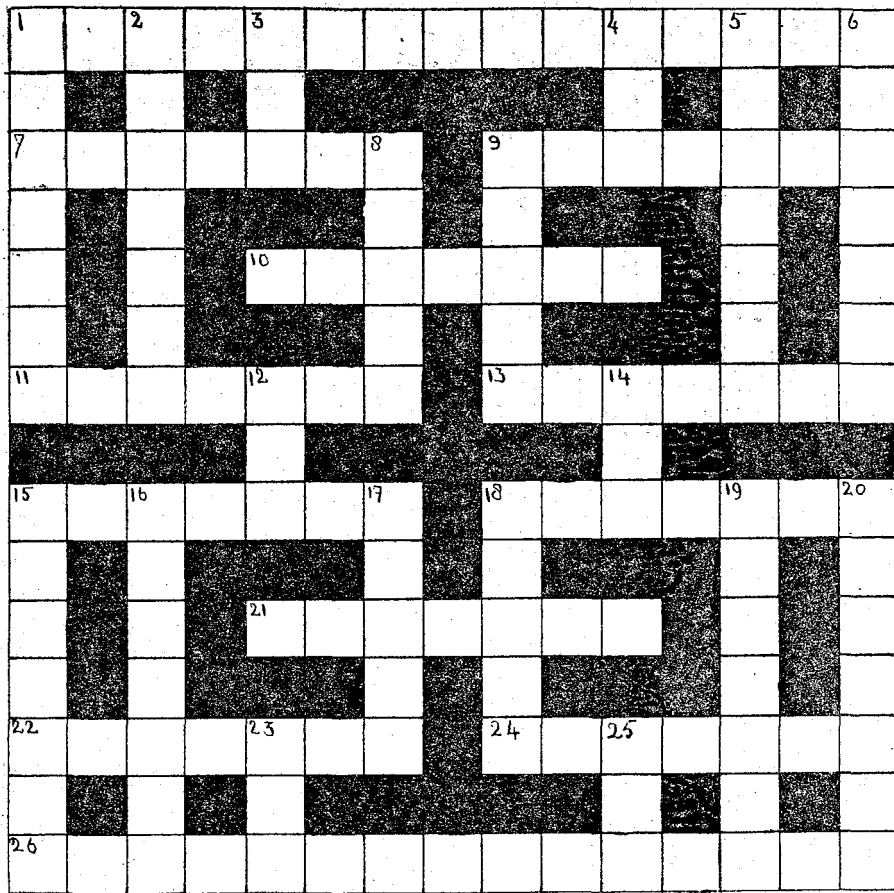
★ **Niet zeggen, maar doen!**

Er wordt veel gesproken over het peil waarop de verkiezingsstrijd gevoerd moet worden. Zoveel zelfs, dat men zich langzamerhand gaat afvragen of het geen tijd wordt er over te zwijgen en aan die strijd op hoog peil te beginnen. De P.v.d.A. en de K.V.P. bejveren zich het meest om te verklaren dat verkiezingspropaganda de waarheid geen geweld mag aandoen, niet beledigend mag zijn enz. Maar de heer De Kadt spreekt over de minister voor publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, de heer de Bruijn, als over een „tot minister verheven ambtenaar van het departement van economische zaken, die het aan de aankleeden opblaaskunst van Romme te danken heeft, dat hij minister is en hij zegt dan dat het van de verkiezingsuitslag zal afhangen of de minister voor de p.l.o. een grotere betekenis zal krijgen dan „de schimmige figuur van nu”.

Bij de K.V.P. weet men er nu en dan ook wel raad mee en het gevolg van dit soort uitlatingen is een vraag, zoals die gesteld werd aan het etherforum van de K.V.P.: Hoe kan het na de verkiezingen tot een samenwerking komen tussen partijen, die elkaar op deze manier in de haren zitten. Waarop de leden van het forum opnieuw verzekerden, dat de verkiezingsstrijd weliswaar hard moet zijn maar nooit tot verbittering mag leiden. De propaganda moet in alle opzichten eerlijk zijn. En dan heeft men onmiddellijk weer het voorbeeld bij de hand van de propaganda van de andere partij, die niet aan die eis voldoet.

Het wordt werkelijk tijd, dat men ophoudt hierover te praten.

KRYPTOGRAM

De anagrammen in dit kryptogram zijn door ons aangegeven met een (a). Dan kunt u het gevraagde woord dus uit één of meer woorden van de gegeven zin vormen.

HORIZONTALAAL

- 1. verschil van mening om een oude kast?
- 7. ongekroonde keizers in de politiek (a)
- 9. met dit voetenwerk moet fietser en organist tevreden zijn, maar 21 hor. heeft de organist alléén
- 10. hemellichamen in Hollywood?
- 11. met Kier komt een zweefvlieger de lucht in (a)
- 13. systeem dat men onder het genot van een kopje thee in 2 lessen kent.
- 15. ge zijt de klos en moet wel de pé in hebben, als ge hier-

- 18. was deze oud-minister coupeur?
- 21. zie 9 hor.
- 2. zeker geen lijntrekker, maar alliecht straks een lijsttrekker
- 24. deze latafel moet steeds in de mode komen
- 26. nadat dit wettelijk geregeld was, waren niet alleen de oudjes, maar ook de jongsten onder de pannen

VERTICAAL

- 1. Wanneer dit kamerlid geen thee kan krijgen, vrees hij de ooeivaar plus 10 gaat dit getijdenboek aan de zwier dit verkoopt de winkel niet graag
- 4. hiermee verbond H.M. zich aan de grondwet uit dit kamerlid haalt U een lans (a)
- 6. maaltijd die steeds maar één keer plaats heeft?

- 8. door dit hoofddeksel lijkt Prinsjesdag soms wel een steekspel
- 9. Lichtstad genoemd, omdat het eens een centrum van de „Verlichting” was?
- 12. een schimmel deed deze boom veel kwaad zijn kinderen waren hem meer dan een nagel aan de doodkist
- 14. communist gekleed in een buil voor gepelde gerst?
- 16. plant die bestaat uit 1000 vogels
- 17. zonder recta is deze lijn nóg recht
- 18. laat hij in België alles vast lopen?
- 19. deze buffel is voor de kar gebouwd
- 20. kamerlid, die aan wijnglazen geen behoefte meer heeft?
- 23. met Aal wordt dit voorzetsel volledig
- 25. als moeder haar voeten mist, is ze afgemat.

Op huisbezoek

(X)

U KUNT MEER!

U kunt ontzaglijk veel meer, dan u in uw stoutste dromen voor mogelijk houdt.

Daarvoor zijn 2 dingen nodig.

U moet een onverwoestbaar geloof hebben, dat u uw doel zult bereiken.

U moet bereid zijn om u tot uw laatste ademtocht in te spannen, om dat doel te verwezenlijken.

Niets en niemand zal dan in staat zijn om uw slagen te verhinderen.

De bijbel zegt dat het geloof bergen kan verzetten.

Een oude vrouw voelde zich gehinderd door een berg, die het uitzicht uit haar woning belemmerde. Op een avond baadde zij lang en vurig of die berg verzet mocht worden.

Toen ze de volgende morgen uit haar raam keek, zei ze: „Net wat ik gedacht had, hij staat er nog.” Deze vrouw geloofde er niets van dat de berg verplaatst zou worden.

Er was een andere vrouw. Haar enige zoon was geëmigreed. Zij sprak nog dagelijks over hem met haar kennissen. Ze zei dat hij terug zou komen. Ze zei dat met zoveel overtuiging, dat haar kennissen begonnen te vragen, wanneer hij zou komen. Daar moest zij het antwoord op schuldig blijven, „Maar”, voegde zij er aan toe „hij komt wel terug”.

Zij werd ernstig ziek. De dokters gaven haar nog slechts enkele uren te leven. Zij vroeg of men haar zoon wilde laten overkomen. Toen de dokter haar voorzichtig uitlegde, dat hij te laat zou komen, zei ze: „Ik heb al zo vaak op hem gewacht, ik zal nu ook op hem wachten.”

Toen deed de arts, wat niemand een stervende kan weigeren.

Een week later stierf deze moeder, in de armen van haar zoon.

Deze vrouw geloofde dat haar zoon zou komen.

WAT U HET EERST MOET HEBBEN

Als U een geloof hebt, als deze moeder, dan zult U ook bereid zijn, daar alles voor in te zetten. Omgekeerd is het even waar.

Als U al uw krachten inspant om uw doel te bereiken, dan zult U ook het geloof krijgen, dat U uw doel bereikt.

De bereidheid om U in te spannen, en het geloof dat U uw doel zult bereiken, zijn twee dingen die samen opgroeien.

Begin dus met U in te spannen.

ONZE PROPAGANDA

De inhoud van ons program van actie en de reorganisatie van onze partij, rechtvaardigen de verwachting, dat we het er met de komende verkiezingen iets beter af zullen brengen dan de vorige keer.

Vraag u eens af, hoeveel van onze eigen mensen de inhoud van ons strijdprogramma kennen. Dat valt erg tegen.

Hoe kunt U dan verwachten, dat de mensen, die aan de zelfkant van onze partij leven, het zullen kennen?

Het zal bekend gemaakt moeten worden.

Vlei u niet met de hoop, dat een paar strooibiljetten dat kunnen doen. Zeker, die zijn nodig, maar u zult vooral persoonlijk met deze mensen moeten spreken.

Dit vraagt enorm veel werk.

Daarom vraag ik U, ook de laatste minuut van uw vrije tijd voor dit werk beschikbaar te stellen. Het is hard nodig.

U kunt het. Met Gods hulp kunt U het!

Wat het sap en de sapstromingen zijn in en voor de planten, is het bloed en de bloedsomloop in en voor het menselijk organisme! Legio klachten, kwalen en ziekten komen voort uit onzuiver bloed en verkeerde bloedsomloop!

vraagt tegen ADERVERKALKING, VERHOOGDE BLOEDDRUK, ADERZIEKTEN, ONZUIVER BLOED, DYSAEMIE, BLOEDSOMLOOPSTOORNISSEN, PUISTEN, ZWEREN, BLOEDSONTAARDING, OPEN BEEN, SPATADERS, KEREN DER JAREN STOORNISSEN, GESELS VAN DE OUDE DAG, en andere kwalen, stoornissen en ziekten van bloed en bloedsomloop ons INDISCH KRUIDENEXTRACT „SERUMOL II”.

HET IDEALE TONICUM VOOR BLOED EN BLOEDSOMLOOP. „Serumol II” bracht reeds in vele verouderde en chronische gevallen opzienbarende resultaten van herstel, genezing en verlichting.

In gevallen, waar tevens Zenuwklachten aanwezig zijn, vraag men bij „SERUMOL II” tevens het voortreffelijke Zenuwvoedend middel „NERVICOL II”.

Prijs van „SERUMOL II” of „NERVICOL II” is ¼ Liter flacon f 12.75; ½ Liter kuurflacon f 22.75; 1 Liter flacon f 41.75; Proefflacon f 5.25 (75 gram). S.v.p. naam van dit blad vermelden.

Franco huis toegezonden na ontvangst van postwissel of girobiljet (met advies-cheque).
Giro no. 428302. Onder rembours wordt niet verzonden.

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9 — UTRECHT AFD. C.
Hoofdkantoor: Laurillardlaan 8, Bilthoven.
Tel. K 3402—3648. (Doorl. ook na 18 u.).

ZIJT GIJ MET UW BEHANDELING EN MIDDELEN TEVREDEN? BLIJF DAN BESLISTE, DAAR WAAR GIJ ZIJT !!!

Zo niet... probeer het eens met onze onschadelijke middelen. Duizenden vonden reeds nieuwe energie, genezing en gezondheid! Vraag voor andere middelen onze gratis brochure aan: Postbus 9, Utrecht.

← Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving: →

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT, Telefoon (ook na 18 uur) K 3402—3648.

UW ZENUWEN
wordt U volledig de baas met
NEUROTONIC
niet verdovend, maar genezend
Het zenuwpreparaat van deze tijd

AMSTLEVEN levensverzekering

Kent U ons 'Nieuwe Schepen' boek al? Te bestellen a f 2.75 via onze giro 3390. Doel: reddingvlet voor K.N.Z.H.R.M.

Het levenswerk van HABIB BOURGUIBA wordt thans bekroond

HABIB BOURGUIBA, premier van Tunesië. Op het ogenblik, dat we dit schrijven, is het nog niet zeker, of dit het resultaat zal zijn van de verkiezingen, die op 25 maart jl. in Tunesië werden gehouden. Het lijkt echter zeer waarschijnlijk, dat deze onverschrokken strijder voor de onafhankelijkheid van zijn geboorteland, wiens Neo-Destourpartij een beslissende overwinning behaalde, thans de leiding van de regering in handen zal nemen.

Nog niet zo lang geleden was Bourguiba een banneling in het Château de la Ferté, dichtbij Montargis in Frankrijk, niet zo heel ver van Parijs verwijderd. Lange tijd stonden er politiemannen in blauwe uniformen voor het landhuis op wacht bij een geïmproviseerde houten slagboom op een modderige weg. Sinds vorig jaar kreeg Bourguiba wat meer bewegingsvrijheid en nadat hij tenslotte zijn medewerking had verleend aan de totstandkoming van een bevredigende situatie tussen Frankrijk en de Tunesiërs, mocht hij enkele maanden geleden naar Tunesië terugkeren.

Toen Bourguiba zich in zijn ballingsoord bevond, verklaarde hij eens tegenover een verslaggever: „Als de tijd gekomen is, zal ik naar Parijs gaan. Ik ben de Neo-Destour. Men kan met niemand anders dan met mij praten”. Naar zijn mening konden de Fransen al jaren geleden een eind maken aan de ernstige onlusten in Tunesië, door het volk iets te geven, dat het generaties lang niet had: een regering, bestaande uit eigen landslieden.

Bourguiba ging naar Parijs. De Fransen gingen met hem praten. En Tunesië krijgt nu eindelijk een regering van eigen landslieden. Tenslotte is nu ook duidelijk gebleken, dat Bourguiba en de Neo-Destour één begrip vormen. Zonder Bourguiba zou de nieuwe regeling voor Tunesië niet tot stand zijn gekomen.

Het levenspad van Bourguiba was niet een pad van louter rozen. Deze man, die bijna 53 jaar is, heeft een groot deel van zijn leven in Franse gevangenschap doorgebracht. Hij is donker, klein en vurig en schept genoeg in de dramatische gebaren, eigen aan de redenaar in de zuidelijke landen, maar ook in de beredenerende betogen van een Frans rechtsgeleerde.

Hij werd op 3 augustus 1903 in Monistar geboren. Zijn vader, die in 1881 — toen de Franse bezetting begon — als Tunesische luitenant het leger vaarwel had gezegd, voedde hem op in de sfeer van de onafhankelijkheidsbeweging. Zijn politieke carrière begon reeds op het Franse lyceum te El Kef. Omstreeks 1923 kwam hij in contact met de (toen nog een eenheid vormende) Destourpartij.

Zijn studies voltooide hij in Parijs, tot dat hij in 1927 geheel afgestudeerd naar zijn land kon terugkeren. In 1932 kwam er een splitsing in de Destourpartij. Bourguiba vormde de Neo-Destourpartij, maar werd in 1934 gearresteerd wegens ongewenste politieke activiteit. Deze eerste gevangenschap duurde twee jaar. Soms leek het er op, dat de Fransen een tegevoetkomende houding tegenover de nationalistische zonden gaan aannemen, maar telkens wisten de kolonisten te verwijderen, dat vooruitstrevende maatregelen werden genomen.

De Neo-Destour was ernstig teleurgesteld over deze gang van zaken en verbrak de banden met het Franse

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug, die een poldergebied ontsluit, wekt grote spanningen in een dorp en met name in de familie Lijnegang. De oude Lijnegang, boer op de Lindenburg, kan niet verkroppen, dat o.a. zijn getrouwde zoon Willem, die op de grostlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst is, voorstander van een vaste oeververbinding is. Lijnegangs dochter Roelie, is tegen de zin van haar ouders naar de stad gegaan.

Melchior, zijn jongste zoon, heeft kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer is. Er is brand gesticht in een directiegebouwtje en de jonge Melchior wordt van deze brandstichting verdacht. Hij heeft echter de brand geblust; van twee mannen, die hij bij zijn aankomst bij het gebouwtje had zien vluchten, meent hij er één van herkend te hebben, doch hij wil de naam van die persoon niet noemen.

„Jij hier? Thuis toch geen zwaarigheid, Melchior?”
„Gelukkig niet. Ik heb andere zwaarigheid. 't Wordt nu menens.”

„Zeg op, Melchior: Zeker over dat brandje?”
„Ja... 't ziet er slecht voor mij uit, Willem.”
„Toen ik gisteren die geschiedenis van je hoorde, was ik al bang, dat het jou een boel narigheid zou kunnen geven.”

Melchior vertelde zijn broer, in welke situatie hij thans verkeerde en hij vroeg Willem, wat deze er van dacht.

„Natuurlijk moet je de naam noemen van de man die je hebt zien weglopen,” oordeelde Willem. Maar ogenblikkelijk vroeg hij er zacht en dringend achteraan: „t Was vader toch niet, hé?”

„Nee.”
„Je hoeft niet in nesten te komen terwille van een ander. Van iemand, die zo kortzichtig is om te denken, dat hij de bouw van de brug kan verhinderen door het afbranden van een loodsje. Ja, natuurlijk, je moet die man z'n naam noemen!”

De jonge Melchior stond een ogenblik in gedachten.
„Dat is het nu juist,” zuchtte hij. „Ik denk niet, dat ik er moeilijkheden door zal krijgen als ik de naam noem. Maar jij, Willem.”

„Ik? Geen sprake van! Wie was het dan?”

„Siem. Misschien heb ik me vergist, maar ik geloof het niet. Willem zette grote ogen op.

„Siem, zeg je? Was het Celia's broer?”

„Ja, hij was het.”

Willem schudde verbijsterd het hoofd.

„Hoe komt hij er bij?” viel hij even later kwaad uit. „Onbegrijpelijk. D'r oudste broer, al dik in de vijftig..... en dan nog zulk laag kwajongenswerk te besteken.....”

„Moet ik zijn naam noemen, Willem? 't Zal jou geen goed doen als bekend wordt, dat Siem brand heeft willen stichten. Hij zal er niet met een uitbrander afkomen.....”

„'t Zal een rechtzaak worden. Natuurlijk. Op brandstichting staan hoge straffen.” Willem sprak nu met een lage, sombere stem. „Erg voor Celia vooral..... zij zal het zich verschrikkelijk aantrekken.”

Melchior knikte begrijpend en zei zacht: „Daarom heb ik de naam niet willen noemen. 't Leek me beter, er eerst met jou over te praten.”

„Dat is goed, broer. Mooi van jou. Maar hoe moet het nu?” Melchior trok de schouders op.

„Ik ben naar jou gekomen om raad. Jij bent zoveel ouder. En als ik Siem ga noemen, raakt dat allereerst Celia en jou, nietwaar?”

Opeens greep Willem zijn jonge broer bij de schouder.

„En jij, Melchior? Hoe is het nou met dat meisje? Stel je voor, dat zij ook zou gaan denken, dat jij de boel in de vlam hebt willen steken.”

De jonge Melchior tuurde over het polderland. Er kwam een bijna smartelijk te noemen trek op zijn gezicht. Hij antwoordde langzaam, als kostte het hem moeite om het uit te spreken:

„Ja, dat denkt ze, Willem. Gisteravond had ze al geen tijd meer voor me.”

„Nou, wat dacht je toen?”

„Moet je dat nog vragen, Willem? Ik vind het verschrikkelijk, want..... ik houd van Paula.”

Melchior kon zijn tranen niet meester blijven; en hoewel hij zich snel omkeerde, had Willem toch zijn ontroering wel bemerkt.

„Hoor eens, broer..... jij hoeft niet te lijden voor hetgeen anderen met een domme kop besteken. Er moet dan maar van komen wat wil, maar jij moet regelrecht naar de burgemeester terug gaan en hem vertellen, dat je Siem herkend hebt. Niemand mag je dat ooit kwalijk nemen. Recht is recht. En er is geen sprake van, dat je moedwillig iemand gaat aanbrengen bij de politie. Het is geen oorlogstijd meer en sabotage kan nu niet meer getolereerd worden. Trouwens, als iemand iets doet dat verboden is en dat eigenlijk misdadig is, hebben wij de plicht om daar een stokje voor te steken.”

„Ik ben blij, dat jij er zo over denkt, Willem,” zei de jonge

bestuur. Overal hadden betogingen plaats en de Fransen moesten geweld gebruiken om de situatie meester te blijven. In 1938 waren alle nationalistische leiders geïnterneerd en Tunesië werd het toonbeeld van onrust, demonstraties, sabotage, dynamiet-aanslagen en rebellië.

Door het uitbreken van de tweede wereldoorlog kwam Frankrijk in een nog moeilijker positie te verkeren. De nieuwe resident-generaal, Eric Labonne zond Bourguiba en de zijnen naar het St. Nicolas fort in Marseille, vanwaar ze later naar andere militaire gevangnissen werden gevoerd. Eind 1942 werden ze door de Duitsers bevrijd en naar Rome gebracht.

Mussolini bracht Bourguiba onder in een prachtige villa aan de Tiber. Hij had iets met Tunesië voor! En wat! De

onderhandelingen, die in die tijd gevoerd werden, hadden voor de Italiaanse dictator echter niet het gewenste resultaat, want Bourguiba eiste van hem hetzelfde als van de Fransen: volledige onafhankelijkheid voor Tunesië. Hij weigerde positief, de zijde van de as-mogendheden te kiezen.

Niet lang daarna, in april 1943, viel hij onder de termen van de algemene gratieverlening van maarschalk Petain en keerde hij naar Tunis terug, waar de Duitse en Italiaanse troepen toen reeds voor een catastrofe stonden. Bourguiba sloeg het aanbod af om naar Berlijn te gaan. Hij bereidde de ontvangst van de geallieerden voor.

Opnieuw deden de Fransen toen een misgreep: zij lieten de nationalistische leiders arresteren. Bourguiba was een van de weinigen, die tijdig wisten on-

der te duiken. Slechts door tussenkomst van de Amerikanen kon hij zich later weer in het openbaar vertonen. Bij de besprekingen, die toen gevoerd werden, bleek evenwel, dat de Franse politiek niet was veranderd en Bourguiba besloot naar Cairo uit te wijken om daar zijn strijd voort te zetten.

In 1949 mocht hij opnieuw naar Tunesië terugkeren en zich aan het werk van de Neo-Destour wijden. Dat duurde tot 1952. Het verzet laaide toen opnieuw op en..... Bourguiba werd opnieuw geïnterneerd, nu in Frankrijk. De rest van de geschiedenis is bekend. Frankrijk zag zich tenslotte gedwongen, de eisen van de Tunesische nationalistische in te willigen, Tunesië onafhankelijk te verklaren en Bourguiba in vrijheid te stellen.

Melchior enigszins opgelucht. „Alleen..... het is voor jou en Celia zo akelig. Vooral Celia zal het erg vinden. Misschien zal zij zich de eerste weken niet onder de mensen durven vertonen. Hoewel zij natuurlijk helemaal niet verantwoordelijk is voor wat een broer van haar doet. Maar zij zal het zo'n erge schande vinden.”

Willem dacht na.

„'t Is waar,” zei hij tenslotte, „zij zal het verschrikkelijk vinden. Ikzelf vind het natuurlijk ook erg, maar op een andere manier. Ik begrijp niet, hoe iemand van in de vijftig zo kortzichtig kan zijn om z'n bezwaren tegen de bouw van een brug op deze manier tot gelding te brengen. Kortzichtig, dat is het juiste woord. Misdadige kortzichtigheid, dat is misschien nog juister uitgedrukt. Dat vooral vind ik erg. En waarom is Siem er op tegen dat hier een brug komt? Omdat hij met alle geweld in de verleden tijd wil blijven staan. Hij wil niet mee en kan zich niet gewonnen geven aan de veranderingen die plaatsgrijpen. Dat is erg, broer. Maar Celia zal dit minder erg vinden. Voor haar zal het verschrikkelijk zijn als haar broer met de politie te doen zal krijgen en misschien opgesloten zal worden. Ja, 't zal Celia moeite kosten om over deze schande heen te komen.”

„Maar 't zal voor jou ook veel narigheid geven, Willem. Vooral nu.....”

„Wat bedoel je?”

„Wel, ze willen jou toch in de gemeenteraad hebben? Je staat toch op de voorlopige lijst?”

„Dat doet er niets toe, Melchior. Ik heb niets uitstaande met die laffe brandstichting. Want het is een laf bedrijf, daar kunnen we 't over eens zijn. En het is net zo breed als 't lang is. Ze kunnen zeggen: Een broer van Willem Lijnegang z'n vrouw is een brandstichter en krijgt met de rechtbank te maken. Dat is allemaal buiten mijn schuld, is 't niet? Maar ze kunnen ook zeggen: Willem z'n bloedeigen broer heeft op kordate manier een begin van brand geblust. Nee, daar mogen we geen rekening mee houden, beslist niet!”

Willem stond een ogenblik in gepeins. Daarna zei hij: „Jij gaat dus terug naar 't gemeentehuis en vertelt daar, dat je één van de twee personen herkende. En dan zeg je rustig, dat het naar jouw mening Siem was.”

„Dan gaat Lauwers direct naar hem toe, daar ben ik van overtuigd.”

„Dat zal wel. Als Lauwers een behoorlijk politiemann is, zal hij dat doen. En Siem moet de gevolgen van zijn onbekookte daad maar dragen. Ze verdenken jou — het is zaak, dat jij zo snel mogelijk in je eer hersteld wordt. Het is gelukkig nog altijd zo, dat een goede naam beter is dan goede olie, zoals in de bijbel staat. Kom mee naar binnen, Melchior! We moeten Celia vertellen, wat er aan de hand is.”

„Doe jij dat maar, Willem. Ik blijf er liever buiten.”

„Nee, kom maar met me mee, 't is goed als jij er bij bent.” Melchior volgde zijn broer naar het woonvertrek. Celia stond nu te strijken. Zij zette de strijkbout behoedzaam op het roostertje, keek haar man en haar jonge zwager onderzoekend aan en zei: „Julie zetten een gezicht alsof er iets bijzonders aan de hand is.”

„Dat is ook zo, vrouw.”

„O, is er wat mis met hem?” vroeg Celia, plotseling verschrikt. Zij wees naar Melchior. „Heeft hij het tóch gedaan en is hij nou een brandstichter? Krijgt hij met de politie te maken?”

„Hij is géén brandstichter, Celia,” antwoordde Willem zo kalm mogelijk.

„O, die brug! Die akelige brug had hier nooit moeten komen,” klaagde Celia. „We krijgen de ene narigheid na de andere — en 't komt allemaal door die brug. Want nu gaat het natuurlijk ook weer over die verschrikkelijke brug! En jij, Willem, jij zegt nog steeds, dat wij blij mogen zijn dat hier een brug gebouwd wordt. En wij zeker in de schande komen, omdat hij.....” ze wees andermaal naar Melchior, „omdat hij brand gesticht heeft en voor 't gerecht zal moeten komen!”

„Blijf nou kalm, Celia. Je weet niet, wat je zegt.”

„O nee, weet ik dat niet? Eerst heeft Roelie schande gebracht..... en nou hij natuurlijk!”

„Vrouw, je moet bedaren. Ik zeg, dat Melchior géén brandstichter is. Een ander heeft het gedaan.”

„O ja? Een ander? Dat kan je makkelijk zeggen..... maar Roelie deugt niet en hij..... hij deugt ook niet, anders zou hij die madam uit de stad niet narijden! Dacht je, dat ik niet weet, dat hij gek is op die meid van de ingenieur?”

„Je moet geen kwaad over Roelie zeggen,” kwam Melchior met schorre stem voor zijn zuster op.

„Celia, je mag geen dwaze dingen zeggen,” zei Willem verontwaardigd. „Luister nu eens, vrouw. Een ander heeft waarschijnlijk die brand gesticht. Beter nog: anderen. Eén ervan is familie van ons, dat wel.”

„Zie je wel, daar heb je 't al!”

„Maar 't is niet Melchior — en vader is het evenmin. Denk jij dat je broer ertoe in staat is? Siem bedoel ik.....” Celia gaf een kreet van schrik.

„M'n broer? Heeft Siem het gedaan? Nee, vast niet! Wie heeft jou dat wijs gemaakt? Het is onzinnig om te denken dat Siem zo iets zou doen! Maar hij heeft je dat zeker verteld, hé?” Ze wees weer naar haar jonge zwager. „Zo'n gemene boef! Wil hij beweren, dat onze Siem het gedaan heeft?”

(wordt vervolgd)

Kontakt tussen de christelijke jeugd organisaties

★ De Arjos neemt aan het gesprek deel

VRIJWEL alle jongeren van protestants christelijke huize zijn wel lid van een of andere bond of organisatie, die een uitgesproken geestelijk of zedelijk belang behartigt. Er bestaan veel verenigingen met uiteenlopende werkzaamheden; — dat is geen wonder, want er is op alle terreinen van Jeugdland zeer veel te doen.

Neem nu onze ARJOS: Het bevorderen van de politieke belangstelling en het verbreiden van de anti-revolutionaire opvattingen onder jonge mensen is beslist geen overbodigheid.

Maar wat weten de verschillende organisaties van elkander af? Dat is maar al te vaak een bedroevend klein beetje. En dat is jammer; jammer vooral, omdat meermalen dezelfde vraagstukken in de verschillende organisaties onderwerp van bespreking uitmaken en men dan soms voor grote moeilijkheden en verstrekkende beslissingen gesteld wordt.

Natuurlijk heeft elke jeugdorganisatie haar eigen problemen. De Christelijke korfballers hebben andere zorgen dan ARJOS-mensen. Dat spreekt vanzelf, aangezien alle jeugdorganisaties een eigen doel hebben. Maar één ding hebben de Protestants-christelijke jongerenbonden gemeen: Zij wensen te werken vanuit de Protestants-christelijke levensovertuiging. In de gevarieerdheid van activiteiten is dit het samenbindende bij de arbeid in het Prot.-christelijk jeugdland van vandaag. En daarom staat bijvoorbeeld de christelijke organisatie van wandelsportliefhebbers veel dichterbij ons dan wij oppervlakkig zouden denken.

***

ER VOLGT UIT, dat we ook samen te maken hebben met problemen, die reeds vandaag vrijwel al onze organisaties raken, of waarmee wij in een nabije toekomst te maken zullen krijgen. En dan mag het de ene organisatie niet onverschillig laten, wat te dien aanzien de houding van een andere bond of vereniging is.

Neem nu eens enkele belangrijke vraagstukken. Bijvoorbeeld: Welke consequenties heeft de verdergaande industrialisering voor de christelijke jeugdbeweging? De ARJOS heeft met dit probleem te maken, doch de Christelijke jonge boeren- en tuindersbond eveneens. De Jongelingsbond niet minder dan Werkende Jeugd. Nóg iets: Groeien wij naar een nieuwe moraal, met de daaraan verbonden mogelijkheden en gevaren? Het kan in deze ingrijpende tijd belangrijk zijn om te weten, hoe de verschillende christelijke jeugdorganisaties over dergelijke vragen denken, wat hun standpunt is en hoe men tot dat standpunt gekomen is.

Een aantal personen is tot de overtuiging gekomen, dat een min of meer regelmatig contact tussen de onderscheidene organisaties zeer wenselijk zou zijn. En dus is men begonnen om een contact in het leven te omspannen het Protestants-christelijk jeugdwerk in de meest brede zin van het woord. Tot de initiatiefneemsters behoort ook de ARJOS, die vertegenwoordigd is door de heer J. W. Ooms.

***

HET SPREEKT VANZELF, dat voor zo'n contact een norm gesteld moest worden. Deze norm heeft men als volgt weten te omschrijven:

Het KONTAKT van Protestants-christelijke jeugdorganisaties stelt zich ten doel, van tijd tot tijd bijeenkomsten te beleggen ter bespreking van aangelegenheden, welke voor alle betrokken jongeren-organisaties van belang kunnen zijn, of waarover men een welgefundeerde houding heeft te bepalen. Met inachtneming van de zelfstandigheid der organisaties en onder eerbiediging van de eigen standpunten, zullen deze besprekingen er toe dienen mede te werken, dat de in het KONTAKT vertegenwoordigde Protestants-christelijke jeugdorganisaties elkaanders opvattingen aangaande de aanhangige vraagstukken zullen leren kennen. De organisaties, die zullen kunnen toetreden tot dit KONTAKT, zullen in haar statuten tot uitdrukking moeten hebben gebracht, dat zij de

Protestants-christelijke levens- en wereldbeschouwing als grondslag voor haar werkzaamheden aanvaarden.

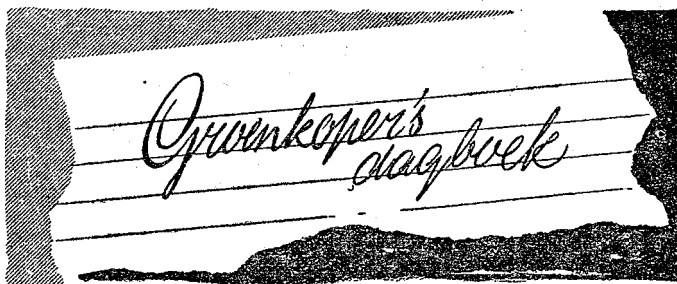
Dit Kontakt is er nu. Op onze laatste jaarvergadering werd gevraagd naar meer samenwerking — welnu, wij heb-

ben goede verwachtingen, dat door dit Kontakt de samenwerking, de herkenning en de erkenning er wel bij zullen varen. In het Kontakt zijn twee politieke jongerenorganisaties vertegenwoordigd: Onze ARJOS en de Federatie van Christelijk-Historische Jongerengroepen. Verschillende andere jeugdbonden wensen eveneens deel te hebben aan dit Kontakt. Wij noemen er enkele: Bond van Chr. Geref. J.V.; Werkende Jeugd; Ned. Chr. Sport Unie; C.J.B.T.B.; Bond van M.V. op G.G.; Bond van Ned. Herv. M.V. op G.G.; Chr. Korfbalbond.

„Eindelijk is het zover gekomen, dat wij samen om de tafel zitten en dat een doelbewuste poging gedaan wordt om van elkaanders werk kennis te nemen en elkaar te helpen,” merkte de heer J. Kuilman namens de Christelijke Korfbalbond dankbaar op tijdens de eerste bijeenkomst van het Kontakt.

Het is slechts een begin en natuurlijk zullen zich ook weleens moeilijkheden voordoen. Maar de ARJOS is dankbaar, dat dit begin er is, want het kan ons niet onverschillig laten, hoe andere jeugdorganisaties reilen en zeilen, omdat wij dat éne met elkander gemeen hebben: Te werken vanuit de Protestants-christelijke levensovertuiging!

O.

19
MAART

Je kunt Stalin heten of Val-in heten, maar ik zou er toch voor passen om voorste voorman in Rusland te zijn. Wat blijft er van je over? Hoogstens een straatnaam in Amsterdam, als de eigen mensen al „beul” beginnen te schelden. Het gaat tegen de persoonsverheerlijking heb ik gelezen. Dat is de nieuwe mode van Moskou. Je zou er om moeten lachen, als het niet zo ernstig was. We wisten wel, dat die Josef Stalin niet zo'n lieve man was, maar wat hij volgens zijn rivalen nog meer op zijn kerfstok heeft staan, doet een lezer toch wel even huiveren. Van de heer Paul de Groot, tot voor kort (neem ik aan) groot bewonderaar van Stalin, las ik de uitspraak, dat de Sovjet Unie thans geen omsingelde vesting meer is. Dat had hij ontdekt na het twintigste congres van zijn partij. Intussen hebben „Boel & Kroes”, zoals ze in Engeland genoemd worden, definitief afgesproken, dat zij naar Londen komen, op het moment, dat kameraad Malenkov om wiens schouders de mantel van Stalin zo'n beetje heeft gehangen, de krijtrotsen van Dover nadert.

Ik vraag mij af, waar de invitatie van de Nederlandse regering blijven aan deze heren, die het volgens hun uitspraken zo goed menen. Chroestsjew en Boelganin zouden best de bollenveiden eens willen zien op het Rijksmuseum. Of een slokje drinken bij Sijtje Boes. Het zijn wát aardige mensen. Vooral als ze het dochtertje van de tuinbaas van het park rond het hotel waar zij zouden logeren in de wang zouden knippen. Want dat hebben zij in India ook gedaan. O, ik zou best een heel programma voor de heren kunnen opstellen. Bootvaart door de grachten, Chinees eten, glazen kapot gooien in de Ridderzaal, verstopperje spelen in huize Drees en „slaap kindje slaap” zingen voor de televisie.

Maar ik vlieg er niet in.

20
MAART

Vandaag begon de lente. Een dag te vroeg, maar omdat we schrikkeljaar hebben, begon de lente op de 20ste. Misschien vindt u dat een beetje ingewikkeld. Ik hou ook niet van die diepzinnigheden. Dezer dagen was het geloof ik 2000 jaar geleden, dat Julius Caesar overleed. Dat zouden vele mensen bijna herdacht hebben, ware het niet, dat hij pas 1999 jaar geleden gestorven is, want het jaar nul bestaat namelijk niet. (Brutus maakte n.l. 44 v. C. een einde aan Caesar's leven.)

Het is allemaal moeilijk en soms onbegrijpelijk.

Behalve de schoonmaak, die begrijp ik volkomen. Al sinds enige dagen heb ik mij teruggetrokken in een voorlopig nog onbedreigd hoekje. Maar hoe lang het nog een omsingelde vesting zal zijn? Paul de Groot mag het weten. Er zitten nog geen witkalk-vlekken op mijn haar en geen met plakmeel besmeerde stukken behang vallen in mijn gezicht. Doch hoe lang dat duren zal?

In het felle licht van een ontluisterde lamp las ik iets over loonsverhoging. Van 3-6% en over een uitkering van 3% over 1955. Als ik het krijg, ben ik dankbaar, maar ik weet nu al, dat de schoonmaak mij volgend jaar meer kost. De prijzen van de schoonmaakartikelen zullen onherroepelijk de hoogte ingaan. Let u maar eens op mijn woorden. Dat betekent aan de ene kant een verhoging van de inkomsten van hen, die zich met de verkoop van deze artikelen bezig houden, aan de andere kant een afnemend verlangen naar deze artikelen bij de consument. De ten schoonmaak schrijvende vrouwen zullen moeilijk van hunne echtgenoten een extra uitkering kunnen los krijgen voor het witten, behangen, zolders leeghalen, bedden overtrekken, waslijnen ontroosten enz. Hetgeen weer tot gevolg heeft, dat de mannen rustig aan tafel kunnen zitten en uitvoerig in de krant kunnen lezen over een loonsverhoging.

Ziet u het wel. Het is een vicieuze cirkel!

21
MAART

Ik had graag iets over de lente willen schrijven, doch dat heb ik gisteren moeten doen. Zo'n verschuiving brengt me altijd (eens in de vier jaar) in de war. Ik ben wat conservatief uitgevallen. Als er iemand bij mij komt om te vertellen dat de lente dit jaar op 20 maart begint, des middags om een uur of vier, dan heb ik, bij wijze van spreken, al gegeten en gedronken. Dat kan ik niet hebben. Dat brengt me uit m'n doen. Net als die loonsverhoging, waarover ik vandaag nog iets verder heb gehoord, op 't kantoor. De werkgever kan het geven, maar hij kan het ook niet geven. Dan krijg ik al zo'n kouwe rilling, als ik zo iets lees, mijn inkomen moet veranderen — en goed — of hetzelfde blijven. Maar dat vriezen en dooien op dat punt, daaraan heb ik een hekel. Vandaag is voor mijn gevoel de lente begonnen. Maar vandaag vraagt mijn vrouw of ik opslag krijg en wanneer ik die 3% van het vorige jaar krijg. En dan praat ze over „verplichtingen” enz. enz. Dan zeg ik: „lees nu eens goed wat er staat”. Dan zegt zij, „dacht je nu heus, dat ik met

de schoonmaak tijd heb om een krant te lezen?”

Heerlijk, die lente. De crocussen staan in de voortuin. Iedere voorbijganger ziet ze. Maar vanuit mijn huis zie ik niets. Een groot wit laken hangt voor de ramen. En ik geloof, dat ik de eerste kalkspatten al op mijn kruin voel.

22
MAART

Waar geen kalkspatten zijn? Waar integendeel een malse voorjaarsregen aan het dalen is op de hoofden van de bejaarden? In de Tweede Kamer. De voorzitter, de heer Kortenhorst, deed de leden kamergymnastiek doen. las ik, doordat hij over vele, vaak kansloze amendementen de geachte afgevaardigden bij zitten en opstaan liet stemmen.

Jammer, dat ik dat niet gezien heb. Dan zou ik voor mijzelf hebben kunnen uitmaken: die en die zijn nog veel te jong voor ouderdomspensioenen, ook al zijn ze de 65 al gepasseerd. Als ik in de Kamer zou, zitten, zou ik langzaam en bedaagd opstaan, niet alleen reeds vanwege het decorum, maar ook omdat ik mij, in het zich van f 722 miljoen, dat 369.000 Nederlanders volgend jaar moeten delen, langzaam van het bodempensioen naar het uitkeringsplafond zou begeven. Want hebt u erover nagedacht, dat onze en anderer voormannen ook een bodempensioen krijgen! Er zijn erbij, die volgend jaar aan de beurt komen, indien de wet wordt aangenomen. In Frankrijk krijgen de bejaarden ook meer. Daar zijn 4.5 miljoen mensen bij betrokken. De financiering van dit pensioen wordt gevonden in een verhoging van de directe belastingen en door een nieuwe belasting voor automobilisten. Ja, het moet uit de lengte of uit de breedte komen. Geef mij Nederland maar, of zoals een van mijn kennissen die nogal op zichzelf gesteld is, eens zei: „geef mij mij maar.”

23
MAART

Minister Luns is het, op zijn zachtst gezegd, niet eens met de heer Dulles. Al heet de laatste staatssecretaris, beiden zijn zij minister van buitenlandse zaken, al is de eerste dat alleen als minister Beyer afwezig is. Is die aanwezig, dan heeft minister Luns geen portefeuille. Minister Dulles heeft wel een portefeuille. Een dikke zelfs. Daarin zitten verschillende portretten van zijn vrienden in Azië en die vrienden is hij eens gaan opzoeken. Hij heeft toen blijkbaar de kiekjes van zijn vrienden in Europa vergeten mee te nemen. En daarop heeft minister Luns gisteren gewezen, zij het dan met andere woorden. Groenkoper had daarop ook al gewezen, maar die heeft helemaal geen portefeuille, zelfs niet in zijn binnenzak. In ieder geval is de regering geschokt en teleurgesteld. En dat zijn we allemaal. Niet alleen teleurgesteld en geschokt, maar ook gebelgd. Dit kan minister Luns niet zeggen, maar Groenkoper wel. Die heeft toch geen portefeuille, ook niet als minister Beijen afwezig is.

„Aanpassen of ik pas” heeft heeft minister Suurhof gezegd, in verband met de algemene ouderdomswet. Uit mijn lijfblad merkte ik, dat de minister makkelijk zijn aanstaande ouderdomspensioen in de waagschaal kon stellen, want de aanvaarding van de aanpassingsartikelen stond al vast, toen hij met zijn portefeuille begon te rammelen.

„Kunst”, zouden ze in Amsterdam zeggen. Toch las ik het Kamerverslag ditmaal met een bonzend hart. Ik had al meer of min gerekend op mijn onbezorgde oude dag en nu plotseling dit. Zelf voel ik ook niet voor verplichtaanpassen. Je moet het bedrijfsleven vrij laten. Maar dat wil de minister niet. „Goed”, zult u zeggen, „dan treedt-ie maar af”.

Zeggen KVP, P.v.d.A. en CH: „nee niet weggaan, dan passen we ons wel aan”. En zo komen we er altijd wel uit.

Er wordt mij te veel aangegapt. Ik dacht, ik lees eens uitvoerig wat dr. Schouten daar nu van zegt. Dat is geen man, die zich zo maar aanpast. Ik nam dus mijn lijfblad weer ter hand en las:

„Dr. Schouten (A.R.) onderstreepte nog eens, dat hij de opening van een aanpassingsregeling onjuist vindt.

„paOJijji a-rvdierWWta” Van dat laatste begreep ik niet veel. Maar het stond zo in mijn krant. Tot nog toe heb ik dr. Schouten altijd goed kunnen volgen en dr. Bruins Slot ook. Maar ditmaal bleef het mij duister.

24
MAART

Al loopt u misschien nog niet zo hard, wij, u en ik, wij lopen toch naar de verkiezingen.

Daar moeten we aan denken. Een rustig plekje, waar niemand komt, een rustig zitje, de benen gestrekt, het hoofd boven water, lijkt mij de badkamer. In mijn bad denk ik het beste na. Nooit doe ik dan iets overijldst. Nooit vlieg ik mijn bad uit, om met iets te beginnen, een telefoon te grijpen of iets dergelijks actiefs te doen. Het bad loutert. Warm water kalmeert.

In deze kalme heb ik weer eens over een verkiezingsstunt gedacht, een, waarmee iedere kiesvereniging haar nu kan doen. Ik geef die zo maar weg, uit liefde voor de partij.

Gedurende enige dagen vóór de verkiezingen antwoordt u ieder, die u opbelt met dit ene woord: ZIJLSTRA. Het resultaat is, dat de u opbellende persoon zegt: „pardon, verkeerd verbonden”. (Pardon laat men ook wel eens weg!) Maar in ieder geval heeft hij de naam Zijlstra weer eens gehoord. Of hij vraagt verwonderd: „met Zijlstra?” Dan is uw wederwoord: „niet MET Zijlstra, maar STEMT Zijlstra”.

U kunt het rustig proberen, want ik heb uit goede bron vernomen, dat prof. Zijlstra, wanneer hij opgebeld wordt, ook zal zeggen „Zijlstra”.

En als hij het doet, waarom zouden wij het dan niet doen? Wij doen het toch ook een beetje voor hem, niet waar?

Ik hoop, dat er nog eens een tijd komt, dat u op deze wijze zult kunnen zeggen:

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Een nieuwe generale volksverzekering?

OP het departement van Sociale Zaken wordt bij het scheiden van de markt klaarblijkelijk gewerkt aan een nieuw wetsvoorstel, dat beoogd een kinderbijslagverzekering in het leven te roepen naar analogie van de nu tot stand gekomen „algemene ouderdomswet”. Dit wetsvoorstel, dat overigens nog niet is gepubliceerd, zal in deze parlementaire periode wel niet kunnen worden afgedaan. Daarvoor is de tijd te kort.

Maar dat heeft ook zijn goede zijde. Ook op dit terrein is er sprake van een ontwikkeling van denkbeelden. Dat een socialistisch minister met een zodanig wetsontwerp voor de dag komt is op zichzelf reeds een merkwaardigheid, want van socialistische zijde was men niet zo op kinderbijslag gebrand. Daar zijn felle woorden over gevallen. Trouwens die klanken zijn nog niet geheel verstomd.

Maar ook aan onze zijde is een ontwikkeling van denkbeelden gaande. Het is met name de verdienste geweest van prof. mr. P. A. Diepenhorst, dat hij de kinderbijslag principieel heeft gefundeerd. Maar dan vooral als onderdeel van „rechtvaardig arbeidsloon”. Van Katholieke zijde werd dit vraagstuk steeds anders benaderd, n.l. als dienst van het gezin aan de maatschappij. Het laat zich verstaan, dat bij een zo verschillend uitgangspunt ook de uitwerking in de praktijk een andere zijn zal.

Intussen is er op dit terrein reeds iets gedaan. Er is een noodvoorziening voor kleine zelfstandigen. Nu zijn wij van die noodvoorzieningen geen voorstanders. En wat dat aangaat is een wettelijke regeling beter. Het is daarom goed dat er een wetsvoorstel wordt ingediend. Er is ook iets voor te zeggen dat het niet op korte termijn in parlementaire behandeling komt. Want enige voorafgaande bezinning is zeker dringend nodig. De vraag is namelijk of ook voor dit onderdeel een generale volksverzekering wel aanvaardbaar is. En daarover is het laatste woord nog niet gezegd.

Het is zaak, dat men in de Anti-Revolutionaire kringen zich over dit vraagstuk dan ook tijdig beraadt. De kernvraag, die daarbij aan de orde komt is deze: moet de synthese, die voor de ouderdomswet aanvaardbaar bleek, nu over de gehele linie van de sociale verzekering worden toegepast? En dat is zowel een principieel vraagstuk als een economisch probleem. In ieder geval is diepgaande bezinning vereist. Want ook de ziektenkostenverzekering staat op de helling.

Ons onderwijscongres wordt een belangwekkend evenement

NOG slechts enkele dagen scheiden ons van het onderwijscongres dat op maandag 9 april te Utrecht in het gebouw Tivoli wordt gehouden. Wij hopen, dat dit onderwijscongres, ook wat de opkomst betreft, in alle opzichten zal slagen. Aan de voorbereiding is goede zorg besteed en de namen der sprekers staan er borg voor, dat de referaten niet zullen teleurstellen.

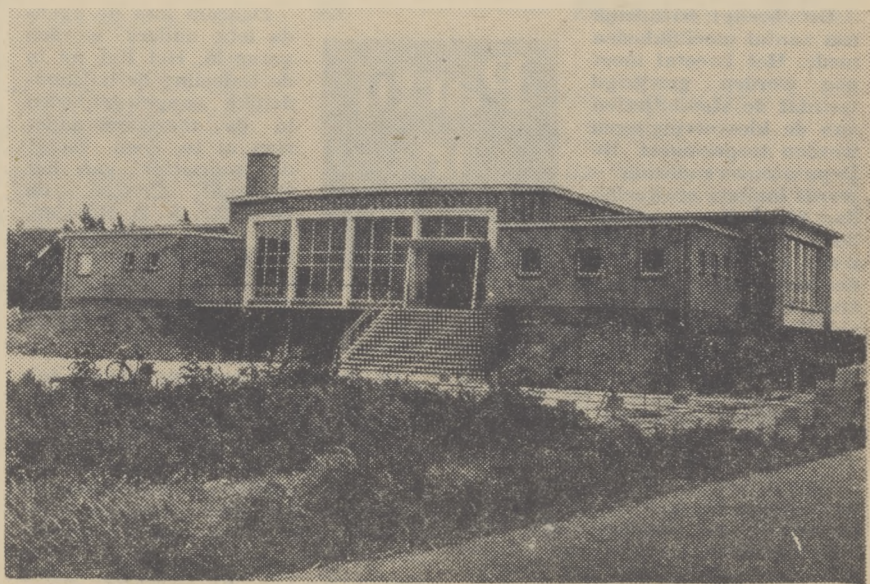
Wanneer ons Eerste Kamerlid H. Algra gaat spreken over „Erezaak, zegen en roeping” en dit houdt verband met het Christelijk Onderwijs — dan kan men rekenen op een betoog, dat klinkt als een klok. Ja, als een klok, die een duidelijke taal spreekt — principieel gefundeerd, historisch verantwoord, maar ook appellerend op het eenvoudig vrome geloof. Daar zit warmte en bezieling in! Dat moet een christenmens iets doen en daar heeft een christenmens ook wel behoefte aan. Natuurlijk is dit onderwijscongres een congres van een politieke partij. Maar het is dan ook de taak, de roeping van de Anti-Revolutionaire Partij altijd en overal voor de Christelijke school op de bres te staan, haar te verdedigen en te beschermen. Van oudsher is er een band tussen de Christelijke school en de Anti-Revolutionaire Partij. En het is aan H. Algra wel toevertrouwd die band nog eens wat nauwer aan te halen.

De tweede referent is prof. mr. A. M. Donner. Hij zal spreken over „Onderwijsplan, onderwijswet en onderwijsvrijheid”. Dat is bij hem, de bekwame jurist, in goede handen. Natuurlijk zal het hierbij ook gaan over de taak van de overheid, maar niet minder over de taak van de ouders en de taak van de onderwijzers. Het gaat juist over het nauwkeurig afwegen van ieders bevoegdheid en natuurlijk zal worden betoogd, dat met name de overheid zich rekenschap zal geven van haar beperkte bevoegdheden, maar ook dat ouders en onderwijzers zich rekenschap zullen geven van hun verantwoordelijkheid.

Wij kunnen ons gelukkig prijzen, dat twee zo deskundige referenten op het onderwijscongres het woord zullen voeren. Wij achten het ook een gelukkige gedachte, dat er naar wordt gestreefd aan het einde van het congres in een resolutie enkele kernpunten samen te vatten. In het program van actie moet steeds op beperking worden aangedrongen. Daar moet met enkele actuele hoofdzaken worden volstaan. Maar nu is er gelegenheid om ons in een afzonderlijke resolutie nog eens duidelijk en onomwonden uit te spreken.

De organisatie van dit onderwijscongres heeft de bedoeling om de zaak van het Christelijk onderwijs de Anti-Revolutionaire Partij nog eens op het hart te binden. Want gevaren van buiten af, maar ook gevaren van binnen uit bedreigen dat Christelijk onderwijs. Daarom is dubbele waakzaamheid geboden.

Daarom hopen we ook, dat velen zich zullen opmaken om dit onderwijscongres te bezoeken. We herhalen onze oproep, dat alle kiesverenigingen voor een afvaardiging zorg dragen. Maar we hopen ook, dat velen van onze raadsleden en vooral dat vele onderwijzers en leden van

Voorzover het bouwvolume het toelaat verrijzen in Nederland de meest moderne scholen uit de grond (dit is een nieuwe school te Berkel, een voorbeeld van het z.g. hall-type: de lokalen alle gegroepeerd rond een ruime hall). Maar . . . het onderwijs heeft met de uiterlijke vernieuwingen geen gelijke tred gehouden. Wel veel nota's, maar geen wetten!

schoolbesturen aanwezig zullen zijn om van hun belangstelling te doen blijken.

Het Christelijk onderwijs ligt in de frontlinie.

In Staten en Raden is de grootste waakzaamheid nodig. Want telkens weer wordt gewerkt met de woorden „synthese” en „compromis” om zo de principiële uitgangspunten te verdoezelen. „Laten we elkaar toch vinden. Jullie geven wat toe. Wij geven wat toe!” Echter wat wij toe moeten geven raakt steeds het hart van het „christelijk” onderwijs. Maar achter de Staten- en Raadsleden moeten staan de Christelijke schoolbesturen als vertegenwoordigers van ouders onzer kinderen, actief en waakzaam, in nauwe samenwerking met de onderwijzers aan wie een zo schone taak op de schouders is gelegd.

Uit en door de schoolstrijd is de Anti-Revolutionaire Partij opgekomen en gegroeid. School en partij waren vroeger nauw met elkaar verbonden. In de loop der jaren is dat anders geworden. De schoolstrijd is immers gewonnen. De financiële gelijkstelling is verkregen. De vrijheid van het Christelijk onderwijs is een feit — een feit dat door alle politieke partijen wordt aanvaard. Zelfs door de Socialisten. Maar het „één en onverdeeld naar de openbare school” blijft de leus, waarmede wordt gewerkt.

De schoolstrijd is gewonnen.

Dat wil zeggen — politiek gesproken — het recht van de christelijke school — het recht van de school met de bijbel — ligt in de wet verankerd, althans voor zoveel dit het lager onderwijs betref. Voor andere vormen van onderwijs duurt de strijd echter voort en dan is het meestal rechts tegen links.

De schoolstrijd is gewonnen! Maar nu gaat het er om niet alleen te verdedigen en te beschermen wat „a harde strijd en grote offers van een voorgaande generatie verkregen is, maar ook om dat christelijk onderwijs naar eigen aard en naar eigen roeping verder uit te bouwen in echt christelijk nationale zin en tot grote bloei te brengen.

Daarom wordt dit onderwijscongres georganiseerd.

Vant van dit onderwijscongres moet een flinke stimulans uitgaan tot meer initiatief, tot betere samenwerking, tot nieuwe bezinning, tot nieuwe geestdrift vooral.

* * „Hij kent zijn de Dreu”

Het socialistische eerste kamerlid, de heer de Dreu, heeft blijkbaar een klap van de Franse socialistische molen gekregen. Zijn geestverwant in het Franse kabinet, de heren Guy Mollet en Pineau, willen de internationale politiek veranderen. Zij hebben genoeg van het „immobilisme”, de verstarring in de politiek van vroegere Franse kabinetten. Frankrijk moet de leiding nemen in de ontwapeningsbesprekingen en met eigen initiatief komen. Dat doen zij dan ook. Zij hebben de Russen gezegd: „Wij zijn het met jullie eens. Eerst ontwapenen! De Duitse hereniging en de slavernij van de Oost-Europese landen kunnen ons weinig schelen”. Dit betekent, dat zij de veiligheid van Europa in duidelijk gevaar brengen.

En wat zei de heer de Dreu? „Laat de Nederlandse regering toch eigen initiatief ontplooiën op het punt van de internationale ontwapening en laten we toch niet bij voorbaat de Russische ontwapeningsvoorstellen wantrouwen”.

Er wordt van Guy Mollet gezegd: „Il connaît sa France et son Europe” (hij kent zijn Frankrijk én zijn Europa).

Maar wij voegen er aan toe: „Il connaît son de Dreu” (hij kent zijn de Dreu).

*****
Er zijn wel zoveel mogelijk uitnodigingen voor het onderwijscongres rondgezonden, maar ook zonder dat men deze heeft ontvangen is men hartelijk welkom. Toegangskarten zijn bij de ingang van Tivoli verkrijgbaar.
Laat u dus niet weerhouden. Maakt dit onderwijscongres mee!
*****

Deputatenvergadering heeft ook

TOOGKARAKTER

- Er is een kink in de kabel gekomen
- Partij Convent komt in vergadering bijeen
- Nog één stoot en de 20.000 is bereikt!

De heer J. van Eibergen, die door het Centraal Comité was genoemd voor het tweetal van tweede voorzitter der partij, heeft medegedeeld, dat hij een eventuele benoeming als zodanig onder geen omstandigheid zou kunnen aanvaarden. Van de zijde van het Centraal Comité zijn pogingen aangewend om de heer Van Eibergen alsnog van standpunt te doen veranderen. Maar dit was vergeefse moeite. Vlak voor Pasen heeft de heer Van Eibergen doen weten dat zijn beslissing nu definitief was genomen.

Dit brengt natuurlijk een aantal moeilijkheden mede. Het tweetal moet nog worden gewijzigd voordat de stembiljetten aan de kiesverenigingen worden toegezonden. De Deputatenvergadering wordt immers op woensdag 25 april a.s. gehouden. Het wordt dus reeds kort dag. Het Moderamen van het Centraal Comité kwam dan ook in spoedvergadering bijeen om te overwegen wat er nu diende te gebeuren. Voorgesteld wordt nu dat op de lijst van tweetallen, die reeds in Nederlandse Gedachten is gepubliceerd, in het nummer van 21 januari j.l., de heren Mr. A. B. Roosjen en J. van Eibergen van plaats zullen verwisselen. De heer Mr. A. E. Roosjen wordt dus voorgedragen voor tweede voorzitter en de heer J. van Eibergen voor lid van het Centraal Comité.

Partij Convent

Maar zo eenvoudig gaat dat niet. Want in feite is er nu immers een nieuw tweetal en daar moet het Partij Convent in worden gekend. Het Partij Convent heeft immers statutair de bevoegdheid aan een tweetal, door het Centraal Comité voorgedragen, de naam van een kandidaat toe te voegen wanneer een voorstel daartoe, door tenminste 50 der aanwezige leden wordt gesteund.

En daarom wordt nu dus het Partij Convent eveneens in een spoedvergadering bijeengeroepen en wel op maandag 9 april a.s. te Utrecht in Esplanade, na afloop van het onderwijscongres, dat immers op die dag in Tivoli wordt gehouden. De vergadering vangt aan te 5.30 uur (half zes) en er wordt naar gestreefd dat zij om 8 uur zal zijn geëindigd, zodat een ieder met de trein nog thuis kan komen.

Deputatenvergadering

Intussen worden de voorbereidingen getroffen voor de komende Deputatenvergadering, al stagneert dan een en ander door bovengenoemde oorzaken. De Deputatenvergadering vindt plaats op woensdag 25 april a.s. te Utrecht, eveneens in het gebouw Tivoli. In het noodgebouw. Dit bevindt zich vlak bij het oude gebouw en is gemakkelijk te vinden.

In dit verband moet iets worden verteld van de agenda. Het laat zich aanzien dat de huishoudelijke zaken veel minder tijd zullen vorderen dan vroeger het geval was. Het aantal amendementen op het Program van Actie dat op de Deputatenvergadering aan de orde komt, beperkt zich nl. tot één kwestie nl. over de leerplichtverlenging. Voor de overige amendementen is een bevredigende oplossing gevonden. De middenstandsbedrijfspanden worden nu ge-

noemd. Het laatste hoofdstuk — betreffende Ambon en de Indische Nederlanders — is gewijzigd, zodat de betrokken kiesvereniging zich akkoord verklaarde.

Wat de kandidatenlijst betreft, heeft het Centraal Comité geen wijzigingen voorgesteld in de lijst, zoals deze door de uitslag van de stemming is samengesteld. En ook de Deputatenvergadering kan daarin geen wijziging aanbrengen. De uitslag van de stemmingen is immers bindend.

Daarom kan de agenda iets anders worden geregeld. Het ligt nu in de bedoeling de huishoudelijke aangelegenheden in de morgenvergadering af te doen, nadat de voorzitter van het Centraal Comité, de Heer Mr. A. B. Roosjen, een korte openingsrede heeft uitgesproken. Na het einde van de morgenvergadering zal Minister Mr. J. Algera een kort woord spreken.

De middagvergadering begint dan met een rede van Minister Prof. Dr. J. Zijlstra — de vermoedelijke, maar dan wel de definitieve lijstadvocaat van de Anti-revolutionaire Partij, in alle districten. Vervolgens is aan Dr. J. Schouten gevraagd daarna het woord te voeren. We hebben zoveel jaren naar zijn metalen stem geluisterd, dat we ditmaal zeker niet de verkiezingen willen ingaan zonder opnieuw door hem te zijn bepaald bij het „wezenlijke” waar het bij alle activiteiten om gaat. En tenslotte is aar Dr. H. Jonker, Ned. Herv. predikant te Amsterdam, verzocht aan het einde van deze middagvergadering te woord te voeren. Aan hem dus de moeilijke maar mooie opdracht er voor te zorgen, dat de „élite” van de Anti-revolutionaire Partij, als we dat gesmaade woord in dit verband eens mogen gebruiken, energiek en met geestdrift overal in het land zich weert als nooit te voren.

Wij zijn ons zeer wel bewust hoe de zaken liggen. Van alle kanten roept men het ons toe dat de strijd gaat tussen Romme en Drees. Maar dan moet men zich in de Anti-revolutionaire Partij niet vergissen. Wij weten heus wel dat we de 30 % van het aantal stemmen niet kunnen halen. Maar we zullen er toch met alle kracht voor strijden dat de Prot. Chr. invloed in de Nederlandse politiek niet wordt gebagatelliseerd. Na de bevrijding bestreden we de combinatie Rooms-Rood. Nu is het onze taak in de controverse Rooms-Rood het pleit te voeren voor de Christelijk Nationale politiek van de Anti-revolutionaire Partij.

En daarom hebben we behoefte aan een Deputatenvergadering, waar de leden van de Anti-revolutionaire Partij zich voorbereiden op de komende verkiezingsstrijd door kracht en moed te putten, ook uit het gebied, waarmee wij beginnen en eindigen.

Bijna aan de 20.000

Het aantal abonnementen op Nederlandsche Gedachten bedraagt momenteel 18738. Gedurende de laatste weken zijn er rond 1300 nieuwe abonnementen bijgekomen, maar tevens hebben rond 700 abonnees van het oude Nederlandsche Gedachten bedankt. Dat laatste is natuurlijk wel jammer.

Intussen zijn we nu toch bijna aan de 20.000. We hebben er goed vertrouwen in dat vóór de stembus gesproken heeft, dit aantal ook zal zijn bereikt.

EEN MOEDIG WOORD

MINISTER ZIJLSTRA heeft in de Eerste Kamer zijn beleid op bekende wijze verdedigd en de gehele Kamer had waardering voor zijn rede.

Belangrijk was vooral, wat hij zeide over de loonpolitiek.

Daarbij ging het om de grote vraag: kan bij deze nieuwe loongolf de politiek van prijsstabilisatie worden gehandhaafd? Of komt nu toch de spiraal? Gaan de prijzen en de lonen nu haasje-over spelen?

INDERDAAD zijn er risico's, zo verklaarde de Minister, maar het is een goede zaak, waarmee wij nu bezig zijn, die waard is geprobeerd te worden en die moet slagen.

„Die loonbeweging, die nu heeft plaats gevonden, is voor ons allen een taak, voor de georganiseerde werkgevers, voor de ongeorganiseerde werknemers en voor de Regering en alleen als alle partijen de verantwoordelijkheid even zwaar voelen en bereid zijn die verantwoordelijkheid gezamenlijk te dragen, zal er in 1956 iets uitermate belangrijks zijn gebeurd. Dan zal er een belangrijke nominale loonstijging zijn opgetreden, die ook ten volle een reële loonstijging is en die de belangen van de vergeten groepen niet frustreert en die bovendien een wezenlijk begin betekent van de vrijere loonvorming. Hier staan zaken op het spel, waarvoor wij ons moeten inzetten met al onze kracht om het te doen slagen. Het moet slagen. Of het zal slagen, zullen wij zien. Ik stel op het ogenblik alleen, dat het moet slagen en dat ik daarover uit de aard der zaak mijn best zal doen.”

HET IS GEMAKKELIJK, uit dit klare woord nog eens duidelijk te stellen, waar het om gaat.

Wij moeten de weg vinden naar een vrijere loonvorming. Dat de Regering eenvoudig bepaalt, of er een loonsverhoging mag komen en hoe groot die verhoging mag zijn, is op den duur niet vol te houden. Al zou het alleen maar zijn, omdat bij een krappe arbeidsmarkt de zwarte lonen dan al meer „normaal” beginnen te worden. En nog veel meer, omdat wij op die manier een duurzaam staatsdirigisme zouden krijgen, dat het verantwoordelijkheidsbesef vermoordt. Het kwam nu al voor, dat werkegevers met een bedroefd gelaat zeiden, dat zij wel meer zouden kunnen en willen geven, maar — wij zijn gebonden. De Regering laat het niet toe. En het was een bedenkelijk verschijnsel, dat de vraag, of een nieuwe loonronde geoorloofd en wenselijk en mogelijk was, scheen te worden beslist op het departement en in de Kamer. Er waren mensen, die zeiden: naar mijn vakorganisatie behoef ik nauwelijks meer om te kijken: ik lees wel in de krant, hoe het komt.

EEN GEZONDE ONTWIKKELING op het terrein van de lonen is op den duur alleen mogelijk, als de Regering zich op de achtergrond houdt. En de organisaties weer als vrije en verantwoordelijke lichamen zelf gaan overleggen en zelf tot een akkoord zien te komen. Dan dragen zij weer de verantwoordelijkheid, die haar toekomst en die zij in Nederland ook kunnen dragen.

DAARBIJ is evenwel het gevaar niet denkbeeldig, dat de prijzen zouden gaan klimmen, zoals dat in sommige landen al het geval is, met het gevolg, dat de loonsverhogingen in werkelijkheid niets betekenen, de arbeiders er niets beter van worden en bovendien de vergeten groepen nog meer in de verdrukking geraken.

Daarom gaan wij in Nederland de moeilijke weg naar de vrijere loonvorming onder leiding van een Regering, die de prijsstabilisatie vast in de hand wil houden.

Wanneer dat lukt, betekent het méér welvaart in duizenden gezinnen, en tegelijk behoud van de basis, waarop onze welvaart voor een belangrijk deel rust.

DAAR zit iets heel moois in, dat deze Minister met zoveel gloed een politiek verdedigt, die niet zonder risico's is, die met élan wordt voorgedragen, waar een moedige geest uit spreekt.

Nederland is een bevoorrecht land. Wanneer wij vergelijken met Denemarken, waar de welvaart wankelt en waar intussen door massale stakingen de bedrijvigheid wordt verlamd, dan is er reden tot dankbaarheid.

En die dankbaarheid strekt zich ook uit naar een Regering en naar een Minister, die oproept tot verantwoordelijkheidsbesef bij allen, en die zelf er blijk van geeft, dat hij grote verantwoordelijkheden durft te dragen.

Straf uw kinderen niet onverdiend!

Giro no. 428302

ZIJ KUNNEN ER NIETS AAN DOEN ALS ZIJ LIJDEN AAN BEDWATEREN EN BLAASZWAKTE. Zelfs ouderen lijden vaak aan onwillekeurige urineelozingen, en die worden dan toch ook niet met een pak slaag beloofd.

REEDS HONDERDEN VONDEN GENEZING TEGEN BEDWATEREN MET ONS AFDOEND MIDDEL

„Nocturnin”

„NOCTURNIN” is volkomen onschadelijk en afdoende, en eenvoudig toe te passen. Gebruiksaanwijzing DRIE KEER DAAGS EEN THEELEPELTJE „NOCTURNIN” op wat water in te nemen voor het eten. PRIJS KURFLACON f 12.75 franco huis na ontvangst van postwissel. Onder rembours wordt niet verzonden. Duidelijk op strook postwissel schrijven „NOCTURNIN”. Vraagt tevens voor andere middelen prijsopgaaf.

Besteladres:

Telefoon K 3402 no. 3648 (ook na 18 uur)

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9 — UTRECHT — AFD. C.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depotadres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telefoon K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Wat wil * Mr. Sassen?

Mr. M. Sassen, de k.v.p.-senator, heeft bij de behandeling van de begroting van oorlog en marine deze week in de Eerste Kamer verklaard, dat Nederland ernstig zal moeten overwegen of in het defensie-beleid geen „agonising reappraisal”, geen pijnlijke heroriëntering nodig is.

De k.v.p.-defensie-deskundige zei dit naar aanleiding van een opmerking, die de opperbevelhebber van de N.A.V.O.-strijdkrachten in Europa tegenover Duitse journalisten heeft gemaakt. De generaal was van mening, dat, wanneer er op dit ogenblik een aanval uit het Oosten moest worden afgeslagen met de grond strijdkrachten in West-Europa, de verdedigingslijn waarschijnlijk in Zuid-Frankrijk zou komen te liggen. De heer H. Algra van de a.r. kamerfractie kon zich niet voorstellen dat de generaal het zo heeft gezegd. Wij kunnen dit evenmin aannemen en ook minister Staf deed dit niet.

Maar laten we even aannemen dat generaal Gruentier zo iets gezegd heeft. Dan vragen wij: wat bedoeld mr. Sassen met zijn advies tot een „pijnlijke heroriëntering” van onze defensie? Moet Nederland dan op eigen houtje, los van de N.A.V.O., de verdediging van het eigen grondgebied voor zijn rekening gaan nemen? Dat lijkt ons inderdaad een bijzonder pijnlijk, maar nog veel meer een volkomen onnosselijk experiment.

* * Collectieve * schuld

Mikoyan, een van de leden van het centraal-comité van de Russische communistische partij, dat in Sowjet-Rusland bezig is de dictatuur te collectiviseren, antwoordde in New Delhi op vragen van journalisten, dat men de gebeurtenissen en de fouten uit de Stalin-periode gemakkelijker achteraf kan beoordelen. Vandaar dat men eerst nu ertoe heeft kunnen komen aan de Stalin-cultus een einde te maken en niet tijdens het leven van de grote communistische afgod.

De huidige Sowjet-dictators, die jarenlang de gruwelijkste misdaden van Stalin hebben gedekt en hebben helpen uitvoeren, hebben de mond vol over hun collectieve leiding en verantwoordelijkheid.

Maar zij vergeten, dat er op hen ook een collectieve verantwoordelijkheid voor het lugubere verleden rust. En dat niet alleen op hen, maar op het gehele Russische volk.

Molotov, Chroesjtsjev, Boelganin en Zjoekov hadden ten aanzien van de tweede wereldoorlog de mond vol over de collectieve verantwoordelijkheid van het Duitse volk voor de schanddaeden van het Hitler-regiem. Maar hoe zit het met hen?

Toverwoord van vandaag: GEMAKKELIJKE BETALING

als U nimmer kreeg aangel

Desgewenst gemakkelijke bezonder kosten, zonder rental

Volledige schriftelijke fabrieksgarantie levensduur - door direct voordelige prijzen

Een Zwitsers kwaliteitshorloge is bereikbaar.

U verlangt van Uw horloge, zeer tere tijd altijd en overal nauwkeurig zal aan voor één of twee jaar maar Uw leven om een Zwitsers kwaliteitshorloge. In d horloges zijn de laatste technische sn U uitsluitend vindt trouwen in de duu

10 dagen
gratis
op zicht

BON Postbus 8, Huis 14
Ondergetekende verzocht franco en vrijblijvend op zicht:
stuk/paar GLASLINNEN LAKENS
maat _____
NAAM _____
STRAAT _____
PLAATS _____
SERVICE EN GARANTIE. Bij aankomst niets betalen. U mag het bedrag ineen voldoen, doch U betaalt niets meer als U gebruik maakt van onze „Service”. In 1/3 deel voldoen de goederen U niet, dan mag U ze binnen 5 dagen op onze kosten terugzenden. Brief of briefkaart is eveneens voldoende.

vergelijke kwaliteits-horloges
4 LAKENS
2 fraai geborduurde bovenlakens en 2 gladde onderlakens.
Maat 150x210 cm. Samen f 21.90 of f 6.90 na aankomst + 2 maand. betalingen van f 7.50
Maat 180x230 cm. Samen f 29.90 of f 9.90 na aankomst + 2 maand. betalingen van f 10.-
1 paar (2 stuks) slopen glad f 3.50, geborduurd f 4.95

BON

NC 5666
dit nummer op
enveloppe zellen

— mtr. cocostoper, — cm breed à — p. mtr.

Wilt U de looper wel
niet omboorden.

SICO-KARPETTEN, maat — à 1
SICO-KLEEDIES, 40 x 70 à f 2.70 p. st.

Ik betaal: a* Contant min 3% administratiekosten b* In 3 maandelijkse termijnen, waarvan de eerste binnen 5 dagen. *Doorhalen wat U niet wenst.

Naam: _____

Als u geen dubbeltje op zak hebt kunt u jaloers zijn op de mensen die wél wat te verteren hebben — maar als u een klein beetje verstandig bent probeert u niet op dezelfde voet te leven als zij. Dan bent u tevreden als u een dak boven uw hoofd hebt en kunt zorgen voor uw dagelijks brood. Maar... als dat dagelijks brood menselijkerwijs gesproken verzekerd is, als er vrijwel geen kans bestaat dat u morgen zonder werk zult zijn, als u zelfs nog een paar gulden per week overhoudt van uw loon — en u krijgt dan allerlei aanbiedingen onder ogen van zaken die u heel graag zou wilt bezitten, maar die u niet zo contant betalen kunt, dan komt de begeerte in u boven.

En als er dan bovendien bij staat dat u helemaal niet contant behoeft te betalen, maar met wekelijks bedragen die binnen uw bereik liggen — tja, dan bezwijkt u voor de verleiding!

Zo denken u en ik — zo denkt op het ogenblik geheel ons volk. Vele jaren lang zijn we arm geweest. We hadden geen cent op zak en waren blij als we brood in de kast hadden voor vandaag en morgen. Dat is an-

ders geworden. Het woord hoogconjunctuur is onder ons gemengd geworden en de verdeling van de welvaart is een sociaal vraagstuk. We mogen er God voor danken dat het zo geworden is. En we mogen ervan profiteren zoveel we kunnen.

Past het afbetalingsstelsel hierin? Eigenlijk is dat nog slechts een theoretische vraag, want het is niet meer te keren.

Door het afbetalingsstelsel is de elektrische naaimachine binnen het bereik gekomen van de brede lagen van ons volk. En de dure radiotoestellen en de televisietoestellen en de bromfietsen en de scooters. En straks wellicht ook de goedkopere auto's. Al deze luxe en semi-luxe is niet langer het uitsluitend voorrecht van de rijke — ook de gewone man, de arbeider kan zich dit alles aanschaffen. Hij heeft geld op zak en hij wil kopen. Hij zal over al deze dingen wat langer doen dan de rijke — maar ze liggen binnen zijn bereik. Hij hoeft maar een bonnetje uit te knippen uit zijn krant of radioblad en straks zijn handtekening te zetten onder een huurkoopcontract — en de zaak is gezond. Of niet gezond?

NIET TE KEREN MAAR WEL TE LEIDEN

HET afbetalingsstelsel is als de hercemde medaille: er zit een goede en er zit een verkeerde kant aan. Men kan zelfs zeggen dat er nog een derde kant aan is: de zijkant zodat men de hele medaille niet meer ziet of doet alsof men die niet ziet — maar die tijd is ook voor het Nederlandse volk voorbij. Het is nu onze taak de beide zijden te bekijken. En dit temeer omdat prof. Zijlstra onlangs bevoegdheden gevraagd heeft om door regeringsmaatregelen de afbetaling binnen bepaalde perken te houden.

De nadelen van het afbetalingsstelsel? Ze zijn gemakkelijk aan te wijzen:

- Er is het morele gevaar dat men op

onverstandige wijze van dit systeem gebruik gaat maken en zich daardoor zover in de schulden steekt, dat de moeilijkheden wel moeten komen. En dat gevaar is niet te onderschatten, zolang er geen behoorlijke voorlichting dienaangaande gegeven wordt en zo lang er geen centrale administratie is, die de al te kooplustigen tegen zichzelf in bescherming neemt.

- En er is het economische gevaar, dat de welvaart overtrokken wordt. Zie wat er op dit ogenblik kan gaan gebeuren. Veertien dagen geleden schreven wij over de „loonoperatie-miljard”: in dit jaar staan er loonsverhogingen op het programma waarmee ongeveer een miljard gulden is gemoeid. Stel dat dit hele miljard verdween in de afbetalingssector, dus dat dit bedrag (door ons allen tezamen) als eerste betaling van pak weg 25 pct. gebruikt werd voor de aankoop van goederen op afbetaling. Dan zou dit betekenen dat we in dit jaar voor bijna vier miljard kochten (men moet die vier miljard verminderen met de rente en de administratiekosten die nu eenmaal aan dit systeem verbonden zijn) en ook zou het betekenen dat we een wissel op de toekomst gingen trekken van bijna drie miljard gulden. Daarop is uiteraard geen gezonde economie te baseren. Er zou in dit jaar schaarste aan goederen optreden met de kans op prijsverhogingen en in de volgende jaren zouden we te tobben hebben met een overproductie. Anders gezegd: we zouden in dit jaar een schijnwelvaart oproepen die zich in de volgende jaren zou wreken.

Omdat regeren vooruitzien is, moet een minister van economische zaken hierop bedacht zijn en tijdig de bevoegdheden krijgen om een dergelijke economische ramp te keren. Dit is de strekking van het ontwerp dat minister Zijlstra heeft ingediend. Hij wil de bevoegdheid hebben het percentage dat bij eerste aankoop betaald moet worden, te regelen. Als hij voor bepaalde artikelen (of voor alle artikelen die in deze sector plegen te vallen) de eerste betaling hoger stelt (dan nu het geval is, bereikt hij ten eerste dat de minst draagkrachtigen zich de aanschaf niet meer kunnen permitteren dus dat het totale in deze sector bestede bedrag kleiner wordt en in de tweede plaats dat de druk op de komende jaren minder zwaar wordt omdat immers reeds een groter bedrag ineen is betaald. En daarom alleen reeds is het ontwerp van onze minister van harte toe te juichen.

Toch is het niet onwaarschijnlijk dat er van verschillende kanten bedenkingen zullen komen. Misschien allereerst van de zijde van de handel die zich hierdoor (wellicht, want het is nog niet zeker op welke wijze minister Zijlstra zijn bevoegdheden zal hanteren) in haar omzet beperkt acht. Of deze bedenkingen juist of minder juist zijn, valt nog niet te bezien. Tot dusverre heeft het beleid van

minister Zijlstra aan welhaast iedereen het volste vertrouwen ingeboezemd: zijn streven naar gezond geld en naar gezonde verhoudingen is de enige juiste methode om ons allen zo goed en zo lang mogelijk van de heersende hoogconjunctuur te doen profiteren. Dit streven te doorkruisen door een politiek van tijdelijk voordeel ware de strop voor zichzelf in gereedheid brengen.

Een andere bedenking zal wellicht de meer principiële kant van deze zaak betreffen: de minister komt hierdoor op het terrein van de consumptiebeperking en tast dus ogenschijnlijk het recht aan van ieder om zijn eigen inkomen naar goeddunken te besteden. Let wel: dit is maar ogenschijnlijk. Want niet het recht om het eigen inkomen te besteden wordt aangetast maar het recht om het inkomen te besteden dat men nog niet verdiend heeft. Dit lijkt een spitsvondigheid maar het maakt toch wel een wezenlijk verschil. En nu komen we terug op ons uitgangspunt: is dit afbetalingsstelsel in wezen wel een gezond stelsel?

Het antwoord kan ja luiden. Zie maar naar Amerika waar de enorme bedrijvigheid voor een niet gering gedeelte te danken is aan de afbetalingsgewoonte. En dat op een manier die ons haast spijziek voorkomt: iets dat afbetaald is is naar Amerikaanse begrippen tevens versleten. Er moet iets nieuws voor komen! Dat is overdreven — we geven het graag toe. Maar onderschat niet de enorm gunstige uitwerking hiervan op de werkgelegenheid.

En ook op morele gronden kan men het afbetalingsstelsel niet afwijzen. „Het is sparen achteraf”, zo typeerde het De Rotterdammer en daar is niets tegenin te brengen. En, de mensheid kennende, is achteraf sparen gemakkelijker dan vooruit sparen!

Maar ondanks dit alles blijft het gevaar voor de enkeling die niet stevig genoeg in zijn schoenen staat. En het is toch zeker ook in dit opzicht de taak van de overheid die enkeling tegen zich zelf in bescherming te nemen en aldus ook anderen te beschermen.

Waarom zou men wel verkeersregels stellen en alle mogelijke andere voorschriften uitvaardigen die bedoeld zijn om de mens tegen zichzelf en tegen anderen in bescherming te nemen — zou men dit dan van de hand moeten wijzen op een terrein waarop meer nog dan elders de menselijke zwakheden hem parten kunnen spelen?

Het zou dwaasheid zijn op deze gronden aan de minister de gevraagde bevoegdheden te onthouden!

Er is welvaart en we mogen God daarvoor danken, ook al zitten er aan die welvaart gevaarlijke kanten. Het is ook Zijn goedheid dat wij ook in deze tijd leidschappen hebben die zich stellen onder Gods wetten en die deze als uitgangspunt nemen voor het uitstippelen van een beleid dat ons allen beschermt voor die gevaren zoveel als mogelijk is, zodat wij toch in die welvaart kunnen delen.

Kopers op de Coolsingel te Rotterdam

Constructiewerkplaats

„BAILY“

NIEUW-LEKKERLAND
Telefoon 36

Gespecialiseerd in
Staalconstructies
voor gebouwen

LEEWARDEN

ELEKTRA: Lichtinstallaties, Kracht, Reparatie van alle elektr. apparaten.

GAS: Verwarming, Komforen, Geisers

WATER: Wastafels, Boilers, Douchezellen

DAKBEDEKKING: Lei, Zink, Koper, Asfalt
Loodgieters- en Elektrotechnisch Bedrijf

FA. J. POPMA & ZN. v/h W. Bultsma
Voorstreek 38, Tel. 3487; Weerd 1, Tel. 4926. LEEWARDEN

Stoomwasserij DE RUITER

Tulpenburg 30 — LEEWARDEN — Tel. 5707

Behandeling van **HUISHOUDWAS
WERKLEDING
OVERHEMDEN
BOORDEN** enz.

Nu het nog winter is . . . .

Laat nu reeds uw **KAPOKMATRASSEN** bijvullen of overtrekken vóór de grote drukte komt. Bij vroegtijdige afspraak in één dag klaar. Vraagt vrijblijvend prijsopgave.

Matrassenmakerij W. Sierksma

CAMMINGHASTRAAT 87 - tel. 2292 - LEEWARDEN
Werkplaats: Werkmanslust 143a, Tel. 2629

J. SPAAN

TIMMERBEDRIJF NIEUWBOUW

EN ONDERHOUDSWERK

Spanjaardslaan 11 - Tel. 8515 - LEEWARDEN

Modern schilderwerk

verzorgt

Schildersbedrijf H. Visser

De Ruyterweg 22-24, Telefoon 5866, Leeuwarden

HUIZUMER

FRUIT- EN GROENTENHAL

(M. W. CAMPING)

NIEUWESTAD 80 - LEEWARDEN - TEL. 6921
Lid Fruitexpres „VITA“ Diepvriesgroenten

HOTEL „DE KROON“

SOPHIALAAN — LEEWARDEN

Tel. 4467—4468

★

Uw adres voor recepties en partijen

Boekbinderij en Cartonagebedrijf

T. J. KIEVIT

Perforeer- en Brocheerinrichting

ROMKESLAAN 2a - Telef. 8633 - LEEWARDEN
HET ADRES om uw tijdschriften, vakbladen enz. te laten inbinden.

Nederlandsche Middenstandsbank N.V.

Kantoor LEEWARDEN

Bedrijfskredieten
Deposito's

Rekening-Courant
Safeloketten

Beleggingen

Spaargelden

WILLEMSKADE 2 — TEL. 4646 — LEEWARDEN

„EXPRES“

Reinigen - Triploneren - Verven

Uw kleding gereinigd volgens de nieuwste methode

Vlug en goedkoop

Sint Jacobsstraat 7 — Tel. 4357

Groninger Straatweg 114 — Tel. 5321 — Leeuwarden

Op het ogenblik . . . ja!

- ★ Grootse rede van Zijlstra in de Eerste Kamer
- ★ Aarzelend gaf de P.v.d.A. zich aan hem gewonnen
- ★ Winstpunt: Socialisten achter de prijspolitiek

VOOR DE LAATSTE MAAL in deze parlementaire periode heeft minister Zijlstra zijn begroting verdedigd. De Eerste Kamer had het voorrecht met de bewindsman een terugblik te slaan op de jaren na 1952. Het economisch beleid van minister Zijlstra vindt in de meeste kringen grote waardering en bewondering. Alleen de Partij van de Arbeid probeert tegenstellingen in dit beleid te construeren. Na het beroemde soda-debat schijnt het voor de socialisten niet mogelijk meer te zijn de juistheid van het beleid van minister Zijlstra te erkennen. De prijsstabilisatiepolitiek (een Kabinetspolitiek) werd door de P.v.d.A. en het N.V.V. stelselmatig gedwarsboord. Ook in de Eerste Kamer vertelde de heer Kapteyn dat de lonen eerder verhoogd hadden moeten worden.

Minister Zijlstra is niet bang voor kritiek. Hij gaat het debat evenmin uit de weg, zoals wel blijkt uit het deel van de „Handelingen“, dat we hieronder laten volgen. Het spreekt zo voor zichzelf dat verder commentaar overbodig is.

„Ik moet zeggen, dat het betoog van de geachte afgevaardigde de heer Kapteyn, mij niet geheel duidelijk heeft gemaakt welke de positie van de geachte afgevaardigde is. Hij heeft zich op het standpunt gesteld, dat mijn beleid hem ook niet geheel duidelijk is en nu moeten wij in het geheel van onduidelijkheden enige duidelijkheid scheppen. Ik zou daartoe een poging willen wagen“, zo zeide minister Zijlstra.

En hij vervolgde: „Als ik de geachte afgevaardigde de heer Kapteyn wel begrepen heb, is het niet zijn bedoeling, tegenover het door mij gevoerde beleid nu een duidelijk alternatief te stellen en te zeggen: Gij hebt dit gedaan, gij had dat moeten doen. Het betoog van de geachte afgevaardigde is geweest, als ik hem goed heb begrepen, om te stellen, dat in mijn beleid innerlijke tegenstrijdigheden zijn. Als ik hem goed heb begrepen, heeft de geachte afgevaardigde immanente kritiek willen leveren en heeft hij gezegd: Gij wilt structuurpolitiek op lange termijn voeren, gij wilt dat doen met globale middelen; welnu, ik neem dat op het ogenblik aan, misschien ben ik het er wel mee eens, maar dan frustreert gij zelf dat beleid drievoudig: gij beperkt de investeringen, gij remt de lonen en prijzen; als gij nu een goed structuurbeleid had willen voeren op lange termijn met globale middelen, hadt gij de investeringen niet moeten beperken, hadt gij de lonen nog sterker moeten laten stijgen dan zij gestegen zijn en hadt gij de prijzen moeten laten lopen.

Alleen op die wijze kan ik het betoog van de geachte afgevaardigde interpreteren. Ik behoef niet te zeggen, dat naar mijn overtuiging die tegenstrijdigheid helemaal niet aanwezig is. Om te beginnen, de investeringen zijn niet praktisch belangrijk beperkt. De investeringen bewegen zich op een niveau als nooit tevoren, een niveau, waarover ik mij verheug, en ik hoop de geachte afgevaardigde met mij. Of een loonstijging verder dan die, welke op het ogenblik heeft plaatsgevonden, nuttig zou zijn voor de structuurpolitiek waag ik te betwijfelen. Als ik de stelling van de geachte afgevaardigde zo mag begrijpen, dat het alleen geldt tot en met de loonsverhoging, die nu heeft plaatsgevonden, is er geen verschil van mening, want de geachte afgevaardigde kan nergens uit afleiden, dat ik mij daartegen heb verzet. Of de prijsstabilisatiepolitiek zou moeten worden losgelaten ter wille van de structuurpolitiek, ik vernag het niet in te zien. Dat heeft de geachte afgevaardigde ook niet bedoeld? Dan ben ik er niet in geslaagd om duidelijkheid te scheppen, want de geachte afgevaardigde is het ook met mijn beleid ter zake geheel eens.

De heer Kapteyn: Niet eens geweest.

De heer Zijlstra, Minister van Economische Zaken: De geachte afgevaardigde maakt het gemakkelijker voor mij. Ik zou de geachte afgevaardigde willen vragen op welk moment dat „niet eens“ aanwezig is geweest. Dat is mij nu niet duidelijk.

De heer Kapteyn: Toen de Minister zich verzette tegen de loonsverhoging, die nu gekomen is.

De heer Zijlstra, Minister van Economische Zaken: De Minister heeft zich tegen de loonsverhoging, die nu gekomen is, niet verzet. Ik heb mij in februari 1955 — en dan zijn wij misschien thuis — in de zeer onrustige situatie van dat ogenblik na de 16 pct. loonsverhoging in 1954 op dat ogenblik tegen loonsverhoging verzet. Als de geachte afgevaardigde op het standpunt zou staan, dat toen de lonen hadden moeten worden verhoogd, dan verschil ik met hem van mening.

De heer Kapteyn: Maar ook in uitspraken in de herfst van het jaar 1955.

De heer Zijlstra, Minister van Economische Zaken: Uitspraken in de herfst van 1955. Inderdaad, ik geloof, dat de weg, die nu gekozen is, verstandiger is geweest dan de weg, die zou zijn gevolgd, wanneer in de herfst van 1955 een algemene loonronde — ik neem nu aan, dat de geachte afgevaardigde dat bedoelt — zou hebben plaatsgevonden. Als dat ook niet juist is, is het heel moeilijk. Essentieel is voor het debat hier — wij leven welhaast in april 1956 — of op het ogenblik de geachte afgevaardigde de prijsstabilisatiepolitiek der Regering als juist aanvaardt, ja of neen.

De heer Kapteyn: Op het ogenblik . . . . ja!

De heer Zijlstra, Minister van Economische Zaken: Dat was in het Tweede Kamer op het ogenblik van de behandeling van de begroting van Economische Zaken met betrekking tot de fractie van de P.v.d.A. niet het geval. Ik bedoel dit niet als een kwestie van politieke tactiek, hoewel het geen zonde is zich daarmee van tijd tot tijd bezig te houden, maar ik acht het van wezenlijk belang dit met betrekking tot deze zaak te constateren. Ik acht het nl. van groot belang, dat die politiek van prijsstabilisatie, die moet slagen om de redenen, die ik heb genoemd, zoveel mogelijk steun verwerft en alle steun is mij daarbij dus zeer welkom.

Ik heb mij er trouwens geen ogenblik zorgen over gemaakt, dat die ietwat gemengde geluiden over de stabilisatiepolitiek, die hebben geklonken tot vóór enkele weken, niet zouden verstommen op het moment, dat de loondiscussie tot een goed einde zou worden gebracht, en dat wij van dat ogenblik af niet te zamen in grote eensgezindheid ons zouden scharen achter die politiek van prijsstabilisatie. Ik heb altijd het gevoel gehad en dat is de reden, dat ik mij over die gemengde geluiden en dat gemengde oordeel over de stabilisatiepolitiek tussen begin 1955 en enkele weken geleden nooit erg heb kunnen opwinden, dat wij, als de loondiscussie tot een goed einde was gebracht, zeker zover zouden komen. (Vet van ons, red.)

Voordat ik thans overga tot de behandeling van enkele meer gedetailleerde onderwerpen, wil ik nog iets zeggen over die prijsstabilisatiepolitiek.

Ik wil die politiek zeer kort en zeer in het algemeen bespreken, want daarover is wel eens misverstand geweest. Ik zie deze zaak thans los van de conjunctuur, los van de loondiscussie, maar zoals ik die heb gezien in het begin van 1955. Die prijsstabilisatiepolitiek zie ik dan in drie fasen. Fase 1955 was prijsstabilisatie en rust in de lonen. Fase 1956 zal moeten zijn prijsstabilisatie en loonsverhoging; de laatste uiterste niet verder dan met dat eerste gegeven in overeenstemming is. Fase 1957 zal ons stellen voor twee belangrijke algemene loonsverhogingen — naar alle waarschijnlijkheid —, nl. die voor de huurverhoging en die in verband met de oudedagsvoorziening. Daarbij zal het een vraag zijn, of die twee zaken geheel buiten de prijzen zullen kunnen worden gehouden. Dat wordt een probleem op zich zelf, dat wij ook als zodanig zullen moeten bekijken. Dit is dus de derde fase van de prijsstabilisatiepolitiek. Die politiek zal geslaagd zijn, indien men over die driejarige periode achteraf zal kunnen zeggen, dat zonder het voeren van die politiek het kosten- en prijsniveau belangrijk meer zou zijn gestegen.

Ik adviseer U:

MEDICINALE **Salvitine**

Een rijk vitamines- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse diët juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist
vraag men bij:

BOGENA N.V.

VEERLAAN 17-23,
ROTTERDAM (Z.)

GARANTIE: Constataert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flacons, de totale aankoopsprijs.

Minister Staf is ontstemd over uitspraken van Generaal Gruenther

ER BESTOND in het defensiedebat, dat de Eerste Kamer dinsdag en woensdag voerde, geen verschil van mening over dat militaire autoriteiten, of zij nu nationaal of internationaal een belangrijke functie bekleden, niet in het openbaar hun mening behoren te geven over politieke en beleidvraagstukken. Dat moeten zij overlaten aan regeringspersonen, die voor het beleid verantwoordelijk zijn. Militaire autoriteiten hebben slechts een uitvoerende taak. Senaat en minister waren verheugd te kunnen vaststellen, dat Nederlandse militaire autoriteiten zich bijna zonder uitzondering aan deze regel houden. Internationaal ligt dat wel een beetje anders. Minister Staf sprak in verband van „ontsporingen“, die zich bij de Navo voordoen, ontsporingen waarin gevaren zijn gelegen en waartegen de Nederlandse regering dan ook voortdurend de stem verheft.

Terwijl de kamer debatteerde, gaf de Navo-bevelhebber generaal Gruenther een interview aan een Duitse journalist en daarmee illustreerde de generaal overduidelijk de juistheid van de opmerking van minister Staf, dat dergelijke uitlatingen alleen maar aanleiding geven tot misverstanden. Als de Duitse journalist de opvattingen van de generaal juist heeft weergegeven, dan heeft deze gezegd, dat de sterkte van de Westerse strijdkrachten op het ogenblik nog niet voldoende is om ingeval van oorlog West-Duitsland te verdedigen. De Navo-troepen zouden zich in Zuid- en West-Frankrijk moeten nestelen om daar de verdediging te voeren. West-Duitsland en de rest van Frankrijk zouden opgegeven moeten worden, maar dit gebied zou natuurlijk later weer bevrijd kunnen worden.

De Nederlandse senaat en de Nederlandse minister van oorlog hebben de generaal deze uitspraak bijzonder kwalijk genomen. De heer Algra (a.r.) merkte daarbij op, dat generaal Gruenther dit onmogelijk gezegd kan hebben, want het zou een verloochening van zijn eigen werk zijn. Maar wat hij ook gezegd heeft, het is een bewijs te meer, dat militaire autoriteiten in het openbaar hun mond moeten houden over politieke en strategische kwesties, aangezien zij elkaar tegenspreken en misverstanden verwekken.

Minister Staf was het daarmee roerend eens. Nog tijdens een pauze in het debat had hij geprobeerd de juiste tekst van de verklaringen van generaal Gruenther in zijn bezit te krijgen, maar daarin was hij niet geslaagd. Ook zonder de tekst gezien te hebben gaf de minister echter ronduit te kennen het optreden van de generaal op dit punt „allerongelukkigst en allerpijnlijst“ te vinden.

Kamer en minister mogen dan niet weten, wat de generaal precies gezegd heeft, de generaal zal wel te weten ko-

men wat er door de Nederlandse volksvertegenwoordiging en door de minister over hem gezegd is, want minister Staf heeft de Nederlandse vertegenwoordiger in Parijs opdracht gegeven de generaal daarvan niet onkundig te laten. En ook in de Navo-raad zal van Nederlandse kant nog een hartig woordje gezegd worden over generaals die teveel praten.

Behalve over dit zorgenkind heeft minister Staf nog over een kleiner en minder wereldschokkend zorgenkindje moeten spreken, de Nationale Reserve. De socialistische verdedigingsorganisatie geen goed woord meer over. Zij weten blijkbaar niet meer, dat „Steun Wettig Gezag“, de promotor van de Nationale Reserve, opgezet is als een nationaal instituut, waaraan ook de Partij van de Arbeid haar steun heeft gegeven en dat een bekende figuur in deze partij het voorzitterschap van het instituut bekleedt.

Blijkbaar vonden de socialistische, dat zij daarmee hun nationale plicht wel gedaan hadden, want van enige propaganda in hun kring voor de Nationale Reserve is nooit iets gebleken. Dan is het wel gemakkelijk om, zoals de heer De Dreu deed, te zeggen dat dominees, pastoors en cabaret-artisten zich zonder resultaat met de werving bezig houden en dat men de zaak beter kan opdoeken. Het zou eerlijker en juist zijn te erkennen, dat men de zaak na de oprichting in de steek gelaten heeft. In elk geval mocht een woord van vaardering voor de vrijwilligers, die zich bij de nationale reserve hebben aangesloten en haar trouw zijn gebleven, niet achterwege blijven en daarvoor heeft de a.r.-woordvoerder, de heer Algra gezorgd. Minister Staf viel hem bij en zegde toe voor dit „zorgenkind“ een oplossing te zoeken die aan het werk van deze vrijwilligers recht zal doen wedervaren.

Hugh Gaitskell

symbool van Labour's hoop op betere tijden

MAANDAG a.s. wordt de Brit Hugh Todd Naylor Gaitskell 50 jaar. Dit is op zichzelf niets bijzonders, ware het niet, dat de jarige in zijn land zo'n vooraanstaande positie bekleedt: leider van de oppositie in het Lagerhuis. Gaitskell is sinds het eind van vorig jaar het symbool van de hoop der Britse socialistische op betere tijden. Het zal nog op zijn minst tot 1959 duren, voordat die betere tijden kunnen aanbreken, maar er moest na de nederlaag van vorig jaar april iets gedaan worden. Van Gaitskell verwachten de aanhangers van Labour nu, dat hij er in zal slagen, de eenheid in de partij te herstellen en het Britse volk er van te overtuigen, dat hij de toekomstige prime-minister is.

Gaitskell is een van de nogal talrijke socialistische, die uit de zgn. hogere middenlaag afkomstig zijn. Zijn vader was (evenals die van zijn Conservatieve rivaal vice-premier Richard Butler) een hoge bestuursambtenaar in Brits-Indië. Zijn familie was naar Engelse begrippen niet rijk, maar toch bemiddeld genoeg om Hugh en diens wat oudere broer eerst de beroemde jongensschool van Winchester en daarna het New College te Oxford te laten bezoeken. Tijdens zijn studententijd trad Hugh reeds op de voorgrond.

SPOEDIG ontpopte hij zich als een expert op het gebied van de economische olitiek, maar ook als een onverbeterlijk socialist, dit laatste tot grote ontsteltenis van zijn familie. Alle voordelen, die zijn academische opleiding hem bood, liet hij links liggen. Hij werd leraar op een arbeidersschool in Nottingham, waar hij slechts 25 pond per maand verdiende. Later werd hij docent in de economie op de Universiteit van Londen, een bezigheid, die slechts onderbroken werd door een verblijf van een jaar in Wenen, waartoe hij door een beurs in staat werd gesteld.

Zijn eigenlijke politieke loopbaan begon hij in 1940 als privé-secretaris van de minister van Oorlogseconomie. Reeds in 1942 verhuisde hij naar het ministerie van Handel en in 1946 werd hij parlementair secretaris van de minister van brandstoffenvoorziening en energie, die hij in 1947 zou opvolgen. Intussen vaardigde het district Zuid-Leeds hem in 1945 naar het Lagerhuis af.

Zijn ster steeg ook daarna snel. In 1950 werd hij minister van Economische Zaken (een nieuwe portefeuille). In datzelfde jaar volgde hij de zieke Sir Stafford Cripps op als minister van Financiën (Chancellor of Exchequer). Maar toen de socialistische in oktober

1951 verslagen werden, moest ook Gaitskell het veld ruimen en plaats maken voor Richard Butler.

TOEN Gaitskell in oktober 1950 Chancellor of Exchequer werd, verjaasde het velen, dat hij zijn ambts-woning in Downing Street 11, met een centrale, rustige ligging en een mooi uitzicht, leeg liet staan en de voorkeur gaf aan zijn huis in Hampstead, naar hij zelf vertelde, omdat hij zijn dochtertjes Julia en Cressida de verandering van school wilde besparen.

Langzamerhand drong Gaitskell ook na de nederlaag van 1951 naar voren in de Labourpartij. Met een zeer grote meerderheid werd hij tot penningmeester van de partij gekozen. Hij versloeg toen de rebel Aneurin Bevan. Gaitskell stond toen in rangorde vlak achter Morrison, Shinwell en Attlee. Op het ogenblik, dat Attlee zich terugtrok en Shinwell liet weten, dat de ouderen in de Labourpartij plaats moesten maken voor de jongeren (en zelf het voorbeeld gaf) was het vonnis van Morrison eigenlijk reeds getekend en was de baan voor Gaitskell vrijgemaakt.

EN zo werd Gaitskell op 14 december jl. gekozen tot leider van de parlementaire Labourpartij, als opvolger van Attlee. De uitslag van de stemming was 157 voor Gaitskell, 70 voor Bevan en 40 voor Morrison. Dit was zo'n zware slag voor de laatste, dat

hij prompt bedankte als plaatsvervangend leider van de partij en dus een slecht verliezer bleek te zijn.

Gaitskell vertegenwoordigt een nieuwe type Labourpoliticus, die er zijn rekschap van geeft, dat zijn partij de exponent van het gehele Britse volk moet zijn. De partij moet dus voor alle groepen van die bevolking open kunnen staan. En in de allereerste plaats een werkelijke eenheid vormen en niet van tijd tot tijd in elkaar bestrijdende afdelingen uiteenvallen.

Zijn voornaamste taak is thans, te bewijzen, dat hij straks de aangewezen man is, om prime-minister te worden.

AMSTERDAM

Knol & v. Lodensteijn N.V.

ELEKTRO-TECHN. BUREAU

RADIO- EN TELEVISIEHANDEL

Admiraal de Ruyterweg 268, Amsterdam, Tel. 84756

Wees zuinig met **UW** GELD
koop bij **WESTERVELD**

drogisteryn
DE CONCURRENT
WESTERVELD
FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

OP ALLE ARTIKELN
ONTVANGT U EEN
KORTING VAN **3%** WANT VOOR U AAN
CASSABONS WORDT
30% TERUGBETAALD.
Uitgeez. Bomee & G.

H. Robbers Schildersbedrijf

Gijsbrecht van Aemstel-
straat 1, Amsterdam
Telefoon 56595 en 717160

Smederijen

Fa. J. Anema & Zn.

Leidsekruisstraat 13

Tel. 30810, AMSTERDAM

3 dagen RIJN f 64.—, 4 dagen EIFEL en MOEZEL f 77.—,
5 dagen PARIJS en VERSAILLES f 99.—, 6 dagen
ZWARTE WOUDE f 139.—, 8 dagen EIFEL f 90.—, 8 dagen
HARZ f 139.—, 12 dagen FRANSE RIVIERA f 199.—, 13
dagen ITALIAANSE MEREN f 344.—

OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD

Geheel verzorgde reizen

REISBUREAU HAGEMAN

VAN WOUSTRAAT 4 — AMSTERDAM-ZUID
Telefoon 724611—716097

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,
Amsterdam. Telefoon 98604 - 53257

Voor school- of beroepskeuze

naar de

Amsterdamse Christelijke Stichting
voor School en Beroep

MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423
Spreekuur van de adviseur:
iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur.

PROT. CHA. COOP.
BEGRAFNISVERENIGING U.A.
Vondelstraat 101. Tel 82477. Amsterdam

Betere verzorging van begrafenissen

Is u nog geen lid? Vraag dan inlichtingen aan de P.C.B.
en laat u als lid inschrijven?

H. BROKKE

Hofleverancier

KALVERSTRAAT 98
TELEFOON 31594 — AMSTERDAM

Antieke en moderne KLOKKEN

Stucadoorsbedrijf
Gedr. C. W. en
H. Blom

Lucellestraat 62, tel. 89696
Jan Haringstraat 32,
tel. 123839

BRANDSTOFFEN

ES DOGGER
Schinkelkade 14 - Tel. 722516
AMSTERDAM

J. de Kort

METSEL- EN TEGELBEDRIJF

Ook voor onderhoudswerken

Berenstraat 30 - AMSTERDAM - Telefoon 33422

Frisse initiatieven in

NU door de reorganisatie van onze partij de nadruk in sterke mate is komen te liggen op de organisatie, de propaganda, de kadervorming en niet te vergeten op het bevorderen van het interne partijklimaat menen we er goed aan te doen een overzicht te geven van wat in Friesland aan de propaganda wordt gedaan en hoe het apparaat daar is opgebouwd.

Wij wijzen er met nadruk op, dat dit artikel niet beoogt de trompet te steken over de organisatie in Friesland, doch dat het geschreven is met het doel inzicht te geven, in hetgeen zoal in Friesland gedaan wordt en anderen van de hier opgedane ervaringen te laten profiteren. Daar

brenge. Deze taak werd nog moeilijker, doordat de kamercentrale de propaganda commissie geen geldmiddelen ter beschikking kon stellen. Hiervoor moest ze dus zelf zorgen. Uitgaande van het standpunt, dat het werk der propaganda uiteindelijk aan de kiesverenigingen ten goede komt, klopte ze bij de kiesverenigingen aan om geld. Ze vroeg een jaarlijkse bijdrage met als maatstaf 1/10 gedeelte van wat de kiesverenigingen voor het tweede miljoenplan moesten opbrengen. In totaal werd aan bijdragen een bedrag van ongeveer f 10.000.— per jaar gevraagd.

Nu moet niet gedacht worden, dat het zo gemakkelijk ging deze f 10.000.— bijeen te brengen. Het tweede miljoenplan vroeg al zware offers van de kiesverenigingen en daar kwamen nu nog de bijdragen voor de propaganda bij. Voordat de laatste bijdrage binnen was moest eerst heel wat werk worden verricht.

Wat betreft de samenstelling van de commissie was men zich er van bewust, dat, wilde deze haar

tere samenwerking dreven en de consequenties, die dit meebracht.

Over al deze dingen moesten de kiesverenigingen worden voorgelicht, zo deskundig en zo duidelijk mogelijk.

Doch hoe? Door losse spreekbeurten?

De propaganda commissie koos de weg van de **POLITIEKE CURSUSSEN**. Hierbij ging men ervan uit, dat een bepaald onderwerp, b.v. Beginselpolitiek of Christelijk Sociale politiek, zo goed mogelijk op de kiesverenigingen moest worden gebracht en daarom geschiedt de behandeling van het betrokken onderwerp niet in één avond, maar in drie avonden. Voor het uitdragen van het onderwerp had men mensen nodig, de z.g. docenten. Hiertoe werden mensen met politieke kennis en belangstelling en een brede algemene ontwikkeling aangezoekt.

Maar voordat de docenten erop uit konden gaan, ontvingen ze een prima voorlichting. Een deskundige op het gebied van het te behandelen onderwerp, één van de beste uit het land, werd aangezoekt de docenten in drie scholingsmiddagen volledig in het onderwerp in te werken. Van de inleiding, gehouden op de drie scholingsmiddagen, werd in de meeste gevallen een brochure gemaakt. Deze brochure werd tegen een geringe vergoeding aan de kiesverenigingen beschikbaar gesteld. Zo konden de leden vóór de behandeling van de cursus de stof reeds doornemen, er een beeld van krijgen en er een mening over vestigen, waardoor het geheel veel instructiever werd en beter tot zijn recht kwam. Tevens konden de brochures dienst doen voor al de leden van de kiesverenigingen, die het niet nodig achtten een cursus te beleggen. Het onderwerp kwam zo toch bij de mensen.

Om de cursussen zo fris mogelijk te houden werd er naar gestreefd ieder jaar met een nieuw actueel onderwerp te komen.

Deze cursussen zijn in Friesland goed in de smaak gevallen en hebben tot nu toe uitstekend gewerkt.

In belangrijke mate hebben ze er toe bijgedragen de partij in Friesland intern te versterken. Ze hebben meer kennis gebracht en daardoor bij velen meer belangstelling, meer liefde en meer activiteit.

De politieke cursussen brachten verder met zich mee, dat de kadertraining ter hand moest worden genomen. Friesland verkeert hierdoor thans in de gelukkige omstandigheid over een kader te beschikken van goede sprekers en docenten.

Vervolgens brachten de cursussen ieder jaar weer een nieuw actueel onderwerp op de kiesverenigingen. Men liep niet achter de ontwikkeling aan, neen men volgde ze op de voet.

En „last not least” riepen de cursussen de **BROCHURE DIENST** in het leven. Nu nog bestaat er op vele kiesverenigingen vraag naar brochures over de eerste cursussen. Door middel van de brochure-dienst kon het studie- en voorlichtingsmateriaal op de meest doelmatige wijze worden benut.

Sprekersorganisatie

ALS tweede middel om het kiesverenigingsleven intern te versterken werden **SPREEKBEURTEN** georganiseerd.

Hiertoe werd een aparte **SPREKERSORGANISATIE** in het leven geroepen. Personen, zoveel

mogelijk de verschoor- schappelijk leven, hiertoe uitgezocht, zo verdeling van de gesprekken te verkrijgen in de commissie. Hierdoor werd dit punt een goed middel der kiesvereniging.

Was het de programma's de beste plaats om te spreken, sterk te maken, de mogelijkheden en de bouw van het partijklimaat.

Niet alleen de leden, diende men te bereiden, gedaan om zoveel mogelijk te laten zien en jeugd bij te brengen.

Drs. Wde

Door spreekbeurten kon lichte dit wel het teel.

Daarom is men AVONDEN.

Geende

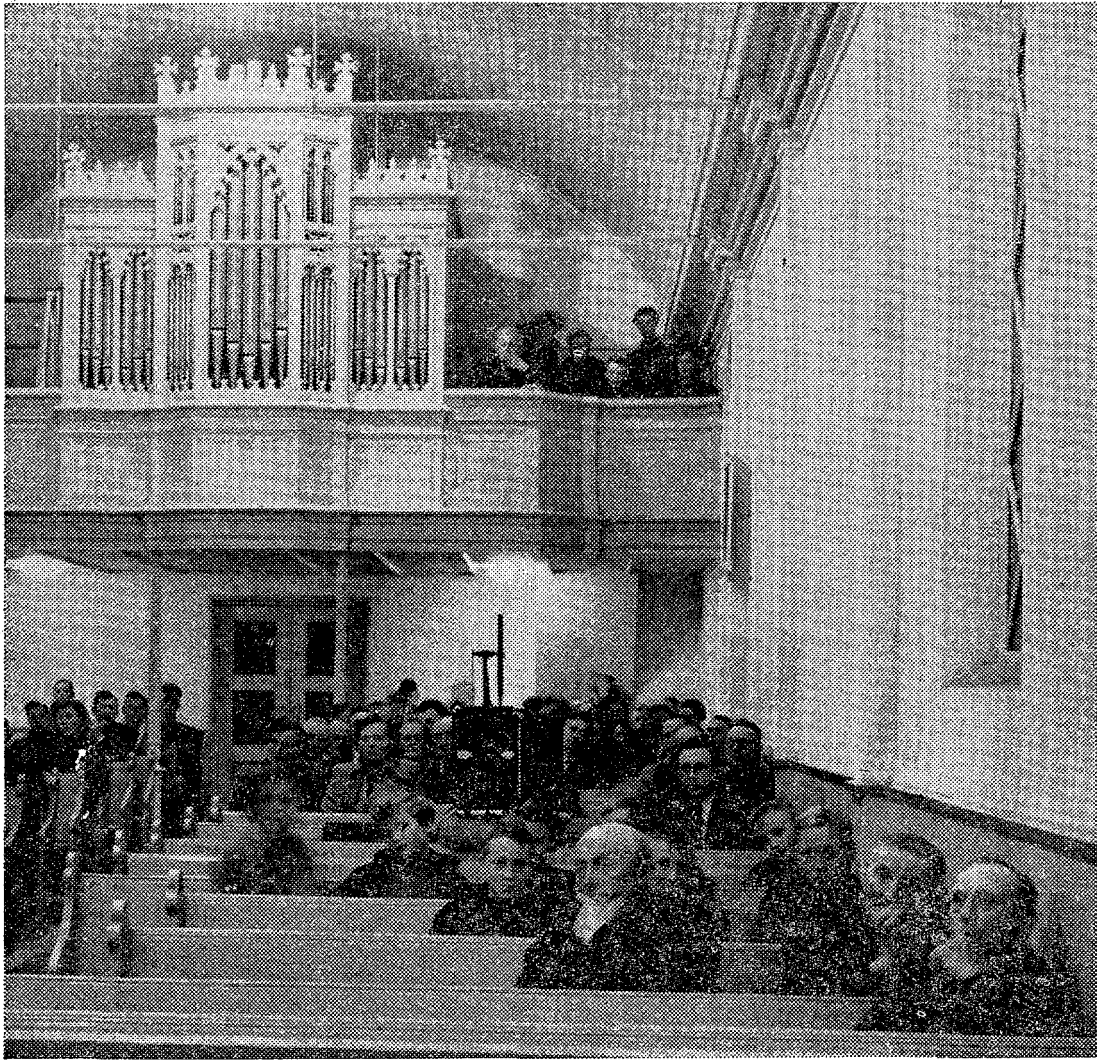
ZOALS het woord zegt, is bedoeld voor de jeugd. Wil men een dan moet men ook geven.

Het programma is eenvoudige politiek, vreedzaamheid wordt gegeven, waarin op allen een daan zich in te zetten. Daarnaast wordt gedraaid. In vele koor of muziekcommissies avonden.

Het succes, dat avonds reikt is groot. Op moeite 20 man tering in vele gevallen de

Nu zullen velen de films. Inderdaad, Maar onder deze zijn van hun politiek. Dit een middel hen slaagde gezinsavonden gepraat en hierin contacten te leggen actie tot oprichting werfactie begonnen gezinsavond.

Ook bij deze commissie op het

Een beeld van een gehouden gezinsavond te Britsum, waar mannen, vrouwen, jongens en meisjes aanwezig zijn. Het filmprojectie-apparaat is eveneens op de foto te zien.

naast bedoelt dit artikel dat ook andere provincies en kamercentrales met hun ervaringen en ideeën voor de dag zullen komen. Door een uitwisseling van gedachten en plannen over en weer kunnen wij ongetwijfeld veel van elkaar leren.

De propagandacommissie

IN de oude — thans door de reorganisatie gewijzigde — statuten van onze partij was de bepaling opgenomen, dat het bestuur van de kamercentrale verplicht was een regionale of provinciale propaganda commissie te benoemen. Overeenkomstig deze bepaling en tevens overtuigd, dat een doelmatig toegepaste taakverdeling ook het partijleven in belangrijke mate kan activeren en stimuleren, besloot het toenmalige bestuur van de kamercentrale Leeuwarden, gepresideerd door *mr. J. Algra*, de huidige minister van Verkeer en Waterstaat, de gehele propaganda in handen te leggen van een provinciale propaganda commissie.

Zeker, de propaganda commissie was werkzaam onder verantwoordelijkheid van het Bestuur der Kamercentrale, maar van het begin aan is de opzet geweest de propaganda commissie een zo groot mogelijke vrijheid te geven. Zij moest plannen maken en initiatieven ontplooiën en nadat deze door het bestuur der kamercentrale waren goedgekeurd was het weer haar taak voor een goede uitvoering te zorgen.

Nu was het geen gemakkelijke taak het kiesverenigingsleven, dat door de oorlog eigenlijk vijf jaar lang had stilgelegen, weer op gang te

taak zo goed mogelijk verrichten, ze zo breed mogelijk moest worden opgezet. Vandaar opname van vertegenwoordigers uit de vijf statencentrales, die tezamen de kamercentrale Leeuwarden vormen. Maar ook opname van personen uit de Arjos en het zitting nemen van actieve anti-revolutionaire vrouwen. Daarnaast aantrekking van deskundigen op het gebied van de organisatie en de propaganda. En om nauw contact met het bestuur der kamercentrale te onderhouden afvaardiging van enkele leden uit het moderamen daarvan in de commissie.

Politieke cursussen

FRIESLAND had nu een zo breed en zo deskundig mogelijk samengestelde propagandacommissie, die zich eigen geldmiddelen had weten te verwerven. Nu kon met het werk worden begonnen.

Maar waarmee moest men beginnen? Wat was het noodzakelijkst? De propaganda commissie zag het als haar eerste taak de staatkundige belangstelling van de leden van de kiesverenigingen zoveel mogelijk op te voeren. En hoe kon dit beter dan door hun kennis te verrijken en hun voor te lichten.

Vijf jaar lang had het kiesverenigingswerk stil gelegen. Zo was het van het grootste belang, dat de beginselen van onze partij weer werden behandeld, maar thans gezien in het licht van de staatkundige ontwikkeling, zoals die zich na de tweede wereldoorlog in ons land voordeed. Men moest weten wat „de doorbraak” was, wat deze wilde en hoe wij als anti-revolutionairen hiertegenover moesten staan. Daarnaast moest men een inzicht hebben in de gewijzigde sociaal-economische omstandigheden en op de hoogte zijn van de motieven, die de West-Europese landen tot gro-

Een Friese sjees bestuurd door een man en vrouw in oude kled

Friesland

storen van het maat-
woordigend, werden
zo goed mogelijke
over de kiesvereni-
de regeling van de
de propaganda-com-
regen, dat men t.a.v.
reeg in de activiteit

ommissie er in de eer-
de kiesverenigingen
a, aanspeelde het op al-
noodzakelijke uit-
komen.

de de kiesverenigingen
moest moeite worden
partijleden, vrou-
betrekken.

De Roos

propaganda-vergaderin-
het was te inciden-

met de GEZINS-

Gedten

oogt, is dit een avond,
gezin. Niet alleen
de vrouwen en de
voor het gehele gezin,
ook het gezin iets kunnen

ma niet al te lange,
tielik, waarbij gelegen-
evenellen van vragen en
en beroep wordt ge-
de christelijke poli-
wental passende films
de geeft het plaatselijk
teoriewerking aan deze

dat avonden wordt be-
Op waar anders met
terug komen is thans
de al geheel gevuld.

den mensen komen om
daan vele om de films.
ze die zich niet bewust
littik. De gezinsavond is
n. Over een ge-
vond vaak vele dagen na-
in lijkheid om allerlei
ggeng geval wordt een
ting Arjos of een leden-
nner organiseren van een

at de propaganda
het programma tot

in de puntjes te verzorgen. De avond moet af zijn, eerst dan kan er succes worden verwacht.

Om deze avonden mogelijk te maken moest er een projectie-apparaat komen. Met toebehoren kost dit f 4000.—. Voor vervoer van deze hele uitrusting voor de operateur en voor de spreker had men tevens een auto nodig. Hiermee gaat heden ten dage een uitgaaf van ± f 5500.— mee heen.

Dit zijn grote bedragen, doch ze zijn er gekomen, want men achtte het algemeen nodig.

Provinciale toogdagen

NAAST de scholing en voorlichting door de politieke cursussen en spreekbeurten wordt jaarlijks één- of tweemaal een **PROVINCIALE ONTMOETINGSSAMENKOMST** gehouden.

Een aantal kopstukken uit onze partij wordt hier uitgenodigd om vertegenwoordigers uit alle kiesverenigingen, uit de Arjos en uit de ARVA over actuele onderwerpen in te lichten. Enerzijds werkt dit zeer instructief — men geeft het gehoorde weer door in zijn eigen kring — anderzijds komen de leden eens in contact met hun leiders.

Om ook de grote massa te benaderen organiseert men jaarlijks **PROVINCIALE TOOGDAGEN**. Naast „de politiek” bestaat het programma uit muziek, toneel en declamatie. Dat ook voor deze vergaderingen grote belangstelling bestaat, bewijst wel, dat bij de laatste Toogdag de Harmonie te Leeuwarden, die 1000 mensen kan bevatten, 1250 anti-revolutionairen borg. En honderden moesten nog worden teleurgesteld.

Vorig jaar is de propagandacommissie met vraagavonden en politieke forums gekomen.

De actieve voorzitter van de Friese provinciale propagandacommissie, de heer K. J. de Jong.

Vraagavonden en forums

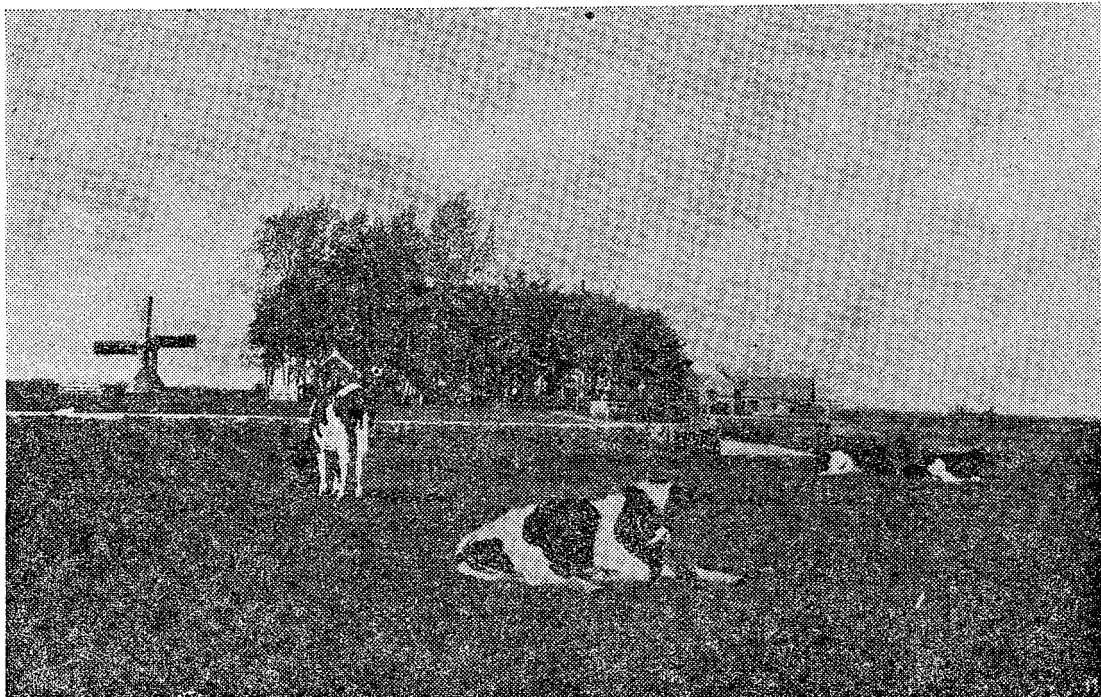
OP de VRAAGAVONDEN worden aan de spreker alleen vragen gesteld. De spreker houdt dus geen inleiding over een bepaald onderwerp, hem worden enkel vragen gesteld. Vragen over alle mogelijke onderwerpen zoals b.v. over de contributieverhoging, over de vrijere loonvorming, over het nieuwe weekblad, over de komende ouderdomsvoorziening e.d. Het spreekt voor zich, dat de spreker van een dergelijke avond goed „in de politiek zit”. Bij voorkeur worden de statenleden met de vraagavonden belast. Op deze wijze raken ze bekend in de provincie en leren meteen de vraagstukken kennen, die er leven.

Ook bij de **POLITIEKE FORUMS** verleent de propaganda commissie haar medewerking, n.l. in deze zin, dat ze enkele mensen van haar sprekersorganisatie of van haar docenten voor het Forum beschikbaar stelt.

De organiserende kiesvereniging moet dan zelf voor de overige leden van het Forum zorgen. Hierdoor wordt verkregen, dat ook personen uit eigen omgeving, bekend met de plaatselijke of regionale vraagstukken, in het Forum zitting krijgen.

Naast bovengenoemde activiteiten heeft de propaganda-commissie haar taak bij de verkiezingen. Ook bij de **VERKIEZINGSACTIE** delegeert het Bestuur der Kamercentrale verschillende van haar werkzaamheden aan de propaganda-commissie en laat de uitvoering van genomen besluiten aan haar over.

Zo is het bestellen van het verkiezingsmateriaal, het verzenden naar de kiesverenigingen, de controle op de verspreiding, het zorgen voor formulieren om bij volmacht te stemmen, het beleggen van verkiezingsvergaderingen, het organiseren van provinciale verkiezingstoogdagen en het voeren van een advertentiecampagne de typische taak van de propaganda-commissie.

Een vertrouwd beeld van het Friese weidelandschap.

Partijbureau en vrijgestelde

ANVANKELIJK werd al het werk, dat boven- genoemde acties meebracht, door de leden van de commissie in hun vrije tijd verricht. Al vrij spoedig bleek dat dit niet langer mogelijk was. Het moderamen van de kamercentrale besloot dan ook een **VRIJGESTELDE** voor halve dagen aan te stellen. Was dit nodig, zo horen wij al vragen!

Het was broodnodig, want er was werk in overvloed, ja de man kwam vaak handen te kort.

Zo was er de zorg dat de geldmiddelen tijdig binnenkwamen. Hier moest voortdurend achteraan worden gezeten. En dan het werk met de cursussen. Het opzetten van een nieuwe cursus is niet zo moeilijk, moeilijker is het een zo groot mogelijk aantal kiesverenigingen te bewegen de cursus te nemen. En dan de organisatie ervan. Bij 80 cursussen moeten 240 avonden met docenten geregeld worden. En hoe komt het als er eens een of twee docenten ziek worden? Dan moet de vrijgestelde een oplossing zoeken. Daarnaast nog de spreekbeurten en de gezinsavonden. Veertig gezinsavonden betekent, dat men van 's avonds zes tot 's nachts twaalf en soms nog later veertig keer op pad is. Hierbij kwam de correspondentie nog.

Toen de werkzaamheden zich dan ook steeds meer uitbreidden achtte het Bestuur van de Kamercentrale het nodig een vrijgestelde met een volledige dagtaak in dienst te stellen. In 1954 werd hiertoe overgegaan.

De vrijgestelde werd de rechterhand van het Moderamen van de kamercentrale en belast met de voorbereiding en de uitvoering van alle werkzaamheden, die de kamercentrale verricht, daarnaast werd het de man, die in nauwe samenwerking met de propaganda commissie de gehele propaganda en de organisatie daarvan ter uitvoering krijgt.

Kort na de benoeming van de vrijgestelde werd besloten een **PROVINCIAAL PARTIJ-BUREAU** op te richten. Dit Bureau heeft in de eerste plaats tot taak de kiesverenigingen zoveel mogelijk in raad en daar bij te staan.

Zo was een van haar eerste daden een „Handleiding” met allerlei praktische wenken en raadgevingen ten behoeve van het kiesverenigingsleven samen te stellen. Hierin wordt o.m. behandeld: hoe zet men het beste een ledenwerfactie op, welke middelen kan men toepassen om de jeugd op de vergaderingen te krijgen; wat is de meest doelmatige vergadertechniek en soortgelijke dingen. Deze „Handleiding” beoogt een middel te zijn om de werkzaamheden van de kiesverenigingen zo doelmatig en zo goed mogelijk te doen plaats vinden, daarnaast wil het de zelfwerkzaamheid stimuleren.

In dit verband kan verder worden genoemd: de zorg voor verhuiskaarten, zodat iedere verhuizing wordt doorgegeven, literatuurvoorziening, het geven van schriftelijke en mondelinge adviezen, het doorgeven van berichten en verslagen aan de dagbladen en het geven van voorlichting

De eigen auto voor het werk in Friesland.

over verschillende zaken. Toen b.v. bij het verschijnen van het Reorganisatie-rapport bleek dat de oplage veel te klein was, werd direct een uitreksel uit dit rapport gemaakt en aan alle kiesverenigingen ter beschikking gesteld.

Advertenties kunnen via het Bureau tegen een gereduceerd tarief worden geplaatst. Hetzelfde geldt voor stencilwerk.

In de tweede plaats is het BUREAU de grote centrale die allerlei acties voorbereidt, helpt uitvoeren en stimuleert.

Zo is vorig jaar een ledenwerfactie opgezet, die meer dan 600 nieuwe leden heeft opgeleverd.

Dit jaar staat op het programma het bijebrengen van een provinciaal verkiezingsfonds. Dit fonds dat door de gezamenlijke kiesverenigingen zal moeten worden bijeengebracht, zal dienen ter bestrijding van de onkosten van de verkiezingsactie.

Ook wordt de gehele propaganda centraal vanuit het Bureau gevoerd. Steeds weer worden de kiesverenigingen, maar ook de statencentrales door middel van circulaire tot een zo groot mogelijke activiteit opgewekt.

Bij het voeren van de propaganda wordt in nauw contact samengewerkt met de zeer actieve a.r.-vrouwen en met de Arjos.

Vervolgens moet het Bureau worden gezien als het centrum van de organisatie en administratie. Zo loopt de gehele correspondentie en regeling van gezinsavonden, spreekbeurten, forums, cursussen, vraagavonden en allerlei mogelijke acties over het Bureau.

Tenslotte beoogt het een centrum te worden van waaruit actuele maatschappelijke en politieke vraagstukken, die zich in de provincie voordoen, worden bestudeerd.

We zijn in Friesland dankbaar voor wat in de laatste 10 jaar is bereikt. Tevens zijn wij ons bewust, dat we in menig opzicht te kort schieten en dat er nog veel aan onze propaganda valt te verbeteren.

Gaarne wachten we dan ook op reacties en aanwijzingen uit andere provincies.

Het valt niet mee...

Het valt niet mee om communist te wezen en trouw te doen wat Moskou van je wil, Want heb je nog geen ochtendblad gelezen, dan tast je rond met een beslagen bril.

Je moet je binnenstebuiten kunnen keren, al gaat het ook aanvankelijk wat stroef; Hij, die je eerst als engel moest vereren, wordt in één nacht tot een doortrapte boef.

Het valt niet mee in Holland te bewijzen dat Stalin tot zijn dood het goeie deë; Pas op: wie hem een dag te lang durft prijzen, die zit tot aan zijn nek in de puree.

Je moet het als een poeier kunnen slikken: mijn Vadertje, ik heb je nooit gekend...! Eén uur te lang naar pappies foto bliken kan maken dat je nog niet jarig bent.

Het valt niet mee om aan je lotgenoten te zeggen: Hemel hem maar niet meer op, Nou zie ik hem pas met zijn bokkepoten, als sater met twee horens op zijn kop...!

Je moet jezelf zonder blozen roemen: hij deugde niet, wat ik reeds jaren wist! Want als ik wit geen zwart zou durven noemen, dan was ik ook geen goeie communist.

JAAP MIJDERWIJK

AANNEMERSBEDRIJF
Gebres. Hakkers
 * Handel in rijmateriaal,
 riet en teen
 * Sietmattenfabriek
 * Hoepelmakerijen
WERKENDAM
 Telefoon 14

N.V. Houthandel
ARENDSSEN
 Lutkepoortstraat 52
 Telefoon K 3410.2109 — Harderwijk

HOUTHANDEL
Fa K. J. Bos & Zoon
 KAMPEN — SPOORKADE 21
 Telefoon 05292—2020

N.V.
HOUTHANDEL EN
ZAGERIJ
P. C. van Drimmelen
& Zonen
 Zwijndrecht
 Tel. 4765 en 6446

Uw adres voor:
 DIRECTIEKETTEN
 BARAKKEN
 SCHOLEN
 ZOMERHUISJES
 enz. enz.
Fa Gebr. Timmer
 Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

N.V. Aannemers- en Handelsbedrijf
VAN OORD
 Hoogstraat 73a
Werkendam
 Telefoon 444
 RIJSWERKEN
 GRONDWERKEN
 ASFALTWERKEN

Verplaatsbare houten
gebouwen
 Directie- en schaftketen
 Noodwoningen, -scholen
 en -kerken
 Directie- en schaft-
 wagens
 etc.
HOUTBOUW HAHBO
HARDINXVELD
 Tel. 41 Neder-Hardinxveld

ELECTRISCHE INSTALLATIES
W. G. Scheeres
 Electrotechnisch ingenieursbureau
 's-GRAVENHAGE
 TELEFOON 116250

Zit U in de war
 BEL OP
 K 1820 — 5370
 LAS EN
 CONSTRUCTIEWERKPLAATS
C. J. de Vos
 GOUDA

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

UIT PERS EN PERIODIEK

Vergeeten groepen opnieuw

VERGETEN?

Achtergebleven

Het Vrije Volk schreef:

„Over de vergeten groepen is de laatste jaren zoveel gezegd en geschreven, dat de aanduiding „vergeten” voor deze groepen niet juist meer is. Evenmin juist is de opvatting, die wel eens heeft postgevat, dat het probleem van deze „vergeten” groepen van de laatste tijd dateert.

Er zijn voor zover ons bekend is, altijd groepen in de samenleving geweest, die om een of andere reden achtergebleven bij hen, die door arbeid in hun onderhoud konden voorzien.

Pas in de laatste vijftig jaar heeft men aanvaard, dat ook de achtergebleven groepen recht hebben op een inkomen. De armenwet die al eerder werkte, gaf geen recht, maar een gunst.

Er is een goede reden aan te wijzen, waardoor de nood van de achtergebleven groepen na de oorlog meer dan voorheen de aandacht heeft opgeëist. Naast het versterkte sociale besef is de snelle waardevermindering van het geld de oorzaak, dat de toestand van de achtergebleven groepen als een probleem werd gezien.

Een gulden was vóór de oorlog ongeveer twee en een half maal zoveel waard als tegenwoordig. Dit betekent dat iemand, die voor de oorlog recht had op een vast bedrag aan guldens, nu evenveel guldens, maar minder dan de helft aan waarde krijgt.....

De achtergebleven groepen, van wie de positie nu zeer snel verbeterd moet worden, zijn in de eerste plaats de weduwen en de wezen en de invaliden. Over beide groepen zal de SER een advies uitbrengen en wij mogen er hier wel op aandringen dat deze adviezen spoedig zullen verschijnen. De minister van Sociale Zaken in het komende kabinet zal er voor hebben te zorgen, dat deze groepen niet langer vergeten of achtergebleven genoemd kunnen worden. Zijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken is thans reeds bezig de overheidspensioenen definitief te regelen.

Overblijft dan nog het probleem van de uitkeringen ten gevolge van particuliere verzekeringen. Wie zich bij een particuliere maatschappij of een particulier fonds heeft verzekerd, weet, dat hij een vaste uitkering krijgt, wat er ook met de waarde van het geld gaat gebeuren. De SER heeft ook nagegaan, of de overheid haar zorgen ook over deze uitkeringen moet uitstrekken. Het antwoord op deze vraag is nog niet gegeven.

Vergeeten

In Elseviers Weekblad lezen we:

„De Sociaal-Economische Raad heeft zijn rapport uitgebracht over het beklagenswaardige deel onzer samenleving, hetwelk men aanduidt als „de vergeten groepen”.

Enigerlei positieve maatregel ten bate van die veelbesproken en vooral in een verkiezingsjaar zoveel beklagde groepen is in het gehele rapport niet te vinden.

Positief is het uitsluitend in zijn bewijsvoering van de noodzakelijkheid van waardevast geld en in zijn waarschuwing, gericht tot werkgevers en werknemers beide, om toch door zelfbeheersing op het stuk van lonen en prijzen geldontwaarding te voorkomen.

Of dat helpen zal, is een andere vraag. In sommige bedrijfssectoren is op loongebied het hek nog niet van de dam, maar staat het toch al lelijk te wankelen.

De enige troost voor de vergeten groepen is, dat zij niet meer geheel vergeten zijn. Men heeft hen bestudeerd..... Daar kunnen zij geen brood en ook geen nieuwe jas voor kopen.....

Weer vergeten

Onder de titel „Vergeeten groepen opnieuw vergeten” schreef De Maasbode o.m.:

„Het advies over de „vergeten groepen” van de Sociaal-Economische Raad moet een pijnlijke indruk maken op allen, die zich „vergeten” weten, op allen, die verwachten, ooit „vergeten” te zullen worden op allen, die werkelijk begaan zijn met de „vergeten”, d.w.z. met hen, die in het maatschappelijk ontwikkelingsproces zijn achtergebleven. Wanneer wij het advies lezen, dan trekken als het ware priesters en levieten aan ons oog voorbij, maar tevergeefs zien wij uit, of soms een samaritaan nog achteraan komt

De raadsleden hebben geen serieuze poging gedaan, zich te verdiepen in de omstandigheden, waarin de „vergeten groepen” verkeren — zoals de minister had gevraagd —; constateren met een schouderophalen, dat we met het voeren van een bepaalde monetaire en financiële politiek en met enkele andere maatregelen toch gedaan hebben, wat we kunnen en maken zich voorts vooral bezorgd, om voor de toekomst de kans op achterblijven zoveel mogelijk te elimineren. Bezorgdheid dus voor huidige en toekomstige generaties van werkers; bezorgdheid voor zichzelf.....

De arbeidersvakbeweging tracht momenteel het onderste uit de kan te halen en een inkomensverbetering voor loontrekkenden te verwerven, die naar veler oordeel inflationalistische gevaren met zich kan brengen. Hoewel deze gevaren in ieder geval vermeden moeten worden, zou dit streven naar vergroting van het werknemersaandeel in het nationale inkomen meer aanvaardbaar zijn, indien in de gestelde eisen ook een deel vervat was voor verhoging van in het verleden reeds verleende ondernemingspensioenen, welke verhoging immers, evenals die van de lonen, uit de bedrijfsresultaten zou moeten worden gefinancierd. Looneisen en verhoging van pensioenen zijn

elkaars concurrenten.....

Nu niet en in het verleden niet — helaas moeten wij dit constateren — is de arbeidersvakbeweging in het krijt getreden voor de geperfioneerden en de oud-werknemers in het algemeen.....

Het spijt ons te moeten vaststellen, dat binnen de SER de groepsbelangen zich steeds sterker aftekenen, en dan alleen van de in de SER vertegenwoordigde groepen. Een onafhankelijk oordeel wordt er zelden gegeven en vaak draagt het alle kenmerken, voortvloeiend uit het egoïstische karakter, dat de groepen in onze samenleving eigen is en dat tot op zekere hoogte niet te vermijden schijnt. Maar de SER zal juist in zijn adviserende functie dit egoïsme moeten trachten uit te bannen, om de eenvoudige reden, dat anders zijn adviezen zinloos worden.

Flink gezegd!

De Volkskrant heeft fel gereageerd op het bovengenoemde artikel in het R.K. zusterorgaan en schreef o.m.:

„De Maasbode heeft 't eens eventjes heel flink gezegd: de arbeidersvakbeweging trekt zich van het lot van de gepensioneerden geen zier aan, heeft er zich nooit wat van aangetrokken. Zij zorgt, dat de arbeiders meer dan voldoende aan hun trekken komen en voor de rest laat ze de „vergeten groepen” krepelen. Natuurlijk, De Maasbode zegt het allemaal wat eleganter, maar de strekking van wat ze in een huilerig stuk naar aanleiding van het jongste SER-advies schrijft, komt er wel op neer.

Dat is nogal een verwijt. Een verzachtende omstandigheid voor deze ondoordachte uitschieter is natuurlijk, dat het Rotterdamse blad de jongste loonmaatregelen maar niet kan verteren. Maar dat heeft het nog niet het recht de bona fide vakbeweging zo in de hoek te trappen. Ter voorkoming van ieder misverstand: wij zijn zeker niet minder bezorgd met het lot van de vergeten groepen dan De Maasbode en we hebben daarom steeds geijverd voor al die voorzieningen, die de vergeten groepen kunnen helpen: prijsstabilisatie, gematigdheid van looneisen, maatregelen voor weduwen, wezen en invaliden. Het lijkt ons goed dat vooraf even duidelijk te stellen, voordat ook wij het verwijt te slikken krijgen van vergeetachtigheid ten

aanzien van de belangen van bepaalde groepen.....

Ook bij haar huidige looneisen heeft de arbeidersvakbeweging met de handhaving van het prijspeil en daarmee met de belangen van de vergeten groepen rekening gehouden. De regering heeft door loonsverhogingen toe te staan erkend, dat er ruimte is, zonder dat de prijsstabilisatie wezenlijk behoeft te worden aangetast. Dacht men nu werkelijk, dat de vakbeweging bij het huidige arbeiderskort niet hoger had kunnen gaan? En heeft dan die vakbeweging niet wat meer verantwoordelijkheidsgevoel dan het Rotterdamse blad haar meent te moeten toemeten, als het schrijft, dat zij het onderste uit de kan wil hebben? Maar genoeg. We kunnen aan het vragen blijven. Het zal toch wel niet baten om hen, die de vakorganisaties nog steeds als aasgieren beschouwen, tot andere gedachten te brengen. Dat is wel triest in een land, waar het overleg in het bedrijfsleven tot zulke heilzame resultaten heeft geleid en waar de bestaanszekerheid dank zij dat overleg steeds meer van ideaal tot werkelijkheid wordt.”

Decentralisatie

De Nieuwe Rotterdamse Courant besluit een artikel over het SER-rapport als volgt:

„Wij kunnen niet leven, en leven ook niet, in een maatschappij, enkel opgebouwd uit individuen met daarboven de staat als enige autoriteit. Een dergelijke atomistische samenleving zou alleen door een sterk gecentraliseerde despotische macht overeind kunnen worden gehouden. Prof. (F.) De Vries stelde dit naar aanleiding van de ook door hem betreunde langzame voortgang van de uitvoering van de Wet op de bedrijfsorganisatie, die zoals men weet onder meer een decentralisatie van de staatsmacht beoogt.

Voor het vraagstuk van de vergeten groepen (de categorieën die wij nu kennen en de andere die in de toekomst kunnen ontstaan) lijkt de ook door ons gewenste decentralisatie meer veiligheid te geven dan dat wij alles zouden verwachten van een corrigerend optreden van de centrale overheid. Het recente advies van de S.E.R. over de thans bestaande vergeten groepen is hiervoor een aanwijzing.

EN ONS TOEGESPREKEN

Waardevast geld van het grootste belang

De vergeten groepen zijn geen vergeten groepen meer. Integendeel. Zij staan in het middelpunt van de belangstelling. Maar al zijn ze dan niet meer vergeten, achtergebleven zijn ze toch nog wel. En het advies van de S.E.R. geeft niet veel uitzicht, dat de acaterstand snel zal worden ingehaald.

De achtergebleven groepen zijn niet gemakkelijk te helpen. Tenzij men het een eenvoudige zaak vindt om te komen tot verlaging van de prijzen. Maar dat is nu eenmaal niet eenvoudig. En het meest is dan ook momenteel van belang, dat de politiek van prijsstabilisatie, zoals minister Zijlstra deze met grote hardnekkigheid voorstaat, blijvend kan worden gevolgd.

Waardevast geld: — allermint een nieuw begrip, want ook vóór de oorlog is reeds gewezen op de grote betekenis daarvan — daarmee zullen de belangen der vergeten groepen in de toekomst het meest gediend zijn.

Waardevast geld: dat is niet alleen van betekenis voor de achtergebleven groepen, het is eveneens van belang voor alle werknemers.

Zelfbeheersing is daarom nodig: van werkgevers en van werknemers, van overheid en volksvertegenwoordiging.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat de prijsstabilisatiepolitiek van minister Zijlstra meer en meer als juist wordt erkend, zelfs in socialistische kring. Geen wonder, dat de minister van Economische Zaken in zijn rede in de Eerste Kamer vorige week een gematigd optimistisch geluid kon laten horen en dat hij in het algemeen met dankbaarheid kon terugzien op de bijna verstreken vierjarige periode, die hij thans aan het bewind is geweest.

Voortzetting van de in de laatste jaren gevolgde koers op economisch gebied zal dan ook gewenst zijn.

Analyse van zwakheden en bokkesprongen

De klokken van het Kremlin moeten van slag

DE WERELD
DEZE
WEEK

DE BRITSE PREMIER Anthony Eden liet op de conferentie van de Grote Vier te Genève van vorig jaar juli een steek vallen door zijn gedachte te lanceren van een gedomilitariseerde zone, die de Bondsrepubliek Duitsland en Sowjet-Duitsland en een deel van Nederland en België zou moeten beslaan. De Britse suggestie was weliswaar gedacht binnen het raam van een globaal en algemeen ontwapeningsplan, dat in étappes zou worden uitgevoerd, maar het lanceren van deze gedachte moest bij de Russen de indruk wekken, dat er met het Westen te praten valt over de Duitse hereniging en dan niet als voorwaarde voor het verminderen van de internationale spanningen, die tot ontwapening zou kunnen voeren.

Neen, het Duitse vraagstuk kon deze indruk vestigde de suggestie-Eden tenminste, als een onderdeel worden beschouwd van de ontwapeningsproblematiek. De heren Chroesjtsjov en Boelganin hebben er in Genève niet veel van gezegd, maar zij lieten al dadelijk doorschemeren, dat zij er wel oren naar hadden. De Amerikanen en vooral de Duitse Bondsregering onder leiding van Adenauer vonden het voorstel van Eden bijzonder griezelig. Van Westelijke kant is er verder nie meer over gepraat. Eden kwam er niet meer op terug en heeft zijn geesteskind middelerwijl de nek omgedraaid.

Maar wat verwacht kon worden, is gebeurd. De Russen hebben de steek, die Eden in Genève liet vallen, met veel zwier opgenomen. In het jongste Sowjet-Russische ontwapeningsvoorstel prijkt gloria victoria het plan-Eden.

Gezien de opvattingen van Sowjet-Rusland over de wijze waarop de Duitse hereniging tot stand moet komen, n.l. op een methode, die onafwendbaar leidt tot een samensmelting van de beide Duitslanden los van het Noord-Atlantisch pact en op basis van de „volksdemocratische principes”, waarop ook de andere Oost-Europese niet-communistische landen achter het IJzeren Gordijn zijn geraakt, was het duidelijk, dat het plan-Eden volledig in het Russische straatje paste. Een ontwapend West-Duitsland, waaruit ook de Amerikaanse en Engelse troepen verdwenen zouden zijn, vormde voor Moskou een schitterend toebereide akker voor het zaad van de Duitse hereniging in Sowjet-Russische geest. Is het wonder dat de Russen thans de agenda van Genève, waarop als punt 1 en 2 voorkwamen de Duitse hereniging en de Europese veiligheid en als punt 3 de ontwapening, in hun geest trachten af te werken. Croesjtsjov verklaarde deze week in een persconferentie, die hij in Moskou met Westerse journalisten hield: „De Duitse hereniging is voor ons geen essentiële voorwaarde voor de wereldvrede en de ontwapening.” Eigenlijk zei hij dus hetzelfde als de Britse premier in een zwak ogenblik vorig jaar te Genève deed.

De Franse premier en socialist Guy Mollet legde de zwakte van de Westelijke stellingen helemaal bloot door in deze pal naast Chroesjtsjov te gaan staan met zijn verklaring, die in het interview met het Amerikaanse tijdschrift U.S. News and Worldreport voorkomt n.l., dat ontwapening primair moet zijn en dat de Duitse hereniging daarop zou kunnen volgen.

Amerika wil anders

In de Amerikaanse voorstellen op de ontwapeningsconferentie wordt met geen woord gerept over de instelling van een gedomilitariseerde zone, die Sowjet-Duitsland en de Duitse Bondsrepubliek omvat. Daarin wordt wel gesproken over een proef-inspectie-zone op Sowjet-Russisch territorium en op het Amerikaanse continent. Het is duidelijk dat de Amerikaanse voorstellen volledig rekening wensden te houden met de opvatting van Bondskanselier Adenauer. De Duitsers zijn terecht van mening, dat op zijn minst de aanvaarding van het principe „ontwapening eerst”, gepaard

gaande met demilitarisatie van de beide Duitslanden, neerkomt op een officiële bevestiging van de scheiding tussen Oost- en West-Duitsland, op een aanvaarding van de „status quo”, de bestaande toestand.

Het is sinds de beide conferenties van Genève duidelijk, dat Sowjet-Rusland erop uit is het Westen tot de erkenning van deze „status quo” te brengen. De Amerikaanse regering heeft zich hiertegen tot dusver hardnekkig verzet, maar de winst die de ontwapeningsbesprekingen in Londen tot dusver Moskou heeft opgeleverd is, dat van Amerikaanse kant de indruk wordt gevestigd alsof de kwestie van de Duitse hereniging als een van de voornaamste oorzaken van de bestaande internationale spanning niet meer voorop wordt gesteld. Het gaat erop lijken, dat de Amerikanen er toe overhellen de status quo in Europa stilzwijgend te aanvaarden als basis voor een verdere ontspanning tussen Oost en West. Maar de Russen zijn hiermee niet tevreden en proberen thans de Amerikanen zover te krijgen, dat zij de weg opgaan, die Eden vorig jaar en Mollet deze week bereid bleken in te slaan.

De Fransen zijn de beste gangmakers voor de Russen in West-Europa. Vertelde de Franse premier niet aan buitenlandse journalisten, dat hij nooit geloofd had in een communistische agressie en dat Duitsland door Frankrijk nog steeds veel gevaarlijker wordt gevonden? De Franse minister-president en zijn minister van buitenlandse zaken Pineau gaan volgende week een bezoek brengen aan Moskou. Zij zullen daar met open armen ontvangen worden, omdat zij beter dan wie ook de Amerikaanse vasthoudendheid kunnen ondermijnen en het Engelse scepticisme kunnen bestrijden.

Men behoeft de Amerikaanse „columnists”, zoals de journalist Walter Lippmann en vele anderen maar te lezen om te constateren, dat er een sterke stroming in de Ver. Staten is, die achter de Franse opvattingen staat. Deze journalisten en de Rusland-expert Kennan, een van de ex-diplomaten van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken, doen sinds Genève van het vorig jaar niets anders dan de huidige politiek van de Amerikaanse regering onder vuur nemen. Wij verwachten op korte termijn geen belangrijke wijziging in de Amerikaanse buitenlandse politiek, omdat zulks nog nimmer heeft plaats gevonden in een jaar, waarin de presidentsverkiezingen in Amerika zich voltrokken. Voorlopig is van Washington geen enkele belangrijke stap te verwachten. Het griezelige van deze situatie is, dat in de komende maanden — de presidentsverkiezingen vinden pas in het najaar plaats — de Amerikaanse buitenlandse politiek verstek laat gaan. Het gedrag van de Britten en de Fransen, op dit ogenblik lijkt veel op de bekende zegswijze: als de kat van huis is, dansen de muizen op zolder.

Frankrijk en Engeland menen zich in deze situatie niet te veel van de Amerikaanse bondgenoot te behoeven aan te trekken. Allerlei experimentjes met het Kremlin staan thans op het program. Over en weer worden bezoeken afgestoken. Mollet en Pineau gaan naar Moskou. Chroesjtsjov en Boelganin maken aanstellen om een bezoek te brengen aan Londen. Mollet klaagt ernstig over de Amerikanen, hetzelfde doet Eden. De Kremlin-dictators zullen er onder elkaar danig plezier over hebben.

„Anti-koloniaal”

Nu valt er over de Amerikanen wel het een en ander te zeggen. Het is een feit dat de Amerikanen erg vriendelijk zijn tegen Nasser, de Egyptische dictator, die rondbazuint, dat hij niet eerder zal rusten voordat de Engelse invloed uit het Midden-Oosten is weggevaagd. Inderdaad betekent de Amerikaanse onverschilligheid voor de benarde Britse positie in het Midden-Oosten, dat in feite Washington samen met Sowjet-Rusland Engeland uit dit voor het gehele Westen uiterst belangrijke oliegebied trachten te verdrijven. Foster Dulles, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, verkondigt als de opperste wijsheid voor de politiek van het Westen, dat het Midden-Oosten, Zuid-Oost Azië en het Verre Oosten gesteund moeten worden in hun strijd tegen de oude koloniale mogendheden. De republikeinse partij verschaft zichzelf in het

Amerikaanse volk, dat het „anti-kolonialisme” met de papepel is ingegoten, geen beter podium bij haar verkiezingspropaganda dan dit. Op deze achtergrond moet men ook het optreden van Foster Dulles in Indonesië zien. De speculatie in deze verkiezingsstijd is, dat de Engelsen, de Fransen en de Nederlanders hun grote Amerikaanse bondgenoot niet in de steek zullen laten.

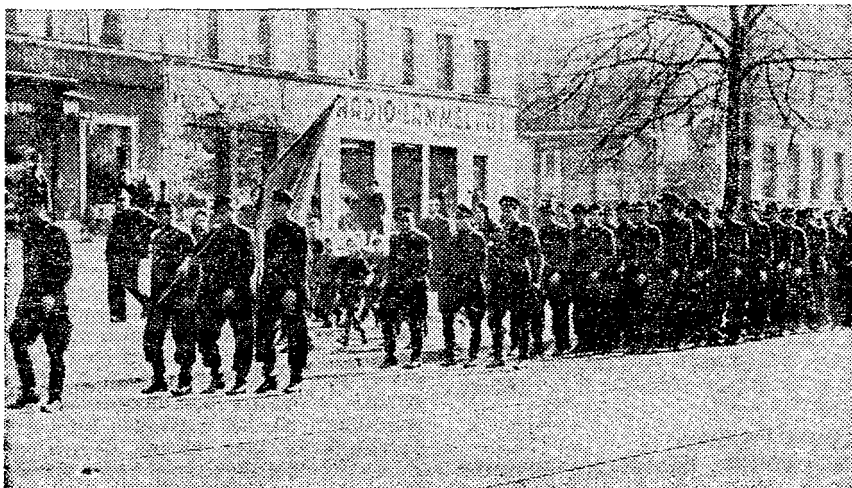
Zij mogen wel erg boos worden over de onvriendelijkheden van Foster Dulles, maar tenslotte zullen zij voldoende beseffen hoe de machtsverhoudingen in de wereld liggen. Verklaarden Eden en Mollet niet om het hardst, dat zij er niet over denken het Noord-Atlantische bondgenootschap op te geven? Veel gevaarlijker acht men in Washington de mogelijkheid dat de landen van het Midden-Oosten, Zuid-Oost-Azië en het Verre Oosten het vacuum, dat in een verkiezingsjaar in de Amerikaanse buitenlandse politiek pleegt te ontstaan, zouden gebruiken om naar het Sowjet-Russische kamp over te lopen.

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Foster Dulles, treedt in deze periode op als een slaapwandelaar, die tot halsbrekende toeren in staat is.

Wanneer iedereen constateert, dat er zich in het Midden-Oosten een zeer ernstige crisis aan het ontwikkelen is, verklaart hij heel laconiek, dat er in het Midden-Oosten geen noodtoestand te constateren valt en dat Amerika er niet over denkt troepen naar dit gebied te zenden. Nasser en zijn Arabische kornuiten krijgen op deze wijze vrij spel tegen Engeland, dat voorlopig alleen de kastanjes uit het vuur mag halen. Dat de Britse premier Eden deze week hierover stoom afblies is te begrijpen. De Amerikanen laten de Engelsen in het Midden-Oosten lelijk in hun hemd staan.

Het lijkt geen twijfel, dat de Russische buitenlandse politiek nauwkeurig is afgestemd op de binnenlandse politieke procedure, die in de Ver. Staten om de vier jaar voert naar een presidentsverkiezing. De klokken van het Kremlin worden er op gelijk gezet. Dat is een onnoemelijk groot voordeel voor het Oostelijk blok en verzwakt in bijzonder ernstige mate de positie van het Westen, waar iedereen zijn klokje heeft, dat nergens zo tikt als thuis. De bedoeling van bovenstaande analyse van de internationale politieke situatie is niet de lezers van ons blad op te wekken tot een meehuilen met de Anti-Amerikaanse wolven in het westelijk bos.

Deze analyse poogt de Amerikaanse zwakheden aan te tonen, maar sluit evenmin de ogen voor de Franse en Engelse bokkesprongen. De conclusie hieruit kan geen andere zijn dan wij reeds de vorige week trokken, n.l. dat het een levensbelang voor de Atlantische volkeren is, dat de klokken van het Kremlin van slag worden gebracht. De eerste taak van het Westen zal moeten zijn, dat een gemeenschappelijke politieke wilsvorming tot stand wordt gebracht, die het traditionele Amerikaanse vacuum van een presidentsverkiezing kan opvullen, waarop de Russen speculeren. Naar onze mening ligt hier een taak voor alle partners in het Noord-Atlantisch bondgenootschap, waarvan ook Nederland deel uitmaakt.

De Sowjet-Duitse volkspolitie is het communistische machtsapparaat, dat het Kremlin gebruiken wil om de West-Duitse Bondsrepubliek na de Duitse hereniging te modeleren naar volksdemocratisch, dat is communistisch recept.

	De ideale voeding voor kat en hond	

Wasmachinesfabriek heeft

WASMACHINES

met lichte emailbeschatiging, gloednieuw met garantie f 155.—, Centrifuges f 149.50. Depôt Van Eeghenstraat 37, Amsterdam, tel. K 20—727360.

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C - R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. Vooraanstaande doktoren en chirurgen hier te lande tellen wij onder onze cliënten.

De echte Amerikaanse C - R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 f 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betaalcondities

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

Vraagt Uw bakker naar
TARVO-BROOD
Uw bakker
Uw dokter

Vraagt steeds
Zoetermeer's Roem
de fijnste margarine
Firma Gebr. van der Spel
Zoetermeer   Telefoon 49

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK C.V.
DODEWAARD
De fijnste fruitproducten uit de
Betuwse boomgaarden
Vraagt Uw winkelier ons merk Jams
Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

BRINKERS'
FABRIEKEN
ZOETERMEER
Tel. nr 12 (4 lijnen)
ROOMBOTER - MARGARINE
SPIJSVETTEN
SPIJSOLIE

„Parley” wol
VOOR AL
U W B R E I W E R K
PARLEY'S
WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

Koopt een goed kostuum
enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is lonend
DUTHLER
V A R S S E V E L D

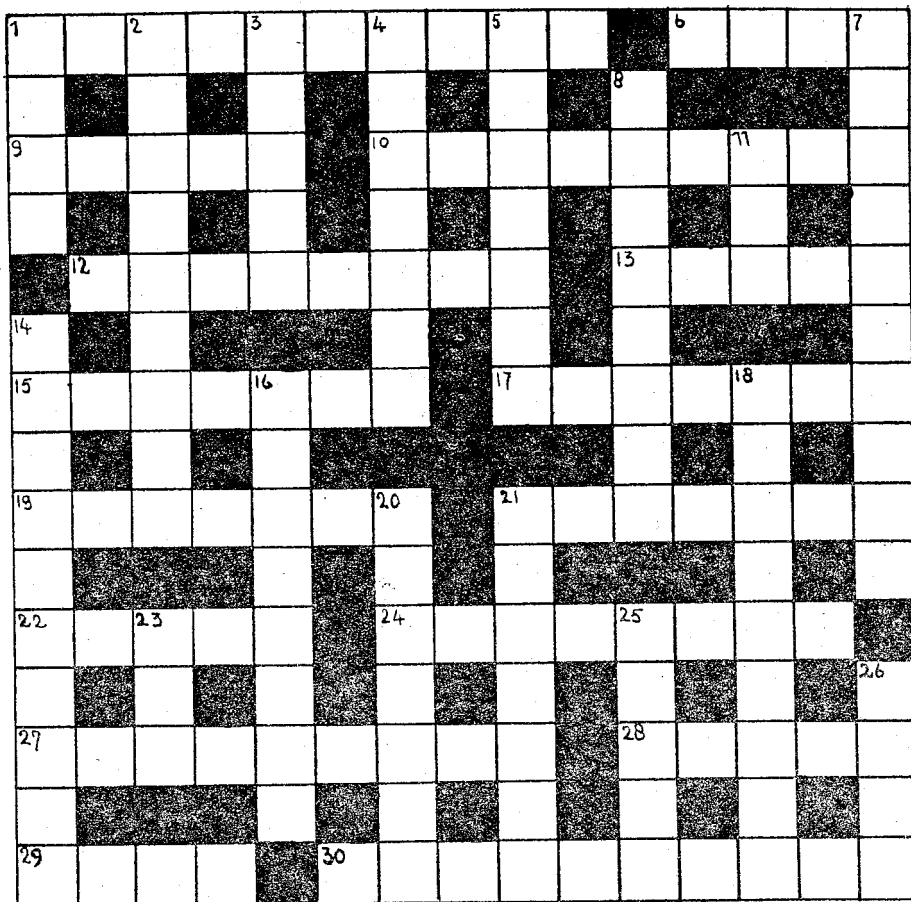
Voor Dameskleding
van betere klasse
N.V. Modemagazijnen
Gebr. Zwartsenberg
Groningen — Stadskanaal

AVONDMAALSTELLEN
DOOPBEKKENS
OFFERSCHALEN enz.
in Zilver en Pleet-zilver.
Op aanvraag worden U de prijscou-
rant en afbeeldingen gratis toege-
zonden, Franco verzending door ge-
heel Nederland.
D. J. H. EIKENDAL
Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
JOH. LUYK
AMALIA VAN ANHALTSTRAAT 40-44
EINDHOVEN - TELEFOON 4512
Periodieken
Handeldrukwerk

Accountantskantoor
S. M. STOLP
★
Leiden   Oudewater
Tel. K 1710-26318   Tel. K 3486-486

KRYPTOGRAM

De anagrammen in dit kryptogram zijn door ons aangegeven met een (a). Dan kunt u het gevraagde woord vormen van de letters van één of meer woorden uit de gegeven zin.

HORIZONTAAL

1. Deze man aanbidt St. Militair (a). 6. Belangrijk getal bij de a.s. verkiezingen. 9. 't Is $\frac{3}{4}$ kleiner en gelijk aan interest. 10. Kleine streepjes zijn laag. 12. U is van een kerkelijke en wereldlijke lid, van een natte hopelijk niet. 13. Dekkleed van de advocaten? 15. Geen roodgekleurd Reintje, maar bruinachtig paard. 17. Occo tot de Engelse adel verheven, verdwijnt in een Italiaanse wind. 19. Een tweevoeter meer dan één en toch geen één. 21. Rustbed, waarvan minis-

ter Cals het hoofdeinde veranderde en het voeten-einde verlengde. 22. Uit deze Italiaanse rivier kunt u een griet opduiken. 24. Opvolger van Dr. Schouten? 27. Zoals zijn naam reeds zegt, haalde deze avonturier spoedig de buit binnen. 28. In deze rivier zwemt een otter (a). 29. Kleed van de hoer dat zijn vrouw draagt (a). 30. Dier dat de wetenschap dient.

VERTICAAL

1. Geen accurater beurtman dan deze kapitein, die ook bekend staat als magere Hein. 2. Eén zwaluw is dit reeds, hoewel zij nog geen zomer maakt. 3. In de oudheid had deze stad in Griekenland 7, in Egypte 100 poorten. 4. Bestaat deze plant uit verbrande vensterlijsten? 5. Heilige Els op weg. 7. Deze man

wenst graag verlenging van zijn dienstdaag, waar dan ook een (witte) dienstwoning bij is. 8. Voor uw aardappels in de winter wel goed, voor uw effecten nooit. 11. Gaat u dit vrouwenkleed keren, dan komt u bijzonder snel vooruit. 14. Hoewel zachter dan koningszoon, wordt dit deel van een bekende naam veel wegge- laten. 16. Bijna helderrood, als vader die kleur reeds heeft. 18. Zij verkiezen de vrijheid boven het Britse Gemene Best. 20. In zijn rede twist hij. 21. Deze helleveeg vindt je in de Koran (a). 23. Sommigen sterven door dit teveel in te nemen, de meesten door te veel te geven. 25. Plant die hier begint en met k eindigt. 26. Deel in het menselijk lichaam, dat men er soms niet in kan zien.

Oplossing Kryptogram van vorige week

Horizontaal
1. Kabinetskwastie. 7. Kiezers. 9. Pedalen. 10. Sterren. 11. Termiek. 13. Stelsel. 15. Gokspel. 18. Stikker. 21. Manuaal. 22. Zijlstra. 24. Kommode. 26. Kleuteronderwijs.

Verticaal
1. Kikkert. 2. Brevier. 3. Nee. 4. Eed. 5. Tilanus. 6. Eenmaal. 8. Steek. 9. Parijs. 12. Iep. 14. Eli. 15. Gortzak. 16. Kamille. 17. Linea. 18. Spaak. 19. Karbouw. 20. Roemers. 23. Tot. 25. Moe.

De waarde van het persoonlijk contact

PROPAGANDA maken, bestaat naar de mening van velen, uit het op grote schaal verspreiden van drukwerk. Menige propagandist meent, dat het verspreiden van 1000 drukwerkjes een bijdrage is, die meetelt. Toch durf ik beweren, dat een persoonlijk gesprek met iemand van wiens stem wij niet verze-kerd kunnen zijn, belangrijker is. Niet alleen omdat voor een persoonlijk ges- prek een grotere moed nodig is. Ook omdat het resultaat van een persoonlijk gesprek groter is dan van drukwerk.

De Arjos in Amsterdam

De Amsterdamse ARJOS belegde een propaganda samenkomst, ergens in de binnenstad. Er werden 1000 circulaire's verspreid. Hoeveel mensen dacht u dat er kwamen? Er kwam niemand! Maar de ARJOS zou geen ARJOS geweest zijn, als men zich daarbij had neerge- legd. Men ging de straat op en nodigde de mensen uit. Zo kreeg men toch nog 4 mensen binnen. Resultaat op het druk- werk minder dan 1/10%. Resultaat op persoonlijke uitnodiging 2 tot 4%. Dat is de kracht van persoonlijk contact.

De kracht van drukwerk.

Drukwerk is machtig, omdat het in korte tijd in een enorme oplaag kan worden verspreid. Het percentage dat resultaat oplevert, hoeft slechts klein te zijn, om een totaal resultaat te krijgen, dat de moeite loont. Maar drukwerk is ook duur. Het verspreiden van één enkel drukwerkje is niet voldoende. Om heel Nederland met drukwerk te bombarde- ren, is een budget nodig, dat in de buurt van een miljoen gulden ligt.

Hoe zaken het doen.

Als u een zaak vindt, die grote adver- tenties plaatst, tien tegen één, dat er- gens achter die zaak een man staat, die voor persoonlijk contact gezorgd heeft. Philips is zo'n grote adverteerder. Daar achter stond de oude heer Philips, die met een koffertje gloeilampen, Europa afreisde. **Persoonlijk contact.** De grote advertenties kwamen pas, toen het niet meer mogelijk was, het persoonlijk con- tact voldoende te onderhouden. Achter de Byenkorf stond de heer Goudsmit. In zijn winkeltje op de Nieuwendijk in Am- sterdam, zorgde hij voor het persoonlijk contact met zijn klanten. Deze zaken werden groot door het persoonlijk con- tact.

En wij?

Het is niet mogelijk heel Nederland met verkiezingsdrukwerk te overstro- men. Daarvoor ontbreekt het geld. Het is ook niet mogelijk elke Nederlander een bezoek te brengen. Daarom zullen we van beiden wat moeten doen. Laten we vooral de persoonlijke moed opbre-ngen om tot een gesprek te komen. Als u tien gesprekken voert, moet het al gek gaan als geen enkele daarvan resultaat afwerpt. Als er 1000 drukwerkjes huis aan huis worden verspreid, is het resul- taat nog maar dubieus. Persoonlijk con- tact, dat is niet maar een oud A.R. stok- paardje. Persoonlijk contact, dat is het beste propaganda middel, dat de reclame wetenschap kent.

Nog meer bewijzen.

Als u twijfelt, bedenk dan eens, dat er grote zaken zijn; die hun verkopen

BOEKEN en periodieken

„Signaal”, periodiek voor leerlingen van Hogere Bur- gerscholen, Lycea en Gym- nasia. — Abonnementsprijs f 2,— per jaar. Administra- tieadres: postbus 5, Aalten.

GEDURENDE enige jaren al wordt door de Calvinistische studentenbe- weging een orgaan, „Signaal” geheten, uitgegeven, dat thans zes maal per jaar uitkomt.

De leerlingen van onze middelbare scholen hebben het niet gemakkelijk. Zij komen in aanraking met de geestesstro- ming van deze tijd en zij moeten ten opzichte daarvan hun houding bepalen.

De doorbraak oefent ook op hen een zuigende werking uit.

Veelal gaan ze straks naar een uni- versiteit en verkrijgen zij later een lei- dinggevende positie in de maatschappij.

Het is van groot belang, dat zij reeds aanstonds de reformatorische belijdenis als vaste basis van hun werk leren waarderen en gebruiken.

De reformatorische studentenbeve- ging verricht belangrijk werk voor hen, die een universiteit of hogeschool be- zoeken.

Maar dit werk moet reeds op de mid- delbare school aanvangen.

Het verdient daarom toejuiching, dat de Calvinistische studentenbeweging de uitgave verzorgt van dit blad ten be- hoeve van de middelbare scholieren.

Het heeft een gevarieerde inhoud en het ziet er fris en aantrekkelijk uit. De Christelijke belijdenis staat centraal bij de behandeling van de vele vragen waarmee de jonge mensen in aanraking komen.

Wij geloven, dat dit orgaan zeer ge- schikt is om de lezers en lezeressen waarvoor het bedoeld is, te boeien.

Wij hopen dan ook, dat de leerlingen van de middelbare scholen hierop een abonnement nemen of dat de ouders dit voor hen doen. Ze zullen er, ook voor hun latere ontwikkeling, geen spijt van hebben.

Wie zich nu abonneert behoeft voor de lopende jaargang maar f 1,— te be- talen.

Luchtbehandeling voor schepen en gebouwen
NIMA Zwijndrecht
TEL. K 1350-5332

bijna uitsluitend, tot stand brengen, door persoonlijk contact. Denkt u maar aan scheepswerven, wegebouwmaat- schappijen e.d. Hoeveel respectabele winkels, zijn er niet, die weinig of geen reclame maken? Aan de andere kant, zal een zaak, die zijn kracht zoekt in drukwerkreclame, toch ook alle aan- dacht schenken, aan het persoonlijk con- tact met de klant. Zelfs postorderzaken, die hun klanten zelden of nooit zien, proberen in die richting te werken. Ik ken een zaak, die op dit punt zeer ver gaat. Als een klant schrijft dat zij een hond heeft, worden in de antwoordbrief enkele regels aan haar hond gewijd. Als in het zakenleven, zoveel waarde wordt gehecht aan persoonlijk contact, zou het voor ons dan ook niet lonen? Vooral in de grote steden, doen we er goed aan, om naast de drukwerkverspreiding, ook veel aandacht te schenken aan het per- soonlijk gesprek.

Zoek het gesprek.

U kunt tot een persoonlijk gesprek komen, door eenvoudig ergens aan te bellen en erom te vragen. De secretaris van uw kiesvereniging beschikt over adressen, die daarvoor in aanmerking komen. In de fabriek of werkplaats kunt u in contact komen met collega's. In dit geval is het goed dat u over wat lectuur beschikt. U kunt dit ter lezing geven, als u een gesprek hebt gehad. Neder- landse Gedachten kunt u daarvoor goed gebruiken. Als het u ernst is, kunt u ge- legenheid te over vinden. Begin van- daag nog de nodige moed te verzamelen. Zoek het persoonlijk gesprek. v. d. M.

Wij luisterden

• Tegen de doorbraak

De verstandhouding tussen de twee grote partijen, P.v.d.A. en K.V.P., wordt er niet beter op. De sfeer, reeds vertroebeld door de wijze waarop men aan weerskanten de verkiezingspropaganda voert, is zo mogelijk nog ongunstiger geworden door de opwekking, die het bestuur van de P.v.d.A. tot de aanhangers van het communisme richtte om op de Partij van de Arbeid te stemmen. De tactiek van de communisten overnemen, zegt het partijbestuur daarin: „Iedere stem op de C.P.N. is een stem, die indirect de kansen versterkt dat Romme als overwinnaar uit de strijd te voorschijn komt”.

De reacties hierop van K.V.P.-zijde zijn niet uitgebleven. „De P.v.d.A. misbruikt Romme terwijl ze zelf ruim tien jaar met de K.V.P. heeft samengewerkt. De P.v.d.A. poogt te oogsten op de akker, waarop Paul de Groot de eenheid tegen Romme heeft gezaaid”, zei de heer Van Schaveren in zijn parlementair overzicht voor de K.R.O.

De heer Van Schaveren stelde de vraag, wat er nu moet worden van de P.v.d.A. als „partij voor allen” en als „doorbraakpartij”. Herhaaldelijk is betoogd, dat de P.v.d.A. niet is de partij van de arbeiders, maar dat zij ook werkgevers en „allerlei gewichtigheden” onder haar leden telt. „Men kan zich voorstellen”, aldus de heer van chaveren, „dat deze gewichtigheden mincer om de overkomst van Gortzak en de zijnen staan te springen dan het partijbestuur”.

En wat het doorbraakarakter van de P.v.d.A. betreft merkte hij op, dat deze partij zich nu richt tot mensen, die opgevoed zijn in vijandigheid ten opzichte van kerk en christendom. „Als de doorbraak zich nu ook tot deze mensen richt, wordt de P.v.d.A. voor protestanten en rooms-katholieken wel een heel gevaarlijke smeltkroes. Het is d vraag, wat daarin op de duur boven zal drijven”.

Het kon inderdaad wel eens zo zijn, dat de P.v.d.A. met deze opwekking tot de communisten een belangrijke bijdrage heeft geleverd in de strijd tegen de door haar zo fel begeerde doorbraak.

• Tegen de revolutie

Wat de P.v.d.A. nu precies bedoelt met dit manifest tegen het communisme en waarom zij het heeft gepubliceerd, heeft de heer Voskuil ons trachten duidelijk te maken in zijn socialistisch commentaar.

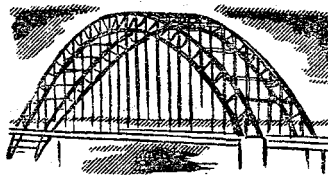
Het manifest is niet gericht tot de leden van de C.P.N. Zo gek is het partijbestuur niet. Het is gericht, tot de meelopers, die van de C.P.N. losgeweekt moeten worden.

Nu willen wij de heer Voskuil graag toegeven, dat zo er al iemand zich door dit manifest zal laten bekeren, dit eerder een meeloper van het communisme zal zijn dan een overtuigd lid van de partij. Maar de heer Voskuil moet ons dan nog eens duidelijk maken hoe zijn partijbestuur dit onderscheid gerealiseerd heeft in het manifest en in de publicatie daarvan. Of richt een opwekking als „Gij moet breken met Uw geloof in de communistische partij en in de communistische propaganda” zich uitsluitend tot meelopers?

De heer Voskuil heeft ons ook verteld waarom de P.v.d.A. zich met dit bijzonder nuttige werk, zoals hij het zelf noemt, bezighoudt. De P.v.d.A. is nl. de enige partij, die werkelijk tegenstand biedt tegen het communisme.

Waarom die tegenstand gebaseerd is, heeft de socialistische spreker niet gezegd. Hij zou dat ook niet kunnen zeggen. In de strijd tegen het communistische beginsel staat het socialisme ongewapend, zelfs al noemt men het „democratisch socialisme”, omdat het principieel niet tegenover de revolutie staat.

De principiële strijd tegen de revolutie kan alleen gescheiden worden op basis van het Evangelie.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Voms

„Ik denk, dat ik hem bij de keet gezien heb,” zei Melchior voorzichtig. „Ja, ik denk het stellig.”

„Onzin! Jij wilt de goeie naam van mijn broer bekladden! Als je niet anders weet, ga dan gauw hier vandaan. Toe, ga alsjeblieft weg!”

„Blijf nog even hier, Melchior,” gebod Willem. En tot zijn vrouw: „Laat mij nu eens praten, Celia. Hoor mij eens rustig aan.”

„Ik rustig blijven als die daar wil beweren dat onze Siem iets gedaan heeft, waar een heleboel mensen schande over zullen spreken? Moet ik dan nog rustig blijven? Laat hij naar zichzelf kijken! Kijken jullie liever naar je zuster, die ergens in de stad de dame uithangt.”

„Zwijg, vrouw!” klonk gebiedend de stem van Willem. „We hebben het niet over Roelie. t Gaat nu over die brandstichting, die gelukkig niet doorgedaan is omdat Melchior er op 't juiste ogenblik bij was.”

„Wás 't maar doorgedaan, was die hele boel maar tot de grond toe afgebrand,” begon Celia, over haar zenuwen heen, plotseling te huilen. „Die verfoeilijke brug is nog niet eens klaar, maar nu is er al 'k weet niet hoeveel ellende door ontstaan, zelfs in onze familie.....”

Willem overreedde haar, dat zij op een stoel zou gaan zitten; hij gebaarde tot zijn broer, dat deze eveneens plaats zou nemen. Tenslotte zette hij zichzelf ook in z'n stoel neer. Langzaam en zo eenvoudig mogelijk vertelde hij Celia van de moeilijkheden, waar de jonge Melchior in was komen te verkeren door een triest misverstand, dat zich bij de nachtwaker Wijdenes vastgezet had.

Celia schudde telkens ongelovig het hoofd. „Siem heeft het niet gedaan”, zei ze tenslotte huilend. „Mijn broer doet zoiets niet. Daar zijn wij te degelijk voor”. En opnieuw beschuldigde zij haar jonge zwager van laster en leugens.

Melchior zei al die tijd geen woord, ofschoon hij moeite had om zich te beheersen. Het deed hem vooral pijn, dat zijn schoonzuster telkens opmerkingen over Roelie maakte en tenslotte zelfs zei, dat de Lijnegangs allemaal iets afkeurenswaardigs hadden. Melchior begreep, dat zijn broer het ook moeilijk had en er in Willem een korte en heftige strijd gevoerd werd tussen de liefde voor zijn vrouw en de boosheid, die haar vernederende woorden in hem opwekte. Plotseling stond Willem op en hij liep op Celia toe en omhelsde haar.

„Celia, meisje, begrijp dan toch, dat wij het ook erg vinden!” zei hij met geroerde stem. „Wij hadden jou dit graag bespaard en we begrijpen, dat je 't niet verwerken kunt. Ik ben er zelf ook beduusd van. Maar misschien heeft Melchior zich tóch vergist..... misschien heeft hij in de duisternis de gestalte van een ander gezien en ten onrechte gemeend, dat het Siem was. En als dat zo is, dan betekent het voor ons allemaal niets. Maar je begrijpt wel, dat Melchior nu naar de burgemeester moet gaan en hem de naam moet noemen van degene, die hij méénde herkend te hebben.”

„Hij moet niet gaan, laat Siem geen gezeur en narigheid krijgen,” smeekte Celia.

„Melchior heeft nu zelf narigheid, Celia. Ze geloven zijn verhaal niet en hij móet dus wel spreken.”

„Nee, nee, hij moet geen naam noemen!”

„Moet Melchior dan vals beschuldigd worden, vrouw? Moet de verdenking, die nu tegen hem gerezen is, dan blijven bestaan?”

„Ga maar niet, Melchior,” probeerde zij hem te bewegen. Maar Willem liet zijn vrouw los en hij gaf zijn broer een wenk, dat deze nu moest heengaan en zich naar de burgemeester begeven. En hardop zei hij: „Ik ga naar Siem, Celia. Ik ga hem vertellen, wat er aan de hand is, dan kan hij zich voorbereiden. En als hij niet bij de weet geweest is en dus niets met de brand te maken heeft hoeft hij zich niet bezorgd te maken. Dan zal hij er om lachen.”

De jonge Melchior verliet zijwendend het woonvertrek; hij reed langzaam naar het kleine gemeentehuis terug.

De burgemeester stond verbaasd, toen de jonge Melchior hem vertelde, wie hij bij de direktiekeet herkend meende te hebben. Hoe was het mogelijk, dat een man van middelbare leeftijd tot zo'n onzinnige daad in staat bleek te zijn! Want inderdaad was het onzinnig en bovendien misdadig.

„Je beweert dit nu wel, maar ben je er vast van overtuigd dat je ogen en de duisternis je niet bedrogen hebben?” vroeg de burgemeester.

„Ik hoop, dat ik mij vergist heb,” antwoordde de jonge Melchior. De burgemeester zag, dat het de boerenzoon moeite kostte om de naam van de door hem signaleerde te noemen.

„Bedenk, dat het verdenken van een onschuldige bittere gevolgen kan hebben, Lijnegang.”

De jonge Melchior knikte en zei: „Dat weet ik, — want ik ben immers onschuldig verdacht? Ja, 't heeft voor mij al bittere gevolgen gehad.....”

„Kom, kom..... je bent hier een paar keer ontboden om wat inlichtingen te geven. Verder niets. Zó bitter is dat nu ook weer niet.”

Maar de jonge Melchior dacht aan Paula Santemeijer en haar houding tegenover hem.

„Als een wond heelt, kan er toch nog een litteken overblijven, burgemeester,” zei hij.

Melchior kon naar huis gaan; de burgemeester zei hem nog, dat hij de verklaring omtrent de mogelijke brandstichter nader zou laten onderzoeken. Wellicht zou Melchior ter zijner tijd nogmaals verzocht worden om een paar inlichtingen te verstrekken, doch daar behoefde hij zich niet bezorgd over te maken. Die dingen konden nu eenmaal nodig zijn voor een goede gang van zaken.....

Een half uur later was Lauwers reeds bij Simon, de broer van Celia. Siem was intussen al ingelicht door zijn zwager Willem, maar hij geraakte overstuur van zenuwen toen de politiemans op hem afkwam. Lauwers had niet veel moeite met hem: Siem bekende, dat hij met de oude Raatslag het plan opgevat had om het direktiekeetje in vlammen te doen opgaan, want het bouwen van de brug moest tegengegaan worden.....

Er werd een uitvoerig proces-verbaal van zijn bekentenis opgemaakt. En eer het avond was, wist vrijwel iedereen in het dorp, die de brandstichters waren. De oude Lijnegang hoorde het van een oude daggelder, die evenals de boer niets moest hebben van een vaste oeververbinding.

Hoofdschuddend zei de oude Lijnegang: „'t Is allemaal gekomen door de vervloekte brug. De lui, die zo geijverd hebben voor een brug, hebben heel wat op hun kerfstok. Die brug maakt de mensen slecht. Ik kan goed begrijpen, waarom Siem er toe gekomen is om de zaak in de as te willen leggen. Hij

en Raatslag hebben het goede met de streek voor. Een beste kerel, die Siem!”

De daggelder was het volkomen eens met de boer van de Lindenburg. „'t Is een exempel van een vreemde en buitensporige tijd,” merkte hij lizig op. „Ze noemen het vooruitgang, maar ik denk er het mijne over. Die brug werkt de wereldgelijkvormigheid in de hand, Lijnegang. 't Is om zo te zeggen een schielijke afloop als der wateren. Maar ik ben wel blij, dat ik niet in Siem zijn schoenen sta, dat wel. Want 't zou best kunnen zijn, dat hij een lelijke pijp moet roken. 't Gerecht is niet misselijk in zulksort dingen.”

IX.

Een paar dagen later bracht de postbode — en dat was Rinus den Uyl, die zichzelf trots een eigentijds man noemde en daarom een soort filmsnor op de bovenlip gekweekt had om deze eigentijdsheid te illustreren — een brief voor Melchior Lijnegang Junior op de Lindenburg. De toevoeging Junior stond voluit geschreven, klaarblijkelijk om vooral geen verwarring tussen de oude en de jonge Lijnegang mogelijk te maken. Ten overvloede stond dat woord Junior ook nog onderstreep.

Aaltje pakte de post van Rinus den Uyl aan. Rinus maakte een grapje over de wonderwereld in een brievenkast; dat hoorde er bij, meenae hij. Doch Aaltje wist het niet te waarden en dat stak de nog jonge postbode. Hij dacht: — Aal Lijnegang wordt zuur en belegen, omdat ze geen vrijer kan krijgen en dusdoende maakt zij zichzelf rijp voor een vroegtijdig besjesleven. Overigens wel jammer, want er zit vast een heleboel geld bij de Lijnegangs..... Rinus wist zijn gedachten voorbeeldig verborgen te houden. Opgewekt zei hij: „Het mooiste, dat een brievenbesteller bezorgen kan, is een geboortebericht of het uitbetalingsbericht van de kinderbijslag. Maar o'k met Amor heeft hij net druk. Er zou door een bolleboos een proefschrift te schrijven zijn over de amoreusiteit, die zich botviert oor middel van de nederlandse posterijen. Karrevrachten liefdesbrieven worden wekelijks door bestellers versjouwd. Het is amor per post. Misschien plukt Liefdedienst-oud-papier er later ook nog de vruchten van.”

„Verspeel je kostbare tijd maar niet met praten,” voegde Aaltje hem minder vriendelijk toe.

Toen de eigentijdse postbode met de min of meer wijsgerige inslag vertrokken was, bekeek Aaltje de post, die zij in haar hand hield. Een dienstbrief voor vader, Ons platteland, de kerkbode..... en een brief voor de jonge Melchior.

Argwanend bekeek zij de brief, die voor haar broer bestemd was. De enveloppe bevatte op de achterzijde geen naam of adres van de afzender. Het keurig geschreven adres en het bescheiden formaat van de brief gaven haar het vermoeden, dat dit schrijven van een meisje afkomstig was. Had Rinus den Uyl dáárom gesproken over amor?

De jonge Melchior was in het weiland ergens bij de achterwetering aan het werk; ver van huis dus. Aaltje stond een ogenblik in gevecht met haar nieuwsgierigheid. Zou zij proberen, door de stoom uit de tuit van de kokende waterketel de enveloppe los te weken? Als zij 't maar heel voorzichtig deed, zou Melchior er niets van merken..... Natuurlijk zou zij na lezing de brief weer zeer zorgvuldig moeten dichtplakken.

Aaltje brandde van nieuwsgierigheid om te weten, wat er in de brief stond en van wie hij afkomstig was. Neen, het zou gemeen zijn om de brief te openen. Als Melchior er iets van zou merken, zou Leiden in last zijn. Hij zou haar uitmaken voor een nieuwsgierig Aagje, voor een helleveeg, een spitsneus.

— Deze brief is vast en zeker van die meid, die bij weduwe Bijster in de kost is, dacht Aaltje. Deze veronderstelling maakte haar niet alleen nog nieuwsgieriger, doch tevens verbitterd. Wat had dat wildvreemde creatuur uit de stad zich met haar broer te bemoeien? Brieven schrijven aan Melchior..... aan Melchior Lijnegang Junior, zoals zij heel deftig schreef. Wat een verbeelding van dat verwaande schepsel. Waarom zette zij niet doodgewoon: M. Lijnegang Mz. Neen, dat was natuurlijk niet voornaam genoeg; Junior klonk veel deftiger..... En wat zou zij aan Melchior te schrijven hebben? Niets anders dan leuterpraatjes natuurlijk. Smoesjes en valse en gemene voorspiegelingen. Zoiets kan je verwachten van een pedante nuf uit de stad.....

Aaltje speelde opnieuw me de gedachte, de brief open te maken en te lezen. In de stoom van kokend water zou de gom spoedig loslaten. Aaltje herinnerde zich, dat zij zeven of acht jaar geleden, — ja, zij was toen zeventien jaar geweest — vaak prentbriefkaarten ontvangen had. Eén, twee, drie, je weet lekker niet van wie, stond er dan op. De postzegels waren meestal schuin op de kaarten geplakt. Ja, in die tijd had zij ook dikwijls zo'n prentbriefkaart boven de tuit van de ketel gehouden. Zelfs postzegels lieten los..... en meestal bleken er dan een paar woorden of een naam onder de postzegel te zijn geschreven. Maar die tijd was voorbij; tegenwoordig ontving zij geen prentbriefkaarten meer met vriende paartjes er op afgebeeld, of beeldschone dames, wier japon bij ongeluk ver over de schouders gezakt was. Op vaste tijd ontving zij het orgaan van de meisjesbond, overigens ontving zij nooit meer post. De één, twee, drie van acht jaar geleden was getrouwd en zelfs al vader.

Nu stond zij met een brief voor haar broer in haar handen. Natuurlijk was deze brief afkomstig van een meisje. Aaltje was er zeker van, dat het loeder van die ingenieur de afzender was. Zou zij 't doen, zou zij de brief durven openmaken?

„Heeft de post nog wat bijzonder gebracht, Aaltje?” hoorde zij plotseling de enigszins vermoeide en verdrietige stem van haar moeder achter zich. Elke dag opnieuw gloorde in vrouw Lijnegang de hoop op, dat er een brief van Roelie zou zijn.

Aaltje schrok op.

„Of er wat bijzonders van de post gekomen is? Er is een brief voor Melchior. Stel je voor, moeder: een brief van die meid! Ja, vast en zeker van die meid!”

„Anders niets?”

„Ons Platteland voor vader. O ja, ook nog een brief voor vader. Kijk, een gele dienstbrief van 't gemeentebestuur.”

Vrouw Lijnegang nam de poststukken over en bijna op hetzelfde ogenblik had Aaltje er spijt van, de brief voor haar broer niet achtergehouden te hebben om deze open te maken en te lezen.

(wordt vervolgd)

HOUTHANDEL
K. J. Bos & Zoon
ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 113360

Kaderconferentie van de Arjos

UIT DE BERICHTEN, die ons bereiken bemerkten wij, dat er in het land hard gewerkt wordt door de clubs ten behoeve van de Arjos-propaganda-actie.

Hoewel dit in verschillende circulaire's en ook in deze kolommen al eerder is aangesneden, menen wij dat het nodig is nog eens op enkele punten de aandacht te vestigen.

IN DE EERSTE PLAATS het innen van de verkiezingsbijdrage ad f 2,50 per lid. Een aantal plaatsen heeft het benodigde bedrag reeds ontvangen en overgemaakt aan de provinciale verbanden.

Er zijn echter ook nog verschillende plaatsen waar dit niet is gebeurd. Wij doen een beroep op de desbetreffende besturen dit nu spoedig in orde te maken.

Voor de actie hebben de Nationale Organisatie en de Provinciale Verbanden geld nodig. Dit geld moet nu beschikbaar zijn, want nu moeten de afspraken worden gemaakt voor sprekers, uitvoeringen, zaalhuur, drukwerk, verkiezingsbiljetten en nog zo vele andere dingen meer. En daarom moeten we weten op welke inkomsten we kunnen rekenen.

Er zijn ook clubs, die al een flink bedrag binnen hebben, maar met de overmaking daarvan wachten tot ze alles hebben ontvangen.

Wij zouden deze clubs willen vragen: draag het ontvangene reeds nu af, dan kan de rest straks wel volgen. De betalingen die we moeten doen, kunnen ook niet wachten en daarvoor is het nodig, dat we een kasaldo hebben.

Daarnaast is ons gebleken, dat het zeker het proberen waard is om van particuliere personen bepaalde bijdragen te verkrijgen. Ook in deze richting valt er nog wel wat te doen naar het ons voorkomt.

HET TWEDE PUNT, dat wij nog een onder de aandacht zouden willen brengen betreft het verzamelen van adressenmateriaal.

Landelijk zijn een aantal adressen verzameld, die aan de Provinciale Verbanden zijn toegestuurd, die deze adressen op hun beurt weer distribueren over de plaatsen waar Arjos-manifestaties zullen plaats vinden.

Een belangrijk deel van de adressen moeten echter plaatselijk worden verzameld. Het is niet doenlijk in deze rubriek uiteen te zetten welke wegen daarvoor moeten worden bewandeld.

Afgezien van bepaalde algemene suggesties, die overigens aan de provinciale verbanden zijn gedaan, kan dit het beste plaatselijk worden bezien.

Het wordt tijd, dat de nodige gegevens nu langzamerhand worden gecompleteerd. Dit werk is van groot belang en het moet minutieus geschieden. Dit vergt echter tijd. Straks wanneer de adressen nodig zijn kunnen ze niet één, twee, drie uit de grond worden gestampt.

Daarom dringen wij er op aan, dat voorzover er hier nog lacunes aanwezig zijn, deze spoedig worden aangevuld.

ALLES KOMT AAN op een goede organisatie en een tijdige voorbereiding.

Het hoofdbestuur heeft zijn best gedaan alles zo tijdig mogelijk te organiseren, voor zover het de regelingen betreft, die van zijn zijde moeten geschieden.

De uitwerking rust nu op de schouders van de provinciale verbanden. Er moet nog heel wat worden gedaan. Wij zijn blij met het enthousiasme en de bereidheid zich voor deze zaak in te zetten, die allerwegen aan de dag treedt.

Wij zijn er echter nog niet. Op verschillende plaatsen is de zaak nog niet geheel in kannen en kruiken.

Mogen wij er op rekenen, dat overal thans spoedig de laatste hand aan de voorbereidende maatregelen wordt gelegd, zoodat de eigenlijke actie daarna ongestoord kan verlopen, ja, dat deze een succes wordt?

Op zaterdagmiddag 14 april a.s. vindt de kaderconferentie plaats waar de eigenlijke organisatoren van de verkiezingsactie bij elkaar zullen komen, teneinde alles nog eens grondig door te spreken en suggesties uit te wisselen.

De deelnemers worden door de provinciale verbanden aangewezen, hetgeen als dit blad verschijnt toch overal is gebeurd?

26 MAART

Als Elten, een bijna buitenlandse zorg van de minister van binnenlandse zaken, een gewezen stukje Duitsland, dat echter niets te maken

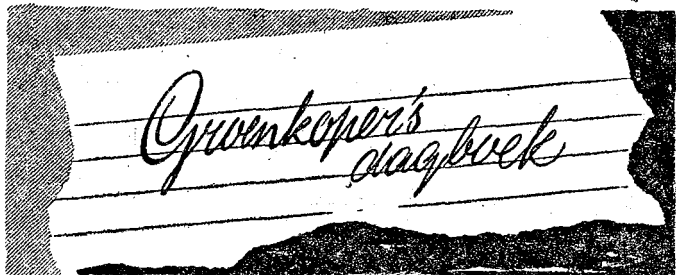
heeft met landhonger, een territorium, dat — enig in Nederland — bestuurd wordt door een landdrost (bijna had ik dorst getikt), als dat Elten voorbeeld moet zijn voor de verkiezingen, welke ons, u en mij, te wachten staan, nu, dan gaan we een rustige verkiezing tegemoet. Er werd daar een college van advies gekozen, zonder politieke hartstochten, zonder verbeter strijd om een zetel meer, zonder propagandatochten op fiets of scooter, zonder extra zendtijd, zonder heftige partijvergaderingen.

De stembussen stonden ook niet in schoollokalen, maar in twee café's, en naast de tapkast stonden de stemhokjes. En er werden geen hokjes rood gemaakt, maar er werden kruisjes gezet. Een nieuw stukje verkiezingsfolklore dus, waarover ieder tevreden is gestemd, ook de gekozenen, die nu de landdrost van advies kunnen dienen. De lijst van oorlogsslachtoffers en rentetrekking behaalde drie zetels, die van de werknemers vier en die van de middenstanders en landbouwers ook vier. Tot de gekozenen behoren twee Nederlanders, onder wie de plaatselijke kantoorhouder van de P.T.T.

Alles is dus vredig verlopen, daar aan de grens van de Westduitse Bondsrepubliek. Niemand riep „Heim ins Reich“ en ook niet „Band met Nederland“. Er werd helemaal niet geroepen, of het moest de uitroep „Ober“ geweest zijn. Heerlijk, zulke verkiezingen. Toch hou ik van een tikkelij hartstocht, en wat flinke propaganda. En van hokjes rood maken. Zelfs het hokje vóór de naam van onze eerste voorman.

27 MAART

De Kamer is op reces gegaan, na gezorgd te hebben voor ons aller pensioenen. Een van de vele sprekers was de heer Tilanus, een zeer dicht bij ons staande voorman, die, zo las ik in een blad, een verzoenend woord sprak. De gene, die dit schreef noemde de C.H. Unie, in navolging

van al die pée's, zoals P.v.d.A., K.V.P., A.R.P., de P.v.d.G., de partij van de gemoedelijkheid. Ik geloof niet, dat de heer Tilanus zo gemoedelijk is, als hij er uit ziet. Oud-majoor is hij en zoon van een generaal-majoor van de cavalerie. Nee, dan is gemoedelijk niet het woord. Hij komt, las ik verder, uit Tiel. Daar heeft men al lang een verzorging van de oude van dagen. Daar staat het Oud-Burger-Mannen en Vrouwenhuis. Niet opgericht door de heren Prof. Oud en Mr. Burger als concurrentie van de Suurhoff-Fundatie, nee, alleen maar een tehuis voor oude mannen en vrouwen uit de burger maatschappij.

28 MAART

Ik moet nog even wennen aan het woord krokussen met twee k's. Het heeft mij te veel weg van K.R.O.-kussen, hetgeen mijn voorliefde voor de N.C.R.V. in opspraak brengt. Maar goed, de krokussen bloeien in mijn tuin niet alleen. De Keukenhof is gisteren geopend en dat betekent begin van 'et voorjaar. „Vriend“ Serow, de chef van de Russische geheime politie is weer naar zijn eigen vaderland getrokken, zodat in Engeland ook de lente kan beginnen. Terwijl Malenkow snoepjes uitdeelt aan Groot-Britse kindertjes, is men in Moskou bezig de poten onder zijn stoel weg te zagen. Je kunt uit dat land nu ook nooit 's effen weg!

En terwijl de Tweede Kamer al met vakantie is, zijn de senatoren in de Eerste Kamer nog hard aan het werk met de begroting van Economische Zaken. Ik zou wel eens willen eten, hoe de jeugdige professor Zijlstra, de minister, zich dan voelt, als hij merkt, dat niet ieder het met hem eens is.

Zelfs zijn collega ambtgenoot aan de V.U. prof. Hellema niet, die, vindt dat de huiselgenaren nog steeds niet

genoeg huur incasseren. „Wij moeten van de lage huren af“, zeide prof. Hellema. Dat zeide hij in verband met de loonsverhogingen. Ach, het is allemaal zo moeilijk. Als ik eigenaar van huizen was, zou ik tegen prof. Hellema zeggen, „u bent mijn man“. Nu betáál ik een aardige huishuur. En ik zeg, „prof. Hellema is mijn man“. Toch eens afwachten, wat prof. Zijlstra zegt. Want hij is ook mijn man.

29 MAART

Heel wat van mijn vrienden en kennissen gaan weer met veerkrachtige tred door het leven. Zij hebben het nog wel niet maar zij krijgen het toch. En dat geeft de burger moed!

De Rijksambtenaren waren de eerste gelukkigen. Gefeliciteerd. Er worden mij te veel opmerkingen over Rijksambtenaren gemaakt. En ik moet bekennen, dat ik er ook wel eens aan mee heb gedaan. Vroeger zei ik wel eens, „hij lijkt wel een ámbtenaar!“ Nu zeg ik „hij lijkt wel een ámbtenaar. Voelt u de nuance?

En nu vragen sommigen, waar moet al dat geld vandaan komen. Daarover maak ik mij geen zorgen. Als de minister zegt: „het is er“, dan is het er ook. We leven in een royale tijd. Een mens moet niet kreterig wezen. Gisteren hoorde ik, dat er een man met zeven olifanten door de Kalverstraat liep. Hij kwam een kennis tegen, die even raar opkeek en toen vroeg: „zeg, geef mij zo'n olifant“. Wat zei de rijkwaard: „Nee, ze benne geteld.“ Dat is kreterig.

30 MAART

Verblijvend bericht: de minister (onze minister Zijlstra) meent, dat hij de prijzen in de hand kan houden. Hij wil ook de koopkrachtinjectie

van enkele honderden miljoenen in de maanden april en mei opvangen.

Arme mevrouw Zijlstra. Ik ken haar. Helemaal niet „toevallig“. Ik ken haar als een kennis. Zij is een alderaardigste mevrouw, die er ook he eemaal niet prat op gaat, dat zij de echtgenote van een minister is.

is. In deze en in de komende dagen heeft zij het zwaar. Reken maar van jes. Dan komt na een vermoede dag haar man thuis, met zijn handen vol. Wat zit daarin? De prijzen! Al die prijzen in Nederland. Van de „een cent snoep“, tot de dikke miljoenen, welke een nieuw mailschip kost. Van de f 1.75 tot de f 10.999.468,35 + vier en vijftig cent omzetbelasting. En die laat de minister niet los, noch in april noch in mei. En als des ministers handen ooit zouden leegraken, als de prijzen hem zouden dreigen te ontvallen, dan is zijn arm nog stijf van de koopkrachtinjectie.

Wat ben ik toch blij, dat ik geen minister ben. Vaak heb ik het willen worden. Alleen maar om een bode ter beschikking te hebben en een kamerbewaarder. Maar nee. Zo'n arme mevrouw Zijlstra, die daar in het komende weekend misschien zegt: „Jelle, je ei wordt koud“ en dan ten antwoord krijgt: „lieve kind, ik heb m'n handen vol!“

31 MAART

Het is al weer de laatste van de maand en ik zit nog met een groot deel van m'n salaris. Onaangevoerd. Schreeuwend om te worden uitgegeven.

Ja stelt u dat eens voor. Dat ik in mijn warm bad zou moeten gaan zitten om eens goed te kunnen nadenken, wat ik nu zou moeten kopen om tenminste mijn boventalig salaris kwijt te raken!

Weet u al wat u gaat kopen van die 7% mevrouw? Ik vraag dit nu aan de echtgenote van een Rijksambtenaar.

Ik ben zo nieuwsgierig naar de koopkrachtinjectie. Ik verwacht namelijk stromen nieuwe abonne's op „Nederlandse Gedachten“.

William Frankop

Groot of klein 't moet **PANTIER** zijn.

SCHOOLMEUBELN
MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. - EDE

Scheepsinstallatiebedrijf Nederland
Oostdijk 23, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk (4 lijnen)
Voorstuwingsinstallaties van elk vermogen.

FIRMA BLAAK
BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
H O O G E Z A N D

A. van der Werff
Scheepsbouw en Bergingsbedrijf
Vernuur dekschuiten en motordekschuiten
DOESBURG TELEFOON 275

SCHEEPSBOUWWERVEN A. VUYK & ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

Firma C. Vermeer en Zoon's
Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafellanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

SERRES EN WARENHUIZEN. BOUW
N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland
Kantoor Molenstraat, s-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Tweeslachtigheid voert P.v.d.A. naar het conservatieve slop

ZIJ HEBBEN elkaar toch weer gevonden: het N.V.V. en minister Suurhoff. En dus ook de P.v.d.A. en minister Suurhoff. Want dit is de eigenaardige ontwikkeling in deze socialistische partij, dat zij telkens de schijn wil wekken dat zij zich bijna nog uitsluitend op de arbeiders richt. En dat minister Suurhoff dit niet kan doen. Enige jaren na de bevrijding moesten we steeds maar horen dat de P.v.d.A. niet alleen maar een partij is voor de arbeiders, maar voor heel het volk. Intellectuelen, werkgevers en middenstanders konden er met groot gemak lid van zijn. En ze zijn ook lid van de P.v.d.A. Maar toch lonkt deze partij telkens weer naar het verleden. Zij dreigt daardoor de eenzijdigheid te krijgen van de voor-oorlogse S.D.A.P.

Dat blijkt heel duidelijk uit het feit dat de socialistische partij zich zachtst gesproken een afwijkende houding aanneemt ten opzichte van de christelijke gedachte om de rechtsvorm der onderneming te herzien, zodat de samenwerking tussen arbeider en werkgever ook in de onderneming juridisch in goede banen wordt geleid. Dit is voor ons werkelijk een zaak van goede christelijke sociale politiek. En daaruit is te verklaren dat zowel de heer Schouten als de heer Romme grote voorstanders zijn van een wijziging van de rechtsvorm der onderneming.

Wij twifelen er niet aan of de socialistische partij deze weg volgen. Want dit christelijk sociale ideaal ligt volkomen in de lijn der moderne ontwikkeling. Ach, vroeger waren de socialistische partijen ook tegen de P.B.O.-gedachte. Die stroomde immers niet met hun opvattingen over de klassenstrijd? Het heeft er veel van weg, dat deze gedachte toch nog bij vele socialistische elementaire vormen aanwezig is als het gaat om de samenwerking tussen arbeider en werkgever in de onderneming. Maar de P.v.d.A. wil geen klassenstrijd meer. Daarom kan zij niet anders dan op de duur de christelijke partijen op dit gebied volgen. Voordat de ommekeer tot stand komt, moet echter eerst een goede buiging tot de arbeiders worden gemaakt. Want vooral moet de P.v.d.A. in strijd met haar karakter een arbeiderspartij zijn. Maar de arbeiders worden van deze tweeslachtigheid de dupe.

Tweeslachtig

HET N.V.V., de P.v.d.A. en minister Suurhoff hebben elkaar weer gevonden. De heer Oosterhuis heeft het deze week zelf gezegd in de Eerste Kamer. Het nieuwe loonbeleid is volgens hem een bekroning van het werk van minister Suurhoff. Evenals de definitieve juderdomsvoorziening. Natuurlijk heeft de socialistische minister van Sociale Zaken de directe verantwoordelijkheid voor het loonbeleid. Maar toen hij zijn oude baas, de voorzitter van het N.V.V., in de Eerste Kamer hoorde, zal hij beslist wel gedacht hebben: had men maar een beetje eerder geholpen!

Want ook in het loonbeleid van de laatste jaren heeft de P.v.d.A. een rol willen spelen waarvan de arbeiders de dupe dreigden te worden. Zijn het niet het N.V.V. en de P.v.d.A. geweest die in 1955 tot tweemaal toe geprobeerd hebben een algemene loonronde te verkrijgen? De arbeiders konden alleen maar in de welvaart delen door in het stelsel van geleide loonpolitiek algemene loonsverhogingen te geven. Zo redeneerden zij. Zij waren tegen de loondifferentiatie. En nu wordt minister Suurhoff geprezen dat hij de bedrijfsstaksgewijze loonvorming tot stand heeft gebracht! De socialistische dachten in 1955 niet aan prijsstabilisatie. Dat de arbeiders niet veel hebben aan een algemene loonronde deerde hen niet. Natuurlijk wilden het N.V.V. en de P.v.d.A. ook een prijspolitiek voeren.

Maar dan een echte socialistische prijspolitiek. U weet wel bij elke toonbank een ambtenaar. Het prijsbeheersingsapparaat zou weer in alle omvang moeten herleven.

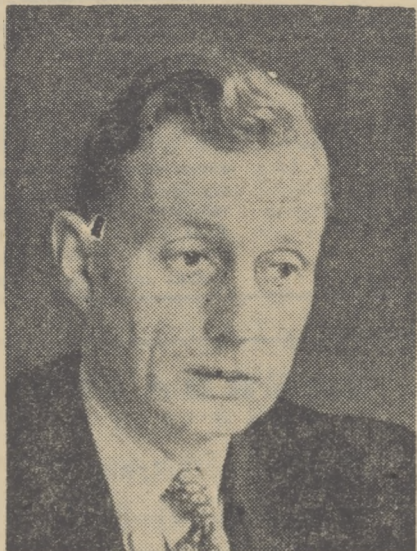
Neen, het is waarlijk niet te veel gezegd als men de P.v.d.A. door haar optreden van de laatste jaren kwalificeert als een tweeslachtige partij. Zij doet alsof zij zich alleen richt op de arbeidersbelangen, hoewel haar politiek daarmee vaak mee in strijd is.

En daaruit is de spanning tussen de socialistische ministers en hun partij te verklaren. Want ministers kunnen hun belangstelling niet eenzijdig richten. Zij zijn er voor heel het volk. Voor vergeten groepen en miljonairs, voor werkgevers en loontrekkenden, voor boeren en middenstanders. Ministers zien slechts het algemeen belang.

De politieke verhoudingen in ons land zouden zuiverder worden als de P.v.d.A. dit ook daadwerkelijk gaat begrijpen. Dan hoeven zij hun lijstaanvoerder Drees niet meer naar huis te sturen als de huurkwestie aan de orde komt. Dan maken zij het ook minister Suurhoff iets gemakkelijker.

Wij zijn voorstanders — lees het programma van actie er maar op na — van een vooruitstrevende christelijke nationale politiek. Vooruitstrevend. Dat is het beleid van minister Zijlstra geweest, die door zijn prijspolitiek de arbeiders in de welvaart laat delen. Die een werkelijke schutspatroon is gebleken van de vergeten groepen.

De socialistische partijen pogen ons volk in tweeën te verdelen: progressieven en conservatieven. Dat is de tegenstelling, die in wezen ontleend is aan de oude

MINISTER SUURHOFF
...ongegrunde aversie...

klassenstrijdgedachte. Vandaar de actuele ruzie tussen K.V.P. en P.v.d.A. over de wijze waarop het communisme moet worden bestreden.

Wij als anti-revolutionairen maken daartegen principiële bezwaren. God heeft de mens geschapen. God heeft de mens verschillende talenten gegeven, die hijzelf zal moeten ontwikkelen. Daardoor is de maatschappij zo veelzijdig opgebouwd. En nu heeft God een overheid ingesteld, die tot taak heeft een zegen te zijn voor alle lagen in de maatschappij. Dat betekent dat de overheid een vooruitstrevende christelijke politiek moet voeren, maar dat zij daarbij oog moet hebben voor het geheel. Een eenzijdig overheidsbeleid zou uit de boze zijn. En hij die dit principiële uitgangspunt niet kan aanvaarden, moet dit toch doen als zijnde een natuurlijke wet.

Suurhoff's aarzeling

DE NIEUWE politiek van bedrijfsstaksgewijze loonvorming is Kabinetpolitiek. Maar minister Suurhoff heeft het daarbij niet gemakkelijk gehad. Hij moest als minister het algemeen belang zien, maar zijn partijgenoten deden dit niet. Daaruit is te verklaren dat zijn Memorie van Antwoord een aarzelend karakter droeg. Leest U zelf maar wat hij daarover schrijft:

Enig risico schuilt er niettemin toch wel in de thans genomen beslissingen, namelijk het risico van een conjunctuurt terugslag, maar bekend is, dat in 1957 niet onbelangrijke nieuwe lasten op het bedrijfsleven zullen worden gelegd in de vorm van compensaties voor de premie-Ouderdomswet en voor een huurverhoging. Het aanvaarden van enig risico terzake is de regering gemakkelijk gemaakt door de verklaring der drie werknemersvakcentrallen, die mededeelden bereid te zijn, ten overstaan van hun leden te verdedigen, dat met het oog op het grote belang van de invoering van de wettelijke ouderdomsverzekering hiervoor een offer zal moeten worden gebracht in de vorm van een niet volledige compensatie van de op te brengen premie, indien zulks uit hoofde van de werkelijke economische ontwikkeling noodzakelijk mocht blijken.

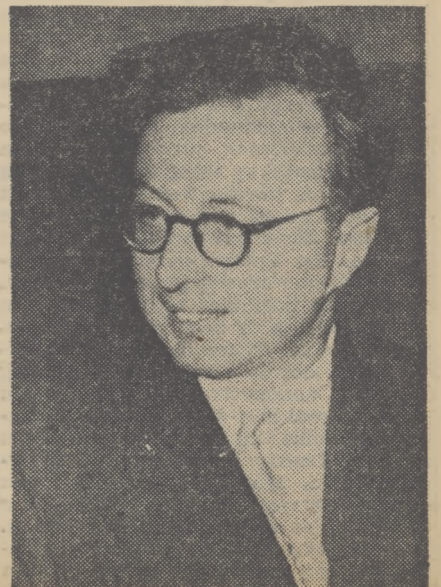
Aangezien het niet-toekennen van een aan de huidige situatie adequate loonsverhoging ook risico's in zich bergt, risico's namelijk van sociale onrust, meende de regering, vertrouwend op de ernst van de door de werknemersvakcentrallen afgelegde verklaring, de verantwoordelijkheid van de hierboven omschreven loonstijging te kunnen aanvaarden.

Wie zou het risico van de nieuwe loonpolitiek willen ontkennen? Maar het risico moet met meer overtuiging worden genomen dan minister Suurhoff doet. Want de bedrijfsstaksgewijze loonvorming kan de solidariteit van de arbeidende stand slechts vergroten. Ook t.o.v. de arbeiders mag geen eenzijdige politiek gevoerd worden.

Zijlstra's vastberadenheid

DE NIEUWE loonpolitiek — wij hebben daarover reeds veel in „Nederlandse Gedachten“ geschreven — is waard geprobeerd te worden. Minister Zijlstra neemt die loonpolitiek ondanks zijn prijsbeleid. Dat komt, omdat hij geen starre dogmaticus is. Hij zeide in de Eerste Kamer het volgende:

„Die loonbeweging, die nu heeft plaats gevonden, is voor ons allen een

MINISTER ZIJLSTRA
...het moet slagen...

taak, voor de georganiseerde werkgevers, voor de ongeorganiseerde werknemers en voor de Regering en alleen als alle partijen de verantwoordelijkheid even zwaar voelen en bereid zijn die verantwoordelijkheid gezamenlijk te dragen, zal er in 1956 iets uitermate belangrijks zijn gebeurd. Dan zal er een belangrijke nominale loonstijging zijn opgetreden, die ook ten volle een reële loonstijging is en die de belangen van de vergeten groepen niet frustreert en die bovendien een wezenlijk begin betekent van de vrijere loonvorming. Hier staan zaken op het spel, waarvoor wij ons moeten inzetten met al onze kracht om het te doen slagen. Het moet slagen. Of het zal slagen, zullen wij zien. Ik stel op het ogenblik alleen, dat het moet slagen en dat ik daarvoor uit de aard der zaak mijn best zal doen.

Dat is een standpunt waaruit overtuigingskracht spreekt. Dat is het standpunt dat de arbeiders houvast geeft. De P.v.d.A. en het N.V.V. draaien nu weer met het Kabinet mee. En minister Suurhoff krijgt zelfs een pluim. Maar de arbeiders moeten niet vergeten, dat het nieuwe loonbeleid als het ware aan de socialistische partij is ontworpen. Een loonsverhoging met prijsstijging in 1955 zou de arbeiders slechts gedupeerd hebben. Geen bedrijfsstaksgewijze loonvorming zou hen nodeloos arm hebben gehouden. Want de loonpolitiek zou dan blijven afgestemd op de minst florerende bedrijfstak. De socialistische partijen hebben dit willen doen in naam van de arbeidende klasse. Zij willen de stemmen der arbeiders veroveren. Maar een nuchtere arbeider zal inzien, dat de belangen van de arbeiders in het socialistische partijbeleid van de laatste jaren in het geheel niet veilig zijn geweest.

Een korte vergadering van het

PARTIJCONVENT

- *Mr. A. B. Roosjen en Dr. E. P. Verkerk zijn kandidaat voor tweede voorzitter van het Centraal Comité*

NA AFLOOP van het Onderwijscongres heeft de vergadering van het Partij Convent plaats gehad. Zoals reeds de vorige week werd medegedeeld was deze vergadering noodzakelijk in verband met de omstandigheid, dat de Heer J. van Eibergen had medegedeeld niet beschikbaar te zijn voor de functie van Tweede voorzitter van het Centraal Comité. Het Centraal Comité stelde nu voor het tweetal: Mr. A. B. Roosjen en Dr. E. P. Verkerk. Het Partij Convent moest evenwel in de gelegenheid worden gesteld aan dit tweetal de namen van andere kandidaten toe te voegen. Dit is mogelijk, wanneer een daartoe strekkend voorstel door tenminste 50 der aanwezige stemhebbende leden wordt gesteund.

Allereerst vroeg de heer Van Keulen het woord. Deze betoogde, dat op het vorige Partij Convent zeer de nadruk was gelegd op een bepaald driemanschap, dat als team goed zou samenwerken. Nu er echter door onvoorziene omstandigheden één van de drie kandidaten uitvalt, zou men daar formeel op terug kunnen komen en dus de kwestie van het presidium in zijn geheel aan de orde kunnen stellen. Zover wil spreker echter niet gaan. Het Partij Convent heeft eenmaal zijn beslissing genomen en daarop moet men niet terugkomen. Ten aanzien van de heer Mr. A. B. Roosjen is toen echter de opmerking gemaakt, dat deze voor een herkiezing niet in aanmerking wenst te komen in verband met de vele werkzaamheden, welke hij reeds te verrichten heeft. Daarop wordt nu dus teruggekomen. Misschien is dit als een tijdelijke regeling bedoeld? Spreker meent dat de opvatting van Mr. A. B. Roosjen moeten worden geëerbiedigd. Wij moeten nu samen zoeken naar een man uit de Ned. Hervormde kring, die de capaciteiten bezit en in de gelegenheid is deze plaats in te nemen. Wij moeten op een definitieve voorziening aansturen en in dit verband wordt door hem voorgesteld de heer Dr. Geelkerken uit Leiden.

De Heer Tjoelker stelt enkele vragen. Er zijn nu toch niet nog meer bedankjes te verwachten? Men heeft er zich nu toch van overtuigd dat nu ook de beide kandidaten voor Eerste voorzitter genoemd, zich voor deze functie beschikbaar stellen, of is het zo dat de tweede kandidaat maar een soort aanvulling is? Spreker preferert een tweetal waaruit hij inderdaad kan kiezen. Voorts bepleit hij, dat de tweetallen voortaan in alfabetische volgorde worden genoemd, terwijl wanneer het Partij Convent namen wil noemen klaarblijkelijk voorafgaand overleg over de te noemen kandidaten nodig is. Er is nu in het land over het een en ander wat ongerustheid ontstaan.

De voorzitter deelt daarop mede, dat ook hem van die ongerustheid is gebleken, maar daarom stelt hij er prijs op om deze zaken ook openhartig te kunnen behandelen. Hij is daar zelfs blij om, want nu kunnen de dingen nog in orde worden gemaakt. Wat de kandidaten betreft, heeft het Centraal Comité alleen overleg gepleegd met de heren Dr. Berghuis en Prof. Dr. W. Sip. De eerste heeft zich bereid verklaard bij eventuele verkiezing het voorzitterschap te aanvaarden. De tweede heeft zich bereid verklaard als tweede op het tweetal te worden genoemd. Inderdaad kan worden overwogen bij een volgende verkiezing alfabetische tweetallen in te dienen. Maar voor deze eerste keer meende het Centraal Comité, dat dit geen aanbeveling, verdiende. Het was te betreuren, dat de namen van de tweetallen op de vorige vergadering van het Partij Convent zo laat zijn medegedeeld. Daardoor heeft het Partij Convent het gevoel gekregen, dat het enigszins werd overrompeld. Spreker legt

er echter de nadruk op, dat het Centraal Comité niet eerder gereed was en dat het ook zelf deze gang van zaken niet bevredigend achtte. Het was echter niet mogelijk deze mededelingen eerder te doen. Met geen van de andere kandidaten is echter voorafgaand overleg gepleegd. De heer Van Eibergen heeft uit de courant vernomen, dat hij kandidaat werd gesteld voor Tweede Voorzitter en heeft toen medegedeeld, dat hij dit niet zou kunnen doen. Daarop is met hem overlegd of er toch nog niet een mogelijkheid was een oplossing te vinden. Vlak voor Pasen viel echter het definitieve besluit. De heer Van Eibergen is echter wel bereid lid te worden van het Centraal Comité. Op aandrang van het moderamen van het Centraal Comité is spreker toen gezwicht en stelt hij zich thans opnieuw beschikbaar. Het tweede voorzitterschap brengt niet zoveel werk mee als de functie van Eerste Voorzitter. Dit betekent in ieder geval enige verlichting voor hem persoonlijk. Voorts heeft bij de overwegingen een rol gespeeld dat in het nieuwe presidium ook iemand van de „oude garde” aanwezig zou zijn, terwijl tenslotte is overwogen, dat het niet verstandig zou zijn nu een nieuwe naam te noemen, waardoor het Partij Convent opnieuw het gevoel zou kunnen krijgen dat het „overrompeld” wordt. In het moderamen is ook de naam van Dr. Geelkerken genoemd, maar na overweging werd daarvan afgezien. Bij dit alles moet men niet vergeten, dat de reorganisatie uiteraard enige moeilijkheden medebrengt. Wij moeten nog wennen aan de nieuwe statuten en reglementen. De heer J. Wilschut, sprekende als lid van het Centraal Comité sloot zich aan bij de uiteenzetting, welke door de voorzitter was gegeven en pleitte er voor dat het voorstel zou worden aanvaard.

De heer Van Keulen handhaafde zijn voorstel. Maar dit werd slechts door een ander lid ondersteund, nadat enkele anderen, de Heren Dekker en De Geus, er hun vreugde over hadden uitgesproken, dat de heer Roosjen op zijn aanvankelijk voornemen was teruggekomen. Zij meenden dat deze oplossing voor de partij zeker aanvaardbaar zou zijn.

Intussen oefende de heer De Koning uit Enschede nogal scherpe kritiek op het feit, dat het Centraal Comité had medegedeeld, dat het niet in de bedoeling lag het Partij Convent aan de vooravond van de Deputatenvergadering bijeen te roepen. Naar zijn mening was het Centraal Comité niet bevoegd een zodanig besluit te nemen. De voorzitter deelde mede dat het eenvoudig niet mogelijk was een agenda samen te stellen. De kandidatenlijst staat vast. Er is geen voorstel van het Moderamen om daarin wijziging te brengen. De jaarverslagen over 1955 zijn niet gereed. Het was bij alle werkzaamheden van de laatste maanden niet mogelijk deze in gereedheid te brengen. Er waren dus bezwaren! Het kan niet anders! De heer De Koning stelt nu, dat niet het Centraal Comité daartoe mag beslissen. Dat mag alleen het Partij Convent. Formeel is het gelijk misschien aan zijn zijde. Maar ook dit behoort nog tot de moeilijkheden van de overgang.

Tenslotte gaf de Heer Mr. K. Groen in overweging reeds nu de eerste wijziging van de statuten voor te bereiden vooral wat de samenstelling van het Centraal Comité betreft. De voorzitter voelde daar niet veel voor maar zegde toe dit nog eens te zullen overwegen.

Binnen een uur was de vergadering afgelopen.

Wij meenden goed te doen van deze vergadering wat uitvoerig mededeling te doen. De hele partij is nu met de gang van zaken volledig op de hoogte.

GEEN EENZAME STEM!

HET IS GOED, speciale aandacht te wijden aan datgene, wat op het A.R.-Schoolcongres is gezegd door de heer Schipper.

Deze oud-secretaris van het C.N.V., lid van de Eerste Kamer, heeft sterke aandacht voor de opleiding van de jonge arbeider. En daarover heeft hij op het congres ernstige dingen gezegd. Hij herinnert aan het woord van Prof. Zijlstra, dat er een tweede industriële revolutie is begonnen. De eerste, dat is bekend, had plaats nu ongeveer anderhalve eeuw geleden. Toen werd de stoom de drijfkracht in de fabriek; de arbeiders legerden zich om die fabriek als in de middeleeuwen de horigen om het kasteel; de stoomfluit begon het signaal te geven, waarop de machines aanzetten en de arbeiders ingeschakeld werden. Vroeger had men dat nooit gekend. Het leven van de arbeider was wel vaak hard en moeilijk, maar hij kende niet die inschakeling in het dreunende ritme en die volstreekte afhankelijkheid van de machine. Soms zag hij dan ook in die machine zijn vijand, en zijn tiran tegelijk. En eerst geleidelijk werd het mogelijk, te komen tot een zekere aanpassing.

DE NIEUWE industriële revolutie is misschien nog véél ingrijpender dan de eerste. Toen was het één aspect, dat veranderde: de drijfkracht van de stoommachine leidde tot concentratie en tot gelijkschakeling van tempo.

Maar de nieuwe industriële revolutie is veelzijdiger en ingewikkelder. Niet alleen de atoomkracht speelt een rol. Dat is waarschijnlijk zelfs het minst belangrijke. Veel belangrijker schijnt de automatisering te worden door elektronische middelen. Wat op dit gebied mogelijk is, kan een mens zich nog nauwelijks voorstellen. Er worden al meer machines geconstrueerd, die vele duizenden malen sneller rekenen dan een mens dat kan, die weten te kiezen en te passen, die werken als automaten met héél scherpe ogen. En dan komt er nog bij, dat de moderne wetenschap ons helpt aan een fantastische reeks van mogelijkheden op het gebied van synthetische grondstoffen.

HET IS nog maar een begin. Maar het woord van Da Costa kan worden herhaald: een nieuwe tijdkring is voor heel deze aard begonnen.

Toen de eerste revolutie op industrieel gebied begon, waren er optimisten, die spraken van een wondere eeuw en die zelfs een vernieuwing van de mensheid verwachtten. In onze tijd zijn er niet weinige ongeluksprofeten, die de tweede industriële revolutie zien als het begin van een moderne slavernij en die toekomststromans schrijven, waarin de dictatuur van de techniek het leven heeft gebracht in de vreemde ban van het schakelbord.

WAT HEEFT nu de heer Schipper gedaan?

Hij ziet het gevaar, dat in zulk een nieuwe wereld de jonge arbeider geworpen wordt als een geestelijk weerloze, als een knaap, een leerjongen, die uitgeleverd wordt zonder voldoende uitrusting en die eindigt in het nihilisme.

Daarom is het Christelijk technisch onderwijs zo urgent. Daarom moet aan de jonge arbeider worden meegegeven een grondige vakkennis. Hij moet zo geschoold zijn, dat hij mee kan groeien met de eisen, die straks aan hem gesteld worden. Want als hij dat niet kan, dan wordt hij weggedrukt.

Maar die scholing is niet genoeg.

Hij moet ook als mens worden gevormd. Hij heeft niet alleen handen en hersens; hij is een mens; beeldrager Gods, profeet, priester, koning.

Wij hebben met eigen woorden een beeld gegeven van wat de kern was van het betoog van de heer Schipper.

Zijn betoog was één diep ernstig pleidooi voor goed Christelijk technisch onderwijs.

EN NU is er één ding, dat ons soms even met zorg vervult: zou dit pleidooi verklinken als een eenzame stem?

Grijpt dit het A.R.-volk niet aan als de aankondiging van een nieuwe grootse taak op schoolgebied?

Even was er een toon van diepe teleurstelling in het woord van de heer Schipper, toen hij wees op laksheid en onverschilligheid bij sommige A.R. mannen en vrouwen en op een traagheid bij de uitvoering van verschillende plannen op het gebied van het Christelijk technisch onderwijs, die bijna verbitterend werkt. Ook daarom is zijn woord zo ernstig en zo belangrijk geweest.

De leden van onze partij zijn hier geplaatst voor een taak van grote verantwoordelijkheid en van buitengewone urgentie. En daarom hebben wij in dit artikel uit het geheel van de over de ganse linie belangrijke discussies dit punt uitgetild, om het zo mogelijk nog meer reliefs te geven, dan het in een gewoon verslag krijgt.

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

MAAGLIJDERS U KUNT WEER ALLES GAAN ETEN. De echte C.-R. MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C.-R. MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C.-R. MAAGTABLETTEN zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

BOERHAAVE

VAN 1907

Heemskerckstraat 11

's-Gravenhage

Telefoon 33 09 05

DE

aangewezen Verzekering-
Maatschappij

ONGEVALLEN

ZIEKENHUISVERPLEGING

OPERATIE

WEKELIJKSE UITKERING BIJ

ZIEKTE

Vraagt prospectus!

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Aigra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

AMERIKA'S AARZELLENDE POLITIEK VERHOOGD DE SPANNING

Het kruisvat van het Middenoosten staat op springen

DE TOESTAND in het Midden-Oosten is tot het uiterste gespannen. De strijd tussen Israël en zijn Arabische buurlanden kan elk ogenblik losbarsten in een volledige oorlog. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de Zweed Hammarskjöld, is koortsachtig bezig de hoofdsteden van de betrokken landen af te reizen om het onheil te voorkomen. Hij doet dit in opdracht van de Veiligheidsraad, die enige weken lang uitvoerig heeft gedebatteerd over het Arabisch-Israëliësch conflict. De Amerikaanse regering bracht deze zaak in de Veiligheidsraad en diende het voorstel in om Hammarskjöld naar het Midden-Oosten te zenden met de opdracht een oplossing van het conflict te ontwerpen en binnen een maand deze oplossing aan de Veiligheidsraad voor te leggen, opdat dit orgaan dan beide partijen op basis van Hammarskjöld's plan tot een vredelievende beslechting van de strijd zou kunnen brengen.

In dit jaar van presidentsverkiezingen kan de republikeinse partij, die op het ogenblik aan het bewind is, niet op zijn credit hebben staan, dat er in het Midden-Oosten een conflict ontstaat, dat de Amerikaanse regering er toe zou nopen om militair in te grijpen.

In 1950 hebben de Amerikaanse, Engelse en Franse regeringen gezamenlijk een driemogendhedenverklaring afgelegd, waarin zij zich verplichtten, dat bij het uitbreken van een conflict een gemeenschappelijke actie zal worden ondernomen tegen de aanvallende partij, netzij binnen het raam van de Verenigde Naties. Er bestaat in de huidige situatie in Washington niet de minste behoefte om buiten de Verenigde Naties en buiten de Veiligheidsraad om in het Midden-Oosten militair te interveniëren, als mer dat al zou willen doen. Militaire avonturen in een verkiezingsjaar zijn in Amerika zeker niet populair. Het zou de democraten de overwinning kunnen bezorgen.

* * * Merkwaaardig

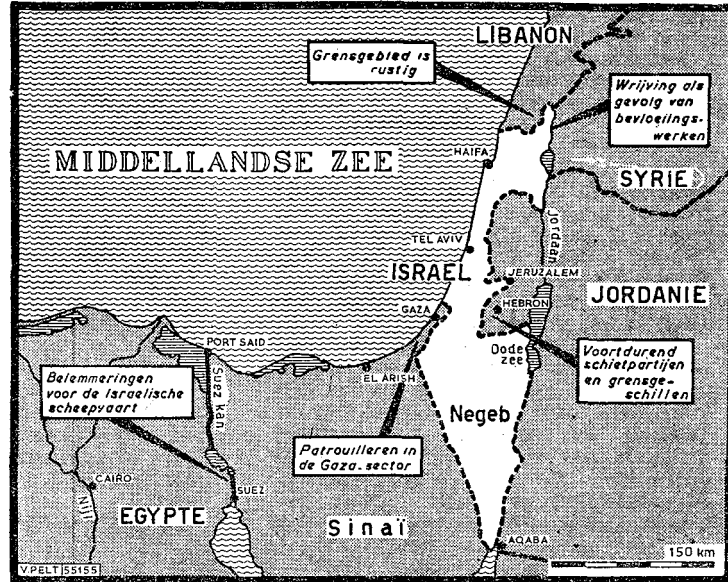
Vroeger werkten Rooms en Rood zo genoeglijk samen b.v. in de Indische kvestie.

Bec. en Schermerhorn, dat was één politiek. Nu 's de kat in de gordijnen en het strijdgeroep niet van de lucht. De socialisten zijn al bij de kiezers, die vroeger communistisch stemden, op bezoek met de boodschap: maak ons sterk tegen Romme...

Maar, zo zeggen de socialisten, het is dezelfde K.V.P. niet meer. De K.V.P., waar wij zulke prettige herinneringen aan hebben, is op een verkeerde weg terecht gekomen. Want de groep Welter zit mee op de bok. En natuurlijk — nu wordt die K.V.P. zo conservatief.

De nieuwe rode minister van justitie is niet conservatief. Hij vindt het bar ouderwets, dat de man het hoofd is van de echtvereniging en dat de getrouwde vrouw dus maar niet kan gaan kopen of verkopen, zonder haar man er bij rechte in te betrekken. Hij gaat in dit opzicht veel verder dan wijlen Mr. Donker. En nu zal het je toch gebeuren, dat mej. Zeelenberg van de P.v.d.A. op haar hoofd krijgt van een socialistische minister, omdat zij niet vooruitstrevend genoeg is en meent, dat Mr. Donker het bij het rechte 'in' had, en dat deze rode „vooruitstrevende" Minister gesteund wordt door de C. H. Baron Van der Feltz niet alleen, maar ook door Prof. Lemaire, de kameraad van Welter.

ISRAEL EN ZIJN ARABISCHE BUURSTATEN

Maar de toestand in het Midden-Oosten verscherpt zich zodanig, dat de Amerikaanse regering er niet onder uit kan een actie voor te bereiden, die kan uitlopen in een militair tussenbeide komen. Vandaar dat vurig gehoopt wordt dat Hammarskjöld's missie zal slagen. De opdracht van Hammarskjöld is echter anders dan de Amerikanen zich hadden voorgesteld. Hij zal in geen geval een oplossing van het conflict kunnen ontwerpen, zoals de Amerikanen hadden gewild. Sowjet-Rusland diende immers op het Amerikaanse voorstel aan de Veiligheidsraad een amendement in, waarbij geëist werd, dat „mr. H.", de heer Hammarskjöld, voordat hij een oplossing voorlegde, daarop de instemming van alle partijen, die betrokken zijn in het Arabisch-Israëliësch conflict, zou moeten zijn verkregen.

Russische tactiek en Amerikaanse aarzeling

HET WAS duidelijk dat Hammarskjöld, indien dit amendement zou zijn aanvaard, nooit een oplossing zou kunnen bereiken. En dat is natuurlijk precies wat de Russen willen. De brandhaard in het Midden-Oosten moet worden gehandhaafd. Dat verhindert de Arabische landen en Israël om tot rust te komen en alle krachten in te spannen om zich te ontplooiën in een vreedzaam onderling verkeer, waarbij vooral het Westen gebaat is, dat bij 's werelds rijkste oliegebied, dat het Midden-Oosten Oosten vormt, een levensbelang heeft. Viervijfde van het West-Europese petroleumverbruik wordt door de productie van de olievelde van de Midden-Oosten gedekt. De economie van West-Europa zou bij het uitbreken van een oorlog in het Midden-Oosten en bij het voortdurend opvlammen van revoluties groot nadeel moeten verwachten. Daarom is het Sowjet-Rusland begonnen. Wanneer het 't Kremlin ook nog zou gelukken de Westelijke mogendheden bij de Arabische volken in discredit te brengen en de pogingen van het Westen om beide partijen tot elkaar te brengen zouden kunnen worden gedwarsboemd door duidelijk partij te kiezen voor de Arabische landen, die slechts een doel kennen: Israël te vernietigen, dan was de winst voor Moskou volkomen. De Arabische landen voor goed los te waken van het Westen en langzaam maar zeker voor het eigen communistische wereldfront te winnen, dat is het doel op lange termijn.

President Eisenhower en zijn minister van buitenlandse zaken, Foster Dulles, die de laatste weken de indruk vestigden, dat als men maar steeds herhaalt dat er geen noodtoestand in het Midden-Oosten heerst, er ook niets behoeft te gebeuren, zijn deze week plotseling uit een ander vaatje gaan tappen. Nu alarmeren zij de leiders van het Amerikaanse congres, zowel republikeinen als democraten, maar dat gebeurt toch nog altyd aarzelend. De verklaring die Eisenhower aflegde n.l. dat de Ver. Staten zich tegen agressie in het Midden-Oosten zou verzetten, maakte een krachtige indruk, maar

werd verzwakt door de toevoeging, dat de eventuele tegenmaatregelen van de Ver. Staten op constitutionele wijze zouden worden genomen. Dit betekent, dat het Amerikaanse congres hieraan eerst zijn goedkeuring zou moeten hechten. Eisenhower en Dulles zijn reeds met de leiders van de partijen in het congres gaan praten, maar men krijgt eerder de indruk, dat zij deze leiders hebben verzekerd, dat de krachtige taal, die president Eisenhower in zijn verklaring gebruikte, minder krachtig moet worden opgevat.

Het heeft er de schijn van, dat de Amerikaanse regering pas dan militair in het Midden-Oosten zal interveniëren, wanneer de Veiligheidsraad een agressor aanwijst. Dat deze aanwijzing door het veto van Sowjet-Rusland zal worden getroffen, wanneer de Arabische landen de agressoren zijn, lijkt geen twijfel. De Amerikaanse regering zal eerst dan moeten beslissen of het tot militair optreden buiten de Veiligheidsraad om zal overgaan. Groot-Brittannië heeft reeds maandenlang in Washington aangedrongen op onmiddellijk gemeenschappelijk optreden, wanneer er in het Midden-Oosten agressie plaats vindt, desnoods buiten de Veiligheidsraad om, maar de Amerikaanse regering is hiervoor niet te vinden. De vrees van de Engelsen is, dat deze Amerikaanse houding, die de zaak in feite afhankelijk maakt van een Russische goedkeuring, het uitbreken van een grootscheeps gewapend conflict tussen Israël en de Arabische landen eerder naderbij zal brengen dan tegenhouden. Bovendien bergt deze Amerikaanse positiebepaling het gevaar in zich, dat Engeland gedwongen zal worden zelfstandig tot militair ingrijpen over te gaan. De belangen van Engeland bij vrede in het Midden-Oosten zijn zo groot, dat het hiertoe wel gedwongen zal zijn. De Britse economie wordt een dodelijke slag toegebracht, wanneer de olierevenuen van de

Britse oliemaatschappijen aan de Perzische Golf en in Irak verloren gaan of verminderen.

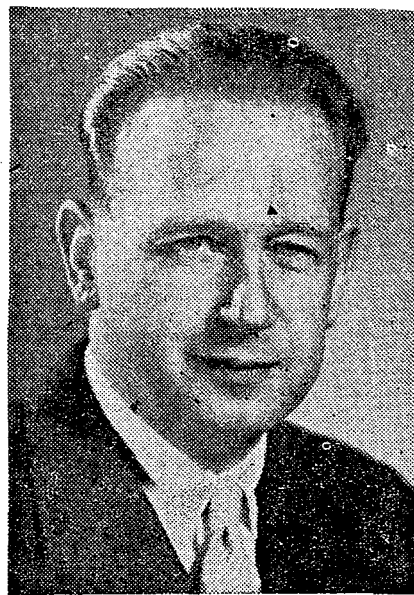
Dat de Britten van enige nervositeit blijk geven, is dus begrijpelijk. Zij hebben vurig gehoopt dat de Amerikanen samen met hen een gemeenschappelijke effectieve actie ontwerpen voor het Midden-Oosten. De aarzelen houding van de Ver. Staten maakt de Egyptische leider, kolonel Nasser, steeds drierster, brengt hem er toe steeds meer steun te aanvaarden van Sowjet-Rusland, militair en economisch, en verleent hem in de ogen van de Arabische wereld steeds meer gewicht. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling, die de oorlog tussen Israël en de Arabische buurlanden (Egypte, Jordanië, Syrië, Saoedi-Arabië en Libanon) elk ogenblik kan doen ontbranden.

Onduidelijke koers

DE WESTELIJKE mogendheden, de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk, hebben tot dusver getracht het militair evenwicht tussen de beide vijandige kampen te handhaven, o.a. door wapenleveranties, waarom beide partijen vragen, zo gering mogelijk te doen zijn. Sowjet-Rusland heeft deze politiek doen falen door zijn wapenleveranties aan Egypte, waardoor dit land over vliegtuigen beschikt, waarmee het de suprematie in de lucht over Israël heeft bereikt. Moet deze situatie er toe leiden, dat de Westelijke mogendheden thans het machtsevenwicht herstellen door aan Israël eveneens vliegtuigen te leveren? Voor deze benauwende vraag zien Londen, Parijs en Washington zich thans gesteld. Zij aarzelen dit te doen, omdat zij daardoor de vijandschap van de Arabische vijanden van Israël zich nog meer op de hals halen en zij bang zijn voor het uitbreken van een wereldconflict. De Arabieren verwijten het Westen reeds, dat het de staat Israël in het leven heeft geroepen en de veroveringen van Israël, die deze jonge staat in d' oorlog van 1948 op zijn vijanden heeft bereikt, heeft erkend door een wapenstilstands-overeenkomst „op te leggen", die deze veroveringen sanctioneert en de 1 miljoen Arabische vluchtelingen in kommerciële omstandigheden ver van huis en haard laat leven. De Arabieren staan erop, dat het conflict met Israël in ieder geval in deze zin wordt geregeld, dat men bij de gebiedsbepaling van Israël uitgaat van het verdelingsplan, dat de Ver. Staten indertijd, dus vóór de Arabisch-Israëliësch oorlog, hebben ontworpen.

Dit zou betekenen, dat de veroverde gebieden weer aan de omringende Arabische landen, Egypte, Jordanië en Syrië, worden teruggegeven en dat Jeruzalem „internationaal territorium" wordt gemaakt. De Israël's weigeren echter over gebiedsafstand te praten. Zij zijn er vast van overtuigd, dat de buurlanden toch niet zullen rusten, voordat Israël als staat van de aardbodem is weggevaagd. Zolang de Arabieren in Israël „aartsvijand nummer 1" zien, heeft het geen zin over welke regeling dan ook met de Arabieren te praten.

De Israël's zijn zeer ongerust over de koers, of liever het gebrek aan koers, waarvan de Westelijke mogendheden op het ogenblik blijk geven en die de Arabieren in de kaart speelt. Zij hebben met name geen vertrouwen in de opvatting van Washington, dat men voor de handhaving van de vrede in het Midden-Oosten zijn vertrouwen dient te stellen in de Wapenstilstandsorganisatie voor Palestina, die nu reeds jarenlang in het Midden-Oosten werkt. „Wanneer wij in 1948 op de Verenigde Naties hadden vertrouwd, zouden wij er thans niet meer zijn", zo zeggen de Israël's. „Geef ons wapens en wij zullen ons zelf verdedigen", laten zij aan het adres van de Westelijke mogendheden volgen.

DAG HAMMARSKJÖLD, secretaris-generaal

PROF. DR. J. WATERINK

MR. K. GROEN

PROF. DR. K. DIJK

MR. J. J. HANGELBROEK

Het onderwijscongres, waarnaar met verlangen is uitgezien, heeft maandag j.l. dan plaats gehad.

Dat het zeer noodzakelijk was een congres als dit te organiseren, bleek wel overduidelijk uit hetgeen door de verschillende sprekers is te berde gebracht.

Allen waren het er over eens dat de belangrijke vraagstukken, die op het gebied van het onderwijs aan de orde zijn een gezamenlijke bezinning broodnodig maken.

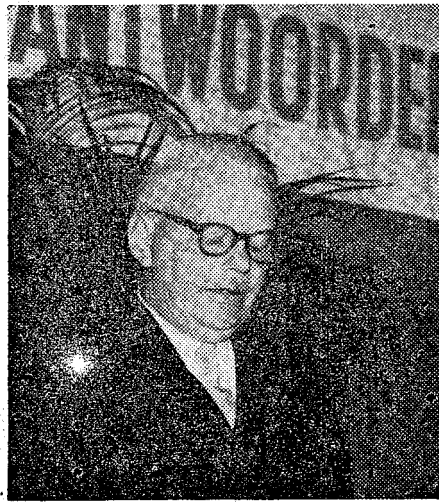
En zoals mr. Roosjen in zijn slotwoord opmerkte, dit congres heeft zo goed gesmaakt, dat bij velen de wens zal leven te zijner tijd tot een tweede congres te komen.

De gehouden referaten werden allereerst gekenmerkt door een toon van grote dankbaarheid jegens God, die ons in het vrije christelijk onderwijs zulk een grote zegen heeft geschonken.

Dit was ook het thema waardoor de opening van het congres werd beheerst toen de honderden aanwezigen in een volle zaal psalm 105 vers 1 en 24 aanhieven. „Looft, looft, verheugd, den Heer der heren” Ja, er was dankbaarheid in de harten en dat moest zich uiten in het prijzen van God.

En toen daar de woorden volgden „Die gunst heeft God Zijn volk bewezen”, zal menigeen gedacht hebben aan het onmogelijke begin van ons christelijk onderwijs, aan de harde en moeilijke strijd die gevoerd moest worden, aan de onderwijzers die met een hongerloontje dit christelijk onderwijs hebben gebouwd, aan de vele eenvoudigen in den

ONS ONDERWIJSCONGRES

H. ALGRA

lande die van hun schamelheid toch nog wat wisten over te houden om hun kinderen te geven wat allereerst nodig is: onderwijs in het licht van het Evangelie.

En het is goed nu wij de wonderbaar-

Prof. Dr. A. M. DONNEN

lijke groei tegen alle verdrukking van het christelijk onderwijs mogelijk te maken, daarvoor allereerst onze dank aan de ouders te brengen.

En daarnaast ook in dankbaarheid de innering te bewaren de strijd en

Ook het voortgezet onderwijs

IN HET REFERAAT van de heer H. Algra „Erezaak, zegen en roeping” kwam wel heel duidelijk tot uitdrukking, dat het noodzakelijk is ten aanzien van ons christelijk onderwijs waakzaam te zijn en te blijven.

Had men vroeger vaak te maken met openlijke vijandigheid, thans dreigt het gevaar, dat de zaak van het christelijk onderwijs in de mist wordt gelaten, als een aangelegenheid waar men indifferent tegenover kan staan.

De heer Algra achtte het zeer verheugend, dat bepaalde theologische gedachtengangen waardoor het christelijk onderwijs op losse schroeven wordt gezet, zo weinig weerklank vinden bij ons volk. Voor de christen-ouders lag en ligt de zaak zo heerlijk eenvoudig. Zij gaan er van uit: in ons gezin wordt de Bijbel geopend, wordt gebeden en gezongen en gedankt, en wij willen een school, die is als ons gezin, een gemeenschap, een werkplaats, waar de Here wordt gediend.

Hetgeen in de harten van deze christen-ouders, die voor hun kinderen christelijk onderwijs als een levensbelang be-

schouwen, leeft wordt vertolkt door de hervormde predikant Dr. Van Itterzon aan het slot van zijn openingsrede van de Algemene Vergadering van de Schoolraad in 1952:

„Intussen zal het zaak zijn, dat wij allen, de kerken en de organisaties beide, ons het woord van de Heiland herinneren, dat juist tot discipelen werd gesproken: „Laat de kinderen tot Mij komen, en verhindert ze niet, want derzulk is het Koninkrijk Gods.”

Historische redeneringen? Theologische discussies? Langdurige polemieken? De opdracht is eenvoudig: Laat de kinderen tot Mij komen, en verhindert ze niet”.

De P.v.d.A. ziet de openbare school als een „open” school, waar plaats is voor de ontmoeting van alle groepen in ons volk. De christelijke school acht zij daarentegen gesloten en omgrond. Daar zit een element van bescherming en beschutting in. De openbare school is eigenlijk de representatie van de werkelijke mensengemeenschap.

Nu wil de P.v.d.A. echter uit respect voor de overtuiging van hen, die het risico van de openheid niet aandurven, de pacificatie wel aanvaarden.

Echter met een belangrijke beperking. Wat men aanvaardt voor de lagere school, acht men geenszins altijd van toepassing voor die vormen van onderwijs, die de kinderen op latere leeftijd bezoeken.

De ontmoeting is voor de P.v.d.A. van het grootste belang. Een verhindering

daarvan acht men een reëel gevaar voor de volksgemeenschap, zoals een woordvoerder van de P.v.d.A. het indertijd in de Eerste Kamer heeft gezegd.

Men wil dan wel een bepaald uitstel van de „ontmoeting” aanvaarden uit respect voor de levensovertuiging der ouders, die daarin een gevaar zien, maar dat uitstel, zo zegt de P.v.d.A. moet worden beperkt.

Vandaar de moeilijkheden die in tal van plaatsen worden ondervonden als het gaat om urgentieverklaringen voor de stichting van nijverheids- en landbouwscholen. De aard van de P.v.d.A. verloochent zich niet. Voor deze takken van onderwijs en ook voor het b.l.o. en het v.g.l.o. stuurt men telkenmale aan op zgn. federale scholen, d.w.z. scholen waar het onderwijs in de algemeen voorkomende vakken wordt gegeven in overeenstemming met de levensovertuiging van de ouders en de handvaardigheidsvakken in neutrale zin.

Dit is een levensgevaarlijke scheiding, die aan de totalitaire betekenis van de Bijbel voor het gehele onderwijs afbreuk doet.

Wanneer het gaat om integraal christelijk voortgezet onderwijs ontpopt de P.v.d.A. zich als een tegenstander daarvan.

Daarom is de schoolstrijd niet voorbij, maar integendeel op verschillende sectoren nog volop aan de gang.

Duidelijk stelde de heer Algra in het licht, dat de ouders geen christelijk onderwijs begeren vanwege de veiligheid

en bes...
kinder...
afgeleg...
brenge...
van he...
staan t...
Dit is...
en alle...
ling. H...
wijs he...
splitti...
geen re...
De s...
hebben...
als uit...
teitspr...
Dit is...
baar de...
ouders...
de ove...
wanne...
cipieel...
bevat...
dat ve...
PROF...
na...
lossing...
niet in...
wacht...
dat in...
de cons...
ten wo...
wing...
ming...
De on...
J. N...

J. SCHIPPER

A. TJOELKER

DR. W. SLEUMER

ringen v.n een vorig geslacht, dat een brandende lieve voor het christelijk onderwijs bezat en daarom volhield tegen alle smaad en verguizing in.

Want ook nu moet het besef van de hoge en heerlijke roeping de kinderen bij alle onderwijs op de Heiland der wereld te wijzen, de kracht van het christelijk onderwijs uitmaken.

Het is wel duidelijk geworden, dat het een vergissing is te menen, dat de strijd voor de financiële gelijkstelling van christelijk en openbaar onderwijs is beslecht.

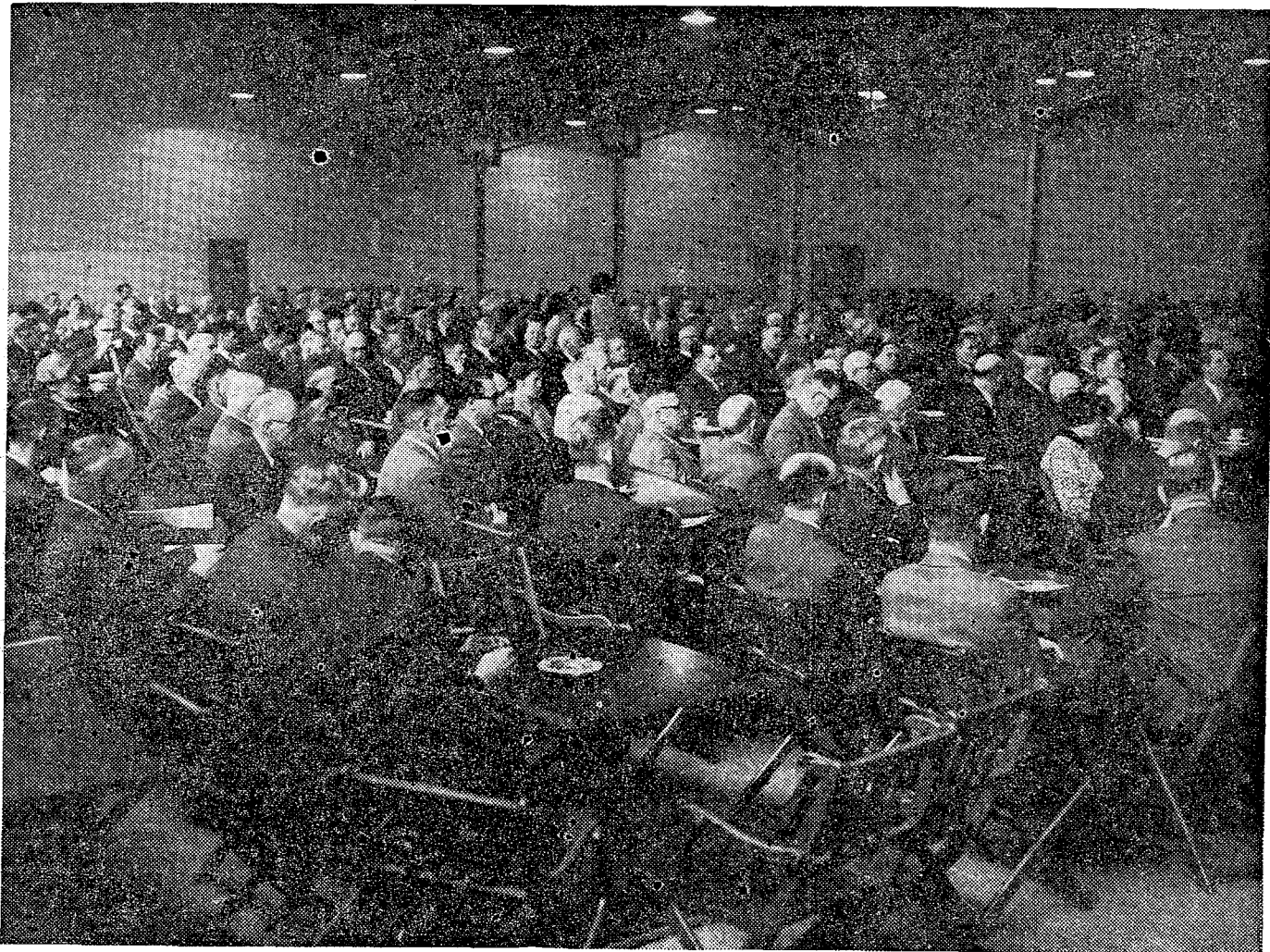
Nu rond 68% der leerlingen na de lagere school nog voortgezet onderwijs geniet, waardoor dit onderwijs steeds belangrijker plaats verkrijgt, terwijl in verschillende opzichten daarvoor geen gelijkstelling bestaat, ontstaat er een nieuwe schoolstrijd, zo merkte de heer Algra in zijn referaat op.

Velen maken van het christelijk onderwijs een probleem en anderen aarzelen bij de keus tussen openbaar en christelijk onderwijs.

De anti-revolutionaire partij niet! Met kracht en onbewimpeld wil zij het pleit voeren voor de christelijke school bij alle takken van onderwijs.

Het is de verdienste van dit congres, dat dit op niet mis te verstane wijze nog eens duidelijk is gezegd.

De anti-revolutionaire partij beschouwt de christelijke school als een rijke zegen voor ons volk. Zij aarzelt in dit opzicht geen ogenblik. Zij dubieert niet en heeft 75 jaar lang, niet gedubieerd. Zij begroet in de christelijke school de nationale school.

moet in pacificatie delen

maar omdat zij hun toekomstig de bij de doop elege bij de Heiland willen weten, dat de zin alleen kan worden veran van Gods woord.

est normale en gewone allekymptoom van verzui-

moede neutrale onder- s gedeelte verdeeldheid en tsijn abnormaal, omdat het n redt met God.

of compromisscholen benidijk de openbare school nite, waarbij het neutrali- spruik wet is afgezwakt.

og minder aanvaard- r denbare school omdat de ers de wet in de hand bij overzet kunnen komen nne onderwijs voor hen prin- eel dardbare elementen gaat atten compromisschool ligt verter.

ONNER legde er in zijn nadruk op, dat de op- ing onderwijsvraagstukken in plaats kan worden ver- tegeringsplanning, doch in van het onderwijs zelf gedachten geboren moe- velden tot een vernieu- g onderwijs in overeenstem- g van deze tijd.

oel's van de ministers

Rutten en Cals hebben ons niet zo veel verder gebracht, zo zeide professor Donner. Ze hebben weliswaar op een aantal punten verhelderend gewerkt, doch veel beter ware het geweest de inhoud te verwerken in memories van toelichting bij tegelijkertijd ingediende wetsontwerpen.

Belangrijke vraagstukken zijn blijven liggen zoals: het probleem van het onderwijs aan de 11 tot 15-jarigen, de regeling van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, het buitengewoon lager onderwijs, dat nog steeds niet wettelijk is geregeld en niet te vergeten het nijverheidsonderwijs, dat onder een volkomen verouderde regeling moet werken.

Op duidelijke wijze werd uiteen gezet wat de taak van de overheid ten aanzien van het onderwijs moet zijn.

In de eerste plaats het scheppen van het organisatorische kader waarbinnen het onderwijs zich vrij en naar eigen aard moet kunnen ontplooiën. Hierdoor wordt er ordening geschapen in het onderwijs en ontstaat er een aaneensluitend stelsel van scholen. Daarnaast heeft de overheid toe te zien op de deugdelijkheid. In dit verband is de verheffing van de onderwijzers- en lererstand van grote betekenis. Een meer gedifferentieerde wijze van beloning kan hier van belang zijn. Tenslotte is er de taak om te voorzien in de stoffelijke middelen, welke nodig zijn om het onderwijs te doen functioneren.

Professor Donner bepleitte een wettelijke regeling, die slechts een geraamte

is en niet de bloedsomloop en het zenuwstelsel. Voor het laatste moet het onderwijs zelf zorgen. Bij deze methode kan er een veel grotere openheid aanwezig zijn, waardoor het mogelijk is, telkenmale op soepele wijze zich aan de veranderde omstandigheden aan te passen.

Telkens, ook in de besprekingen, is er sterke nadruk gelegd op het belang van het nijverheidsonderwijs, dat in verband met de industrialisatie zo'n grote vlucht heeft genomen. Het is nodig, evenals bij andere takken van onderwijs, hier te komen tot een vorm van automatisme, waardoor het christelijk onderwijs zich vrijelijk kan ontplooiën.

Bij de bespreking van de referaten, waaraan o.a. werd deelgenomen door prof. Waterink, Mr. Groen, Prof. Dijk, Mr. Hangelbroek, Dr. Sleumer, Dr. La Fleur en de heren Schipper, Tjoelker en van Bennekom, werd een aantal punten aangesneden.

Professor Waterink en professor Dijk wezen er op, dat het onderwijs in alle vakken gedragen moet worden door de christelijke levensvisie. Met vertellen uit de Bijbel en gebed alleen zijn wij er niet.

Van groot belang was ook het pleidooi van de heer Schipper voor het christelijk technisch onderwijs, waarover ook ons hoofdartikel van deze week handelt.

Naar aanleiding van een gestelde vraag, maakte de heer Algra nog als zijn mening kenbaar, dat het bestuur van een christelijke school wel gelijk een te benoemen onderwijzer naar zijn politieke overtuiging moet vragen. Indien immers zo'n onderwijzer christelijke partijvorming verwerpelijk zou achten, zou hij daarmee gelijkertijd het werk van Groen van Prinsterer te gronde richten en dat betekent ook de doodsteek voor de christelijke school.

De gedachte van prof. Donner om meer openheid in de onderwijswetgeving te brengen vond veel instemming; o.a. mr. Hangelbroek gevoelde hier veel voor.

De meningen bleken verdeeld over de vraag of een onderwijsschap met verordende bevoegdheid gewenst zou zijn.

De heren dr. La Fleur en Van Bennekom zagen hierin veel waardevols, terwijl prof. Donner en mr. Hangelbroek daarentegen van oordeel waren, dat hieraan veel bezwaren kleven.

Wanneer wij het congres als geheel overzien, dan kunnen wij constateren, dat met het organiseren hiervan in een reeds lang gevoelde behoefte is voorzien. Belangrijk is ook, dat het congres een zevental conclusies heeft aangenomen, waarin op duidelijke wijze de anti-revolutionaire wensen op onderwijsgebied zijn neergelegd.

Duidelijk is gebleken, dat het christelijk onderwijs en de anti-revolutionaire partij bij elkaar horen en dat zij weten wat zij aan elkaar hebben. In deze tijd, waarin zoveel vaagheid en halfheid aanwezig is, is dit een winstpunt van de eerste orde.

Conclusie aangenomen op het Onderwijscongres van de Anti-Revolutionaire Partij

gehouden op maandag 9 april 1956 te Utrecht

1. Uit overweging, dat de school, afgezien van de verbanden, die voor haar innerlijke structuur bepalend zijn, niet alleen de taak heeft de jeugd des volks op te leiden tot haar toekomstige plaats in een zich gezond ontwikkelende maatschappij, doch bovenal de opgroeiende mens in nauwe samenwerking met het gezin de ontwikkeling moet verschaffen, welke hij naar eigen aanleg en vermogens behoeft, dient de a.r.-partij de zelfstandigheid en het eigen karakter der school tegenover overheid en maatschappij beide te handhaven.
2. Het zelfstandig karakter van de school in voormelde zin veronderstelt de vrijheid van onderwijs, welke haar de mogelijkheid van vrije en onbelemmerde ontplooiing overeenkomstig haar bestemming en doel waarborgt.
3. Onverminderd haar verantwoordelijkheid voor goed openbaar onderwijs, voorzover dit niet kan worden gemist, heeft de overheid in de eerste plaats de taak belemmeringen, die aan de gezonde ontwikkeling van het onderwijs in de weg staan, weg te ruimen, terwijl zij daarnaast die ontwikkeling, mede uit hoofde van haar zorg voor het algemeen volksbestand, heeft te dienen door op het onderwijsterrein regelen van orde te stellen, op de deugdelijkheid van het onderwijs toe te zien en aan de scholen naar recht en billijkheid de stoffelijke middelen te verschaffen, welke zij behoeven.
4. Onder verwijzing naar haar taak belemmeringen voor een goede ontwikkeling van het onderwijs op te heffen moet voor het tegenwoordige met klem van de Overheid worden gevraagd:
  1. verbetering van de opleiding der leraren, voor het voortgezet onderwijs (u.l.o., nijverheidsonderwijs en het middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs);
  2. verbetering, zo nodig geleidelijk, van de leerlingenschalen en beperking van de klassengrootte, waar die niet van een leerlingenschaal afhankelijk is;
  3. herziening van de wetgeving betreffende het nijverheidsonderwijs, waarbij ten volle rekening gehouden wordt met de eisen, die de huidige industriële ontwikkeling stelt. Herziening van de wetgeving betreffende het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs;
  4. een duidelijker bepaling van de plaats van het u.l.o. in ons gehele onderwijs;
  5. een snellere voorziening in behoefte aan schoolgebouwen en de outillage daarvan;
  6. bevordering van het tot stand komen van een ruime opleidingsmogelijkheid voor kleuterleidsters;
  7. verbetering van de financiële positie van de leraren en onderwijzers, met name tot wegneming van salarisverschillen, die een goede personeelsvoorziening bij de onderscheiden takken van onderwijs in de weg staan.

Bij het treffen van haar maatregelen zal de Overheid rekening moeten houden met de toegenomen behoefte aan voortgezet onderwijs voor de jeugd boven de thans geldende leerplichtgrens.
5. De in wezen beperkte taak der Overheid sluit de mogelijkheid uit om door middel van een gedetailleerd onderwijsplan door of in opdracht van de Overheid samengesteld, de toekomstige ontwikkeling van het onderwijs op bindende wijze uit te stippelen.
6. Met inachtneming van het voorgaande zal de Overheid derhalve in haar wetgeving en beleid op het gehele terrein van het onderwijs ruimte moeten scheppen voor opbouw van de onderscheiden schoolvormen door de in hun organisatorische verbanden samenwerkende ouders, leraren en onderwijzers op de grondslag van de door hen beleden beginselen. Slechts indien, voorzover en voorzolang deze verbanden kennelijk in gebreke blijven of niet in staat zijn die taak te vervullen, zal de Overheid in de daardoor ontstane leemten moeten voorzien.

J. VAN BENNEKOM

DR. A. LA FLEUR

WAT IS DE positie van de gehuwde vrouw ten aanzien van het gemeenschappelijk vermogen? Moet zij een gelijke rechtspositie als haar man hebben of moet haar bevoegdheid t.a.v. het gemeenschappelijk vermogen beperkt worden? Dat waren de twee saillante vragen die minister Van Oven aan de Tweede Kamer heeft voorgelegd en waarover dinsdag en woensdag j.l. uitvoerig is gesproken. Het waren moeilijke vragen, aan de beantwoording waarvan diepe principiële beschouwingen ten grondslag moeten liggen.

Het was de verdienste van Prof. Gerbrandy dat hij dit heeft gedaan. O zeker, uit zijn redevoering is overduidelijk gebleken, dat de a.r.-fractie een voorstander is om de gehuwde vrouw handelingsbekwaam te maken. Waarom moet zij juridisch gesproken nog langer gelijkgesteld worden met minderjarigen en onder curatele gestelden? Wordt een vrouw, juridisch gezien, plotseling minderwaardig als zij getrouwd is?

En toch zijn er grenzen. Want het huwelijk is een Goddelijke instelling. Na de zondeval is de man het hoofd van het huwelijk geworden. Of men het huwelijk als een Goddelijke instelling belijdt of niet, deze christelijke gedachte is diep in ons volksleven geworteld. Ook daarvan heeft Prof. Gerbrandy op voortreffelijke wijze getuigd. Wie zal ontkennen dat er een spanning kan zitten tussen de gelijkwaardigheid van man en vrouw en tussen de Goddelijke opdracht van de man als hoofd van het gezin?

Minister Van Oven wilde een antwoord op de vragen hebben, voordat het wetsontwerp in openbare behandeling komt. Van a.r. zijde heeft hij dit antwoord duidelijk en klaar gekregen. Het was een afwijzing van het systeem Van Oven; dat geen rekening houdt met het organisch eenheidskarakter van het huwelijk. Wij kunnen Prof. Gerbrandy dankbaar zijn voor zijn principiële beooging.

HET kwam in grote trekken neer op het uitstekende hoofdartikel dat op 30 januari j.l. in „De Rotterdammer” is verschenen. Het blad van de hoofd-

Principieel debat over de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw

redacteur, Dr. E. Diemer, wiens vrouw een zeer vooraanstaande plaats inneemt in de a.r. vrouwenbeweging. Daar dit artikel een prachtige weergave is van de gegroeide situatie lijkt het ons juist het over te nemen. Het zal het volgen van het wetsontwerp, dat waarschijnlijk nog voor 4 mei zal worden behandeld, zeer vergemakkelijken.

„De Rotterdammer” schrijft dan:

Onjuist huwelijksamendement

BJ de omwerking van het wetsontwerp-Wijers was de minister van justitie gebonden aan de door de Tweede Kamer, naar aanleiding van haar voorgelegde vraagpunten inzake het nieuwe Burgerlijk Wetboek, aangenomen conclusies.

In deze conclusies is uitgestippeld, ten eerste dat aan de gehuwde vrouw volkomen handelingsbekwaamheid moet worden verleend. En ten tweede, dat de gehele gemeenschap van goederen (95 procent van de gehuwden zijn in gemeenschap van goederen gehuwd) van het huidige recht, behoudens enkele verbeteringen, regel moet blijven, terwijl de afwijkingmogelijkheid daarom dusdanig moet worden geregeld, dat aan reële belangen zoveel mogelijk tegemoet gekomen wordt.

Bovendien wil dit ontwerp overigens in het huwelijksgoederenrecht niet meer

wijziger, dan strikt noodzakelijk is. Het gaat dan ook slechts op één punt verder, n.l. door het maken en wijzigen van huwelijksvoorwaarden tijdens het huwelijk mogelijk te maken. En deze wijziging is op éénparig verzoek van de vaste commissie van justitie in de Tweede Kamer aangebracht.

Aan het oorspronkelijke wetsontwerp-Wijers is destijds wel verweten, dat het de gehuwde vrouw „stenen voor brood” gaf, waar het wel formeel de onbekwaamheid ophief, maar materieel de bestaande situatie in de gemeenschap goeddeels liet voortbestaan.

TERZIJDE latend in hoeverre een dergelijk verwijt juist is — het gewijzigd wetsontwerp geeft nu een belangrijke verbetering in de rechtspositie van de vrouw, ongetwijfeld mede in het belang van de huwelijksgemeenschap als zodanig.

Ten aanzien van ieders persoonlijk vermogen behandelt het wetsontwerp de echtgenoten gelijk. De figuur, dat de man over het algemeen het bestuur van de gemeenschap heeft, blijft behouden, zij het met de nodige beperkingen en uitzonderingen, waaronder ook de mogelijkheid, dat onder bepaalde voorwaarden het bestuur aan de vrouw kan worden opgedragen.

Dit laatste is zeker beter in overeenstemming met het organisch karakter van het huwelijk en kan ook meer in het belang van het gezin zijn dan de weg van scheiding van goederen, die het huidige stelsel als enige mogelijkheid aan geeft in geval van wanbestuur. Laatstgenoemde weg blijft overigens ook in het wetsontwerp — nu onder de benaming van opheffing van de gemeenschap — open.

Tevens is vastgelegd, dat de hoofdbestuurder, dus als regel de man, de enige is, die het gemeenschapsgoed met al zijn schulden kan bezwaren. De vrouw kan dat wel met bepaalde overeenkomsten die zij aangaat, bijvoorbeeld die betreffende huishouding, beroep en bedrijf, evenals thans, maar andere verbintenissen, die zij vrijelijk zal kunnen aangaan, blijven voor haar persoonlijke rekening en kunnen niet verhaald worden op de goederen der gemeenschap, tenzij de man in zulk een overeenkomst heeft bewilligd.

NAAR het ons voorkomt, dient deze structuur niet beschouwd te worden als een beknotting van de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw als zodanig. Veeleer als een beperking in haar beschikkingsrecht, voortvloeiende uit de aard der gemeenschap.

In het huwelijk moet men in gemeenschappelijke aangelegenheden één koers gaan en zal uiteindelijk de verantwoordelijkheid daarom aan één moeten toekomen. Anders zal het bestuur der gemeenschap te zeer kunnen worden doorkruist.

Maar juist om benadeling van de vrouw tegen te gaan in die huwelijken, waarin de onderlinge verhouding te wensen overlaat of zelfs slecht is, geeft het wetsontwerp, in een gedetailleerde, vrij ingewikkelde regeling, waarborgen om benadeling van de vrouw te voorkomen.

De meerderheid nu van de vaste commissie van justitie in de Tweede Kamer is van oordeel, dat de thans aangehangen versie van het wetsontwerp niet voldoende recht doet wedervaren aan de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw en ook de laatste consequentie van de tweede hierboven aangegeven conclusie van de Kamer niet trekt. Ter opheffing van deze, naar haar opvatting aanwezige manco's is nu een tweede amendement ingediend, ondertekend door de leden van de vaste commissie, behorende tot V.V.D., P.v.d.A. (uitgezonderd Burger) en K.V.P.

DIT amendement is uitermate ingrijpend. De inhoud van het nader gewijzigd ontwerp wordt er goeddeels door opzij gezet. De bedoeling er van is, het beschikkingsrecht van de vrouw geheel gelijk te stellen met dat van de man. In het voetspoor van Prof. Van Oven wordt o.a. bepaald, dat de gemeenschap aansprakelijk is voor alle schulden van beide echtgenoten. En ieder der echtgenoten heeft — wanneer er bij huwelijksvoorwaarden niet anders bepaald is — het bestuur over de goederen die van zijn zijde in de gemeenschap zijn gevallen of te zijnen name staan of tot zijn bedrijf of beroep behoren dan wel tot zijn persoonlijk gebruik bestemd zijn. Bij verspilling

en op lichtvaardige wijze schulden maken door de ene echtgenoot kan de ander opheffing van de gemeenschap vragen, die dan bij helfte tussen hen verdeeld wordt.

De handelingsbekwaamheid aldus ten volle honorierend, bedoelt dit stelsel, dat de aantrekkelijkheid van grote eenvoud bezit, tevens een „meer werkelijke” algehele gemeenschap van goederen tot stand te brengen dan het aangeboden wetsontwerp te zien geeft.

Eensdeels is men hierin ook uitstekend geslaagd, n.l. in zoverre nu ook de schulden en verbintenissen van de vrouw op de goederen der gemeenschap worden verhaald. Aan de andere kant echter wordt aan het gemeenschapskarakter in sterke mate gewerkt, juist doordat ieder der echtgenoten de gelegenheid krijgt, geheel zelfstandig eigen gang te gaan. Het hier voorgestelde systeem heeft grote gelijkenis met de maatschap in de vorm van een vennootschap onder firma. Nergens herinnert nog iets aan het organisch eenheidskarakter van het huwelijk. Integendeel, het individualisme wordt ten top gevoerd.

HOEWEL het moeilijk is, voorspellingen te doen over de werking van de hier voorgestelde regeling in de praktijk, bestaat e alle reden, zich het volgende af te vragen: Zal een dergelijk stelsel in een aantal huwelijken niet als een ontbindende in plaats van tot gemeenschap voerende factor werken? Gaat dit voorstel niet verder dan door de ethische krachten in ons volk gedragen kan worden? Is bovendien de sprong van het geldende recht naar dit systeem niet te groot om een evenwichtige geleidelijke ontwikkeling mogelijk te maken? Dreigt dit systeem, waarvoor vele vrouwen, die zich nimmer met financiële zaken buiten de huishouding hebben opgehouden, thans zeker nog niet rijp zijn, niet tot moeilijkheden te voeren, wanneer dezen straks door al haar handelingen de gemeenschap zouden kunnen binden?

Met het oog op de gezinsbelangen lijkt het ons een verlies, dat de mogelijkheid tot overneming van het bestuur door de ander bij wanbestuur van de een vervalt. Zo wordt de helft van de gemeenschap altijd prijsgegeven aan verspilling, althans aan onoordeelkundig handelen.

Naar onze overtuiging tast het toekennen van de eerste plaats aan de man — wij schreven het reeds — noch de handelingsbekwaamheid van de vrouw, noch haar wezenlijke gelijkwaardigheid aan. Wie met werkelijkheidszin in het leven staat, zal toch moeten erkennen, dat in vele vormen van onze samenleving leiding is, althans behoort te zijn, zonder dat er sprake van is, dat deze leden zich in hun handelingsbekwaamheid beknot achten. Er is ook geen reden, dit bij de huwelijksgemeenschap anders te zien.

HET is de aard van de gemeenschap, die de beperking in bevoegdheid van de vrouw meebrengt. Erkent men dit niet, dan krijgt men een stelsel als dat van dit amendement, dat tegelijkertijd een kiem tot verwijdering in zich bergt. Wij prefereren dan ook het systeem van het regeringsontwerp.

Ten slotte nog één opmerking. Naar ons gevoelen wringt er iets in de opvatting van de K.V.P.-leden, die zowel het eerste als het tweede amendement hebben ondertekend. Enerzijds wordt gepleit voor de regel: de man is het hoofd der echtvereniging. Aan de andere kant wordt een amendement gesteund, dat zorgvuldig alle sporen van het hoofd-zijn voor het vermogensrecht uitwist.

De behandeling van het wetsontwerp en van beide amendementen (de minister nam ze geen van beide over), die deze week plaats heeft, kan met belangstelling tegemoet worden gezien.

Oplossing kryptogram van vorige week

Horizontaal: 1. militarisme, 6. drie; 9. rente; 10. minnetjes; 12. gemeente; 13. deken; 17. roodvos; 17. sirocco; 19. niemand; 21. kanapee; 22. Tiger; 24. Berghuis; 27. Laspoeitin; 28. Rotte; 29. robe; 30. proefkonijn.

Vertikaal: 1. Mors; 2. lentebode; 3. Thebe; 4. amenas; 5. sintels; 7. Eisenhower; 8. kelderen; 11. jak; 14. Prinsterer; 16. vaalrood; 18. Cyproten; 20. debater; 21. karonje; 23. gas; 25. herik; 26. been.

SCHEEPSBOUWERVEN
A. VUYK & ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

FIRMA FERNHOUT
HANDEL IN WEGEN- en WATERBOUWMATERIALEN, OP. EN OVERSLAGBEDRIJF, SCHEEPSBEVRACHTING
Zwolle, telefoon 5358 b.g.g. 3477
Emmeloord, telefoon 2493 b.g.g. 2663

CONSTANT
VERLOVINGSRINGEN
VOLLEDIGE COLLECTIE VAN DIT BEKENDE MERK IN ALLE MATEN
SIEBEL
KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - 'R'DAM
NW. BINNENWEG 227 - 'R'DAM

Thee
blijft kwaliteit!

Rijwielen direct van de fabriek
Besparing / 60... per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs. 5-6 * 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S.-A. aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.
SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2 Amsterdam-W., telefoon 131448.

In dit nummer wordt met een nieuwe advertentierubriek begonnen:
Adressen voor de toekomst van onze jongelui.
Wellicht is hier iets bij voor uw zoon of dochter.

DENO
Shirts
voor Senior en Junior

VAN DIJK BOOTSMA & Co.
ENSCHEDÉ

TELEFOON: 2423-8347

HOTEL-PENSION „DREYEROORD”
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

Van der Spek
Machines
Gereedschappen
Aannemersartikelen
Rotterdam
Wolphaertsbocht 214

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

LINOLEUM
TÓTH
DORDRECHT

„R.H.I.W.A.”

Carrosserie-fourituren
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren

Fabricatie, Groothandel, Im- en Export

DRUKKERIJ
WED. G. VAN SOEST

AMSTERDAM
SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

UW ZENUWEN

wordt U volledig de baas met
NEUROTONIC
niet verdovend, maar genezend
Het zenuwpreparaat van deze tijd

BONGERS
WAGENINGEN

Verhuizingen Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 - Law. Allée 88

★ *Periodieken*
★ *Handelsdrukkerij*
★ *Boekwerk*
drukkerij derksen nv

Bloemstraat 61 - Arnhem

J. DE VRIES

COMMISSIONAIRES IN EFFECTEN
O.Z. Achterburgwal 173
Tel. 47126
Privé Olympiakade 60
Tel. 94152
AMSTERDAM

Wasmachinefabriek heeft

WASMACHINES

met lichte emailbeschatiging, gloed-
nieuw met garantie f 155.—. Centri-
fuges f 149.50, Depôt Van Eeghenstr.
37, Amsterdam, tel. K 20—727360.

Bloemistknechten
gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer
M. C. VAN STAAVEREN, Aalsmeer
goede gelegenheid,
Hornweg 24

Toen de jonge Melchior thuiskwam om te eten, wees moeder hem de brief, die zij op de hoek van de schoorsteenmantel gezet had. Melchior bekeek de brief en zette verbaasde ogen op. Hij onderzocht voor en achterkant van de enveloppe, alvorens hij de klep lospeuterde. Zijn vingers, dik en grof van het boerenwerk, waren niet berekend voor zo'n peuterwerkje, zodat de enveloppe al spoedig inscheurde. Er zat een correspondentiekaart in; er stonden slechts enkele zinnen op geschreven. Maar toen de jonge Melchior de ondertekening zag, begon hij te beven. P. Santemeijer, stond er onder het geschrevene. Terwijl zijn gezicht hoe langer hoe roder werd, vlogen Melchior's ogen langs de regels: Waarde Melchior, wilt u mij m'n onheuse houding vergeven? Er is een afschuwelijk misverstand geweest. U weet wel, wat ik bedoel: de brandstichting. Daardoor was ik die avond zo verschrikkelijk kortaf tegen u. Ik wist niet, wat ik van u denken moest. Vergeef mij dit alstublieft.

Helemaal onderaan stond nog een P.S.: Morgen ga ik naar de stad. Ik wil dan proberen, uw zuster Roelie te spreken te krijgen. Ik zal haar de groeten van u doen.

De jonge Melchior liep snel de kamer uit. Het werd hem te machtig. Een grote blijdschap doorzinderde hem en deed hem zijn zelfbeheersing verliezen. Met twee, drie stappen tegelijk beklom hij de trap; op zijn slaapkamertje herlas hij het schrijven van Paula Santemeijer. Hij was eensklaps in een feeststemming, hij had wel kunnen juichen van vreugde.

„Zeg, kom je nou eten?” riep Aaltje verbolgen onder aan de trap. „Natuurlijk weer iets voor jou, om weg te lopen als het eten al op tafel staat!”

De jonge Melchior borg de brief van Paula Santemeijer zorgvuldig weg in de borstzak van zijn khaki-overhemd.

Toen hij de trap afdaalde, begon Aaltje hevig te foeteren op hem. Wat was dat toch voor doen van hem om weg te lopen als het middageten al op tafel stond? Was zijn hoofd soms op hol geslagen? En eensklaps vroeg ze: „En van wie was die brief, die de post gebracht heeft?”

„Dat zal ik je misschien nog weleens vertellen, zus.” „Doe niet zo akelig geheimzinnig! Ik mag toch zeker wel weten, van wie jij een brief gekregen hebt? Of is dat zo verschrikkelijk geheim?”

„Je moet niet te veel vragen, Aal.” „O, dan weet ik het wel! 't Is natuurlijk een brief van die meid, die.....”

„Daar heb je 't al! Maar nooit zal ik er ook maar één duim grond voor afstaan!” klonk plotseling de verontwaardigde stem van hun vader. Ze schrokken beiden van deze uitbarsting; Aaltje vergat zelfs, haar zin te voltooien.

Aaltje en Melchior liepen het woonvertrek binnen. Ze zagen vader op zijn vaste plaats aan de gedekte tafel zitten; klaar-blijkelijk had hij juist de brief van het gemeentebestuur geopend en gelezen. Hij zwaaide met het briefpapier, zijn ogen fonkelden van verontwaardiging.

„Dat komt er van!” riep hij opgewonden uit. En zich plotseling tot de jonge Melchior richtend: „Nou zie je, waar die brug ons toe brengt! Ze willen nog meer grasland van me hebben! Ze willen een uitbreidingsplan maken! Hoor je dat? Meedoen aan de mode van een uitbreidingsplan! En nu willen ze land van me hebben, ze willen een onderhoud met mij hebben!..... Dat ook nog! Nooit zal ik land afstaan en nooit wil ik er met burgemeester Kok over spreken! Jij, Melchior, jij denkt, dat die brug voordeel zal brengen, maar nou zie je 't eens! Allemaal narigheid. Ze willen onze streek een ander gezicht geven, ze willen ons dorp veranderen. Maar op mij hoeven ze niet te rekenen!”

„Bedaar nou maar, man,” klonk klagelijk de stem van vrouw Lijnegang. „De soep wordt nooit zo heet gegeten als.....”

„Moet jij dit tegen mij zeggen?”, barstte Lijnegang tegen

zijn vrouw uit. „Besef jij dan niet, wat deze brief wil zeggen? Dat ze onze streek nog verder bederven willen. De heren vinden een brug niet genoeg, het is hun naar het hoofd geslagen! Een uitbreidingsplan, jazeker! En dan zullen er ook fabrieken komen, vuile stinkende fabrieken!”

„Man toch, je moet je niet opwinden.....”

De oude Lijnegang geraakte bijna buiten zichzelf van woede. Zijn opgekropt verzet tegen de veranderde tijdsomstandigheden kwam nu los. Hij was angstwekkend in zijn toorn, de boer van de Lindenburg. Maar tegelijkertijd was hij een beklagenwaardige en trieste figuur; hij was een man, die als een kind bleef mokken over iets, dat geen keer zou nemen. De tijd, zoals hij die graag hebben wilde, was onherroepelijk voorbij. En elke dag, die hem verder verwijderde van de hem zo vertrouwde levensperiode, maakte voor hem dat voorbijje tijdperk idealer en begerenswaardiger.

Vrouw Lijnegang maande haar man onophoudelijk tot kalmte, maar de boer bleef tekeer gaan tegen wat hij noemde de verkwanselaars van de streek. De brief van het gemeentebestuur scheurde hij in snippers en wel tien maal herhaalde hij, nooit meer grond te zullen afstaan, nooit!

Het werd een sombere maaltijd. De oude Lijnegang roerde het eten nauwelijks aan en hij was te kwaad om een hoofdstuk uit de bijbel te kunnen lezen.

„We zullen nu danken, ik zal vanavond wel lezen”, zei hij met sombere en nog natrillende stem.

Vrouw Lijnegang vocht tegen tranen. Gedurende haar huwelijk was het nog maar een paar keer gebeurd, dat haar man niet in staat geweest was om na het middagmaal een gedeelte uit het Woord te lezen. Ja, die dag toen Roelie in stilte vertrokken was, had hij eveneens verstek laten gaan na het middageten; maar 's avonds was hij weer zichzelf geweest en toen had hij met zijn eentonig en enigszins nors stemgeluid een boetpsalm gelezen.

„Misschien kan Melchior nu lezen”, zei vrouw Lijnegang voorzichtig.

„Nee, we zullen nu danken”, besliste de boer.

Vrouw Lijnegang sloot haar ogen, vouwde haar handen. En zij huiverde: Danken... kon er thans waarlijk gedankt worden?

Het bittere misnoegen van de boer vervulde het woonvertrek. Toch bleef er iets zingen in het hart van de jonge Melchior. Vader was nu boos, ja, woedend zelfs. Maar dat zou weer overgaan, de storm duurde niet altijd. Neen, de jonge Melchior kon op het ogenblik zich niet zoveel over zijn vader bekommeren, hij had andere en gelukkiger dingen aan het hoofd! De brief van Paula Santemeijer had hem niet alleen zijn moedeloosheid ontnomen, maar hij zag opnieuw de toekomst vol vreugde tegemoet. Het afschuwelijke misverstand was opgelost, de brandstichting in het directiegebouwtje was tot klaarheid gekomen en Paula's gedachten gingen weer vol genegenheid naar hem uit.

De jonge Melchior ging 's avonds naar het dorp, in de hoop, dat hij haar zou zien en ontmoeten. Zijn vader, na de uitbarsting van woede die middag, had zich ergens in norske zwijgzaamheid teruggetrokken en zelfs niet aan Melchior gevraagd, waar deze heen ging.

Toen de jonge Melchior met zijn fiets naar de hand voorbij het huis van de weduwe Bijster liep, werd hij aangesproken door een paar jongelui van zijn leeftijd.

„Ga jij overmorgen nog naar 't gerecht?” vroegen ze hem.

„Jij zal toch niet tegen Johan Raatslag getuigen, is 't wel?” De jonge Melchior schrok op. Hij had er de laatste dagen helemaal niet meer aangedacht, dat hij was opgeroepen om als getuige op te treden in de zaak aangaande de vechtpartij op die zaterdagavond, toen de vrijer van Greetje Paans zo ongenadig afgetuigd was.

(wordt vervolgd)

De meesterhand van
Mr. Poodle

ontwierp de meest exclusieve collectie gebreide wollen bovenkleding voor dames, heren en kinderen. Zijn collectie is toonaangevend voor coupe en charme. Mr. Poodle garandeert U 100 % zuiver wol, met een maximum aan kleurechtheid, waschtheid en krimp-vrijheid. Vraag Uw winkelier U de collectie te tonen en let op Mr. Poodle. Dan pas bent U zeker een „Meesterstuk” te kopen.

C.V. TRICOTFABRIEK
PEHAVEE

VEENENDAAL
N.V. TEXTIELUNIE

SPENCER HEY
CULEMBORG

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

HIJSKRANEN - LIFTEN
LIEREN
INTERN. TRANSPORT

FIRMA

P. ZEEUW Jzn

Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51

Tel. serie no. 11.34.34

Na zes uur Tel. 11.34.34—26977

GRANEN - VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP

Lid van de Rotterdamse vereniging voor de termijnhandel in granen

AMSTLEVEN levensverzekering

★ REPARATIE VAN ELECTRO-MOTOREN
★ VERKOOP VAN SIEMENS MOTOREN
★ SPECIALE BEDRIJFSINSTALLATIES

Fa De Kat & Den Otter
ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 - Telefoon 28060

SLOOPSCHEPEN
Voor uw sloopschepen is het adres

Firma Wed. O. D. Heuvelman
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

AANNEMERSBEDRIJF

F. Vink & Zonen
Moordrecht - Kerklaan 9
Telefoon K 1827 - 261

Voor uw zakenrelaties
Reclame- en geschenk-artikelen in plastic

G. van der Woerd
Lunteren
Telefoon 437 (08388)

Pedalion Organ Cy.
De studerende organist, die door eigen nauwgezette studie technische moeilijkheden wil overwinnen, stelt zich met een eenvoudig huisorgel niet meer tevreden. Voor de beoefening van het pedaalspel is het moderne twee klaviers PEDALION een onmisbaar instrument. Vraagt catalogus en condities aan bij

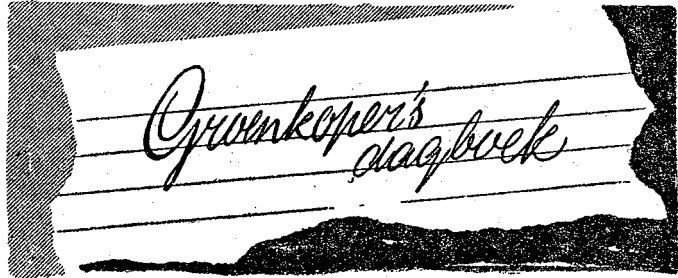
Fa R. van den Burg
AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877

C. Lind & Zoon
No. 1825
KASSIERS EN COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN
Kelzersgracht 546 - Amsterdam
Telefoon 41154, 31369, 34213, 30214
Effectenbeurs Nis. 8,
Telefoon 49328 en 46640
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

2 APRIL
Heerlijk zo'n tweede feestdag. Wie dit uitgevonden heeft, is mij niet duidelijk. U misschien ook niet. Doch hartzeer heb daar niet van.

Jammer, dat het zo koud was. Ik had naar de bollen gewild. Ben bijna bij de warme olieballen terecht gekomen. Met vrouw en kinderen waren we naar Amsterdam getrokken. Wat een stad. Het bruipte daar van de vreemdelingen. Ik heb er vooral mijn Duits weer eens kunnen ophalen. Hoorde een gids zeggen: „ich sprasse alle Sprassen“, hetgeen voor een gids natuurlijk van groot belang is. Op de Dam zag ik het Nationaal Monument in wording. Het heeft wel even geduurd, maar er zit schot in het terugdringen van de schutting. En waar de leeuwen komen te staan, heb ik ook gezien. Dat bracht mij op het idee naar Artis te gaan. Het viel mij op, dat de beren erg vriendelijk deden. Nieuwe koers? Ik weet het niet. De leeuwen waren nogal agressief en de tijgers niet minder. Er was een leuk ezeltje. Een van mijn jongens, die al vroeg politieke aspiraties vertoont, vroeg mij of er een politieke partij in Amerika was, die een ezel als symbool had. Het zweefde me wel voor de geest, maar zeker was ik er niet van. Ik praatte er dus maar overheen. Met Amerika moet je oppassen, heb ik wel geleerd. Wel is de traditionele vriendschap tussen Nederland en de Verenigde Staten niet verzwakt, zoals de heer John Foster Dulles heeft verklaard, maar of ze versterkt is, dat is voor mij ook nog een vraag. Onze ambassadeur is 55 minuten op het Witte Huis geweest (in Wasington, niet in Rotterdam), bij de heer Dulles. Waarom nu geen vol uur? Kleinigheden. Maar die maken mij altijd nieuwsgierig.

3 APRIL
En vandaag maar weer aan het werk. Maar eerst moet mij iets van het hart. Ik reis nog wel eens, op het einde van de week. Over Utrecht. En dan zie ik op het station meer Jan eenmaal walgelijke tonelen. Een hard woord, maar het is waar. Broodronken en bierdranken militairen, die een aanfluiting

zijn voor het leger door de wijze, waarop zij zich gedragen. Laatst werden burgers gedwongen een gehele coupé te verlaten, omdat zij het bij zo'n troep niet konden uithouden. Niemand greep in. Noch conducteur, noch in rang hogere militairen. En van de M.P. geen spoor. Ik neem direct aan, dat het uitzonderingen zijn, maar ik vond het gel'el vrij tuchteloos. Misschien, dat een van onze voormannen daarop eens wil letten. Een van hen van die (voormannen) ken ik goed, maar die heeft een auto. Rijdt dus weinig in de trein. Maar ze zullen toch niet allemaal een auto hebben?

4 APRIL
Juist toen ik mijn dagboek wilde gaan bijhouden vroeg mevrouw Groenkoper naar een slagzin „Voor de verkiezingen?“ vroeg ik. „Neen, zei ze, „voor zeepoeder“. De hele familie was bezig aan een puzzel, waarvoor een bedrag aan prijzen was uitgelooft, waarop een kiesvereniging jaloers zou worden. Ik zag mijn kans. Ik zei „kun je niet ergens ARP inwerken? Als al je kennissen dat doen, is dat een geraffineerde manier om propaganda te maken. Stel je voor, dat jouw slagzin bekroond wordt. Bijvoorbeeld: „Met de A R P gaat de was langer mee“ Dan hoeft prof. Zijlstra niet bang te wezen, dat hij het niet haalt“.

„Is hij dat dan wel?“ vroeg de politiek ontwikkelde zoon. Daar stond ik even verslagen. „Natuurlijk niet“, antwoordde ik, „maar het zou goed wezen hem te verzeke- ren van een lange rij voormannen achter hem aan.“ Eigenlijk had mijn zoon mij van mijn apropos afgebracht. Ik vatte dus de draad weer op en vroeg of het misschien mogelijk was in te zenden: „Was net Roosjen en rust dan nog een poosjen“. „Het

wasmiddel heet geen Roosjen“ zei mijn vrouw, het heet.....“
„Ssstt“ zei ik, „geen reclame in mijn dagboek voor de grote concerns. Als het nu een vergeten groep was, maar dat lijkt mij die fabriek niet.“
„Wat is een vergeten groep?“ vroeg mijn jongste. „Dat is de groep, waarover wij, wat de maatregelen tot hulp betreft, nog min of meer in de mist verkeren“ zei ik deftig. En meteen wipte ik de kamer uit. De kamer met een kleine k.

5 APRIL
Was u ook zo geschrokken van generaal Gruenker? De opperbevelhebber van de Navo? (Dat is geen wasmerk, maar een verdedigingsmerk). Ik had ook begrepen, dat wij, die hier wonen dan die dikke miljoen per dag voor onze verdediging voor niets aan het opbrengen zijn. De generaal zou tegen een Duitse verslaggever gezegd hebben, dat als het ooit weer zo ver kwam, wij in de put zouden komen te zitten om daar maar te wachten tot we verlost werden. Nu, dat kreeg minister Staff min of meer op zijn onschuldige hoofd, daar in de Eerste Kamer. Gelukkig bleek de uitlating „overdreven en gedeeltelijk verkeerd.“ Toch zit ik zo nu en dan nog even te slikken. De heer Algra sprak een verstandiger woord. Hij zeide, dat generaals en andere strategen hun mond moesten houden. Daarop kwam tenminste zijn opmerking neer. En dat vind ik ook. Nu heb ik zo de ervaring, dat Amerikanen graag wat zeggen. Er zijn niet veel zwijgers onder hen sinds president Coolidge. Dát was een zwijger. Die kwam een keer uit de kerk. Zijn vrouw vroeg: „waar heeft dominee over gepreekt?“ „Over de zonde“, zeide Coolidge. „Wat zei hij ervan“, wil-

de zijn vrouw weten. „Hij was er tegen“, zei Coolidge. Ja, die Coolidge zei nooit veel.

Enfin, we zijn weer gerustgesteld. We hoeven dus niet in de put te zitten en te wachten tot we verlost worden. Tot mijn vreugde heeft de heer Algra ook iets gezegd over de vreemde namen voor onze oorlogsbodems. We hebben al H.M.'s Onverdroten, H.M.'s Onvermoed. Dat vind ik, als de marineleiding geen namen meer kan vinden, H.M.'s Onderzeeër nog het best. Want een schip, dat „Onderwater“ heet, doet het toch ook niet goed. Op papier tenminste niet.

6 APRIL
Pluim voor de raad van Haarlem. Na 43 jaar is nu beslist, dat het Hildebrandt-monument in de Kleine Hout komt te staan. Zij gaan daar in Haarlem niet over één nacht ijs. Overigens hou ik wel van zulke doordachte besluiten. Want staat zo'n beeldengroep er eenmaal, dan verplaatst men dat niet zo gemakkelijk. Dat heeft men al met Rembrandt gedaan en met Naatje van de Dam. En straks gaat men misschien in Amsterdam de Stalinlaan een andere naam geven. Neen, men moet wel weten wat men doet, als men iets doet. In ieder geval ben ik nu niet ver meer van de dag dat ik Keesje en „Buikje“ en Kegge en Mietje met de Kalfsogen in de Kleine Hout zal kunnen bewonderen. En dat onaangename mens in de Haarlemmerhout, mijnheer Nurks, niet te vergeten.

7 APRIL
Nu hebben we weer acht Indonesiërs ter dood gebracht op Nieuw-Guinea. Dat zegt de persattaché van de Indonesische ambassade te Washington tenminste. Ik vind, al ben je met een sappige duim geboren, dan behoeft je er toch niet altijd gif uit te zuigen. En zo gaan we de week maar weer uit. Niet opgewekt. Hebt u al een „Karweitje voor een heitje“ laten verrichten?

Een abonné op „Nederlandse Gedachten“ winnen bijv.!

William Gruenkoper

ADRESSEN voor de toekomst van onze jongelui

„DE NIJENBURGH“
Amsterdamsstraatweg 37-39. Baarn
Gereformeerd Opleidingscentrum voor

- ★ JEUGDLEID (ST)ER
- ★ JEUGDCONSULENT (E)
- ★ MAATSCHAPPELIJK WERK (ST)ER
- ★ EVANGELISTE

Aanmelding voor de nieuwe cursus zo spoedig mogelijk bij
De Directrice, H. VAN DER MAST.

Voor de verpleging
VAN ZENUW, EN GEESTESZIEKEN
WORDEN GEVRAAGD

meisjes van 17 jaar
en ouder en van Chr. levensopvatting. Maandsalaris boven kost en inwoning; 1e leerjaar f 87,-; 2e leerjaar f 101,-; 3e leerjaar f 119,-.

OOK IS ER PLAATS VOOR ENKELE
leerling-verplegers

Sollicitaties aan de GENEESHEER-DIRECTEUR van
Dennenoord - Zuidlaren

Interkerkelijke Opleiding voor Gezinsverzorgsters

BEEKLAAN 389, 's-GRAVENHAGE, TEL. 398018

AANMELDING
voor de nieuwe cursus van 1 september kan vanaf heden geschieden.
Ontheffing van opleidingskosten of beurzen waar nodig

In de Valeriuskliniek te Amsterdam
KRIJGT U EEN GRATIS OPLEIDING
als U zich aanmeldt voor de cursus tot
VERPLEEGSTER

WOK zij die alleen lager onderwijs hebben genoten komen hiervoor in aanmerking. De nieuwe cursus begint 1 mei. In drie jaar tijd kunt U dan gediplomeerd zijn.
vergoeding van reizen en dienstkleding. Minimum-leeftijd 18 jaar.
Brieven aan de Adj.-Directrice, VALERIUSPLEIN 9, Amsterdam-Zuid.

Christelijk Jongensinternaat „ZONNEHEUVEL“ te Bilthoven
Particuliere lagere- en MULO-school, kleine klassen, streng toezicht op huiswerk. Kosten f 3000,- p.j. - 3 B.A. eiger bosterrein. Uitsluitend normale, gezonde kinderen.
Inlichtingen bij de Directeur T. DE GROOT, Bilderdijklaan 15 - Tel. 2509

CHR. SANATORIUM VOOR ZENUWZIEKEN - ZEIST
Gelegen in mooie omgeving met directe korte bus-verbindingen op omliggende steden (Utrecht-Amersfoort)

Meisjes van 18 jaar en ouder kunnen worden geplaatst als leerling-verpleegster

Geboden wordt een prettige bevredigende werkkring, die in 3 jaar leidt tot het wettelijk beschermd beroep van verpleegster.

- ★ Duur der opleiding (kosteloos) 3 jaar.
- ★ Salaris tijdens opleiding (boven kost en inwoning) 1e jaar f 87,-; 2e jaar f 101,-; 3e jaar f 119,- per maand. Werkweek 48 u.
- ★ Vakantie 3 weken per jaar (met toeslag).
- ★ Reiskosten-vergoeding naar huis 2 x per maand (boven f 2.50).
- ★ Verstrekking eerste dienstkleding gratis.

Op dezelfde voorwaarden kan tevens geplaatst worden:
leerling-verpleger

Brieven te richten aan de Geneesheer-Directeur.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

U gaat toch ook?

DE Deputatenvergadering! De zaal van Tivoli in Utrecht is in gereedheid gebracht.

Alle voorbereidingen zijn getroffen.

Daar zijn we maandenlang mee bezig geweest. Het samenstellen van het Program van Actie heeft heel wat hoofdbrekens gekost. De candidatenlijsten zijn samengesteld en moeten nu door de Deputatenvergadering worden bekrachtigd. De stembiljetten van het Centraal Comité moeten worden ingevuld. En aan dit alles wordt nu de laatste hand gelegd.

Daarna wordt het zwaartepunt in de actie verlegd van het centrum naar het land. Nu gaat het er om de kiesverenigingen te activeren. Want we moeten een verkiezingsactie ontwikkelen, die klinkt als een klok. En daarvoor moet alle man aan het werk!

De inzet van de verkiezingsactie is de Deputatenvergadering.

Die Deputatenvergadering gaat werkelijk wel door, ook als u er niet bij bent. Daar behoort u zich geen ogenblik ongerust over te maken.

Maar er zijn van die dingen, die men meegemaakt moet hebben. En daar behoort deze Deputatenvergadering toe. Daar moet u bij geweest zijn!

Want we gaan de verkiezingen in met een nieuwe lijstaanvoerder.

Wij kiezen een nieuwe voorzitter van het Centraal Comité. Wij nemen afscheid van dr. Schouten!

En dat is allemaal belangrijk. De betekenis daarvan mag zeker niet worden onderschat.

Maar waar het voor alles om gaat is, dat wij allen weer met nieuwe energie worden geladen. Dat hebben we bij tijd en wijle nodig.

Natuurlijk is het van belang, dat prof. Zijlstra no. 1 wordt op alle lijsten.

Maar het wezenlijke van de Deputatenvergadering is dat wij samen rondom het geopende Woord Gods aangezicht zoeken, om Zijn zegen te vragen over het politieke werk, dat wij doen, ook in de komende verkiezingsstrijd.

Politiek is zakelijk. Het wordt ons telkens weer voorgehouden.

De doorbraak wordt niet moede dit te herhalen.

Daartegenover blijven wij volhouden, dat deze zakelijkheid onderworpen moet zijn aan het beginsel. Maar dat beginsel is niet een onwerklijk abstract begrip dat ergens in de lucht hangt en dat er met de haren moet worden bij gesleept.

Dat beginsel is de vreze des Heren.

Het raakt ons hart!

En daarom willen we naar deze Deputatenvergadering toe.

We gaan ons gereedmaken voor de strijd.

Want als Anti-Revolutionaire Partij zijn we allereerst een beginselpartij.

Wij aanvaarden de Bijbel als fundamentele en radicale drijfkracht van ons politiek handelen. Die beginselen hebben in zich een geestelijk saambindende en gemeenschap vormende kracht. Die beginselen mobiliseren de Christenheid in Nederland, zodat deze optrekt onder één vaandel. Die beginselen geven bezieling, daadkracht en stootkracht in ons politiek optreden. Die beginselen zijn het. Die richtlijnen geven voor ons staatkundig beleid in de concrete situatie van vandaag.

U gaat toch ook naar deze Deputatenvergadering?

Is een antirevolutionair politiek onrijp?

HET onafhankelijk socialistisch dagblad „Het Parool” schreef deze week over „de grote mate van stabiliteit om niet te spreken van starheid”, die de politieke ontwikkelingen in Nederland kenmerken. Daarvoor meent het blad verschillende oorzaken te kunnen aanwijzen. In de eerste plaats het kiesstelsel. Bij het stelsel der evenredige vertegenwoordiging moeten honderdduizend kiezers zich van de ene partij af en naar de andere toe wenden om een werkelijk grote verandering in de volksvertegenwoordiging tot stand te brengen. „Het Parool” zegt dan: „Dat dit op korte termijn gebeuren zou is bijzonder onwaarschijnlijk”. „De verschuivingen die verwacht mogen worden — en die op zichzelf alles behalve onbelangrijk zijn — zullen maar beperkt van omvang zijn.” Het blad constateert vervolgens, dat dit het gevolg is van

„een zekere mate van politieke rijpheid, die niemand het Nederlandse volk zal kunnen ontzeggen. De meeste kiezers hebben „althans zoveel staatkundige scholing, dat zij zich niet in de maling laten nemen door de bij iedere verkiezing weer opduikende groepen”, die wel eens een kansje willen wagen.

Maar de uitlatingen „een zekere mate van politieke rijpheid” en „althans zoveel staatkundige scholing”, die de hoofdartikelen-schrijver van „Het Parool” in de eerste helft van zijn politieke analyse gaf, deden vermoeden, dat wat er verder in dit hoofdartikel werd gezegd, betrekking zou hebben op de fouten, die de Nederlanders in politieke zaken aankleven. En dat is inderdaad zo. Politieke rijpheid en staatkundige scholing blijkt volgens „Het Parool” de zogenaamde aanhanger van de confessionele partijen te missen. Hij is de oorzaak niet van de stabiliteit in de Nederlandse politiek, neen van de „betrekkelijke starheid van het Nederlandse staatkundige leven.” Want wie als hij op een bepaalde politieke partij stemt, doet dat

„omdat hij meent dit aan zijn christelijk geloof verplicht te zijn”. Hij zal er niet zo gauw toe overgaan zijn stem aan een andere partij te geven, „zelfs al zou hij voor deze laatste in politiek opzicht meer sympathie gevoelen.”

De Nederlander, die geen scheiding maakt tussen politiek en het geloof in Jezus Christus, maar tussen beide een onlosmakelijk verband ziet als de grondslag voor alle actie op staatkundig, maatschappelijk en kerkelijk gebied, is dus politiek onrijp. Daar gaan we met 75 jaar antirevolutionaire, christelijke politiek!

Maar „Het Parool” is nog niet klaar. Nadat het blad gewezen heeft op „de afval van tienduizenden”, die tot het inzicht gekomen zijn, „dat uit hun trouw aan hun christelijk geloof geenszins volgde dat zij daarom ook op de K.V.P., op de antirevolutionaire of de C.H.U. behoorden te stemmen,” wordt de stelling verdedigd, dat de confessionele partijen hun gezag ontleen aan de kerk. „De voortgaande clericalisering van de Katholieke Volkspartij, nu bijna twee jaar geleden het Mandement werd uitgegeven, is dan ook een van de opvallendste, en in onze ogen meest te betreuren ontwikkelingen van de laatste tijd,” zo schrijft „Het Parool”. Wij mochten verwachten, dat „Het Parool” ook zou aantonen hoe in de prot.-christelijke partijen het kerkelijk gezag, de clericalisering is toegenomen of afgenomen ten bewijze van de stelling, dat deze partijen hun bestaan aan een kerkelijk en niet aan een politiek gezag te danken hebben. Met grote instemming wordt aangehaald wat prof. Oud op het congres van de V.V.D. zei, namelijk dat het hernieuwde zelfvertrouwen bij de K.V.P. „meer aan de invloed van het kerkelijk gezag dan aan die van het politiek gezag (is) te danken.” Maar voor de protestants-christelijke partijen is er toch ook een kerkelijk maanwoord beschikbaar, waarop „Het Parool” zich gretig beroept: het herderlijk schrijven van de generale synode van de Nederlands Hervormde Kerk „Christen-zijn in de Nederlandse samenleving”. Het is duidelijk dat thans het woord „clericaal” bij „Het Parool” niet valt, hoewel hier toch protestant: „clerus” een boodschap bracht, die — wij citeren dit blad: „toch wel degelijk ook betrekking had op de politieke partijkeuze.” Het gezag van de kerk wordt door „Het Parool” dus erkend. Het is blijkbaar afkeurenswaardig clericaal, wanneer het zich uitsprekt vóór een confessionele politieke partij en het is niet-clericaal, wanneer het dit niet doet en de keuze voor de Partij van de Arbeid open laat. En dan volgt: „Dit stuk was geen pleidooi voor de doorbraak, en nog veel minder voor de P.v.d.A. Het nam evenwel scherp stelling tegen de opvatting, dat wie christen was dieneengevolge dus op een zogenaamde christelijke partij moest stemmen. Daarmee is de mogelijkheid, dat althans in protestants-christelijke kring de staatkundige verstarung kan worden doorbroken aanzienlijk groter geworden.” Met andere woorden beweert „Het Parool”: de generale synode zegt niet: „stem Partij van de Arbeid”, maar zij speelt die partij wel in de kaart.

Wij zijn niet het orgaan om het Herderlijk Schrijven aan een analyse te onderwerpen. In kerkelijke kring is dit op overvloedige wijze gebeurd. Wanneer „Het Parool” zich echter op het Hervormd kerkelijk gezag beroept om te juichen over de mogelijkheid, die het Herderlijk Schrijven biedt aan de „doorbraak”, dan is dit een „clericaal” genoegen. dat het leven van een socialist tot

• Zie vervolg pagina 4

STUDENTEN PROTESTEERDEN

MEN kan het er mee eens zijn of niet mee eens zijn, maar de manier waarop de Nederlandse studentenwereld in het geweer is gekomen tegen wat zij voelen als een aanslag op hun vrijheid, is origineel en alleen al daar door hartverwarmend.

Schandpaten werden opgericht, onthoofde studenten werden door de stad gereden, op papieren hoedjes verschenen slagzinnen, die in vele gevallen lang niet van humor ontbloot waren en het hoogtepunt werd een grootscheepse manifestatie, compleet met een petitionement en een afvaardiging naar de minister. Er werd echt „gevochten voor de goe-

de zaak”.

Was het een goede zaak?

Men kan er verschillend over oordelen. Minister Cals had ter opvoering van de studie-efficiëncie een wettelijke maatregel aangekondigd, waarbij het mogelijk zou worden studenten die helemaal niet aan een tentamen of examen toekomen of die tweemaal achtereen de proef niet halen, de verdere toegang tot de universiteit te ontzeggen. De maatregel gold alleen voor de technische hogeschool te Delft — maar de studenten uit de andere steden bleken „solidair”, ook al omdat zij het zwaar op zichzelf gericht voelden!

De studenten, en vele pro-

fessoren met hen, zien dit als een principiële zaak — en als men het in dat vlak trekt hebben zij volkomen gelijk. Studenten die zo nu en dan eens voor een kortere of langere periode gegrepen worden door iets anders en daar hun tijd aan besteden zijn niet altijd de slechtsten. En de werkstudent heeft ook wel eens een dermate moeilijke periode, dat het studeren erbij inschiet. Het is niet juist dan door een wettelijke maatregel het verder studeren te verhinderen. Maar in de praktijk... staat toch het gelijk welhaast aan de kant van de minister. Jammer is dat hij dat gelijk met zo'n ontactisch voorstel heeft verknoeid!

Er wordt verzamelen

GEBLAZEN

• Ook belangstellenden zijn op de deputatenvergadering van harte welkom

VANZELFSPREKEND staat ditmaal in deze rubriek de Deputatenvergadering centraal. Deze wordt gehouden op woensdag 25 april a.s. te Utrecht, in het gebouw Tivoli, dus in het noodgebouw. Het oude Tivoli wordt immers omvergehaald en het zal wel drie, zo niet vier jaar duren voor het nieuwe er weer staat. Tot zolang moeten Utrecht en wij ons behelpen met het noodgebouw aan het Lepelenburg. Dat behelpen valt overigens nog wel mee, want deze noodvoorziening is zeer redelijk. Er is plaats voor rond 2000 mensen. Het maximum aantal afgevaardigden van de kiesverenigingen is 1800. Maar de praktijk leert dat de kiesverenigingen niet allen haar afgevaardigden en/of niet al haar afgevaardigden zenden. Er blijft dus plaats voor 500 à 600 belangstellenden.

Daarvoor moet dan vooral Utrecht en omgeving zorgen — of U neemt voor ditmaal U vrouw eens mee naar de Deputatenvergadering. Het programma geeft daar alle aanleiding toe. Wij hopen in ieder geval dat Tivoli tot de laatste plaats bezet is.

Een andere opzet

Wat het programma betreft, dit is anders als vroeger. Voorheen was het zo dat in de morgenvergadering de Deputatenrede werd uitgesproken door de voorzitter van het Centraal Comité, als regel een rede van anderhalf uur. Met de opening mee was daarmee de morgenvergadering gevuld. 's Middags kwamen dan de zaken aan de orde en dan ging het vaak helaas zo, dat een Deputatenvergadering als een nachtkaaars uitging. Het bezielende element ging er aan ontbreken. De reorganisatie van de partij heeft echter enkele wijzigingen aangebracht. Het is nu niet meer nodig het reglement voor de wijze van candidaatstelling op de Deputatenvergadering te bespreken. Dit is immers aan het Partij Convent gedelegeerd. Nu komen nog alleen de in te dienen lijsten aan de orde, welke door de Deputatenvergadering moeten worden vastgesteld. In de tweede plaats moet het Program van Actie worden goedgekeurd. Nu is er in de loop der maanden aan dat Program nog al wat gedokterd, zodat een vrij groot aantal wijzigingen zijn aangebracht, waarbij rekening is gehouden met de wensen die in de kiesverenigingen leefden. Van de 300 ingediende amendementen zijn er veel overgenomen, terwijl het Partij Convent ten overvloede daarover breedvoerig heeft beraadslaagd. Daarom wordt er naar gestreefd al deze huishoudelijke zaken in de morgenvergadering af te doen, en aan de middagvergadering een ander karakter te geven.

Een der hoogtepunten

De stukken voor de Deputatenvergadering zijn inmiddels aan de kiesverenigingen toegezonden en het begeleidend schrijven uit het Programma blijkt, dat het Centraal Comité aan deze Deputatenvergadering grote betekenis hecht. En dat is, om verschillende redenen, ook juist. Er zal immers een nieuwe voorzitter worden gekozen uit het tweetal Dr. W. P. Berghuis en Prof. Dr. W. Rip. Bovendien stelt het Centraal Comité voor, dat Zijne Excellentie Prof. Dr. J. Zijlstra op alle lijsten no. 1 zal worden geplaatst. Dat betekent dus een nieuwe lijststaanvoerder. Dr. J. Schouten — tot nog toe de voorzitter van het Centraal Comité en van

1946 af onze lijststaanvoerder trekt zich immers terug. Maar op de Deputatenvergadering zal hij tot ons spreken. Men kan zeggen dat het aantal sprekers voor ditmaal vrij groot is. Maar het worden niet allemaal lange redevoeringen. En hoe dit overigens ook zij — het spreekt wel vanzelf, dat Dr. Schouten op deze Deputatenvergadering het woord moet voeren. En dat zal een der hoogtepunten van de dag zijn.

Gevarieerd programma

In ieder geval zal de middagvergadering een ander karakter dragen. Prof. Dr. J. Zijlstra, dan vermoedelijk tot lijststaanvoerder benoemd, begint met een toespraak. Vervolgens wordt de uitslag van de stemming over de leden van het Centraal Comité bekend gemaakt en zal de nieuwgekozen voorzitter een woord spreken. Het praesidium zal nog niet aan hem kunnen worden overgedragen, want hij treedt in functie op de dag der stemming — dat is, al is dit nog steeds niet officieel bekend — op 13 juni 1956. Daarna houdt de Heer Dr. J. Schouten zijn rede en tenslotte spreekt Ds. H. S. J. Kalf, Ned. Hervormd predikant te Bennebroek — over het onderwerp „Ons Christenzijn geeft de doorslag”.

De morgenvergadering wordt geopend met een rede van de huidige voorzitter van het Centraal Comité Mr. A. B. Roosjen. Geen Deputatenrede misschien zoals we tot nog toe gewend zijn, maar dat het de moeite waard is om er naar te luisteren, is zeker. Ook Mr. Roosjen heeft zo zijn eigen wijze van zeggen, zijn eigen stijl. Bovendien zal Minister Mr. J. Algra aan het eind van de morgenvergadering het woord voeren. Het is, vergeten we het niet, bijna 20 jaar geleden, dat een Anti-Revolutionair minister op een Deputatenvergadering sprak.

Al met al dus een gevarieerd en een aantrekkelijk programma, zodat we er niet aan twifelen of voor deze Deputatenvergadering zal grote belangstelling bestaan.

Stembiljetten

De stembiljetten kunnen bij de ingang van Tivoli in daarvoor bestemde bussen worden gedeponerd. Iedere kiesvereniging ontvangt één stembiljet. Maar op dat stembiljet is een getal vermeld, dat aangeeft voor hoeveel stemmen dit biljet geldt. Dit is voor het opmaken van de uitslag eenvoudiger dan evenzoveel stembiljetten aan de kiesvereniging te zenden als zij stemmen heeft. Voorts hebben thans ook alle stemgerechtigde leden van het Partij Convent een stem op de Deputatenvergadering.

Ook toegang voor belangstellenden

Voor zover de voorraad strekt zijn ook toegangskarten voor belangstellenden gratis beschikbaar. Er wordt op aangedrongen, dat ook een aantal vrouwen aanwezig zal zijn. Deze extra toegangskarten kunnen worden besteld bij het bureau van het Centraal Comité, maar zij zijn ook bij de ingang van Tivoli verkrijgbaar — en dat is wel zo eenvoudig.

Deputaten vergadering

DE antirevolutionaire partij is een verjongde partij. Maar zij weet traditie te bewaren.

En daarom behield zij bij de reorganisatie haar Deputatenvergadering. De naam is reeds uniek. Hij is stellig een uitvinding van Dr. Kuyper, die er van hield, namen te geven van een speciale kleur. Maar dat element was niet de hoofzaak. De landelijke organisatie, hoe eerbiedwaardig oud ook, is jonger dan verschillende kiesverenigingen. De partij vierde haar 75-jarig jubileum; een aantal kiesverenigingen is al meer dan een eeuw oud.

DE kiesverenigingen zijn dan ook nooit bedoeld geweest als plaatselijke afdelingen, waarin de leden van de landelijke partij ter plaatse zijn ingedeeld. Zij zijn zelfstandige en vrije organisaties, die een onderling contact in de provincie en in het land hebben gemaakt. En op de Deputatenvergadering ontmoeten die zelfstandige kiesverenigingen elkaar door middel van haar deputaten, dat zijn haar afgevaardigden en gemachtigden.

NU is zulk een ontmoeting van ouds gezet in het licht van naderende Kamerverkiezingen. Aanvankelijk was het dan ook zo, dat de Deputatenvergadering alléén werd gehouden, als de verkiezingsstrijd zijn hoogtepunt begon te naderen. Dan kwam de grote vergadering in Tivoli. Dan hoorden we de Deputatenrede, waarover na maanden of jaren nog werd gesproken. Dan werden de laatste, definitieve beslissingen genomen. En dan gingen we naar huis met het voornemen, om er nog een schepje boven op te doen. Om onze uiterste krachten in te spannen, in de hoogste strijdvaardigheid. En in ons hart zong het strijdlid na, dat we met bruisende geestdrift aan het slot hadden gezongen.

IS de Deputatenvergaderingen nu anders?

In zeker opzicht wel.

Eens was de Deputatenvergadering vrijwel de enige ontmoeting. Dat is nu niet meer zo. Het verband is steviger geworden, de ontmoetingen hebben vaker plaats. En de „Deputatenrede” van de voorzitter, die de gehele dag beheerste, is voor een deel vervangen door het woord van andere sprekers, die elk hun bijdrage leveren.

MAAR het wezenlijke van de Deputatenvergadering bleef. En wordt nu in de komende vergadering, sterker openbaar dan in de laatste jaren mogelijk was.

Dat wezenlijke is: we komen samen om aan elkaar en aan heel Nederland te zeggen: hier zijn we; hier stáán we; dit is nu de A.R.-partij en zo gaat zij in de strijd!

We zeggen het elkaár.

Dat is altijd weer het prachtige van deze vergadering, dat we elkaar ontmoeten. Want dan worden we ons bewust, dan zien we het duidelijk, dat we een nationale partij zijn. Ze komen van overal, die Deputaten. Van de Zeeuwse eilanden en uit de polders aan de Wadden, uit de Mijnstreek en uit de Haarlemmermeer, uit de grote steden en uit de nieuwe polders. De Urkers komen en de mannen uit de Brabantse enclaves.. En in tegenstelling met vroeger, ontbreken de vrouwen niet meer. Mensen van allerlei rang en stand; uit verschillende kerken; de oude garde en de jongeren.

En ze komen samen, om nadrukkelijk te tonen, dat ze er zijn en wie ze zijn.

Zo is de Deputatenvergadering een groot moment en een belangrijke dag.

MAAR deze keer in speciale zin. Het is immers meteen een betekenisvolle ontmoeting met hen; die aan de kop van de lijst staan. En dan denken wij speciaal aan de beide A.R.-ministers, die tot ons zullen spreken, en daarmee meteen tot het Nederlandse volk.

Wij hopen en vertrouwen, dat hun woord duidelijk zal zijn, zoals het is in het parlement; zakelijk, zoals hun beleid is; en tegelijk diep en warm, omdat hun hart nooit sterker spreekt, dan op een vergadering, waar we zo samen onze verbondenheid beleven.

Dan is het, alsof er in het midden van deze grote vergadering een vlag omhoog gaat, een oude vlag, die we kennen, en die ook nu zal worden gezien door het hele land.

* * Laakbare tactiek

Wanneer er een debatavond wordt georganiseerd tussen de P.v.d.A. en de A.R.P. over Christelijke politiek, dan komt de P.v.d.A. nooit aan het woord.

Dan komt er een man aan het woord, die door de P.v.d.A. is uitgenodigd, om, nie. namens haar, met de A.R. te debatteren. Niet namens de P.v.d.A.; want de socialist spreekt bij die gelegenheid over zaken, waarover de P.v.d.A. zwijgt. De socialistische spreker kondigt zich aan als een man, die denkt vanuit de Hervorming, en die gekomen is, om tegenover het A.R.-betoog, dat natuurlijk onder invloed van Dr. Kuyper staat en in de Gereformeerde Kerk weerklank vindt, „het Hervormde geluid” te laten horen. Hij heeft dit een beetje afgekeken van de C.H. Die plaatste vroeger aar de vooravond van de verkiezingen een advertentie: Gereformeerden stemmen A.R., laten Hervormden C.H. stemmen.

De A.R.-partij heeft zich nooit willen vereenzelvigen met een kerkelijke gemeenschap.

Maar de sprekers van de P.v.d.A. die, nen zich in bepaalde streken van ons land telkens aan als Hervormden, die zo blij zijn met al het nieuwe, dat na de oorlog te voorschijn is gekomen in de kerk en in de politiek.

Zij vertolken het „Hervormde denken” en wekken daarom op, de P.v.d.A.

te kiezen. Natuurlijk zeggen zij dit niet namens de P.v.d.A., niet namens de atheïsten in de partij en ook niet namens de Rooms. Zij zeggen het op verzoek van de P.v.d.A., maar niet namens haar.

Het is een goed gedirigeerde socialistische tactiek, om in bepaalde streken zo „Hervormd” te spreken.

En dan met zo'n diepe en warme instemming het Herderlijk Schrijven naar voren te halen. Hervormde Antirevolutionairen worden bestookt met het verwijt, dat zij eigenlijk niet goed Hervormd zijn. Via het Herderlijk Schrijven zullen de socialistische woordvoerders — niet namens de P.v.d.A. — ze wel een beetje helpen om meer Hervormd te leren denken.

Daarom is het zo goed, dat Ds. P. A. A. Klusener, Ned. Herv. predikant te Delft, in het dubbelnummer van februari en maart 1956 van antirevolutionaire staatkunde een grondige studie aan het Herderlijk Schrijven heeft gewijd, waarin hij gedocumenteerd heeft aangetoond, dat het Herderlijk Schrijven allerminst mag worden gezien als de Hervormde visie, maar dat wij te maken hebben met de redenering van een bepaalde groep of groepen, waarvan Prof. van Niftrik en Prof. Banning met name de exponenten zijn. Het is zeer aar te bevelen, van dit betoog kennis te nemen. Het is een welkome en zelfs noodzakelijke bijdrage voor de discussie, nu de socialisten ter bestrijding van de A.R. als voornaamste argument het Herderlijk Schrijven in het geding brengen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide. Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Een „bevrijdend woord“? *

Nu de verkiezingen in het zicht komen gaan allerlei propagandisten op pad om stemmen te winnen. Een geoorloofde bezigheid. Mits men niet werkt met hele of halve onjuistheden. En dat komt nogal eens voor.

Zo b.v. wanneer men van de zijde van de P.v.d.A. op grond van het Herderlijk Schrijven vanwege de generale synode van de Ned. Herv. Kerk „Christen-zijn in de Nederlandse samenleving“ Hervormde kiezers bewegen wil hun stem op deze partij uit te brengen. Men schijnt dit Schrijven dan als een „bevrijdend woord“ te kwalificeren, want nu mag men fijn op een andere dan een christelijke partij stemmen.

Een „bevrijdend woord“? Werkelijk? Nu hebben degenen, die dit Schrijven in het geding brengen, in zoverre gemakkelijk praten en nog gelijk ook, dat het de politieke keuze geheel overlaat aan „het gelovig geweten van de enkeling“ en dat het inderdaad een beschermend schild heft boven hen, die liever „links“ dan „rechts“ willen stemmen. Verre weg de meeste Hervormden hebben het H.S. niet gelezen en nog minder zullen het begrepen hebben. Voor een „bevrijdend woord“ is het wel erg onduidelijk gesteld.

In „De Hervormde Kerk“ (no. van 3 september 1955) is door ds. F. H. Landsman ten stelligste ontkend, dat het bedoeld is als een zegenende hand boven de „doorbraak“, oftewel boven de P.v.d.A. En in het socialistische blad „Tijd en Taak“ (no. van 16 april 1955) had ds. L. H. Ruitenbergh reeds betoogd: geen enkele partij kan zich voor steun op het H.S. beroepen. Het stuk wijst alleen 'n scherpe bewoordingen de eis af, dat een christen christelijke politiek moet bedrijven.“ Daarmee doorbreekt de synode het schema (bij de A.R.en) of de mythe (bij de C.H.en) dat het vanzelf spreekt, dat christenen van rechtzinnige signatuur dus voor een christelijke politiek kiezen.“

Dit is een juiste typering van het H.S. Dat de socialistische en de liberale pers hierover gejuicht heeft, is even begrijpelijk als dat wij ons hierover bedroeven. Maar laten wij goede nota nemen van de uitspraak, dat geen enkele partij zich voor steun op dit H.S. kan beroepen. Dus ook de P.v.d.A. niet. Delft. Ds. P. A. A. KLUSENER

* * „Hervormd denken“ *

Het zou geheel in de lijn van het tegenwoordige „Hervormde denken“ liggen om de doorbraak te bewonderen. Zie: het Herderlijk Schrijven.

Dit argument behoeft niet bepaald zwaar te wegen.

Zeker, de generale synode nam dit door een commissie samengestelde werkstuk na enige wijzigingen te hebben aangebracht over en zond het de Kerk in. Het is voor mij de vraag of dit, na al de kritiek die sindsdien is losgekomen, nog zo vlot het geval zou zijn, indien de toen-zittende leden deze stemming zouden moeten overdoen. Doch misschien mag ik dat niet zeggen.

In de commissie van samenstelling hadden o.m. zitting de kerkelijke hoogleraren dr. G. C. van Niftrik en dr. K. H. Miskotte. Het stuk heeft hun volle instemming. Doch ziet, nauwelijks is het van de pers, of de Groninger kerkelijke hoogleraar dr. Th. L. Haitjema oefent ernstige kritiek (o.a. in zijn „Onze Volkskerk en de Christelijke Organisaties“), terwijl later zijn Utrechtse collega dr. A. A. van Ruler zijn „Achtergronden van het Herderlijk Schrijven“ laat verschijnen, welk geschrift niet bepaald een malse beoordeling is. Ik noem deze beide professoren nu alleen maar om thans te zwijgen van de kritiek van prof. dr. J. Severijn, dr. A. F. N. Lekerkerker e.a.,

Het H.S. wijdt een paragraaf aan „het euvel der vereenzelviging“ (oorspronkelijk stond er zelfs „de zonde der v.“); de gehoorzaamheid aan Christus mag niet vereenzelvigd worden met een bepaalde politieke houding... Maar wij verklaren op grond van de feiten: vereenzelviging de visie van het H.S. niet met de Ned. Herv. Kerk en wat in haar leeft. Want een heel groot deel der medellevende Hervormden moet van dit „Hervormde denken“ en deze „Hervormde visie“ niets hebben! Delft. Ds. P. A. A. KLUSENER

* * Jungschlaeger *

Bij het ter perse gaan van dit nummer bereikte ons het diep tragische bericht, dat Jungschlaeger in Djakarta is overleden. De spanning, waaraan hij blootstond, de rechteloosheid die als een benauwende walm rondom hem hing, hebben zijn geestelijke en lichamelijke kracht gesloopt.

Zijn overlijden is een wrange aanklacht tegen de autoriteiten in Indonesië, die daarvoor verantwoordelijk waren.

Hardnekkig misverstand OVER LEGE DOZEN

OP DE JUBILEUMVERGADERING van de A.R. partij heeft Minister Zijlstra een stelling verkondigd, waarvan liberalen en socialistische beide zijn geschrokken. De Minister zei: ze groeien naar elkaar toe. Als de welvaart nog met 20 procent stijgt, dan lopen ze vrijwel in de pas. Want er is geen verschil, dat de wortel raakt.

Het spreekt vanzelf, dat over die stelling nogal is nagepraat. En daarbij is ook in het geding gebracht, door prof. Molenaar in een discussie met de Minister, de vraag, of wij als antirevolutionairen toch eigenlijk aan die principiele wortel wel veel hebben. Want sommige antirevolutionairen menen, dat de soevereiniteit in eigen kring een „leer“ is, die ons sterk maakt tegen vervloeiing der grenzen, met het gevolg, dat de staat het hele leven zou overspoelen. Maar de A.R. Minister vindt dat beroep op de leer van de soevereiniteit maar een „hanteren van lege dozen“. Hij heeft het zelf gezegd.

Daar heeft de Minister toen onmiddellijk op gereageerd. Hij heeft gezegd: ik beschouw de leer van de soevereiniteit in eigen kring helemaal niet als een zaak van lege dozen. Dan zou ik geen professoraat hebben aanvaard aan de V.U., waar wij het er wel samen over eens zijn, dat het principe van de soevereiniteit in eigen kring heel belangrijk is en niet kan worden prijsgegeven. Trouwens, dat had de Minister al eerder gezegd. Hij heeft nl. een referaat gehouden voor het verbond van Prot.-Chr. werkgevers in 1951 en daar inderdaad over lege dozen gesproken. En dáár is het misverstand ontstaan. Maar in de discussie ter vergadering is de zaak door de spreker al rechtgezet. Niettemin wordt het nog telkens zo verteld, alsof Minister Zijlstra het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring als een lege doos naar de prullemand wilde verwijzen. En zo waar, in de laatste tijd kwam het weer naar voren. In een blad, dat de A.R. partij weinig welgezind is, werd het weer verteld.

Nu heeft Minister Zijlstra een boek het licht doen zien *Economische Orde en Economische politiek*. Daarin heeft hij de rede uit 1951 herplaatst en het stukje, dat misverstand verwekte, vervangen door een duidelijke, voor geen tweeërlei opvatting vatbare uiteenzetting over de soevereiniteit in eigen kring.

Waar het daarbij om gaat?

De Minister aanvaardt de soevereiniteit in eigen kring.

De Schepper heeft in de werkelijkheid een aantal aspecten gegeven, die niet onderling herleidbaar zijn. Het gezin en de staat hebben een eigen zelfstandige plaats, met eigen gezag en eigen recht. Maar wanneer iemand tegenover de staat wil spreken over de eigen soevereiniteit van „de maatschappij“, dan komt hij met een lege doos aandragen. Want de maatschappij is een optelsom van een hele reeks van „kringen“. We zouden kunnen zeggen: de maatschappij is alles, wat niet-staatelijk is. Het gaat niet aan, zo'n heterogeen begrip als de maatschappij als een „kring“ te beschouwen krachtens het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring. Alleen al hierom niet: zo'n kring heeft een eigen gezag, een instantie met bevoegdheid. Er is geen instantie, die „de maatschappij“ beheerst en daarover soevereine rechten of taken heeft.

De Minister heeft zich dus alleen verzet tegen een verkeerd hanteren van een beginsel en het proclameren van een „kring“, die geen zelfstandige kring is.

Apert plaatsen wij dat gedeelte uit het pas gepubliceerde boek, waarin Mi-

Minister Zijlstra

nister Zijlstra de zaak uiteenzet. Het is wat meer dan een praatje bij de haard. In de achttiende eeuw noemde men stukken, waarop gestudeerd moest worden: *mannenkost*.

En dat is het, wat hier geboden wordt.

Duidelijke taal

In zijn pas gepubliceerde boek (uitgegeven bij Stenfert Kroese te Leiden) schrijft prof. Zijlstra over het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring dan het volgende:

Ik acht het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring in het algemeen en voor economische problemen in het bijzonder geen „lege doos“, die slechts thuishoort in de prullemand; integendeel. Wel acht ik diè formulering en toepassing van het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring een „lege doos“, welke neerkomt op één van de hierna volgende beschouwingen.

„De „Staat“ en de „Maatschappij“ dienen in deze zin scherp van elkaar te onderscheiden, dat kan worden gesproken van een specifieke soevereiniteit in eigen kring van de „Maatschappij“ tegenover de „Staat“, waarbij de „Maatschappij“ wordt gezien als een optelsom van wat men dan wel noemt de „niet-staatelijke“ levenskringen.

Deze beschouwing is zinloos, omdat de „Maatschappij“ hier een volstrekt heterogeen en dus voor de onderhavige problemen onbruikbaar begrip is. Zij is bovendien gevaarlijk, omdat zij al te gemakkelijk leidt tot een miskening van de noodzakelijkheid van bepaalde positieve Staatsakten.

Men kan het nog anders en korter formuleren. De „Maatschappij“ — in de zin van het geheel der niet-staatelijke levenskringen — is niet te beschouwen als een voor de toepassing van de leer der soevereiniteit in eigen kring relevante kring.

Ditzelfde oordeel moet worden uitge-

sproken over het hanteren van „het economische leven“ als een „kring“ met een eigen specifieke soevereiniteit. Ook deze variant van de hierboven gewraakte beschouwing acht ik onbruikbaar. Het „economische leven“ is niet alleen ongreepbaar als concrete kring met specifieke competenties, maar bedoelde beschouwing haalt bovendien door elkaar de leer van de soevereiniteit in eigen kring in zijn kosmologische hantering en zijn sociologische hantering.

Gaarne zou ik op dit ogenblik meer in den brede uiteenzetten, wat — naar mijn mening — dan wel de draagwijdte is van het beginsel van de soevereiniteit in eigen kring in het algemeen en voor de economische problemen in het bijzonder. Dat zou mij echter nu te ver voeren en ik volsta daarom met enkele korte opmerkingen.

Men zal altijd een scherp onderscheid moeten maken tussen de leer van soevereiniteit in eigen kring in zijn kosmologische en zijn sociologische hantering. Spreekt men over het beginsel in zijn eerstgenoemde betekenis, dan denkt men aan het wetenschappelijk beschouwen van de werkelijkheid en het aan die werkelijkheid ontdekken van een aantal originele, niet tot elkaar herleidbare aspecten. Ik laat daarbij voor het ogenblik in het midden, of ik geheel meega met het aantal aspecten, zoals de huidige wijsbegeerte der wetsidee ons dit leert; evenmin spreek ik mij uit over de vraag, of ik de bij die aspecten gegeven omschrijving van hun wezenlijke inhoud alle als juist kan aanvaarden. Het beginsel aanvaard ik wel. Bij de soevereiniteit in eigen kring in zijn sociologische betekenis komen wij op het terrein van concrete sociologische realiteiten. Dan gaat het om vragen van afbakening, van competenties. Het is duidelijk, dat voor de toepassing van het beginsel in deze zin sprake moet zijn van een concrete aanwijsbare kring met aan het hoofd daarvan een handelende instantie met bepaalde competenties. Hier is het zaak een duidelijk onderscheid te maken tussen de eigen aard van zulk een levensverband (hier vinden wij nauwe aansluiting bij de kosmologische betekenis hierboven bedoeld) en de competentie-afbakening „naar buiten“. Ook deze beschouwing aanvaard ik in grote lijnen.

Waar ik tegen heb willen waarschuwen, is, dat men in dit verband met kringen opereert, die geen kringen kunnen zijn zoals „het economische leven“.

Hier lijkt mij aangewezen de blik vóór alles te richten op de individuele concrete onderneming, het individuele concrete gezin, etc. Ook dan lette men vóór alles op de vraag naar eigen aard en verstrikke men zich niet nodeloos in vragen, wat „de taak“ wel en niet is. Men loopt dan vrijwel altijd vast op de concrete realiteiten van een bepaalde periode.

Artsen en specialisten

VAN NAAM hebben kruiden-mengsels samengesteld tegen aambeien, astma, bedwateren, bloedarmoede en zenuwzwakte, blaascatarhe, bronchitis, congestie, galsteenstuwung, blaasontsteking en alle

ANDERE CHRON. ZIEKTEN

welke wij u leveren à / 3,95 per pak voor 1 maand. Gegar. onschad., prachresultaten ook in schijnbaar, hopeloze gevallen. Broch. en inl. gratis. KRUIDENHUIS „Flora“ Westersingel 40, Groningen.

CONSTRUCTIEBOUW

Haring N.V.

Boskoop — Telefoon 128

Afd.: TANKS voor vele industrieën
Afd.: HOOL EN/OF GRAANBERGEN
Afd.: LANDBOUWMACHINES:

Wervelwind-poederstuifmachines
Wervelwind-vloeistofnevelmachines

GYMNASTIEKTOESTELLEN

ROTHUIZEN N.V. — HEELSUM

„Aanschouwelijk onderwijs”

★ *Precaire vraag aan minister Cals*

★ *„Een beetje staatsaanbidding toch wel!”*

IN het televisieprogramma van de Vara hebben we gekeken en geluisterd naar een gesprek over onderwijsproblemen. Minister Cals, de heer Tilanus, fractievoorzitter van de C.H.U. in de Tweede Kamer en op onderwijsgebied geen onbekende en prof. Banning, voorzitter van de onderwijscommissie van de Partij van de Arbeid zaten voor camera en microfoon om de kijkers aanschouwelijk onderricht te geven in de onderwijsproblemen van deze tijd. Het was een vlot gesprek, prettig om naar te kijken en naar te luisteren al was het dan misschien minder prettig uit de mond van minister Cals te moeten vernemen, dat wij ons in de komende jaren grote offers zullen moeten getroosten om ons onderwijs de vereiste omvang en het vereiste peil te geven. Over een jaar of vijf zal het eindcijfer van de begroting van onderwijs niet ver van de onderhalf miljard al liggen.

Er zijn veel zaken, die in de naaste toekomst grote bedragen zullen vergen. Sommige daarvan zijn beslist noodzakelijk, andere hoogst wenselijk, maar we zullen niet alles tegelijk kunnen doen. Minister Cals kwam dan ook aan het lot van het gesprek tot de conclusie, dat we voor de keus gesteld zullen worden: we kunnen niet én de belastingen verder verlagen én de sociale voorzieningen verder uitbreiden én het Delftplan verwezenlijken en dan ook nog zo goed mogelijk onderwijs geven.

Dat was een duidelijk punt in het gesprek, maar verder is er eigenlijk niet zoveel uit de verf gekomen. Het probleem werd gesteld door de heer Tilanus: de hoge geboortecijfers van na de oorlog, waardoor het lager onderwijs zonder speciale maatregelen het grote aantal leerlingen niet kon opvangen; de toenemende vraag naar voortgezet onderwijs, die zich vooral bij het nijverheids- onderwijs doet gelden en dan het probleem van het tekort aan leerkrachten, een onderdeel van het algemene probleem van de laatste jaren aan arbeidskrachten. Minister Cals ouders reept dat door er op te wijzen dat een jaar-klasse bij het l.o. voor de oorlog 180.000 leerlingen telde, in 1946 was dat 280.000 en nu is het nog altijd 230.000. Maar hij kon er aan toevoegen dat het probleem bij het l.o. waarschijnlijk wel overwonnen zal worden. In 1958 gaat het echter bij het middelbaar onderwijs spelen.

Prof. Banning ging met deze algemene probleemstelling wel

akkoord, maar, was zijn vraag, wat doen we er nu concreet aan? Waarop minister Cals uiteraard zijn onderwijsnota's aan de Tweede Kamer te berde bracht en op de 17 maatregelen om aan het tekort aan onderwijzers te ontkomen, wees.

De andere deelnemers aan het gesprek toonden zich over nota's in het algemeen niet zo enthousiast. Vooral de nota-Rutten, die niet gevolgd werd door wetsontwerpen maar door het heengaan van prof. Rutten als bewindsman, lag prof. Banning zwaar op de maag. „We krijgen met u toch niet dezelfde geschiedenis? U zult toch wel met wetsontwerpen komen voor u vertrekt?” vroeg hij minister Cals.

Met de verkiezingen voor de deur kon minister Cals daar moeilijk „neen” op zeggen, maar aangezien het politieke leven van een minister door die verkiezingen aan een zijden draad komt te hangen, zou het wat onwerkelijk geweest zijn als hij „ja” gezegd had. Dus volstond minister Cals met begrip te vragen voor de lange weg die een wetsontwerp moet afleggen voor het naar de Tweede Kamer gaat en voor de tijd die daarmee gemoeid is.

De politieke uitgangspunten kwamen eigenlijk pas goed om de hoek kijken toen het gesprek gebracht werd op de wetenschappelijke vorming en het wetenschappelijke onderzoek. Dat moet de overheid stimuleren, zei minister Cals, waarop de heer Tilanus niet kon nalaten te zeggen, dat prof. Banning hier toch zeker in de eerste plaats een taak voor de overheid zien. Zelf gaf de heer Tilanus de voornaamste plaats in dit werk aan de onderwijsorganisaties. Prof. Banning meende in deze opmerking van de heer Tilanus de opvatting te betrappen dat de P.v.d.A. aan typische staatsaanbidding zou doen. „Een beetje, een beetje toch wel”, viel de heer Tilanus hem in de rede, maar prof. Banning verklaarde te verwachten dat de universiteiten en de paedagogische centra op dit gebied aan het werk zouden gaan, maar dat de overheid hierin niet moet volgen, maar voorgaan.

Het ging allemaal erg gemoeidelijk en vriendelijk, maar het bleef ook nogal vaag. Hoe de drie deelnemers aan het gesprek, uitgaande van eigen beginselen en opvattingen, nu eigenlijk over de problemen van ons onderwijs dachten, bleef in deze vriendelijkheid en vaagheid gehuld.

Wij luisterden

mee

Het socialistische etherforum, dat voor de Vara preecht, kreeg verleden week deze vraag te beantwoorden: Zou het niet beter zijn, als we in ons land, venals in Engeland, twee grote politieke partijen hadden?

Sommige leden van dit socialistische forum hebben hun uiterste best gedaan om het in hun antwoord op deze vraag te voor te stellen, alsof deze situatie in on land feitelijk bereikt is als resultaat van de doorbraak. Mr. Vrolijk noemde het een „ideaal, dat dient te worden nagestreefd en door de P.v.d.A. nagestreefd wordt”. Het zou veel beter zijn, vanda hij, omdat er toch al een duidelijke tegenstelling tussen vooruitstrevend en conservatief is. Maar, voegde hij er aan toe, in feite is de toestand zo, dat de confessionele partijen gehandhaafd willen blijven en dat iedereen bang is conservatief te zijn.

Een ander lid van het forum, de heer Meyer Sluysen, stelde vast, dat het bij de komende verkiezingen gaat om de keuze tussen twee minister-presidenten, Drees of Romme en zo beschouwd zouden we dan al aardig in de richting van een tweepartijstelsel komen.

De heer Molendijk toonde wat meer begrip voor de werkelijkheid, toen hij dit stelsel voor ons land een wensdroom noemde, al had hij er goed aan gedaan er bij te zeggen: een wensdroom van de socialist. De politieke situatie is nu eenmaal een weerspiegeling van het volksleven; we vinden er de bonte verscheidenheid van ons volk in terug, zei hij. En mev. Straalman-Kremer constateerde, dat er zoveel stemmen verloren gaan door het deelnemen van „prutspartijen” aan de verkiezingen. Een systeem van twee partijen zou de politieke keuze veel gemakkelijker maken, maar zij gaf toe dat een dergelijk stelsel toch niet bij het Nederlandse volk past.

Bij al het wanbegrip over de bestaansreden en het bestaansrecht van de confessionele partijen, dat uit deze opmerkingen spreekt doet het toch goed de doorbraak, door de ene socialist aangeprezen als de weg naar het ideaal van het twee-partijen stelsel, door de andere socialist in twijfel te horen trekken als niet passende bij de aard van het Nederlandse volk en te horen aanduiden als een wensdroom. Socialisten, die de verkiezingsstrijd alleen maar zien als een strijd tussen Drees en Romme, als een strijd tussen P.v.d.A. en K.V.P., begrijpen niets van het beginsel, dat de aanhangers van de prot.chr. partijen drijft om deze partijen zo sterk mogelijk te maken.

Belediging

In de oproep van het bestuur van de Partij van de Arbeid tot de communisten komt deze zin voor: „Indi een andere partij zo sterk wordt dat zij haar stempel drukt op de komende regering, dan betekent dat: een vermindering van de volksinvloed op de politiek voor de volgende vier jaren. Deze opmerking betekent, dat alleen de vertegenwoordigers van de P.v.d.A.

in de Staten-Generaal hun taak op de juiste wijze verrichten. Alleen bij hen is de volksinvloed op de politiek gewaarborgd.

De heer Peters, lid van de Tweede Kamer voor de K.V.P., drukt het in een radio-toespraak nog wat krachtiger uit: „De socialist hebben met deze uitspraak de volksvertegenwoordigers van de andere partijen rechtstreeks beledigd”.

Politiek onrijp?

• *Vervolg van pagina 1*

duisver niet kon opvrolijken, maar dit blijkbaar thans wel doet. De antirevolutionair, hetzij hij Nederlands Hervormd is of tot een andere kerk behoort, heeft als het erop aankomt het clericale steuntje in de rug niet nodig. Christelijke politiek is voor hem geen kerkelijke zaak, geen zaak waarover synodes of bisschoppen, priesters of dominees in de eerste plaats zich hebben uit te spreken. Dat zou met recht „de gezonde politieke ontwikkeling hier te lande”, waarover „Het Parool” schrijft, in de weg staan. Voorzover het Mandement van de bisschoppen en het Herderlijk Schrijven deze geest ademen, kunnen zij uiteraard onze instemming niet verkrijgen. De Roome zuurdesem mag een politieke partij, waarin christenen van reformatorische huize het ambt der gelovigen gezamenlijk op het terrein van het bestuur van land, provincie, stad en dorp in gelovige binding aan de Bijbel tot ontwikkeling brengen te brengen, niet maken tot een verlenstuk van de Kerk en van de clerus.

Dat wil niet zeggen, dat de Kerk zich nooit over politieke vraagstukken zou mogen uitspreken.

DE betekenis van een bisschoppelijk Mandement verschilt uiteraard van een Herderlijk Schrijven, omdat in de Ned. Herv. Kerk geen bisschoppelijk gezag wordt erkend. De Hervormde gelovigen mogen het gelukkig zelfs met de generale synode volslagen oneens zijn over hetgeen zij met betrekking tot de politieke partijkeuze te berde heeft gebracht. Dat blijkt dan ook het geval te zijn. Talloze antirevolutionairen in Hervormde kring hebben het reeds lang met hun broeders uit de andere kerken tot het politiek rijpe inzicht gebracht, dat gezamenlijke actie op politiek terrein de daad van het geloof is, die voortvloeit uit het gezamenlijk zich gewonnen geven aan Jezus Christus als Heer van het gehele leven en uit het gezamenlijk zich onderwerpen aan Zijn openbaarde wil.

Dat brengt geen verstarring in de politiek tot stand, maar geeft aan het politieke leven de stimulerende kracht, die tot de ontplooiing van ons volksleven leidt en tot bescherming van de hoogste geestelijke goederen. Wanneer Rooms het Nederlandse volk in de ban wil houden van de onmondigheid, ook van de politieke onmondigheid, dan wijzen wij dit als politieke partij, die op de reformatorische beginselen is gebaseerd met alle scherpte af, maar wanneer Rood aan de politiek de luister van Christus Koning wil ontnemen en Hem hoogstens als een onrijpe vrucht in de binnenkamer van de individuele leden van de Partij verscholen wil houden, dan zeggen wij met of zonder Mandement en met of zonder Herderlijk schrijven: dat nooit!

DRENTE

BOUWBEDRIJF VANESS

Emmen

KAPELSTRAAT 20 - TEL. 671

Uitvoering

van alle voorkomende bouwwerken

MEUBEL EN MATRASSENFABRIEK

„Het Hunebed” Emmen

Tel. 562—K 5910

Levering van houten en stalen Slaapkamers, Ledikanten, Nachtkastjes, Tafels, Kasten.

Spiraalmatrassen, Divanbedden, Kantelbedden enz. Vraagt vrijblijvend onze catalogus met prijscurant Levering alleen aan de handel.

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Tel. 2841 (K 5280)

JAN DE BOER N.V. HOOGEVEEN

Meubilering Zandbergen

MEPPEL - HOOGEVEEN

Voor Zuid-west Drente

HET ADRES VOOR HET INRICHTEN VAN UW WONING

Bij iedere maaltijd

Brood van Broekema

FA. K. HARTMAN EN ZN.

Telefoon 2130

Voor al Uw verhuizingen en Transporten

AUTODIENST HOOGEVEEN—GRONINGEN v.v.

STUDIEBOEKEN NODIG? Dan naar

Boekhandel - Drukkerij

JAN SLINGENBERG

Hoofdstraat 106—108 - HOOGEVEEN - Tel. 2752 Zeer vlugge levering, ook van alle drukwerken.

Fa. Gebr. Dekker

HOUT- EN

BOUWMATERIALENHANDEL

HOOFDSTRAAT 160 - HOOGEVEEN

TELEFOON K 5280-2118

RADIO ELEKTRA

Gas en Waterleiding Sanitair en Loodgieterswerken

HOOFDSTRAAT 220 HOOGEVEEN

Beleefd aanbevelend, **Fa. D. LION en Zn.**

DE GROOTSTE SORTERING

MANTELS KOSTUUMS JAPONNEN OVERJASSEN

De beste kwaliteiten - De laagste prijzen De Speciaalzaak voor betere Dames- en Herenkleding

BUINING HOOGEVEEN

ADVERTEERT

REGELMATIG

FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT

Gebrek aan visie bij landbouwpolitiek

★ Prof. Rip: „Het lijkt er op, dat de verhouding tussen de minister en de boerenbevolking wat aan het verkillen is”.

★ De heer Hoogland: „De toestand op het platteland is ernstiger dan de cijfers doen vermoeden”.

EERSTE
KAMER

HET GEHARREWAR tussen minister Mansholt en de landbouworganisaties — zoals prof. Rip de voortdurende onenigheid over de gewenste hoogte van de garantielijven noemde — is een symptoom van het kerend getij in de landbouw. Daarvan gaf het landbouwdebat, dat deze week in de Eerste Kamer gevoerd werd, duidelijk blijk. De kamer heeft een ernstige poging gedaan dat geharrewar, althans wat de melkprijs betreft, te doorbreken. De voorzitter van de Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond, de heer Mertens, gesteund door de heren Rip (a.r.), Kolff (c.h.) en Louwes (v.v.d.), diende een motie in waarin duidelijk werd gezegd, dat de garantielijven, die de regering heeft vastgesteld, voor tal van veehouders, vooral op de zandgebieden, geen redelijke bestaansmogelijkheid biedt en waarin de regering werd uitgenodigd die garantielijven te herzien in de geest van het voorstel, dat het Landbouwschap in maart jl. aan de minister heeft gedaan. Pas dinsdag a.s. zal over deze motie gestemd worden maar aangezien alle fracties, met uitzondering van de P.v.d.A., zich duidelijk voor de motie hebben uitgesproken, behoeft over de uitslag van de stemming geen twijfel te bestaan.

Minister Mansholt heeft de kamer afgeraden deze motie te aanvaarden. Hij had liever gehad dat men concreet had aangegeven, hoe de garantielijven moet worden vastgesteld. „Ik ben bereid de garantielijven voor de zandgebieden te verhogen en dus in de geest van het landbouwschap te handelen, maar dan moet men de consequenties, die dit voor de weidegebieden heeft, ook aanvaarden en dat wil het Landbouwschap niet”, verklaarde hij. De bewindsman wil dus proberen — en hij had dat al eerder te kennen gegeven —

door verschuivingen, waardoor de ene groep er beter af komt maar de andere slechter, uit de moeilijkheden te geraken, maar dat is nu juist het bezwaar van het georganiseerde bedrijfsleven in de landbouw, waar de Eerste Kamer zich nu achter geschaard heeft. „Zo komen we nooit uit de moeilijkheden. Die kunnen alleen opgelost worden door het hele niveau van de garantielijven te verhogen”, zeiden de heren Rip en Mertens.

Dit probleem besprak de kamer gedetailleerd voor zover het de melkprijs betreft, maar het doet zich ook bij de prijzen van andere produkten voor. En prof. Rip gaf dan ook uiting aan zijn teleurstelling over het „schrielle beleid”, dat in een tijd van hoogconjunctuur ten aanzien van de landbouw wordt gevoerd. Want terwijl in het Nederlandse bedrijfsleven bijna zonder uitzondering een hoogconjunctuur heerst en men overal profiteert van de stijgend welvaart, moet in de landbouw een neergaande conjunctuur geconstateerd worden. De Eerste Kamer toonde zich daar ongerust over en de schets, die men van verschillende zijden van de situatie gaf, was uitgesproken somber. De socialistische heer Hoogland was bepaald niet vleidend voor zijn partijgenoten in het kabinet, toen hij zich keerde tegen de opvatting, die Dr. Drees bij de algemene politieke beschouwingen in de kamer bleek te huldigen, dat het de Nederlandse landbouw na de oorlog nog zo slecht niet is gegaan. Zo onvriendelijk is geen enkele senator in dit debat tegen minister Mansholt geweest. De toestand op het platteland is zelfs ernstiger dan de cijfers doen vermoeden, zei de heer Hoogland.

Nu is het natuurlijk waar, dat de landbouw van alle mogelijke factoren afhankelijk is en dat de minister van landbouw niet al die factoren in de hand heeft, maar als de minister zich ten doel heeft gesteld een landbouwpolitiek te voeren, die ten doel heeft een redelijk bestaan op een goed geleid bedrijf te garanderen en men moet dan nu constateren, dat de Nederlandse boer niet deelt in de welvaart en te kampen heeft met stijgende kosten en dalende opbrengsten, dan moet er toch ook met dat beleid iets mis zijn. Dan komt men er niet met te wijzen op de prijzen op de wereldmarkt en de ongunstige weersomstandigheden. Vooral op deze laatste factor vestigde prof. Rip de aandacht. Bij een beleid op lang zicht moet in eer verantwoordelijke kostprijsberekening ook een ongunstig jaar verwerkt zijn, merkte hij op.

Geen van de landbouwkundigen in de kamer zei

het met zoveel woorden, maar in alle redevoeringen viel toch als ondertoon te beluisteren, dat het in het landbouwbeleid aan visie ontbreekt en uit het betoog van minister Mansholt sprak op dit punt eerder een erkenning dan een ontkenning van dit bedekte verwijt. De zelfverzekerdheid en de agressiviteit, die de kamer van deze bewindsman kent, lieten verstek gaan in de beschouwing, waarin minister Mansholt de ongerustheid van de kamer niet kon wegnemen. Hij zei zich te realiseren, „dat de normen van het beleid getoetst moeten worden aan de eisen op lang zicht, met visie op de toekomst”. Dat klonk vaag en de werkelijke waarde van deze mooi-klinkende woorden kon niet hoog geschat worden, toen de minister er aan toevoegde, dat het niet van primaire betekenis is hoe en met welke middelen dat gebeurt. Aan een zeker opportunisme zal niet ontkomen kunnen worden, hield hij de kamer voor. Maar voor het ontwikkelen van een politiek op lange termijn, met visie op de toekomst, is opportunisme wel de minst geschikte weg. De kamer werd in hoge mate teleurgesteld in haar verwachting, dat de minister zelf in zijn rede de visie zou ontwikkelen, die de landbouwpolitiek nodig heeft. Op één punt was de minister concreet en wel ten aanzien van het vraagstuk van de eigenaarslasten, zoals onderhoud van gebouwen, rente en afschrijving, grondlasten enz. Deze lasten moeten beschouwd worden als normale produktiekosten en daarmee zal bij het vaststellen van het prijsbeleid rekening gehouden moeten worden. Daarover is de minister inmiddels in overleg getreden met het bestuur van het Landbouwschap.

De discussie in de Eerste Kamer zou bij een oppervlakkige beschouwing de indruk kunnen wekken, dat de kamer uitsluitend de belangen van de agrarische bevolking bepleitte. Een opmerking als die van de heer Louwes (v.v.d.), dat ons volk offers moet brengen om een vrije boerenstand te handhaven, zou die indruk kunnen versterken. Maar zeer terecht wees prof. Rip er op, dat een billijke behandeling van de boer een nationaal belang is. De les van dit debat is, dat de juiste koers van het landbouwbeleid bepaald zal moeten worden in overeenstemming met de gehele regeringspolitiek. „Het lijkt er op, dat de verhouding tussen de minister en de boerenbevolking wat aan het verkillen is”, zei de heer Rip en dat was nog voorzichtig uitgedrukt.

Het nieuwe kabinet zal voor de taak staan, die verkillung tegen te gaan zonder dat er op ander gebied nieuwe verkillungen voor in de plaats treden.

De loonpolitiek

★ Min. Suurhoff: „Geen optimisme”

DE BEHANDELING van de begroting van Sociale Zaken en Volksgezondheid in de Eerste Kamer is in hoofdzaak geworden een gesprek tussen de senaat en Minister Suurhoff over de loonpolitiek. Minister Suurhoff vond in dat gesprek aanleiding te verklaren, dat hij niet zo optimistisch meer is over het overdragen van een deel der verantwoordelijkheid aan het georganiseerde bedrijfsleven. Het conflict in de Stichting van de Arbeid heeft hem was ongerust gemaakt.

Nu hoeft men zich over deze bezorgdheid van de socialistische minister niet al te veel het hoofd te breken. De minister mag dan verleden jaar in de Tweede Kamer, nadat het kabinet een beslissing over de loonpolitiek genomen had, van enig optimisme blijk gegeven hebben, uit heel wat uitlatingen blijkt, dat hij met zijn socialistische vrienden maar al te graag aan de geleide loonpolitiek vastgehouden zou hebben. Ook nu heeft hij er in de Eerste Kamer weer sterk de nadruk opgelegd, dat er een centrale leiding zal blijven en dat er geen sprake kan zijn van een werkelijke afschaffing van de geleide loonpolitiek.

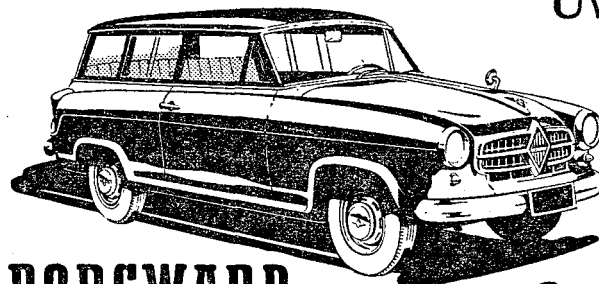
De ontwikkeling in de Stichting van de Arbeid heeft de bewindsman dus wat minder optimistisch gemaakt. Nu kan de vraag gesteld worden, wat de oorzaak van die ontwikkeling geweest is. De heer Schipper (a.r.) stelde die vraag in deze vorm: Heeft het gesprek tussen de minister en de voorzitter-werkgever van de Stichting van de Arbeid er niet toe bijgedragen dat de werkgevers wat al te snel een beroep op de overheid hebben gedaan omdat men het in de Stichting niet eens kon worden?

De socialistische heer Oosterhuis, die de minister hulde bracht voor de algemene ouderdomswet, zag ook in de oplossing van de moeilijkheden rondom de lonen de verdienste van minister Suurhoff, die het „moeizaam verkregen, maar waardevolle compromis” tot stand gebracht heeft. Uit de woorden van de voorzitter van de K.A.B., de heer Middelhuis, kon men opmaken dat hierover op z'n zachtst gezegd verschil van mening bestaat. Hij was er bepaald niet van overtuigd dat de jongste beslissing van de regering over de lonen op langere termijn een gelukkige beslissing zal blijken te zijn en hij constateerde tevens, dat de weg, die nu met de lonen is ingeslagen, een andere is dan de voorstanders van een vrijere loonpolitiek voor ogen heeft gestaan.

De heer Middelhuis was kennelijk van oordeel, dat er niet voldoende vrijheid aan het georganiseerd bedrijfsleven is gegeven, hetgeen ook bleek uit zijn opmerking, dat er eigenlijk geen behoefte meer bestaat aan een advies van de Stichting van de Arbeid over de „spelregels.” Die spelregels heeft de regering immers zelf al aangegeven in haar communiqué over de mogelijkheid van loonsverhoging?

De situatie, waar de k.v.p.-spreker zich niet geheel tevreden mee toonde, gaf de socialistische senator de vreugdekreet in de mond. De pogingen om van de geleide naar de vrije loonvorming over te stappen, zijn gelukkig niet geslaagd. Dat is het vertekende beeld, dat de socialisten gegeven hebben van het ogenblik af waarop meer vrijheid bij de loonvorming gevraagd werd. Zij hebben het toen onmiddellijk zo voorgesteld alsof er gevraagd was de invloed van de overheid op de loonvorming geheel af te schaffen en zij zullen dat wel blijven volhouden, om altijd het gelijk aan hun zijde te kunnen hebben.

Isabella - Combi

BORGWARD

IMP. FA. ROSIER - ALEXANDERLAAN 23 - RIJSWIJK (Z.H.)
TEL. 771990-115455

Uw ideaal!

De voortreffelijke combinatie van een snelle, sierlijke personenauto en een ruime, luxe bestelwagen.

Draagvermogen 520 kg

Prijs f 8800.-

ZWOLLE

Makelaarskantoor J. G. Bramer

Woningbureau
Assuranties
Hypotheken
Taxaties
ZWOLLE - WILHELMINASTRAAT 35 a
Postrekening 21139, Tel. 6783 b.g.g. 5729

BEGRAFFENISSEN

(ook buiten Zwolle)

R. Dragt

Roggenstraat 22 - Telef. 5594 - Zwolle

KAPTEYN MOBYLETTE

„De betrouwbare”

HET MOBYLETTEHUIS

Kamperstraat 5 — Tel. 5617 — Zwolle

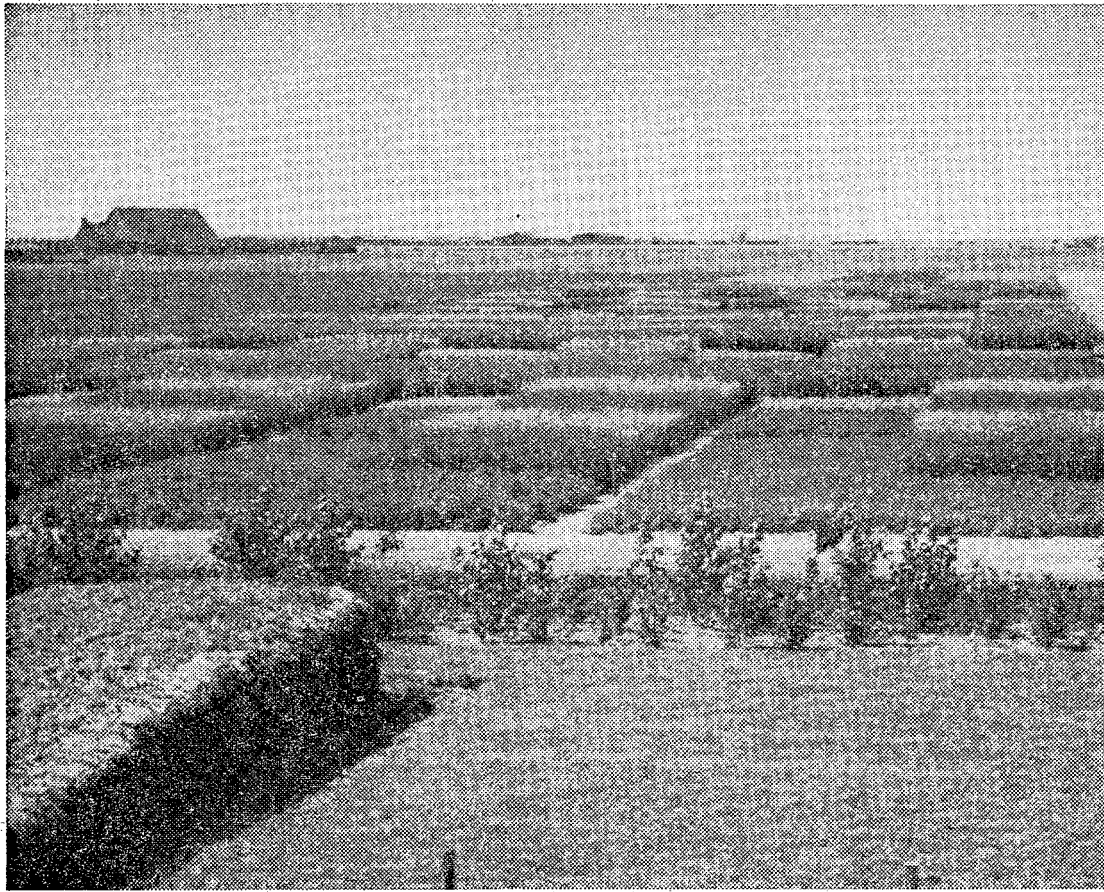
Verenigingsdrukwerk Keurige uitvoering
Drukkerij **BROER & CO**

ZWOLLE - v. Ittersumstraat 49 - Tel. 5868

DE BIJBEL ALS HISTORISCH DOCUMENT IN ERE HERSTELD!
Deze zomer verschijnt van Werner Keller
DE BIJBEL HEEFT TOCH GELIJK
Dit belangrijke werk, voorzien van talrijke illustraties kost slechts f 19.50.
Teken nu reeds in bij:

Boekhandel Westerhof
MELKMARKT 36 - ZWOLLE - TELEF. 6171

Op de proefvelden van de N.O.-polder wordt voortdurend gestreefd naar verbetering der landbouwgewassen.

De drainering van de N.O.-polder is van groot belang. Millioenen draineerbuizen heeft men hiervoor nodig.

Het landbouwwerk geschiedt met gebruikmaking van de modernste machines.

Het nieuwe land

NATUURLIJK waren er ook Amerikanen in Emmeloord. Zij deden Nederland aan tijdens een trip door het Avondland en zij wilden beslist het land zien, dat eens — en nog niet eens zo lang geleden — bodem van een zee was. Op het enorme markt- en verkeersplein van Emmeloord viel de luxueuse auto van de toeristen in het geheel niet op; er stonden daar wel minstens honderd personenauto's geparkeerd en het merendeel van deze wagens behoorde tot de categorie sleeën. Ze bleken de vervoermiddelen van de boeren en zakenlieden in de Noord-oostpolder te zijn.

Wij troffen het, dat we juist op een marktdag in Emmeloord kwamen. De bewoners van het nieuwe land waren in grote getale naar het knooppunt van de polder gekomen. Zij, die nog nooit de sensatie beleefden om in de noordoostpolder te zijn, zullen stellig verbaasd staan als zij in Emmeloord, de hoofdplaats van deze jonge polder, komen. Hoe is het mogelijk, dat een gloednieuw dorp in zó weinig jaren uit de grond opgekomen is en zelfs stadse allures weet aan te nemen!

Ruimte voor Nederland

IN EMMELOORD is alles ruim. De pleinen, de straten, de kerken, de industrieterreinen, zijn alle berekend op groei. Men heeft er op gerekend, dat Emmeloord zou groeien als kool. Dat doet het ook. En met de overige dorpen in het nieuwe land is het niet anders gesteld. Marknesse bijvoorbeeld is bijna niet meer te herkennen voor diegenen, die het de laatste jaren niet bezochten. Een fraai modern kerkgebouw aan een ruim dorpsplein heeft Marknesse een ongemeen levendig en royaal aanzien gegeven, terwijl de woningbouw de kern van het dorp heeft doen uitgroeien tot een groot gebied van straten en wegen. Ook in Ens is reeds een zekere ontwikkeling bereikt. Maar Emmeloord blijft de hoofdplaats en het knooppunt voor het nieuwe land.

Altijd opnieuw treft ons de ruimte in de noordoostpolder. De bijna symmetrische bouwlanden vormen een onoverzienbaar gebied. En overal, dichtbij zowel als tegen de einder, steken de grote boerderijen zich af. Grote witte landbouwschuren staan hier en der opgetrokken. Ergens waren vrachtwagens van Schokbeton — een machtige nederlandse industrie — in het land gereden. Er werden onderdelen afgeladen voor weer een nieuw op te trekken grote landbouwschuur. Op de bouwlanden was veel bedrijvigheid met tractoren. Er werd geploegd en geëgd en ingezaaid. Kunstmeststrooiers poederden landbouwpercelen wit. In de Noordoostpolder kan de mens de ruimte ervaren. Hij lijkt van einder tot einder en op zulke ogenblikken behoeft het geen chauvinisme van een ongezone signatuur te zijn, om zich dankbaar te voelen dat men Nederlander is.

Een volk dat leeft

EEN VOLK dat leeft bouwt aan zijn toekomst. Deze woorden, in het graniet van het imposante monument op de afsluitdijk gehakt, komen ons telkens in herinnering bij het doorkruisen van de Noordoostpolder. In september 1942 viel dit geweldige gebied van bijna 48000 hectaren, droog. Thans, dus nog geen veertien jaar later, klopt er een ruffig leven in dit jonge land. Een Zeeuwse boer, die met zijn vrouw veertien dagen lang in de noordoostpolder vertoefd had — het echtpaar had er twee gehuwde kinderen wonen — zei, dat dit nieuwe land de grote graanschuur van ons vaderland was. Hij zei het deftig, een beetje in boekentaal, — hij had er overigens moeite genoeg mee om zich zo uit te drukken. Maar toen hij vertelde, dat hij nu maar weer graag naar Sint Lauwrens op Walcheren terug wilde, was hij weer helemaal zichzelf. Hij vond het in 't nieuwe land allemaal zo heel anders dan op Walcheren, hij zou hier niet kunnen inburgeren. Maar zijn vrouw verklaarde, dat hun kinderen niet terug zouden willen, die voelden zich reeds inboorlingen van de Noordoostpolder.

De mensen, die er een gewoonte van gemaakt hebben om altijd te mopperen over hetgeen hier in ons land gebeurt en die zich vergapen aan veel buitenlandse schijn, moeten beslist de Noordoostpolder eens gaan bezoeken. Het mopperen zal gauw afgelopen zijn, vermoeden we. Hier leeft een volk, hier bouwt een volk aan zijn toekomst. De Amerikaanse toeristen waren zelfs enthousiast — en dát wil wel wat zeggen.

Het spreekt vanzelf, dat de verhoudingen in de Noordoostpolder heel anders liggen dan in het oude land. Uit vrijwel alle provincies zijn ze vandaan gekomen, de pioniers in het nieuwe land. In verschillende opzichten geeft dit een vruchtbare wisselwerking. Er is een verruiming van inzichten, de einder van 's mensen ontwikkeling

heeft zich verbreed. De ervaring van andere erelwezen op onze ervaringen speelt dit in sterke mate zonder relif aan 't nieuwe land. De Groninger de Zeeuw steekt weer Groninger.

Maar altijd en overal. Een predikant in de nieuwe land naar een doelde predikant was vervuld. Er zijn bewoende en geestelijke waarden, lijke levensovertuiging, openlijk en klaar beleeft een aantal inwoners steeds minder duidelijk realiseren," zei de predikant symptomen van die telkens in mijn pastoraal.

Het gaat de landbouw polder zeer naar den mag zelfs van weelde juichen deze welvaart niet denkbeeldig, dat geestelijke verschraving tussen vooral niet verga stuk zeer bekwaam de Noordoostpolder men bij de uitgifte van selectie aangaande de passen. En zo is ons provincie, toevertrouwd boerenhanden. Een geval van heimwee dan blijkt de volkomen van het agrarische verlangen naar de herkomst.

Er is in de noordoost

WEE

nemende culturele en vigheid. Het organisatie „veel te doen". Ook bijeenkomsten in Emmeloord

Oud en

DE NOORDOOSTPOLDER verdeeld, met verspolder grenst weliswaar land en Overijssel, doch zuiden van Blokzijl door het Vollenhovense 't Zwartemeer van het

Toch heeft de nieuwe de bedijking: Urk en de nieuwe polder op eilanden in de Zuiderzeeden in het land. Beide lijke verheffing in het Noordoostpolder.

Voor het wat voornamelijk Schokland betreft, doen geen moeilijkheden onbewoond, toen men gedeelte der Zuiderzee moest het ontruimd eilandbewoners noesten want de toenmalige het leven aanwezig, en drassige veenbodem ging aannemen. De innert nog aan het rezen is op het zuidelijke visserseiland. Emmeloord lijkt gedeelte ervan.

Met Urk was het de en we mogen wel 5200 inwoners, waarvan meerd is ca. 13% Hervat 2% andersdenkend is, tuatie te verkeren. Urk denis. Door haar isolatie door de eeuwen heen hecht te wortelen en het jaar 1000 werd de inpoldering van de land; en dat schiep conflicten.

Oud en nieuw — loosheid — verdraglijk met elkaar. Urk als een wederpartij van een controverser Noordoostpolder galmening over die wasser deed hetzelfde woners van het nieuw — De lui van Urk de man in de Noord ons als indringers Natuurlijk heeft drukt. Maar de Noordpolder, de meent, dat het die

van Nederland

De is aangewezen op de... Noordoostpolder... geeft een bij... leven in het... de Zeeuw... licht op van de

... voor en tegen. Noorder gaf als zijn... volking van dit... groeit. Be... met enige zorg... morele... en de christe... in het oude land... festeert zich bij... Noordoostpolder... vooral niet gene... nadruk. „Maar... raal ontdek ik...“

... de Noordoost... vimmige opzichten... worden. Wij... het gevaar is... min of meer... We mogen in... het stuk voor... boeren zijn, die... iteraard heeft... van bouwgronden een... moeten toe... is land, de twaalfde... idige en ijverige... doet zich een... land voor;... van aanpak... te zijn van het... de streek van

... een sterk toe-

Waar eens de zee golfde, geeft nu het land zijn rijke opbrengst.

(luchtfoto K.L.M.)

ERPARTIJ VAN URK

... appelijke bedrij... er en er is... rijkke culturele... hoofdplaats.

... twee afdelingen... polderpeilen. De... provincies Fries... we land is ten... hovenese meer, ... doelenmeer en... gescheiden. ... land binnen... zijn namelijk... waren het... zijn het eilan... en duid... gebied van de

... smalle eiland... het nieuwe land... was immers... chting van een... ging. In 1859... zeshonderd... vestigen, ... gevaar voor... van de lage... vormen... her... Ens, dat ver... het voorma... op het noorde-

... Di' leven... eiland met... 85% gerefor... de overige... moeilijke si... eigen geschie... eiland wist zij... en zeden... Reeds vóór... genoemd. Door... het vaste... en kleine

... Contra traditie... gemakke... nieuwe land... mogen we... iemand in de... ongezouten... Urker vis... van de be... ons niet, zei... — Ze zien... — Ze zien... sterk uitge... van de... Minderhorst... als er meer

samenwerking komt tussen het oude en het nieuwe land tussen de bedijking. Te meer waar in de toekomst Urk en de Noordoostpolder tot eenzelfde provincie zullen gaan behoren, wordt het tijd om thans reeds meer begrip voor oud en nieuw te kweken. Al jarenlang is deze aangelegenheid voorbereid. De verschillen tussen Urk en de nieuwe polder zijn niet gering. De gemeenteraad van Urk heeft niet lang geleden een commissie van vijf leden benoemd om in overleg met een poldercommissie alle vraagstukken door te spreken, die thans nog vrijzingen en misverstanden veroorzaken.

Enkele ingezetenen van Emmeloord spraken als hun mening uit, dat er niets van te verwachten viel.

— Die van Urk houden het been stijf en oud en nieuw land zullen nooit één worden, verklaarde een vooraanstaande persoonlijkheid in de hoofdplaats van de Noordoostpolder. — Ik zie geen heil in deze commissie, die moet pogen een brug te slaan.

Er zijn inderdaad diepgaande verschillen en volkomen andere belangen in het geding. De situatie is ronduit moeilijk. Het eigen karakter van Urk en de inslag van de bevolking spreken een woordje mee.

De antirevolutionaire burgemeester Keijzer van Urk beloofde ons, een en ander uit de doeken te doen. Het nieuwe land van Nederland, de Noordoostpolder, is in zeker opzicht partij ter eenre; Urk is de partij ten andere. Hoor en wederhoor is gewenst. Burgemeester Keijzer, die als hoofd van zijn karakteristieke gemeente een druk bezet leven heeft, — hij is altijd bezig, merkte een Urker visser op, die wij aanklachten tijdens onze wandeling door het voormalige eiland Urk — hoopt er ons volgende week het zijne van te zeggen. Wij op onze beurt hopen er getrouwelijk verslag van te geven.

Eén ding weten we reeds: Toen we het gemeentehuis van Urk binnentraden, zagen we in de hall een bordje hangen waarop de bezoeker wordt duidelijk gemaakt, hoe hij zich heeft te gedragen. **KLOMPEN HIER LATEN STAAN**, staat op het bordje. Wij zullen dus, indien wij op klompen gaan, burgemeester Keijzer op kousevoeten naderen. Want voor geen geld ter wereld zouden wij een overheidsvoorschrift willen overtreden. Zo zijn wij wel. **J. W. OOMS**

HOTEL „DE KROON“

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
Tel. 4467—4468

Uw adres voor recepties en partijen

De ideale voeding voor kat en hond

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland
Tel. K 2950 - 8862

AMSTERDAM

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat
Kantoor: Ceintuurbaan 179,
Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

Alle VERZEKERINGEN financieringen en hypotheeken (eventueel zonder aflissing)

HERNGREEN'S
Assurantiekantoor

Okeghemstraat 20
Amsterdam - Tel. 728825

Boekhandel VEE MEULEN

Bos en Lommerweg 227,
Tel. 83392 - Amsterdam
ROMANS
LUXE DOZEN POST VULPENNEN

3 dagen RIJN f 64.— 4 dagen EIFEL en MOEZEL / 77.—
5 dagen PARIJS en VERSAILLES f 99.— 6 dagen
ZWARTE WOOD / 139.— 8 dagen EIFEL / 90.— 8 dagen
HARZ / 139.— 12 dagen FRAISE RIVIERA / 199.— 13
dagen ITALIAANSE MEREN / 344.—
OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD
Geheel verzorgde reizen

REISBUREAU HAGEMAN
VAN WOUSTRĀAT 4 — AMSTERDAM-ZUID
Telefoon 724611—716097

H. Robbers Schildersbedrijf

GIJSBRECHT VAN AEMSTELSTRAAT 1, AMSTERDAM
Telefoon 506595 en 717160

Scheepsinstallatiebedrijf

„Nederland“ N.V.

Oostdijk 29, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)
Voortstuwingsinstallaties
van elk vermogen.

PLAATWERK
STAAL EN ALUMINIUM
NIMA ZWIJNDRECHT
K 1850 - 5382

VOOR ADVERTENTIES
gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de
advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHENDAM

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 / 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

n.v. drukkerij van haeringen
Prinsegracht 126 / 's-Gravenhage
Telefoon 33.41.20 - 33.41.21

speciaal adres voor uw:
HANDELSDRUKWERK
DISSERTATIES
TIJL SCHRIFTEN
BOEKWERKEN

Op al vraag zullen wij u gaarne bezoeken.

**FIRMA
BLAAK**

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
H O O G E Z A N D

Verplaatsbare houten

gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, -scholen
en -kerken
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HAHBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

H. DORSMAN

Zwijndrecht

Telefoon 6576 (K 1850)

**Asbestement-
producten**

Gespecialiseerd in het aanbrengen
van asbest-golfplaten op daken

**SERRES EN WARENHUIZEN-
BOUW**

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

**N.V. W. J. SCHUILING'S
HANDELSONDERNEMING**

BINNENHAVENWEG 20

HENGELO

Telefoon K 5400-3029

(na 18 uur Delden, K 5497-447)

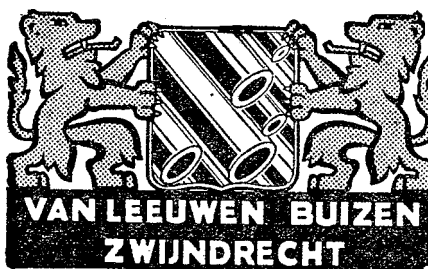
SCHEEPSBOUWWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

**VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT**

N.V. Houthandel

ARENDSSEN

Luttekepoortstraat 52

Telefoon K 3410-2109 - Harderwijk

Firma

C. Vermeer en Zoon's

Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel

Ronde en ovale tafelanden

Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

**Koopt een goed
kostuum**

enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen,
De eerste reis is lonend

**DUTHLER
VARSEVELD**

UIT DEES EN PERIODIEK

Verkiezingsstrijd wordt steeds

FELLER

Voldoende stof

rij Nederland schrijft o.m.:

„De strijd om de macht in het parlement dat van 1956 tot (vermoedelijk) 1960 in alle gewichtige zaken te beslissen zal hebben, de strijd welke de K.V.P. onmiddellijk na haar nederlaag van 1952 is begonnen, is thans op het hoogtepunt geraakt.....

De vraag wie straks de grootste partij zal zijn beheerst de ganse verkiezingsstrijd, maar niet die strijd alleen. Zij heeft in feite de gehele bijna afgelopen zittingsduur van de Tweede Kamer beheerst..... Bij vrijwel alle belangrijke aangelegenheden in het parlement heeft de P.v.d.A. de K.V.P. tegenover zich gevonden aan het hoofd van de drie confessionele partijen en de V.V.D. Waar K.V.P. en P.v.d.A. elkaar in de oudere constellatie stellig hadden kunnen vinden op progressieve grondslag, bleek dat in het nog zittende parlement niet meer mogelijk..... Gegeven nu eenmaal het feit, dat Romme van deze conservatieve concentratie in het parlement de uitgesproken leider is, lag de aard van de thans definitief ingezette verkiezingsstrijd voor de hand: conservatief onder Romme of progressief onder Drees. Het is een hoogst onaangename keuze in het licht van wat in de jaren onmiddellijk na de oorlog verwacht mocht worden, maar het is niet anders.

De K.V.P. zit te zeer vast aan haar worsteling met het veelkoppig doorbraakgevaar om de verwachting te rechtvaardigen dat zij na de verkiezingen uit vrije wil door de wind zal kunnen gaan teneinde alsnog een progressieve koers te sturen. Tenzij..... een tweede nederlaag haar er van zou overtuigen, dat zij verdergaande in conservatieve richting gedoemd is meer het vertrouwen van arbeiders te verliezen, dan zij erdoor kan winnen aan de behoudende kant.....

Wint de K.V.P. dan zal Romme minister-president zijn. In het andere geval is Drees de formateur. In het eerste geval is het aan gereede twijfel onderhevig, of de socialisten deel van de regering zullen kunnen uitmaken. Men nadert in die situatie snel het punt, waarop de P.v.d.A. constructiever werkzaam zal kunnen zijn van uit de oppositie, dan als medeverantwoordelijke voor een regeringsbeleid dat met haar verkiezingsprogramma niet te verenigen is.”

Hoogtepunt

Het Vrije Volk schrijft onder de titel „K.V.P.-propaganda”:

„Het gebeurde in Den Haag. Een K.V.P.-blad kondigde aan, dat er een grote propagandavergadering van de K.V.P. zou worden gehouden. Spreker: de secretaris van de K.V.P., over..... de schoolstrijd in België.

Elders in het land vertoont de K.V.P. op verkiezingsvergaderingen een film over..... de schoolstrijd in België.

Wat socialisten in een ander land laten xi doen, wordt dus door de K.V.P. stelselmatig uitgebuit als argument tegen de socialisten in Nederland. Hoe de Nederlandse socialisten zelf over een zaak denken, dat interesseert de K.V.P. blijkbaar niet. Als socialisten waar ook ter wereld maar een fout begaan, dan is dat blijkbaar een argument tegen de P.v.d.A. in de verkiezingsstrijd.

Verwonderen doet ons dit alles niet. Het is immers het doortrekken van de lijn van het schotschrift O-56, waarin stond, dat de katholieke scholen in brand zouden wor-

den gestoken, als de P.v.d.A. het in Nederland voor het zeggen kreeg. En toch zou de K.V.P. als zij eerlijk was, juist van haar standpunt uit, slechts waardering moeten hebben voor het standpunt, dat de Nederlandse socialisten in zake de schoolkwestie innemen.

De P.v.d.A. zal de K.V.P. niet volgen op haar propagandaweg. Wij zullen de K.V.P. niet bestrijden met de reactionaire financiële opvattingen van de Belgische heer Van Zeeland, met de opvattingen van katholieke grootgrondbezitters in Italië, noch met Franco of Peron. Als wij de K.V.P. bestrijden, dan bestrijden wij d. opvattingen van de K.V.P. zelf. En die opvattingen geven bovendien voorlopig nog stof tot bestrijding in overvloed.”

Doorbraak

De Maasbode schrijft naar aanleiding van het verkiezingspamflet van de P.v.d.A. voor de communisten o.m.:

„Achter dit verkiezingsmanifest en met name achter de hovengeciteerde zinsede hieruit steekt een ondemocratische neiging tot zelfverheerlijking, die ook zo duidelijk aan de dag treedt in de wijze, waarop de P.v.d.A. haar eigen partij-politieke grondslag — de doorbraakgedachte — tot enig-geldend en alleenzaligmakend beginsel van partijvorming proclameert. Richtte de P.v.d.A. zich tot dusverre bij haar strijd voor de doorbraak uitsluitend tegen de christelijke partijen en haar partijpolitieke grondslag, thans wordt ook de V.V.D. in haar bestaansrecht bestreden. Op de vraag of de V.V.D. in haar huidige structuur een zelfstandige, nuttige functie in ons politieke leven kan worden toegekend, antwoordt de directeur van de Dr. Wiarda Beckman Stichting, drs. J. M. den Uyl n.l. in een pas verschenen brochure van deze P.v.d.A.-stichting met een duidelijk: neen, na eerst het levensbeschouwelijk karakter van het vrijzinnige beginsel, dat de V.V.D. tot uitgangspunt heeft, benadrukt te hebben. M.a.w. ook de V.V.D. wordt nu dus bij het politieke confessionalisme ingedeeld en is hiermede in P.v.d.A.-ogen

evenzeer gediskwalificeerd als politieke partij. Naar prof. Romme echter meermalen in het licht heeft gesteld, is de P.v.d.A. zelf allermintst vrij van vrijzinnige tendenties.

Hoe dit zij, wanneer een partij haar manier van samenbinden van staatsburgers gaat voorstellen als een nationale functie, waaraan andere partijen vreemd blijven, zodat zij dus nationaal zou zijn dan de andere, ja het nationale beginsel zonder meer voor zichzelf in beslag neemt, zoals de P.v.d.A. al jaren in feite doet, dan geeft zij blijk van een mentaliteit, die in strijd is met het partijwezen, gelijk prof. r.r. L. G. A. Schlichting helder uiteenzet in het laatste nummer van Katholiek Staatkundig Maandschrift.

Geen houvast

De Volkskrant schrijft onder de titel „Wat willen de liberalen?” o.m.:

„De liberalen verwachten winst. Dit blijkt uit de rede van prof. Oud. Maar waar steunt die verwachting op? Dit is immers niet de beste tijd voor de V.V.D. In de afgelopen vier jaar, toen de V.V.D. langs de kant stond, werden de belastingen met duizend miljoen verlaagd. En ook de straffe overheidsbemoeiing, zoals die bij het noodbeleid nodig was, is teruggedrongen. Voor zover zaken als deze blijven spelen moet men ook in liberale kring op moeilijkheden stuiten. Bij een nieuwe belastingverlaging gaat de kwestie van de bestedingsdrang op een krappe arbeidsmarkt sterker spelen. En wat de overheidsbemoeiing betreft heeft minister Suurhoff er terecht op gewezen, dat men uit de jongste loononderhandelingen nog niet de indruk overhoudt, dat het georganiseerd bedrijfsleven het al zo best zonder de overheid kan stellen. Prof. Oud ziet dan ook kennelijk geen kans om het daar te zoeken. In de belastingsector poogt hij erkel wat ongehouden mee te nemen, die de druk het zwaarst blijven voelen. Met meer vrijheid voor de bouwwereld heeft hij kennelijk ook een bepaald groepje op het oog en zo wil de leider van de liberalen dan blijkbaar overal iets halen.

Bij de protestants-christelijke partijen moet het Mandement het doen. De V.V.D. heeft zich verzet tegen wat prof. Oud „inmenging van het kerkelijk gezag in de politieke strijd” noemt. A.R. en C. T. deden dat niet en als de leider van de liberalen dan constateert, dat zijn teleurstelling daarover toch ook in protestants-christelijke kring werd gedeeld, dan hoort men hem tegelijk hardop hopen. Maar het meest verwacht prof. Oud van bezwaarden in de P.v.d.A. Deze actie heeft hij al grondig voorbereid bij de crematie-debat. Het overgrote vrijzinnige deel van de P.v.d.A. hield hij bij die gelegenheid voor, dat de S.D.A.P. geen beperkte vrijheid voor crematie zou hebben geduld. De P.v.d.A. als „doorbraak”-partij moest echter ook katholieken en protestanten naar de ogen zien.

Beginselstrijd

Over de rede van prof. Oud schrijft het Algemeen Handelsblad o.m.:

„Zelfs tegenstanders, die via de radio Oud's rede hebben beluisterd, moeten erkennen, dat hier het liberalisme in groot verband werd gezien. Dit is niet te verwonderen. De liberale voorman beschikt namelijk over zulk een rijke parlementaire ervaring dat reeds daardoor zijn woord voor vriend en vijand waarde heeft. Met virtuoos gemak beheerst hij de techniek van het politieke leven. Terloops mogen wij opmerken, dat ook voor het bedrijven van politiek, grondige „vakbekwaamheid” onontbeerlijk is. Prof. Oud nu zien wij — en velen met ons — als een deskundige par excellence.....

„Wanneer wij het geheel van deze rede overzien, treft ons dat hier werd gepleit voor een verkiezingscampagne, die culmineert in een strijd om beginselen. Dat daarbij het liberale beginsel eerhartstochtelijk verlangen vooral ook naar geestelijke vrijheid vertegenwoordigt, is moeilijk te ontkennen. Laat ons hopen, dat door alle partijen de verkiezingscampagne met zo zuiver mogelijke middelen wordt gevoerd. Ook dit is een voorwaarde voor verwikkelijking van een goede democratie.”

EN ONS COMMENTAAR

Een eerlijke strijd om de beginselen

Misschen worden wij als anti-revolutionairen nu ook wel weer bij de liberalen ingedeeld, omdat wij pleiten voor een verkiezingscampagne, die culmineert in een strijd om beginselen. Het is wel niets nieuws wat wij hiermede zeggen, doch nu prof. Oud het ook al gezegd heeft, wordt het wellicht een „liberale” gedachte. Toch zullen we het er maar op houden. Want als de strijd ontaardt tussen een strijd om personen, dan is het wel zeker, dat we nog heel wat kunnen beleven. De strijd om Romme of Drees heeft ons daarvan al een onsmakelijk voorproefje gegeven. Erkennende, dat de K.V.P. met haar 0-56 geen bepaald verheffende start te zien gegeven heeft, moet daaraan worden toegevoegd, dat de partij, die zo vurig pleitte voor een eerlijke en fatsoenlijke verkiezingsstrijd, haar grote tegenstandster nu ook niet bepaald op voorbeeldige wijze bestrijd. Als dat zo nog een kleine twee maanden moet doorgaan, dan zullen we wel een strijd beleven, zoals we die in vele jaren niet meer gekend hebben.

Voor de Partij van de Arbeid is het wel prettig als afleidingsmanoeuvre om de strijd toe te spitsen op „Drees of Romme”. Was het niet prof. Banning die betoogde, dat het voor zijn partij wel moeilijk werd, nu op sociaal gebied al zo veel tot stand gekomen was?

De Partij van de Arbeid ligt de geestelijke strijd helemaal niet, al poogt zij door het propagieren van de doorbraak-gedachte toch niet helemaal op het materiële vlak te strijden.

Op welke wijze de V.V.D. de „beginselstrijd” verder denkt te voeren, dient de worden afgewacht. De liberale vogelaar, prof. Oud, zal wel zijn uiterste best doen om te trachten uit de vier jaren van oppositie winst te trekken. Maar hij zal toch niet kunnen verdoezelen, dat in de tijd, dat een van zijn partijgenoten nog in een kabinet zitting had, de gang van zaken zeker minder bevredigend is geweest, dan in de laatste vier jaren het geval was.

Wij vragen een sterk financieel beleid

door G. A. Kieft

OP duidelijke wijze wordt in het antirevolutionair program van actie tot uitdrukking gebracht dat een financieel beleid door de regering niet mag worden gehanteerd ter wille van de financiën. Huiselijk gezegd het financieel beleid dient er niet voor, het rijk zo onafhankelijk mogelijk te maken van het volk; integendeel, het beleid moet er op gericht zijn het Nederlandse volk zo sterk mogelijk te maken. De financiën zijn dus geen doel op zichzelf, maar dienen afgestemd te zijn op het geheel der taken die een overheid in een bepaalde periode moet vervullen.

Het komt derhalve in het bijzonder aan op de beantwoording van de vraag welke taken de overheid heeft te vervullen en in welke omvang elk van die taken dient te worden behartigd.

Het program van actie geeft hierop onomwonderd antwoord. Het is dringend noodzakelijk dat een regering bij haar optreden allereerst zich bezint op haar taak en de omvang van die taak. Wordt dit nagelaten, dan is het gevaar niet denkbeeldig — de ervaring van de laatste jaren bevestigt dit — dat niet de regering de uitgaven in de hand houdt, maar omgekeerd, dat de uitgaven de regering in hun macht krijgen. Het program van actie zegt daarom dat „een behoedzaam financieel overheidsbeleid noodzakelijk is.”

Met betrekking tot de huidige gang van zaken klinkt zorg door in de toon van het program van actie: „men zal voortdurend bedacht moeten zijn op verantwoorde en stelselmatige wijze de (huidige) omvang (van de staatshuishouding) te verkleinen.”

* In verband met de taken die de overheid te behartigen heeft is er één die nadere aandacht verdient. Vandaag leeft Nederland in een tijd van voorspoed. Van fleur en zonneschijn. Zegeningen waarvoor wij dankbaar mogen zijn. Maar daarom legt deze tijd op ons allen óók de plicht onze ogen niet te sluiten

voor de kwade dag die komen kan. Was het niet Jozef die ons dit voorbeeld heeft nagelaten? Naar mijn overtuiging vloeit deze plicht voort uit het bijbelse gegeven dat de mens — alle mensen — beeldragers Gods zijn, weshalve wij allen geroepen zijn zoveel mogelijk de gevolgen van de zonde te verzachten. Het beeld van vandaag (of morgen) is te onoverzichtelijk en ingewikkeld geworden dan dat het particulier initiatief en de particuliere krachten dit zouden kunnen opbrengen. Er zal van de overheid, in samenwerking met de particulieren leiding in dit opzicht moeten uitgaan. In het financieel beleid van de overheid zal moeten worden verdisconteerd de mogelijkheid van de toekomstige kwade dag. Met andere woorden: in tijden waarin het goed gaat moet worden gereserveerd voor tijden waarin de welvaart minder groot is. Er moet met behulp van de rijksbegroting een compenserende invloed uitgaan op het economische leven. Er moet niet alleen invloed worden uitgeoefend op het bedrijfsleven, maar evenzeer moet daarmee rekening gehouden worden bij de eigen (regerings)uitgaven politiek! Daarnaast moet het financieel beleid tevens gericht zijn op het behoud van de waarde van onze gulden. Een z.g.n. beheerste inflatie — die in werkelijkheid onbeheerst is — is onbe-

rekenbaar schadelijk voor geheel het Nederlandse volk en wel zeer in het bijzonder voor de weerloze vergeten groepen. Aan dat onderwerp heeft onlangs het dagblad „Trouw” — op 4 april j.l. — een nitnemend hoofdartikel gewijd en terecht.

* Een van de zwaarste opgaven zal zijn het financieel mogelijk maken van een structurele ontwikkeling van Nederland. Dat wil zeggen: Wij dienen in verband met de snelle groei van de beroeps-bevolking en gelet op onze exportpositie, voort te gaan met industrialisatie. Wij moeten eveneens doorgaan met het Deltaplans met de Zuiderzeewerken en met de ontwikkeling van onze probleemgebieden, waaronder ook de gronden van onze zandboeren vallen. Dit zijn een aantal projecten die voor de toekomst van Nederland van grote betekenis zijn.

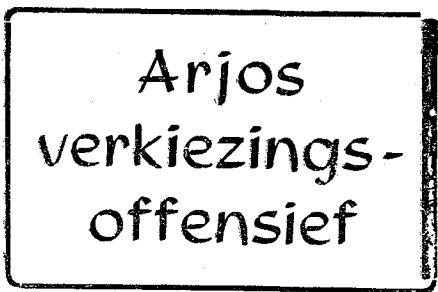
Het particulier initiatief kan dit alleen beslist niet aan, zodat deze taken bij uitstek overheidstaken zullen zijn in de komende jaren.

Het financieel beleid, dat deze doeleinden moet nastreven, zal met vaste hand moeten worden gevoerd. In tijden van voorspoed is die vaste hand even noodzakelijk als in tijden van depressie.

Vaak zal dit betekenen een moeten oproeien tegen de stroom, maar voor het heden en voor de toekomst van ons volk is dit noodzakelijk.

Het antirevolutionaire program van actie 1956 eist daarom op het stuk van het financieel beleid niet een lijdzaam toezien, niet een volslagen passieve overheid, maar vraagt integendeel om een sterk regeringsbeleid.

De vraag hoe de belastingpolitiek hierop afgestemd zal moeten zijn zullen wij een volgend maal onder ogen zien.

OP 7 mei a.s. start de Arjos met een grootscheepse verkiezingsactie. Herhaalde malen is in deze rubriek reeds op deze actie gezinspeeld. Het ging dan echter steeds over de voorbereidende organisatie en de regelingen die getroffen moesten worden. Thans is het ogenblik aangebroken om met dit Arjos-verkiezingsoffensief in de openbaarheid te komen. Zeer veel werk is er verzet, de voorbereidingen zijn nu gereed: de strijd gaat beginnen!

In niet minder dan honderd vergaderingen, die na de eerste bijeenkomst steeds dichters op elkaar zullen volgen, zullen politieke jeugdmanifestaties plaats vinden. Verwacht wordt, dat daardoor vele duizenden jonge mensen (en wellicht ook niet meer zo heel jonge) bereikt zullen worden.

Op die bijeenkomsten treden twee sprekers op. Vooraanstaande leden van de Anti-Revolutionaire Partij zeggen daarvoor met grote welwillendheid hun medewerking toe. Maar naast hen zal steeds ook de jeugd aan het woord komen.

Maar ook buiten deze toespraken zal er op deze avonden gezorgd worden voor een aantrekkelijk programma. Het is niet doenlijk alles op te noemen. Muziek-korpsen zegden al hun medewerking toe. Johan Bodegraven zal een aantal malen politieke mastklimmers de ham voorhouden. Joop van der Does verzorgt eveneens een reeks van avonden, terwijl verder verschillende voordrachtskunstenaars hun medewerking zullen verlenen.

Intussen is dit nog slechts een deel van de actie.

Er is een verkiezingsaffiche, gericht tot de jeugd, ontworpen die weldra achter de ramen en aan de borden zal prijken.

Er is een folder samengesteld, die in een paar honderdduizend exemplaren zal worden verspreid.

Dan is er een insigne ontworpen, dat, naar wij hopen, straks de revers van vele jongeren zal sieren.

Een brochure, gericht tot de Christen-jongeren van Nederland, zal op ruime schaal verspreid worden.

En natuurlijk, naast deze eigen bijdrage is er de medewerking aan de actie van de partij. Dit eigen werk bedoelt zelfs vooral de Anti-Revolutionaire jongeren te activeren tot andere propaganda.

Aan al deze plannen ligt de volgende overweging ten grondslag:

Bij alle partijen blijkt de daadwerkelijke politieke belangstelling te berusten bij een betrekkelijk kleine kern. Hoewel bij de Anti-Revolutionaire Partij en ook bij de jongeren deze groep naar verhouding vrij breed is, zien we ook in positief-Christelijke kring een groot aantal kiezers, voor wie de politiek vrij ver af staat.

Dat is bij velen ook wel te billijken. Zij nemen actief deel aan kerkelijke of maatschappelijke arbeid, aan sportclubs of wat dan ook. Hier ligt tot op zekere hoogte zelfs een juiste taakverdeling.

Tot op zekere hoogte. Want zonder twijfel raakt de politiek ieder, al was het alleen maar wanneer men zijn stem moet uitbrengen.

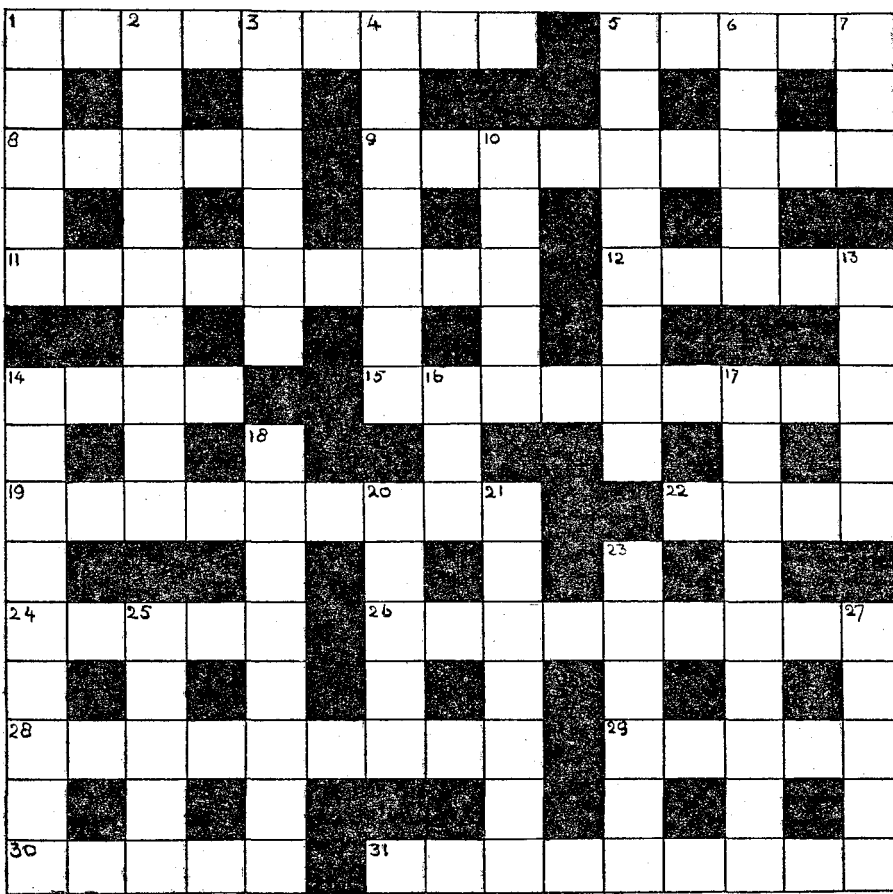
Daar ligt nu een belangrijke taak, met name voor de jonge Anti-Revolutionairen. Er zijn duizenden jongeren, die in deze maanden zich op de hoogte moeten en willen stellen van de vragen, waar het in de politiek nu om gaat.

De Arjos heeft als eigen taak jonge mensen nader te brengen tot de Anti-Revolutionaire politiek. Normaliter richt zij zich daarbij tot haar eigen leden. Maar in deze maanden trekt zij de kring heel ruim.

Zij heeft een boodschap voor alle Christen-jongeren in Nederland. En zij wil die boodschap brengen in verstaanbare taal.

Zo zullen bij de a.s. verkiezingen de jonge Anti-Revolutionairen zich volledig inzetten voor de verkiezingsstrijd.

KRYPTOGRAM

(a) achter de omschrijving betekent anagram; dan kunt U dus uit de letters van één of meer woorden van de omschrijving het gevraagde woord vormen.

Horizontaal:

- Elk jaar hebben beide Kamers van de departementen zo'n berg grint voor de boeg (a);
- een brave boerenzoon, maar in zijn jeugd geen brave Hendrik;
- dijkgooiing, waarvoor U dooreengenomen 501 latten voor nodig heeft;
- hoewel teze bijzondere soort gratie in de na-oorlogse politiek een grote rol speelde, viel zij toch niet onder Justitie;
- zij denken da zij het denkend deel der natie zijn;
- medisch instrument, dat voor 't grootste deel uit dons bestaat;
- vervelend, als je bij de neus genomen wordt! (a);
- prikken met 4½ paar kijkers;

- zo noemt 14 vert. de aanhanger van een confessionele partij graag;
- doornige heester, die in de winter de jeugd veel plezier geeft;
- dit A.R. program veronderstelt beweging;
- een stoel van Koos is gratis (a);
- dun riet is belangrijk voor de landelijke economie (a);
- als U hier het antwoord van misl. dan blijft het dit voor U;
- plant die helemaal uit water bestaat (a);
- jaarlijkse gebeurtenis in Derby, maar voor de meeste toeschouwers is helaas het eerste deel belangrijker dan het laatste.

Vertikaal:

- een wak van 68 cm om mee te steken;
- straf die je in de beurs voelt;
- opdrachten van een dorser (a);
- Neel en Ida hebben grootse plannen (a);
- deze ganzenbloem is de nationale bloem van Japan;

- dit moest men vroeger doen om militair te worden;
- wanneer U niet wilt wat U mag, krijgt U dit op late dag;
- nauwverbonden in de genever?
- als U dit heeft, heeft U dit nog niet;
- met een C.A.O. is deze partij man stil (a);
- als men op dit tijdperk terugziet, beslaat het een hele oppervlakte;
- als Malan in de goal staat, is hij weg van Frankrijk (a);
- twee rake elkaar, je valt dan ook gemakkelijk van het ene in het andere;
- een horloge loopt er mee, een schip ligt er door stil;
- is nooit weg, als U er tenminste iets van leerde;
- een Frans werk, dat U in de oever vindt (a);
- Koningin Elisabeth I was de laatste van dit geslacht;
- volksverleveringen die op een afstand falen.

Financieel beleid

In paragraaf 8 van het program van actie wordt over het financieel beleid het volgende gezegd:

De Anti-Revolutionaire Partij staat op het standpunt, dat de omvang van de Staatshuishouding (samen met de huishouding van de provinciën en gemeenten) in verhouding tot de gehele volkshuishouding te groot is. Men zal er voortdurend op bedacht moeten zijn op verantwoorde en stelselmatige wijze de bedoelde omvang te verkleinen, omdat de ontwikkeling van de Rijksuitgaven reden tot zorg geeft.

Een behoedzaam financieel overheidsbeleid is noodzakelijk. Een dergelijk beleid vormt de enig juiste grondslag voor de verdere belastingverlaging, die dringend nodig blijft. De indirecte belastingen drukken nog steeds zwaar op de kosten van het levensonderhoud; de vennootschapsbelasting moet zo spoedig mogelijk worden teruggebracht naar het niveau van 1950; het maximale percentage, dat uit het inkomen wordt geheven, moet verder worden verlaagd. Bij het doorvoeren van een dergelijke structurele belastingpolitiek moet rekening worden gehouden met de eisen, die de conjunctuur stelt. In de hoogconjunctuur betekent dit een matiging van de verlaging, die overigens wenselijk ware geweest. De extra middelen, welke daardoor worden verkregen, dienen voor aflossing van staatsschuld te worden aangewend.

Vereenvoudiging van de belastingwetgeving is daarom dringend vereist. Bij eventuele verlaging der lasten is deze vereenvoudiging uitvoerbaar. Daarbij zullen sommige bijzondere regelingen en schakeringen, die bij zeer hoge tarieven aanvaardbaar zijn, noodzakelijkerwijs vervallen.

GRONINGEN

Chr. Coöp. Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.
 LOPENDE DIEP 7 - GRONINGEN
 Rentevergoeding 2 3/4 %
 idem leden 3 %

DAMES. EN MEISJESBOVENKLEDING
 Het aangewezen adres in het Noorden:
Buisman - Stienstra
 OUDENSTRAAT 15 - GRONINGEN

Hygros-luiers
 zijn de beste luiers. Schrijven niet, smetten niet, gemakkelijk te reinigen.
 Vraagt monsters alleen bij
Terwerda
 GRONINGEN
 Prijs 1.40

Onze inrichtingen zijn steeds een succes!
MEUBELN - GORDIJNEN - VLOERBEDEKKING
BEDDEN - DEKENS - BEHANG - LAMPEN etc.
 Bezoek onze toonkamers - Vraag prijsopgaaf
MEUBILERINGSBEDRIJF
DEN OUDEN
 Herman Colleniusstraat 7a, Tel. 22229, Groningen

Briefhoofden
 Briefkaarten
 Enveloppen
 Rekeningen
 Kwitanties
 Vloeibladen
 Folders enz.
Laat JAN NOORMAN
uw drukwerk verzorgen
 en... u is tevreden
 Drukkerij en Papierhandel
 v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)
 Bolkingestraat 15, GRONINGEN
 Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

EEN OUD EN VERTROUWD ADRES VOOR
GRAFWERKEN
BOUWERKEN
MARMERWERKEN
SWITERS EN TERPSTRA
 Groningen - Emmasingel 11 - Telefoon 23410

HAARDEN EN KACHELS
 Rijwielen en onderdelen; Elektr. en Huish. artikelen;
 Gereedschappen en IJzerwaren
B.K.-, D.R.U.- en Eddykeukenuitzetten
 Aga Petroleum- en Elektr. Radiatoren
WIEKEL - Korreweg 29 - Tel. 25228

Bij **TECHNISCH BUREAU**
YPEY
 komt u in contact met goede installateurs en reparateurs.
 Radio - Elektr. Scheerapparaten - Schermer- en gloeilampen - Stofzuigers - Verlichting.
BLOEMSTRAAT 31 - TELEFOON 28095

Begrafenisvereniging „Groningen”
ZWANESTRAAT 12 - TEL. 20910
 Dir. G. L. SMIDT
 Dag en nacht te ontbieden voor leden en niet-leden.
 Begrafenissen - Crematies - Binnen- en Buitenlandse transporten. Eigen Rouw- en Ontvangkamers.
 Gelegenheid tot inschrijving tegen premiebetaling.

Voor DAMESKLEDING
van BETERE KLASSE
N.V. Modemagazijnen
Geb. Zwartsenberg GRONINGEN
 STADSKANAAL

Schatkamer
 Zwitserse Horloges
 Verlovingsringen
 Goud en Zilver
 Tafelzilver
 Avondmaal-Serviezen
 GRONINGEN

MEUBELN aangepast aan elk gewenst INTERIEUR en voor elk doel.
TAPIJTEN, GORDIJNEN, BEDDEN, LINOLEUM, VILTZEIL in uitgebreide keuze voorradig
 Franco levering door geheel Nederland
D. BOONSTRA Woninginrichting GRONINGEN
 Westerhaven 12 - Tel. 26324
 Op verzoek komen wij U gaarne aan huis onze collectie tonen, indien nodig, wordt betaling op prettige wijze geregeld zonder kosten.

echt MOSA porselein!
dit krijgt U allemaal!
 Compleet 15-delig barok theeservies, bestaande uit theepot, suikerpot, melkkan en 12 koppen en schotels
 • van MOSA-hardporselein, gebrand bij een temperatuur van 1400 graden
 • met internationaal getest meerkleurig bloemdecor
 • gebied met matgoud en voorzien van matgouden voetlijnen
 • voorzien van een glasharde, haarscheurvrije IVOOR-glazuur
f 30.95
 (desgewenst te voldoen in 3 maand. termijnen, 10.95 en 2 x 10.-)
Gratis 5 dagen op zicht!
 Gegarandeerd breukvrije verpakking

Ook leverbaar
 bijpassend 10-delig MOSA barok ontbijtservies, prijs f 25.50 contant of f 9.50 bij ontvangst en 2 maand. term. van f 8.-
 bijpassend 24-delig MOSA barok tafelservies, zeer fraai van vorm, prijs f 81.50 contant of f 27.50 bij ontvangst en 2 maand. term. van f 27.-
Een MOSA servies blijft altijd compleet
 Ieder onderdeel van MOSA serviezen kan ook na jaren door ons worden bijgeleverd. U hebt dus altijd de vreugde van een fraai, compleet servies!

BON N.G. 1.
 Aan N.V. MADO, Nic. Witsenkade 26, Amsterdam-C. Zend mij gratis 5 dagen op zicht het MOSA barok theeservies. Wanneer ik het behoud, betaal ik of als eerste betaling f 10.95 en daarna 2 mnd. term. van f 10.- of contant f 30.95.
 Naam: _____
 Adres: _____
 Plaats: _____
 U kunt ook per brief of briefkaart bestellen (naam en adres in blokletters a.u.b.)
 Nic. Witsenkade 26, Amsterdam; Tel. K 20-33174

MADO brengt in alles steeds het beste

BUREAU VOOR VASTE GOEDEREN
P. Kraaijeveld
 Beëdigd Taxateur
 Bloemstraat 13, UTRECHT
 Kopen en verkopen van huizen, etc. Woningen te koop gevr. voor geldbelegging. Ook worden door ons alle inlichtingen verstrekt omtrent nieuw te bouwen woonhuizen.
ALLE VERZEKERINGEN

Schimmelpenninck
fijn! die ken ik

NEDERLAND KATTENBURG N.V.
 ROTTERDAM BEURSPLEIN 18 TELEFOON 112379 GIRO 18720 BANKRELATIE AMSTERDAMSCHER BANK N.V. ROTTERDAM

ACTUALITEITEN, DIE U INTERESSEREN!

- BELASTINGVERLAGING** ... Een vrome wens!
- LOONSVERHOOGING** ... Die is nu een feit geworden.
- PRIJSVERLAGING** ... Daar hebben wij de hand in!
 Op ons *Spaarboekje* (dat U thuis ontvangen hebt, of aan de kassa kunt afhalen), koopt U - dank zij onze spaarrente - altijd 7 % voordeliger dan waar ook!
- Bovendien zorgt **NEDERLAND KATTENBURG** voor de eerste inleg op dit spaarboekje door daarop in te vullen:
 „Als jubileumgeschenk beschouwen wij reeds door U besteed f. 10.- Plak in het spaarboekje (wat U al hebt of gaat halen) onderstaande waardestrook, dat verlicht Uw uitgave direct, want U ontvangt **Z E V E N G U L D E N** terug bij Uw eerste uitgave van f. 90.-.
- Dank zij ons verantwoord betaalsysteem hoeft U niet te wachten, maar steekt U zich in één dag van top tot teen in het nieuw. De bedrijfsleider geeft U gaarne zonder hinderlijke formaliteiten inlichtingen over ons verantwoord- en gemakkelijk betaalsysteem.

U slaagt voor Heren-, Jongens- en Kinderkleding (ook Damesregentmantels) 7 % voordeliger bij het 100 jaar oude adres **NEDERLAND KATTENBURG** sinds 1856.

Het boekje blijft jaar in jaar uit geldig!

WAARDESTROOK

Als jubileumgeschenk beschouwen wij reeds door U besteed	f 10. -
Saldo	f 10. -

HIERLANGS KNIPPEN

In elk boekje mag deze strook maar éénmaal voorkomen.

NEDERLAND KATTENBURG
 sinds 1856

ROTTERDAM - DEN HAAG - HAARLEM - UTRECHT - GOES - ZIERIKZEE

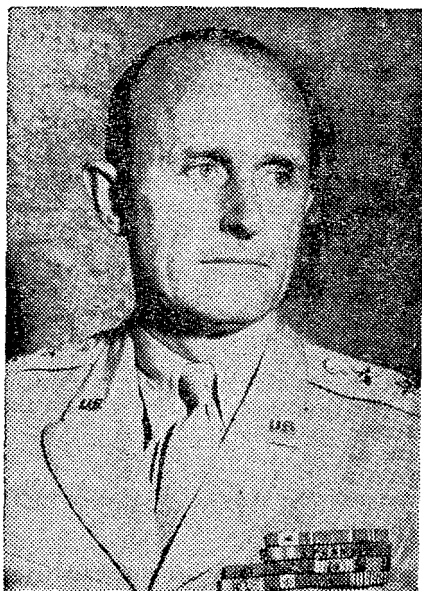
Wat gaat Al Gruenther straks doen?

AL GRUENTHER zou een goede „A president van de Ver. Staten zijn”. Het is al geruime tijd geleden, dat iemand, die destijds al een belangrijke plaats in de wereld innam, deze opmerking maakte. Wie Gruenther is, weet thans vrijwel iedereen in Europa. Vorige week nam hij ontslag als opperbevelhebber van de Navo-strijdkrachten in Europa, kort nadat het Duitse blad Neue Rhein Zeitung hem een zeer aanvechtbare verklaring over de verdediging van Duitsland, de Beneluxlanden en een deel van Frankrijk in de mond had gelegd.

Volgens enkele officiële verklaringen bestaat er geen verband tussen de gewraakte verklaring en het aangekondigde aftreden. Gruenther zou reeds geruime tijd geleden hebben laten blijken, dat hij van plan was, ontslag te vragen. Als dat zo is, is het wel betreuwendwaardig, dat het artikel in de Neue Zeitung tot zoveel onjuiste conclusies aanleiding kon geven.

De uitspraak, dat „Al Gruenther een goede president van de Ver. Staten” zou zijn, heeft — ondanks de gebeurtenissen van de afgelopen weken — dit jaar een bijzondere betekenis gekregen. Zij werd in de eerste jaren van de tweede wereldoorlog n.l. gebezigd door niemand minder dan Dwight Eisenhower, toen nog opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Europa, die de strijd tegen de Duitsers leidde.

Eisenhower was toen reeds en groot bewonderaar van Al Gruenther. En hij

GENERAAL GRUENTHER

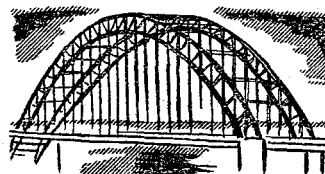
stond daarin niet alleen. Ook generaal Mark Clark had het grootste respect voor zijn capaciteiten. Toen Eisenhower en Clark naar Engeland gingen om de Noordafrikaanse invasie voor te bereiden, maakten zij Gruenther stafchef. Gruenther ontloopte zich als een rasechte plannermaker.

Hij was het, zo schrijft Time, die de plannen voor de Noordafrikaanse invasie, de landingen van het Amerikaanse Vijfde leger in Italië en de geweldige strijd in de Italiaanse bergen uitstippelde. In ieder rapport, dat Clark van tijd tot tijd over de activiteiten van Gruenther moest u brengen, maakte hij de aantekening: „Zeer geschikt als stafchef van het Amerikaanse leger”.

Nog maar kort geleden heeft nog iemand anders de lof van Gruenther bezongen. Dat was Lord Ismay, de Britse secretaris-generaal van de Navo. Ismay diende in de tweede wereldoorlog als stafchef onder Churchill. Hij heeft dus wel zo het een en ander meegemaakt. Deze Lord Ismay, die nu enkele jaren met Gruenther heeft samengewerkt, noemde Gruenther „de grootste soldaat-staatsman” die hij ooit gezien had. Met deze uitspraak plaatste hij Gruenther dus boven Eisenhower.

Alfred Maximilian werd ongeveer 57 jaar geleden in Platte Center (Nebraska) geboren als oudste zoon (er waren zes kinderen) van een journalist. Hij is Iers van moeders zijde en Duits (rooms-katholiek) van vaderszijde. Zijn vader had al vroeg door, dat er „een goede kop op stond” en deze zorgde er voor, dat hij een behoorlijke opleiding kreeg.

Al volgde cursussen in corresponderen en spreken in het openbaar. Voor dit laatste had hij altijd een behoorlijke hoeveelheid grappen achter de hand, voor elke voorkomende gelegenheid.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Soms

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp veel spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior Lijnegang, boer op de Lindenburg. Hij heeft zich fel verzet tegen de bouw van een brug. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en Lijnegang kan er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen wil plaatsen. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad getrokken is, waar zij sociaal werk doet, wat haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht in een directieket. De werkelijke brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn.

Hij trok de schouders op en wist niet precies, wat hij zeggen moest. Hij had er trouwens nog geen vast besluit genomen, of hij naar de stad zou gaan, of thuisblijven. Ja, hij wist niet eens precies, of men wel verstek mocht laten gaan als men als getuige was opgeroepen. Persoonlijk dacht hij nooit meer aan die vechtpartij, toen hij de zijde van het verwaande opzichtertje gekozen had omdat deze alleen stond tegenover velen.

„Als je tegen Johan gaat getuigen, zal je ons bitter tegenvallen,” beet Gerrit Ravenhorst hem toe. „Dan ben je nog niet klaar met ons!”

De jonge Melchior liet zich niet door dreigementen van de wijs brengen, dat lag niet in zijn aard.

„Als ik er heen ga, zal ik niets anders dan de waarheid zeggen”, antwoordde hij kalm en nadrukkelijk.

„t Zal beter zijn, dat je je kiezen op elkaar houdt! Maar wij vertrouwen je niet meer, Melchior! Nee, wij hebben geen vertrouwen meer in jou. Jij gaat teveel om met dat jufje, dat bij weduwe Bijster in huis is.”

De jonge Melchior keek hen verachtelijk in 't gezicht. „Ik groet jullie”, zei hij — en er lag minachting in zijn stem. Bedaard liep hij verder.

Toen viel achter hem het scheldwoord.

„Verrader! Je bent een verrader!”

Het trof de jonge Melchior diep. Hij keerde zich om en schreeuwde woedend:

„Durf dat nog eens te zeggen!”

Geen van de jongkerels sprak het woord voor de tweede keer uit. Maar wel zei één van hen:

„Jij moet je niet met dat jufje bemoeien. Zij is er niet één van ons, zij is een wildvreemde en hoort hier niet thuis.”

De jonge Melchior antwoordde driftig:

„Bemoeien jullie je met je eigen zaken!” Andermaal liep hij weg. Maar hij was nog geen tien meter verder, of opnieuw klonk het: „Verrader! Jij hebt Siem verraden!”

Een ogenblik flitste het door hem heen, zich om te keren, zijn fiets neer te zetten en de kerels te lijf te gaan. Maar er kwam bijna gelijktijdig een andere gedachte in hem op. Wat deerden hem die kerels? 't Voornaamste was, dat Paula nu weer vol genegenheid aan hem dacht!

De jonge Melchior ging verder en hij deed, alsof het scheldwoord hem niet aanging, alsof het tot een ander gericht was.

Hij zag Paula niet, maar hij besloot om op haar te blijven wachten. Kalm bleef hij met zijn fiets aan de hand heen en weer wandelen. De jonge kerels waren vertrokken. Melchior herinnerde zich, dat de gymnastiekvereniging deze avond een uitvoering zou geven; waarschijnlijk waren ze daar heen gegaan.

Terwijl hij heen en weer drentelde in de loop, Paula Santemeijer te zien en te spreken te krijgen, dacht hij telkens aan de jongens die hem nageroepen hadden. Met de meesten van hen had hij op dezelfde school gegaan, met hen gespeeld; ze waren ook gelijktijdig lid van de Knapenvereniging geworden, dat herinnerde hij zich nog heel goed. En Gerrit Ravenhorst ging nu met hem op de J.V. De vorige week hadden ze nog naast elkaar gezeten. Met Johan Raatslag, over wie hij overmorgen zou moeten getuigen voor de heren van 't gerecht, was hij zelfs bevriend geweest, méér dan men de anderen. Bevriend geweest, ja... want sedert men in de streek begonnen was aan de brug te bouwen, was er een verwijdering gekomen. Van vriendschap kon niet meer gesproken worden. Het was begonnen op die avond, toen zij op pad gegaan waren om vernielingen aan te richten op het pas begonnen grote werk. Melchior was halverwege teruggekeerd en van die tijd af had men hem links laten liggen. Hij werd nu als een buitenstaander beschouwd, als iemand die er niet bijhoorde. Dat deed de jonge Melchior weinig. Heel zijn hart ging uit naar Paula Santemeijer — nu had hij geen vrienden meer nodig.

Maar wat bezielde zijn vroegere vrienden toch, dat zij altijd

stemming probeerden te maken tegen degenen die medewerkten aan het bouwen van de brug? Ze waren toch even jong als hij — waarom waren zij er tevreden mee om zich te bepalen tot het overnemen van de opvattingen, die sommige ouderen huldigden? Hoe konden zij in gemoede argumenten te berde brengen tegen het bouwen van een brug?

Vreemd eigenlijk, vond Melchior. Soms deden z'n vroegere kameraden precies, of zij zich in geen enkel opzicht stoorden aan hun ouders; ze deden het soms voorkomen, alsof zij helemaal zelfstandig waren in hun doen en laten. Dan spraken ze met minachting over hun oudelul. Maar omtrent de brug verkondigden zij precies datgene, wat zij van hun ouders te horen kregen.

Ze hebben geen eigen argumenten om tegen een brug te kunnen zijn, overwoog Melchior. — Ze praten hun vader of grootvader maar klakkeloos na. Ze nemen niet eens de moeite om zichzelf eens eerlijk af te vragen, waarom zij zo gekant zijn tegen iedereen, die iets met de brug uitstaande heeft. Zonder na te denken hebben ze de mening van verklaarde tegenstanders overgenomen. Zij gunnen zich niet de vrijheid, er een eigen opvatting op na te houden. Maar moest dat zo blijven?

De jonge Melchior voelde zich, ofschoon vaag en nog onbestemd verantwoordelijk voor zijn kameraden. De gedachte rees in hem op, met al zijn vroegere vrienden persoonlijk te gaan spreken. Heel gewoon te praten en hen uiteen te zetten, hoe hij dacht over de brug.

Plotseling werd de deur van het huis van de weduwe Bijster geopend. Paula Santemeijer trad naar buiten. Zij had een paar brieven in haar handen en zij liep in de richting van het postkantoor.

De jonge Melchior was snel naast haar. Uit de woorden, waarmee zij hem verrast begroette, bleek duidelijk, dat zij blij was, hem te zien. Zij verontschuldigde zich over haar houding tijdens de vorige ontmoeting, maar Melchior zei, dat hij er niets meer over horen wilde en dat het nu weer goed was. Hij bedankte haar voor haar brief.

„Als je eens wist, hoe blij ik er mee was,” zei hij met trilende stem.

Zij liepen het postkantoor voorbij. Paula vergat de brieven in de bus te werpen. Pas een half uur later, toen zij hem vroeg, of ze nu niet terug zouden keren, bemerkte zij, dat ze de correspondentie van haar vader nog altijd in de hand hield.

„Fijn, dat je morgen Roelie misschien ontmoeten zult,” zei Melchior. „Ja, doe haar mijn groeten, Paula. Ik was zo blij, dat je dat ook schreef in je brief! Vraag aan Roelie, of ze als je blijft nog eens aan vader wil schrijven. Toe, laat zij hem nog eens vriendelijk vragen, of zij weer thuis mag komen. En zeg haar ook, dat ze toch altijd de minste moet blijven.”

„Dus jij zou ook willen, dat ze uit de stad terugkeert?” vroeg Paula.

„Dat bedoel ik niet, Paula. Als Roelie daar het werk gevonden heeft waar ze al jarenlang van gedroomd heeft, dan moet ze dat werk blijven doen. Zij gaat er helemaal in op, dat weet ik zeker. Maar ik bedoel, dat ze de weekenden weer thuiskomen moet. Moeder verlangt daar ook zo naar. En dan komt later stellig als wel weer goed, moet je tot Roelie zeggen. En als vader op zijn standpunt blijft staan... dan kan zij altijd nog terecht bij Willem. Zal je haar dat ook zeggen, Paula?”

„Ja, vast!” beloofde zij gretig. De jonge Melchior bleek zich bijzonder bezorgd te maken over Roelie — en Paula had hem er des te liever om.

„t Is afschuwelijk geweest, het misverstand over dat brandje,” begon Paula een poosje later weer.

„Daar zouden we toch niet meer over praten?”

„Maar 't is vooral voor jou zo erg, dat je onschuldig verdacht bent.”

„Maar nu niet meer, Paula. Iedereen weet nu wel beter. Zelfs Wijdenes. En voor mij is het voornaamste, dat jij nu ook beter weet!”

„Ja, natuurlijk weet iedereen nu, hoe de vork in de steel steekt. Vader ook. Toen hij van Wijdenes en de politie hoorde, dat jij ervan verdacht werd, zei hij tegen mij: Dat had ik van die kerel in de allerlaatste plaats verwacht. Ik dacht dat hij nuchterder was, dat er met die jongen wel te praten viel. Maar hij blijkt precies te zijn zoals zovelen hier in deze streek... Vader zat er werkelijk over in. Hij vond het erg, dat men geprobeerd had een brandje te stichten. En hij vond het ook ontzettend vervelend dat jij het gedaan had, zols de nachtwaker vertelde. Want vader weet, dat ik dikwijls met jou praat over allerlei dingen. 'k Weet zeker, dat hij het ook verdrietig vond voor mij. Maar toen hij van de burgemeester hoorde, dat er een misverstand in het spel was en dat jij helemaal vrijuit scheen te gaan, klaarde vaders gezicht helemaal op. Hij kwam er voor van het werk af om het mij te komen vertellen. 'k Heb best nieuws, zei hij. Die jongen van die stugge boer van de Lindenburg heeft het niet gedaan. Gelukkig, want ik kon beslist niet geloven, dat ik mij zó in die jonge kerel vergist had.”

(wordt vervolgd)

Toen hij begreep, dat het voor een jong officier aanbeveling verdiende, bridge te leren spelen, ging hij er zich aan wijden en spoedig was hij de beste bridge-speler in het Amerikaanse leger. Door bij matches als arbiter op te treden, verdiende hij er het een en ander bij.

Hoewel hij een van de besten van zijn „klas” was, bleef hij 17 jaar lang als tweede luitenant instructeur op West-Point. Toen kwam de oorlog en kreeg Al Gruenther zijn kans. Ontdekt door Eisenhower en Clark werd hij staf-officier. En zijn talenten waren zo groot, dat hij toen hij opperbevelhebber van de Navo-strijdkrachten in Europa werd, nog nooit iets groters dan een artillerie-bataljon had gecommandeerd. Steeds was hij stafchef en plannermaker geweest.

Toen Eisenhower de Columbia-universiteit verliet om terug te gaan naar Europa en opperbevelhebber van de Navo te worden, nam hij Gruenther als stafchef mee, Gruenther, zijn oude

vriend en bridgepartner. Toen Ridgway Eisenhower in Parijs opvolgde, bleef Gruenther stafchef en later werd hij zelf opperbevelhebber.

Hij heeft altijd een brede glimlach over voor de militaire politiemann, die op wacht staat voor zijn hoofdkwartier, voor de vrouw, die in de nabijheid er van in een stalletje kranten verkoopt en voor iedereen, die hij op weg naar zijn bureau in de gangen tegenkomt. Gruenther legt vaak thuis op dictafoons zijn instructies vast. De volgende ochtend geeft hij ze aan zijn secretaresse, die ze dan uitwerkt. Op een keer was zij stomverbaasd, toen een stroom van instructies onderbroken werd door de ongeduldige stem van zijn vrouw, die riep: „Al, lieve help, kom toch naar bed!”

Vele staatslieden in Europa hebben grote bewondering voor Gruenther, als staatsman, als soldaat, en als mens. En dat kwam misschien voornamelijk, omdat hij begrip had voor de toestand in Europa in het algemeen en in elk

der afzonderlijke landen. Het is wel eens gebeurd, dat hij enkele ministers wist te overtuigen, door ze cijfers betreffende hun eigen landen te laten zien, waar ze nog nooit inzage van hadden gehad.

In Russe heeft hij weinig vertrouwen. „Toen ze in Moskou met Adenauer toasten”, aldus Gruenther, „daverden in Oost-Duitsland de machines, die grotere startbanen moesten aanleggen voor de Russische straaljagers en -bommenwerpers”. Hij zegt, dat het Westen slechts met de werkelijkheid rekening moet houden en die realiteit is, dat de Navo nooit in groter gevaar was dan op het ogenblik.

De Democraten in Amerika spelen nu met de gedachte, Gruenther naar voren te schuiven als hun kandidaat bij de komende presidentsverkiezingen. Als dat werkelijk gebeurt — vooropgesteld dat Gruenther er wat voor voelt — dan komt Amerika aan de vooravond van een wonderlijke verkiezingsstrijd te staan.

Stoer? neen... onwerkkelijk!

DE LANDARBEIDERS moeten het zeker niet hebben van de socialistische Algemene Nederlandse Agrarische Bond. Deze bond doet vreselijk stoer. De drie procent loonsverhoging voor de akkerbouw- en veehouderijsector, waarover men in het landbouwschap overeenstemming heeft bereikt, wordt door deze socialistische organisatie met een groots gebaar van de hand gewezen.

Deze bond wil nu drie procent, die dan in de prijzen doorberekend mogen worden, hij wil nog eens drie procent in september (eveneens met doorberekening) en de uitkering ineens over 1955 zou ook in de prijzen verdisconteerd moeten worden.

Het klinkt verschrikkelijk sociaal voelend. Maar in wezen is dat helemaal niet het geval. Want het systeem van de socialistische landarbeidersbond loopt uit op een doorbreking van de prijsstabilisatie. De regering wil juist met het oog op deze prijsstabilisatie, die vooral voor de arbeiders en de vergeten groepen van belang is, slechts voor de marginale bedrijven de loonsverhoging van 3% in de prijzen laten doorberekenen.

Als er een loonsverhoging van vier procent komt mag er van doorberekening geen sprake meer zijn. Tweemaal drie procent is nog altijd zes procent. De boeren zouden de loonsverhoging dan niet meer mogen doorberekenen. Zo heeft de regering het bepaald. En daar kan niet van afgeweken worden. De socialistische landarbeidersbond voert een politiek van „het kan me niet schelen”. Maar deze bond ondergraaft daarmee de belangen van zijn leden. Helaas gaat de welvaart aan de akkerbouw en de veehouderijsector voorbij. Als de boeren nu ook nog eens loonsverhoging van zes procent moeten betalen, zonder de prijzen te mogen verhogen dan komen zij nog meer in de knoei. Zij zouden er op zijn minst toe over moeten gaan om het aantal vaste arbeiders te verminderen. Zijn daar de landarbeiders dan bij gebaat?

Wat de ANAB vraagt is onwerkkelijk. In lijnrechte strijd met de regeringspolitiek. In lijnrechte strijd met het loonbeleid, waarvoor minister Suurhoff onlangs van de voorzitter van het NVV een pluim kreeg.

De socialistische landarbeidersbond schijnt van werkelijke arbeiderssolidariteit niet veel af te weten. De mentaliteit van „halen wat er te halen is” is daarmee in ieder geval duidelijk in strijd. De arbeiders in de marginale bedrijven moeten goed beseffen dat zij door de regeringsbeslissing juist geholpen worden. Veronderstel dat er een algemene loonronde van vijf procent zou zijn gegeven. Dan waren de prijzen met een evenredig deel gestegen. De ervaring heeft wel geleerd dat de arbeiders daar niet veel beter van worden. Integendeel. Iedereen wilde af van loonsverhogingsprijzenverhoging. En daarmee heeft de regering nu een begin gemaakt.

De metaalarbeiders krijgen zes procent, de landarbeiders drie procent. De zes mag niet doorberekend worden in de prijzen, de drie procent wel. Wie nu even nadenkt zal tot de conclusie moeten komen dat de landarbeiders toch nog meer profiteren van het nieuwe loonbeleid dan bij een algemene loonronde. Want het aantal produkten dat door een loonsverhoging in prijs verhoogd zal worden zal beslist niet zo groot zijn dat daardoor de drie procent weer verloren gaat. Ook de landarbeider krijgt dus een werkelijke loonsverhoging.

Wij begrijpen niet waarom de ANAB nu persé de prijsstabilisatiepolitiek van de regering wil doorbreken. Maar goed, dat is een politiek van minister Zijlstra. Maar waarom een socialistische organisatie, aangesloten bij het N.V.V., nu ook nog de loonpolitiek van de socialistische minister Suurhoff wil doorkruisen is ons helemaal een raadsel.

Maar ja, die nieuwe loonpolitiek is er gekomen ondanks de socialisten. Misschien dat de ANAB het socialistisch loongescharrel niet heeft kunnen bijhouden...

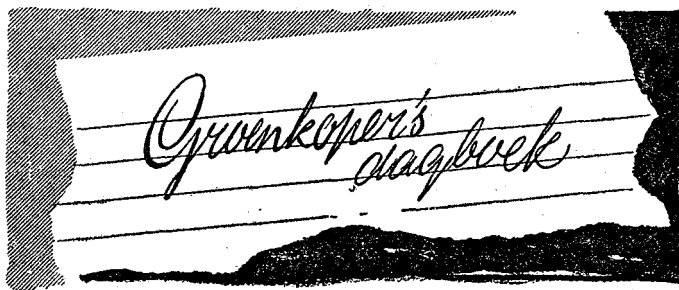
9
APRIL

Als ik het goed begrepen heb, is dus alles cake en Russisch ei tussen de heren Eden en Boelganin & Chroestsjew. Want kameraad Malenkow is boordevol lof (Russisch lof) in Moskou teruggekeerd en heeft zelfs met mevrouw Malenkow hartelijk gelachen om het zoete feit, dat hij door Britse meisjes in het openbaar is gekust. „Zelfs door kapitalisten ben ik warm ontvangen” zei kameraad Malenkow, waarop niemand hem boos aankeek.

Kijk, dacht ik, wat diplomaten niet bereiken, dat doen Britse meisjes. Zij gaven Malenkow een zoen en zuiverden daarmee de atmosfeer. De vraag is nu of Boel & Kroes óók gezond zullen worden. Want gebeurt dit niet, dan vrees ik toch weer verwickelingen. Ik maak mij sterk, dat vele Moskouise meisjes naar het bezoek van minister Eden uitkijken. Toen ik jong was, was de heer Eden al een knappe man. En vandaag mag hij er nog zijn, vind ik. Als wij, u en ik, de politieke spanningen kunnen oplossen met een kus, waarom zouden wij dat dan laten? Indien de veronderstelde of bestaande controverse tussen de P.v.d.A. en de K.V.P. zou kunnen worden opgelost met een zoen op de wang van dr. Drees of op die van prof. Romme, dan zou de politieke lucht geklaard worden. Het zou de verkiezingen ook meer opleuren. Meisjes, die prof. Zijlstra omhelzen en oudere meisjes, die handkussen werpen naar Mr. Roosjen en leden van de vrouwenvereniging, die prof. Gerbrandy een arm zouden geven! Wat zouden wij zonnige dagen tegemoet gaan!

10
APRIL

Nu, u hebt het zeker wel gelezen wat wij op het gebied van het onderwijs wenssen: meer schoolgebouwen, ruimere opleiding voor kleuterleidsters, betere salariering voor onderwijzend personeel. Toen ik zo de rede van prof. Donner las, overpeinsde ik: die prof. had dokter moeten worden. Hij ging tot op het gebeente. Maar de heer Algra deed dat niet minder. Het was een goed congres, dat ook vele onderwijzers en onder-

wijzeressen een riem onder het hart heeft gestoken. Ik heb altijd respect voor onderwijzers en leraars gehad. Misschien ook omdat zij knapper waren dan ik. Na het lezen van de brede verslagen van het congres heb ik mij nog eens in mijn herinneringen verdiept. Ik ben eerst zes jaar op een lagere en toen zes jaar op een middelbare school geweest. En ik ken een vriend, die daarna nog eens zes jaar college gelopen heeft en daarna nog eens drie jaar over zijn proefschrift heeft gedaan. Maar wacht u, dat hij na 21 jaar net zo knap was, als degenen, die hem de eerste beginselen van het onderwijs hadden bijgebracht? Soms denk ik wel eens dat een mens ook te veel kan leren.

Ik ben maar een kopje thee gaan zetten. Dat kun je of dat kun je niet.

11
APRIL

Een groot deel van onze voorzitters kan met een gerust hart de verkiezingsstrijd tegemoet treden. Een grote sigarenfabriek in Wageningen, lees ik in mijn lijfblad, heeft een collectie sigaren tentoongesteld om te water-tanden. Ik denk, dat het de voorjaarsmodellen waren. Terwijl de aanstaande vrouwen zich onledig hielden met recht-toe-recht-an-japonen, nieuwe hoeden en bijpassende „akkseswares”, stonden de voorzitters bij de nieuwe sigaren. Want er wordt wat afgerookt in de Partij. En niet op het gebied van de ijdele sigaret, o nee, het moeten sigaren zijn. Laatst zag de heer Smallembroek nog in de trein. Met een grote sigaar. Onlangs kwam mij weer eens een foto van de heer Bruins Slot onder de ogen. Met sigaar. Een sigaar uit Wageningen.

Kunt u zich prof. Waterink zonder sigaar voorstellen? Mr. Hangelbroek is meer een pijproker, maar als prof. Dijk hem een Kamper sigaar aanbiedt, zal hij die niet weigeren. En nu komt Wageningen met een nieuw model, een handwerksigaar voor de hoofdwerkers. Het viel mij wel een beetje tegen, dat de uitvinder van deze sigaren de namen zo maar te hooi en te gras in zijn Spaans voorwoordenboek vindt: generoso, curioso, gran marca enz. Waarom nu niet eens onze voorzitters gehuldigd in een sigaren-naam? Stel u eens voor, een hand vol met heerlijke sigaren en daaronder: „zo branden Gerbrandy's” of „Algra, sigaar zonder weerga” of „Bruins Slot wetenschappelijk rookgenot”. En wat zou ik mij niet gevleid gevoelen als iemand eens tegen mij zei: „steek 's een Groenkopertje op.”

12
APRIL

Vanavond weer eens echt genoten van de N.C.R.V.-steravond. Omdat de zuster van mijn nicht in een koor zingt en haar man niet mee kon, had ik een uitnodiging om eens zo'n uitzending van dichtbij mee te maken. Dat is een reis naar Hilversum wel waard. Ik zag mijnheer Bodegraven en de dames van Vrij er Blij en de heer Wessel Dekker en de heer G. Hoek niet te vergeten. Die hoor je wel altijd, maar je ziet hem niet steeds. En dan dat gevecht om die ham. Het waren ditmaal journalisten, die ik dus ook eens van dichtbij kon zien. Ik dacht straks gaat de hoed van mevrouw v. d. Kraan nog de mast in, maar zo ver is het niet gekomen. In de trein huiswaarts zat ik al krantenlezende weer diep in de politiek. Hammarskjöld en

zo. Dat is weer ander mastklimmen. Maar thuis heb ik alles in geuren en kleuren moeten vertellen. „Wij hebben u horen zingen”, zeiden de kinderen, die natuurlijk geluisterd hadden. Dan gaat er toch iets door je heen. Ik roerde gauw met 'n N.C.R.V.-lepeltje in mijn koffie, om niets te laten merken. Maar het blijft een mooie avond, vol herinneringen.

13
APRIL

Ik ben niet bijgelovig, maar dat op deze dag gepubliceerd wordt dat de C.P.N. gedwaald heeft en dat zij haar „...” in het openbaar belijdt, stemt mij altijd een tikkeltje ongelukkig. Het rode boekjeleed ontsiert de kameraad niet, denkt waarschijnlijk de heer De Groot. Eén zin in de Moskouise litanie kon ik onderschrijven: „Hoezeer ook de partij beproefde voormannen in ere zal houden, dat mag nooit leiden tot persoonsverheerlijking.” Dat wisten wij al lang, al bijna honderd jaar. Als de C.P.N. nu maar niet gaat zoenen!

14
APRIL

Vanmiddag naar het dorpie H. gefietst, waar nog een groot kasteel staat met een echte baron erin. De baron is ook heer van het dorp. „Bij ons in 't darp, stemt ieder op de Arp”, zei hij mij. Een deftige slagzin, welke de partij goed zal doen. „Hoevinjum?” vroeg de baron met nadruk, „hoevinjum, Groenkoper?” Ik von 't zin niet zo geslaagd. Want je kunt er ook van maken, dat de baron de h niet kan uitspreken en dan hou je gewoon een stukje harpmuziek over. Maar ik vond het aardig, dat hij aan mij dacht, toen hij door het dorp liep. Zóveel baronnen hebben we nu ook weer niet in de partij. Ik hou mij overigens aanbevolen voor verkiezingsleuzen. Ik kan nu niet direct zeggen dat het storm loopt met de inzendingen. Nee, dat kan ik niet zeggen.

William Groenkoper

Naast vele andere ziekten en kwalen die vooral des winters erger voorkomen, behoren de kwalen en ziekten der ademhalingsorganen wel tot de voornaamste!

Bronchitis - Asthma - Hardnekkig hoesten - Verslijming van borst en longen - Ademnood - Vastzittende koude en vele andere klachten en kwalen der ademhalingsorganen worden op volkomen onschadelijke en afdoende wijze behandeld en genezen door het wonderbaarlijke natuurgeneesmiddel

„BRONCHIALINE”

„Bronchialine” geeft direct al verlichting tegen de hinderlijke klachten, lost de slijmen op, geeft onbelemmerde ademhaling bestrijdt de lastige en afmattende hoest, doodt de gevaarlijke bacteriën en microben en voert langzaam maar zeker tot een afdoende en blijvende genezing der hinderlijke bronchiale aandoeningen. Gebruiksaanwijzing is: slechts drie keer daags één theelepeltje „BRONCHIALINE” in te nemen voor het eten op iets warm (thee, melk, water). Prijs kuurfloacon / 12.75; Proeffloacon / 5.25, franco huis toegezonden na ontvangst van bestelpostwisseltje of girobiljet. GIRO No. 428.302. Rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden.

ALLE BESTELLINGEN, GELDZENDINGEN, BRIEVEN ENZ. UITSLUITEND EN ALLEEN RICHTEN AAN:

Homoeopathische
Geneesmiddelen Centrale

Afd. C. POSTBUS 9, UTRECHT

Tel. K 3402-3648 (ook na 18 uur)
Hoofdkantoor

Tel. K 3402-4169
Laboratorium

Tel. K 30-23396
Magazijn

WIJ WAARDEREN HET GOEDE VAAK DAN PAS...
ALS WIJ HET REEDS VERLOREN HEBBEN !!!
ZO GAAT HET OOK DIKWILS MET ONZE GEZONDHEID !!!
HET IS VOOR IEDER ZO GESTELD
GEZONDHEID IS M E E R WAARD DAN GELD !!!
Vraag voor andere gevallen gratis brochure aan Postbus 9, Utrecht.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alléén richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648.

HOUDT U VROOM!

Tijdens de door de Vara-televisie uitgezonden kermisvreugde in Bergen op Zoom liepen K.V.P.-propagandisten rond met verkiezingsleuzen.

Al zijn dan de Spaanse scharen
Uitgepraat in Berg op Zoom,
't Geuzenvendel K.V.P.-ers
Houdt zich daar nog altijd vroom.
Als er eventjes de kans is
Grijpt het de gelegenheid
Om een vuurtje aan te steken
In de lauwe stembusstrijd.

Zie ze slaven, graven, draven,
Hoor ze op de trommels slaan:
Romme zal straks overwinnen,
Romme mag het niet ontgaan.
Zelfs de Vara-televisie
Wordt gebruikt voor 't schone doel,
Al wordt daardoor oude liefde
Voor het ogenblik wat koel...

Hoeveel jaren was er prettig
Vrede tussen rood en zwart?
Nu verkeert gedeelde vreugde
Voor de één in halve smart.
K.V.P.-huisvredebreukers
In de mooie maand april:
Zelfs Vermeer moet heel erg fronsen
Boven zijn zo rode bril.

Bijna alle doorbraakmensen
Zijn ontzet en kwaad inclus;
Door de kermis kwam de Vara
Van een kouwé kermis thuis.
Vaak is politieke liefde
Bij de stembus maar een droom...;
Doch straks komt het wel in orde:
Wat rood-zwart is houdt zich vroom!

Jaap Mijderwijk.

Lees **CENTRAAL WEEKBLAD**
ten dienste van de gereformeerde kerken
EEN PRACHTBLAD VOOR EEN UITERST LAGE PRIJS!
Administratie: DRIFT 13 — UTRECHT

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Het startschot

DE Anti-Revolutionaire Partij is in Deputatenvergadering bijeen geweest en daarmee is de verkiezingsactie ingezet. Het startschot is gelost. En het is een goede start geworden. In dit blad wordt over het verloop van zaken het een en ander verteld. Maar in dit artikel moet aandacht worden gevraagd voor de komende acht weken. Ook de andere partijen zijn nu immers gestart en de verkiezingsactie komt daarmee op gang. Hoe zal deze verkiezingsactie door de Anti-Revolutionaire Partij worden gevoerd? Dit is een vraag, waarbij alle lezers van ons blad zijn betrokken.

Het zwaartepunt van de actie wordt nu immers naar het land verlegd. Overal moeten nu vergaderingen worden gehouden. Die vergaderingen dragen een ander karakter dan vroeger. Het is immers zo, dat deze vergaderingen tegenwoordig alleen of bijna uitsluitend door geestverwanten worden bezocht. Maar toch blijft het van betekenis ook deze geestverwanten te bewerken. Waar gaat het nl. om? Het gaat er om dat er in onze gezinnen maar ook in onze omgeving gesproken wordt over de Anti-Revolutionaire Partij, over haar beginselen voor de staatkunde en over de doeleinden, die zij nastreeft voor de naaste toekomst. Hoe meer daarover gesproken wordt hoe beter het is.

En nu moeten de rond 20.000 lezers van ons blad daar maar eens mee beginnen. Eerst in hun eigen gezin en dan vooral ook op de visite-avonden met kennissen en vrienden. Ons blad geeft aanknopingspunten genoeg voor een gesprek. Gedurende acht weken bergen we nu eens alle kritiek op. De bezwaren, die wij hebben, zetten we achter slot en grendel. Dat komt later wel weer aan de orde. Het gaat nu om de hoofdzaken. Er moet nu gewerkt worden. En we moeten dat allen intensief in onze eigen kring gaan doen. Onderschat de invloed daarvan niet. Wanneer ieder van ons twee andere gezinnen voor zijn rekening neemt, dan betekent dit dat rond 50.000 kiezers intensief worden bewerkt. Na lezing van ons blad doet u dat regelmatig bij andere in de bus en weer naar aanleiding daarvan begint u later een gesprek.

Natuurlijk kunt u veel meer doen. Straks moeten overal affiches op de ramen worden geplakt. Maar u kunt ook een bord in uw tuin zetten met een grote plaat er op. Op zichzelf betekent dat niet zo veel. En daar hebt u gelijk in. Daar winnen we de verkiezingen niet mee of er nu bij u een grote of een kleine plaat hangt. Maar wanneer we dat allen doen dan blijkt daaruit naar buiten, dat we voor onze politieke overtuiging willen uitkomen en dan maken we daarmee tevens duidelijk dat het niet alleen gaat om de K.V.P. en de P.v.d.A. De leus van Burger, Romme of Drees is een uitda-

Onze hartelijke gelukwensen voor H.M. Koningin Juliana die maandag a.s. 47 jaar wordt. Wij bidden Haar Gods zegen toe. (Foto M. C. Meyboom)

ging. Ook aan ons. Dit moet ons prikkelen tot verweer. Aan ons volk moeten we het duidelijk maken dat er ook Anti-Revolutionairen zijn. En daar kunt u aan meewerken.

Er is nog veel meer dat u kunt doen. Er moeten pamfletten worden verspreid. Er moet huisbezoek worden gedaan. Een en ander moet worden georganiseerd en gefinancierd. Maar goed, dat is voor de actieve werkers in de kiesvereniging — vooral ook van de bestuursleden. Maar dit weten wel wat ze te doen hebben. En dat komt wel in orde. Wat wij echter van u vragen is zeer eenvoudig. Een van de dingen waar u op letten kunt is op het stemmen bij volmacht. Zorg er voor dat al uw gezinsleden kunnen stemmen. Is iemand ziek dan kunt u als gemachtigde voor hem stemmen. Een formulier daarvoor is verkrijgbaar op het

gemeentehuis. Let even op uw burens en uw familie. Denk er om als u misschien vakantieplannen heeft. U kunt ook elders stemmen, maar zorg er in ieder geval voor dat uw stem niet verloren gaat.

Er moet voor een verkiezingsactie veel worden voorbereid en georganiseerd. Er is echter maar één klacht — gebrek aan kader. En nu zouden we zo graag willen, dat al de 20.000 lezers van ons blad samen dat kader vormen. Week aan week ontvangt u voorlichting over alle mogelijke politieke vraagstukken. U ontvangt dus de argumenten voor het debat. En wanneer u nu in uw eigen omgeving gaat meewerken dan gaat daar kracht en invloed van uit. In iedere plaats is als regel een kleine kern van mensen, die dag aan dag bezig is met dit werk. Die kern is gewoonlijk te klein. Maar dat is van later zorg! Het voornamste is op dit moment dat u gedurende de

volgende acht weken gaat meedoen, door in uw eigen omgeving te werken. Wanneer wij allen iets doen, dan is er reeds veel te bereiken.

We hebben nu de Deputatenvergadering achte de rug.

Het startschot heeft geklonken.

Zij, die de Deputatenvergadering hebben meegemaakt, pakken nu plaatselijk de organisatie van de verkiezingsactie aan. Wij hopen dat geen dorp en geen gehucht daarbij achterblijft. Maar we doen ook een ernstig beroep op alle lezers van ons blad, dat zij meedoen naar de mate van hun kracht en dat zij dat doen met warmte, met toewijding, met bezieling. Er is een spreekwoord „God geeft de vogels voedsel, maar zij moeten er voor vliegen“. Dat spreekwoord geldt ook ons. De uitslag van de verkiezingen ligt in Gods handen, maar wij moeten er iets voor doen . . . ook wij moeten er voor vliegen.

PARTIJ IN ACTIE

KANDIDATENLIJST

DOOR de deputatenvergadering werden de kandidatenlijsten, waarmee wij de verkiezingen ingaan, vastgesteld.

De kamerkieskringen hadden de bevoegdheid om de volgorde van de nummers 2 t.m. 12 te wijzigen. De kamerkieskring Den Haag heeft hiervan gebruik gemaakt door Professor Gerbrandy op nummer 2 te plaatsen en Mr. Algera op nummer 4 en de kamerkieskring Leiden door Dr. Verkerk op nummer 5 te plaatsen en de kandidaten op de nummers 5, 6 en 7 één plaats te laten opschuiven.

In de overige kieskringen luidt de kandidatenlijst nu als volgt:

1. Prof. Dr. J. Zijlstra	13. J. Smallegenbroek
2. Mr. J. Algera	14. Mr. B. W. Biesheuvel
3. Mr. A. B. Roosjen	15. Mr. Th. A. Versteeg
4. Prof. Mr. P. S. Gerbrandy	16. Prof. Dr. L. W. G. Scholten
5. Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot	17. Dr. J. Meulink
6. A. W. Biewenga Wzn	18. G. A. Kieft
7. Drs. C. P. Hazenbosch	19. J. van Nierop
8. Mr. Dr. E. P. Verkerk	20. Dr. A. Veerman
9. H. van Eijsden	21. Dr. J. van Baal
10. Ds. J. Fokkema	22. Mr. Dr. N. G. Geelkerken
11. J. van Eibergen	23. A. van Santen
12. Ds. C. van der Zaal	24. P. C. Elfferich

AANVULLING KANDIDATENLIJST

DE nummers 25 t.m. 30 van de kandidatenlijst, welke door de 18 kamerkieskringen zijn vastgesteld, luiden als volgt:

Kamerkieskring Groningen:	J. H. Jonker, Amsterdam.
P. Renkema, Appingedam.	A. Borst, Amsterdam.
E. van Ruller, Groningen.	
H. Ottevanger, Ulrum.	
S. Silvis, Scheemda.	
G. Kadijk, Baflo.	
A. A. Hummel, Groningen.	
Kamerkieskring Leeuwarden:	
A. Algra, Leeuwarden.	
K. J. de Jong, Leeuwarden.	
Ds. M. Drayer, Drachten.	
P. Wijbenga, Leeuwarden.	
E. van Ruller, Groningen.	
Drs. W. K. de Roos, Leeuwarden.	
Kamerkieskring Assen:	
J. Tjalma, Hoogeveen.	
Th. Brouwer, Assen.	
J. Oosterhuis, Wittelte.	
A. R. Zandbergen, Hoogeveen.	
J. van Ess, Emmen.	
W. v. d. Hammen, Assen.	
Kamerkieskring Zwolle:	
J. Haverkamp, Kampen.	
P. Oosthoek, Rijssen.	
J. van Westenbrugge, Zwolle.	
P. A. Nawijn, Blokzijl.	
G. de Zeeuw, JGzn, Deventer.	
J. Timmerman, Enter.	
Kamerkieskring Arnhem/Nijmegen	
B. Geleijne, Doetinchem.	
B. Dijkstra, Zutphen.	
H. A. van Willigen, Haafden.	
P. M. Oostlander, Apeldoorn.	
A. Roerdink, Nede.	
H. M. Oldenhof, Ede.	
Kamerkieskring Utrecht:	
Ds. D. Biesma, Utrecht.	
Mr. W. R. v. d. Sluis, Bilthoven.	
H. C. Smit, Utrecht.	
J. W. Ooms, Soestdijk-gem. Soest.	
Drs. G. J. Stapelkamp, Utrecht.	
Mr. W. Aantjes, Utrecht.	
Kamerkieskring Den Helder:	
A. Admiraal, Enkhuizen.	
Drs. J. A. Bakker, Andijk.	
Mr. S. D. Sluis, Bergen N.H.	
Mr. J. Mulder, Den Helder.	
H. Smid, Middenmeer.	
Drs. A. Spaander, Zaandam.	
Kamerkieskring Haarlem:	
J. de Jong, Czn, Hilversum.	
W. C. Bakker, Haarlem.	
J. F. Licher, Nw Amstel.	
H. J. Lips, Velsen-Noord.	
Mr. P. van Driel, Huizen.	
P. Brune, Zandvoort.	
Kamerkieskring Amsterdam:	
C. van Rij, Amstredam.	
Mevr. K. M. Tonkens-Kaajan, A'dam.	
P. Brussel, Amsterdam.	
A. L. de Bruyne, Amsterdam.	
Kamerkieskring Den Haag:	
Mr. F. J. J. Besier, Den Haag.	
Dr. P. J. Platteel, Den Haag.	
Mevr. Prof. Dr. G. H. J. v. d. Molen, Aerdenhout.	
Dr. W. F. v. Gunsteren, Wassenaar.	
Drs. G. J. Stapelkamp, Utrecht.	
Dr. J. P. I. v. d. Wilde, Den Haag.	
Kamerkieskring Dordrecht:	
N. v. d. Brugge, Giessen-Nieuwkerk.	
M. W. Schakel, Noordeloos.	
S. Hammer, Oud Beijerland.	
W. Verheul, Rijswijk Z.H.	
M. K. van Eck, Middelharnis.	
H. Neerings, Dordrecht.	
Kamerkieskring Rotterdam:	
Mr. H. Bavinck, Rotterdam.	
Mr. W. Brak, Rotterdam.	
A. R. de Kwaadsteniet, Rotterdam.	
Joh. de Jong, Rotterdam.	
W. A. v. d. Velden, Rotterdam.	
Ds. J. M. v. Krimpen, Rotterdam.	
Kamerkieskring Middelburg:	
J. A. v. Bennekom, Middelburg.	
J. Hommes, Nieuworp.	
C. de Putter, Axel.	
Drs. J. J. Knibbe, Goes.	
J. v. d. Bos, St. Annaland.	
D. Geuze, Oostburg.	
Kamerkieskring Den Bosch:	
M. W. Schakel, Noordeloos.	
Drs. G. J. Stapelkamp, Utrecht.	
Mr. W. Aantjes, Utrecht.	
Mr. J. Vermeijden, Oss.	
Mr. J. J. Hangelbroek, Den Haag.	
Kamerkieskring Tilburg:	
M. W. Schakel, Noordeloos.	
J. A. v. Bennekom, Middelburg.	
Drs. G. J. Stapelkamp, Utrecht.	
Ds. D. Biesma, Utrecht.	
Dr. W. F. v. Gunsteren, Wassenaar.	
Prof. Dr. Mr. Dr. Ir. A. R. Veldman, Geleen.	
Kamerkieskring Maastricht:	
W. G. van Gool, Roermond.	
N. v. Rooyen, Heerlen.	
J. Bakker, Heerlen.	
L. Bosch, Hoensbroek.	
G. Wolzak, Roermond.	
A. Wittebol, Maastricht.	

Het mandement

HET IS BEKEND, dat de socialisten de gehele stembusstrijd willen vereenvoudigen.

Het zou in feite neerkomen op een strijd tussen Drees en Romme. Drees de wijze en begenadigde man, die samenbindt en vooruit brengt; Romme de drijver.

Dan komt natuurlijk de vraag aan de orde: en de A.R. dan? Doen die niet meer mee?

De socialisten zijn op die vraag voorbereid. En zij antwoorden, zoals op politieke vergaderingen herhaaldelijk is gebleken: een stem op Zijlstra is indirect steun voor Romme.

Dat lijkt nogal stout beweerd.

En daarom komt er een toelichting bij. Toen in de Tweede Kamer zwaar gedebatteerd werd over het mandement van de Roomse bisschoppen, heeft Dr. Schouten niet een eigen Protestants geluid gegeven. Hij was te zwak tegenover Rome. Van de A.R. partij kan men noch tegenover Rome noch tegenover Romme iets verwachten.

DEZE REDENERING IS FOUT.

En zulk een foute redenering is een dwaasheid in het kwadraat, wanneer de socialist haar bezigt.

Immers, de P.v.d.A. zelf kan geen enkel Protestants woord spreken. Zij heeft zichzelf de pas afgesneden. Zij kan het nog minder dan de V.V.D. De liberalen kunnen nog doen, alsof. Zij zijn niet Rooms. Zij stellen graag, dat zij consequenter dan wij, durven te zien, dat de vrijheidsidealen van de Franse revolutie een begin hebben genomen in de Reformatie. Zij zijn al een eeuw bezig om een lijn te trekken, die de Hervorming met het liberalisme moet verbinden.

Maar de socialisten zwijgen op dit punt. En zij moeten zwijgen. Want zij willen een partij zijn, die onderdak verleent aan Roomsen en Protestanten, aan Ruygers, die de bisschoppen eert, en aan Fedde Schurer, die ze vergelijkt met de zeven duivelbannende zonen van Scaeva. En dat kán, mits men nadrukkelijk afspreekt: wij zullen ons nooit als een Protestantse partij presenteren.

Zulk een partij spreekt een vreemde taal, als zij de andere partijen verwijt, dat die niet Protestants genoeg zijn, dat die niet kras en niet principieel genoeg zich tegenover het mandement hebben geplaatst.

LATEN WIJ het duidelijk stellen. De P.v.d.A. kan wel tegen het mandement van de bisschoppen ageren, omdat dit mandement een toepassing maakt, die de heren niet smaakt. Maar de P.v.d.A. kan het mandement nooit principieel wegens, het kritiseren in verband met de Roomse wortel.

Dat kan de A.R. partij wél. Zij kan over het mandement een principieel woord spreken. Want zij kan spreken als partij, die leeft uit de beginselen der Hervorming. Zij kan dus iets anders en iets méér over het mandement zeggen dan de P.v.d.A. ooit kan doen. Zij kan principieel stelling nemen. En zij kan dus het typisch Roomse in zulke stukken als het mandement aanwijzen, het kritiseren, het afwijzen.

NIEMAN KAN iemand dit toestemmen, maar er aan toevoegen: hebben de A.R. dat nu ook gedaan? Of hebben zij Rome en Romme ontzien? Buiten de Kamer is dat geen vraag. Op een Partijconvent heeft prof. Schippers een diepgaande analyse gegeven van het mandement, en het principieel veroordeeld.

In de Tweede Kamer heeft de heer Schouten op 6 oktober 1954 duidelijk gezegd, dat wij in het mandement te maken hebben met een Rooms-katholiek document, met de ontvouwing van de Rooms-katholieke geloofs- en levensovertuiging; dus tevens met een „uiteenzetting van de Rooms-katholieke opvatting inzake de hiërarchie en in het bijzonder de verhouding tussen de bisschoppen en de overige leden van de R.K. kerk. Die verhouding is er een van gezag en gehoorzaamheid”.

„Ik ben niet Rooms-katholiek. Ik behoor tot de Gereformeerde gezindte. Ik tracht te leven, ook op politiek gebied, uit de grote geloofsgedachten van de Reformatie. Daaruit volgt, dat ik op zeer aangelegen punten principieel bezwaar heb tegen het Rooms-katholicisme en tegen de Rooms-katholieke opvatting van het leergezag, een opvatting, welke een essentieel bestanddeel uitmaakt van de Rooms-katholieke levensovertuiging”.

DE heer Schouten zei dat als antirevolutionair. En de A.R.-partij zet daar als partij haar handtekening onder.

Een deel van de socialisten kan dat voor zich persoonlijk ook doen. Maar de P.v.d.A. zelve neemt van zulke uitspraken geen woord voor haar rekening. Zij heeft onder haar prominente leden Rooms-katholiken, die alle uitspraken van het Concilie van Trente aanvaardden, die de vervloeking van het Concilie van Trente met een amen! begroeten, en die het Protestantisme principieel verwerpen.

Wat klaagt dan de P.v.d.A., dat de A.R. haar standpunt tegenover het mandement niet duidelijk bepalen, en dus niet tegenover Romme de kracht en de weerstand opbrengen, die van Willems en Van Lier en andere R.K. leden van de P.v.d.A. mag worden verwacht?

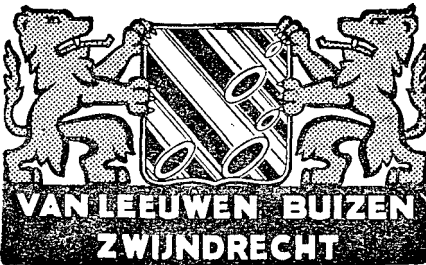
ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN * EFFECTEN * EMISSIES * ASSURANTIËN

ROTTERDAM

DEVIEZEN

's-GRAVENHAGE

AANNEMERSBEDRIJF

Gebrs. Hakkers

* Handel in rijsmaterialen,

riet en teen

* rietmattenfabriek

* Hoepelmakerijen

WERKENDAM

Telefoon 14

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.

Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Lelischendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,- per jaar

LOSSE VERKOOP f 0.20.

De nieuwe kapitein

Wij wensen Dr. W. P. Berghuis hartelijk geluk met zijn verkiezing tot voorzitter van het Centraal Comité. Ondanks het feit dat allerlei acties zijn gevoerd om de definitieve benoeming van een voorzitter tot nader order uit te stellen, is hij toch nog met een ruime meerderheid gekozen. Dr. Berghuis zal zich over de gang van zaken niet hebben verbaasd. Daarvoor kent hij de Anti-Revolutionaire Partij te goed. Ons Anti-Revolutionair volk is nu eenmaal vrij kritisch aangelegd. Het valt niet mee het vertrouwen van dat volk te winnen. Maar wanneer men eenmaal dat vertrouwen heeft gewonnen dan kan men ook bij wijze van spreken geen kwaad meer doen. Toen Prof. Zijlstra minister werd is er ook over hem zo het een en ander doen geweest en had de Deputatenvergadering daarover moeten stemmen in 1952 dan zou dat vermoedelijk ook niet meer dan een krappe meerderheid geworden zijn. Maar in 1956 wordt Prof. Zijlstra zonder slag of stoot ineens lijststaandevoerder.

Dr. W. P. Berghuis

Daarom vinden we het helemaal niet tragisch of onrustwekkend, dat de verkiezing van de eerste voorzitter wat deining en wat roering heeft teweeg gebracht. Dit was te verwachten vooral ook omdat Dr. Berghuis tot nog toe niet zo sterk op de voorgrond getreden is. Maar het zijn lang niet altijd de slechtsten, die achter de vaten worden vandaan gehaald of eerst bij de kudde in het veld moeten worden gezocht.

In een eerlijke strijd heeft Dr. Berghuis toch met ruime meerderheid het pleit gewonnen. Hij is nu voorzitter van het Centraal Comité en zal nu samen met de heren

Mr. A. B. Roosjen en J. Smallenbroek het praesidium van het Centraal Comité vormen, daarbij gesteund, en door Prof. Mr. A. M. Donner als voorzitter van het College van Advies en door Prof. Mr. P. J. Verdam, als voorzitter van de organi-

Dr. Berghuis werd als zoon van een predikant in het Friese dorpje Oostereend geboren. Hij studeerde rechten aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en in 1937 promoveerde hij bij Professor Anema op het onderwerp „Het rechtskarakter van de Ambtenarenverhouding“.

Na enige tijd werkzaam te zijn geweest op de provinciale griffie te Groningen werd hij op 8 mei 1940 benoemd tot burgemeester van Smilde. Tot november 1941 heeft hij dit ambt vervuld. Van 1942 tot 1944 was hij als gijzelaar gevangen in het kamp St. Michielsgestel.

Na de oorlog keerde hij uiteraard als burgemeester naar Smilde terug. In 1952 werd hij tot burgemeester van Kampen benoemd.

Dr. Berghuis heeft een sterke internationale belangstelling. In verband hiermee maakt hij o.a. deel uit van het hoofdbestuur van de Beweging van Europese Federalisten.

satiecommissie.

Dr. Berghuis is nu 45 jaar oud. Zijn geboortedatum is 25 april 1911, zodat hij precies op zijn verjaardag tot voorzitter werd gekozen.

Op de dag der stemming treedt hij in functie.

Zijn eerste werk zal dus zijn het Centraal Comité te presideren, dat de uitslag van de verkiezingen gaat bespreken en dat de actie voor de komende wintercampagne voorbereidt. Met zijn benoeming is nu in ieder geval aan veel onzekerheid een einde gemaakt. De leiding van de partij berust nu in zijn handen. Dit bevordert de rust in onze gelederen. En dat was nodig. We weten nu wie de nieuwe kapitein is. Onder zijn leiding gaan we straks aan het werk. Want er is nog heel wat te doen. De reorganisatieactie is „formeel“ doorgevoerd, maar de eigenlijke reorganisatie moet nog beginnen — nl. de opbouw van een toegewijd kader in het land.

Wij wensen het driemanschap Berghuis, Roosjen, Smallenbroek, maar toch inzonderheid Dr. Berghuis, geluk met hun benoeming. Spreekt men van een carrière dan heeft Dr. Berghuis nu de trap beklommen. Zijn naam komt in de publiciteit. Hij wordt een publiek persoon — een van de leidinggevende figuren in ons land. Daarom willen wij met een gelukwens niet volstaan. Wij bidden hem toe wijsheid van God om zijn taak te vervullen. En als dat gebed in onze partij nog iets betekent — en het betekent toch iets — dan kunnen de leidsels rustig aan de handen van Dr. Berghuis worden toevertrouwd.

Mr. A. B. ROOSJEN
Tweede voorzitter

J. SMALLENBROEK
Tweede voorzitter

Prof. Mr. A. M. DONNER
Voorzitter van het College van Advies

Prof. Mr. P. J. VERDAM
Voorzitter van de Organisatiecommissie

Wij luisterden

• Onsmakelijk

De socialisten zijn de verkiezingsstrijd ingegaan met de strijdkreet: „Drees of Romme“. Al naar het in hun kraam te pas komt proberen zij nu eens de communisten, dan weer de liberalen of de aanhangers van de prot.-christelijke partijen te doen geloven, dat elke stem die niet op de P.v.d.A. wordt uitgebracht, een versterking van de positie van de K.V.P. betekent. Op die manier denken de socialisten ons volk vertrouwd te maken met de gedachte, dat we in ons land aan het tweepartijen stelsel toegekomen zouden zijn. Alleen de P.v.d.A. en de K.V.P. hebben voor ons politieke leven betekenis; de P.v.d.A. in gunstige en de K.V.P. in ongunstige zin. Want immers alleen bij de P.v.d.A. zijn de belangen van ons volk veilig.

De kreet: „Drees of Romme“ is niets anders dan een afschuwelijke zelfverheerlijking van de socialisten. Misschien zijn er K.V.P.-ers, die het een eer vinden, dat aan hun partij door de socialisten zo'n belangrijke positie wordt toegekend. Prof. Romme heeft deze eer in zijn politieke radiopraatje radikaal van de hand gewezen. „De socialisten hebben altijd al een voorbeeld genomen aan het buitenland. Tot 1933 was dat Duitsland, nu is het Engeland en dat is op zichzelf al een

voortgang. Maar het is hun fundamentele fout, dat zij het eigen karakter van het Nederlandse staatsbestel ontkennen en er dingen induwen, die er niet in thuishoren“, zei prof. Romme. Hij zette uiteen, dat het aanwijzen van een kabinetsformateur een zaak van de koningin is. Dat is geen zaak van automatisme. Wie de grootste minderheidspartij wordt of de grootste zetelwinst behaalt is wel belangrijk voor de doorwerking van de politieke beginselen in het regeringsprogramma, maar het is niet doorslaggevend voor de vraag wie kabinetsformateur of minister-president wordt.

De socialisten proberen de vraag, wie minister-president wordt tot inzet van de verkiezingen te maken. Daarmee schuiven zij de Kroon opzij. Prof. Romme kwalificeerde dat als „meer dan lichtelijk onsmakelijk“.

• Onwil

Een lid van het etherforum van de Vara merkte op, dat men in de kringen waar zoveel bezwaar bestaat tegen het verbinden van de naam Suurhoff aan de algemene ouderdomswet, maar had moeten zorgen dat er voor de oorlog een wet-Colijn of een wet-Romme tot stand was gekomen. Maar dat hebben ze niet gedaan en ook niet gewild.

Als men de socialisten geloven wil, is de tijd op elk gewenst moment rijp geweest om omvangrijke sociale voorzieningen tot stand te brengen en zijn de omstandigheden altijd zo gunstig geweest, dat men het geld zomaar uit de mouw kon schudden. Het wachten was alleen maar op de socialistische minister, die het wilde doen!

Het is wel vreemd, dat die tegenstanders van voor de oorlog zo veranderd zijn en na de oorlog voortdurend op het tot stand komen van de wet hebben aangedrongen. En het is ook vreemd, dat de socialistische minister van sociale zaken nog zoveel tijd heeft nodig gehad voor een wet, die gemakkelijk al voor de oorlog tot stand had kunnen komen!

• Rode zegen

Het socialistische bewind is voor Engeland een zegen geweest, maar nu, onder de conservatieve regering, glijdt Engeland steeds verder naar de inflatie-afgrond, zo hield de heer Voskuil zaterdag jl. de luisteraars naar zijn socialistisch commentaar voor. En de moraal van het verhaal was, dat ook in Nederland conservatieve stromingen aan het werk zijn, die de „progressieve gemeenschapspolitiek van de socialisten“ trachten te keren. Dat zijn bijv. de mensen, die vonden dat minister v. d. Kieft veel verder moest gaan dan de „hoogst voorzichtige“ belastingverlaging, die hij voorstelde.

De heer Voskuil heeft gelijk. Er waren inderdaad van die mensen. Maar hij heeft verzuimd er bij te vertellen, dat diezelfde mensen van mening waren, dat er een eind moet komen aan de voortdurende uitbreiding van het overheidsapparaat en de daarmee gepaard gaande stijging van de overheidsuitgaven. Want die stijging, waar de socialisten voorstanders van zijn, werkt de inflatie, die de socialisten zeggen te willen bestrijden, in de hand. De heer Voskuil heeft evenmin verteld, dat de a.r. minister van economische zaken een strijd voert tegen prijsstij-

gingen zoals na de oorlog in ons land nog niet te zien is geweest en dat deze zelfde minister in het kamerdebat over zijn begroting de socialist Nederhorst een flinke terechtwijzing heeft gegeven, toen deze een loon- en prijsbeleid bepleitte, waardoor de „vergeten groepen“ nog meer achterop zouden raken. Dat is dan de zegen van de socialistische politiek. Het is een zegen voor ons land, dat er politiek partijen zijn, die trachten deze „progressieve gemeenschapspolitiek“ te keren.

De A.R. Kiesvereniging De Vrije Fries te Sneek, geeft met droefheid kennis dat het God behaagd heeft tot Zich te nemen haar voorzitter

B. v. d. Berg

Met dankbaarheid gedenken we zijn liefde, ijver en trouw voor en in het politieke leven.

Het Bestuur:
M. Knol, 2e Voorzitter.
B. de Vries, Secretaris.

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscurant A-E. Zie nrs 5-6 f 188.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

Briefhoofden
Briefkaarten
Enveloppen
Rekeningen
Kwitanties
Vloeibladen
Folders enz.

Laat JAN NOORMAN uw drukwerk verzorgen
en... u is tevreden
Drukkerij en Papierhandel
v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)
Folkingerstraat 15, GRONINGEN
Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

ZUTPHEN EN OMSTREKEN

Voor al Uw **SCHOEISEL** naar **KROES**
Schoenmagazijn
GROENMARKT 47 ZUTPHEN
Vakkundige bediening

Instituut voor Huidverzorging

PEDICURE MANICURE

J. VAN ELDIK

Pelikaanstraat 18, Tel. 3417, Zutphen
Verkoop **COSMETISCHE ARTIKELEN** van
Dr. Payot en Dr. van der Hoog

Wat de Weerd maakt, dat smaakt

Ik poch niet steeds op eigen dat doen de klanten wel
dat vind ik overbodig; waar en ziet dat heb ik nodig
Bariheze 31 **LUXE BAKKERIJ** tel. 2693

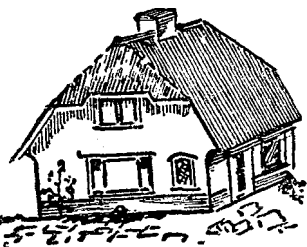
NUMAN'S

MAKELAARSKANTOOR

Uw dres voor

aan- en verkoop van onroerende goederen
hypotheek - taxaties

Nieuwstad 83
telefoon 3535
ZUTPHEN

ADDINK & GELTINK

Aannemers-
bedrijf

WARNSVELD
Schoolstraat 12
tel. 3887

U ziet beter en ziet er beter uit

met een
moderne bril
van:

fr. Westerbeek
van **Leuten**
TURFSTR. 5 ZUTPHEN

GOUD - ZILVER - UURWERKEN

Om ons technisch hoger onderwijs

- ★ *Minister Cals wil experimenteren*
- ★ *A.R. fractie wilde niet aan verkeerde eind beginnen*
- ★ *Aan Eindhoven valt de eer te beurt*

ALS ALLES GOED GAAT krijgen we een tweede Technische Hogeschool. Eindhoven is de stad die de eer te beurt valt deze school te mogen herbergen. De oprichting van een tweede Technische Hogeschool wordt allereerst met vreugde begroet, want zij is noodzakelijk in verband met de industriële ontwikkeling van ons land. De industrie roept om vakbekwame, hooggeschoolde technische mensen, die leidende functies kunnen bekleden. En die werkzaam kunnen zijn in dienst van het algemeen belang. Want industrialisatie is een levensbelang voor ons volk. Industrialisatie is een der middelen om de bevolkingsaanwas te kunnen opvangen.

En toch heeft de a.r. fractie tegen de oprichting van de tweede Technische Hogeschool gestemd. Dat zal niemand meer spijten dan de a.r. fractie zelve. Maar de omstandigheden hebben haar dit opgedrongen. Dat de school niet in Arnhem wordt gevestigd, volgens de a.r. fractie nog steeds de beste plaats, was geen overwegend bezwaar. Want over de plaats van vestiging kan men van mening verschillen, maar overwegend behoeft in dit geval de bezwaren niet te zijn. De heer Bruins Slot heeft dit zeer duidelijk gezegd.

Neen, de a.r. fractie was genoodzaakt tegen dit wetsontwerp te stemmen, omdat minister Cals en een groot deel van de Kamer op de verkeerde weg waren. Het ging niet alleen maar om de oprichting van een tweede T.H., maar in het wetsontwerp van minister Cals werd de bestaande Hoger Onderwijswet ingrijpend gewijzigd, zonder dat deze wijziging van toepassing kon zijn op de andere hogescholen.

Minister Cals wilde experimenteren. De technische hogescholen zouden autonoom moeten zijn en rechtspersoonlijkheid dienen te bezitten. Zij zouden jaarlijks een groot bedrag van de minister ontvangen dat zij zelf naar goeddunken zouden kunnen besteden. Baas in eigen huis. Over de wenselijkheid daarvan kan men misschien nog van mening verschillen, al zit er een zeer bedenkelijke kant aan voor openbare scholen, hoog of laag. Maar erger was, dat dit voorstel werd gedaan terwijl het wetsontwerp „wijziging Hoger Onderwijswet” nog steeds bij de Kamer op behandeling ligt te wachten. De Kamer heeft haar Voorlopig Verslag daarover uitgebracht, maar minister Cals treuzelt met zijn Memorie van Antwoord. En zie nu tast hij plotseling door. Hij verdedigt niet de wijzigingswet van het Hoger Onderwijs, maar een andere bestuursvorm voor de Technische Hogescholen. Daarmee loopt hij vooruit op de komende behandeling van de Hoger Onderwijswet.

O zeker, de minister had daarvoor wel een motief.

Hij wil experimenteren. Hij wil kijken hoe dat gaat. En als het goed gaat dan weet hij wat hij doen kan met de Hoger Onderwijswet. Dat door dit experiment o.a. het budgetrecht van de volksvertegenwoordiging wordt aangetast vond de minister minder erg. Het experiment gaat bovenal. Men kan zich afvragen waarom de bewindsman nu wel doortastend kan zijn als het gaat over het technisch onderwijs, maar dat hij dit niet kan zijn als het gehele hoger onderwijs op de helling moet. Dan treuzelt hij verschrikkelijk met het opstellen van de Memorie van Antwoord. Het experiment gaat bovenal. Ook al krijgen we nu drie soorten van hogescholen: bijzondere, openbare en hybride hogescholen.

Wij kunnen ons goed voorstellen dat de a.r. fractie geen lust had de bewindsman te volgen. Want hij begon aan het verkeerde eind. Hij had eerst de Hoger Onderwijswet op stapel moeten zetten en daarna moeten komen met een aanpassing daarvan voor het technisch onderwijs. Dan was de elegante weg bewandeld en dan hadden ook de principiële zaken aan de orde kunnen komen, die verbonden zijn aan de wijziging van de Hoger Onderwijswet.

EERSTE KAMER

Grondwetswijziging

MINISTER BEEL heeft het met zijn grondwetswijzigingen niet bijzonder moeilijk gehad in de Eerste Kamer. Dat de senaat erg enthousiast was over deze nieuwe serie incidentele wijzigingen, kan niet gezegd worden. Men had veel liever gezien, dat de Grondwet nu eens een poosje met rust gelaten was en dat de regering gewacht had tot zij een algehele herziening aan de orde kon stellen. Maar de kamer liet deze kritiek niet zo zwaar wegen, dat ze er de regering voor in de steek liet. Alle voorstellen, ook dat betreffende de uitbreiding van de beide kamers, werden goedgekeurd en kunnen nu, na de verkiezingen, in de tweede lezing behandeld worden.

Het debat over deze grondwetswijzigingen gaf al een voorproefje van de meningsverschillen, die bij de algehele grondwetsherziening aan de dag zullen treden. Prof. Anema toonde zich nl. voorstander van het opnemen van een inleidend artikel in de Grondwet waarin de erkenning wordt neergelegd dat God de Bron is van alle recht. De liberale opvatting, dat zo'n uitspraak in de Grondwet afbreuk zou doen aan de persoonlijke vrijheid wees de a.r.-fractievoorzitter van de hand. „Ik zou het betreuren”, zo zei hij, „als onder de neo-liberalen weer het oude liberale vrijheidsbegrip zou opkomen. Persoonlijke vrijheid is geen ongebondenheid, maar afwezigheid van onrechtmatige dwang”.

De liberale baron de Vos van Steenwijk trachtte de nestor van de kamer gerust te stellen met de mededeling, dat dit oude vrijheidsbegrip voor de liberalen heeft afgedaan, maar zijn afwijzende houding tegenover hetgeen prof. Anema bepleitte was op niets anders dan het oude liberale vrijheidsbegrip gegrond. Natuurlijk kwam ook van socialistische zijde een afwijzing. Dat is te verwachten van een ruimdenkende, progressieve partij, die zegt het in haar leden te waarderen, wanneer zij verband leggen tussen levensbeschouwing en politiek!

De uitslag van de op de deputatenvergadering gehouden stemmingen luidt als volgt:

I Centraal Comité (Art. 16 lid I.A. 1)

Voorzitter:

Dr. W. P. Berghuis

Tweede voorzitter:

Mr. A. B. Roosjen

Tweede voorzitter:

J. Smallenbroek

Voorzitter College van Advies:

Prof. Mr. A. M. Donner

Voorzitter Organisatie-commissie:

Prof. Mr. P. J. Verdam

Leden:

Prof. Dr. J. Severijn

J. Tjalma

M. Ruppert

J. van Eibergen

A. Stapelkamp

Prof. Dr. Ir. H. v. Riessen

Ds. D. Biesma Jr

Mevr. M. Kuipers-

Klapwijk

Mevr. Dr. F. T. Diemer-

Lindeboom

II Commissie van Beroep
(Art. 39 lid 3)

Leden:

Mr. T. A. van Dijken,

's-Gravenhage

Mr. Tj. de Jong,

Amsterdam

Mr. T. Bout, Groningen

Plaatsvervangers:

Mr. P. S. Baker,

's-Gravenhage

Mr. A. Huygen, Rotterdam

Mr. P. F. Oosterhof, Assen

III Kuypersstichting
(Art. 33 lid 5c)

Voorzitter:

Dr. J. Schouten

Penningmeester:

J. A. Fock, Voorburg

Grote Chr. Culturele Organisatie biedt in iedere plaats in Nederland aan **ACTIEVE MEDEWERKER(S)TER**

een zeer aantrekkelijke bijverdienste

Br. met opgave van leeft., Godsd. en werkkr. te zenden aan Kooiman's Prop. bureau te Nunspeet.

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. van Staaveren — Aalsmeer

Hornweg 24

Een kleine christelijke partij in INDONESIË

* *Betekenis gaat uit boven het geringe getal.*

IN HET WEEKBLAD „De Hervormde Kerk” van de vorige week schreef de heer A. Th. van Leeuwen over het onderwerp „Heeft de Partai Keristen Indonesia enige invloed?”

Het antwoord van de heer van Leeuwen is: „Voor een evenwichtige beoordeling van de betekenis van de ParKIndo dient men zich los te maken van het beeld dat wij van een „christelijke partij” in Nederland hebben. Wat kunnen twee miljoen protestantse christenen, nog geen 3½% van de totale bevolking, uitrichten?”

De heer van Leeuwen maakt een onderscheid tussen de invloed die er uitgaat van de leider van deze partij, dr. Leimena, en de invloed van zijn partij. „Het persoonlijk gezag van dr. Leimena gaat zonder twijfel verre uit boven de directe invloed van de kleine protestantse partij welke hij aanvoert.” Vandaar dat de schrijver veel aandacht besteedt aan de beschrijving van de kwaliteiten van deze Ambonees. Het persoonlijk getuigenis van de Christen Leimena wordt voorop gesteld, zijn moreel gezag in leger en kabinetten wordt uitvoerig beschreven. „Bewust of onbewust heerst bij velen het besef, dat Indonesië, temidden van alle politieke en economische gevaren, allereerst door een morele crisis heen moet worden geleid. Een onschokbare overtuiging, geestelijke vastheid en onafhankelijkheid, onomkoopbaarheid en onkreukbaarheid, echte menselijkheid en verantwoordelijkheidsbesef tegenover de miljoenenmassa van eigen volk, dat zijn eigenschappen, welke het huidige Indonesië nodiger heeft dan dagelijks voedsel. De troebele atmosfeer van Djakarta is een zeer ongunstig klimaat voor de groei van deze kwaliteiten. Leimena bezit deze gaven, en dat is het geheim van zijn moreel gezag”.

Dr. LEIMENA

Het artikel van de heer Van Leeuwen wekt de indruk, dat de politicus Leimena belangrijker is dan de christelijke politieke denkbeelden, die hij voorstaat. Dat dr. Leimena in de staatkunde zich wil richten naar de normen en wetten van het Christendom en dat hij daarom met de andere christenen in Indonesië de christelijke politieke actie tot ontplooiing tracht te brengen, heeft blijkbaar bij de schrijver in „De Hervormde Kerk” geen grote instemming.

Het is echter juist het normatieve denken van het Christendom, dat Indonesië uit het slop van het overdruven en onrecht werkende nationalisme kan voeren. In dit opzicht zijn wij ten aanzien van de Partai Keristen Indonesia niet geheel gerust. Ook de 8 parlementsleden van deze partij in het Indonesische parlement stemden voor het regeringsbeleid, inclusief de berechting van Jungschläger en het eenzijdig verbreken van gesloten akkoorden.

De heer Van Leeuwen heeft voor deze kant van de christelijke staatkunde geen oog en wijst er in zijn artikel op, dat „ook een man van gezag als dr. Manikam, de secretaris-generaal van de werkdraad van kerken van Azië, herhaaldelijk de ParKIndo onder kritiek heeft gesteld.” Dr. Manikam beweert, dat er in India geen protestants-christelijke partij is. „Wij hebben bewust daarvan afgezien. In Aziatische landen moet tot elke prijs voorkomen worden, dat uitbreiding van de christelijke kerk als politieke machtsvorming wordt gezien. De ervaring heeft ons geleerd, dat de stem der christenen gehoord wordt, juist omdat men hen als politieke factor niet behoeft te vrezen”. Met name denkt dr. Manikam aan het succes van de strijd der christenen voor de volledige garantie der godsdienstvrijheid van India.”

De argumentatie van dr. Manikam is wel bijzonder zwak, wanneer men bedenkt dat niet de christenen in India oorzaak zijn geweest van het feit, dat de Indiase grondwet van 26 januari 1950 de vrijheid van godsdienst garandeert, maar Mahatma Gandhi's invloed, die zijn leven lang gevochten heeft tegen discriminatie op grond van religie, ras, kaste, geslacht. En dat niet op grond van het christendom, neen deze strijd vloeide voort uit een nieuwe visie op het Hindoeïsme. Aan de actie van Gandhi lag een religieus beginsel ten grondslag. Het werd uitgewerkt in de politiek, in de politieke machtsvorming. Op de gedachte volgt het woord en op het woord: de daad.

De schrijver in het Hervormde weekblad is overigens wel onder de indruk gekomen van de invloed, die de Parkindo in het Indonesische parlement nog uitoefent. Nadat hij begonnen was met te zeggen, dat de

invloed van deze partij miniem is, komt hij aan het slot van zijn betoog tot de conclusie: „Rustig gaat de ParKIndo voort op de ingeslagen weg. Indien zij naar binnen nog krachtiger en bewuster wordt, kan zij zowel voor de Indonesische kerken als voor de opbouw van een rechtsstaat een factor van steeds groter betekenis worden, verre uitgaande boven haar kleine getal.”

Tot deze conclusie komt de heer van Leeuwen, nadat hij de mening van de leiding van de ParKIndo heeft weergegeven, die een protestantse partij in Indonesië als een tweeledige noodzaak ziet. „In de eerste plaats voor een politieke weerbaarmaking van de Indonesische christenheid, welke in de koloniale periode in een volslagen politieke onmondigheid is opgevoed. Het is voor de Indonesische kerken een levensbelang, dat haar leden de opbouw van hun staats- en rechtsorde leren zien als dienst aan God. Daarnaast meent de ParKIndo naar buiten een roeping te hebben. Zij ziet zichzelf als het instrument, waardoor in de kring van parlement en regering in beslissende vragen de stem der christenen gehoord kan worden. Bij de behandeling van de voorlopige grondwet heeft zij op de bres gestaan — zij het zonder volledig resultaat — voor een garantie van de godsdienstvrijheid, welke het recht tot openbaar getuigenis en overgang tot een andere religie insluit. Zij heeft haar bezwaren kenbaar gemaakt tegen het „Ministerie van Godsdienst”, dat zij in strijd acht met de democratie en als een moslimse constructie ziet. Zij heeft in het openbaar geprotesteerd tegen

De tweeledige noodzaak voor een protestantse politieke partij in Indonesië, zoals de leiding van de ParKIndo haar volgens de heer Van Leeuwen ziet, kan onze instemming hebben. Wanneer men echter van de gedachte uitgaat, dat deze noodzaak in de eerste plaats voortvloeit uit de opvoeding uit de koloniale periode, die tot volslagen politieke onmondigheid zou hebben geleid, dan komt het oude verschil van mening in herinnering, dat wij met de Indonesische christenen hebben over de wijze waarop en het tempo waarin Indonesië tot zelfstandigheid en onafhankelijkheid diende te worden gebracht. Indonesië heeft zich na de jongste wereldoorlog gestort in het normloze avontuur van de revolutie en het zit er nog midden in. Onze Indonesische christenbroeders zijn met dit avontuur meegegaan. De gang van zaken heeft in de verhouding tussen Nederland en Indonesië tot enige onherroepelijke beslissingen geleid. Daardoor is een ontzaglijke verantwoordelijkheid op de schouders van de Indonesische christenen komen te rusten.

Tenslotte is het voor Indonesië niet in de eerste plaats belangrijk dat de politieke weerbaarmaking wordt bereikt en dat de stem der christenen wordt gehoord. Belangrijker is dat men de afgod van de tijdgeest afzweert en tegen de revolutie het evangelie stelt en zich daaraan onderwerpt. Dat geldt voor Indonesië, dat geldt ook voor Nederland. Het interessante artikel van de heer Van Leeuwen in „De Hervormde Kerk” heeft niet alleen betekenis voor de christenen in Indonesië. De conclusies, waartoe wij op grond van zijn ervaringen komen, zijn ook voor Nederland van belang. Wat voor de ParKIndo en de Indonesische kerken geldt, geldt ook voor de Antirevolutionaire Partij en de Nederlands Hervormde Kerk en de andere kerken in Nederland.

DE WERELD
DEZE
WEEK

Wasmachinehuis „Modern”

heeft
nog enkele wasmachines die heel licht zijn beschadigd.
15 tot 20 procent korting
alleen bij contante betaling
Depot Van Eeghenstraat 37 hs, Amsterdam, tel. 727360.

HET GOOI

C. VAN DEN BRINK
Fa Erven G. H. van den Berg
Schildersbedrijf

VAARTWEG 73 - Telefoon 5561 - HILVERSUM

JAN VAN DEN BRUL

- ☆ HEREN- EN JONGENSKLEDING
- ☆ SPORT- EN REGENKLEDING
- ☆ BETERE BEDRIJFSKLEDING

HILVERSUM — GROEST 60 — TELEFOON 2614

Cinderella

Het modehuis met de ruime keuze, ook in grote maten en voor oudere dames!

☆ Elegant, prettige pasvorm, voordelig!
HAVENSTRAAT 53 - HILVERSUM - TELEF. 2151

Voor al uw vlees en vleeswaren

Modelslagerij v. Zanten

Jac. van Campenlaan 121 - Tel. 7160 - HILVERSUM
Bekroond in Nederland, Denemarken en Frankrijk

DE SPAARBANK

Hilversum - Bussum - Heizen
Loosdrecht - Mulden - Naarden

Begravenisonderneming

L. v. d. Brink

Spoorstraat 4 - Tel. 4975 - Hilversum

Sinds 1896 een begrip

Neemt les bij

AUTORIJSCHOOL „SUCCES”

G. Speets

Badhuislaan 8 - Telefoon 5618 - Bussum

VUYK
OOR
ERZEKERINGEN

FINANCIERING
Auto's
Motoren
Scooters
Bromfietsen
HYPOTHEKEN

Assurantiekantoor **MAX VUYK**
BUSSUM — KAREL DOORMANLAAN 63 — TELEF. 8500

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland

Tel. K 2950 - 8862

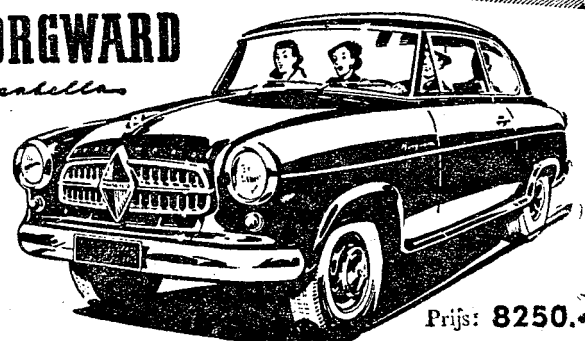
Franse élégance...
Amerikaans comfort...
Duitse degelijkheid...

*****

Alle lijnen van deze elegante wagen spreken van sierlijkheid, snelheid, soliditeit.

Neem eens het stuur in handen en voel, hoe rustig de Borgward Isabella U voortdraagt in soepele vaart.

BORGWARD

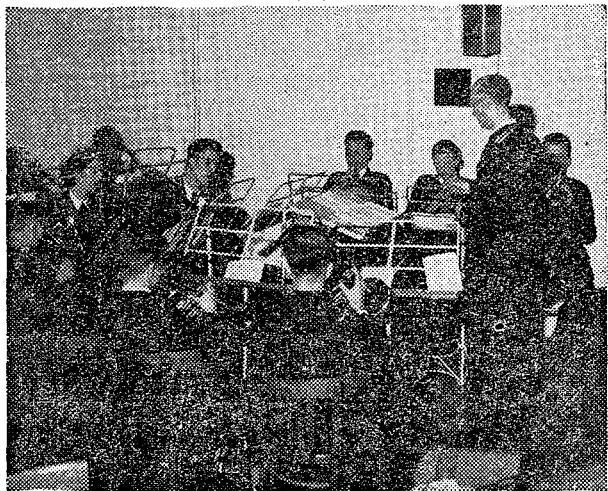
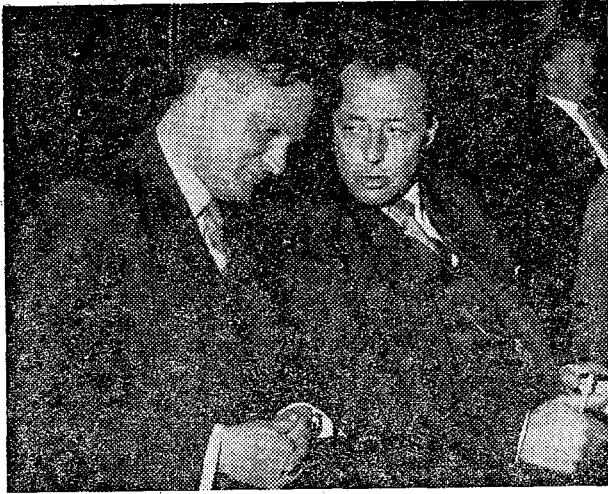

Prijs: 8250,-

IMP. F.A. ROSIER - ALEXANDERLAAN 23 - RIJSWIJK (Z.H.) - TEL. 771990 - 115453

Een goede deputatenvergadering

VAN BOVEN NAAR BENEDEN: 1. De heren Ruppert en Hazenbosch hebben een onderonsje. 2. Uit alle hoeken van het land zijn de deputaten gekomen. De foto toont de heer Snijder uit Urk. 3. Studenten van de 7e faculteit van de V.U. te Amsterdam waren ook aanwezig om in de praktijk de „wetenschap der politiek” te beoefenen. 4. Onder leiding van de dirigent J. Rietveld zorgde „Maranatha” voor de muzikale begeleiding. 5. Nabetrachting tijdens de koffiepauze.

HET WAS allemaal een beetje vreemd op deze eerste Deputatenvergadering van de gereorganiseerde Anti-Revolutionaire Partij.

In de eerste plaats was het niet het oude trouwe Tivoli, waarin vergaderd werd, maar een noodgebouw, waarin we ons echter toch spoedig vertrouwd gevoelden, toen we zoveel vertrouwd gezichten zagen.

Dan was er het vreemde, dat dr. J. Schouten wel achter de bestuurstaafel zat, doch de voorzitterskamer niet hanteerde. Dat deed ditmaal mr. A. B. Roosjen.

En dan was er nog het bijzondere, dat er zoveel afwisseling was van sprekers, ditmaal echter niet vanuit de zaal, doch van het podium.

Mr. A. B. Roosjen, minister J. Algera, minister J. Zijlstra, de nieuwgekozen voorzitter dr. W. P. Berghuis, de oud-voorzitter dr. J. Schouten, de heer J. Smallembroek, die toch ook niet achterwege kon blijven als nieuwgekozen tweede voorzitter en dan ook nog ds. H. S. J. Kalf.

Zoveel verscheidenheid hebben we op een Deputatenvergadering maar zelden gehad. En ondanks deze vele sprekers van naam was er van tijd tot tijd geen sprake, doch kon de vergadering reeds op een betrekkelijk vroegtijdig tijdstip worden gesloten.

Het was wel een beetje vreemd, doch het was niettemin een mooie vergadering, die een belofte inhoudt voor een goede verkiezingscampagne.

Tot welvaart van 't gemeen

DE REDE welke de voorzitter, mr. A. B. Roosjen, uitsprak, stond in het programma niet aangekondigd als „Deputatenrede”, doch eenvoudig als openingsrede. Was dat bescheidenheid?

Het kon niet anders, of op deze eerste Deputatenvergadering na de aanvaarding van de reorganisatievoorstellen, moest de voorzitter, die tevens voorzitter was van de Reorganisatiecommissie, aandacht schenken aan de veranderingen, welke de A.R. Partij in de 77 jaar van haar bestaan heeft ondergaan. Hij liet dan ook de historie spreken en hij deed dat uiteraard op eigen wijze.

Mr. Roosjen toonde aan, dat de A.R.-partij nooit te roemen heeft gehad over een teveel aan waardering. Maar onze voormannen gingen voort, omdat zij geloofden, dat onze partij een boodschap heeft voor ons volk. Zij is dan ook steeds een volkspartij geweest in de ware zin van het woord.

Een volkspartij, geen klassepertij. Het cement, dat ons samenbindt is de gemeenschappelijke belijdenis, dat aan Jezus Christus gegeven is alle macht in hemel en op aarde en dat Overheid en volk, in erkenning van die macht en in onderwerping daaraan, geroepen zijn Gods geboden voor het leven in de staat te gehoorzamen. Daarom gaat het ook bij de komende verkiezingen.

In de afgelopen periode hebben onze Kamerleden en hebben ook onze A.R.-ministers naar dat beginsel gewerkt. Met luid applaus onderstreepte de vergadering het woord van dank, dat mr. Roosjen richtte tot de beide aanwezige ministers Algera en Zijlstra, voor de wijze, waarop zij zich van hun hoge en verantwoordelijke taak hebben gekweten.

Indrukwekkend was de herdenking van Jungschlaeger en groot was de waardering voor de wijze, waarop mevrouw Bouman haar taak tot verdediging van het recht vervult.

Met luid applaus onderstreepte de vergadering de woorden van de voorzitter, toen hij opmerkte, dat wij niet gemakkelijk zullen vergeten wat onze trouwe wapenbroeders de Ambonezen, voor ons zijn geweest en voor ons hebben gedaan. Wij zullen ook in dit opzicht strijden voor A.R., dat wil zeggen voor: Ambons Recht.

Tot slot riep de voorzitter op tot zo groot mogelijke eenheid op staatkundig terrein. Wij moeten onze rampzalige verdeeldheid laten varen en luisteren naar de Vader des Vaderlands en dan streven naar een bundeling van krachten.

Met dankbaarheid gewaagde de voorzitter van de activiteit van de jongeren, georganiseerd in de ARJOS en hi verheugde zich voorts over de toenemende belangstelling van de A.R.-vrouwen in het politieke leven.

Traditiegetrouw werd een telegram van hulde gezonden aan H. M. de Koningin, waarna twee coupletten van het Wilhelmus werden gezongen.

Aan de regering werd voorts een telegram gezonden, waarin er op aangedrongen werd maatregelen te nemen, teneinde te bevorderen, dat aandacht geschonken wordt aan de positie van de nog in Indonesië verblijvende gevangene Nederlanders.

Het program van actie kon, na de gedegen voorbereiding, door de Deputatenvergadering zonder enige discussie worden vastgesteld.

Ook de vaststelling van de kandidatenlijsten voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer leverde geen moeilijkheden op, zodat de lijsten werden vastgesteld, overeenkomstig de uitslag van de in de kiesverenigingen gehouden stemmingen.

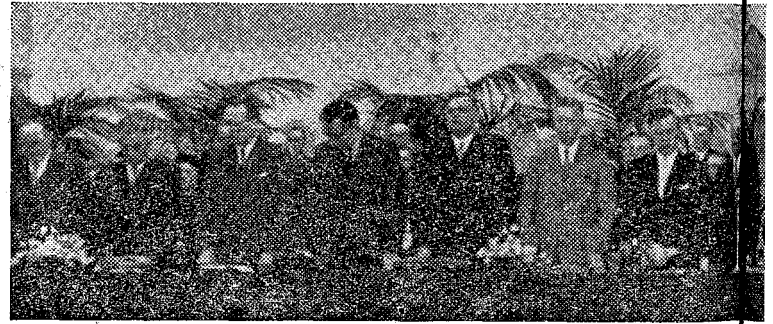
En ook werd officieel bekrachtigd, dat prof. dr. J. Zijlstra in alle kieskringen als no. 1 van lijst 3 zal fungeren.

Ons uitgangspunt

MR. J. ALGERA, de minister van Verkeer en Waterstaat, met luid applaus begroet, hield hierna een toespraak over „Ons uitgangspunt”.

De eenheid in bezettingstijd was eensgezindheid in het verzet tegenover de bezetter. Maar er was ook toen geen principiële eenheid. Prof. V. H. Rutgers herinnerde daaraan reeds op 10 augustus 1940. Ook Wiardi Beckman erkende in die tijd, dat er in ons land slechts eenheid in verscheidenheid is.

Principiële partijvorming werd na de oorlog opnieuw aangevallen. De „Doorbraak” werd verdedigd. Daarmede werd een ernstige aanval ge-

Met Groenkoper bij e

IN de boekenkast van mijn grootvader vond ik als jongen een boekje, getiteld „De Meiboom in de kap”. Het was een deputatenrede van dr. A. Kuyper. En deputatenvergaderingen verbond ik altijd — al jeugdig in de politieke gesprekken opgenomen — met Tivoli te Utrecht. Rome heeft z'n Tivoli en Kopenhagen heeft z'n Tivoli. Het zijn ontspanningsoorden. Het Utrechtse Tivoli is mij altijd als een inspanningsoord voorgelopen, maar wat voor inspanning ook, Tivoli verbond ik steeds met de deputatenvergadering.

Laat nu woensdag dat oude Tivoli gesloten zijn! Ik kwam in een verjongd Tivoli. Gelukkig zag ik in de garderobe twee dikke april/mei-bomen, zo maar in de kap van het gebouw stekend. Maar de wortels stonden niet in dorre aarde. Wat een spraakwater vloeide daar al! En ik maar handen drukken.

Want de heer Van Ruller stelde mij voor aan vele lezers, die ik nu eens van aangezicht tot aangezicht kon ontmoeten, „Dit is Mr. Groen”, zijnde op een nog jeugdige mijnheer, die resoluut het podium, waar de voormannen al zaten, opstapte. Ik stond even verbaasd. Tot ik hoorde, dat dit Mr. Klaas Groen was. Maar ik vond het mooi, dat de naam Groen dus nog steeds onder ons leeft. Toen zag ik de heer Schouten, die mij helaas

niet zag. Hij werd als het ware door jonge ordecommissarissen in bescherming genomen. Maar niet voordat hij een kaart verzorgd had voor de chauffeur van de auto, waarmede hij kwam.

Ik heb wel minister Zijlstra een hand mogen geven en mevrouw Zijlstra ook. Toer keken wel een paar deputaten in onze richting: de A.R. of C.H.-richting. En dan voel je je toch wel even. Waa. of niet? Ik ben van opwindend een kopje koffi gaan drinken. Intussen was het Koperensemble (geen familie van me) van „Maranatha” (ook al een Kuyperiaanse deputatenrede) gaan spelen, ons opwekkend de zaal in te gaan.

Daar trof mij al direkt de reclameplaat „de jeugd stemt drie”, welke naar mijn smaak wat te veel op een advertentie van een geneesmiddel lijkt; dat tabletje met het woord anti er boven. Maar het is een goed geneesmiddel.

Van uit mijn stoel kon ik het steeds voller wordende podium bekijken. Daar zater dan de voormannen en achter hen de voorvrouwen. Ministers, hoogleraren, predikanten, advocaten, ik voelde m” een van de nog weinige kleine luiden. Maar voordat ik tijd had, daarover na te denken was Mr. Roosjen al aan het woord. Ik kon hem goed volgen, want hij is een duidelijk spreker. Ook de dichtregels, waarmede hij zijn deputatenrede lardeerde, kende ik. Want hij grijpt altijd naar onder ons niet onbekend bundels, over de uitbreiding waarvan in ons midden gelukkig geen strubelingen bestaan. Dat zal ook prof. Dijk goed doen, want die zag ik ook op het podium. Evenals prof. Gerbrandy.

Met ontroering heeft de gehele vergadering de herdenking van Mr. De Wilde aangehoord. En ook die van de heer Jungschlaeger. Dat

daan op de prins

en van allerlei agani
Men wil de n... te
verwistelt oorzaak
volk niet, maar
ook niet in de
heid voor op de
beginselen. Daar
langen wij ook
Christelijke part
meer gevoeld
C.H. Unie.

Bij de komende
gedachte in het
moeten we in heke
In het economie
basis? De door
van het godsdien
wordt het staats
van de geest van
Tot samenwerk
wij in ons land
king is in Nede
Maar samenwerk
houd van eigen

MIJ
IK HEB het posten
begeerd, zo liste
dagbijeenkomst
„Een persoonlijk
bezinning heb
de grond ben
homo politicus,
Maar niettem
thans op hem
Dat heeft wel
Universiteit sch
grond. Niettem
terugkeren.

Minister Zijl
noemelijk zwa
vooral omdat
gangsters ten
moeten schiet
Zich tot dr. S
Zijlstra op, d
ons betreurd
heid op te bre
heengaan.

Uw heengaan
en mijn komen
De wisseling
de wisseling van

Minister Zijl
noemelijk zwa
vooral omdat
gangsters ten
moeten schiet
Zich tot dr. S
Zijlstra op, d
ons betreurd
heid op te bre
heengaan.

Uw heengaan
en mijn komen
De wisseling
de wisseling van

Na de rede
man (in de
man) „daar
wel eens van
W trouwens o
noot dagboek
W.P. is echt
staande voor
Die ken ik d

De heer Gos
lange rij nam
wachtte op
koper. Maar
lijst was van
Actie was
roerd toen
afscheid nam
Heuvel en
De heer Roos
toespreken
op dat ogen
taten. Straks
zal toch even
Geboeid
oog. De heer
hand al d
voorbereid
Maar dit Tiv
zijn.

Minister Al
van broer d
van de ocht
„Ons uitgang
waarmede
Het viel mij
tegenwoordig
bezetten de

BOEKEN en periodieken

Anti-Revolutionaire Staatkunde, februari-maart 1956. Uitgave J. H. Kok N.V. Kampen. Abonnementprijs f 5.75 per jaar.

HET JONGSTE nummer van Anti-Revolutionaire Staatkunde bevat in de eerste plaats een artikel van prof. dr. Gesina H. J. van der Molen onder de titel „Het volkenrechtelijk aspect van de eenzijdige opzegging der Nederlands-Indonesische Unie”. De schrijfster komt tot de conclusie dat Indonesië zich aan geen enkele regel van volkenrecht heeft gestoord, doch ze's een der belangrijkste regels daarvan met voeten heeft getreden. Dit feit acht schrijfster nog belangrijker dan de opheffing der unie zelf, die toch reeds lang ten dode was opgeschreven. Daarom dient de internationale gemeenschap in te grijpen, niet in de eerste plaats ter wille van Nederland, maar ter wille van de internationale samenleving zelve, die uit zelfbehoud zulk een minachting voor het recht niet kan en mag dulden. Dit vooral ter bescherming van de rechten van derden, die bij plechtig ondertekend verdrag aan de zorg en verantwoordelijkheid der Verenigde Naties zijn toevertrouwd. Of in dit geval de Veiligheidsraad het meest aangewezen orgaan is om de zaak aan voor te leggen of de nog steeds bestaande U.N.C.I. laat schrijfster in het midden. Ook zal moeten worden getracht de zaak bij het Internationale Gerechtshof aanhangig te maken.

Vervolgens bevat dit nummer een uitvoerig artikel van ds. P. A. A. Klusener, Ned. Herv. predikant te Delft, dat tot titel draagt: „Rondom het Herderlijk Schrijven”. De schrijver bespreekt het Herderlijk Schrijven vanwege de generale synode der Ned. Herv. Kerk als mede een belangrijk deel van de literatuur, welke naar aanleiding van dit geschrift is verschenen. Schr. constateert o.m., dat een groot deel van de Nederlands Hervormde Kerk met dit schrijven niet kan instemmen en dit ook onomwonden heeft uitgesproken. De verschijning van dit stuk als Herderlijk Schrijven kan de schrijver daarom alleen maar betreuren.

Voorts bevat dit nummer een bijdrage van mr. M. A. van Wijngaarden naar aanleiding van een artikel van prof. Waterink in het januarinummer, dat handelde over de democratisering van het hoger onderwijs. Mr. Van Wijngaarden wenst alleen over te gaan tot het verstrekken van renteloze voorschotten en beurzen aan studenten, wanneer geen andere mogelijkheden voorhanden zijn. Als andere mogelijkheid bepleit schr. het instituut van de werkstudent. Het artikel wordt gevolgd door een naschrift van prof. Waterink.

Het gebruikelijke binnenlandse overzicht van Dr. E. Diemer en enkele boekbesprekingen completeren het nummer.

Uw adres voor:

DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Fa Gebr. Timmer
Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

**Firma Wed.
C. D. Heuvelman**
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

„Parley” wol

VOOR AL
UW BREIWERK
PARLEY'S
WOLSPINNERLIJEN — LEIDEN

SCHEEPSBOUWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

UIT PERS EN PERIODIEK

Proces moest worden AFGEVOERD

Tragiek

„rouw schreef:

„De Indonesische rechter wordt door Jungschlaeger's dood een beslissing onmogelijk gemaakt. Door de dood van de verdachte vervalt het recht tot strafvervolgung.

Het is hem onmogelijk geworden de rechtsgang in Indonesië, die door dit proces in zulk een slecht daglicht is gesteld, te rehabiliteren.

Hij kan geen recht meer doen.

Hij kan ook het onrecht niet perfect maken.

Het proces is van de lijst der aanhangige zaken afgevoerd.

In dit plotseling afknappen van een aardse procedure, in dit uitwissen van een strijd van mensen, nu de strijd zijn hoogtepunt bereikt had in de spanning om het vonnis, zit een geweldige moeilijk te werken, anti-climax.

De hele tragiek van deze man in zijn strijd voor zijn recht en zijn leven, de hele tragiek ook van de ontwikkeling van Indonesië in dat grote innerlijke conflict van rechtsstaat te zijn of het tegendeel daarvan, komt in deze gebeurtenis op aangrijpende wijze tot uitdrukking.”

Schok

De Rotterdammer schreef o.m.:

Nu rechter Maengkom door dit plotseling overlijden zich ontslagen schijnt te achten van de plicht van een uitspraak te doen en het proces-Jungschlaeger dus in feite beëindigd is, nu mag men zich toch zeker ontslagen achten van de plicht te zwijgen zolang een proces nog lopende is. Nu mag toch zeker gezegd worden dat deze hele rechtsgang, daar in Djakarta een aanfluiting is geweest van wat wij onder recht verstaan. Dit is een politiek proces geweest, dat maar één slot kon en moest hebben: de dood van de verdachte.

Waarom? Nederland zag in Jungschlaeger de verspersoonlijking van het onrecht dat Indonesië de daar nog verblijvende Nederlanders aandoet. En omgekeerd zag men in Djakarta in deze man de verspersoonlijking van Nederlands „bemoezucht” met Indonesië's binnenlandse gelegenheden en van Nederlands „kolonialisme”. Het ging niet meer om Jungschlaeger, het ging er om Nederland te treffen. De dood van Jungschlaeger moest een dolksteek zijn aan Nederland!

„Het is anders gelopen. Jungschlaeger heeft het einde van zijn proces niet meer beleefd. Deze langzame, uitputtende marteling is te veel gebleken. En ook daarom zal zijn proces de geschiedenis ingaan als een voorbeeld van de gang naar een politieke misdaad. Let wel: wij hebben geen enkele reden om aan te nemen dat dit overlijden door bepaalde, tegennatuurlijke middelen is verhaast en wij verwerpen deze gedachte geheel en al, ook al kan niet ontkend worden dat de dood van Jungschlaeger een zucht van verlichting zal doen opgaan in Djakarta. Men zal het voelen als een uitweg uit de impasse. Maar die impasse was er. En in die impasse was de zucht tot doden duidelijk.”

Tragisch

Het Fries Dagblad schreef:

„Met alle mogelijke stukken is aangetoond, dat Jungschlaeger niet gedaan kon hebben was hem ten laste was gelegd.....

Maar de Indonesische Re-

gering wilde, dat het schijnproces vol leugen en bedrog zou worden voortgezet, en de rechter wist dat hij moest veroordelen, en deed hij het niet, dan ging hij de laan uit.

Het is verschrikkelijk wat Jungschlaeger heeft doorgeemaakt. Tenslotte is hij bezweken. The man in the street zegt: ze hebben hem vermoord. En dat is in zekere zin waar. In dezen zin, dat iemand, die zo gemeen behandeld wordt, tenslotte kan bezwijken. En deze man is bezweken. De schuldigen zijn zij, die onrecht op onrecht hebben stapeld, tegen beter weten in.

Aan deze lieden is de soevereiniteit plechtig overgedragen, door het toenmalige Nederlandse kabinet.

Dat is de politieke kant van de zaak, waarover wij ook nu niet mogen zwijgen.”

Bezweken

In De Volkskrant lezen we:

„Jen jong volk, dat pretendeert een rechtsstaat te zijn, heeft met deze zaak geweldig gefaald. Iedere justitie kan misgrijpen. Maar hier gaat het om een op geen enkele wijze te verdedigen loodzware fout, waaraan nu een mensenleven, na twee jaar van mateloos leed, ten gronde is gegaan.

Er is ook bitterheid in ons, omdat het rechtsgevoel in de wereld bij deze zaak zo traag werkte. Zeker, de laatste weken waren er reacties die hoop wekten. Maar deze steun kwam te laat. Onderwijf zat daar twee lange jaren een man in de gevangenis. Tormenten van leed moeten Jungschlaeger hebben geteisterd.....

De dood van Jungschlaeger kan de Indonesische rechter formeel ontslaan van de moeilijke plicht om alsnog recht te spreken. Maar zijn dood legt vooral op de leiders, die de sentimenten oproepen, een zware schuld. Wij treuren met de nabestaanden. Wij roepen de wereld te hulp voor onze landgenoten, die nog in de Indonesische gevangenschappen zitten en voor wie het nog niet te laat is. En voor het Indonesische volk moge spoedig het uur

komen, waarop het ook zelf beseft, dat het met de zaak Jungschlaeger het recht verkrachte, zo zeer, dat daaraan een mensenleven ten offer viel.”

Niet schuldig

Het Vrije Volk schreef o.m.:

„Jungschlaeger kon niet schuldig zijn aan wat hem in dit proces ten laste werd gelegd. Alleen met hantering van het afschuwelijke begrip 'Gesundes Volksempfinden', het 'gezonde volksbewustzijn', kon in Indonesië volgehouden worden dat Jungschlaeger 'dan wel ergens anders schuldig aan zou zijn'. Bij voorbeeld aan misdaden die door de Nederlandse Militaire Inlichtingendienst voor de soevereiniteitsoverdracht bedreven zouden zijn toen hij daar het hoofd van was. Alleen al de Duitse term uit de nazitijd, die wij hier gebruikten, geeft voldoende aan op welke voor een rechtsstaat levensgevaarlijke weg men zich bevindt, als men deze redenering volgt.

Jungschlaeger was schuldig, Jungschlaeger moest schuldig zijn, want er moest een Nederlander wegens grootscheepse ondergrondse activiteit veroordeeld worden. Dag na dag was dit de lijn van het proces. De man in de beklagdenbank is daarvan het slachtoffer geworden.

De rechter heeft geen uitspraak meer hoeven doen. Helaas is hem daarmee ook de kans ontnoomen te bewijzen dat de rechterlijke macht in Indonesië zich niet laat beïnvloeden door opgezweepte gemoederen.”

Slag

Het Parool schreef:

„Het sterven van Jungschlaeger is afgezien van het menselijk leed dat hierdoor allen treft die hem lief hadden en na stonden, in onze ogen bovenal een slag voor Indonesië. Indonesië, dat door de manier, waarop het proces tegen Jungschlaeger en zijn medebeklaagden is gevoerd, zijn morele prestige internationaal te grabbel heeft gegooid, mist nu de kans door een uitspraak van zijn hoog-

ste rechtscollege het bewijs te leveren dat het ondanks alles een rechtsstaat is. Indonesië kan aan Jungschlaeger zelf niets meer goed maken. Het kan wel in zijn optreden tegenover de medebeklaagden van de dode bewijzen, dat het van dit tragisch overlijden iets heeft geleerd.”

Smet

In de Nieuwe Rotterdamse Courant lezen we o.m.:

„Juist bij de zeer gegronde twijfel aan de gerechtvaardigheid van deze strafvervolgung komt nu op Indonesië de donkere smet te rusten dat de spanningen van de afgelopen twee jaar de fysieke kracht van Jungschlaeger klaarblijkelijk zodanig hebben ondermijnd dat hij deze beproeving met de dood heeft moeten bekopen. Dit is bijzonder erg, bijna net zo erg als indien op onvoldoende bewijsmateriaal een doodvonnis zou zijn uitgesproken en dit ook zou zijn voltrokken. Het aanzien van Indonesië als rechtsstaat heeft door eigen schuld van de regering een deuk major gekregen waarvan het zich zeer moeilijk zal herstellen.”

Nog anderen

De Daily Telegraph schreef o.m.:

„Het lijdt geen twijfel, dat hij een natuurlijke dood is gestorven. In hoeverre zijn behandeling in de gevangenis en de langdurige foltering van zijn berechting als medeoorzaak beschouwd kunnen worden, is een kwestie voor het geweten van de Indonesische autoriteiten. De wereldopinie zal hen niet licht vrijspreeken.....

Doch wat gebeurt er met de twintig andere gevangenen, onder wie de heer H. Schmidt die op gelijke beschuldigingen gearresteerd zijn en wier gevallen niet zoveel publiciteit hebben gekregen? Zij mogen niet vergeten worden. Indonesië heeft nog tijd te tonen dat het openbare vervolgingen kan behandelen in overeenstemming met de gepaste wettelijke procedure. Een naargeestige parodie mag niet nog meer slachtoffers eisen.”

IN ONS COMMENTAAR

Gebed is een machtig wapen

Er is niets te veel gezegd, toen geconstateerd werd, dat een schok van ontroering door Nederland ging bij het vernemen van het overlijden van Leon Jungschlaeger. Ons volk in al zijn geledingen had medegeleefd met zijn proces en wachtte in spanning hoe het vonnis zou luiden, ook al bestond er bij slechts weinigen de verwachting, dat de rechter de moed zou hebben het „onschuldig” uit te spreken. Het moet dan ook voor Maengkom wel een opluchting geweest zijn, dat hij geen vonnis zal hebben te vellen. Doch aan de andere kant is dit voor de wereld en zeker niet het minst voor Nederland juist zo onbevredigend. En eigenlijk ook voor Indonesië.

Gelukkig is in deze zaak ons volk eensgezind. Ons volk. En dan moeten we constateren dat de communisten nog steeds niet tot ons volk gerekend kunnen worden, zelfs niet na de nog kortgeleden gedane uitspraak, dat de C.P.N. zich zou laten leiden door nationale overwegingen.

Afgezien echter van de communisten is er de overtuiging, dat Jungschlaeger onschuldig was. Zijn proces is niet ten einde gebracht, doch afgebroken. Doch thans blijven nog aanhangig de processen tegen de andere Nederlanders in Indonesië. De beschuldigen mogen zich overtuigd houden van het medeleven van hun landgenoten overzee. Maar daaraan alleen hebben zij niet veel, als het met hun processen zal gaan als met het proces Jungschlaeger het geval is geweest.

De regering zal zeker overwegen, wat in dit stadium, na de droeve gebeurtenis met Jungschlaeger, gedaan kan worden. En niet alleen Nederland.

Het Nederlandse volk zal niet zo veel kunnen doen. Protestvergaderingen en demonstraties zullen niet veel baten, doch de zaak van de beschuldigen mischien veeleer schaden.

Maar de Christen weet, dat het gebed een machtig wapen kan zijn. Zij er dan veel gebed voor degenen, die nog terecht moeten staan en ook voor degenen, die recht zullen moeten spreken.

door
Mr W. R. v. d. Sluis

Om het KLIMAAT van de ARBEID

„Heer, U heeft in de 19de eeuw het liberalisme laten opkomen. U heeft het liberalisme laten opvolgen door het socialisme. Zou het niet mogelijk zijn, dat U thans de Christelijk-sociale beweging beslag op de geesten laat leggen?”

ALDUS had één der oprichters van de Protestants-Christelijke Arbeiders Internationale op het jubileum-congres van de P.C.A.I., dat in 1953 te Düsseldorf gehouden werd. Het is echter duidelijk, dat de Christelijk-sociale idealen in deze wereld niet kunnen worden verwezenlijkt zonder strijd, die ook op het terrein van de politiek moet worden gevoerd. Onze partij is daarbij nauw betrokken.

Nog onlangs betoogde Minister Zijlstra op een bijeenkomst, dat de anti-revolutionaire partij het meest levenskrachtig is, wanneer zij het hevigst strijdt voor de oplossing van de sociale kwestie. Dat woord geldt voor voorbijgane dagen, doch het geldt ook voor de toekomst van onze partij...

Men denke aan de dagen van Kuiper en in niet mindere mate aan de strijd van Talma. De algemene waardering, die de laatstgenoemde dezer dagen ten deel valt in verband met zijn heroïsche pioniersarbeid met betrekking tot de sociale verzekeringswetgeving, straalt ook af op de beginselen, die hem dreeven.

Dr. Kuiper duidde in zijn deputatenrede van 4 mei 1889 de „sociale quaestie” aan als „de wanverhouding tussen gelukkige bezitters en hen, die hun brood nooit anders eten dan in het zweet huns aanschijns”.

Het pleit voor een goede sociale politiek is door onze partij, blijkens het bovenstaande reeds sinds haar prilste jeugd gevoerd. Niet alleen met het woord, doch ook metterdaad hebben anti-revolutionaire staatslieden getracht het schip van staat op de woelige wateren van sociale wantoestanden zo te doen koersen, dat loyale samenwerking tussen werkgevers en werknemers daarvoor zou worden gestimuleerd.

Geen utiliteit

MET nadruk moet echter worden vastgesteld, dat aan dit streven iets beters dan slechts utiliteitsoverwegingen ten grondslag ligt. De sociale politiek van onze partij is ten diepste gebaseerd op het goddelijk gebod: hebt Uw naaste lief als U zelf. Ook de naaste op het gebied van de arbeid is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Op dit fundament moet ook het gebouw van de sociale politiek rusten, wil het niet blijken op zandgrond te zijn opgetrokken.....

Het begrip „socius” (= makker, maat) krijgt in dit bijbels licht een veel gloedvoller kleur dan alle andere levensbeschouwingen het kunnen geven. Het is duidelijk, dat dit gebod omtrent de naaste meer inhoudt dan het voorschrift hem materiële zekerheden te verschaffen. Ook al is het brood van vele werknemers gelukkig niet meer zo onzeker en zo karig als toen Kuiper de „sociale quaestie” aan de orde stelde, het doel waarop zijn woorden zich richtten, is ook vandaag nog niet bereikt. Met de uitdrukking „wanverhouding” tussen de gelukkige bezitter en de broodvechter kan niet bedoeld zijn het vergelijken van de inhoud van beider portemonnees. Dit zou een volkomen onjuiste uitlegging van het gebod van de naastenliefde op het terrein van de arbeid zijn en het zou de oplossing van het sociale vraagstuk geen stap naderbij brengen. Het ging in 1889 en het gaat vandaag aan de dag nog om het „Klimaat van de arbeid”. Het gaat om de vraag: kunnen de werkgever en de werknemer in dat klimaat zelf ten volle mens en voor elkaar een werkelijke socius zijn! Al heeft de ondernemer per arbeider een kapitaal geïnvesteerd, en al heeft de materiële welstand van de werknemer een ongekende hoogte bereikt, dan nog is het mogelijk, dat de arbeider in een onderneming niets anders is dan een goed ge-oiled en glimmend gepoetste arbeidsmachine in een klimaat waarin slechts machines van staal en ijzer kunnen gedijen. Ook dan, ja juist dan is het werkgever en werknemer beide onmogelijk geworden een antwoord te geven op de vraag, die in het gebod van de naastenliefde opgesloten ligt. Dit betekent, dat de een de ander of dat zij zichzelf iets ontstolen hebben. Dat zij beroofd zijn van het hoogste dat ieder mens ontvangen heeft: zijn ver-antwoordelijkheid.

De anti-revolutionaire partij zou haar verleden verloochend en haar toekomst vergooid hebben, indien zij voor de oplossing van dit vraagstuk geen woord meer had, ook in haar program van actie voor de verkiezingen in 1956. De partij heeft haar opdracht op dit terrein van het leven als Christelijke politieke partij echter tot in de kern van de zaak weergegeven door zich op het standpunt te plaatsen, dat „de sociale politiek gericht moet zijn op het wekken en versterken van het verantwoordelijkheidsbesef van de enkele mens en van de verschillende levensverbanden in de samenleving”.

Een politieke groepering, die de staat ziet als het uiteindelijk verantwoordelijke totaal-verband van de samenleving, verzwakt het persoonlijke- en groepsverantwoordelijkheidsbesef systematisch. Zulk een politieke partij heeft het sociale vraagstuk niet ten diepste begrepen. Haar sociale politiek kan er slechts toe leiden, dat werkgevers en werknemers ten slotte nog worden gebruikt als handles van het monster-apparaat, bedrijfsleven genaamd, dat deel uitmaakt van de vol-automatische welvaarts-fabriek, die „de Almachtige Staat” heet. In dat machine-park is de afzonderlijke mens ten behoeve van wiens geluk dit alles geconstrueerd is, van heerser over de schepping tot een willoos onderdeel van het mechanisme gereduceerd.

Dienende functie

DE anti-revolutionaire visie op de taak van de overheid is noodzakelijkerwijs een geheel andere. De overheid heeft in deze visie geen overheersende, doch een dienende functie. Het program van actie van onze partij stelt dan ook terecht: „de Overheid moet de voorwaarden scheppen, opdat deze verantwoordelijkheid (nl. van de enkele mens en van de verschillende levensverbanden in de samenleving) ook daadwerkelijk kan worden gedragen”. Het vervullen van deze taak brengt grote activiteit ook van de staat met zich. Men behoeft de veranderingen op maatschappelijk terrein van de laatste 10, 20 jaren slechts de revue te laten passeren om te zien, dat het de overheid niet aan creatieve kracht heeft ontbroken. Dit was in vele gevallen een noodzakelijke activiteit. Het „laissez faire, laissez aller” van de oud-liberalen ten spijt. Doch ook vele anti-revolutionairen werden tijdens de crisis-jaren en eveneens in de herstel-periode na de bevrijding, gedwongen tot een kritische heroriënta-

tie van hun opinie over de staatstaak.

Hoe dit echter ook zij, ook thans is en blijft het zaak, dat de staat niet wordt een sta(at) in de weg voor de ontplooiing van het verantwoordelijkheidsbesef. Dit laatste zou het voeren van een principieel gefundeerde sociale politiek tot een slag in de lucht maken. Slechts zulk een sociale politiek is, om nog eens met de woorden van het program van actie te spreken, „een belangrijk hulpmiddel is in de strijd tegen de massificatie”.

Medezeggenschap

VIA medezeggenschap naar verantwoordelijkheidsbesef.

Het bovenstaande moge enigszins vreemd klinken, toch duidt het de enig juiste weg aan, waarlangs de sociale kwestie ook in de toekomst moet worden opgelost. Een kind dat leert lopen, kan dat nog niet echt, zolang het vaders hand nog moet vasthouden. Het kan misschien wel stappen, maar het beweegt zich nog niet zelfstandig voort. Het zoekt nog meer houvast dan dat het loopt. Het bepaalt nog niet mede de richting.

Dit stadium is de werknemer in Nederland goeddeels te boven. De aangeuide weg ligt voor een groot deel achter hem. Een aantal wettelijke- en andere regelingen markeren de route, die reeds is afgelegd. Wij noemen als zulke mijlpalen slechts de Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomst, de Wet op de Bedrijfsorganisatie en de Wet op de Ondernemingsraden.

Deze volgorde geeft reeds aan, dat de ontwikkeling, in het algemeen gezien, niet is begonnen binnen de vier muren, waar de werknemer het grootste deel van zijn leven doorbrengt: de onderneming.

Deze constatering wil geen onrecht doen aan datgene wat vooruitziende ondernemers als Hovy, van Marken, Stork en anderen in hun bedrijven tot stand brachten. Zij zagen de onderneming terecht als een **arbeidsgemeenschap**, waar ook de werknemer zijn persoonlijkheid moet kunnen ontplooiën, door verantwoordelijkheid te dragen.

De om die reden in het leven geroepen personeels-vertegenwoordigingen, fabriekscommissies en kerne, zijn velen ten zegen geweest.

Dit doet echter niets af aan het feit, dat de oplossing van het sociale vraagstuk aanvankelijk als regel gestart is op het niveau van de bedrijfstak. De kamers van arbeid en de bedrijfsraden getuigen hiervan. Dat zij niet aan hun doel beantwoordden, is hoofdzakelijk te wijten aan het ontbreken van voldoende bevoegdheden.

Zij konden geen rol van enige bete-

SOCIALE POLITIEK

In de uitgebreide sociale paragraaf komen een aantal belangrijke zaken aan de orde zoals het loonbeleid, de medeverantwoordelijkheid der arbeiders, de ouderdomsverzekering, de uitbreiding van de sociale verzekering, emigratie, maatschappelijk werk en volksgezondheid. Op verschillende van deze onderdelen komen wij nog terug. De grondgedachte, die in nevenstaand artikel wordt behandeld, wordt vertolkt in de inleiding van de sociale paragraaf die hieronder volgt:

De anti-revolutionaire partij staat op het standpunt, dat de sociale politiek gericht moet zijn op het wekken en versterken van het verantwoordelijkheidsbesef van de enkele mens en van de verschillende levensverbanden in de samenleving. De Overheid moet de voorwaarden scheppen, opdat deze verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk kan worden gedragen. Op deze wijze is de sociale politiek een belangrijk hulpmiddel in de strijd tegen de massificatie.

kenis spelen en zagen zich derhalve door patroons en arbeiders genegeerd. Deze valse start heeft echter een leerzaam spoor achtergelaten.

Een veel groter vlucht nam het instituut van de collectieve arbeidsovereenkomst. Deze wijze van vaststellen der arbeidsvoorwaarden heeft de „verheffing van de arbeidende stand” zeer gestimuleerd.

De C.A.O. bewerkstelligde de erkenning van de vakorganisaties der werknemers. De verlenging of de vernieuwing van de c.a.o. maakte periodiek overleg tussen werkgevers en werknemers noodzakelijk. Aangezien de c.a.o. een overeenkomst is, brengt haar totstandkoming met zich, dat de medezeggenschap van de arbeider medebeslissingsrecht is. Zonder het fiat van beide partijen kan immers geen verbintenis tot stand komen. Het wetgever heeft de verdere uitgroei van de collectieve arbeidsovereenkomst bevorderd door in d wet van 1927 enige voorwaarden te stellen, waaraan een rechtsgeldige c.a.o. moet voldoen. Geheel overeenkomstig het standpunt in dezen van onze partij bevorderde de overheid daardoor de zelfwerkzaamheid der bedrijfs-genoten. De c.a.o. ontnam aan de staking, die toen nog door de socialisten als het „koninklijke strijdmiddel” werd aangeprezen, haar aureool. De theorie der oud-liberalen, dat de patroon van de arbeider diens werkkraakt huurt en verder niets met hem te maken heeft, bleek niet te kloppen. De Christelijk-sociale beweging zag de c.a.o. als een zegen. Zij was mede de zege van de Christelijk-sociale politiek.

De verdere ontwikkeling van de eenheid der bedrijfsgenoten leidde van de privaatrechtelijke naar de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. In 1937 kreeg de Minister van Sociale Zaken wettelijk de bevoegdheid bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten algemeen verbindend te verklaren. Hierdoor konden de samenwerkende bedrijfsgenoten beschermd worden tegen het saboteren van hun regelingen door onoverantwoordelijke elementen in hun bedrijfstak. Deze, onder een rechts kabinet tot stand gekomen wet was eveneens een vrucht van wijs beleid. Tevens was zij de laatste legislatieve halte vóór het station, waarop door de bedrijfsgenoten zelf — om het met de woorden van wijlen oud-minister De Wilde te zeggen — „de locomotief der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie uit de loods wordt gehaald en onder stoom gezet”. Aangezien de Staten-Generaal geen invloed hebben kunnen uitoefenen op het tot stand komen van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945, kan deze regeling in dit verband buiten beschouwing blijven.

Prof. mr. Rip heeft in „Nederlandse Gedachten” van 4 februari j.l. de achtergronden en de belangrijkste bepalingen van de Wet op de Bedrijfsorganisatie uiteengezet.

In een volgend artikel zal aandacht worden gewijd aan de sociale politiek, die onze partij blijkens het program van actie gevoerd wil zien met betrekking tot de arbeidsgemeenschap bij uitstel, de onderneming.

GIJ NOEMT HET GROOTSTE GELUK OP AARD GEZOND TE ZIJN! DOCH IK ZEG „NEEN, HET GROOTSTE IS GEZOND TE WORDEN!”
Vraagt tegen: Alle gevallen van ZENUWZWAKTE, ZENUWCELLEN-ONDERVOEDING, SLAPELOOSHEID, ZENUWUITPUTTING, NEURASTHENIE, MIGRAINE, GEHEUGENZWAKTE, DWANGGEDACHTEN, VALLENDE ZIEKTE, NEURALGISCHE PIJNEN, DUIZELIGHEID, NERVOSITEIT, OORSUIZEN, EXAMENVREES, ONGEWILD BLOZEN, ISCHIAS, GORDELROOS, IMPOTENTIE (Sexuele onmacht door zenuwst.), APOPLEXIE, BEVEN DER LEDEMATEN, BEDWATEREN, HYPOCHONDRIA, ANGSTGEOEL, MELANCHOLIE, GEVOLGEN VAN VERKEERDE GEWOONTEN, OVERMATIG DROMEN, GEHOOR-, REUK- EN SMAAK-ZENUWAANDOENINGEN, NERVEN- en ZENUWKRACHTVOEDSEL is in deze tijd méér dan nodig!!!

Voor oud en jong is „NERVICOL II” „het goud voor de zenuwcellen”. „Nervicol II” is volkomen onschadelijk en zonder verdovende bestanddelen samengesteld en kan in het volste vertrouwen worden gebruikt. Ieder, die met zenuwklachten te kampen heeft, kunnen wij niet genoeg aanbevelen om eens een kuur met „Nervicol II” te gaan proberen! Nog nimmer hadden wij een cliënt, die niet over „Nervicol II” trevreden was; in het ongunstigste geval vond men nog merkbare verbetering.

Prijs „Nervicol II” ¼ Liter Kuurflacon f 12,75; ½ Liter f 22,75; Proefflesje f 5,25 (75 gram).

Franco huis toezending van alle middelen volgt direct na ontvangst van postwissel of girocheque, te zenden aan: POSTBUS 9, UTRECHT, Giro no 428.302. Onder rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam van dit blad vermelden.

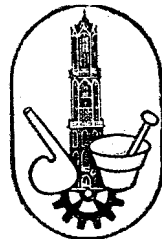
Alle bestellingen, geldzendingen, brieven enz., uitsluitend en alleen richten aan:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9, UTRECHT — GIRO No 428302 AFD. C.
Hoofdkantoor: Telefoon K 3402-3648
Magazijn Utrecht: Tel. K 30-23396
Laboratorium Bilthoven: Tel. K 3402-4169

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depôt-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna Bijnslaan). Bereikbaar m. tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen beslist alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT, Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648

In Amerika gaat boeiend steekspel vooraf aan PRESIDENTSVERKIEZING

SEDERT 1900 is Amerika in toenemende mate een beslissende rol in de wereldpolitiek gaan spelen. De kracht van de westelijke wereld is thans menselijkerwijs gesproken geheel afhankelijk van de politiek, die door de Verenigde Staten van Amerika wordt gevoerd.

Aangezien de president bij de bepaling van deze politiek van de grootste betekenis is, valt het te begrijpen, dat de verkiezing van een nieuwe president en hetgeen daarmee samenhangt ook voor de Europese kranten nieuws voor de frontpagina vormt.

In november a.s. vinden er in Amerika presidentsverkiezingen plaats, waarbij de grote strijd weer zal ontbranden over de vraag of de republikeinen of de democraten de nieuwe president zullen leveren.

Intussen vinden de voorpostgevechten nu reeds plaats. Ook in de boezem van de partijen zelf, die thans druk bezig zijn met de zogenaamde voorverkiezingen ten behoeve van de kandidaatstelling.

De procedure en de gewoonten, die daarbij worden gevolgd blijken slechts weinig bekendheid te genieten, als gevolg waarvan velen zich een weinig heldere voorstelling daarvan hebben gevormd.

Wij willen daarom in dit artikel een korte uiteenzetting geven van de gang van zaken.

ZOALS bekend vormt de U.S.A. een bondsstaat bestaande uit 48 staten. Deze staten spelen een zeer belangrijke rol en vele dingen, die bij ons door de Rijksoverheid worden geregeld behoren in Amerika niet tot de competentie van de federale regering maar tot de bevoegdheid van de afzonderlijke staten.

Deze structuur van de Amerikaanse staat is overal merkbaar en men dient zich daarvan voortdurend rekenschap te geven.

De belangrijke positie van de staten blijkt o.a. hieruit, dat de wettelijke bepalingen van het kiesrecht door elke staat afzonderlijk worden vastgesteld, zodat de regeling hiervan van staat tot staat verschilt.

De president wordt niet rechtstreeks gekozen, maar door een college van kiesmannen waarin elk der 48 staten een aantal leden heeft, gelijk aan het totaal aantal van zijn leden in de Senaat en het Huis van Afgevaardigden (de beide vertegenwoordigende lichamen van

Amerika, die tezamen het Congres vormen).

Deze kiesmannen treden op met een bindend mandaat en als deze dus zijn gekozen is tegelijkertijd beslist wie straks de nieuwe president zal zijn.

De kiesmannen worden begin november gekozen, waarna zij in december staatsgewijs hun stem voor een president en vice-president uitbrengen. De stembiljetten worden daarna naar de voorzitter van de Senaat te Washington gezonden, die ze in tegenwoordigheid van alle leden van het Huis en de Senaat opent. De kandidaat, die de volstrekte meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen wordt dan gekozen verklaard.

Deze laatste stemming is maar een formaliteit, omdat de eigenlijke beslissing bij de verkiezing van de kiesmannen al is gevallen.

De kiesmannen worden ook staatsgewijs gekozen.

De partij, die in een staat de meerderheid verwerft, verkrijgt daarmee ook alle kiesmannen, die deze staat heeft. Grote staten zoals b.v. New-York met 45 en Californië met 32 kiesmannen oefenen daardoor een grote invloed op de verkiezingen uit. De partijen besteden aan de bewerking van de grote staten dan ook de meeste aandacht.

Het is dus geen evenredig kiesrecht, dat wij hier ontmoeten.

Een enkele stem kan bij dit stelsel van het grootste gewicht zijn.

In 1884 b.v. werd Cleveland tot president verkozen, omdat door een meerderheid van nog geen 600 stemmen alle kiesmannen van New-York aan zijn zijde kwamen en daarmee voor hem de doorslag gaven.

Het hieraan verbonden bezwaar is, dat er een belangrijke tegenstelling kan bestaan tussen het aantal stemmen, dat op de kiesmannen van een partij werd uitgebracht en het aantal stemmen van kiesmannen, dat de presidentskandidaat ontvangt.

Een zeer in het oog springend voorbeeld hiervan is de verkiezing van Franklin Roosevelt in 1936. Hij verkreeg 27½ miljoen stemmen en zijn republikeinse tegenkandidaat Landon 16,6 miljoen. In het college van kiesmannen behaalde Roosevelt echter het overweldigende aantal van 523 stemmen tegenover Landon slechts 8 stemmen.

Tegelijk met de verkiezing van een president worden verkiezingen gehouden voor het Huis van Afgevaardigden, een derde van de Senaat en voorts voor allerlei statelijke en regionale functionarissen.

De leden van de Senaat hebben voor zes jaar zitting, terwijl elke twee jaar een derde deel aftreedt. Het Huis van Afgevaardigden wordt om de twee jaar in zijn geheel vernieuwd.

Tengevolge van deze — uit het oogpunt van de ambtsperiode van de president bezien tussentijdse — verkiezingen, kan het voorkomen, dat een president door een wijziging in de politieke krachtsverhoudingen met een minderheid in het Congres moet gaan werken. Een dergelijke situatie, die meermalen is voorgekomen, vergt uiteraard veel wijsheid en stuurmanskunst van de betreffende president.

Een hoekje van de nationale conventie van de republikeinse partij, gehouden te Chicago in juni 1952.

HET stellen van de kandidaten door de twee grote partijen — democraten en republikeinen — gebeurt op een vrij ingewikkelde en voor de buitenstaander niet altijd gemakkelijk te begrijpen manier en zeker op een voor ons wel wat wonderlijke wijze. Maar ook hier is van toepassing: 's lands wijs, 's lands eer.

Het merkwaardige is daarbij, dat een mengeling van wettelijke bepalingen, tradities en reglementen van de partijen de basis van de kandidaatstelling uitmaken.

De nationale conventies van de partijen beslissen uiteindelijk wie de presidentskandidaat zal zijn.

Eer het zover is moet echter een lange weg worden afgelegd.

Ook hier treedt de statelijke organisatie weer op de voorgrond.

De nationale conventies bestaan uit gedelegeerden van de partijorganisaties in de verschillende staten.

De aanwijzing van deze gedelegeerden en het mandaat dat aan hen wordt verleend, geschiedt op verschillende manieren.

Zoals er een nationale conventie is, zo zijn er ook statelijke conventies.

In sommige staten is het nu zo, dat de statelijke conventie beslist over de afvaardiging naar de nationale conventie.

In een aantal andere staten geschiedt de afvaardiging op meer democratische wijze, n.l. door middel van zogenaamde voorverkiezingen.

Deze kunnen weer op verschillende manieren plaats vinden.

Het gemeenschappelijke kenmerk is evenwel, dat de kiezers — die door registratie in de openbare registers meestentijds als republikein of democraat zijn aangeduid — invloed kunnen uitoefenen.

De gevallen, die zich voordoen zijn:

- 1e. de kiezers stemmen over de gedelegeerden naar de Nationale Conventie.
- 2e. de kiezers kunnen een voorkeur uitspreken voor een presidentskandidaat (deze laatste methode kan „open” zijn, d.w.z. dat iedereen een willekeurige naam kan opschrijven, of „gesloten”, waarbij alleen kan worden gestemd over de namen, die door de partij op de lijst zijn geplaatst).

Deze presidentiële voorverkiezingen zijn het meest democratisch en om deze

reden heeft Franklin Roosevelt hiervoor indertijd zeer het pleit gevoerd.

Bij de vorige verkiezingen in 1952 was het zo, dat 48 % van de gedelegeerden voor de republikeinse conventie en 43 % van de gedelegeerden voor de democratische conventie door voorverkiezingen waren vastgelegd.

Democratie omvat niet alleen vrijheid om te stemmen, maar ook vrijheid om kandidaten te stellen en daarover mee te beslissen.

Wat deze laatste eis betreft ontbreekt er aan de democratie in de zuidelijke staten nog wel wat.

Het is daar namelijk veelvuldig gebruik, dat alleen blanken tot de voorverkiezingen worden toegelaten, zodat de negers daar op de kandidaatstelling geen invloed kunnen uitoefenen.

ALS tenslotte alle gedelegeerden zijn aangewezen kan de nationale conventie bijeenkomen.

Deze conventies zijn machtige manifestaties in het Amerikaanse politieke leven, gelijkelijk gekenmerkt door ernst en uitbundigheid, wijding en dwaasheid.

Een bekende Amerikaanse schrijver, Will Rogers, heeft ze eens getekend door de uitspraak „Het is een van de dwaasheden, die wij ons zelf hebben gegeven, en die geen ander land kan begrijpen. Maar zij behouden voor ons hun zeldzame aantrekkingskracht.”

En aangezien de tradities, waaraan de Amerikanen gehecht zijn, bij deze dingen een sterke rol spelen, zal er in de gang van zaken wel niet veel veranderen.

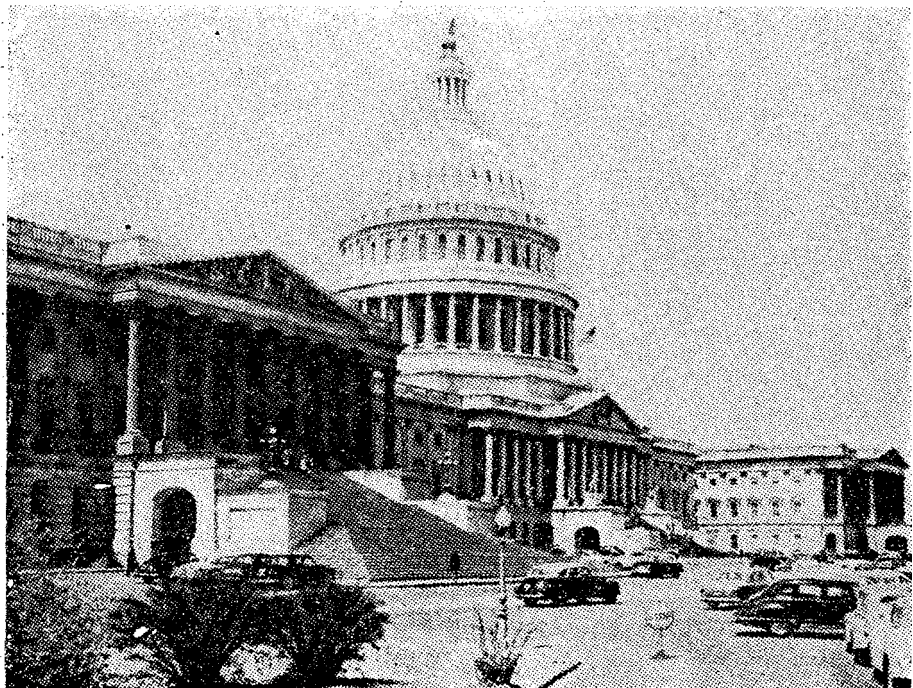
Het aantal afgevaardigden zowel op de conventie van de Republikeinen als op die van de Democraten is ruim 1200.

Elke conventie wordt met gebed geopend. De neutraliteit wordt hierbij angstvallig in acht genomen, als gevolg waarvan men elke godsdienstige richting aan het woord laat komen. In 1940 b.v. werden op de republikeinse conventie 11 gebeden achter elkaar uitgesproken.

Daarna begint het werk. De conventie vormt vier commissies t.w. 1e voor de samenstelling van het programma (platform genoemd), 2e voor het onderzoeken van de geloofsbrief, 3e voor de procedure en 4e voor de organisatie.

De commissie voor de samenstelling

• Vervolg op pagina 11

Het Kapitoel te Washington, waar het Congres van de Verenigde Staten van Amerika vergadert.

• *Vervolg van pagina 10*

van het platform is de belangrijkste. Hierbij worden ook hearings gehouden, waarbij bepaalde groepen, b.v. arbeiders- en boerenorganisaties, hun wensen kenbaar kunnen maken.

Wanneer het programma eenmaal gereed is, blijkt de belangstelling er voor snel te verflauwen. Zelfs in de verkiezingsstrijd heeft het niet zo'n centrale betekenis. En de uitvoering ervan door de nieuwe president is min of meer onzeker.

Roosevelt heeft op nogal openhartige wijze hierover eens zijn mening gezegd door een vergelijking te trekken met een station met perrons (platform betekent ook perron). Hij zei in verband hiermede „over een platform gaat men binnen, men blijft er niet op staan”.

De stemmingen zijn het hoogtepunt op de conventie.

De aanprijzing van kandidaten geschiedt weer staatsgewijs. De staten komen met hun kandidaten naar voren. Hierbij wordt ook een korte uiteenzetting van het karakter van elke staat gegeven. Een en ander gaat gepaard met een optocht met spandoeken, vaandels, opschriften e.d. en vooral met veel harde en schetterende muziek. De aanbevelingsredevoeringen duren meestal niet langer dan 20 minuten.

Achter zo'n optocht scharen zich dan de delegaties van de staten die de kandidaat ook steunen en het publiek, dat met hem sympathiseert.

Nadat alle kandidaten zo zijn aangeprezen volgen de stemmingen.

De kandidaten, die bemerken dat ze geen kans meer hebben, geven op het tactisch gezien meest juiste moment hun kandidatuur op ten behoeve van de kandidaat, die zij de meeste kansen toekennen om de overwinning in de wacht te slepen. Een beloning krijgen ze dan veelal later als de kandidaat inderdaad president wordt in de vorm van bepaalde functies of voorrechten.

Behalve de bijeenkomst in de officiële vergaderzaal is het een druk confereren van partijleiders, managers enz. in hotelkamers wandelgangen e.d., waarbij achter de schermen de posities worden afgetast.

Tactiek speelt bij dit alles een belangrijke rol.

Uit de wirwar komt ten langen leste dan de kandidaat tevoorschijn, die de meerderheid van de uitgebrachte stemmen heeft weten te verwerven.

Dan kent het enthousiasme geen grenzen meer. Bij de beschrijving van de dan optredende uitbundigheid werden wel eens vergelijkingen met indianenkampen en diorentuinen gemaakt.

Als de gemoederen tenslotte weer tot bedaren zijn gekomen houdt de presidentskandidaat een rede, waarin hij enkele punten van zijn programma ontwikkelt.

De verkiezingscampagne kan daarna een aanvang nemen.

***

ER is thans wellicht geen ambt te bedenken, dat zo'n grote verantwoordelijkheid met zich mee brengt als president van de Verenigde Staten.

Een ambt, dat de krachten van hem, die het draagt, verteert Roosevelt werd er door ten grave gesleept; Eisenhower had ook tot over de rode streep gestookt en zijn ziekte, die daarvan het gevolg was, ligt nog vers in het geheugen. Gelukkig is hij thans weer geheel hersteld, hoewel hij zich in acht zal moeten blijven nemen.

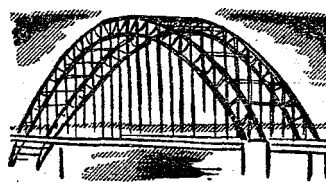
De Heilige Schrift zegt ons te bidden voor alle overheidspersonen. Wanneer dit voor één man nodig is, dan wel voor Amerika's president, die op zijn eenzame post van dag tot dag de moeilijkste beslissingen moet nemen en daarbij het lot van miljoenen in handen houdt.

De verkiezingen op 6 november a.s. worden in de gehele wereld met spanning tegemoet gezien.

Het staat wel vast, dat Eisenhower weer de kandidaat voor de republikeinen zal zijn.

In het democratische kamp strijden Stevenson, Harriman en Kefauver nog om de voorrang.

Wie straks de ezel (het symbool van de democraten) zal mennen, wordt beslist op de nationale conventie, die op dezelfde dag als de republikeinse naar alle waarschijnlijkheid in juli a.s. te San Fransisco zal plaats vinden.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

Wat vooraf ging: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp vele spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior-Lijnegang, boer op de Lindenburg. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en Lijnegang kan er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen wil plaatsen. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad getrokken is, waar zij sociaal werk doet, wat haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht in een directieket. De werkelijke brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn.

„Fijn, dat jouw vader nu ook anders over mij denkt,” zei de jonge Melchior verheugd.

En toen vond hij ineens de moed om het beslissende woord te spreken en om haar de vraag te stellen, die al wekeland hem beziggehouden had.

„Paula, ik..... ik weet niet goed, hoe ik het zeggen moet, maar..... ik hou van jou!” Zijn stem trilde en het bloed steeg hem naar de wangen. „Zou jij, jij..... óók van mij kunnen houden?”

Even was er een grote stilte tussen hen, doch daarna antwoordde zij eenvoudig:

„Dat doe ik al, Melchior..... En nu nog zoveel temeer.” Ook haar stem beefde en scheen weg te willen schuilen in de duisternis.

„Paula!” Het klonk uit de mond van Melchior als een juichkreet en het was hem, of de wereld plotseling anders begon te worden. Hij kon zijn geluk nog niet overzien. Zou hij dat wel ooit kunnen?

Zij stonden even stil; hij greep haar hand en kneep van ontroering en blijdschap zó hard, dat het Paula bijna pijn veroorzaakte.

„Als je eens wist, hoe gelukkig ik me voel!”

Zij liepen weer verder en kwamen voorbij de kerk. Er kwamen juist mensen uit het verenigingszaaltje, dat naast de kerk gebouwd was. De jonge Melchior herinnerde zich eensklaps van zijn broer te hebben gehoord, dat deze avond de kiesvereniging vergaderen zou om de kandidatenlijst voor de verkiezingen van de gemeenteraad op te maken. Vader had een paar dagen geleden al gezegd, dat hij er niet heengaan zou. Hij was teveel vervuld van de moeilijkheden, die hem innerlijk teisterden. En wellicht zou hij het op die vergadering van de kiesvereniging moeten opnemen tegen zijn eigen jongen, tegen Willem, die immers heel andere gedachten had dan hij. En de naam van Willem was op de groslijst geplaatst..... En hoezeer de oude boer — oud vóór zijn tijd omdat hij de lijn van de ontwikkelingsgang niet wilde zien — ook fel gekant was tegen de denkbeelden, die Willem koesterde, toch was hij tot de overtuiging gekomen, dat het onmenselijk zwaar zou zijn om in het openbaar zijn oudste jongen te bestrijden. Vandaar dat hij besloten had, die vergadering niet te bezoeken. Maar in zijn hart bleef de hoop, dat men de denkbeelden van Willem bestrijden zou en dat men hem veiligheidshalve niet op de kandidatenlijst zou plaatsen.

Toen Melchior en Paula voorbij het zaaltje liepen zag hij, dat Willem met een ander stond te praten. De twee mannen stonden naast de uitgang, precies onder de lichtcirkel van de buitenlantaarn. Willem voerde een gesprek met Van Amstel, een jonge boer uit het dorp. Van Amstel was vooruitstrevend; hij propageerde de mechanisering van het boerenbedrijf en gaf herhaaldelijk zelf het voorbeeld, door zich landbouwmachines aan te schaffen, welke in de hele streek nog bijna niet gebruikt werden.

„Kijk, daar staat mijn broer,” zei de jonge Melchior tot Paula. En hij voegde er aan toe: „k Wil Willem even spreken..... Wacht je even op me?”

Hij wachtte haar antwoord niet af, doch liep snel het pad langs de kerk over om bij de uitgang van het verenigingslokaaltje te kunnen komen. Enkele boeren passeerden hem; sommigen mompelden een groet toen zij hem herkenden, doch een paar liepen hem zonder iets te zeggen voorbij. Maar toen hij twee mannen passeerde, die hem terstond herkenden als de jongste zoon van Melchior Lijnegang, zei de een tot de ander: „Die zal wel net zó worden..... da's de geest van de tijd.”

Deze woorden troffen de jonge Melchior diep en hij was er van overtuigd, dat deze mannen het met zijn vader eens waren omtrent het afwijzen van de brug — en dat ze dus tegen Willem gekant waren. Hij liep haastig verder, zijn broer stond nog altijd met Van Amstel te praten.

„Willem!..... Willem, ben je er?”

Zijn broer wendde zich verrast naar hem toe.

„Ben jij ook hier? Wat is er aan de hand?”

„Hoe is 't gegaan?”

„Wat bedoel je?”

„Ja, het is in orde, jongen,” antwoordde Van Amstel, die de vraag van de jonge Melchior terstond begrepen had. „Hij is er, hoor! Hij komt nummer drie te staan..... We hebben op heden vijf zetels, je broer komt dus in de raad!”

„O, ik wilde het weten, ik was ineens erg nieuwsgierig.” Na dit woord verdween de jonge Melchior weer even snel als hij gekomen was. Paula stond op hem te wachten.

„Willem komt in de gemeenteraad,” vertelde hij haar opgewekt. „En Willem is vóór 't bouwen van de brug, Paula!”

En in zijn enthousiasme en liefde voor de ingenieursdochter overwon hij zijn schroom: Hij omhelsde haar en drukte bijna devoot een kus op haar voorhoofd.

Daarna gingen zij stijf gearmd door de donkere avond verder. Twee gelukkige jonge mensen, wijs zij de liefde ervoeren als een zegen in hun leven.

X.

Celia, de vrouw van Willem, kon de gebeurtenissen, die zich in de laatste tijd hadden voorgedaan, niet allemaal rustig verwerken. Allereerst kwelde haar de gedachte, dat haar broer Siem een brandstichter bleek te zijn en dat hij daarvoor voor 't gerecht zou moeten verschijnen. Nooit, voor zover haar bekend was, had één van haar familieleden iets met de politie te maken gehad. Nu zou het anders worden; Siem zou voor de heren van de rechtbank geroepen worden en misschien zou hij zelfs gevangenisstraf krijgen..... Verschrikkelijk, om te moeten beleven, dat een bloedeigen broer in een cel zal worden opgesloten en als een misdadiger in de gevangenis zal zitten.....

Nu kwam er ook nog bij, dat haar man veel kans maakte, in de gemeenteraad gekozen te worden. Dat stemde haar ook al onrustig. Celia's familie had, achter de rug van Willem om, haar al duidelijk te verstaan gegeven, dat ze niet ingenomen was met de kandidaatstelling van haar man. Willem was te voorbarig, zoals een neef het tegenover haar uitgedrukt had. Celia wist, wat dit betekende. Daarmee bedoelde de neef eigenlijk te zeggen, dat haar man te vooruitstrevend was. En dat was gevaarlijk.....

Celia had haar neef gelijk gegeven. Inderdaad, Willem was voorbarig; hij was aangestoken door de geest van deze tijd. Dat bleek ook wel uit de manier, waarop hij zijn boerenbedrijf behartigde. Hij was voorstander van de mechanisatie en kocht allerlei machines. Celia had haar man gewaarschuwd om voorzichtig te werk te gaan en het zoveel mogelijk bij het oude te houden. „Stel je voor, dat we door al die moderniteiten bankroet gaan,” had zij huiverend gezegd. „Zo'n schande zou ik niet kunnen overleven.”

Zij had haar man ook proberen te overreden, zich niet kandidaat te stellen voor de gemeenteraad.

„Het zal zo'n geharrewar geven,” had zij als motief aangevoerd. „Je weet, dat jouw vader er ook op tegen is, Willem. Een heleboel mensen moeten-niets hebben van de nieuwe dingen, die in onze streek opgeld gaan doen. Als je eenmaal in de gemeenteraad komt, zal jij daar veel mee te maken krijgen. Dat zal allemaal narigheid geven.”

Willem had gepoogd, zijn vrouw op dit punt gerust te stellen. Het was hem niet gelukt; Celia was niet vatbaar voor zijn argumenten.

Het deed Willem pijn, dat zijn vrouw hem op alle manieren trachtte te remmen. Celia scheen niet te begrijpen, dat men niet als een kluisenaar kon leven. Zij vatte niet, dat een christen de taak heeft, in het maatschappelijk leven evengoed als op andere terreinen te doen wat de hand vindt om te doen.

„Ja,” zei Celia, „dat weet ik wel..... maar jij zoekt het. Dat is niet goed, Willem.....”

Nee, op dit punt had hij geen steun aan zijn vrouw. In tegendeel.

Het ergste vond Willem echter nog, dat Celia zijn broer, de jonge Melchior, liever niet meer in hun woning zag. Zij leefde in de overtuiging, dat de jonge Melchior haar broer Siem verraden had.

„Als de jonge Melchior maar gezwegen had, zou Siem nu niet in grote zwaarigheid gezeten hebben,” klaagde zij. „Hij had zijn mond moeten houden!”

„Hij kon niet langer zwijgen, Celia. Ik heb je toch verteld, dat hij zelf in moeilijkheden gekomen was? Hij werd volkomen onschuldig verdacht.”

„Maar hij had nooit de naam van Siem mogen noemen.” „En dus zelf als brandstichter aangemerkt moeten blijven?” vroeg Willem verontwaardigd. „Zoiets mag je van niemand eisen, Celia. Dat mag je evenmin van je zwager vergen.”

„'t Is me de zwager wel..... Hij wist heel goed, dat Siem in moeilijkheden zou komen als hij diens naam zou noemen. Hij had zijn tanden op elkaar moeten houden. Dat was voor de hele streek beter geweest. Maar hij denkt ook al zo lichtzinnig over die brug.”

„Je bent verschrikkelijk onredelijk!” viel Willem geërgerd uit.

„Ja, dat zeg jij,” klaagde zij verder. „Maar de jonge Melchior had Siem niet mogen verraden. Nou denken sommige mensen niet alleen over Siem slecht, maar over heel mijn familie. Ik zal nooit kunnen vergeten, wat jouw broer Siem aangedaan heeft.”

„Celia toch, wat praat je toch onbarmhartig,” zei Willem hoofdschuddend.

Het was tóen, dat Celia uit haar mond liet vallen, dat zij de jonge Melchior liever niet meer over de vloer zag. En zij voegde er aan toe, dat zij aangaande Roelie er precies zo over dacht.

Willem had grote moeite om zich te blijven beheersen. Hij had nooit kunnen vermoeden, dat Celia zich zó zou laten gaan.

„Je moet er goed aan denken, dat mijn broer ook familie van jou is,” zei hij met ingehouden donkere stem. „Ik waarschuw je, vrouw: Ik wil niet, dat je lelijke dingen over de jonge Melchior zegt.”

„Mijn broer Siem is ook familie van jou,” kaatste zij terug. „En als er schande over hem gesproken wordt, geldt dat dus ook voor jou. Jij had daar tevoren aan moeten denken en je broer moeten bezweren de naam van Siem niet te noemen.”

Willem kon zich thans niet meer beheersen. Kwaad viel hij tegen haar uit, of zij dan helemaal niet objectief meer kon denken en of zij niet begreep, dat de jonge Melchior de naam van Siem wel móest noemen. „Je wil toch hopelijk niet ontkennen, dat Siem een uilskuiken is en een dwaas? Siem is tegen een brug. Goed, dat is zijn recht. Maar dan moet hij met open vizier strijden. Dat heeft hij niet gedaan, hij ging liever op een misdadige manier te werk!”

Celia begon te huilen.

(Wordt vervolgd)

AMSTLEVEN

levensverzekering

Generaal BURNS

zit nog steeds tussen twee vuren

ALS de telefoon rinkelt in het hoofdkwartier van de Canadese generaal-majoor Burns, weet men daar meestal reeds, wat er aan de hand is. Er zijn weer gevechten uitgebroken tussen Arabieren en Israëliërs. En het is de laak van Burns en diens 37 waarnemers, te trachten, incidenten te voorkomen en — mochten deze desondanks ontstaan — er voor te waken, dat zij niet uitgroeien tot een groter conflict, met alle gevaren, die daaraan verbonden zijn.

De reis, die dr. Dag Hammarskjöld, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, op het ogenblik door de landen van het Middenoosten maakt, heeft nog eens speciaal de aandacht gevestigd op generaal Burns, de stille werker, die niet alleen een moeilijke en eenzame, maar ook een gevaarlijke post inneemt als „stafchef” van de Bestandscommissie van de Verenigde Naties in het gebied van het vroegere Palestina.

BURNS en diens 37 waarnemers, die de uniformen van zeven naties dragen (Canada, Amerika, Zweden, Denemarken, België, Frankrijk en Nieuw-Zeeland) zitten letterlijk tussen twee vuren in. Dit geringe aantal medewerkers is verdeeld over de voornaamste haarden van onrust aan de grenzen van Israël. Deze waarnemers zijn slechts gewapend met een band om de arm en enkele witte vlaggen.

Per jeep of zonnig per vliegtuig spoed-

den zij zich naar de plaats des onheils om zo mogelijk daar te arriveren op het ogenblik, dat de gevechten nog aan de gang zijn en de aanvallende partij nog geen gelegenheid heeft gehad, de sporen van haar optreden uit te wissen.

AL bijna twee jaar proberen de door de zon gebronsde Burns en zijn mannen nu al te voorkomen, dat in het Middenoosten een oorlog uitbreekt, die de gehele wereld in een nieuwe ramp zou kunnen storten. Zij hebben zich niet laten ontmoedigen door het feit, dat reeds elf mensen (onder wie de Zweedse graaf Folke Bernadotte) in dienst van de Verenigde Naties in het gebied van de strijd het leven lieten. Burns is er op bewonderenswaardige wijze in geslaagd, het vertrouwen van de Arabieren én de Israëliërs te winnen. Altijd wist hij volkomen objectief te blijven. Waarschuwde hij niet nog onlangs de Egyptenaren, dat zij een eind moesten maken aan de commando-raids op Israëliësch gebied?

In augustus van het vorige jaar kreeg hij er de lucht van, dat de Israëliërs grote troepen-afdelingen concentreerden in het gebied van Gaza. Hij wist, wat dit kon betekenen en stelde onmiddellijk het VN-hoofdkwartier in New York van de nieuwe ontwikkeling op de hoogte. Het gevaar was niet denkbeeldig, dat Israël het plan koesterde, tot de aanval over te gaan voordat het door de Arabische landen zou worden overvleugeld.

Washington en Londen zetten Israël onmiddellijk onder druk. In New York werden achter de schermen besprekingen gevoerd en het resultaat van Burns' optreden was, dat de Israëliërs volstonden met het doen van enkele zgn. vergeldingsaanvallen. In enkele jaren als onderminister de belangen van de oud-strijders van zijn land. Binnen niet al te lange tijd is het twee jaar geleden, dat Burns zich op verzoek van zijn regering naar Palestina begaf. En nu wil hij graag terug naar Canada. Hij is er echter de man niet naar, om zijn post te verlaten, als hij weet, dat hij daar nog niet gemist kan worden en men hem vraagt, te blijven.

16 APRIL

Een lezer, een trouwe lezer mag ik wel zeggen, heeft mij per brief gevraagd of ik geen last meer van de maandag heb. „U kon vroeger nooit tegen de week op”, staat er in die brief, „maar de laatste tijd merk ik bij u daarvan niets meer. Kunt u mij misschien het geneesmiddel noemen, aangezien ik ook nooit zo direct na de zondag mijn draai kan vinden”. Ik moet de schrijver zeer teleurstellen. Nog altijd is de maandag mijn slechte dag. Het is nog al een overgang! (Eerst de zondag en dan de maandag. Om sterretjes te zien!) Maar..... van een mijnheer in Leiden ontving ik een vermaning, dat ik geen reclame moest maken voor de zogenaamde maandaghouders, zijnde een verkeerd streven, volkomen tegen de geest van ons program van actie. Want, zei die mijnheer in Leiden, er zijn duizenden A.R.P.-ers die met liefde en vlijt en opgewektheid en blijdschap de maandag als eerste werkdag van de week begroeten.

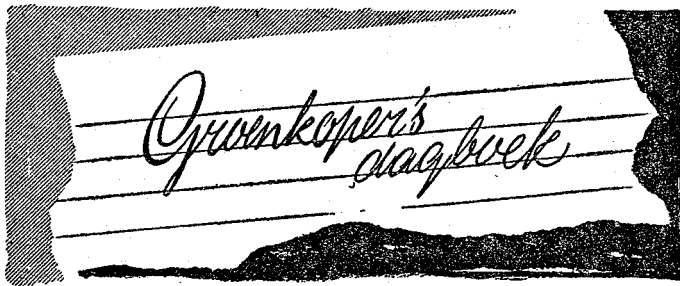
Nu, dat heb ik toen eens gecontroleerd. Op een dinsdag, aangezien ik er op een maandag geen zin in had. Die mijnheer in Leiden heeft gelijk. Er gaan veel meer mensen met vreugde de maandag tegemoet dan ik dacht. Daarom klaag ik niet meer. Maar om nu te zeggen, dat ik genezen ben.... nee! Het is chronisch. Het komt overal voor, behalve in Rusland. Daar hebben ze geen zondag, dus ook geen maandag.

17 APRIL

In een Brits blad las ik over een mevrouw die geen eieren voor haar geld koos. Zij vond een portefeuille met ongeveer honderd pond, dat is dui-

18 APRIL

En zo vieren we maar weer bevrijdingsdag zonder vrij te hebben. Het een sluit het ander niet in, heeft dr. Drees gezegd en daarom zal ook hij op 5 mei naar zijn departement fietsen. Het valt op een

zend gulden. Ze gaf het geld eerlijk aan de politie, die het aan de rechtmatige eigenaar, een pluimveehandelaar ter hand stelde. De pluimveehandelaar bood de mevrouw vijftig gulden of twaalf eieren per week, zolang zij leefde. De mevrouw nam de vijftig gulden aan. Haar man verdiende nog niet in de week. Mijn vrouw (mevrouw Groenkoper) had eieren gekozen. „Want” zeide zij, „ik had die eieren of een deel daarvan, verkocht en dan had ik altijd meer geld gehad dan f 50,—”. Ik kon er niet langer over praten, want ik moest naar kantoor. Daar zag ik buurman bij de bushalte. Ik zei: „met de Antillen gaat het ook niet zo vlot.” „Ach”, antwoordde buurman „bij mij zijn de tulpen ook laat”.

Wat hebben sommige mensen toch een belangstelling voor de politiek! Ik zei: „Ik bedoel de moeilijkheden met Struycken”. Je moet potten nemen”, zei buurman daarop. Toen heb ik het maar opgegeven.

zaterdag heb ik al gezien. Gelukkig niet op een maandag, want dat zou erg wezen! Ik vraag mij af, waarom kan de regering nu niet bevorderen dat we die zaterdagmorgen vrij hebben?

Ieder heeft de grootste moeite een bevrijdingsfeest op te zetten, heb ik gelezen. Wij zijn geen feestneuzend volk. Wij zouden op bevrijdingsdag toch maar ons tuintje gaan spitten, onze postzegels sorteren, de hond gaan wassen of een of ander haakje repareren. Is dat nu zo? Toch eens aan een voorman vragen. Want ik ben van plan naar de deputatenvergadering te gaan.

19 APRIL

Leon Nicolaas Hubertus Jungschläger, officier in de orde van Oranje Nassau met de zwaarden, in Indonesische gevangenschap overleden.

„Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, vreugde voor de oprechten van hart.”

20 APRIL

„De jeugd stemt 3”. Op wie? Op Zaalstry! Ook dit kan weer niet, hoewel het mooi zou klinken. In ieder geval staat de Arjos te popelen om de grootste jongeren stunt

uit te halen, welke ooit vertoond is. Zeven mei gaan we beginnen. Dan zijn we heerlijk uitgerust van de bevrijdingsfeesten ook. En dan gaan we alle jongens en meisjes uitnodigen tot vergaderingen, waar nooit meer dan twee sprekers zullen zijn. Johan Bodegraven komt er ook aan te pas, hoorde ik. Alleen worden er geen hammen uitgelooft. Ook geen potjes stemgember, want dat zou een te pittige wijze van stemgeving zijn. In ieder geval, ook ik klim mee in de mast. „Denk om je goeie goed”, hoor ik mevrouw Groenkoper al zeggen.

21 APRIL

Er is nu een nieuwe politieke partij opgericht de NU, de Nationale Unie. In het hoofdbestuur zitten knappe koppen, twee ingenieurs, twee doctores en een vice-admiraal. Wat de heren willen is nog niet duidelijk. In ieder geval willen zij niet wat reeds bestaande politieke partijen willen en dat is altijd een tikkeltje moeilijk. Want ik geloof, dat zij stuk voor stuk heel dicht bij een bepaalde politieke partij behoren, maar dat zij graag oppositie voeren om der wille van de oppositie. Enfin, een reden te meer om lijst drie er in te hameren. Want als de NU aan de verkiezing meedoet en dat doet zij, zal zij wel niet nummer drie krijgen. Wij spreken dus af „Stemt NU op lijst 3”.

William Groenkoper

EDSON Louis Millard Burns werd in 1897 in Westmount (in de Canadese staat Quebec) geboren. Na de universiteit te hebben bezocht, ging hij naar de Kon. Mil Academie van Kingston in Ontario en spoedig was hij Canada's jongste staf-kapitein.

In de eerste wereldoorlog streed hij in Frankrijk. De tijd tussen de beide wereldbranden besteedde hij in het belang van de mechanisatie van de cavalerie en het perfectioneren van de luchtfotografie. Voor zijn werk kreeg hij de order of the British Empire. Generaal Burns leidde in de tweede wereldoorlog het Canadese Eerste legerkorps in Italië naar de overwinning. Tegen het einde van de oorlog was hij commandant van het Canadese hoofdkwartier in Noordwest-Europa. Teruggekeerd in Canada behartigde hij en-

OPLOSSING KRYPTOGRAM VAN VORIGE WEEK

Horizontaal: 1. begroting; 5. Colijn; 8. talud; 9. emigratie; 11. liberalen; 12. sonde; 14. sneu; 15. negenogen; 19. clericaal; 22. slee; 24. aktie; 26. kosteloos; 28. industrie; 29. vraag; 30. tarwe; 31. wedrennen.

Vertikaal: 1. bijtel; 2. geldboete; 3. orders; 4. idealen; 5. chrysaant; 6. loten; 7. nee; 10. innig; 13. einde; 14. socialist; 16. era; 17. gallomaan; 18. uiterste; 20. anker; 21. lesgeld; 23. oeuvre; 25. Tudor; 27. sagen.

De anagrammen in dit kryptogram zijn aangegeven met (a). Dan kunt u dus het gevraagde woord vormen door het mengen van de letters van één of meer woorden van de gegeven zijn.

Horizontaal:

1. Minister, die wel uit het hout gesneden moet zijn waarvan men kerels maakt.
2. Fee't tijdens hoog water?
3. Fries vadertje voor gebrekkige padvindders?
4. Franse burgemeester in de 2e Kamer?
5. Met zijn reisgoed verafschuwt de matroos zijn loon.

13. Haring die met een hond aan de rol is?
14. Als de Sociaal-Economische Raad schrijft, ontstaat er ee. slang.
15. Een Ier en een Pair vertoeven op een Amerikaanse grasvlakte. (a)
16. Deze Indische onderwijzers schijnen goed met de plak overweg te kunnen.
17. Hooibultjes op de drukpers?
18. Ontzag met drie B's en 2 E's.
19. Kledingstukker die door de aardappels worden gedragen?
20. Medelijden door te belopen?

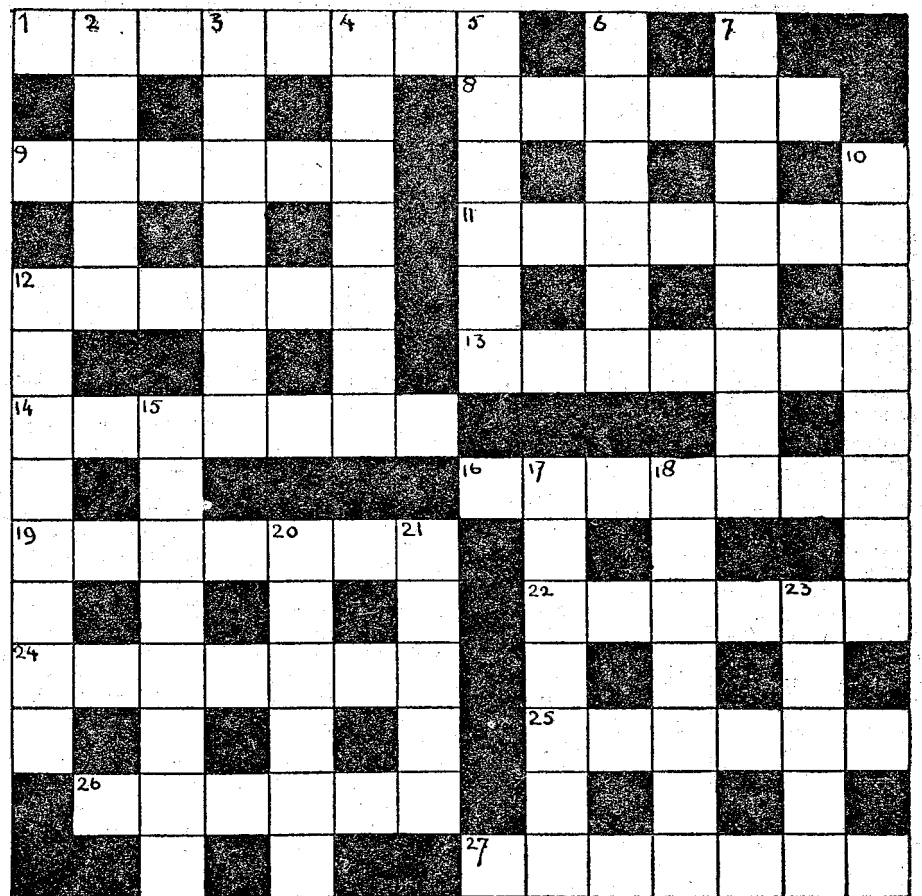
21. Bondgenootschap in een tent. (a)

Verticaal

1. Nestor van de 1e Kamer.
2. Raapt deze Perzische vorst as? (a)
3. Even na één uur was men tot overeenstemming geraakt.
4. Zo'n Juitse munt krijgt iemand die thee haalt.
5. Als U een KVP'er verlengt, is hij waardeeloos geworden.
6. Koppig door een rechtopstaand oor?
7. Onderwijzers vormden de achternaam van een schrijvende Wolf.

8. Lastige werkjes, die ge bij bossen hebt. (a)
9. Lid van de Eerste Kamer, wiens naam, wat net laatste lid betreft, herinnert aan het waterland, terwijl het eerste lid doet denken aan Zwarte Piet.
10. Bloeit niet alleen „auf den Heiden” maar ook in de 2de Kamer.
11. Miep is in haar sas, als de zaak is vastgelopen. (a)
12. Een zo'n jong schaap is al mooi. (a)
13. Stad uit het O.T. die door Indo's werd bewoond? (a)
14. Dit doet de rust.

KRYPTOGRAM

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Het leven gaat door. Achter het ge-
denkteken verrijst een bouwwerk. Laten
wij echter steeds bedenken, dat deze
opbouw mogelijk is geworden door het
offer van hen die vielen.

... en hare plaats kent haar niet meer ...

BEVRIJDINGS-DAG, een warre-
ling van opwindende beelden
in mijn herinnering. Maar daartus-
sen door zie ik héél scherp, en ál
duidelijker, op het trottoir één
vrouw staan. En 'k geef haar de
hand. Dan zegt zij: Ik probeer ook
blij te zijn, maar ik kan het niet.
Want haar man is er niet. Drie
van haar grote jongens zijn er
niet. De Duitsers hebben ze weg-
gevoerd, en niemand weet, waar ze
zijn gebleven. Eerst langzaam
komt de doffe zekerheid, dat hun
plaats voorgoed leeg is.

En nu wordt de herdenking hoe
langer hoe meer een officiële her-
denking. Ons hart is er minder bij
dan vroeger. Want we gaan verge-
ten. We haken nog vast aan som-
mige woorden als hongerwinter,
concentratiekampen, S.D., verzet
en verraad. Maar het worden nu
algemene begrippen, waardoor de
inhoud kracht en kleur gaat ver-
liezen.

Dan zeggen we tegen elkaar:
maar wij mogen niet vergeten. Wij
zullen de herinnering verder moe-
ten meedragen, en wij moeten ver-
tellen aan onze kinderen. Psalm 78
staat ook voor ons in de Bijbel. Wij
willen vooral blijven herdenken,
hen die vielen. De mannen en

vrouwen, die vielen in het verzet,
of die bezweken in concentratie-
kampen. De tienduizenden Joden,
die werden vergast, vrouwen en
kinderen mee; zuigelingen op de
arm van de moeder. Wij willen
ook blijven herdenken de mannen,
die gesneuveld zijn in de mei-

voorstellen. Velen zeggen: ik meen
ze mij nog vaag te herinneren.
Maar de meesten zeggen al gauw:
ik heb ze nooit gekend. Dan blijft
alléén nog hun naam, hun naam op
een steen.

Haar plaats kent haar niet
meer.

Dit is triest.

Ik heb eens een herdenking bij-
gewoond, waar de burgemeester
een rede hield met dit thema: zo-
lang iemand niet vergeten is, is hij
niet helemaal gestorven.

Dat is nog triester, als dat het
laatste woord is.

Maar gij, die dit leest, en die
kijkt naar de vlaggen en het V-
teken op deze pagina in de foto,
en dan ineens de bekende trekken,
de dierbare trekken voor u ziet,
omdat de liefde ze bewaart, troost
u met Ps. 103.

Want Ps. 103 zegt het wel bijna
hard en in elk geval onverbidde-
lijk: Hare plaats kent haar niet
meer.

Maar sla uw Bijbel op en lees,
wat er onmiddellijk op volgt, als
een jubelende stem, die breed uit
golft, die diep is en vol glans: de
goedertierenheid des Heren is van
eeuwigheid en tot eeuwigheid voor
degenen, die Hem vrezen.

„Laten we niet vergeten!”
zeggen we tegen elkaar —
maar hoe snel vervaagt de
kleur van wat gebeurde.

dagen, de zeelieden, die in de gol-
ven omkwamen. En dan zijn er
eindeloze grafvelden, waar bevrij-
ders werden begraven.

Er staat in Ps. 103 een aangrij-
pend woord. Haar plaats kent haar
niet meer. In de Psalmberijming
staat: Men kent en vindt haar
standplaats zelfs niet meer. Maar
dat is een vergissing. Haar plaats
kent haar niet meer. Hun eigen
dorp kent hen niet meer. Er is een
steen, waarop de naam staat. Er is
een huis, waarin het portret
hangt. Maar zij zelf — sommigen
zeggen: ik kan ze mij nog levendig

Geef ons trou!

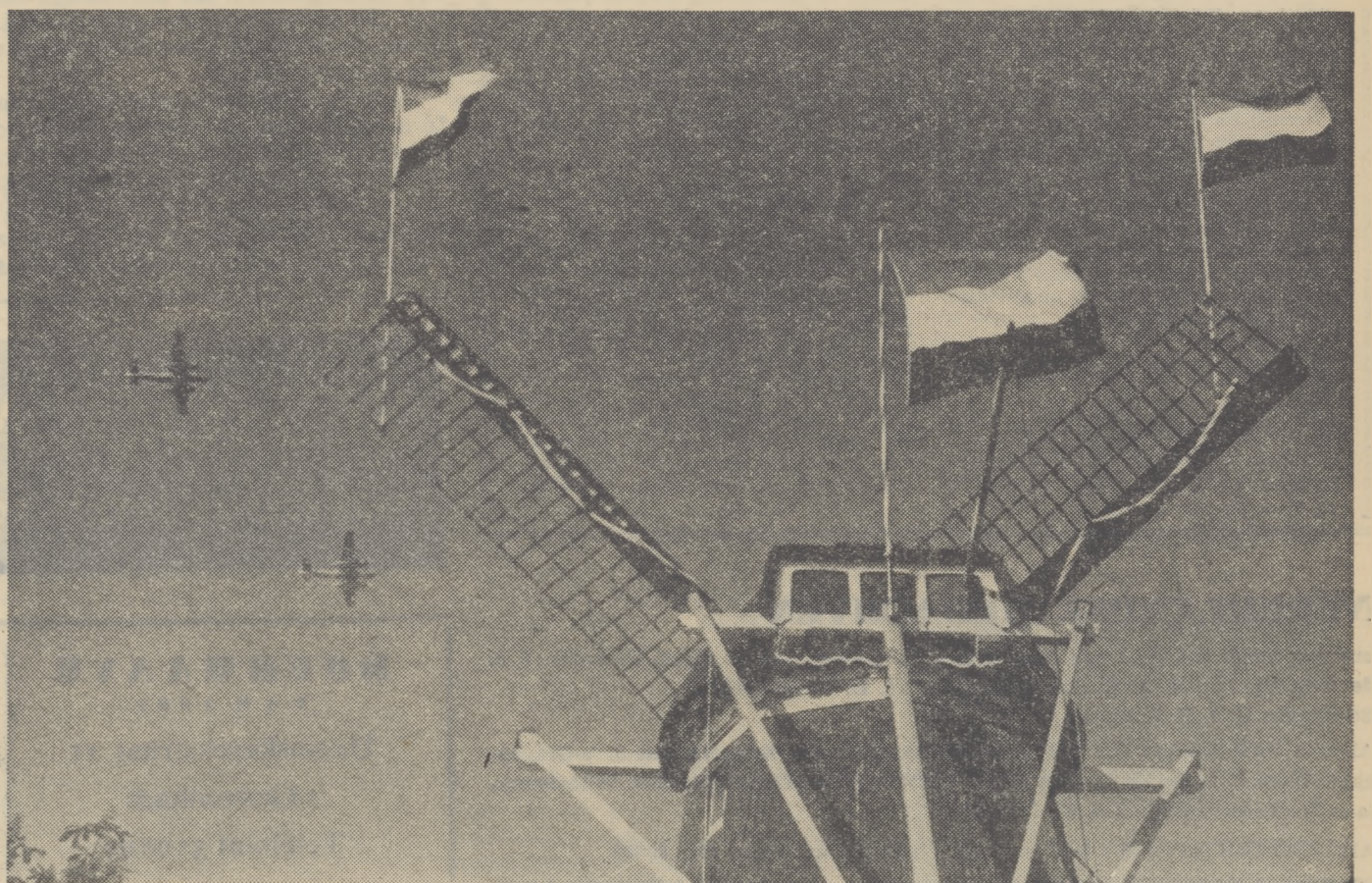
God geef ons kracht als wij, in wanhoop,
klagen,
In onbegrepen leed van donk're dagen.
Geef ons dan kracht om vol te houden,
ook al zou
Rondom ons alles wankelen, God, geef
ons trou!

God, geef ons inzicht, als wij angstig
raden
Naar de bedoeling van Uw grootse
Daden.
Geef ons geloof om te vertrouwen, ook
al zou
Rondom ons elkeen twijfelen, God, geef
ons trou!

God, geef ons eerbied voor de hoogste
waarden,
Die land en volk, de eeuwen door,
vergaarden.
Geef eerbied voor geloof en vrijheid, ook
al zou
De duivel zelf ze dreigen, God, geef ons
dan trou!

God, geef ons moed voor 't Vorstenhuis
te strijden,
Voor Vaderland en Volk, als 't moet, te
lijden.
Geef ons dan moed ons lot te dragen,
ook al zou
Het grootste offer plicht zijn, God, geef
ons dan trou!

(Uit het Geuzenliedboek)

Groot was de blijdschap, toen de bevrijding eindelijk kwam!

Elke stem is van grote

WAARDE

★ *Bent u woensdag 13 juni misschien in Paramaribo?*

★ *Houdt de datum van 29 mei goed in het oog!*

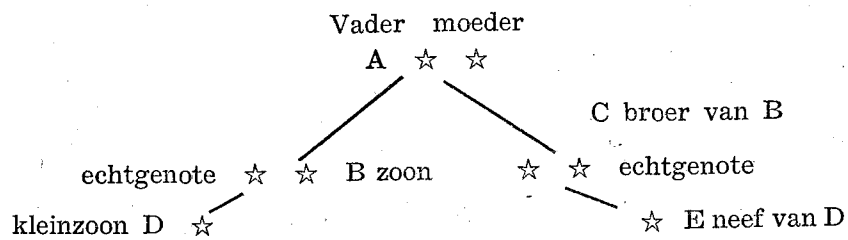
DENKT u om het stemmen bij volmacht?

In de eerste plaats natuurlijk wanneer u zelf op de dag van stemming — dat is op woensdag 13 juni niet naar de stembus kunt gaan omdat u dan in New York vertoeft of in Paramaribo. Dat weet u natuurlijk al lang van te voren. Welnu, zorgt u er dan voor dat een van uw familieleden of van uw huisgenoten voor u stemt. Uw buurman kan dat niet voor u doen, tenzij het uw broer of een zwager is. In ieder geval moet hij familie van u zijn. De wet schrijft voor tot de derde graad. Dat lijkt ingewikkeld. Maar het is eenvoudig — als u het foeffe maar kent. Het foeffe is nl. het tellen van streepjes. Vader A en zoon B is één streepje — dus eerste graad. Grootvader A — vader — zoon D is twee streepjes, dus tweede graad. Maar ook twee broers B en C zijn familie in de tweede graad. Oom C en neef D (oomzegger) mogen voor elkaar stemmen — dat is derde graad — maar twee never D en E niet, want dat is vierde graad, immers vier streepjes. De echtgenote van B mag stemmen voor C, nl. schoonzuster. Maar zij mag niet stemmen voor E, immers haar aange trouwde neef. Herzelfde geldt voor zwagers die wel voor elkaar mogen stemmen maar niet voor hun aange trouwde neven en nichten. Evenwel ook huisgenoten — ingeschreven aan hetzelfde adres, niet familie zijnde — mogen als gemachtigde optreden.

zelf kiezer zijnde in de gemeente waar een schipper ingeschreven is — kan voor hem stemmen. Voor de schipper bestaat echter een afzonderlijk formulier. Ook deze formulieren zijn bij het partij-secretariaat verkrijgbaar.

Elders stemmen

WOONT u in Amsterdam, en op woensdag 13 juni zult u in Enschede zijn, bij familie logeren, dan kunt u, bij volmacht laten stemmen in Amsterdam. Maar u kunt ook gebruik maken van de gelegenheid om elders te stemmen. Dat is eenvoudiger. Want u heeft vergeten aan te vragen bij volmacht te stemmen en u bent op 29 mei in Groningen. Welnu, dan gaat u nog even naar de secretarie in Groningen, u deelt mee, dat u woont in Amsterdam, aan het adres Stalinlaan, uw naam etc. etc., en dat u op 13 juni in Enschede wilt stemmen. U vult het formulier in, dat de secretarie-ambtenaar aan u overhandigt en verder behoeft u niets te doen. Uw oproep wordt bezorgd aan het opgegeven adres in Enschede en daar kunt u stemmen. Hiervoor is dus alleen nodig, dat men zich persoonlijk vervoegt aan het gemeentehuis in een gemeente in Nederland (dat kan dus. iedere willekeurige gemeente zijn). Dit kan echter tot uiterlijk veertien dagen vóór

Ook voor zieken

WANNEER u op 13 juni in het buitenland bent, moet u er dus voor zorgen, dat u bij volmacht stemt. U moet dan voor 29 mei a.s. een formulier aanvragen bij de secretarie van het gemeentehuis. Dat wil dus zeggen tot uiterlijk veertien dagen vóór de dag van stemming. Daarna kan het niet meer. Nu zullen er niet zovelen op die datum zich in het buitenland bevinden. Maar belangrijk is dat ook zieken bij volmacht kunnen stemmen. Een doktersverklaring is niet meer nodig. Daar moet men goed op letten! Nogmaals — een doktersverklaring is niet meer nodig. Maar niet ieder kan gevormachtigd worden. Alleen familie tot de derde graad met inbegrip van zwagers en schoonzusters en inwonende huisgenoten. Ouden van dagen, die slecht ter been zijn, kunnen hiervan eveneens gebruik maken. Formulieren voor het stemmen bij volmacht zijn op het partij-secretariaat verkrijgbaar à f 3.— per 100 stuks. Denkt u om zieken, die in een ziekenhuis verpleegd worden? Denkt u aan de sanatoria in uw omgeving? Een bejaardencentrum?

Schippers en zeevarenden

VOR SCHIPPERS EN ZEEVARENDEN is niet vereist, dat een familielid als gevolmachtigde optreedt. Iedereen — mits natuurlijk

de stemdag, dus 29 mei 1956. Maar denk er vooral om — u moet in persoon zich vervoegen bij een secretarie, welke dan ook.

Secretarissen opgelet!!

DENKT u vooral aan het stemmen bij volmacht! Let er op als mensen met vakantie gaan, dat zij daarvoor hebber gezorgd. Let op alleenwonende bejaarden. Let ook op de ziekenhuizen en sanatoria. Veel mensen vergeten het. Ze moeten er attent op gemaakt worden. Vaak denkt men er te laat om. Maar 29 mei is de laatste dag. In juni kan het beslist niet meer. Men behoeft nu ook niet zoveel mensen te halen en te brengen als men maar zorgt voor het stemmen bij volmacht. En bewaar dit nummer. U zult het de volgende weken nog wel eens nodig hebben.

Wie is kiezer?

KIEZER is ieder Nederlander, die op de dag van de kandidaatstelling — dat is dus op dinsdag 8 mei 1956 — de leeftijd van 23 jaar heeft bereikt en in het bevolkingsregister is ingeschreven. Denk om de kiezers, die zich na 8 mei in een gemeente vestigen. Die moeten n.l. in hun vorige gemeente stemmen of vóór 29 mei gebruik maken van de gelegenheid „elders te stemmen”. Het laatste is de meest eenvoudige oplossing.

MOET DE GRONDWET NEUTRAAL ZIJN?

NIEMAND kan zeggen, dat in 1795, toen de Fransen met gejuich werden binnengehaald, het nationale leven gezond en sterk was en evenmin, dat het een bloeitijd was voor de kerk. En toch — toen er in 1798 voor het eerst een Constitutie kwam, in allerlei politieke ongerechtigheid geboren overigens, verzuimden de opstellers niet, er in te schrijven:

„de eerbiedige erkenning van een Albesturend Opperwezen versterkt de banden der maatschappij en blijft iederen burger ten zeerste aanbevolen.”

Prof. Anema heeft er aan herinnerd in een belangwekkende rede bij de jongste grondwetsherziening. Er is nl. een discussie gaande, of het gewent is, om de Nederlandse Grondwet te laten beginnen met een bevestiging als deze: „het Staatsbestel van het Koninkrijk wordt gedragen door de erkenning van God als schepper en bron van het recht.”

LIBERALEN EN SOCIALISTEN moeten daar niets van hebben. En zij hebben twee argumenten. Vooreerst zeggen zij: zulke uitspraken horen niet in een grondwet. Want het zijn maar theoretische uitspraken, die toch geen rechtsgevolgen hebben. En in de tweede plaats: stel, dat dit eerste bezwaar niet gold, dan is er in Nederland een tweede bezwaar. Er zijn nl. tal van Nederlanders, die het niet met zulk een beginseluitspraak eens zijn, omdat zij niet in het bestaan van God geloven.

WAT HET eerste bezwaar betreft, Prof. Anema heeft duidelijk laten uitkomen, dat in oude en nieuwe tijden de fundamentele wetten wel hebben gesproken over beginselen. Hij herinnerde er aan, dat de Saksenspiegel begint met een inleiding van religieuze aard, zo aangrijpend, dat niemand ook thans nog die kan lezen zonder diepe ontroering. En hij liet niet na te wijzen op de treffende aanhef van de Ierse constitutie van 1937:

„In den naam van de Allerheiligste Drieëenheid, van Wie alle gezag komt en op Wie als het hoogste doel alle werken van mensen en staten moeten zijn gericht, wij, het volk van Ierland, nederig erkennend al onze verplichtingen aan onze Goddelijke Heer Jezus Christus die onze vaders schraagde gedurende eeuwen van beproeving, verklaren.....” en dan volgt de tekst van de grondwet.

NIEMAND kan volhouden, dat een grondwet niet mag spreken van God als de bron van het recht, omdat zulk spreken niet past in een wet. Reeds lang is het standpunt overwonnen, dat alleen juridische logica in het rechtsleven beslist.

Maar als een aantal Nederlanders het er nu niet mee eens is, omdat zij niet in God geloven en zijn bestaan ontkennen?

Dan, zo is de redenering van de tegenstanders, moet men het beslist niet in de grondwet zetten, want dan wordt de persoonlijke vrijheid aangetast.

PROFESSOR ANEMA heeft gewezen op een merkwaardige parallel. Er is een tijd geweest, dat vele openbare onderwijzers niet wilden, dat op een openbare school iets werd gemerkt van een Koninginnefeest. De socialistische waren toen immers tegen het Koningschap en organiseerden in sommige steden zelfs uitstapjes voor hun kinderen op de dag van dat nationale feest, om de kinderen aan dat feest te onttrekken. En dus, zo zeiden sommige openbare onderwijzers, moet men op de openbare school ter wille van de vrijheid, de verdraagzaamheid, de neutraliteit, het feit van de verjaardag van de Koningin volledig negeren.

Wie zulke redeneringen volhoudt, heeft daarbij een uitgangspunt. Hij pleit voor de neutraliteit van de overheid, overal waar er verschil van mening is, verschil van overtuiging. Hij heeft een zuiver negatieve opvatting van de vrijheid. De oude liberale idee, die tegenwoordig ook door socialistische worden verdedigd.

WIJ kunnen zulke opvattingen niet aanvaarden. Zij leiden tot een politiek, die volkomen verzakelijkt. Die wel erkent, dat er mensen zijn, ook in de politiek, die persoonlijk een eerbiedwaardige overtuiging hebben, die geloven en dat geloof ervaren als de bron van hun activiteit, maar de overheid dient welbewust vol te houden: als overheid weet ik van dit alles niets.

Toen in 1850 werd voorgesteld, om in de Friese Staten het gebed af te schaffen, zei de liberale woordvoerder: ik ben daar vóór, want wij komen hier niet om te bidden, maar om zaken te doen.

De Anti-revolutionaire partij belijdt, dat de overheid geroepen is tot verheerlijking van Gods Naam. Hoe zou een overheid dat kunnen doen, wanneer men van haar vordert, dat zij ten opzichte zelfs van het bestaan van God de onwetendheid consequent zal betrachten?

SCHOOLMEUBELLEN

MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. - EDE

BOERHAAVE

VAN 1907

Heemskerckstraat II

's-Gravenhage

Telefoon 33 09 05

DE

aangewezer Verzekering-

Maatschappij

ONGEVALLEN

ZIEKENHUISVERPLEGING

OPERATIE

WEKELIJKSE UITKERING BIJ

ZIEKTE

Vraagt prospectus!

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.

Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuypersstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar

LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * Eenzijdig?

*

Zijt gij niet eenzijdig in uw polemiek, zo vraagt een lezer?

Gij richt uw batterijen voortdurend op de P.v.d.A. Er zijn ook andere partijen, waarmee wij principieel verschillen. Hier is ons antwoord.

De P.v.d.A. is onze meest principiële tegenstander.

Zij propageert de doorbraak. Dat houdt in, dat naar haar overtuiging, die zij als partij officieel uitspreekt, de A.R. dient te verdwijnen. Nog sterker: principieel gesproken had die partij nooit mogen worden opgericht.

Immers: de P.v.d.A. verwerpt principieel een partijformatie, die als samenbindende en richtende kracht aanvaardt het Evangelie van Jezus Christus. Zij propageert een partij, waarin die kracht is de socialistische visie. Zij heeft een peleton debaters, die door het land onder haar directie trekken, om met ons te debatteren over de vraag: heeft een Christelijke partij recht van bestaan, en om bij dat debat die vraag met een principieel neen te beantwoorden. Zij zou de dag zegenen, waarop niemand in ons land meer zijn naam zou willen zetten onder deze woorden uit ons program van beginselen: Ook op staatkundig gebied belijdt de A.R. partij de eeuwige beginselen, die in Gods Woord zijn openbaar. En die dag tracht zij die-terbij te brengen, niet maar door het beleid van de A.R. partij te bestrijden, maar door haar bestaansrecht te betwisten.

De A.R. strijdt dus speciaal tegen de P.v.d.A. om haar bestaansrecht.

* * Ziel en Zaligheid

*

„Wij hater de communisten om hun verderfelijke beginselen en goddeloze praktijk, maar wij mogen deze communisten ook liefhebben om hunner ziel en zaligheid wil”, zo verdedigde de heer Scheps de oproep van het P.v.d.A.-bestuur tot de communisten.

Wij prijzen het in de heer Scheps, dat hij communisten liefheeft om hunner ziel en zaligheid wil, maar te menen, dat het met ziel en zaligheid in orde is wanneer men op de P.v.d.A. stemt moet zelfs de heer Scheps te ver gaan.

Waar is de weg die leidt naar hoeve

Nooit-gedacht?

Daar woont vandaag de Nederlandse boer. Minister Drees heeft het zelf gezegd.

Want bij de Algemene Beschouwingen over de Rijksbegroting 1956, was er gezegd: de positie van land- en tuinbouw is niet zo goed meer.

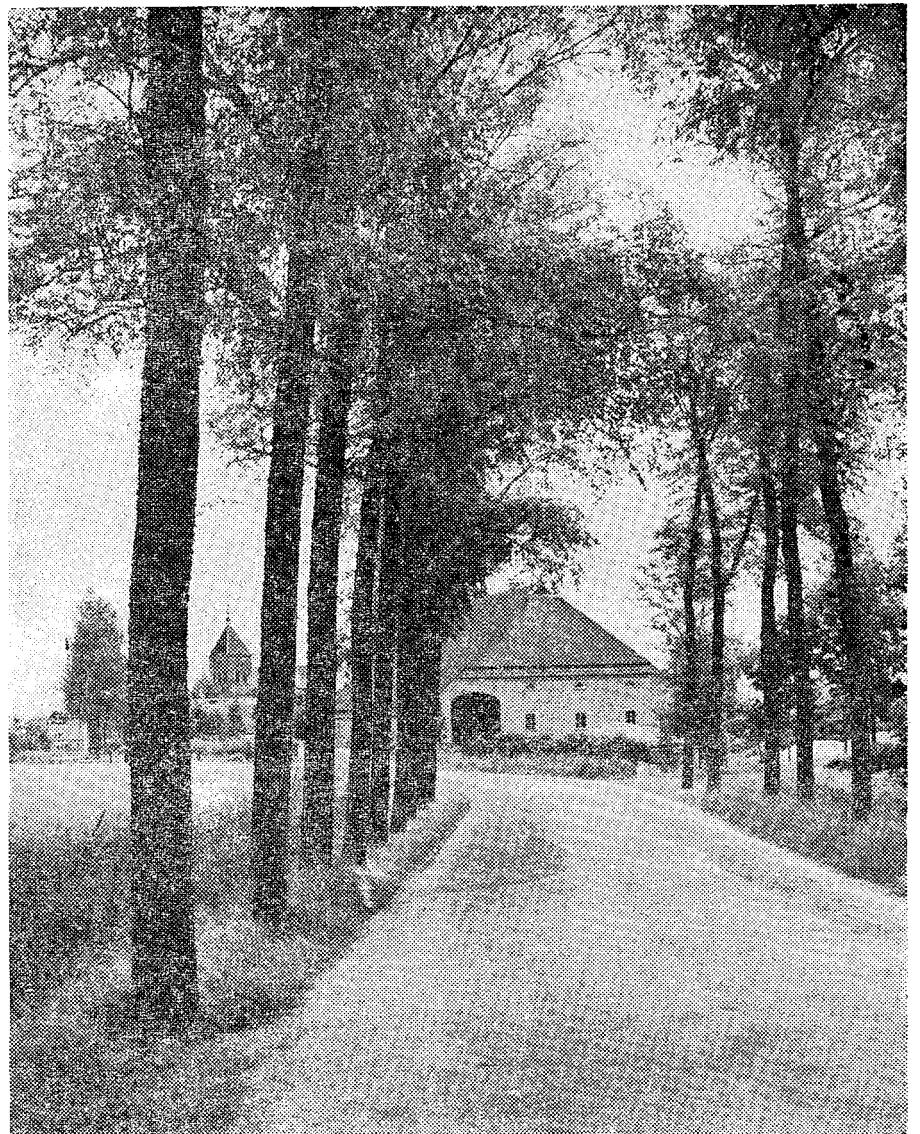
Maar de Minister antwoordde resoluut:

„Maar wanneer de landbouw zegt: wij gaan niet meer omhoog, wij lopen achter, dan zeg ik: gij hebt toch een tamelijk lange tijd voorgelopen. Ik wil niet zeggen: in vergelijking met de grote concerns, de oliemaatschappijen, Philips e.d., maar in het algemeen is in en voor de agrarische sector de tijd buitengewoon gunstig geweest. Wanneer er een kleine inzinking plaatsheeft, heeft men meer garanties in de agrarische sector dan in welke andere bedrijfstak ook. Als loonsverhoging plaats heeft, wordt die niet alleen in de garantiëprijsen verwerkt, voor zover de loonarbeiders betreft, maar ook ten aanzien van de boer zelf en de medewerkende gezinsleden.

Ik zeg niet, dat er niet een zekere ongerustheid kan zijn over de ontwikkeling van zaken in de land- en tuinbouw in verband met de overschotten, die boven de markt hangen in Amerika en Canada. Als men gedaan had zoals vroeger gehandeld is en men had deze overschotten zonder meer op de wereldmarkt gebracht, dan zouden wij nu volop in een crisis zitten, dan zou eerst de toestand van de landbouwbevolking in die landen zeer slecht geworden zijn en dan waren wij daarop gevolgd.

Maar gelukkig bestaat internationaal het besef, dat het zo niet kan. Er zijn echter bepaalde risico's ten aanzien van de landbouw; dat ontken ik niet. Maar volgens de woorden van een zeer deskundige op dit gebied kan de toestand in de Nederlandse landbouw gedurende de tien jaar na de oorlog het best gekarakteriseerd worden in deze zin: „Hoeve Nooitgedacht”.

Laten dus de boeren vooral niet klagen. Dat zij het tóch doen, is wel hele-

maal overbodig. Minister Drees heeft het gezegd.

Maar zijn eigen partijgenoot, de heer Hoogland, heeft deze woorden in de Eerste Kamer herhaald, om er aan toe te voegen, dat hij het daar nu net niet mee eens was. Hij vond de melkprijs-garantie „stellig te laag”. Hij was van mening, dat nieuwe, zeer noodzakelijke

investeringen vaak alleen mogelijk zijn, doordat de inwonende kinderen mee in het bedrijf werken, voor kost, inwoning en kleding:

OP HOEVE NOOITGEDACHT

Is er niet een oud versje, waar wat in staat van nooit gedacht en stil gezwezen?

IN VERBAND MET de reorganisatie van de partij heeft ook het College van Advies een andere samenstelling en werkwijze gekregen.

Het College van Advies „nieuwe stijl” is op zaterdag 21 april j.l. in algemene vergadering bijeen geweest.

Als dagelijks bestuur van het College treedt op de centrale commissie. Het Partij Convent heeft als voorzitter hiervan reeds benoemd Professor Mr. A. M. Donner. De overige leden van de centrale commissie worden door het College van Advies uit zijn midden gekozen. Het koos nu de heren F. W. Dirker en drs. Prof. Mr. W. F. de Gaa. Fortman, Mr. N. G. Geelkerken en Prof. Dr. S. U. Zuidema.

Tot nu toe kende het College van Advies alleen commissies ad hoc, welke ter bestudering van een bepaald vraagstuk werden ingesteld.

Thans kunnen ook vaste commissies worden ingesteld voor vraagstukken op een bepaald terrein.

De volgende vaste commissies zijn thans ingesteld:

a. Sociaal-economische commissie, met subcommissies voor landbouw en middenstand. Er wordt nog naar een voorzitter voor deze commissie gezocht.

b. Commissie voor het bestuurswezen, onder voorzitterschap van prof. mr. A. M. Donner.

c. Onderwijscommissie, onder voorzitterschap van mr. T. A. van Dijken.

d. Commissie voor buitenlandse aangelegenheden, onder voorzitterschap van dr. A. A. L. Rutgers.

e. Commissie voor militaire aangelegenheden, over welke voorzitterschap nog geen zekerheid bestaat.

Ter bestudering van bepaalde onderwerpen zijn momenteel de volgende bijzondere commissies aan het werk:

a. Commissie inzake de wettelijke regeling van het ziekenfondswezen. Voorzitter is mr. H. Bos Kem.

b. Commissie inzake de sociale zijde

Belangrijk werk wacht het College van Advies

van de industrialisatie. Voorzitter is prof. dr. J. Waterink.

c. Commissie inzake de subsidiëring van het ziekenhuiswezen. Voorzitter is mr. K. Groen.

d. Commissie voor de onderwijsvernieuwing. Voorzitter is prof. dr. K. Dijk.

e. Commissie inzake de humanistische geestelijke verzorging van militairen, D.A.V.-arbeiders en gevangenen. Voorzitter is mr. dr. J. Donner.

f. Ingesteld is verder een Commissie ter bestudering van het belastingstelsel en voor mogelijke wijzigingen daarin. Voorzitter zal zijn Chr. van den Heuvel.

In zijn openingswoord gaf prof. Donner een overzicht van de taak en de werkwijze van het College van Advies.

De taak van dit college noemde hij de bezinning. Als zodanig is het in de partijorganisatie de pendant van de Organisatiecommissie. Bezinning en organisatie zijn beide nodig en tezamen moeten zij een harmonisch geheel vormen.

Er kan van de bezinningsarbeid een belangrijke invloed uitgaan op de anti-revolutionaire politiek, mits wij elke dag weer bereid zijn persoonlijk het geloof te vernieuwen.

Rede Prof. Diepenhorst

NA de afdoening van de huishoudelijke aangelegenheden hield professor dr. I. A. Diepenhorst een rede over het onderwerp: De mogelijkheid van politieke samenwerking tussen partijen van verschillend beginsel.

Het is niet mogelijk op deze plaats

hiervan een breedvoerig verslag te geven. Wellicht zal dit referaat in *Anti-Revolutionaire staatkunde* worden geplaatst, zodat men het interessante be- toog dan rustig kan nalezen.

Een enkele greep uit de inhoud volgt hier:

De historie leert ons dat allerlei vormen van samenwerking mogelijk zijn. Te denken valt aan de coalitiekabinetten, aan het tijdelijk samengaan ook met de vrijzinnigen bij de behandeling van de kieswet Tak van Poortvliet, aan crisis- en zakenkabinetten en voorts ook aan de kabinetten op brede basis van de laatste tijd. Aan al deze samenwerkingsvormen hebben de antirevolutionairen meegedaan.

Wij moeten echter onze eigen principiële koers varen en ons optreden niet laten bepalen door de tegenstanders. Zelfstandigheid, ook bij de komende stembusstrijd, is noodzakelijk. Het zou daarom verkeerd zijn van te voren al bepaalde suggesties omtrent mogelijke samenwerking te doen.

Als de stembus gesproken heeft kunnen we nagaan welke mogelijkheden voorhanden zijn en welke mogelijkheid de beste waarborgen biedt voor een zo ver mogelijke doorvoering van onze beginselen.

Spreker achtte het voor een belangrijk deel Kuypers werk, dat de huidige, op beginselen gebaseerde partijformatie in Nederland bestaat.

Uitvoerig schetste spreker de methoden die bij een kabinetsformatie kunnen worden toegepast.

Voor na de tweede wereldoorlog is de plaats van de volksvertegenwoordiging anders geworden. De overheidsbemoëning is sterk uitgebreid, de sociaal-economische problematiek is ingewikkeld en ook het buitenlands beleid vergt

veel kennis van zaken. De volksvertegenwoordiging mist het apparaat om dit alles grondig te beheersen. Daarom kan veel minder invloed worden uitgeoefend dan vroeger.

Daarom is zeer begrijpelijk dat niet alleen de richtlijnen bij een kabinetsformatie belangrijk zijn maar ook de vraag wie als minister zullen optreden.

Er moet echter steeds voor worden gewaakt, dat kabinet en volksvertegenwoordiging hun eigen verantwoordelijkheid behouden.

Betreffende de vraag in hoeverre samenwerking mogelijk is merkte professor Diepenhorst op, dat wij ons niet lichtvaardig aan staat en overheid mogen onttrekken.

Wij moeten een invloed ten goede uitoefenen. Spreker is geen geval bekend, dat door het deelnemen van antirevolutionaire ministers aan een kabinet de anti-revolutionaire beginselen zijn geschaad. Integendeel.

Er is slechts één grens aan de samenwerking nl. wanneer men daardoor gedwongen zou worden zijn beginselen te verloochenen.

De vragen die naar aanleiding van het referaat naar voren kwamen werden beantwoord door een forum bestaande uit de heren prof. dr. J. P. A. Mekkes, prof. mr. A. M. Donner en dr. J. A. H. J. S. Bruin Slot. Ook prof. Diepenhorst nam aan de replieken deel.

Gezegd kan worden dat deze methode zeer bijdraagt tot een levendige discussie, die de verschillende standpunten op waardige wijze tot hun recht laat komen.

Lichtbehandeling voor schepen en gebouwen

NIMA Zwijndrecht

TEL. N° 1350-5382

DE LAATSTE LOODJES

- * Balans kan met gerust hart worden opgemaakt
- * De heer Bieuwenga: „Gronden uitgeven in pacht en eigendom”
- * De heer Tjalma: „Wat is de helft van 75?”

DRIE MEI 1956. Naar alle waarschijnlijkheid de laatste vergaderdag van de Tweede Kamer in deze parlementaire periode, die bijna tot het verleden behoort. Dat wil zeggen: naar alle waarschijnlijkheid de laatste vergadering van de a.r. Tweede Kamerleden Schouten, v. d. Heuvel en Stapelkamp. Weer hebben zij een periode van hun rijk gezegend leven afgesloten. De a.r. partij zal verder moeten gaan zonder de steun van deze drie erkende parlementariërs. Dat stemt misschien een beetje weemoedig. Maar het siert deze mannen, dat zij zich uit eigen beweging niet meer herkiesbaar hebben gesteld en dat zij vrijwillig hebben meegewerkt aan de verjonging van de a.r. partij. De „oudjes” deden het overigens nog best, maar het is echter tijd de jongeren de kans te geven zich te kunnen ontplooiën tot het formaat van hun voorgangers. Voor men zover is heeft men veel parlementaire ervaring nodig.

De a.r. partij kan met een gerust hart en zelfs met een beetje trots de balans van de afgelopen vier jaar opmaken. De a.r. ministers en de a.r. fractie hebben hun partij in het regeerbeleid geducht meegeblazen. In 1952 kon de a.r. partij haar oppositionele houding laten varen. In 1956 is zij niemands slaaf. De a.r. partij kan dus met een gerust geweten het oordeel van de kiezer over haar beleid vragen. De twee a.r. ministers hebben van zich doen spreken en de a.r. fractie heeft in het algemeen behendig gemanoeuvreed, vol begrip voor de actuele situatie, die een vooruitstrevende christelijke nationale politiek eist.

Hoogspanning

DE Tweede Kamer heeft de afgelopen dagen onder hoogspanning gewerkt. De ministers wilden zoveel mogelijk met een schone lei de verkiezingen in gaan. Het was een ware restant-opruiming, met belangrijke en minder belangrijke artikelen. De heer Bieuwenga heeft nog het succes gesmaakt een motie aangenomen te krijgen over de uitgifte van cultuurgrond in de IJsselmeerpolder. Deze motie luidde als volgt:

De Kamer, kennis genomen hebbende van het standpunt der regering met betrekking tot het beleid inzake de uitgifte van cultuurgrond in de IJsselmeerpolder;

overwegende, dat de regering voorstelt een beperkt deel der gronden in eigen exploitatie te houden,

van oordeel, dat de verdere uitgifte van de gronden dient te geschieden zowel in de vorm van verkoop, als pacht en erfpacht,

nodigt de regering uit het daarheen te leiden, dat van de gronden buiten de staats-exploitatie een ruïn deel in pacht wordt uitgegeven en voor het dan nog resterende gedeelte wordt gestreefd naar een uitgifte in eigendom of erfpacht, bij voorkeur naar uitgifte in eigendom, waarbij met name dient te worden gelet op de eigenaren-grondgebruikers van het oude land, welke ten gevolge van overheidsmaatregelen hun cultuurgronden moeten afstaan.”

Deze motie werd met 42-24 stemmen aangenomen. Alleen de socialisten en communisten stemden tegen. Dat was goed werk van de heer Bieuwenga, want minister v. d. Kieft — ook zijn socialistische partijgenoot Mansholt zat achter de regeringstafel — had een heel ander standpunt ingenomen. Zijn samenvatting luidde als volgt:

„Verkoop van gronden is, gelet op de belangrijke bijdragen welke de staat aan de IJssel-

meerpolders ten koste heeft gelegd en op de onzekerheid inzake het prijspeil van onvroerende goederen, alsmede op de gevaren van bedrijfs-splitsing, in de naaste toekomst niet aan de orde.

Naast pacht komt ook erfpacht als wijze van uitgifte in aanmerking. Van achterstelling van degenen, die niet bij machte zijn behalve de aanschaffing van inventaris ook nog de bouw van een boerderij te financieren, zal daarbij geen sprake moge zijn.

Ten behoeve van het verdere uitgiftebeleid en teneinde een inzicht te krijgen in de pachtsommen welke voor de verpachte bedrijven kunnen worden bedongen, is het nodig in beperkte mate landbouwbedrijven door de staat in eigen beheer te houden. Daardoor kan tevens aan vakbekwame niet kapitaalcrachtige landbouwers een werkring als bedrijfsleider worden aangeboden.”

De opvatting van de heer Bieuwenga verschildt dus wel met die van de socialistische minister van Financiën. Deze wilde de motie van zich afschudden door op te merken dat het onjuist zou zijn het bijna demissionaire Kabinet nog tot een ander beleid te dwingen.

De heer v. d. Kieft zag zelfs staatsrechtelijke bezwaren. Dat was overdreven. Voorzitter Kortenhorst moest er op wijzen dat er geen enkele reden is de rechtmatigheid van de indiening van de motie Bieuwenga te betwisten. Zo was het ook. Deze motie kan minister v. d. Kieft rustig naast zich neerleggen.

Maar de volgende minister van Financiën zal bij de komende begrotingsbehandeling met dit voorstel geconfronteerd kunnen worden. En de uitslag van de Kamer was zo duidelijk dat dit stelling ook wel zal gebeuren.

FELIX

De ideale voeding voor kat en hond

BONZO

ANCRE HORLOGES
DE NIEUWSTE MODELLEN
IN CHROME STAAL
DOUBLÉ EN GOUD
SIEBEL
KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - R'DAM
NW. BINNENWEG 227 - R'DAM

ER IS ZEKER HOOP VOOR U

aan welke slepende ziekte u ook lijdt en wat u ook al hebt geprobeerd! Wij leveren reeds 30 jaren onze verpakte kruiden-geneesmiddelen à 3.95 per pak en mochten wonderbaarlijke successen boeken. Gegarandeerd onschadelijk! Meldt ons uitvoerig uw ziekte en klachten en wij zenden u het juiste middel met brochure en inlichtingen gratis!

Sta niet van verre, doch ondervindt wat ons in de natuur gegeven is!

KRUIDENHUIS „FLORA”
Westersingel 40 Groningen

Een ander a.r. succes werd behaald door de heer Tjalma in de Eerste Kamer. Hij wees het initiatief voorstel van de Tweede Kamer om een grondwettelijke regeling te treffen voor het tijdstip van aftreden van de leden der Staten-Generaal weer terug naar de Tweede Kamer. Terecht want in het voorstel Oud stond dat de helft van de Eerste Kamerleden om de drie jaren aftreedt. Terwijl in het uitbreidingswetsontwerp — juist aangenomen — was vermeld dat om de drie jaren beurtelings 38 en 37 leden aftreden. De a.r. burgemeester van Hoogeveen heeft daardoor bewezen een seculair man te zijn, die tenminste nog de tijd neemt de wetsontwerpen goed te lezen. Voor prof. Oud was het geen prettige gewaarwording op deze wijze schaakmat gezet te worden. Hij is de man van de vele uitvluchten, die alle kanten uit kan. En graag klopt hij zichzelf op de borst om zijn grote staatsrechtelijke kennis. Ditmaal kon hij er niet uit komen.

Maar het is goed vast te stellen dat de gehele Tweede Kamer daaraan schuldig was. De vijf fractievoorzitters hadden het initiatiefvoorstel ondertekend. Toch willen wij niet zeggen dat de Eerste Kamer haar bestaansrecht nu weer bewezen heeft, zoals men in verschillende persorganen kon lezen. Want als de Eerste Kamer slechts kan gloriëren bij blunders van de Tweede Kamer dan zou zij in haar taak wel zeer tekort schieten.

Twee kapiteins?

DE TWEDE KAMER is voor de opheffing van de handelingsbekwaamheid der gehuwde vrouw. Daarover bestaat geen verschil van mening, want er moet een einde gemaakt worden aan de toestand dat de gehuwde vrouw juridisch gelijk wordt gesteld met minderjarige en onder curatele gestelden.

De a.r. fractie heeft echter woensdagmiddag tegen het wetsontwerp van minister Van Oven gestemd. Niet dus, omdat zij tegen de opheffing van de handelingsbekwaamheid is, maar omdat minister Van Oven niet van plan was de principiële juiste weg te bewandelen. De bewindsman van Justitie wil twee kapiteins op de huwelijksboot en wel zo, dat in het huwelijksvermogenrecht de huwelijksgemeenschap niet als eenheid wordt gehandhaafd. Dat was het principiële bezwaar. Prof. Gerbrandy heeft het in dit debat treffend uitgedrukt: het grote mysterie van ons christelijk huwelijk wordt gevormd door de volkomen gelijkwaardigheid en volkomen ongelijkheid van man en vrouw. Dat is een twee-eenheid. Als Bijbelgelovig christen stelde Prof. Gerbrandy dit voorop.

Mej. Tendeloo (soc.) heeft zich in dit debat niet van haar beste zijde laten zien. Zij deed de slechtste dagen van de oude strijd om de emancipatie weer herleven. Zij verweet haar tegenpartij (bij het amendement dat de man het hoofd van de echtvereniging is) geen argumenten maar sentimenten te gebruiken. Maar gelijktijdig sloeg zij zulk een krasse taal uit dat de mannelijke socialistische fractieleden met waarlijke stomheid waren geslagen.

Dit alles was een tikkeltje vreemd. Maar voor ons was het nog vreemder te moeten horen dat de P.v.d.A.-fractie „principiële” bezwaren had tegen het amendement om de man als hoofd van de echtvereniging te beschouwen. Principiële bezwaren. Het ontgaat ons waarom de belijdende christenen in de Partij van de Arbeid zich zonder meer achter deze uitspraak van Mej. Tendeloo konden scharen. En dat zij dus die principiële bezwaren konden onderschrijven. De doorbraakleden in de socialistische fractie wisten dat dit amendement niet duidde op de juridische gehoorzaamheidsplicht van de vrouw tegenover haar man, maar dat dit amendement slechts wilde aanslaan op de christelijke opvattingen over het huwelijk. Als de belijdende christenen in de P.v.d.A. daartegen principiële bezwaren maken dan wordt de stelling van minister Algera op de deputatenvergadering weer volkomen duidelijk: de doorbraak leidt tot de ontkenning van de politiek. De doorbraak is de relativering van de erkenning van Gods Woord voor het politieke leven.

INNEMEE & ZN. N.V.

Onmiddellijk ter plaatse te ontbieden

BEGRAFENIS-TRANSPORT
DEN HAAG
Telefoon 115940
HAARLEM
Telefoon 10441
DELFT
Telefoon 1642

Firma

C. Vermeer en Zoon's

Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils, armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

HOUTHANDEL

Fa K. J. Bos & Zoon

KAMPEN — SPOORKADE 21
Telefoon 05292-2020

BORGWARD

IMP. FA. ROSIER - ALEXANDERLAAN 23 - RIJSWIJK (Z.H.)
TEL. 771990-115455

Uw ideaal!

De voortreffelijke combinatie van een snelle, sierlijke personenauto en een ruime, luxe bestelwagen.

Draagvermogen 520 kg

Prijs f 8800.-

AMSTLEVEN levensverzekering

Parijs was weer Navo-centrum

- * *Praten over Midden-Oosten en over de Saar*
- * *Boelganin en Chroesjtsjew brachten geen nieuws*
- * *Het Navo-enthousiasme van Amerika een vraag!*

DEZE week concentreerde zich in de Franse hoofdstad een ongekende activiteit van Westelijke ministers en diplomaten. Woensdag ontmoetten de Amerikaanse en Franse ministers van buitenlandse zaken, Foster Dulles en Pineau elkaar. De Franse socialistische ministers hebben de laatste tijd nogal wat kritiek geuit op de politiek van het Westen ten aanzien van Sowjet-Rusland en het Midden-Oosten. De Algerijnse kwestie, die vele Franse divisies gebonden houdt in Noord-Afrika, is uit de aard der zaak ook voor de Amerikanen van het grootste belang.

Donderdag hebben de Franse minister-president Guy Mollet en Pineau met hun Duitse collega van buitenlandse zaken gesproken over de hangende Frans-Duitse problemen: het Saargebied en de kanalisatie van de Moezel. Deze geschilpunten tussen Frankrijk en Duitsland zijn moeilijk tot een oplossing te brengen. De Fransen vinden dat de Duitsers gemakkelijk over de brug zouden kunnen komen, maar Bonn toont zich vooral de laatste tijd bijzonder terughoudend. De oorzaak daarvan wordt gezocht in het feit, dat Guy Mollet en Pineau binnenkort een bezoek aan Moskou gaan brengen. De Duitsers vinden het niet geheel ten onrechte griezelig, wanneer de Westelijke Europese bondgenoten op eigen houtje met de Russen gaan praten, zeker wanneer de Fransen bij de Russen op bezoek gaan. Was het niet de Franse minister-president Mollet, die onlangs beweerde, dat het vraagstuk van de Duitse hereniging in belangrijkheid achterstond bij de problemen van de ontwapening en de Europese veiligheid?

Indien de Fransen zo weinig solidair zijn en de Duitse bondsrepubliek niet onwankelbaar steunt in haar eis van hereniging, zoals de Ver. Staten tot dusver hebben gedaan, wordt de bereidheid aan Duitse kant om Frankrijk

ten aanzien van de Saar en de kanalisatie van de Moezel tegemoet te komen geringer.

De voornaamste reden waarom zoveel Westelijke ministers deze week in Parijs zijn, is de bijeenkomst van de raad van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Dat is een jaarlijkse terugkerende vergadering van ministers van buitenlandse zaken der N.A.V.O.-landen. Met enige spanning heeft de diplomatieke wereld naar de zitting van deze N.A.V.O.-raad uitgezien. Het is namelijk voor de eerste maal dat de ministers van deze grootste Westelijke militaire alliantie van alle tijden elkaar ontmoeten, nadat het Kremlin de wereld voor de puzzel van de anti-Stalin-koers heeft geplaatst.

Het Sowjet-bezoek

De Britse minister van buitenlandse zaken Selwyn Lloyd heeft aan zijn collega's kunnen vertellen welke indruk Chroesjtsjew en Boelganin na hun recente opzienzarend bezoek aan Engeland hebben achtergelaten. Iedereen zal er zo zijn weetje over willen zeggen. De Duitsers, de Turken, de Portugezen, de Nederlanders (onder leiding van minister Beijen) en de Amerikanen zullen reeds voordat zij in Parijs waren, wel van mening zijn geweest, dat er principieel in de verhouding tot Rusland niets veranderd is. Het verhaal dat Selwyn Lloyd hen ophangt over de Russische leiders Chroesjtsjew en Boelganin zal deze mening slechts kunnen versterken. De socialistische ministers van buitenlandse zaken, die de N.A.V.O.-conferentie bijwonen, met name de Scandinavische ministers, de Belgische minister Spaak en de Franse minister Pineau nemen het tegenover gestelde standpunt in. Zij zijn van mening dat er grote veranderingen in het Kremlin zich aan het voltrekken zijn, waarmee de Westelijke wereld terdege rekening moet houden.

Voor beide standpunten is iets te zeggen. De eindbedoelingen van de Russen zijn onveranderd gebleven, het Russische staatkundig systeem blijft een dictatuur, waarin mensen om hun politieke overtuiging in concentratie-kampen worden opgeborgen. Croesjtsjew heeft hier tegenover de Engelse socialistische leiders

geen doekje om gewonden. Aan de andere kant is er zowel in de binnenlandse als in de buitenlandse politiek een verandering te constateren. Wanneer men uit de mond van de communisten zelf verneemt, dat het orthodoxe Leninisme het grondbeginsel van het communisme is gebleven, ook na de ontstalinisatie, die zich in Rusland aan het voltrekken is, dan dient men te beseffen, dat de wereldrevolutie het einddoel blijft. Het Leninisme als doctrine heeft vanaf haar geboorte gebruik gemaakt van wisselende tactiek, die soms een zeer radikaal karakter vertoont. Wij beleven thans zo'n radicale wijziging in de tactiek.

De conclusie die de N.A.V.O.-raad gedurende dit weekeinde uit deze veranderde situatie dient te trekken kan dus geen andere zijn dan dat het Westen zijn politiek op lange termijn onverminderd voortzet, doch dat deze politiek nauwkeurig wordt afgestemd op de gewijzigde tactiek van de Russen. De tactiek van de Russen is duidelijk gericht op het isoleren van het Westen van de landen van het Midden-Oosten, Afrika, Verre Oosten en Midden-Oosten. Wanneer het tot een verbreking van de banden tussen deze landen en het westen zou kunnen komen, was de slag voor Moskou reeds ten halve gewonnen zonder dat zulks in een gewapend conflict werd bereikt.

Voor al het Midden-Oosten biedt aan de Russische communisten grote kansen. Behalve dat er een Israëliisch-Arabisch geschil is, dat de onrust in dit gebied voedt, zijn er ook de tegenstellingen op economisch en politiek gebied, die de Westelijke mogendheden in het Midden-Oosten tegenover elkaar plaatsen. Het Kremlin zou bevolkt zijn met slapende apen, wanneer het deze situatie niet trachtte uit te buiten. Dat doet het dan ook.

Meer dan wapenbroederschap

Is het dus zo, dat de ministers van buitenlandse zaken van de N.A.V.O.-landen het hoofddoel van de Atlantische alliantie: de militaire verdediging, met onverzwaakte aandacht moeten nastreven, zij zullen dit weekeinde zich eveneens moeten beraden over de vraag of de N.A.V.O. niet eveneens het centrum moet worden voor het opstellen van de richtlijnen voor een gemeenschappelijke diplomatieke en economische strategie ten aanzien van de landen, die zich op het ogenblik „neutraal” gedragen of op het punt staan meer naar de kant van Sowjet-Rusland op te schuiven, met name ten aanzien van het Midden-Oosten. Artikel 2 van het N.A.V.O.-verdrag zegt, dat de verdragspartners zullen streven naar een nauwe politieke, economische, culturele en sociale samenwerking. Reeds jarenlang hebben vooral de Canadezen en de Nederlanders erop aangedrongen dat aan de inhoud van dit artikel vaste vorm zou worden gegeven. Het is nog steeds niet gebeurd. Een paar weken voordat de N.A.V.O.-raad in Parijs bijeenkwam, nam de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Foster Dulles deze gedachte eveneens op.

Dat heeft grote verwondering gewekt, omdat tot dusver geen Amerikaanse regering bijzonder veel belangstelling voor de aandrang van Canada en Nederland om van de N.A.V.O. ook een werkelijke politieke en economische gemeenschap van volken te maken had getoond. Integendeel, de Amerikanen voelden er niets voor. Deze plotselinge bereidheid van Foster Dulles om artikel 2 van het N.A.V.O.-verdrag tot leven te brengen, heeft de politici in vele Westelijke landen aan het speculeren gezet. De Fransen willen meteen maar beginnen met voor te stellen, dat de N.A.V.O. een grootscheepse actie begint tot verlening van steun aan de onontwikkelde gebieden, die dan niet de N.A.V.O. maar de organisatie der Verenigde Naties zal dienen te verdelen.

Ook andere Europese landen hebben plannen in petto. De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, mr. Beijen, schijnt voor deze hele gang van zaken weinig te voelen. Zijn verklaringen in de Eerste Kamer deze week lieten doorschemeren dat hij in deze situatie er maar het meeste voor voelt om de militaire betekenis van de N.A.V.O. op dit ogenblik te accentueren, omdat er gevaar schuilt in het overhoop halen van allerlei zaken, die tenslotte de belangstelling voor de militaire doeleinden van de al-

liantie kunnen doen dalen. Daarmee zouden de Russen in het bijzonder in de kaart worden gespeeld.

Bovendien vraagt men zich af wat Foster Dulles zelf aan plannen naar Parijs meebrengt. Veel betekenis moet er aan de plotselinge bereidheid van Foster Dulles om over artikel 2 van het N.A.V.O.-pact te praten, waarschijnlijk niet worden gehecht. In dit jaar van Amerikaanse presidentsverkiezingen is niet te verwachten, dat Washington zich verbindt tot een herziening van haar politiek in overeenstemming met de opvattingen, die op het West-Europese continent leven. Dat zou dringend noodzakelijk zijn, maar noch de democraten, noch de republikeinen in de Verenigde Staten leggen zich thans vast. De suggestie van Foster Dulles wekt meer de indruk om de schijn op te houden zowel in de Ver. Staten als daarbuiten, dat de Amerikaanse diplomatie springlevend is. In feite gebeurt er in Amerika niets. Vandaar dat Parijs deze week evenmin veel zal kunnen opleveren.

SERRES EN WARENHUIZEN.
BOUW
N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland
Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

Accountantskantoor
S. M. STOLP
★
Leiden Oudewater
Tel. K 1710-26318 Tel. K 3486-486

Vraagt Uw bakker naar
TARVO-BROOD
Uw bakker
Uw dokter

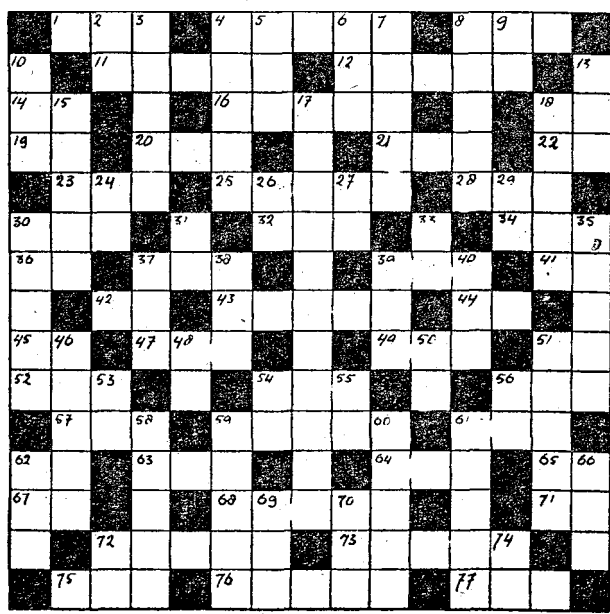
DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
JOH. LUYK
AMALIA VAN ANHALTSTRAAT 40-44
EINDHOVEN - TELEFOON 4512
*Periodieken
Handelsdrukkerij*

JUTE ZAKKEN
voor binnenland en export
Een vertrouwensartikel!
NOORD NEDERLANDSE ZAKKEN.
HANDEL N.V. - GRONINGEN
EEMSKANAAL N.Z. 46
Telefoon 31345 (3 lijnen)
Telegramadres „Jute”

BONGERS
WAGENINGEN
Verhuizingen - Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 - Law. Allée 88

UW ZENUWEN
wordt U volledig de baas met
NEUROTONIC
niet verdovend, maar genezend
Het zenuwpreparaat van deze tijd

BRINKERS'
FABRIEKEN
ZOETERMEER
Tel. nr 12 (4 lijnen)
ROOMBOTER - MARGARINE
SPIJSVETTEN
SPIJSOLIE

*
*De
puzzel
van
de
week*
*

Horizontaal. 1. vakverbond; 4. rivier; 8. prijskans; 11 plaats welke in nauw verband staat met de „afscheiding”; 12. dorpje bij Gorkum; 14. anno domini (afk.); 16. volksvertegenwoordiging in Rusland 1905-17; 18. uitroep; 19. Ned. provincie (afk.); 20. vervoersmaatschappij; 21. vlaktemaat; 22. voegwoord; 23. defensieverdrag, dat niet tot uitvoering is gekomen; 25. heilig boek; 28. vakverbond; 30. smart, pijn; 32. door Mussert gesticht pol. partij in 1931; 34. vaartuig; 36. bestaat; 37. gerecht; 39. bovendien; 41. rechtbij; 42. lidwoord; 43. angst; 44. op dit moment; 45. plaatsbepaling; 47. roem; 49. bedrukt; 51. chemisch symbool van selenium; 52. pl. in Duitsland; 54. getand werktuig; 56. rivier in Europa; 57. houding; 59. timmergereedschap; 61. bid (latijn); 62. muzieknoet; 63. papegaai; 64. lichaamsdeel; 65. reeds; 67. aardrijkskundige aanduiding; 68. Italiaans componist 1813-1901; 71. rivierkant; 72. bode van een universi-

teit; 73 met olie bestrijken; 75. uitgeput; 76. kerkgebruik; 77. nationaal indonesisch leger (afk.).
Vertikaal: 2. zie 44 hor.; 3. bui; 4. bekende architect; 5. wasmiddel; 6. adem (verouderd); 7. radioactief element; 8. lichaamsdelen; 9. geografische aanduiding; 10. zijden stof; 13. kerel; 15. minister-president; 17. deel van het parlement; 18. engelse staatsman; 24. lidwoord; 26. voorvoegsel; 27. verkorte jongensnaam; 29. gezinslid; 30. minister; 31. lengtemaat 33. rivier; 35. roven; 37. huisdieren; 38. roet; 39. pl. in Noord-Brabant; 40. opgeheven pol. partij; 46. smeltglas; 48. reeks; 50. zie 36 hor.; 51. olijkerd; 53. muzieknoet; 54. meerplaats; 55. pers. voorn. woord; 56. academische titel; 58. kaatsnet in een beugel; 59. graansoort; 60. spoorstaven; 61. in- en verkoop; 62. snoeg hebbend van; 66. tussenzetsel; 69. bijbels figuur; 70. schilder 1637-75; 72. gezinslid; 74. naam onbekend.

Opdat wij het niet zouden vergeten

Niet overal in ons land zullen op deze vijfde mei feestelijkheden plaatsvinden. Niet uit alle nederlandse woningen zal de avond tevoren de vlag halfstok withangen om te gedenken de velen, die in de vijf jaren van oorlog het offer van hun leven brachten. De mens vergeet zo graag...

HET is nu al weer elf jaar geleden, dat de bevrijding een feit werd. De morgen brak aan na een nacht van vijf jaren en ons volk kon verruimd ademen, — zij het ook, dat bijna iedereen tot op het bot vermagerd was.

De jonge generatie weet van de verschrikkingen van de oorlog en van de knevelarij door een verfoeilijk stelsel, slechts het een en ander door overlevering. Daardoor bestaat het gevaar, dat het hart er niet wezenlijk bij betrokken wordt. Ook terwille van de jongeren zullen wij deze vijfde mei de vlaggen uitsteken. Want de jeugd van vandaag moet zien en weten, dat de ouderen de bevrijding op 5 mei 1945 hebben aanvaard als een Godsgeschenk.

Misschien zijn er mensen, die zeggen, dat zij het te druk hebben om iets te doen aan een herdenking van de bevrijding. Ze zeggen waarschijnlijk, dat ze iets beters te doen hebben. Dat is een betreurenswaardige opvatting. Een opvatting, die precies zo onjuist is als die van de man die beweert, dat kennis van de historie van geen nut is omdat wij kinderen van onze tijd moeten zijn.

Een antirevolutionair heeft daar andere gedachten over; hij móet daar een andere mening over hebben. De christen zal in de historie de hand Gods onderkennen, ook ten aanzien van de hoogten en diepten, die ons volk in de loop van zijn geschiedenis heeft moeten gaan. Daarom kan de christen het heden niet aanvaarden zonder het verleden.

En thans, op deze vijfde mei, moet de man, die kortgeleden op een vergadering van een be-

een spelelement? Stellig niet! Terwille van een hobby zet men zijn leven niet in. Het was iets anders, dat hen dreef. Zij hebben ingezien, dat een gemeenschapsleven waarin men zijn levens-overtuiging niet tot uiting zou mogen brengen, waarin men zijn plicht ten opzichte van onze naasten niet kan vervullen, in strijd was met hetgeen de bijbel hieromtrent aan de mens had opgedragen. Zonder deze vrijheid en zonder de mogelijkheid om te getuigen, zou een volk, of schoon levend en bewegend, het element van de dood in zich dragen.

Deze vijfde mei in 't politieke perspectief van vijf zware jaren

Ze zijn gevallen, onze vrienden en medeburgers. En veel zijn er gevallen omdat zij gehoorzaam waren aan het grote gebod van God. Ze hebben gestreden, ook politiek gestreden. Het was niet de haat tegen de mens die zich liet degraderen tot een werktuig van nationaal-socialistische bonzen, maar het was de haat tegen het nationaal-socialisme zelf, die hen vaardig maakte tot de strijd. Want het voze stelsel van Hitler en zijn kameraden was in strijd met de christelijke levenswaarden.

Strijd tegen een ideologie

TOEN Nederland, bezet gebied geworden was, waren de dagen van de politieke partijen geteld. Het Duitse militaire apparaat was oppermachtig, — maar de baas van dat apparaat, het nationaal-socialisme, scheen nog machtiger te zijn. En dat duldde geen andere levensovertuiging en geen andere politieke inzichten. De

naire partij zelfs in het openbaar nog zeer actief. De ouderen zullen zich herinneren, hoe in het najaar van 1940 door onze partij nog een grootscheepse ledenwerfactie gevoerd werd. Het resultaat was, dat men van 68.000 leden tot 250.000 leden kwam. In het gedenkboek „Het volk ten baat”, heeft men uiteengezet om welke oorzaak men toen aan het getal hechtte.

Vrijwel overal werd in 1940 nog vergaderd. Dr. H. Colijn sprak meermalen op massale bijeenkomsten en liet vrij en onverveerd het antirevolutionaire geluid horen. In september van dat jaar staken de Duitsers daar een stokje voor: Het moest uit zijn met die grote betogingen waarin Colijn nadrukkelijk verklaarde, dat het antirevolutionaire volk zijn verleden nooit verloochenen zou.

Het werd nu moeilijk om als kiesvereniging te vergaderen, want indien men met meer dan twintig personen bijeen wenste te komen, moest daartoe vergunning worden gevraagd. Toch werd

er vergaderd. Eens kwamen in het gebouw van een boerenleenbank vijfendertig personen bijeen, — dus vijftien teveel. De deur naar de grote kluis was opengezet, opdat bij een eventuele controle vijftien man zich daarin zou kunnen verbergen. Er kwam inderdaad controle. Een N.S.B.-veldwachter zag licht branden in het gebouw en toog op onderzoek uit. Hij vond twintig mensen..... de overige vijftien waren haastig in de kluis gedoken! Op de vraag van de veldwachter, wat de twintig uitvoerden, antwoordde de voorzitter, dat het een bijeenkomst van aandeelhebbers was..... Hij had nog gelijk ook, want de aanwezigen hadden inderdaad aandeel in het politieke verzet.

In deze tijd, dus nog altijd in de beginperiode van de bezetting, werd een nieuw orgaan uitgegeven: Nederlandse Gedachten. In wezen was dit blad een eenwording van een tweeling, namelijk van de bladen Nederland en Oranje, en van Arja.

De bezettende macht werd driester in zijn optreden, daardoor werd het werk van de antirevolutionaire partij steeds moeilijker. Colijn voorzag, dat de partij zou moeten verdwijnen, dat de organisatie door de Duitsers geheel verboden zou worden. Daarom nam hij zijn maatregelen. Hij wilde een schaduw-organisatie stichten. Deze schaduw-organisatie zou het werk moeten voortzetten als de partij officieel niet meer zou mogen bestaan. Colijn zocht hiervoor twaalf mensen bijeen. Deze personen werden de twaalf apostelen genoemd, ofschoon het er al spoedig zeventien waren. Deze mannen gingen er op uit om de antirevolutionairen in het land voorlichting te geven. Soms spraken ze voor groepjes van twintig personen wel drie keer op één dag op drie verschillende plaatsen. Dat was bijzonder vermoedend — en gevaarlijk bovendien. Een liefhebberij, een bezigheid omdat men met de lege tijd geen raad wist? Geen sprake van! Men voelde het als een plicht van Godswege opgelegd, het verzet te prediken tegen de verderfelijke nationaal-socialistische ideologie. De nationaal-socialist wilde de staat stellen boven de orde Gods — daartegen moest gewaarschuwd worden. Daarom trok men het land in, daarom vergaderde men en stelde men zich aan gevaren bloot.

Op een boerderij vergaderde men eens met ongeveer vijftwintig man. Er vond een overval plaats door Duitsers, want men meende, dat zich Engelsen ophielden in de afgelegen hofstede. Men trof geen Engelsen, maar wél de vijftwintig antirevolutionairen aan, die onvervalst Nederlands spraken. De boer had een groot kindertal;

de bevelvoerende Duitse katholieke man, was de ziende in het gezelschap vroeg hij, of men soms derden vierde? Er werd alles liep goed af.

Men zal zich herinneren school te Rijsoord op besluit van het neder werd. Door dit feit „historie”. Nog geen school door antirevolut werd om des gewetens tegen het nationaal-socialisme

Onze partij

ONZE PARTIJ werd op 5 juli 1941 viel de waren al negentig teerd en in gijzeling Ku reeds in 't begin van en de functionarissen

Het was nu werkelijk aan politiek te doen, ging door omdat men om des gewetens wille door, omdat de politiek maar omdat het de raakt.

Colijn werd door de mocht geen contact waarvoor hij zijn leven ten gegeven had, Schou de leiding te nemen voortgang om voorlicht de geestelijke gesteld Schouten werd gearrest 1942. Nog diezelfde dag Prof. Rutgers zijn taak kwam Schouten terug

Op de avond van de was hij weer aanwezig in Nationaal Comité! Hier telijk karakter van onze ter wel heel duidelijk

En wéér werd Schou in april 1943. Ruim brengen in concentratie in een verbanningsoor

De berichten over antirevolutionaire partij van de lucht. Ook best gingen in den lande nomen. Toch ging men mensen voor te lichten ware beginselen uit Godlijk om dat te doen; de beschikte over spionne om hoge belangen, om men allerwege nog om de situatie van de elkaar voor te lichten

Dit geestelijke verzet een daadwerkelijk verzet kostte velen het leven.

Een nieuw

ZEER in 't geheim satie gevormd. Er bouwd in elk van de dat bij een beëindiging politieke activiteit worden. Er werd gezon voorlichtingslektuur, wa heim geschreven, gedre den. Zo schreef onder tijvoorzitter, Dr. W. P over de totale oorlog Dr eveneens illegale voor van de geheime pers was weliswaar geen doch het vertolkte wel ning. Dit alles gebede grote gevaren aan ver gebeurde! Het gebeurde besef, dat een geloo worden. Het betekent v borst slaan van trots al revolutionaire partij tijdge weinig deserteurs geha

DE BONNENLIJST VAN 15 TOT EN MET 21 APRIL 1945
voor alle distributiekringen in de provincie Zuid-Holland

404	4 rantsoenen brood t/m 21/4	E 10 (megeel) 12 L melk t/m 29/4
B 450	4 rantsoenen brood t/m 21/4	D 07 (megeel) 7 L melk t/m 28/4
405	1 1/2 rantsoen vleesch t/m 21/4	C 04 (megeel) 5 L melk t/m 28/4

Het kuisje en de vellen worden niet geleverd voor het bedrag van 12 April en 15 April voor Vervolg

Nieuwe voorinleveringsnummers:
406 1 kg
407 1 kg

Velen trokken er op uit om te trachten op het platteland nog enig voedsel te bemachtigen. Voor de mannen en jongens was het echter gevaarlijk. Daarom waren de wegen bevolkt met vrouwen en meisjes die een schamel dagrantsoen bij elkaar probeerden te krijgen. (foto beneden).

langenvereniging beweerde dat hij niet aan politiek doet omdat hij iets beters te doen heeft en omdat politiek slechts een liefhebberij is voor lieden die over veel vrije tijd beschikken en overigens graag een prettig leventje leiden, — die man moet maar eens duidelijk gemaakt worden, hoe onwaar en karikaturaal zijn woorden waren.

Misschien heeft deze man broeders. Misschien zijn die broeders per gratie nog lid van een kiesvereniging, maar bezoeken ze nooit vergaderingen en mopperen ze, als er een voorstel tot verhoging van contributie op komst zou zijn. Voor deze man en zijn duizend broeders vooral is het goed, dat ze weten wat de politicus deed in de zwarte jaren van Nederlands bestaan.

Overal in Nederland staan monumenten opgericht, zijn geveestenen aangebracht, houten kruizen, stenen en monumenten spreken een eigen en aandoenlijke taal. Hoe gevarieerd ook, ze zeggen ons: Ter gedachtenis aan hen die vielen in het verzet gedurende 1940—'45 en die stierven in concentratiekampen en gevangenis.

Het zijn er zeer velen, die gevallen zijn. En het merendeel ervan liefde en streed en stierf in het perspectief van een klare levensovertuiging. Hun levensovertuiging strekte zich ook uit over datgene, wat wij politieke inzichten plagen te noemen.

Was hun politieke overtuiging een hobby? Was hun activiteit op politiek terrein een bezigheid, die voortgekomen was uit de behoefte aan

De rantsoenen voor een week in de laatste barre oorlogswinter waren te weinig om van te leven. Dat het toch nog te veel was om van te sterven toont ons de foto hiernaast van een jongetje, dat door hongeroedeem is aangetast.

Nederlandse politieke partijen waren dus gedoemd om te verdwijnen.

De Duitse nationaal-socialist heeft toen niet begrepen, dat hem dit nooit geheel gelukken zou. Later zou hij het echter ervaren.

Het ging niet alleen en zelfs niet allereerst tegen de tanks en vliegtuigen en tegen de gehele militaire kracht van de vijand, maar het ging tegen een verderfelijke ideologie. De beginselen waren in het geding. En omdat de beginselen aangetast werden, was in de eerste periode van vijf oorlogsjaren de anti-revolutio-

Welk een vreugde golfde er door de steden en dorpen, die door de geallieerde troepen werden bevrijd. Het enthousiasme kende vaak geen grenzen. En hoevele mannen en vrouwen zullen zich nog levendig herinneren, dat zij toen als kind boven op een tank gezeten de blijde intocht medemaakten. Een onuitwisbare indruk hebben deze eerste bevrijdingsdagen achtergelaten.

Het was niet alleen de intocht van een zegevierend leger; het was bovenal de blijde begroeting van vrienden die in tijd van nood ons te hulp waren gekomen en met wie wij samen hadden gestreden voor vrijheid en recht.

dat de antirevolutionaire opvattingen wortel bleken te hebben in een innige levensovertuiging. In de laatste periode van de oorlog werd een nieuw geheim comité gevormd door twaalf personen. Deze organisatie werd in de vertrouwde kring der vrienden het Seniorenconvent genoemd. In zekere opzichten was het een Centraal Comité. Eveneens werd een zogenaamd Juniorenconvent gevormd.

Het mocht allemaal niet van de Duitsers. Het mocht natuurlijk niet, want de dictators van het nationaal-socialisme begrepen één ding heel goed: Een politieke overtuiging, die wortelt in het geloof, is gevaarlijk voor een duivelse dictatuur.

Het mocht niet, maar het moest! Daarom deed men het; daarom bleven talloze antirevolutionairen actief bezig en predikten zij het verzet tegen een regime dat Gods ordeningen terzijde wilde stellen en dat de goddelijkheid van het ras verkondigde.

Omdat het een gewetensopdracht was, ging het politieke verzet tot het einde toe door. Men trotseerde gevaren en men had het er voor over om door het land te moeten zwerven en opgejaagd te worden door het feldgraauw. In gehoorzaamheid aan het grote gebod bedreef men politieke activiteit. Te zeggen, dat de werkers tijdens de oorlogstijd hielden waren, zou onjuist zijn. Er werden duizend angsten uitgestaan en dikwijls was het hart boordevol vrees. Maar de politieke illegale bijeenkomsten begonnen met gebed — het gebed gaf kracht, omdat men het besef had, dat het met menselijke kracht niets gedaan was, maar dat God in de hemel Heer was over allen

en alles; dat het uitsluitend van Hem verwacht mocht worden.

Daar de antirevolutionaire partij dus vanaf het begin van de oorlog het geestelijke verzet tegen een heidense ideologie had laten horen, eerst legaal, daarna noodgedwongen illegaal, was het niet te verwonderen, dat onder de verzetsmensen van de knokploegen en van de landelijke organisatie voor onderduikers, alsmede onder de leden van andere illegale strijdorganisaties, zeer veel antirevolutionaire mannen en vrouwen voorkwamen. Hun geloofsovertuiging had hun de politieke overtuiging gegeven, dat het nationaal-socialistisch regime daadwerkelijk bestreden moest worden en dat de vrijheid moest worden herwonnen, ook al zou dit offers kosten.

Het heeft veel offers gekost. De monumenten, kruizen en gevelstenen vertellen het ons — ze waarschuwen ons, altijd bedacht te blijven op het grote goed van geestelijke, democratische vrijheid.

Nu is het weer vijf mei. Wij herdenken dankbaar de vrijheid, die wij elf jaar geleden mochten ontvangen. Wat dóen wij — ook in politiek opzicht — met deze van God geschonken vrijheid?

Wij vergeten zo graag... Maar wij mogen nooit vergeten, dat wij ook over de genoten vrijheid rekenschap te geven hebben.

J. W. OOMS.

baar een rooms-
e niet. De kinderen
al die mannen,
der onnozele kin-
er menid geknikt en

men een christelijke
130 het capitulatie-
eniger ondertekend
keze school in de
werd in dezelfde
olohet vergaderd en
verzet gepredikt

verboden

erod verboden. Op
de dagen tevoren
anmairen gearres-
ge Kuyperhuis was
en en doorzocht
n gesteld.
elijijk geworden om
i. te men door. Men
nheid had, dat men
le gaan! Men ging
leke bezigheid is,
chrislevensovertuiging

de weggehaald, hij
men met het volk,
enkrachten en talen-
houw in zijn plaats om
n partij, die illegaal
chten ten bate van
thas volk. Maar ook
est dat was op 8 juni
de Mr. Bijleveld en
naak na half jaar later
ig concentratiekamp.
dag vrijgelaten werd,
ig vergadering van het
Hieruit het onverzet-
men partijvoorzit-
ijk

ontsteerd. Dat was
i moest hij door-
atie Dr. Colijn stierf
ord

aren mensen uit de
rtij die dagen niet
best van kiesvereni-
we in gijzeling ge-
en om overal de
en getuigen van de
God het was gevaar-
; de waakzaam en
ne omdat het ging
om te vrijheid, kwa-
antmairen bij elkaar
dat te bespreken en
en de toekomst.
erzetenslotte uit tot
verzet. Dit verzet
en.

bouw

de nieuwe organi-
En contact opge-
e kieskringen, op-
ng volge de openbare
smakt zou kunnen
zorg antirevolutionaire
vervaard in 't ge-
druisheid moest wor-
en onze nieuwe par-
is een brochure
log Dr. Bruins. Slot
ooraf door middel
ers gale blad Trouw
en uit partij-orgaan,
vel revolutionaire me-
besef, dat er
waren. Maar het
urden leefde in het
loestredende moest
ent we ons op de
s slagen, dat de anti-
tjage oorlogsjaren
het betekent wel, maar dat God in de hemel Heer was over allen

**ervatief
lisme**

„Afvorming aan de orde wordt
moet ge oppassen, want het
veel om het lijf. Er is geen
gn, dat ge medeigenaar
meer ge een aandeel krijgt
rijft waar ge werkt. Het op-
de vakorganisatie is een
middel om zeggenschap te
verkonidigde de heer Vos-
ag jl. in zijn socialistisch
ea. voor de Vara. Daar mee
ge. Voskuil een stukje con-
socialisme en een stukje
ten beste, zoals we dat in
van socialistische kant ge-
pen.

De stuil moet van de christe-
tint van de eigendom niets
heeft daar dan ook niets
een, want hij vereenzelvig
hang hebben bij dividend en
„We hebben meer aan
de voorzieningen, die in de
van het kapitaaltje, dat
er vormde, toen er nog niet

Wij luisterden

genoeg socialisten waren om het bezit van sociale voorzieningen voor de maatschappij te verwerven”, aldus de heer Voskuil

Het is voor het eerst, dat we van een socialist horen dat de arbeider vroeger, toen er nog niet genoeg socialisten waren, een kapitaaltje kon vormen. De vele socialisten, die er nu zijn, willen de arbeider dat kapitaaltje afnemen en er sociale voorzieningen, waarvoor anderen in het verleden de basis hebben gelegd, voor in de plaats stellen.

Maar een verkelijk vooruitstrevende politiek bevordert zowel de sociale voorzieningen als de eigendom. Die politiek zoekt men bij de socialisten

tevergeefs. Zij willen de verheffing van de arbeider niet.

Rode achterklap

De heer Scheps heeft zich verleden week in zijn radiatorbriek „Tussen de regels door” erg boos gemaakt op het c.h.-blad „Binding”. Dat blad heeft geschreven, dat de Partijraad van de P.v.d.A. zich bemoeit heeft met de opvolging van wijlen minister Donker. Dat is niet waar, zei de heer Scheps en hij voegde er aa toe, dat de beginselen van de C.H.U. dit soort achterklap niet nodig hebben en dat de staatkundige verhoudingen er door vergiftigd worden.

Onlangs hebben wij ook over deze zaak geschreven. Toen is Het Vrije Volk erg boos op Nederlandse Gedachten geworden. Dat wij duidelijk vermeld hadden, dat het bericht afkomstig was uit Het Parool, verzweeg Het Vrije Volk in zij boze commentaar. Evenmin vermeldde nu de heer Scheps, dat de bron van deze „achterklap” en „vergiftig” een onafhankelijk, socialistisch dagblad was.

Constructiewerkplaats

„BAILY”

NIEUW-LEKKERLAND
Telefoon 36

Gespecialiseerd in
Staalconstructies
voor gebouwen

FIRMA

P. ZEEUW Jzn

Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51

Tel. serie no. 11.34.34

Na zes uur Tel. 11.34.34—26977

GRANEN - VEEKOEKEN
GEDROOGDE PULP

Lid van de Rotterdamse vereniging voor de termijnhandel in granen

**EEN UITKOMST VOOR
MAAGLIJDERS**

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 / 188.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

HOUTHANDEL
K. J. Bos & Zoon
ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 113360

N.V. Houthandel
ARENSEN
Lutkepoortstraat 52
Telefoon R 3410-2109 — Harderwijk

"R.H.I.W.A."
Carrosserie-fourituren
Plaatbewerking-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren
Fabricatie, Groothandel Im- en Export

Zit U in de war
BEL OP
K 1320 — 5370
LAS EN
CONSTRUCTIEWERKPLAATS
C. J. de Vos
GOUDA

Scheepsinstallatiebedrijf
„Nederland” N.V.
Oostdijk 29, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)
Voortstuwings-
installaties
van elk vermogen.

★ REPARATIE VAN ELECTRO-
MOTOREN
★ VERKOOP VAN
SIEMENS MOTOREN
★ SPECIALE
BEDRIJFSINSTALLATIES
Fa De Kat & Den Otter
ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 - Telefoon 28060

SCHEEPSBOUWWERVEN
**A. VUYK
& ZONEN**
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

N.V. Aannemers- en Handelsbedrijf
VAN OORD
Hoogstraat 73a
Werkendam
Telefoon 444
RIJSWERKEN
GRONDWERKEN
ASFALTWERKEN

**FIRMA
BLAAK**
BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGZAND

UIT PERS EN PERIODIEK

Breeduit open voor

Wisseling

Onder de titel „Wissel van generaties” schreef De Volkskrant o.m.:

„Schouten ging, Zijlstra kwam. De anti-revolutionairen viel het deze week nog moeilijk om de oude voorttrekker los te laten, waarin de eigen idealen vlees en bloed werden. Maar deze christelijke partij stelde zich daarmee ook tegelijk breeduit open voor een nieuwe generatie. De AR verkeert hierbij in gunstiger omstandigheden dan de KVP. Eerst de laatste tijd komt er in onze intellectuele wereld, waaruit leidende en inspirerende jonge krachten worden verwacht, meer wezenlijke belangstelling voor de katholieke politiek. Dat is nog op tijd. Maar bij de AR staat al een keurtroep van jonge figuren klaar om open plaatsen in de voorhoede over te nemen en vooral daarom betekent het komen van de jonge Zijlstra meer dan een wisseling van personen.

Wij hopen, dat de AR met deze nieuwe lijsttrekker een succesvolle verkiezingsstrijd tegemoet gaat. Houvast geeft hierbij, dat de vrees binnen de AR voor een mee-lopersrol in het kabinet door de feiten weersproken werd. Na deze vier jaar kent heel het land de jonge prof. Zijlstra als een van de meest bewaarde bewindslieden uit het aftredend team. Aan het voor onze economie zo uiterst belangrijk beleid van prijsstabilisatie is vooral zijn naam verbonden. En hierin ligt tegelijk een ander houvast bij de hoop op succes. Bij de christelijke arbeiders groeide een zeker onbehagen naarmate de A.R. langer buiten de regering bleef en waardoor zij geen aanspraak kon maken op een wezenlijk aandeel in een vooruitstrevende politiek. Thans staat ook de A.R. in deze verkiezingsstrijd als regeringspartij en als anderen op zich zelf roemen over hetgeen tot stand kwam dan zij voor haar deel evenzeer. Maar er zijn voor de protestantse partijen bij deze verkiezingsstrijd ook onzekerheden. Is iedere katholiek door zijn geestelijk gezag de noodzaak van eenheid voorgehouden, het schrijven van de Nederlandse Hervormde Kerk biedt de protestantse christen het tegendeel van steun. Blijft hij zich desondanks voor de christelijke partijen uitspreken, dan zou dat, zo bezien, voor deze groeperingen zelfs een dubbele overwinning zijn. Bij een andere onzekerheid komen wij weer terug bij de wisseling van generaties. Dan gaat het vooral om de vraag — en dat geldt evenzeer voor de katholieke partij — of ook de jongeren zich nog achter partijvorming op levensbeschouwelijke grondslag stellen? Het was in dat verband goed om op de deputatenvergadering van de A.R. naar het persoonlijk woord van de jonge Zijlstra te luisteren. „Mijn generatie verschilt in veel van die van Schouten”, zei hij. „Onze tijd is anders, wij leven anders. Maar één ding willen wij toch in die andere tijd en bij dat andere leven vasthouden en dat zijn onze beginselen. Die laten wij niet uit onze handen wringen. Nu niet en nooit.”

Dit getuigenis van een jong christelijke politicus verdient ook door te klinken in het katholieke kamp.

Omweg

Het Vrije Volk schreef onder bovenstaande titel: „De Antirevolutionaire Partij is de laatste jaren enigermate in de versukkeling geraakt. Voor de oorlog toen de Vrijheidsbond de verkiezingen in ging met de leuze: „Zet meer liberalen naast Colijn”,

volgde het liberale burgerdom — heel logisch — de kortste weg en stemde voor een belangrijk deel a.r., met het gevolg, dat de Tweede Kamer eens 17 antirevolutionaire leden heeft gehad.

Na de oorlog had de Antirevolutionaire Partij eerst 13 en nu 12 zetels en in 1952 was haar stemmenpercentage lager dan het sinds de invoering van de evenredige vertegenwoordiging ooit geweest is.

Het is begrijpelijk, dat de A.R.P. nu omziet naar middelen om iets van de oude glorie te herwinnen.

Er is voor de Partij van de Arbeid alle reden zich te verheugen over de manier, waarop de A.R.P. dit doel tracht te bereiken.

Op de Deputatenvergadering te Utrecht en ook in het schriftelijk propaganda-materiaal dat tot dusver verschenen is, heeft men zijn uiterste best gedaan aan te tonen, dat de Antirevolutionaire Partij toch werkelijk heel sociaal is en ferm progressief. Heus, de christen, die een vooruitstrevend bewind in Nederland wenst, behoeft niet op de P.v.d.A. te stemmen. De A.R.P. doet het net zo goed en zelfs beter.

Trouwens, ook de K.V.P. en de V.V.D. doen hun best aan te tonen, dat zij zo vooruitstrevend zijn. Al deze imitatie is onze beste propaganda.

Goed, een partij kan net als een mens zijn leven beteren. En minister Zijlstra heeft gezegd, dat er in de Antirevolutionaire Partij een generatiewisseling heeft plaatsgehad. Het zichtbare resultaat daarvan is, dat de verjongde A.R.P. nu als echte vooruitstrevende partij wordt voorgesteld, net zo iets als de P.v.d.A.

Maar waarom zouden de kiezers, die een progressieve en sociale politiek wensen dan de omweg maken via de Antirevolutionaire Partij en niet rechtstreeks op de Partij van de Arbeid stemmen?”

In beweging

Het Rotterdamsch

NIEUWE GENERATIE

Parool schreef onder de titel „Nieuwe stijl en hellend vlak” o.m.:

„Een wapenschouw van volijverige, gelovige maar onkritische mensen, ziedaar de reputatie, die de Deputatenvergaderingen jarenlang hebben gehad bij een groot deel van de andersdenkenden. Het heeft weinig zin om na te gaan of deze reputatie juist was. In ieder geval staat wel vast, dat vandaag de Deputatenvergaderingen meer moeten zijn dan geestelijke baden voor simpele mensen. De kritische zin ook in antirevolutionaire kring is gegroeid en navent heeft het leiderschap aan glorie ingeboet. Jan Schouten heeft het moeilijker gehad dan Colijn; en de opvolger stond thans geenszins gereed. Er komt een vergaande splitsing: Zijlstra nummer één op de kandidatenlijst, Berghuis partijvoorzitter; en fractieleider Bruins Slot, of wie weet, de jeugdige Hazenbosch, beweeglijk en welsprekend.

De A.R. partij is in beweging; wie zal het tegenspreken? Veel meer dan vroeger is ze geneigd, de overheids-taak op allerlei gebied te erkennen; veel meer dan vroeger is ze bereid, gehoor te schenken aan materiële eisen. Professor Zijlstra, de lijst-aanvoerder, is haast een verpersoonlijking van de nieuwe stijl. Hij is snel geklommen, want vier jaar geleden is hij minister geworden meer op aandrang van politieke tegenstanders dan van leidende figuren uit de eigen partij. Jan Schouten, die Kuyper nog goed heeft gekend en in de beste jaren zijns levens een trouwe medestander was van Colijn, heeft hem zonder geestdrift aanvaard.

Het getij der oude generatie is verlopen. De Wilde leeft niet meer, Van den Heuvel gaat heen als Kamerlid. Jan Schouten blijft nog slechts voorzitter van de Dr. Kuyperstichting. En de man, die kritiek heeft geïmagineerd op de economische politiek van Colijn, draagt nu het grootste deel van de verantwoordelijk-

heid voor de erfenis van Groen van Prinsterer en Abraham de Geweldige. Wel kan professor Zijlstra de scheidende Schouten toevoegen, dat, zo al de tijden zijn veranderd, de beginselen dezelfde zijn gebleven; het verandert niets aan het feit, dat de continuïteit der A.R.-politiek is doorbroken en de oude zekerheid verdwenen.

Overgang

De Telegraaf schreef over de „Nieuwe Voorzitter”:

„De A.R.-Partij heeft thans in de figuur van dr. W. P. Berghuis, een nieuwe voorzitter verkregen, na een kort interregnum sedert het aftreden van dr. Schouten. Verandering van partijleiding is in de A.R.-kring geen veelvuldig voorkomende gebeurtenis. Drie mannen, Groen van Prinsterer, Abraham Kuyper en Colijn hebben gezamenlijk een periode van ongeveer een eeuw omspannen. Daarna kwam de leiding bij dr. Schouten te liggen, en thans is deze dus overgegaan op dr. Berghuis.

De nieuwe voorzitter aanvaardt de leiding op een tijdstip dat niet gemakkelijk is, want het gaat om de aanpassing der oude A.R.-beginselen aan de nieuwe situatie. Een aanpassing waarover geen eëparigheid van gevoelen bestaat. Daar komt dan nog bij dat met dr. Berghuis feitelijk een geheel nieuwe generatie optreedt, en de plaats inneemt van degenen, die jarenlang Schouten's medewerkers waren.

Wat dr. Berghuis zelf aan gaat, hij deed tot dusver maar weinig van zich spreken. Bekend is zijn referaat over de begrenzing van de overheids-taak, een onderwerp waarmee hij zich in herhaling bezig hield. De bezorgdheid van de nieuwe voorzitter der A.R.-Partij voor de overspanning van die taak en voor „een vlucht in de staat”, van welke bezorgdheid zijn geschrift de duidelijke sporen draagt, geeft reden om voorshands vertrouwen te hebben in de keus die de A.R. Partij deed.”

EN ONS COMMENTAAR

Met behoud van oude beginselen

De reorganisatie van de A.R. Partij heeft zich allerminst in ijtempo voltrokken.

Niettemin blijkt men buiten de kring der partij en vooral bij de socialistische toch nog verwonderd, dat de partij „in beweging” is. Over die „beweging” behoeven we ons zeker niet bezorgd te maken. Integendeel, we mogen er ons over verheugen, juist omdat zij zich rustig voltrekt.

Dat dr. J. Schouten met deze reorganisatie tegelijkertijd terugtreedt als voorzitter van het Centraal Comité en als lid van de Tweede Kamer is zeker geen logisch uitvloeisel van die reorganisatie. En wie er mee bekend is hoe van vele zijden nog pogingen in het werk gesteld zijn om dr. Schouten toch nog op de kandidatenlijst te brengen en wie getuige is geweest van de ovatie welke hem — zeer tegen zijn zin — op de Deputatenvergadering werd gebracht, zal moeten erkennen, dat Schouten en de partij niet van elkaar vervreemd zijn en dat de partij nog altijd buitengewoon grote waardering heeft voor hetgeen de afgestreden leider — een woord dat hijzelf nooit wil horen — in zijn zo lange staatkundige loopbaan heeft verricht.

Nog minder schijnen tegenstanders te kunnen begrijpen, dat ook de jongere generatie in de A.R. Partij leeft uit hetzelfde beginsel als de generatie, welke zich terugtrekt. Als de socialistische pers thans opmerkt, dat de verjongde A.R.P. nu als een echte vooruitstrevende partij wordt voorgesteld, net zo iets als de P.v.d.A., dan blijkt daaruit, dat men er daar nog altijd niets van begrijpt. Want de P.v.d.A. blijft de beginselloze partij, de federatie van Protestantse Christenen, Rooms-Katholieken en Humanisten en bovendien nog vele anderen, die helemaal geen geestelijke achtergrond hebben. En zo kan deze partij geen beginselpartij zijn.

Bij de A.R. Partij mogen dan de personen wisselen, Zijlstra en Berghuis en al die andere jongeren, die in de partij werkzaam zijn, leven uit hetzelfde beginsel van Groen van Prinsterer, Kuyper, Colijn en van Schouten.

Daarom kan er — ook bij veranderde tijden — continuïteit zijn in de politiek van de partij.

Zijlstra en Berghuis houden vast aan de A.R. belijdenis, zoals deze door Schouten in het verleden werd uitgedragen, dat aan Jezus Christus is gegeven alle macht in hemel en op aarde en dat Overheid en volk, in erkenning van die macht en in onderwerping daaraan, geroepen zijn Gods geboden voor het leven in de staat te gehoorzamen.

Belastingherziening is nodig

door G. A. Kieft

IN Nederlandse Gedachten van 21 april j.l. werd geconstateerd dat Nederland een tijd tegemoet gaat waarin naast de gevolgen van de conjunctuur evenzeer structurele veranderingen optreden. Van een landbouw-handels-land zal vanwege de toekomst van ons volk moeten worden overgeschakeld op de industrie.

Enkele cijfers mogen de vaart van deze ingang zijnde industrialisatie verduidelijken:

De produktie-index van de industrie was

in 1938: 100
in 1949: 125
in 1954: 178

De bijdrage van de gezamenlijke bedrijfstakken: nijverheid, handel en verkeer tot het nationale inkomen bedroeg in 1938 rond 36 % en in 1953 reeds 56 % ruim.

Deze structuurverandering brengt ons land daarom in bijzondere moeilijkheden omdat wij niet beschikken over de nodige grondstoffen. Praktisch voor 100% moet hiervoor worden ingevoerd uit het buitenland. Dit maakt onze positie — internationaal gezien — in bijzondere mate zwak, mede omdat deze ingevoerde grondstoffen na be- en verwerking weer moeten uitgevoerd. Naar de mens gesproken leven wij in Nederland bij de gratie van de uitvoer.

Het is derhalve geen wonder dat aan de overheid in dit opzicht een (tijdelijke) bijzondere taak moet worden toegekend. Maar de overheid kan deze taak op verantwoorde wijze alleen dan aan, als zij over de instrumenten beschikt waardoor zij leiding kan geven en desnoods kan ingrijpen in het economisch verkeer. Een van deze mogelijkheden is het instrument der belastingen. De hantering van dit fiscale instrument heeft alleen dan zin indien de Overheid via de belastingheffingen een aandeel krijgt van het nationaal inkomen om daarmee enigermate de besteding van dit inkomen in de hand te hebben.

Momenteel beschikt de overheid over 24 % van ons nationaal inkomen. Dat een dergelijk percentage, op zichzelf genomen, hoog is, is niet aan gerechte twijfel onderhevig. De bestedingsmogelijkheid van de burger te beperken met bijna een vierde van zijn inkomsten is een te grote inkorting van de persoonlijke vrijheid.

Overigens zijn er gevaarlijke facetten verbonden aan de hantering van het fiscale instrument. Wij wijzen op het feit dat het beleid van de huidige regering heeft getoond dat haar lopende uitgaven — zonder dat daarvoor klemmende argumenten zijn aangevoerd — met het toenemen van bovengenoemd aandeel, sterk gestegen zijn.

Er is bovendien ontegenzeggelijk het gevaar dat de hantering van dit instrument kan worden gebazigd voor een stille socialisatie. En deze gevaren worden groter naarmate een regering geen vast plan heeft gebaseerd op de bekende taken over een langere periode dan één jaar. Maar indien wij deze gevaren onderkennen en bovendien daartegen stelling kunnen nemen, is het gebruik van dit instrument op zichzelf daarom niet ondeugdelijk geworden. Naar onze mening is het een zaak van praktische politiek hoever men moet gaan. In elke regeringsperiode moet dus worden beoordeeld, aan de hand van de dan geldende omstandigheden in hoeverre een en ander verantwoord is.

Indien nu vaststaat welk deel ten naastebij van het nationaal inkomen door de overheid benodigd is, ter verbetering van haar taak, dan komt de vraag aan de orde op welke wijze deze totale heffing over het volk zal moeten worden verdeeld.

Eenvoudig en duidelijk

VOOR ALLES is het een gebiedende eis dat de belastingwetten eenvoudig en ondubbelzinnig gehouden moeten worden. Het mag ook niet zo zijn dat zelfs voorschriften van de minister door deskundigen in tegengestelde zin kunnen worden uitgelegd. De nieuwe wet op de omzetbelasting en de wettelijke regeling van de kinderaf trek zijn daarvan een waarschuwend voorbeeld. De burger moet om meer dan één reden weten waar hij in beginsel aan toe is.

Een van de uitgangspunten zal moeten zijn dat de regering daarbij niet in conflict komt met de Grondwet.

Er mag geen voorrecht zijn voor bepaalde personen of groepen van personen op het gebied van de belasting. Met andere woorden, alleen een algemeen

geldende beoordeeling is geoorloofd om bepaalde sociale of economische motieven. Het mag niet zo zijn dat een deel van de bevolking profiteert en een ander deel niet bij eenzelfde sociaal belang. De heffing mag b.v. niet zo zijn dat eigen gebruik van een bedrijfsauto belast wordt, maar vrij vervoer per spoor onbelast blijft. Niet alleen soulaas ten behoeve van werkgeversbijdragen aan werknemers, voor huwspaarfondsen maar óók ditzelfde voor anderen dan werknemers! Niet alleen een aftrek van de premie voor een lijfrente, maar evenzeer aftrek van bijdragen voor andere vormen van oudedagsvoorziening.

Aan een en ander is de huidige schatkistbewaarder beslist voorbijgegaan.

Indirecte belastingen

EEN ANDER PUNT is de verdeling van de belastingen over de indirecte en de directe belastingen. Momenteel is het zo gesteld dat bijna de helft van de belastingen voortvloeien uit de opbrengst van indirecte belastingen (omzetbelasting, accijnzen, invoerrechten, wegenbelasting etc.). Dat betekent dat bijna 3 miljard verwerkt is in de kostprijs van het produkt. In de prijs van het gekochte artikel vindt men dus de belastingheffing terug. Men ervaart persoonlijk deze betaalde bedragen niet als belasting en daarom kunnen die indirecte belastingen gevaarlijk zijn in de hantering. Te meer omdat met de persoon van de belastingbetaler noch met diens gezin, rekening wordt gehouden.

Vooraf zij die tot de „vergeten groepen” behoren en de minderdraagkrachtige gezinnen (met en zonder kinderen) worden daarom vaak onevenredig zwaar belast.

Weliswaar geeft de omzetbelasting vrijstellingen, maar dit betreft alleen de noodzakelijke levensmiddelen. De meest essentiële fysieke en psychische goederen worden niet belast, doch de vrijstellingen blijven slechts beperkt tot de meest-essentiële! Bovendien is alleen het bewuste produkt zelf vrij; de goederen en de diensten die nodig zijn om het produkt te maken zijn niet vrij!

De druk der indirecte belastingen is gezien het vorenstaande te hoog geworden. Dat het anders kan bewijst het Amerikaanse voorbeeld. Daar beslaan de belastingen uit de indirecte heffingen een percentage van 22 %. Bij ons bijna 50 % (gebaseerd op de begroting 1956).

Het is niet ten onrechte dat het A.R.-programma van actie een pleidooi voert voor de verlaging van de indirecte belastingen.

Herziening van de kinderaf trek nodig

DE KOSTEN van opvoeding voor de kinderen vragen hoe langer hoe meer een grotere hap uit het inkomen. Niet alleen dat de kosten groter worden omdat het prijspeil is gestegen, maar evenzeer de verlengde leerplicht met de daarbij behorende kosten voor onderwijs en vakstudie brengen méér kosten met zich. Men kan toch zeker stellen dat thans 3 à 4 maal meer per kind moet worden uitgegeven dan in begin 1941.

Het is daarom dringend nodig dat de kinderaf trek grondig wordt herzien. De basis voor de fiscale kinderaf trek ligt nog op de hoogte van 1941. Slechts bij de grotere inkomens komt men aan een grotere kinderaf trek tot maximaal f 600,—.

Vandaag is dat niet verantwoord en zeker niet voor de grotere gezinnen, die er óók nog zijn!

Herziening van de progressie

DE DRUK van de progressie is heden enorm groot. Niet alleen met betrekking tot de gehuwden, maar ook voor de ongehuwden. Naar onze mening is de druk op deze laatste groep zo groot dat de jonge mens niet behoorlijk de kans heeft met het restant van zijn loon te sparen voor hetgeen nodig is voor de stichting van een gezin. Bij een inkomen tussen f 3000 en f 6000 klimt de belastingdruk bij een ongehuwde van 10,7 % tot 19,4 %. Dat is één der redenen waarom mede wordt overgegaan op aankoop met afbetaling!

Om de grote toeneming van de belastingdruk bij stijging van het inkomen te laten zien willen wij U tonen hoe groot het percentage is hetwelk betaald moet worden bij een verdienste van f 1000 (gehuwd, tarief 1956).

Bij een inkomen van f	drukt op een bijverdienste van f	1000: 15,3%
f 5.000	f 1000: 19,5%	
f 8.000	f 1000: 26,7%	
f 10.000	f 1000: 27,6%	
f 12.000	f 1000: 31,9%	
f 15.000	f 1000: 38 %	
f 20.000	f 1000: 50,1%	

Deze percentages brengen duidelijk aan het licht dat de produktiviteit zeker niet wordt geprikkeld door een dergelijke forse toeneming van belastingdruk. Met het program van actie is vast te stellen dat belastingmatiging dringend noodzakelijk is.

Waardedaling van het geld

EEN ander knellend punt is de belasting voor het bedrijfsleven. De fiscus houdt in geen enkel opzicht rekening met het feit dat de waarde van de gulden aanmerkelijk is gedaald sedert 1940. De (boek)winst tengevolge daarvan behaald wordt evengoed ten volle belast, terwijl wezenlijk van winst maken geen sprake is.

Ook bij liquidatie of verkoop van het bedrijf wordt de winst, uitsluitend veroorzaakt door de conjunctuur, volledig belast. Alleen voor de boeren is hiervoor een uitzondering gemaakt!

Waarom nog steeds geen rekening wordt gehouden met een conjunctuurcorrectie (index correctie) waardoor reële winsten worden belast, is een vraag die in de komende vier jaren tot een bevredigende oplossing moet worden gebracht. Ook uit hoofde van internationale concurrentieverhoudingen is dit noodzakelijk, omdat verschillende andere landen wel daarmee rekening houden.

Met betrekking tot belasting op N.V.'s is het dringend nodig dat deze belasting meer dan tot nu toe niet anders beschouwd wordt dan de belasting ten laste van andere juridische ondernemingsvormen. Met name de dubbele belastingheffing van vennootschapsbelasting en van inkomstenbelasting over éénzelfde bedrag van winst moet worden bezien waarbij ook de vraag aan de orde moet komen of het niet geboden is een basisdividend ten laste van de winst te brengen.

De historie heeft ons doen zien dat in tijden van depressie en crisis die bedrijven er door heen gekomen zijn die over een goede liquiditeitspositie beschikten. Met name niet die bedrijven die in tech-

nisch opzicht het best-mogelijk waren geoutilleerd.

Het is daarom beslist noodzakelijk dat de bedrijven dienen te beslissen of al dan niet (belastingvrij) zal moeten worden gereserveerd in verband met de conjunctuuromstandigheden.

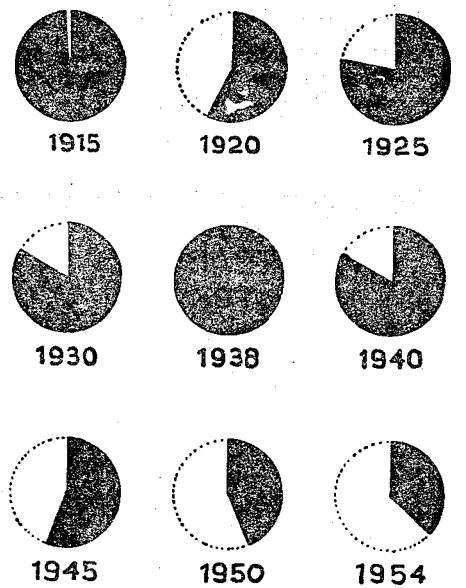
Niet alleen de overheid, maar vooral het bedrijfsleven moet de mogelijkheid hebben conjunctuurreserves — onder de nodige waarborgen uiteraard — belastingvrij te creëren. In het belang van de werkgelegenheid is dat noodzakelijk, maar evenzeer zullen deze reserves er toe bij kunnen dragen dat hausses worden getemperd waardoor het bedrijfsleven mede verantwoordelijk wordt voor evenwichtige welvaartsverhoudingen.

Er zijn op het terrein van de belastingen vele wensen, waarvan zeer belangrijke.

Men moet afzien van brokkelwerk, vooral op dit terrein: hier wat geven en daar iets nemen. Hier een wijziging en daar een her-

Koopkrachtvergelijking van de gulden over de periode

1915 - 1954
(1938 = 100 %)

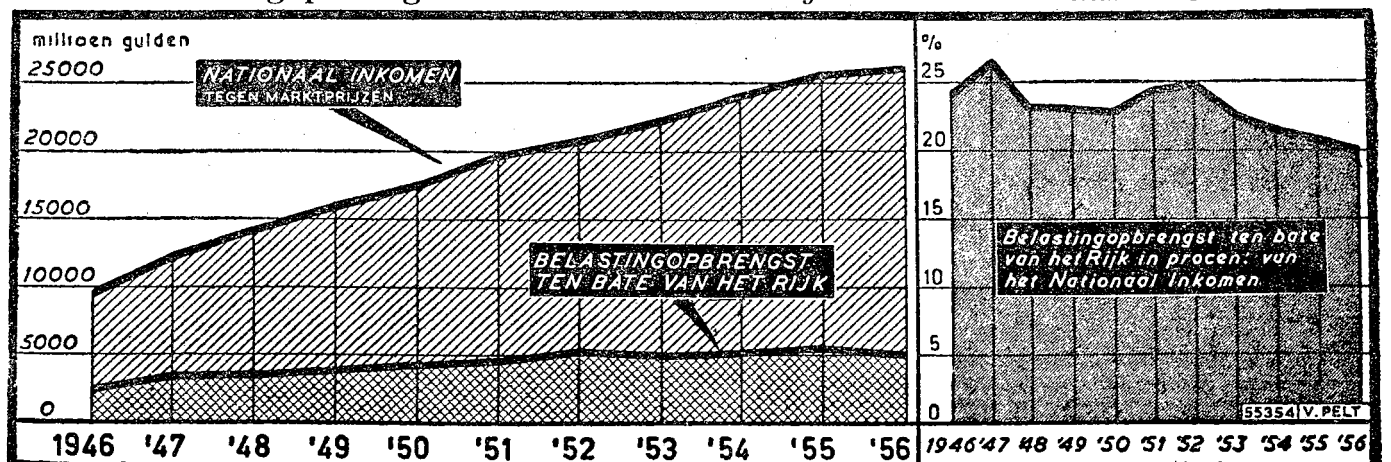

De zwarte sector geeft de koopkracht aan

ziening. Volmaaktheid bereiken wij nooit, dat staat vast. Wie een foutloze belastingheffing eist, verwacht iets wat er niet is, niet is geweest en nooit zal zijn!

Doch dat neemt niet weg dat het werk moet geschieden, bij welk werk de regering de grote lijn in het oog moet houden: verdeel de totale belastingdruk, die bij een bepaalde situatie verantwoord is, rechtvaardig.

Belastingopbrengst ten bate van het Rijk en het nationaal inkomen

Bovenstaande grafiek geeft een beeld van de belastingopbrengst ten bate van het Rijk (zonder de lagere overheden, gemeenten, provincies) in vergelijking met het nationaal inkomen.

SLECHTS 2.50 PER MAAND

BOEKHANDEL JAN HAVERMAN SEDERT 1884

NIET IEDERE SOLDAAT SNEUVELT
 Totaalprijs f 21,70 voor slechts f 2,50 per maand.
 1. Niet iedere soldaat sneuvelt (f 7,90). 2. Gods ravijn (f 5,90). 3. Landgenoten (f 7,90). Drie boeiende romans over het soldatenleven in Indië, het verzet en de eerste jaren daarna in eigen land. Totaal 781 blz., gebonden in linnen prachtbanden met kleurig omslag. Ook afzonderlijk leverbaar voor f 2,50 per maand.

VROUW IN BERLIN
 (onverkorte uitgave)
 gebonden f 7,90 voor slechts f 2,50 per maand. Het eerlijke relaas van een vrouw, die de toelooze Russische overwinningsoes in Berlijn aan den lijve ervaren heeft; zij behoren immers van oudsher ook tot de oorlogsbuit. Alleen voor rijpere lezers. 275 blz.

Hans Werner Richter: Gij zult niet doden f 8,90
 voor f 2,50 p. m.; de aangrijpende geschiedenis van een Duitse familie tijdens de tweede wereldoorlog. Leon Uris: Gezworen kameraden, gebonden f 8,90 voor slechts f 2,50 p. m. Een hard, maar eerlijk boek over de Amerikaanse Mariniers. 430 blz.

08/15: de grootste soldatentrilogie, totaalprijs f 25,70
 voor slechts f 4,— p. m. 1. De kazerne (f 7,90), een fel beeld van het Duitse kazerneleven. 2. De oorlog (f 8,90), boeiend als een Remarque. 3. Het einde (f 8,90), de Duitse soldaten op hun laatste etappe naar de ineenstorting van het Duitse Rijk, totaal 789 blz. (ook afzonderlijk leverbaar, cond. f 2,50 p. m.).

Profiteer van deze unieke aanbieding door te bestellen, met vermelding van adv. NG 5/5 bij:

VERZENDBOEKHANDEL JAN HAVERMAN
 Ferd. Bolstr. 65, A dam, Tel. 722498, Postg. 50235

Ik adviseer U:

MEDICINALE Salvitine

Een rijk vitaminen- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse diët juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist vrag men bij:

BOGENA N.V.
 VEERLAAN 17-23,
 ROTTERDAM (Z.)

GARANTIE: Constateert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flacons, de totale aankoopsprijs.

LEEWARDEN

VOOR aan- en verkoop van Huizen, Zakenpanden, Boerderijen en land,
HYPOTHEKEN - HUURINNINGEN
TAXATIES - AKTEN - SUCCESSIE-MEMORIES

Makelaarskantoor W. Dijkstra,
 Prins Hendrikstraat 7a - LEEWARDEN
 Telefoon 6985-3685-2585

Wie wil in de provincie FRIESLAND
advertenties werven
voor ons blad

op zeer goede provistebasis? — Brieven aan:
 ADV. ADM. „NEDERLANDSCHE GEDACHTEN”,
 Koningin Wilhelminalaan 34, Leidschendam.

J. SPAAN
TIMMERBEDRIJF NIEUWBOUW
EN ONDERHOUDSWERK
 Spanjaardslaan 11 - Tel. 8515 - LEEWARDEN

Modern schilderwerk
 verzorgt
Schildersbedrijf H. Visser
 De Ruyterweg 22-24, Telefoon 5866, Leeuwarden

HUIZUMER
FRUIT- EN GROENTENHAL
 (M. W. CAMPING)
 NIEUWESTAD 80 - LEEWARDEN - TEL. 6921
 Lid Fruitexpres „VITA” Diepvriesgroenten

HOTEL „DE KROON”
 SOPHIALAAN — LEEWARDEN
 Tel. 4467—4468
 *
 Uw adres voor recepties en partijen

P. S. Bakker - Leeuwarden
Dames- en herenkleding
 100 pct kwaliteit - Lage prijzen

Nederlandsche Middenstandsbank N.V.
 Kantoor LEEWARDEN
 Bedrijfskredieten
 Deposito's
 Rekening-Courant
 Safeloketten
 Beleggingen
 Spaargelden
 WILLEMSKADE 2 — TEL. 4646 — LEEWARDEN

Stoomwasserij DE RUITER
 Tulpenburg 30 — LEEWARDEN — Tel. 5707
 Behandeling van **HUISHOUDWAS**
WERKKLEDING
OVERHEMDEN
BOORDEN enz.

ELEKTRA: Lichtinstallaties, Kracht, Reparatie van alle elektr. apparaten.
GAS: Verwarming, Komforen, Geisers
WATER: Wastafels, Boilers, Douchezellen
DAKBEDEKKING: Lei, Zink, Koper, Asfalt
 Loodgieters. en Elektrotechnisch Bedrijf
FA. J. POPMA & ZN. v/h W. Bultsma
 Voorstreek 38, Tel. 3487; Weerd 1, Tel. 4926, LEEWARDEN

Mr. Poodle is uw garantie....

niet alleen voor exclusieve modellen in gebreide wollen dames-, heren- en kinderkleding, maar bovendien voor de hoge kwaliteit der verwerkte wol.

Alle modellen munten uit door haar kwaliteit en zijn stuk voor stuk kleurecht, wasecht en krimpvrij.

Let steeds op dat u artikelen koopt die de label van Mr. Poodle dragen.

C.V. TRICOTFABRIEK PEHAVEE

VEENENDAAL N.V. TEXTIELUNIE

SPENCER HEY CULEMBORG

AMSTERDAM

H. Robbers
 Schildersbedrijf
 Gijsbrecht van Aemstelstraat 1 Amsterdam
 Telefoon 50595 en 717160

Smederijen
Fa. J. Anema & Zn.
 Leidsekruisstraat 13
 Tel. 30810, AMSTERDAM

Wees zuinig met Uw GELD
koop bij WESTERVELD

drogistertje DE CONCURRENT WESTERVELD
 FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

3% WANI VOORLOIAAN CASSABONS WORDT TOEG TERUGBETAALD

C. LIND & ZOON Ao. 1826
 KASSIERS en COMMISSIONAIRES IN EFFECTEN
 Keizersgracht 546 — Amsterdam
 Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214
 Effectenbeurs Nis. 8, Telefoon 49328 en 46640
 ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

N.V. Aannemersbedrijf voorheen H. DE BAAT
 Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat
 Kantoor: Ceintuurbaan 179, Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

J. DE VRIES
 Commissionairs in effecten
 O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126
 Privé Olympiakade 60, Tel. 94152
 AMSTERDAM

3 dagen RIJN f 64.—, 4 dagen EIFEL en MOEZEL f 77.—,
 5 dagen PARIJS en VERSAILLES f 99.—, 6 dagen
 ZWARTE WOOD f 139.—, 8 dagen EIFEL f 90.—, 8 dagen
 HARZ f 139.—, 12 dagen FRAISE RIVIERA f 199.—, 13
 dagen ITALIAANSE MEREN f 344.—
 OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD
 Geheel verzorgde reizen
REISBUREAU HAGEMAN
 VAN WOUSTRAAT 4 — AMSTERDAM-ZUID
 Telefoon 724611—716097

PROT. CHR. COÖP. BEGRAFENISVERENIGING U.A.
 Vondelstraat 101. Tel. 82477, Amsterdam
Betere verzorging van begrafenissen
 Is u nog geen lid? Vraagt dan inlichtingen aan de P.C.B en laat u als lid 'inschrijven'

BRANDSTOFFEN
W.S. DOGGERHI
 Schinkelkade 14 - Tel. 722516
 AMSTERDAM

Boekhandel VERMEULEN
 Bos en Lommerweg 227, Tel. 83392 - Amsterdam
ROMANS
LUXE DOZEN POST VULPENNEN

Voor school- of beroepskeuze naar de
Amsterdamse Christelijke Stichting voor School en Beroep
 MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423
 Spreekuur van de adviseur:
 iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur.

Stucadoorsbedrijf Gebr. C. W. en H. Blom
 Lucellestraat 62, tel. 89696
 Jan Haringstraat 32, tel. 123839

Alle VERZEKERINGEN, financieringen en hypotheken (eventueel zonder aflossing)
HERNGREEN'S
 Assurantiekantoor
 Okeghemstraat 20
 Amsterdam - Tel. 728825

Wat is de rol van Koning Hoessein in Jordanië?

EEN jongeman, die nog niet zo lang geleden van zijn vader een pak slaag en drie dagen huisarrest kreeg, omdat hij niet naar school was gegaan, bevindt zich volgens de berichten uit het Middenoosten op het ogenblik opnieuw in moeilijkheden, zij het van geheel andere aard. Het is de jonge koning Hoessein van Jordanië.

De pro-Egyptische officieren, die eerder in dit jaar het ontslag van de Britse generaal Glubb als opperbevelhebber van het Arabische Legioen wisten door te drijven, zouden thans een militaire dictatuur willen vestigen naar het Egyptische voorbeeld. Voor koning Hoessein zou in dat nieuwe regime geen plaats meer zijn.

Het zou in de bedoeling van de samen-zweerders hebben gelegen, het Arabische legioen (de naam van het Jordaanse leger) onder het rechtstreekse bevel van de Egyptische stafchef, generaal Hasjim Amer, te plaatsen. Zoals men weet, hebben drie buurlanden van Jordanië, t.w. Syrië, Saoedi-Arabië en Jemen, dit reeds gedaan.

DE moeilijkheden in Jordanië, die thans neerkomen op het hoofd van de 20-jarige koning, zijn het rechtstreekse gevolg van de Palestijnse oorlog, die de Arabische landen in 1948 tegen de jonge staat Israël hebben gevoerd. Het Arabische Legioen van de pro-Britse koning Abdoellah (Hoessein's grootvader) veroverde toen een groot deel van het vroegere Palestina.

Toen de strijd geëindigd was, was het grondgebied van Jordanië belangrijk groter geworden. Maar ook de bevol-

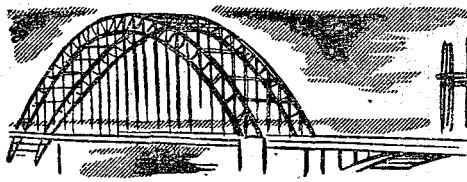
king van het rijk van Abdoellah was sterk toegenomen, omdat tijdens de gevechten vele duizenden vluchtelingen naar Jordaan gebied waren uitgeweken.

Sinds de Palestijnse oorlog tobt Jordanië dan ook met een enorm probleem: ongeveer een half miljoen Palestijnse vluchtelingen, die niet minder dan tweedé de deel van de totale bevolking uitmaken! De politieke gevolgen hiervan zijn ernstig geweest, vooral omdat de communistische propaganda vat op deze vluchtelingen heeft gekregen.

KONING Abdoellah was zelf het eerste slachtoffer van de ontevreden Palestijnse vluchtelingen in zijn land. Op 20 juni 1951 schoten zij hem neer in de moskee van Omar in het oude deel van Jeruzalem. De toen nog 15-jarige prins Hoessein stond dicht achter zijn grootvader, toen deze door de kogels werd getroffen.

De plaats, die de jonge Hoessein toen innam, was een onderdeel van geheime voorbereidingen op de troonsbestijging door de jonge prins. Hoessein zelf wist daar niets van, want de oude koning had hem nooit gesproken over zijn plannen om zijn zonen, (de prinsen Talal en Naif) te passeren en zijn kleinzoon Hoessein tot zijn opvolger uit te roepen.

Nadat koning Abdoellah vermoord was, viel het plan, Hoessein op de troon te plaatsen, in duigen. Het werd echter al spoedig duidelijk, dat prins Talal (Hoessein's vader), die tot koning uitgeroepen werd — terwijl hij in Zwitserland werd behandeld wegens een

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp vele spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior Lijnegang, boer op de Lindenburg. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en daardoor kan Lijnegang Sr. er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen wil plaatsen. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad vertrokken is, waar zij sociaal werk verricht, hetgeen haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, wat eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht. De brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn. De jonge Melchior verklaart Paula zijn genegenheid voor haar.

„Zie je wel..... zó denk jij dus over Siem! Jij vindt hem een misdadiger en je vergeet, dat het zo'n beste jongen is. Van jouw broer mag ik geen kwaad woord zeggen, maar jij maakt mijn broer Siem uit voor een schurk, een.....”

„Praat alsjeblieft geen onzin!” viel Willem haar in de rede. „Ik sprak de waarheid, maar ik deed het niet om jou pijn te doen, vrouw. Siem is dwaas geweest en tegelijkertijd hopeeloos naïef. Ik kan mij niet begrijpen, dat een volwassen man zo dom kan zijn. Hij had toch minstens moeten begrijpen, dat je met het afbranden van een directieket de bouw van een brug niet tegenhouden kunt. Hij is een misdadig pad opgegaan.”

„Hij meent het goed, onze Siem!”
„Daar twijfel ik niet aan. Celia. Maar iemand kan, met de beste bedoelingen bezielde, toch het grootste onrecht doen.”
„Laten wij er maar niet meer over praten,” zuchtte Celia tenslotte. „Maar ik weet heel zeker, dat jouw vader er anders over denkt dan jij. Jouw vader heeft respect voor Siem.”
„Dan is hij op de verkeerde weg.” Met deze woorden verliet Willem het woonvertrek. Het verdere van die dag was hij somber gestemd.

Er loopt door onze familie een scheidingslijn, overwoog hij. In deze tijd, nu zich zoveel veranderingen aandienen, komt het tot uiting. In onze familie zijn mensen, die het bij 't oude willen laten. Er zijn er ook, die beseffen, dat de tijdsomstandigheden zich wijzigen en dat daardoor veel dingen hun kracht beginnen te verliezen, waardoor nieuwe wegen moeten worden bewandeld. Dat kan nooit verkeerd zijn, als we dan toch maar dicht bij de bijbel blijven leven, want die moet ook in de grote veranderingen van na de oorlog het kompas voor ons blijven. Als vader dat ook maar begrijpen wilde, zou hij het niet zo moeilijk hebben en zich met veel dingen kunnen verzoenen.

Aaltje was de laatste dagen bijzonder vrolijk gestemd geweest. De jonge Melchior was er verbaasd over, dat zijn zuster zo opgewekt was. Zij sprak geen enkel bits woord, zomin als zij bittere opmerkingen over Roelie maakte. De jonge Melchior hoopte, dat Aaltje tot andere gedachten over hun jongste zuster gekomen zou zijn. Wellicht zou vader dan op de duur ook meegaander worden.....

Op een avond, toen Aaltje vertrokken was, — het was de avond waarop haar M.V. vergaderde — begon de jonge Melchior er over met zijn moeder. Hij had er een mooie gelegenheid toe, want vader was in de wagenshuur nog iets aan het timmeren.

„Er is wat met Aaltje aan de hand,” begon de jonge Melchior. „Zij is de laatste dagen veel vriendelijker tegen mij dan gewoonlijk. Wat denk je, moeder..... zal Aaltje Roelie misschien missen? Zal zij schappelijker over Roelie gaan denken?”

Vrouw Lijnegang keek haar zoon bedrukt aan.
„Ach, jongen, wij missen Roelie allemaal zo erg, nietwaar? Ik lig er nachten van wakker. Dat een bloedeigen kind van me zich thuisvoelt in zo'n grote vreemde stad, daar kan ik geen hoogte van krijgen. En dat ze niet thuiskomt.....”

„Omdat vader dat niet wil, moeder.”
De boerin knikte zij was terneergeslagen. Langzaam zei ze:
„Val er je vader niet hard over, Melchior. De man meent het eerlijk en oprecht. Je moet nooit denken, dat vader niks om Roelie geeft. Hij leeft in een marteling, net als ik. En als hij zegt, dat Roelie niet welkom is zolang zij niet voorgoed naar huis wil komen, meent hij oprecht, dat hij dit móet zeggen omdat het voor 't bestwil van Roelie is. Vader heeft er ook zijn tranen over, je moet echt nooit denken, dat het onverschilligheid van hem is.”

„Dat denk ik niet, moeder..... Nee, 't is geen onverschilligheid van vader. Maar ik vind, dat hij wel hard is. Dat wel. Ik begrijp niet, hoe hij 't volhouden kan om te blijven zeggen, dat Roelie hier niet welkom is.”

„Jongen toch!..... Denk toch alsjeblieft niet kwaad over je vader!”

geestesziekte — niet beschikte over de geestelijke stabiliteit om zijn plichten te vervullen. Hij werd — na een dramatische strijd achter de schermen tussen Talal enerzijds en Hoessein's moeder, koningin Zain anderzijds — afgezet.

Hoessein werd tot koning uitgeroepen. In afwachting van zijn meerderjarigheid werd een regentschapsraad van drie personen ingesteld en Hoessein begaf zich naar Engeland, waar hij in Sandhurst een militaire, opleiding kreeg. Op 2 mei 1953 vond de officiële troonsbestijging in Amman plaats.

VOORDAT hij koning werd, was Hoessein een heel gewone jongen. Zijn schoolkameraden noemden hem bij de voornaam en zijn leven was geenszins identiek met praal en rijkdom. Toen koning Abdoellah nog leefde, woonde

hij bij zijn ouders in een kleine villa te Amman, die zeven kamers telde.

Enkele van de buitensporigheden, waaraan zijn vader, Talal, zich overgaf, noopten zijn moeder, in het geheim met juwelen naar lommerdhouders te gaan om schulden te kunnen betalen. De weinige geldmiddelen van Jordanië, die versterkt moesten worden met Britse subsidies, boden het regerende vorstenhuis weinig mogelijkheid voor weelde.

Thans heeft Hoessein enkele paleizen tot zijn beschikking. Daarin woont hij met zijn vrouw, Dina Abdel Hamid (die behoort tot een Egyptische tak van het Hasjemitische Huis, waarvan ook Hoessein afstamt) en hun dochtertje Alia.

DE invloed van de Palestijnse vluchtelingen is in de afgelopen jaren enorm

De jonge Melchior bleef geruimen tijd voor het raam staan, starend over de polder. Daarna vatte hij de draad van 't gesprek weer op.

„Moeder, ik zei, dat Aaltje de laatste dagen veel vriendelijker is dan gewoonlijk..... Als zij over Roelie ook wat meegaander zou gaan denken, zou 't voor vader misschien makkelijker worden om toe te geven en er zich overheen te zetten, dat Roelie naar de stad getrokken is.”

„Aaltje houdt vast wel veel van Roelie, Melchior.”

„Maar vooral de laatste weken wilde zij geen goed woord over haar horen!”

„Aaltje heeft haar eigen aard. Ze zegt de dingen weleens harder dan nodig is, dat weet je. Je moet haar kunnen begrijpen.....”

Die avond ging de jonge Melchior een brief zitten schrijven aan zijn zuster in de stad. Hij deelde Roelie mee, dat Aaltje de laatste dagen heel goedgemutst was een veel vriendelijker dan gewoonlijk. — Ik hoop, dat dit het goede begin zal zijn, Roelie, schreef hij. — Wie weet, zal vader nu schikkelijker worden en zal je binnenkort elk week-end thuis kunnen komen. Dat zou fijn zijn. Roelie! En dan heb ik je nóg wat te vertellen: Ik heb verkering met Paula Santemeijer! Jij kent haar, hé? Paula en ik houden heel veel van elkaar. Ik heb het nog niet durven vertellen aan vader en moeder en Aaltje weet het ook nog niet. Ze zullen mij misschien niet begrijpen en ik ben bang, dat ze er kwaad over zullen worden. Maar ik zal Paula nooit kunnen opgeven, Roelie!

De volgende dag moest de jonge Melchior met het paard naar de smid. De bruine merrie had een ijzer verloren. Toen hij met het paard over het dorp ging, kwam hij ingenieur Santemeijer tegen. De ingenieur herkende hem, groette vriendelijk, scheen zich vervolgens te bedenken en kwam toen de jonge Melchior achterna.

„Lijnegang. Lijnegang!”

Melchior zag om en bracht het paard tot stilstand.

„Zeg, Lijnegang..... eh. Melchior heet je toch?”

„Ja, meneer.”

„Ik wil je nog even zeggen, dat het mij bijzonder spijt dat ik me door Widenes van de kook heb laten brengen en dat ik daardoor evenals enkele andere mensen jou voor een brandstichter gehouden heb. Ik vind het reusachtig, dat het raadsel nu opgelost is en dat jij er part noch deel aan blijkt te hebben. De kerel die 't gedaan heeft, is oerdom geweest. Hij had moeten begrijpen, dat de bouw van de brug toch niet tegen te houden is. Maar er zijn mensen, die je dat niet aan 't verstand kunt brengen omdat ze niet voor rede vatbaar zijn.”

„En omdat ze teveel aan vroeger denken, meneer.”

„Precies. We mogen natuurlijk 't verleden niet vergeten, maar we mogen er ons niet kleurenblind op staren, want dan komen we averechts in de maatschappij te staan. Bonjour, Lijnegang!”

De ingenieur verwijderde zich. De jonge Melchior was dankbaar voor zijn woorden. Paula haar vader ziet in mij dus ook geen brandstichter meer, dacht hij tevreden.

In de smederij stonden een paar boeren te kijken naar de smid, die met vaardigheid een ijzeren band om het wiel van een mestwagen sloeg. De jonge Melchior zette het paard vast aan een ring in de smederijmuur. Daarna voegde hij zich bij de boeren. Hij werd welwillend begroet; en Van Everdingen, een boer van omstreeks zeventig jaar, sloeg hem op de schouder en zei:

„Je hebt je best gedaan, jongen! Ik had niet anders van jou verwacht.”

„Wat bedoel je?” vroeg de jonge Melchior, die niet begreep, waar de oude boer op doelde.

„Ik hoor vertellen, dat je niet naar 't gerecht gegaan bent om tegen die kwibus van Raatslag te getuigen. Dat prijs ik in je.”

De jonge Melchior kleurde.

„Ik ben met de datum in de war geweest — daarom heb ik verstek laten gaan,” antwoordde hij.

„Jawel, 't is best dat je niet gegaan bent. Wij hier in deze streek moeten elkaar altijd zoveel mogelijk de handen boven 't hoofd houden, jongen!”

„Maar als ik mij niet in de datum vergist had, dan.....”
De oude Van Everdingen, die hardhorend was en daardoor de gewoonte aangenomen had om zijn hand rond z'n rechteroor te schelpen, knikte.

„Ja, ja, je hebt het goed gedaan, mannetje! Die jongen van Raatslag is er best afgekomen. Als ik het goed heb horen verluiden, heeft hij dertig gulden boete gekregen. Dat is dertig teveel, maar 't had nog erger kunnen zijn. Als je 't mij vraagt, dan zeg ik, dat hij al de lui, die aan de brug werken, tot moes had moeten slaan.”

„Dat is een gruwelijk standpunt, Bertus,” merkte een andere boer op. „Komt dat wel overeen met je kerkse natuur? Ik zou zeggen, dat het niet klopt met wat de Schrift leert.”

Van Everdingen raakte plotseling in vuur en vlam.

„Die brug klopt óók niet met de Schrift,” beweerde hij met glasharde stem. „Wij mogen de wereld niet met vlag en wimpel binnenhalen in onze streek. Onthoud mijn woorden: Door—die brug zal 't hier over tien jaar een onkerkelijke streek zijn, met de zonde puilend uit alle huizen!”

(wordt vervolgd)

toegenomen. Zo zelfs, dat een hunner, lt. kol. AbuNawar een van de invloedrijkste adviseurs van de jonge koning is geworden. Deze Nawar zou Hoessein er toe hebben gebracht, de Britse generaal Glubb te ontslaan. Klaarblijkelijk beseft de jonge vorst, dat hij — wil hij aan de macht blijven — in sterke mate aangewezen is op de steun van de Palestijnse vluchtelingen.

Wil Hoessein tegemoetkomen aan de eisen van deze belangrijke groep in zijn land, dan moet hij alle banden met Engeland verbreken en volledig met Egypte, Syrië en Saoedi-Arabië (waar de doodsvijanden van zijn geslacht heersen) samenwerken. Een gewelddadige oplossing van het Arabisch-Israëlië geschil zou dan eveneens in het verschiet liggen.

Doet de jonge koning dat niet, dan is hij geheel op de steun van Engeland aangewezen.

De Arjos over de

* *Belangrijke conferenties zijn op komst*

grenzen

HET IS alweer enige tijd geleden, dat de buitenlandse commissie van de Arjo van zich heeft laten horen. Dat betekent niet, dat in die tijd niets is gedaan. Achter de schermen is er heel wat werk verzet. Contacten werden gelegd en onderhouden, diverse besprekingen werden gevoerd.

Thans, nu een aantal plannen vaste vorm hebben gekregen, kan het een en ander worden medegedeeld over manifestaties die in de komende periode zijn te verwachten en waaraan, naar we hopen, zo veel mogelijk Arjos-jongeren, die bij het buitenlandse werk zijn geïnteresseerd, zullen deelnemen.

IN DE EERSTE plaats willen wij dan te aandacht vragen voor een bijeenkomst die in Straatsburg ter stimulering van de Europese gedachte zal worden gehouden van 27 tot 29 juli.

Uit Nederland kunnen 28 mensen aanwezig zijn, waarvan de Arjos er 13 mag leveren.

Er zullen inleidingen worden gehouden, die worden besproken in discussiegroepen, over verschillende brandende kwesties inzake de Europese integratie.

Er is toezegging ontvangen van Adenauer, Schumann en nog enkele andere vooraanstaande mensen uit de Europese beweging, dat zij op deze bijeenkomst het woord zullen voeren.

Het verblijf in Straatsburg is vrij. Het vervoer naar deze plaats wordt zo goedkoop mogelijk georganiseerd. Waarschijnlijk zal er een bus uit Maastricht vertrekken. Er wordt momenteel bezien in hoeverre er uit de Arjos-kas bovendien nog een subsidie in de reiskosten kan worden gegeven.

HERHAALDE MALEN is onzerzijds aangedrongen op een protestantenconferentie voor onderlinge bezinning in het kader van de Unie van Jonge Christelijke Democraten.

Tot onze vreugde kunnen we mededelen, dat deze conferentie nu in zicht komt.

In Worms in de Evangelische Academie zal deze conferentie worden gehouden. Als datum kan voorlopig worden aangehouden 5 tot 8 oktober a.s.

De organisatie is in handen van de Junge Union. Het verblijf aldaar brengt de deelnemers geen kosten met zich mede.

De reiskosten moeten ze echter wel zelf betalen. Wellicht komt hiervoor echter ook nog een subsidie. Ook hier kunnen dus een aantal (hoeveel is nog niet precies bekend) Arjos-mensen naar toe.

Het programma wordt nog nader vastgesteld, maar in ieder geval kan thans reeds worden gezegd, dat dit een goede conferentie belooft te worden.

IN DE DERDE PLAATS willen wij de aandacht vestigen op de conferentie over het probleem van de atoomenergie, welke door de Nederlandse Jongeren Raad der Europese Beweging wordt georganiseerd op zaterdag 12 mei a.s. in het Jaarbeursgebouw te Utrecht.

Als sprekers zullen o.a. optreden Professor Dr. A. H. W. Aten en het Tweede Kamerlid G. J. N. M. Ruygers, terwijl er waarschijnlijk ook nog een Nederlands-talige buitenlandse spreker zal komen.

Ondervan van bespreking zal zijn het vraagstuk van de atoomenergie in algemene zin en voorts het atoomplan der O.E.E.S., het rapport der deskundige commissie van Brussel en het „Euratom“-plan (actie Monnet).

De reis- en verblijfkosten zullen worden gedragen door N.J.R. Ook een aantal Arjos-mensen kan hieraan deelnemen.

EINDE juli hoopt de Junge Union weer een aantal Arjos-gasten te begroeten in het kader van het uitwisselingsprogramma tussen de Junge Union en de Arjos, dat nu al

verscheidene jaren loopt. Waarschijnlijk zal de Arjos dan worden ontvangen in de Harz of in Sleswijk-Holstein.

Nadere mededelingen hierover volgen nog.

TENSLOTTE willen wij nog vermelden, dat het congres van de Unie van Jonge Christelijke Democraten zal worden gehouden in Rome of naaste omgeving, van 20 september tot en met 22 september. Het congres-thema is: de minder ontwikkelde gebieden.

VOOR zover er Arjos-leden zijn — en wij denken daarbij in de eerste plaats aan de leden van de buitenlandse commissie — die één of meerdere van de genoemde manifestaties willen meemaken, dan dienen zij zich ten spoedigste te melden bij de secretaris van de Arjos, de heer Mulder, Dr. Kuyperstraat 3 te Den Haag.

Wij hopen, dat, evenals vorige jaren, ook nu velen bereid zullen zijn voor dit belangrijke werk hun tijd en belangstelling te geven.

Oplossing Kryptogram van vorige week

Horizontaal: 1. Mansholt; 8. hoogtij; 9. heitje; 11. Lemaire; 12. Bagage; 13. rolmops; 14. serpent; 16. prairie; 19. goeroes; 22. oppers; 24. eerbied; 25. jassen; 26. begaan; 27. Entente.

Vertikaal: 2. Anema; 3. satraap; 4. overeen; 5. Thaler; 6. rommel; 7. steiloor; 10. Meesters; 12. besognes; 15. Roebroek; 17. Roosjen; 18. impasse; 20. oilam; 21. Sidon; 23. roest.

23 APRIL

„Wij groeien vast in tal en last“, heb ik laatst gelezen op de ingang van het Amsterdamse burgerweeshuis in de Kalverstraat. Het zijn woorden van Vondel. Ik moest er aan denken, toen ik de opwekking van prof. dr. J. P. van Rooyen in mijn lijfblad onder de ogen kreeg: om maar te emigreren. Want het wordt dringen in Nederland. Wij hebben een bevolkingsgroei als nergens in Europa. Straks — stel ik me zo voor — is er geen ruimte meer om de vlag uit te steken of mijn hoed voor mijn buurvrouw af te nemen. Overal mensen, aardige, doch vele mensen. Het schijnt niet waar te zijn, dat wij in 1981 geen welvaart meer zullen kennen, doch recreatie kan er dan niet meer af. Overal huizen en scholen en gebouwen en stations. Een vreselijke gedachte. Geen strand, geen wei, niets dan mensen. Wij moeten er dus uit. Ik zal maar eens aan mijnheer Chossen vragen, waar ik het beste heen kan. Ik voel wel iets voor Canada, nog het meest verbonden met nederlandse gedachten. Of Zuid Afrika, waar ik makkelijker met „Groenkoper se dagboek“ uit de weg kan. Maar benauwend is het wel. Als leek zie je dat zo niet. Laatst heb ik nog eens uren over de heide gelopen. Geen huis, geen dier, geen mens te zien, kilometers ver niet. Zelfs geen eenzaam dwalende herder. Die was geëmigreed hoorde ik later.

24 APRIL

Dat wordt dan een oud stukje brood op Koningsinnedag, want de bakkers geven niet thuis. Als de slager en de melkboer en de groenteman er ook zo over denken, dan blijft de timmerman de enige leverancier. Voor de houtjes om op te bijten. Niet dat ik er iets op tegen heb, dat de bakkers

25 APRIL

Waar ik vandaag geweest ben, heb ik al gelezen. Ik lever zulke indrukken vers af. Ik was nog wel geen echte deputaat, maar dat konden de anderen aan de buitenkant toch ook niet zien. Er is heel wat gezegd, die dag. Dat hebt u zeker wel gelezen of gehoord. Mijn politiek geïnteresseerde zoon, vroeg wat er allemaal gebeurde op zo'n „depupratenvergadering“. Het blijft altijd een vreemd woord voor jongere mensen. Doch ik heb wel genoten. Later moet ik het nog eens overlezen. Alles is op een band opgenomen. Dat is een hele vooruitgang. Dat heeft de oudere generatie niet zo gekend. Stel je voor Dr. Kuyper achter een microfoon. Maar stel je voor

Wat het sap en de sapstromingen zijn in en voor de planten. Is het bloed en de bloedsomloop in en voor het menselijk organisme!! Legio klachten, kwalen en ziekten komen voort uit onzuiver bloed en verkeerde bloedsomloop!!

Vraagt tegen ADERVERKALKING, VERHOOGDE BLOEDDRUK, ADERZIEKTEN ONZUIVER BLOED, DYSAEMIE, BLOEDSOMLOOPSTOORNISSEN, PUISTEN, ZWEREN, BLOEDSONTAARDING, OPEN BEEN, SPATADERS, KEREN DER JAREN STOORNISSEN. GESELS VAN DE OUDE DAG, en andere kwalen, stoornissen en ziekten van bloed en bloedsomloop ons INDISCH KRUIDEN-EXTRACT „SERUMOL II“.

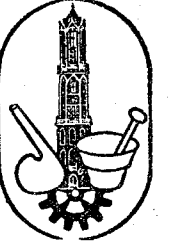
HET IDEALE TONICUM VOOR BLOED EN BLOEDSOMLOOP. „Serumol II“ bracht reeds in vele verouderde en chronische gevallen opzienbarende resultaten van herstel, genezing en verlichting. In gevallen, waar tevens Zenuwklachten aanwezig zijn, vraag men bij „SERUMOL II“ tevens het voortreffelijke Zenuwvoedend middel „NERVICOL II“.

Franco huis toegezonden na ontvangst van postwissel of girobiljet (met advies-cheque). Giro no 428302 Onder rembours wordt niet verzonden.

Homoöonatische Geneesmiddelen Centrale

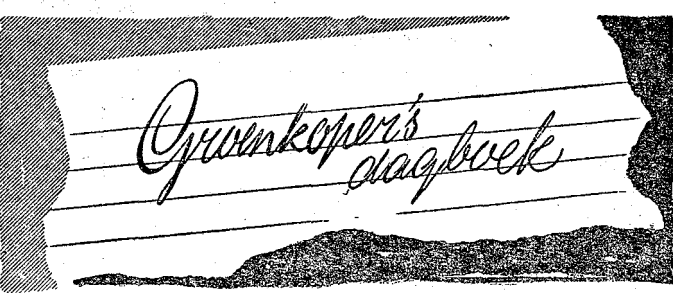
POSTBUS 9 - UTRECHT AFD. C. Hoofdkantoor: Laurillardlaan 8, Bilthoven. Tel K 3402-3648. (Doorl ook na 18 u.)

ZIJT GIJ MET UW BEHANDELING EN MIDDELEN TEVREDEN? Blijf dan beslist daar, waar jij zijt!!! Zo niet... probeer het eens met onze onschadelijke middelen. Duizenden vonden reeds nieuwe energie, genezing en gezondheid! Vraag voor andere middelen onze gratis brochure aan: Postbus 9, Utrecht

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving: A. onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bijnslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT. Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648.

Groot of klein 't moet PANTER zijn.

Want, zeide hij, als er enerzijds in de grondwet staat dat om de drie jaar ombourten 37 en 38 leden van de Eerste Kamer aftreden kan prof. Oud nooit spreken over „de helft van het aantal leden“. Ik dacht, dat redt prof. Hellema wel, die is bekend met cijfers. Maar nee, hoor. De heren zijn er niet uit gekomen. De helft van 37 is 18½, zegt de heer Tjalma. En hij liet prof. Oud met een half Eerste Kamerlid in zijn maag zitten, om het maar eens zo te zeggen.

27 APRIL

Ik ben toch wel een beetje jaloers, zo op het eind van de week, op „Ir“ W. die een half jaar een hoge functie op het departement van Sociale Zaken heeft bekleed. Hij was geen ingenieur, maar smid-bankwerker. Nu deed hij het ook niet goed daar op zijn post. Dat is natuurlijk fout. Als je een hoge baan hebt, moet je er niet met de pet naar gooien. En die baan ook niet met een korreltje zout nemen. Dat deed die mijnheer uit Boekelo. En zo heeft hij minister Suurhof bij de neus gehad. Het is wel (zout)zuur. Enfin, de man heeft eervol ontslag. En dat is heel wat waard voor een verdere carrière.

26 APRIL

Het bezoek van de Russische heren aan Engeland is toch blijkbaar niet zo meegevallen. Van beide kanten wel enige teleurstelling, als ik het goed begrepen heb.

Op een receptie in het hotel waar de gasten waren ondergebracht moet het nogal druk geweest zijn. Een sordige 21 mille aan glazen en tapijtschade. Dat breng ik niet op. Daar kan bij mij eens iemand as op het kleed laten vallen en een limonadeglas breken, maar daar blijft het dan ook bij. Ik vond het wel een beetje komiek. Charly Chaplin was er ook, las ik. Neen, dan ging het in de Eerste Kamer briljanter toe. Prof. Oud verdedigde daar een initiatief voorstel tot wijziging van de Grondwet, inzake het aftreden van de Kamerleden. Burgemeester Tjalma van Hoogeveen was echter knapper dan prof. Oud.

28 APRIL

Met gouverneur Struycken is het toch weer goed in orde gekomen. Niettegenstaande de onkunde van mijn buurman. Gelukkig. Conflict in de Antillen is nu het laatste wat we nodig hebben. Maar tussen de gouverneur en de minister president van de Nederlandse Antillen is het nog geen koek en ei. En dat tegen mei!

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Van Franeker op naar de Victorie!

MAANDAGAVOND is het beste renpaard uit de anti-revolutionaire stal: de lijstaanvoerder minister Jelle Zijlstra, in Franeker de renbaan der verkiezingen ingestoven.

Het startschot is gevallen. Nederland zal in deze weken weten, dat de kreet: Drees of Romme, die door de socialisten wordt aangeheven en ook in rooms-katholieke kring opgeld doet, niet anders is dan volksbedrog.

De socialisten hebben deze leuze ontleend aan het verkiezingsjargon van de communisten, die het parool „Mussert of Moskou” hebben vervangen door „Romme of Moskou”, vóór of tegen de reactie.

Uit deze verkiezingspropaganda blijkt niet alleen een grenzenloze minachting voor de intelligentie en het verantwoordelijkheidsbesef van de Nederlandse kiezers, doch tevens een ernstige vervalsing van het beeld, dat het Nederlandse volk heeft van de normale staatkundige praktijk in ons land.

IEDEREEN weet in Nederland, dat H.M. de Koningin de kabinetsformateur aanwijst en dat zo'n formateur het nog nooit tot de vorming van een kabinet heeft gebracht, dat steunde op één politieke partij.

Ook weet iedereen, dat de Koningin, voordat zij een opdracht tot kabinetsformatie verstrekt ook

lijstaanvoeders van andere partijen om advies pleegt te vragen. Wij denken aan de heren Schouten, Tilanus, Oud en ds. Zandt, allen lijstaanvoeders en fractievoorzitters.

Dit zijn de vertrouwde namen, die bij elke kabinetscrisis of -formatie in het brandpunt van de publieke belangstelling stonden en staan en heus niet alleen de lijsttrekkers van de P.v.d.A. en de K.V.P. Eén van deze vertrouwde namen gaat thans verdwijnen: dr. J. Schouten. Daarom zal het Nederlandse volk in de komende weken duidelijk moeten weten, dat wat de anti-revolutionaire partij betreft de wacht is afgelopen.

„Ik ben verheugd, dat prof. dr. J. Zijlstra nu overal lijst-aanvoerder is. In hem hebben

we een talentvol en bekwaam man van jongere leeftijd, alleszins in staat het A.R. volk te vertegenwoordigen. Spoedig blijke, dat hij veel beter is dan ik ooit heb kunnen zijn. Schaart u eendrachtig om onze lijst en propageert die overal.”

Met deze woorden heeft dr. J. Schouten op een verkiezingsbijeenkomst in Drenthe het a.r. vlaggetje in de politieke estafetteloop overgereikt aan minister Zijlstra.

„Schaart u eendrachtig om onze lijst en propageert die overal.”

***

DE NAAM Schouten is na de oorlog het symbool van de a.r. partij geweest. De anti-revolutionairen waren trots op deze „man uit één stuk”. De naam Schouten werd door iedere Nederlander onmiddellijk verbonden met lijst 3.

Zo moet het met minister Zijlstra ook gaan. Onze partij heeft alle reden om trots te zijn op deze jeugdige bewindsman, die in korte tijd zijn sporen in binnen- en buitenland heeft verdiend.

Wij willen ons niet schuldig maken aan verering van mensen. Ook daarin moeten wij het voorbeeld van de wijze dr. Schouten volgen, die steeds alle aureoolvleeters het leven zuur heeft gemaakt.

Maar wij willen met onze nieuwe lijst-aanvoerder in deze verkiezingscampagne evenmin „stommetje” spelen.

Heel Nederland moet weten, dat prof. Zijlstra nummer 1 van lijst 3 is.

Daarom waken wij alle leden van de partij op om het duidelijke raambiljet, dat onze partij heeft laten maken, op alle mogelijke en onmogelijke plaatsen aan te plakken.

DE ARJOS is met jeugdige elan een eigen propaganda-actie begonnen. Haar verkiezingsbiljet: „De jeugd stemt drie”, accentueert de verjonging die zich in de partij heeft voltrokken. Geen lijst zal zo'n aantrekkingskracht op de jongere generaties uitoefenen als de a.r. lijst. Men behoeft de nieuwe kandidatenlijst maar te lezen om vast te stellen, dat er behalve de jongste lijsttrekker bij deze verkiezingen ook een keur van bekwame mannen, waaronder veel jongeren, op voorkomen. Met deze kandidatenlijst kan de a.r. partij met een gerust hart voor het voetlicht treden.

Laat binnen de kortst mogelijke tijd tot in de verste uithoeken van het land nummer 1 van lijst 3 bekend zijn, zo bekend zijn, dat het vanzelfsprekend leidt tot een flinke stijging van het aantal Nederlanders, die op 13 juni hun stem op de a.r. lijst uitbrengen.

Ministers spraken in Franeker

Het begon in Franeker.

De beide A.R. Ministers Algera en Zijlstra hielden er hun verkiezingsspeech, en daarmee was de eigenlijke campagne van de A.R. partij ingezet.

Is Franeker een geschikt begin? Zo'n afgelegen landstadje? In dit geval wel.

Wat mr. Algera betreft, had het ook Leeuwarden kunnen zijn, waar hij na de bevrijding de teugels in handen nam als tijdelijk burgemeester. Of Middelburg, waar hij telkens contacten heeft met het oog op het Deltaplan.

Maar voor Minister Zijlstra moest het Franeker zijn.

Daar schuin boven Franeker, naar het Noordwesten, strekken zich dorpen uit, dicht achter de zeedijk, de dorpen van Barradeel. Seerp Anema heeft eens een ly-

risch stuk geschreven over deze torens, die uitzien over de Wadden waar de Noordwester het grootste deel van het jaar schijnt te bulderen, en waar de bomen een halve maand later bloeien dan in de rest van het land.

Daar gaan de jongens, als ze de school verlaten, „naar het land”. Ze leren al gauw, dat de klei altijd weerbarstig is. Soms taal en grijs, soms lichter van kleur, maar hard en wreed. En ze hebben er altijd hetzelfde ver gezicht: Westelijk de lange streep van de zeedijk met daarboven hoog de wolken; Oostelijk de vele torens in de vlakte, en daarboven wéér hoog de wolken. Maar een enkele jongen gaat niet naar het land. Hij gaat „leren”. Hij gaat 's morgens op de fiets naar de Ulo-school te Fra-

neker. 's Avonds komt hij terug, en hij ligt bijna met de borst op het stuur, vanwege de wind, die hier altijd krachtig is. Maar in het stadje is het voor hem begonnen. Moderne talen en wetkunde, het is het nieuwe begin, voor de jongens uit de eenvoudige gezinnen, die een goede kop hebben, en verderop gaan met hun studie.

En zo is Jelle Zijlstra als een kleine tengere jongen met een smal gezicht in Franeker begonnen, op de Uloschool. En nu kwam hij er terug, als Minister, als man van wetenschappelijke allure, als man, die zijn stem heeft laten horen op het hoogste niveau in internationaal overleg.

En hier in Franeker begon hij opnieuw, maar nu als leider van een verkiezingsveldtocht.

Kleine dingen zijn van grote

BETEKENIS

* *Verkiezingsborden langs alle wegen en straten*

* *Verkiezingsbrochures geven uitstekende voorlichting*

HET HANDBOEKJE voor de huisbezoekers is van de pers en wordt deze week aan alle kiesverenigingen toegezonden. Het ziet er fris en vrolijk uit in zijn oranje-wit-blauwe omslag, en de inhoud zal het zeker wel doen. Maar eerst moet iets worden gezegd over de heer C. van den Heuvel. Want deze heeft vanaf 1933 tot 1952 toe bij iedere Kamer- en Provinciale Statenverkiezing steeds het vragenboekje verzorgd. Wat dat betekent hebben de samenstellers ook ditmaal ervaren en zij zijn de enigen, die daarover kunnen meepraten. Het is niet zo eenvoudig om een politiek vademecum samen te stellen. Men moet doorkneet zijn in alle politieke vraagstukken die aan de orde zijn. Maar de heer Van den Heuvel was zo in de politiek doorkneet dat hij dit werk op zijn eentje deed terwijl nu een aantal personen zich daarmee heeft bezig gehouden. In ieder geval is een warm woord van dankbaarheid voor de heer Van den Heuvel op zijn plaats. Onmisbaar is niemand. Maar zij die de arbeid hebben overgenomen beseffen nu pas welk een enorme prestatie door de heer Van den Heuvel steeds werd verricht. En voor we nu iets gaan zeggen over het vragenboekje, moet ons dit van het hart.

Bestel spoedig!

EN nu denkt u zeker dat we iets over de inhoud van dat vragenboekje gaan vertellen. Maar dan hebt u het glad mis. Dat kan natuurlijk niet omdat er veel te veel in staat om het in een paar korte zinnen te kunnen samenvatten. Bovendien u moet het zelf lezen. En het is zeer leesbaar. Geen lange verhalen en uiteenzettingen, maar kort geformuleerde vragen en kort geformuleerde antwoorden over alle mogelijke onderwerpen, met aan het slot nog een register, zodat het naslaan en het opzoeken van een bepaald onderwerp wel zeer gemakkelijk is gemaakt. Het boekje omvat rond 60 pagina's en 120 vragen en antwoorden. Het bevat bovendien nog een 15-tal cijfermatige overzichten over huren, lonen, nationale schuld, nationaal inkomen, woningbouw, werkgelegenheid belastingen etc. Het is dus een vraagboek voor ieder bestuurslid, voor iedere propagandist, voor iedere huisbezoeker. De kosten zijn 60 cent per stuk. Bij 10 stuks 50 ct. En nu is het zaak dat iedere kiesvereniging, die dat nog niet gedaan heeft, zo snel mogelijk een aantal van deze uitstekende leidraad laat aanrukken, want het is zonder meer een onmisbaar hulpmiddel in de komende weken van het politiek gesprek en voor het huisbezoek. Bestel spoedig, voor de oplage uitverkocht is.

Economische politiek

OOK de brochure over de economische politiek wordt deze week aan de kiesverenigingen toegezonden. Deze brochure draagt een geheel ander karakter. Dit is wel een brede uiteenzetting, maar — een goede. Wie het wil afweten van de economische denkbeelden, die vandaag aan de dag in de Anti-Revolutionaire Partij opgeld doen, moet dit geschrift lezen. Het is op de hoogte van zijn tijd en zeer actueel. Ook voor deze brochure geldt dat iedere kiesvereniging over enkele exemplaren de beschikking moet hebben. Vooral zij die uit spreken gaan of op de een of andere wijze voorlichting moeten geven, dienen zich dit geschrift aan te schaffen. De andere brochures zijn nog ter perse of nog in bewerking. Maar zo

spoedig mogelijk worden deze eveneens toegezonden.

Bestellingen

REEDS zijn een groot aantal bestellingen ingekomen. Wij dringen er echter ten zeerste op aan dat allen die dit nog niet hebben gedaan, dit nu direct doen. Want wij moeten telkens de oplage vaststellen. Het zou volstrekt oneconomisch zijn om van een bepaalde verkiezingsfolder er 1.000.000 af te drukken terwijl er tenslotte slechts 600.000 worden afgenomen. Wat moeten we met de overblijvende 400.000 doen. Maar dan moet men er ook niet op rekenen dat men op de laatste dag nog kan bestellen. Voorkom dat soort moeilijkheden. Men heeft toch overal de verspreiding reeds geregeld. Men heeft toch de plannen daarvoor reeds gereed. Vooral de Kamerkieskringen die centraal voor alle kiesverenigingen bestellen, worden verzocht de opgave spoedig te doen, zodat met een eventueel grotere oplage tijdig rekening kan worden gehouden. Laat vooral niet alles op de laatste dagen aankomen want dan is de kans groot dat de zaak vastloopt.

Stemmen bij volmacht

IN HET vorig nummer van Nederlandse Gedachten gaven we een uiteenzetting over het stemmen bij volmacht. Dit geldt vooral voor zieken en voor mensen, die op de dag der stemming in het buitenland vertoeven. Ook voor handelsreizigers die niet weten waar zij op de dag der stemming zich bevinden. Voor de anderen die met vakantie zijn, in Nederland blijvende, logeren of iets van dien aard is er gelegenheid gebruik te maken van het „elders stemmen“. Daartoe moeten zij zich vóór 29 mei ter secretarie van een gemeente (welke dan ook) vervoegen om het betreffende formulier in te vullen. Laten nu alle lezers van dit contactnummer hier aandacht aan geven. Zowel het stemmen bij volmacht als het elders stemmen moet vóór 29 mei a.s. worden aangevraagd. Inlichtingen daarover naar de secretaris van uw kiesvereniging u verstreken. Laat geen stem verloren gaan. Denk aan uw familie, bureu, kennissen. Soms gaat het om één stem, u weet dat. En tenslotte een doktersverklaring is voor zieken niet meer nodig. Dat was tot nog toe wel vereist. Het enige dat van u gevraagd wordt is oplettendheid en een formulier invullen. Zij die na 8 mei maar vóór 13 juni emigreren, kunnen eveneens nog bij volmacht stemmen.

Plaats overal borden!

PLAATS langs de openbare weg overal borden met ons reclamebiljet. Het verkeer wordt steeds intenser. Ons biljet is simpel en eenvoudig. Er staat niet meer op dan beslist nodig. A.R. - Zijlstra - 3. Een automobilist moet het in een flits zien en herkennen, of hij er met 100 k.m. vaart rijdt of met 30 k.m. Hij moet het overal zien, van Leeuwarden tot Hulst, van Den Helder tot Valkenburg. En niet alleen de openbare weg voor auto's, maar ook de spoorwegen. Denk aan de achterkant van de huizen. U kent dat beeld wel. Vergeet het niet. Voor elk station dat men per trein binrenkoren moeten enkele borden met de kop van Zijlstra staan. Een plaat meer of minder doet het niet. U heb. gelijk. Maar iedere plaat doet ook zijn werk. Het is een bewijs van leven, van belangstelling, van activiteit. En doe het met liefde! Dat vooral!

MIDDEN IN DE NIEUWE TIJD

HOOR EENS HIER, zo zeggen sommigen, die de Christelijke politieke partij vandaag maar een schadelijke zaak vinden, vroeger, in die liberale 19de eeuw, toen was het wel nodig. Toen was de wereld hoogmoedig en voelde zich sterk. Zij was zelfverzekerd en onverdraagzaam. En dus was haar bewind onderdrukking. Daartegen zijn de Christenen in verzet gekomen, zij hebben zich georganiseerd, en in taaië strijd hebben zij de overmacht van het liberalisme gebroken. En dat is een zegen voor Nederland geweest.

Maar er is méér gebeurd. De zonen van dat oude liberalisme zijn niet meer zelfverzekerd; de wetenschap is bescheiden geworden; er is een gesprek mogelijk, waar vroeger alleen maar werd gedecreteerd. In deze geestelijk zo veranderde wereld is een Christelijke politieke partij eerder een belemmering van een open gesprek dan een middel tot beïnvloeding van het politieke leven.

DE WERELD IS inderdaad veranderd.

De oude zelfverzekerde toon is weg.

Maar wat is er voor in de plaats gekomen? Vaak niet veel goeds. Vooreerst het vreselijke kwaad van de *normloosheid*. Dat betekent, dat een mens niet erkent, innerlijk aan enige wet gebonden te zijn. Hij neemt wel bepaalde wetten in acht, maar alleen om geen moeite te krijgen. Maar als hij het anders zou willen, en kunnen, dan heeft niemand het recht, dat kwalijk te nemen. En laat men vooral niet over zonde spreken. Want dat is verouderde onzin. Dat is een typische term voor mensen, die een minderwaardigheidscomplex hebben.

Dan is er verder de grenzeloze *oppervlakkigheid*. Die ontstaat mede, doordat vele mensen leven bij de dag. Vandaag hebben wij het nog, vandaag leven wij nog, maar morgen? Wij weten het niet! We schuiven waarschijnlijk langs een afgrond, die onzichtbaar blijft, tot het moment, dat hij ons in zijn oneindige diepte verslindt. Vandaar een *levensgenieting uit pessimisme*.

En dit alles maakt van de mensen geestelijk weerloze wezens.

INTUSSEN beleven we een tijd, die vol is van sterke veranderingen.

Zulke grote veranderingen, dat wij ze ons nauwelijks kunnen voorstellen. Er zijn plaatsen in ons land, waar de mensen het nauwelijks merken. Maar tijdens de Franse revolutie waren er ook wijken in Parijs, waar nooit iets te doen is geweest. Waar de mensen sterke verhalen hoorden over wat elders in de stad gebeurde en dan maar weer aan het werk gingen. Wij staan aan het begin van een industriële revolutie, die de maatschappij grondig zal veranderen. Sommigen spreken over een elite van knappe koppen, specialisten, die de productieprocessen zullen regelen, die de fabriek wetenschappelijk zullen leiden. En onder hen een gedisciplineerde arbeidersmassa, die via tests en werkclassificatie over het bedrijf wordt gedistribueerd, zodat ieder de plaats krijgt bij een handle of bij een peilglas, die hem past. En onzichtbare machten dirigeren alles.

Anderen spreken van een nieuwe maatschappij, waar de ongeschoolden geen plaats meer kunnen krijgen, en waar het vakmanschap wordt uitgebuit, om een productie te krijgen, die een levensverrijking geeft voor iedereen, zonder dat er nog iemand is, die zwoegt. Het oude Bijbelwoord: in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, zal dan alleen nog zin hebben voor zwaar betaalde beroepssportlui.

MAAR hoe de ontwikkeling ook zal zijn, er zitten enorme vraagstukken aan vast op sociaal gebied. Hoe zal het leven zijn van de arbeider over 50 jaar? Zijn plichten, zijn rechten, zijn vrijheid, zijn zelfstandigheid, zijn medezeggenschap..... Het komt allemaal dwingend aan de orde. En daarbij speelt een grote rol de vraag, in hoeverre de staat hier zal ordenen en regelen. Zal hij bepalen, naar welk type van school onze kinderen zullen gaan, voor welk beroep zij zullen worden opgeleid? Zal hij, op het gebied van huwelijk en gezin gaan ingrijpen? Zal hij regelen, hoe mannen en vrouwen hun vrije tijd zullen besteden?

Want er is een ontwikkeling gaande, die hoe langer hoe meer alles in elkaar doet grijpen, zodat er geen „vrije sector“ over schijnt te blijven.

IN ZULK een situatie is een Christelijke partij en een Christelijke sociale organisatie meer nodig dan ooit.

Want de vragen, die nu aan de orde komen, zijn niet minder principiële dan vroeger. Zij gaan ook nu over recht en vrijheid, over gezin en school, over arbeid en loon, beroep en bedrijf.

Maar zij zijn moeilijker dan voorheen, omdat zij veel ingewikkelder zijn geworden, en altijd meer een totalitair karakter krijgen. En tegenover die vragen en problemen staat een schare, die zich machteloos en weerloos gaat voelen, of die tevreden is met voedsel, kleding en ontspanning, en onverschillig is geworden jegens de vrijheid en het recht.

IN DEZE WERELD is het nodig, dat we gaan werken en strijden in de overtuiging dat er wel normen zijn, heilige normen, door God gesteld. Dat er een boodschap is van bevrijding en van rechtsherstel. Dat het Evangelie ook voor dit moderne leven met zijn wonderlijke en snelle verandering het enige bevrijdende woord spreekt. *En dat we in de politiek telkens met lege handen staan, wanneer we als partij over de grote vragen van de toekomst geen principiële woord willen en kunnen spreken*, omdat aan het begin het woord staat van de *principiële neutraliteit*: Een conservatieve partij heeft recht van bestaan, een progressieve partij heeft recht van bestaan, maar een Christelijke partij dient er niet te zijn.

Daarom bestrijden wij de doorbraak als een gevaar voor het heden, maar als een nog veel groter gevaar voor de toekomst.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

* * **Geen specialist**

* Professor Zijlstra is een econoom. Hij kent zijn vak. Hij weet ook, dat zijn vak grenzen heeft. Uitdrukkelijk heeft hij in de Eerste Kamer in een groot debat met de man van het N.V.V., de heer Oosterhuis, vooropgesteld, dat de economische leer niet het beleid van de Regering mag bepalen. En de theoretische economie is wel nuttig, zij helpt om sneller te denken en scherper de vragen te stellen, maar zij heeft nóóit het laatste woord.

Daarom spreekt het bijna vanzelf, maar wij willen er toch speciaal de aandacht op vestigen, dat professor Zijlstra de verkiezingen niet heeft ingeluid met een economische beschouwing.

Hij heeft gehandeld over het bestaansrecht van de Christelijke partij.

Hij heeft zich daarmee gekeerd tegen de doorbraak en tegen de P.v.d.A., die overal de doorbraak propageert, d.w.z. de overgang van een christelijke naar de niet-christelijke partij. De P.v.d.A., die in haar propaganda de doorbraak centraal heeft gesteld. En tegenover die propaganda heeft minister Zijlstra zijn kracht niet gezocht in het optuigen van oude stokpaardjes, maar hij heeft gesproken over heden en toekomst, over normloosheid en pessimisme, over een ontredende wereld en geestelijk weerloze massa's en zo laten zien, wat het betekent, in de politiek te komen met de boodschap, die spreekt van onveranderlijke normen, van Goddelijke gerechtigheid, van de kracht van het Evangelie.

* * **Nationaal**

* De Anti-Revolutionaire Partij heeft een nationaal woord, zo betoogde prof. dr. J. Zijlstra op de maandag jl. te Franeker gehouden verkiezingsvergadering. Nadrukkelijk merkte hij op: „Wij stellen met grote kracht, dat het programma waarmee wij komen op grond van onze beginselen, een programma van nationale betekenis is. Dit is niet maar een boodschap voor een verzuild clubje, maar voor ons gehele volk. Dat is in de geschiedenis van onze partij meer dan eens gebleken en dat zal opnieuw blijken.

De A.R.-Partij is een politieke partij, die de pretentie heeft, weliswaar in bescheidenheid en ootmoed, maar toch zeer beslist, dat zij heeft een woord voor de wereld, ook voor de politieke en maatschappelijke organisatie van die wereld.”

* * **Vuurwerk?**

* Evert Vermeer woont in het Gooi. Hij ziet er garages bouwen, waar meer materiaal in zit, dan in een arbeiderswoning. Dat vertelt zijn lijfblad, „Het Vrije Volk”. En dan zegt Evert: „Als we de remmen nog verder losgooien, komen de arbeiderswoningen helemaal niet meer aan bod. De regering zal de leiding van de woningbouw in eigen hand moeten houden.”

Ja, dat zegt Evert Vermeer, de voorzitter van de P.v.d.A.

Maar zijn lijfblad onthult dan ook, dat Evert een „Vuurwerkspreker” is. Vuurwerk kan heel erg knallen, maar het spat uit elkaar en dan is het uit.

Al te zwaar zullen we dus de uitlatingen van de heer Vermeer maar niet nemen. Maar we zouden hem toch een vraag willen stellen.

Van 1948 tot 1952 was er een Minister voor Wederopbouw en Volkshuisvesting die lid was van de Partij van de Arbeid. Hoe is het in die jaren, toen de regering de leiding van de woningbouw zo sterk in handen hield, gegaan. Was het niet zo, dat Minister In 't Veld bang was om veel woningen te bouwen, aangezien het gevaar dan zou dreigen, dat er werkloosheid onder de bouwvakarbeiders kwam?

En nu eens geen vuurwerk-antwoord, maar een duidelijk antwoord waarom toen niet méér woningen werden gebouwd.

* * **Minister Suurhoff glijdt uit**

De minister van Sociale Zaken de heer Suurhoff heeft vóór de verkiezingen de Nederlandse pers uitgenodigd voor een vertrouwelijke persconferentie.

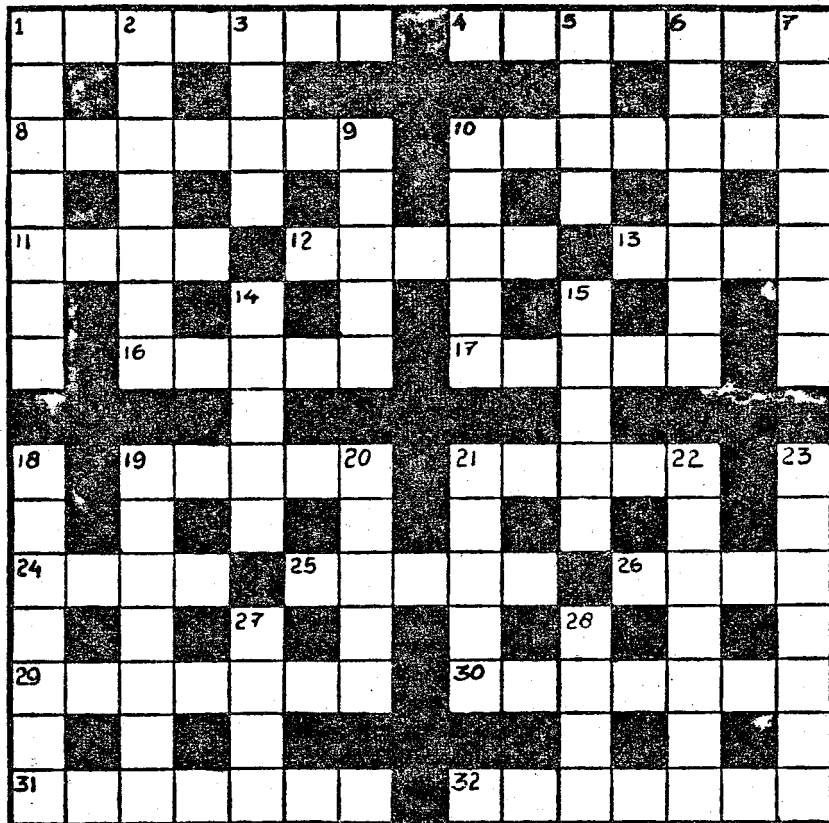
De pers kan van te voren schriftelijk vragen indienen, die de minister dan uitvoerig zal beantwoorden.

De motivering voor het houden van deze persconferentie is, dat er behoefte bestaat om aan het einde van de verstreken parlementaire periode een overzicht te geven van wat er door Sociale Zaken is gepresteerd.

Merkwaardig is, dat de uitnodiging een vertrouwelijk karakter draagt.

Noch de Kamers der Staten-Generaal, noch de andere leden van het Kabinet mogen blijkbaar weten wat de minister van Sociale Zaken met de pers doet; waarom anders deze geheimzinnigheid?

Het komt ons voor, dat een Minister van de Kroon hier zijn boekje te buiten gaat.

KRYPTOGRAM

De anagrammen zijn aangegeven met (a).

Horizontaal:

1. Uit de stam van een eik bereid met deze hars (a)
4. dit klooster neemt in de ARpartij een centrale plaats in
8. gemengd kan men dit vlees slurpen (a)
10. als deze man de pé niet in heeft, zit hij aan de maaltijd
11. de eerst kost f 1.50
12. AR figuur uit Malta? (a)
13. Van hier kwam een schone vrouwengestalte, maar omhelzen kan ze niet
16. plechtig stuk geschreven met azijn en thee?
17. Staat alleen dit gebergte op de kaarten?
19. De tint is belangrijk in de politiek.
21. In 't gezicht wit, in de tuin groen.
24. Deze minister had het met de studenten aan de stok
25. Als U dit tegen 11

Hor. inwisselt, krijgt U f 1 terug

26. Is het de taak van dit college advies te geven?
29. Be er Margo legden beslag op schepen (a)
30. 't Begint Frans en 't is Frans, 't eindigt teer en 't is teer
31. Wanneer deze man niet in 27 vert. is, weegt hij maar 100 gram
32. Vervelend zo jong terug te moeten, maar gebeurt het haastig dan merkt U het Uw le en lang.

Verticaal:

1. Arm land, dat helemaal van de kook is (a)
2. Lies snapt geen bal van deze lettergreep (a)
3. hoofdprodukt
5. Als dit lichaamsdeel gaat wandelen is 't niet best
6. Aandoeningen, die eindigen met uitspra-

ken van de Kamers

7. Abe roert de trom (a)
9. in kennelijke....., en tot alles in..... dat..... de..... niet aan.
10. Steppe door vaders omringd
14. Piet vormt de voor- en achterhoede van dit groepje militairen
15. Plaats waar men gemakkelijk blijft plakken
18. warmtebronnen die ontstaan als men teveel dronk
19. Afmeting van een Ier en 28 Vert. (a)
20. gedichtje van een doorn (a)
21. deugdzaam loopt uit op een vogel
22. niet ver weg brengt deze piano geluk
23. Hoe U 't accent ook legt, het blijft armoede
27. Zonder dames in de hoofdstad blijft dit vervoermiddel toch bestaan
28. Gooi hier Uw gulden niet over.

Niemand zal het immers ontgaan, dat minister Suurhoff deze persconferentie belegt in het heetst van de verkiezingsstrijd. Dat de minister in deze periode behoefte heeft om van eigen prestaties hoog op te geven, hij ga zijn gang, maar hij doe dit als propagandist van de Partij van de Arbeid op verkiezingsbijeenkomsten.

Het is onbehoorlijk om als Minister van de Kroon de Nederlandse pers in het geheim bij elkaar te roepen om eigen verdiensten uit te stellen in de hoop, dat de gehele Nederlandse dagbladers in deze val loopt en wordt ingeschakeld in de propaganda van de Partij van de Arbeid.

De minister zal er wel voor zorgen, dat er „hot news” (belangrijk nieuws) is, dat de kolommen van de pers voor hem opent.

Het voorbeeld van Minister Suurhoff verdient in geen geval navolging. Het zou er toe kunnen leiden, dat het gewoonte wordt, dat Ministers van de Kroon tegen elkaar gaan opbieden in reclamestunts.

Als zij dat willen doen, laten zij dan niet de departementale persdiensten inschakelen, maar de voorlichtingsdiensten van hun eigen partij.

RIJWIJLEN DIRECT VAN DE FABRIEK

Besparing f 60.- per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs. 5-6 f 168.50 met knijp-remmen, drie-versnellingsnaaf (org. S.-A. aluminiumvelgen enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIJLENFABRIEK 's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Couperusstraat 2. Amsterdam-W., telefoon 131448.

„Parley” wol

VOOR AL
U W B R E I W E R K
PARLEY'S
WOLSPINNERIJEN — LEIDEN

BORDEN

Voor de grote aanplakbiljetten van onze Partij: Afm. 92 x 110 cm. Zweeds hardboard, met sterke lijst, bij 10 stuks f 50.—, franco, bij kleinere aantal ongefrankeerd f 5.— per stuk.

„PRIVIKO”, VROOMSHOOP

Leverancier van garages, kippenhokken enz. — Tel. K 5498-241, 's avonds 517

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakop'eiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. VAN STAVEREN, Aalsmeer
Hornweg 24

**WINKEL-
BETIMMERINGEN**

in alle branches

SPECIAAL VOOR HET BETERE WERK

BLOM - Leerdam

Tel. K 3451-776

LAAT UW GEBOUWEN

schilderen met

GARANTIE STANDVERVEN

5 jaar schriftelijke garantie.

Wed. BOONSTOPPEL & Zonen N.V.
WADDINXVEEN

Doormarcheren!

Wij hebben de deputatenvergadering gehad. Het is een goede, een hartenverwarmende vergadering geweest. Er was duidelijk iets voelbaar van blijdschap en vreugde over het als anti-revolutionairen bijeen zijn en over het samen aan christelijke politiek mogen doen. Er zat iets in de lucht, dat weldadig en hoopgevend aandeed. Het was iets, dat voedsel gaf aan de gedachte, dat bezieling en élan in de begonnen verkiezingsstrijd in onze gelederen niet zullen ontbreken.

Wij hebben enkele uren pas op de plaats gemaakt. Daar was een bijzondere aanleiding toe. Er vond een belangrijke

door

Dr. W. P. Berghuis

wisseling in de leiding van de anti-revolutionaire partij en van de anti-revolutionaire politiek plaats.

Een wisseling, die, naar het woord van minister Zijlstra, in belangrijke mate een wisseling van generaties betekende. Een definitief uitreden van figuren, in wier namen de anti-revolutionaire partij op zo vertrouwde en vertrouwen-biedende wijze was gerepresenteerd. En het in hun plaats treden van mensen, die nieuw zijn, die het in menig opzicht nog moeten leren, die het „vertrouwde” nog missen en die daarom „vertrouwen” des te meer nodig hebben.

Voor dit alles moest enkele ogenblikken de pas gemarkeerd worden. Het was goed, dat dit gebeurde. Maar de situatie laat niet toe, dit langer dan enkele ogenblikken te doen. Want het commando blijft: doormarcheren.

In de afgelopen week hebben wij onze bevrijding herdacht. Ook toen hebben wij even pas op de plaats gemaakt, en hebben wij teruggedacht aan zovelen, die ons in de oorlogsjaren ontvallen zijn, zovelen waarvan wij meenden, dat wij ze na de oorlog, ook in de leiding van de anti-revolutionaire partij, niet zouden kunnen missen. En zonder wie, wij het toch hebben moeten doen.

En het is goed, dat wij ook hier weer even stilgestaan hebben. Maar ook hier geldt: niet te lang stilstaan, want het commando blijft: doormarcheren.

De stormachtige ontwikkeling in de nu gepasseerde elf jaren na de oorlog, heeft ons wel doen zien, dat de geschiedenis voortgaat en dat het enorme moeite kost de gebeurtenissen bij te houden. En in de geschiedenis gaat ook de politiek op een vaak beangstigende wijze voort.

Het gevecht, de principiële strijd om de fundamentele beginselen van staats- en maatschappijorde is in volle gang. De beginselen blijven dezelfde, het strijd-toneel wisselt. Mensen, ook, naar het schijnt, onmisbare mensen, treden uit, andere mensen komen in hun plaats. Maar de opdracht van Christus ook voor het politieke leven blijft dezelfde en het is tenslotte Zijn banier, die het vaste punt blijft, ook in de roeringen van onze tijd.

Hierop houde de „militia Christi” bij het voortgaan de blik gericht.

**Oplossing puzzel van
vorige week**

Horizontaal. 1. c.n.v.; 4. donau; 8. lot; 11. ulrum; 12. arkel; 14. a.d.; 16. doema; 18. ba; 19. fr. (friesland); 20. ato; 21. are; 22. en; 23. e.d.g.; 25. koran 28. n.v.v.; 30. wee; 32. n.s.b.; 34. aak; 36. is; 37. vla; 39. ook 41. na; 42. de; 43. vrees; 44. nu; 45. te; 47. ere; 49. sip; 51. se; 52. ems; 54. kam; 56. inn; 57. air; 59. hamer; 61. ora; 62. mi; 63. ara; 64. arm; 65. al; 67. o.l.; 68. verdi; 71. ka; 72. pedel; 73. oliën; 75. mat; 76. ritus; 77. t.n.i.

Vertikaal. 2. nu; 3. vlaag; 4. dudok; 5. omo; 6. aam; 7. uraan; 8. leden; 9. o.l.; 10. taf; 13. man; 15. drees; 17. eerste kamer; 18. bevan; 24. de; 26. on; 27. ab; 29. va; 30. witte; 31. el; 33. po; 35. kape; 37. vee; 38. ave; 39. oss; 40. k.n.p.; 46. email; 48. rij; 50. is; 51. snaak; 53. si; 54. ka; 55. me; 56. ir; 58. raket; 59. haver; 60. rails; 61. omzet; 62. moe; 66. las; 69. eii; 70. dou (Gerard Dou); 72. pa; 74. n.n.

MINISTER ALGERA
(Deltaplan)

EEN van de dingen, die men geneigd is te berde te brengen, is de reorganisatie van onze partij. Daar zit natuurlijk wel iets in. Dat is op zich zelf een teken van leven, dat een partij haar organisatie eens duchtig onder handen neemt om haar te brengen op de hoogte van haar tijd. Dat spreekt de eigen partijleden toe, maar het maakt ook een goede indruk naar buiten. Een partij mag ook in haar werkwijze niet verstarren. Maar anderzijds en dat weten we allemaal wel, is de reorganisatie goeddeels op papier doorgevoerd en formeel tot stand gekomen. Herinneren we ons de strekking van het reorganisatie-rapport goed, dan ging het er vooral om het kader van de partij — u kent wel dat kernachtige woord van Dr. Kuyper — om het moreel der lokale leiders — te versterken en te mobiliseren. Dat is niet een kwestie van vandaag of morgen. Dat kan pas langzaam doorwerken. Dat levert pas resultaat op lange termijn.

Wellicht met één uitzondering. Dat is ons weekblad Nederlandse Gedachten. Het aantal abonnementen is tweemaal zo groot als vroeger en in plaats van 15 x per jaar verschijnt het nu 50 x per jaar. Dat is een belangrijk ding. Niet voor het directe contact met de kiezers. Maar wel voor de groep der meelevende Antirevolutionairen. En daar moet het tenslotte toch van komen. Wanneer bij deze kerngroep de belangstelling toeneemt, dan verspreidt zich dat als een olievlek in het rond. Dan gaat dat doorwerken in de gezinnen, waarin ons blad komt, maar ook in de gesprekken, die worden gevoerd. Hoe groter de lezerskring is, hoe meer er over ons blad wordt gesproken. Daarom betekent iedere nieuwe abonné een positieve bijdrage. En daarom mag de actie voor ons blad niet verslappen.

Ook de personenwisseling kan invloed hebben. Prof. Zijlstra heeft op de Deputatenvergadering daarover enige woorden gezegd. Een nieuwe generatie treedt op de voorgrond. Zowel in de leiding van de partij als in de Kamerfractie. Een

Minister Witte en minister Drees plegen met elkaar overleg tijdens het beruchte huurdebat.

Wat verwacht u van

Wat denk u van de stembusuitslag?

Zullen we ditmaal vooruitgaan? We hebben nu toch een jonge lijstaanvoerder. En dan een zo knap minister van Economische Zaken. En minister Algera heeft het toch ook mee gezeten in deze periode. Ook op de kandidatenlijst komen een aanta jonge en populaire figuren voor. We zitten tegenwoordig meer in de publiciteit dan vroeger. Er waait een andere wind. Wat denkt u er zo van?

Er dan wil de vrager graag een optimistisch geluid horen.

We tellen nu 12 man in de Kamer. Rekening houdend met het feit dat de Tweede Kamer met de helft wordt uitgebreid moeten we toch zeker de 18 zetels halen om gelijk te blijven. Maar Zijlstra brengt toch wel één of twee zetels mee?

En als dan de politieke

voorman, die op deze wijze met vragen wordt bestormd wijs het hoofd schudt en zich diplomatiek van een duidelijk antwoord onthoudt, dan is hij natuurlijk geen knip voor zijn neus waard. Wat heb je nu aan een voorman, die er zelf niets van af weet? Die klaar-

Met 3 à 4 zetels winst gaat de K.V.P. reëel nog niet vooruit.

Ook de P.v.d.A. laat zich niet onbetuigd. Mag men Evert Vermeer geloven, dan heeft dr. Drees de opdracht tot een kabinetformatie al in de zak. En mr. Oud blijft in optimisme

VERKIEZINGEN

blijkelijk niet aan het succes van zijn eigen zaak gelooft.

Bij de K.V.P. weten ze het wel. Daar rekenen ze op 3 à 4 zetels winst. Maar daar hebben ze dan ook makkelijk praten. Daar staat het mandement van de bisschoppen achter en de samenwerking met Welter.

niet achter. Hij is er van overtuigd dat de liberalen zullen winnen.

Dit behoort nu eenmaal bij het politieke steekspel. Een voorman moet optimist zijn tot aan de stemdag toe. Er daarna ook nog. Want heeft zijn partij verloren, dan moet hij zo ongeveer doen of hij gewonnen

nieuwe generatie! Wel zelden treedt dit zo duidelijk naar voren als nu bij de Anti-Revolutionaire partij. Want eigenlijk gezegd, wordt een generatie overgeslagen. De sprong van Schouten naar Zijlstra en Berghuis is tamelijk groot. Daar zit iets goeds in. Het werkt verfrissend! We beginnen als het ware met een schone lei. Maar anderzijds, moeten we niet vergeten, dat de massa in wezen behoudend is. Wie Schouten was, dat wist men. Daar had men vertrouwen in. En tegenover nieuwelingen wil men wel eens het standpunt innemen: „Eerst maar eens zien wat ze waard zijn.”

Een vierde factor is dat we ditmaal, en dat voor het eerst sinds 1937 — weer een plaats hadden in het regeerkasteel. We zijn nu niet een oppositie-partij. Het sinds 1952 gevoerde regeerbeleid komt mee voor onze rekening. Dat regeerbeleid hebben we tegenover het volk te verdedigen. Wij geloven dat het goed is geweest, dat de Kamerfractie dit in 1952 heeft gedaan. Daar is wel kritiek op uitgeoefend, maar die kritiek is toch, mede dank zij het beleid van de ministers Algera en Zijlstra, verminderd. Er pleitten ook te veel argumenten vóór

Brede samenwerking

DE INTERNATIONALE constellatie laat niet toe, dat de democratische partijen zo fel tegenover elkaar staan. De afweer tegenover het communisme moet nopen tot samenwerking op zo breed mogelijke schaal. En gezien de Nederlandse politieke structuur, die anders is als b.v. in Engeland met zijn twee partijenstelsel, omdat zij op een grotere verscheidenheid van politieke groeperingen berust, is dit te meer noodzakelijk. Mits men voldoende doordrongen is van de gevaren, die ons van de zijde van het communisme bedreigen. In dit opzicht is een woord van waarschuwing wel op zijn plaats. In Nederland betekent het communisme niet zoveel. Maar in Europees verband gezien is het wel degelijk van betekenis het communisme te isoleren. Het moet nu geen kans hebben zich bij een oppositie aan te sluiten.

Onze verhouding tot de P.v.d.A. is niet bepaald vriendschappelijk. De oorzaak daarvan ligt in de principiële onverdraagzaamheid bij het socialisme, die wel zeer kras tot uitdrukking komt in artikel 36 van het beginselprogramma van de P.v.d.A. Daarover is reeds zo vaak gedebatteerd zonder dat het tot de nodige opheldering heeft geleid. In dit artikel wordt zonder meer en zeer duidelijk „principeel en voor het heden ook praktisch”, het bestaansrecht van de Anti-Revolutionaire Partij ontkend. De partij der Liberalen en de partij der communisten passen in het democratische schema van de P.v.d.A. Maar de confessionele partijvorming is ontoelaatbaar. Het natuurlijke gevolg daarvan is, dat we ons scherp tegen het socialisme moeten afzetten. Overigens daarom niet alleen! Want ook in andere opzichten zijn de tegenstellingen groot. Waar het echter op aankomt, is de vraag of de P.v.d.A. in tegenstelling tot de Communistische partij door ons, onder de gegeven omstandigheden, als een democratische partij wordt erkend. En dan is ons antwoord bevestigend. En dat wel om twee redenen. In de eerste plaats omdat de P.v.d.A. de vooroorlogse leuze van eenzijdige nationale ontwapening niet meer propageert. Zij aanvaardt dus de legerorganisatie ter nakoming van verplichtingen, die wij in internationaal verband op ons hebben genomen. In de tweede plaats aanvaardt de P.v.d.A. het nationale gezag, belichaamd in het huis van Oranje en heeft zij al weer in tegenstelling tot de vooroorlogse S.D.A.P. de klassenstrijd verworpen. Het waren met name deze factoren, die voor de oorlog de samenwerking binnen het regeerkasteel met de S.D.A.P. ten enenmale uitsloten.

Tot 1952 waren wij in de oppositie. Dat werd ons eenvoudig opgedrongen. Praktisch reeds door het „nieuwe bestand” van Dr. Beel, die een nauwe

samenwerking van P.v.d.A. en K.V.P. propageerde en deze ook in de eerste naoorlogse jaren tot stand bracht. Maar ook de Indische kwestie. De Anti-Revolutionaire Partij stond alleen en tekende tot het einde toe bezwaar aan tegen de soevereiniteitsoverdracht als zodanig en tegen de wijze waarop deze tot stand kwam. Hier was geen compromis mogelijk. Hier gold een principieel „non possumus”. Maar in 1952 was de soevereiniteitsoverdracht een voldongen feit. Daaraan viel niets meer te veranderen. Gedane zaken nemen geen keer. En mede daardoor werd de mogelijkheid geopend tot het verlenen van medewerking aan de samenstelling van het ministerie. Dit ligt overigens ook wel in de Anti-Revolutionaire lijn. Als het moet oppositie, maar dan ook on-

merkkelijk verminderd ontwikkeling der jaren beoordeelt, in 1952 ongetwijfeld heeft behaald bij de die in de praktische we zijn daarmee zeer ming gebleken. De 1952 minder groot dan ook op spreken tot komen toen in het door de fractie van met de V.V.D. naar ge was het socialistische van Dr. Drees, dat de manier van optreden

De ministers pakken hun tassen, nadat de socialisten en liberalen hadden veroorzaakt.

verwrikbaar, krachtige en loyale oppositie. Maar niet oppositie om de oppositie. Men beweert wel in het algemeen dat de oppositie-partijen bij verkiezingen de kiezersgunst meehebben. Zij dragen geen regeringsverantwoordelijkheid en hebben dus de gunst van alle ontevreden. Althans voor onze partij blijkt deze stelling niet juist. En dat is ook niet bevreemdend. Wij zijn voor alle een principiële partij en we zijn liever geen vergaarbak van alle ontevredenheid in Nederland. Daarvoor zijn onze politieke opvattingen te constructief. Daar willen we trouwens ook niet op appelleren. Iets anders drijft ons. Daarom schuwen we de oppositie niet als zij ons wordt opgedrongen. Maar als het enigszins kan willen we gaarne meedoen.

P.v.d.A.-invloed is verminderd

WELNU, wij hebben meegedaan. En de wijze waarop dat is geschied, kan zeer wel de toets der kritiek doorstaan. De tijd van het nieuwe bestand is voorbij. De nauwe, de te nauwe samenwerking tussen de K.V.P. en de P.v.d.A. — het nieuwe bestand genoemd — behoort tot het verleden. Er mede daardoor is de overheersende invloed van de P.v.d.A. op het regeerbeleid aan-

Het is voorts een zwakheid, dat twee ministers toch weer ach-

Wij hebben ons feit dat dr. Schouten een lamenteaire periode Wie zou de opvolger moeten breken met methode om met men? Zouden we een eigen lijst? Het is nog niet zo stemmen vrij vaak een van de impoeder niet in de hand hebben kunnen voor 1956 onze lijstaanvoersers een volkomen ambt van minister waarop hij dit heeft bekleed, heeft zaak erg gemakkelijk verzet hebben de no. I geplaatst op heeft de deputaten neerd.

In een ander opzicht

De komende

de communisten meester gebleken. ... van de uitslag? ... wordt die vraag als regel wordt antwoord ge- ... ook zoveel on- ... oncontroleerbare

ON?

het spel. Wat doet ... meer hij eenmaal ... staat met het ... in de hand? Het ... met de vele ... ligt voor ... zoekten doelbewust ... vastbesloten - hun ... aarzelen! Tot ... ze het nog. Ze

die zakelijk de ... de laatste ... dat de P.v.d.A. ... overwinning ... maar de resultaten ... werden verkregen, ... in overeenstem- ... de P.v.d.A. was in ... tot 1952. Dit is ... uitdrukking ge- ... het Kabinet Drees ... in samenwerking ... gestuurd. Zo groot ... over het beleid ... deze hardhandige ... teruggedreind.

ibelen Kabinetstafel

dijs van innerlijke ... dezelfde mi- ... stertafel zaten.

gemaakt over het ... volgende par- ... stellen. ... zijn? Zouden we ... 1933 gevolgd ... uit te ko- ... op het oude sys- ... in ieder district? ... leden, dat deze ... En dit is nu ... politiek, die we ... vier jaar geleden ... prof. Zijlstra in ...? Het was im- ... dat hij tot het ... welen. Maar de wijze ... vier jaren ... partij in 1956 de ... en zonder enig ... prof. Zijlstra ... enig bezwaar ... dit gesanction-

zichzelfde

zouden dit doen of dat. Maar nu in het stemhokje vragen ze zich af of dat nu wel goed is, zullen ze dan toch maar als vanouds lijst 3 nemen? Weer anderen zijn onverschillig en tellen de knopen van hun vest. Veel zijn dat er overigens niet. Laten we ons daar niet in vergissen. Want stemmen is een ernstige zaak en de overgrote meerderheid van ons volk besefte dat terdege. Er wordt veel gekankerd over de politieke partijen in alle kringen en mateloos is vaak de kritiek. Maar als het er op aan komt dan doet men toch serieus een keus.

Een direct en overtuigend antwoord op de gestelde vraag is niet te geven. Achteraf komen de nabeschouwingen. Achteraf weten we altijd meer. Dan liggen er de feiten, die om een verklaring vragen. En dan komt die verklaring ook. Maar een prognose? Zij kan alleen in het algemeen, zeer in het algemeen, worden gesteld.

voor Minister Algera. Deze werd minister van Verkeer en Waterstaat, een technisch departement. In de algemene opvatting wordt de betekenis van dit departement niet zo hoog aangeslagen. Maar door de stormramp werd dit departement ineens van centrale betekenis. Reeds vóór de stormramp had Minister Algera opdracht gegeven een plan te ontwerpen tot het dichten van de Zeeuwse zeegaten. Maar de stormramp bracht de stormwind in zijn plannen, en die plannen kregen ineens nationale betekenis.

Niet alleen het feit, dat we aan de Kabinetformatie deelnamen veranderde de positie van de Antirevolutionaire partij in de Nederlandse politiek, maar ook de wijze waarop onze beide Antirevolutionaire ministers dit hebben gedaan brachten ons in de running. Dit heeft vermoedelijk het partijklimaat gunstig beïnvloed. We tellen weer mee. Wij zijn niet alleen de partij van de starre oppositie. We zijn een partij, die constructief kan meewerken en daarvan op duidelijke wijze de bewijzen geleverd heeft.

Dat zijn allemaal factoren, die op een of andere wijze de publieke opinie over de Anti-Revolutionaire partij beïnvloeden. Wij geloven in gunstige zin. En daarom zijn wij van oordeel, dat ditmaal de uitslag van de verkiezingen nog wel eens kon meevallen, dat wij althans niet al te pessimistisch daarover behoeven te zijn.

Het moreel der lokale leiders

MAAR anderzijds blijft het moeilijk iets te voorspellen. De emigratie gaat door. En daardoor wordt ons ook regelmatig bloed afgetapt. Wij geloven niet dat de gevolgen daarvan cijfermatig kunnen worden berekend aan de hand van officiële statistieken.

*****

Praktische verschilpunten met de Partij van de Arbeid

GELUKKIG zijn er verlangens die bij alle partijen leven. Geen partij is er, die niet zo snel mogelijk een eind wil maken aan de woningnood. Zo zijn er meer punten, maar belangrijke praktische verschillen komen naar voren bij de volgende punten:

1. **Loonpolitiek**, waarbij de anti-revolutionairen vrijere loonvorming willen naar gelang de bedrijfstak mogelijkheden biedt, waardoor staatsregeling vervangen wordt door eigen verantwoordelijk overleg. De socialistischen wilden de geleide loonpolitiek laten voortduren in de oude vorm (typisch voorbeeld van socialistische conservatieve behoudzucht).

2. **Prijspolitiek**, waarbij de anti-revolutionairen stabiele prijzen vragen, omdat bij prijsstijging de mensen, wier loon niet mee omhooggaat, (de „vergeten groepen“) het loodje leggen. wat de P.v.d.A. pas toegaf toen minister Zijlstra in de Tweede Kamer zijn politiek onweerlegbaar verdedigde.

3. **Middenstandsbeleid**, waar de a.r. vestigingsvrijheid bepleiten voor ieder, die aan de ob-

MINISTER ZIJLSTRA (Prijstabilisatie)

Het is een factor waarmee we hebben te rekenen.

Anderzijds mogen we niet vergeten, dat we in 1952 meer hebben verloren dan de ene zetel — we kwamen immers van 13 op 12 — doet vermoeden. De techniek van de zetelverdeling was voor 1952 even gunstig als ze in 1948 voor ons ongunstig was. Wat stemmenaantal betreft gingen we rond twee zetels achteruit. Dit moet leiden tot een voorzichtig optimisme. Het is een hele toer om een neergaande lijn om te buigen in een opgaande lijn. Dan moet er in de opvattingen in het volk veel veranderen. Het is reeds een gunstig resultaat, wanneer we ons zelf handhaven. En wil men een cijfer om aan vast te houden. Halen we 650.000 stemmen dan behouden we 18 zetels. Komen we in de buurt van 700.000 stemmen dan is er reden tot opgewektheid.

En tenslotte — het hangt ook af van onze activiteit! Bent u al begonnen met iets te doen voor de zaak! Neen? Dan moet ge — om dr. Schouten na te spreken — morgen, en uiterlijk overmorgen daarmee beginnen. Aan de avond van de 13de juni — als ge luistert naar de uitslagen die binnenkomen — mag er geen zelfverwijt zijn in uw hart, dat gij geen hand hebt uitgestoken, geen voet hebt verzet, geen woord hebt gesproken om de antirevolutionaire lijst aan te bevelen in uw omgeving. Nu hebt ge nog zes lange weken de tijd om iets te doen. En stel niet uit tot morgen wat je heden doen kunt. Want de K.V.P. en de socialistischen gooien ieder een miljoen gulden aan tegen de actie die door hen wordt gevoerd. Aan dat bedrag komen wij op geen stukken na toe. Wij moeten het hebben van het „moreel der lokale leiders“. Laat het voor u een erezaak zijn daartoe te behoren.

*****

Praktische verschilpunten met de Partij van de Arbeid

jectieve eisen van credietwaardigheid voldoet, terwijl de socialistischen aansturen op invoering van het „behoefte-element“; zij willen nieuwe vestigingen alleen toelaten als de staat of vakgenoten vinden, dat er behoefte aan een nieuwe zaak bestaat, wat de ontplooiingsmogelijkheden van de jongeren belemmert.

4. **Sociale politiek**, waar de socialistischen het eigen initiatief gaarne wegdenken, vooral ook bij de uitvoering van de sociale wetten.

5. **Vervoerspolitiek**, waar minister Algera de hand toesteeft aan het particuliere vervoer (meest middenstanders), terwijl de socialistischen het vervoer willen concentreren in staatsbedrijven.

6. **Medezeggenschap** in de onderneming, voor de a.r. een middel om de werkgever en werknemer te brengen tot samenwerking; goede menselijke verhouding in het dagelijkse werk bant de laatste herinnering aan klassenstrijd uit. Zeer ten ongenoede van de socialistischen, die medezeggenschap eigenlijk alleen interessant vinden in de bedrijfstak, aldus

meer de nadruk leggend op de zeggenschap van arbeiders en vooral van de vakbond, dan op de goede verstandhoudingen.

7. **Bezitsvorming**, ideaal van eigendomsverwerving door ieder ook door de arbeider, maar voor de socialistischen een kapitalistisch denkbeeld.

8. **Financieel beleid**, waar de a.r. de staatsbemoedening willen beperken en dus de belastingen willen afremmen, de socialistischen de staatsbemoedening toejuichen en dus de belastingen hoger willen houden.

9. **Particulier initiatief**, dat de a.r. van harte ondersteunen, omdat voor hen de particuliere ondernemingsvorm en de particuliere daadkracht een waardevol geestelijk goed en een stukje geestelijke volkskracht is, terwijl de socialist sprekt van privé-belang en met zijn nieuwe eis van nationalisatie van het verzekeringsbedrijf komt.

Rare liberale aanval

NOG is de Tweede Kamer niet op reces gegaan. Er wachten haar nog enkele kleine wetsontwerpen van spoedeisende aard. Daarom zal de Tweede Kamer op 23 mei en op 6 juni nog een korte tijd bijeen komen. En dan is het werkelijk de dag dat er afscheid wordt genomen van de niet terugkerende Kamerleden. Verschillende belangrijke wetsontwerpen zullen dus in de komende parlementaire periode moeten worden afgehandeld. Wij denken o.a. aan de politiewet en aan de Delta-wet. Over dit laatste onderwerp is eerst deze week het Voorlopig Verslag verschenen.

Wetsontwerpen die werkelijk niet konden wachten zijn echter de hamer van voorzitter Kortenhorst gepasseerd. Minister Zijlstra is nog op de valreep met zo'n spoed-wetsontwerp gekomen, een tijdelijke regeling van de afbetalingsovereenkomsten. De Tweede Kamer begreep dat het noodzakelijk was dit wetsontwerp te

GEEN STOELPOTEN WEGZAGEN

behandelen. Uit conjuncturele overwegingen moet de minister van Economische Zaken n.l. in staat zijn de bestedingen enigszins te kunnen afremmen. Op de laatste normale vergadering in deze parlementaire periode heeft de Tweede Kamer dit wetsontwerp behandeld. Het werd z.h.s. aangenomen. Alleen de communisten waren tegen. De minister van Economische Zaken kan — als ook de Eerste Kamer spoedig dit wetsontwerp aanneemt — nu maatregelen treffen voor de eerste afbetaling en voor het afbetalingsplan voor het resterende deel van de kooprijen.

Het wetsontwerp heeft slechts een tijdelijk karakter: tot 1 januari 1960. Voor die tijd zal het afbetalingswezen wel in zijn geheel bekeken worden. De Sociaal Economische Raad gaat daarover n.l. een rapport uitbrengen. Dan is het ook tijd de sociale aspecten van de afbetaling onder de loep te nemen. Dit is met dit tijdelijke wetsontwerp niet gebeurd. De conjuncturele aspecten stonden voorop. Er is ook geen advies van de SER gevraagd over dit tijdelijke wetsontwerp. SER-adviezen plegen nog wel eens lang uit te blijven. Daar kan de minister van Economische Zaken niet op wachten. Dan zou het economisch beleid niet meer slagvaardig kunnen zijn.

Er was één opvallend punt in dit debat. De heer Van Leeuwen (lib.) verkondigde de stelling dat het loon- en prijsbeleid van minister Zijlstra is mislukt. De liberalen die altijd nog het economische beleid van minister Zijlstra hebben geprezen, hadden nu plotseling behoefte te vertellen dat het beleid van minister Zijlstra tendeert naar een verhoging van de spanning tussen lonen en prijzen. Naar de mening van de heer Van Leeuwen worden de geldlonen hoger opgevoerd dan de arbeidsproductiviteit. Daartegen, aldus deze liberale spreker, helpen geen kredietpolitieke middelen en evenmin een kunstmatig laaghouden van de prijzen. Vandaag of morgen, zo voorspelde hij, zullen we wel merken dat de politiek van minister Zijlstra heeft gefaald, hetzij als belastingbetaler, hetzij als consument.

Het vreemde was dat de socialisten, die minister Zijlstra de laatste jaren vrij fel hebben bestreden, nu achter de bewindsman stonden. „De stabilisatiepolitiek is geen mislukking geweest.“ aldus de heer Peschar.

Waarom deze liberale aanval? Argumenten kunnen we daar niet voor vinden. De komende verkiezingen zullen het wel geweest zijn. Want dat de liberalen deze verkiezingslag met veel moed tegemoet gaan geloven wij niet. Zij laten weinig van zich horen. En behalve het verouderde, onverdraagzame vrijheidsbeginsel (zelfs processies moeten worden toegelaten!) hebben zij de Nederlandse kiezer niets te bieden. Het is duidelijk dat de liberale gedachte anno 1956 niet bijzonder imponerend is. Zij is even onvruchtbaar als de liberale oppositie gedurende de afgelopen parlementaire periode.

Wat men ook van de jongste loonontwikkeling wil zeggen, het staat in het geheel niet vast dat de loon- en prijspolitiek is mislukt. Maanden later zal men daarover het oordeel kunnen vellen. Wel staat vast, dat de loondifferentiatie een feit is geworden. Van de vrijere loonpolitiek zal niet meer kunnen worden afgestapt. Lang niet elke bedrijfstak krijgt een loonsverhoging van 6%. En bovendien is het ook een feit dat de loonsverhogingen in de verschillende bedrijfstakken niet meer op hetzelfde moment worden gegeven. Natuurlijk moet er worden opgepast dat de lonen niet hoger worden opgevoerd dan de arbeidsproductiviteit toelaat.

Wij zitten echter midden in de nieuwe loonontwikkeling. De heer Van Leeuwen trok daarom aan de verkeerde bel. Hij had in de eerste plaats een waarschuwend woord moeten richten aan de vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties. Zij zijn het die in eerste instantie met verstand over loonsverhoging moeten spreken. De loonpolitiek is als een stoel met drie poten. Zij rust op het beleid van de regering, van de werkgevers en werknemersorganisaties. Zodra men een der poten onder de stoel wegzaagt zakt het loonbeleid ineen. Daarom was de liberale aanval op dit moment volkomen fout. De kiezers zullen dat beter begrijpen dan de liberale fractie in de Tweede Kamer!

Benelux

DOOR tijdnood gedwongen kon er geen groot debat gehouden worden over het wetsontwerp om een raadgevend Beneluxparlement in het leven te roepen. Het wetsontwerp werd z.h.s. aangenomen. Dat is een belangrijke beslissing. De regeringen van de Beneluxlanden zullen nu langs snelle weg kennis kunnen nemen van de verschillende stromingen in de drie parlementen. Het „parlement“ zal bevolkt worden door 21 Belgen, 21 Nederlanders en 7 Luxemburgers. Zij zullen op verschillende terreinen, de Benelux rakende, eigenmachtig aanbevelingen mogen doen.

ADRESSEN voor de toekomst van onze jongelui

ie Chr. Middelbare Handelsdagschool met vierjarige cursus

Nic. Maesstraat 134, Amsterdam-Z.,
Tel. 723222 - 's avonds 52857

Volledige opleiding voor handel en bedrijf.

Toelating vanaf de 6e klasse der lagere school. Leerlingen met M.U.L.O.-diploma worden in de 3e klasse geplaatst. De inschrijving voor het toelatings-examen, 25 juni 1956, is geopend.

Spreekuren: woensdag 14.30-15.30, en volgens afspraak.

De voorzitter: (De directeur:
Ds. J. C. Koningsberger A. J. de Bruin

Jongedames,

die binnenkort slagen voor Diploma Vormingsklas; eindex. Gymn.; 5-j. H.B.S. of M.M.S., kunnen de opleiding volgen voor **LERARES N XIX** (Koken enz.) aan de

Chr. Landbouwhuishoudschool te Bolsward
Aanmelding en/of verzoek om inlichtingen z.sp.m. bij de directrice mej. J. Eerdmans, Snekerstraat 27, Bolsward.

Christelijk Jongensinternaat „ZONNEHEUVEL” te Bilthoven

Particuliere Lagere- en Mulo-school, kleine klassen streng toezicht op huiswerk.
Kosten f 3000.- p.j. — 3 H.A. eigen bosterrein. Uitsluitend normale, gezonde kinderen.

Inlichtingen bij de Directeur T. DE GROOT,
Bilderdijklaan 15 - Tel. 2509

In de Valeriuskliniek te Amsterdam

KRIJGT U EEN GRATIS OPLEIDING als U zich aanmeldt voor de cursus tot

VERPLEEGSTER

Ook zij die alleen lager onderwijs hebben genoten komen hiervoor in aanmerking.

De nieuwe cursus begint 1 mei. In drie jaar tijd kunt U dan gediplomeerd zijn.

Vergoeding van reiskosten en dienstkleding. Minimumleeftijd 18 jaar.

Brieven aan de Adj.-Directrice, VALERIUSPLEIN 9, Amsterdam-Zuid.

Voor de verpleging

VAN ZENUW- EN GEESTESZIEKEN WORDEN GEVRAAGD

meisjes van 17 jaar

en ouder en van Chr. levensopvatting. Maand-salaris boven kost en inwoning: 1e leerjaar f 87,-; 2e leerjaar f 101,-; 3e leerjaar f 119,-.

OOK IS ER PLAATS VOOR ENKELE

leerling-verplegers

Sollicitaties aan de GENEESHEER-DIRECTEUR van

Dennenoord - Zuidlaren

Doktersassistente Tandartsassistente Analist(e), Laborant(e)

Apothekersassistent(e) Dierenartsassistente Kinderverzorgster

Opleiding door het gehele land. Desgewenst met uitsluitend praktisch gedeelte.

Vraagt gratis prospectus.

I. Me. Vo. (Erk. door I.S.O., m. medew. Min. O. K. & W.)

BALJUWENLAAN 22 - AMSTERDAM-ZUID II

Interkerkelijke Opleiding voor Gezinsverzorgsters

BEEKLAAN 389, 's-GRAVENHAGE, TEL. 398018

AANMELDING

voor de nieuwe cursus van 1 september kan vanaf heden geschieden.

Ontheffing van opleidingskosten of beurzen waar nodig.

GEREFORMEERD GYMNASIUM AMSTERDAM

KEIZERSGRACHT 418-424, TEL. 30617

Inschrijving van nieuwe leerlingen

dagelijks mondeling of telefonisch bij de rector Dr. P. van 't Hof.

GRONINGER SCHOOL VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK (Cicsa)

Beroepsopleiding voor Maatschappelijk Werk:
Algemene Maatschappelijke Zorg
Sociale Zorg in het Bedrijf
Reclassering
Kinderbescherming
Jeugd- en Volksopvoedingswerk

Toelating: mannelijke en vrouwelijke kandidaten in bezit van diploma middelbare school of via toelatingsexamen. Prospectus en uitvoerige inlichtingen bij de Directrice Mej. M. Kamphuis, Oosterhamriklaan 65, Groningen tel. 24347. Spreekuur: 's maandags van 3-5 uur en na afspraak.

CICSA CENTR. INST. VOOR CHR. SOC. ARBEID

Weteringschans 259-261, AMSTERDAM
Beroepsopleiding voor Maatschappelijk Werk:
Algemene Maatschappelijke Zorg
Sociale Zorg in het Bedrijf
Reclassering
Kinderbescherming
School-Maatschappelijk Werk
Jeugd- en Volksopvoedingswerk

Toelating: mannelijke en vrouwelijke kandidaten in bezit van diploma middelbare school of via toelatingsexamen. Prospectus en uitvoerige inlichtingen bij de Directrice Mej. Dra J. K. Bakker, Weteringschans 259-261, Amsterdam, tel. 36526-32448. Spreekuur: 's maandags van 3-5 uren na afspraak.

OPLEIDING DOKTERSASSISTENTE

Medisch Secretaresse, Pedicure en Massage.
WETTIG BESCHERMDE A.C.A.P. Opleiding.

Galvanistraat 9 - AMSTERDAM (O.) - Telefoon 52711
Vraagt Inl. en Prospectus gewenste opleiding.
Opleiding door geheel Nederland.

CHRISTELIJKE MULO-SCHOOL INSTITUUT SCHREUDER

Jan Luykenstraat 19, Amsterdam-Zuid (Tel. 723388)

INSCHRIJVING VAN LEERLINGEN

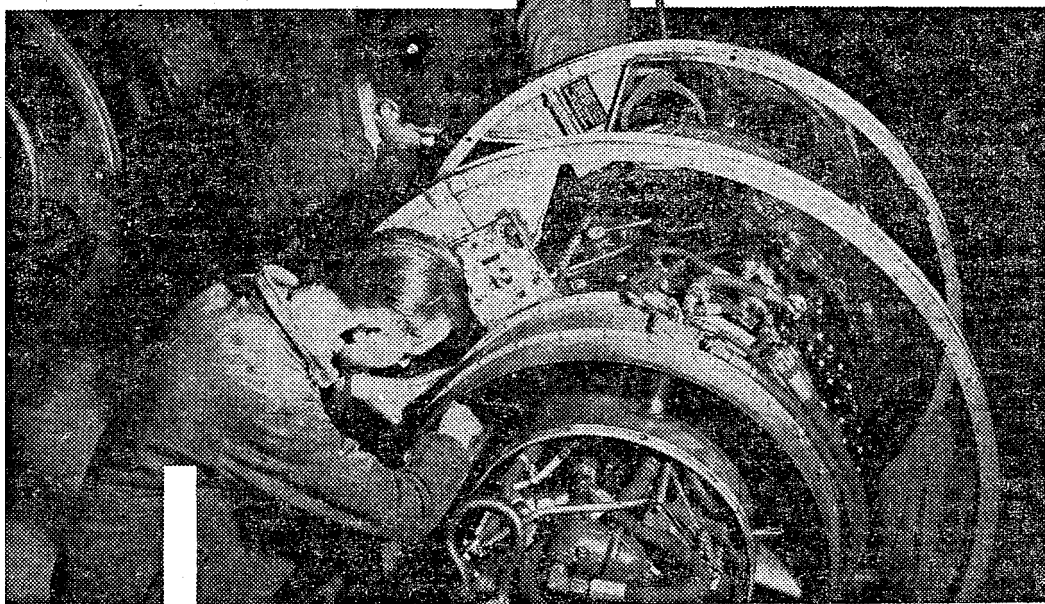
voor de nieuwe cursus, die 4 september begint, elke maandag- en donderdagmiddag tussen 2 en 4 uur aan de school.

Kleinere klassen: gemiddeld 26 leerlingen.

Huiswerk kan grotendeels op school gemaakt worden. Cursus Typen en Stenografie aan de school verbonden.

Namens het Bestuur:
Ds. L. KUIPER, voorzitter,
Mej. mr. W. J. BOON, secr. esse.

Zij hebben het in hun handen

Hun vakmanschap en toewijding zijn mede bepalend voor de waarde van onze Koninklijke Luchtmacht. De mannen van de

VLIEGTUIGTECHNISCHE DIENST

onderhouden en controleren het vliegtuigmaterieel en gebruiken daarbij de modernste apparatuur.

Personen van 16 tot 30 jaar - in het bezit van een der ondergenoemde of daarmee gelijkgestelde diploma's - kunnen voor de daarbij genoemde functies worden opgeleid:

FUNCTIES:

Vliegtuigmotormonteur

Vliegtuigmonteur

Bewapeningsmonteur

Elektronisch Viziermonteur

Vliegtuigelektricien

Vliegtuiginstrumentenmonteur

VEREIST LTS-DIPLOMA:

Mach.bankwerker of automonteur

Machinebankwerker

Metaalbewerker

Elektricien en VEV of VMTO

Elektricien

Instrumentmaker

COUPON

AAN: het Hoofd van de Afd. Personeelspubliciteit, Grote Marktstraat 40, Den Haag, telef. 18.22.90. H 1003

Ik verzoek U mij schriftelijk nadere inlichtingen te verstrekken over de opleidingen bij de Gronddienst der Koninklijke Luchtmacht. 1)

Ik zou gaarne thuis mondeling nadere inlichtingen willen ontvangen 1)

NAAM: .....

ADRES: .....

PLAATS: ..... LEEFTIJD: .....

1) Het hokje vóór hetgeen wordt gewenst, zwart maken. In blokletters invullen s.v.p.

Wenst U nadere inlichtingen?

wendt U zich tot de dichtstbijzijnde Garnizoenscommandant, waarbij U zich tevens kunt aanmelden.

U kunt ook nevenstaande coupon als brief gefrankeerd opzenden aan het hoofd van de Afd. Personeelspubliciteit, Grote Marktstraat 40, Den Haag, telef. 18.22.90.

HOTEL-PENSION „DREYEROORD“
Telefoon 3169 - OOSTERBEER

★ *Periodieken*
★ *Handeldrukwerk*
★ *Boekwerk*

drukkerij derksen nv

Bloemstraat 51 - Arnhem

Uw adres voor:

DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz enz

Fa Gebr. Timmer

Houtbouw Giessendam - Telefoon 62

**Koont een goed
kostuum**

enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is innend

DUTHLER
VARSSEVELD

ELECTRISCHE INSTALLATIES

W. G. Scheeres

Electrotechnisch ingenieursbureau
s. GRAVENHAGE
TELEFOON 116250

**Voor Dameskleding
van betere klasse**

N.V. Waasmagazijnen
Gebr. Zwartzberg

Groningen - Stadskanaal

J. de Kort

METSEL- EN TEGELBEDRIJF

Ook voor
Onderhoudswerken

Berenstraat 30 - Tel. 33422
Amsterdam

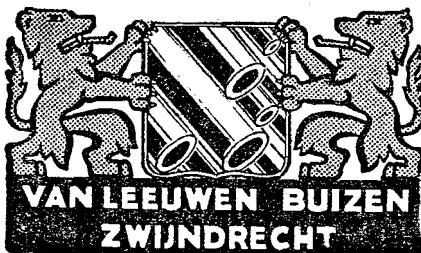
Verplaatsbare houten

gebouwen

Directie- en schafkettens
Noodwoningen, -scholen
en -kerken
Directie- en schafkettens
wagens
etc.

HOUTBOUW **HABBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

**VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWINDRECHT**

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK O.V.
DODEWAARD

De fijnste fruitproducten uit de
Betuwe boogaarden

Vraagt Uw winkelier ons merk Jams
Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

Vraagt steeds

Zoetermeer's Roem

de fijnste margarine

Firma Gebr. van der Spek
Zoetermeer Telefoon 49

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp vele spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior Lijnegang, boer op de Lindenburg. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en daardoor kan Lijnegang Sr. er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen wil plaatsen. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad vertrokken is, waar zij sociaal werk verricht, hetgeen haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, wat eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht. De brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn. De jonge Melchior verklaart Paula zijn genegenheid voor haar. Celia, de vrouw van Willem, richt verwijten tot de jonge Melchior.

„Zonder brug zijn we er tóch al slecht aan toe,” zei de ander. „Want de zonde, Bertus, komt niet over een brug naar ons toe, maar ze zit diep in ons hart. Was het hier vroeger beter gesteld met de rechtschapenheid?”

„Stukken beter!” antwoordde Van Everdingen.

De andere schudde het hoofd.

„Ik geloof het niet, Bertus. Er waren heel veel boeren, die statig in de kerk zaten elke zondag twee keer. Zo hoort het trouwens ook. Maar op zaterdagavond hadden ze hun daggelders met een hongerloontje weggestuurd. Dat kwam niet overeen met wat de Schrift leert. En hoeveel mensen moesten hier vroeger gedwongen gaan trouwen? Nee, Bertus, het zit niet in de brug, het zit in ons zielelement, al die kwaaiheid.”

De jonge Melchior had met aandacht naar het gesprek van de twee boeren staan luisteren. Hij moest zich bedwingen om ook niet enkele woorden te zeggen.

Plotseling kwam Geert de Peul de smidse binnenstappen. Toen deze de jonge Melchior zag, vroeg hij op luide toon, zodat zelfs de dove Van Everdingen het horen kon:

„Zeg Melchior, wat heb ik gehoord? Raakt jouw zuster ook onder de pannen?”

De jonge Melchior keek Geert de Peul met verbaasde ogen aan. Hij wist niet, wat deze met zijn vraag precies bedoelde, hoewel het in de streek een gewoonte was om van een meisje, dat omgang had gekregen met een jongeman, te zeggen, dat ze onder de pannen was.

De smid, die het karrewiel in een hoek van de smidse gerold had, kwam er ook-bij staan:

„Ja, ja, daar heb ik ook een muisje over horen piepen,” zei hij. „Nou, Melchior, jouw zuster is zeker al wel een jaar of zesentwintig, is 't niet?”

„Ze is ruim vijftientig..... als jullie Aaltje bedoelen, tenminste. Roelie is natuurlijk jonger.”

„Welzeker, we bedoelen Aaltje. Die heeft er dus ruim de jaren voor een meisje van vijftientig doet er pas goed aan om niet al te lang meer te wachten.”

„'t Is met vrouwvolk krekt als met bewaarappels,” zei Geert de Peul wijsgerig. „De eerste fleur is er gauw af, daarom moeten ze niet treuzelen als er een jonge kerel op haar afkomt.”

„Hebben jullie 't over Aaltje van ons?” vroeg de jonge Melchior.

„Natuurlijk, man! Zij heeft toch verkering gekregen?”

„Daar weet ik nog niets van,” antwoordde de jonge Melchior. De mededeling verbaasde hem in hoge mate, maar de gedachte flitste terstond door hem heen, dat Aaltje misschien dáárom de laatste tijd zo opgewekt en vriendelijk was...

„Ja, ja,” kwam de dove Van Everdingen er tussen, „hij heeft er goed aan gedaan. Wij moeten 't altijd voor elkaar opnemen. Vooral als 't gerecht er aan te pas komt. Ik zou nooit meer rust kennen, als ik ooit tégen iemand zou moeten getuigen die uit deze buurt geboortig is.”

„Zal ik het paard in de hoefstal leiden?” vroeg de jonge Melchior aan de smid.

„Zeker, haal het bestje maar binnen, dan zullen we 't helpen.”

Terwijl de jonge Melchior het halstertouw losmaakte van de ring, dacht hij: — Nu zal 't leven van Aaltje ook anders worden.....

Hij was brandend van nieuwsgierigheid, welke jongeman zich om Aaltje bekommerd had. Toen de smid in een loods achter de smidse een hoefijzer voor de bruine merrie ging uitzoeken, vroeg de jonge Melchior bijna fluisterend aan Geert de Peul:

„Is het waar, Geert? Heeft onze Aaltje verkering gekregen? En met wie dan?”

Geert keek hem onderzoekend aan en vroeg toen: „Ben jij nu werkelijk zo dom, of doe jij je alleen maar dom vóór?” „Ik wist werkelijk nergens van, Geert.”

„Maar dan wil ik geen zegsman zijn. Als iemand weinig zegt, hoeft hij ook weinig te verantwoorden.”

„Toe, wees niet kinderachtig en vertel het me,” drong de jonge Melchior aan.

„Als je 't dan zo bargraag weten wil, zal ik je inlichten: Jouw zuster heeft kennis gekregen aan Mink Ruizendaal. Ik geloof, dat ze goed bij elkaar passen.”

De jonge Melchior knikte. — Ja, dacht hij, — Aaltje en Mink Ruizendaal zullen inderdaad goed met elkaar overweg kunnen..... Ofschoon Mink wel een verschrikkelijk bedaarde kerel is, — misschien té bedaarde voor Aaltje. Want Aaltje is heel anders; zij kan soms vreselijk opvliegend zijn en kwaad worden over iets, dat geen naam mag hebben. 't Is huilen of lachen bij haar. Soms is zij wrokkig en zo'n bui kan dan dagenlang duren. Mink zal ongetwijfeld heel anders van karakter zijn. Echt een kerel, die op alle gebied de kat uit de boom wil kijken en zich niet wil branden aan koud water.

Terwijl de smid het paard besloeg, trachtte de jonge Melchior zich in te denken, hoe het zou worden als Aaltje werkelijk verloofd raakte met Mink Ruizendaal. Mink was omstreeks dertig jaar oud, zijn vader was een rijke boer, die zichzelf een liberaal man noemde. Mink z'n vader had een belangrijk aandeel gehad in de actie om de bouw van een brug tegen te gaan. De jonge Melchior wist niet, hoe Mink dacht over de brug die in aanbouw was; hij vreesde echter, dat Mink desnoods terwille van Aaltje zich zo voordoen als een tegenstander van een vaste oververbinding. Hij zou er in ieder geval geen ruzie over willen hebben. Van Mink was al eens beweerd, dat 't bang was van vrouwen en nooit of nimmer een meisje had durven vragen. De jonge Melchior wist niet, wat hiervan waar was; maar wel was hij er zeker van, dat Mink niet over één nacht ijs gegaan zou zijn.

Toen de jonge Melchior met het paard naar de Lindenburg terug ging, hield Wijdenes hem staande. De nachtwaker deed joviaal, alsof het hem deugd deed, de boerenzoon te ontmoeten. Na een overdreven begroeting zei hij: „Ik wil je nog zeggen Lijnegang, dat ik blij ben dat gebleken is, dat jij niet de brandstichter was. 't Heeft me diep geschokt, toen ik jou betrapte en alles er op scheen te wijzen, dat jij een hensje stookte. Ik was abuis.....” Het scheen hem zelfoverwinning te kosten om op deze wijze zijn excuus te maken.

„O, 't heeft niks te betekenen,” antwoordde Melchior. En hij voegde er aan toe: „Ik hoop alleen, dat Siem niet te zwaar gestraft zal worden.”

„Alles goed en best en tot je dienst, Melchior. Maar het recht moet zijn loop hebben!”

„Siem heeft het in zijn onverstand gedaan. Het is geen bandiet.”

„Maar al doet iemand domme dingen in onverstand, dan wil dit nog niet zeggen, dat er maar zand over moet en we de zaak vergeten. Bij 't gerecht zijn ze niet zo mak, Melchior.”

Melchior wilde verder gaan. Hij klakte met zijn tong om het paard tot lopen aan te sporen.

„Wacht eens even, Lijnegang,” sprak Wijdenes. „Ik heb nog iets op mijn hart!”

Hij keek Melchior onderzoeken aan en daarna vroeg hij: „Is het waar, dat jij met de dochter van de ingenieur scharrelt?”

De jonge Melchior kleurde.

„Kijk es,” zei Wijdenes, alsof hij zich hiermee verontschuldigen wilde over zijn nieuwsgierigheid, „'t gaat mij natuurlijk niets aan. Ik ben ook jong geweest, dat moet je goed begrijpen. En als 't waar is, wens ik je veel geluk toe. Als 't waar is, ja..... want ik kan het moeilijk geloven. Maar 't wordt toch maar gezegd, zie je. De werklui praten er ook al over.....”

„Er wordt zo véél gezegd, Wijdenes.”

„Natuurlijk, de mensen wauwelen dikwijls maar raak. Maar er is geen koe zo bont, of er is wel een vlekje aan.” Wijdenes begon steeds zachter te spreken. „Kijk es, Lijnegang, als 't waar is, dan hoop ik, dat je me geen narigheid in de weg zal leggen.....”

Melchior vroeg verwonderd, wat hij hiermee bedoelde.

„Ik zeg het liever niet, Lijnegang. Maar we zijn als mannen onder elkaar en ik heb mijn verantwoordelijkheid voor mijn vrouw en kinders. Als jij met de dochter van de ingenieur omgaat, nou, dan zal je bij de ingenieur wel in een goed blaasje staan..... En misschien heb je een beetje mistevredenheid tegenover mij, omdat ik eerlijk gedacht heb, dat jij dat brandje gesticht had..... Ik deed mijn plicht, niets anders dan mijn plicht, Melchior..... Maar als jij nou met de ingenieur gaat konkelen, zou 't kunnen zijn, dat je bij hem afgfeet op mij. Dan zou ik de laan uitgestuurd kunnen worden. Dat zou ik gruwelijk erg vinden, want ik voel me hier op mijn plaats. Ik heb altijd graag 's nachts gewerkt en de dag voor mezelf gehouden. Dan snijdt het mes aan twee kanten.”

Melchior maakte een afwerend gebaar.

„Wees niet bang, dat ik ooit zal proberen. Jou uit jouw baantje te stoten.”

„Dankje, Lijnegang. o wil ik het graag horen. Als jij op den duur met de ingenieur gaat bomen — want de vader van een lief kind moet je altijd te vrind houden, nietwaar? — dan zou je langs je neus weg kunnen zeggen, dat ik een accuraat man ben, een nachtwaker uit duizenden bij de arm.

„Nou moet ik je beslist nóg wat zeggen, Melchior..... Er is een opzichter op 't werk, die er niet best over te spreken is, dat jij de dochter van de ingenieur 't hoofd op hol brengt. Hij schijnt zelf een oogje op haar te hebben, als ik dat zo zeggen mag. Het is maar, dat je 't weet. Ik wil je waarschuwen om uit je doppen te kijken.”

De jonge Melchior moest lachen om de ernst, waarmee Wijdenes hem dit meedeelde.

„Ik zal op mezelf passen,” beloofde hij gretig.

„Daar zie ik je ook wel voor aan, Lijnegang. Maar de liefde is al dikwijls oorzaak geweest van narigheden, ik spreek uit ervaring. En een gewaarschuwd man geldt voor twee. Een broer van de man van mijns vrouws zuster heeft het weleens aan de hand gehad, dat.....”

„Ja, ja, ik kijk werkelijk wel uit, maak je over mij niet bezorgd, Wijdenes!” De jonge Melchior, die er niet op gesteld was om van de nachtwaker een verhaal over minnenijd aan te horen, gaf het paard een tik op de hals en ging verder. Wijdenes riep hem nog na: „En begrijp dus goed, dat ik het beroerd vind, dat ik jou voor een brandstichter gehouden heb! Maar neem het me niet kwalijk, want ik deed mijn plicht en alles scheen in die richting te wijzen!”

Tevreden vervolgde Melchior zijn weg naar de Lindenburg. Zijn gedachten gingen weer uit naar Aaltje en Mink Ruizendaal en hij was blij, dat er een jongeman in 't leven van zijn zuster getreden was. Hij hoopte, dat Aaltje gelukkig zou worden en dat Mink evenveel van háár zou houden als hij van Paula Santemeijer..... Aaltje zou nu waarschijnlijk anders worden: vriendelijker en meegaander. Vooral hoopte hij, dat zij vriendelijker over Roelie zou gaan denken.

(wordt vervolgd)

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

HIJSKRANEN - LIFTEN

LIEREN

INTERN. TRANSPORT

De Arjos is gestart!

De Arjos-campagne is deze week gestart. Sneek had de primeur. Dr. Bruins Slot en de heer Ooms spraken er.

De eerste paar weken gaat het nog langzaam aan, maar dan ineens komt een lavine van meetings over ons land. Wan+ het loopt goed, van alle kanten dringen blijken van grote activiteiten tot ons door. De jeugd is er vol van. Zij maakt de A.R. Partij tot de Partij van de Jeugd.

Nog iets over onze medewerkers. Johan Bodegraven en Joop van der Does — als we de tegenkomen zeggen we meneer, maar ja, dat kun je toch niet schrijven — twee meesters in het goed-hollands huiselijk vermaak, zullen voor de Arjos-avonden hun repertoire uitbreiden met een politiek programma.

Urk zingt en Ambon zingt. Slechte mensen hebben geen lied, zegt men ergens over onze grenzen. Urkers en Ambonezen zijn kennelijk geen slechte mensen. Want ze zingen. Het Urker Mannenkoor en het Ambonezenkoor. Respectievelijk in baadje en Urkerbroek en in iets luchtiger tropische tracht. Maar of ze nu dun in 't katoen of dik in de wol gepakt zijn, ze zingen voor de Arjos.

„De Jeugd stemt 3”, de affiche van de Arjos wordt natuurlijk verspreid door de clubs zelf. Maar daarnaast is het mogelijk, zelfs zeer gewenst, dat ook de kiesverenigingen deze plaat afnemen. Daar is bij de oplaag mee gerekend.

In stad en land dus overal onze 3.

De Deputatenvergadering was min of meer het proefkonijn voor onze speldjes. Resultaat? Een dikke duizend revers prijken met onze insigne. Die zijn vermoedelijk voor een groot deel verhuisd naar de allerjongste A.R.-generatie.

De eerste oplage is uitverkocht. De levertijd is vrij lang, dus nu direct bestellen bij de secretaris, dr. Kuypersstraat 3, 's-Gravenhage, tel. k 1700 — 11 59 35.

Het is een goed ding zich in te mogen zetten voor een goede zaak. Misschien is dat wel de meest centrale betekenis van onze actie. Propaganda, stemmenwinst, o, jawel, dat werpen we niet weg.

Maar zie vooral ook die winst voor jezelf, door de nauw band aan de A.R.-partij, aan de Christelijke actie.

Vergeet dus de kern van de zaak niet. Verkiezingsactie is beginselstrijd, is een daad van geloof. Daarom is onze stembusstrijd een zaak van gebed.

Laat er gebeden worden in de huizen. Naar we hopen ook in de kerken. En op onze vergaderingen.

Geloof en gebed moeten de kracht van onze actie zijn.

30 APRIL

Met velen van u heb ik jarenlang Koninginnedag op 31 augustus gevierd. Als kind al. Ik ging dan naar het vuurwerk in Scheveningen kijken, want ik woonde in den Haag. Daaraan denk ik dikwijls terug op een dag als vandaag. Jeugdherinneringen zijn troostrijke momenten en zij leren ons vele dingen. Bijvoorbeeld dit, dat men als kind vuurwerk belangrijker vindt dan de verjaardag van de Koningin. Ik ben nu vat ouder. Vuurwerk interesseert mij niet meer zóveel.

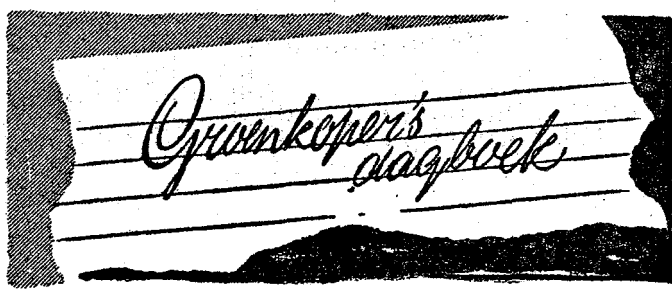
De verjaardag van de Koningin is belangrijker. Er zijn zo weinig koninginnen. En een zoals wij mogen bezitten, zo een is zo enig. En er is zoveel vuurwerk in de wereld. Teveel vuurwerk, denk ik soms.

Wat mij als kind ook niet zo interesseerde waren de koninklijke onderscheidingen.

Nú heb ik daarvoor meer oog. Ik heb de lange lijst weer eens doorgenomen. Ik dacht: misschien lees ik de naam Groenkoper. Maar neen. Ditmaal niet. Geen medaille, geen ridder, geen officier, geen commandeurskruis, geen grootofficier voor William.

Mijn knoopsgat blijft leeg. Dat dacht u! Ik draag het speldje van lijst 3. Ik vind dat de aangewezen vulling van knoopsgaten, die nog verlangend uitzien naar volgende koninginnedagen.

Intussen feliciteer ik van harte onze volmannen-Leeuwen. Zij hebben hem verdiend: de heren H. Algra, J. Schipper, J. Fokkema en mr. dr. E. P. Verkerk. Om slechts de parlementariërs te noemen. Alleen vraag ik mij af, waar zij nu het lijst 3-speldje dragen.

1 MEI

Als kind ook heb ik het merkwaardig gevonden, dat al diegenen, die de dag van de arbeid vieren op die dag niet arbeiden. Ik zei dat tegen een van mijn kennissen, die in deze zin altijd partij trekt voor de arbeid. „Je begrijpt er niets van” zei hij. „Jij viert koninginnedag en je bent toch ook geen koningin”.

„Dat is echt dom geredeneerd, vond ik en dat heb ik hem ook duidelijk gezegd. „Loop niet rood aan”, zei hij toen. „Je kunt beter rood aanlopen dan rood lééglopen” heb ik toen weer gezegd, want ik wist, dat hij een vrije dag had genomen. Maar dat is natuurlijk ook geen argument. Ik had wijzer moeten zijn. Laten wij blij zijn, dat wij allen een gratis vrije dag op 30 april hebben en dat 1 me. nog geen nationale feestdag is geworden. Ik vier zes dagen van de arbeid en dat vind ik genoeg.

2 MEI

Met zeer veel interesse een hoofdartikel in mijn lijfblad gelezen over de Nederlandse kiezer. Wij hebben 7% welgestelden, merkte ik onder andere, 31% middenklasse, 38% minder gesitueerden en 24% van de laagste inkomens. Op de A.R. suemt 1% R.K.

Dat is ook merkwaardig. En op de K.V.P. 1% Ned. Herv. De A.R. kiezers zijn de beste vergaderingsmensen, ontdekte ik. Knap is het. Hoe men een hele berekening kan maken door slecht. 1908 personen te ondervragen. Statistiek heet die wetenschap. „Steekproefsgewijs” onderzoek is daarvan een onderdeel. Vanmiddag heb ik het eens thuis geprobeerd. Ik vroeg: „wie wil er thee?” Ik vroeg dat aan vijf personen. Eén wilde liever limonade. Twee wilden thee. Een zeide: ik moet weg en de vijfde gaf geen antwoord, want die zat Nederlandse Gedachten te lezen. Ik ben nu bezig die antwoorden te bestuderen. Dat duurt nog wel even.

3 MEI

„De gehuwde vrouw is gelijkgesteld” zei ik tegen mijn echtgenote, „maar de man blijft het hoofd van de echtvereniging”. „Ik weet het” antwoordde zij, „ik heb het al gelezen”.

Zulke gebeurtenissen in het parlement trekken toch altijd de vrouwelijke aandacht, dacht ik. „Mej. Mr. Tendeloo ging tekeer tegen 2000 jaar mannenmaatschappij”, zei ik ook. „Dat lijkt me toch wel eer beetje overdreven. Geloof jij nu werkelijk, dat alle mannen het voor het zeggen hebben?” „Nee” antwoordde mijn vrouw, nee, alle mannen niet”. En zij legde de nadruk

op alle. Waarom ik snel overschakelde naar het 50 jarig jubileum van „de Vrouw en haar huis” dat tijdschrift, dat op dezelfde dag feestvierde.

„Hoelang bestaat „de Vrouw en de Kamer” al?”, vroeg mijn vrouw. „Nog lang geen vijftig jaar”, zei ik.

4 MEI

Vanavond heb ik dit gedicht gelezen. Een vader, wiens zoon voor de bevrijding viel schreef he.

„Hij vroeg ons: Weest niet bitter, wiit om mij niet treuren. Vertrouw op Hem, want spoedig ben ik eeuwig vrij.” De Hee.e zij geloofd! N'ets kan hem meer gebeuren, Hij is nu eindelijk vrij, ja vrijer nog dan wij.”

5 MEI

Het Nationale Monument staat er dan (eindelijk). In het hart van Nederland, op de Amsterdamse Dam. Ik hoop nu, dat het het symbool van onze eenheid zal blijven. En dat wij het niet voorbij zullen gaan. Maar daar even eerbiedig stil staan en denken en danken.

Ik blijft het jammer vinden, dat enkele steden in ons land hun eigen bevrijdingsdag handhaven, zonder zich beschikbaar te kunnen aansluiten bij een algemene viering van de 5e mei.

In de stad waar ik woon, hingen de vlaggen uit. Natuurlijk. Maar dat was ook alles. Ik moest het van de radio hebben. Straks vieren we de bevrijding alleen nog maar per televisie.

Peterschap na de verkiezingen?

William Groenkoper

Onze advertentiepagina is ditmaal van groot belang voor alle ouders. U vindt hier: „Adressen voor de toekomst van onze jongelui”.

Uw klachten verdwijnen met Korodin

Gifvrij hartmiddel met brede werking. Inl. geeft U, DERCKSEN HOMOEOPATHIE, GOUDA

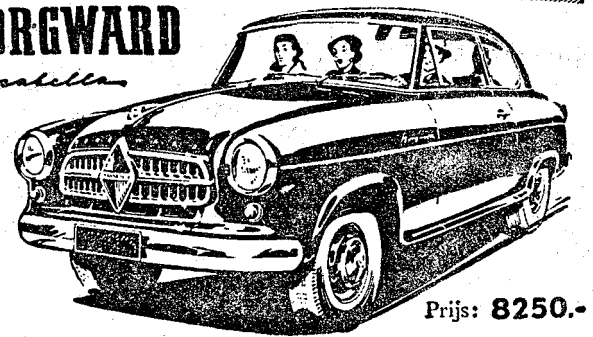
Franse élégance... Amerikaans comfort... Duitse degelijkheid...

Alle lijnen van deze elegante wagen spreken van sierlijkheid, snelheid, soliditeit.

Neem eens het stuur in handen en voel, hoe rustig de Borgward Isabella U voortdraagt in soepele vaart.

BORGWARD

Isabella

Prijs: 8250.-

IMR. Fa. ROSIER - ALEXANDERLAAN 23-RIJSWIJK (Z.H.) TEL. 771990-115453

SLOOPSCHEPEN
Voor uw sloopschepen is het adres
Firma Wed. C. D. Heuvelman
Telefoon 369
KRIMPEN AAN DE IJSSEL

LINOLEUM
TÓTH
DORDRECHT

DRUKKERIJ
WED. G. VAN SOEST
*
AMSTERDAM
SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

Fa Gebr. G. & W. Draisma
Aanneming van
BOUW. EN BETONWERKEN
Jachttaan 278 - Apeldoorn - Tel. 5093

A. van der Werff
Scheepsbouw en Bergingsbedrijf
Verhuur dekschuiten en motordekschuiten
DOESBURG TELEFOON 275

SCHEEPSBOUWWERVEN
A. VUYK & ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

Pedalion Organ Cy.
De studerende organist die door eigen nauwgezette studie technische moeilijkheden wil overwinnen, stelt zich met een eenvoudig huisorgel niet meer tevreden. Voor de beoefening van het pedaalspel is het moderne twee klaviers PEDALION een onmisbaar instrument. Vraagt catalogus en condities aan bij
Fa R. van den Burg
AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877

Van der Spek
Machines
Gereedschappen
Aannemersartikelen
Rotterdam
Wolphaartsbocht 214

AVONDMAALSTELLEN
DOOPBEKKENS
OFFERSCHALEN enz.
in Zilver en Pleet-zilver.
Op aanvraag worden U de prijscurant en afbeeldingen gratis toegezonden. Franco verzending door geheel Nederland.
D. J. H. EIKENDAL
Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

Schimmelpenninck
fijn! die ken ik

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS
MAAGLIJDERS U KUNT WEER ALLES GAAN ETEN. De echte C.-R. MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.
C.-R. MAAGTABLETTEN
geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C.-R. MAAGTABLETTEN zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij
LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Wij wensen te lopen!

„Tijd en Taak”, onafhankelijk weekblad voor evangelie en socialisme, heeft het druk met de anti-revolutionaire partij. Begrijpelijk want de Partij van de Arbeid, waartoe deze onafhankelijke behoren, heeft het zwaar genoeg te verduren. Zij heeft de doorbraak tot inzet van de verkiezingsactie gemaakt — een principiële strijd dus en dat is voor een partij die rooms en humanisten, protestanten en godloochenars onder haar vleugelen wil samenbrengen, een zware opgave.

„Tijd en Taak” doet dan ook al haar best de confessionele partijen belachelijk te maken met goedgeschreven, domme verhaaltjes. Maar nu is een van haar medewerkers dan zelfs zo ver dat hij Nederlandse Gedachten in de schoenen schuift „het geloof in de goede mens die 't alleen wel opnappen zal”. Je reinste humanisme dus. En dat is een knap stuk werk, dat hier toch wel even vermeld mag worden.

Het gaat over de vrijere loonvorming. De antirevolutionairen — u weet dat — zijn voorstanders van die vrijere loonvorming onder meer omdat in dit systeem de verantwoordelijkheid gelegd wordt bij diegenen, bij wie ze van nature thuis behoort: bij de werkgevers en de werknemers.

„Tijd en Taak” vindt dat belachelijk. Allicht want het past niet in de socialistische leer. En heel sarcastisch merkt de schrijver dan op: „Het is een bekend verschijnsel, ook bekend bij de zondekennde, ze Nederlands denkende, da. de werkgeversklassen steeds bij de onderhandelingen (waarom onderhandelen als de wil zo goed is?) steeds de bescheidenheid van de vakbonden overwinnen moet. Vanuit haar zichzelf vergetend verantwoordelijkheidsbesef!”

En aan het slot krijgen wij („mijn geloofsgenoten die zo'n verstand van de zonde hebben”, aldus de schrijver) deze raad mee: „Dat het goed is bij het geven van verantwoordelijkheid rekening te houden met de zo bekende zondigheden. In en buiten eigen kring.”

Geachte schrijver, wij wisten dit echt al. En we houden er rekening mee ook. Daarom juist willen we niet alle verantwoordelijkheid op de schouders van de overheid leggen. Willen we de verantwoordelijkheid verdelen. En willen we, met behulp van Gods Woord, de mensen tot verantwoordelijkheid brengen.

Want zie, redactie van „Tijd en Taak”, u hebt een weekblad voor evangelie en socialisme. Maar u laat het evangelie niet flonkeren! Het gaat steeds we. schuil achter dat socialisme. Dat evangelie moet zijn het zoutend zout in deze wereld. Het moet de mensen doordringen van het verlangen om christelijk, dat is. volgens de normen van Gods Woord, te leven. Dat evangelie moet met alle kracht en alle middelen de wereld in gebracht worden. En zoveel als maar doenlijk is moet de mensheid de kans krijgen te leven naar de normen die Gods Woord aan het leven stelt.

Daarom, redactie van „Tijd en Taak”, hebben wij een christelijke, een anti-revolutionaire partij, die niet als eerste verlangen heeft het verbreiden van het socialisme maar het verbreiden van de christelijke levensbeschouwing voor staat en maatschappij. In die christelijke levensbeschouwing past het leggen van verantwoordelijkheid op de schouders van diegenen, bij wie die verantwoordelijkheid thuis behoort. En dan mag het zijn dat wij allen dagelijks „struikelen in vele” omdat wij zondige mensen zijn — maar dat kan toch nooit een reden zijn om dan maar helemaal niet te lopen en aldus het struikelen te voorkomen? Het is immers beter na het struikelen op te staan en aan Gods hand verder te gaan?

Een minister in de knel

MINISTER SUURHOFF heeft dinsdag j.l. zijn door ons gehekelde persconferentie gehouden, waarvoor de pers in een vertrouwelijke brief werd uitgenodigd. Natuurlijk was het niet de bedoeling van de minister van sociale zaken op deze persconferentie propaganda te bedrijven, zoals „Nederlandse Gedachten” had gesuggereerd „Deze gedachte is mij vreemd”, aldus de heer Suurhoff. De pers liet zich bovendien volgens hem niet voor een propaganda-karretje spannen. „Nederlandse Gedachten” had blijkbaar weinig vertrouwen in het onafhankelijk oordeel van de pers enz. Wat dan wel opzet en bedoeling van de persconferentie was? Minister Suurhoff verklaarde dat het weinig zin had om op departementen zoals die van economische zaken en buitenlandse zaken persconferenties te houden. Een enkele keer is er op sociale zaken aanleiding om zo'n conferentie te houden, wanneer er iets belangrijks plaatsvindt. Het leek de minister echter nuttig om aan het eind van de vierjarige periode bepaalde zaken, die in de parlementaire discussie buiten beschouwing zijn gebleven, nader toe te lichten.

Het verhaal klonk niet erg overtuigend en nog minder overtuigend. De aanwezige journalisten hadden namelijk van te voren een heel dik boek in hun hand gedrukt gekregen, waarin minister Suurhoff schriftelijk antwoord had gegeven op allerlei van te voren ingediende vragen, waarvan het merendeel betrekking had op zaken, die in de afgelopen periode wel in het brandpunt van de belangstelling, ook van de kamers hebben gestaan. De minister probeerde, nadat hij zijn visie over doel en

opzet van de persconferentie had gegeven, de indruk te vestigen, dat de persconferentie inderdaad geen andere bedoeling had dan het toelichten van zaken, die aan de aandacht van het parlement min of meer zijn ontsnapt. Hij sprak in zijn inleidend woord uitvoerig over de moeilijkheden, die de ziektefondsverzekeringswetgeving ondervindt, waarvan een voorontwerp klaar ligt bij het departement. Hij had, zo vertelde hij, geen lust gevoeld moeilijkheden te riskeren met de kamer, zolang de algemene ouderdomsvoorziening niet tot stand was gebracht. Het parlement kwam er dus bij de minister niet al te best af. De journalisten werden immers toevertrouwd dat het parlement bepaalde zaken eigenlijk laat liggen. De grote minister Suurhoff kwam er natuurlijk tegenover zoveel riskant parlementair bedrijf prachtig af. „Ik had wel meer willen doen, maar die kamer, hè”, dat was de indruk van 's ministers beoog.

De eerste journalist, die zich op gaf voor het stellen van vragen, was de sociale redacteur van „De Maasbode”. Wat is toch de zin in deze persconferentie? zo vroeg hij. Als de balans opgemaakt wordt, zoals de minister zegt te willen doen, dan moet hij zich in zijn antwoorden niet bepalen tot het opsommen van de posten, neen dan willen wij ook een interpretatie van de cijfers. Daarin was deze journalist teleurgesteld.

Op de schriftelijke vragen waren volgen hem nietszeggende schriftelijke antwoorden gegeven. De vraag, die „De Maasbode” had ingediend: „wat is het perspectief van de loonpolitiek in de naaste toekomst?”, was helemaal niet beantwoord.

Daar had minister Suurhoff de redactie van „Nederlandse Gedachten” te pakken! Zijn antwoord luidde: „Ik wil niet discussiëren over het karakter van deze persconferentie, maar als ik zou ingaan op de vragen van „De Maasbode” dan zou ik heel dicht in de buurt komen van persoonlijke en partijpolitieke propaganda. Als ik ging zeggen wat ik denk van de loonpolitiek in de komende vier jaar, dan ging ik propaganda maken voor mijn partij. Dan zou ik mijn positie als minister op deze persconferentie misbruiken.”

Maar de situatie was al pijnlijk voor de minister, omdat dit antwoord — het klopte op hetgeen hij voordien had gezegd, zij werd nog pijnlijker. De journalisten bleven maar doorvragen over zaken, die toch wel degelijk in de afgelopen vierjarige periode de volle aandacht van de kamers hebben gehad: de oudedagsvoorziening, de weduwen- en wezenvoorziening, de werkgelegenheidspolitiek en niet te vergeten de gevolgen van de vrijere loonpolitiek.

De minister van sociale zaken kon het niet laten af te dingen op de wijsheid van het besluit van de regering, dus van hem zelf, om tot vrijere loonvorming over te gaan. Wij dachten toen wij dit hoorden, aan de rede van minister Suurhoff in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam, waarin hij dit ook deed, maar toen was het voor een verkiezingsbijeenkomst. Och, het bloed kruipt waar het niet gaan kan, ook bij minister Suurhoff, maar laat hij voortaan zichzelf niet meer in moeilijkheden brengen door persconferenties te houden in verkiezingstijd. De pers heeft het echt door.

Voor alle ramen verkiezingsbiljetten!

Wij hebben deze maal twee verkiezingsbiljetten. Ze hebben vorige week op de voorpagina gestaan.

Wij zijn van mening, dat deze biljetten een onmisbaar onderdeel van onze propaganda vormen en dat er een groter invloed van uitgaat, dan menigene denkt.

Het is nu zaak, dat iedere Anti-Revolutionair onze verkiezingsbiljetten voor zijn ramen hangt. Zoals de foto toont geeft de Kuyperstichting in Den Haag het goede voor-

beeld! Ook het er naast gelegen partijbureau, dat net niet zichtbaar is, valt van verre reeds te herkennen aan de fleurige verkiezingsbiljetten. Zo moet het nu overal!

Op de huizen, kantoorgebouwen en fabrieken, op schuttingen en hekken, langs wegen, vaarten en spoorwegen: overal moeten de frisse biljetten van de Anti-revolutionaire partij een getuigenis vormen om ons volk op te roepen te kiezen voor een christelijk-nationale politiek.

De handen uit de

MOUWEN

- * *Getuig overal met warmte en liefde voor onze partij.*
- * *30 mei: de uiterste datum voor het aanvragen van het stemmen bij volmacht en het elders stemmen!*

WE ZIJN ER niet helemaal gerust op dat de kiesverenigingen in voldoende aantallen aanplakbiljetten en raambiljetten hebben besteld. We hebben er reeds herhaaldelijk op gewezen dat deze vorm van propaganda van grote betekenis is. Misschien heeft u wel gelijk dat er niemand A.R. stemt omdat er een raambiljet voor uw ruit hangt. Maar we moeten goed verstaan dat de naam van de nieuwe lijst aanvoerder de naam van prof. dr. J. Zijlstra er bij ons volk moet worden ingehamerd. De brede massa van ons volk was vertrouwd met de naam van dr. J. Schouten. Wij hebben nu echter van paarden gewisseld. Het gaat nu om een nieuwe naam. Over het hele land moet aan die naam bekendheid worden gegeven. En daarom moeten alle kiesverenigingen er voor zorg dragen dat de raambiljetten in grote aantallen worden verspreid. In ieder geval moeten alle zij onze partij aangesloten leden daaraan meedoen.

Uiterste datum 30 mei

DENK VOORAL ook aan de datum van 30 mei. Dan moet men hebben aangevraagd om o.j. volmacht te mogen stemmen — hetgeen voor zieken en voor handelsreizigers, die op de dag van stemming niet weten waar zij zich bevinden — en voor hen die in het buitenland vertoeven van belang is. Voor al overigen geldt dat zij gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om elders te stemmen. Zij moeten zich daartoe in oorsoon ter secretarie van een gemeente in Nederland vervoegen om het betreffende formulier in te vullen. De uiterste datum is echter 30 mei. Daarna kan dit niet meer in orde worden gemaakt. Denkt u er goed om.

Voor het stemmen bij volmacht is een doktersverklaring niet meer nodig!

Het minste wat u kunt doen

U KUNT misschien niet veel doen voor de komende verkiezingen. Maar het minste wat u kunt doen is er voor zorg dragen dat u uw familie en kennissenkring alle zieken bij volmacht stemmen en dat u dit blad bij uw buurman in de bus doet.

Het persoonlijk gesprek

HET SCHIJNT DAT op vele plaatsen het huisbezoek niet meer wordt georganiseerd zoals dat vroeger werd gedaan. Als regel volstaat men er mee de zogenaamde zwakke adressen nog eens extra te bezoeken. Maar huisbezoek — dat wij zeggen straat voor straat en huis voor huis afwerken, komt niet veel meer voor. Dat is wel te betreuren. Maar in de plaats daarvan moet dan ook de nadruk worden gelegd op het persoonlijk gesprek. Wanneer ieder Anti-Revolutionair als een goede propagandist optreedt dan is er reeds veel gewonnen. Schaamt u dan niet het met warmte en met bezieling op te nemen voor onze partij en haar beginselen. Getuig er van waar u kunt. Wek de luiden op, vermaan de onverschilligen en bovenal spreek met liefde en met waardering over uw partij, en pleit voor Zijlstra. Zijn naam moet onder het volk worden gebracht.

De naam op de lijst

BIJ DE LAATSTE wijziging in de Kieswet is een wijziging aangebracht waardoor het mogelijk geworden is dat op het stembiljet ook de naam van de politieke partij wordt vermeld. Door ons is aangevraagd de

aanduiding „Anti-Revolutionaire Partij” Het blijft daarom wel van betekenis de aandacht te vestigen op lijst 3. Maar dit is iets minder nodig dan vroeger, want de naam kunt u op het stembiljet vinden. Wij achten dit wel een verbetering en vooral ditmaal komt het voor ons goed uit nu wij een nieuwe lijst aanvoerder hebben wiens naam nog niet zo bekend is. Op het stembiljet blijkt nu echter duidelijk welke onze lijst is. Het heeft wel wat voeten in de aarde gehad voor deze wetswijziging tot stand kwam. De wet gaat nog altijd uit van de fictie dat een lijst door 40 individuele kiezers en niet door een politieke partij wordt ingediend. Dit is wel volkomen in tegenspraak met de reeds sedert jaren gevestigde praktijk, maar dit principe is dan eindelijk, zij het op een klein onderdeel doorbroken. De naam van een politieke partij is nu eindelijk officieel erkend. Het heeft wel lang geduurd eer het zover was.

De verspreiding

DE TWEDE VERKIEZINGSCOURANT is nu in zee. Het leidend motief daarin verwerkt is de Christelijk Nationale gedachte. Dit nummer bevat dus een principiële bezinning over de aard en het karakter van de Anti-Revolutionaire politiek. Het richt zich tegen de doorbraak en het roept op tot samenwerking van alle Protestantse christenen in Nederland. Het is een goed nummer. De oplage ervan is 850.000. Er volgt nu nog een derde courant-verspreidingsdatum zaterdag 2 Juni. Aan de samenstelling daarvan wordt nu gewerkt. Ook de tweede koperdiepdrukfolder is ter perse en zal zo spoedig mogelijk worden toegezonden. De derde is in voorbereiding. Het motto daarvan is „De Anti-Revolutionaire Partij kijkt naar de toekomst”. Daarin willen we uitdrukken dat we niet een Partij zijn van het verleden, maar dat we kinderen zijn van deze tijd, dat het niet onze taak is de ontwikkeling van het leven te remmen, maar dat we die ontwikkeling in goede banen willen leiden, voorzover dat ons mensen mogelijk is en wij daarop invloed kunnen uitoefenen. Wil men nog propagandalectuur bestellen laat men dit dan snel doen. Dit is nodig om de oplage te bepalen. Hoe eerder men bestelt, hoe beter het is.

De vergaderingen

OVER HET GEHELE LAND worden nu een groot aantal vergaderingen belegd. Al onze Kamerleden zijn permanent op stap en doorkruisen het gehele land. Ook de ARJOS is zeer actief. Bezoek deze vergaderingen. Geef blijk van uw belangstelling. En vooral maak kennis met onze nieuwe lijst aanvoerder. Hij spreekt de laatste weken vrijwel iedere dag, en soms tweemaal per dag. Laat u overtuigen door zijn indringende argumenten en zijn nuchtere spreektrant. Hij heeft iets te zeggen. Luister naar hem.

Wat doen de anderen?

TENSLOTTE een verzoek. Stuur ons pamfletten van andere partijen toe, vooral wanneer deze een regionaal karakter dragen. Tot nog toe is van andere zijde niet veel verspreid. Het is echter van betekenis dat het Centraal Comité snel is ingelicht over datgene wat door andere partijen wordt gedaan. Ook verslagen van politieke vergaderingen zijn welkom. Wil u ook hieraan meewerken? Wij willen graag weten wat de anderen zeggen en doen.

KLARE WIJN OMTRENT NIEUW-GUINEA

EEN TIJDLANG scheen het, dat de kwestie Nieuw-Guinea in het parlementaire debat en in de Nederlandse politiek geen belangrijke rol meer zou spelen.

De Regeringsverklaringen waren duidelijk en afdoende. Geen politiek van verlegenheid meer, waarbij kwesties „in de ijskast” verdwijnen. Duidelijke taal: de Nederlandse Regering wenst geen bespreking meer over dit Rijksdeel met het bewind in Indonesië. Nieuw-Guinea is Nederlands Rijksgebied en blijft het, totdat de bevolking in staat is, politiek op eigen benen te staan. Wij beschouwen het niet als een „kolonie”, maar als „ontwikkelingsgebied”. En onze verantwoordelijkheid dragen wij niet aan anderen over.

MAAR de P.v.d.A. staat niet achter deze kabinetspolitiek. Zij is in dit opzicht oppositioneel.

Prof. Schermerhorn heeft in de Eerste Kamer gezegd: de verhouding Nederland-Nieuw-Guinea is een klassiek-koloniale verhouding.

En verder: wij zouden beter doen, de soevereiniteit over Nieuw-Guinea op te geven, en de bevolking aldaar over te dragen aan een bewind vanwege de Verenigde Naties.

STEL EEN OGENBLIK, dat onze Regering deze socialistische suggestie zou volgen.

Dan zouden Indonesië, Egypte, Australië, Amerika, China, Rusland, India, Pakistan, de Middelamerikaanse Staten en andere soevereine staten een polospel spelen met Nieuw-Guinea, een vreemd polospel met minstens op iedere hoek van het terrein een „doel”.

Nederland zou zich dan, in dat vreemde, afmattende en gevaarlijke spel, liefst helemaal moeten terugtrekken. Geen mandaat, geen opdracht, geen speciale taak op grond van ervaring en bekendheid zou dan geaccepteerd kunnen worden. Want het zou blijken, dat we het hoofd van Jut zouden worden op elke vergadering van de Verenigde Naties.

Een trustschap van de Verenigde Naties betekent onherroepelijk, dat in elk geval Nederland zich volledig terugtrekt. Indonesië en Australië zouden het dan maar eens in opdracht van de Verenigde Naties moeten proberen, met Syrië of Honduras als Dritte im Bunde.

ER ZIJN SOCIALISTEN, die niet geestdriftig zijn over de opvattingen van de heer Schermerhorn. Er zijn er ook, die radicaler zijn. Die zeggen: draag de Papoea's zo gauw mogelijk aan Soekarno over. Er weer anderen steunen het standpunt, dat door het Kabinet-Drees is genomen.

Intussen blijkt duidelijk, dat deze partij die de grootste partij in Nederland hoopt te blijven, geen stevig gevestigde, eensgezinde opinie heeft.

MAAR het is minstens even duidelijk, dat internationaal duidelijk moet blijken, wat het standpunt van de Nederlandse Regering is. Wanneer de houding van onze Regering aarzelend en zwevend wordt en beïnvloed wordt door verschillende stromingen, het is ook voor Nieuw-Guinea zelf van belang. Als ieder, die een taak, ambtelijk of particulier, aanvaardt in Nieuw-Guinea en zich wil geven aan de ontplooiing van dit gebied, zich telkens moet realiseren dat Nederland plaats zou kunnen maken voor een ander. Juist op het moment dat het hem zeer ongelegen komt, dan zal hij in vele gevallen liever elders een nieuw begin maken. Niemand zit graag op een stoel, die plotseling kan worden weggetrokken.

DEZE GEHELE SITUATIE wordt binnen enkele weken van groot belang.

Bij de kabinetsformatie komt zij aan de orde.

Het is onaanvaardbaar, dat de kwestie Nieuw-Guinea weer „in het midden” zou worden gelaten. De deur van de ijskast blijft dicht.

Wij hebben er op te letten, dat hier geen misstanden ontstaan.

Duidelijk en bindend moet de koers van het komende kabinet worden bepaald.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, Sij. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage Telefoon K 1700-115935 Giro 89673 VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34 Leidschendam Tel K 1761-1646

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar f 1.55 per kwartaal giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar

LOSSE VERKOOP f 0.20.

Straf uw kinderen niet onverdiend!

Giro no. 428302

ZIJ KUNNEN ER NIETS AAN DOEN ALS ZIJ LIJDEN AAN BEDWATEREN EN BLAASZWAKTE. Zelfs ouderen lijden vaak aan onwillekeurige urinelozingen, en die worden toch ook niet met een vak slaag beloond. REEDS HONDERDEN VONDEN GENEZING TEGEN BEDWATEREN MET ONS AFDOEND MIDDEL

„Nocturnin”

„NOCTURNIN” is volkomen onschadelijk en afdoende, en eenvoudig toe te passen. Gebruiksaanwijzing DRIE KEER DAAGS EEN THEELEPELTJE „NOCTURNIN” op wat water in te nemen voor het eten. PRIJS KUURFLACON f 12.75 franco huis na ontvangst van postwissel. Onder rembours wordt niet verzonden. Duidelijk op strook postwissel schrijven „NOCTURNIN”. Vraagt tevens voor andere middelen prijs-opgave

Besteladres:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9 — UTRECHT — AFD. C.

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving.

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna-Bünslaan). Bereikbaar met tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald. Dus aanvragen om inlichtingen alleen richten aan ons hoofdkantoor: POSTBUS 9, UTRECHT Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648

Telefoon 3402 no. 3648 (ook na 18 uur)

* * Stakende Ambonezen

De Ambonezen hebben onze warme sympathie. Wij beseffen zeer goed wat wij hun verschuldigd zijn. De situatie, waarin zij zich nu jaar en dag bevinden, is niet prettig. Zij verlangen terug te keren naar een vrij en zelfstandig Ambon. Daar hebben zij ook recht op. Het is hun vaderland. Dat zij zich nu in Nederland bevinden is een van de ongelukkige gevolgen van de soevereiniteitsoverdracht, waarbij op onvoldoende wijze is rekening gehouden met de rechten der minderheden. Dit alles is waar. En het kan geen kwaad dit nog eens duidelijk en onverbloemd te herhalen. Maar anderszits kan niet worden ontkend, dat de Nederlandse Regering alles doet wat haar mogelijk is om de levensomstandigheden voor de Ambonezen zo redelijk mogelijk te doen zijn. Nu zijn maatregelen getroffen om de Ambonezen te behandelen op voet van gelijkheid met de Nederlandse burgers. Naar ons — maar dat is Westers besef — verdient dit aanbeveling. De Ambonezen hebben echter bezwaren en zijn nu in staking gegaan. Dit voert tot een onverkwikkelijke situatie. Het Nederlandse volk begrijpt de zin en de betekenis van deze actie niet goed. Wanneer er moeilijkheden zijn moeten deze worden doorgepraat langs de weg van onderhandelen. Desnoods moet straks in de Kamer daarover worden gesproken. Een proces tegen de staat wordt trouwens aanhangig gemaakt. Voorshands moet echter worden aangenomen, dat het doel van de Regeeringsmaatregelen juist is. De toestand in de kampen kan niet blijven voortduren. Wij hopen dat de Ambonezen daarvoor begrip zullen opbrengen.

* * Fris van de lever

De socialistische banvloek van conservatisme wordt naar alle andere politieke partijen toegeslingerd. Er is klaarblijkelijk maar één partij, die een plan voor de toekomst heeft. Dat is natuurlijk de onvolprezen Partij van de Arbeid. Maar de rest...? Een paar citaten uit verkiezingslectuur: „Politieke leiders als prof. Romme van de KVP, als prof. Oud van de VVD, als dr. J. Schouten van de ARP kunnen niet principieel progressief zijn. In die partijen leeft een groot stuk conservatief traditionalisme. Het zijn alle partijen van het verleden, van de oude maatschappij, het zijn alle in het diepste wezen partijen van het conservatisme.” Als het niet meer anders kan pas dan willen ze wel meegaan met sociale verbeteringen, met culturele opbouw, met maatschappelijke vernieuwing. Als het niet anders meer kan — als men zijn gezicht zou verliezen, ja dan wil men wel met de PvdA meegaan, maar liefst willen zij remmen, tegenhouden, stilstaan, of zelfs terug.”

Over hoogstaande verkiezingscampagne gesproken!

* * Raad eens?

„Een oude vermolmde maatschappij is bezig te verdwijnen. 't Gaat langzaam, maar op 13 juni kunt ge met uw stem er weer meer toe bijdragen om dit proces te helpen bespoedigen. Tot de oude maatschappij behoren de krottenbuurten in de steden en op het platteland de schrille tegenstellingen tussen schaamteloze rijkdom en beschamende armoede; de overheersing van de maatschappelijk sterken tegenover de onderworpenheid en rechteloosheid van de sociaal zwakkeren.” Dit schrijft „Koers Vooruit” — Gevest Zuid-Holland — PvdA.

Van de Communisten? Neen hoor! Dit is van de partij van Drees, die onafgebroken minister is van 1945 af, maar die er klaarblijkelijk geen steek van terecht brengt.

* * Dr. A. A. L. Rutgers

Met ingang van 16 mei j.l. is dr. A. A. L. Rutgers vice-president van de Raad van State. Deze benoeming van de thans 72-jarige is een eervolle bekroning van een succesvolle loopbaan. Des te eervoller omdat deze benoeming een erkenning is van bekwaamheid en deskundigheid. Dr. Rutgers is reeds sedert 1936 lid van de Raad van State en sedert jaren fungeert hij als voorzitter van de afdeling contentieux. Het kan vreemd lopen in de politiek. Mr. Donner president van de Hoge Raad. Dr. A. A. L. Rutgers vice-president van de Raad van State. Beiden Anti-Revolutionair. Beiden benoemd op grond van hun persoonlijke bekwaamheid en integriteit. Wij wensen dr. Rutgers hartelijk geluk met deze onderscheiding. Wij zijn dankbaar dat wij als Anti-Revolutionaire Partij mannen mogen leveren voor zo hoge postfles.

Om de vrijheid van de FILM

VORIG JAAR maakte H.M. de Koningin en Z.K.H. Prins Bernhard een reis naar de West. Er werd een fraaie kleurenfilm van gemaakt, die in alle bioscopen wekenlang draaide. De vervaardiger, Polygoon, was bereid tevens van die Koninklijke reis een smalcopie op 16 mm te vervaardigen en deze beschikbaar te stellen aan de christelijke filmactie om ook buiten de bioscoop, voor de afdelingen van de C.F.A. en voor allen, die deze film wensten, ons protestants christelijk volksdeel van deze film te laten genieten. Toen het puntje bij paaltje kwam ging de mondelinge afspraak niet door, (waarschijnlijk omdat deze film tegen de verwachtingen in een kastuk bleek te zijn) en omdat de Nederl. Bioscoopbond geen medewerking zou willen verlenen.

Evenals vorig jaar kwam in ons land uit de Amerikaanse film „A man called Peter”, met de Nederlandse titel „Morgen zie ik je weer”. Meerdere bioscopen hebben ook deze film weken lang gedraaid (Odeon in Den Haag 11 weken). Andere bioscopen enkele dagen. De verhuurder bood de smalcopie-rechten aan de C.F.A. aan en deze vereniging kwam met de verhuurder tot overeenstemming over de kosten en wijze van vertoning. Een summum in de filmwereld. De film „Morgen zie ik je weer” is n.l. een cynmascopische kleurenfilm, die aan de projectie bijzondere eisen stelt. Maar de mogelijkheid voor vertoning buiten de bioscoop in 16 mm. was aanwezig en is nog aanwezig, indien de Nederlandse Bioscoopbond medewerking wil verlenen.

In het eerste geval is ons protestants-christelijk volksdeel, dat toch waarlijk niet aan gebrek aan liefde voor het vorstehuis lijdt, als tweede-rangs-burgers behandeld en in het tweede geval zou bij niet medewerking van de Nederlandse Bioscoopbond ons volksdeel deze bij uitstek getuigende film onthouden worden.

In de filmwereld neemt de genoemde Nederlandse Bioscoopbond een machtige positie in.

Deze Nederlandse Bioscoopbond stelt zich op het standpunt, dat de protestantse christenen evengoed naar de bioscoop kunnen gaan en geen afzonderlijke filmactie van node hebben. In de bioscoop kan men zien wat men wenst. Een houding als van: „Wij leden van de Nederlandse Bioscoopbond, zullen wel uitmaken wat goed voor u is!”

Deze Bond neemt dan ook een zodanige machtspositie in, dat in feite de vertoning van films geheel in handen van deze Bond ligt.

Onze partij is van oordeel, dat het een ieder moet vrij staan, die films te draaien en te vertonen, die hijzelf wil. En, dat, wanneer een verhuurder bereid is bijv. een transactie met de C.F.A. aan te gaan over de vertoningsrechten van films, geen andere instantie, ook geen nederlandse bioscoopbond, zulks verhinderen mag. Dat de belanghebbenden zich op filmgebied organiseren, daartegen kan moeilijk bezwaar worden gemaakt, maar wanneer het tot gevolg heeft, dat het vrije recht op filmvertoningen illusoir wordt omdat een zelf geconstrueerde machtspositie zulk een vertoning kan tegenhouden, dan rammelt er toch wel wat. Dan is er een toestand ontstaan, waarin noodzakelijk verandering moet komen.

Wanneer de vrijheid van de film niet langs de weg van onderling beraad kan worden verkregen zal uiteindelijk langs politieke wegen hierin verandering moeten worden gebracht. De vrijheid van filmvertoningen in het openbaar achten we, als antirevolutionairen, een vanzelfsprekend recht van de staatsburger. De interne bedrijfsregelingen van de nederlandse bioscoopbond mogen nooit het effect hebben, dat in feite dit recht niet kan worden uitgeoefend. Vandaar, dat ons program van beginselen een zinsnede heeft opgenomen over het filmvraagstuk.

In de door de Christelijke Film Actie gebrachte film „Ik ben met U” (Matth. 28:20) wordt een beeld gegeven van de Lutherse zending in Tanganyka. Bovenstaande foto toont de zending Helge Tellberg met zijn zontje en een negerjongetje.

Het in het program van actie bedoelde commerciële monopolie vindt u in de Nederlandse Bioscoopbond. Om commerciële redenen, ter bescherming van de leden, bestaande uit exploitanten, verhuurders-importeurs en verdere in deze branche werkzame mensen, houdt de N.B.B. de deur voor ieder ander toe. Toen dit na de tweede wereldoorlog niet meer geheel vol te houden was heeft deze bond het Nederlands Filminstituut in het leven geroepen voor vertoning buiten de bioscoop door culturele, niet-commerciële verenigingen van bij de bioscopen uitgedraaide films, die dan slechts in besloten kring mogen worden

kunnen maken. Na de oorlog is in protestants-christelijke kring steeds meer de overtuiging gegroeid, dat de film op zichzelf niet verwerpelijke is, maar ook gebruikt kan worden voor het overbrengen van de christelijke boodschap, voor documentaire weergaven en voor gepaste ontspanning. De film is het woord van deze tijd. Zij heeft de massa reeds verslagen. Nog is het niet te laat om ook dit middel ten goede aan te wenden. Maar daarvoor is o.a. nodig, dat de weg geopend wordt om tot vrije vertoning te geraken van die films die naar het christelijk inzicht bruikbaar zijn en waarvoor de leden van de Nederlandse Bioscoopbond geen belangstelling hebben.

Ons program van actie zegt:

Wat de film betreft kan er niet in worden berust, dat een op dit gebied bestaand commercieel monopolie in feite aan anderen belet van de film naar eigen inzicht gebruik te maken.

vertoond. De praktijk is dat bijvoorbeeld de christelijke filmactie telkens het hoofd kan stoten, wanneer een verhuurder bereid is een film aan de C.F.A. af te staan, en de N.B.B. zijn goedkeuring daarvoor weigert.

Een onhoudbare toestand voor allen, die de bioscoop als instituut niet wensen te steunen, ook al omdat, al is de hoofdfilm naar christelijke maatstaf aanvaardbaar en etisch verantwoord, het bijprogramma en de veelal voorafgaande trailer geen enkele waarborg geeft, dat de voorstelling als geheel voor christenen acceptabel is.

De film is een cultuurgoed. En van cultuurgoederen moet een ieder gebruik

doen met de leden van die bond.

Het in het openbaar vertonen van films mag niet afhankelijk zijn van de welwillendheid of goedgunstigheid van de Nederlandse Bioscoopbond. Hier moeten aanvaardbare regelingen worden getroffen, zodat ook ons christelijk volksdeel de films kan verkrijgen en in het openbaar kan vertonen, die het zelf wenst, een en ander uiteraard met inachtneming van de voorwaarden, die de rechthebbende op de film stelt. De tijd dringt, het filmvraagstuk is in de protestants-christelijke kring urgent en daarom is deze zinsnede uit ons program uitermate actueel.

L. W. H. DE GEUS

Brief van Seerp Anema

Hooggeachte Redactie,

Aangenaam trof mij uw toespraak in „Ministers spreken in Franeker”, op de eerste pagina's van mijn „In 's Levens Opgang”. Dat Boekje verscheen in 1907 en bedoelde een introductie te zijn van het werk van wijlen onze grote Kuyper in de gevarensloeiende hof van het grof ongelovige Impressionisme. — Zou het jongste Jelle Zijlstra, met zijn rijwiel op de kale „dieken” van Barradeel nog aan de sjezentoetocht naar Taconastate uit „In 's Levens Opgang” gedacht hebben? 't Is of „old Friesland” bezig is, te ontwaken en eersterangs krachten te gaan leveren aan het gemeenschappelijke Vaderland. Luister maar naar de namen Zijlstra en Algera. 't Is of met die namen de frisse Friese zeewind ons om de oren waait. Ten slotte, dat ik met genoeg de tweede serie van „Nederlandse Gedachten” volg. Ook de af en toe kostelijke humor van William Groenkoper.

Gaarne uw dw, ANEMA

Politieke Partij-keuze

„De keuze voor een bepaalde politieke partij is een zaak van het gelovig weten van de enkeling, die zich heeft af te vragen, waar hij naar beste weten het vruchtbaarst kan medewerken aan de verwerkelijking van Gods gebod in de onderhouding van het menselijk bestaan". Aldus het Herderlijk Schrijven in paragraaf 3 „De Kerk en de politieke partij" van het hoofdstuk „Kerk en Staat."

Reeds eerder was de christen vermaand te bedenken, dat de dienst, die in het staatsleven van hem gevraagd wordt, wel eens (eurs. van mij, Kl) het uitspreken van belijdenissen, het stellen van idealen en normen en het opstellen van programma's en projecten met zich mee kan brengen, maar toch allereerst en allermeeft zal bestaan in het zakelijk bezig zijn ten bate van de mensen en hun menswaardig bestaan, in het zoeken naar middelen en wegen om de leefbaarheid van het bestaan te verzekeren en te verhogen.

Hoewel de christen in deze arbeid anders staat dan de niet-christen (hij toch weet van het mens-zijn naar Gods bedoeling), mag dit niet tot enige „antithese" leiden, want (om het nu maar populair te zeggen) met de goddeloosheid van de niet-christenen valt het wel wat mee, terwijl het met het christen-zijn van heel veel christenen vrij droevig gesteld is. Wie zou dit laatste willen ontkennen? Het stemme ons tot droefheid en roepe ons tot bekering! Te roemen is ons niet oorbaar.

Doch dat de politieke partij-keuze een zaak van zo ondergeschikt belang zou zijn als hier blijkbaar gesuggereerd wordt, wil er bij ons niet in.

Er wordt wel eens gevraagd het uitspreken van belijdenissen... het stellen van normen, doch meestal niet wanneer we zakelijk bezig zijn? Moet onze zakelijkheid niet gedragen worden door beginselen en gericht zijn naar vaste normen? Is het geen ongeoorloofde reductie, wanneer de leefbaarheid van het bestaan, de humaniteit, de zakelijkheid van alle politiek zo overgeaccentueerd wordt? Wordt hier in feite niet dat neutralisme aanvaard, dat men in theorie beslist verwerpen wil?

Ongetwijfeld hebben de opstellers van dit Herderlijk Schrijven gedacht aan de sociale gerechtigheid. Van Ruler vraagt, of dit wel een kwestie is van puur zakelijke aard en merkt daartegen op: „Daarop staat de gehele bijbel gericht! Daarvoor heeft Christus het offer gebracht!! De samenleving zal toch door Jahve beheerst moeten worden, zal het werkelijk tot sociale gerechtigheid komen" en noemt deze een theocratische aangelegenheid van de eerste orde.

De partijkeuze is o.i. van zeer grote betekenis. Zeker niet een zaak, die nu ja, ieder zelf maar uit moet maken en wat doet het er eigenlijk toe? „Niemand heeft kunnen duidelijk maken, dat de zakelijke verschillen, die de huidige democratische partijen gescheiden houden, samenvallen met de scheiding tussen hen, die aan het gebod Gods gehoorzaam zijn en hen, die daaraan ongehoorzaam zijn." We komen hier later nog op terug; vragen nu alleen: zijn er dan naast de zakelijke-geen principiële verschillen? Is het van nul en gener waarde of men uitgaat van de mens of van de gehoorzaamheid aan Gods Woord en Wet? Bepaalt dit niet sfeer en klimaat van heel de partij naar binnen en naar buiten? Met instemming citeren wij de slotconclusie van Mr. K. Groen („Christelijke Organisatie"): De christelijke politieke partij is het middel om h e d e n aan de christelijke verantwoordelijkheid gestalte te geven krachtens het mandaat en de mogelijkheid, welke in de christelijke vrijheid zijn gelegen. Want die christelijke vrijheid betekent maar niet, dat de beslissing voor ieder christen persoonlijk te zijner vrije keuze ligt, maar dat de wijze, waarop een christenmens aan de politiek deelneemt, een zaak is van christelijke gehoorzaamheid en levensaanvaarding naar de norm van de Wet Gods."

Delft.

Ds. P. A. A. KLUSENER

tussen deze twee deelnemers aan het gesprek. Anders dan de heer Middelhuis zag de secretaris van het C.S.W.V. de kinderbijslag vooral als een noodmaatregel, een „armoedever-schijnsel", dat in een tijd van hoogconjunctuur niet past. Hij zag in deze tijd dan ook eerder aanleiding de kinderbijslag geleidelijk te verminderen dan deze met de lonen te laten oplopen. Maar dat is een vraagstuk waaraan nog heel wat meer tijd besteed zal moeten worden dan de zendtijd die voor deze uitzending beschikbaar was.

Eerste Kamer hoopt op Algera's terugkeer

- * Alleen P.v.d.A. had principiële kritiek
- * Een bromfiets moet een bromfiets blijven
- * Rijnvaart is toch nog een zorgenkind

MINISTER ALGERA mag niet moppen over de wijze waarop de Eerste Kamer hem in deze parlementaire periode heeft uitgeluid. De bewindsman van Verkeer en Waterstaat zal ongetwijfeld met genoegen terugzien op de laatste begrotingsbehandeling. Dat zijn partijgenoot Tjalma hoopt dat de minister ook na de verkiezingen weer dit departement zal beheren is voor velen wellicht minder interessant dan de wetenschap dat deze gedachte ook leeft bij de fractie der c.h.u. en v.v.d. Zij spraken zich daarvoor openlijk uit. En uit het bet og van de heer Roebroek (kath.v.) kon men ook opmaken dat hij het geen straf zal vinden als minister Algera op zijn departement terugkeert.

Natuurlijk zijn er op onderdelen wel verschillen van mening tussen de volksvertegenwoordiging en deze bewindsman. Slechts de socialisten hebben principiële kritiek op zijn vervoersbeleid geleverd. Dat beleid zou te a.r. zijn. Zoals de heer Roosjen op de laatstgehouden Deputatenvergadering opmerkte: een groter compliment kan men deze minister moeilijk maken!

Voor zijn ministerschap was de heer Algera een uitstekend Kamerlid. Hij viel niet op door geweldige oratorische gaven, maar evenals wijlen de heer Terpstra kon hij wetten lezen. Een van de grote verdiensten van de heer Algera als Kamerlid was w., dat hij op het juiste artikel amendementen kon indienen, zo geformuleerd, dat zij konden rekenen op de steun van de rechterzijde in de Kamer. Tientallen amendementen staan op naam van het Kamerlid Algera. Dat betekende dat het Kamerlid Algera zijn zaakjes kende, hij wist waarover hij sprak.

Die voortreffelijke eigenschap komt de heer Algera als minister goed van pas. Dat is de reden waarom hij in het algemeen goed met de volksvertegenwoordiging kan opschieten. Geen wonder dat vele fracties hopen op zijn terugkeer.

In de dagelijkse politiek zijn niet veel dingen zeker. Ministers komen en gaan. Het hangt geheel van de loop van zaken bij de kabinetformatie af of minister Algera inderdaad zal terugkeren. Evenzeer als dat trouwens het geval is met minister Zijlstra. Maar wie zou het minister Algera misgunnen als hij in de komende parlementaire periode de Deltawet in de beide Kamers der Staten-Generaal verdedigt? De Deltawet is zijn levenswerk geweest.

Het departement van Verkeer en Waterstaat is een moeilijk, doch veelzijdig departement. Een tijd lang was het in politieke zin een minder belangrijk departement, maar na de stormramp kan men deze opvatting nog moeilijk langer huldigen.

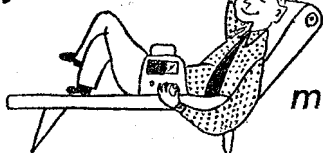
Minister Algera heeft met vele problemen te maken. Dat is bij de laatste

begrotingsbehandeling weer eens duidelijk gebleken. De kamelenkwestie, het vervoer, bruggen, wegen en inpoldering, het zijn allemaal ingewikkelde vraagstukken. En daarnaast heeft men dan nog de zorg voor de verkeersveiligheid. De bromfiets wordt zo langzamerhand een centraal punt in het debat over de begroting van Verkeer en Waterstaat. Het is de verdienste van minister Algera dat hij bij het bepalen van zijn beleid rekening houdt met de populariteit van dit vervoersmiddel. Het zou gemakkelijk zijn te bepalen: geen bromfiets mag harder rijden dan 20 km. Maar waar is dan de realiteit? Een verhoging van de maximumsnelheid, zo zeide de heer Algera. Hij staat kennelijk op het standpunt, dat men de bromfiets, bromfiets moet laten. Maar dat men tegelijkertijd dusdanige maatregelen

moet treffen, dat de brommers geen gevaar meer zijn voor de verkeersveiligheid. Onderscheidingstekens voor de bromfietsen zijn daarom van belang.

Met de Duitse Bondsregering heeft minister Algera het niet gemakkelijk. Er moge nu wat de Rijnvaart betreft een praktische oplossing zijn gevonden, maar deze oplossing is alleen het gevolg van het feit dat Duitsland zelf met zijn vervoersmoeilijkheden zit. De niet-Duitse Rijn-schepen vallen onder de Duitse administratieve bepalingen, evenals de Duitse Rijn-schepen. Dit blijft echter in strijd met de Akte van Mannheim, die de vrije vaart garandeert. En zolang we nog te maken hebben met de Duitse wetgeving of administratie is er geen vrije vaart op de Rijn. Het is goed dat de Eerste Kamer dit nog eens duidelijk heeft gesteld!

Wij luisterden

• „Solidariteit"

De heer Joan Willems, voorzitter van de Katholieke Werkgemeenschap in de P.v.d.A., heeft voor de radio een „openhartig woord" gesproken. Daarin zei hij, dat een van de aantrekkelijke dingen in de P.v.d.A. de solidariteit is, die tussen verschillende groepen van ons volk in deze partij heerst. Daar is geen touwtrekken tussen standsorganisaties, daar is solidariteit tussen de geestelijke richtingen. De Partij van de Arbeid komt op voor de belangen van het gehele volk. Zij is de partij van de solidariteit.

En in deze lofrede op de socialistische solidariteit vertelde de heer Willems vol trots, dat de P.v.d.A. zich solidaire verklaard had met alle werknemers, toen er een conflict was ontstaan in de Stichting van de Arbeid.

Wat zullen de werkgevers, die tot de P.v.d.A. behoren, blij geweest zijn met deze solidariteit van hun partij, waar men van touwtrekken geen weet heeft! En overigens herinneren wij ons nog maar al te goed, dat de P.v.d.A. bepaald niet enthousiast was over de vrijere loonvorming, welke met name door de confessionele arbeiders werd bepleit.

• Tele-visie op de lonen

Het loonvraagstuk is onderwerp geweest van een gesprek in het televisieprogramma van de Vara, waaraan deelnamen de minister van sociale

zaken en volksgezondheid, de heer Suurhoff, mr. G. C. van Dijk, secretaris van het Centraal Sociaal Werkgevers-verbond en de heer J. A. Middelhuis, voorzitter van de K.A.B. en lid van de Eerste Kamer.

Het meest opvallende in dit televisie-gesprek was wel, dat minister Suurhoff, die nooit onder stoelen en banken heeft gestoken dat hij de weg van de vrijere loonvorming met tegenzin bewandelt, daaraan ditmaal uiting gaf in de vorm van een televisie, een blik in de toekomst die weliswaar aan de voorzichtige kant bleef, maar waaruit toch duidelijk de twijfel sprak over de nu ingeslagen weg op het gebied van de lonen. Minister Suurhoff verklaarde nl. dat wij niet verder gaan met de lonen dan de polsstok reikt, als we maar blijven binnen de grenzen, die de regering gesteld heeft en hij verbond daaraan de opmerking, dat hier en daar de neiging blijkt te bestaan om verder te gaan. „Dat zou wel eens aanleiding kunnen zijn voor de nieuwe regering om te overwegen of we met de differentiatie door kunnen gaan", zo meende de bewindsman.

Dat de minister, die in de eerste plaats verantwoordelijk is voor de loonpolitiek, een waarschuwing laat horen wanneer hij meent dat het gevaar van overschrijding van door de regering geopende mogelijkheden nabij is, kan slechts worden toegejuicht, maar dat hij reeds in dit stadium een suggestie van deze strekking doet aan het nog te vormen kabinet, een suggestie die bovendien wel een beetje als een dreigement aandoet, gaat ons wel wat ver.

De vraag, of we met de differentiatie zonder meer verder kunnen gaan of dat er iets anders moet gebeuren, was een van de drie actuele punten, die minister Suurhoff in dit gesprek ter tafel bracht. De heer Van Dijk was er niet zo gerust op, dat we met deze differentiatie op de goede weg zijn, de heer Middelhuis daarentegen gaf te kennen, dat de regeringsbeslissing in wezen minder differentiatie inhield dan door de vakorganisaties was voorgesteld en dat er voor ongerustheid geen reden is. „Onze positie kan nog wel wat hebben, als er maar geen doorberekening in de prijzen plaats vindt", was de mening van de K.A.B.-voorzitter.

Het was ook wel even een vreemde gewaarwording om de socialistische minister tot de heer Middelhuis te horen zeggen, dat deze het loonvraagstuk wel sterk van de sociale kant bekeek. De heer Middelhuis stelde nl. dat we op het ogenblik nog niet veel neer aan het doen zijn dan een achterstand in de lonen inhalen. Minister Suurhoff stelde daartegenover, dat men de achterstand inhalende ook daardoor met het totale loonniveau te hoog kan komen. Voor de heer Middelhuis lag het accent op de stabilisatie van de prijzen, een punt waarover de minister niet veel zei.

Nauw verwant met de lonen is het vraagstuk van de kinderbijslag. De voorzitter van de K.A.B. stond op het standpunt, dat er nauw verband moet bestaan tussen de kinderbijslag en de loonhoogte, maar de heer Van Dijk vroeg zich af of hierover wel ooit overeenstemming te bereiken zal zijn in de Stichting van de Arbeid. Er was een verschil in uitgangspunt

De diepste oorzaak

DE ONTKERSTENING ook in Nederland is bevorderd door het liberalisme, de moderne prediking, het godsdienstloze onderwijs, de anti-religieuze propaganda van de sociaal-democratie in een vroegere periode.

Wij zeggen niet, dat de kerken vrij uitgaan. Reeds van de jaren waarin niet van alle kansen het Evangelie van Christus, overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigheid, verkondigd werd, staan zij diep schuldig. Het modernisme heeft kerkverwoestend gewerkt.

Maar ook is er deze schuld, dat jarenlang te weinig krachtig werd geprotesteerd tegen velerlei sociaal onrecht, dat de diaconale praktijk, in de volkskerken vooral, al heel weinig beantwoordt aan Schriftuurlijke normen.

Hieraan staan de doorbraak-christenen mede schuldig. In hun voorgeslacht zijn er ook niet weinigen geweest, die aan de christelijke sociale actie hun

stem onthielden, die Kuypers en Talma te „rood" vonden.

Overigens vergete men niet, ook niet bij volle en oprechte erkenning van de schuld bij de gelovigen, dat het Evangelie niet is naar de mens. Niet naar de mens-ondernemer, ook niet naar de mens-arbeider of intellectueel.

De diepste oorzaak van de vervreemding van kerk en religie ligt in het zondige mensenhart, dat afkerig is van het Evangelie der genade en eveneens van een levenspraktijk, waartoe het Woord God ons oproept.

Alleen genade Gods kan daarin verandering brengen.

Dat hiernede voor de christenen geen lijdelijke houding wordt goedgepraat, behoeven wij wel niet te zeggen.

Al kunnen wij ten slotte niet overtuigen, tot getuigen worden wij door Christus geroepen.

Op alle levensgebieden.

C. SMEENK

Herbewapening ♦♦♦♦♦ maar hoe?

DOORDAT de ideologische wereldmissie van Morele Herbewapening op haar wereldreis ook enkele steden van ons vaderland heeft bezocht en op moderne wijze haar boodschap heeft gebracht, is deze beweging weer onder de aandacht van velen gekomen. Deze missie bestaat uit niet minder dan 300 mensen uit meer dan 30 landen. Hun getuigenis brengen zij voornamelijk in de vorm van muzikale toneelstukken. Wij zagen Peter Howard's „Het verdwijnende eiland". De toegang is gratis en voor f 1,50 krijgt men de beschikking over de Nederlandse tekst van het stuk, dat wordt opgevoerd (de spelers bedienen zich van de engelse taal), benevens de rijk geïllustreerde uitgave „Zo heel dichtbij." Behalve het zo-even genoemde stuk worden nog opgevoerd de stukken „Wij zijn morgen" en „De pantoffels van de dictator."

Moeite noch kosten worden gespaard om op indrukwekkende wijze getuigenis af te leggen van wat de wereldmissie bezielt: „..... een ideologie die als een ster de weg verlicht van hart tot hart, van klasse tot klasse, van ras tot ras, van volk tot volk — een ideologie die de noden van de gehele volkerenfamilie kan lenigen door Oost en West te verenigen."

Deze missie bestaat uit staatslieden en studenten, industriëlen en arbeiders, dames van adel en eenvoudige huisvrouwen, allen verenigd omdat zij er zich volledig toe hebben verplicht, het denken en leven van dit tijdperk revolutionair te veranderen.

„Het verdwijnende eiland" heeft in de laatste tien maanden 250.000 mensen in 24 landen voor de keuze gesteld, waar wij allen voor staan: atoomoorlog, werelddictatuur of een wereldwijde renaissance.....

Want het alternatief is: ondergang of morele herbewapening!

De bevolking van het welvaarts-eiland „Khouvanmei" (de egoïstische materialisten met hun valse waarden en hun losse moraal) denken er niet over om de teleurgestelde lieden van „Weihatenu" hun aandeel in de algemene rijkdommen der aarde te geven. Deze laatsten: vertegenwoordigen de

Door heel de wereld is de Morele Herbewapeningsmissie getrokken en door koningen en keizers zijn zij ontvangen. De foto toont de ontvangst in het keizerlijk paleis van de sjah van Perzië. Met hem groet keizerin Soraya de spelers.

Schone leuzen in verheven versregels worden aangeheven door de spelers in hun verschillende toneelstukken. En zij worden met groot élan gezegd door mensen van verschillend ras en verschillende kleur. Hier als spreker een bewoner van de goudkust.

miljoenen in Azië, Afrika en Europa, die zich gedesillustreerd hebben gewend tot de wanhopige redmiddelen van het communisme. „Overal heeft hoop plaats gemaakt voor cynisme."

De enige op „Khouvanmei", die twijfelt aan het geluk en het voortbestaan van dit eiland, is de democratische koning, die vrijwillig zijn waardigheid aflegt en adviseert om gehoor te geven aan de eisen van de mensen van „Weihatenu". Wij horen hem verzuchten:

Op dit eiland der vrijheid, vol geld en vol goed,
Doet elk wat hij wil, maar ik wat ik moet.
Mijn kled is echt historisch,
Mijn macht is slechts symbolisch,
Mijn plichten astronomisch,
't Is werkelijk diabolisch
Om vorst van Khouvanmei te zijn.

De ministers Brulvors, Warhoofd en Doequaedt behouden de leiding. Op hun voorstel gaat er een deputatie naar Weihatenu, welks ambassadeur Odioso („vol van haat") een onduidelijke dreigementen had geuit. Een bespottelijk gezelschap („Wij zijn verliefd op ons zelf en ons kunnen"), dat dan ook prompt wordt gearresteerd en de ondergang van het eigen land niet kon voorkomen. Slechts één is er die pleit voor de liefde in het land van de haat: Odioso's vrouw, de moeder van zijn kind... Eerst worden de vrouwen, dan ook de mannen voor de nieuwe ideologie ge-

wonnen: in de plaats van het egoïsme en de haat treedt nu de liefde.

De koning had reeds getuigd van

Een stem die ons moed geeft en vreugde daarbij.
Hij spreekt in elk hart en is altijd nabij.

De stem van der Koningen Koning.
De weg blijft niet langer verborgen.
Wie luistert verneemt wat Hij zegt.
Doeltreffende leiding in de morgen,
Eer drukte beslag op ons legt.

En nu blijkt hoe een superieure ideologie (onder Gods leiding en op de basis van absolute eerlijkheid, reinheid, onzelfzuchtigheid en liefde) een nieuwe type mens voortbrengt en een nieuwe toekomst doet aanlichten:

Als zij die wij haten veranderen gaan,
Kondigt ook voor mijn kind nieuw leven zich aan.

En uitbundig-vrolijk zingt het volk:

Van de plaggenhut tot in 't parlement,
Of je dik en vrolijk of vol narijheid bent,
Of je lang bent of kort, het is zonneklaar,
Voor allemaal is verandering daar.

Als men zich maar wil laten leiden: het is zo heel eenvoudig; het is

Zo heel dichtbij . . . .

Werkelijk?

Morele herbewapening is de beweging, welker profeet Frank Buchman is. Over hem en zijn ideeën is reeds veel geschreven. Wij doen nu eens net of we alleen maar dit stuk gezien hebben, de boodschap van de wereldmissie dus en het geschrift „Zo heel dichtbij" gelezen. En..... onze Bijbel.

De voorzitter van het Indiase parlement G. V. Mavalankar getuigde: „Morele herbewapening is de aloude weg van het Oosten. Het heeft onze filosofie een nieuwe oriëntatie gebracht, en er vleugels aan gegeven." Ik geloof, dat deze uitspraak juist is. En ik begrijp de instemming van vooraanstaande Boeddhisten beter dan die van vele christenen.

Want is Christus de Verlosser der wereld of niet? Zijn Naam noch Zijn werk worden genoemd! Bij het zien van dit goed-gespeelde stuk kwamen mij verscheiden Schriftwoorden voor de geest: Jesaja's verzekering: „Tot de Wet en tot de getuigenis; het zal zijn als zij niet spreken naar dit woord, dat zij geen dageraad zullen hebben" (8:20). Jezus' woord: „Zonder Mij kun gij niets doen" (Joh. 15:5).

Deze ideologie, die Christen, Mohammedaan, Boeddhist enz. enz. wil verenigen, stelt zich in de plaats van het Evangelie van Christus.

„Zo heel dichtbij" (blz. 35) toont een foto van de ontvangst der wereldmissie in de ambtswoning van kolonel Nasser te Cairo. Genoemde Egyptische leider verklaarde, dat allen achter deze ideologie moeten gaan staan. „Het is een oplossing." Egypte's optreden sindsdien lijkt echter weinig op morele herbewapening. De Israëli's maakten kennis met de heel gewone wapens!

Er is meer nodig dan een zuivering, die wijzelf bewerken.

Kunnen wij absolute normen verwirkelijken?

Het Evangelie van Christus peilt onze nood dieper, doch schenkt ook een rijker verlossing. Morele herbewapening dreigt een mens, die zichzelf weet, tot wanhoop te brengen! Omdat Christus niet gepredikt wordt.

Maar wél stelt deze beweging ons voor een beschamende vraag: of ons christen-zijn niet maar een kwestie van vorm en traditie is, doch of het ons ernst is; neen, beter nog: of Christus werkelijk ons leven is!

Leven wij het de wereld voor, dat Christus onze Weg is en dat wij de weg Zijner geboden uit dankbaarheid bewandelen? Hoe gebrekkig dan ook!

D. Ds. P. A. A. KLUSENER

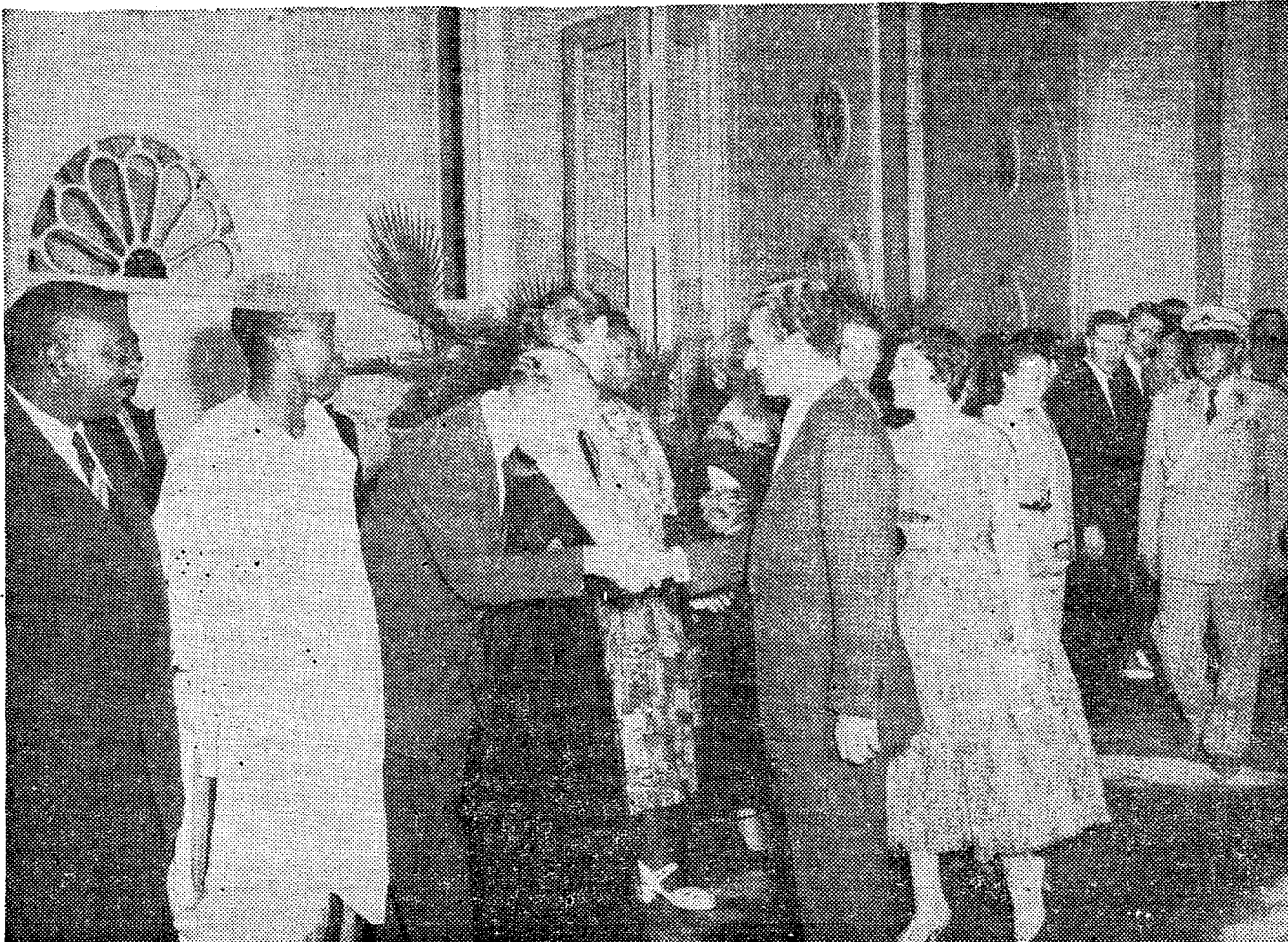
• Rode rakkers

In een extra-editie van „Nederlandse Gedachten", uitgegeven in het kader van de verkiezingscampagne, waren foto's en bijzonderheden opgenomen van onze kandidaten voor de Tweede Kamer. Daarin vond men dus ook een foto van de minister van verkeer en waterstaat, mr. J. Algera en om de aandacht te vestigen op het belangrijke werk, dat deze a.r.-minister in de afgelopen vier jaar verricht heeft, stond er onder die foto: „Deltawet". Daar had U nu verleden week de socialistische heer Scheps in zijn radiobrubriek „Tussen de regels door" over moeten horen. „Daar wordt nu door de a.r. gedaan, wat men de socialistten altijd verwijt. Daar wordt: een bij uitstek nationale wet gekoppeld aan één minister. Maar ditmaal doen de a.r. het en dat is natuurlijk heel wat anders dan dat de rode rakkers het doen", zo trok de heer Scheps van leer. De heer Scheps heeft „tussen de regels door" weer eens heel wat meer geconstateerd dan er in werkelijkheid gebeurd is.

Wat de socialisten — terecht — verweten wordt, is dat zij de naam van een minister willen koppelen aan een wet, die in nationale samenwerking tot stand gekomen is.

De a.r. eisen de Deltawet niet op om daaraan de naam van een a.r.-minister te geven. Zij doen niets anders dan in de verkiezingsstijd de aandacht vestigen op het belangrijke werk, dat hun ministers doen. Men kan moeilijk zeggen, dat de socialisten daarin achterblijven. Integendeel, zij gaan veel verder. Tegen de wens van hun minister in proberen zij de aanduiding „wet-Suurhoff" ingang te doen vinden en als zij op pad gaan om stemmen te winnen schromen zij niet de hele sociale wetgeving, van het fund. aent tot aan de dakspanten, te presenteren als een gebouw, waaraan geen andere dan socialistische werklieden te pas gekomen zijn.

De heer Scheps heeft gelijk: daarin zijn de socialisten echte rode rakkers.

Wij vragen: sociale gerechtig

HET is een aloude christelijk-sociale gedachte, dat het loon van een werknemer voldoende moet zijn niet alleen voor de tijd, dat hij werken kan en dit wil, maar ook voor de tijd, dat hij niet kan wegens ongeval, ziekte, invaliditeit of werkloosheid. Vooral aan deze gedachte is het ontstaan van onze sociale verzekeringswetgeving te danken.

Het is daarom alleszins begrijpelijk, dat de vraagstukken met betrekking tot de sociale verzekering steeds weer de aandacht van onze partij hebben.

In onze sociale verzekeringswetgeving schuiven wij het behoefte-element liefst zover mogelijk naar de achtergrond. Dit geschiedt terecht, want het aanwezig zijn van die elementen doet denken aan een soort maatschappelijk hulpbetoon en dit past niet in onze sociale verzekering. Tevens verdraagt dit behoefte-element zich moeilijk met de verzekeringsgedachte, die aan onze sociale verzekeringswetgeving mede ten grondslag ligt.

Toch zal men dit element in deze wetgeving niet geheel kunnen weren en dat is op zichzelf ook niet erg. Het is immers niet alleen de verzekeringsgedachte, die aan deze wetgeving ten grondslag ligt. Ook, soms zelfs in zeer sterke mate, draagt — en terecht — de sociale verzekeringswetgeving een sociaal karakter.

Niet voor niets spreken we van de sociale verzekeringswetgeving.

Bij het streven naar de verwezenlijking of verbetering van de sociale verzekeringen, zal men steeds moeten trachten een zodanige vorm te kiezen, dat aan beide grondgedachten zoveel mogelijk recht wordt gedaan.

Voor een ondersteuning naar behoefte dient in onze sociale verzekeringswetgeving echter geen plaats te zijn. Sommige voorzieningen in het kader van de sociale verzekering dragen helaas nog wel dit karakter. Het ontstaan hiervan is wel verklaarbaar, doch dit geeft geen rechtvaardiging voor de handhaving ervan.

Deze leemten in onze sociale verzekeringen moeten zo spoedig mogelijk worden weggenomen. Met dankbaarheid mogen we constateren, dat het niet aan pogingen ontbreekt die te bereiken.

Natuurlijk zijn we geen tegenstanders van filantropie, integendeel. Wij menen echter, dat hiervoor geen plaats is in onze sociale verzekeringswetgeving. De sociale verzekeringen moeten uitkeringen garanderen als verkregen rechten. Alleen dit waarborgt de steeds door ons vereiste handhaving van de persoonlijke verantwoordelijkheid en persoonlijke vrijheid. Dit is ook in overeenstemming met wat ons program van actie centraal stelt, n.l. „vrijheid in verantwoordelijkheid“.

Program van Actie

ONDER twee koppen — „ouderdomsverzekering“ en „uitbreiding sociale verzekering“ — en in totaal negen zinnen, wordt in paragraaf 7 van het program van actie aandacht gevraagd voor de te voeren politiek ten aanzien van de sociale verzekering.

Men kan opmerken, dat dit voor een zo belangrijk onderwerp niet veel is. Inderdaad, doch anderzijds is deze beknoptheid wel verklaarbaar, omdat een program van actie slechts een bondige samenvatting kan geven van onze wensen ten aanzien van de te voeren politiek. Het is om deze reden, dat verschillende onderdelen in „Nederlandse Gedachten“ nader worden uitgewerkt.

Hoewel het aantal zinnen zich tot negen beperkt, worden hierin niet minder dan zes onderwerpen aangesneden. Het betreft hier de volgende onderwerpen:

1. de algemene ouderdomsverzekering;
2. bedrijfspensioenfonds;
3. een weduwen- en wezenverzekering;
4. de invaliditeitsverzekering;
5. vereenvoudiging en coördinatie;
6. een ziektekostenverzekering.

Reeds direct valt het op, dat het hier gaat over bestaande sociale verzekeringen. Weliswaar wordt om iets nieuws gevraagd, maar dan in de vorm van verbeteringen van reeds bestaande verzekeringen. Dit laat zich makkelijk verklaren, omdat de in 1952 ingevoerde Werkloosheidswet in zekere zin beschouwd kan worden als een sluitstuk in het gebouw van de sociale verzekering. Immers, van dat moment af waren tegen alle omstandigheden, die tot loonderving kunnen leiden, de nodige wettelijke voorzieningen getroffen. De activiteit van nu richt zich daarom op een verbetering en uitbreiding van de bestaande wetgeving. Ook vereenvoudiging en eenheid wordt hierbij nagestreefd, opdat, zoals het program van actie terecht opmerkt, „de sociale verzekering voor ondernemer en arbeider niet wordt tot een zaak, die hun immerlijk vreemd is.“

De algemene ouderdomsverzekering

DIT LAATSTE IS van uitermate grote betekenis. Het gaat niet om het in het leven roepen van een groter of kleiner aantal verzekeringsinstellingen. Het gaat om de mens, om hem persoonlijk, voor wie de sociale verzekeringen worden getroffen.

Het is zonder meer duidelijk, dat het een onmogelijke zaak is de hierboven genoemde zes onderwerpen in één artikel te behandelen. We zullen ons nu beperken tot een beknopte beschouwing over de eerste drie onderwerpen. De overige onderwerpen hopen we dan een volgende keer eens te behandelen.

Over de algemene ouderdomsverzekering kunnen we kort zijn. Het terzake ingediende wetsontwerp is inmiddels door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanvaard. Dat was in maart jl. De inhoud en betekenis van dit wetsontwerp is reeds

toen in „Nederlandse Gedachten“ uitvoerig besproken. Het heeft geen zin dit nu nog eens te doen. Het wachten is nu op de behandeling in de Eerste Kamer.

Ondanks dit willen we hier toch nog graag enkele toelichtende opmerkingen maken.

De in het program geuite wens, dat de voorgestelde algemene ouderdomsverzekering uiterlijk 1 januari a.s. in werking treedt, zal, naar mag worden verwacht, wel in vervulling gaan. We zijn hiervoor erg dankbaar. Reeds te lang hebben vele ouden van dagen op een enigszins redelijke ouderdomsverzekering moeten wachten.

We zijn om veel meer dingen dankbaar. Mogen we ons in Nederland niet gelukkig prijzen, dat het ondanks de grote verscheidenheid in politieke groeperingen mogelijk is ten aanzien van de wettelijke ouderdomsverzekering tot overeenstemming te komen? We mogen er ons over verheugen, dat de arbeid door onze Christen-staatsmannen in het begin van deze eeuw aangevat en waarvoor zij met bezieling hebben gestreden, nu wordt voortgezet.

We zijn temeer dankbaar, omdat het de Sociaal-Economische Raad — het toporgaan in de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie — is geweest, die de basis voor een verzekering van een dergelijke grote allure wist te leggen.

De komende algemene ouderdomsverzekering verschilt t.a.v. verscheidene onderdelen met de huidige sociale verzekeringen. Deze verzekering is aangepast aan de eisen van deze tijd. De gekozen financieringsmethode is eenvoudig, evenals de administratieve opzet.

De mogelijkheid van aanpassing van het pensioen aan de wijzigingen in de lonen is een waardevol element in deze verzekering.

Van nog meer belang is het feit, dat deze ouderdomsverzekering de persoonlijke verantwoordelijk-

heid geen geweld voldoende ruimte keling van de part

Bedrijfspensio

TERECHT dringt aan de oprichting te steunen. De o ring garandeert oen. Een pensioen minimumkosten van zonder meer duidel niet, althans zeer zuinig, met ruim komen. Het is nood

Daarom moet Nederlandse staats over een „aanvullende tijdens de oudedag uit kan komen. Berijve aanvullende tussen vullende verzekering gevallen zo mogelijke verzekering.

De noodzakelijke aanvullende verzeker mende ouderdomsver wel het advies Soc Raad als de mem to wetsontwerp laten de deze wijze blijft, ook merkten, de persv ook ten aanzien van handhaafd en word voor de ontwikkeling oenverzekeringen.

Het is daarom, de m leend aan de opric

Waar blijft de premie?

De premie voor de komende algemene ouderdomsverzekering zal waarschijnlijk 6½ à 7 procent bedragen. Wellicht rijst de vraag, op welke wijze dit percentage werd berekend en welk gedeelte ervan voor administratieve kosten moet worden aangewend.

Het antwoord op deze dubbele vraag kan op eenvoudige wijze worden afgeleid uit de memorie van toelichting op het wetsontwerp.

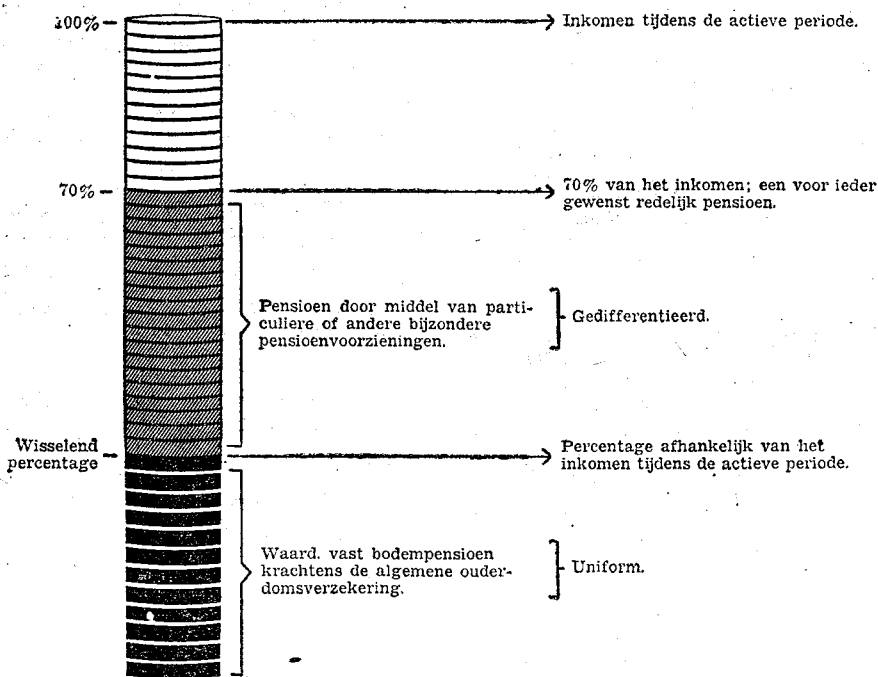
De voor de verzekering te betalen premie wordt gebaseerd op de verwachtingen voor een vijfjaarlijkse periode. De eerste vijfjaarlijkse periode loopt van 1 januari 1957 tot 1 januari 1962.

Het vermoedelijke gemiddelde premieplichtige inkomen per jaar bedraagt f 11.936.000.000,—, terwijl de gemiddelde netto-uitkeringen f 755.000.000,— per jaar zullen bedragen.

De premie per f 1,— inkomen is gelijk aan de uitkeringen gedeeld door het inkomen, of wel f 755.000.000,— gedeeld door f 11.936.000.000,— = f 0,0633 (iets meer dan 6 cent). Anders uitgedrukt wil dit zeggen 6,33 % van het premieplichtige inkomen.

Om aan eventuele verschillen tussen de ramingen en de werkelijke uitkomsten het hoofd te kunnen bieden is enige reservevorming noodzakelijk. Dit zal geschieden door het vormen van een schommelfonds en in verband hiermede moet het hierboven verkregen percentage met een opslag (z.g. veiligheidsopslag) van 2 % (2 % van 6,33 % = 0,13 %) worden verhoogd.

Zonder de administratiekosten bedraagt de premie dus reeds 6,46 %. Aangezien de premie 6½ à 7 % zal bedragen, blijkt hieruit, dat de administratiekosten slechts een klein deel van de premie zullen uitmaken.

Het bodempensioen is voor iedereen gelijk; het bijzondere pensioen is gedifferentieerd al naar gelang het inkomen van de betreffende persoon. Niet iedereen haalt straks de 70 %. Wel dient het streven er op te worden gericht dit te bereiken.

ZEER TERECHT dringt het program van actie aan op een spoedige totstandkoming en invoering van een weduwen- en wezenverzekering. Het is immers een bekend feit, dat de financiële nood onder de weduwen en wezen in veel gevallen schrijnend is.

Het is een christelijke daad van naaste afde hier iets te doen, maar dan ook iets, dat van daadwerkelijke betekenis is.

Wordt niet op verscheidene plaatsen in de bijbel aangedrongen op een bescherming van weduwe en wees? Vooral dit moet ons bewegen tot de daad.

Huidige situatie

VOOR een juiste beoordeling van de problemen rondom een weduwen- en wezenverzekering is enig inzicht in de huidige situatie wel gewenst.

De weduwen- en wezenverzekering voor Ambtenaren is geregeld in de Pensioenwet 1922. Deze verzekering is, evenals die voor de militaire ambtenaren, vrij gunstig. Het is alleen jammer, dat de oude pensioenen in onvoldoende mate aangepast zijn aan de gestegen salarissen. Getracht moet worden een dergelijke teruggang in de reeds toegekende pensioenen te voorkomen. Het probleem ligt hier echter niet.

Een weduwe van een man, die tengevolge van een bedrijfsongeval is overleden en die verzekerd was ingevolge één van de verplichte ongevallenverzekeringen, is er, althans wat de financiële gevolgen betreft, ook nog niet zo slecht aan toe. Onder een bedrijfsongeval verstaan we een ongeval, dat de man in verband met zijn werk is overkomen.

Het vorenstaande wil niet zeggen, dat een dergelijke weduwe er financieel steeds goed voorstaat. Indien zij geen kinderen heeft, ontvangt zij 30 procent van het dagloon van haar overleden echtgenoot. Heeft zij kinderen beneden de leeftijd van 16 jaar, dan kan de weduwen- en wezenrente maximaal niet meer dan 60 procent bedragen.

Vooral wanneer het ongeval enige tijd geleden heeft plaats gevonden is het rentedagloon vaak laag. Weliswaar worden op de oude renten toeslagen verleend, doch deze toeslagen zijn in de regel onvoldoende om een toestand in te lopen.

Hoewel ook hier dus geenszins sprake is van een volledig bevredigende situatie, ligt het probleem toch nog ergens anders.

Hoe staat het nu met de weduwen en wezen, waarvan de man en vader, die tot de loon- en salaristrekken behoort, niet tengevolge van een bedrijfsongeval is overleden? Het overlijden of een niet in verband met het werk overkomen ongeval.

Deze weduwen met hun eventuele kinderen verkeren vaak financieel in de meest slechte omstandigheden. Het probleem moeten we voor een belangrijk gedeelte hier zoeken.

Voor een uitkering ingevolge de sociale verzekering zijn deze weduwen veelal uitsluitend aangewezen op de weduwenverzekering (en wezenverzekering) zoals die geregeld is in de invali-

teitswet (bete zijn de hierin vo kering in ag te zijn de gebouwing laag.

De hier bedu een rente in z zijn. Is zij in grens. Voldoe den — er man zegels zijn gem maximaal f 16 65-jarige leeft een toeslag van In totaal heb per week oplede echter minder

In verhoude v taalde premie bedrag. Het du weinig is om wen deren. Het men wen nog stede zen.

Het hier g ge „gunstig“, we veel zijn er niet waarden volde ring ontvang

Heeft de beded deren benede v deze kinderen king. De tota kinderen, is als deze wezen g doch de bet op kinderbijs

Voldoet de ool genoemde wa niet het ge onvolledig (renten, toes Een gezin mee uitera

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

Het is nu lij nood het gret lijke rechtva lijk te lenig een periode maar vele zich mek niets van. D ben, behore

heid

tegendeel en dat er
vaten voor de ontwik-
pensiorenverzekeringen.

stijfonden

gram van actie er op
bedrijfspensioenfond-
De ouderdomsverzeke-
imchts een bodempensi-
en afgesteld is op de
van onderhoud. Het is toch
de bejaard echtpaar
r ook zijn ze nog zo
mper week rond kan
dat hier iets bij komt.

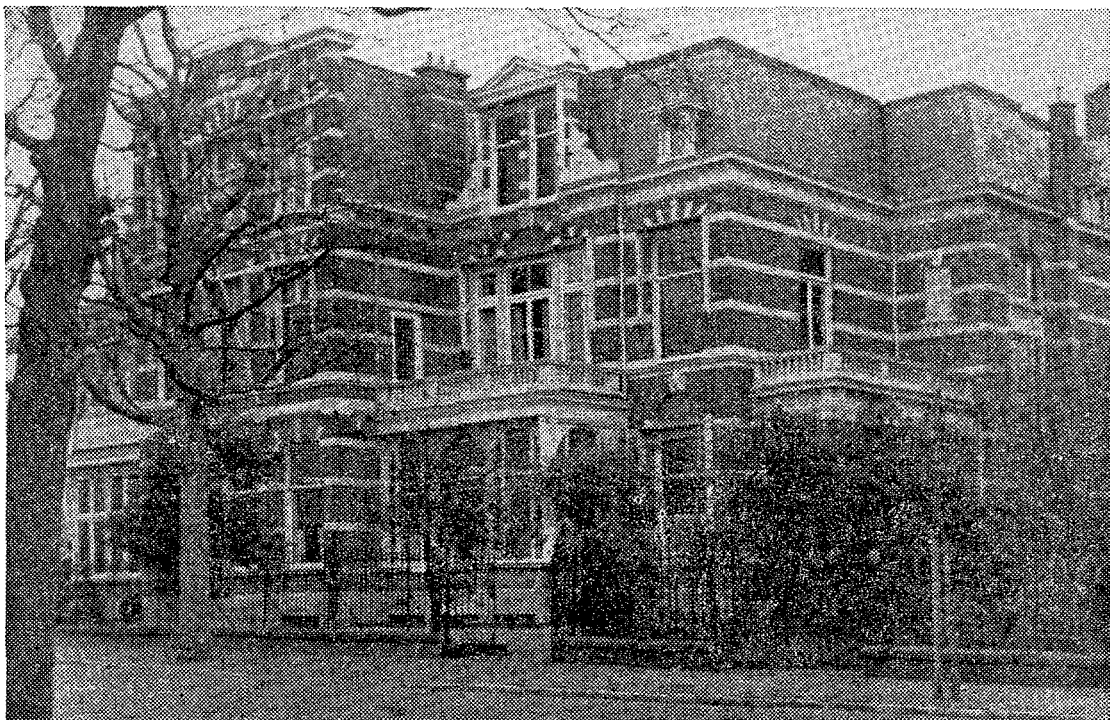
streven, dat elke
ats beschikking heeft
verzekering, opdat hij
ag het bestaansminimum
Bepalven wij het woord
en getekens. Deze aan-
rimmers in de meeste
elijke zijn dan de bodem-

het treffen van deze
tegelijk ook aan de ko-
stver-ten grondslag. Zo-
Social-Economische
em toelichting op het
en helij uitkomen. Op
zoek reeds eerder op-
verantwoordelijkheid
Vanedagsverzorging ge-
vruide ruimte gelaten
celne particuliere pensi-
t. a. moet worden ver-
oprijn bedrijfspensioen-

bel z'n rentekaarten). Helaas
ring voorwaarden om voor uit-
ang te komen ongunstig en
eboringen (renten) uitermate

beduwe moet, wil ze voor
inlag komen 60 jaar of ouder
j lang geldt er geen leeftijds-
ldoen een van deze voorwaar-
manlijk ook voldoen (rente-
geminum 40) —, dan kan zij
f jaar ontvangen. Tot de
leert op deze basisrente nog
g van 156 procent.

lor de weduwe ruim f 9.—
op de meeste gevallen zal dit
nde

Bovenstaande foto toont het gebouw van het Bedrijfspensioenfonds voor de kleine Metaalnijverheid aan het Prinzenpark te Den Haag. Dit fonds is in 1948 in werking getreden. Vermeldenswaard is, dat ook een aantal van de werkgevers, nl. de smedenpatroons in dit fonds in opgenomen.

fonden. De meeste van onze werknemers zijn hierop aangewezen en ook voor hen, ja vooral voor hen, dient een redelijke pensioenvoorziening te zijn gewaarborgd.

Uiteraard kunnen voor de werknemers ook aanvullende verzekeringen worden getroffen door middel van ondernemingspensioen- of spaarfonden, polissen-V.O.V. (vrijwillige ouderdomsverzekering; Raden van Arbeid) of polissen bij particuliere levensverzekeringsmaatschappijen.

De ontwikkeling van de particuliere pensioen-

verzekeringen werd in belangrijke mate geremd door de werking van de Noodwet Ouderdomsvoorziening. Zodra de algemene ouderdomsverzekering wordt ingevoerd en de Noodwet wordt opgeheven is deze rem weggenomen. Van dat moment af zal geen aftrek van eigen inkomsten meer plaats vinden. Het treffen van bijzondere pensioenverzekeringen krijgt dan weer nieuwe betekenis, temeer nog, nu gerekend kan worden op een waardevast bodempensioen.

L. DE GRAAF

ten" groepen, maar nog wel 'helaas' tot de „achtergebleven" of „misdeelde" groepen.

Totnuoe hebben we uitsluitend gesproken over weduwen, wier overleden echtgenoot tot de loonen salaristrekken behoort. Maar hoe zijn nu de omstandigheden bij de weduwen, wier man als zelfstandige werkzaam was? In verscheidene gevallen zal de financiële positie van deze weduwen geenszins gunstiger zijn. Wel zullen verschillende hunner het bedrijf of beroep van de overleden echtgenoot kunnen voortzetten of laten voortzetten, doch veelal biedt dit een onvoldoende compensatie. Ook eventueel aanwezige levensverzekeringen bieden in de regel een onvoldoende waarborg om aan de financiële gevolgen het hoofd te kunnen bieden.

seerd. Dit voorstel beoogt een soortgelijke regeling als we thans reeds kennen in de Noodwet Ouderdomsvoorziening. De ervaring heeft ons geleerd, dat aan een noodwet vele en ernstige bezwaren verbonden zijn. We noemen b.v. lage uitkeringen, aftrek van eigen inkomsten en gemeenteklasse-indeling. Het behoeft geen betoog, dat we hiervoor een beetje huiverig zijn en een dergelijke regeling daarom liever niet willen.

Toch een noodvoorziening?

HET mooiste zou zijn, met spoed een definitieve weduwen- en wezenverzekering in te voeren. Maar we weten allen, dat hiermee, alle spoed en snelle arbeid ten spijt, nogal enige tijd gemoeid zal zijn. Daarom vragen wij aandacht voor een suggestie van het Christelijk Nationaal Vakverbond.

In „De Gids" — orgaan van het C.N.V. — van 5 mei 1956 pleit de heer C. J. van Mastrigt voor een tijdelijke oplossing door middel van een kleine wijziging van de Invaliditeitswet. Als uitgangspunt stelt hij, dat een noodvoorziening aan drie voorwaarden moet voldoen. Een dergelijke voorziening moet snel tot stand kunnen komen, in de tweede plaats moet deze niet vooruitlopen op een definitieve regeling en tot slot moet de aftrek van eigen inkomsten worden vermeden.

Met deze voorwaarden kunnen wij van harte instemmen en de suggestie die de heer Van Mastrigt doet, voldoet aan deze voorwaarden.

Hij stelt voor de leeftijdsgrens voor de Invaliditeitswet om voor weduwenrente in aanmerking te komen — in het vorenstaande zagen we dat dit 60 jaar is — te verlagen tot 45 of 50 jaar. Heeft een weduwe nog kinderen tot haar onderhoud, dan geen leeftijdsgrens.

We zagen reeds dat de toeslagen op de renten te laag zijn. Daarom stelt de heer Van Mastrigt voor deze toeslagen te verhogen.

Inderdaad zullen de meeste weduwen met een dergelijke voorlopige oplossing zijn geholpen. Wel blijven hieraan enkele bezwaren verbonden, omdat niet alle van de overleden echtgenoten in het bezit van een rentekaart zijn geweest. Maar deze bezwaren wegen niet op tegen de nadelen, die verbonden zijn aan een noodwet in de geest van de Noodwet Ouderdomsvoorziening.

Wellicht kan aan deze bezwaren nog enigszins worden tegemoet gekomen door een of andere bijzondere regeling (tijdelijk) door middel van de gemeentelijke diensten voor sociale zaken.

Met de heer C. J. van Mastrigt zijn wij van oordeel, dat zijn suggestie een verdere bestudering waard is. Indien ook van andere zijden de bereidheid wordt gevonden hieraan mee te werken, zal het mogelijk zijn binnen korte tijd iets voor de weduwen te doen.

De definitieve verzekering

DE AANBEVOLEN noodvoorziening dient uiteraard een tijdelijk karakter te dragen en zal daarom zo snel mogelijk door een definitieve verzekering moeten worden vervangen. De Sociaal-Economische Raad heeft dit vraagstuk nog in studie. Eerst nadat hieromtrent enkele resultaten bekend zijn, zullen we in staat zijn een concreet

oordeel uit te spreken over de te kiezen vorm en inhoud van de definitieve verzekering. Wel kunnen we een poging doen enkele mogelijkheden voor een eventuele oplossing nader te bezien.

De Ongevallenwetten, de Ziektewet en de Invaliditeitswet regelen naast elkaar bestaande aparte verzekeringen. Terecht wordt van verschillen- de zijden aangedrongen op een samenvoeging van deze verzekeringen in één Wet op de Arbeidsongeschiktheid. Aangezien ook thans reeds in de Ongevallenwetten en in de Invaliditeitswet een weduwen- en wezenverzekering is opgenomen, zou in overweging genomen kunnen worden ook in de Wet op de Arbeidsongeschiktheid een weduwen- en wezenverzekering op te nemen.

Geschiedt dit, dan zullen alle loon- en salaristrekken onder een verplichte weduwen- en wezenverzekering vallen. Wordt daarbij, evenals thans voor de Ongevallenwetten, de uitkering gebaseerd op het loon van de verzekerde en vindt eveneens aanpassing — op dezelfde wijze als voor de komende ouderdomsverzekering — van de uitkeringen aan de wijzigingen van de lonen (binding aan de loonindex) plaats, dan is voor alle loon- en salaristrekken een redelijke regeling getroffen.

Het bezwaar van een dergelijke oplossing is echter, dat de ontwikkeling van een weduwen- en wezenvoorziening door middel van de particuliere en andere bijzondere pensioenvoorzieningen wordt afgeremd. Reeds thans zijn in veel bedrijfs-, ondernemingspensioenfonden en andere bijzondere pensioenvoorzieningen bepalingen opgenomen met betrekking tot een weduwen- en wezenpensioen. Aan de verdere ontwikkeling hiervan dient voldoende ruimte te worden gelaten.

Een ander bezwaar is nog, dat op deze wijze geen wettelijke maatregelen worden getroffen voor hen, die niet tot de loon- en salaristrekken behoren (zelfstandigen e.a.).

Om aan de hierboven genoemde bezwaren tegemoet te komen, zal gezocht moeten worden naar een andere oplossing.

Men zou de weduwen- en wezenverzekering b.v. kunnen verbinden aan de komende wettelijke algemene ouderdomsverzekering. Dit betekent, dat ook het weduwen- en wezenpensioen voor iedereen (als basis) een bodempensioen zal zijn. Het grote voordeel hiervan is, dat voldoende ruimte wordt gelaten voor de ontwikkeling van de particuliere pensioenverzekeringen en dat er een waardevaste basis wordt gelegd voor alle bevolkingsgroepen.

Indien tot een dergelijke oplossing in principe zou worden besloten, is een wettelijke uitwerking hiervan betrekkelijk eenvoudig, omdat hierbij aansluiting kan worden gezocht bij de komende algemene ouderdomsverzekering. Dit zou ook een spoedige verwezenlijking kunnen waarborgen.

Hoe de toekomstige ontwikkeling zal zijn, kunnen we niet met zekerheid zeggen. Wel staat voor ons vast, dat we bereid moeten zijn mee te werken aan een oplossing, die past in onze tijd en in onze omstandigheden.

L. DE GRAAF

Onze weduwen en wezen

voor de verzekering be-
per week een behoorlijk
Iet duidelijk, dat dit veel te
omren. Hier moet iets veran-
t ma betreurd, dat onze wedu-
ste ondersteuning zijn aangewe-

geval ligt overigens nog
weduwe krijgt nog iets. Hoe-
riet aan de gestelde voor-
voldens de sociale verzeke-
ang toe niets.

le bedoelde weduwe nog kin-
ded van 16 jaar, dan komen
ereen wezenrente in aanmer-
toelente, ongeacht het aantal
is als de weduwenrente. Op
enit geen toeslag verleend,
betrunderen hebben wel recht
bijsdere regel'ig).

ook aan de reeds eerder
van — in de reg' zal dit
gen, dan kan een dergelijk
f f 20.— per week halen
oestoeslag en kinderbijslag).
nende kinderen van hier-
aan komen.

nukelijk, waar de financiële
griet is een eis van christe-
vandeze nood zo spoedig moge-
nig gewend te spreken van
de conjunctu- en welvaart,
e grijpen dit niet. Dit laat
kelven, want zij merken er ook
e die wij op het oog heb-
niet meer tot de „verge-

Geen noodwet

MET het vorenstaande hebben we de diagnose (de ziekte) voldoende gesteld, maar nu moeten we nog de therapie (de geneeswijze) aangeven. Dit is zeker geen eenvoudige zaak en we pretenderen geenszins, dat we in staat zijn in een korte schets en zonder een diepgaand onderzoek de oplossing aan te bieden.

We moeten daarom volstaan met het uiten van enkele wensen en het formuleren van verschillende gedachten.

Met betrekking tot de weduwen- en wezenverzekering is er wel iets gaande. Het duurt alleen wat lang voordat er resultaten uit de bus komen.

Reeds in juli 1952 werd van regeringszijde de Sociaal-Economische Raad gevraagd advies uit te brengen over een nieuwe weduwen- en wezenverzekering. Dat deze Raad zo lang op zich laat wachten houdt verband met het feit, dat eerst advies uitgebracht werd over de toekomstige ouderdomsverzekering. Reeds in februari 1954 werd dit advies uitgebracht en van harte spreken we de hoop uit, dat het advies over een nieuwe weduwen- en wezenverzekering nog dit jaar klaar zal komen.

In november 1955 heeft de minister van sociale zaken en volksgezondheid de Sociaal-Economische Raad ook nog advies gevraagd over een eventuele noodwet voor weduwen en wezen. Aanleiding hiertoe was een door een commissie van de Katholieke Volkspartij uitgegeven nota, waarin aangedrongen werd op een noodvoorziening voor weduwen en wezen.

Het K.V.P.-voorstel werd van verschillende zijden wel met instemming begroet, doch werd anderzijds — en terecht — ook ernstig bekriti-

Onbegrijpelijk

De huidige weduwen- en wezenverzekering is niet alleen onbevredigend, maar in verschillende opzichten eveneens onbegrijpelijk. Zo kan zich b.v. de volgende situatie voordoen.

In dezelfde straat wonen twee weduwen. Beiden zijn ze 50 jaar en hun echtgenoten zijn beiden tengevolge van een ongeval om het leven gekomen. Hoewel de echtgenoten beiden als werknemer werkzaam waren, ontvangt slechts een van de weduwen een uitkering ingevolge de sociale verzekering. Dit lijkt een scheve situatie, maar het is de werkelijkheid. De echtgenote van de ene weduwe is nl. tengevolge van een bedrijfsongeval (ongeval in verband met het werk) overleden, terwijl dit met de andere niet het geval was.

Voor de desbetreffende weduwen is een dergelijk verschil in rechtsbedeling natuurlijk zeer onbegrijpelijk. Theoretisch is dit verschil wel verklaarbaar, maar een weduwe, die niets ontvangt is hiermee niet geholpen.

Hier moet iets veranderen en o.a. daarvoor vragen wij de aandacht in nevenstaand artikel.

VOOR ADVERTENTIES
gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de
advertentie-administratie
Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHEMENDAM

AANNEMERSBEDRIJF

Gebrs. Hakkers

- * Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- * tietmattenfabriek
- * Hoepelmakerijen

WERKENDAM

Telefoon 14

N.V. Houthandel

ARENDSSEN

Luttekepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

FIRMA

BLAAK

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGEZANDSERRES EN WARENHUIZEN-
BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748—538 en 738N.V.
HOUTHANDEL EN
ZAGERIJP. C. van Drimmelen
& ZonenZwijndrecht
Tel. 4765 en 6446VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

SCHEEPSBOUWERVEN

A. VUYK
& ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

Firma

C. Vermeer en Zoon's

Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 · Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

PLAATWERK

STAALEN ALUMINIUM

NIMA ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

Scheepsinstallatiebedrijf

„Nederland” N.V.

Oostdijk 29, IJsselmonde
Tel. 445, Ridderkerk
(4 lijnen)Voortstuwings-
installaties

van elk vermogen.

UIT TIJDS EN PERIODIEK

Erkenning van God in het

Teken

In Vrij Nederland be-
toogt Jean Journalle:

„Het protestgeroep zou niet van de lucht geweest zijn, als een experimenteel dichter opdracht zou hebben gekregen een tekst voor het Nationaal Monument te vervaardigen. Nu de grand old man der vaderlandse letteren, de ontzaglijke A. Roland Holst regels heeft geschreven die onverstaaubarer zijn dan het meest atonale proza — en bombastisch bovendien — zwijgt iedereen beduusd. Aan dr. Van Meerwalts op de pylon aangebrachte tekst kunnen klassici hun harten ophalen, maar de weduwen van gesneuvelde verzetsmensen zullen er niet veel van begrijpen. Het Nationaal Monument bewijst aan wie het nog niet mocht weten dat de rebelse geest van het verzet al weer verjaagd is door de hooghartige goden van voorheen; en de hogepriesters van vandaag hullen de geuzendaden van de jaren veertig in mysteriën. In dit opzicht is het Nationaal Monument waarlijk een Monument van werkelijkheidszin.”

Godserkenning

In De Volkskrant heeft prof. Romme een breedvoerige beschouwing gegeven over het voorstel van een minderheid in de staatscommissie, om in de Grondwet een artikel op te nemen, waarin uitgesproken wordt dat het staatsbestel van het Koninkrijk wordt bedragen door de erkenning van God als schepper en bron van het recht. Weergegeven wordt wat prof. Anema daarover in de Eerste Kamer heeft gezegd. Zo lezen we o.m.:

„Dat de grondwet niet de plaats is voor abstracte theorieën, is ook de mening van prof. Anema. Maar, zo ging hij voort, wanneer men met zijn tegenverping wil zeggen, dat de grondwet geen ruimte mag geven aan uitspraken, die op overtuiging of gevoel berusten, dan is dat „even zeker onjuist.”

Vervolgens nam de hooggeleerde spreker een tweede bezwaar onder de loep, het bezwaar dat men geen overtuigingen of gevoelsuitingen mag opnemen, die niet door alle Nederlanders, althans door een enigszins betekende groep, worden gedeeld. Omdat de overtuiging, dat God de schepper en de bron is van recht en staat, door vele Nederlanders niet wordt aangehangen, zou het aan het beginsel der persoonlijke vrijheid te kort doen, om een dergelijke opvatting als inleiding tot de grondwet daarin op te nemen.

Hier stelde prof. Anema voorop, dat te dezer zake alles aankomt op de betekenis van het beginsel der persoonlijke vrijheid. Hij verdedigde zich tegen de oude negatieve idee van de vrijheid, waarin persoonlijke vrijheid gelijk stond met „ongebondenheid”, terwijl zij in werkelijkheid is „afwezigheid van onrechtmatige dwang.”

Vervolgens betoogde hij, dat de „natie een geestelijk geheel is, dat niet bestaat uit een optelsom van individuele personen, maar de vorm draagt van een corporatie, die een eigen stempel vertoont.”

Bij wege van verduidelijkend voorbeeld stelde hij tegenover elkaar de communisten en de Nederlandse natie: de communisten zijn een groep met eigen vertuiging, maar de Nederlandse natie draagt door haar liefde voor de vrijheid in haar grondtrek een anti-communistische stempel. En zo is het ook op religieus gebied:

„het overgrote deel van Nederland gelooft in een persoonlijk God en aanvaardt daarmee God als bron van het recht en het staatsbestel; anders gezegd: de Nederlandse natie als geheel gezien is een christelijke natie”. Daarom wordt aan het beginsel der persoonlijke vrijheid, mits juist opgevat, in geen enkel opzicht te kort gedaan, door in de grondwet een inleidend artikel op te nemen, waarin God wordt gehuldigd als de bron van recht en staat.....

„Het zou, dunkt mij, — zo besluit prof. Romme zijn artikel — nuttig zijn en bepaald liggen in de democratische lijn, wanneer wij duidelijk zouden mogen weten, hoe de socialistische partij tegenover deze zaak staat, of zij met name stelling neemt tegenover een opnemng van de Gods-erkenning in de grondwet als inleidend artikel, dan wel zich van stellingname onthoudt, zowel omdat het karakter van de P.v.d.A. het innemen van een principieel standpunt ten dez niet gedoogt als om de reden dat haar (kandidaat)-afgevaardigden praktisch over deze zaak verschillend denken.”

Vals?

Prompt heeft Het Vrije Volk in een artikel, getiteld „Valse suggestie”, gereageerd op het artikel van prof. Romme. Het blad schreef o.m.:

„De heer Romme suggereert dus, dat de P.v.d.A. met de Godserkenning in de grondwet lelijk in de knoop zit. De senator In 't Veld zei immers, dat hij alleen voor zich zelf sprak en dat kan alleen maar betekenen dat er verschil van mening bestaat. Deze suggestie is vals.

De heer In 't Veld heeft letterlijk dit gezegd:

„Wanneer ik mijn persoonlijke overtuiging wil geven — ik zeg met nadruk, dat ik hier op het ogenblik alleen voor mij zelf spreek —

dan wil ik de opmerking maken, dat er ook in mijn levens- en wereldbeschouwing zeker wel plaats is voor een goddelijke macht, al spreek ik liever over een doelgerichte kracht, die werkzaam is in het evolutieproces.”

HET is duidelijk waarom de heer In 't Veld deze opmerking als een persoonlijke aankondigde. Maar het is ook duidelijk, dat hieruit niets valt af te leiden over enig meningsverschil aangaande de opnemng van een inleidend artikel in de grondwet als door de heer Romme bedoeld. En als de heer Romme het nog niet weten mocht: wij hebben daaromtrent nog nimmer meningsverschil in de P.v.d.A. bespeurd.

De heer Romme moet het beginselprogramma van de P.v.d.A. maar nalezen. Dat sluit achterstelling van volksgroepen bij andere volksgroepen uit.

De heer Romme zal wel begrijpen wat we bedoelen. Zijn boekje „Nieuwe grondwetsartikelen”, geschreven tijdens de bezetting en in 1945 gepubliceerd, ligt daar nog altijd. Onlangs heeft de schrijver in de Tweede Kamer verklaard, dat het tot zijn teleurstelling niet klopte op de na-oorlogse verhoudingen. Maar hij heeft het nooit teruggenomen. Het bevat onveranderd de opvatting, die de heer Romme nog steeds huldigt. De Godserkenning in de grondwet is een etappe op de weg, die leidt naar het ideaal-Romme, het reserveren van de grondwettelijke rechten en vrijheden van de burger voor „de belijders der onderscheidene godsdiensten”. Zij die geen godsdienst belijden, kunnen geen aanspraak doen gelden op de burgerrechten. Zij kunnen daarvan alleen genieten bij wijze van gunst, niet van recht.

De grondwet is een wet voor het gehele volk, niet voor een deel daarvan. Daarover is men het in de P.v.d.A., krachtens haar beginselen, eens.”

Arm

Over de opschriften, welke op het nationale monument op de Dam te Amsterdam zijn aangebracht, schrijft het Friesch Dagblad o.m.:

„Wie deze teksten aandachtig leest, die concludeert: ze zijn arm. Arm, omdat blijkbaar doelbewust de neutraliteit is betracht, gelijk ook de rede van de Minister-President in zeer neutrale termen was verrat. Er zijn andere monumenten in ons land, ook ter gedachtenis van de bevrijding. Monumenten, die heel andere woorden dragen, maar die spreken van verlossing, die getuigen van dankbaarheid, die roemen in de genade, die de naam noemen van God, die zich ontfermd heeft op het gebed. Daar hebben zij, die over de teksten moesten beslissen, gegrepen naar de psalmen.

En daardoor zijn die monumenten nationaal geworden in diepere zin, dan ieder monument, dat nationaal wordt genoemd, maar dat een weigering is om óók en zelfs allereerst te vertolken, wat een natie op de dag der bevrijding zeggen moet, wanneer zij heeft geleerd te bidden en te danken.”

Geloofs-
belijdenis

Over hetzelfde onderwerp schrijft ook De Volkskrant nog het volgende:

„Het opschrift op het nationale monument op de Dam — vrijwel onmiddellijk na de onthulling bekritiseerd — geeft zeker de gedachten niet weer der meesten van hen, aan wier nagedachtenis het monument werd gewijd. Het geeft een visie op leven en gemeenschap, op strijd en overwinning, die hunne zeker niet was. Zij hebben gestreden en geëcht voor een positief christelijk geloofs-ideaal; zij hebben gewild dat Gods naam openlijk in hun grafscrift zou worden genoemd. Waar-schijnlijk nog het liefst in de vorm van een Bijbeltekst.....

IN ONS COMMENTAAR

De roeping van alle Christenen

Nederland heet nog altijd een christelijke natie. Maar niemand kan ontkennen, dat er vele symptomen zijn, die er op wijzen, dat de betekenis van het Christendom steeds minder wordt erkend. O ja, er zijn er nog velen, die prijs stellen op de Christennaam en die Jezus als hun Heiland erkennen. Maar in in het openbaar, op staatkundig terrein, komen zij aan hun geloofsbelijdenis maar al te weinig toe. De reden daarvan is dan vaak, dat zij verdraagzaam willen zijn, anderen niet willen kwetsen en vooral om te waken voor de persoonlijke vrijheid van... de ander, die in God niet gelooft.

Zo doet ook het socialistische dagblad. Het blad gaat er van uit, dat de grondwet is een wet voor het gehele volk, niet voor een deel daarvan. Daarover is men het in de Partij van de Arbeid eens.

De consequentie van dit standpunt is, dat dus van Godserkenning in de Grondwet geen sprake kan zijn. Eigenaardige conclusie. Is dat democratisch? Of is dat socialistisch?

Wat de meerderheid belijdt mag niet in de Grondwet. Daarover is men het in de Partij van de Arbeid, krachtens haar beginselen, eens.

De secularisatie werkt door in ons volksleven. En zij wordt ten zeerste bevorderd door de politiek, welke de Partij van de Arbeid voert.

Zij werkt door in het gehele leven der natie. De opschriften op het monument op de Dam leggen daarvan getuigenis af.

Als er mensen zijn, die zich „ergeren” aan de geloofsbelijdenis van een groot deel van ons volk, dan blijft die belijdenis maar achterwege. Die belijdenis mag dan nog gehoord worden in het gezin, in de kerk, maar in het publieke leven moet daarover gezwegen worden, terwille van de „persoonlijke vrijheid” van degenen, die in God niet geloven.

Als Christenen zullen we ons meer bewust dienen te worden van de roeping, welke wij hebben in dit leven. Daartoe behoort, dat we Gods Naam zullen belijden, niet maar thuis of in de Kerk, maar voor de mensen, voor degenen, die Hem niet kennen en niet willen erkennen. Het gaat ook in de staatkunde, om de eer van God, onze Schepper en de bron van het recht.

Overheid en onderdaan zijn geroepen tot verheerlijking van Gods naam. Schieten we daarin te kort, dan staan we schuldig.

Onze ten hemel gevaren Koning vraagt van ons, dat wij Zijn getuigen zullen zijn en dat maar niet alleen in Jeruzalem, maar in de wereld.

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland
Tel. K 2950 - 8862

BUREAU VOOR VASTE GOEDEREN

P. Kraaijeveld

Beëdigd Taxateur
Bloemstr. 13, UTRECHT
Kopen en verkopen van huizen, etc. Woningen te koop gevr. voor geldbelegging. Ook worden door ons alle inlichtingen verstrekt omtrent nieuw te bouwen woonhuizen.
A L L E VERZEKERINGEN

Uw klachten verdwijnen met Korodin

Gifvrij hartmiddel met brede werking.
Inl. geeft U, DERCKSEN HOMOEOPATHIE, GOUDA

GRONINGEN

Chr. Coöp. Spaarbank „EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP 7 - GRONINGEN
Rentevergoeding 2 3/4 %
idem leden 3 %

DAMES. EN MEISJESBOVENKLEDING
Het aangewezen adres in het Noorden:

Zeg Mammie

Hygrosluiers van FERWERDA, Groningen, zeg ik je en geen andere hoor! Die zijn lekker zacht en sterk. Ze kosten f 1.40. Vraag monsters bij

Ferwerda
Groningen

EXCLUSIEVE INTERIEURS
VOOR WONING, KANTOOR EN WINKEL
MEUBILERINGSBEDRIJF

DEN OUDEN

OUDE BOTERINGESTRAAT 2 - GRONINGEN

Briefhoofden
Briefkaarten
Enveloppen
Rekeningen
Kwitanties
Vloerbladen
Folders enz.

Laat JAN NOORMAN uw drukwerk verzorgen en... u is tevreden
Drukkerij en Papierhandel
v/h T. J. de Jong (Jan Noorman)
Folkingsstraat 15, GRONINGEN
Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

EEN OUD EN VERTROUWD ADRES VOOR
GRAFWERKEN

BOUWERKEN

MARMERWERKEN

SWITTEERS EN TERPSTRA
Groningen - Emmasingel 11 - Telefoon 23410

Bij TECHNISCH BUREAU

YPEY

komt u in contact met goede installateurs en reparateurs.

Radio - Elektr. Scheerapparaten - Schemer. en gloeilampen - Stofzuigers - Verlichting.
BLOEMSTRAAT 31 - TELEFOON 23095

Begravenisvereniging „Groningen”

ZWANESTRAAT 12 - TEL. 20910

Dir. G. L. SMIDT

Dag en nacht te ontbieden voor leden en niet-leden.
Begravenissen - Crematies - Binnen- en Buitenlandse transporten. Eigen Rouw- en Ontvangkamers.
Gelegenheid tot inschrijving tegen premiebetaling.

MEUBELEN aangepast aan elk gewenst INTERIEUR en voor elk doel.
TAPIJEN, GORDIJNEN, BEDDEN, LINOLEUM, VILTZEIL in uitgebreide keuze voorradig

Franco levering door geheel Nederland
D. BOONSTRA Woninginrichting GRONINGEN
Westerhaven 12 - Tel. 26324

Op verzoek komen wij U gaarne aan huis onze collectie tonen. Indien nodig, wordt betaling op prettige wijze geregeld zonder kosten.

AMSTERDAM

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,
Amsterdam, Telefoon 98604 - 53257

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126
Privé Olympiakade 60, Tel. 94152
AMSTERDAM

3 DAGEN RIJN / 64.—, 4 dagen EIFEL en MOEZEL / 77.—,
5 dagen PARIJS en VERSAILLES / 99.—, 6 dagen
ZWARTE WOOD / 139.—, 8 dagen EIFEL / 90.—, 8 dagen
HARZ / 139.—, 12 dagen FRANSE RIVIERA / 199.—,
13 dagen ITALIAANSE MEREN / 344.—
OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD
Geheel verzorgde reizen

REISBUREAU HAGEMAN

VAN WOUSTRAAT 4 - AMSTERDAM-ZUID
Telefoon 724611-716097

H. Robbers Schildersbedrijf

GIJSBRECHT VAN AEMSTELSTRAAT 1, AMSTERDAM
Telefoon 506595 en 717160

C. LIND & ZOON

Ac. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN
Ketzersgracht 546 - Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214
Effectenbeurs Nis. 8, Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

DRENTE

BOUWBEDRIJF VANESS

Emmen

KAPELSTRAAT 20 - TEL. 671

Uitvoering
van alle voorkomende bouwwerken

MEUBEL EN MATRASSENFABRIEK

„Het Hunebed” Emmen

Tel. 562-K 5910

Levering van houten en stalen Slaapkamers,
Ledikanten, Nachtkastjes, Tafels, Kasten.
Spiraalmatrassen, Divanbedden, Kantelbedden enz.
Vraagt vrijblijvend onze catalogus met prijscourant
Levering alleen aan de handel.

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Tel. 2341 (K 5280)

JAN DE BOER N.V. HOOGEVEEN

Bij iedere maaltijd

Brood van Broekema

FA. K. HARTMAN EN ZN.
Telefoon 2130

Voor al Uw verhuizingen en Transporten

AUTODIENST HOOGEVEEN-GRONINGEN v.v.

Meubilering Zandbergen

MEPPEL - HOOGEVEEN
Voor Zuid-west Drente
HET ADRES VOOR HET INRICHTEN
VAN UW WONING

DE GROOTSTE SORTERING
MANTELS KOSTUUMS
JAPONNEN OVERJASSEN

De beste kwaliteiten - De laagste prijzen
De Specialzaak voor betere Dames- en Herenkleding

BUINING HOOGEVEEN

Zo sterk

als een zijn

„Ceha” POMPEN

VOOR ALLE DOELEINDEN

FABRIKANT

HOUWELING

UTRECHT: LEIDSCHEWEG 1c
TEL. K 30 21630-15794

ROTTERDAM: BOLWERK 10
TEL. K 1800 27570-55055

LUNTEREN (Gld.): ENGWEG 39
TEL. K 8388 253 - 383

„Ceha” POMPEN

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN - LEEUWARDEN
Tel. 4467-4468

Uw adres voor recepties en partijen

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 / 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

De ideale voeding voor kat en hond

ZWOLLE

Makelaarskantoor J. G. Bramer

Woningbureau
Assuranties
Hypotheeken
Taxaties
ZWOLLE - WILHELMINASTRAAT 35 a
Postrekening 21139, Tel. 6783 b.g.g. 5729

BEGRAFFENISSEN

(ook buiten Zwolle)

R. Dragt

Roggenstraat 22 - Telef. 5594 - Zwolle

HET VERTROUWENSADRES VOOR PIANO'S EN ORGELS

ook voor het stemmen en onderhouden van uw instrument

GANZEVOORT

DIEZERSTRAAT 116 - TEL. 6552 - ZWOLLE
Uitgebreide keuze muziek en grammofoonplaten

KAPTEYN MOBYLETTE

„De betrouwbare”

HET MOBYLETTEHUIS

Kamperstraat 5 - Tel. 5617 - Zwolle

Steeds voorhanden de nieuwste uitgaven der volgende rubrieken: Theologie - Staatskunde - Vaderl. Geschiedenis - Kerkgeschiedenis - Zending - Wijsbegeerte - Taal- en Letterkunde - Romans en Noveellen - Opvoeding en Onderwijs.

Boekhandel Westerhof

MELKMARKT 36 - ZWOLLE - TELEF. 6171

Vraagt steeds uw leverancier naar:

Fransen's koffie en thee

Elektrische Koffiebranderij en Theehandel
P. O. Fransen - Dijkstraat 2 - Tel. 5457-3337, Zwolle

Verdiensten van Dr. Julius Raab werden beloond

OS. ENRIJK heeft — menselijkerwijs gesproken — veel te danken aan zijn kanselier van de afgelopen jaren: dr. Julius Raab. Het was dr. Raab, die een eind maakte aan het krachtige, maar eenzijdige beleid van dr. Karl Gruber, de jonge minister van buitenlandse zaken. En deze koerswijziging, die resulteerde in een meer tegemoetkomende houding tegenover de Sowjetunie en de satellietstaten, leidde er tenslotte toe, dat de Russen en in toestanden, Oostenrijk zijn onafhankelijkheid (tien jaar te laat, maar beter laat dan nooit) terug te geven.

Sinds vorig jaar is Oostenrijk onafhankelijk. Op militair gebied heeft het beloofd, neutraal te zullen blijven, maar voor het overige is het vrij, te doen en te laten wat het wil. En dat is voornamelijk te danken aan de nuchtere en zakelijke politiek van dr. Raab.

DE OOSTENRIJKERS hebben dat nog niet vergeten. Dat bleek in het begin van de week, toen de uitslag van de parlementsverkiezingen bekend werd gemaakt. De christelijke Volkspartij van dr. Raab won maar liefst acht zetels, terwijl de socialistische (die

Dr. Julius Raab

deel uitmaakten van Raab's coalitie-kabinet) er maar twee zetels bij kregen.

O EEN wonderlijke wijze is Raab in de politiek gekomen. Als zoon van een ondernemer uit Sankt Pölten (Neder-Oostenrijk), die aan de Technische Hogeschool te Wenen zijn ingenieursdiploma behaalde, leek hij geheel op het bouwbedrijf aangewezen te zijn. Daar kwam hij dan ook in terecht, maar de politiek oefende toch al een zekere aantrekkingskracht op hem uit.

Dr. Seipel, die na de eerste wereldoorlog voorzitter van de Chr. sociale partij was, ontdekte hem. Het gevolg was, dat Raab in 1927 zijn intrede deed in de Nationalrat. Daar bleef hij zitten tot 1934, toen de Rat door Dolfuss werd ontbonden. Ook toen kwam er evenwel geen einde aan zijn politieke bedrijvigheid. In datzelfde jaar werd hij leider van een door hem opgerichte handelscorporatie, die paste in het kader van de door Dolfuss ingeluide nieuwe staatsordening. Gedurende de laatste maanden voor de Anschluss door Hitler was hij minister van handel en vervoer in Schussnigg's kabinet.

Dit — evenals zijn lidmaatschap van Prins Starhemburgs Heimwehr — werd hem lang kwalijk genomen door velen, die niet wisten, dat hij zich beijerde om de "fascistische tendenzen te bestrijden, die opdoken in de organisaties en instanties, waar hij zich inwerkte.

Overigens heeft hij voldoende bewezen, geen fascist te zijn geweest. Toen de Duitsers in 1938 Oostenrijk overrompelden, liet Raab onmiddellijk de politiek volledig varen en trok hij zich terug in zijn bouwfirmas. Deze firma gebruikte hij bovendien om talloze door de nazi's vervolgd mensen — onder wie de vorige kanselier dr. Leopold Figl — een bezigheid en verdienste te bezorgen.

IN APRIL 1945 trad hij opnieuw voor voor het voetlicht en wel als minister van wederopbouw in het eerste na-oorlogse kabinet. Ook werd hij de sterke man in de christelijke Volkspartij. Tijdens het kanselierschap van dr. Figl bleef hij op de achtergrond, maar toen diens kabinet in 1953 uiteenviel tengevolge van economische moeilijkheden, was hij het, die met gezag en tact de scherven weer aan elkaar lijmden.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp vele spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior Lijnegang, boer op de Lindenburg. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en daardoor kan Lijnegang Sr. er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst heeft. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad vertrokken is, waar zij sociaal werk verricht, hetgeen haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht. De werkelijke brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn. De jonge Melchior verklaart Paula zijn genegenheid. Zijn zuster Aaltje blijkt omgang te hebben gekregen met een jonge boer, die van liberale huize is.

Roelie!..... Zijn zuster was plotseling weer in zijn gedachten. En nu overwoog hij, dat Roelie toch niet juist handelde. O, hij hield veel van zijn jongste zuster en hij begreep volkomen, dat zij zich hier gekooïd en gebonden gevoeld moest hebben, omdat haar hart uitging naar het werk onder de mensen, naar het helpen en verzorgen van haar naasten.

Er schuilde in Roelie nu eenmaal geen boerin — en daarom was het zo goed te verklaren, dat zij gehunkerd had naar de stad, waar duizenden en duizenden mensen saamklonteren. Toch had zij niet goed gehandeld. Zij was weliswaar meerderjarig en zij behoefde dus niet meer aan de leiband van vader en moeder te lopen en zij was nu oud genoeg om op eigen benen te kunnen staan — maar het nam niet weg, dat zij nu in conflict leefde met vader Roelie liet dat zo, ofschoon hij wist, dat het zijn zuster ontzettend veel pijn deed, dat er een breuk was tussen haar vader en moeder. Nee, dat is niet goed van haar, overwoog de jonge Melchior. Zij zou alles op alles moeten zetten om het weer goed te maken! Vader had gezegd, dat zij niet welkom was zolang zij niet vooruit uit de stad terugkeerde. Maar waarom kwam zij niet om vader ervan te overtuigen, dat haar streven niet verkeerd was en dat zij zich niet misdroeg, zoals vader en neel veel andere mensen meenden?

Melchior had er spijt van, dat hij Roelie daar niet op gewezen had in de brief, die hij haar gestuurd had. Hij had haar eigenlijk moeten schrijven, dat zij thuis moest komen. Niet voor goed, neen, dat niet! Maar om vader te overtuigen en om het goed te maken! Aaltje zou nu stellig ook weer vriendelijk tegen haar zijn en er was dus alle reden om aan te nemen, dat vader tot mildere gedachten zou komen.....

Toen hij met het paard op het erf kwam en de bruine tevreden hinnikte, kwam Aaltje naar buiten.

„Ik heb nieuws gehoord,” zei de jonge Melchior tot zijn zuster. Er was een glimlach rond zijn mond.

Aaltje kwam hem na naar de paardenstal.

„Nieuws?” vroeg zij, terwijl zij deed of zij hoogst verwonderd was.

„Ja, over jou!”

Zij begon luid te lachen. Daarna vroeg zij fluisterend: „Wist je 't dan nog niet?”

„Je had het me weleens kunnen zeggen. Nu moest ik het van een ander horen. Geert de Peul is mijn zegsman.”

„Zeg Melchior, ik had het je vandaag juist willen vertellen,” jokte ze. „Ik moet het ook aan vader en moeder zeggen, maar ik durf niet goed.....”

„Ze zullen er wel over in hun nopjes zijn!”

„Denk je dat werkelijk, Melchior?” vroeg zij hoopvol.

„Natuurlijk! Mink is toch een degelijke kerel? 't Zal vader best aanstaan!”

„En als ik het aan vader en moeder verteld heb, zal ik het ook aan Roelie schrijven,” beloofde Aaltje. „Want zus moet het natuurlijk ook weten!”

De jonge Melchior knikte dankbaar en het was, of er in zijn hart een merel begon te zingen.

„— Nu zal alles weer goed komen”, zei hij zichzelf hardop voor.

X.

De boer van de Lindenburg vernam nog diezelfde dag, dat zijn dochter Aaltje met Mink Ruizendaal in kennis gekomen was. Maar het was niet uit de mond van Aaltje, dat hij dit het eerst hoorde.

Lijnegang was op zijn aardappelakker aan het werk. Hij zorgde er steeds voor, zijn rug naar het grote werk gekeerd te houden. De stellingen en de lange opritten voor de brug waren hem een doorn in het oog. Zo vaak hij het in uitvoering zijnde werk zag, werd hij grimmig en wrokkig. Met vaste regelmaat alsof het een natuurverschijnsel betrof waar niet aan te tornen viel, vorderde het werk. In de rivier stonden macale peilers opgetrokken en op de oevers werden staalconstructies gemonteerd. Het had er alle schijn van dat geen macht ter wereld in staat was om het eenmaal aangevangen werk te kunnen doen keren of ophouden. De brug groeide, zoals in de natuur alles opwies, met een vooraf bepaalde maatslag aller dingen.

— Eenmaal stonden vier rijzige bomen op de plaats, waar nu een oprit gemaakt is, dacht Lijnegang vol verbittering. De stammen van de letterbomen lagen te sterven achter de hooiberg van de Lindenburg....

Ja, de oude Lijnegang leefde in treurige verbittering. Zijn gedachten waren bijna altijd saamgetrokken op dit ene: de brug, die het oude ging verdringen en die alle vastigheden uit zijn afgestapeld plichtenleven ging ondermijnen.

Hij schoffelde tussen de aardappelen. Telkens kreeg hij stof, dat opgewaaid werd door de speelse zomerwind, prikkelend in 't gezicht. Als die brug er maar niet was, zou hij van dat stof geen last hebben, want dan zou hij vanaf de andere kant zijn akker schoffelen. Maar hij wilde de brug niet zien, daarom werkte hij nu zo 'averechts: met het gezicht in de wind en de brug in de rug.

Maar hij was niet doof... Soms hoorde hij het schrille piepen van een lier; en regelmatig drong het puffen en kreunen van een heimachine tot hem door. Zo nu en dan schreeuwde het werkvolk elkaar iets toe; hun stemmen reikten tot de schoffelende boer. Lijnegang meende, dat ze verfoeilijke vloekwoorden riepen, daar zag hij het wilde volk wel voor aan. Heel het werk was hem een vloek, een teistering in de streek ruïneerde. Hij dacht: — Al zou ik honderd jaar worden, nooit zal ik mij er mee verzoenen dat ze hier een brug gebouwd hebben....

Plotseling riep iemand zijn naam. Lijnegang keek op en zijn grijze ogen richtten zich op de polderdijk, welke zijn akker aan de zuidkant begrensdde.

Hij zag de oude Geurt Ruizendaal staan. Breed en zelfverzekerd stond Ruizendaal op de dijk en hij wenkte Lijnegang om naderbij te willen komen.

Lijnegang wierp zijn schoffel neer en liep met bedachtzame stappen langs de grasrand van zijn akker naar de dijk. Bedaard, alsof hij niet de minste belangstelling had voor hetgeen Ruizendaal hem klaarblijkelijk te zeggen mocht hebben, ging hij naar voren. Maar in werkelijkheid was hij brandend nieuwsgierig. Zou Geurt nieuws hebben omtrent de bruggebouw? Was er misschien plotseling een keer gekomen in de besluiten en zou de bouw worden gestaakt?.....

Hij begreep, dat het naïef was om dergelijke mogelijkheden te overwegen, maar niettemin hoopte hij, dat Geurt een bericht van deze aard zou brengen.

De boeren begroetten elkaar welwillend. Ruizendaal begon met te zeggen, dat Lijnegangs aardappelen er mooi bij stonden, maar dat het goed zou zijn als er malse regen zou komen.

Lijnegang knikte, maar zei met nadruk, dat de goede Gever alles in zijn hand had en dat Hij het op zijn tijd wel zou laten regenen.

Ruizendaal beaamde dit, maar voegde er aan toe, dat het goed van pas zou komen als die regen binnen een uur al gestuurd zou worden. En daarna kwar hij nog wat dichter naar de slootkant.

De boer van de Lindenburg keek rond, of er geen vreemde oren in de buurt waren, want hij begreep, dat Ruizendaal hem iets belangrijks wilde vertellen. Er warer in de mtrek geen andere levende wezens te bekennen dan een koppel kalveren en een paard, dat in de boomgaard naast de aardappelakker stond te dromen met geloken ogen.

Ruizendaal boog zich een beetje over de sloot, die tussen ehn was. Toen vroeg hij met ingehouden stem:

„Heb jij er ook vree mee, Melchior?”

„Vast niet!” antwoordde Lijnegang prompt. „En ik zal er nooit vree mee krijgen ook!” Hij meende, dat Geurt doelde op het bouwen van de brug.

„Dat is kwalijk gezegd, Lijnegang,” zei Ruizendaal veront-rust. „Ik dacht, dat het niet zo slecht bekeken was.”

„Al zou ik een eeuw oud worden, ik zal er nooit in kunnen berusten, want het is tegen mijn opvattingen in.”

„Maar Lijnegang, ik dacht.....”

„Ben jij 't er dan wel mee eens?” vroeg Lijnegang veront-waardigd.

„Ik dacht, dat het om zo te zeggen een goed ding was, natuurlijkerwijs gesproken.”

Melchior Lijnegang keek de liberale boer met gestrengte ogen aan.

„Ik hoor het al, Ruizendaal. Jij hebt dus ook al puurmo-drne opvattingen,” zei hij bestraffend. „Jij bent veel verand-derd, Geurt Ruizendaal! Eerst heb je er tegen iedereen over uitgemeten, dat je er gruwelijk op tegen was. Toen was ik het met je eens, want ik dacht er krek zo over als jij. Maar nu blijkt me, dat je zo wispelturig oert als een russische hit. Het valt me bar en bar tegen, dat je ineens omgeslagen bent.”

„Ik heb nooit gezegd, er op tegen te zijn. Lijnegang. Die dat beweren durven, liegen alsof he gedrukt staat. 't Is zuiver gezegd precies andersom. Ik geloof, dat het goed past.”

„Jij bent een draaijord,” viel Lijnegang kwaad uit, terwijl hij vermanend de rechterwijsvinger ophief naar de man, die aan de andere kant van het dijkslootje stond. „Ik had dat van jou heel niet verwacht.”

„Maar wat wil jij dan, Melchior? Als ze 't er over eens zijn, kunnen wij het dan tegenhouden?”

(wordt vervolgd).

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

AMSTLEVEN levensverzekering

Zij weten niet wat zij doen

IN DE KRINGEN van de „doorbraak” wordt herhaaldelijk betoogd, dat velen van de Kerk zijn vervreemd door het op „eden van de Christelijke politieke partijen en organisaties.

Ni zijn er overwegend Protestantse landen, waar geen christelijke politieke partijen zijn gevormd en waar ook christelijke arbeiders, boeren, middenstanders en werkgevers zich niet in christelijke organisaties hebben verenigd.

Is daar nu de onkerkelijkheid van geringere afmetingen daar in Nederland?

Het tegendeel is het geval.

Tot de door ons bedoelde landen behoort Engeland. Door verschillende oorzaken is men daar niet gekomen tot Christelijke partijformatie. Men vertrouwt op de Christelijke traditie. Aanvankelijk heeft deze zowel in de conservatieve als in de liberale partij inderdaad grote invloed uitgeoefend. Ook in de later tot ontwikkeling gekomen Labourpartij zijn in de loop der jaren wel belijders van de Christus opgetreden. Maar „lengs hebben in alle partijen modernistische denkbeelden ingang gevonden. De wetgeving laat daarvan hier en jaar duidelijk de sporen zien. Wel moet erkend worden, dat de macht der traditie nog voor vele excessen bewaart.

Maar een traditie, niet meer gevoerd door het geloof in de levende Christus, slijt.

Wat de vakbeweging betreft, deze stelde zich in Engeland niet op het standpunt van de belangenstrijd. Zij wilde „neutraal” zijn en alleen ijveren voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden. Men koos ook als vakbeweging geen partij voor een bepaalde politieke groepering. Allengs is dit echter anders geworden, en sloot men zich meer aan bij de Labourpartij. Na de eerste wereldoorlog nam de invloed van meer revolutionair gestemde geesten toe, zoals o.m. bleek bij de „algemene staking” van 1926, die door de christelijke vakbeweging hier te lande, op grond van haar beginselen, terecht principieel veroordeeld werd.

Steeds duidelijker is aan het licht gekomen, dat de Engelse vakbeweging niet leeft uit een positief beginsel. Men streeft alleen naar het bereiken van materiële voordelen. De geest, die al meer eerst, is die van het praktisch materialisme. Het godsdienstige element, dat voorheen nog v.l. enige invloed uitoefende, verloor al meer aan betekenis. Groepsegoïsme, categorale belangen gaven de toon aan.

Maar geen arbeider kan in Engeland zeggen, dat hi „geïrriteerd” wordt door christelijke politieke partijen of door christelijk sociale organisaties en dat hij daarom onkerkelijk is geworden.

Leven nu in Engeland de arbeiders — dit laatste woord in zeer algemene zin genomen, zodat daartoe ook hogere ambten behoren — méér met de kerken mee dan in Nederland? Helaas moet het antwoord ontkennend luiden. Natuurlijk mag hi er niet alleen gelet worden op de Engelse staatskerk. Aandacht moet eveneens geschonken worden aan de vrije kerken.

Maar ook al doet men dit, dan nog moet gezegd worden, dat aan het meeleven met de kerk zeer veel ontbreekt.

Enkele jaren voor de tweede wereldoorlog werd van kerkelijke zijde medegedeeld, dat in geheel Londen van de circa 8 miljoen inwoners slechts ongeveer één miljoen nog tot de min of meer geregelde kerkgangers gerekend kon worden. Voor 43% bestond het miljoen uit Anglicanen, voor 44% uit dissidenten voor 8% uit Rooms, terwijl 5% behoorde tot diverse kleine formaties. In andere steden en fabriekscentra waren de verhoudingen niet wezenlijk anders.

Na de laatste oorlog is de toestand nog bedenklijker geworden. Een der Anglicaanse bisschoppen verklaarde, dat nog slechts 10% van de bevolking enigermate met de kerk meeleefde. Meer dan de helft van het volk was aan alle religie ontzonken.

Daartoe heeft, volgens een kenner van de toestanden, ook in sterke mate medegewerkt de materialistische geest, die in de organisaties leeft. Bij de evangelisatiearbeid stuit men op deze geest, die alleen doet leven in het horizontale vlak en geen verticale verbindingen meer kent.

Het ontbreken van christelijk-politieke en sociale organisaties heeft in Engeland kennelijk de zaak van Evangelie en kerk niet gediend. Evenmin is dit het geval in de Scandinavische landen.

In Nederland mogen wij, gelet op vele bedroevende verschijnselen, zeker niet roemen boven de maat. Maar wij kunnen toch, ook met het oog op de arbeid der kerken, Gode dankbaar zijn voor hetgeen Hij ons in de christelijke organi-

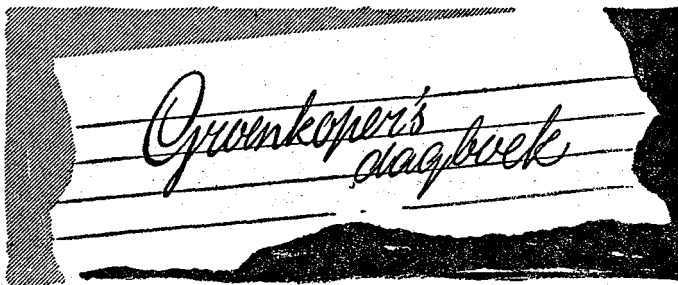
7
MEI

Een reactionair mens ben ik niet, maar ik hou wel een beetje van reactie. En die is gekomen. Op mijn verzoek om samen, u en ik, verkiezingsleuzen te ver-

zinnen. Een prettige reactie. Kiezers van lijst 3 hebben gedacht: komaan, laten we Groenkoper eens helpen. Die jongen zit er ook maar alleen voor. En dat heb ik gewaardeerd. Ik zal niet zeggen, dat al die leuzen te gebruiken zijn. Dat zijn de mijne ook niet. Maar ik voel me gesteund. En als prof. Zijlstra zich ook zo gesteund voelt, dan zal het goed gaan. Maar laat ik u niet langer in onzekerheid laten. Met grote dank aan inzenders vermeld ik: „Roep toch geen ach en wee. Maar stemt gerust Zijlstra J.” Die kwam uit Sint Laurens. Over naar Schoonoord, om het eens op zijn radioos te zeggen. „Niet Drees, niet Romme, maar Zijlstra”. Ik liet deze leuze een van mijn vrienden lezen, een, die nogal knappe Sinterklaasrijmen kan maken. Hij zei: „Het rijmt niet”. Ik antwoordde: „Je kunt toch wel Zijlstra stemmen al rijmt het niet”. En daarmee zal de briefschrijver uit Schoonoord het zeker eens zijn. Vandaag uit Vlaardingen nog een. Wat zeg ik? Drie! „Toont energie. Stemt lijst 3”. En deze: „Met Zijlstra vooruit”. Of deze: „Wie doet me na? Ik stem op Zijlstra!”. Boven de brief stond: „Beste William”. Ik heb die brief zeer op prijs gesteld. Van een echte Kuyperiaan. Die het niet gemakkelijk heeft. Want hij woont in de Thorbeckestraat!

8
MEI

Gisteren er niet toegekomen de eerste grote verkiezingsvergadering te vermelden. Die te Assen. De Drenthen kunnen trots zijn. Daar in hun land, het land van Bartje zal ik maar zeggen, is het begonnen. En heeft Bartje niet A.R. in zijn naam? Dr. Schouten en dr. Berghuis hebben gesproken. Twee generaties. Hebt u op de foto in mijn lijfblad gezien, dat dr. W. P. een siga-

ret in zijn hand heeft? Dat hebt u nooit gezien van dr. Schouten, ook niet van mr. Roosjen, zelfs niet van de heer Smalbroek. Maar de heer Berghuis is anders. Hij zal echter gauw aan de sigaar moeten. Men kweekt geen Anti's bij een piraatje, zeg ik maar. Zelfs de jonge prof. Verdam rookt sigaren; wel kleintjes, maar het zijn sigaren, arjos amarillos claros, geloof ik dat ze heten.

9
MEI

En onze beide ministers, de nummers 1 en 2 van lijst drie hebben in Franeker gesproken. Die zullen zich thuis gevoeld hebben, daar in hun geboorteland! Prof. Zijlstra zeker, omdat Franeker vroeger een hogeschool gehad heeft, met bekende profen. Maar onze verkeersminister heeft zich er ook niet vreemd gevoeld. Want in het planetarium van Eise Eisinga kun je de melkweg zien. Ik heb me altijd afgevraagd of de melkweg onder minister Mansholt of onder minister Algera valt. Maar ik heb gehoord, dat er verkeerslichten branden. Dus valt hij onder Waterstaat. Intussen heb ik weer wat slagzinnen binnengekregen. Uit Amsterdam deze: „Dat weet toch iedereen, prof. Zijlstra is nummer 1”. Een beetje te optimistisch, naar mijn smaak. Want iedereen weet het heus nog niet. „Uit alle monden klinkt weldra: Kiest minister Zijlstra”. Die komt ook uit Amsterdam. Nu ik help het hopen! De leukste vond ik: „Oom Kees en tante Da, zij kiezen dr. Zijlstra”. Die eigenwijze vriend van mij, die dichter, vroeg natuurlijk weer: „wie is tante Da?”. Er zijn mensen die het nooit

10
MEI

snappen. „Zo maar een tante” zei ik. „Van wie?” wilde hij weten. „Van jou niet”, heb ik gezegd. Soms moet je éven hard wezen in de politiek.

Een rustige dag gehad. De zoon naar de bondsdag van de jongelingen en jonge meisjes. Een ander ging dauwtrappen en de derde ging bij een vriendje op bezoek. Daar zaten mijn vrouw en ik alleen. Na kerktijd de kachel zachtjes aangemaakt. Het was een beetje rillig. Toen ook gedacht aan 10 mei 1940. Een datum, die gauw vergeten wordt. Alweer zestien jaar geleden. Des avonds maar de rest van de slagzinnen doorgenomen. Enkele uit Stadskanaal. Wat denkt u van deze: „Voor ik onder zeil ga, stem ik eerst op Zijlstra”. Natuurlijk alleen op de verkiezingsdag te gebruiken. Maar hij is goed. Dat dacht u! De inzender vindt hem zelf niet goed. „Rijm is niet verantwoord, inhoud is te plastisch, effect is nihil”. Zo mag ik het horen. Dit is een kritische kiezer, die niet gauw tevreden is met zijn eigen werk. Maar hij geeft het ook niet gauw op. Want: „Denk ik over ons peil na, dan stem ik effies op Zijlstra”. Goed? Neen! Eigen oordeel uit Stadskanaal: „Diskwalificatie voor de andere grootheden; het woord effies is vulgair; het geheel waardeloos”. De inzender heeft ook aan mij gedacht. Ik acor niet graag de lof over mij trompetten. Maar van een kritische geest kan ik het hebben. Dus citeer ik uit Stadskanaal: „Geel is beter dan rood koper, maar boven alles gaat Groenkoper”. Ik ben tot bloezen toe verlegen geworden.

11
MEI

Het wordt tóch minder met de politieke partijen. In 1952 hadden we er dertien, die aan de verkiezingen deelnamen. Nu hebben we e. tien. Zij hebben alle een landelijke lijststaanvoerder. Ik zal die maar eens noemen. Niet omdat u een keuze zoudt kunnen doen. Want daarvan is geen sprake. Maar om u op de hoogte te houden. Laten we wel wezen. Een Kamer met 150 A.R. is ook een beetje eentonig. Goed. Daar gaan we dan: Prof. Romme, Dr. Drees, PROF. ZIJLSTRA, de heer Tilanus, prof. Oud, de heer Wagenaar, ds. Zandt, de heer L. P. Laning, C. A. baron Bentinck en ir. van Lissa Nessel. Bijna allen hebben zij een titel. Behalve de heren Tilanus, Wagenaar en Laning. Niet dat de anderen geen heren zijn, maar zij hebben nóg iets voor hun naam, weet u. Voor ons is dat niet zo erg belangrijk. Wij onthouden: Prof. Zijlstra, nummer 1 van lijst drie. Als u die andere namen ergens ziet, weest vriendelijk, weest beleefd, maar u moet die niet hebben.

12
MEI

Vanmorgen naar de bus gegaan in de hoop nog enige reacties te ontvangen. Maar neen. Enfin, zo erg is dat ook niet. Wij slaan ons er wel weer door heen. Mijn politiek ontwikkelde zoon kwam aandragen met „Wie? Lijst drie!” Kort kan het wel niet. Een vriendin van mijn vrouw heeft gevonden: „Kijk niet zo sinister! Stemt Zijlstra de minister”. Het is waar, prof. Zijlstra kijkt altijd opgewekt. Zijn vrouw trouwens ook. Mijn neef de dominee, ook een knappe jongen, heeft in de familieraad gezegd: „Overal vertellen: stemt op Zijlstra Jelle”. Hierin schuilt een boodschap, vond ik. Tenslotte vond mijn sigarenwinkelier: „Weest toch niet van gister, stemt Zijlstra de minister”. Genoeg al weer voor deze keer!

William Groenkoper

Trieste resultaten

WANNEER een kansloze partij aan de verkiezingen deelneemt betekent dit, dat veelal geestverwanten worden benadeeld en principiële politieke tegenstanders in het zadel worden geholpen.

Ten aanzien van het G.P.V. menen wij, dat het goed is enkele voorbeelden hiervan uit vroegere verkiezingen te geven.

In Hoogeveen heeft zich bij de gemeenteraadsverkiezing van 1953 het geval voorgedaan, dat door de actie van het G.P.V. een communist in de raad kwam.

Het G.P.V. behaalde 23 stemmen, die als een direct verlies van de a.r.partij moesten worden gezien. Daardoor werd het lijstgemiddelde van deze partij dusdanig, dat het na de toewijzing van de achtste zetel in de raad onder het gemiddelde van de C.P.N. kwam te liggen. De a.r.partij verloor een zetel en de communist kwam in de raad. Het resultaat van het „getuigend” optreden van het G.P.V. was hier wel zeer luguber.

Natuurlijk behoeven het niet altijd communisten te zijn die van het optreden van het G.P.V. bij de verkiezingen profiteren. Er zijn andere voorbeelden waarbij de V.V.D. of de P.v.d.A. het voordeel trokken. De volgende voorbeelden zijn te noemen voor wat de verkiezing van 1953 voor de gemeenteraden betreft:

Enrum. Het G.P.V. behaalde 158 stemmen. Resultaat geen zetel. Winst V.V.D. een zetel. Verlies A.R.P. een zetel.

saties heeft geschonken. Evenals in de christelijke scholen van lager-, middelbaar en hoger onderwijs. De bewaarde invloed van de christelijke organisaties werd ook door de Hervormde Synode erkend.

De doorbraak-christenen, waaronder ook niet-moderne predikanten, weten niet wat doen.

Al bedoelen zij het niet, zij werken de secularisatie van het leven in de hand.

C. SMEENK

Grijpskerk. Het G.P.V. behaalde 106 stemmen. Resultaat geen zetel. Winst V.V.D. een zetel. Verlies (op 6 stemmen) A.R.P. een zetel.

Groote gast. Het G.P.V. behaalde 190 stemmen. Resultaat geen zetel. Winst P.v.d.A. een zetel. Verlies A.R. Partij een zetel.

Oldekerk. Het G.P.V. behaalde 65 stemmen. Resultaat geen zetel. Winst P.v.d.A. een zetel. Verlies A.R.P. (op 4 stemmen) en zetel.

Adorp. Het G.P.V. behaalde 81 stemmen. Resultaat de enige zetel verloren. Winst Gemeentebelang, die nu op 4 zetels kwam en tegelijkertijd de absolute meerderheid in de raad behaalde. Indien de G.P.V. sten men bij de A.R.Partij konden worden geteld, zou de uitslag omgekeerd zijn geweest.

In 1954 bij de Statenverkiezing was het resultaat zo mogelijk nog kwader. De volgende voorbeelden zijn daarvoor zeer sprekend:

Groningen: Door het optreden van het G.P.V. bij de verkiezingen verloor de A.R.Partij haar tiende zetel in de Staten. Het lijstgemiddelde daalde dusdanig, dat de P.v.d.A. haar 20ste zetel behaalde, engevolge van verloren gegane A.R.stemmen. In deze typisch rode provincie oestaat het gevaar dat de P.v.d.A. de absolute meerderheid van

de uit 45 zetels bestaande Staten behaalt.

Utrecht: Door het optreden van het kansloos zijnde G.P.V. verloor de A.R.P. haar zevende zetel in de Staten. De P.v.d.A. boekte daardoor haar 13e zetel in de Staten.

Friesland: Door het optreden van het G.P.V., weer kansloos (het behaalde 2601 stemmen, terwijl de kiesdeler 4873 was), verloor de A.R. Partij haar 13e zetel en boekte de P.v.d.A. haar 21ste zetel.

Zuid-Holland: Door het optreden van het G.P.V. (kansloos omdat het nog geen derde deel van de kiesdeler behaalde) verloor de A.R.Partij een zetel ten voordele van de C.H.U. Voor het G.P.V. moet dit als een achteruitgang worden gezien.

Drente: Op veertig stemmen na behield de A.R.Partij haar zevende zetel in de Staten, waarop haar tweede zetel in de Ged. Staten berust. Iets meer succes voor het G.P.V. en de zetel zou aan de V.V.D. zijn toegevallen.

Limburg: Het ergste is voor het laatst bewaard. Door het optreden van het G.P.V., dat slechts een luttel aantal stemmen behaalde in enkele kieskringen, boekte de gecombineerde lijst van A.R. en C.H. net voldoende verlies om de enige vertegenwoordiger van deze groep, de enige principiële protestants-christelijke vertegenwoordiger, uit de overwegend roomse Staten te doen verdwijnen.

E. VAN RULLER

GYMNASTIEKTOESTELLEN
ROTHUIZEN N.V. - HEELSUM

NEDERLANDSE GEDACHTEN

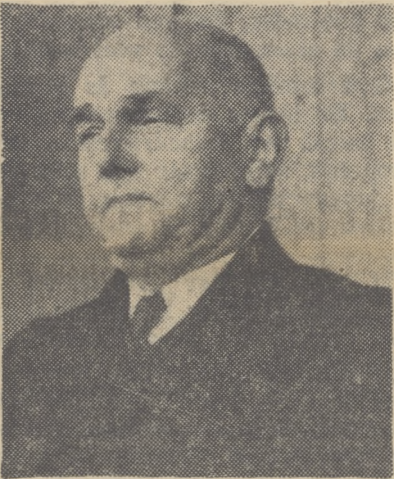
OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

J. A. J. Jansen Manenschijn ✦

MET ONTROERING zullen velen het bericht van het overlijden van de heer J. A. J. Jansen Manenschijn, oud-burgemeester van Zwijndrecht en oud-lid van het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gelezen hebben.

Op velerlei wijzen en in verscheidene ambten heeft hij de A.R.-Partij gediend. En toen hij het vorige jaar zijn 75e verjaardag vierde, vervulde hij nog talrijke functies.

Geboren 4 juni 1880 te Deventer, vertrok hij reeds op jeugdige leeftijd naar Dordrecht. Daar begon zijn politieke loopbaan. In oktober 1918 werd hij lid van de gemeenteraad, in januari 1922 volgde zijn verkiezing tot wethouder. Daarna, op 27 mei 1929 werd hij geïnstalleerd tot bur-

gemeester van Zwijndrecht, welk ambt hij tot na de bevrijding bekleedde. En op een leeftijd, dat een ander aan pensioen gaat denken, toen hij 66 jaar was, begon hij opnieuw als lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, welk ambt hij vervulde tot 1954.

Niet het minst als Gedeputeerde heeft de heer Jansen getoond een man te zijn, die in staat was de problemen te overzien. In de kring van zijn ambtgenoten in het gehele land nam hij een vooraanstaande plaats in.

De A.R.-Partij heeft hij in vele functies gediend. In de Kamer-kieskring Dordrecht was hij vele jaren de nauwgezette secretaris en de laatste jaren de bezielende voorzitter. In het Centraal Comité van A.R.-Kiesverenigingen, waarin hij tot aan zijn dood toe zitting had, werd zijn oordeel steeds zeer gewaardeerd.

De heer Jansen was voorzitter van de Commissie, welke had na te gaan of Nederlandse Gedachten moest worden omgezet van een maandblad in een weekblad. Van de financiële commissie van het weekblad maakte hij ook deel uit.

Daarnaast zou nog te wijzen zijn op velerlei arbeid, door hem verricht. In de crisisjaren had het werkloosheidsvraagstuk steeds zijn volle aandacht. De B.V.L. had voorheen de liefde van zijn hart en van „Steun Wettig Gezag” was hij in de jaren na de oorlog een warm pleitbezorger.

In de jaren van de bezetting moest hij zijn optreden als burgemeester van Zwijndrecht betalen met een verblijf in het gijzelaarskamp St. Michielsgestel, waar hij het ook niet kon nalaten bezig te zijn met de politieke problemen van na de oorlog. In de „Kring Jansen Manenschijn” werd menig belangrijk onderwerp daar besproken.

Zijn verdiensten werden erkend door zijn benoeming tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Wij danken God voor hetgeen hij ons in deze man geschonken heeft.

Soekarno kreeg zijn kans . . . . en miste

LATEN we het onomwonden zo stellen: vele Nederlanders hebben zich de laatste dagen geërgerd. Waaraan precies — men kan het nauwelijks zeggen. Het arrogante optreden van de president van Indonesië in de Ver. Staten is ergerniswekkend en de wijze waarop de Amerikaanse regeringsfunctionarissen zich daardoor schijnbaar laten inpalmen is het niet minder. Als we lezen van het enthousiaste welkom dat de vice-president van de Ver. Staten, de heer Nixon, aan Soekarno toeriep, aan zijn voor Soekarno zo vleierende vergelijkingen, aan het applaus in het Congres toen Soekarno zijn rede hield, aan zijn ontvangsten en diners met de Eisenhower's — neen, dan krijgen we een nare smaak in de mond!

Daarmee hebben de Amerikanen bij ons, Nederlanders, geen goede beurt gemaakt. Echter, men moet trachten zijn ergernis de baas te blijven en de zaken nuchter te beschouwen. Bij dit alles zijn, voor wat ons betreft, drie partijen betrokken: de Amerikanen, de Indonesiërs en de Nederlanders. Het heeft zin de gedachten van elk van deze partijen in het kort weer te geven.

DE AMERIKANEN ontvangen Soekarno als de president van Indonesië, van een land dus waarmee zij vriendschappelijke betrekkingen onderhouden. Soekarno is derhalve een eregast en dient ontvangen te worden met al dat uiterlijke vertoon, waarmee het bezoek van staatshoofden nu eenmaal gepaard pleegt te gaan.

Dat Indonesië ligt naar Amerikaanse gedachten in een gebied dat uitermate belangrijk is in de strijd tussen oost en west. Als Indonesië in het communistische kamp getrokken zou worden, zou dit een gevoelige klap zijn voor Amerika en voor de politiek van het westen in het algemeen. Er is Amerika dus alles aan gelegen om Soekarno gunstig voor zich te stemmen. Vandaar waarschijnlijk die haast oosterse ontvangst en die haast oostersvleierende woorden van de heer Nixon. Men heeft Soekarno wat stroop om de mond willen smeren in de hoop dat deze daarvoor gevoelig zou zijn.

Zie nu hoe **IR. SOEKARNO** naar Amerika gekomen is: als een man die succes wilde behalen. Een succes dat hij dringend nodig heeft, want in de afgelopen periode heeft hij in eigen land aan prestige ingeboet. De oppositie tegen zijn wijze van regeren neemt toe en ook op zijn persoonlijk leven is openlijk kritiek geïntendeerd. Dat hij kan voortgaan op de wijze zoals hij dat doet heeft hij te danken aan de magische kracht van het woord Irian, Nieuw-Guinea. Zolang Soekarno zijn volk nog kan overtuigen van het grote onrecht dat Nederland aan Indonesië aandoet door het Nieuw-Guinea te onthouden en zolang hij nog met zijn oosterse welsprekendheid vecht voor dat „nationale ideaal”, zo lang kan hij zich nog wel staande houden. Maar dan moet hij ook iets doen! En dat doet hij nu. Hij laat zich bewieroken in het grote, machtige Amerika — en dat streelt de Indonesiër! Hij vecht in het Amerikaanse Congres voor Nieuw-Guinea — en dat spreekt tot de verbeeldingskracht van de Indonesiër.

En tegen dat alles kijken wij **NEDERLANDERS**, dan aan en wij ergeren ons.

Wij denken aan het eenzijdig verbreken van de Unie en we noemen dat terecht een schending van het internationale recht om van het internationale fatsoen maar te zwijgen! Wij denken aan Jungschlaeger en aan de velen die nu nog in de Indonesische gevangnissen zuchten — en we bestempelen dat alles terecht als een politieke misdaad. En de man onder wiens leiding al dat onrecht gebeurt — uitgesproken die man wordt in Amerika bewierookt op een wijze die ons haast onpasselijk maakt. In Amerika — een land waarmee wij door nauwe banden verbonden zijn. Een land dat wij als een bondgenoot beschouwen in de strijd voor democratie en christelijke beschaving.

Nogmaals: laten we nuchter blijven. Als we nuchter de hele zaak beschouwen, dan is dit de conclusie: Soekarno kreeg zijn kans..... en heeft zijn kans gemist! Soekarno kreeg de kans om voor zichzelf en voor zijn land de sympathie te winnen van de Amerikanen — maar hij heeft er op gespeeld de sympathie van zijn landgenoten te winnen en Amerikanen zijn anders dan Indonesiërs! Ze voelen voor nationalisme en ze zijn felle tegenstanders van kolonialisme — maar ze lieten zich niet meeslepen door de goedkope demagogie van Soekarno. Denk aan wat de Niek York Times schreef (en de New York Times is een invloedrijk blad in Amerika): „Soekarno heeft niet gearzeld de Ver. Staten uit te nodigen hun bondgenoten te verlaten en de defensie in Azië te verzwaken, ten

einde de harten van de Aziatische volken te winnen.” En denk aan de botte verklaring van Foster Dulles, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken: „Mijn collega Roeslan Abdoelgani heeft onze steun gevraagd voor de Indonesische aanspraken op Nieuw-Guinea — wij hebben die steun geweigerd. Wij onderhouden met Nederland zowel als met Indonesië vriendschappelijke betrekkingen en daarom zullen wij in dit geschil tussen beide landen geen partij kiezen.”

Voor wat Nieuw-Guinea betreft, kan men dus Soekarno's reis wel als mislukt beschouwen — en omdat hij alles op die ene kaart Nieuw-Guinea gezet had, valt er ook verder voor hem weinig te bereiken.

En wat Amerika nu met dit uitnodigen van president Soekarno bereikt heeft? Men heeft de ergernis van de Nederlanders opgewekt — maar het is de vraag of dat Washington erg interesseert. Men heeft de sympathie gewonnen van het Indonesische volk omdat Soekarno, hun president, zo op een voetstuk geplaatst is. Maar ook dat is geen belangrijk succes. Het is maar een heel klein stapje op de weg die ertoe moet leiden de Aziatische volkeren in het westelijke kamp te brengen — althans uit het Russische kamp te houden. En als men dat kleine stapje vergelijkt met de rase schreden waarmee het communisme-in-nieuwe-gedaante die weg aflegt, dan is het wel tijd dat men zich in Washington bezint op de vraag of deze methode wel juist is!

Wij kijken naar de

TOEKOMST

- * *De datum van 30 mei nadert met rasse schreden*
- * *Ook door de radio klinkt de anti-revolutionaire boodschap*
- * *Buitenkansje: verkiezingsbiljetten tegen halve prijs!*
- * *Gaarne veel bestellingen op derde koperdiepdrukfolder*

EVENALS andere jaren zullen ook thans de politieke partijen gelegenheid hebben zich via de radio tot de Nederlandse kiezers te wenden. De anti-revolutionaire partij komt drie maal in de aether.

Drs. C. P. Hazenbosch spreekt op dinsdag 29 mei over de zender Hilversum 1 (K.R.O.) van 18.10 tot 18.25 uur.

Op woensdag 6 juni a.s. spreekt Mr. A. B. Roosjen over Hilversum 2 (VARA) van 19.15 tot 19.30 uur.

Tenslotte spreekt onze lijststaanvoerder Professor dr. J. Zijlstra op dinsdag 12 juni over de zender Hilversum 2 (AVRO) van 19.45 tot 20 uur.

In kort bestek wordt dan een uiteenzetting van ons anti-revolutionair verkiezingsprogramma gegeven. Het is van groot belang, dat zoveel mogelijk mensen hierdoor worden bereikt.

Wij wekken u dan ook op zelf te luisteren en ook vrienden en kennissen aan te sporen hun toestel op deze uitzendingen af te stemmen.

Traag op gang

DE VERKIEZINGSPROPAGANDA der verschillende politieke partijen komt langzaam op gang. Totnogtoe is het verloop nogal rustig. De beide grote partijen bewaren haar kruik voor de laatste weken, misschien wel de laatste dagen, althans wat de verspreiding van geschriften betreft. Deze dagen is aan alle kiesverenigingen toegezonden een exemplaar van de derde courant en een exemplaar van de tweede koperdiepdrukfolder. De derde koperdiepdrukfolder is thans in bewerking. Deze is naar onze mening zeer goed geslaagd. Het motto is „de Anti-Revolutionaire Partij kijkt naar de toekomst”. Het is nu eenmaal zo, dat de P.v.d.A. vooral zich aandient als de partij van de vooruitstrevendheid. Wanneer men daar over nadent is dat eigenlijk niets dan onzin. Politiek richt zich altijd op de toekomst. De politiek moet nu eenmaal een antwoord geven op de vraag wat er morgen en overmorgen dient te geschieden. Een program trekt dan ook richtlijnen voor de toekomstige ontwikkeling. Welnu in dit geschrift geven we er blijk van dat we werkelijk wel weten wat ons te wachten staat. De techniek staat niet stil. Iedere dag opnieuw worden er uitvindingen gedaan. We gaan een nieuwe industriële revolutie tegemoet. Wat deze ons brengen zal weten wij niet. Maar die ontwikkeling moeten we opvangen. En daar heeft ook de politiek mee te maken. Voorts bevat deze folder een korte samenvatting van het Program van Actie in achttien punten. Wij geven de kiesverenigingen in overweging deze koperdiepdrukfolder in grote aantallen te verspreiden. Zij bevat geen enkele aanval op andere politieke partijen. Zij zet alleen ons eigen standpunt uiteen.

Een leuke verrassing

MET de vergaderingen loopt het goed. Vooral onze lijsttrekker, Prof. Dr. J. Zijlstra is avond aan avond op stap en hij doorkruist geheel Nederland. Vooral die vergaderingen worden goed bezocht. Onlangs sprak Prof. Zijlstra in Emmen op de terugweg kwam hij langs Hoogeveen, ook daar was een vergadering. Mr. A. B. Roosjen was juist bezig aan het slot van zijn betoog toen Prof. Zijlstra nog even kwam aanwippen. Met een hartelijk applaus werd hij begroet. En natuurlijk moest hij nog even het woord voeren. Dat was voor

Hoogeveen een leuke verrassing, waar men niet op gerekend had. Natuurlijk is deze avond goed geslaagd en in Hoogeveen zullen ze nu allemaal wel lijst drie stemmen. Trouwens dat zijn we van Hoogeveen gewend.

Het is niet anders

TELKENS komen er telefoontjes op het bureau van mensen, die op 13 juni in het buitenland zijn en niet bij volmacht kunnen stemmen, omdat zij in hun woonplaats geen familie hebben terwijl er ook geen huisgenoten zijn. Ja — daar is niets aan te doen! Die stemmen zijn verloren. Het enige is dat die mensen wordt aangeraaden, als het vakantie betreft, de reis nog even uit te stellen — of — als ze niet te ver wegtrekken — maar wie blijft tegenwoordig dicht bij huis — te stemmen in Terneuzen of in Maas-

tricht, in ieder geval in een grensplaats. Vroeger was de regeling soepeler. Iedereen kon een volmacht aanvragen. Maar daar is misbruik van gemaakt. Men heeft langs het strand in Zandvoort met volmachten gecolpoteerd en ook in ziekenhuizen schijnt het niet altijd correct gegaan te zijn. Vandaar dat men de mogelijkheid wat heeft ingeperkt.

Alles moet weg!

WE hebben ditmaal meer affiches laten afdrucken dan bij vroegere verkiezingen. De oplage moet van tevoren worden vastgesteld. Maar nu blijkt dat sommige formaten te veel worden gevraagd en andere te weinig. Wij hebben nog 12000 kleine Zijlstra's extra laten drukken, maar de kosten daarvan zijn natuurlijk hoger dan van de eerste oplage. Meer kunnen we nu niet doen. Want het bijdrukken vergt een week à 10 dagen. In sommige gevallen zullen we dus niet kunnen leveren. Maar dan weet men in ieder geval hoe de zaak in elkaar zit. Het aantal grote biljetten is echter belangrijk minder gevraagd dan andere jaren. Het heeft geen zin daarmee te blijven zitten. Wie ze nu nog bestelt krijgt ze tegen halve prijs. Wij houden uitverkoop. Alles moet weg.

Denk om 30 mei!

HET wordt nu kort dag. 30 mei is de fatale datum. Daarna kan men niet meer aanvragen bij volmacht te stemmen. Maak het dus in orde. Dit geldt ook voor zieken, gebrekkigen, ouden van dagen, die slecht ter been zijn. Vooral ook mensen die net zijn verhuisd naar een andere gemeente. In dat geval even naar het gemeentehuis — maar iedere kiezer persoonlijk — en de zaak is zo in orde. Laat geen stem verloren gaan! 30 mei! Denkt u er om.

De lijsten zijn ingediend

TER geruststelling van iedereen, die zich daar misschien ongerust over zou maken, wordt medegedeeld dat in alle 18 Kamerkiezingskringen de lijsten zijn ingediend — dat de verbinding der lijsten in orde is — en dat een voorkeurnummer is aangevraagd. Ons zal wel 3 worden toegewezen. Ter geruststelling van de Kiesraad delen we mee, dat we daarmee al hebben gerekend. Althans het staat al op onze affiches. Wij moeten er echter niet aan denken dat de K.V.P. slechts 11 handtekeningen op haar aanvraag heeft staan. Dan zouden we opeens lijst 2 krijgen. Met belangstelling wachten we de Staatscourant af. Ook dat zal wel in orde zijn.

Staatsbedrijven

OP EEN A.R.-meeting te Emmen heeft Prof. Zijlstra een grapje aan-gehaald, dat een kern van waarheid bevat.

Wat is het verschil tussen een staatsbedrijf en een particulier bedrijf? zo luidt dan de vraag. En het antwoord is: In een particulier bedrijf heeft de staat tegenwoordig heel wat te vertellen, maar in een staatsbedrijf vrijwel niets.

Een ander, wat vinniger grapje sluit zich hierbij aan: wat is in een grote gemeente een wethouder van bedrijven? Antwoord: een uit en door de raad gekozen functionaris, uit de gemeentekas gesalarieerd, en wiens taak het is, het beleid van de directeuren van gemeentebedrijven in de raad uit te leggen en te verdedigen.

En bij deze grapjes kan nog een merkwaardige geschiedenis worden verteld. In een van de grootste gemeenten van ons land werd een ingenieur tot wethouder gekozen. Maar toen de portefeuilles werden verdeeld, mocht hij die van bedrijven of van openbare werken niet hebben en hij kreeg sociale zaken. Want de meerderheid van het college van B. en W. stond op het standpunt, dat het allemaal haken en ogen zou geven, als er een wethouder was, die uit eigen deskundigheid zou willen meepraten over zaken, waaromtrent de directeuren deskundigen waren. Dat zou maar moeite geven. Dit is geen derde grapje, dat wij er aan toevoegen; dit is precies zo gebeurd en verdedigd.

WANNEER sommigen nog altijd als ideaal zien, dat een aantal grote ondernemingen in handen van de staat moeten komen, dan vragen zij in feite alleen om een mooie schijn. Het klinkt wel mooi, dat grote indrukwekkende ondernemingen met een omzet van vele miljoenen in „handen van de gemeenschap” moeten komen. Maar die „gemeenschap” heeft geen adres en geen mond. Behalve dan de staat. En de bedoeling is dan ook doodeenvoudig, dat het staatsbedrijven zullen worden. Staatsmijnen en geen particuliere mijnen. Een staats-sodabedrijf. Een staatszoutbedrijf. En hoogovens van de staat. Enz.

Fijn voor de „gemeenschap”, om te kunnen zeggen: dat is allemaal van mij. Als de „gemeenschap” maar een persoon was, die iets fijn kon vinden.

MAAR de ervaring leert hoe langer hoe meer, dat een staatsbedrijf eigen wegen gaat, en zich van de staat niet te veel aantrekt.

Om de vier jaar komt er een andere minister, maar de bedrijfsleiding blijft en volgt een eigen koers. Er is een volksvertegenwoordiging, die zich met de politiek en het beleid van de bedrijven probeert bezig te houden, maar het blijkt onmogelijk, zelfs maar een behoorlijk beeld van het bedrijf te krijgen. De jaarverslagen worden op steeds mooier papier gedrukt, ze worden fraaiër geïllustreerd, en zeggen hoe langer hoe minder. Men moet maar eens de jaarverslagen van de Spoorwegen, een semi-overheidsbedrijf, van 25 jaar geleden en van verleden jaar naast elkaar leggen. De buitenstaander komt hoe langer hoe minder te weten. Het staatsbedrijf wordt een staat in de staat. En de modernisering van het bedrijf maakt het hoe langer hoe meer tot een geheimzinnige zaak, waar outsiders al minder van begrijpen. Daar komt bij, dat ieder groot concern zich internationaal in moet spelen en dat buitenlandse factoren niet zelden beslissende invloed hebben op de bedrijfspolitiek.

Daarom is er iets onwezenlijks in de propaganda voor meer staatsbedrijven, voor een monopolistische positie van de staat voor sommige bedrijfstakken. En het praten over de „handen der gemeenschap” is nog onwezenlijker.

Tenzij...

TENZIJ DE STAAT zelf van karakter verandert.

Een groeiend en al meer geperfectioneerd complex van staatsbedrijven, dat in sommige sectoren monopolistisch optreedt kan niet als hoogste gezag hebben een democratisch gezagsorgaan, waar in de volle openbaarheid wordt gehandeld en gesproken in overleg met vertegenwoordigers van het volk.

Het moet een gezag hebben, dat over een „apparaat” beschikt, dat zich tot onpartijdig en deskundig beoordelen van het bedrijf ten volle in staat acht en daarom orders geeft. En het moet in staat zijn, beslissingen te nemen, die aan de openbaarheid worden onttrokken. Het moet opdrachten kunnen geven, transacties aangaan, prijsafspraken maken, en alles, wat in een modern concern door de directie gebeurt, zonder dat het daarvan in witte stukken en kamerdebatten rekenschap van behoeft te geven.

En dat leidt tot de conclusie, dat een gesocialiseerde maatschappij niet als complement een democratische rechtsstaat kan hebben, maar alleen een totalitaire machtsstaat.

Wie de socialisatie propageert, en al meer bedrijven „aan de gemeenschap” wil brengen, kan twee wegen kiezen. De ene weg betekent: behoudt van de democratische rechtsstaat en koestering in de schijn, dat de „gemeenschap” bedrijven in de handen heeft, terwijl die bedrijven in werkelijkheid in handen zijn van directeuren met een sterkere positie en meer armslag dan in het vrije bedrijf.

De andere weg is: het aanvaarden van een totalitaire staat als dak boven een gesocialiseerde maatschappij.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar. f 1.55 per kwartaal. giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar

LOSSE VERKOOP f 0.20,

* * Oud

In het Noorden van het land had de Vrijzinnig-democratische bond voor de oorlog een grote invloed. De liberalen waren daar vrijwel uitgeteld, maar de vrijzinnig-democraten deden volop mee. Na de bevrijding werden er besprekingen gevoerd, om te komen tot de oprichting van de P.v.d.A. Zouden de V.D.-ers meedoen?

Zij waren altijd anti-liberaal geweest. Dr. Bos was hun leider geweest en hij was opgevolgd eerst door Marchant, en daarna door Oud. Dat waren geen liberalen in de ouderwetse zin van het woord. Maar ook bepaald geen socialist. En Oud had als minister in het kabinet Colijn de socialisten tegenover zich gevonden. Zouden ze nu onder de nieuwe vlag met de socialisten oprukken? In het Noorden was grote aarzeling. Velen wilden weer optrekken onder de oude vlag van de V.D. De kopstukken staken in Leeuwarden de hoofden bij elkaar, maar ze kwamen niet tot een duidelijke beslissing. Toch gingen ze niet onverrichter zake naar huis. Ze scheidden met een resolutie van vertrouwen.

Oud was hun man, hij had hun volle vertrouwen en ze spraken af, Oud te volgen. Vond die, dat ze naar de P.v.d.A. moesten, dan zouden ze het doen. En omdat Oud zich bij de P.v.d.A. aansloot en er op de voorste rij ging zitten, schik- en zij zich achter hem op de tweede rij. Zo kwamen de vrijzinnig-democraten in de P.v.d.A.

Want zie je, Stikker was ook met een nieuwe partij gekomen, maar als je goed keek, dan was dat de oude, liberale partij, waar de V.D. vroeger altijd al afwijzend tegenover had gestaan. En toen, niet zo heel veel later, zagen ze Oud wéér op de voorste rij zitten, maar op een andere tribune, die van de V.V.D., de liberale partij.

En sommigen verwonderden zich wel eens over de vloetheit, waarmee mr. Oud tegenwoordig spreekt over de liberale gedachte en de toekomst. Maar het zijn er toch eigenlijk maar weinigen, die zich verwonderen. Het zijn immers alleen de lieden, die een sterk geheugen hebben. En die zijn niet zo dicht gezaaid.

* * Talma en de rechterzijde

De heer M. Sluysers heeft in Paraat een artikel geschreven over „Talma en de rechterzijde” en daarin de vraag opgeworpen, waar de kleine plaatselijke propaganda-schrijvers van de A.R. Partij de moed vandaan haalden om zich te beroepen op ds. Talma, die door hun voorzaten zo jammerlijk „in de steek werd gelaten” en „Waarom de centrale leiding van de A.R. Partij de schim van ds. Talma niet tegen de P.v.d.A. mobiliseerde”. Ons antwoord is dat Nederlandse Gedachten dit onbewimpeld en duidelijk heeft gedaan. Maar de heer Sluysers heeft dat klaarblijkelijk niet gelezen, zoals trouwens uit zijn artikel blijkt. We hebben ons gehaast hem dit blad toe te zenden. Want die voorzaten, voorzover ze Anti-Revolutionair waren — hebben Talma gesteund en hebben hem niet jammerlijk in de steek gelaten.

Vermindering van Russische strijdkrachten mist reële betekenis

De NAVO blijve paraat!

(van onze militaire medewerker)

NAUWELIJKS heeft de subcommissie van de Verenigde Naties voor ontwapening haar besprekingen te Londen onderbroken met de erkenning, dat haar pogingen zijn mislukt of de Sovjet-Unie heeft aangekondigd, dat zij haar strijdkrachten in het komende jaar met 1.200.000 man zal verminderen. Deze geste is kennelijk ingegeven om aan haar voorstel ter ontwapeningsconferentie gedaan een schijn van oprétheid te geven en het Westen, inzonderheid Amerika in het oog van de wereld als de evidente weigeraars van ontwapening aan de kaak te stellen. Propagandistisch wordt aldus het Westen gekwalificeerd als de partij die ontwapening met de mond belijdt, tegenover Rusland dat ontwapening metterdaad ten uitvoer legt. Het Westen heeft op deze manier de schijn tegen, de publieke opinie wordt hierdoor onwillekeurig beïnvloed en de neiging zal ontstaan Rusland op deze weg te volgen.

Het Westen met zijn democratische instelling staat niet graag de erepalm van pacifisme aan het Oosten af. Een hoogst gevaarlijke mentaliteit kan hieruit voortvloeien, een verbreking van het bestaande, toch reeds precare machts-evenwicht en een onmerkbaar doch beslissende verschuiving van de machtsbalans van het Westen naar het Oosten binnen enige jaren.

Een mentaliteit even gevaarlijk als die welke ontstond na de eerste wereldoorlog bij het Amerikaanse volk. Toen dreigde een bewapeningswedloop tussen de maritieme mogendheden waarbij Amerika zonder twijfel desgewenst de leiding had kunnen nemen en behouden. Doch de Amerikaanse publieke opinie wenste niet dat in het oog van de wereld Amerika als een bewapeningsjeveraar zou worden gedoodverfd. Integendeel! Men wenste als een pacifistische natie te worden beschouwd en wilde dit waar maken door tot elke prijs een ont-

Tijdens een Navo-bijeenkomst werd deze aardige foto in de garderobe gemaakt. Aankomende recruten zouden daar een uitnemende studie van de militaire onderscheidingstekens van de verschillende landen hebben kunnen maken!

wapeningsovereenkomst te sluiten. Amerika moest, koste wat koste, in de ogen der wereld als de vredesduif paraderen. Zo kwam de overeenkomst van Washington in 1922 tot stand, die een deel van de Amerikaanse vloot naar de scrap-hoop deed verhuizen, vervanging en nieuwbouw stop zette, marinebases en -steunpunten in de West-Pacific uitsloot en op deze wijze aan Japan de maritieme hegemonie gaf in de westelijke Pacific.

Hier werd de kiem gelegd van de Pacific oorlog, van Pearl Harbour en van de totale verstoring van het machts-evenwicht, dat tot op vandaag de dag nog niet in het Verre Oosten is hersteld, want het heeft na de oorlog de kans gegeven tot de overgang van een nationalistisch westers georiënteerd China naar een communistisch, op Rusland gericht China. De Japanse ontwapening toen was slechts schijn, die van Amerika reëel. Gelijke gevolgen staan thans te vreezen van het Russische voorbeeld bijaldien het niet op zijn verborgen bedoelingen en mogelijkheden wordt ontmaskerd. Wij mogen tot dit laatste een poging doen.

De aangekondigde Russische vermindering van de strijdkrachten zou 1.2 miljoen belopen van de parate, thans onder de wapenen zijnde strijdkrachten.

Nu heeft Rusland het continentale stelsel van legering d.w.z. dat het algemene dienstplicht kent, bestaande uit een eerste oefentijd van 3 jaar, en een verplichte reservevorming waarbij de met groot verlof gezonden in mobilisabele eenheden tijdens herhalings-oefeningen worden geoefend. Deze eenheden kunnen derhalve op elk gewild moment weer in actieve dienst worden teruggeroepen. Een stelsel, dat dus gelijk is aan het onze, doch met veel langere eerste oefentijd en een onbeperkt aantal herhalingsoefeningen. In Rusland zal het werkelijk niet kunnen voorkomen, zoals bij ons, dat de mobilisabele divisies door een tekort aan herhalings-oefeningen — omdat onze dienstplichtwet een maximum van 85 dagen heeft gesteld — onvoldoende geoefend worden en pas geruime tijd na mobilisatie te velde kunnen worden gezonden.

Bij algemeen dienstplicht bedraagt de sterkte van het Russische jaarcontingent dienstplichtigen tussen de 1.2 en 1.5 miljoen. Met andere woorden, bij een eerste oefentijd van 3 jaar zal het aantal dienstplichtigen onder de wapenen tussen de 3.6 en 4.5 miljoen liggen, ongeacht het daar nog bovenop komende aantal beroepsmilitairen. Beperkt men nu de eerste oefentijd tot 2 jaar dan kan men dus onmiddellijk 1 jaarklasse, sterk tussen de 1.2 en 1.5 miljoen man, naar huis zenden, zonder dat dit aan de werkelijke militaire kracht van Rusland ook maar één man afbreuk doet. De parate sterkte wordt eenvoudig omgezet

in reservekracht, die door herhalings-oefeningen op peil wordt gehouden en elk ogenblik kan worden gemobiliseerd. De wapens worden eenvoudig opgelegd, niet vernageld en naar de scrap-hoop verwezen. De industriële capaciteit om wapens te fabriceren wordt niet verlaagd. Integendeel! Verwacht mag worden dat deze nog zal worden verhoogd. Want de uit de dienst ontslagen militairen worden in het arbeidsproces ingeschakeld. Daarmede wordt de economische kracht opgevoerd. Deze zal slechts voor een deel worden aangewend voor de consumptie sector, doch voornamelijk gebezigd voor de vorming van reservecapaciteit in de militaire industriële sector. Aldus wordt met behoud van de huidige potentiële militaire kracht de grondslag gelegd tot expansie van de eigen militaire kracht in de toekomst.

Geheel anders ligt de figuur in het Westen en zou deze komen te liggen indien het Russische voorbeeld zou worden gevolgd. De grote mogendheden van het Westen, in het bijzonder de Verenigde Staten en in mindere mate Engeland, kennen geen stelsel van verplichte reservevorming. De dienstplichtige die b.v. in Amerika 2 jaar in het Standaard Leger heeft gediend, heeft na zijn ontslag uit de dienst geen enkele verplichting tot oefening en militaire dienst anders dan ingeval van oorlog of nationale noodtoestand. Elke vermindering van de parate sterkte is hier dus een reëel verlies, dat niet gecompenseerd kan worden in een winst in de reserve-sector. Aldus zijn al de, de afgelopen jaren ontslagen militairen met oorlogservaring in Korea voor het overgrote deel voor de reservevorming verloren gegaan.

Doch daarbij is het niet gebleven. De Amerikaanse vermindering van de parate sterkte, evenals die van andere NAVO landen, heeft de beschikking doen krijgen over meer mankracht voor de economische sector. Wij in Nederland hebben zulk een winst in de economische sector dankbaar aanvaard door een vermindering van de eerste oefentijd van 20 tot 18 maanden (2 maanden eerder met klein verlof).

Doch de daarmede bereikte hogere arbeidsproductiviteit is praktisch geheel aangewend tot verhoging van de welvaart, niet om meer en betere militaire middelen te produceren of industriële militaire reservekracht te scheppen. Wij mogen in dit verband de statistische gegevens aanhalen uit Nederlandsche Gedachten van 5 mei. Daar zien we ons nationale inkomen van rond 17 miljard in 1950 stijgen tot 26 miljard in 1956, doch in diezelfde tijd de uitgaven voor de defensie van 1.5 tot 1.35 teruglopen of van 9 tot 5 % van het nationale inkomen terugvallen.

De Amerikaanse verplichte reservevorming, de onmisbare bron waaruit het Westen moet putten om een mankracht-evenwicht met het Oosten te benaderen, is voor de zoveelste maal in de geschiedenis van de Amerikaanse defensiepolitiek in de strijd tussen de strategen, gesteund door de President aan de ene zijde en het Congres aan de andere zijde het vorige jaar door het laatste gewonnen. Het Amerikaanse publiek wenst geen hogere persoonlijke lasten te dragen, de rest van de NAVO geen hogere andere lasten, geen gedeeltelijke opoffering van welvaart aan grotere veiligheid.

En Moskou lacht! Het is op de goede weg. „Het westen heeft reeds parate mankracht omgezet in economische kracht doch niet in mobilisabele reserve mankracht en dito industriële capaciteit. Rusland heeft dit wel gedaan en heeft daarmede de machtsbalans reeds ten eigen gunste doen verschuiven. Het tracht thans aan dit proces een versnelling te geven door het Westen te verleiden het Russische voorbeeld te volgen. Ook vermindering van parate kracht in het vertrouwen dat het Westen dit soulaas maar al te graag zal aanvaarden tot nog verdere verhoging van de welvaart, niet tot de vorming van de reservekracht, die op de duur alleen in staat kan zijn in machts-evenwicht de gelijke te blijven met die van Rusland. De welvaartsstaat dreigt aldus als zovele malen in de historie het onderspit te zulen delven voor de soberheids-, voor de machtsstaat.

Laat het Westen zich door de Russische schijnontwapening niet op een dwaalspoor laten leiden. Als de bewapeningsvoet de passie van de ontwapening predikt, laat de voorzichtigste boer dan op zijn kippen passen. De val is door Moskou open gezet. Loopt het westen daarin dan is de derde wereldoorlog in het verschiet, want dan zal het verbreken van het machts-evenwicht slechts een kwestie van tijd zijn!

* * Provocatie in Limburg? *

De K.V.P. is de machtigste partij in Limburg.

En Limburg is een merkwaardige provincie.

Zuid-Limburg ligt als een Nederlandse voorpost tussen de Belgische en de Duitse mijnindustrie, Van Maastricht naar Luik, dat is een afstand, om op de fiets af te leggen.

Maar Luik is rood, al is de bevolking er officieel grotendeels Rooms.

Limburg was altijd een burcht voor de K.V.P.

De arbeiders waren er de kerk trouw en de partij, die zich op Schaepman be-riep.

De socialisten hebben er van ouds wel geprobeerd, vaste voet te krijgen, maar zij kregen er nauwelijks een zaal, om er te vergaderen.

En na 1945 scheen er geen kou aan de lucht. Het N.V.V. bleef voor de R.K. arbeiders een verboden organisatie. En de K.V.P. ondervond weinig last van de P.v.d.A. Beide partijen vormden immers landelijk een hechte combinatie. Rooms en rood deelden de macht. Beel en Lief-tinck, Drees en Gielen, Jonkman en Van Maarseveen, Witteman en Vos, ze maakten deel uit van de Rooms-rode combinatie op smalle, tweekleurige basis. En reeds spraken socialisten van een Rooms-rood huwelijk, waar Romme be-zwaar tegen had, omdat een huwelijk volgens de Roomse leer onontbindbaar is. Maar nu is de kat in de gordijnen.

Het gaat nu volgens de socialisten er om, via Drees het land te redden van Romme en zo de vrijheid en de democra-tie veilig te stellen. En als socialisten nu in Limburg de vlag laten wapperen, dan is dat, om op te roepen tot strijd speciaal tegen Romme en tegen de K.V.P.

Nu hebben enkele dagen geleden jon-gelui de kabels doorgesneden van de ge-luidsversterkers, die aan de stem van Drees meer volume moesten geven en zij hebben zelfs met stinkbommen gewerkt. Vlegelachtige streken, waar ieder wel-denkend mens en ieder vriend van de-mocratische vrijheden alleen maar hart-grondig zijn afkeuring over kan uiten.

Het gewestelijk bestuur van de K.V.P. heeft echter na die afkeuring nog iets anders gedaan. Het heeft gezegd: het optreden van de P.v.d.A. is in Limburg een provocatie. De jongelui heb-ben gedemonstreerd tegen de uitda-gende propagandamiddelen van de P.v.d.A.

Ach, die jongelui i...

Ze wisten niets van de tijd, nog zo kort geleden, toen Beel en Drees samenwerk-ten op smalle basis, en b.v. in de Indië-politiek één lijn trokken, ze wisten niet, dat met name Dr. Beel zo véél voelde voor deze entente, voor deze smalle ba-sis en het een keer reeds bij voorbaat uitgesloten achtte, dat b.v. de A.R. een partij mee zouden kunnen blazen als het Rooms-rode orkest optrad. En Beel is een Limburger...

Maar de jongelui herkenden de oude vrienden niet meer en zij kwamen met stinkbommen los op Dr. Drees.

Want als Drees in Limburg spreekt, dan is dat een provocatie.

Waarbij we niet moeten vergeten, dat bij de Statenverkiezingen in 1954, toen de K.V.P. weer aan de winnende hand was, de P.v.d.A. in Maastricht nog 30.1% van de stemmen haalde tegen 11.5% in Den Bosch.

* * Colijn *

Wanneer de socialisten ons bestrijden, dan brengen zij er steevast Colijn bij ter sprake. Om de ellende van de werkloosheid tussen 1930 en 1940 aan hem te wijten.

Wij willen graag over dat beleid de-batteren.

Maar dan moeten de socialisten er éerst een paar dingen bij vertellen. O.a. dat het door hen nu verafschuwde beleid met warmte en kracht gesteund werd door de vrijzinnig-democraten, die zich na 1945 met de S.D.A.P. hebben verenigd in de P.v.d.A. Mannen als mr. Joekes stonden geheel aan de zijde van Dr. Co-lijn. Oud was zo mogelijk beslist dan Colijn zelf.

Is het geen vergissing, dat we hier mr. Oud noemen? Stellig niet. Mr. Oud is een van de oprichters van de P.v.d.A. En hij kreeg het volle vertrouwen en werd een van de topfiguren van de nieuwe partij, terwijl hij nog eens expres vertelde, dat hij het voor 1940 gevoerde beleid nog steeds als juist bleef be-schouwen. Dat Mr. Oud later weer is overgestapt naar een andere partij, doet hier weinig ter zake. Hij heeft de vrij-zinnig-democraten in de haven van de P.v.d.A. gelodst en de oud-V.D.ers zit-ten in de P.v.d.A. nog steeds op de eer-ste rang. Wij misgunnen ze die mooie plaats niet, maar als zij applaudiseren, wanneer er weer eens een nummertje wordt weggegeven over Colijn, dan vin-den we dat een naar gezicht.

Minister Cals is geen opperbevelhebber

- * Eerste Kamer fracties luchten hun hart
- * Prof. Diepenhorst gaf zijn visie op de sport
- * De Nieuw-Guinese ijskast bleef toch gesloten

MINISTER TE ZIJN van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is geen sinecure. Het is een zeer om-vangrijk ministerie. Aan het hoofd daarvan behoort een minister te staan, die weet wat doortasten is, die knopen kan doorhakken. Bijna vier jaar zetelt nu minister Cals op dit departement. En gedurende al die tijd heeft hij naar onze smaak niet bewezen de juiste man op de juiste plaats te zijn. Zijn be-leid mist de noodzakelijke door-tastendheid. De Tweede Kamer en de Eerste Kamer hebben bijna geen gelegenheid voorbij laten gaan om hem daarop te wijzen.

Ook in de kring van zijn eigen partij-genoten is het enthousiasme voor zijn beleid niet overveldigend. Het zou niet moeilijk zijn om passages uit de rede-voeringen van de K.V.P.-kamerleden te halen om dit aan te tonen. Nu is de kri-tiek een beetje verstomd. Zo vlak voor de verkiezingen staat het inderdaad een beetje slordig een bewindsman van eigen kleur al te hard te vallen, maar het valt bijna niet aan te nemen dat de kritiek plaats heeft gemaakt voor lof. Want minister Cals heeft het daar waarlijk niet naar gemaakt.

De bewindsman van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen zal deze week overigens met een gerust hart naar de Eerste Kamer zijn gegaan. Wat kan hem gebeuren vlak voor de verkie-zingen? Dat is wel anders geweest. Toch is het goed dat verschillende Ka-merleden ook ditmaal van hun hart geen moordkuil hebben gemaakt. En dat zij duidelijk hebben gemaakt waar het aan schort.

Zo heeft de heer Algra de volgen-de analyse gegeven: minister Cals is teveel makelaar en te weinig regent. De minister verschuilt zich steeds maar achter het feit dat hij zoveel tegenstrijdige adviezen ontvangt, dat er een lerarentekort is, dat de scho-lenbouw wordt geremd. De bewinds-man moet maar eens beginnen, aldus de heer Algra, om de betrekkelijke waarde van de tegenstrijdige advie-zen te gaan inzien. Hij moet een doelbewust beleid voeren en hij moet bereid zijn een flink robbertje met het Parlement te vechten. Maar de kleine, zwarte minister vecht niet graag. Hij wil makelaar zijn. Hij wil net zo lang peuteren aan wetson-werpen, dat niemand geheel tevreden is, maar ook niemand enige enthousiasme meer voor het voorstel kan opbrengen. De minister moet zijn, zo vervolgde de heer Algra, als een opperbevelhebber, die tegenstrijdige adviezen kan gebruiken. Die doelbe-wust zegt: Zo wil ik het hebben! Daar sta of val ik mee.

Voorbeelden voor het niet doortasten-de beleid waren wel te geven. Daar was het radiobeleid. De Tweede Kamer wacht al anderhalf jaar op de Memorie van Antwoord. Daar was de huisvesting van de Wereldomroep. Daar was ook het doorhakken van de knoop of de H.B.S. zesjarig moet zijn of niet. En de Eerste Kamer kreeg te horen in de schriftelijke stukken dat het volgende Kabinet zich maar moet beraden over de vraag hoe het voortgezet onderwijs geregeld moet worden. De afgelopen parlementaire periode is verdaan met bestudering van nota's.

Zoals gewoonlijk was Prof. Schermer-horn weer niet geheel duidelijk of hij het beleid van minister Cals waardeert of niet. Weliswaar onthield hij de be-windsman niet de lof dat er een lijn in het beleid zit, maar tegelijk waar-schuwde hij er voor dat het catastrofaal zou zijn als er nu weer een minister komt die gaat studeren. Nu is nodig een minister die weet wat hij wil. „Die bereid is te staan of te sneven. Als een minister van Onderwijs dat niet wil dan moet hij het ambt niet aanvaarden”, aldus de heer Schermerhorn. Mr. Cals kan zich dus gaan afvragen of hij aan deze gestelde voorwaarden voldoet.

Is er algemene lof dan heeft Prof. Gerretson kritiek. Is er kritiek dan heeft de heer Gerretson lof. Zo was het nu ook weer. Hij vond minister Cals geen ideale bewindsman, maar die is ook niet te vinden. Maar de c.h. vindt het prettig dat de minister open staat voor kritiek. Op drie belangrijke pun-ten had de c.h. fractie echter bezwaren: de reorganisatie van het voortgezet onder-wijs, die te lang op zich laat wach-ten, de personeelsvoorziening en de sa-lariëring. Dat zijn zo'n beetje de kardi-nale punten in het onderwijsbeleid. Maar goed, de c.h. schenkt vertrouwen. Men zou haast zeggen een beetje meer dan de k.v.p.-er Derksen, die nog niet zo lang geleden felle redevoeringer tegen zijn partijgenoot-minister heeft afgesto-ken en die nu nog volhield dat het schrijven van nota's hoogstens een be-wijs van activiteit kan zijn, maar dat zij niet veel werkelijke waarde hebben.

Overigens is dit onderwijsdebat wei-nig spectaculair geweest. Het was goed dat prof. Diepenhorst aandacht heeft

geschonken aan de sport, een onderdeel waaraan van onze zijde tot nu toe te weinig aandacht is geschonken. Prof. Diepenhorst predikte op dit gebied terecht niet de staatsonthouding. Ak-koord dus met de subsidies aan de grote sportorganisaties. Maar ook moet de overheid er voor waken dat zondags-heiliging door het sportgebeuren kan worden aangetast en dat massaharts-tochten worden ontketend. Bij de sport gaat het om de oefening van het lichaam, niet om de roefbouw op het lichaam.

Het was ook goed dat de heer Schip-per nog eens gewezen heeft op het be-lang van het nijverheidsonderwijs. Hij was verontrust over de mededeling van de minister, dat er eigenlijk voor 5 à 6000 leerlingen meer schoolruimte in uitvoering zou moeten zijn. Nu gaan duizenden kinderen wellicht te vroeg on-voorbereid de wereld van de arbeid in. Het aantal ongeschoolde arbeiders kan daardoor slechts toenemen. Daarmee is de industrialisatiepolitiek van minister Zijlstra niet gediend.

En de heer Algra heeft er nog eens op gewezen dat compromisscholen on-dingen zijn en dat de overheid deze scho-len nooit mag gebruiken als realisering van de pacificatiegedachte.

Nieuw-Guinea

VERLEDEN WEEK heeft minister Beel de begroting van Overzeese Rijksdelen moeten verdedigen. Hij ver-ving helaas de sympathieke minister Kernkamp, die voortdurend met zijn gezondheid tobt. Het was een keurig ge-baar van de Eerste Kamer om in het debat Nieuw-Guinea te scheiden van Suriname en de Nederlandse Antillen.

Verleden week is in het hoofdartikel van dit blad het standpunt der socia-listen over Nieuw-Guinea weergegeven. Had prof. Schermerhorn verklaard dat bij het beheer over dit gebiedsdeel nog sprake is van de klassieke koloniale verhouding, de heer De Dreu deed daar-voor niet onder. Hij vond Nieuw-Guinea een probleem. Dat wilde deze socialisti-sche afgevaardigde maar eens duidelijk zeggen. En daarmee probeerde de heer De Dreu de ijskast op een kier te zet-ten, maar de andere fracties, behalve de communistische, hielden de deur ste-vig op slot. Er kan geen sprake zijn van een klassieke koloniale verhouding. Het woord koloniaal is zwaar belast. Maar als men het klassiek wil benade-ren, dan betekent het dat Nieuw-Guinea een wingewest moet zijn. Maar tot in lengte van jaren moeten er miljoenen gulden bij!

Het Nieuw-Guinea probleem is een nij-pend probleem in de socialistische rijen. Daarover bestaat nl. ernstig meningsverschil. Maar we zullen dit wel niet mogen zeggen, want onderling verschil van mening bestaat volgens de socialisten alleen maar bij de christelijke partijen. Confessionele partijbin-ding waarborgt geen eenheid, zo wil de P.v.d.A. ons doen geloven. Zij zoekt de splinters, maar de balken in haar eigen oog vindt zij nog steeds niet. Kijk naar de Nieuw-Guinea politiek.

CONSTANT
VERLOVINGSRINGEN
VOLLEDIGE COLLECTIE
VAN DIT BEKENDE MERK
IN ALLE MATEN

SIEBEL

KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - 'R'DAM
NW. BINNENWEG 227 - 'R'DAM

Moe, lusteloos,

angstig, onrustig, schuw, kou-welijk, levensmoe, humeurig, huiltuien, onrustige slaap. Is alles verkeerd? Ziet ge ner-gens licht? Dan is Uw zenuw-gestel verzwakt en dreigen ernstige gevaren!

Wij garanderen succes als U een goede kuur neemt met onze kruiden Nr. 3 à f 3.95 p. pak. U lacht en zingt weer, kent geen moeilijkheden meer, kortom wordt een her-boren mens. Neemt Uw grote kans en grijpt de U geboden reddende hand voor het te laat is!

Kruidenhuis Flora
Westersingel 40 - Groningen

Uw klachten verdwijnen met Korodin

Gifvrij hartmiddel met brede werking.
Inl. geeft U, DERCKSEN
HOMOEOPATHIE, GOUDA

Wij luisterden

• Te veel eer

En een K.R.O.-uitzending, waarin een politiek forum van de K.V.P. optrad, verklaarde de heer Peters, lid van de 2e kamer, dat de vrijere loonvorming voortgekomen is uit een actie van de K.V.P. Hij noemde in dit verband de motie-Romme.

Met deze uitspraak heeft de heer Peters zijn partij en fractievoorzitter te veel eer bewezen. Inderdaad heeft prof. Romme enige jaren geleden een mo-tie ingediend, waarin de regering

werd uitgenodigd een deel van de ver-antwoordelijkheid voor de loonvor-ming bij het georganiseerd bedrijfs-leven te leggen. Maar de heer Peters weet net zo goed als wij, dat die motie de regering geen aanleiding heeft gegeven om met haast spoed wijzi-ning in haar loonpolitiek te brengen. Het is de ontwikkeling van de sociaal-economische situatie in ons land ge-weest, die de geleide loonpolitiek, zo-als die in de eerste jaren na de oorlog noodzakelijk was, onhoudbaar heeft gemaakt. En het is met name de christelijke en de rooms-katholieke vakbeweging geweest, die er voortdu-rend op gehamerd heeft de consequen-ties van deze ontwikkeling voor de loonpolitiek te aanvaarden.

De regering is tenslotte bezwaken. De motie-Romme kon toen worden inge-trokken. Zij was overbodig geworden. Maar men kan moeilijk volhouden, dat de vrijere loonpolitiek aan deze motie te danken is.

FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT

HET Kremlin zet onverpoosd de bezoeken van Chroestsjew en Boelganin aan andere landen en het ontvangen van staatslieden van andere landen voort. Nu staan weer bezoeken van „B. en C.” aan Denemarken, Zweden en Noorwegen te wachten. Er is alle reden om eens even stil te staan bij de visites van en aan het Kremlin. Het is duidelijk, dat de Russische communistische leiders in West-Europa, het Midden-Oosten en Zuid-Oost-Azië de indruk willen vestigen, dat zij behoefte hebben hun vreedelievende bedoelingen, hun wil tot vreedelievend naast elkander leven te demonstreren. Merkwaardig is daarbij dat als er onvriendelijke dingen gezegd worden in de gesprekken bijvoorbeeld met de Engelse staatslieden in Londen en met de Franse minister-president Mollet en de Franse minister van buitenlandse zaken Pineau te Moskou, dat dan altijd de Amerikanen en de bondgenootschappen van de Amerikanen met andere landen de volle laag krijgen. De bedoeling is duidelijk. De bondgenoten moeten worden losgeweekt van de Amerikanen.

Van bezoeken van Chroestsjew en Boelganin aan Washington en van Eisenhower aan Moskou is voorlopig dan ook geen sprake. Het jaar van de presidentiele verkiezingen in de Ver. Staten wordt door Sowjet-Rusland benut om het prestige van dit land zoveel mogelijk afbreuk te doen, zichzelf als de representant van de vrede op te werpen om straks, wanneer de nieuwe Amerikaanse president of president Eisenhower opnieuw gekozen zal zijn, de Amerikanen met zoveel te meer kracht te kunnen uitkrijgen als de oorlogszuchtige mogendheid, die overal maar militaire steunpunten buiten zijn grenzen wil handhaven en de ontwikkeling naar een vreedelievende co-existentie tussen Oost en West tegenstaat. Het isoleren van de Ver. Staten is het grote doelwit, want dit kan er toe leiden dat het Amerikaanse volk dat toch al zo'n sterke hang heeft naar het isolationisme, inderdaad zover komt dat het zijn troepen uit West-Europa, Noord-Afrika, enz. terugtrekt en zijn militaire steunpunten langs het Europees-Aziatische continent, vanaf de Aleoeten in de Noordelijke Stille Oceaan, Okinawa, Philippijnen, Indo-China, Saoedi-Arabië enz. opgeeft. Vooral de aanwezigheid van Amerikaanse troepen in West-Duitsland is de Russen een doorn in het oog.

Kan gezegd worden dat het Kremlin reeds erin geslaagd is bij sommigen van Amerika's bondgenoten succes te behalen? De Engelsen hebben zich tijdens het bezoek van Boelganin en Chroestsjew aan Londen goed gehouden. Ook de Franse ministers Mollet en Pineau hebben geen krimp gegeven ten aanzien van hun trouw aan het Noord-Atlantisch bondgenootschap. Dat is allemaal bijzonder meegevallen. Vooral de Fransen hebben wel enige aanleiding tot twijfel gegeven, omdat zowel Mollet als Pineau de laatste maanden nog al gevaarlijke dingen gezegd hebben over de grote bondgenoot Amerika en de fouten, die aan het Noord-Atlantisch Verdrag zouden kleven. Maar het Kremlin weet zijn tijd te beiden. Er zijn vele middelen om op de duur ook Frankrijk murw te maken.

Rusland is bezig Amerika te isoleren

- * Engeland en Frankrijk hielden zich goed
- * De „neutrale” landen lonken naar Rusland
- * Wordt Rood-China lid van de Verenigde Naties?

De besprekingen in Moskou tussen de Russische leiders en de Franse staatslieden hebben tot een dood punt geleid, toen bleek dat Mollet en Pineau als prijs voor een van meer begrip blijk gevende houding van Sowjet-Rusland in het Algerijnse conflict geen losweking van Frankrijk van het Noord-Atlantisch bondgenootschap wensten te betalen. Het Kremlin had hierop kennelijk meer of minder gerekend. De Franse premier Guy Mollet sneed elke discussie op deze basis af door onmiddellijk bij zijn landing op het vliegveld van Moskou te verklaren, dat Frankrijk trouw blijft aan zijn bondgenootschappen. Dezelfde ervaring deden de Russen in Londen op. Toch kan men niet spreken van een echec, dat Sowjet-Rusland bij de Britse en Franse staatslieden zou hebben geleden.

Voor Sowjet-Rusland is het van veel groter belang, dat het in de rest van de wereld te boek staat als een land, dat niet zoals de Westelijke landen de vrede in gevaar brengt of imperialistische neigingen heeft. Alle vriendelijke ontboezemingen, alle persoonlijke charme, waarover de Russische leiders beschikken bij hun gesprekken met de Westelijke staatslieden, alle vertoon van onbaatzuchtigheid en elke aanmoediging, die de jonge Aziatische, Arabische en Afrikaanse staten ontvangen, hebben grote propagandistische betekenis. Het parool „vreedelievende co-existentie” heeft bijzondere bekoring voor de zogenaamd „neutrale” landen en past geheel in het streven van Sowjet-Rusland om de Europese „koloniale” landen hun laatste houvast in Azië, Afrika en het Midden- en Nabije Oosten te ontnemen en de Ver. Staten aan de kaak te stellen als de imperialistische mogendheid, die met zijn steunpunten langs het Euraziatische continent de vrede onmogelijk maakt. Op de lange duur moet deze politiek in de ogen van het Kremlin winst opleveren. De omstandigheden zijn bovendien bijzonder gunstig, omdat de politiek van „vreedzame co-existentie” wonderlijk goed harmonieert met het anticolonialisme van de Aziatische, Afrikaanse en Arabische volken. Bovendien kan deze politiek het „anti-kolonialisme” van de Ver. Staten in een bedenkelijk daglicht stellen. Chroestsjew vist reeds tijdens de cocktailparty op de Franse ambassade in Moskou de „goede” snaar te treffen, toen hij liet blijken, dat Sowjet-Rusland bevreesd is, dat de aanwezigheid van Amerikaanse troepen in Noord-Afrika er toe zou leiden, dat in Algiers hetzelfde zal gebeuren als in

Indo-China, waar Amerikaanse macht de Franse heeft vervangen.

Het spreekt vanzelf dat Sowjet-Rusland niets zal nalaten om de jonge nationalistische staten in Afrika, Azië en Arabië ervan te overtuigen, dat de Amerikanen in de grond van de zaak onder dezelfde noemer van het imperialisme moeten worden gebracht als de oude koloniale mogendheden. Het Kremlin kan jarenlang dit spelletje volhouden. Er behoeft immers geen schot te worden gelost en de zaak draait in de wereld helemaal in zijn richting. Hoe gunstig de situatie voor Sowjet-Rusland is, wordt ook duidelijk, wanneer men erop let, dat de Amerikanen bezig zijn hun oprechte afkeer van elk kolonialisme uit te leven ten koste van hun oude bondgenoten en maar niet tot het inzicht kunnen komen, dat zij geen enkele nieuwe bondgenoot hiermee kunnen winnen. Er is geen Indiër, Indonesiër of Arabier, die op de duur niet aan de oprechtheid van de Amerikaanse bedoelingen gaat twijfelen.

In ieder geval zullen de Russische communisten hun voortdurend voorhouden, dat Amerika Nieuw-Guinea als militair steunpunt in de Stille Oceaan niet wil missen en dus in feite een koloniale mogendheid zoals het verfoeide Nederland steunt, dat Amerika in Japan troepen gestationeerd houdt, op de Philippijnen militaire bases heeft, in Marokko, Libye en Saoedi Arabië vliegvelden bezit evenals in Turkije, ja dat het met zijn dollars en wapenen niet alleen militaire pecten tot stand brengt, die tegen Sowjet-Rusland zijn gericht maar ook tegen de z.g. „neutrale” landen.

Door het Noord-Atlantisch bondgenootschap alleen reeds hebben de Amerikanen zich tegenover de z.g. „neutrale” landen, zoals India, Burma en Egypte zich dusdanig gecompromitteerd, dat het voor de Russen een koud kunstje is, zo zij er al niet zelf opkomen om hen ervan te overtuigen, dat de Ver. Staten het kolonialisme, het imperialisme is toegegaan en wanneer de Amerikanen andere methoden toepassen, dan zullen de Russen niet nalaten erop te wijzen, dat hier sprake is van „neo-kolonialisme”.

De felheid waarmee de Indiase premier Nehru geprotesteerd heeft tegen het feit, dat de landen van het Bagdad-pact: Engeland, Turkije, Pakistan, Perzië, Irak en Iran samen de zaak Kashmir bespreken, waarover het met Pakistan, de bondgenoot van Amerika, in

conflict is, biedt de Russen een prachtig aanknopingspunt.

Het gemodder van de Amerikanen in het Midden-Oosten en Oost-Azië weet de huidige collectieve leiding van het Kremlin evengoed ja misschien nog beter uit te buiten dan Stalin deed. Stalin hielp Rood-China op de been en begon gewapende agressies (Korea) of dreigde ermee (Berlijn). De heren Chroestsjew en Boelganin c.s. doen het anders. Men kan ook zonder een H-bom-oorlog te riskeren zijn positie verstevigen en zijn macht uitbreiden.

Sowjet-Rusland behoeft zich niet in de vreemdste bochten te wringen zoals de Ver. Staten doen om zijn zin te krijgen. Kijk nu eens wat Washington deze week weer presteerde ten aanzien van Saoedi-Arabië, het land dat met Egypte, Syrië, Libanon en Jordanië erop uit is om de staat Israël van de aardbodem te doen verdwijnen! Washington en Londen hebben het tot dusver verstandig gevonden om noch aan Israël noch aan de Arabische vijanden van deze staat wapens te leveren. Ondanks het feit, dat het Sowjet-blok volop vliegtuigen en wapens aan Egypte levert, hebben de Amerikanen en Engelsen — de Fransen volgen hen in dit opzicht min of meer tegenstrevend — zich van wapenleveranties aan een van de partijen onthouden. Maar de Ver. Staten hebben van Saoedi-Arabië een vliegveld gepacht, het vliegveld Dahrein, waarvan de pacht deze zomer afloopt. De prijs die de Amerikanen voor de verlenging van deze pacht hebben betaald is de levering van een 15-tal zware tanks aan de Saoedi-Arabische regering! Tegelijkertijd sluit deze regering een overeenkomst over wapenleveranties met het Sowjet-blok. Wij kunnen ons voorstellen, dat de Egyptische premier Nasser en de andere Arabische leiders meer respect hebben voor Engeland, dat duidelijk en klaar zijn machtspositie trachtte handhaven op Cyprus, in Aden en in Singapore, zoals wij er ook van overtuigd zijn, dat een gezamenlijk optreden van de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk in het Midden-Oosten de aanmatigende houding van sommige Arabische leiders onmiddellijk zou doen verdwijnen.

Thans beleven de Amerikanen dat het slappen en zwakke Egypte een rechtstreekse anti-Amerikaanse politiek voert en gaat samenspannen met communistisch China, dat het deze week officieel erkende. De officiële erkenning door Egypte van de aartsvijand van de Ver. Staten: Rood-China is een klap in het gezicht van Washington. Immers Egypte heeft thans de leiding in de Arabische wereld. Het is dan ook te verwachten, dat het Arabische blok van landen in de eerste plaats de algemene vergadering van de Ver. Naties zal weten te bereiken, dat Rood-China als lid tot de Ver. Naties wordt toegelaten, een besluit, dat de Amerikanen tot dusver hebben weten te voorkomen. Het Kremlin lacht in zijn vuist.

Wij zouden de reeks van fouten en naïviteiten die de Amerikanen in het Verre Oosten, in het Midden-Oosten en in Zuid-Oost-Azië begaan, kunnen verleggen, maar het verhaal zou eentonig worden. Niet alleen dat de Ver. Staten door de Russen op alle mogelijke manieren worden zwart gemaakt, dit land compromitteert bovendien zichzelf. Het compromitteert zichzelf door zijn ongezond nationalisme, dat eigen anticoloniale geschiedenis de nom maakt voor zijn daden op het terrein van de buitenlandse politiek en daarnaast blijft geef van normloosheid en opportunisme, in zijn optreden tegenover het jonge aanmatigend Aziatisch en Arabisch nationalisme. Regelmatig overleg over de moeilijkheden van de Westelijke bondgenoten onderling, zoals Foster Dulles, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, deze week ten behoeve van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie heeft aangeprezen, kan zeer nuttig zijn, mits men bereid is uit de fouten van het verleden te leren en zijn standpunt te herzien met name ten aanzien van de zogenaamde „koloniale” mogendheden, die meer gedaan hebben om de chaos in de wereld te voorkomen dan de Amerikanen wel menen. Zoals de zaken thans gaan, is de chaos onafwendbaar. De Ver. Staten hebben als grootste Westelijke mogendheid in de eerste plaats de plicht om aan deze ontwikkeling een krachtig halt toe te roepen.

Enkele tips voor onze propaganda

Onze propaganda moet als regel verzorgd worden door mensen, die op reclamegebied maar amateurs zijn. Daarom is het goed hier enkele dingen te zeggen, die voor de vakmensen gesneden koek zijn.

RECLAME OP AUTO'S

Auto's zijn dankbare objecten voor reclame. Het kleine raambiljet leent zich uitstekend voor de achterruit. Als U dit nog te groot vindt, kunt U de kop van Zijlstra uitknippen. (Met alle respect voor Zijne Excellentie). Dit portret zal spoedig genoeg bekend zijn, zodat het ook zonder de naam propagandistisch werkt.

TREINREIZIGERS

Als U met de trein reist, kunt U een nummer van Ned. Gedachten in de trein achterlaten. Uw medereizigers zullen het lezen, want in de trein leest men graag.

U kunt ook voor de stations onze verkiezingskrant uitdelen. In de trein wordt het beter gelezen, dan waar anders ook.

SPANDOEKEN

Als U ze zelf schildert, gebruik dan Eta verf. Met deze verf werkt U aanzienlijk sneller, dan met olieverf. Als de verf eenmaal droog is, is ze wattervast. U kunt het kopen in een etalage-materialenhandel.

Als U de doeken laat schilderen, bent U het voordeligst uit, wanneer U het laat doen door een decoratie-

bedrijf. Deze bedrijven verzorgen o.a. de bioscoop-reclames. Zij werken met Eta verf.

AANPLAKKEN

Een biljet dat U aanplakt met behangersplakmeel, is weerbetendig. Moet het makkelijk verwijderd kunnen worden, dan is er celluloseplakmeel. Om het te verwijderen, moet het biljet goed nat gemaakt worden. Met een scheermesje kunt U dan een punt van het biljet oplichten, en het biljet in zijn geheel verwijderen. Toch hoeft U niet bang te zijn, dat regen of wind het biljet zullen beschadigen.

RAAMBILJET OPHANGEN

Als U raambiljetten uitdeelt, hang ze dan zelf op, anders zullen een aanzienlijk aantal mensen, al of niet opzettelijk, vergeten om ze te gebruiken.

RESTANTEN VERKIEZINGSKRANTEN

Als U huis aan huis verspreidt, zult U meestal een aantal exemplaren overhouden. Deze kunt U aan voorbijgangers uitreiken. Dit is geen dubbel werk.

Voor al in de steden gaat de helft van de kranten, die U in de bus stopt, ongelezen weg. U hebt dus altijd nog een kans van één op twee, dat de mensen die de krant op straat krijgen, deze nog niet hebben gelezen.

U kunt deze restanten ook uitreiken bij de fabrieken en kantoren.

Thuis nemen velen er de tijd niet voor om te lezen.

Op hun werk is het een afwisseling voor het schaftuur.

U dient ze dus uit te reiken voor de aanvang van de dagtaak.

HET PLAATSEN VAN RECLAMEBORDEN

Denk vooral aan de plaatsen, die goed zichtbaar zijn vanuit de trein of vanaf de autowegen. U moogt ze niet overal neer plaatsen. Benut dus de plaatsen waar het wel mag.

Zorg er voor dat alles goed vast zit, want de wind oefent een geweldige druk uit.

Plaats ze ook niet te hoog. Ze vallen dan buiten het gezichtsveld van de voorbijgangers.

JEUGD STEM DRIE

Draag het spelletje van de ARJOS, met het opschrift „Jeugd stemt drie”. De mensen zijn nieuwsgierig genoeg, om te willen weten wat erop staat.

EEN OUDE TIP

Als al onze abonnees hun gelezen nummer van Ned. Gedachten in de bus doen bij iemand, die min of meer aan de zelfkant van onze partij leeft, dan betekent dit, dat er wekelijks 20.000 nummers verspreid worden. Dit kost niets. Het is de goedkoopste en bovendien een zeer doeltreffende manier van propaganda.

We hopen dat U uw moeite belooft zult zien op 13 juni. v. d. M.

Tien jaar christelijke politiek in Duitsland

In de Duitse fabrieksstad Hagen woonde en werkte gedurende de jongste oorlog een Evangelisch predikant, op wie de Nazi's het gemunt hadden. Want deze dominee was een principieel tegenstander van de heidense leer en de goddeloze praktijken van de Nazi's en dat stak hij niet onder stoelen of banken. Hij moest nodig „umgelegd” worden, zeiden de mannen van de S.D., maar zij..... deden het niet. De dominee was te populair en je moet voorkomen, dat de arbeiders opeens de fabrieken uitlopen.

De vrouw van deze predikant stond vastbesloten aan de zijde van haar man. Zij had haar plichten als huismoeder, maar zij wist goed, hoe de zaken stonden in Duitsland en zij had gekozen. Na de oorlog kwam zij op de voorgrond. En wie nu een vergadering van het Westduitse parlement bezoekt, die ziet haar zitten in de sector, waar de mannen en de vrouwen van de partij, die achter Adenauer staat, hun plaatsen hebben. Zij zit op de voorste banken als medeleidster van de fractie. Zij spreekt moedig en beslist en gaat recht op haar doel af. Er is in haar optreden een heel strijdbaar element. Zij staat vooraan in de strijd om de toekomst van het Duitse volk, en zij getuigt, dat daarbij een politiek noodzakelijk is, die haar richtsnoer vindt in de Bijbel.

Zij is zo vriendelijk geweest, voor Nederlandse Gedachten een brede en sterke uiteenzetting te geven, van wat haar drijft en bezielt. Wij vestigen daarom de aandacht van onze lezers speciaal op dit artikel. Deze week wordt het eerste gedeelte geplaatst en volgende week hopen wij dan het tweede gedeelte op te nemen.

van alle dingen beschouwde, volkomen dwaalde; een politiek ook, welker voorstanders zich in hun handelen niet meer gebonden voelden aan een verantwoordelijk-zijn voor de levende God.

Reeds toen besloten deze mannen en vrouwen, dat zij, wanneer het hun ooit vergund zou zijn, te mogen meewerken aan een reorganisatie van de Duitse politiek, hun werk dan wilden doen in een radicale afwijking van de methoden van het verleden.

Uit de loop der geschiedenis was het hun duidelijk geworden, dat hoe meer de volkeren zich in het verleden van het geloof aan God en Jezus Christus hadden losgemaakt, zich ook een des te sterker veronachtzaming van de politieke moraal had voorgedaan. Dat was in de tijd van het Nationaal Socialisme, waarvan de leidende vertegenwoordigers uitdrukkelijk constateerden, dat zij bij de bouw van hun „duizendjarig rijk” God niet nodig hadden, zowel met betrekking tot de binnen- als de buitenlandse politiek op een verschrikkelijke wijze duidelijk geworden.

Daartegenover maakt de CDU/CSU de aanspraak Gods op heerschappij op alle terreinen des levens tot het uitgangspunt van haar politiek handelen en huldigt zij de opvatting, dat de Tien Geboden niet slechts gelden binnen het domein van het privé-leven van de enkeling, maar evenzeer het kompas moeten zijn, dat de koers voor het openbare leven bepaalt. Zij voelen zich verplicht, hun werk op het terrein van de politiek bewust als christenen te doen, omdat zij weten, dat het gebod der naastenliefde, dat wij gewoon zijn als de hoeksteen van de christelijke moraal te beschouwen, niet alleen van kracht is met betrekking tot de persoonlijke bereidheid van de ene mens om de ander te helpen, maar eveneens met betrekking tot het dienen binnen de gemeenschap van een volk en het dienen van die gemeenschap.

Tegenkanting

VAN haar oprichting af tot op de dag van vandaag is de partij heftig aangevallen om het bijvoeglijk naamwoord „christelijk” in haar naam, en wel niet alleen door haar vele politieke tegenstanders, die haar verwijten, dat zij aanspraak wil maken op het monopolie, dat er slechts in de CDU christenen zijn, of dat zij haar politieke methoden een christelijk tintje wil geven, of ook, dat zij het politieke leven wil „verkerkelijken” maar ook wordt zij heftig bestreden vanuit de ruimte der evangelische kerk.

Het gaat hier in hoofdzaak om de aanhangers van Karl Barth, die de mening voorstaan, dat een politieke partij zich niet „christelijk” mag noemen en dat er ook geen christelijke politiek bestaat.

Tegenover deze verwijten kunnen wij altijd slechts weer met nadruk zeggen, dat men ons in

ons politiek streven niet begrijpen kan of niet begrijpen wil.

Wij denken er niet aan, het te betwisten, dat er ook in andere politieke partijen christenen zijn. Wij hebben altijd weer beklemtoond, dat wij ons over dit feit verheugen, en dat wij ons slechts dan van hen gescheiden weten, als zij zich bij de opvatting aansluiten, dat politiek en godsdienst niets met elkaar te maken hebben. Daarin zien wij inderdaad een onttroning Gods.

Tegenover de aanvallen vanuit de evangelische kerk kunnen wij slechts stellen, dat wij allen in het verleden toch wel zeer duidelijk gemerkt hebben, wat een anti-christelijke politiek niet slechts voor heel het openbare leven, maar juist ook voor de kerk betekent,

door

Dr L. Renling

en wat de consequenties van zulk een anti-christelijke politiek zijn, dat zien wij in de door de Russen bezette zone van ons vaderland dag aan dag voor ogen. Wij hebben nooit de pretentie gehad, dat wij de kerk zouden kunnen redden. Dat is Gods zaak, maar als politici kunnen wij één ding doen: de invloedssfeer van de kerken in het openbare leven veilig stellen.

Strijd tegen de saecularisatie

BIJ het verlenen van steun aan jeugd- en maatschappelijk werk de voorkeur te geven aan het caritatief indifferente boven het caritatieve

werk van de christelijke een reeks wetgevende gewezen als een eenzijdig secularisatie van het op een beperking van de mogelijkheden

De CDU/CSU weet derheid van het Duits haar opgedragen dienst haar leden in alle ten. Dat wil niet zeggen zouden zien, de politiek versterken. De geschiedt de mate geleerd, dat Kerk afbakenen, alle richt. Wij staan echter trouwen voor van in een wederzijdse Wij zijn er ons zeer niet mogelijk is, in de gingen van de voort wel zeer duidelijk de opvatting voorg gericht zou moeten ding onder ons volk.

Wel echter geloven christenen vraagt, de van de eisen van telijke moraal — de boze en demonische naam „Christelijk telijk-Sociale Unie” bereid zijn, onze aan de Tien Geboden tiel handelen verant het doel en de metho ideaal beslissend, de betrekking tot de burgers tot elkaar

Als christenen pen is naar het Beeld heid als persoon en ten geschonken heeft de zakelijk, maar niet ons in zekere zin om de goeden voor naar binnen en naar toe moet hij gehoor straffen. Hij is echt ger onmondig te hou meer te maken. Zijn ste zijn, de door God rechten te bescherm dat de waardighe burger als persoon, vheidsbesef en zijn in de persoonlijke schap van het volk, worden. Daarom is stelling altijd gewete beter; daarentegen verantwoordelijkheid dienen van de individ

Onderwijs

WIJ hebben er na de volle breedte ren. Zo staan wij, dering der kinderen hier het recht van in het kapittel te worden.

Helaas gelukte de grondwet van de gen. Daartoe ontstemmen. Maar in den is met ons ver

Als christenen ons door God toe

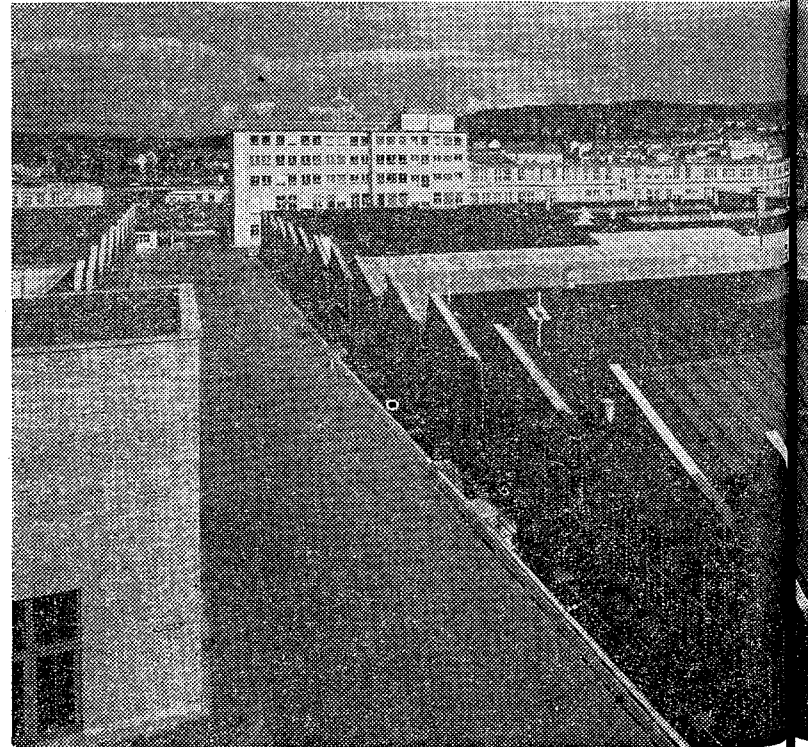
TOEN na de ineenstorting in 1945 een begin gemaakt werd met de politieke reorganisatie in Duitsland op democratische basis, verschenen in hoofdzaak weer de oude politieke partijen uit de tijd van de eerste duitse republiek met slechts weinig veranderde programma's ten tonele. Als iets geheel nieuws voegde zich daarbij de Christelyk-Democratische Unie of — zoals zij in Beieren genoemd wordt — de Christelijk Sociale Unie.

Oorsprong van de C.D.U.

HAAR oorsprongen gaan terug tot in de tijden van de kerkstrijd in het Derde Rijk. Toen ondervonden evangelische (= protestantse [vert.]) en katholieke christenen, dat zij slechts gemeenschappelijk zich met succes konden verzetten tegen een totalitair systeem, dat hun in hun vrijheid van geweten en van geloof moeilijkheden in de weg legde. In de concentratiekampen, waarin leden van beide kerken jarenlang met elkaar gevangen zaten, werd deze overtuiging bij hen steeds sterker en verdiepte zich ook het besef, dat een politiek, die de autonome mens als de maat

Toen de oorlog was afgelopen geleek Duitsland op één grote puinhoop. Een groot deel van de fabrieken was verwoest. Gehele stadswijken waren tot een woestenij geworden. De rampzalige politiek van Hitler had wel zeer bittere gevolgen voor Duitsland gehad.

Wie na 10 jaren Duitsland bezoekt staat versteld over de wederopbouw. Er is op dit gebied zeer veel gepresteerd. Een aardige illustratie hiervan vormen onderstaande foto's, die op dezelfde plaats zijn genomen. Men ziet hier een gedeelte van de bekende Daimler-Benz autofabrieken. Een modern goed geoutilleerde fabriek staat weer op de plaats van de vroegere puinhopen.

(1)

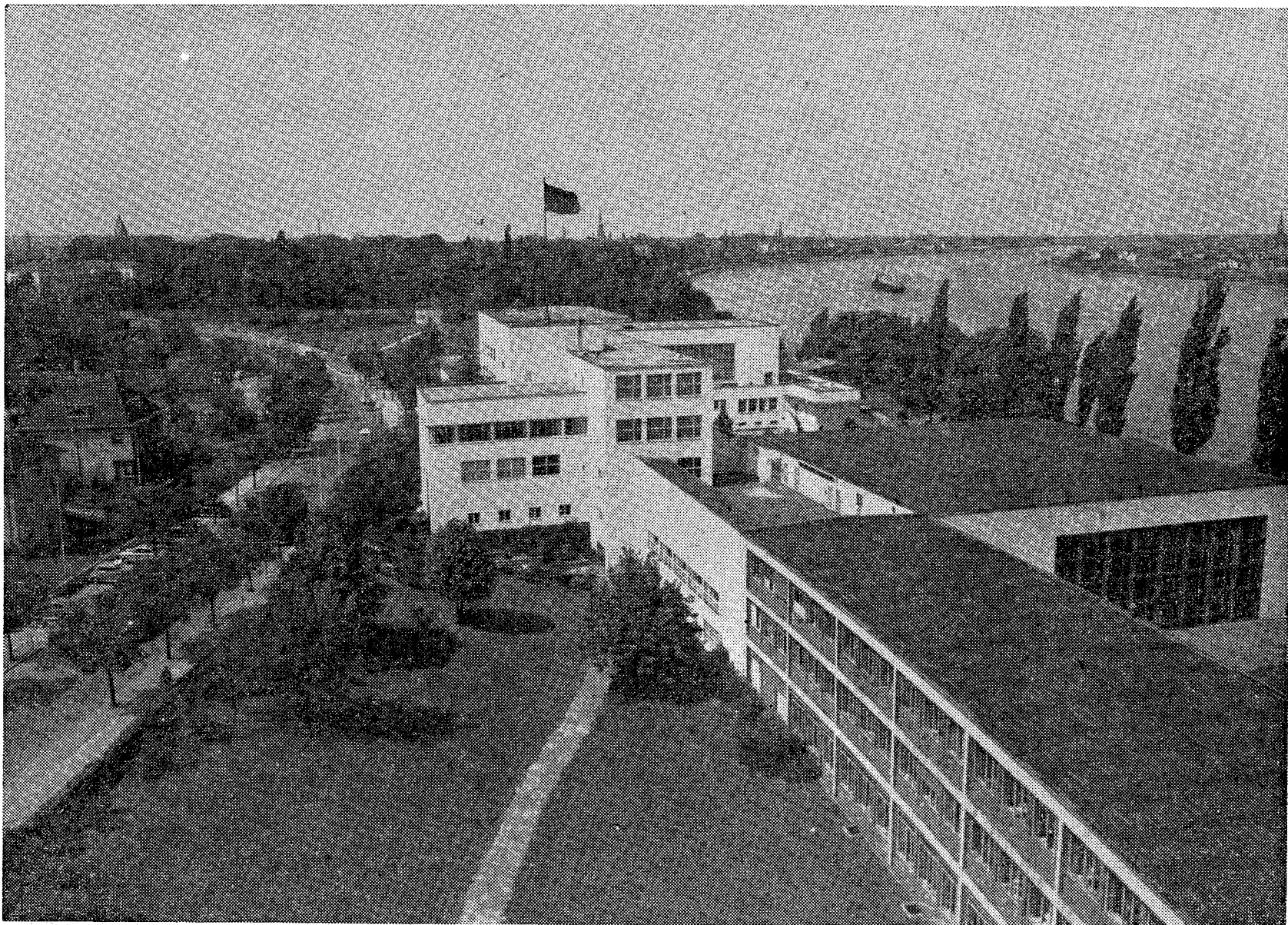
...dit hebben wij bij
...gelen van de hand
...rij-kiezen voor een
...dat dit gericht is
...stelijke invloed en
...
...met de grote meer-
...als zij er voor op-
...gehindert de
...evangelie en aan
...kunnen verrich-
...het als onze taak
...van de kerken te
...eft ons in voldoen-
...ging van de gren-
...van de Staat en
...heil heeft aange-
...enwerking in ver-
...erkelijke instanties
...elijkheid van elkaar.
...bewust, dat het
...een „christelijke
...ellende mislukte po-
...orben hebben ons dat
...ij hebben ook nooit
...ons politieke werk
...n bedrijven van zen-
...k.

...God van ons als
...daarbij uitgaan-
...en van de chris-
...telek altijd werkzame
...af te remmen. De
...Deche" resp. „Chris-
...lijk maken, dat wij
...ollissingen te toetsen
...en ons in ons poli-
...ntu voor God, en voor
...thize politiek is dat
...dat de Schrift ons met
...verhan staat en staats-
...vo

...de mens gescha-
...hem zijn waardig-
...n te vreemdebare rech-
...de staat als nood-
...t zichzelf. Hij is voor
...eordering van God,
...r daden van de bozen
...ar beschermen. Daar-
...oorzverlangen en ook
...teged de staatsbur-
...tot object zonder
...ijnste taak moet het
...geling geschonken
...werkzaam te zijn,
...id erde van de staats-
...verantwoordelijk-
...hem te dienen zowel
...samen de gemeen-
...k, blijven en bevorderd
...is politiek de eerste
...veeminder staat, hoe
...n eke meer persoonlijk
...eids bereidheid om te
...dividusburger".

Opvoeding

...dit principe over
...politiek te realise-
...wrijns en de opvoe-
...het standpunt, dat
...en beslissende stem
...te respecteerd moet
...recht der ouders in
...de blijk vast te leg-
...indertijd aan vier
...an een aantal lan-
...rtaaling gehouden.
...zie kinderen als een
...vevoed, waarvan wij

Het „Bundeshaus" te Bonn. In dit moderne gebouw vergadert de Bondsdag van de Westduitse Bondsrepubliek

zelf en niet de een of andere minister van onder-
wijs later aan Hem rekenschap moeten afleggen.
Bij hun doop beloven wij, hen naar beste weten
en naar vermogen te zullen opvoeden tot chris-
telijke personen. Daardoor zijn de weg en het
doel van de opvoeding ons aangewezen. Zij is de
voornaamste plicht der ouders.

Taken op het terrein der opvoeding kan de
staat slechts op zich nemen als plaatsvervanger
van de ouders. Het is zijn taak, zijn burgers de
voor het met elkaar samenleven in de maats-
schappij noodzakelijke kennis en vaardigheden te
verschaffen. Hij is als bemiddelaar verantwoor-
delijk voor het juiste evenwicht tussen een orga-
nisch gegroeide verscheidenheid en de nood-
zakelijke eenheid in het onderwijs. Zijn eigenlijke
taak echter bestaat niet daarin, op eigen initia-
tief er voor te zorgen dat er culturele en onder-
wijs-instellingen komen en het aantal daarvan te
vermeerderen, maar aan hen, die oorspronkelijk
tot opvoeding verplicht zijn, alle mogelijkheden
te geven, om hun pedagogische verantwoorde-
lijkheid recht te kunnen laten wedervaren.

De staat dient ter realisering van de eenheid
in de opvoeding in het ouderlijk huis en in de
school en ter bewaring van de vrijheid van ge-
weten schooltypen ter beschikking te stellen ter
vrije keuze van de ouders, waarin de kinderen in
de geest van hun geloof of op de basis van hun
wereldbeschouwing onderwezen en opgevoed wor-
den. Waar door de ouders aan bijzondere scholen
de voorkeur gegeven wordt boven openbare, heb-
ben zij aanspraak op gelijke financiële onder-
steuning.

In overeenstemming met de federale opbouw
van de Bondsrepubliek en de bijzondere ontwik-
keling in de landen stuk voor stuk hebben wij
geen uniforme schooltypen. Het hoogste, beslis-
sende gezichtspunt voor de schoolpolitiek van de
C.D.U./C.S.U. is altijd geweest, er voor te zor-
gen, dat de christelijke onderwijzing der kinderen
veilig gesteld wordt, of die nu in „christelijke
gemeenschapsscholen" of in „confessionele scho-
len" plaats heeft. Het christelijke element in de
opvoeding van de jeugd en in heel het jeugd-
werk is voor ons de fundamentele voorwaarde
voor het bewaren van ons historisch en cultureel
erfgoed en voor het aankweken en bewaren van
het besef, dat wij verantwoordelijk zijn voor de
toekomst en dat ook willen zijn. Slechts zo kan
de jeugd bekwaam gemaakt worden, de verlei-
dingen van het totalitarisme in zijn verschillende
vormen te weerstaan.

Het is ons in de achter ons liggende
jaren in die landen van de Bond, die een
socialistische meerderheid hebben, niet al-
tijd gelukt, onze eis, de christelijke onder-
wijzing veilig te stellen, in de daar uitge-
vaardigde schoolwetten te doen eerbiedigen.
Daartegenover moet echter met alle
duidelijkheid en nadruk gezegd worden,

dat de tot voor kort negen jaar achtereen
door de C.D.U. geleide politiek in het land
Nordrhein-Westfalen geleid heeft tot de
uiteindelijke vaststelling van een school-
wet, die in zijn tolerante houding voorbeel-
dig genoemd kan worden en zoveel moge-
lijk rekening houdt met het recht van de
ouders. Deze wet plaatst — met dezelfde
rechten — op één lijn naast elkaar de evan-
gelische en de katholieke school, de ge-
meenschapsschool en de school, die staat
op de grondslag van een bepaalde wereld-
beschouwing.

Bondskanselier Dr. Konrad Adenauer

Zoals wij in de cultuur- en in de schoolpolitiek
de activiteit van de staat volgens bepaalde gren-
zen afbakenen, zo sprak het voor ons ook in onze
economische politiek uiteraard vanzelf, de mens
als zijnde verantwoordelijk in het middelpunt van
de economie te plaatsen, die de ontplooiing van
zijn scheppende krachten heeft te dienen.

De C.D.U./C.S.U. heeft zich altijd uitgesproken
tegen de concentratie van economische macht,
die gemakkelijk het gevaar van misbruik op-
roept, en zij is opgekomen voor een evenwicht
van krachten als noodzakelijke voorwaarde voor
een maatschappelijke ordening in een democra-
tische staat. Hierop en op onze sociale politiek
hopen wij volgende week nader in te gaan.

Wat men hoopt, gelooft men gaarne!

Prof. Zijlstra heeft een nadere verklaring ge-
geven over zijn bekende uitspraak van 1951: dat
de gangbare opvattingen over de „sovereiniteit
in eigen kring" van de „maatschappij" tegenover
de „Staat" een van de „empty boxes" (lege dozen)
uit de politieke strijd is, die voor verwijdering uit
het politieke arsenaal zeer in aanmerking komt."
(Zie Nederlandse Gedachten van 21 april jl.)

Het Vrije Volk constateert nu leukweg, dat de
nieuwe beschouwing voor het punt waar het om
ging (de vraag of er „natuurlijke" grenzen voor
de staatsbemoening zijn) op precies hetzelfde neer-
komt als de oude. Het vervolgt dan: „Maar de
doos blijft even leeg. Ze mag alleen om conserva-
tieve gevoeligheden te ontzien nog niet in de
prullemand verdwijnen".

Wat men hoopt gelooft men gaarne. Het zal
het Vrije Volk toch wel bekend zijn, dat er in de
Anti-Revolutionaire Partij diep ernstig wordt ge-
discussieerd en nagedacht over het principe van
de soevereiniteit in eigen kring en in verband
daarmee ook over de taak en de bevoegdheid in
de staat — anders gezegd — over de grenzen van
het Overheidsgezag. Uit de nadere uiteenzetting
van prof. Zijlstra blijkt nu dat hij de gedachte
van de soevereiniteit in eigen kring aanvaardt
en dat hij met zijn bewuste uitlating niet bedoeld
heeft het kind met het badwater weg te gooien.
Hoe zou men van een Anti-Revolutionair ook
anders kunnen verwachten? Het Vrije Volk
schuift nu echter prof. Zijlstra in de schoenen
„dat hij er kennelijk van verwacht dat een deel
van zijn aanhangers nu zijn bedoeling niet hele-
maal zal begrijpen of tenminste er niet meer zo
erg van zal schrikken". Het bewijst daarmee, dat
het noch prof. Zijlstra noch zijn aanhangers kent.

Wij hebben in ieder geval een principiële visie,
een universele gedachte van ons politiek beleid.
Wij willen de politiek niet ten onder laten gaan
aan opportuniteit en zakelijkheid.

Hardnekkig misverstand

Wat bedoelt nu de Partij van de Arbeid met
haar uitspraak in art. 35: „Zij verwerpt echter
princiëel en voor de tegenwoordige verhoudingen
in Nederland ook praktisch, de organisatie van
het politieke partijleven op de grondslag van een
godsdienstige belijdenis (antifese)". Telkens
weer verweert zij zich met de opmerking, dat zij
daarmee niet een eenheidspartij propageert. Nu
dat weten we ook wel! Maar dat is het punt niet!
Zij aanvaardt wel andere partijen — b.v. Liberalen
en Communisten — eventueel — en dat zou ze
wel graag willen — conservatieven. Maar niet
de confessionele partij. Dit staat toch in haar
beginselprogram? Daar vloeit toch iets uit voort?
Maar wat? Wij kunnen het niet anders lezen,
dat als het van de Partij van de Arbeid afhangt
behoort de Anti-Revolutionaire Partij te ver-
dwijnen, want zij past niet in het democratisch
schema dat de socialisten vandaag voor zich heeft
opgesteld. Wel een conservatieve partij — wel een
liberale — maar niet een Anti-Revolutionaire!

* * Beel in * verwarring

Bij het debat over Nieuw-Guinea was Minister Beel duidelijk en zonder aarzeling. Hij zei: er is geen sprake van een koloniale politiek, en wie het tegendeel probeert vol te houden, maakt zich schuldig aan kwade trouw.

Toen hij dat zo resoluut zei, vergat hij blijkbaar een ogenblik, dat Prof. Schermerhorn met veel nadruk had gezegd, twee weken geleden, dat het een klassiek-koloniale verhouding is.

Geen wonder, dat de heer Algra hem dat bij interruptie onmiddellijk in herinnering bracht, zodra het woord „kwade trouw” was gevallen. En toen was Minister Beel toch een ogenblik „van de kaart” en probeerde een wending aan zijn uitspraak te geven, waarbij de waarheid, dat woorden in meer dan één bedoeling gebruikt kunnen worden, redend scheen te moeten brengen.

BOEKEN en periodieken

„Dispereert niet” door A. en H. Algra. Uitgegeven door T. Wever te Franeker. Dertien delen à f 3,40 per gebonden deel.

DE BEIDE gebroeders Algra hebben onlangs een groots werk mogen voltooien. De titel is: Dispereert niet, en de ondertitel: twintig eeuwen historie van de Nederlanden.

Ons moet een hartelijk woord van gelukwens van het hart jegens de beide schrijvers. Omstreeks het begin van de oorlog verscheen het eerste deeltje, en nu kwam dan het laatste van de pers. In veertien fraai gebonden bandjes staat het werk nu ter beschikking van ons volk. Ons Eerste Kamerlid schreef de tien bandjes over Nederland, en de heer A. Algra, die vele jaren werkzaam was bij het Middelbaar Onderwijs op Java, verzorgde de vier bandjes over de expansie van Nederland in Oost en West.

In mijn jeugd, dat is bijna een eeuw geleden, deden we het met de populaire vaderlandse geschiedenis van P. Lauwerse, daarna was er het werk van de heer Lens. Maar wat er nu klaar gekomen is, gaat boven die beide boeken ver uit, in uitvoerigheid, in deskundigheid, in aanspreekbaarheid.

Het is een vraagstuk op zichzelf, hoe we geschiedenis moeten brengen tot het hart van de brede lagen van ons volk. Dat het gebeuren moet staat voor een christen uit de aard van de zaak vast. En nu hebben de beide gebroeders Algra de zaak op een ideale manier opgelost.

Want deze deeltjes laten zich allerprettigst lezen. Men voelt de adem van deskundigen, die volkomen staan in de moderne tijd, en die tegelijk weten te doen inleven in het verleden van ons volk. Men vindt hier talloze dingen, die men elders niet aantreft, en die de belangstelling gespannen houden. De grote lijn wordt getrokken, en tevens wordt aan het detail een opmerkelijke aandacht besteed. Ik denk ook aan de zo vaak totaal onbekende geschiedenis van bepaalde streken van ons land, die men in een populair gehouden werk bijna nooit aantreft. En dat alles geeft, met een bijzonder treffende illustratie, een levendige beleving aan het geheel. Te meer, doordat het boeiende verhaal doorloopt tot aan de allerlaatste historie toe.

Het zal nodig zijn, dat er nu ook met dit fraai geheel winst wordt gedaan. Het is bekend, dat er bij zeer velen onder ons volk een bedroevend kleine interesse is voor het verleden. Onvoldoende is het, daartegenover een betoog te houden, hoe verkeerd dit is, wanneer men niet een doeltreffend middel kan aanwijzen, waarvan het gebruik die interesse zal opwekken.

Onhistorisch is voor velen een aanbeveling, terwijl het toch een kenmerk is van een geesthouding, die ingaat tegen de uitgedrukte wil van de Here God. In Psalm 78 staat immers: wij zullen het niet verbergen voor onze kinderen. Dan gaat het over Gods werken in het verleden aan zijn volk. Het heeft betrekking op Gods werken in heel de geschiedenis, waar Zijn hand immers in was: over de hele wereld: het is de geschiedenis van Gods werk.

Kennis van dat verleden, waar het ons eigen volk betreft, is een stimulans voor ieder, die aan het publieke leven deelneemt, en die zich dus bezig houdt met de belangen van ons volk. Dat zal zonder inzicht in de historie er van niet kunnen op de rechte wijze. Maar ook voor ieder Nederlander is het nodig te weten, langs welke wegen ons volk is geleid naar het heden.

Nog een praktische wenk: de serie: „Dispereert niet”, is een bijzonder goed geschenk, bij gelegenheid voor — ja voor wie al niet. Men houde het in gedachten.

P. N. KRUYSWIJK

UIT PERS EN PERIODIEK

Verkiezingsstrijd wordt

Wangedrag

In Het Vrije Volk lezen we o.a.:

„Het geval Roermond staat niet op zich zelf. In Venlo had de K.V.P.-jeugd stinkbommen geplaatst in de zaal waar de P.v.d.A.-vergadering werd gehouden. In Den Bosch heeft men geprobeerd een openbare vergadering in de open lucht te verstoren door met bakfietsen tussen de spreker en het publiek te komen. In Roosendaal durfde de zaalhouder uit vrees voor de gevolgen de P.v.d.A. op het laatste ogenblik toch de beloofde zaal niet te verhuren. Te Roermond durfde geen zakenman een geluidsinstallatie te leveren uit vrees voor verlies van klandizie.

Zo ziet de wereld, er uit waar de K.V.P. nog de meerderheid achter zich heeft. Het beeld is veelzeggend. Tot zulke ergerlijke uitspattingen als in Venlo en Roermond zijn vertoond, komen jonge mensen, aan wie geen respect voor de politieke tegenstander wordt geleerd. Aan de vruchten kent men de geest van de gevoerde propaganda.

Er is op gewezen, dat het voor de aanhangers van de K.V.P. een zwaar leven zou worden in grote delen van het land wanneer hun de Limburgse terreur met gelijke munt zou worden betaald. De K.V.P. kan gerust zijn. Dat zal niet gebeuren. Ze openlijke en bedekte hetze, die jaar in jaar uit in een aantal Limburgse bladen en blaadjes wordt gevoerd is de democratie onwaardig en zal niet worden overgenomen tegen de K.V.P. Wanneer de heren Romme en Van Doorn zich alleen uit vrees voor de weeromstuit zouden keren tegen wat er in het zuiden gebeurt, zou hun optreden ook weinig morele betekenis hebben. Wij verwachten dan ook dat zij zich genoopt zullen voelen op principiële gronden het gebeure en de propaganda die door hun geestverwanten en vrienden wordt gevoerd, krachtig af te keuren.”

Tragiek

In Vrij Nederland betoogt de parlementaire medewerker o.m.:

„Ook indien men deze cijfers aan de ruime kant zou achten, dan kan moeilijk worden ontkend, dat bij de verkiezingen van 1952 ruim een miljoen stemmen uit de kring van georganiseerde arbeiders en hun gezinnen ten goede is gekomen aan de drie confessionele partijen. Tenzamen goed voor omstreeks 20 zetels van K.V.P., A.R. en C.H.U.

Wij kunnen veronderstellen dat dit miljoen, dat in '52 zijn stem op de confessionele partijen heeft uitgebracht, bepaald meer geïnteresseerd zal zijn in één progressieve politiek dan in een conservatieve.

Met andere woorden, het aantal zetels dat de drie grote confessionele partijen — K.V.P., A.R.P. en C.H.U. — in de Tweede Kamer bezetten en waaraan zij zijn geholpen door kiezers die ten hoogste geïnteresseerd zijn in een duidelijke progressieve politiek, is op zichzelf ruim genoeg om tezamen met de 30 zetels welke de P.v.d.A. bezet houdt, een ruime absolute meerderheid in de Tweede Kamer op te leveren voor een onvervold vooruitstrevende regeringspolitiek.

Nochtans is de constellatie van de drie confessionele partijen dusdanig, dat er van zo'n politiek geen sprake kan zijn. Het tegendeel is waar. Tezamen met de in oppositie zijnde hoogst conservatieve V.V.D. van prof. Oud hebben de drie christelijke partijen in de afgelopen vier jaren zon-

der ophouden de voet dwars gezet aan de pogingen van de P.v.d.A. om in de Tweede Kamer een meerderheid voor z'n vooruitstrevend beleid tot stand te brengen.

Het is de logische konsequentie van de „confessionele partij” als politieke eenheid. Want ook al zou het vooruitstrevende element in de voor die partijen zitting hebbende fracties proportioneel behoorlijk vertegenwoordigd zijn — in wezen is het numeriek zeer in de verdrinking ook in de nieuw te kiezen kamers — het conservatieve element in diezelfde fracties is ook dan zo sterk vertegenwoordigd, dat die fracties als gevolg van het intern compromis geen vooruitstrevende koers kunnen steunen. Dat is de tragiek van de Nederlandse confessionele partijvorming. Een tragiek die voor het land als geheel zijn gevolgen heeft.”

Eenheid

In antwoord op een betoog in „Het Vrije Volk” over verscheidenheid in de A.R.-Partij, merkte Trouw o.m. op:

„In het verkiezingsprogramma van de P.v.d.A. kiest deze partij voor de Navo-politiek met het oog op de oplossing van een der drie grote wereldvraagstukken van deze tijd.” „De spanningen noodzakelijk ons helaas tot het in stand houden van een krijgsmacht die miljoenen kost”, zegt partijvoorzitter Evert Vermeer in een pamflet dd. 27 maart.

Als wij over deze officiële partijopvatting over het Navo-bondgenootschap en de kwestie der wapenening nu de schouders op zouden halen en zouden zeggen: U moet goed begrijpen dat vele P.v.d.A.-leden juist over dat „grote wereldvraagstuk van deze tijd” niet gelijk denken..... Want in de P.v.d.A. staat naast Evert Vermeer ook Fedde Schurer op een kans biedende plaats. Zij verschillen niet in socialistisch beginsel, maar wel in visie op „een der drie grote wereldvraagstukken van deze tijd.....”

En als wij dan de conclusie zouden trekken: Voor de oplossing van een probleem dat het programma van de P.v.d.A. een der drie grote wereld-

STEEDS FELLER

vraagstukken van deze tijd noemt, is die partij het onbruikbaarste politieke instrument dat zich denken laat...

Als wij dat zouden doen, dan zouden wij een soortgelijke redenering hebben opgezet, als „Het Vrije Volk” het nu deed ten aanzien van de a.r.-partij.

Maar als wij dat zouden doen dan zouden de kolommen van „Het Vrije Volk” te klein zijn en dan zou bijna zelfs de mond van de heer Evert Vermeer te klein zijn, om het gemene aan te tonen van zulk een aanval, die de duidelijke opvattingen van de P.v.d.A. in twijfel zou trekken.

Maar zou „Het Vrije Volk” dat dan ook niet beter kunnen laten ten aanzien van andere partijen?”

Nieuw Guinea

De Kameroverzichtschrjver van de Nieuwe Rotterdamse Courant schreef naar aanleiding van het gesprokene in de Eerste Kamer over Nieuw-Guinea o.m.:

„Het was een interessante stelling die mr. In 't Veld verkondigde. De regering is niet verlangend los te komen van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea. Maar een beheerschap hoeft ook niet verlies van soevereiniteit te betekenen.

Uit deze stelling zou op te maken zijn, dat de P.v.d.A., ook voor zover het denkbeeld van prof. Schermerhorn steunend, niet in strijd hoefde te komen met het regeringsstandpunt.

Als het de bedoeling van mr. In 't Veld was geweest, complicaties bij de komende kabinetsformatie te vermijden, staat niet vast, dat hij daarin is geslaagd. Op zijn best kan men zeggen, dat er onder de socialistische aangaande Nieuw-Guinea verschillende meningen heersen; wat op zichzelf niets nieuws is. Niet tot uiting kwam bij de socialistische mening, dat Nederland maar van Nieuw-Guinea moet afzien ten bate van Indonesië. Dat is hier alleen door de communisten gezegd. Maar wel is er het beheerschapsdenkbeeld van prof. Schermerhorn. In hoeverre de heer De Dreu dit aanhangt, werd niet duidelijk. Deze afgevaardigde wenste voor

een onbetwiste status. Hij Nieuw-Guinea in elk geval moet daarbij aan prof. Schermerhorns denkbeeld hebben gedacht, maar misschien had hij ook andere mogelijkheden voor ogen; waarbij wij ons evenwel afvragen, welke dat zouden kunnen zijn geweest. Ten slotte is het niet onmogelijk, dat er onder de socialistische ook zijn, die het regeringsstandpunt volledig delen. Wat de socialisten in het kabinet er persoonlijk van vinden komt uiteraard niet in de openbaarheid. Men kan overigens niet verwachten, dat bij de kabinetsformatie de status van Nieuw-Guinea onbesproken zal blijven.

Intussen verdient de stelling van mr. In 't Veld nadere beschouwing. Er zijn drie groepen gebieden, waarvoor beheerschap mogelijk is: ten eerste oude mandaatgebieden; ten tweede gebieden die door de Tweede Wereldoorlog losgemaakt zijn van vijandelijke staten; ten derde gebieden, die men vrijwillig onder beheer heeft laten stellen. Nieuw-Guinea zou, indien prof. Schermerhorn zijn zin kreeg, tot de derde groep behoren. Het zou dan tevens het eerste geval van vrijwillig beheerschap zijn, want er is nog geen enkel gebied, dat tot de derde groep behoort. Het beheerschap wordt voor elk gebied bij afzonderlijke overeenkomst geregeld. Theoretisch is het denkbaar, dat de oorspronkelijke soevereiniteitsdrager bij zo'n overeenkomst, welke hem het beheer opdraagt, zijn soevereiniteit voorbehoudt. Dan zou de stelling van mr. In 't Veld werkelijkheid worden. Maar wat voor werkelijkheid!

Indertijd is de vraag gerezen wat er met soevereiniteit gebeurde ten aanzien van de mandaatgebieden onder het regime van het Volkenbondsverdrag. De geleerden waren het niet allemaal met elkaar eens. Maar de redelijkheid van de opvatting, dat men bij deze figuur niet van soevereiniteit diende te spreken, omdat zij in strijd was met het wezen van het soevereiniteitsbegrip, werd in brede kring ingezien. Deze redelijkheid zou men thans ten aanzien van de vergelijkbare figuur van het beheerschap de heer In 't Veld kunnen voorhouden.”

IN ONS COMMENTAAR

Maar geen stinkbommen gebruiken

De verkiezingsstrijd wordt met de dag feller. In het bijzonder in de kring van de K.V.P. wordt alles om alles gezet om weer de grootste partij te worden. En nu blijkt, dat jeugdige Rooms-Katholieken van mening zijn, dat stinkbommen ook argumenten zijn. Dat is natuurlijk niet het geval. En de K.V.P. zou er goed aan doen om, zonder enige reserve, het gebruik van stinkbommen af te keuren. Helaas doet men dat niet, doch men wil blijkbaar nog verontschuldiging aanvoeren voor het wangedrag van de jeugdigen uit eigen kring. Dat is jammer. Want ook al heeft men ernstige bezwaren tegen de verkiezingspropaganda van de P.v.d.A., een serieuze partij zal op serieuze wijze de socialistische partijen bestrijden.

En dat is toch waarlijk nog wel mogelijk. Het is waarlijk geen al te grote kunst om aan te tonen, dat de socialistische politiek niet zo klaar en duidelijk is als de woordvoerders van de P.v.d.A. het wel willen doen voorkomen.

Er is in socialistische kring nogal verschil van mening op menig punt. Het militaire vraagstuk wordt verschillend bekeken. En de kwestie Nieuw-Guinea is ook nog een struikelblok. Daarover wordt in de propagandaverzamelingen van de Partij van de Arbeid natuurlijk niet gesproken. Maar het zal taak zijn van de andere partijen om duidelijk in het licht te stellen hoe gevaarlijk het is, indien ook in dit opzicht, evenals in de eerste jaren na de bevrijding, weer op socialistisch kompas zou worden gevaren.

Het wordt steeds meer duidelijk, dat principiële politiek noodzakelijk is. En het stemt tot dankbaarheid, dat zovelen, ook uit de kringen van de werknemers, dat inzien, al begrijpt men daar in socialistische kring dan ook nog steeds niets van.

Gelukkig, dat nog zo ongeveer een miljoen arbeiders inzien, dat progressieve politiek niet hetzelfde is als socialistische politiek en dat zij nog steeds vertrouwden hebben in de confessionele partijen.

En overigens moeten de kiezers wel bedenken, dat dr. Drees, en de ministers Van de Kieft, Mansholt en Suurhoff ten volle medeverantwoordelijk zijn voor het beleid dat in de jaren 1952—1956 is gevoerd.

Wordt koning klant een geknechte consument?

„De klant is Koning!”

Dat dit gezegde een volledige waarheid is, gelooft niemand. Toch school er een juiste kern in, zolang de winkeler nog min of meer op eigen houtje de prijzen van zijn waren vaststelde.

Het behoeft geen betoog, dat dit laatste vroeger in veel sterkere mate het geval was dan thans. Opvallende advertenties in dagbladen, die een gekroonde jongeman tonen met het onderschrift „de Koning heeft het best”, doelen op de kwaliteit van een biersoort, dat het foto-model drinkt. Er is geen sprake van, dat koning klant zelf de prijs vaststelt. Uiteraard oefenen de gedragingen van de gezamenlijke klanten nog wel invloed uit op de prijzen, vooral indien de cliëntèle eensgezind optreedt. De enkele consument kan in dit opzicht echter als regel bitter weinig uitrichten. Doch ook de gezamenlijke klanten beïnvloeden de kwaliteit en de prijs van de meeste producten niet in die mate als wel mogelijk zou zijn. Dit komt omdat zij zich niet als een groep presenteren. Zolang dit eveneens het geval was aan de kant van de producenten, beheerste het spel van de persoonlijke vraag en het individuele aanbod de markt. De onderlinge concurrentie van de leveranciers maakte het de klant gemakkelijk de koningskroon op het hoofd te houden. En aangezien koningen er geen „vak”-verenigingen op na plegen te houden, bleef hij alleen staan. Dit is ook nu nog in overwegende mate het geval.

De maatschappij is anders geworden

INMIDDELS is er gedurende de laatste tientallen jaren in de maatschappij het een en ander veranderd. De ongebreidelde concurrentie maakte in vele gevallen plaats voor ondernemersovereenkomsten met prijsafspraken. Hierdoor werden de prijzen dikwijls in opwaartse richting gestimuleerd. Het vraagstuk van de kartels is bepaald niet aan de aandacht van onze partij ontsnapt. Het prijsbeleid van minister Zijlstra bewijst, dat deze antirevolutionaire staatsman een door de werkelijkheid geboden koers weet te varen. De belangrijkste taak, die de overheid in de gewijzigde maatschappij heeft te vervullen, wordt hierdoor treffend aangeduid.

Doch niet alleen de ondernemers staken de hoofden bijeen. Ook de werknemers versterkten sinds het begin van deze eeuw in steeds toenemende mate hun eigen organisaties.

Men kan dan ook concluderen, dat en in de laatste decennia krachtencentra in het maatschappelijk leven ontstonden, die nu eens door samenspel en dan weer door tegenspel de samenleving, waarin de enkele mens steeds kleiner werd, structureel hebben gewijzigd. Deze ontwikkeling heeft voor die enkeling, ook in diens hoedanigheid van consument, gevolgen van verstrekkende betekenis.

Eén van de verschijningsvormen van de huidige maatschappij is de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Men mag aannemen, dat deze zich nog verder zal ontwikkelen. In haar tegenwoordige opzet is aan de bestuurstaafels der bedrijfslichamen geen plaats voor de consument gereverveerd. Dit is mede een gevolg van het feit, dat de p.b.o. een wenselijk gebreken voortzetting is van reeds lange jaren bestaande privaatrechtelijke samenwerking tussen werkgevers en werknemers. Zij draagt dus bij uitstek het karakter van een producentenorganisatie. Dit neemt niet weg, dat de „finale” consument, als de laatste schakel van de keten, die men als „het economische proces” aanduidt, eveneens belanghebbende is bij hetgeen de verschillende sectoren van het bedrijfsleven op de markt brengen.

HET IS dan ook geen wonder, dat velen van hen zich hebben verenigd in organisaties als de Nederlandse Huishoud-

raad en de Nederlandse Consumentenbond om via deze kanalen hun stem als consument te laten horen. Daaraan bestaat in de huidige maatschappij ongetwijfeld behoefte.

De besturen van verschillende „schappen” zullen het zeker op prijs stellen de mening van de consumenten te vernemen, alvorens bepaalde verordeningen vast te stellen. Indien die oordeelsvorming ter zake is en van deskundigheid getuigt, zal zij van groot gewicht zijn.

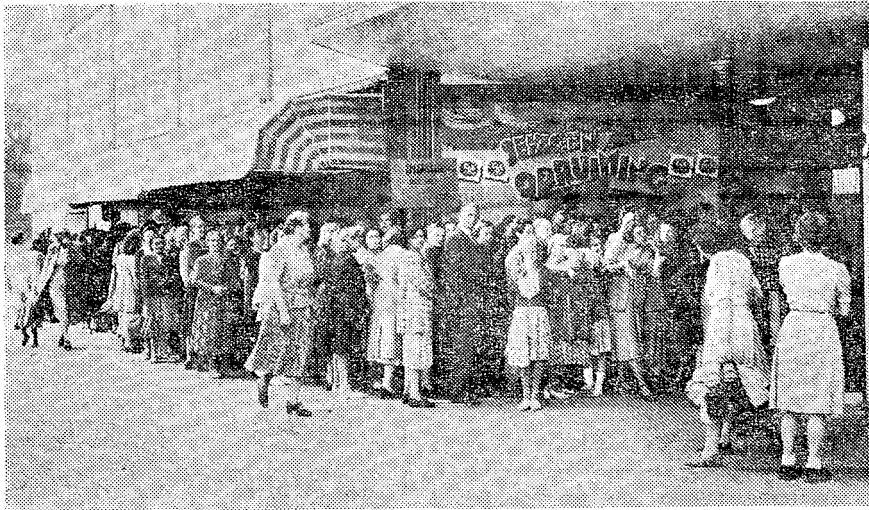
De behandeling in de beide Kamers der Staten-Generaal van het wetsontwerp tot instelling van een produktieschap voor zuivel toonde aan, dat het hierbij om een hoogst actuele zaak gaat. Omtrent het verbinden aan dat bedrijfslichaam van een advies-commissie, waarin ook de vertegenwoordigers van consumenten-groeperingen zitting zullen hebben, heeft de Sociaal Economische Raad aan de minister op diens verzoek een advies uitgebracht dat vermoedelijk van grote betekenis zal zijn ook voor andere sectoren van het bedrijfsleven, waar de p.b.o. verwezenlijkt wordt.

De gang van zaken in het maatschappelijk leven zal echter ook de overheid meer en meer de behoefte doen gevoelen de consument te raadplegen inzake ver-

zijn, een belangrijk aandeel hebben in het produktieproces, doch al deze leden van de vakbeweging vormen tevens een groot contingent consumenten. De prijs van de artikelen, die hun ondernemingen afleveren laat de vakbeweging dus niet onverschillig, want de prijs bepaalt mede de hoogte van het loon. Doch ook om andere redenen besteden de werknemers en zijn organisatie veel aandacht aan de prijzen. Het gaat hun immers niet in de eerste plaats om de nominale lonen, doch om de reële lonen. Deze zijn vooral gebaat bij een handhaven of nog meer: bij het dalen van het prijspeil. De verantwoordelijkheid voor dit alles kan de vakbeweging wel tezamen met andere organisaties dragen, doch zij mag zich niet van het vervullen van die taak ontdoen, omdat er ook specifieke consumentenorganisaties bestaan.

Strijd tegen prijsverhoging

HET nauwe verband tussen lonen en prijzen, maakt samenwerking tussen de werknemersorganisaties en de specifieke consumentenorganisaties tot een uiterst wenselijke zaak. Dit heeft er toe geleid, dat de drie vakcentrales in de laatste tijd besprekingen hebben gevoerd met de Nederlandse Huishoudraad, de Nederlandse Consumentenbond

Wanneer er koopjes te halen vallen, zijn er altijd genoeg liefhebbers.

schillende vraagstukken. Men denke hier bijvoorbeeld slechts aan het beleid met betrekking tot de prijzen, het cadeau-stelsel, de kwaliteits-controle, enz.

Niet in de laatste plaats echter is het van groot belang, dat de consument, ook ongevraagd in georganiseerd verband zijn geluid kan doen horen zowel in de richting van de overheid als aan het adres van de werkgevers en de werknemersorganisaties. Bovendien is er op het gebied van de voorlichting van de consument zelf nog wel het een en het ander te doen. Men kan hier zelfs spreken van het inhalen van een grote achterstand. Het bevorderen van een kritische houding van de koper ten aanzien van het verlangde artikel, de versterking van zijn kostenbesef, alsmede de beoordeling van de kwaliteit der goederen en de aangewende reclame-methoden, verdienen in dit kader bijzondere aandacht.

Deze arbeid kan op uitnemende wijze door organisaties van consumenten ter hand worden genomen. Het spreekwoord „eendracht maakt macht” heeft ook de vroeger zo invloedrijke klant, die nu naar de achtergrond geschoven dreigt te worden iets te zeggen. De „grote klant”, namelijk de handel in zijn verschillende geledingen gaf, hoewel hij toch al veel meer in de melk te brokkelen had dan de particuliere afnemer, deze in dit opzicht een behartigenswaardig voorbeeld.

Ook een taak voor de vakbeweging

IN de huidige samenleving is er derhalve plaats voor sterker nog, er is behoefte aan vrije organisaties, die zich speciaal met de belangen der consumenten en met hun vertegenwoordiging in diverse commissies en instanties bezighouden.

Niet mag echter worden vergeten, dat hier eveneens een taak ligt voor de werknemersvakbeweging. Deze is weliswaar van huis uit principieel een producentenorganisatie, omdat zij werknemers organiseert, die in de fabrieken of op de kantoren waar zij werkzaam

en de Centrale der Nederlandse Verbruikerscoöperaties. Tijdens deze contacten zijn verschillende consumentenproblemen ter sprake gekomen en heeft men van gedachten gewisseld over de wijze waarop de behartiging van consumentenbelangen thans geschiedt en in de toekomst nog doelmatiger kan plaats vinden.

Het werd meer en meer duidelijk, dat het de zaak van de consument ten goede zou komen, indien dit contact wordt geconsolideerd tot een permanente samenwerking. Daarbij is het uiteraard niet de bedoeling, dat de partners alle taken, die zij ten behoeve van de consument vervullen, aan het op te richten samenwerkingslichaam overdragen. Doch datgene, wat het best gezamenlijk kan verricht worden, dient in het belang van ons volk eendrachtig te worden aangepakt.

Het zal niemand verwonderen, dat het steunen van het streven naar prijsstabilisatie als eerste project op het program van de zes samenwerkende organisaties prijkt. De strijd tegen ongemotiveerde prijsverhogingen is urgent. Het gevecht, dat minister Zijlstra tegen deze loerende vijand van onze welvaart levert, is van nationaal belang. Iedereen is bij een gunstige afloop gebaat. Tot een passief medeleven mag men zich alleen reeds daarom niet beperken. Vooral de consument niet.

Belangrijke publikatie

DE dagbladers berichtte op 4 mei j.l. dat de bovengenoemde zes organisaties gezamenlijk een positieve bijdrage gaan leveren tot het streven naar prijsstabilisatie. Men zal het prijsverloop nauwgezet volgen en naar aanleiding van eventuele ongunstige en vooral van onverantwoorde ontwikkelingen stappen ondernemen. De voorlichting van de consument staat eveneens op de agenda. Het tijdstip van die publicatie was gunstig gekozen. De centrale ondernemersorganisaties hebben hun leden immers eveneens aangespoord medewerking aan dit voor ons volk zo belangrijke streven naar prijsstabilisatie te verlenen.

Al deze initiatieven duiden aan, dat

consumenten en een groot deel van het bedrijfsleven waakzaam zijn met het geweer aan de voet.

Minister Zijlstra heeft wel een zeer gunstige reactie op zijn politiek verwekt. Het bundelen van zoveel krachten ter ondersteuning van een belangrijk stuk regeringsbeleid kan van anti-revolutionaire zijde alleen maar worden toegejuicht. Onze partij weet immers van hoe groot gewicht het is, dat ook de direct betrokkenen niet schuwen hun verantwoordelijkheid te dragen.

Wij staan nog slechts aan het begin van deze activiteit van grote groepen georganiseerde consumenten. Er zullen nog moeilijkheden, ook van organisatorische aard, moeten worden overwonnen. Eén ding is echter zeker: een ontwikkeling heeft zich ingezet, die haar effect niet zal missen. Spectaculair beoogt deze samenwerking niet te zijn. Indien van haar een sterke preventieve werking zal uitgaan, is haar doel reeds goeddeels bereikt. Door dit alles emancipeert de ontroonde klant zich tot een doelbewuste consument. Er is nog één aspect dat vermelding verdient. Men spreekt in deze dagen wel veel, doch helaas nog wat vaag over middelen om vergeten groepen voor een stille maar wisse ondergang te behoeden. Natuurlijk is hulp aan de kant van het inkomen der betrokkenen belangrijk, doch van niet minder gewicht is voor hen ook deze waakzaamheid ten aanzien van de prijzen. Want zij zijn consumenten, wie het wel bijzonder moeilijk valt de eindjes aan elkaar te knopen.

Alleen reeds ter wille van deze groepen behoort ons volk in al zijn geledingen met het streven van regering en samenwerkende organisaties om een onverantwoord prijsverloop en daaruit voortvloeiende inflatie-tendenzen tegen te gaan, bittere ernst te maken.

De klant is koning af. De consument kan zich echter via zijn organisaties ontwikkelen tot een factor in de gewijzigde maatschappij, waarmee én overheid én bedrijfsleven in hoge mate rekening houden.

Dit zal een heilzame ontwikkeling der maatschappelijke verhoudingen in de hand werken.

De waardering, die in de pers, bij de bekendmaking der zes organisaties omtrent hun gezamenlijk optreden ten behoeve van de consument, daarvoor werd geuit, is dan ook een gunstig teken.

Mr. W. R. v. d. SLUIS

* * Naief

De heer De Dreu kláágde namens de P.v.d.A., dat Nederland vanwege Nieuw-Guinea nog altijd het odium heeft een koloniale mogendheid te zijn. Er is nauwelijks reden voor die klacht. Want Prof. Schermerhorn heeft zelf nadrukkelijk verklaard, dat het een koloniale verhouding is, zelfs een klassiek-koloniale verhouding. Bij het eerstvolgend debat in de vergadering van de Verenigde Naties zullen de afgezanten van Soekarno zich ongetwijfeld op deze socialistische verklaring beroepen. Nu willen de socialistten, dat Nieuw-Guinea tot een trustschap van de Verenigde Naties zal worden. Dan zou het een niet meer omstreden zaak zijn. Dit is naïef.

Want stel dat Nederland bij de Verenigde Naties kwam en vroeg: mag Nieuw-Guinea een trustschap worden en de Verenigde Naties aanvaardden dat, doordat Rusland zich van stemming onthield, dan zou in elk geval Indonesië daar geen ogenblik genoegen mee nemen. Het bleef een omstreden gebied. En daarom is het zelfs geen ogenblik aan te nemen, dat een beslissing in deze geest door de Verenigde Naties zou worden genomen.

Het hele verhaal, waar de socialisten nu weer mee voor de dag komen, is een geval van naïviteit, en niet van onschuldige naïviteit. We kunnen beter zeggen, dat het een gevaarlijke naïviteit is, gevaarlijker dan de agitatie van de communisten, die eenvoudig zeggen, dat de Papoea's aan Soekarno moeten worden uitgeleverd.

HET GOOI

C. VAN DEN BRINK

Fa Erven G. H. van den Berg

Schildersbedrijf

VAARTWEG 73 - Telefoon 5561 - HILVERSUM

JAN VAN DEN BRUL

- ★ HEREN- EN JONGENSKLEDING
- ★ SPORT- EN REGENKLEDING
- ★ BETERE BEDRIJFSKLEDING

HILVERSUM - GROEST 60 - TELEFOON 2614

Cinderella

Het modehuis met de ruime keuze, ook in grote maten en voor oudere dames!

- ★ Elegant, prettige pasvorm, voordelig!

HAVENSTRAAT 53 - HILVERSUM - TELEF. 2151

Voor al uw vlees en vleeswaren

Modelslagerij v. Zanten

Jac. van Campenlaan 121 - Tel. 7160 - HILVERSUM

Bekroond in Nederland, Denemarken en Frankrijk

DE SPAARBANK

Hilversum - Bussum - Huizen
Loosdrecht - Mulden - Naarden

Voor **GOEDE LECTUUR** voor Bijbel, boek of tekst...
Voor **DE VULPEN**, die U uit honderden kiest.....
Voor **THUIS of KANTOOR** voor alles benodigd bij schrijven, rekenen, tekenen

Ga naar 't Gooische Boekhuis

waar U goed en billijk wordt bediend.....

HAVENSTRAAT 25, HILVERSUM, TEL. 7238-7000
Showroom voor kantoren: HAVENSTRAAT 2 b

GROOTHANDEL - KLEINHANDEL
Vertegenwoordigster

STAATSMIJNEN LIMBURG

DEKKER VOOR KOLEN

MEER DAN 100 JAAR

Kolenstraat 17-21 - HILVERSUM - Tel. 6644-6645
Na 6 uur: 9432

H. VAN DER HAAR
Brood- en banketbakkerij

Geuzenweg 237 hoek Leeghwaterstraat,
Tel. 3851 - HILVERSUM

Het adres voor kwaliteitsartikelen
Brood, Banket, Chocolade en aanverwante artikelen

WORDT LID VAN DE

Prot. Christelijke Begrafenis-Stichting

„GOOI EN EEMLAND”

HILVERSUM - Tel. 4975-10574

Inlichtingen bij uw kosters.

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink

beter en voordeliger!

REIJMERINK wast goed goed goed!

en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland

Tel. K 2950 - 8862

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 / 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupé-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. van Staaveren - Aalsmeer

Horneweg 24

Neemt les bij Autorijschool „Succes”

G. Speets

Badhuislaan 8 - Tel. 5618 - Bussum

BOERHAAVE

VAN 1907

Heemskerckstraat II

's-Gravenhage

Telefoon 330905

DE

aangewezen Verzekering-

Maatschappij

ONGEVALLEN

ZIEKENHUISVERPLEGING

OPERATIE

WEKELIJKSE UITRERING BIJ

ZIEKTE

Vraagt prospectus!

ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN ★ EFFECTEN ★ EMISSIES ★ ASSURANTIËN

ROTTERDAM

DEVIEZEN

's-GRAVENHAGE

GARANTIE STANDVERVEN VOOR

DUURZAAM BUITEN-SCHILDERWERK!

„sinds jaren, jaren sterker”

Lak- en Vernisfabrieken

WED. BOONSTOPPEL & ZONEN

N.V. Waddinxveen

Verplaatsbare houten

gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, scho-
len en kerken
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HABBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

BONGERS WAGENINGEN

Verhuizingen - Verpakkingen -

Meubelopslag

Intern. autotransp. Zweden.

Zwitserland, enz.

Telefoon 2725 - Law. Allée 88

VOOR ADVERTENTIES
gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de
advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHENDAM

Koopt een goed kostuum

enorme keuze tegen uiterst

scherp gestelde prijzen,

De eerste reis is lonend

DUTHLER

VARSSEVELD

FIRMA FERNHOUT

HANDEL IN WEGEN- en WATER-
BOUWMATERIALEN, OP- EN
OVERSLAGBEDRIJF, SCHEEPS-
BEVRACHTING

Zwolle, telefoon 5358 b.g.g. 3477

Emmeloord, telefoon 2493 b.g.g. 2663

Voor uw zakenrelaties

**Reclame- en geschenk-
artikelen in plastic**

G. van der Woerd

Lunteren

Telefoon 437 (08388)

GIJ NOEMT HET GROOTSTE GELUK OP AARD GEZOND TE ZIJN!

DOCH IK ZEG „NEEN, HET GROOTSTE IS GEZOND TE WORDEN!”

Vraagt tegen: Alle gevallen van ZENUWZWAKTE, ZENUWCELLEN-
ONDERVOEDING, SLAPELOOSHEID, ZENUWUITPUTTING, NEU-
RASTHENIE, MIGRAINE, GEHEUGENZWAKTE, DWANGGEDACH-
TEN, VALLENDE ZIEKTE, NEURALGISCHE PIJNEN, DUIZELIG-
HEID, NERVOSITEIT, OORSUIZEN, EXAMENVREES, ONGEWILD

BLOZEN, ISCHIAS, GORDELROOS, IMPOTENTIE (Sexuele onmacht
door zenuwst.), APOPLEXIE, BEVEN DER LEDEMATEN, BEDWA-
TEREN, HYPOCHONDRIA, ANGSTGEVOEL, MELANCHOLIE, GE-
VOLGEN VAN VERKEERDE GEWOONTEN, OVERMATIG DROMEN,
GHEHOOR-, REUK- EN SMAAK-ZENUWAANDOENINGEN, NER-
VEUZE MAAGKLACHTEN, ZENUWHOOFDPIJN, GEJAAGDHEID, URTICARIA (Zenuw-
eazeem), ZENUW-RHEUMATIEK, GEESTELIJKE OVERSPANNING, ZENUWPIJNEN, e.a.
Zenuwstoornissen en kwalen: ENERGIE LEVENSZOUTEN „NERVICOL II” 100% ZENUW-
VOEDEND MIDDEL.

ZENUW-KRACHTVOEDSEL is in deze tijd méér dan nodig!!!
Voor oud en jong is „NERVICOL II” „het goud voor de zenuwcellen”.
„Nervicol II” is volkomen onschadelijk en zonder verdovende be-
standdelen samengesteld en kan in het volste vertrouwen worden ge-
bruikt, ieder, die met zenuwzichten te kampen heeft, kunnen wij
niet genoeg aanbevelen om eens een kuur met „Nervicol II” te gaan
proberen! Nog nimmer hadden wij een cliënt, die niet over „Nervicol
II” tevreden was; in het ongunstigste geval vond men nog merkbare
verbetering.

Prijs „Nervicol II” ¼ Liter Kuurflacon

f 12,75; ½ Liter f 22,75; Proefflesje f 5,25

(75 gram).

Franco huis toezending van alle middelen volgt direct na ontvangst
van postwissel of girocheque, te zenden aan: **POSTBUS 9, UTRECHT.**
Giro no 428.302. Onder rembours wordt niet verzonden. S.v.p. naam
van dit blad vermelden.

Alle bestellingen, geldzendingen, brieven enz., uitsluitend en alleen richten aan:

Homoeopatische Geneesmiddelen Centrale

POSTBUS 9, UTRECHT - GIRO No 428302 AFD, C.

Hoofdkantoor Telefoon K 3402-3648

Magazijn Utrecht

Tel. K 30-23396

Laboratorium Bilthoven

Tel. K 3402-4169

Mededeling voor onze cliënten in Den Haag en omgeving:

Al onze middelen zijn tegen gelijke prijs eveneens verkrijgbaar aan ons vaste Depot-adres
te Den Haag (Moerwijk), Van Ruysbroekstraat 276 (hoek Anna Bijnslaan). Bereikbaar
m. tramlijn 4 en bus R. Aan dit adres kunnen onze middelen uitsluitend worden afgehaald.
Dus aanvragen om inlichtingen beslist alleen richten aan ons hoofdkantoor:

POSTBUS 9, UTRECHT, Telefoon (ook na 18 uur) K 3402-3648

n.v. drukkerij van haeringen

Prinsegracht 126 / 's-Gravenhage

Telefoon 33.41.20 - 33.41.21

speciaal adres voor uw:

HANDELSDRUKWERK

DISSERTATIES

TIJL-SCHRIFTEN

BOEKWERKEN

Op aanvraag zullen wij u gaarne

bezoeken.

SCHEEPSBOUWWERVEN

A. VUYK & ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUZEN

ZWIJNDRECHT

R.H.W.A.

Carrosserie-fournituren

Plaatbewerking-

machines

Non-Ferro metalen

Scheepsramen en deuren

Fabricatie, Groothandel im- en Export

Ludwig Ehrhard: Strijd om de Duitse prijzen

KORT geleden adviseerde bondskanselier Adenauer de Westduitse vrouwen, een kopersstaking te beginnen. Dat wil zeggen, hij drong er op aan, dat zij voortaan zouden weigeren om abnormaal hoge prijzen te betalen voor bepaalde verbruiksgoederen. De bedoeling van Adenauers goede raad was duidelijk: als hij er in zou slagen, de huisvrouwen tot een dergelijke „staking” te brengen, zou de regering van West-Duitsland wellicht reeds een goed eind op weg zijn naar stabilisatie van de prijzen. Het tegenaan van georganiseerde prijsopdriving is de beste, maar ook de moeilijkste manier om te voorkomen, dat een land op economisch terrein in de spiraal van lonen en prijzen verzeild geraakt.

Toen Adenauer de huisvrouwen zijn goede raad gaf, deed hij meer: hij verdedigde daarmede tevens het streven van zijn minister van economische zaken, de Beier dr. Ludwig Erhard, de man die — naar de mens gesproken — van de Westduitse economie gemaakt heeft, wat ze thans is. Het streven van Erhard gaat met strijd gepaard. De grote fabrikanten verzet-

ten zich en zelfs zijn collega, de Westduitse minister van financiën Schaeffer, is het lang niet in alle opzichten met de politiek van Erhard eens, waarschijnlijk omdat hij die politiek van een geheel andere (en wellicht minder juiste) gezichtshoek uit ziet.

ERHARD is al eens vergeleken met een schildwacht en zelfs met een waakhond. Hij is de man, die op de puinhopen van dat deel van het Derde Rijk, dat niet in handen van de communisten viel, een krachtige economie heeft gebouwd, die voor miljoenen verslagen Duitsers welvaart bracht. En hij slaagde, omdat hij het aandurfde, de geleide economie de rug toe te keren. Het was Erhard, die de Amerikanen betwog voorstelde, alle economische dwangmaatregelen in West-Duitsland af te schaffen. Eerst verklaarden ze hem voor gek, maar toen na de verkiezingen ds Christendemocratische politicus dr. Ludwig Erhard als minister van economische zaken het voor het zeggen kreeg, sloeg hij toe en de Amerikanen stonden al spoedig stomverbaasd.

Voor velen stond het vast, dat de zgn. geluksfactor belangrijk in het voordeel van Erhard had gewerkt. En zij voerden een serie argumenten aan om te bewijzen, dat zij gelijk hadden. Maar zij hadden ongelijk en niet alleen zij, maar ook alle anderen, in en buiten Duitsland, die bij hoog en bij laag beweerde hadden, dat alleen maar een geleide economie uitkomst kon brengen in de na-oorlogse situatie. Erhard was niet gek. Hij wist wat hij deed. Voor hem stond vast, dat zijn politiek succes moest hebben. Het was geen kansspel, waar hij zich aan waagde.

EN zo werd Erhard de schildwacht bij het gebouw, dat hij zelf had neergezet. Hij bewaakt zijn levenswerk tegen slopers. Toen enkele jaren geleden het tegoe bij de West-Duitse spaarbanken met ruim twee en een half miljard was toegenomen, waar schuwde hij de Duitsers, dat de moed tot verbruik een economische deugd was, die niet door overmatige spaarzin in het gedrang mocht komen. Erhard zag toen, dat er gevaar dreigde voor zijn strijd, de expansie der in-

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Doms

„Misschien niet,” moest Lijnegang erkennen. „t Gaat onherroepelijk door, maar nooit zal ik er vrede mee hebben.” En een gebaar makend in de richting van de in aanbouw zijnde brug, zei hij nog: „t Zal hier een wereldse boel worden door die vervloekte brug. Het oude en rechte beleid is zoek — en daarom zal ik er nooit in berusten, dat ze dat ding hier bouwen. En 'k had van jou gedacht, dat je er ook zo over denken zou. Maar jij bent gedraaid als een windvaantje. Is dat het liberale van jou?”

Het gezicht van Geurt Ruizendaal ontspande zich. Hij begon luid te lachen. Het paard in de boomgaard draaide verwonderd het hoofd om.

„Maar Lijnegang, nou weten we 't eens, man!” grinnikte Ruizendaal. „Ik snap het al, er is een abuisje tussen ons. Jij denkt, dat ik het over de brug heb...”

„Dat spreekt vanzelf.”

„Maar ik had het oog op onze kinders, man! Ik dacht op dit moment heel niet aan die afschuwelijke bruggebouwerij. Weet je wat ik bedoelde... Mink heeft immers wat gezien in dat meisje van jou? Dat weet je toch?”

„Ik weet niks.” Lijnegang wist zijn verbazing niet te verbergen. Het nieuws verraste hem zeer.

„Mink en Aaltje? vroeg hij ongelovig. „Maar man, wat is er dan aan de hand?”

„Nou, ik dacht, dat je 't al weten zou. Als ik geweten had, dat ik er jou helemaal onvoorbereid mee op je dak zou komen, dan... Maar afijn, het is zo, Lijnegang: Mink en Aaltje mögen elkaar, zal ik maar zeggen. En als jij er net zo over denkt als ik, zal je 't er helemaal mee eens zijn. Zoals ik het zie, zal 't een goed en degelijk paar kunnen worden. Mink is rechtschapen van aard, dat mag ik als vader zijnde wel zeggen. En je weet — want dat weet iedereen — dat hij een bovenstebeste en kundige boer is.”

Melchior Lijnegang kon het nieuws niet zo snel verwerken. „Aaltje van mij en Mink van jou...” zei hij langzaam, als sprak hij tot zichzelf. „Aaltje en Mink... 't Is nooit in me opgekomen, beslist niet.”

„Lijkt het jou?” vroeg Ruizendaal nieuwsgierig.

„Ik zou er goeie vree mee hebben,” antwoordde Lijnegang. „Het zou een best paar zijn, want ze hebben allebei een boerenaard. En zo hoort dat ook.” Een ogenblik kwam de gedachte in hem op, dat Mink vrijwel nooit in de kerk kwam. Dit was een bezwaar, dat hij terdege diende te laten gelden. Hij zette deze opwelling echter van zich af. Een andere gedachte kwam in hen op: De Ruizendaals waren rijk en deugdzaam, boeren met gezag en van formaat en faam. Hij zou niet beter kunnen wensen dan dat Aaltje een man kreeg uit dat goede nest.

„Het lijkt mij mirakels goed, Ruizendaal,” zei hij. „Wij, mensen, zijn niks. Stof zijn we — en vol gebreken. Maar geen mens zal ooit kunnen zeggen, dat ik niet rechtschapen ben.”

„Diegene die iets anders beweren zou, is een leugenaar. En van mij kan 't zelfde gezegd worden,” zei Geurt Ruizendaal. „Ik wil me overigens niet verheffen, dat moet je goed begrijpen. Maar ons beider rechtschapenheid mag doen verwachten, dat Mink en Aaltje een goed stel zullen zijn. Een mens moet om zo te zeggen niet zo ver van huis trouwen en een boerenzoon moet het zoeken in zijn eigen stand. Mink heeft er klaar-blijkelijk ook zo over gedacht. Ik verheug mij daarover, Lijnegang.”

De oude Melchior knikte.

Ruizendaal haalde een sigaar tevoorschijn, beet er met zijn brokkelige tanden het puntje af en trok er een vuurtje in. „Een sigaar kan nou wel lijken,” zei hij opgewekt. „Op de goeie afloop van die vrijerij. Als die sloot niet tussen ons was, zou ik jou ook laten opsteken.”

„Ik hoop ook, dat Aaltje 't goed met jouw jongen vinden kan. Geurt. Zo iets blijft altijd een waagstuk, nietwaar?”

Zoals je zegt,” beaamde Ruizendaal. „Maar jij wist dus nog nergens van af? Jouw meisje schijnt het dus beter gevonden te hebben om 't nog niet wereldkundig te maken, dat mijn jongen met haar omgaat. Laten we verstandig zijn en 't niet rocceren, Lijnegang. Als zij er mee op de proppen komt, moet je maar net doen, alsof je nog van niets afweet... t Moet om zo te zeggen z'n natuurlijke groei hebben. Maar ik ben er best over te spreken, dat jij er net zo over denkt als ik. 't Zal een goed stel worden, Mink en Aaltje. Me dunkt dat wij als ouders tevreden mogen zijn.”

De oude Melchior knikte opnieuw. Opeens vroeg hij:

„Hoe denkt die jongen van jou over de brug?”

„Daar is hij glad op tegen, Lijnegang. Hij houdt niet van nieuwigheid in onze streek. Hij ziet er trammelant uit groeien. Zuivere waarheid: Mink maakt er zich soms zo kwaad over, dat er hoe langer hoe meer fabrieken gebouwd worden in ons land. En hij maakt er zich dik over, dat er zoveel goed land geofferd wordt aan nieuwe wegen en aan vliegvelden en zo. Ja, Mink heeft de aard van mij, Lijnegang.”

„Dan ziet hij de zaak zuiver, Geurt. We zijn op de verkeerde weg, maar de regering schijnt het niet te willen inzien. Afijn, Mink zal plezier beleven aan mijn dochter. Aaltje moet evenmin iets van al de veranderingen hebben.”

Die avond ging de jonge Melchior weer naar het dorp. Hij verwachtte, dat Paula Santemeijer met de bus van kwart over negen uit de stad terugkeren zou en hij hield dus de halte goed in het oog. Hij hoopte, dat hij Paula zou kunnen spreken, want hij was nieuwsgierig, of zij Roelie nog gezien zou hebben.

Toen de autobus, die tien minuten over tijd was, op het dorp stilhield, stapte Paula inderdaad uit. Maar haar vader kwam ook uit de bus... en dat stelde de jonge Melchior teleur. Hij dacht, daardoor niet in de gelegenheid te komen om een gesprek met Paula te voeren. Maar toen zij hem in het oog

kreeg, zei ze iets tot haar vader en kwam daarna glimlachend op de jonge Melchior af. De ingenieur keek zijn kant uit, knikte en verdween toen in het huis van de weduwe Bijster.

„Ik heb met je zuster gesproken!” was het eerste, dat Paula zei. „Je moet de groeten van haar hebben, Melchior!”

„Fijn! Dank je! En hoe was het met haar?”

„O, zij zit volop in het sociale werk! Het bevalt haar uitstekend. En binnenkort komt zij naar huis!”

De jonge Melchior keek haar verbaasd aan.

„Je zegt, dat het haar goed bevalt... en komt ze toch naar huis?”

„Ja, ze zal komen om te proberen, alles weer goed te krijgen. Want zo als het nu is, kan het natuurlijk niet blijven. Eerst zag Roelie er ontzettend tegenop... Ik geloof, dat zij bang is, jullie vader te ontmoeten. Maar 'k heb volgehouden en haar gezegd, dat het beslist zo niet blijven kon, dat er klaarheid moet komen. En op het laatst moest zij mij gelijk geven. Zij begreep wel, dat het heel erg zou wezen, als ze door ziekte of wat dan ook ineens bij jullie thuis zou moeten komen, terwijl dat misverstand nog altijd zou bestaan... Ja, ze voelde zelf natuurlijk ook heel goed, dat de situatie zoals die op het ogenblik is, helemaal verkeerd is. En nu komt ze dus...”

De jonge Melchior keek Paula diep in de ogen.

„Paula, ik heb hetzelfde gedacht”, bekende hij fluisterend. „Ik had haar moeten schrijven, dat zij 't met vader en moeder in orde moet maken. Ik vind het geweldig, dat jij er precies zo over denkt!”

„t Is natuurlijk reuze moeilijk voor Roelie,” vervolgde Paula. „Zij kan haar werk onmogelijk laten schieten. Zij is aan dat sociale werk verknocht, zij leeft er voor! Zij zou hier beslist niet kunnen blijven; ze zou hier weggewijnen. Daarom ziet zij er als een berg tegenop om jullie vader te ontmoeten. Want als je vader op zijn standpunt blijft staan en blijft eisen, dat zij voorgoed terugkeert naar huis, zal zij moeten zeggen, dat ze dat niet doen kan... Maar ze heeft mij beloofd, dat ze komen zal. Het volgende week-end al! En zij vroeg aan mij, aan jou te vragen of jij er voor wil zorgen, dat ook jouw broer er van op de hoogte gesteld wordt dat ze komt. Want als jouw vader 't zelfde standpunt blijft innemen, zal ze naar je broer en schoonzuster moeten om daar te logeren, dat begrijp je wel.”

„Ik zal het tegen Willem en Celia zeggen,” beloofde de jonge Melchior. „En nogmaals bedankt, dat jij er met Roelie over gesproken hebt, Paula! Want ik begrijp nu steeds beter, dat Roelie ook tekort geschoten is. Zij had er niet in mogen berusten, dat vader er geen vrede mee had dat zij vertrokken is naar de stad.”

„Zeg, Melchior... Roelie wist al, dat jij en ik...”

„Ja, ik heb het haar geschreven, ik kon het niet voor me houden. Is het erg, Paula?”

„Welnee, natuurlijk niet! Zij was er geweldig blij over. Maar... Paula zweeg plotseling; zij scheen naar woorden te zoeken.

„Heb je iets?” vroeg de jonge Melchior ongerust.

„Ik vrees, dat jouw vader 't niet zal goedvinden, dat jij en ik met elkaar omgaan. Roelie was er ook bang voor...”

De jonge Melchior knikte en keek strak voor zich uit. Opeens zei hij met ongewone scherpte: „Toch laat ik het niet, Paula! Ja, vader zal natuurlijk bezwaren hebben, want jij bent geen boeredochter. En jouw vader is de man van de brug... dat maakt het nog veel moeilijker. Maar ik hou van jou, Paula! Daarom zal ik hierin mijn eigen weg gaan!”

Het gezicht van Paula was eensklaps versomberd.

„Maar het zal voor jou misschien niet om uit te houden zijn,” zei ze nadenkend. „Als jouw vader niet hebben wil, dat wij met elkaar omgaan, zal alles zo verschrikkelijk moeilijk voor je worden...”

„Hierin ga ik mijn eigen weg,” herhaalde de jonge Melchior zonder aarzelen. „Vader moet begrijpen, dat het ernst is.” Hij zweeg, maar na een korte stilte vroeg hij: „Zou jij soms liever willen, dat wij elkaar niet meer ontmoeten, Paula?” Er was onzekerheid en droefheid in zijn stem.

Paula zag hem recht in de ogen. Op dat moment had hij eigenlijk al een antwoord op zijn vraag bekomen. Maar zij sprak het bovendien nog duidelijk uit.

„Weet je nou nog niet, dat ik van jou houd, Melchior?”

„Dan is 't goed,” gaf hij gerustgesteld ten antwoord. „En wat vader betreft: Hij zal moeder begrijpen, dat hij mijn liefde niet dwingen kan. Ik zal er nogeens met Willem over spreken...”

„En als jouw broer er nu eens precies zo over denkt als jouw vader?”

„Ach welnee, Paula! Hoe kom je daarbij!... Jij kent Willem nog niet. Die is heel anders. Hij is immers ook een voorstander van een brug! Dat zegt geruoeg.”

Paula moest plotseling lachen.

„Jawel, maar er is toch wel enig verschil tussen een brug en de liefde.”

„Natuurlijk. Maar die brug is vader een doorn in het oog. Hij ziet die brug als het beeld van alles wat nieuw en vreemd is. En wat nieuw is, vindt hij in de meeste gevallen slecht. Mag ik het zeggen, Paula?... Jij bent voor vader ook een vreemde, omdat je niet in deze streek geboren bent en omdat je niet van boerenaafkomst bent.”

„Als het dat is,” zei ze, „dan verandert jouw vader misschien nog wel. Mijn grootmoeder was een boeredochter, zie je. Wij hebben nog een foto van haar; ze staat er statig op met een westfriese kap op het hoofd!”

Toen moesten ze allebei lachen.

(wordt vervolgd)

dustriële produktie te vergroten door een toenemend verbruik.

Vorig jaar bond hij de strijd aan tegen de snel stijgende prijzen, die dreigden te leiden tot een algemene loonsverhoging. Erhard wist de vakbonden er van te overtuigen, dat het geen zin had, de lonen te verhogen, omdat een loonsverhoging onmiddellijk zou worden gevolgd door nieuwe prijsstijgingen. En de industriëlen wist hij te doordringen van de noodzaak, de prijzen binnen de perken van het toelaatbare te houden, om te kunnen voorkomen, dat nieuwe looneisen tot

nieuwe verwarring in de West-Duitse economie zouden leiden.

IN TUSSEN wendde Erhard zich ook tot het publiek en hij raadde het zelfs aan, liever bepaalde dingen belastingvrij uit het buitenland in te voeren, dan er in hun eigen land belachelijk hoge prijzen voor te betalen. Veel resultaat heeft dit advies evenwel nog niet gehad, aangezien Erhards collega van financiën, Schaeffer, zijn medewerking weigerde. Uit dit alles bleek evenwel volkomen duidelijk, dat Erhard ernstig van plan

was, de plannen, die hij had opgesteld, uit te voeren. En dat is wellicht zowel voor de industriëlen en de zakenlieden in het algemeen en voor de vakbonden en hun leden een aansporing geweest om de minister te steunen in zijn nobele streven.

Waakzaamheid is echter ook nu nog geboden, omdat steeds weer getracht wordt, tot prijsafspraken te komen. De aansporing van Adenauer, deze prijsafspraken te breken door een kopersstaking, is dan ook ongetwijfeld afkomstig uit de koker van Erhard.

Aanstekelijke bezieling

DE Arjos-verkiezingsactie begint langzamerhand op volle toeren te draaien.

Nadat in Friesland het startschot was gevallen, volgde daar nog Heerenveen. Overijssel zette deze actie te Ommen in met een zeer enthousiaste vergadering in een zaal die te klein bleek.

Drente loste het startschot in Assen.

Minister Zijlstra onderstreepte door zijn komst naar de hoofdstad van deze zich snel ontwikkelde provincie, het grote belang van onze verkiezingscampagne. Wij zijn er trots op dat, de eerste keer dat onze lijstvoerders in het kader van de Arjos-actie sprak juist dat gewest te beurt viel, dat zoveel profijt trekt van de industrialisatiepolitiek die onder zijn leiding wordt gevoerd.

Juist daar heeft de Antirevolutionaire Partij iets te zeggen! Juist daar is getoond dat ook de Antirevolutionaire bewindsman een antwoord heeft op specifiek provinciale problemen en juist daar spreekt ook de Arjos!

In Zeeland hield men maar liefst drie bijeenkomsten op één avond. In Zierikzee, Middelburg en Vlissingen klonk tegelijkertijd het marsbevel.

Het Groothandelsgebouw in Rotterdam bewees de Arjos goede diensten. Zuid-Holland hield daar de eerste verkiezingsbijeenkomst. Dr. J. Schouten sprak op deze jeugdmanifestatie voor ruim 600 jongeren over „Doel en Vaart”. Johan Bodegraven kwam met een speciaal programma mastklimmen.

In het 'estland luisterden zaterdagavond ongeveer 700 jongeren naar prof. Diepenhorst en dr. Veerman. Ook daar werd gebruik gemaakt van een gebouw dat meestal voor andere doeleinden wordt gebruikt, nl. de veilinghal. Joop van der Does zorgde voor de afwisseling.

Als dit nummer verschijnt start de provincie Utrecht met een grote vergadering in Breukelen waar professor Gerbrandy en Hannie van Leeuwen zullen spreken.

de mening toegedaan dat de A.R.-politiek weerklank vindt onder de jongeren. De groei van onze organisatie is hier mede een bewijs van. Het feit dat wij de grootste politieke jongeren organisatie in Nederland zijn wijst eveneens in deze richting.

Meer dan een derde gedeelte van de A.R. kiezers is jonger dan 35 jaar.

Daarom cijfer bewijst ook dat onze verkiezingsactie onder het motto: „Van jeugd, tot jeugd”, geen wild plan is, doch een plan gebaseerd op een werkelijkheid die door de arbeid van deze staatscommissie duidelijk in het licht is gesteld.

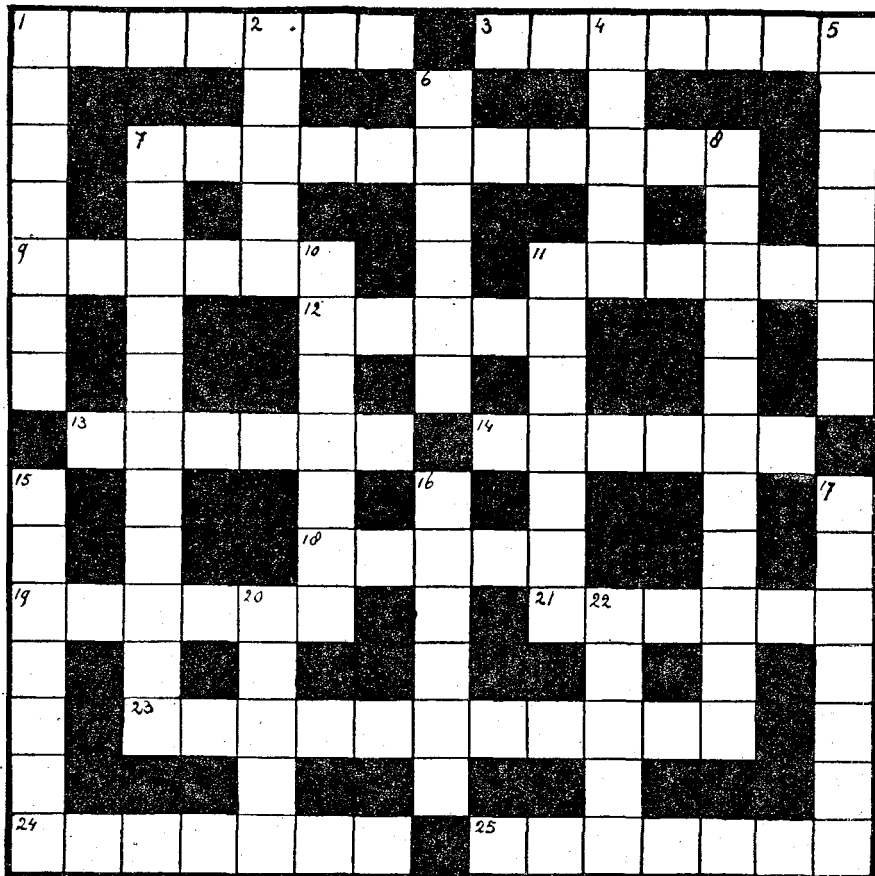
Een cijfer dat ons ruggesteunt bij ons werk tijdens de verkiezingscampagne, maar dat ook zijn eisen stelt.

KRYPTOGRAM

(a) betekent anagram

Horizontaal

- Dit schoeisel is vooral op het ijs lomp.
- Stevege zoen op het kerkpad? (a)
- Hier tussen te lopen is voor een fakir niets, voor een ander een kwelling.
- Met getallen eren?
- Heten deze pachters zo, omdat hun contract in mei begint?
- Ogenblik, dat in 't water begint en in 't water eindigt, maar dan is u van Noord-Brabant naar Noord-Holland verhuisd.
- Vleiers maken uw lippen hiermee kleverig.
- Korte, maar gespannen tijd, die ongelukkig eindigt.
- Profeet die als priester begint.
- Ruziezoeker op een stoomschip?
- Eerroof, men krijgt er moeite mee.
- Men kan de zaak wel versieren, maar

- 't is en blijft 'n smoesje, zelfs wanneer men in 't latijn schreeuwt.
- Dit woord zal voor U altijd duister blijven.
- Rest van iemand die afgeranseld is, zelfs na 't eten niet meer te gebruiken.
- Heeft een Zuid-Duitsers deze stok, dan is hij veldwachter.
- Ook wanneer men een andere kijk op de zaak heeft, dan blijft nog dit legeronderdeel noodzakelijk.
- Het maakt u wijzer, en kost niets.
- Lekker stukje vlees van je lieveling?
- Eten deze waardeloze mensen ook niets?
- Dankbaar, hoewel niet zo'n actief lid van een partij.
- Op de weg gewoon, in 't leven zeldzaam.
- Spektakel dat gemist kan worden.
- Groeiën deze vruchten ook aan de elst?
- Een afgelegen college is trouweloos.
- domme mensen, geef ze 'es! (a)
- Noemen de socialisten ons vaak zo, omdat ze niet willen erkennen dat ze zelf revolutionair zijn?

UIT alle delen van het land dwarrelen de bewijzen van activiteit binnen. Het kraakt wel eens, maar dat is niet erg. Dat bewijst dat er leven in zit!

En het gewone werk gaat ook door. In Elst O.B. werd onlangs een club opgericht. Men wil daar niet alleen mee doen met de verkiezingsactie, doch speciaal het gewone, maar zo belangrijke, Arjos-werk aanpakken, nl. de studie in clubverband.

Dank zij de onvermoeide arbeid van de heer C. J. v. d. Heuvel kon in Moercapele ook een club worden opgericht. De ledenlijst telt zelfs 24 namen.

Vanuit Overijssel vernemen wij ook goede geruchten. Het lijkt daar goed. Wanneer kunnen we de nieuwe club(s) inschrijven?

ZES EN DERTIG.

Geen loonsverhoging! Maar een percentage dat ergens voorkomt in het onlangs verschenen rapport van een staatscommissie, die werd ingesteld om een onderzoek naar de gedragingen en opvattingen van de Nederlandse kiezer in te stellen.

Een interessant rapport, vooral voor ons als Arjos!

De commissie, die onder voorzitterschap stond van mr. dr. J. Donner, heeft uitgebreide onderzoeken laten verrichten. Naast vele andere, hoogst belangrijke en interessante cijfers en conclusies, wordt onderstaande tabel gepubliceerd, waarin de politieke voorkeur wordt gerangschikt naar leeftijdsgroepen.

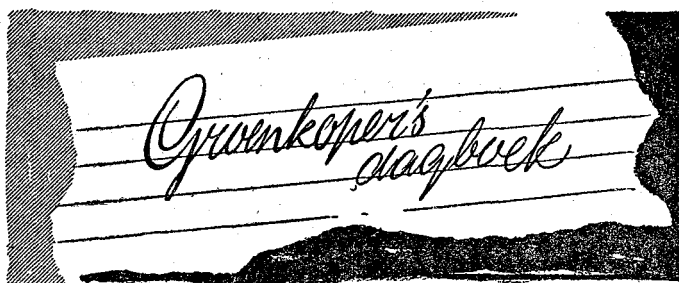
	tot 35 j.	35-50 j.	50-65 j.	65 j. en ouder
P.v.d.A.	27	38	23	12
K.V.P.	28	42	20	10
A.R.	36	26	24	14
C.H.U.	27	44	18	11
V.V.D.	23	37	31	9
C.P.N.	34	34	17	15
Overige partijen	44	35	17	4
Geen antwoord	42	33	15	10

Hieruit blijkt dat in de A.R. Partij de leeftijdsgroepen tot 35 jaar het sterkst is vertegenwoordigd. Zelfs al houdt men rekening met een mogelijke afwijking die het gevolg kan zijn van het nemen van steekproeven, dan nog spreekt het cijfer 36 duidelijke taal. De vrij hoge percentages in de leeftijdsgroepen 50-65 jaar en daar boven trekken eveneens de aandacht.

In Arjos-kringen is men sinds lang

De ochtendpost, de maandagochtendpost mag ik wel zeggen, bracht mij een brief van een 1e luitenant, naar aanleiding van mijn opmerkingen over brood- en bierdronken militairen. Ik had mij, meer dan eenmaal, aan hun optreden geërgerd en daarover mijn hart gelucht. Nu deelt mij de 1e luitenant mede, dat in de garnizoenssteden ettelijke officieren in hun vrije „weekends” belast zijn met speciale patrouilles om dit euvel zo veel mogelijk te bestrijden. Maar dat die officieren, gezien het personeelgebrek in het leger overbelast zijn. Ik neem daarvan gaarne nota en ik wijt het gedrag van die militairen zeker niet aan de mindere waakzaamheid van die officieren. Wat ik erg vond was, dat op het station korporaals, sergeants en ook enkele officieren liepen, ie geen hand uitstaken om aan de inderdaad walgelijke tonelen van soldaten, die door kameraden over de grond gesleept werden — zo dronken waren er twee — een eind te maken. De 1e luitenant schrijft mij, dat de opvoeding van de soldaat in het huisgezin moet beginnen. Akkoord. En hij verzucht: „Maar als men een Nederlander de militaire uniform aantrekt, schijnt bij velen de laatste rem te zijn weggefallen. Men moet dit niet wijten aan hogere militairen.” Doe ik ook niet. Ik vraag alleen, moet wanneer de Nederlandse militaire uniform door het slijk gehaald wordt niet iedere nuchtere hogere in rang ingrijpen? Ook al staat hij zelf op de trein te wachten!

14 MEI

nadere studie vereist en navenante maatregelen is duidelijk. „Veilig oversteken met Zijlstra” kan ook slaan op het verkeer, maar dan luide de zin: „veilig oversteken met Algera”. Dan zou ook een zebra-pad een Algera-pad kunnen heten. Doch ter zake de verkeerspolitiek. In de jaren 1950 tot en met '56 zijn in Nederland 7654 MENSEN door verkeersongelukken om het leven gekomen. In Frankrijk heeft een priester gepleit voor het biechten van verkeerszonden, dat is biechten van overtreding van het zesde gebod. Maar in zijn parochie denkt niemand aan die zonden. Een bisschop overweegt verkeersovertredingen in de catechismus op te nemen, als voorbeelden van zonden tegen de naaste en tegen God. Allen, die enig voertuig besturen mogen daaraan eens denken.

16 MEI

Vandaag werd ik verrast met de Stichtse Arjos Koerier en wel met zijn verkiezingsnummer. Wat een activiteit, van dat Utrechts Provinciaal Verband! Het Noord-Holland is de eerste grote verkiezingsmeeting op 8 juni georganiseerd. Te Amsterdam. En ar spreekt natuurlijk prof. Zijlstra, nog niet zo héél lang de Arjos ontgroeid. Dan zijn er nog negen samenkomsten in en even buiten het Sticht, waar prominente politici voorlichting zullen geven. Voorlichting omlijst met een attractief program. Alle hulde voor deze Arjos en voor alle Arjossen, die van stapel lopen onder de leuze: de jeugd stemt drie. Draagt u het speldeje al?

17 MEI

Hoezeer een van de redacteurs van mijn lijfblad vervuld is van de aanstaande verkiezingen leek mij uit een bericht over een bezoek van prof. Zijlstra met zijn ambtgenoot de minister van Economische Zaken van België, de heer Jean Rey, aan Emmen. De redacteur plaatste boven het bericht: „Prof. Zijlstra en prof. Gerbrandy naar Zwolle.” Zo moet het gaan. Wij moeten de hele dag vervuld zijn van de naam Zijlstra en die overal maar boven zetten. Maar liever te pas dan te onpas. Over mijn aanplakbiljet achter het glas van mijn voordeur is gisteren een stuk papier bevestigd, gescheurd uit een schoolschrift. Op dat papier stond met potlood geschreven: „Stem op de K.V.P. Lijst 1. De basis voor de toekomst. Weg met Zijlstra. Leve Romme.” Ik vind maar, dat er aan het onderwijs in mijn gemeente iets gedaan kan worden, in het bijzonder aan het R.K.-onderwijs.

18 MEI

Nauwelijks had ik de lof van de ARJOS in Utrecht bezongen of ik las, dat de Arjos in Drenthe al haantje de voorste is geweest met een gro-

te meeting, waar prof. Zijlstra heeft gesproken. Hij bepleitte een samen optrekken met de C.H. Dat heb ik altijd gewild. Zou ik het nog eens beleven? In ieder geval ben ik blij, dat het in Assen weer eens gezegd werd.

Mij is gevraagd, waarom bij deze verkiezingsactie de Noordelijke provincies als basiskamp voor de tocht van minister Zijlstra dienen. Dat is nogal duidelijk. Hij komt oorspronkelijk uit Friesland. Bovendien was hij toch in de buurt, heb ik gehoord. En aangezien hij economisch te werk gaat, gaat hij nu maar het rijtje af. Maar ja, een mens hoort zoveel. Ook in de politiek.

19 MEI

O, o, o, wat wordt de heer Soekarno door de Amerikanen in de watten gelegd. En zulke dure watten. Toch schijnen ze een beetje te kriebelen, want in zijn toespraken is de heer Soekarno erg boos op Nederland. We hebben niets aan het onderwijs gedaan in zijn land en wij hebben niets aan de artsenvoorziening gedaan enz. Boekan main!

En nu zou de politiek van Amerika zijn om de heer Soekarno vriendelijk te stemmen; hem af te houden van vriendschappen met Rusland; hem vol te stoppen met dollars, voor zijn land wel te verstaan, om daarna de verhouding Indonesië-Nederland ter sprake te brengen. Boekan main! Het is geweldig! Doch laat ik me op het einde van de week niet opwinden. Ik moet aan de slagzinnen. Bijna had ik opgeschreven: „de jeugd stemt Oud”, maar hoewel die goed gevonden is, wij hebben deze de V.V.D. voor de neus weggenomen.

Hoe vindt u: „Als ik moet kiezen tussen Drees en Romme, stem ik Zijlstra”?

Ja? Verkocht!

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

MASKERADE

DE HEER VOSKUIL van het socialistisch V.A.R.A.-commentaar had al enige weken een lange brief van een 17-jarige jongeman, die zich een vurige aanhanger van de K.V.P. noemt, op zijn tafel liggen. Zo'n lange brief eist een lang en ernstig antwoord en daar was de heer Voskuil, zoals hij in „Het Vrije Volk” vertelt, in de drukke tijd niet aan toe gekomen. Maar de ontwikkeling van de verkiezingsstrijd in de laatste tijd maakte de brief weer actueel en daarom wilde hij een antwoord geven.

De heer Voskuil publiceerde eerst een lang citaat uit deze brief, waarin de hoop werd uitgesproken dat men aan paus en bisschoppen zal gehoorzamen en de goede keuze zal doen tussen: Christus van de K.V.P. boven dr. Drees van de P.v.d.A. De heer Voskuil noemt dit „blasphemische nonsens” en plaatst het schrijven van deze zeventienjarige roomse jongen op een lijn met het afscheuren van verkiezingsbiljetten van de P.v.d.A. en het werpen van stinkbommen door jeugdige vanden in het Zuiden. „Wie heeft deze opgehitste opgehitst”, zo vraagt hij.

HET HEEFT ons verbaasd, dat een vriendelijk man als de heer Voskuil is zich zo door zijn partijzucht laat meeslepen, dat hij een ernstig gestelde brief van een jongeman met zo'n minachting behandelt. Wij keuren ten sterkste het vandalisme van de roomse jeugd in het Zuiden tegenover de verkiezingspropaganda van an-

dersdenkenden af, maar wij protesteren eveneens tegen het socialistisch commentaar van de heer Voskuil, waaruit een volslagen gemis aan respect spreekt voor het feit, dat er in ons land rooms-katholieken zijn, die hun partijpolitieke keuze op „un geloof in Christus baseren en de jeugd daarin voorgaan. De jongeman schreef: „Waarom erkent Willems (de doorbraak-rooms-katholiek) Christus niet als de leider in de politiek? Waarom kiest hij een partij, in wier program geen enkel godsdienstig beginsel is neergelegd?”

De heer Voskuil zegt, dat achter de opgehitsten staat de ophitsende voorlichting van de K.V.P. en haar officiële of bevriende organen. „O neen, prof. Romme en mr. Van Doorn zullen niet zeggen, wat een 17-jarige in zo'n brief neerschrijft, in alle oprechtheid neerschrijft, want de jongen meent het, omdat hij het zo begrepen heeft. En zo heeft de onderwijzeres in Tilburg het begrepen. En zo hebben de kleine en grote vanden het begrepen, die biljetten afscheuren en stinkbommen gooien”.

HET IS MERKWAARDIG hoe de socialisten en ook de heer Voskuil krampachtig ervoor waken de rooms-katholieke kerk, het rooms-katholicisme, buiten schot te laten. Wij krijgen namelijk de indruk, dat het mandement van de bisschoppen ook voor deze 17-jarige jongen meer betekent dan de K.V.P.-voorlichting. De heer Voskuil weet dit natuurlijk wel, maar hij weet ook dat een aanval op de geestelijke leiders van de R.K. Kerk en op het rooms-katholicisme als zodanig de uittocht van zijn rooms-katholieke partijgenoten zou betekenen en de doorbraak vanuit het rooms-katholieke kamp onmogelijk zou maken. Het gaat de Partij van de Arbeid in de politiek niet in de eerste plaats om beginselen, maar om macht en dus om stemmen. Een kerk, zoals de rooms-katholieke kerk, die de eeuwen door haar gezag deed prevaleren boven de staat, het politiek gezag steeds trachtte ondergeschikt te maken aan de

kerk, moet in botsing komen met de socialistische beweging, die erop uit is de kerk tot een zijrivier te maken van de stroom, die van de machtige socialistische bergen komt.

DE Partij van de Arbeid en de heer Voskuil willen dit conflict maskeren. De protestantse politieke partijen doen dat niet. Zij hebben geen vandalistische relletjes nodig om daarachter haar principieel conflict met Rome, te verbergen. De Partij van de Arbeid wil noch pro-rooms-katholiek, noch anti-rooms-katholiek zijn, zoals zij noch pro-protestants noch anti-protestants, noch vóór noch tegen Christus wil zijn. Zij draagt een masker, dat lonkt naar alle kanten. Is het wonder, dat elke Nederlander die ernst maakt met de grote levensvragen, zich van deze vlees-noch-vis-partij afkeert?

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

In geen duizend jaar te raden?

In een van de extra-edities, die „Nederlandse Gedachten” met het oog op de verkiezingen verspreidt, wijzen wij erop, dat de Partij van de Arbeid in levensbeschouwelijke vraagstukken geen keuze kan doen en niet wil doen. Dat bewijzen wij met een voorbeeld: het huwelijk: „Het ene lid van die partij vindt het huwelijk een uitvloeisel van privaatbezit. Een tweede is voorstander van het vrije huwelijk, waarin zelfs de burgerlijke stand niet gemengd behoeft te worden. Weer een ander ziet het huwelijk als een sacrament. Een vierde verwijst naar het huwelijksformulier van de protestantse kerken. Maar wat zegt de Partij zelf daarvan. Zij . . . . zwijgt”.

„Het Vrije Volk” is door dit artikel in zijn rode kuif gepikt en noemt dit heel fors „Geklets”. Nu kan het gebruik van grove woorden óf op zwakheid óf op oprechte verbolgenheid wijzen.

Maar dat de lezers van het socialistische dagblad onze kritiek „in geen duizend jaar zouden raden”, zoals de hoofdredacteur schreef, dat lijkt ons een schot in de lucht, net zo'n schot in de lucht als het bewijs dat „Het Vrije Volk” levert van het spreken van de Partij van de Arbeid over levensbeschouwelijke vraagstukken.

„Het Vrije Volk” beweert namelijk, dat de Partij van de Arbeid helemaal niet zwijgt. Artikel 31 van haar Beginselprogram zegt:

„De Partij erkent de fundamentele waarde van huwelijk en gezin, zowel voor de groei van de persoonlijkheid van alle gezinsleden, als voor de geest der samenleving. Daarom dienen ook de sociale, de fiscale en de woningpolitiek mede op bescherming en verheffing van het gezin te zijn gericht”.

In welk opzicht deze uitspraak

in strijd zou zijn met de „levenswetten van de Bijbel” moest „Nederlandse Gedachten” toch eens duidelijk maken”.

Het gaat er niet om, geachte vrienden van het Hekelveld, of men de fundamentele waarde van huwelijk en gezin en van andere levensverschijnselen erkent. Wie zou dit niet doen? De hoofdredacteur van „Het Vrije Volk” zou zijn artikel niet hebben kunnen schrijven als er geen huwelijk en gezin was geweest. Alleen biologisch moet men de fundamentele waarde van huwelijk en gezin reeds erkennen. Iedereen weet ook dat als de zon schijnt de hemel blauw is. Neen, het gaat er om of men ten aanzien van huwelijk en gezin de normen van Gods Woord ook in de staatkunde, ook als politieke partij, erkent. Dat doet de Partij van de Arbeid niet. Zij gebruikt wel grote woorden, maar zwijgt over de normen voor haar politiek.

Klaar voor de laatste AANLOOP

* Men zorge, dat de ophaaldienst overal goed werkt!

* De klap op de vuurpijl: het laatste woord!

OVER HET ALGEMEEN loopt het goed met de vergaderingen, die in het land werden belegd. Dat geldt zowel de bijeenkomsten, die per staten-centrale worden georganiseerd; als voor die van de A.R.J.O.S. Hier en daar mislukt er wel eens een. Maar dat komt omdat dan de voorbereiding niet in goede handen was. Waar dit wel het geval is loopt de vergadering ook goed. Vooral de vergaderingen, die in de laatste paar weken worden belegd zijn van betekenis. Zorg, er toch voor dat men in brede kring weet dat prof. Zijlstra komt spreken. Adverteer in de plaatselijke bladen op ruime schaal. Geef er bekendheid aan door het aanplakken van affiches. Denk aan de omliggende plaatsen! Organiseer bus- of fietstochten. Er kan van alles worden gedaan. En zorg ook voor het verslag in de courant. Een goed verslag van een goed geslaagde vergadering is nog meer waard dan de vergadering zelf. Nodig dus de pers uit en geef de journalisten alle inlichtingen, die zij wensen. Vergeet de tafel voor de pers niet!

Partij
in
actie

Het blijft nog steeds rustig

NAARMATE de verkiezingsdag nadert wordt het toch duidelijk dat het ditmaal een vrij matte verkiezingscampagne wordt. Er is wat herrie geweest over Limburg waar dr. Drees in een vergadering is lastig gevallen en aan deze niet veel betekende zaak heeft de pers royale aandacht gegeven, mede omdat er klaarblijkelijk over andere dingen niet veel te zeggen viel. Maar overigens blijft het een matte aangelegenheid. Het is maar zelden dat de vonken er af vliegen. Het kan natuurlijk nog komen. In tien dagen kan er veel gebeuren en op verrassingen moet men altijd rekenen. Maar tot nog toe verloopt het alles even kalm en rustig. Toch kan men er op rekenen, dat de uitslag van de stemming met bijzondere aandacht en belangstelling wordt afgewacht. De strijd wordt gevoerd tussen de K.V.P. en de P.v.d.A. Wie van die beide zal de grootste zijn? Anderzijds is toch ook de vraag aan de orde wat de andere partijen doen.

Is de ophaaldienst gereed?

ALS DIT NUMMER verschijnt is het niet meer mogelijk gebruik te maken van de gelegenheid om bij volmacht te stemmen. noch ook is het mogelijk wanneer men dit niet voor 30 mei heeft aangevraagd, elders te stemmen. Altijd zijn er mensen die het toch nog hebben vergeten. Ook zijn er gevallen van plotselinge ongesteldheid. En daarom moet er op de verkiezingsdag toch nog worden gereden met auto's. De ophaaldienst moet dus worden georganiseerd. Soms moet nog wel eens een verre rit worden gemaakt. Maak u daar niet boos over. Het geval ligt er en die stem moet worden verkregen. Laat men dus plaatselijk paraat zijn en op alle gebeurlijkheden voorbereid. De waarde van een stem behoort toch niet te worden aangetoond.

Politiek in de radio

Mr. A. B. Roosjen voor de VARA
Wel ja — zet u op woensdag 6 juni a.s. de VARA eens aan over Hilversum II en wel 's avonds van 19.15 tot 19.30 uur. U hoort dan een u welbekende stem en wel die van mr. A. B. Roosjen. Deze spreekt over het onderwerp „Christelijk Nationaal” en dat is hem wel toevertrouwd. Het zal „kort” maar „goed” zijn.

Prof. dr. J. Zijlstra voor de AVRO

En op dinsdag 12 juni zet u de radio aan op de AVRO over Hilversum II, 's avonds van 19.45 tot 20 uur. Dan hoort u weer een korte speech, ditmaal van dr. J. Zijlstra, onze lijst-aanvoerder. Dat is dus aan de vooravond van de verkiezingsdag. En het onderwerp? Wel, — „Wie stemt u morgen?” Dat is een korte en duidelijke vraag, waarop dr. Zijlstra ook wel een kort en duidelijk antwoord geven zal. Luister zelf. Laat vrienden en bekenden meeluisteren.

Het laatste woord

IN ONS SCHEMA van werkzaamheden is opgenomen „het laatste woord”. Dat is een folder, die aan de vooravond van de stembedag huis aan huis moet worden verspreid. Nu moeten alle kiesverenigingen in ons land er op rekenen dat dit gebeurt. Ook de kiesverenigingen die het niet op hun programma hebben staan.

De mogelijkheid is niet uitgesloten dat u eenvoudig een pak krijgt thuis gestuurd met het beleefde maar dringende verzoek alsnog voor verspreiding zorg te dragen. Met die mogelijkheid moet u in ieder geval rekening houden. In dat geval moet er op korte termijn een verspreiding worden geïmproviseerd. Veel tijd van voorbereiding is er dan niet. Maar dan moet blijken of onze organisatie tegen die taak opgewassen is. De pakketten worden in dat geval toegezonden aan de secretarissen der kiesverenigingen. Het staat nog niet vast, maar houdt er rekening mee!

Raambiljetten

WOLSTA ER NIET MEE de raambiljetten uit te delen. Controleer ook of de raambiljetten inderdaad zijn ongeschonden. Ga de verschillende adressen langs. Neem voor alle veiligheid een rol plakmateriaal mee om de helpende hand te bieden. Neem nog een paar affiches mee voor het geval een exemplaar is weggeraakt en voor het geval er nog een adres is. Het kost ontzettend veel moeite de naam van een nieuwe lijsttrekker aan het volk bekend te maken. U heeft er geen beerto van hoe moeilijk de massa te bereiken is. Ieder raambiljet werkt daaraan mee! Dus controleer de huizen.

Langs spoorwegen en aan de invalspoorten

NOGMAALS langs de spoorwegen. Bij Delft is het maar matig in orde. Bij Utrecht is dat benaamd slecht. Ook in Amsterdam is het maar matig. En dat is van zoveel betekenis. Alle mensen kijken in de trein uit het raampje als ze een stad naderen. Ook in Dordrecht is het matig en in Leiden eveneens. Dat kan veel beter. Denk aan de grote verkeerswegen van autoverkeer, vooral bij de invalspoorten der steden. Het kost soms moeite maar doe er iets aan. Wij kwamen in Nieuwendijk — een dorp in het land van Heusden en Altena. Daar was het in orde. Twee grote spandoeken over de weg en raambiljetten overal. Als het overal in het land van Heusden en Altena zo goed is als daar!! Is dat ook zo??

Voor de auto's

DE KLEINE raambiljetten zijn zeer goed bruikbaar voor de achterruiten van auto's. Dat is een uitstekende propaganda. Het trekt zeer de aandacht! Plaats er zoveel als u kunt!

Huiverende perspredikant

DS. L. H. RUITENBERG is perspredikant van de Ned. Hervormde kerk en vice-voorzitter van de werkgroep Kerk en Samenleving. Na de bevrijding is hij redacteur van Het Vrije Volk geweest.

In het maandblad Wending heeft hij een discussie met Dr. Dippel over de malaise in de P.v.d.A. Er is een tekort aan visie.

Maar Ds. Ruitenberg vindt, dat het bij anderen zo mogelijk nog erger is. Neem nu b.v. de anti-revolutionairen. Daarover schrijft Ds. Ruitenberg:

„Ik vind de uiteenzetting van vooral a.r.-politici soms bepaald knap. Maar ik mis elke visie.

Je zult misschien met mij gehuiverd hebben, toen je in Trouw het verslag las van het onderwijscongres van de A.R.P., dat op 9 april gehouden is. Daar klonk geen enkele toon van verlangen naar nieuwe vormgeving door. Het grote thema was: hoe beperken wij de invloed van de staat. Hoe krijgen wij „vrij” onderwijs. Over de vormen van het onderwijs, over de methodiek, de inhoud, de daarachterliggende anthropologie géén woord. Daar zie ik alleen maar afweer, géén visie. Maar het is ook geen resignatie.”

DEZE BESCHOUWING van Ds. Ruitenberg is er in meer dan één opzicht naast.

Vooreerst heeft hij een zeer onvolledig beeld gegeven van het congres. Er waren n.l. twee dingen aan de orde. In de eerste plaats bezinning over „de nieuwe schoolstrijd”. Dat nieuwe zit niet daarin, dat de voorstanders van de openbare school en van het neutrale onderwijs opnieuw met kracht en overtuiging overal hun propaganda voeren en de leuze uitdragen: „tegen de verzuiling!” „voor de eenheid van ons volk!” „daarom de kinderen onverdeeld naar de openbare school.” In die leuzen is niets nieuws. Maar wel over het feit, dat de schoolstrijd zich praktisch heeft verlegd en het voortgezet onderwijs midden in de strijd staat. En nog veel meer over het feit, dat met name de P.v.d.A. telkens met de voorstelling komt, dat de zgn. compromisschool ook een oplossing, en zelfs de beste oplossing biedt, waarbij de pacificatiegedachte geen onrecht wordt gedaan.

Daarom heeft de A.R.-partij nog eens duidelijk willen uitspreken, dat zij het schild van de vrijheid opheft boven de school, maar daarbij geen ogenblik op de achtergrond wil houden, dat zij de Christelijke school als de nationale school begroet.

EN DAARNAAST en daarmee kwam de tweede vraag aan de orde, waarvan Ds. Ruitenberg blijkbaar alleen maar een verslag heeft gelezen, n.l. de vraag naar de verhouding tussen overheid en school, óók wat betreft de vernieuwing van het onderwijs. En bij de behandeling van dit probleem is geen ogenblik uit het oog verloren, dat de vragen, die Ds. Ruitenberg noemt, belangrijk zijn. Zij zijn niet ontweken en nog minder gebagatelliseerd. Maar de organisatoren van het congres hebben in alle voorbereidingen steeds vastgehouden: het is een congres van een politieke partij. En die moet zich niet het recht aanmeten, om uitspraken te doen over vraagstukken, die de school zelf moet oplossen. Daar is voor de school een enorme taak weggelegd. Zij heeft daarvoor vrijheid nodig. Zij wordt belemmerd in haar ontplooiing, wanneer de overheid zou menen, dat de wet het leven vormt. En daarom is heel duidelijk de beperktheid van de overheidstaak naar voren gebracht.

HET IS BEKEND, dat de socialisten daar anders over denken. Zij vinden, dat de vernieuwing van het onderwijs door de staat mede ter hand moet worden genomen. Zij vinden het verkeerd, dat de overheid zich schijnt te beperken tot de stimulering van het werk van de pedagogische centra. De staat, zo zeggen zij, heeft hier een eigen taak, met name ten opzichte van de openbare school. Wanneer de minister zegt, dat „het geven van vorm en inhoud van onderwijs en opvoeding niet tot de directe taak van de overheid behoort”, dan hebben de socialisten daartegen bezwaren. De overheid moet naar hun mening zelf optreden in de wetenschappelijke leiding en onderzoek ten behoeve van de openbare school. Wij kunnen daarover van mening verschillen. Maar in elk geval aanvaarden wij géén overheidsbemoeiing op dit punt in onze Christelijke scholen. En daarom gaan wij op een politiek congres niet treden in de verantwoordelijkheden, die de schoolorganisaties hebben en behoren te hebben.

DAT IS geen tekort aan visie, maar dat is een andere visie dan die van de socialisten.

Wanneer Ds. Ruitenberg van zulk een andere visie moet huiveren, dan nemen wij hem dat niet kwalijk. Wij begrijpen het en wij betuigen zelfs ons meelevens.

Maar zolang zijn staatsopvatting en de gedachten van zijn partij over de verhouding tussen overheid en school niet de onze zijn, ontzeggen wij hem het recht, om ons verwijten te doen of over ons te klagen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

SCHOOLMEUBELN

MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. - EDE

* * Kwaadspreken- de zusjes

Toen er in Den Haag zeer delicate besprekingen aan de gang waren over moeilijkheden tussen de Gouverneur en het kabinet van de Antillen, vertelde Het Vrije Volk, dat er in het kabinet onenigheid dreigde te ontstaan. Want Minister Beel wilde lijmen, wat niet te lijmen was en Minister Luns wilde de Gouverneur ontslaan. De Volkskrant kwam met een verhaal in dezelfde geest en wist ook, dat Minister Luns aan Gouverneur Struycken zijn ontslag wou geven.

Minister Beel heeft in de Eerste Kamer nadrukkelijk gezegd, dat deze verhalen niet alleen gelogen waren, maar ook schadelijk, omdat zij de sfeer van de besprekingen zouden kunnen bederven.

De beide grote bladen van de P.v.d.A. en van de K.V.P. kwamen met dezelfde leugenachtige verhalen.

In de Eerste Kamer heeft de heer H. Algra forse kritiek geuit aan het adres van Minister Cals. Hij vindt deze Minister een man van grote werkkraft en slagvaardigheid, maar hij mist de resolute besluitvaardigheid. Het beleid dreigt te stranden door eindeloos overleg, waaruit toch nooit eenstemmigheid te voorschijn komt. Daarom zeide hij: een goed minister is een regent en geen makelaar en dat schijnt deze minister wel eens te vergeten, althans in zijn beleid blijkt niet duidelijk, dat hij zich van dit verschil bewust is.

Toen gaf De Volkskrant met geen letter verslag van deze kritiek, maar vertelde alleen, dat deze aanval in verband zou kunnen staan met het feit, dat de A.R. in de plaats van Minister Cals een A.R. willen. Het Vrije Volk beweert dat zekelijk hetzelfde.

Nu wilde het geval, dat de a.r. spreker van zulk een wens, om Minister Cals door een a.r. te vervangen, nog nooit had gehoord. Achteraf bleek hem, dat daags te voren zoiets door Het Parool, een ander socialistisch blad, was beweerd. Maar zonder enige grond.

De A.R. staan op het standpunt, dat het dom en staatkundig ongepast is, reeds voor de verkiezingen suggesties te doen over de samenstelling van een toekomstig ministerie. Wanneer zij b.v. horen, dat Minister Mansholt in het volgende kabinet de portefeuille van Buitenlandse zaken wenst en zich voorstelt, tegelijk minister-president te worden, dan achten zij dit voor zotteklap. En in hun pers krijgen dergelijke verhaaltjes „van het Binnenhof” dan ook geen plaats of aandacht.

De heer Algra heeft natuurlijk geen poging gedaan, om te „bewijzen”, dat zijn kritiek niets met een wens ten opzichte van de kabinetsformatie te maken had.

Dergelijke kwaadsprekerij, die geen enkel bewijs naar voren kan brengen, juist omdat het alléén maar kwaadsprekerij is, is niet voor weerlegging vatbaar. Men signaleert het alleen maar. En de a.r. spreker heeft het dan ook duidelijk gesignaleerd. Hij heeft o.a. gezegd, dat dit soort journalistiek hoogstens in drie dagbladen in Nederland denkbaar is.

Het is merkwaardig, dat Het Vrije Volk en De Volkskrant in zulke gevallen zo gemakkelijk één lijn trekken. Socialisten en K.V.P.-ers spreken anders niet zo erg vriendelijk over elkaar in deze verkiezingsdagen.

Maar voor collaboratie in het kwaadspreken is geen nauwe geestelijke verwantschap nodig. Daarvoor is een overeenkomstige mentaliteit voldoende, die in elk buurtje wel te vinden is. En dan is het niet zo'n gróót wonder, dat De Telegraaf ook meedoet.

* * Profiteren van de woningnood

De woningnood is volksvijand nummer één. Die kan alleen door gezamenlijke krachtsinspanning worden bestreden. Wat beweert nu de P.v.d.A.? De socialisten weten hoe het moet. Luistert u maar!

„Maar vreemd...: de maatregelen, die de Nederlandse socialisten willen nemen — MAATREGELEN DIE METTERDAAD DOELTREFFEND ZULLEN ZIJN! — stuiten op veel verzet. Vreemd? Ach het antwoord is helaas eenvoudig. Die maatregelen stroken niet steeds met de verlangens van kleine groepen, DIE DIRECT OF INDIRECT VAN DE WONINGNOOD PROFITEREN”. Behoort daar minister In 't Veld bij, die in 1952 de woningbouw afremde? Wij kennen zijn argumenten en de omstandigheden. Wij respecteren zijn standpunt. Hij deed het niet voor zijn plezier. Maar dan mag men in 1956 DIT niet schrijven! Of willen de socialisten zelf van de woningnood „profiteren” door op deze manier kiezers te winnen? Wie zo schrijft wekt die indruk.

Om de toekomst van ons VOLK

PARAGRAAF vier van ons Program van Actie, waarvan de tekst hierbij is opgenomen, handelt over gezin en jeugd. Ons is gevraagd iets over die paragraaf te schrijven. Wij hebben gemeend aan dat verzoek te moeten voldoen. Maar er zitten voor iemand uit de sector van de vrije jeugdvorming toch wel enkele bijzondere moeilijkheden aan het schrijven daarover vast.

In de eerste plaats deze, dat hij geneigd is de grootste aandacht aan de vrije jeugdvorming te geven. En in de tweede plaats omdat hij van oordeel is, dat dit hoofdstukje enigszins anders geredigeerd had behoren te zijn. Het is nu echter niet de tijd en de gelegenheid daar nader op in te gaan.

Opneming van dit hoofdstukje in ons Program van Actie is een van de duidelijke bewijzen, dat onze Partij de ontwikkelingen, die zich in de Nederlandse samenleving hebben voltrokken en nog bezig zijn zich te voltrekken, heeft gevolgd en dat zij niet schroomt daaruit de consequenties te trekken voor het te voeren overheidsbeleid.

Het meest komt dat wel tot uiting in de paragraaf over het economisch beleid. Die zal ook het meest algemeen aanspreken. Maar misschien is toch in dit verband dat kleine paragraafje, waarover wij nu handelen, nog meer illustratief, al geven wij graag toe, dat de zaken, die daarin aan de orde worden gesteld, in het geheel van het overheidsbeleid niet zo spectaculair zijn.

Het werk onder de massajeugd

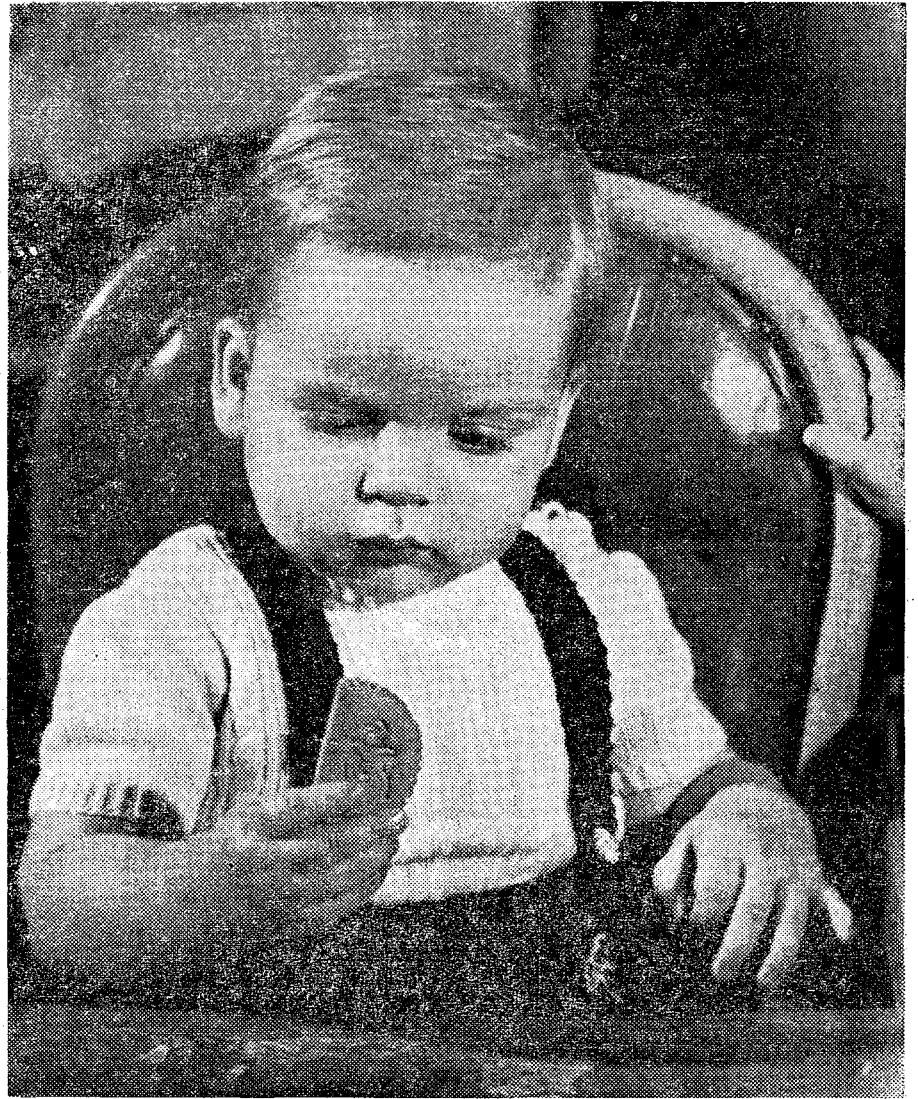
IN DE EERSTE ALINEA wordt gewezen op de grote betekenis van een goede zorg voor de jeugd met het oog op de toekomst van ons volk. Dat is terecht, want in het moderne leven loopt de jeugd grote gevaren. Gevaren voor haar lichamelijk welzijn, en gevaren voor haar geestelijk-zedelijk en religieus leven. Wij behoeven daar niet nader over uit te weiden. Terecht ook is het, dat in dit verband allereerst gewezen wordt op een sterk en intiem gezinsleven als de eerste voorwaarde voor een gezond volksleven.

Maar 't is ook duidelijk, dat niet kon worden volstaan met de eis te stellen, dat de Overheid dat als uitgangspunt moet kiezen van het terzake door haar te voeren beleid. Die overheid dient ook zelf bij haar arbeid ten bate van het volk iets te doen ten bate van de jeugd.

Een heel belangrijke taak is er voor de Overheid op het gebied van het Onderwijs. Daarover wordt gesproken in paragraaf 3: „de scholing en de vorming der jeugd moet verbreed en verdiept worden”. Maar daarmee is de taak van de Overheid met betrekking tot de jeugd niet uitgeput. Wij hebben immers ook te maken met buitengewone ontwikkelingen in het jeugdleven zelf. Ontwikkelingen tengevolge van en samenhangende met deze integratie- en massaliseringverschijnselen.

Deze ontwikkelingen hebben de laatste tientallen jaren verschijnselen in het leven geroepen, die niet dan met de grootste zorg moesten worden gadegegaan. Gelukkig is in die jaren het particuliere initiatief in ons land nog wel zo sterk en vruchtbaar gebleken, dat organisaties zijn ontstaan die zich ten doel hebben gesteld de ontwortelde jeugd weer op een vaste basis te zetten en haar perspectief voor en om richting in het leven te geven. Maar juist dit werk onder de zgn. massajeugd vergt ontzaglijk veel geld. Geld voor de opleiding van leiders en leidsters, voor geschikte lokaliteiten en speelplaatsen en voor spel- en handarbeidmateriaal. Er gebeurt al veel, maar er moet nog veel meer gebeuren. En 't is een uitnemend volksbelang dat dat gebeurt.

Welnu, hoe jammer het ook is het te moeten zeggen, het particuliere initia-

tief kan dit alles niet aan. Hier moet de Overheid bijspringen. Vandaar de derde alinea van onze paragraaf:

„Daarnaast doet zij een dringend beroep op de Overheid, de arbeid der organisaties ten behoeve van de jeugdzorg te stimuleren en te steunen”.

Wij vragen niet aan de Overheid, dat

De Anti-revolutionaire partij acht de zorg voor de hedendaagse jeugd van het grootste belang voor de toekomst van ons volk. Uitgangspunt daarbij dient te zijn, dat een sterk en intiem gezinsleven eerste voorwaarde is voor een gezond volksleven.

Het eigen karakter en de zelfstandigheid van de vrije jeugdvorming dienen door de Overheid, ook bij het treffen van subsidie-regelingen, te worden erkend.

Daarnaast doet zij een dringend beroep op de overheid, de arbeid der organisaties ten behoeve van de jeugdzorg te stimuleren en te steunen.

werk zelf te doen. Natuurlijk niet, want ten diepste is dit werk opvoedingswerk.

De vrije jeugdvorming

EN TENSLOTTE de tweede alinea: „Het eigen karakter en de zelfstandigheid van de vrije jeugdvorming dienen door de Overheid, ook bij het treffen van subsidieregelingen, te worden erkend.”

Subsidies aan organisaties van vrije jeugdvorming worden door de Overheid al tientallen jaren gegeven. Daar is ze al mee begonnen omstreeks 1920. Daarmee is door de Overheid al vroeg de betekenis en de waarde van deze organisaties erkend in ons volksleven. Naar ons inzicht hebben haar daarbij twee motieven geleid.

1. Deze organisaties zijn waardevol voor de vorming en de scholing van de schoolvrije jeugd;

2. Indirect werken deze organisaties in belangrijke mate mede aan de bestrijding van de uitwassen in het jeugdleven, verlichten zij dus de taak van de jeugdzorginstellingen en voorkomen zij een verdere verzwaaring van de taken van deze instellingen.

Toch heeft men in onze kring jarenlang aarzelend gestaan tegenover de subsidiëring van vrije jeugdorganisaties door de Overheid. Een aarzeling, die wel te begrijpen is geweest in verband met de vrees, dat de Overheid aan het beschikbaar stellen van gelden, voorwaarden zou verbinden die de zelfstandigheid der organisaties in meerdere of mindere mate teniet zouden doen. Maar

hoezeer begrijpelijk, toch achten wij het een belangrijk winstpunt, dat nu de antirevolutionaire partij als zodanig, blijkens deze tweede alinea, de aarzelend definitief heeft overwonnen.

Maar natuurlijk zal zij op wacht moeten blijven staan voor de zelfstandigheid en het eigen karakter der gesubsidiëerde organisaties. Gelukkig kan worden geconstateerd, dat de politieke situatie in ons land momenteel zodanig is, dat haar die taak niet al te zwaar zal vallen. Toch zal zij, met name tegenover de Partij van de Arbeid, op dit punt op haar qui vive moeten blijven.

Maar dat is onze mannen op de verantwoordelijke posten wel toevertrouwd.

H. D. W. BOVEN

• Eenheid en vernieuwing

„Van werkelijke vooruitstrevendheid kan geen sprake zijn bij de conservatieven, die zich op basis van hun geloof verenigd hebben in een politieke partij, want die basis geeft geen eenheid in politiek opzicht”. Deze opmerking hoorden wij van de heer Kleywegt.

Natuurlijk bestaat er in een confessionele partij wel eens verschil van mening over concrete politieke vragen, maar heeft de Partij van de Arbeid het recht om de confessionele partij daarop aan te vallen? De Partij van de Arbeid, waar — om maar één voorbeeld te noemen — drie opvattingen bestaan over Nieuw-Guinea? Waar niet alleen de eenheid van het geloof, maar ook de eenheid van de politiek ontbreekt?

Wat verstaat de heer Kleywegt eigenlijk onder „werkelijke vooruitstrevendheid”? Moet hij, die er zich zo gaarne op beroept op grond van zijn geloofsovertuiging tot de P.v.d.A. te zijn toegelaten, daarin niet in de eerste plaats zien een vernieuwing van de maatschappij in christelijke zin? En meent hij dan werkelijk, dat die vernieuwing niet nagestreefd kan worden daar, waar de eenheid van geloof heerst en wel in een partij, waar elk besluit een compromis is tussen mensen, die zowel godsdienstig als politiek verschillend denken? Wij kunnen ons dat nauwelijks voorstellen.

Eerste Kamer akkoord met de wet op de ouderdoms verzekering

- * *Minister Suurhoff: „Het is mijn initiatief geweest om er een wetsontwerp van te maken”.*
- * *De heer Algra: „Kwelijk geslaagde socialistische poging tot geschiedschrijving”.*
- * *De heer Louwes (lib.): „Niet het werk van één man of één partij”*

EEN VAN DE prettige eigenschappen van minister Suurhoff is ongetwijfeld zijn strijdlustigheid. Hij is geen bewindsman die in het Parlement achter de regeringstafel staat als een verlengstuk van zijn ambtenaren. Neen, de socialistische minister van Sociale Zaken heeft hetzelfde als zijn collega van Economische Zaken: hij vecht voor zijn standje, hij debatteert. Aan zulke ministers heeft een Parlement houvast. Een volksvertegenwoordiging wordt doorgemaakt als ministers getrouw beloven al het gehoorde te zullen overwegen, om zodoende een debat te ontlopen.

Deze minister Suurhoff nu beleefde woensdag j.l. ongetwijfeld een grote dag in zijn leven toen de Eerste Kamer de wet op de ouderdomsverzekering aannam. Wij kunnen ons dat voorstellen al spreken wij daarom nog niet over de wet-Suurhoff. Het socialistische partijorgaan „Het Vrije Volk” heeft dit de afgelopen weken weer wel gedaan. Het week daarbij af van het advies van de socialistische minister dat „ik trek van Suurhoff” niet erg welluidend moet klinken.

Het was goed dat de heer Louwes (lib.) er nog ons aan herinnerd heeft dat deze ouderdomswet niet het werk kan zijn van één man of van één partij. Het was stellig ook niet af te keuren dat de heer Middelhuis, de voorzitter van de K.A.B., het tot zijn sportieve plicht rekende om de minister met dit wetsontwerp te feliciteren. Want het gaat hier om een nationale wet die niet tot stand kon komen zonder de volledige medewerking van het Parlement en het bedrijfsleven. Dat minister Suurhoff de wens tot deze verzekering die reeds jarenlang leefde in een wettelijke vorm heeft kunnen gieten, is echter ongetwijfeld een verdienste.

Toch was het merkwaardig te vernemen dat de minister van Sociale Zaken de gedachte „ik trek Suurhoff” niet zo ver meer van zich afwierp als destijds in de Tweede Kamer. Hij verklaarde nu deze week, dat er voor hem een bedenkelijk kantje aan zit als er in deze verkiezingsweken teveel wordt gezegd, dat „t onderwerp niet het werk van één man en één partij kan zijn. Volgens de bewindsman moet men met die mededeling niet te kwistig zijn nu verschillende daden op rekening van ministers worden geschoven. En minister Suurhoff stelde vast: „de gedachte aan een algemene ouderdomsverzekering leefde allang, maar het is mijn initiatief geweest om er een wetsontwerp van te maken”. Als de minister en zijn partijgenoten nu maar niet vergeten dat dit initiatief alleen maar genomen kon worden omdat er eenstemmigheid over deze zaak was in het Nederlandse volk dan is de ministeriële uitspraak nog wel te billijken, al kon het wel een beetje minder.

Trouwens de socialisten hebben niet al te veel reden om zichzelf op de borst te kloppen. Zij weten beter dan iemand anders dat het de schuld van de vooroorlogse socialist is geweest dat we

tot 1956 hebben moeten wachten op deze wet.

Het zijn de socialisten geweest die minister Talma een halt hebben toegevoerd toen hij zijn invaliditeits- en ouderdomswet in het Parlement verdedigde. Dat is een zo zwarte bladzijde in de socialistische geschiedenis, dat daardoor voor de P.v.d.A. de vreugde over „het succes van Suurhoff” wel danig getemperd moet worden. De vooroorlogse socialisten hebben in de dagen van Talma verhinderd dat datgene tot stand kon komen wat men nu noemt een „monument in de sociale geschiedenis”.

Het was dan ook meer dan merkwaardig dat de heer Oosterhuis, de voorzitter van het N.V.V. kwam vertellen dat de a.r. de heer Talma altijd hadden gedwarsboomd en dat de socialisten hem altijd hadden gesteund. En nu proberen de anti-revolutionairen hun schuld bewustzijn te verkleinen door de socialisten verwijten te maken.

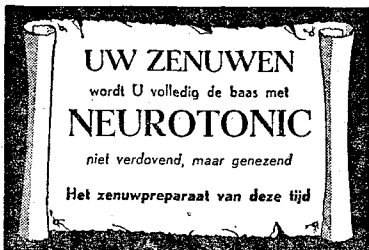
Zo zout eet men het niet gauw in de politiek. De heer Algra, die ogenblikkelijk repliceerde, sprak van een kwajlijk geslaagde poging tot geschiedschrijving. De a.r.-senator is met vele citaten gekomen uit de redevoeringen van de heer Duys om aan te tonen op welk een heftige wijze de socialisten de invaliditeits- en ouderdomswet van de heer Talma probeerden te kraken. De heer Duys bracht aan het slot van zijn grote parlementaire redevoering hulde — niet aan minister Talma — maar aan Bismarck, voor de wijze waarop deze Duitse staatsman hier bureaucratie en de hyperbureaucratie stof heeft geleverd voor de opbouw van zulk een wetsontwerp. De heer Duys noemde het een bewijs van kracht dat zelfs een a.r.-minister dit moet aanvaarden. Het is een schitterend wetsontwerp, zo vervolgde de heer Duys, met in een keurslijf dwingende bepalingen, een wetsontwerp dat breekt met alle verscheiden-

heid in het leven, een wetsontwerp dat alles wil dwingen naar één vast model. Dat was het vooroorlogse socialisme. De socialisten hebben tegen de ouderdoms- en invaliditeitswet van de heer Talma gestemd en toen mede door hun invloed minister Talma in 1913 moest verdwijnen is men aan de uitvoering van deze wet amper toegekomen.

Is het een wonder dat de heren Schipper en Algra aan de socialistische fractie de figuur van Talma hebben voorgoed gehouden? Neen, het was noodzakelijk. Niet, omdat de anti-revolutionaire partij nog leeft in de dagen van Talma. Niet, omdat de anti-revolutionaire partij anno 1956 uitsluitend zou kunnen teren op de daden van haar grote voorgangers. Neen, het was noodzakelijk, omdat uit dit voorbeeld weer eens blijkt dat in de oudste partij altijd een duidelijke sociale lijn is waar te nemen. Wij verheerlijken het verleden niet, maar de sociale papieren van de anti-revolutionairen zijn ouder en beter dan die der socialisten.

* * *

Overigens was het duidelijk dat ook de Eerste Kamer na de jarenlange voorbereiding van dit wetsontwerp nog moeilijk met nieuwe argumenten voor de dag kon komen in dit debat. De Senaat legde zich ditmaal een lofwaardige zelfbeperking op. Met kracht heeft minister Suurhoff zijn aanpassingsartikelen verdedigd. En terecht kon hij er op wijzen, dat deze wet in ieder geval één zekerheid schept, n.l. dat iedere gepensioneerde er beter van zal worden. In de wet worden de volgende uitkeringsbedragen genoemd: f 1338 voor de gehuwden en f 804 voor ongetrouwden. Het is echter de vraag of gezien de huidige loonontwikkeling deze bedragen niet verhoogd moeten worden, daar het bodempensioen is gekoppeld aan het loonindexcijfer.

BRINKERS' FABRIEKEN

ZOETERMEER
Tel. nr 12 (4 lijnen)
ROOMBOTER - MARGARINE
SPLJSVETTEN
SPIJSOLIE

ELECTRISCHE INSTALLATIES

W. G. Scheeres

Electrotechnisch ingenieursbureau
's-GRAVENHAGE
TELEFOON 116250

- Kantoormachines
- Kantoor-, Bedrijfs-, Kantinemeubelen
- Schoolmeubelen
- Administratie- en Organisatiesystemen
- Tekentechnische Materialen
- Kantoor- en Schrijfbehoeften

Westzijde 53 en 110
ZAANDAM
tel. 02980—2246*

Luchtbehandeling voor schepen en gebouwen

NIMA Zwijndrecht
TEL. K 1850—5382

HET STEMHOKJE BESLIST

ER ZIJN christenen, die zich niet aansluiten bij een christelijke partij en toch van oordeel zijn, dat het christelijk geloof met de politiek te maken heeft. Zij achten een christelijke politieke partij echter overbodig en gaan bijv. in de V.V.D. of P.v.d.A., om daarin, op basis van een zakelijk program te trachten hun christelijke overtuiging op staatkundig terrein tot gelding te brengen. In samenwerking met andere nederlanders die in die partij in hun politiek tehuis hebben gevonden, willen zij de naar hun oordeel gewenste zakelijke doeleinden nastreven en bereiken. Zij willen dus wel een band tussen hun geloof en de politiek, maar vinden het niet noodzakelijk, ja zelfs verwerpelijk, daartoe een christelijke politieke partij op te richten of zich daar bij aan te sluiten.

DAT LIJKT, op het eerste gezicht, aannemelijk, maar wanneer we deze dingen nuchter bekijken, dan ligt het niet zo eenvoudig als zij menen. Een politieke partij is geen debaterende club waar men genoegelijk over politieke vraagstukken spreekt en debatteert, maar een politieke organisatie, die uitgaat van zekere principia en doelbevestiging van de politiek in een bepaalde richting stuwt: Heenwijzend naar God of van Hem afvoerend. De niet-christelijke partij moge dan aanhoren hoe hecht de band tussen geloof en politiek van sommige hunner leden is, als partij zal zij zich niet kunnen en willen onderwerpen aan het gezag van de Heilige Schrift over elk, ook politieke, levensterrein. Er zijn immers andere leden en die vormen de meerderheid, die daar anders over denken en die bewust Christus Koningschap afwijzen en Gods Woord niet wensen te aanvaarden als richtsnoer voor het leven. Naar het program van beginselen, dat zwijgt over Gods heerschappij, wordt de partij vertegenwoordigd door personen, die in de vertegen-

woordigende organen hun woord spreken en hun stem bepalen.

Wanneer we over anderhalve week opgeroepen worden als nederlandse christenen onze stem uit te brengen voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal, gaat het er om of we mensen kiezen, waarvan we weten en vertrouwen, dat zij de band tussen geloof en politiek erkennen. Die God als schepper, onderhouder en regeerder van de wereld belijden, die, zoals de pre-ambule van ons program van actie het uitdrukt "vanuit het levend geloof in Jezus Christus Zijn Koningschap en de heerschappij van Gods Woord tot gelding brengen in het staatkundig leven". En dat niet alleen voor de lijst-aanvoerder, maar voor allen, die achter hem staan.

Indien we op het standpunt staan, dat een staatkundig beleid op christelijke grondslag noodzakelijk is, omdat God dat van ons verlangt, dan begint dat christelijke staatkundig beleid niet pas na de verkiezingen, maar reeds terstond in het stemhokje. Het is naïef, dit over het hoofd te zien.

IN HET GEHEIM STEMHOKJE, hebben we de keus: Voor of tegen Christus. Voor of tegen christelijk beleid in de staatkunde. Kiest men een kandidaat, die behoort tot een politieke groep, die als groep afwijzend staat tegenover een christelijke staatkunde, dan heeft men de mogelijkheid zulk een staatkunde te bevorderen, al reeds afgewezen. Dan verwerpt men al terstond de christelijke staatkunde en werkt men er aan mede, dat vertegenwoordigers worden gekozen, die zich niet afhankelijk weten van God en die zich niet afvragen: Heer, wat wilt Gij, dat ik doen zal?

En de consequentie is, dat men medewerkt aan een verdergaande ontkerstening van ons volk, hoe respectabel als mens, zulke gekozenen ook mogen zijn. Het heil van heel ons volk staat op het spel. Ieder is geroepen God als Koning te erkennen en te eren en Zijn Woord te gehoorzamen. Maar helaas

niet allen willen dat belijden en er naar leven. Zij gaan eigen wegen en voeren een staatkunde, die hiermede in strijd is.

Zolang niet heel ons volk voor God, de Here, buigt en Zijn Woord als richtsnoer voor het leven neemt, zal het nodig zijn, dat christenen zich verenigen in een politieke organisatie om er zeker van te zijn, dat door bemiddeling van zulk een politieke organisatie, mensen gekozen worden, die zich daaraan wel conformeren. En die zekerheid heeft men niet, als men zijn stem uitbrengt op een niet-christelijke partij. Steunt men die partijen, dan bevordert men, dat personen gekozen zullen worden, die, zoal geen atheïst, dan toch in ieder geval geen gelovig christen zijn. Christelijk staatkundig beleid kan van hen niet verwacht worden. Daarom is de uitoefening van het stemrecht voor christenen zulk een verantwoordelijke taak. Alle beschouwingen van geloof en staatkunde ten spijt geeft deze bevoegdheid tot stemmen tenslotte in de praktijk te zien, dat mensen aangewezen worden, die wel of niet streven naar een christelijk beleid.

Met alle menselijke gebreken en tekortkomingen mogen we stellen, dat de antirevolutionaire partij er voor waakt, dat de antirevolutionaire kandidaten zich bij hun politiek handelen richten naar het Woord van God, die naar het woord van Paulus aan de gemeente van Colosse: „alles wat zij doen, doen in de naam des Heren Jezus.”

Ieder christ draagt een bijzondere verantwoordelijkheid bij de politieke keuze op 13 juni a.s. Welke kandidaten men kiest is van beslissende betekenis voor de eerste vier jaren in het landsbestuur. Christelijke of niet-christelijke politiek wordt in het stemhokje beslist. Daar kan men in christelijke vrijheid de richting bepalen, waarin het zal gaan. Daar voert men christelijk staatkundig beleid of niet. Voor een gelovig christen is de keuze niet moeilijk. Hij kan niet anders, dan stemmen op een christelijke partij, die metterdaad in de staatkunde aan de Bijbel de beheersende plaats toekent.

L. W. H. DE GEUS

Een nieuwe trek naar het barre Siberië

- ★ Lenin wordt thans netjes opgepoetst
- ★ Met lood in de schoenen . . . oostwaarts!

SOWJET-RUSLAND is het land van de Communistische concentratiekampen, van de massale dwangarbeid. Onder Stalin werd Siberië tot een nationaal verbanningsoord erger dan in de Tsarentijd. Dieven, moordenaars en zij die politiek tegen de lamp liepen, werden verbannen naar Siberisch Rusland en tot in de Poolstreken van het continent in de meest afschuwelijke omstandigheden aan het werk gezet. De Rode Tsaar wist zo zijn terreur te doen woeden, dat niemand zich tegen zijn wil durfde verzetten, zijn naaste medewerkers werden misselijke angsthazen, die bibberden voor zijn luimen en nukken.

DE HUIDIGE leiders van Sowjet-Rusland, deze angsthazen van weleer, die al deze ellende en misdaden van Stalin hebben uitgevoerd en hiervoor mede verantwoordelijk zijn, zijn blijkbaar tot de conclusie gekomen, dat de ware vooruitgang van het maatschappelijk en economische leven niet tot stand komt in het middeleeuwse keurslijf van het Tsarenregiem. Sowjet-Rusland heeft onmetelijke rijkdommen, die niet door slavernij en afschuwelijke dwangarbeid tot ontwikkeling kunnen worden gebracht. Het voorbeeld van het vrije Westen, dat een zeer hoog peil van arbeidsproductiviteit heeft bereikt in vrijheid en verantwoordelijkheid van alle burgers van de staat, heeft hen tenslotte de ogen geopend. De tragiek van de situatie waarin zij thans verkeren is, dat zij menen dat niet het communisme, maar Stalin de oorzaak is geweest van het achterblijven van Sowjet-Rusland. Of moeten wij hier wel spreken van tragiek? Is hier wel sprake van dwaling bij deze Sowjet-leiders, deze slaven van Stalin? Is het niet veeleer zo, dat zij wel degelijk beseffen, dat het regiem van één partij in een land onvermijdelijk leidt tot dictatuur, vooral wanneer zo'n partij in beginsel ervan uitgaat, dat al het doen en laten van de burgers door de staat moet worden gecontroleerd, gestimuleerd en georganiseerd? Als er één club in de wereld is, die de wrange vruchten van de communistische dictatuur heeft geplukt, dan zijn het de heren Chroesjtsjew, Boelganin, Molotow, Malenkow en andere Kremlin-heren wel. Maar vanaf het

ogenblik dat zij zouden erkennen dat het communisme geen politiek of economisch stelsel is, dat de vooruitgang van het land en van al zijn burgers kan brengen, zouden zij hun biezen moeten pakken. En dat willen zij niet. Met veel bombarie wordt Lenin, de voorloper van Stalin, opgepoetst als de man, die het onversneden communisme predikte, dat Stalin met zijn terreur had misvormd.

MAAR daarbij laten zij het niet. Het Russische volk is langzaam maar zeker zijn slavenpositie gaan beseffen, met name de communistische bovenlaag, die in industrie en landbouw, in wetenschap en ambtelijke functie zich ondanks de terreur van Stalin heeft gevormd, bestaat niet uit een gezelschap ja-broers. Er zit beweging in de massa. Vandaar dat men thans verneemt, dat het Kremlin de concentratiekampen gaat sluiten, zij het dan niet voor de ergste „politieke delinquenten”. Daarbij moet wel bedacht worden, dat Stalin het mogelijk maakte dat elke Sowjet-burger voor het kleinste vergrijp, al of niet politiek van aard, naar Siberië werd gezonden. Het communisme gaat er vanuit, dat de staat zijn burgers daar aan het werk zet, waar ze nodig zijn. Stalin kon zonder het systeem van deportatie niet de kolen en het ijzererts voor de zware industrie uit de grond krijgen. Hij begreep dat de grote massa van ongeschoolde arbeiders en van honkvaste boeren niet vrijwillig naar het gruwzame Siberië zouden trekken. Jarenlang heeft het Russische communisme op de fouten en vergissingen van de Russische burgers, op hun schuld en boete gemarcheerd.

Thans willen de Kremlinbazen, die diep onder de indruk zijn gekomen van het diepgewortelde nationalisme van de Russen, dat in de jongste wereldoorlog een onvermoede kracht bleek te zijn, trachten dit aan hun zijde te krijgen. Inderdaad zijn miljoenen gevangenen uit de slavenkampen van Siberië losgelaten, zij overstroomden steden en dorpen van Sowjet-Rusland als bedelaars, als „verworpenen der aarde” en tevens als getuigen van de nieuwe tijd, waarin de Stalin-terreur is geëindigd en de mensen weer wat vrijer kunnen ademhalen. Tegelijkertijd wordt de Russische jeugd op scholen en in de communistische jeugdorganisaties opgeroepen om gezamenlijk en vrijwillig de rijkdommen van het Sowjet-land in Siberië

te gaan ontginnen. Deze grootscheepse propagandacampagne werd door Chroesjtsjew onlangs ondersteund, toen hij sprak over een half miljoen jonge Russen en Russinnen, die in Siberië nodig zijn.

Vertrouwen doen de Russen de zaak nog niet. Dat blijkt wel uit de publicaties in de Sowjet-pers van de laatste maanden. Aan de ene kant wordt met veel nationalistisch pathos een boek door de communistische partij verspreid, waarin 100 brieven voorkomen van sowjet-jongens en meisjes, die aan de oproep van de communistische partij en van de Sowjet-regering gevolg hebben gegeven. Deze brieven geven een nummertje lyriek weg om koud te worden: „Ik voel mij gelukkig in de wetenschap, dat ik mij bevind in de voorste linie van het arbeidsfront en dat ik de opdracht vervul van mijn volk en de nationale communistische partij”. Wij Nederlanders herinneren ons die verhalen nog wel van „Koenraad van de arbeidsdienst”.

MAAR is er ook een andere kant. Die laat de toneelschrijver Pogodin zien in zijn toneelstuk „Wij trokken naar het nieuwe land”. Daarin treden deze jongens en meisjes die uit Moskou en andere streken van het land komen, op, die allesbehalve gelukkig zijn. Van de nationale trots, waarover in het boek met de honderd brieven zo hoog wordt opgegeven, is niets overgebleven. Een zielig hoopje, gedemoraliseerde jongelui in de oneindige sneeuwvlakten van Siberië. Dit toneelstuk werd in de theaters van Moskou en voor de televisie opgevoerd en liet niet na grote ontsteltenis teweeg te brengen bij het publiek. Het ene deel van de communistische pers, bijv. „Partijnaja Shisnj” te Moskou van januari 1956, riep schande uit over de auteur Pogodin en stelde het zo voor, dat het publiek daarom zo verontwaardigd was, omdat het zo schadelijk zou zijn voor de opvoeding van de jeugd „Partijnaja Shisnj” zegt ervan: „Het publiek verwondert zich erover, dat N. Pogodin, een schrijver-communist, de auteur van het toneelstuk „De man met het geweer” en „Het klokkenspel van het Kremlin”, zo'n slecht en voor de opvoeding van onze jeugd schadelijk stuk schrijven kon.” Uitvoerig worden de „ideologische” fouten van Pogodin's werk opgesomd. Het komt erop neer, dat de schrijver in strijd handelt met de nieuwe communistische propaganda voor de „trek naar het Oosten”. Andere Sovjet-bladen prijze Pogodin om zijn eerlijkheid en realisme. Maar „Partijnaja Shisnj” roept de partijfunctionarissen, die met de organisatie van schrijvers te maken hebben, in het geweer om aan het geschrijf van Pogodin een eind te maken.

Dit alles speelde zich in februari van dit jaar af. Inmiddels heeft Chroesjtsjew reeds zijn grote rede tot de jeugd gehouden, waarin hij een half miljoen van hen oproept om naar het Oosten te trekken, naar Siberië om daar hun „nationale” plicht te vervullen. Maar het „Klokkenspel van het Kremlin” mag mooi in de oren klinken, elke Rus weet wat Siberië betekent en wat de communistische partij voorstelt, die tot dusver de meest schandelijke zaken, zelfs die van de mensonterende slavenkampen, wist te idealiseren. Als de jeugd naar Siberië trekt, dan kan men er zeker van zijn, dat zij gaat met lood in de schoenen.

Wij luisterden

• Ordening

In een „voorlopige balans”, die de heer C. Klewegt verleden week opmaakte in een radio-uitzending van de Prot. Chr. Werkgemeenschap in de P.v.d.A., noemde deze propagandist van de doorbraak de bestaanszekerheid als een van de belangrijkste zaken die de P.v.d.A. tot stand gebracht heeft. „Denk aan Mansholts ordening in de landbouw”, liet hij er op volgen. Weet de heer Klewegt niet, dat de onzekerheid nergens zo groot is als in de agrarische wereld en dat onze boeren verre van tevreden zijn over het beleid? Dan moet hij de rede, die zijn partijgenoot Hoogland bij de behandeling van de landbouwbegroting in de Eerste Kamer hield, eens nalezen. En dan moet hij zijn oor eens goed te luisteren leggen als er tijdens verkiezingsvergaderingen op het platteland gedebatteerd wordt, vooral wanneer dat verkiezingsvergaderingen van de P.v.d.A. zijn. Als de heer Klewegt dat doet, zal hij alle aanleiding vinden om aan „Mansholts ordening in de landbouw” te denken. Maar op een andere manier dan hij dat nu doet.

• Onrechtvaardig verdeeld

De verkiezingsstrijd heeft nu officieel zijn intrede gedaan in de ether. Een aantal politieke partijen heeft zendtijd toegewezen gekregen om „buiten verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen” verkiezingspropaganda te bedrijven. De politieke uitzendingen, die wel onder de verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen vallen, mogen voor die propaganda nu niet meer gebruikt worden. Voor degenen, die tot de vaste luisteraars naar de politieke uitzendingen behoren, is dat een vreemde gewaarwording. Officieus was de ver-

kiezingsstrijd via de radio aan de gang, met name in de politieke uitzendingen van de K.R.O. en de Vara. Deze uitzendingen gaan gewoon door, maar K.V.P. en P.v.d.A. hebben nu, evenals andere partijen, ook nog „verkiezingszendtijd” gekregen. In de praktijk betekent dit, dat de twee grote partijen nog steeds in een bevoorrechte positie verkeren ten opzichte van de andere partijen.

Van de voorwaarde, dat uitsluitend de door de regering toegewezen zendtijd gebruikt mag worden voor verkiezingspropaganda, komt weinig terecht. Om maar één voorbeeld te noemen: in zijn socialistisch commentaar besprak de heer Voskuil zaterdag jl. de woningbouw. Hij legde er sterk de nadruk op, dat onder het bewind van minister In 't Veld de productie voortdurend toenam, maar dat dit tijdens het bewind van minister Witte niet het geval was. Ook het volkshuisvestingsprogramma van de P.v.d.A. en de in die kring levende wens naar een nationaal bouwbedrijf werden onder de loep genomen. Het lijkt ons moeilijk dit anders aan te duiden dan als verkiezingspropaganda.

Als de regering bij het toewijzen van zendtijd aan politieke partijen rechtvaardigheid wil betrachten, zal zij ernstig moeten overwegen of de politieke uitzendingen van de omroepverenigingen in de verkiezingsstijd niet stopgezet moeten worden.

• Beneden de maat

De uitzendingen van de politieke partijen, die wij tot nu toe gehoord hebben, wekken niet de indruk dat men alles op alles zet om die radiokwartiertjes zo nuttig mogelijk te gebruiken en een pakkende oproep tot de kiezers te richten. Het heeft er alles van dat de sprekers nauwelijks kans zien hun tijd vol te praten.

Al heel slechts verzorgd was de eerste uitzending, die wij hoorden en waarin de V.V.D. voor de microfoon kwam. Dat is n.b. de partij die het hardst klaagt, dat zij geen zendtijd heeft! Nu was die zendtijd er dan. De V.V.D. maakte er gebruik van om een vraaggesprek tussen mevr. Stoffels—van Haften, lid van de Tweede Kamer, en een propagandist van de partij uit te zenden. Het was een buitengewoon

oppervlakkig vraaggesprek, waar het diletantisme dik bovenop lag. In deze trant:

„En wat denkt u van de woningnood, mevrouw Stoffels?”

„De V.V.D. heeft bij herhaling op de woningnood gewezen. Bij een ander beleid zou het lang zo erg niet geweest zijn”.

Het zou interessant geweest zijn te horen hoe dat beleid dan gevoerd zou moeten worden, maar daar kwam het vraaggesprek niet aan toe.

Dr. Drees, die voor de P.v.d.A. een radiotoespraak hield, begon met de uitdrukkelijke verklaring, dat hij niet als minister-president, maar als lijsttrekker sprak. Waarom dan besprekingen in de ministerraad te berde gebracht? Daar veet een lijsttrekker niets van. De uiteenzetting, die dr. Drees gaf van wat de regering in de afgelopen vier jaar wel en niet heeft kunnen doen, was voor honderd pro-

cent een toespraak van de minister-president. Of is Dr. Drees al zover, dat hij het kabinet vereenzelvigd met zijn partij?

Hier kroop het bloed van de minister-president, waar dat van de lijsttrekker had moeten gaan.

De C.H.U., die de heer Van Mastrigt voor de microfoon bracht en de K.V.P. (de heren Mertens en Koops) deden het wat beter en gelukkig wat boeiender. Waarom moet, wat men in een grote vergadering in een vurige rede kan zeggen, voor de radio zo saai verteld worden?

De K.V.P.-er Koops verviel in dezelfde fout als Dr. Drees toen hij de maatregelen van de regering ten behoeve van de middenstand voorstelde als het werk, dat uitsluitend door de K.V.P. tot stand gebracht werd.

Wij zien nu met spanning uit naar wat de anti-revolutionaire sprekers voor de radio zullen gaan zeggen.

Groot of klein 't moet **PANTIER** zijn.

Van der Spek
Machines
Gereedschappen
Aannemersartikelen
Rotterdam
Wolphaartsbocht 214

Accountantskantoor
S. M. STOLP
★
Leiden Oudewater
Tel. K 1710-26318 Tel. K 3486-486

Tien jaar christelijke politiek in Duitsland

door Dr. Louise Rehling

ECHT deelgenootschap is op het terrein van de economie een van onze voorwaamste verlangens. Werknemers en werkgevers moeten in vertrouwen met elkaar samenwerken in het algemeen belang. Arbeiders en employé's zijn niet objecten van de economische politiek, maar men moet hun een beslissende en verantwoordelijke samenwerking in het bedrijf garanderen. Een belangrijke stap op de weg naar de verwerkelijking van dit programmapunt was de wet op de medezeggenschap van de werknemers in het bedrijf, die in weerwil van alle aanvallen van de socialistische oppositie buitengewoon vooruitstrevend genoemd moet worden.

Spreiding van bezit

EEN ZO BREED MOGELIJKE spreiding van persoonlijk bezit beschouwen wij als de veiligste bescherming tegen het collectivisme. Wij hebben bovendien op grond van de ontwikkeling in de onder controle van de Sovjets staande gebieden kunnen constateren, dat in dezelfde mate, waarin het bolsjewisme persoonlijk bezit ophief,

In 1952 was Dr. Louise Rehling als afgevaardigde van de C.D.U. aanwezig op de deputatenvergadering van de anti-revolutionaire partij. Het door haar gehouden pleidooi voor een Christelijke politiek maakte diepe indruk. U ziet haar hier in gesprek met Prof. Dr. G. H. J. van der Molen.

de mensen ook van hun vrijheid beroofd werden. Daarom beschouwen wij ook in de economie het tot stand komen van mede-eigendom van de werknemer — uiteraard in uiteenlopende vormen — als buitengewoon wenselijk.

Wij juichen het dan ook zeer toe dat er in de Bondsrepubliek al veel meer dan 300 bedrijven — de grootsten daarvan tellen ongeveer 4.000 tewerkgestelden — zijn, waarbij zulk een deelgenootschap op basis van vrijwilligheid tot stand is gebracht, en wij zien verdere mogelijkheden in deze richting door middel van de aankoop van kleine aandelen door de werknemers, welke aankoop van de kant van de staat belangrijk zou kunnen worden bevorderd door het toekennen van fiscale faciliteiten.

Sociale markteconomie

HET WAS buitengewoon moeilijk, gezien de ruïne die wij op economisch gebied aantreffen, een nieuw begin te maken. De C.D.U./C.S.U. is er niet voor teruggedeeft, in 1947 in de bizonale economische raad, die zijn zetel in Frankfurt had, de verantwoordelijkheid op zich te nemen. Wij waren er ons van bewust, dat wij, toen wij bij de geldzuivering in de zomer van 1948 het roer in de economische politiek 180 graden omgooiden en van een absolute geleide economie, die elke vrijheid van keuze bij de samenstelling van het levensmiddelenpakket illusoir maakte, op de „sociale markteconomie” omschakelden, een sprong in 't duister waagden. Onder „sociale markteconomie” verstaan wij een vorm van economie, die een maximum aan economisch nut en sociale gerechtigheid voor allen oplevert.

De oppositie voorspelde ons toentertijd een werklozencijfer ter hoogte van 5 tot 8 miljoen en een verpaupering van brede kringen van ons volk. Heel ons streven echter moest er op gericht zijn, door het scheppen van nieuwe werkgelegenheid en door verbetering van de levensstandaard en van de sociale voorzieningen de bevolking immuun te maken voor het communisme. Dank zij de hulp van het Marshall-plan en dank zij de energieke medewerking van het

Duitse volk in alle rangen en standen is het gelukt, van jaar tot jaar meer en grotere werkgelegenheid te scheppen, de produktie op te voeren, de uitvoer te doen toenemen en de bevolking van verbruiksgoederen te voorzien.

Het was ons niet mogelijk alle takken van het economische leven in dezelfde mate te steunen. De landbouw en de allerlei bedrijven uitoefenende middenstand moesten eerst wachten. Voor de landbouw werd kortgeleden een uitgebreid ondersteuningsprogramma vastgesteld, voor de middenstand is men begonnen met de uitvoering van een aantal steunmaatregelen.

Sociale politiek

OP HET TERREIN van de sociale politiek wachtte ons na de ineenstorting een geweldige taak. Twaalf miljoen verdrevenen en vluchtelingen uit de sowjetrussische zone stroomden naar de Bondsrepubliek, en het aantal rentetrek- kers steeg vergeleken met de jaren voor de oorlog enorm. Aanvankelijk konden we hier slechts lapwerk verrichten, maar we waren in staat, de

sociale voorzieningen, die in totaal 40% van onze gehele begroting uitmaken, elk jaar te verhogen. De aanstaande hervorming van de sociale verzekering zal, om de economische positie van de rentetrek- kers beter veilig te stellen, op de grondslag van een nieuwe formule, de zogenaamde produktiviteitsrente, opgebouwd worden. Zij volgt de loonontwikkeling, d.w.z. dat om de drie of vijf jaar de veranderingen in lonen, prijzen en het sociaal produkt onderzocht moeten worden en dat dan de pensioenen op basis van de lonen van 't ogenblik aan de ontwikkeling aangepast worden.

Een automatische koppeling van de pensioenen aan de lonen ligt echter niet in de bedoeling, om inflationistische tendenzen te voorkomen.

De hervorming van de sociale verzekering is echter slechts een deel van de uitgebreide grote sociale hervorming, die van 't begin af aan een programmpunt van de CDU/CSU geweest is.

De eis daartoe is gebaseerd op het feit, dat door de industriële ontwikkeling en bij ons in Duitsland door de gevolgen van twee verloren oorlogen een algehele verandering in de sociologische structuur is ingetreden. Daarbij hebben de sociologen met een grote mate van overeenstemming geconstateerd, dat door deze sociologische verandering de situatie van het gezin — vooral van het kinderrijke gezin — in ernstige mate in slechte zin is gewijzigd.

Bescherming van het gezin

NU IS ECHTER deze kleinste gemeenschap naar algemene overtuiging de kiemcel van een gezond staatkundig- en volksleven, en wij christenen weten bovendien, dat wij haar als een scheppingsordening hebben te respecteren. Zij is dus voor ons uitgangspunt en doel van een organische sociale politiek en hervorming. In een land, waarin het principe van loon naar prestatie heerst, is het kinderrijke gezin blootgesteld aan het gevaar der maatschappelijke deklassering.

Statistisch is vastgesteld, dat tegenwoordig in de Bondsrepubliek ongeveer 70-80% van de kinderrijke gezinnen aan de rand van het bestaans- minimum leven.

Hier kan slechts geholpen worden door een uitgebreide compensatie van de op het gezin drukende lasten, die aan de sociale hervorming vooraf moet gaan. Met de invoering van een aantal maatregelen ter verbetering van de situatie, waarin het gezin economisch verkeert, is reeds een begin gemaakt.

Zo werd bijvoorbeeld door de wet op de toekenning van kindergelden en door de instelling in de herfst van 1954 van financiële instanties voor de uitbetaling van de genoemde compensatie-gelden voor het eerst in de Duitse naoorlogse wetgeving erkend dat de kinderrijke gezinnen deze compensatie nodig hadden.

Aan gezinnen met drie of meer kinderen is op bij de wet bepaalde voorwaarden het recht op kindergeld ten bedrage van DM. 25,- voor het derde en elk volgende kind toegekend.

De organisatie van de uitvoering van de wet werd opgedragen aan de bovengenoemde financiële instanties, die als zelfstandige organen met rechtspersoonlijkheid bij nijverheids- en landbouwverenigingen op coöperatieve grondslag werden ingesteld.

Verder hebben wij er naar gestreefd door fiscale faciliteiten de economische situatie van de grote gezinnen te verbeteren. Beide maatregelen zijn echter nog niet voldoende en moeten, zo meent de CDU/CSU, zodra de financiële toestand dit veroorlooft, in etappes nog in zoverre worden uitgebreid, dat een compensatie van de kosten, die kinderen met zich meebrengen, van 50% wordt bereikt. Meer dan tot nu toe moet met het gezin in alle vormen van de sociale verzekering rekening gehouden worden, zonder dat daarbij evenwel de weg wordt bereid voor een bevoogding van het gezin van de kant van de staat.

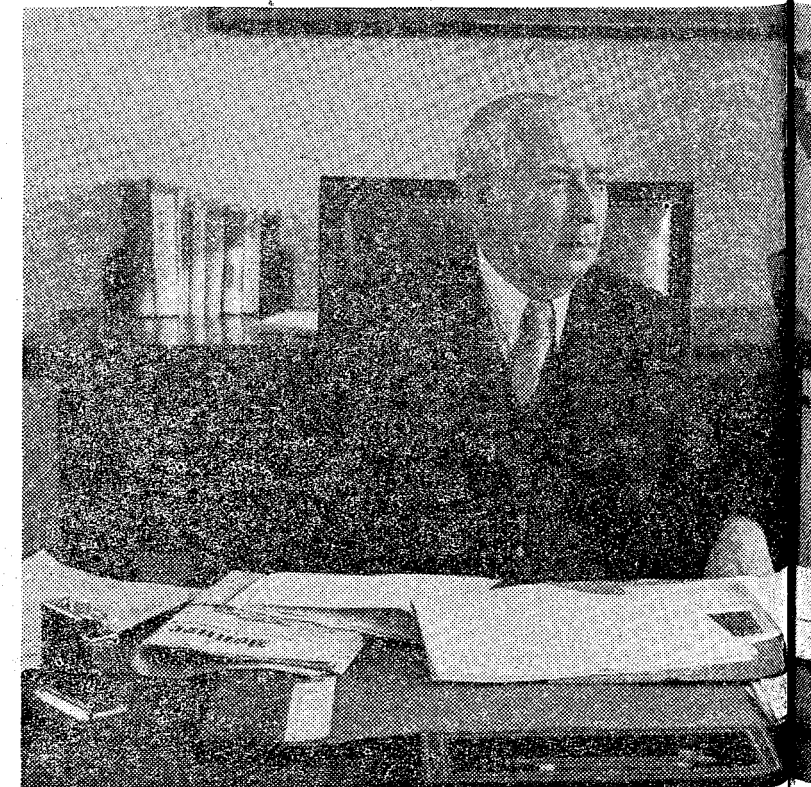
De woningnood

ONDER de factoren, die in de eerste plaats er toe hebben bijgedragen dat het gezin bedreigd wordt, moet de buitengewoon ernstige woningnood genoemd worden, die tengevolge van het feit dat er nog voortdurend vluchtelingen uit de sowjetrussische zone komen, nog in de verste verte niet is opgeheven. Deze noodtoestand met betrekking tot de woningen is in de tijd, die achter ons ligt, voor het gezin wel een faktor gebleken, die een uiterst ongunstige invloed uitoefende.

In de achterst ongunstige jaren werd de woningbouwpolitiek noodgedwongen beheerst door de wet van het grote aantal en aan onze bijzondere wens, bij het gezin passende woningen en eigen woningen voor de werkende volkslagen te bouwen, is daarbij niet in voldoende mate voldaan.

Binnen enkele dagen zal de tweede woningbouwwet afgehandeld worden, die het gezin in het middelpunt plaatst en waarvan het belangrijkste doel is, dat zij het bouwen van meer gezinswoningen en van grotere woningen dan tot nu toe beoogt, alsmede dat zij bij het uitgeven van woningbouwvergunningen voorrang wil verlenen aan de bevolkingsgroepen met kleine inkomens en aan kinderrijke gezinnen.

Door de beslissende verandering in de woningpolitiek, die tot nu toe in de maatschappelijke, d.w.z. de uit de openbare middelen gesubsidieerde woningbouw slechts voor ongeveer 20% geleid heeft tot maatregelen, die het in eigendom bezitten van een huis ten doel hadden, wordt een nieuwe periode ingeleid, waarin het er om gaat, zoveel mogelijk gezinnen van een huis te verze-

De Duitse Bondsresident Prof. Dr. Theodor Heuss

keren, dat hun levensomstandigheden geeft. Bij een verandering van land, dan is de gezinswoning niet schappelijk als zodanig de helft van de toevoeging van de bestaansmogelijkheid stand achten wij als

Huurwoningen in dient men te in principe te beschouwen de kinderen. Kinderen verlenen van kindergeld voor de bouw van een voorrang. Hun wegens extra renteloos tot DM 1500,— toegekend moet worden afgekeerd. Bovendien moeten de woningen uit de middelen dragend worden. De wven van eigen huishouding huurwoning in toelaten door het in de woning.

Wanneer het gebouwd tweede woningbouw moet realiseren, zullen de kleine bezitters daarvan steunen, en daarmee dragende leveren tot de West.

Strijd tegen

OP DE HELE REIS van een stempel geoorlijke afwijzing van het erfenis, die de maatschappelijke naalsocialistische opus is de onnatuurlijke keus ons vaderland, die en zusters van de West dien een voortdurend veiligheids van de West

Wij hebben er naast staan, dat wij in ons en een leven op onze onze tijd feller dan ontbrand, aan de De hereniging is ver- verlangen. Een veran- eniging zou gindske hoop en de moed te h- moeten wij weerstaan- dit identiek met die de naaste.

De Duitsers in dome Wij mogen en kun- beroep op ons, dat o- op treffende wijze ge- horen. Wij zijn best v- te brengen. Deze offers echt- komen van de vrij- Juist als christenen- ook in het politieke- zetten wij ons met u- gelijk neutralisme, k- zou leiden tot on- ongehinderd in prag- lijk geloof en een d- leven naar christel- maken.

Wij weten, dat land in vrede en v- vrije wereld niet z- zijn, onze bijdrage- werking met het

al (2)

ontwikkelingsmogelijk-
e woning horen een tuin
dijf gemaakt kan wor-
omst zijn typische eigen-
oda wanneer minder dan
e van andere zin produc-
bra voor bedrijfsdoelein-
vegen verruiming van de
che de kleine midden-
ij bevol.

n men moeten — daar-
e in de toekomst in
schier twee kamers voor
indelingen hebben bij het
redde openbare middelen
van woning beslist de
wet derde kind af een
s ten bedrage van
ge op een basis van 2%

ge-
oede bouw van gezins-
e middelen 10% hogere
en Daar waar het bou-
hu mogelijk is, moet de
toemate vervangen wor-
in bezitten van een

gebepalingen van deze
bouw de eerstvolgende jaren
zullen een brede laag van
s waarop de staat kan
armijk een positieve bij-
tot tussie tussen Oost en

Communisme

van de CDU/CSU is
el geor de onvoorwaarde-
anunisme. De onzaligste
militiek van het natio-
ne spons heeft nagelaten,
ijke keurige splitsing van
die en van onze broeders
de veft beroofd en boven-
lureur voor de vrede en de
de rmt.

r metwifel over laten be-
in tussen materialisme
op de grondslag, die in
dan ver de hele wereld is
de het vrije westen staan.
is herwijs ons vurigste
van onze wil tot her-
mderker worden van de
ed te hebben. Dit gevaar
erstaons als christenen is
et dlichtingen tegenover

n dome zijn onze naasten.
kun doen alsof wij hun
dat ed op de 17e juni 1953
ijze gemaakt heeft, niet
bea voor de hereniging

echten nooit ten koste
vrij Duitsland als geheel.
ene absolute nuchterheid
tiek is aanbevolen, ver-
metruk tegen een bedrie-
me, korter of langer tijd
omn daarmee ook een
pragen van het christe-
en gng van het openbare
stel selen onmogelijk zou

at gng van ons vader-
n vnder de steun van de
et viken. Dat wij bereid
ige rking van de samen-
et leveren, dat zou be-

Een overzicht van de vergaderzaal van de Bondsdag in Bonn

wezen kunnen worden door de door ons ondub-
belzinnig aangehangen politiek der europese een-
wording.

Een herrijzenis van Duitsland in de vorm van
een nationale staat van de oude stempel zouden
wij niet gaarne zien, wel echter als lid van een
vreedzame gemeenschap van vrije volken. In het
volle besef van onze verantwoordelijkheid heb-
ben wij de Parijse verdragen aanvaard en wij zul-
len ze oprecht en loyaal ten uitvoer brengen.

**Interconfessionele samen-
werking is van groot belang**

TIEN JAAR lang staan evangelische en katho-
lieke christenen in het werk op het terrein
van de politiek nu in de CDU/CSU naast elkaar.
In weerwil van al de sombere voorspellingen van
onze tegenstanders, dat wij spoedig weer uiteen
zouden vallen en ondanks alle pogingen, de evan-
gelische kiezers kopschuw te maken door er op
te wijzen, dat zij slechts gebruikt zouden worden
om katholieke belangen te dienen, is de CDU in
toenemende mate innerlijk sterker geworden. De
verkiezingen voor de bondsdag in 1953 brachten
een onverwacht grote aanhang juist onder de
protestantse kiezers.

Al diegenen echter, die nog steeds sceptisch,
zonder begrip of onwelwillend tegenover deze sa-
menwerking staan, kunnen wij altijd weer slechts
dit ene zeggen, dat wij ons niet aaneengesloten
hebben, om theologische strijdvragen op te lossen
of om elkaar te bekeren. Wij weten van de ver-
schillen van ons geloof, respecteren die en zijn
niet van plan ze te verdoezelen. Wij hebben echter
altijd weer kunnen constateren, dat wij bij onze
politieke beslissingen van tijd tot tijd weliswaar
van verschillende vooronderstellingen uitgaan —
de Katholieken argumenteren vanuit het natuur-
recht, de Protestanten vanuit de Heilige Schrift
— maar tot dezelfde praktische conclusies kom-
men, die een politieke samenwerking bepaald
gebieden.

Mochten de evangelische kiezers door de
aanhoudende lastercampagne, waarin het
heet, dat zij een uiterst kleine minderheid
vormen vergeleken bij de grote rooms-ka-
tholieke meerderheid, zich ooit van haar
afwenden en zich versplinteren, dan zou-
den zij — dit kan met stelligheid gezegd —
niet meer in staat zijn, hun bijzondere
wensen — om bijvoorbeeld een christelijk
stempel te drukken op het openbare leven
— te realiseren, terwijl hun katholieke par-
tijvrienden in de CDU hen daarin zeer be-
reidwillig gesteund hebben.

Wij kunnen het ons, enerzijds met het
oog op de voortschrijdende saecularisatie

van het openbare leven en anderzijds met
het oog op de bedreiging door het bolsje-
wisme, eenvoudig niet meer veroorloven,
als evangelische en katholieke christenen
in een concurrentiestrijd tegenover elkaar
te staan, maar wij moeten in een door
waarachtige tolerantie gedragen wedijver
de gemeenschappelijke christelijke daad
zichtbaar gestalte doen krijgen.

Hoe langer hoe meer wordt het duidelijk,
dat het christelijk geloof met zijn onwrik-

baar vaststaande normen het enige effec-
tieve bolwerk tegen het bolsjewisme is. Wij
zouden het politieke weerstandsvermogen
in ons volk in beslissende mate verzwak-
ken, als wij de interconfessionele samen-
werking binnen de CDU/CSU zouden prijs-
geven. Zij vormt een mijlpaal in de ge-
schiedenis van het Duitse volk. Zij heeft
goed voldaan en op grond van onze verant-
woordelijkheid als christenen moeten wij
haar voortzetten.

**Niet van twee
wallen eten**

De socialisten gaan door bij het volk de indruk
te wekken dat zij alleen echt en waar een pro-
gressieve partij zijn. De anderen ook wel, maar
dan tegenstribbelend — tegen wil en dank. Als
ze anders konden dan deden ze het. „Zij (dat zijn
de conservatieve partijen) zijn tegenwoordig óók
voor een actieve cultuurpolitiek, zij zijn óók voor
beter onderwijs. Maar kijk dan eens naar de fi-
nancieel-economische politiek van die partijen en
constateer hoe zij alle saneringsmaatregelen stuk
voor stuk hebben gedwarsboomd of alleen met
tegenzin hebben geslikt”. Wij weten wel dat de
socialisten geen bezwaar hebben tegen een beetje
inflatie. De lonen omhoog, de prijzen omhoog, de
belasting omhoog. Maar de vergeten groepen
dan? En welke saneringsmaatregelen zijn stuk
voor stuk gedwarsboomd? De socialisten willen
van twee wallen eten! Alles wat goed is hebben
zij gedaan. Alles wat verkeerd is de ander. Maar
de socialisten zitten nu 10 jaar in de regering. Zij
dragen voor HET REGEERBELEID VERANT-
WOORDELIJKHEID. Zij zijn regeringspartij. Zij
hebben ministers, staatssecretarissen en hoge
ambtenaren genoeg.

Bang?

Op 23 mei j.l. was er een bondsdag van de
meisjesverenigingen op gereformeerde grondslag
(onderhoudende art. 31 K.O.) te Zwolle.
Zoals dat bij andere bondsdagen ook het geval
was heeft de Arjos deze gelegenheid aangegrepen
om bij de ingang van de vergaderzaal de folder
„Van jeugd tot jeugd” uit te reiken.
Natuurlijk: want onze boodschap geldt ook
voor deze reformatische jeugd.
Wat gebeurde echter? Toen het uitdelen aan
de gang was, richtte de regelingscommissie van
deze bondsdag zich tot de meisjes met de woor-
den: „Niet aanpakken, dat is A.R. Verscheur het
maar!”
Vanzelfsprekend trokken onze Arjos-mensen
zich hiervan niets aan. Ook de grote meerderheid
van de meisjes stoorde zich niet aan dit „bevel”

en pakte de folders rustig aan en lazen hem.
De houding van de regelingscommissie be-
vreemdt ons echter in sterke mate. Vermoedelijk
waren de mensen van deze commissie G.P.V.-
gezind. Dat is uiteraard hun goed recht. Dat men
de bondsdagangangers wilde beletten van de A.R.
boodschap kennis te nemen kan o.i. uit twee mo-
tieven voortspruiten.

Of men is van oordeel, dat de jeugd, aldaar
verzameld, niet mondig is, en dat de leiding wel
censuur zal uitoefenen omtrent het geen wél of
niet acceptabel is. Wij veronderstellen echter niet,
dat deze roomse gedachtengang de drijfveer van
deze wonderlijke handelwijze is.

Of — een andere mogelijkheid — men is be-
vreemd dat de Arjos-boodschap beslag op de jonge
mensen zou krijgen en om dit te voorkomen
raadde men maar domweg aan om er geen kennis
van te nemen. Dat is echter geen strijd met blan-
ke wapens. Wij hopen dat het hier voorgevallene
slechts een incident en geen symptoon is.

In ieder geval blijkt wel, dat onze boodschap
aanslaat óók bij de jeugd uit deze kring en dat
stemt ons tot blijdschap.

Dat gaat te ver

Wij hebben ons ten aanzien van het huurpro-
bleem in ons program van actie niet vastgelegd.
Wij achten het noodzakelijk dat in de komende
periode de huren worden verhoogd om weer een
verantwoord evenwicht te verkrijgen tussen de
opbrengst van een huis en de bouw- en onder-
houdskosten daarvan. Of dit gepaard moet gaan
met huurafroming voor het oude woningbezit is
echter het moeilijke punt! Dit is een zeer inge-
wikkeld zaak, met vele vraagpunten. Maar het
is goed ook te wijzen op de kant van de sociale
rechtvaardigheid. In de naoorlogse periode zijn
de lonen in doorsnee met 150 á 200 % vermeerd-
erd. De huren zijn echter slechts met 50 % ver-
hoogd. De socialisten schimpen op de huisjesmel-
kers. Maar dat deze huisjesmelkers onrecht wordt
aangedaan, dat snappen ze niet! En dit is eigen-
lijk het meeste wat tegenstaat. Eerst de macht
van de staat aanwenden en daarna de slachtoffers
daarvan ook nog meesnullend beklagen. Dat gaat
inderdaad te ver!

SCHEEPSBOUWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1809)

Uw adres voor:

DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.**Fa Gebr. Timmer**

Houtbouw - Giessendam - Telefoon 62

**N.V. W. J. SCHULING's
HANDELSONDERNEMING**BINNENHAVENWEG 20
HENGELO

Telefoon K 5400-3029

(na 18 uur Delden, K 5497-447)

Vraagt steeds

Zoetermeer's Roem

de fijnste margarine

Firma Gebr. van der Spek

Zoetermeer

Telefoon 49

Firma

C. Vermeer en Zoon's Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 . Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelandenGebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.**Pedalion Organ Cy.**De studerende organist, die door eigen
nauwgezette studie technische moeilijk-
heden wil overwinnen, stelt zich met een
eenvoudig huisorgel niet meer tevreden.
Voor de beoefening van het pedaalspel is
het moderne twee klaviers PEDALION
een onmisbaar instrument.
Vraagt catalogus en condities aan bij**Fa R. van den Burg**AMERSFOORT
Arnh. straat 8 - Telefoon 3877**H. DORSMAN**

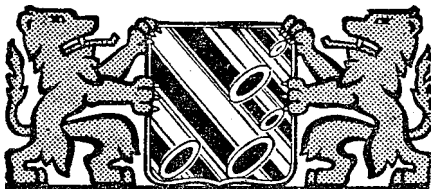
Zwijndrecht

Telefoon 6576 (K 1850)

**Asbestcement-
producten**Gespecialiseerd in het aanbrengen
van asbest-goifplaten op daken**N.V. Houthandel****ARENDSSEN**

Luttekepoortstraat 52

Telefoon K 3410-2109 — Harderwijk

**VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT****FIRMA****BLAAK**

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ

H O O G E Z A N D

SERRES EN WARENHUIZEN-
BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

UIT PERS EN PERIODIEK

Nog ruim twee weken voor

DE STEMBUS

Angst

Vrij Nederland schrijft in een artikel, getiteld „Door Limburg waart de angst” o.m.:

„Hoe zal de uitslag der verkiezingen zijn? Men is zeer optimistisch in K.V.P.-kringen. Men voert een krachtige actie; het mandement schijnt niet zonder invloed te zijn, maar aan de andere kant weet men maar al te goed, dat de man, die de kerk de rug toekeert, gewoonlijk weinig vriendschap voor de K.V.P. voelt. Hoe zullen de a-socialen stemmen, in Maastricht 6 procent van de bevolking? Hoe zullen de vele arbeiders stemmen, die de socialistische propaganda zorgvuldig lezen, al gaan zij naar de kerk? Hierop kan op het ogenblik niemand antwoord geven. En toch zijn deze lieden van belang voor een doorbraak, die men op elke vergadering als mislukt voorstelt.

Als men zo zeker van zijn zaak was als men soms beweert, zou Drees waarschijnlijk rustig in Roermond hebben kunnen spreken. Als men niet bang was, zou men althans kunnen nagaan hoe een humanist tegenover het katholicisme staat. Maar men wordt gedreven door angst en angst is altijd een slechte raadgever geweest, vooral als men het slachtoffer wordt van de eigen propaganda. Men heeft een spookbeeld opgeroepen. En om het te bestrijden zaait men wind om zich te verbazen als men storm oogst”.

Fout

De Volkskrant schrijft onder de titel „Fout, minister”:

„Minister Mansholt kon verwachten, dat hij op zijn verkiezingstournee gekapiteld zou worden over de melkprijs.

Dat is dan ook, vooral op P.v.d.A.-vergaderingen in N.-Holland, gebeurd.

Maar een minister mag zich ook als hij in 't nauw wordt gebracht, toch nog niet aan rare sprongen wagen. Vandaar de verbazing over de manier, waarop de minister zich poogde te verdedigen. Alsof dat de doodgewoonste zaak van de wereld was, ging de bewindsman maar eens even uit de ministerraad klappen. Aan hem lag het niet. — Neen, zo moesten de partijgenoten het begrijpen, voor de huidige melkprijs had hij zijn collega-ministers al met de portefeuille moeten dreigen.

Is dat waar? Wie waren dat en welke argumenten hadden zij daarvoor? Gaan de collega's van minister Mansholt dat nu ook eens op hun beurt uit de doeken doen?

En waarom zich eigenlijk daartoe beperkt? Als zij hun eigen beleid moeten verdedigen zou de methode-Mansholt het ook voor hen veel gemakkelijker kunnen maken. Wellicht blijkt dan, dat sommige ministers veel meer hadden kunnen doen, wanneer de socialistische minister van financiën niet zo op de penning was geweest. We kunnen op die manier wellicht ook nog hoogst interessante dingen horen over de stemverhouding in het kabinet bij bepaalde wetsontwerpen.

Maar laat ons ernstig blijven. De collega's van minister Mansholt zullen zich daartoe niet laten verleiden, omdat dit volkomen in strijd zou zijn met de staatsrechtelijke verhoudingen. Een minister kan ontslag nemen, als hij meent dat het anders moet. Doet hij dat niet, dan neemt hij ook de volle ver-

antwoordelijkheid. Daarom maakte minister Mansholt in Noord-Holland een zeer ernstige fout. En ook gewoon menselijk bezien is het hoogst onverkwikkelijk om een minister te ontmoeten, die zich juist op de valreep nog even gaat schoon wassen ten koste van zijn collega's”.

Hunkering?

In Het Vrije Volk lezen we in een verslag van een P.v.d.A.-meeting o.m.:

„Het kabinet-Drees heeft meer gepresteerd op het gebied van de menselijke verhoudingen en de sociale voorzieningen dan alle voorafgaande kabinetten, maar u moet niet de illusie hebben dat dit vanzelf is gegaan!, aldus was het uitgangspunt van mr. J. A. W. Burger, voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de Partij van de Arbeid . . .

De K.V.P. is een bondgenootschap aangegaan met de meest conservatieve man in de Kamer, met Welter. De confessionele partijen, A.R., C.H.U. en K.V.P., hebben herhaaldelijk laten blijken elkaar weer te zoeken. Zij hunkeren, om met een woord van ds. Zandt te spreken, naar de vleespotten van de vooroorlogse coalitie.

Daarom gaat het bij de verkiezingen, aldus mr. Burger, om de vraag: Wie wil men, dat in het land de eerste kracht zal zijn, de Partij van de Arbeid of de K.V.P., Drees of Romme”.

Bijbedoelingen

Onder bovenstaande titel schrijft De Telegraaf:

„Het anti-revolutionaire Eerste Kamerlid de heer Algra heeft bij de behandeling van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een vrij scherp oordeel uitgesproken over het beleid van de minister. Minister mr. J. M. L. Th. Cals zou, volgens het

oordeel van de heer Algra, als makelaar die compromissen kan sluiten wel geslaagd zijn, maar als regent, die beslissingen weet te nemen, beneden de maat zijn gebleven.

Met deze uitspraak zou men het eens kunnen zijn, men kan ook voor minister Cals, die vrij lang ziek is geweest en met zijn naaste medewerkers niet veel geluk heeft gehad, verschillende verzachtende omstandigheden aanvoeren, men kan ook de mening zijn toegedaan dat deze uitspraak in feite op het gehele kabinet van toepassing is.

Maar de voornaamste vraag welke ons interesseert is of deze aanval moet worden beschouwd als de eerste poging in het openbaar van de anti-revolutionaire partij om na de verkiezingen in het nieuwe kabinet de portefeuille van onderwijs (al dan niet na afscheiding der „kunsten”) te beheren. Gezien de geruchten welke in Den Haag circuleren, dat de A.R.-minister van Verkeer en Waterstaat mr. J. Algera zou willen aftreden en dat prof. mr. A. M. Donner door de A.R. naar voren zou worden geschoven als kandidaat-minister van Onderwijs, lijkt deze veronderstelling niet onmogelijk.

Maar dan is de aanval welke zo aan de vooravond van de verkiezingen op de minister is gericht, allerminst elegant te noemen”.

Verdienste?

Het Alg. Handelsblad schreef in een artikel, getiteld „Stembus-festijn” o.m.:

„In een land, waarin geen enkele der partijen de absolute meerderheid verkrijgt, is het onvermijdelijk, dat men voor het vormen van een regeringsploeg, een beroep op aanhangers van verschillende partijen doet. Nederland kent gelukkig niet het euvel der zich snel-herhalende kabinetcrises. Een ministerie nu moet om zich een aantal jaren te handhaven, kunnen steunen op een „working ma-

jority” in het parlement. Daartoe biedt het kabinet op brede basis een zeer goede kans. Langzamerhand zijn wij echter gaan inzien, dat het volmaakt irrelevant is, of de regerings„meerderheid” op een basis van vijf dan wel van vier partijen is samengesteld. Integendeel, het parlementaire stelsel vereist om zo goed mogelijk te functioneren een doeltreffende oppositie. Blijft een der grotere partijen buiten de regering, dan laat dit ruimte voor een kritische oppositie, die haar taak op loyale — dus niet op a priori afbrekende — wijze vervullen moet.

Vooraf gedurende de laatste jaren heeft het zittend kabinet, al te zeer via afspraken met de partijen, geregeerd. Op die wijze wordt het kabinet te veel tot een zaakwaarnemer van de partijen zonder voldoende eigen verantwoordelijkheid tegenover het parlement. Het is de verdienste van de huidige oppositie en met name van de liberalen, dat zij tegen dit euvel der uitwisseling van grenzen tussen regering en parlement met overtuiging zijn opgetreden. Ook voor ons lijkt het geen twijfel: een goed landsbestuur eist een krachtige regering naast een krachtig, onafhankelijk parlement, die niet door onderlinge afspraken gebonden zijn”.

Klacht

In het laatste nummer van Wending uit dr. C. J. Dippeel een klacht, die wij hier overnemen.

„Moet ik bewondering hebben voor de gelaten wijze waarop in socialistische kring „de vergeten groepen” ten offer worden gegooid aan het inzicht, dat de prijzen toch niet te stabiliseren zijn? . . .

„Iemand als minister Zijlstra zou in zijn anti-kartelpolitiek volledig en integraal op de vindingsrijke medewerking moeten kunnen rekenen van de P.v.d.A. Zien we dit in de praktijk?”

EN ONS COMMENTAAR

Er moet nog heel veel recht gezet

Wie wordt de grootste partij? Mejuffrouw mr. J. Zeelenberg heeft in „Vrij Nederland” verklaard, dat zij spoedig hoopt te ervaren hoe het voelt deel te zijn van de partij, welke het grootste aantal kamerzetels bezet. Het kan onhartelijk klinken, maar we hopen, dat zij dan nog heel lang geduld zal moeten hebben om dat te kunnen voelen.

Of we het dan zo aangenaam zouden vinden, dat de K.V.P. de grootste partij weer wordt. Ook dat niet. En daarom praten we daarover maar niet, doch willen we de laatste twee weken zo hard mogelijk werken om te pogen, dat de invloed van de A.R. Partij weer toeneemt ook in stemmental.

Mr. Burger gaat door de kiezers de keus voor te houden van „Drees or Romme”. Wij wensen daaruit geen keus te doen. Geen Drees en geen Romme, maar Zijlstra. De socialistische voorzitter van de Tweede Kamerfractie weet ook al te vertellen, dat A.R. en C.H. „hunkeren” naar herstel van de vooroorlogse coalitie. Hij vertelt niet waar hij dat vandaan haalt. Wij hebben van die hunkering niets bemerkt.

Zo moet er in de komende weken nog heel veel recht gezet worden. Want vooral de socialisten verstaan de kunst van het vertellen van fabeltjes of van halve waarheden.

Als opnieuw de socialistische mr. Burger verklaart, dat het kabinet-Drees meer heeft gepresteerd op het gebied van de menselijke verhoudingen en de sociale voorzieningen dan alle voorafgaande kabinetten, dan willen we aannemen, dat hij het heeft over het tegenwoordige kabinet-Drees. Maar dan zouden we de vraag willen stellen of het wellicht mede dank zij de invloed van de Anti-Revolutionaire ministers in dit kabinet-Drees is, dat de socialisten thans — althans volgens mr. Burger — zo tevreden zijn over dit kabinet.

Ook naar andere zijde — naar de liberale kant — is er reden om het een en ander recht te zetten. Als nu gesproken wordt over de verdienste van de huidige liberale oppositie, dan zouden we willen opmerken, dat we gaarne hadden gezien, dat in de dagen, dat er in het kabinet ook nog liberalen zaten, de oppositie van mr. Oud wat meer verdienstelijk was geweest.

Nog ruim veertien dagen is er gelegenheid het Anti-Revolutionaire woord te spreken. Maakt er gebruik van.

Ernstige scholennood dreigt

DAT DE WONINGNOOD de grootste vijand van ons volk is, zowel in geestelijke-zedelijke zin als in materiele zin, wordt vandaag door niemand meer ontkend. Er is een tijd geweest dat overheid en volk, als de woningnood ter sprake kwam, eerder bezorgd waren voor omvangrijke werkloosheid van de werknemers in het bouwbedrijf, dan voor het tekort aan woningen.

Die tijd is voorbij, zodat allerwege erkend wordt dat alles op alles gezet moet worden om uit die nood te komen en ons volk woningen te verschaffen.

De woningnood heeft het nevenverschijnsel van scholen-nood sterk op de voorgrond geplaatst. Het schijnt niet mogelijk te zijn nauwkeurig na te gaan hoe groot het tekort is, aan scholen voor lager, uitgebreid lager, middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs. Enig inzicht in de behoefte aan kleuterscholen begint te voorschijn te komen.

Ten aanzien van het nijverheids-onderwijs is er een vrij nauwkeurige opgave van het tekort aan scholen.

Er moeten om aan de toestand van nu het hoofd te kunnen bieden (de gegevens zijn ontleend aan de Memorie van Antwoord van de begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Tweede Kamer der Staten Generaal.) 40 technische scholen en 33 huishouden- en landbouwhuishoudscholen gebouwd worden. Subsidie voor de bouw van deze scholen werden in de begrotingen toegezegd. Er zijn daarnaast 69 verouderde gebouwen en 92 noodhuisvestingen die eigenlijk niet meer geacht kunnen worden scholen te zijn.

Voor de bouw van de 40 technische en 33 huishoudscholen is op de begroting van 1956 beschikbaar 24 miljoen gulden, t.n. voor het jongensonderwijs 16 miljoen en voor het meisjes onderwijs 8 miljoen gulden. Elke school kost met de inrichting ten minste één miljoen gulden, zodat slechts een twintig tal scholen gebouwd kan worden. Om in de huidige nood te kunnen voorzien.

Hoe in de naaste toekomst het schoolvraagstuk voor het nijverheids-onderwijs zal liggen, is duidelijk gebleken uit de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer.

Uit de door de Kon. Techn. Instituten opgestelde prognose (gebaseerd op

nauwkeurige onderzoeken) blijkt, dat het aantal leerlingen voor het lager technisch onderwijs in 1965 ongeveer 120 à 125 duizend zal bedragen. Voor het onderwijs aan meisjes op de nijverheids-scholen wordt eveneens in dat jaar de deelname geschat op 120 à 125 duizend. Dit betekent, dat voor elk der beide categorieën tot in 1965 op een uitbreiding van 60000 leerlingen moet worden gerekend, dus bijna 100%. Elk jaar moet dus de mogelijkheid geopend worden, dat de schoolruimte voor jongens en meisjes van 11 à 12.000 leerlingen ver-groot moet worden.

In 1956 zal het door nieuwbouw van scholen of uitbreiding van bestaande scholen mogelijk zijn 6000 leerlingen te

Binnenkort duizenden leerlingen van het nijverheids-onderwijs dakloos?

plaatsen, n.l. 4000 jongens en 2000 meisjes. Er is dus een tekort aan ruimte voor 5 à 6 duizend leerlingen in 1956. Indien in 1957 en volgende jaren niet meer schoolruimte beschikbaar komt zal het aantal, dat niet naar het nijverheids-onderwijs gaan kan, elk jaar met dit aantal stijgen.

Dit wil dus zeggen, dat er dan negen maal 5 à 6 duizend leerlingen aan dit vervolgonderwijs niet zal kunnen deelnemen.

Voor gemiddeld 50 duizend leerlingen geen plaats bij het nijverheids-onderwijs.

Er is een noodtoestand ontstaan die voor de naaste toekomst grote gevaren oplevert. Over deze nood in de Eerste Kamer sprekende, heeft schrijver dezer het volgende opgemerkt:

Die nood is drieërlei

I Voor de jongens en meisjes zelf. Blijft deze toestand bestaan, dan zullen we het zien gebeuren, dat een groot aantal kinderen (en voor onze jongens spreekt dit het sterkst) na de lagere school het be-

drijfsleven ingaan zonder enige voorbereiding. Wat betekent dit? Dit betekent, om het woord van dr. Fortman, sprekende op de lustrumvergadering van de Algemene Katholieke Werkgevers Vereniging, enkele maanden geleden, te gebruiken: dat jaarlijks duizenden kinderen te vroeg en onvoorbereid de wereld van de arbeid binnengaan en een deel van ons volk weerloos en onvolwassen blijft.

2 Voor het onderwijs betekent het, dat, waar de ontwikkeling snel gegaan is in de richting van vermindering van het aantal jongens en meisjes, die na de lagere school geen onderwijs meer ontvangen, deze groei naar boven wordt omgebogen naar beneden. Dat voorts, waar er een stijgende belangstelling bij de ouders naar technisch onderwijs voor de jongens is ontstaan, er meer mogelijkheden zijn bij het uitgebreid lager onderwijs, dat deze richting gekozen wordt tot schade van de jongens en het onderwijs zelf.

3 Voor het bedrijfsleven betekent het, dat onze industrialisatie sterk geremd wordt en daarmee het ganse volk schade lijdt. Ik behoeft slechts te herinneren aan het pleidooi, dat Minister Zijlstra in de 5de Industrialisatienota ook voor vorming en scholing heeft gegeven. Ik lees in die Industrialisatienota daarover het volgende:

„Vorming en scholing zullen ook zó moeten zijn, dat de arbeidende bevolking van Nederland zodanig wordt bekwaamd, dat zij kan werken met kwalitatief hoogwaardige investeringen. Een hoog ontwikkeld westers land als Nederland zal zijn plaats op de wereldmarkt alleen kunnen behouden, als de ongeschoolde arbeid steeds meer in betekenis afneemt en de produktie van een zodanige aard wordt, dat alleen de minstens goed geschoolde arbeid een plaats in het produktieproces kan vervullen. Zo is het kernprobleem voor de industrialisatie, niet de financiering, maar de vorming van de mens, en dat is goed, omdat de doelstelling van het gehele programma niet anders is dan het verbeteren van de bestaansvoorwaarden van de mens”.

De gang van zaken bij de onvol-

doende bouw van scholen voor het nijverheids-onderwijs, speciaal het technisch onderwijs, heeft dus twee grote nadelen aan het licht gebracht. Het eerste nadeel is niet meer een afname van de ongeschoolde arbeid, maar een toename. Het tweede nadeel is, dat de doelstelling van de industrialisatie, n.l. verbetering van de bestaansvoorwaarden van de mens, wel is gesteld, maar ernstig wordt verzwakt.

De Minister en de Staatssecretaris zijn bij de beantwoording op deze situatie van het N. O. niet ingegaan.

Het is te hopen dat het komende kabinet wegen en middelen zal kunnen vinden om deze nood, allereerst in het belang van onze kinderen, weg te nemen.

J. SCHIPPER

* * Een uiterst gore bezigheid

Over woningnood gesproken. De heer Dippel schrijft: „De woningpolitiek of de verwaarlozing daarvan. Ik heb geen bewondering voor onze politici op dit punt. Ook niet voor de huurpolitiek, die de gevaarlijke fictie heeft geschapen voor het begrip en de waardering van onze welstand n.l. dat wonen een zeer goedkope zaak is en dat HUIZENBEZIT VERGELEKEN BIJ EFFECTIEVE BEZIT EEN UITERST GORE BEZIGHEID IS, op kosten waarvan de huurder dan met goed geweten een autootje houdt. En ik heb allesbehalve bewondering voor politici, die in deze noodsituatie dogmata en parti-pris in de discussie gooien in plaats van te zorgen, dat er hoe dan ook gebouwd wordt en gesaneerd. Want wij hebben in de werkloosheidsperiode gezien hoe politieke dogma's en voorkeuren de voor de hand liggende oplossing onmogelijk gemaakt hebben. Na de oplossing van de nood hadden we dan klaar kunnen zijn in de bezinning over vragen van eventuele socialisatie en woningbezit en bouwbedrijf, ná — niet vóór? Of afroming via de belasting van alle gevaarschepend inkomen.

Maar om dogmatische redenen stuurden de socialisten in 1955 het kabinet-Drees naar huis, liever dan effectief mee te werken aan de opheffing van de woningnood. Maar ook Dippel is socialist. Behoort hij ook, zoals de P.v.d.A. verkiezingspropaganda dat noemt, tot die kleine groepen, die direct of indirect van de woningnood profiteren?

ADRESSEN

voor de toekomst van onze jongelui

Voor school- of beroepskeuze

naar de

Amsterdamse Christelijke Stichting voor School en Beroep

MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423
Spreekuur van de adviseur:
Iedere woensdagavond van 8.— tot 9.30 uur.

Christelijke Academie voor Lichamelijke Opvoeding

Witte de Withstraat 47 — ROTTERDAM — Tel. 21050

OPLEIDING

tot het rijksmiddelbaar examen lichamelijke opvoeding akte P.

Inschrijving voor de nieuwe cursus en eventueel gewenste nadere inlichtingen dagelijks aan het academiegebouw.

Vereiste vooropleiding: H.B.S. 5-j. c. of daarmee wetenschappelijk gelijkgesteld diploma. Duur van de cursus 4 jaar. Uitgebreid prospectus wordt op aanvraag gezonden. De rector: C. C. F. GORDIJN

Interkerkelijke Opleiding voor Gezinsverzorgsters

BEEKLAAN 389, 's-GRAVENHAGE, TEL. 398018

AANMELDING

voor de nieuwe cursus van 1 september kan vanaf heden geschieden.

Ontheffing van opleidingskosten of beurzen waar mogelijk.

CHR. SANATORIUM VOOR ZENUWZIEKEN

ZEIST

Gelegen in mooie omgeving met directe korte busverbindingen op omliggende steden (Utrecht-Amersfoort)

Meisjes

van 18 jaar en ouder kunnen

worden geplaatst als

leerling-verpleegster

Geboden wordt een prettige bevredigende werkring, die in 3 jaar leidt tot het wettelijk beschermde beroep van verpleegster.

- * Duur der opleiding (kosteloos) 3 jaar.
- * Salaris tijdens opleiding (boven kost en inwoning) 1e jaar f 87.—; 2e jaar f 101.—; 3e jaar f 119.— per maand. Werkweek 48 uur.
- * Vakantie 3 weken per jaar (met toeslag).
- * Reiskosten-vergoeding naar huis 2 x per maand (boven f 2.50).
- * Verstrekking eerste dienstkleeding gratis.

Op dezelfde voorwaarden kan tevens geplaatst worden:

leerling-verpleger

Brieven te richten aan de Geneesheer-Directeur.

Christelijk Jongensinternaat „ZONNEHEUVEL” te Bilthoven

Particuliere Lagere- en Mulo-school, kleine klassen, streng toezicht op huiswerk.

Kosten f 3000.— p.j. — 3 H.A. eigen bosterrein. Uitsluitend normale, gezonde kinderen.

Inlichtingen bij de Directeur T. DE GROOT, Bilderdijklaan 15 - Tel. 2509

DE NED. HERV. DIAKONESSEN INRICHTING, OVERTOOM 283, AMSTERDAM

vraagt voor de cursus, die in september begint

jonge meisjes

van 17 jaar en ouder voor opleiding tot

verpleegster

Salaris als leerling-verpleegster: 1e jaar f 77.—, 2e jaar f 90.— en 3e jaar f 108.— per maand, boven kost en inwoning bewassing en geneeskundige verzorging.

Eerste aanschaffing van dienstkleding is kosteloos. Vergoeding van reiskosten, vakantie-toeslag enz. Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de Directrice.

Na het eindexamen naar .....

Schoevers

Corn. de Wittlaan 17-19
Tel. 540500 - 540501

Den Haag

Laan van Meerderv. 351
Tel. 336231 - Den Haag

Geestbrugweg 51

Tel. 181790 - Rijswijk Z.H.

Instituten ook in:

Amsterdam - Rotterdam

Utrecht - Arnhem

Vlaardingen - Djakarta

INSTITUUT

SCHOEVERS

IN UW GEVAL

is een V.L.S.O.-cursus beslist de beste oplossing. Studeer bij de Verenigde Leergangen voor Schriftelijk Onderwijs, Tuinlaan 10 Schiedam.

Opleidingen voor alle vakken.

Prospectus gratis op aanvraag.

VOOR ADVERTENTIES

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHEMENDAM.

De Stichting „WOLFHEZE” te Wolfheze zoekt voor haar arbeids- en bezigheidstherapie (o.a. muziek, zang, volksdans, boetseren, spel)

VROUWELIJK PERSONEEL

van christelijke beginselen. Bij gebleken geschiktheid bestaat de mogelijkheid opgeleid te worden tot leidster. Beginsalaris f 1080.— + internaat. Gedurende het volgen van de cursus wordt het salaris verhoogd. Na het behalen van het diploma kan men vast aangesteld worden en komen tot het salaris van f 2400 + internaat. Minimum-leeftijd 18 jaar. MULO-diploma strekt tot aanbeveling.

Brieven aan de geneesheer-directeur.

LEEWARDEN

J. SPAAN
TIMMERBEDRIJF NIEUWBOUW
 EN ONDERHOUDSWERK
 Spanjaardslaan 11 - Tel. 8515 - LEEWARDEN

Modern schilderwerk
 verzorgt
Schildersbedrijf H. Visser
 De Ruyterweg 22-24, Telefoon 5866, Leeuwarden

HUIZUMER
FRUIT- EN GROENTENHAL
 (M. W. CAMPING)
 NIEUWESTAD 80 - LEEWARDEN - TEL. 6921
 Lid Fruitexpres „VITA" Diepvriesgroenten

HOTEL „DE KROON"
 SOPHIALAAN - LEEWARDEN
 Tel. 4467-4468
 ★
 Uw adres voor recepties en partijen

Nederlandsche Middenstandsbank N.V.
 Kantoor LEEWARDEN
 Bedrijfskredieten
 Deposito's
 Rekening-Courant
 Safeloketten
 Beleggingen
 Spaargelden
 WILLEMSKADE 2 - TEL. 4646 - LEEWARDEN

Stoomwasserij DE RUITER
 Tulpenbuig 30 - LEEWARDEN - Tel. 5707
 Behandeling van **HUISHOUDWAS WERKKLEDING OVERHEMDEN BOORDEN** enz.

„EXPRES"
 Reinigen - Triploneren - Verven
 Uw kleding gereinigd volgens de nieuwste methode
Flug en goedkoop
 Sint Jacobsstraat 7 - Tel. 4357
 Groninger Straatweg 114 - Tef. 5321 - Leeuwarden

Boekbinderij en Cartonagebedrijf T.J. KIEVIT
 Perforeer- en Brocheerinrichting
 ROMKESLAAN 2a - Telef. 8633 - LEEWARDEN
HET ADRES om uw tijdschriften, vakbladen enz. te laten inbinden.

KAPPER
 DAMES Permanent Indola vanaf f 7.50 Tiède permanent
 HEREN Wij knippen ook op zaterdag
H. ALGRA
 Ooster Grachtswal, LEEWARDEN - Telefoon 6897
 (1ste winkelhuis vanaf Emmakade)

CONSTRUCTIEBOUW Haring N.V.
 Boskoop - Telefoon 128
 Afd.: TANKS voor vele industrieën
 Afd.: HOOL- EN/OF GRAANBERGEN
 Afd.: LANDBOUWMACHINES:
 Wervelwind-poederstuifmachines
 Wervelwind-vloeistofnevelmachines

DE DEUR UIT... DIE WAS
 Als U alles rekt is Reijmerink beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
 en is op de duur heus voordeliger!
Reijmerink - 's-Graveland
 Tel. K 2950 - 8862

Ik adviseer U:

MEDICINALE **Salvitine**

Een rijk vitaminen- en mineralenmengsel, dat het dagelijkse diët juist op de zwakste punten aanvult

Indien niet verkrijgbaar bij Uw apotheker of drogist vrag men bij:

BOGENA N.V.
 VEERLAAN 17-23,
 ROTTERDAM (Z.)

GARANTIE: Constaceert U na een dagelijks gebruik van gedurende 3 achtereenvolgende maanden geen enkele verbetering, dan vergoeden wij U, alleen op grond van Uw persoonlijke verklaring, en bij inlevering van 2 ledige flacons, de totale aankoopsprijs.

3 DAGEN RIJN f 64.-, 4 dagen EIFEL en MOEZEL f 77.-,
 5 dagen PARIJS en VERSAILLES f 99.-, 6 dagen
 ZWARTE WOOD f 139.-, 8 dagen EIFEL f 90.-, 8 dagen
 HARZ f 139.-, 12 dagen FRANSE RIVIERA f 199.-,
 13 dagen ITALIAANSE MEREN f 344.-.
 OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD
 Geheel verzorgde reizen
REISBUREAU HAGEMAN
 VAN WOUSTRAAT 4 - AMSTERDAM-ZUID
 Telefoon 724611-716097

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEEN
 geven direct verlichting en zijn pijnstillend.
 De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
 NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
 Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

De ideale voeding voor kat en hond

Let op Mr. Poodle

want zijn artistieke creaties zijn door Pehavee/Spencer-Hey geworden tot een exclusieve collectie gebreide wollen bovenkleding voor dames, heren en kinderen. Vraagt Uw winkelier U die collectie te tonen en let daarbij op het Mr. Poodle-merk, want dat is Uw garantie voor 100 % wol, die maximum kleurecht - was, echt en krimpvrij is.

C.V. TRICOTFABRIEK PEHAVEE

VEENENDAAL N.V. TEXTIELUNIE

SPENCER-HEY CULEMBORG

GRONINGEN

Chr. Coöp. Spaarbank „EIGEN HAARD" G.A.
 LOPENDE DIEP 7 - GRONINGEN
 Rentevergoeding 2 3/4 %
 idem leden 3 %

DAMES. EN MEISJESBOVENKLEDING
 Het aangegeven adres in het Noorden:

Vraagt onze **Bruidskoffer** op zicht en het uitzettenvraagstuk is opgelost. Prijscourant gratis op aanvraag. **Terwerda** GRONINGEN

EXCLUSIEVE INTERIEURS VOOR WONING, KANTOOR EN WINKEL **MEUBILERINGSBEDRIJF DEN OUDEN** OUDE BOTERINGESTRAAT 2 - GRONINGEN

Briefhoofden Laat **JAN NOORMAN** uw drukwerk verzorgen en... u is tevreden
 Briefkaarten
 Enveloppen
 Rekeningen
 Kwitanties
 Vloeibladen
 Folders enz.
 Drukkerij en Papierhandel v/h T. J. de Jong (Jan Noorman) Folkgestraat 15, GRONINGEN
 Telef. 22717 b.g.g. 's avonds 30931

EEN OUD EN VERTROUWD ADRES VOOR GRAFWERKEN BOUWWERKEN MARMERWERKEN
SWITTERS EN TERPSTRA
 Groningen - Emmasingel 11 - Telefoon 23410

Bij **TECHNISCH BUREAU YPEY** komt u in contact met goede installateurs en reparateurs.
 Radio - Elektr. Scheerapparaten - Schemer- en gloeilampen - Stofzuigers - Verlichting.
BLOEMSTRAAT 31 - TELEFOON 28095

Begrafenisvereniging „Groningen"
 ZWANESTRAAT 12 - TEL. 20910
 Dir. G. L. SMIDT
 Dag en nacht te ontbieden voor leden en niet-leden. Begrafenissen - Crematies - Binnen- en Buitenlandse transporten. Eigen Rouw- en Ontvangkamers. Gelegenheid tot inschrijving tegen premiebetaling.

MEUBELEN aangepast aan elk gewenst INTERIEUR en voor elk doel. **TAPIJTEN, GORDIJNEN, BEDDEN, LINOLEUM, VILTZEIL** in uitgebreide keuze voorradig. Franco levering door geheel Nederland.
D. BOONSTRA, Woninginrichting, GRONINGEN
 WESTERHAVEN 12 - Tel. 26324
 Op verzoek komen wij U gaarne aan huis onze collectie tonen. Indien nodig wordt betaling op prettige wijze geregeld zonder kosten.

n.v. Slavenburg's Bank
 gevestigd te Rotterdam
Handels- en Effectenbank n.v.
 gevestigd te Groningen
 GRONINGEN: Brugstraat 33
 WINSCHOTEN: Blijhamsterstraat 21
Kredieten voor Handel en Industrie

Rijwielen direct van de fabriek
 Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 f 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.
SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
 's-Gravensande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
 russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

Achmed Balafrej

Marokko's minister
van buitenlandse zaken

MAROKKO heeft nog maar kort een minister van buitenlandse zaken. Het is Achmed Balafrej, een van de leiders van het Marokkaanse nationalisme, die een grondige Franse opvoeding en opleiding hebben genoten. Ook vele politieke vijanden van het Franse kolonialisme hebben aan de Fransen te danken dat zij zijn, wat zij zijn. Achmed Balafrej heeft echter behalve twee graden van de Parijse Sorbonne ook een graad in de Arabische letteren van de universiteit van Cairo.

Het feit nu, dat de Fransen zich nog maar kort geleden bewust zijn geworden, hoe zij met deze en soortgelijke produkten van de synthese der twee beschavingen moeten samenwerken, is wellicht de oorzaak van de grootste mislukking van de Franse politiek in Noord-Afrika.

Van Franse zijde wijst men er op, dat Balafrej's redevoeringen nooit een anti-Frans karakter hebben gehad. Zij waren gericht tegen het kolonialisme en de protectoraatsverhouding. En nu aan het protectoraat een eind is gekomen en Balafrej de portefeuille van buitenlandse zaken beheert in een onafhankelijk Marokko, nu heeft de Franse regering het geluk, dat zij met een man te doen heeft, die haar begrijpt.

BALAFREJ, die een bril draagt en het uiterlijk van een professor heeft, kleedt zich meestal als Europeaan, hoewel hij zich bij bepaalde gelegenheden wel eens in een tarboesj steekt. Hij is een politicus, die zich weet te beheersen en hij staat bekend om zijn directheid en droogheid. Niettemin is hij een overtuigd en krachtige nationalist. Als student aan de Sorbonne richtte hij in 1929 een vereniging van Noord-Afrikaanse mohammedaanse studenten op en ook heeft hij in die tijd in Parijs een Noord-Afrikaans nationalistisch tijdschrift gesticht en geleid.

Achmed Balafrej werd in 1908 in Rabat geboren. Hij verloor al vroeg zijn ouders en werd door een oom, Haj Mohammed Guessoes, een welgestelde Marokkaan, opgevoed. Hij bezocht de school voor de zoons van notabelen en de Franse middelbare school in Rabat. Aan de Sorbonne leerde hij zich onder meer toe op de studie van de Andalusische poëzie, waarvan hij tot op zekere hoogte een kenner werd en waarvoor hij nog steeds liefde en belangstelling koestert, zo lezen we in de New York Times.

TOEN de Istiqlal (Onafhankelijkheids) partij in 1944 in Marokko werd opgericht, werd hij belast met de functie van algemeen secretaris — een post, die hij nog steeds vervult. Hij werd kort hierop door de Fransen gearresteerd en verbleef gedurende twee jaren als balling op het eiland Corsica.

Door zijn carrière is hij een soort wereldburger geworden. Op het eind van de dertiger jaren en in het begin van de jaren veertig was hij — om politieke zowel als om gezondheidsredenen — enige tijd in Zwitserland gevestigd. Hij spreekt behalve Frans en Arabisch ook Engels en Spaans. Van 1951 tot 1954 reisde hij veel tussen New York en Madrid, waar hij weer in ballingschap leefde.

Balafrej heeft veel bekenden in New York, waar hij voor de Ver. Naties de Marokkaanse zaak verdedigd heeft. Hij bracht ook veel bezoeken aan Stockholm en Berlijn.

SULTAN Mohammed V, toen eveneens uit ballingschap terugkerend, ontmoette hem in november van het vorige jaar in Parijs. Later in die maand keerde Balafrej na lange jaren naar Marokko terug. Hij heeft vijf kinderen (vier dochters). Zijn oudste dochter studeert aan een universiteit.

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal

door J.W. van

WAT VOORAF GING: De bouw van een brug in een tot nu toe min of meer geïsoleerd gebied, veroorzaakt in een dorp vele spanningen. Met name in het huisgezin van Melchior Lijnegang, boer op de Lindenburg. Zijn getrouwde zoon Willem is voorstander van een vaste oeververbinding en daardoor kan Lijnegang Sr. er niet in berusten, dat men Willem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaatst heeft. Er komt bij, dat zijn dochter Roelie tegen de zin van haar ouders naar de stad vertrokken is, waar zij sociaal werk verricht, hetgeen haar lust en haar leven is. Tenslotte heeft zijn jongste zoon kennis gekregen aan een ingenieursdochter, hetgeen eveneens een doorn in het oog van de boer van de Lindenburg is. Deze zoon, de jonge Melchior genoemd, is ten onrechte van brandstichting verdacht. De werkelijke brandstichter blijkt een broer van de vrouw van Willem te zijn. De jonge Melchior verklaart Paula zijn genegenheid. Zijn zuster Aaltje blijkt omgang te hebben gekregen met een jonge boer, die van liberalen huize is.

„Ja, die kap zal 't hem moeten doen! Leve de westfriesse boerinnemuts van veertig jaar geleden!”

Daarna namen zij afscheid van elkaar. 't Was donker geworden; de jonge Melchior gaf Paula een kus en zij beantwoordde deze gretig. Toen zij in het huis van de weduwe Bijster verdwenen was, stapte de jonge Melchior op zijn fiets. Hij besloot, naar Willem te gaan om zijn broer te vertellen, dat Roelie een week-end naar huis zou komen om het goed te maken tussen haar en vader. In zijn hart was een groot geluksgevoel omdat Paula gedaán had hetgeen hij gedacht had te moeten doen. Hij was er zeker van, dat Paula en hij bij elkaar behoorden.

Neuriënd ging hij door de donkere avond naar de boerderij van zijn broer.

Celia deed stug tegen de jonge Melchior. Hoewel zij met geen enkel woord repte over de pijnlijke situatie, waarin haar broer Siem verkeerde, bleek uit heel haar houding toch duidelijk, dat zij het haar jonge zwager hoogst kwalijk nam, dat deze tegenover de burgemeester en de politie de naam van Siem genoemd had. Want dit was natuurlijk de oorzaak van de norse houding van Celia... Zij vroeg de jonge Melchior zelfs niet, of hij nog koffie wilde, zodat Willem tenslotte zei:

„Toe, vrouw, schenk eens een kop koffie voor Melchior in!”

Celia voldeed aan het verzoek, doch zij deed het zwiëgend en met kennelijke tegenzin. Haar houding verontrustte de jonge Melchior. Het drong tot hem door, dat het voor Roelie nu nog moeilijker zou worden. Als vader niet van zienswijze wilde veranderen en Roelie dus niet welkom zou zijn in huis, tenzij zij beloofde, voorgoed terug te zullen keren, zou Celia haar dan te logeren willen ontvangen? De onvriendelijke woorden, die Celia een vorige keer over Roelie gezegd had, kwam Melchior in de herinnering. Hij overwoog, dat Celia in ieder geval niets zou mogen weten van het plan van Roelie om naar de Lindenburg te komen. Als zijn schoonzuster hiervan op de hoogte kwam, zou zij er tevoren misschien al met vader over spreken. Wellicht zou zij hem door haar woorden doen volharder in zijn houding tegenover Roelie.

't Was moeilijk. Zou hij er Willem over kunnen inlichten? Dat had hij Paula beloofd... Kon hij tot zijn broer zeggen: Dit en dat is Roelie van plan, maar als vader niet verandert en haar de deur wijst, wil ze naar jou komen en dus van zaterdagavond tot maandagmorgen bij jullie logeren, — maar je mag er niet met Celia over spreken?

De jonge Melchior zag in, dat hij dit onmogelijk kon doen. Willem en Celia waren man en vrouw, ze waren dus één... Willem zou Celia natuurlijk over alles inlichten.

—Ik zeg hem niets, ik kan niets vertellen, overlegde hij bij zichzelf. Maar dan dacht hij weer aan de boodschap, die Roelie aan Paula meegegeven had.

Plotseling zei Willem: „Ik heb een nieuwe tractor gekocht, zoals je weet. Vanmiddag is hij afgeleverd, Zullen we hem even gaan bekijken?”

„'t Is nu stikdonker buiten, doe het liever op een andere keer,” merkte Celia op.

„In de wagenschuur is elektrisch licht, we hebben geen last van de duisternis,” antwoordde Willem — en zonder een woord van zijn jonge broer af te wachten, stond hij op.

Melchior volgde hem. Het was hem duidelijk, dat Willem begrepen had, dat hij iets bijzonders te vertellen had, dat Celia beter niet kon horen.

Toen ze in de schuur kwamen en Willem 't licht aangedraaid had, wendde hij zich tot de jonge Melchior.

„Wat heb je, broer? Is er zwaarigheid? Ik zie het aan je gezicht.”

„Ja, ik heb je wat te vertellen, Willem.” En toen verklaarde de jonge Melchior het doel van zijn komst en vertelde hij van het plan van Roelie, om een weekend naar huis te komen. Willem knikte tevreden.

„Ik hoop, dat het lukt — dat vader meegaander zal worden,” zei Willem. „Zoals het nu is, mag het beslist niet blijven. 'k Heb er al zo dikwijls met vader over gesproken. Maar hij is stug in deze dingen. Onbegrijpelijk, dat hij niet kan inzien, dat Roelie nu eenmaal andere idealen heeft dan Aaltje. Misschien blijft vader hardnekkig op zijn standpunt staan, al hoop ik van heler harte dat het anders zal zijn. Als hij geen begrip wil tonen, kan Roelie natuurlijk bij ons logeren, dat spreekt vanzelf.”

„En Celia?” vroeg de jonge Melchior ongerust. „Hoe denkt zij er over? Zal zij ook goedvinden, dat Roelie eventueel bij jullie zal komen?”

„Celia vindt het natuurlijk ook best,” verzekerde Willem. „Ik zal er met haar over praten.”

Willem zweeg en er kwamen denkrimpeltjes in zijn voor-

hoofd. Plotseling zei hij met grote nadruk: „Zie Celia vooral niet als een soort boeman, Melchior! Ik vrees, dat jij haar niet goed begrijpt, gezien die vraag van jou. Celia is een beste vrouw en ik dank God dat ik met haar door het leven mag gaan! Maar zij heeft meestal wat langer tijd nodig om zich in veranderende omstandigheden te kunnen verplaatsen. Dat moet je haar niet kwalijk nemen. Toen wij nog niet getrouwd waren, werd er bij haar thuis natuurlijk ook al veel over een brug gesproken. Zij heeft er nooit anders dan afkeurend over horen praten. En als zij nu thuis komt, is dat nog precies hetzelfde. Je moet dus begrijpen, dat zij nu niet één, twee, drie tot andere gedachten komen kan. 't Milieu waarin je grootgebracht bent, speelt altijd een grote rol in je leven, dat zal je me moeten toegeven. Je komt er niet zo gemakkelijk los van. In de meeste gevallen is dat ook heel goed. Maar er kunnen omstandigheden zijn, dat het oude milieu remmend werkt als je voor heel andere situaties geplaatst wordt. Zo is het ook met Celia, vergeet dat niet, Melchior. Zelf zal je ook nog weleens beslissingen hebben te nemen, die eigenlijk in strijd zijn met hetgeen je vroeger altijd gehoord hebt. En al zal je dan tenvolle overtuigd zijn dat jouw inzicht anders moet zijn dan die van vader of moeder, het zal je toch moeite kosten om desnoods met oude opvattingen te breken.”

De jonge Melchior was het daar wel mee eens, maar hij zei zacht: „Met jou is dat anders, Willem.”

„Soms wel..... maar lang niet altijd,” bekende zijn broer. „Er zijn mensen, die mij verwijten, dat ik een hardloper ben en te voorbarig en te vooruitstrevend. Die zijn er zelfs op de kiesvereniging. Ze houden hun hart vast omdat ik zo hoog op de kandidatenlijst voor de gemeenteraad geplaatst ben. Zo'n hardloper hebben ze liever niet, zeggen ze. Dat hebben ze mij ronduit te verstaan gegeven. Maar ze moesten eens weten, hoe moeilijk ik het er soms mee heb om mijn standpunt te bepalen over zaken, die om zo te zeggen nieuw aan de orde komen. Neem bijvoorbeeld de fabrieksbouw hier in ons dorp. Het staat voor mij vast, dat in de toekomst hier ook fabrieken zullen komen. Daar wordt trouwens al aan gewerkt dat weet je. Vader is er al door van streek geweest. Gisteren heeft hij er heviger over opgejijpt tegen de burgemeester. Maar denk jij, dat ik hier zomaar rustig fabrieken accepteer, Melchior? Geen sprake van! Ik ben in de eerste plaats boer — en ik houd ontzettend veel van onze streek zoals deze is. Persoonlijk voel ik dus niets voor fabrieken. En ik ben er beslist niet blind voor, dat die fabrieken een nasleep van allerlei onplezierige dingen zullen meebrengen, die stellig niet verheffend zullen zijn. Maar dan dwing ik mijzelf, 't een beetje groter en breder te zien en rekening te houden met de tegenwoordige omstandigheden en met de geweldige veranderingen, die op 't ogenblik aan de orde zijn. En dan moet ik zeggen: Ja, er zal ook hier industrie moeten komen. Maar op beschéiden schaal! En dan nog uitsluitend industrie, die voor onze streek en ons dorp geëgend is. Daar bedoel ik mee te zeggen, dat het agrarisch beeld van onze streek niet verloren mag gaan. Maar hoe het ook zij, Melchior..... ik heb het er dikwijls moeilijk mee om het algemeen belang vóór mijn eigen wensen en verlangens te laten gaan. Celia kan dat nóg moeilijker. Dat moet je kunnen begrijpen. Krijg dus vooral geen averrechtse gedachten over haar!”

De jonge Melchior gaf hier geen antwoord op, ofschoon hij ontroerd geworden was door de woorden van Willem. — Willem heeft mij in z'n hart laten kijken, dacht hij bewogen.

De broers verlieten de schuur. Pas toen ze buiten stonden onder de nachthemel, zei Willem:

„Dat is waar ook..... je hebt de tractor nog niet gezien! Laten we die maar liever op een andere keer bekijken. Bij daglicht gaat het veel plezieriger.”

Daarna namen zij afscheid van elkaar. De jonge Melchior wipte ook nog even naar binnen om Celia een welterusten toe te wensen.

X.

De kleine dorpskerk was jaren en jaren geleden opgezet door een man, die uit een rechtschapen geslacht stamde en die de overtuiging toegedaan was, dat ook een christen op eerzame wijze een herberg kon drijven. Daarom had die eerste eigenaar boven de herbergdeur een bord laten aanbrengen, waarop de dorpschilder in gothisch letterschrift gezet had: De dorstigen laven. Deze naam, die herinneringen wakte aan een bijbelwoord, wakte vertrouwen. De herbergier beschaamde dat vertrouwen niet. Op zondag was de kleine herberg gesloten. Het heugde niemand, dat ooit zich iemand daar had bedronken. De eigenaar weigerde eenvoudig aan iemand te tappen zodra hij bemerkte, dat een klant meer wilde drinken dan voegzaam was. Er zat geen volledige broodwinning in het drijven van deze herberg; de eigenaar had er dan ook een agentschap van land- en tuinbouwzaden bij, terwijl hij daarenboven een kleine koemelkerij had. De melk pintte hij uit aan burgermensen. In die dagen leverde hij zelfs de melk, die men in de pastorie nodig had; er werd toen wel gezegd, dat de dominee en de herbergier aardig met elkaar konden praten — over geestelijke zaken, wel te verstaan.

Toen de eigenaar van De dorstigen laven oud en gebrekkig werd, deed hij de herberg van de hand. De opvolger was een man van heel ander slag. Het verweerde bord, waarop, ofschoon verbleekt, nog altijd te lezen was: De dorstigen laven, werd van de gevel gehaald. Er kwam een nieuw bord, de herberg kreeg een nieuwe naam; voortaan was het: De rode leeuw. In heel het dorp was niemand, die wist te vertellen, wat die leeuw er mee te maken had. De nieuwe eigenaar, een man uit Brabant en overigens een wildvreemde in de streek, werd naar de betekenis van de naam gevraagd.

„Je kan wel zien, dat jullie mijn schoonmoeder niet kennen,” zei hij lachend. „Als jullie kennis hadden aan dat mens, zou je begrijpen, waarom ik mijn herberg De rode leeuw genoemd heb.”

(wordt vervolgd)

LINOLEUM
TÓTH
DORDRECHT

A. van der Werff
Scheepsbouw en
Bergingsbedrijf

Vernuur dekschuiten en
motordekschuiten

DOESBURG TELEFOON 275

AMSTLEVEN levensverzekering

Eindspurt van de Arjos

NOG TIEN DAGEN en de verkiezingsdag is aangebroken. Dat betekent dat de Arjos-jeugd zich nog nauwelijks acht dagen tot de Nederlandse Christen-jongeren kan wenden met het devies: **DE JEUGD STEM T 3.**

Deze roep weerklonk in de afgelopen dagen in Groningen, Hoogezand, Buitenpost, Hoogeveen, Kampen, Urk, Doetinchem, Harderwijk, Hoofddorp, Spijkenisse, Maasland en Klundert, Zeist en Soestdijk.

De actie gaat voort! In deze week zullen weer 24 bijeenkomsten worden gehouden.

En dan de eindspurt! In verschillende delen van ons land worden tussen 7 en 12 juni nog slotbijeenkomsten gehouden, die meer het karakter dragen van een manifestatie. Sommige provincies organiseren dit voor hun gewest; weer anderen werken hierbij samen met de bureaus.

De K.V.P. hield enkele weken geleden massale jeugdappels op een vijftal plaatsen in ons land.

Wij hebben daar geen behoefte aan. Onze actie is anders gericht. Maar dat neemt niet weg dat er in zeven plaatsen in ons land alles op alles wordt gezet om de verkiezingsbijeenkomsten tot een manifestatie te doen groeien. Iets ervan moet in de herinnering van de inwoners blijven voortleven. zó, dat zij bij het zien van „lijst 3” op het stembiljet, opeens weer denken aan die enthousiaste jongerenvergadering.

HOE denkt men dat te bereiken in Groningen?

Daar stroomt dinsdag 11 juni de Oosterkerk vol met jeugd uit Stad en Ommelanden. Prof. dr. J. Zijlstra en de heer J. Smalbroek zullen daar de geleerden inspecteren en hen toespreken.

Tegelijkertijd vergaderen de ouderen in de Harmonie, waar prof. Zijlstra en de heer Biewenga het woord zullen voeren. Wanneer beide vergaderingen zijn beëindigd, trekken de jongeren vanaf de Oosterkerk en de ouderen vanuit de Harmonie, begeleid door muziekkorpsen, door de stad. Op de Grote Markt ontmoeten beide groepen elkaar en wordt er taptoe geblazen.

Wij twijfelen er niet aan of ook de Friezen en Drenthen zullen deze mars door Groningen willen meemaken.

In Deventer gaat het weer anders. De provinciale verbanden van Gelderland en Overijssel besluiten hun actie daar zaterdagmiddag 9 juni. Uit alle delen van beide uitgestrekte provincies worden jongeren in de Buitensociëteit verwacht. Aan de oevers van de IJssel zal het Anti-Revolutionaire klaroen. boven het stadsgewoel uit. zijn te horen.

's Avonds heeft het actieve Arjosbestuur uit Deventer nog een ontspanningsavond in de Gereformeerde kerk belegd. waaraan o.a. de bekende voordrachtskunstenaar Willem Berkhemer zal medewerken. Onder deskundige leiding wordt samenzang beoefend waaraan een trompetist zijn steun verleend. 's Middags werkt Johan Bodegraven mee met politiek mastklimmen.

Heel Bunschoten maakt zich op om de laatste Utrechtse Arjos verkiezingsbijeenkomst te doen slagen. terwijl alle andere Stichtse jongeren zich natuurlijk de kans op een politieke ham van Johan Bodegraven op maandag 11 juni niet zullen laten ontgaan.

Het Stedelijk Verband van Amsterdam organiseert op zaterdag 2 juni een jeugdmeeting in het Amsterdamse Bos. 's Middags half drie vertrekt men, voorafgegaan door een tamboeren- en pijperkorps van het Surinamepein. Minister Zijlstra en dr. Veerman spreken vrijdagavond 8 juni in de Pniëlkerk. In de hoofdstad besluit men de Arjosverkiezingsactie dus met de lijsttrekker en met de Arjos-voorzitter. Het kan niet anders, of dit wordt een daverend succes.

De lichtstad Eindhoven gaat 7 juni het Arjos-evenement beleven. Ook vanuit Ge'drop, Helmond, Oss, Den Bosch en Valkenswaard gaat men deze bijeenkomst in de Westerkerk luister bijzetten. Dit wordt een manifestatie van protestanten!

Op 7 juni heeft Den Haag een grote vergadering in de Dierentuin en als hekkensluiter fungeert aan de vooravond van de verkiezingen, op 12 juni, Gouda. Ons grootste provinciale

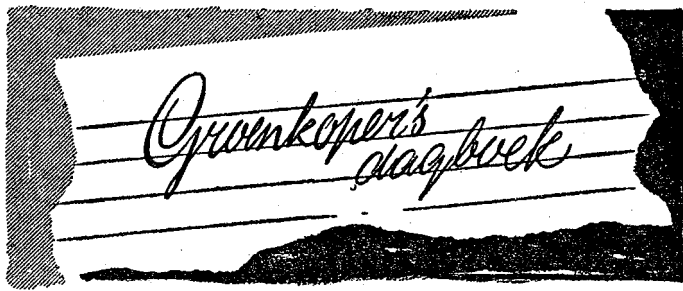
21 MEI

De gehele dag in mijn tuin sleggen, onder de sering en de bevroren rozenstruiken. De tulpen stonden er nog mooi bij, de magnolia begon, aarzelend, de pruimen worden niet veel en de perzik is toch nog wat bijgedraaid, na de koude. Heerlijk, om eens even niet aan de verkiezingen te denken en de natuur de natuur te laten. Ik heb het gras wat bijgeknipt, terwijl mijn zoon, die een ongekende liefde voor de tuin aan de dag legt, de mieren heeft bestreden. Ik dacht toen; als duizenden mieren eens zo opmarcheerden, dat zij tesamen en in vereniging de letters zijlstra vormden.

En toen was ik weer thuis, kreeg Nederlandse Gedachten en heb mijn dagboek maar weer eens bijgehouden. Des middags gaan wandelen. De bossen in, waar ik praktisch niemand tegenkwam. Want waar ik woon, daar wandelt men niet zo veel. Het is een welvarende stad, waar ieder wel een fiets of een auto of een scooter heeft. Wandelen is goed voor groenkopertjes, voor de groten en voor de kleinen. Terug in de stad, vroeg een van de kleinen wat K.V.P. betekent, want dat zien we hier nogal op muren en voor ramen hangen. Ik heb toen getracht dat uit te leggen, waarop die simmerd vroeg „als er nu eens in het verre zuiden van ons land gemeenteraadsverkiezingen zijn en er zijn in die stad maar twee partijen, de K.V.P. en de P.v.d.A. en je woont daar als een der weinige A.R., wie moet je dan stemmen?” Ik heb gezegd, dat ik daarover eens goed moest nadenken. Ben ik blij, dat er 13 juni geen gemeenteraadsverkiezingen zijn!

22 MEI

Er is enige moeilijkheid ontstaan over het televisiebeleid. Niet met minister Cals, maar met ondergetekende. Ik heb namelijk een apparaat op proef, zodat wij des avonds tegen acht uur ons in een rij tegenover dat magische venster zetten en de uitzendingen volgen. Dan zegt mijn vrouw: „het kan iets fichter.” Direct springen de jongens op en draaien aan knoppen. Dan vind ik het te licht, waarom ik dan óók

maar aan een knop draai. „Als wij de gordijnen eens dicht doen”, oppert er een. „Niet langs het toestel lopen”, waarschuwt een ander. Op dat moment lijkt het of de hele wereld op dat glazen ruitje voor ons door elkaar dwarrelt. „Blijf er dan ook af”, merkt mijn vrouw op, „het wás goed.” Tussen al die discussies kun je geen woord van het ges; okene verstaan, zodat voor mij allerlei mensen bewegingen met monden doen, waarvan ik niets begriep. Aangezien een van de kinderen zijn geliefd radio-uitzendingje niet wil missen heeft hij stilletjes de radio aangezet, hetgeen dan de vreemdste gevolgen heeft. Nu begrijp ik de moeilijkheden van minister Cals. En die heeft het onderwijs er ook nog bij!

23 MEI

Vanavond naar minister Zijlstra wezen luisteren. Hij sprak voor de A.R. kiesvereniging in een zaal genaamd „Katholiek leven”, hetgeen mij eerder aantrok dan schokte, want de A.R.P. is niet alleen een Christelijk Nationale, maar ook een katholieke (niet Rooms Katholieke) partij. Ik had ook naar prof. Oud kunnen gaan, die sprak tegelijkertijd, maar in een andere zaal. Prof. Romme is nog niet geweest, op het moment dat ik dit schrijf. Ik was op de A.R.-vergadering met een van huis uit liberale vriend, die tegelijk met de minister te Rotterdam heeft gestudeerd. Dat moest ik toch even uitbuiten, 'etwaar? Hij vond het een uitstekende speech, meer nog een fantastisch college, dan wat hij noemde „een opwekkend woord.” De rede van prof. Zijlstra ging over de economische problemen van van-

daag, het tegenhouden van de prijsstijgingen. Het beleid daaromtrent steunt op de driehoek: werkgever, werknemer en overheid, die hier stuk voor stuk hun eigen verantwoordelijkheid hebben en die op dit punt solidair moeten zijn. Dan alleen zijn ook de vergeten groepen te helpen. Mijn van huis uit liberale vriend vond het mooi, dat prof. Zijlstra daarbij te kennen gaf, dat hij, prof. Zijlstra, er niet op stond om zulks te verzorgen en dat ook de A.R.P. de naam zal móeten hebben, dat zij voor de vergeten groepen niet alleen zorgt. Als het maar gebeurt, dat is het voornaamste, zeide de minister.

Als u het mij vraagt stemt mijn vriend op 13 juni op lijst 3. Niet dat ik de eer wil hebben een stem te hebben gewonnen. Als er maar op lijst drie gestemd wordt!

24 MEI

Nog eens nadenkende over de speech van minister Zijlstra in mijn stad, herinnerde ik mij, dat hij zeide dat hij op weg daarheen naar zijn autoradio had geluisterd. Ik denk, nu hij toch in de stad is, waar bekende autoradio's gemaakt worden, zal hij wel het merk noemen. Want zeker driekwart van de hoorders werken bij de firma, die de niet genoemde autoradio maakt. Maar niets daarvan. Dat kan niet. En het was maar goed ook. Want gesteld nu eens, dat prof. Zijlstra een autoradio heeft, welke niet gemaakt is in de stad, waar ik woon en waar hij, de minister, gisteren heeft gesproken, wat dan? Dat was een kartel-kwets geworden. Overigens van prof. Zijlstra geleerd, dat de politiek een zakelijk bedrijf is. Daarover denk ik ook zo.

25 MEI

Vandaag verscheen Nederlandse Gedachten in mijn bus. Het eerst lees ik altijd het Dagboek van Groenkoper. Ik stuitte in het stukje van 17 mei op een moeilijkheid. Daarin is sprake van het overplakken van een raambiljet van de A.R. met een schoolschrijfblaadje, waarop stond: „de basis voor de toekomst”. En dan volgt dat er iets aan het R.K. onderwijs gedaan moet worden. Ik vond, dat dit als een tang op een varken sloeg. Nu ken ik die mijnheer Groenkoper nogal goed. Dus heb ik hem hierover geïnterpelleerd. „Ik heb geschreven: „de baSSis voor een betere toEKOEmsT”, vertelde hij me. Nu is het mij duidelijk. U ook misschien?

Als ik N.G. gelezen heb geef ik het altijd aan de kinderen, die kunnen er van leren. Vanavond zat een van hen het kryptogram op te lossen. Hij vroeg: „wat is „lekker stukje vlees van je lieveling?” Moest ik hem zeggen: „dit woord zal voor u altijd duister blijven” of „stevige zoen op het werkpad”? Ik heb hem gezegd: „het maakt u wijzer en kost niets” maar ik geloof niet dat hij het begrepen heeft. Zo'n kryptogram valt ook niet mee. Tot mijn teleurstelling niets over de speech van de minister in mijn lijfblad gelezen. Wij zijn een vergeten groep.

26 MEI

Op het gebied van verkiezingspropaganda zitten de lijsten 1 en 2 elkaar wel in de haren, als je zo de krantenberichten leest. Niet alleen op het gebied van de praktische politiek, maar ook wat betreft het afschrijven van plakaten, besmeuren van huizen enz. Dacht u ook, dat die 1 en 2 het niet meer zó met elka eens zijn, als wij aanvankelijk dachten dat zij het konden eens zijn! Het is maar een vraag. Ik neem aan, dat de heren Drees en Romme erg vriendelijk tegen elkander doen. Het ligt niet aan hen. Doctor tegen professor is altijd netjes. Maar het zijn niet allen Dreesen en niet allen Rommen. Het zijn niet allen Zijlstra's. Maar er is maar één lijst drie. Zegt het voort.

WILLIAM GROENKOPER

Oplossing kryptogram

Oplossing kryptogram van 19 mei 1956
Horizontaal: 5. ploertendoder, 7. spatlap, 8. ballade, 10. knapzak, 11. koemelk, 12. eenzaam, 14. vergaan, 16. redelijk, 18. Tarente, 19. spelbreekster.
Verticaal: 1. roetmop, 2. Stapelkamp, 9. snob, 4. adeldom, 5. pappenheimers, 6. roddelaarster, 9. akevietjes, 13. zeeëgel, 15. groente, 17. kort.

Oplossing kryptogram van 26 mei 1956.

Horizontaal: 1. klompen; 3. pakkerd; 7. spitsroeden; 9. achten; 11. meiers; 12. amerij; 13. stroop; 14. panne; 18. elisa; 19. stoker; 21. laster; 23. tiere-lantijn; 24. raadsel; 25. mosterd.

Verticaal: 1. kaviaar; 2. Peize; 4. kodde; 5. divisie; 6. vragen; 7. schattel-bout; 8. nietsnutten; 10. naloper; 11. mijlpaal; 15. misbaar; 17. verraad; 20. ezels; 22. anti's.

verband besluit hier de actie o.a. met medewerking van Johan Bodegraven.

WIJ TWIJFELEN ER GEEN MOMENT AAN dat in deze plaatsen alle Arjos-mensen deze bijeenkomsten zullen bezoeken en ook hiervoor hun beste krachten zullen inzetten. Want dat is intussen wel onomstotelijk gebleken: de hele Arjos is enthousiast met deze verkiezingsactie bezig! Loopt, fietst en werkt er voor! Zonder die medewerking gaat 't niet, dat begrijpt een ieder. En daarom..... neem de aanloop voor de laatste spurt!

Uw klachten verdwijnen met Korodin

Gifvrij hartmiddel met brede werking.
 Inl. geeft U DERCKSEN
 HOMOEPATHIE, GOUDA

A.-R.:

een vooruitstrevende christelijk-nationale politiek

Constructiewerkplaats

„BAILY”

NIEUW-LEKKERLAND
 Telefoon 36

Gespecialiseerd in
Staalconstructies
 voor gebouwen

FIRMA

P. ZEEUW Jzn

Rotterdam-O. - Voorschoterlaan 51

Tel. serie no. 11.34.34

Na zes uur Tel. 11.34.34—26977

GRANEN-VEEKOFKEN GEDROOGDE PULP

Lid van de Rotterdamse vereniging voor de termijnhandel in granen

ADVERTEERT

REGELMATIG

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

In Rotterdam
wappert de
vlag al

In Rotterdam, op het geschen- den Hofplein, wappert al de vlag boven de (bijzonder originele en bijzonder goed geslaagde) „verkle- zingsmast” van de anti-revolutio- naire partij. Betekenen die vlag en die bloemen dat de strijd al ge- wonnen is? In Rotterdam weet men wel beter: In een handelsstad weet men maar al te goed dat men de huld niet moet verkopen voor- dat de beer geschoten is!

Die vlag is allereerst een bewijs van het bij uitstek nationale ka- rakter van onze partij. Wie daar- van nog niet overtuigd is, die leze slechts de binnenpagina's van dit blad. Daar wordt het belang aan- getoond dat middenstanders en landbouwers, arbeiders en hulzen- bezitters hebben bij een anti-revo- lutionaire, een waarlijk christelijk- nationale politiek.

Maar die vlag betekent voor ons meer: dat we in de verkle- zingsstrijd bijzonder goed liggen. Er is in alle plaatsen en door heel onze partij met bijzonder groot enthousiasme gewerkt. De extra- uitgaven van Nederlandse Gedach- ten zijn bij miljoenen en miljoenen verspreid onder heel ons volk — en ze zijn met aandacht gelezen! Ze hebben ouderen overtuigd van het grote nut van een christelijke politiek — en ze hebben duizenden jongeren tot enthousiasme ge- bracht wegens het élan dat thans onze partij kenmerkt. En dat is een winstpunt voor de toekomst. Maar . . . al hebben we ons dapper geweerd in de strijd — de over- winning moet nog binnengehaald worden. En daar komt het op aan. U hebt nog een paar dagen tijd voordat het woensdag is — ge- bruik die dagen. We hebben de kans — het zou jammer zijn als we ons die op het laatste ogenblik lieten ontglippen. Zorg ervoor dat de anti-revolutionaire partij overal de vlag kan uitsteken!

Aller ogen zijn thans op u gericht!

ANTI - REVOLUTIONAIEREN, men kijkt naar u. Nederland wil weten wat gij straks, woensdag als de stembus is open- gegaan, zult doen. Men heeft u ge- tart, al enige jaren lang. Men heeft het laten voorkomen alsof gij, anti- revolutionairen niet meer meetelt. „Confessionele partijvorming is uit de tijd!” zo heeft men uitgeroepen. „Een anti-revolutionaire partij was goed en nuttig in de tijd van Kuy- per, in de dagen van de school- strijd — maar nu, nu is zij alleen nog maar een rem op de vooruit- gang. Nu moeten die enge, confes- sionele grenzen doorbroken wor- den. De „doorbraak” is op mars!”

Als ge op straat loopt dan kijken ogen u aan. Vanaf grote aanplak- borden en van achter de ramen van vele huizen. De ogen van Drees staren u aan, ietwat droefgeestig, die Drees. Geen wonder: een jaar geleden nog werd zijn kabinet door zijn eigen partijgenoten naar huis gestuurd — en nu is hij dan weer goed om als paradepaardje te die- nen. Paradepaard voor een partij die oproept tot eenheid en strijd tegen „verzuijing” — maar die, zelfs in haar propagandalectuur, zo innerlijk verdeeld blijkt te zijn dat men zich moet gaan afvragen wat er van terecht komt als het paradepaard Drees, een man van in de zeventig, van zijn verdiende rust wil gaan genieten!

Soms ook staart ge in de altijd glimlachende ogen van Romme. De man die Lingadjatti aankleedde — weet u het nog? Herinnert u zich nog die jaren toen rooms en rood zo nauw samenwerkten in het In- donesische drama? Ook toen was er die glimlach op Romme's gezicht en men vraagt zich af wat er achter die glimlach schuilt!

Andere ogen die vanaf iedere straathoek naar u kijken: die van prof. Oud, de liberale lijst- aanvoerder. Hij kijkt wat afwezig — waar- schijnlijk denkt hij er over na wat hij nu weer zal beloven. Want met beloftes is men in liberale kring nooit zuinig geweest — het ver- velende is dat men er schijnbaar nooit over nadenkt hoe men die be- loftes in moet lossen. Dat schijnt allemaal „vanzelf” te moeten ko- men. „Laat alles maar vrij, dan komt alles vanzelf!” die leus schijnt verborgen te liggen achter de peinzende ogen van Oud. Maar wie heeft er vertrouwen in die li- berale vrijheid?

Anti-revolutionairen, men kijkt naar u. Naar u en naar Zijlstra, onze lijst- aanvoerder, wiens beel- tens eveneens prijkt op straten en pleinen. Men wil weten wat uw antwoord is op die tartende wo- rden der socialisten, op die „gladde” woorden der roomsen, op die alles- belovende woorden der liberalen. Men wil weten of gij, of wij allen,

als één man staan achter Zijlstra, achter de anti-revolutionairen lijst- aanvoerder. Of wij, als uit één mond, ja roepen tegen zijn politiek. Of wij als uit één mond ja roepen tegen de reorganisatie van onze partij, die tevens een verjonging heeft betekend. Die jonge mensen een kans gegeven heeft tot een en- thousiaste aanpak van de proble- men van onze moderne tijd. En in diepste wezen wil men ons ant- woord weten op de vraag of wij nog zijn de zonen der reformatie, of wij nog neen durven zeggen te- gen elk compromis waarbij onrecht gedaan wordt aan de betekenis van Gods evangelie voor het maat- schappelijk leven!

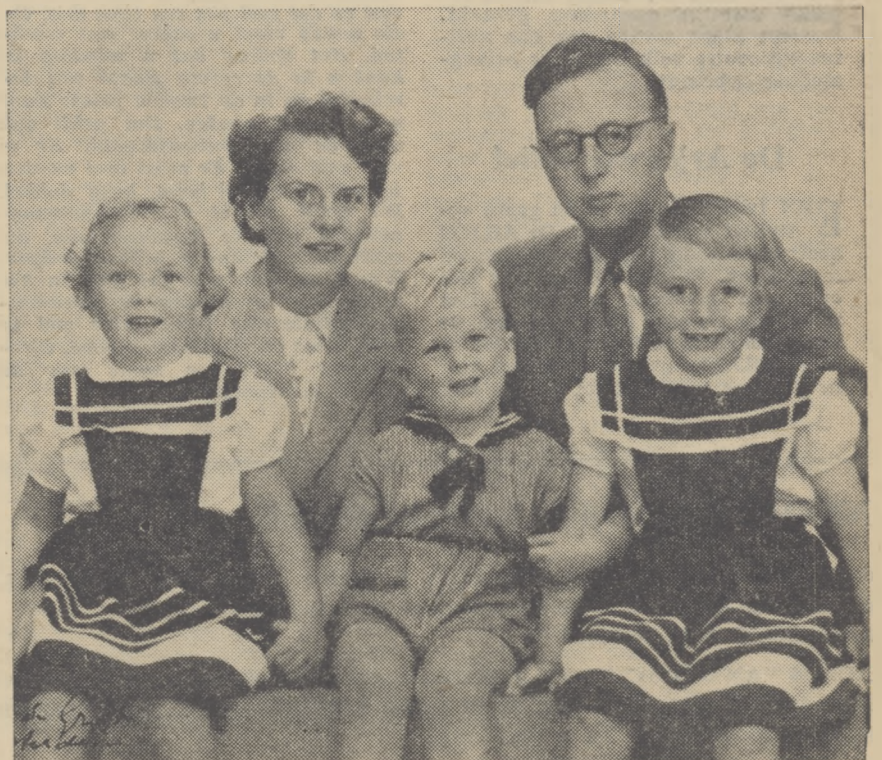
Het is die laatste vraag waarom het in hoofdzaak gaat als woens- dag de stembus open is. Is het voor ons nog mogelijk in het politieke leven van vandaag werkzaam te zijn als een zoutend zout? Is het mogelijk al die economische en die technische problemen van vandaag te benaderen met de Bijbel in de hand? Of moet men die Bijbel maar in de kerk laten en thuis, in de binnenkamer — kan men in het politieke leven beter terecht met het socialistische „De weg naar vrijheid” of met de liberale maat- schappijbeschouwing?

Ge weet het antwoord. . . want het antwoord is al gegeven! Vier jaar geleden hebben twee anti-re- volutionairen zitting genomen in het kabinet onder voorzitterschap van dr. Drees: de ministers Zijlstra en Algera. En gesteund door onze Kamerfracties hebben zij het ant- woord gegeven: er is een christe- lijke aanpak mogelijk, zelfs van de

meest economische en de meest technische problemen. De wereld, Nederland heeft vandaag de dag nog altijd grote behoefte aan chris- telijk staatsmanschap. Algera's strijd tegen het water en Zijlstra's strijd tegen de duurte — ze liggen op een ander niveau dan wanneer een niet-christelijke staatsman de- ze problemen had moeten aan- pakken.

Aan Algera en Zijlstra én aan onze Kamerfracties mag men deze eer geven: ze hebben in de afge- lopen vier jaar kans gezien het rooms-rode regeringsbeleid om te buigen. Zij hebben, voor zoveel als mogelijk was, de beginselen der re- formatie in dat regeerbeleid inge- dragen en overduidelijk is geble- ken hoezeer dat is tot welzijn van geheel ons volk.

Thans kijkt Nederland naar u. Steunt ge dat beleid? Sterker: zijt gij er enthousiast voor? Dan zal dat woensdag a.s. tot uitdrukking moe- ten komen in het stemmental. Want als ge er enthousiast voor zijt, dan zult ge niet, nu ja, omdat het nu eenmaal zo hoort, uw stem uitbrengen op lijst 3, op Zijlstra, maar dan zult ge ook de zwakke broeders die er ook in uw omge- ving zijn, weten te overtuigen. Dan zult ge met liefde aan het werk gaan, juist in deze paar laatste dagen, voor de anti-revolutionaire partij. En dat niet ter wille van de partij. Niet ter wille van mensen, van Algera en Zijlstra — maar in de allereerste plaats omdat ge christen zijt en als christen ernaar verlangt dat de stem van Gods Evangelie ook wordt gehoord in ons parlement en in onze regering.

Professor Dr. J. Zijlstra met zijn gezin

Gebruik deze krant voor

PROPAGANDA

* Denk aan de juiste invulling van het stembiljet!

* Zendt nu spoedig geld aan het Centraal Comité

DE verkiezingsstrijd loopt ten einde. Niet kan worden gezegd dat zij fel is gevoerd. Het Limburgse geval heeft wat beroering teweeg gebracht in de pers. Alle kranten hebben daar aandacht aan gegeven. Van heftige aanvallen over en weer is echter geen sprake geweest. De politieke partijen hebben er zich in het algemeen toe bepaald haar eigen standpunt te propageren. Tot nog toe had alles een uitermate rustig verloop. Te rustig misschien? In een zeker opzicht wel. Maar anderszijds moet worden geconstateerd dat de politieke constellatie daartoe ook meewerkte. Er is nog al wat geha ketakt over de leuze Romme of Drees. Maar het Nederlandse volk weet maar al te goed dat het straks wel weer zijn zal Romme en Drees of he zou met de kabinetsformatie al heel vreemd moeten lopen. Maar mede daarom zijn kleine verschuivingen in de onderlinge krachtverhoudingen ditmaal van zo grote betekenis. Een onbetekende winst, maar ook een geringe teruggang versterkt en verzwakt de positie van een politieke partij. Wij voor ons hebben niet het gevoel dat we ditmaal een eclatante overwinning zullen behalen. We hebben wel het gevoel dat er meer vaart in zat dan de vorige maal, en dat de belangstelling voor onze actie groter was. Dat kan met zich brengen dat we onze positie enigszins verbeteren en wanneer dat gelukt, is dat van meer betekenis dan we ons wel realiseren.

Veel goede vergaderingen

Van de factoren, die we daarvoor aanvoeren is het vergelijkenderwijs goede bezoek aan vergaderingen. De berichten, die ons daarover bereikten, leren ons dat we althans in dit opzicht zeker niet onttevreden mogen zijn. Er is veel verzaderd over het gehele land. Slechts enkele plaatsen hebben in dit opzicht verstek laten gaan. En waar Prof. Zijlstra sprak was steeds een behoorlijk volle zaal. Natuurlijk hebben de ouderen onder ons nog een beetje last van een glorieus verleden en zij denken terug aan 1933 en vooral in 1937. Toen was de verkiezingsstrijdtocht van Dr. Colijn eenvoudig een zegetocht door het land en geen zaal was groot genoeg. Maar daarmee een vergelijking te maken heeft weinig zin. Wanneer we dan ook in dit opzicht tevreden zijn heeft dit betrekking op de vergelijking met vergaderingen van de P.v.d.A. waar Drees sprak en van de vergaderingen van de K.V.P., waar Romme sprak. Die vergaderingen waren inderdaad veel minder goed bezocht. Daaruit blijkt dat er in het algemeen dus weinig belangstelling is voor de politiek. Het Nederlandse volk is bepaald niet in opwindning geraakt. Daaruit blijkt tevens dat ons anti-revolutionaire volk wel meer belangstelling opbrengt.

De Arjos was actief

EEN tweede factor is de grote activiteit van de jeugd. De ARJOS heeft zelfstandig aan de verkiezingen meegedaan. Wij beschikken nog niet over een generaal overzicht. Dat moet nog komen. Maar een van de winstpunten is in ieder geval dat er meer ARJOS clubs zullen komen, ook in plaatsen waar dit tot nu toe niet

mogelijk bleek. Daarop had men toch eigenlijk niet gerekend. Het bevestigt wel een algemene regel, dat actie nieuwe actie oproept.

De laatste loodjes

DE laatste dagen voor de verkiezingen wordt er veel verspreid. Volgens het programma zowel op zaterdag 9 juni als op maandag 11 en dinsdag 12 juni. Het laatste woord bevat een algemene oproep om naar de radio te luisteren op dinsdag 12 juni - van kwart vóór acht tot acht uur. Dan spreekt Prof. Zijlstra over het onderwerp „Wie stemt U morgen?” Het is dus zaak het laatste woord mede daarom reeds op maandag te verspreiden. Overigens is er meer verspreid dan bij de vorige verkiezingen. Het totaal aantal beloopt thans een kleine 8.000.000. Ook wat dat aangaat is er dus grote activiteit ontwikkeld. En hoe de uitslag ook is, wij hebben in ieder geval aan ons volk laten zien dat de anti-revolutionaire er nog zijn. We mogen dus niet zo groot zijn als de P.v.d.A. of als de K.V.P., we hebben ook ditmaal op gelijk niveau gewerkt.

Dit nummer van Nederlandse Gedachten wordt aan alle partijleden toegestuurd. Gooi deze krant niet weg, maar geef hem aan mensen die dat nog nodig hebben. Als iedereen dat doet hebben wij 100.000 adressen extra met dit contactnummer bereikt.

Geen fouten maken

WANNEER u nu naar de stembus gaat wilt u er dan goed aan denken dat u alleen rood maakt het stembokje vóór de naam van Zijlstra —, onder lijst 3. Er staat duidelijk boven: Anti-Revolutionaire Partij. Op zijn spreekbeurten — en dat waren er nogal wat — heeft mr. A. B. Roosjen nog al eens succes geboekt met het grapje dat ons volk zeer best in staat is tot drie te tellen. Alleen het hokje rood maken vóór de naam van Zijlstra J. Geen andere aanduidingen, anders wordt het biljet ongeldig.

Penningmeesters, opgelet!

TENSLOTTE een dringende oproep tot alle penningmeesters. Zend nu zo vlug en zo spoedig en zo snel mogelijke geld over aan het Centraal Comité.

De leveranciers moeten worden betaald en die mogen niet te lang wachten. Het Centraal Comité subsidieert op ruime schaal. Maar het is geen bankinstelling, die credieten verleent. De nota's zullen worden gereed gemaakt. Daar zit nog al wat werk aan vast en dat gaat niet een twee drie. Op die nota's moet u echter niet wachten. Het bedrag dat u schuldig is, kunt u in de eerste plaats zelf berekenen en in de tweede plaats kunt u voorschot zenden. Dat geldt ook voor de contributieafdracht. Er is veel geld nodig. Er moet veel worden betaald. Wie snel helpt, helpt dubbel. Dit geldt vooral ook de penningmeesters van de Kamercentrales, die centraal bestellingen hebben gedaan. Wacht nu toch niet tot diep in het najaar. De afrekening, de nauwkeurige afrekening komt later wel in orde. Onze boekhouding is goed. Giro-nummer 89673 ten name van de Anti-Revolutionaire Partij.

Bijbel en politiek

U WEET, wat het goede dagbegin is.

In de morgen is er een ogenblik van stilte, rust en aandacht. Dan wordt de Bijbel geopend en dan spreekt God tot ons, want het is Zijn Woord, dat we lezen.

Sommigen denken, dat het maar een traditie is.

En helaas, wij vrezen, dat de traditie soms sterker bindt dan de honger naar het Woord.

Maar als dat Woord van God in ons huis elke morgen wordt geopend, dan blijkt ons, dat het een wonderlijk Woord is. Een sterk, een machtig Woord.

ONZE VADEREN hebben vaak, als ze nadachten over dat wonderlijke Woord, een vergelijking gemaakt met het kompas. Zij hadden er nauwelijks enige voorstelling van, hoe het zo kwam, welke geheimzinnige kracht er werkte, diep of ver, maar er was een onzichtbare kracht over heel de aarde, die de trillende naald van het kompas in haar ban hield en dwong, om naar het Noorden te wijzen.

Zo, zeiden zij, (en terecht!) is de macht van het Woord zo groot, dat het ons leven richt.

EN op 13 juni leest U in de morgen de Bijbel. Misschien een woord, juist voor die dag. Een woord, dat spreekt van het Godsbestuur over de volken. Over het hoogste Koningschap.

„Nu weet ik, dat de HERE zijn gezalfde de overwinning geeft, Hij antwoordt Hem uit zijn heiligen hemel met de machtige heilsdaden van zijn rechterhand. Dezen beroemen zich op wagens en genen op paarden, maar wij roemen in den naam van den HERE, onzen God...” (Ps. 20)

Dat Woord, dat aan héél het leven richting geeft, heeft ook wat te maken met onze gang naar het stemlokaal.

Het is onmogelijk, dan te zeggen, nu tred ik buiten de sfeer van het Woord, buiten de cirkel, waar dat Woord gezegd heeft en bindt en richting geeft. Wie dat durft zeggen, is vreemd aan de kracht en het Goddelijk gezag van dat Woord.

En in het stemlokaal doet U dus een keus.

Een keus, dat betekent een ja en een neen.

Dat betekent duidelijk en bewust: dat wel en dat niet.

En bij die keus komt opeens weer heel duidelijk naar voren de vraag omtrent de Bijbel.

ER ZIJN partijen, die bij tijd en wijle zeggen, dat zij Christelijke partijen zijn, want Nederland is nu eenmaal een Christelijk en niet een Mohammedaans land...

Maar wie niet meer zegt, heeft de term Christelijk op een goddeloze wijze uitgehold.

Deze vraag is aan de orde: welke partijen zijn in die waarachtige zin Christelijk, dat zij willen werken bij het licht van de geopende Bijbel?

Wie dat wil, heeft niet de waarborg, dat hij geen fouten zal maken. Hij kan zich vergissen, hij kan dwalen, want mensen zijn beperkt en zondig in hun overleggingen.

Maar dat is heel iets anders, dan wanneer hij de kardinale en allesbeslissende vraag maakt, dat hij zegt: ik doe de Bijbel dicht. Politiek bedrijf ik, nadat ik eerst de Bijbel heb dichtgeklapt. Want de politiek staat buiten de kring, waar dat Woord het hoogste gezag heeft.

Laten zij, die dat verklaren, die de Bijbel geen gezag willen toekennen over hun partij, hun politiek, hun program, het er eerlijk bij zeggen: de Bijbel hoort er buiten, al zegt de Bijbel zelf het anders.

En de Bijbel negeren, betekent vijandschap jegens de Bijbel bedrijven.

VEEL in deze vraagstukken wordt vertroebeld, doordat men is gaan spreken over levensovertuiging, diepste levensovertuiging, wereld- en levensbeschouwing en dergelijke termen meer, die ook door de wereld worden gebruikt.

Maar de kern van de zaak wordt geraakt, als wij de vraag aan de orde stellen: Wij lezen vanmorgen de Bijbel, wij lezen elke morgen de Bijbel, wij openen ook op de stemdag de Bijbel, en — wat heeft die Bijbel met de politiek te maken.

Daarover kan veel worden gesproken, maar het vreemde, het wonderlijke, het aangrijpende, het huiveringwekkend ernstige en gevaarlijke is, dat er maar twee antwoorden mogelijk zijn, twee heel korte antwoorden, deze antwoorden: Alles óf: niets.

En dat heeft ieder te bedenken, die op 13 juni de dag begint, met de Bijbel te openen. En dat is ook beslissend voor hem, die de Bijbel niet opent, al weet hij zelf niet, hoe beslissend het is.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6 20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

Vraagt Uw bakker naar

**TARVO-
BROOD**
Uw bakker
Uw dokter

N.V.
HOUTHANDEL EN
ZAGERIJ

**P. C. van Drimmelen
& Zonen**

Zwijndrecht
Tel. 4765 en 6446

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

MAAGLIJDERS U KUNT WEER ALLES GAAN ETEN. De echte C.-E. MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C.-E. MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C.-E. MAAGTABLETTEN zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij

LOUIS RIETBERGEN
NIEUW BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt unchtigen zonder enige verplichting

* * Belastingverlaging

De socialisten zijn tegen belastingverlaging.

Zij vertellen het geregeld in het land en in de Kamer.

En de heer Oosterhuis vertelde in de Eerste Kamer, dat er een belastingverlaging in Nederland was doorgezet tegen het advies van vooraanstaande economen.

De heer Hellema: Minister Van der Kieft heeft het toch voorgesteld.

De heer Oosterhuis: Als u precies wist, wat er gebeurd was, zou u dat niet opmerken.

De heer Hellema: Weet u het dan wel?

De heer Oosterhuis: Ik weet het ook niet.

Aldus te vinden in de Handelingen van de Eerste Kamer blz. 3448, eerste kolom.

Het is niet ronduit gezegd, maar het wordt wel gesuggereerd, dat de socialistische minister van financiën tegen belastingverlaging is, maar dat het in het kabinet er tegen den zin van de socialisten is „doorgedrukt”. Maar als dan de vraag spits wordt: wat weet u er van? dan bekenen de heren: ik weet het ook niet.

* * Ik weet het ook niet...

Ja, als het op de man af gevraagd wordt, dan komt de kinderlijke erkenning: ik weet het ook niet.

Maar de socialisten volgen toch maar een vreemde tactiek. Hun ministers nemen weliswaar nare maatregelen, maar zij wilden het liever niet doen. Minister Van der Kieft wilde de belastingen hoger houden. Maar hij verloor het in het kabinet.

Minister Mansholt wilde veel méér goeds voor de boeren doen, maar hij werd in het kabinet door Minister Zijlstra „gevloerd”. Het Parool doet, alsof het daar meer van weet, en de rode leiders van de „algemene” Friese Maatschappij voor Landbouw sluiten er zich bij aan en vertellen aan hun leden, waaronder nog enkele A.R. achterblijvers, dat het zo wel moet zijn, als Het Parool het vertelt. Minister Mansholt ziet het zo goed en wil het zo goed, maar Minister Zijlstra, zijn tegenspeler, als u begrijpt, wat ik bedoel.

Maar als de heren dan op de man af wordt gevraagd, eens te vertellen, wat in het kabinet is gebeurd, dan zeggen zij: ik weet het ook niet.

Het is zielig.

* * Zielig

Minister-president is Minister Drees. De portefeuille van financiën is in handen van de socialist Van der Kieft. Sociale Zaken wordt beheerd door de socialist Suurhoff.

Landbouw door de socialist Mansholt. Justitie door de socialist van Oven. Maar minister Van der Kieft wordt in het kabinet een belastingverlaging afgeperst, waar hij zelf erg op tegen was.

Minister Mansholt wordt in het kabinet gedwongen door Minister Zijlstra om datgene na te laten, wat hij zo héél graag voor de boeren zou willen doen.

Het wordt niet ronduit gezegd, het wordt gesuggereerd. Men zie de argumentatie van de heer Oosterhuis. Men zie de capriolen van de rode boerenleiders.

Wij weten niet, wat er in het kabinet gebeurt.

Wij willen het niet weten, omdat wij het niet behoren te weten. Het zou onfatsoenlijk zijn, en naar te informeren.

Maar stel een ogenblik, dat de heren gelijk hebben met hun suggesties, dan is het rode team in het kabinet een echt zielig team.

* * Hoeve Nooitgedacht

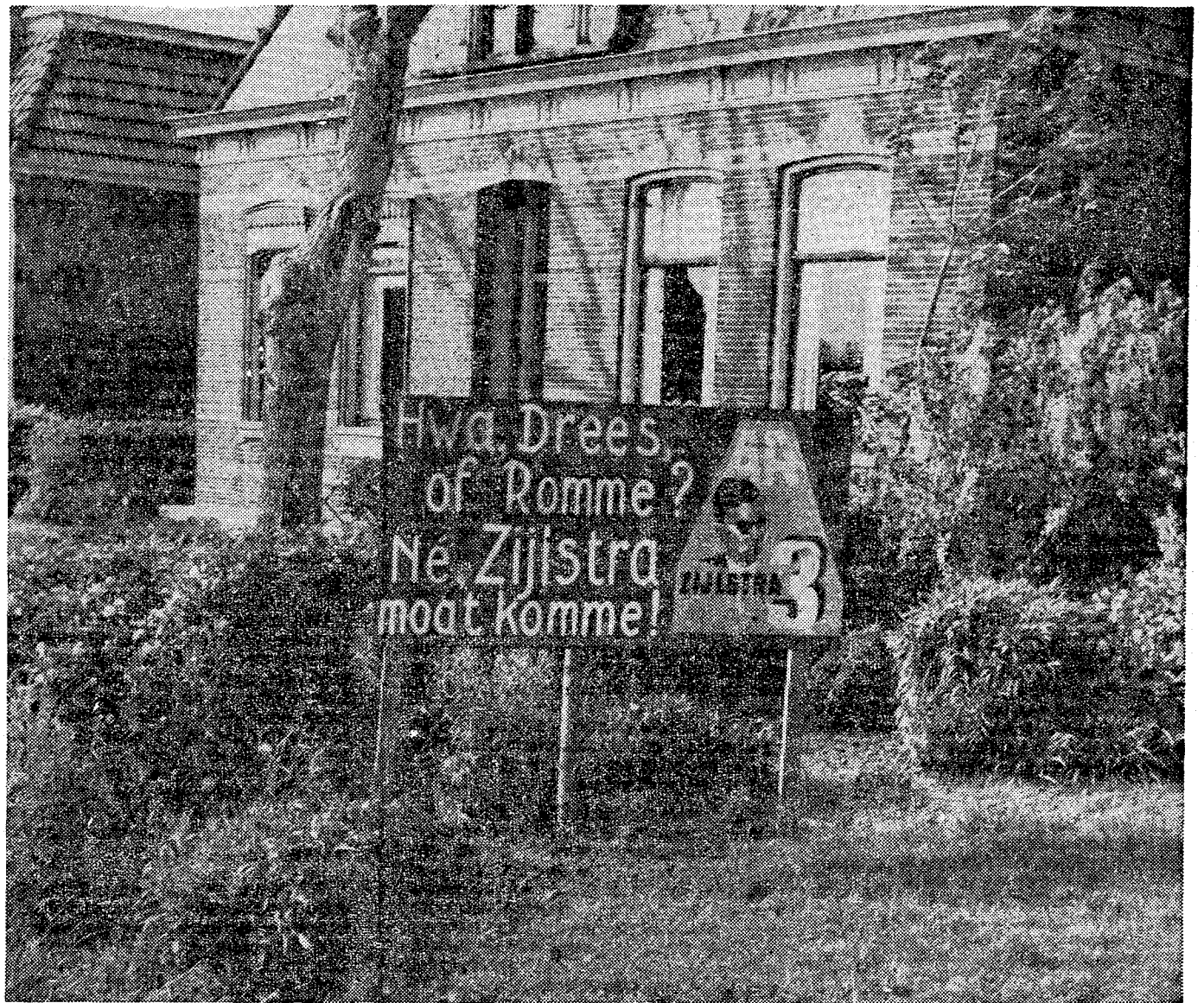
Maar stel nu, dat Minister Mansholt het zo goed bedoelde met de boeren, maar door het kabinet gedwongen werd tot een voor de boeren slechte politiek, een politiek, die heeft gefaald, hoe zit het dan met Dr. Drees?

Dr. heeft het door het kabinet gevoerde landbouwbeleid met kracht verdedigd bij de algemene beschouwingen in het parlement. Die heeft gezegd: de boeren hebben het maar best onder ons bewind. Zij mogen wel op hun boerderij zotten: Hoeve Nooitgedacht...

Hoe moeten we dat nu begrijpen?

De socialisten zijn als maar bezig, tegen de ontsemde boeren te zeggen: Sst, Mansholt weet het ook wel, maar Zijlstra...

En Drees zegt: hoe kunnen de boeren zo ontsemd zijn, zij wonen op Hoeve Nooitgedacht.

Wie, Drees of Romme?

Neen, Zijlstra moet komen.

Dat staat er op een bord bij de ingang van het dorp Berlikum, in het wijde Friese land, dat Minister Zijlstra uit zijn kindertijd zo goed kent.

Zo is het! Het Nederlandse volk laat zich geen vals dilemma opdringen.

De anti-revolutionaire partij roept allen op te kiezen voor een vooruitstrevende christelijk-nationale politiek.

Daarover hebben professor Zijlstra en professor Gerbrandy ook gesproken op 2 juni j.l. in de Dierentuin in Den Haag. Een enthousiaste vergadering, zoals er zo veel geweest zijn.

Nog drie dagen is er gelegenheid onze boodschap het Nederlandse volk op het hart te binden. Maakt er gebruik van!

Liberaal gekwaak

DE V.V.D. heeft het deze verkiezingsdagen een beetje moeilijk. Na vier jaar oppositie heeft zij het Nederlandse kiezersvolk niet veel te bieden. Het liberale vrijheidsbeginsel heeft in de geschiedenis bewezen zo onverdraagzaam te zijn, dat daarvoor de kiezers moeilijk warm kunnen lopen. En het feit, dat de liberale fractie bij de behandeling van de belastingdebatten als één man uit de Tweede Kamer is gelopen, is eerder een teken van onmacht dan van sterkte.

Neen, de V.V.D. heeft waarlijk niet veel te bieden. Zij gaat de verkiezingen in met de leus: meer vrijheid en meer woningen. Dat is dan de vrijheid voor de rijksten in den lande om een eigen woning te kunnen laten bouwen.

De V.V.D. begrijpt dat zij het over een andere boeg moet gooien. Na veel zoeken meent zij een punt gevonden te hebben: het prijsbeleid van minister Zijlstra. De liberale bankier, de heer Van Leeuwen, heeft deze aanval geopend in de Tweede Kamer bij de behandeling van de belastingdebatten. En de liberale pers zegt het hem nu plotseling na: de politiek van minister Zijlstra om de prijzen laag te houden is reeds historie.

Dat is dan het nieuwste liberale gekwaak. Een beetje verwonderlijk is het wel, omdat de liberalen tot voor een paar weken het beleid van minister Zijlstra altijd krachtadig hebben gesteund.

Met het laaghouden van de prijzen in deze tijd van hoogconjunctuur spant men het paard achter de wagen, zeggen de liberalen. Want als men de goederen goedkoop houdt dan stimuleert men de vraag. Kijk, hier heeft men nu weer een echt ouderwetsche redenering. De liberalen hebben er geen oog voor dat als de prijzen stijgen ook de lonen omhoog gaan. En dan zitten we weer in de beruchte loon- en prijsspiraal, die inflatie ten gevolge heeft. Dus dat men voor een gulden minder kan kopen.

De liberale kritiek op het prijsbeleid van minister Zijlstra is onjuist. Niet alleen om het verschrikkelijk onrecht dat de V.V.D. aan de vergeten groepen dreigt te gaan plegen. Maar ook, omdat deze partij de verantwoordelijkheden verkeerd stelt.

De A.R. partij voert in deze dagen haar verkiezingscampagne onder het motto: vrijheid in verantwoordelijkheid. Daaraan houdt ook minister Zijlstra zich bij het prijsbeleid. De jonge bewindsman van Economische

Zaken doet juist een beroep op de verantwoordelijke krachten in het bedrijfsleven om de prijsstabilisatiepolitiek te laten slagen. Niet de Staat moet het dus alleen doen. Ook moet er geen ongebonden vrijheid van de werkgevers zijn. Maar het bedrijfsleven moet een prijsbeleid voeren in harmonieuze samenwerking met de overheid. Dat is een modern beleid. Het is een modern christelijk beleid, dat uitgaat van de aanwezigheid van verantwoordelijkheidsgevoel.

Het enige wat de liberalen met hun critiek nu bereiken is dat dit verantwoordelijkheidsgevoel wordt verzwakt. Misschien hebben zij dan hun zin. Maar de kiezer zal begrijpen dat de liberale gedachte om de prijzen maar te laten stijgen een voortreffelijk middel is om Nederlands welvaart om hals te brengen. Dat de liberalen welig aan het kiezersvolk te vertellen hebben kunnen wij niet helpen. Dat zij nu het nationale prijsbeleid aanvallen is een teken van politieke armoede. Om deze armoede te verbloemen sollen de liberalen nu onder het mom van schone theorieën met het lot der vergeten groepen. Het liberalisme faalt in sociale vraagstukken. Ook Anno 1956.

CHISTELIJK - NATIONALE PARTIJ

Rechtvaardigheid in het huurbeleid

ER zullen zeer dringende redenen moeten worden aangevoerd om aannemelijk te maken, dat bij de eerstvolgende huurverhoging een gedeelte van de meerdere huurbelasting moet worden afgeroomd. Die redenen zien wij voorshands niet. Na alles wat hierover reeds gezegd en geschreven is zijn wij daarvan nog niet overtuigd. Men zal met werkelijke argumenten moeten komen om ons dit aannemelijk te maken. Dat een huurverhoging noodzakelijk is daarvan zijn alle politieke partijen overtuigd. Dat dit eventueel met

looncompensatie gepaard moet gaan brengt geen verdeeldheid voorzover wij zien kunnen. Want het is duidelijk dat de woningnood niet definitief kan worden opgelost tenzij dat de kosten van woningbouw en van woningonderhoud weer op normale manier uit de woningopbrengst worden gedekt. Daarom moeten de huren worden opgetrokken. En dat niet alleen op grond van economische redenen. Hier spelen ook sociale motieven mee. De geleide huurpolitiek is te straf doorgevoerd en daardoor wordt aan een groep der bevolking geen recht gedaan.

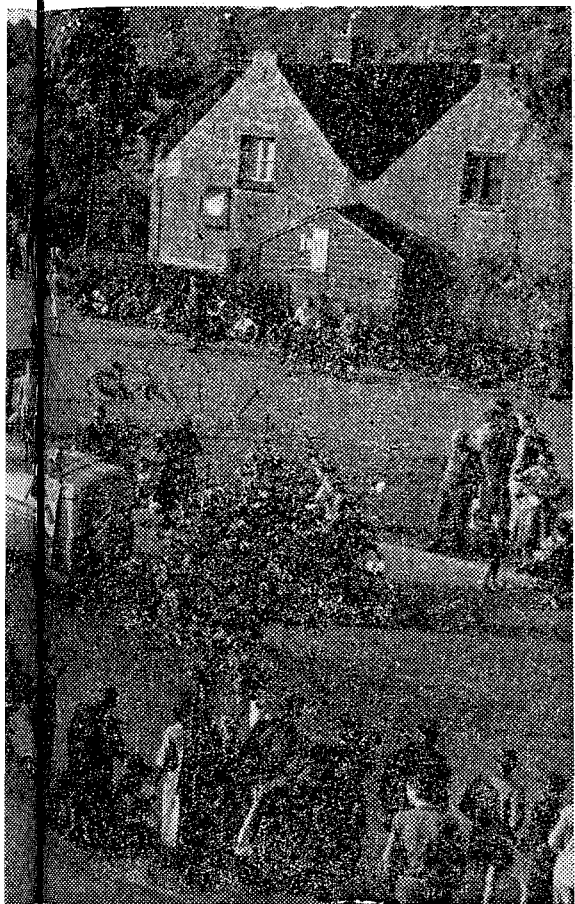
Het gaat er om dat er weer een verantwoorde evenredigheid komt in de nu totaal scheef getrokken verhoudingen. Daarom zal het huurbeleid van het komende ministerie van zo grote betekenis zijn. Welke kant gaat het uit. Met volle zeilen naar de huurbelasting toe? Met weer een overheidsapparaat om de nieuwe belasting te innen? Weer een apparaat om van staatswegen een bouwbedrijf in het leven te roepen? Daar heeft ons volk geen vertrouwen in. Dan blijven de scheefgetrokken verhoudingen gehandhaafd.

En weer dringt zich de leus op, waarmede de anti-revolutionaire partij deze verkiezing is ingegaan, nl. vrijheid in verantwoordelijkheid. Het woningbouwprobleem moet worden opgelost door de vrijwillige samenwerking van overheid, bouwbedrijven en verhuurders. Samen moeten zij de handen ineenslaan en samen kunnen zij dit probleem aan. Maar dan moeten de voorwaarden worden geschapen, dat die vrijwillige samenwerking kan worden verkregen.

De huren zullen moeten worden verhoogd. Daaraan is niet te ontkomen. Maar tevens zal dan grote zorg moeten worden gegeven aan het onderhoud der huizen, zowel van buiten als van binnen. Daarom dient de huurverhoging gepaard te gaan met een grotere controle op het regelmatig onderhoud. Ook aan de rechten van de huurders zal aandacht worden gegeven.

Het gestelde doel zal niet ineens kunnen worden bereikt. Nodig is dat met een zekere regelmaat de huren worden opgetrokken tot een zeker niveau. Niet ineens. In etappes dus. Maar in die etappes regelmaat. Anders komen wij er nooit uit.

...rijsmaat. Zo de de anti luttelij het z woerd. ij de gehele die hechte : van gelie. aarven en voor en wij en de doen et me, met rnk krach- en in kelijk- van het volk baat

...loop straten en pleinen door de microfoon van d het enthousiasme deze taak op zich genomen.

Actief en positief landbouwbeleid

MEER dan bij voorgaande Tweede Kamer verkiezingen na de oorlog het geval is geweest, trekt thans bij de verkiezingsstrijd de landbouwpolitiek veler aandacht. Wat is hiervan de reden? De verklaring ligt voor de hand. In nagenoeg het gehele Nederlandse bedrijfsleven valt een hoogconjunctuur waar te nemen. In de landbouw is het tegendeel het geval. De inkomsten der agrariërs zijn de laatste jaren aanzienlijk gedaald. Dit wordt veroorzaakt door een dalend prijspeil van vele agrarische producten en een stijgend kostenpeil. De boerenstand volgt thans kritisch en waakzaam het landbouwbeleid van de overheid. Ook buiten de kring van direct belanghebbenden is op het ogenblik een opvallende belangstelling voor de landbouwpolitiek. Nu het landbouwbeleid de overheid geld gaat kosten, in tegenstelling tot de jaren 1945-1953, vragen velen buiten de landbouw zich af, waarom de landbouw aanspraken doet gelden op prijsgaranties van de overheid. Het is goed dat de landbouwpolitiek bij deze verkiezingen zo sterk op de voorgrond treedt. Immers alleen indien in brede laag van het Nederlandse volk begrip bestaat voor de positie van boer en landarbeider zal het mogelijk zijn in de komende jaren een agrarische loon- en prijspolitiek te voeren, die aan redelijke eisen voldoet.

Met het oog op de verkiezingen is het van groot belang zo duidelijk mogelijk te stellen hoe de A.R. partij staat tegenover de problemen waarmede de landbouw thans heeft te kampen. De A.R. partij heeft een eigen visie op het agrarische loon- en prijsbeleid, dat duidelijk wordt uiteengezet in het program van actie. In overeenstemming met het algemeen uitgangspunt van onze partij ten aanzien van het sociaal-economisch beleid, wordt ook voor de landbouw gesteld dat produktie en afzet zich in vrijheid moeten kunnen ontwikkelen. De eigen verantwoordelijkheid van de ondernemer geldt ook voor de landbouw. Ons program van actie voegt daaraan echter onmiddellijk toe dat de overheid ten aanzien van landbouw ook een eigen verantwoordelijkheid heeft.

Evenals voor industrie en middenstand staat onze partij ook voor de landbouw een positieve en actieve overheidspolitiek voor.

Het bekende woord van Minister Zijlstra: „Globaal ingrijpen op strategische punten” is ook voor de landbouw van toepassing. Van wege de bijzondere risico's die de landbouw ondervindt is de A.R. partij van oordeel dat dit ingrijpen geproondeerder, sterker dient te zijn dan in andere bedrijfstak-

ken. Met name dient de Nederlandse landbouw te worden beschermd tegen de gevolgen van de verregaande manier van protectie die vele regeringen in het buitenland aan de landbouw verlenen. Deze protectie immers heeft tot gevolg dat het prijspeil op de internationale markten kunstmatig laag ligt. Het getuigt van weinig begrip voor de landbouw om dat internationale prijspeil als richtsnoer te nemen voor het binnenlands agrarisch prijspeil. De werkelijkheid is dat Nederland in agrarisch opzicht tot een van de hoogst produktieve landen ter wereld behoort. Dit komt tot uiting zowel in de producentenprijzen als in de prijzen voor de verbruikers hier in het land. Onze partij staat niet op het standpunt dat elke boer een bepaald inkomen door de overheid kan en moet worden gegarandeerd. Wel spreekt ons program van actie zich duidelijk uit voor een garantiëprijsbeleid van de overheid, waar zulks nodig is, ten einde een lonende, agrarische produktie mogelijk te maken. Dit dient te geschieden op basis van verantwoorde kostprijsberekeningen. Onze partij is van oordeel dat de kostprijsberekeningen van het L.E.I. in alle opzichten het werkelijke kostenpeil van het gemiddelde Nederlandse landbouwbedrijf dient weer te geven.

Ons program van actie en het beleid van onze Kamerfracties spreekt in dit opzicht duidelijke taal. In het laatst verschenen nummer van het socialistische agrarische propagandablads „Ploegen en zaaien”, staat te lezen, dat het stemmen van onze agrariërs op een der confessionele partijen of de V.V.D. voor de landbouw betekent een terugkeer naar een liberale en vrije economie.

Deze voorstelling van zaken wordt voor zo ver het onze partij betreft, volkomen gelogenstraft door de feiten. Het is valse voorlichting om de kiezers wijs te maken dat de A.R. partij in agrarisch opzicht liberale opvattingen huldigt. In het verleden is het juist de A.R. partij geweest en vooral de heer Chr. van den Heuvel, die als eerste in het begin van de dertiger jaren de stoot hebben gegeven tot ingrijpen van de overheid in de landbouw. Het initiatief van de A.R. partij leidde toen tot verstrekkende crisis maatregelen, waaraan de socialisten hun stem niet hebben verleend.

Het optreden van de A.R. partij op het terrein van de landbouw in heden en verleden alsmede de duidelijke taal van het verkiezingsprogram, zijn de beste waarborgen dat Christen-boeren en landarbeiders op 13 juni hun volle steun kunnen geven aan de A.R. partij.

Christelijk - sociale politiek

...onse noch de Socialistische, noch de liberale visie biedt hertegen voldoende waarborgen. Daarom doet het ieder, die het wél wil doen met én de Bedrijfsorganisatie én de werknemersorganisatie, goed om te weten dat: „De overheid niet direct en „winst” in dient te grijpen bij de instelling van in deze wet bedoelde lichamen”. Dit zou dan tot een vervreemding tussen beide organen en de vrije organisaties en zou een inbreuk betekenen op de beginselen van de wet, die aan deze wet ten grondslag ligt.

De wet dat er naast een optreden der overheid steun aan de vrije maatschappelijke organisaties de noodzaak is van zelfstandig optreden van de overheid en haar organen, naar voor anti-revolutionaire en oude waarden. Zowel ter bescherming van de werknemers, als ter bevordering van de volksvaart kan dit optreden dwingend noodzakelijk zijn.

Illustratie van een tekortschietend loonbeleid, evenzeer als het lawaai rondom de zwarte lonen. Wij kunnen ons voorstellen, dat men hiervan de aandacht wil afleiden, maar men kiese daarvoor dan toch meer aannemelijke methoden.

Een voorbeeld van de bovenvermelde gedachtegang kunnen we evenzeer zien in de afwijzing van nationalisatie als panacee voor alle kwalen. De „weg naar vrijheid” noemt een lange lijst van bedrijfstakken, die maar beter naar de overheid zouden kunnen worden overgeheveld.

In de discussies rondom het soldaproject bleek nog eens deze oude liefde van het socialisme. En dit terwijl men in het buitenland in brede kring terug gaat komen op deze gedachte. Meer en meer wordt het immers duidelijk dat overheidsbedrijven niet per se betere sociale verhoudingen hebben, efficiënter werken, hogere lonen, lagere prijzen en een snellere technische vooruitgang garanderen. De voorliefde, die de P.v.d.A. in „de weg naar vrijheid” nog toont voor nationalisatie, is zeker niet „progressief” maar veeleer uit de tijd, om niet te zeggen re-actie in de echte zin van het woord. „Iedere verdere uitbreiding van dat gedeelte van het bedrijfsleven, dat zich in handen van de overheid, staat, provinciën of gemeenten bevindt, moet zeer kritisch worden bekeken. Waar dit op verantwoorde wijze mogelijk is, dient de omvang van deze sector te worden verkleind.” Op dit terrein passen geen dogma's Ieder geval moet kritisch op zichzelf worden bezien.

Veel meer aangepast aan de eisen des tijds dan nationalisatie is de gedachte van

de herziening van de rechtsvorm der onderneming. Het is zeer verheugend, dat de A.R. partij dit punt een belangrijke plaats heeft ingeruimd in haar sociaal-economisch program. Het zwaartepunt behoort bij het streven naar goede maatschappelijke verhoudingen, immers te leggen binnen de onderneming. Daarom kan de overheid, hoe goede wil zij ook betoont en welke volmachten zij ook zou bezitten, de sociale vraag niet oplossen. Die oplossing moet binnen de onderneming gevonden worden. De overheid kan slechts door haar sociale wetgeving het kader bouwen waarbinnen die oplossing gemakkelijker gevonden kan worden. Een goed voorbeeld van zo'n kader wordt nu gevonden in de rechtsvorm van de onderneming. We lezen in het program van actie: „In de huidige wetgeving bevinden zich belemmeringen om aan de factor arbeid de hem toekomende plaats en verantwoordelijkheid in de onderneming te geven. Opheffing van deze belemmeringen moet worden bevorderd om het mogelijk te maken, dat langs de weg van vrijwilligheid de bevoegdheden van de ondernemingsraad kunnen worden uitgebreid in deze zin, dat aan de factor arbeid medeverantwoordelijkheid wordt toegekend ten aanzien van besluiten, die voor het voortbestaan dat onderneming van beslissende betekenis zijn”.

Dat er een algemene ouderdomsvoorziening komt is prachtig, maar het is niet voldoende. Bevorderd moet worden, dat, zoals het program zegt, aanvullende bedrijfspensioenfondsen steun wordt verleend en voorts dat er zo spoedig mogelijk een weduwen- en wezenverzekering komt.

W. ALBEDA

Neem als Uw KERKELIJK BLAD

EENIGHEIDS DES GELOOFS

het kerkelijk blad voor de eenheid der Geref. Gezindte

Red.: Ds. F. Boonstra (Geref. art. 31), Dr. F. L. Bos (Geref.), Ds. F. J. Broeyer (N.H.), Dr. A. Dondorp (Geref.), Prof. Dr. J. v. Genderen (Chr. Ger.), Ds. P. A. A. Klüsener (N.H.), Ds. M. W. Nieuwenhuijze (Chr. Ger.), Ds. E. G. v. Telling (Geref.) en Ds. W. Volger (N.H.).

Verschijnt om de 14 dg.

Prijs per jaar f 5.00

Wie zich thans abonneert en f.500 vooruitbetaalt (Uitg. Guido de Bres, Den Haag, girorek. 334800) ontvangt bij verschijnen GRATIS het prachtige boek

UIT DE PRACTIJK DER GODZALIGHEID

door Dr. J. G. Woelderink, 213 pag. Winkelprijs f 5.00

UITGEVERIJ GUIDO DE BRES 's-Gravenhage

★ *Periodieken*
★ *Handeldrukwerk*
★ *Boekwerk*

drukkerij derksen nv

Bloemstraat 61 - Arnhem

BONGERS WAGENINGEN

Verhuizingen Verpakkingen - Meubelopslag

Intern. autotransp. Zweden, Zwitserland, enz.

Tel:foon 2725 - Law. Allée 88

ADRESSEN

voor de toekomst van onze jongelui

UTRECHT

Christelijke Kweekschool „Rehoboth”

MALIEBAAN 89 - UTRECHT - TELEF. K 30-21948

Aanmelding voor de cursus

die met 1 september a.s. begint, zo spoedig mogelijk bij de Directeur.

Vereiste voor toelating: Eerste klasse: bezit van een volledig U.L.O. diploma A of B of een bewijs van overgang naar de vierde klasse van een H.B.S. of Gymnasium, of voldoen aan een toelatingsexamen, Derde klasse: bezit van een eindexamen Gymnasium, H.B.S., A of B, of M.M.S.

Spreekuur van de Directeur als regel dinsdag van twee tot 3 uur in het schoolgebouw.

Opleiding doktersassistenten

Medisch Secretaresse, Pedicure en Massage

WETTIG BESCHERMDE A.C.A.P. Opleiding

Galvanistraat 9 - AMSTERDAM (O.) - Telefoon 52711

raagt Inl. en Prospectus gewenste opleiding.

Opleiding door geheel Nederland.

In de Valeriuskliniek te Amsterdam

KRIJGT U EEN GRATIS OPLEIDING

als U zich aanmeldt voor de cursus tot

VERPLEEGSTER

Ook zij die alleen lager onderwijs hebben genoten komen hiervoor in aanmerking.

De nieuwe cursus begint 1 mei. In drie jaar tijd kunt U dan gediplomeerd zijn.

Vergoeding van reiskosten en dienstkleding. Minimumleeftijd 18 jaar.

Brieven aan de Adj.-Directrice, VALERIUSPLEIN 9, Amsterdam-Zuid.

CHR. SANATORIUM VOOR ZENUWZIEKEN

ZEIST

Gelegen in mooie omgeving met directe korte busverbindingen op omliggende steden (Utrecht-Amersfoort)

Meisjes

van 18 jaar en ouder kunnen worden geplaatst als leerling-verpleegster

Geboden wordt een prettige bevredigende werkring, die in 3 jaar leidt tot het wettelijk beschermd beroep van verpleegster.

- * Duur der opleiding (kosteloos) 3 jaar.
- * Salaris tijdens opleiding (boven kost en inwoning) 1e jaar f 87.-; 2e jaar f 101.-; 3e jaar f 119.- per maand, Werkweek 48 uur.
- * Vakantie 3 weken per jaar (met toeslag).
- * Reiskosten-vergoeding naar huis 2 x per maand (boven f 2.50).
- * Verstrekking eerste dienstkleding gratis.

Op dezelfde voorwaarden kan tevens geplaatst worden:

leerling-verpleger

Brieven te richten aan de Geneesheer-Directeur.

WIST U, dat reeds gedurende vijf jaar

De Nederlandse Hout Academie

gevestigd Keizersgracht 321, Amsterdam drie-jarige schriftelijke cursussen (in loof- en naaldhout en zijn produkten)

en twee-jarige schriftelijke cursussen

(in naaldhout en in loof- en naaldhout-produkten) geeft en dat de diploma's namens Z.Ex. de Minister van O.K.W. mede ondertekend worden?

De geringe kans in het verleden om iets of veel betreffende bossen, hout en houtprodukten te leren.

In de meeste grote landen van de Westerse wereld bestaan reeds vele jaren lang zowel scholen als schriftelijke cursussen op het gebied van houtkennis in de meest uitgebreide zin van het woord. Tot dusver werd bij het Middelbaar Technisch en bij het Nijverheids- onderwijs in Nederland hout slechts als één van de „kleine bijvakken” besproken. Doch door het feit, dat er behalve op de Technische Hogeschool te Delft en de Landbouwhogeschool te Wageningen, praktisch geen andere gelegenheid bestond om op dit bepaalde gebied voldoende kennis te verzamelen dan in de praktijk of door zelfstudie, was het ook voor hen, die op die scholen les gaven, bezwaarlijk, zo niet onmogelijk, voldoende georiënteerd te zijn.

Ook voor vele jongeren die reeds lang in de hout-handel of in de houtindustrie werkzaam zijn, was het vaak moeilijk volgens een bepaald schema verdere kennis te verkrijgen. Zelfs vele ingenieurs en studenten betreurden het vaak, dat zij van de praktische toepassingsmogelijkheden van het hout, van de hout-handel en van de houtindustrie nog onvoldoende afwisten.

De mogelijkheden van thans

In de hierboven in korte trekken beschreven situatie is sinds 1951 een radikale wijziging gekomen. Ook in Nederland wordt thans aan actieve mensen de gelegenheid geboden om een op de praktijk gebaseerde, schriftelijke cursus te volgen. Dit geschiedt niet door een instelling met een commercieel doel, doch door de Stichting Houtvoorlichtingsinstituut Keizersgracht 321 te Amsterdam en wel op ideële grondslag. Deelnemers krijgen een goede kans de uiteindelijke bewijzen van de vergaarde kennis, in de vorm van een ook van Rijkswege erkend en mede namens de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ondertekend diploma, aan te tonen.

Zonder twijfel zullen de velen, die zich de moeite getroosten om enige jaren lang ijverig te studeren, bij sollicitatie een voorsprong hebben. Hoe velen in ons land zijn zonder enige kennis van het vak in een bestaand bedrijf begonnen? Aangezien zij vaak weinig gelegenheid kregen verdere vak kennis op te doen, hebben zij die eenvoudige plaats dikwijls niet voor een betere kunnen verwisselen. En vakmensen hebben wij nodig dat weet iedereen.

Thans staat een groep van ruim twintig deskundigen, waaronder ook vele praktijk-mensen, gereed u in betrekkelijk korte tijd een samenvatting te geven van datgene, wat iemand, die zijn gehele leven met hout heeft te maken, beslist moet weten.

Sinds de oprichting hebben reeds meer dan 1000 personen in alle delen van de wereld de verschillende cursussen meegemaakt. Het geheel staat onder leiding van de Directeur de Heer W. Boerhave Beekman Internationaal Houtexpert te 's-Gravenhage.

Prof. Dr. K. Griffioen te Delft is voorzitter van de examencommissie. Het spreekt voor zich, dat de Academie is aangesloten bij het bekende I.S.O. en door deze Inspectie officieel is erkend.

DE NIEUWE CURSUSSEN VANGEN AAN OP 1 OKTOBER A.S.

Vraag inlichtingen (o.a. gratis toezending van een fraai geïllustreerd prospectus) bij het Houtvoorlichtingsinstituut, Keizersgracht 321, Amsterdam, of bij de Directeur van de N.H.A. W. BOERHAVE BEEKMAN, Benoordenhoutseweg 235 - Den Haag - Telefoon 77.46.80.

Na het eindexamen

naar .....

Schoevers

Corn. de Wittlaan 17-19
Tel. 540500 - 540501
Den Haag

Laan van Meerderv. 351
Tel. 336231 Den Haag
Geestbrugweg 51

Tel. 181790 - Rijswijk Z.-H.
Instituten ook in:
Amsterdam - Rotterdam
Utrecht - Arnhem
Vlaardingen - Jakarta

INSTITUUT SCHOEVERS

VOOR ADVERTENTIES
gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de advertentie-administratie
Kon. Wilhelminalaan 34,
LEIDSCHENDAM.

Bij de

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.

bestaat gelegenheid voor ongehuwde,

flinke, representatieve jongelui

niet ouder dan 25 jaar en met ten minste middelbare schoolopleiding, om als stafgeëmployeerde te worden uitgezonden voor haar

bankbedrijf in het buitenland.

Eigenhandig geschreven sollicitaties met uitvoerige inlichtingen, o.a. afschrift diploma's en cijferlijsten, referenties, eventuele getuigschriften enz., benevens recente pasfoto, te richten aan haar Secretarie, Postbus 669, Amsterdam-C.

Zij, die dit jaar eindexamen doen, kunnen reeds thans hun schriftelijke sollicitatie indienen.

De **PSYCHIATRISCHE INRICHTING „WOLFHEZE”** te WOLFHEZE vraagt

leerling-verpleegsters en -verplegers

van Pos, Christ. huize, die opgeleid willen worden voor het Rijksdiploma ziekenverpleging B. Leeftijd 17 jaar en ouder. Salaris enz. geheel volgens Rijksregeling. 2 x per maand vergoeding van reiskosten naar huis. Verstrekking van dienstkleding bij indiensttreding.

Sollicitaties te richten aan de Geneesheer-Directeur, bij wie U ook nadere inlichtingen kunt verkrijgen.

ZELFSTANDIGE POSITIE

voor TWEE ZUSTERS of TWEE VRIENDINNEN

Voor twee dames die een zelfstandige positie zoeken en samen wensen te wonen is bij onze onderneming in Den Haag gelegenheid te worden aangesteld tot filiaalhoudsters van een bestaande brood- en banketwinkel met bijbehorende woning. Een eenvoudige opleiding voor een eventueel later te behalen diploma wordt kosteloos gegeven. Gevraagd: Goede gezondheid, kleine waarborgsom, ongehuwd, leeftijd 23-40 jaar.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan de Personeelafdeling der
N.V. MEEL- EN BROODFABRIEKEN „DE ZEEUW” B. HUS,
Jacob Catsstraat 172, Den Haag.

vraagt voor spoedige indiensttreding

JONGELUI

die enige ervaring willen opdoen als magazijnbediende in de elektrotechnische branche.

ENIGE MAGAZIJNBEDIENDEN

Leeftijd tot ca. 25 jaar.

Enige bekendheid met de elektrotechnische branche strekt tot aanbeveling.

Vakantie 1956 kan worden geregeld.

Sollicitaties met uitvoerige inlichtingen worden ingewacht bij de Directie, Zuilingstraat 22-24, Den Haag.

DE NED. HERV. DIAKONESSEN INRICHTING, OVERTOOM 283, AMSTERDAM

vraagt voor de cursus, die in september begint

jonge meisjes

van 17 jaar en ouder voor opleiding tot

verpleegster

Salaris als leerling-verpleegster: 1e jaar f 77.-, 2e jaar f 90.- en 3e jaar f 108.- per maand, boven kost en inwoning bewassing en geneeskundige verzorging

Eerste aanschaffing van dienstkleding is kosteloos. Vergoeding van reiskosten, vakantie-toeslag enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de Directrice

IVEX cursus EXPORT handel

Erkend door de Inspectie van het Schriftelijk Onderwijs, met medewerking van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

VRAAG PROSPECTUS - POSTBUS 289 EINDHOVEN

Interkerkelijke Opleiding voor Gezinsverzorgsters

BEEKLAAN 389, 's-GRAVENHAGE, TEL. 398018

AANMELDING

voor de nieuwe cursus van 1 september kan vanaf heden geschieden.

Ontheffing van opleidingskosten of beurzen waar mogelijk.

Voor school- of beroepskeuze

naar de

Amsterdamse Christelijke Stichting voor School en Beroep

MARNIXSTRAAT 399 - TEL. 32423

Spreekuur van de adviseur:

iedere woensdagavond van 8.- tot 9.30 uur.

* * Suurhoff en Mansholt

In de Kamer werd gezegd: de ouderdomswet is een wet, die de naam van Minister Suurhoff draagt. Maar het heeft geen zin, er partijpolitieke propaganda mee te maken, want het is een wet van het kabinet, gesteund en geadviseerd door de S.E.R. enz. enz.

Maar Minister Suurhoff zei: net zo goed als andere partijen de ministers van hun partij noemen speciaal in verband met de wetten, die zij hebben voorbereid en verdedigd, is het begrijpelijk, dat de socialistische partij over de wet gaat spreken, die de socialistische minister heeft ingediend en verdedigd.

Met andere woorden: de socialisten hebben er recht op, bij de propaganda voor hun partij een beetje extra reclame te maken met Suurhoff.

Waarom gaat Mansholt niet naast hem staan en zegt: mijn politiek is wel de politiek van het kabinet, maar mijn naam staat er onder en het is dus begrijpelijk, dat de socialisten mij noemen, mijn naam naar voren brengen, als het gaat over de landbouwpolitiek.

Waarom zegt hij niet tegen zijn partijgenoten: maak mij niet tot een ledop in de ogen des volks, door te zeggen, dat het landbouwbeleid eigenlijk van Zijlstra is en niet van mij...

* * Suurhoff en Beel

Bij de behandeling van de wet op de Ouderdomsvoorziening gaf één punt aanleiding tot veel en soms scherp debat, nl. de „aanpassing” van de pensioenen.

Toen heeft iemand geprobeerd, ook hier Minister Suurhoff schoon te wasen, door te zeggen: het kabinet hè? Het is niet zozeer onze Minister, het is allereerst — Beel — Want die wil de pensioenen van de ambtenaren aanpassen, en dus kon Suurhoff niet anders, dan de aanpassing ook in ruimer zin in zijn wet op te nemen.

Zo is de redenering, waarmee men in het kaderblad van het N.V.V. zich van de aanpassing heeft proberen te distancieren, en minister Suurhoff er zoveel mogelijk buiten te houden.

Het eert Minister Suurhoff, dat hij op dit stramien niet verder heeft geborduurd. Maar het is wel duidelijk, dat ook hier de tactiek dezelfde is. Minister Van der Kieft wou geen belastingverlaging, maar deed het toch. Minister Mansholt wilde beter voor de boeren zorgen, maar deed het niet. Minister Suurhoff wilde geen aanpassing, maar deed het toch... Vanwege de boze krachten in het kabinet, vanwege Zijlstra of Beel...

En altijd moet ik denken aan een woord van Luther. Het begint aldus: Hier sta ik. Maa. de rest past hier niet.

* * Angst achter koffiedik

„Vrij Nederland” beweert dat de „doortastendheid van de a.r. lijstvoerders Zijlstra meer van conservatieve dan progressieve aard is.”

De parlementaire medewerker van dit socialistische weekblad, die dit schreef, levert uiteraard geen enkel bewijs voor deze stelling. De mensen zouden er ook bij in slaap vallen.

„Vrij Nederland” merkt op dat de A.R. Partij haar leiding „op bijna revolutionaire wijze” verjongde. Het herstel dat de A.R. Partij evenwel bij de a.s. verkiezingen volgens de schrijver in „Vrij Nederland” waarschijnlijk zal doormaken, zal volgens de profeteet van dit „onafhankelijk weekblad” ten koste gaan van V.V.D. en C.H.U.

Maar de doorbraak in de Protestants-Christelijke sector — van de r.k. sector is geen heil te verwachten — zal „voorlopig de voornaamste bron van versterking der progressieve krachten zijn.”

De parlementaire medewerker van „Vrij Nederland” typeert zijn bijdrage aan dit blad met de kop: „Kijkje in het politieke koffiedik”. Hij kon er moeilijk boven zetten dat hij als socialist hem zit te knippen voor de „doortastendheid” van de a.r. lijstvoerders Zijlstra en voor de aantrekkingskracht die de „bijna revolutionaire verjongde leiding” van de a.r. partij op het Nederlandse volk heeft.

Noc: het een noch het ander kan van de Partij van de Arbeid gezegd worden.

• A.R. in de ether

Het anti-revolutionaire geluid heeft door de ether geklonken en het was een goed geluid. Fris en helder heeft drs. Hazenbosch uiteengezet, waar het nu eigenlijk bij de verkiezingen om gaat, voor welke keuze ons volk staat. Niet voor de keuze: progressief of conservatief. Dat is een ongeoorloofde vereenvoudiging van het vraagstuk. Het gaat er niet om of het beleid op de toekomst gericht is, het gaat er om hoe wij nu die toekomst beïnvloeden, of het beleid afgestemd is op de christelijke toekomstverwachting. Dat kan de P.v.d.A. niet, dat kan een christelijk nationale politiek wel.

De A.R.-partij een partij van oude mannen, van conservatieven, van kapitalisten? Het wordt nog maar al te vaak beweerd door hen, die van de beginselen van onze partij niets begrijpen of willen begrijpen. De activiteit van de Arjos in deze verkiezingsstrijd en het optreden van een jong en vurig aanhanger van de a.r.-beginselen als drs. Hazenbosch is, bewijzen het tegendeel. Vooral tot de jongeren en tot hen, die elke dag hard moeten werken om het dagelijks brood te verdienen, zei hij in zijn radiospeech: „Ik ben de jongste in de 2e kamer, ik kom uit een gewoon bouwvakarbeidersgezin en ik voel mij daarvoor vooral aangetrokken tot de jongeren en tot hen die door dagelijkse arbeid in hun onderhoud moeten voorzien”. Vooral deze groepen riep de jonge a.r. spreker op met Zijlstra en de zijnen te strijden voor een vooruitstrevend christelijk beleid.

• Onwaardige bestrijding

Feller dan de aanvallen van socialist en liberalen is de kritiek, die het Gereformeerd Politiek Verbond op onze partij heeft. Het is kritiek, die niet op feiten gebaseerd is en die slecht genit wordt om het bestaan van deze partij te rechtvaardigen. Het is onbegrijpelijk, dat mensen, die zo sterk staan dat zij kunnen zeggen: „Als

allen maar naar ons luisteren is er geen debacle mogelijk”, dergelijke strijdmethode nodig hebben om het bestaansrecht van hun partij te bewijzen.

De heer Jongeling, die voor het G.P.V. een radiotoespraak hield, stortte de fiolen van zijn toorn uit over het streven naar supra-nationaal gezag. Het is zijn goed recht daar tegen te zijn. Maar wanneer hij als grond voor die tegenstand aangeeft dat supra-nationaal gezag zou betekenen het verdwijnen van het Oranjestad en als hij daaraan toevoegt, dat van a.r.-zijde gezegd is: „Voorlopig kan de Koningin nog wel blijven”, dan kunnen wij niet anders dan ronduit verklaren dat noch het een noch het ander waar is.

Deze partij, die zich de enige christelijke en nationale partij noemt, moet de elementaire beginselen van christelijk en nationaal optreden nog leren.

• De V.V.D. bouwt

Als de V.V.D. aan het bouwen slaat, rijzen de woningen, de scholen, de kantoren en wat er nog meer nodig is, als padoestolen uit de grond. Die indruk moet men wel krijgen, als men naar de liberale verkiezingstoespraak luistert.

Efficiënter bouwen, de arbeidsproductiviteit opvoeren, met deze wensen die het 2e kamerlid drs. Korthals uitsprekt, zijn wij het eens. Het bouwbedrijf moet meer armslag hebben, er moet veel minder stroefheid komen bij de ambtelijke bemoeiingen. Akkoord. Maar rechtvaardigt dit de leus: „Het dirigisme heeft gefaald, nu moet de vrijheid komen?”

Weet de heer Korthals de weg om in een bedrijfstak als het bouwbedrijf op korte termijn te komen tot opvoering van de efficiency en de produktiviteit? En vindt hij het verantwoord om de kiezers te doen geloven dat daardoor plotseling duizenden woningen per jaar meer gebouwd zullen worden?

De kritiek van de heer Korthals op het tekort aan scholen is ook niet mals. Maar meer scholen bouwen betekent, dat daarvoor meer geld, meer arbeiders en meer materialen beschikbaar moeten komen. Wie moet dan de woningen bouwen? Of wil de heer Korthals dat de regering dwingt om bouwvakarbeider te worden of dat zij deze arbeiders verbiedt te emigreren? Waar blijft dan het thema van zijn toespraak: ruim baan voor de vrije mens?

AMSTERDAM

INGWERSEN & CO

AMSTERDAM - KEIZERSGRACHT 382
TELEFOON 32121

Effecten
Coupons en Administratiën
Alle Assurantiën
Levensverzekeringen
en Lijfrenten

Speciale afdelingen voor Protestantskerkelijke leningen

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

voorheen

H. DE BAAT

Directie:

E. C. de Baat - T. H. de Baat
Kantoor: Ceintuurbaan 179

Amsterdam, Telefoon 98604 53257

J. de Kort

METSEL- EN TEGELBEDRIJF

Ook voor

Onderhoudswerken

Berenstraat 30 - Tel. 33422

Amsterdam

3 dagen RIJN f 64.—, 4 dagen EIFEL en MOEZEL f 77.—, 5 dagen PARIJS en VERSAILLES f 99.—, 6 dagen ZWARTE WOUDE f 139.—, 8 dagen EIFEL f 90.—, 8 dagen HARTZ f 139.—, 12 dagen FRANSE RIVIERA f 199.—, 13 dagen ITALIAANSE MEREN f 344.—

OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD.

Geheel verzorgde reizen

REISBUREAU HAGEMAN

Van Woustraat 4 - AMSTERDAM.ZUID
Telefoon 724611-716097

PROT. CHR. CO6P.

BEGRAFFENISVERENIGING U.A.
Vondelstraat 101, Telefoon 82477
AMSTERDAM

Betere verzorging van begrafenissen

Is u nog geen lid?

Vraagt dan inlichtingen aan de P.C.B. en laat u als lid inschrijven!

Boekhandel Vermeulen

Bos en Lommerweg 227 - Tel. 83392
AMSTERDAM

ROMANS - LUXE DOZEN POST
VULPENNEN

J. DE VRIES

COMMISSIONAIRS IN EFFECTIEN

O.Z. Achterburgwal 173

Tel. 47126

Privé Olympiakade 60

Tel. 94152

AMSTERDAM

C. Lind & Zoon

Ag. 1826

KASSIERS EN COMMISSIONAIRS
IN EFFECTIEN

Ketzersgracht 546 - Amsterdam

Telefoon

41154, 91369, 94213, 90214

Effectenbeurs Nis 8,

Telefoon 49325 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

Alle VERZEKERINGEN, financieringen
en hypotheeken (event. zonder aflossing)

HERNGREEN'S

ASSURANTIEKANTOOR

Okeghemstraat 20

AMSTERDAM - Telefoon 728625

H. Robbers

Schildersbedrijf

GIJSBRECHT VAN AEMSTELSTRAAT 1,
AMSTERDAM - Telefoon 506595 en 717160

DRUKKERIJ

WED. G. VAN SOEST

*

AMSTERDAM

SINGEL 52-54 - TEL. 47137-47737

HOTEL-PENSION „DREYEROORD”
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

GEURTS' CONSERVENFABRIEK C.V. DODEWAARD

De fijnste fruitproducten uit de
Betuwse boomgaarden

Vraagt Uw winkelier ons merk Jams
Appelmoes - Vruchten op Sap - Etc.

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

Firma Wed.

C. D. Heuvelman

Telefoon 369

KRIMPEN AAN DE IJSSEL

„R.H.I.W.A.”

Carrosserie-fournituren

Plaatbewerkings-
machines

Non-Ferro metalen

Scheepsramen en deuren

Fabricage, Groothandel Im- en Export

N.V. MACHINEFABRIEK

HENSEN

ROTTERDAM

HIJSKRANEN - LIFTEN

LIEREN

INTERN. TRANSPORT

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 / 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

s-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

SCHEEPSBOUWWERVEN

A. VUYK & ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

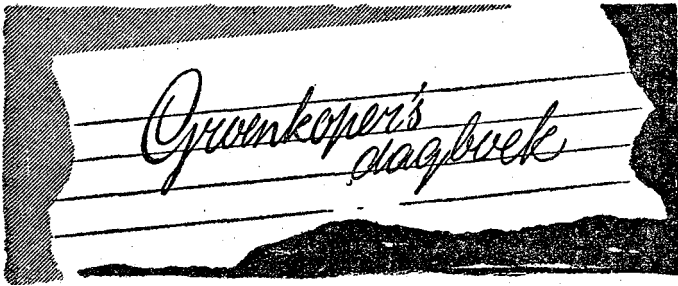
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

ANGRE
HORLOGES
DE NIEUWSTE MODELLEN
IN CHROME - STAAL
DOUBLE EN GOUD

SIEBEL

KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - RDAM
NW. BINNENWEG 227 - RDAM

**28
MEI**

Vannacht gedroomd, dat er honderden en honderden mensen naar mij toekwamen en zeiden: „meneer Groenkoper, wij weten niet, wie we stemmen moeten; geef ons alstublieft raad.” En als ze mij op straat niet aanspraken, dan belden ze op. Waarom ik al op een geluidsbandje had laten opnemen: „nummer één van lijst drie, Zijlstra; herhaling, nummer één van lijst drie, Zijlstra. Dank u. Tuu tuu tuu tuu”. Op het laatst kwam minister Zijlstra zelf om te vragen of hij nu op zijn eigen stemmen. Op dat moment ging de wekker. Zo gaat het in het leven. Als het interessant begint te worden, gaat er altijd een wekker.

Met dat al hebt u wel gemerkt, dat ik droom van de verkiezingen. Op het kantoor vroeg ik iemand om een bepaalde lijst. „Welke lijst?” vroeg de collega. „Lijst 3” zei ik, eer het wist. En toen de kinderen vanavond vroegen „wat eten we?” had ik bijna gezegd „lijst 3 in de pan”.

„Let op de 1 en 3 van juni”, heb ik nog in de late avond op een vergadering gezegd, „daarom gaat het”. Ik vond dat duidelijke taal en niet eens zo heel partijdig.

Een debater vroeg, wat nu eigenlijk het woord „anti-revolutionair” inhoudt. Ik wist hem te vertellen, dat op 21 januari 1878 Dr. A. Kuyper in de Standaard schreef: „antirevolutionair is een tech-

Let op de 1 en 3 van juni

nische term, die uitsluitend betekent: tegen de Staatsleer van de Franse Revolutie gekant” Het is goed om dat nog eens over te schrijven, want velen weten dat niet meer. Kuyper sprak en schreef lange tijd van de „Christelijk Historische richting.”

**29
MEI**

„Nog een paar dagen” zei buurman vanmorgen „en dan is het weer juni.” Ik dacht: niks zeggen, die begint over de verkiezingen. Nu staan we nog wel eens samen op de bus te wachten, maar zo lang als we dat doen was ik nog nooit over de politiek begonnen. Dat was ik dan altijd geweest. Laat hij het nu maar eens wezen, dacht ik dus. Maar buurman zei niks. „Verknoei geen tijd Groenkoper” hoorde ik de kiezer in mij zeggen, „grijp de kans!”. „Ja, nog drie

dagen”, zei ik opgewekt, „uitgerekend nog drie dagen, dan is het juni. Eén, twee, drie, stemt op lijst 3. Nietwaar, buurman? Stemt op lijst 3!”

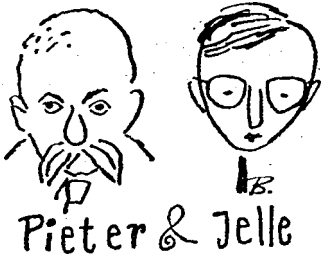
„Waar heb je het over?”, vraagt me deze eigenste buurman. „Ik heb het over lijst 3”, zeg ik. „Ik heb gezegd: „nog een paar dagen en dan is het weer juni” gaat hij verder. „Nou”, repliceer ik (dat woord ken ik uit de Kamerverslagen) „ik sluit daarbij aan met het oog op de verkiezingen”. Terwijl we de bus zien aankomen krijg ik als antwoord te horen „ik bedoelde te zeggen, dat wij op 1 juni weer kunnen gaan hengelen. Heb jij je spullen al klaar?”

Eigenlijk is het boter aan de galg gesmeerd, dacht ik, maar laat ik mijn best blijven doen. Toen we goed en wel in de bus zaten zeg ik: „denk jij nooit om de laatste loodjes?” „Ik doe nog altijd met m'n eerste” scheidt buurman op. „Als je een beetje zuinig op je vistuig bent, dan kan het heel wat jaren mee” voegt hij er aan toe. „Heb geduld”, bemoeidigde ik mijzelf, „heb geduld!” Ik zeg: „zeg buurman, weet jij nou precies, waar je gaat hengelen en wat voor vis er uit de bus..... ik bedoel uit het water komen kan?” „Natuurlijk”, zegt ie vlot, „ik ga snoeken, of ik ga op karper uit, of ik weet, dat het baars moet wezen.....” „En als je nu inschrijft voor een hengelconcours” ga ik verder, „is het je dan duidelijk in welke klasse je meedingt?” „Das nogal wiesdes”, zegt buurman, terwijl hij mij aankijkt, of ik een beetje te veel last van de warmte heb. „Ik weet een reuze water” zeg ik, „als je daarvoor inschrijft dan kan je je armen nog eens uitslaan bij het vertellen van een visverhaal”. „Naam en nummer”, commandeert buurman plotseling, terwijl hij een hengelboekje uit z'n zak haalt. „Zijlstra 3”. zeg ik.

En ik zei het goed hard. De hele bus kon het horen. „U mag hier geen reclame maken” riep toen de chauffeur. „Dan moet u niet zo'n herrie maken” zei ik, „is me dat een bus!” „Ik wacht niet meer op je”, zei buurman, boos. „Wij wachten op jou”, riep ik en dat is ook zo. Morgen zie ik hem wel weer.

**30
MEI**

Met enige vertraging ontving ik een brief uit Blija. Dat ligt in de gemeente Ferwerde als ik mij niet vergis. Met Vaardburen en Tjesseburen draagt het de roem het eerst de vlakte in Friesland te hebben ingevoerd. Dat wist de brieven schrijver misschien ook wel, doch daarover schrijft hij niet. Hij vraagt me waar de naam Groenkoper vandaan komt. Hij vermoedt, dat het iemand is die groen opkoopt of iemand, wiens naam te maken heeft met groen geworden oud koper. Met dit laatste heeft mijn naam niets uit te staan, misschien met het eerste. Ik zal het wel eens uitzoeken als ik tijd heb. En waarom ik een Engelse voornaam heb? Dat

Pieter & Jelle

„Ik zal je wat vertellen van onze Pieter en Jelle”

moet ik ook maar eens vragen. Raar, dat je daarbij zelf nooit zo stilstaat. Maar goed, een tijdje geleden heb ik hier verraden, dat onze minister Zijlstra geen witte ministersbroek draagt. Ik weet, waarom, schrijft mij die lezer uit Blija. Omdat Friese harddravers zwarte benen hebben. O zo! En voegt onze vriend uit Blija daarbij: hij is toch onze beste draver? Tenslotte, en dat vind ik ook goed gevonden, geeft de Friese schrijver het verschil aan tussen Pieterjelles en Pieter Jelle. De eerste naam heeft betrekking op Troelstra, de tweede op de Pieter van Gerbrandy en de Jelle van Zijlstra. Goed om de kinderen de eerste begijnen van de A.R.P. bij te brengen dacht ik zo: „ik zal je wat vertellen van onze Pieter en Jelle.”

Vamiddag heb ik in de Eerste Kamer mijn oude dag horen verzorgen. Als ik zeg, ik moet het nog zien, dan bedoel ik daarmee alleen, dat ik er nog niet aan toe ben. Tussen haakjes, die Eerste Kamer heeft een aardige opknappbeurt gehad. Dat was wel nodig. Ik heb me laten vertellen, dat er kort voor de restauratie bijna een bode door de vloer gezakt is. Dat kan natuurlijk niet. Ministeries en Kamers staan of vallen met de boden en niet andersom. De spreekstoel heeft ook een opknappertje gehad. Die bleek van sinaasappelenkistenhout gemaakt te zijn. Eerder zou ik bij de senatoren sigarenkistenhout zoeken, nog liever Kuyperiaans wagenschot. In ieder geval is de zaak nu gezond. Mijn pensioen ook. Onze voormannen waren de eersten, die minister Suurhoff gelukwensden. Zo zijn wij en zo zijn zij. Omdat zij eerder aan dat pensioen zijn dan prof. Zijlstra en drs. Hazenbosch? Dat geloof ik niet. Hun gebaar was een gebaar in de geest van Talma. Ik heb mij verheugd over de rede van de heer Algra, die deze grote figuur weer opnieuw recht heeft gedaan.

Wat een Friese dag overigens! Da' merk ik nu pas.

**31
MEI**

Minister Staf heeft gedacht: de sinaasappelenkist uit de Eerste Kamer, dan ook de Nederlandse soldaat geen kistjes meer aan zijn voeten. En zo willen we de soldaten van ons leger volgend jaar met bruine gevechtslaarzen zien. „Verkiezingstruc”, smaalde buurman vanmorgen. Wat moet je nu tegen zo'n man zeggen? „Je bent niet alleen een loze visser”, zei ik, „je bent ook een loze politicus”.

Hij vroeg me of minister Algera iets met de hengelaars te maken heeft. Ik heb hem uit de droom geholpen. „Dan moet je bij minister Mansholt wezen”, heb ik hem verteld. „Minister Algera gaat meer over het terrein „wèr de diek het lân onklammet”. (Nog uit de brief uit Blija). „Ik wist niet, dat jij Fries sprak” zei buurman. „Dat wist ik zelf ook niet.” biechtte ik op. „maar gezien nummer een van lijst 3, doe ik mijn best”. „Als ik nu op dit nummer eens stem”, zei buurman, „wil je er dan niet meer over praten?” „Goed”, heb ik gezegd. Ja, dat is toch gemakkelijk gewonnen, nietwaar? Een voorkeurstem is het wel niet, maar hij is meegenomen. Ik heb er zelfs voor over, om een dagje met buurman te gaan vissen. En misschien krijg ik hem nog zo ver, dat hij me helpt de Extra Editie van Nederlandse Gedachten in onze straat huis aan huis te bezorgen, want dat heb ik me morgen tot taak gesteld. Dan kan buurman meteen iets leren van het deltaplan. En over de schadeloosstelling voor de vissers van de Oosterschelde. Want dat is geen sinecure.

Vamiddag werd bij mij een propagandakrant van de K.V.P. in de bus gestopt. „Een op een”, getiteld. Ik moet zeggen, een goed verzorgd blad met een kenschets van prof. Romme. Maar, als ik nu heel kritisch mag zijn,

ik vind „één op één” duur. Ik zou het voordeliger willen doen „één op drie” bijvoorbeeld. Dat lijkt mij ook economischer.

Ik las in die krant, dat hoewel prof. Romme reeds grootvader is, hij niet wil doorgaan voor „Vader” Romme. Ik berijp wel waar dat op slaat. Nu, ik voel er ook niets voor te spreken van „Heit” Zijlstra, u weet al wat ik bedoel. „Professor” ligt ons beter op de tong.

Eerder dan ik gedacht had vanavond, ben ik aan de distributie van onze propaganda begonnen. De kinderen hebben meegeholpen. Mijn zoon Gerit Groenkoper is een distributieapparaat op zichzelf. Hij is dan ook in de bonnentijd gehoren. Zo iets is altijd van invloed. Hij had binnen het

„een distributieapparaat op zich zelf”

uur een aantal straten bediend en kwam telkens om meer krantjes. Soms, als hij twijfelde, belde hij aan, om te vragen of de bewoner ook mensen op kamers had. Want hij huldigt het beginsel van de rechtvaardige verdeling. Dat heb ik hem wel geleerd!

**1
JUNI**

Mijn vrouw vroeg mij, toen ik om half zeven thuis kwam: „raad nu eens wie er afgetreden is?” Ik hield mijn hart vast. Ik had net honderd krantjes, dat zijn zijn zeker honderdduizend nederlandse gedachten, bezorgd. Huis aan huis nog wel. Even ging het door mij heen: Zijlstra? Algera? Bruins Slot? Berghuis W. P.? Roosjen? Van Ruller? Groen? „Molotov” zei ze en meteen begon ze resoluut de tafel te dekken met een gezicht van: dat wist ik nu eens eerder dan jij.

Er viel een pak van mijn hart. „Hij was de rechterhand van Stalin”, vervolgde ze, terwijl zij het vleesvoorsnijmes aanzette. „Ik heb altijd wel gedacht, dat die twee linkerhanden had” zei ik gevat, „hoevel hij er aardig mee uit de weg kon (ruimen)”. Ik ging er toch even voor zitten. „Hoe weet je het?” vroeg ik. „Radio Moskou”, antwoordde mevrouw Groenkoper, alsof ze nooit anders luistert dan naar „het Kremlinklok” klinkelt. „Wat zit je te kijken?” vroeg ze, „wil je soms weten wie hem opvolgt?” En voor ik kon zeggen dat ik dat wilde, zei ze „Sjepilow, de hoofdredacteur van Russische Gedachten oftewel de Prawda”. „Het houdt verband met die Josip Broz” verduidelijkte mijn echtgenote. „Wie is dat nu eer?” vroeg ik, stom verbaasd over zulke politieke belangstelling bij mijn wederheft.

Dat is de ware naam van Tito” zei ze, „je moet in de politiek geen schuilevinkje spelen, vind ik. Die Molotov heette eigenlijk Skriabin en als je mij vraagt, waarom hij de bons heeft, want dat heeft hij, dan zal ik je dat vertellen.”

„Ik herken je amper” zei ik, „vroeger praatte je nooit over de politiek”. „Is het straks 13 juni of niet?” vroeg ze, „maar breng me niet van mijn apropos. In jouw lijfblad van 28 mei staat een enorm stuk over die Molotov, onevenredig groot. Dacht je dat zij dat in Moskou niet gelezen hadden. Als je zo'n stuk in „Trouw” krijgt, dan ben je verdacht, wat ik je brom. Nu, ze hebben er geen steppen gras over laten groeien. Maandag in „Trouw”, Vrijdag er uit”.

Ik zat er nog even over na te denken. Hoofdredacteur

wordt minister van Buitenlandse Zaken. Het zou in Nederland ook kunnen. Waarom niet? Maar het meest verwonderde mij de politieke activiteit van mijn eigen vrouw. Aan tafel vroeg zij: „wanneer komen eigenlijk de eerste A.R.-vrouwen in de Kamer? „Des morgens om zeven uur” zei ik „en dan zetten ze thee voor hun A.R.-mannen.” „Ik bedoel Kamer met een hoofdletter” zei ze bits.

Dat kon ik toch niet horen? Zeg u nou zelf!

**2
JUNI**

Toch blij, dat mevrouw Groenkoper ook de 13e juni in 't vizier houdt. Er zijn nog wel een paar vrouwen in ons land, die niet zo meelevend met de politiek. Ik begrijp dat wel. Zij hebben het druk met huis en met het huishouden. Maar dat huishouden hangt samen met het huishouden van de staat. Minister Zijlstra doet zijn best, dat de koffie en thee en de schoenreparaties en de tandenborstels en het brood niet duurder worden. Om maar eens een voorbeeld te noemen. En dat is voor de huisvrouw van belang. Bovendien, in een land, waar een vrouw regeert, zou daar de vrouw geen belangstelling voor het staatsbestel hebben? Nee, ik ben blij om al die vrouwen die er zich mee bemoeien. Zoals mevrouw Groenkoper. Ik geloof, nu Molotov afgetreden is, dat ze beter op al die politieke verschijnselen gaat letten.

„Ik vond het maar een raar mannetje” zei ze vanmorgen aan het ontbijt. Nu is dat natuurlijk geen argument. „Hij had nare ideeën” verbeterde ik dan ook.

„Zijlstra vind ik veel aardiger” zei ze, terwijl ze wat prijsbeheerste jam op haar bruine boterham smeerde.

„Geen vergelijk” antwoordde ik, tussen twee happen in. „Het gezicht wil ook wat”, verduidelijkte ze.

„Het gezicht wil ook wat”

„Natuurlijk”, zei ik. „Mannen zien dat niet zo, maar vrouwen zijn daarvoor ontvankelijker.” „Zou jij geen knappe vrouw stemmen, die nummer één stond?” vroeg ze plotseling. „Als ze op lijst drie stond, zeker” zei ik. Want ergens ben ik een diplomaat.

Overigens was ik blij, dat het ontbijt ten einde liep. Want als het over knappe vrouwen gaat al zo vroeg op de morgen, dan vrees ik toch ergens moeilijkheden. Ook in de politiek.

En nu is het zaterdagavond. Ik zal mijn pen maar eens neerleggen. Het bad wacht.

Wat heb ik erover in een tijd niet geschreven, merk ik. Ik ben benieuwd wat voor goede ideeën ik weer op doe. Wat dat betreft ben ik een beetje Engels. Net zo als Churchill, goede invallen in het bad. Er gaat niets boven een eigen huis met een eigen bad, zeg ik maar. Alleen is dat niet alles. Maar..... Even naar de telefoon.

Zie zo, het geluidsbandje deed het weer goed: „Nummer een van lijst 3, Zijlstra; herhaling: nummer een van lijst 3, Zijlstra. Dank u. Tuu, tuu, tuu”

William Groenkoper

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

KOP OP!

DE UITSLAG van de verkiezingen is voor de Anti-Revolutionaire partij teleurstellend geweest. Het verlies van twee zetels ligt ons zwaar op de maag. We willen daar geen doekjes om winden. Velen gaan in de politiek van de stelling uit, dat het succes van een politieke partij bij de verkiezingen tevens het bewijs levert, dat de beginselen van zo'n partij de juiste zijn of dat haar praktische doelstellingen de beste zijn. Wie zo denkt, maakt zich schuldig aan een ernstige misvatting. Er zijn uit de jongste geschiedenis voorbeelden te over om te bewijzen, dat succes van een bepaalde politieke stroming een volk ook bergafwaarts kunnen voeren. Wanneer de Partij van de Arbeid zich beroemt op haar eclatante succes bij de jongste kamerverkiezingen, dan kunnen wij in het menselijke vlak gesproken daar begrip voor hebben, maar een anti-revolutionair, voor wie de protestants-christelijke partijformatie een geloofszaak is, is daardoor niet uit het veld geslagen. Hij betreurt het feit dat zovele christenen in Nederland — ook uit de C.H. Unie — onvoldoende oog hebben voor de noodzaak van een op bijbelse beginselen gefundeerde politieke wilsvorming en overgelopen zijn naar een partij, die van de „gemeenschap” haar afgod maakt. Wij willen zeker niet zeggen, dat alle mensen die uit het protestants-christelijke kamp zijn weggelopen naar de Partij van de Arbeid, deze stap hebben gedaan, omdat zij het principiële eens zijn met de ideeën van de doorbraak. Zij zullen er zijn geweest, maar het lijdt geen twijfel, dat allerlei andere, niet principiële motieven, hierbij eveneens een rol hebben gespeeld.

Wij willen evenmin onderschatten, dat de lijstaanvoerder van deze partij, dr. W. Drees, geen geringe aantrekkingskracht heeft gehad, vooral op de politiek ongeschoolden, die de draagwijdte van hun handeling niet kunnen overzien.

Was het in 1952 nog zo, dat men bij de interpretatie van de verkiezingsuitslag nog enig verschil van mening kon hebben over de vraag aan wie de A.R. partij haar stemmen was kwijt geraakt, daarvan kan thans geen sprake meer zijn. De grote vijand van de protestants-christelijke partijen is thans duidelijk de Partij van de Arbeid. Ook de Kath. Volkspartij, die in 1952 zo'n gevoelig verlies leed, heeft dit verlies in het zuiden des lands ditmaal niet overal kunnen wegwerken. Zij heeft niets anders dan de stemmen van de vroegere Welter-partij voor zich kunnen terugwinnen, nadat deze partij in de K.V.P. was opgegaan.

De conclusie, die uit deze situatie getrokken moet worden, is, dat krachtiger dan ooit de strijd tegen deze partij moet worden aangevat.

De verkiezingsactie is door de A.R. Partij naar het oordeel van vriend en vijand met groot enthousiasme en met vuur, vooral van de zijde van de jeugd, gevoerd. Dat geeft hoop voor de toekomst en legt ons tevens de verplichting op om alle krachten in te spannen. Politiek, vooral anti-revolutionaire politiek, eist meer dan voorheen, dat aan het Nederlandse volk stelselmatig een zo doeltreffend mogelijke voorlichting wordt gegeven. Wij

De strijd gaat door: om de toekomst van ons volk!

kunnen de zaak van de christelijke politiek niet afdoen met om de vier jaar het Nederlandse volk ter voorbereiding van de verkiezingen enkele weken lang door middel van verkiezingspamfletten en verkiezingsbijeenkomsten te vertellen waarom het gaat. De verkiezingstijd en de verkiezingsstrijd is daarvoor niet de meest gewenste periode. Onze partij zal, omdat haar boodschap slechts vrucht kan dragen wanneer zij in de harten van ons volk bezinkt, stelselmatig buiten de verkiezingen om en anders dan de andere partijen middelen en wegen moeten vinden om haar positie te herstellen en te verstevigen.

De boodschap van de christelijke politieke partij eist rustige bezinning en herhaald persoonlijk en schriftelijk contact. De redactie van „Nederlandse Gedachten” heeft het vaste voornemen, de strijd met grotere kracht en ijver voort te zetten. Zij roept alle leden van de partij tot hetzelfde op. Vooral richt zij zich tot de jeugd, tot de A.R.J.O.S. Feller en energieker dan ooit zetten wij de schouders onder het werk.

NEDERLAND						
	1948 behaalde stemmen	in %	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	651.612	13.21	603.111	11.31	567.556	9.91
C.H.U.	453.226	9.19	476.997	8.92	482.886	8.43
S.G.P.	116.937	2.37	129.957	2.42	129.531	2.26
G.P.V.			35.488	0.66	37.257	0.65
Totaal	1.221.775	24.77	1.243.753	23.31	1.217.230	21.25
K.V.P.	1.531.154	31.04	1.529.289	28.67	1.815.363	31.69
K.N.P.	62.376	1.26	144.517	2.71	—	—
Totaal	1.593.530	32.30	1.673.806	31.38	1.815.363	31.69
P.v.d.A.	1.263.058	25.61	1.545.304	28.97	1.872.131	32.69
C.P.N.	382.001	7.74	328.641	6.16	272.210	4.75
S.U. *)	17.546	0.36	18.808	0.34	—	—
Totaal	1.662.605	33.71	1.892.753	35.47	2.144.341	37.44
V.V.D.	391.925	7.94	470.820	8.83	502.377	8.77
R. en V.	—	—	18.988	0.35	—	—
N.U. (J.C.V.)	22.175	0.45	9.959	0.19	28.968	0.51
N.O.U. (M.P.)	40.949	0.83	25.108	0.47	19.518	0.34
Totaal	455.049	9.22	524.875	9.84	550.863	9.62
Totaal	4.932.959	100.—	5.335.187	100.—	5.727.797	100.—

*) S.U. = Socialistische Unie. In 1948 namen aan de verkiezingen deel de Revolutionair Communisten en de Partij voor Wereldregering, oude S.D.A.P.

Hoe is de ontwikkeling

GEWEEST?

HET IS vooral in deze rubriek goed in verband met de uitslag van de nu gehouden Kamerverkiezingen een algemene beschouwing te wijden aan de resultaten die door onze partij werden verkregen, sedert het algemeen kiesrecht in Nederland werd ingevoerd, dat wil dus zeggen vanaf 1918. In 1918 was het alleen nog maar het algemeen mannenkiesrecht. In 1922 verkregen ook de vrouwen het kiesrecht. Deze resultaten zien er uit als volgt:

	A.R.P.	C.H.U.	S.G.P.	H.G.S. °	Totaal
1918	180.187	88.039	5.108	—	273.406
1922	402.277	318.669	26.744	20.431	768.121
1925	377.426	305.587	62.513	30.258	775.784
1929	391.832	354.548	76.709	35.931	859.020
1933	499.890	339.808	93.273	33.988	966.959
1937	665.501	302.829	78.619	(24.543) (20.486*)	1.091.978
1946	614.201	373.217	101.759	32.020*	1.121.197
1948	651.612	453.226	116.937	—	1.221.773
1952	603.111	476.097	129.057	35.488†	1.243.757

° De H.G.S. is de „Hervormd Gereformeerde Staatspartij” (Ds. Lingbeek) die na de oorlog niet weer is opgetreden.

* In 1937 trad bovendien nog op de C.N.A. de „Chr. Nationale Actie” van Prof. H. Visscher.

• In 1946 nam de „Protestantse Unie” aan de verkiezingen deel. Na dien niet meer.

† In 1952 trad voor het eerst op het „Gereformeerd Politiek Verbond.” Over een langere periode beschouwd zijn echter de percentages belangrijker omdat deze duidelijk aangeven de onderlinge verschuivingen in de krachtverhoudingen.

	A.R.P.	C.H.U.	S.G.P.	H.G.S.	Totaal
1918	13.42	6.56	0.39	—	20.37
1922	13.73	10.88	0.81	0.70	26.12
1925	12.23	9.90	2.03	0.98	25.14
1929	11.59	10.49	2.27	1.06	25.41
1933	13.43	9.13	2.51	0.91	25.98
1937	16.40	7.46	1.94	(0.60) (0.51)	26.91
1946	12.90	7.84	2.14	0.67	23.55
1948	13.21	9.19	2.37	—	24.77
1952	11.31	8.92	2.42	0.66	23.31

En tenslotte een overzicht van het aantal behaalde zetels.

	A.R.P.	C.H.U.	S.G.P.	H.G.S.	Totaal	
1918	13	7	—	—	20	(23)
1922	16	11	1	—	28	(28)
1925	13	11	2	1	27	(27)
1929	12	11	3	1	27	(27)
1933	14	10	3	1	28	(29)
1937	17	8	2	—	27	(29)
1946	13	8	2	—	23	(23)
1948	13	9	2	—	24	(24)
1952	12	9	2	—	23	(23)

Deze cijfers geven dus in het algemeen aan de veranderde positie van de Reformatorische partijen in Nederland. Wat het totaal aantal zetels betreft is er sprake van een zekere stabiliteit, althans vóór de oorlog van 1939—1945. Het is of 28 of 27, waarbij de hoogste aantallen werden verkregen in 1922 en in 1933, en niet in 1937. Duidelijk treedt hierbij op de voorgrond dat de verschuivingen binnen de kring der reformatorische partijen het belangrijkste zijn. Opmerkelijk is vooral het jaar 1937. De argeloze lezer zou verwachten dat, gezien de grote vooruitgang van de A.R.P. — immers van 13.43 op 16.40, ook het totaal percentage sterk zou oplopen. Maar dit stijgt slechts van 25.98 tot 26.91. Dit komt omdat de C.H.U. toen daalde van 9.13 tot 7.46 en de S.G.P. van 2.51 tot 1.94. Daarbij mag echter niet worden vergeten dat er ook enkele Chr. Socialistische partijen zijn geweest die hier echter buiten beschouwing worden gelaten. In 1918 verkregen drie van die partijen een zetel. In 1922 kwamen ze er niet aan te pas. Evenmin in 1925 en 1929. In 1933 verkreeg echter de C.D.U. één zetel en in 1937 verkreeg deze er 2. Deze bij de Christelijke partijen geteld geven het beeld in de laatste kolom vermeld.

Het is niet juist uit bovenstaande cijfers zonder meer te concluderen, dat de doorbraak aan de Prot. Chr. Partijen 4 zetels heeft gekost. Want dit is voor een zeer groot deel mee te danken aan het nieuwe stelsel van de zetelverdeling. Niet meer de lijstoverschotten geven de doorslag maar het zetelgemiddelde. Dit stelsel werkt vooral ten gunste van de grote partijen. Was voor de oorlog het gemiddelde percentage 25.91, na de oorlog was dit 23.88. Voor wat de Anti-Rev. Partij betreft was het gemiddelde percentage voor de oorlog 13.89 en daarna 12.47, in zetels 14.6 en 12.7. Voor de C.H.U. zijn deze cijfers in procenten 9.57 en 8.68, in zetels 10.20 en 8.7.

Voor beide partijen is er dus na de oorlog inderdaad van een achteruitgang sprake.

De grote vraag is nu of deze tendens bij de verkiezingen in deze week is voortgezet of dat daaraan nu een halt is toegeroepen? Op die vraag geeft echter pagina 1 van dit nummer een antwoord. Het bovenstaand overzicht geeft een indruk van de ontwikkeling in het verleden. En daarmee moet op dit moment worden volstaan, de cijfers voor 1956 kunnen door de lezer zelf worden ingevuld. Want het is dinsdagavond en de uitslag van deze verkiezingen is aan schrijver dezes niet bekend. Zij het een goede uitslag!

Kabinetsformatie

NEEN, de Kroon is geen ornament in ons staatsbestel, zoals reeds in de vorige eeuw van liberale zijde werd beweerd. Het Koningschap is geen vliegwielt, om de staatsmachine over de dode punten heen te helpen. Het Koningschap is geen automaat, die langs de weg van cijfers en optelsommen een formateur aanwijst.

Nu de uitslag van de verkiezingen bekend is, begint voor H.M. de Koningin heel belangrijk en verantwoordelijk werk, dat Zij in stilte verricht. Zij wordt daarbij voorgelicht door de vice-voorzitter van de Raad van State, door de voorzitter van de Tweede Kamer, door de fractievoorzitters. Zij stelt zich op de hoogte van de reacties onder het volk, zoals die blijken uit de pers.

MAAR Zij draagt haar eigen verantwoordelijkheid, die Zij aan niemand kan overdragen.

Ten slotte kiest Zij een man uit, die zij de formatie van het nieuwe kabinet opdraagt en tegelijk heeft Zij het recht, om te zeggen, wat voor kabinet het zal moeten zijn: een kabinet op brede basis, een kabinet op de breedst mogelijke basis, een parlementair kabinet, een extra-parlementair kabinet, een zakenkabinet enz. Er is een ruime keuze in de namen, en er is voor de commentatoren een nog ruimer gelegenheid om uitleg te geven, wanneer de aanvankelijke beslissing is gevallen.

MAAR dan komt de eigen verantwoordelijkheid voor de fracties van het parlement. Niet voor de partijbesturen, maar voor de fracties. Want zij zijn geen hulporganen van de partij, die in de Kamer uitvoeren, wat het partijbestuur hun opdraagt. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid, want zij zijn samengesteld uit vertrouwensmannen van de kiezers, van het volk.

Daarbij is het een oude wijsheid, dat zij niet allereerst vragen naar de man, maar naar zijn program. Zij gaan na, of op de basis van het door de formateur voorgelegde program een vruchtbare samenwerking en een gezonde politiek, waarmee zij zich in grote lijnen principiëel kunnen verenigen, mogelijk is. En alleen dan zeggen de fracties, voor zover zij geen groepen van haantjesgasten zijn, medewerking toe.

EN DAN zijn we er nog niet.

Want die samenwerking moet een bepaalde vorm vinden. Niet in geheime afspraken tussen de met de formateur samenwerkende fracties. Maar wel in deze zin, dat de verdeling van de portefeuilles een weerspiegeling moet zijn van wat aan samenwerking op de basis van een program werd verkregen.

Zo gaan we een tijd tegemoet, waarbij veel voorzichtig beraad en veel verantwoordelijkheidsbesef ten dienste kunnen komen van het land, maar waarbij een politieke touwtrekkerij aan het land veel schade kan berokkenen.

DAT overleg zal moeilijker zijn dan in enig jaar na de oorlog. Want vooreerst is door de socialisten van de verkiezingsstrijd een strijd gemaakt tegen de K.V.P. en heel speciaal tegen Romme. En wat aan geestelijke vrijheid in Spanje is verloren gegaan en op Hitler is teruggewonnen, dat is volgens de socialisten niet veilig bij Romme. Het spreekt vanzelf, dat de K.V.P.-ers dit hoog opnemen. En iedere poging tot nauwere Rooms-rode samenwerking zit met deze moeilijkheid. Tenzij er een variant op het woord van Luther in Nederland gangbaar wordt: hier sta ik, ik kan ook anders.

ER IS een tweede reden, die evenzeer het straks op gang komende overleg bemoeilijken zal.

Wij hebben een kabinet gehad op brede basis. Dr. Drees als minister-president heeft de samenwerking in het kabinet herhaaldelijk geprezen en het resultaat geroemd. Natuurlijk kreeg niet ieder voor 100% zijn zin, maar het resultaat was toch verheugend en kwam het land ten goede.

Maar in de verkiezingsstrijd hebben de socialisten onder leiding van Mansholt de kabinetspolitiek verloochend, en Mansholt is aan het land voorgesteld als de man met gebonden handen.

Nu spreekt het vanzelf, dat een kabinet op brede basis voor het vervolg alleen dan aanvaardbaar is, wanneer er niet een partij aan meedoet, die, als ze eerlijk is, er bij zegt: mijn mannen zullen aan de kabinetspolitiek meewerken, en haar in de verkiezingsstrijd verloochenen.

Al te goed is buurmans gek.

En geen partij, die prijs stelt op goede trouw in de politiek, zal zich begeven in een overleg, waarvan men bij voorbaat weet, dat het resultaat van dat overleg tegelijk wordt aanvaard en verworpen. Ook hier moet het „Hier sta ik, ik kan ook anders”, worden afgewezen. En zo is het duidelijk, dat het overleg van de komende weken zal zitten met enkele lelijke brokken, die niet gemakkelijk kunnen worden verwijderd.

MAAR laten wij vertrouwen schenken aan onze fractie, die niet lijdt aan geheugenzwakte en evenmin aan behoefte aan een melk-en-water politiek.

En God geve Hare Majesteit de Koningin wijsheid en vastberadenheid in deze gewichtige weken. Zondag zal in honderden Kerken het gebed voor de Koningin een bijzonder accent hebben.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.

Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam Tel K 1761-1646

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar

LOSSE VERKOOP f 0.20.

GYMNASTIEKTOESTELLEN
ROTHUIZEN N.V. — HEELSUM

BOEKEN en periodieken

Anti-revolutionaire Staatskunde, mei 1956. Uitgave J. H. Kok N.V. te Kampen. Abonnementsprijs f 5.75 per jaar.

IN HET mei-nummer van Anti-Revolutionaire Staatskunde doet de redactie van dit blad de belangrijke redevoering bespreken, welke prof. mr. A. L. de Block in september 1955 heeft gehouden over het onderwerp **Samenwerking in Nederland als staatkundig vraagstuk.**

Als eerste verleent de redactie het woord aan prof. mr. A. M. Donner, die er in de eerste plaats op wijst, dat prof. De Block in zijn betoog nu eens de vereenzelviging van Kamer en kabinet als vooronderstelling aanvaardt en zich dan weer beroept op de dualistische opvatting. De schrijver ziet hierin een voorbeeld van de tweeslachtigheid, welke aan ons parlementaire stelsel eigen is.

Prof. Donner acht het betoog van De Block, dat er dient te worden overgegaan tot een samenwerking op zo breed mogelijke basis, onvoldoende geslaagd. Schrijver wil wel erkennen, dat het in de nabije toekomst nog meer dan eens nodig kan zijn tot die figuur zijn toevlucht te nemen. Hij wil dat echter steeds zien als een door de omstandigheden geboden, doch om verschillende redenen weinig bevredigende oplossing.

Het beroep van prof. De Block op de waarde van eenheid en verdraagzaamheid acht de schrijver het zwakste deel van het betoog, omdat de roep om eenheid en breedheid zo gemakkelijk uitloopt op een beleid van de grootste gemene deler. Daarvoor zijn de staatkundige verschillen in ons land te serieus.

Schrijver wil zich nog niet neerleggen bij de verschuivingen in de verhouding tussen parlement en regering. Doel moet zijn een versteviging van de positie der Staten-Generaal en een grotere mogelijkheid voor volksinvloed buiten de regering.

Vervolgens geeft de redactie het woord aan prof. dr. J. P. A. Mekkes, wiens oordeel als volgt is samen te vatten:

Professor De Block staat ambtelijk in de machinerie van de staat, weshalve zijn blik vóór alles er op gericht moet zijn, dat deze wagen loopt. De beweegkracht van het apparaat wordt in de democratie ontleend aan het effect der diverse partij-inzichten in staatsroeping en staatsbelang. Voor de auteur biedt deswege in het huidig tijdsgewricht de brede-basis-politiek de enig juiste uitkomst, terwijl men in de partijen eerder geneigd behoort te zijn zich af te vragen, of het nog wel langer veroorloofd is, de staatsmachinerie op deze wijze te laten lopen.

Wanneer prof. De Block b.v. het heden op politiek gebied in geding zijn der sociale rechtvaardigheid en der internationale samenwerking aanwijst als factoren die ons tot eenheid moeten dringen, dan willen wij daartegenover opwerpen, dat juiste terzake van het sociale vraagstuk in de politiek van vandaag nationaal en internationaal de tegenstellingen der partijen zich toespitsen. Wat en wie is de staat en wat mag en moet hij derhalve doen? Hoe dient hij te staan tegenover het ultramodern pleidooi voor „sociale” mensenrechten? En tegenover het onverantwoordelijk streven naar massavorming?

Het valt te betreuren, dat De Block zijn betoog beslissend heeft verzwakt door een beroep op niets minder dan de „vernieuwing” van iemand als Schermerhorn. En dit kunnen wij niet verenigen met het tegenovergestelde en verdienstelijke pleidooi, dat hij, onder aanhaling van Cornelissen en Von Hippel, opwerpt tegen de nominalistische tijdgeest.

Over parlementaire oppositie geeft prof. De Block waardevolle opmerkingen, doch te veel bepaald vanuit het staatsrechtelijk gekwalificeerd „schakelpunt”, waar zijn ambt hem plaatst.

Zij kan in feite heden in de grond niet meer worden gezien onder het dualistisch schema regering-parlement, doch dient zich tot diep in de geest der ware staatspartijen aan te kondigen als de actuele en actieve waakzaamheid tegen al hetgeen de geest der revolutie in onze tijd, vanuit de diepte van het volksleven via de fracties in het parlement en haar verlengden in het kabinet, van de staat zoekt te maken.

Tenslotte geeft zijn oordeel dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, die opmerkt, dat het vraagstuk der samenwerking voor iedere partij moet worden beoordeeld van het gezichtspunt van haar beginselen uit. Prof. De Block gaat echter uit van een buiten enig principieel partij-

VAN de foto's die wij van de verkiezingsactie ontvingen, willen wij er twee gaarne nog een plaats in dit nummer geven.

Daar is in de eerste plaats de stad Groningen die maandag j.l. geheel in het teken van een grootse anti-revolutionaire manifestatie stond.

In twee kerken vergaderde de jeugd en in de grootste vergadergelegenheid „De Harmonie” hadden tegelijkertijd de ouderen een bijeenkomst. Minister Zijlstra en de heer Smallegen spraken de aanwezigen toe. Een verrassing was, dat ook de Arjos-voorzitter Dr. Veerman nog een kort woord tot de vergadering heeft gericht. Bovenstaande foto is genomen in de Oosterkerk.

Na afloop van de vergaderingen gingen allen begeleid door muziekcorpsen naar de Grote Markt te Groningen.

De onderste foto vonden wij zo aardig, dat wij er graag een plaatsje voor inruimden. Hij is genomen in Rozenburg en toont hoe een dochtertje uit het gezin Kleyweg aandachtig naar de Arjos-verkiezingsplaat staat te kijken. „Jong geleerd is oud gedaan”, zo denkt men er in Rozenburg over.

standpunt om geformuleerd staatsbelang. In feite betekent dit het declasieren van „beginselen” en het in de hand werken van de gedachte, dat politiek een „zakelijke” aangelegenheid is.

Het nummer besluit met een aantal boekbesprekingen. O.m. beoordeelt de heer P. M. J. Mekkes de brochure van ds. Bremmer, getiteld „Christelijke koinonia contra socialistische gemeenschapsdwang”

Aan de hand van het in 1951 verschenen geschrift van de P.v.d.A. De weg naar Vrijheid stelt ds. Bremmer het „socialistisch perspectief” in het licht, dat door genoemde partij wordt geopend. Hij stelt antithetisch hiertegenover de openbaring van de christelijke koinonia (gemeenschap) in de ambtelijke dienst der kerk. In de hierdoor veroorzaakte politieke strijd kan z.i. het juiste standpunt niet worden verkregen door concurrentie met sociale programma's van anderen, als richtsnoer voor het overheidsbeleid, maar alleen door er voor te pleiten, dat onder het schild der overheid de vrijheid blijve voor de ontplooiing der vorenbedoelde christelijke gemeenschap.

De recensent is van oordeel, dat de brochure, evenals het gehele optreden van het G.P.V. (uit welke kring het geschrift afkomstig is) lijdt aan de grondfout, dat een overheersende plaats wordt gegeven aan het tijdelijk kerkinstituut, met miskenning van de eigen structuur en de daaruit voortvloeiende taak van de staat, overeenkomstig de aan deze door God gestelde levenswet. Aan deze positieve taak hebben z.i. alle christenen mee te werken in gemeenschap met alle andere staatsburgers. Van de publieke rechtsgemeenschap van overheid en onderdanen is de sociaal-economische sector van het leven niet uitgezonderd; men mag zich hiervan niet isoleren in een kerkelijk instituut. Dit is dopers en niet gereformeerd.

• Geheim van Prof. Oud

Wat de V.V.D. nu eigenlijk wel en niet wil, is in de dagen voor de verkiezingen niet duidelijker geworden. Prof. Oud, die verleden week voor de radio uiteenzette wat de taak van de oppositie is, noemde het huidige kabinet een huis dat in zichzelf verdeeld is. Van zo'n regering kan geen oplossing van grote problemen verwacht worden.

Een dergelijke voorstelling van zaken is natuurlijk wel aardig om de kiezers de indruk te geven, dat de oppositie een hechte, sterke eenheid vormt, die elk ogenblik een bres kan slaan in dat verdeelde regeringsfront.

Maar waarom vertelt prof. Oud er niet bij, dat de V.V.D. ook haar ministers in zulke „in zichzelf verdeelde kabinetten” heeft gehad en waarom herinnert hij zich nu niets meer van de teleurstelling en de boosheid, waaraan hij na de vorige kabinetsformatie herhaaldelijk uiting heeft gegeven, omdat zijn partij niet bij die formatie betrokken was?

Na deze opmerking zou men zich kunnen afvragen in wat voor kabinet een V.V.D.-minister ooit nog zitting zou kunnen hebben. Voorlopig is dat nog het geheim van prof. Oud.

Fa. Gebr. de Waard

Crabethstraat 14
Telefoon 2569—2248
GOUDA

Aannemer van

SLOOP-, SCHOOR- en
GRONDWERKEN

Handel in BOUWMATERIALEN en
METALEN

SERRES EN WARENHUIZEN- BOUW

N.V. AANNEMERSBEDRIJF

Boers en Vrijland

Kantoor Molenstraat, 's-Gravenzande
Tel. K 1748—538 en 738

FIRMA

BLAAK

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ

HOOGEZAND

UW ADRES VOOR

DRUKWERK

Zowel voor kleine als voor grote oplagen:

HANDELS- BOEK- EN
ROTATIEDRUKKERIJ

P. van der Linden

Warmoezierstraat 4 — Tel. 33.60.45
DEN HAAG

PLAATWERK

STAAL- EN ALUMINIUM

NIMA ZWIJNDRECHT
K 1850-5382

De uitslagen van de verkiezingen

I. 's-HERTOGENBOSCH

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	10.709	3.19	11.077	2.97
C.H.U.	8.512	2.54	8.267	2.21
S.G.P.	2.856	0.85	2.822	0.76
G.P.V.	475	0.14	437	0.12
Totaal	22.553	6.72	22.603	6.06
K.V.P.	241.660	71.93	280.680	75.21
K.N.P.	11.126	3.31	—	—
Totaal	252.786	75.24	280.680	75.21
P.v.d.A.	48.017	14.29	59.031	15.82
C.P.N.	4.326	1.29	2.176	0.58
S.U. *)	320	0.10	—	—
Totaal	52.663	15.68	61.207	16.40
V.V.D.	6.602	1.97	7.338	1.96
R. en V.	828	0.25	—	—
N.U. (J.C.V.)	—	—	694	0.19
N.O.U. (M.P.)	470	0.14	633	0.18
Totaal	7.900	2.36	8.665	2.33
Totaal	335.902	100.—	373.155	100.—

II. TILBURG

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	6.868	2.48	7.177	2.34
C.H.U.	7.568	2.73	7.477	2.44
S.G.P.	1.212	0.44	1.134	0.37
G.P.V.	298	0.11	201	0.07
Totaal	15.946	5.76	15.989	5.22
K.V.P.	186.501	67.27	228.008	74.46
K.N.P.	20.239	7.30	—	—
Totaal	206.740	74.57	228.008	74.46
P.v.d.A.	44.133	15.92	52.387	17.11
C.P.N.	3.468	1.25	1.647	0.53
S.U. *)	117	0.04	—	—
Totaal	47.718	17.21	54.034	17.64
V.V.D.	5.562	2.01	6.230	2.03
R. en V.	823	0.30	—	—
N.U. (J.C.V.)	—	—	847	0.28
N.O.U. (M.P.)	447	0.15	1.126	0.37
Totaal	6.832	2.46	8.203	2.68
Totaal	277.236	100.—	306.234	100.—

III. ARNHEM

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	42.742	14.14	40.588	12.43
C.H.U.	55.383	18.33	58.792	18.01
S.G.P.	16.884	5.59	17.130	5.24
G.P.V.	1.588	0.52	1.654	0.52
Totaal	116.597	38.59	118.164	36.20
K.V.P.	40.257	13.32	48.921	14.99
K.N.P.	4.397	1.46	—	—
Totaal	44.654	14.78	48.921	14.99
P.v.d.A.	95.950	31.75	116.475	35.68
C.P.N.	9.101	3.01	6.624	2.04
S.U. *)	910	0.30	—	—
Totaal	105.961	35.06	123.099	37.72
V.V.D.	32.059	10.61	33.148	10.16
R. en V.	1.083	0.36	—	—
N.U. (J.C.V.)	585	0.19	1.427	0.43
N.O.U. (M.P.)	1.232	0.41	1.661	0.50
Totaal	34.959	11.57	36.236	11.09
Totaal	302.171	100.—	326.420	100.—

IV. NIJMEGEN

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	19.459	6.96	17.598	5.85
C.H.U.	22.947	8.21	23.359	7.76
S.G.P.	7.534	2.70	6.912	2.30
G.P.V.	329	0.12	336	0.11
Totaal	50.269	17.99	48.205	16.02
K.V.P.	127.897	45.74	152.967	50.82
K.N.P.	8.098	2.90	—	—
Totaal	135.995	48.64	152.967	50.82
P.v.d.A.	70.867	25.35	79.784	26.51
C.P.N.	3.838	1.37	2.301	0.76
S.U. *)	198	0.07	—	—
Totaal	74.903	26.79	82.085	27.27
V.V.D.	17.367	6.22	16.171	5.37
R. en V.	486	0.16	—	—
N.U. (J.C.V.)	—	—	726	0.24
N.O.U. (M.P.)	561	0.20	838	0.28
Totaal	18.414	6.58	17.735	5.89
Totaal	279.581	100.—	300.992	100.—

V. ROTTERDAM

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	39.325	10.56	370.10	9.27
C.H.U.	24.068	6.47	25.435	6.37
S.G.P.	8.344	2.21	8.594	2.17
G.P.V.	1.758	0.48	1.788	0.44
Totaal	73.495	19.72	72.827	18.25
K.V.P.	48.374	12.98	57.675	14.43
K.N.P.	5.792	1.56	—	—
Totaal	54.166	14.54	57.675	14.43
P.v.d.A.	158.927	42.66	188.440	47.20
C.P.N.	35.664	9.57	33.575	8.43
S.U. *)	2.327	0.62	—	—
Totaal	196.918	52.85	222.015	55.63
V.V.D.	44.793	12.02	44.450	11.13
R. en V.	896	0.24	—	—
N.U. (J.C.V.)	413	0.11	1.111	0.28
N.O.U. (M.P.)	1.932	0.52	1.106	0.28
Totaal	48.034	12.89	46.667	11.69
Totaal	372.613	100.—	399.184	100.—

VI. 's-GRAVENHAGE

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	46.392	14.64	36.482	10.82
C.H.U.	23.457	7.40	22.482	6.67
S.G.P.	4.375	1.38	4.384	1.30
G.P.V.	719	0.23	857	0.25
Totaal	74.943	23.65	64.205	19.04
K.V.P.	55.395	17.48	66.711	19.78
K.N.P.	13.244	4.18	—	—
Totaal	68.639	21.66	66.711	19.78
P.v.d.A.	102.152	32.23	127.943	37.93
C.P.N.	20.902	6.59	17.882	5.30
S.U. *)	1.571	0.50	—	—
Totaal	124.625	39.42	145.825	43.23
V.V.D.	40.995	12.94	49.774	14.76
R. en V.	1.917	0.60	—	—
N.U. (J.C.V.)	2.650	0.83	8.611	2.55
N.O.U. (M.P.)	3.147	1.—	2.139	0.64
Totaal	48.709	15.37	60.524	17.95
Totaal	316.916	100.—	337.265	100.—

VII. LEIDEN

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen
A.R.P.	40.058	14.67	37.922
C.H.U.	40.325	14.77	39.790
S.G.P.	13.700	5.02	14.272
G.P.V.	1.343	0.50	1.406
Totaal	95.426	34.96	93.390
K.V.P.	70.341	25.77	84.183
K.N.P.	8.648	3.17	—
Totaal	78.989	28.94	84.183
P.v.d.A.	62.203	22.78	76.743
C.P.N.	7.681	2.81	6.363
S.U. *)	656	0.24	—
Totaal	70.540	25.83	83.106
V.V.D.	25.942	9.50	28.955
R. en V.	698	0.26	—
N.U. (J.C.V.)	676	0.25	1.672
N.O.U. (M.P.)	702	0.26	724
Totaal	28.018	10.27	31.351
Totaal	272.973	100.—	292.030

VIII. DORDRECHT

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen
A.R.P.	62.285	18.31	59.888
C.H.U.	41.162	12.10	43.264
S.G.P.	26.337	7.74	26.821
G.P.V.	2.000	0.59	2.233
Totaal	131.784	38.74	132.206
K.V.P.	43.567	12.81	52.847
K.N.P.	5.038	1.48	—
Totaal	48.605	14.29	52.847
P.v.d.A.	112.082	32.96	134.865
C.P.N.	10.640	3.13	9.626
S.U. *)	1.067	0.31	—
Totaal	123.789	36.40	144.491
V.V.D.	34.592	10.17	34.710
R. en V.	576	0.18	—
N.U. (J.C.V.)	—	—	1.204
N.O.U. (M.P.)	727	0.22	985
Totaal	35.895	10.57	36.899
Totaal	340.073	100.—	366.443

IX. AMSTERDAM

	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen
A.R.P.	38.043	8.14	33.412
C.H.U.	17.807	3.81	18.422
S.G.P.	1.224	0.26	1.375
G.P.V.	1.078	0.23	1.345
Totaal	58.152	12.44	54.554
K.V.P.	71.576	15.31	83.820
K.N.P.	10.846	2.32	—
Totaal	82.422	17.63	83.820
P.v.d.A.	164.062	35.10	197.568
C.P.N.	104.558	22.37	92.914
S.U. *)	2.287	0.48	—
Totaal	270.907	57.95	290.482
V.V.D.	49.856	10.67	56.763
R. en V.	3.783	0.81	—
N.U. (J.C.V.)	1.043	0.22	3.742
N.O.U. (M.P.)	1.343	0.28	2.527
Totaal	56.025	11.98	63.032
Totaal	467.506	100.—	491.888

in achttien Kamerkieskringen

X. DEN HELDER					XIII. UTRECHT					XVI. GRONINGEN				
	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	20.581	8.68	19.927	8.01	A.R.P.	46.252	14.97	43.007	12.87	A.R.P.	45.038	18.24	43.856	17.28
C.H.U.	9.925	4.19	10.112	4.06	C.H.U.	36.316	11.75	37.216	11.14	C.H.U.	25.133	10.18	24.302	9.58
S.G.P.	1.328	0.56	1.342	0.54	S.G.P.	12.637	4.09	12.230	3.69	S.G.P.	571	0.23	615	0.24
G.P.V.	726	0.31	762	0.31	G.P.V.	2.794	0.90	3.124	0.93	G.P.V.	8.473	3.43	8.858	3.49
Totaal	32.560	13.73	32.143	12.92	Totaal	97.999	31.71	95.667	28.63	Totaal	79.215	32.08	77.631	30.59
V.P.	71.087	29.98	79.703	32.03	K.V.P.	71.881	23.26	86.336	25.84	K.V.P.	12.864	5.21	15.048	5.92
N.P.	2.985	1.26	—	—	K.N.P.	8.173	2.64	—	—	K.N.P.	1.821	0.74	—	—
Totaal	74.072	31.24	79.703	32.03	Totaal	80.054	25.90	86.336	25.84	Totaal	14.685	5.95	15.048	5.92
P.v.d.A.	78.526	33.12	92.343	37.00	P.v.d.A.	87.213	28.22	108.997	32.62	P.v.d.A.	93.940	38.04	107.193	42.23
C.P.N.	22.203	9.36	17.836	7.16	C.P.N.	11.330	3.67	8.573	2.57	C.P.N.	22.288	9.03	19.404	7.66
S.U. *)	789	0.33	—	—	S.U. *)	1.063	0.31	—	—	S.U. *)	674	0.27	—	—
Totaal	101.518	42.81	109.879	44.16	Totaal	99.606	32.20	117.570	35.19	Totaal	116.902	47.34	126.597	49.89
V.V.D.	26.984	11.38	26.101	10.49	V.V.D.	27.419	8.87	30.996	9.28	V.V.D.	31.208	12.64	32.685	12.88
R. en V.	700	0.29	—	—	R. en V.	1.647	0.53	—	—	R. en V.	853	0.35	—	—
N.U. (J.C.V.)	398	0.17	526	0.21	N.U. (J.C.V.)	799	0.26	2.180	0.65	N.U. (J.C.V.)	598	0.24	632	0.21
N.O.U. (M.P.)	903	0.38	448	0.19	N.O.U. (M.P.)	1.635	0.53	1.374	0.41	N.O.U. (M.P.)	3.464	1.40	1.169	0.51
Totaal	28.985	12.22	27.075	10.89	Totaal	31.500	10.19	34.550	10.34	Totaal	36.123	14.63	34.486	13.60
Totaal	237.135	100.—	248.800	100.—	Totaal	309.159	100.—	334.123	100.—	Totaal	246.925	100.—	253.762	100.—
XI. HAARLEM					XIV. LEEUWARDEN					XVII. ASSEN				
	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	39.500	12.39	36.275	10.50	A.R.P.	56.663	22.79	55.554	22.01	A.R.P.	23.441	16.76	23.338	15.66
C.H.U.	25.876	8.12	27.235	7.92	C.H.U.	40.554	16.31	40.284	15.96	C.H.U.	18.005	12.87	18.103	12.15
S.G.P.	3.789	1.19	3.826	1.11	S.G.P.	2.084	0.84	1.853	0.73	S.G.P.	476	0.34	441	0.30
G.P.V.	994	0.31	1.172	0.31	G.P.V.	2.542	1.02	2.563	1.02	G.P.V.	1.716	1.23	1.788	1.20
Totaal	70.159	22.01	68.508	19.84	Totaal	101.843	41.96	100.254	39.72	Totaal	43.638	31.20	43.670	29.31
V.P.	73.505	23.05	93.818	27.18	K.V.P.	16.563	6.66	17.510	6.94	K.V.P.	8.676	6.20	10.347	6.94
N.P.	14.846	4.66	—	—	K.N.P.	1.033	0.42	—	—	K.N.P.	415	0.30	—	—
Totaal	88.351	27.71	93.818	27.18	Totaal	17.596	7.08	17.510	6.94	Totaal	9.091	6.50	10.347	6.94
P.v.d.A.	92.211	28.91	115.605	33.45	P.v.d.A.	91.006	36.61	103.247	40.91	P.v.d.A.	58.454	41.80	66.412	44.57
C.P.N.	22.778	7.14	18.202	5.29	C.P.N.	11.459	4.61	8.889	3.52	C.P.N.	6.220	4.45	5.015	3.37
S.U. *)	1.565	0.50	—	—	S.U. *)	2.866	1.15	—	—	S.U. *)	244	0.17	—	—
Totaal	116.554	36.55	133.807	38.74	Totaal	105.331	42.37	112.136	44.43	Totaal	64.918	46.42	71.427	47.94
V.V.D.	38.962	12.22	45.371	13.14	V.V.D.	21.505	8.65	21.156	8.38	V.V.D.	20.726	14.82	22.603	15.17
R. en V.	2.062	0.64	—	—	R. en V.	405	0.16	—	—	R. en V.	241	0.17	—	—
N.U. (J.C.V.)	2.072	0.64	2.657	0.77	N.U. (J.C.V.)	265	0.10	488	0.19	N.U. (J.C.V.)	161	0.11	338	0.23
N.O.U. (M.P.)	735	0.23	1.141	0.33	N.O.U. (M.P.)	1.677	0.68	842	0.34	N.O.U. (M.P.)	1.059	0.76	610	0.41
Totaal	43.831	13.73	49.169	14.24	Totaal	23.852	9.59	22.486	8.91	Totaal	22.187	15.86	23.551	15.81
Totaal	318.895	100.—	345.302	100.—	Totaal	248.622	100.—	252.386	100.—	Totaal	139.834	100.—	148.995	100.—
XII. MIDDELBURG					XV. ZWOLLE					XVIII. MAASTRICHT				
	1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %		1952 behaalde stemmen	in %	1956 behaalde stemmen	in %
A.R.P.	20.479	13.80	19.504	12.79	A.R.P.	41.894	11.33	41.609	10.41	A.R.P.	3.382	0.96	3.332	0.84
C.H.U.	23.483	15.83	23.467	15.40	C.H.U.	52.430	14.18	52.548	13.14	C.H.U.	3.146	0.90	2.331	0.58
S.G.P.	14.132	9.52	13.656	8.96	S.G.P.	11.278	3.05	11.847	2.96	S.G.P.	296	0.08	187	0.05
G.P.V.	1.330	0.90	1.242	0.82	G.P.V.	6.705	1.81	7.211	1.81	G.P.V.	620	0.18	280	0.07
Totaal	59.424	40.05	57.369	37.97	Totaal	112.307	30.37	113.215	28.32	Totaal	7.444	2.12	6.130	1.54
K.V.P.	27.488	18.52	31.882	20.92	K.V.P.	97.111	26.26	111.664	27.93	K.V.P.	264.546	75.44	313.243	78.58
K.N.P.	1.576	1.06	—	—	K.N.P.	4.988	1.35	—	—	K.N.P.	21.252	6.06	—	—
Totaal	29.064	19.58	31.882	20.92	Totaal	102.099	27.61	111.664	27.93	Totaal	285.798	81.50	313.243	78.58
P.v.d.A.	41.589	28.02	48.779	32.07	P.v.d.A.	99.195	26.83	126.837	31.73	P.v.d.A.	44.777	12.77	69.782	17.51
C.P.N.	1.281	0.86	880	0.51	C.P.N.	22.706	6.14	16.310	4.07	C.P.N.	8.198	2.34	3.993	1.—
S.U. *)	159	0.11	—	—	S.U. *)	872	0.24	—	—	S.U. *)	323	0.09	—	—
Totaal	43.029	28.99	49.659	32.58	Totaal	122.773	33.21	143.147	35.80	Totaal	53.298	15.20	73.775	18.51
V.V.D.	11.800	7.96	12.321	8.08	V.V.D.	31.267	8.46	30.204	7.56	V.V.D.	3.181	0.91	3.401	0.85
R. en V.	498	0.33	—	—	R. en V.	526	0.14	—	—	R. en V.	966	0.27	—	—
N.U. (J.C.V.)	—	—	333	0.22	N.U. (J.C.V.)	299	0.08	765	0.19	N.U. (J.C.V.)	—	—	1.015	0.25
N.O.U. (M.P.)	4.591	3.09	366	0.23	N.O.U. (M.P.)	483	0.13	305	0.20	N.O.U. (M.P.)	—	—	1.069	0.27
Totaal	16.889	11.38	13.020	8.53	Totaal	32.575	8.81	31.774	7.95	Totaal	4.147	1.18	5.485	1.37
Totaal	148.406	100.—	152.430	100.—	Totaal	369.754	100.—	399.800	100.—	Totaal	350.687	100.—	398.633	100.—

Een vruchtbaar jaar is voorbij

* De Handelingen zijn in de afgelopen periode met 13231 pagina's uitgebreid

DE NIEUWE Tweede Kamer is gekozen. Maar nog zijn de heren Schouten, v. d. Heuvel en Stapelkamp lid van de Tweede Kamer. Op 30 juni a.s. wordt dit parlementaire jaar officieel — waarschijnlijk door minister Beel —, namens de Koningin gesloten. Tot die datum behoeven de oude parlementaire rotten nog niet op hun visitekaartje te zetten: oud-Tweede Kamerlid. Maar de laatste vergaderdag hebben zij achter de rug. Namens de Kamer heeft voorzitter Kortenhorst afscheid van hen genomen. Het is een zeer sober afscheid geweest. Althans wat woorden betreft. Maar het heengaan van dr. Schouten heeft de zittende Kamerleden wel iets gezegd. En wij zijn er blij om dat een grote fractie hem dit heeft doen blijken. Hoe striemend Schoutens betogen in de afgelopen 38 jaar soms zijn geweest, vijanden heeft hij zich nooit gemaakt. Dat is hem op de laatste vergaderdag, op de zesde juni, wel gebleken.

Voorzitter Kortenhorst heeft dit afscheid niet moeilijk gemaakt. Kort maar hartelijk was zijn woord tot de acht leden die niet meer terugkeren.

Dat er de afgelopen vier jaar het nodige is gepresteerd werd wel duidelijk uit de afscheidsspeech van voorzitter Kortenhorst. Niet minder dan 1114 wetsontwerpen zijn in deze parlemen-

taire periode behandeld. Slechts dertigmaal behoefde er hoofdelijk gestemd te worden. En slechts eenmaal werd een wetsontwerp verworpen. Maar toen was het meteen raak. De verwerping van de huurwet leidde tot de Kabinetscrisis van verleden jaar, die zeventien dagen heeft geduurd. Het Kabinet Drees kwam tenslotte weer ongeschonden terug. Dit Kabinet, zo zeide de heer Kortenhorst, heeft 21 wetsontwerpen ingetrokken; elf kort na zijn optreden en tien in de loop van deze vier jaar. Geïnterpelleerd werd er niet veel: 16 maal slechts. In vier jaar tijds werden 81 moties behandeld. Er waren 546 schriftelijke vragen, tegenover slechts 81 mondelinge. Dit laatste is inderdaad niet veel. Het is te hopen dat als de Tweede Kamer met vijftig procent wordt uitgebreid er meer leden zullen zijn die zich met het vragenuurtje zullen bezig houden. Want juist de mondelinge vragen over actuele gebeurtenissen kunnen de belangstelling voor de politiek levendig houden. Het heeft er wel eens de schijn van dat onze Tweede Kamerleden er bezwaar tegen hebben om actueel te zijn. Het aantal van 81 mondelinge vragen in vier jaar is beslist te weinig. In dit opzicht kunnen wij stellig nog iets van het Engelse Parlement leren, waar het stellen van mondelinge vragen een hoogtepunt is in het parlementaire overleg. Met een beetje esprit en een beetje durf moet dat in Nederland ook kunnen.

Gesproken is er genoeg in deze parlementaire periode. Voorzitter Kortenhorst had laten uitrekenen dat de ministers en Tweede Kamerleden samen 13231 bladzijden van de Handelingen hadden gevuld. Een aantal dat er mag zijn. Evenals het aantal vergaderingen: 358 dag- en 122 avondvergaderingen.

Prof. Dr. J. Zijlstra

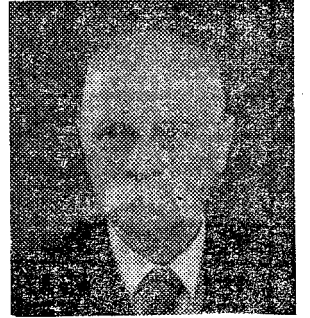
Onze tien gekozen Kamerleden

Mr. J. Algera

Mr. A. B. Roosjen

Prof. Mr. P. S. Gerbrandy

Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot

A. W. Bicwenga

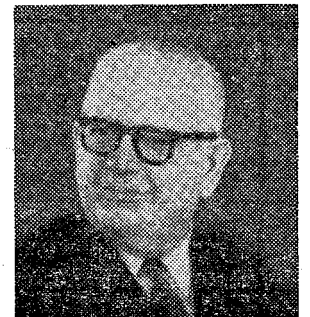
Drs. C. P. Hazenbosch

Dr. E. P. Verkerk

H. van Eysden

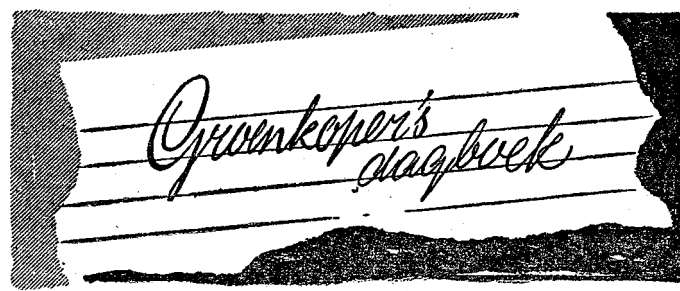

Ds. J. Fokkema

BOERHAAVE VAN 1907 Heemskerckstraat II 's-Gravenhage Telefoon 33 00 05	DE aangewezen Verzekering- Maatschappij ONGEVALLEN ZIEKENHUISVERPLEGING OPERATIE WEKELIJKSE UITKERING BIJ ZIEKTE Vraagt prospectus!

13 JUNI

Ik was wel niet de eerste — dat was de voorzitter van het stembureau — maar ik bevond mij wel onder de Haantjes de Voorste. In mijn agitatie vergat ik de voorzitter te vragen wie hem zijn stembiljet overhandigd had, want dat interesseerde me. Maar u weet hoe het gaat, men is een tikkel-tje zenuwachtig bij het uitbrengen van zijn stem en men vergeet op zo'n manier de boodschappen. Ik zei „goede morgen” (had bijna gezegd: „een goede morgen begint met Zijlstra”) en overhandigde mijn oproepingskaart. Graag had ik samen met mevrouw Groenkoper gestemd. Doch die is sinds dat aftreden van Molotov zo zelfstandig en zo soeverein in haar eigen kringetje, dat ze had gezegd, dat ze wel later op de dag zou gaan stemmen. En om nu op die dag uit mijn goede stemming te raken, daarvoor voelde ik dus ook niets. Daarom was ik alleen gegaan. Ik overhandigde dus mijn „oproepingskaart” aan de voorzitter, die netjes en beleefd „dank u wel” zei. Daarna wendde hij zich tot zijn linkerbuurman en sprak: „68943 William Groenkoper” en hij noemde ook de straat waar ik woonde. Die linkerbuurman (van de voorzitter) grabbelde in een kaartenbak en haalde er twee kaarten uit, maar toen hij zag, dat mevrouw Groenkoper er toch niet bij was, borg hij één kaart weer op. Ik kreeg toen een stembiljet en verdween in het hokje. En toen..... toen,

om precies te zijn op 13 juni 1956 om 8 uur 11 minuten en 15 seconden, toen stemde ik, wel bij zinnen, nummer een van lijst 3: Zijlstra J. te Amsterdam. Oef. Daartegen had ik nu weken opgezien. Eerlijk! Ik wist precies hoe het moest, toch maakte ik mezelf wel eens bang, dat ik in mijn zenuwen het verkeerde hokje rood zou maken. Maar nee. Kalm als een echte Pé van de A.R. deed ik mijn plicht. Bij het verlaten van mijn huis had ik in de bus nog een visitekaartje van Dr. W. Drees gevonden. Minister-president, wonende Beeklaan in den Haag. En op dat kaartje had die Dr. W. Drees uit de Beeklaan met z'n eigen hand geschreven, dat ik toch vooral moest stemmen. Hij wilde niet zeggen op wie. Dus heb ik niet op hem gestemd. Alleen vond ik het vreemd, dat hij de titel minister-president voor particuliere doeleinden gebruikte en ook vond ik het vreemd dat hij geen telefoon had, anders had ik hem nog even opgebeld om te zeggen, dat hij gerust kon zijn. Dat ik hem vooral niet zou stemmen.

Opgelucht ben ik werkwaarts getogen. Veel opwindend dan mijn eigen opwin-

ding kwam ik niet tegen. Hier en daar op het kantoor vroeg een collega waar het stembureau stond in mijn buurt en daarmede was de politieke beroering beëindigd. Mevrouw Groenkoper is des middags wezen stemmen. „Er was geen hond” zei ze, toen ik thuis kwam. Nu, die had ik in het stembureau ook niet verwacht. Maar ze scheen teleurgesteld. Misschien had ze aan een bloemetje gedacht. Als we een goede beurt maken met lijst 3 dan koop ik toch een struikje voor haar. Verder was er ook weinig leven in de stad. Voor een der twee kranten was een stel-lage gebouwd om de uitslagen op te projecteren, doch eerder dan een uur of acht hoor ik toch niets denk ik.

Om zeven uur zat ik echter al voor de radio. „Verkiezing is volgens Nederlandse traditie in alle rust en ordelijkheid verlopen” zei de nieuwslezer. Hij zei ook, dat het Kabinet met de staatssecretarissen ontslag aan de Koningin had aangeboden. Ik vond dat een beetje vervelend op zo'n blijde verkiezingsdag. Zo hoort het echter. Ik fleurde weer op, toen ik hoorde dat de ministers en de staatssecretarissen de zaken die in

het belang van het Koninkrijk noodzakelijk zijn zullen afdoen. Want stel je voor, dat er plotseling niet meer geregeerd zou worden. Ik moet er niet aan denken.

Om 20.30 zette ik mij schrap voor de radio. De N.C.R.V. zetelde weer in de Amsterdamse krantenwijk, waar ik haar wel eens ontmoet had. En daar hoorde ik dan de eerste uitslag, die van het Openbaar Lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolder, het toekomstige Lelystad. Een gemeente, die dus voor het eerst het rode potlood gebruikte. Van de 248 stemmen 28 op de A.R.-lijst. De meeste op lijst 2, maar op lijst 6, de Communisten nog altijd 32.

Nu viel het me niet mee. Natuurlijk kon ik er nog geen peil op trekken, maar als het nieuws, dat ik verwachtte zo begon, dan is dat niet leuk. Maar kom aan, dacht ik, als van Lelystad de victorie niet begint, dan moet zij ergens anders beginnen. Maar waar?

Om negen uur in de avond, waren nog geen grote steden bekend dan Nijmegen alleen. Daar geen vooruitgang van de A.R. „Maar wat wil je” vroeg i. jn vrouw, „Nijmegen, dat ligt bij Romme”.

Toen kwam Bolsward, de doorsnee stad voor Nederland, zal ik maar zeggen. 14.5% voor de A.R. hoorde ik. Zou dat voor geheel Nederland gelden? Met deze vraag, welke mij bekleemde, holde ik naar het station om deze brief te posten.

William Groenkoper

• De juiste gezindheid

De verkiezingen zijn achter de rug en daarmee behoort ook de verkiezingsstrijd in de ether tot het verleden. Minister Cals heeft zijn best gedaan een regeling te ontwerpen, die alle partijen een gelijke portie verkiezingszendtijd gaf, maar de partijen, die „bevriend” zijn met een omroepvereniging hebben hun uiterste best gedaan meer te krijgen dan die regeling bood.

Minister Suurhoff hield voor de Vara, geheel onverwacht en buiten de zendtijd, die voor de verkiezingspropaganda beschikbaar was gesteld, een populair praatje over de nieuwe ouderdomswet. Heel eenvoudig en gemoeidelijk vertelde de minister, wat die wet nu precies inhoudt. Geen zweempje propaganda. Totdat de heer Suurhoff aan de vraag kwam, aan wie wij deze wet nu eigenlijk te danken hadden. Toen moest de socialistische minister toch wel even vertellen, dat er in de sociaal-economische raad „een paar K.V.P.-gezinde professoren” tegen waren. En evenmin kon hij nalaten te zeggen, dat voor de oorlog wel de mogelijkheid bestond een dergelijke wet tot stand te brengen, maar dat het aan de gezindheid mankerde.

Die gezindheid is nu veranderd. Maar dat is volgens de heer Suurhoff niet het belangrijkste. Het gaat om de instellingen en organisaties, die daarop een gunstige invloed hadden. En, zo besloot de minister, als U zich nu afvraagt aan welke kant U in deze tijd moet staan, dan moet U het antwoord zoeken op de vraag, welke instellingen en organisaties dat zijn.

Het moet gezegd worden, dat minister Suurhoff deze verkiezingstoespraak zorgvuldig had „aangekleed”. Daarmee zette hij echter zijn collega van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in zijn hemd. En dat lijkt ons voor een minister niet de juiste gezindheid.

Firma
C. Vermeer en Zoon's
Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils
armleggers, kappen regels stijlen enz.

AVONDMAALSTELLEN
DOOPBEKKEN
OFFERSCHALEN enz.
in Zilver en Pleet-zilver.
Op aanvraag worden U de prijscur-
rant en afbeeldingen gratis toege-
zonden. Franco verzending door ge-
heel Nederland
D. J. H. EIKENDAL
Bergstr. 12 - Tel. 2038 - Wageningen

N.V. Aannemers- en Handelsbedrijf
VAN OORD
Hoogstraat 73a
Werkendam
Telefoon 444
RIJSWERKEN
GRONDWERKEN
ASFALTWERKEN

n.v. drukkerij van haeringen
Prinsegracht 126 s-Gravenhage
Telefoon 33.41.20 - 33.41.21
☆
speciaal adres voor uw:
HANDELDRIUKWERK
DISSERTATIES
TIJDSCHRIFTEN
BOEKWERKEN
Op uw vraag zullen wij u gaarne
bezoeken.

INNEMEE & ZN. N.V.

BEGRAFENIS-
TRANSPORT
DEN HAAG
Telefoon 115940
HAARLEM
Telefoon 10441
DELFT
Telefoon 1642
Onmiddellijk
ter plaatse
te
ontbieden

JUTE ZAKKEN
voor binneland en export
Een vertrouwensartikel!
NOORD NEDERLANDSE ZAKKEN-
HANDEL N.V. GRONINGEN
EEMSKANAAL N.Z. 46
Telefoon 31345 (3 lijnen)
Telegramadres „Jute”

AANNEMERSBEDRIJF
Gebrs. Hakkers
★ Handel in rijsmaterialen,
riet en teen
★ tictmattenfabriek
★ Hoepelmakerijen
WERKENDAM
Telefoon 14

SCHEEPSBOUWERVEN
A. VUYK
& ZONEN
CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

N.V. Houthandel
ARENDSSEN
Lutkepoortstraat 52
Telefoon K 3410-2109 - Harderwijk

UIT PERS EN PERIODIEK

Wie wordt er nu

Breed-smal

Onder de titel „K.V.P. wenst brede Romme en smalle Drees” schreef Vrij Nederland o.m.:

„Voor de vijfde maal valt volgende week aan Koningin Juliana de weinig benijdenswaardige eer te beurt een kabinetscrisis naar een oplossing te leiden. Het kan voor zeker worden aangenomen, dat de bitterheid die in deze verkiezingsstijfde verhouding tussen de grootste partijen heeft gekenmerkt, de komende formatie-pogingen van de aanvang af in een crisissfeer zal doen verlopen. Het moet ook zeer de vraag worden geacht, of er aan het einde van de volgende week al een formateur bekend zal zijn. Het alternatief dat voor de verkiezingen van aanstaande woensdag gesteld wordt is op zichzelf duidelijk genoeg: Drees of Romme. Twee begrippen, geladen met inhoud.....

Het is goed zich er rekenschap van te geven, dat de KVP lijnrecht aanstuurt op een kabinet, waarin het socialistisch element in de hoek zal zijn gedrukt. Zij is doodsbenauwd, dat Oud zijn flater van 1952 zal herhalen, die hem kansloos in de oppositie plaatste, omdat hij zich op een voor hem ongelukkig ogenblik een hoogst tactloze volzin liet ontvallen. Oud heeft er bij de laatste algemene beschouwingen in de Tweede Kamer geen twijfel aan laten bestaan, dat hij een herhaling van die ontwikkeling niet begeert.

Duynstee, die jaren door een pionier voor een regering zonder de socialisten, meent dan ook dat er nu geen enkele reden meer is, om de VVD bij voorbaat uit te schakelen. Hij zegt een regering te willen van de breedste basis. Maar hij denkt aan wat anders.

Hij is er zich, zoals hij schrijft, er zeer wel van bewust, dat door verbreding van de basis „de koek kleiner wordt”. Bovendien eist hij dan op voorhand van de socialisten, dat zij (nog..... neen, dat zegt hij niet) bescheidener zullen worden ook als ze zouden winnen. Zijn ze dat niet, dan — zo komt de aap uit de mouw — zou de kabinetsformatie in ernstige moeilijkheden kunnen geraken, welke misschien zouden dwingen tot een richting welke de gouvernementele vleugel in de P.v.d.A. onwelkom zou zijn.....

Thans zal men een nieuw regeringsprogramma moeten opstellen dat tot de oplossing van een aantal zeer omstrede punten moet leiden. Om te beginnen dringt zich dan de kwestie van de huurverhoging en huurbelasting. Gezien het feit dat de afwijzing van een huuraframing bij een — terwille van de volkswoningbouw — onevenredig hoge huurverhoging, vorig jaar tot een kabinetscrisis leidde, mag men wel aannemen, dat de P.v.d.A. ook nu niet zal medewerken aan de grote huurverhoging als deze woningnoodwinst niet wordt afgeroomd.....

Van principiële betekenissen zullen dan weer paragrafen zijn over de verhouding tussen overheids- en particuliere deelneming in gemengde bedrijven, die in de afgelopen vier jaren door de rechtse partijen onder aanvoering van de KVP zonder ophouden ten nadele van het gemeenschapsgeld en ten voordele van de particuliere deelneming is uitgelegd.

En dan hebben we nog niets gezegd van Romme's voorliefde voor de vrijere loonvorming, die zonder de geringste twijfel ten nadele werkt van de arbeiders in de (nogal talrijk gebleken) zwakkere bedrijven.

Er kan geen twijfel aan bestaan, dat de keuze van de

eerste formateur van beslissende invloed zal zijn.”

Romme?

De Maasbode geeft een „Portret van Romme” en schrijft o.m.:

„En nu weer de vraag! Wat te denken van Romme als minister-president?”

Natuurlijk daarop kan al-
leen de politiek antwoord ge-
ven. Maar we verzetten ons
fel tegen hen, die bij voorbaat
een eventueel premierschap
van Romme in diskrediet po-
gen te brengen. Wij hebben
hier Romme getekend. En
dan ziet men een uitgespro-
ken aanvoerder en katholiek
politicus, die volledig past in
de Nederlandse traditie van
de grote partijleiders, minis-
ters-president. Van Thorbecke,
Kuyper en Colijn.

Romme wordt dit jaar zes-
tig jaar. Hij heeft voor de
functie van minister-president
een waardevolle ervaring.
Eerst jaren lang in de ge-
meenteraad van Amsterdam,
dan minister van Sociale za-
ken, dan tien jaar fractielei-
der en kabinetsformateur son-
der zelf minister te willen
zijn. De onbetwiste katholieke
„spokesman” die werkt, altijd
werkt, veelzijdig is en zijn
stof beheerst. Die lid was van
de „Negenmannen”, die een
belangrijke rol speelden bij de
Grondwetsverandering, die de
grote voorvechter werd van
een sociale hervorming, be-
lichaamd in de P.B.O., die
hoogleraar was in de sociologie,
het staats- en administra-
tief recht en een uitgesproken
vakjurist, kortom een man,
die leiding kan geven aan een
regering.

Het is geen wonder, dat de
P.v.d.A. bang is voor deze
man. Bang dan alleen in poli-
tiek opzicht, want het kan
niet zijn, ondanks die brief in
mijn brievenbus, dat men deze
man het stuur van Staat niet
in handen zou durven geven.
Of hij het zal willen en of de
politieke constellatie het zal
gedogen, is een andere vraag.”

Wat dan?

In de rubriek „Tussen Plein
en Binnenhof” in De Volk-
skrant heeft dr. Kortendorst
een praatje weergegeven over
de discussie over de vraag
„Samenwerking op de breedst

Kabinetsformateur?

mogelijke basis?” zoals deze
gevoerd is tussen mr. A. L.
B'ock en de heren mr. A. M.
Donner, dr. J. P. A. Mekkes
en dr. J. A. H. J. S. Bruins
Slot. In dat artikel lezen we
o.m.:

„En toch praten Donner en
De Block langs elkaar heen —
aldus de Oud-Minister. Im-
mers Donner moet erkennen,
dat zowel Kuyper als Colijn
bij de formatie van hun kabi-
netten (op smalle basis) een
voorafgaand stevig contact
tussen de drie samenwerken-
de fracties heeft geëist en ook
verkregeen. Ik begrijp zeer
wel, wat de anti-revolutionairen
willen. Gij kunt dit lezen
in de bijdrage van dr. Bruins
Slot. Hij is van oordeel, dat
De Block uitgaat van een bui-
ten het principiële partij-
standpunt om geformuleerd
staatsbelang, maatschappij-
belang, wereldbelang, hetgeen
volgens hem in wezen bete-
kent, dat het formuleren van
een kabinetsprogramma buiten
de staatkundige beginselen
van de partij omgaat. Bruins
Slot kiest als punt van uit-
gang zijn eigen staatkundige
opvattingen, terwijl De Block
aan het andere eind van de
politieke draad begint name-
lijk bij een min of meer op
zichzelf staand algemeen be-
lang.”

„De begripsverwarring
dreigt door zulke redeneringen
toch wel ten top gevoerd
te worden — zo mengde zich
ons Kamerlid in de discussie.
Ik meende, dat alle construc-
tieve partijen het algemeen
belang als haar hoogste doel
en haar reden van bestaan
hebben gekozen met de van-
zelfsprekende toevoeging: zo-
als wij uitgaande van onze
beginselen dit algemeen be-
lang beschouwen.

Met dit al heeft onze
vriend, de Journalist, nog
geen antwoord ontvangen op
zijn uitroep: „Wat dan?” Een
hoogst actuele vraag! Wat
professor Donner voorstaat
komt hierop neer: de Koningin
benoemt, na raadpleging
van haar adviseurs een for-
mateur en geeft hem de op-
dracht een dusgenaamd
„parlementair” kabinet te
vormen, dat wil zeggen een
kabinet dat geacht kan wor-
den het vertrouwen der Sta-
ten-Generaal te bezitten. Dat

vertrouwen moet berusten op
de keuze van de ministers en
op het regeringsprogramma.
Donner wil allereerst, dat de
formateur geheel zelfstandig
de nodige medewerkers om
zich heen groepeerd en ver-
volgens, dat deze kandidaat-
ministers met deze een pro-
gram opstellen.

Donner zal er geen be-
zwaar tegen maken, dat deze
kandidaten hun fracties raad-
plegen, maar hij verzet zich
wel tegen de meer en meer
in zwang gekomen procedure,
dat de formateur een pro-
gram ontwerpt en dat voor-
legt aan de fractievoorzitters,
die op hun beurt hun fracties
consulteren. Dezelfde metho-
de wordt dan gevolgd met be-
trekking tot de keuze der mi-
nisters met inbegrip van de
verdeling der aangezochten
over de departementen. Don-
ner bedoelt hiermee te zeg-
gen, dat volgens het gebrui-
kelijke recept feitelijk een ka-
binet tot stand komt door
overleg tussen de fracties,
waardoor de formateur en la-
ter het kabinet hun zelfstan-
dige positie hebben prijs ge-
geven.

„Is in de praktijk een bete-
re werkwijze mogelijk? — in-
formeerde de Journalist. De
formateur aanvaardt een op-
dracht om een kabinet samen
te stellen, dat rekenen kan
het vertrouwen der Staten-
Generaal te genieten. Welnu
het lijkt mij een voorzichtige
tactiek om te zorgen, dat de
formateur tevoren op dit ver-
trouwen rekenen kan.”

De Diplomaat als christe-
lijk-historisch man sprak deze
zienswijze tegen. „Een forma-
teur is uit de aard der zaak
een ervaren staats- en stuur-
man. Hij zou het er op moe-
ten wagen op eigen kompas
te varen en af te wachten hoe
de Kamers op zijn kabinets-
formatie zouden reageren.”

„Zou hij een motie van ver-
trouwen moeten uitlokken?”
— vroeg de Vrijmoedige.

„Dat is geen usance in de
Nederlandse politiek. Een ka-
binet heeft het vertrouwen
der Staten-Generaal zolang
het tegendeel niet blijkt.”

Zo eindigde, als zo dikwijls,
ons debat in een remise. De
vraag „Wat dan?” is open
gebleven en niet met ja of
neen beantwoord.

IN ONS COMMENTAAR

Alles vergeven en vergeten?

In ons land zijn we niet gewend aan felle verkiezingscampagnes. En ook de
strijd in 1956 is niet van dien aard geweest, dat de kiezer in het algemeen erg
onder de indruk is gekomen van de felheid van de strijd.

Er is vergaderd, vaak met slechts weinig toehoorders. We geloven niet te veel te
zeggen, als we beweren, dat waarschijnlijk bij de Anti-Revolutionairen in het
algemeen nog de meeste belangstelling bestond voor het gesproken woord.

In Limburg is het er nog het heetst toegegaan. De Limburgers verkeerden blijk-
baar nog een beetje in een carnavalsstemming. Wij, van boven de Moerdijk,
kunnen dat niet waarderen. Wij hebben dan ook geen goed woord voor de
wijze, waarop van Rooms-Katholieke zijde daar „propaganda” werd gevoerd, al
zijn we tevens van mening, dat de Partij van de Arbeid nu juist niet de eerst
aangewezen is om daarover misbaar te maken.

Eén ding is zeker: de verhouding tussen K.V.P. en P.v.d.A. was allang niet bij-
zonder gunstig, zij is er na de verkiezingsstrijd nog veel slechter op geworden.
En het is haast ondenkbaar, dat dat alles na de verkiezingen plotseling van
weerszijden vergeven en vergeten zal zijn.

Dat betekent, dat de kabinetsformatie dit jaar wel bijzonder moeilijk zal worden.
Romme of Drees was de leus, die eigenlijk van weerszijden werd aangeheven.
Van de zijde van de P.v.d.A. ronduit, van de zijde van de K.V.P. minder open-
lijk, maar toch wel zeer duidelijk.

Van meet af aan hebben we gewezen op de onjuistheid van de stelling dat het
slechts zou gaan tussen Romme en Drees. En zeker is het totaal verkeerd ge-
weest, te suggereren, dat na de verkiezingen of Romme of Drees kabinetsfor-
mateur zou moeten worden.

Drees — met alle respect voor zijn persoon — kan geen kabinet formeren. Dat is
in het verleden reeds gebleken. En of Rommer daarvoor de meest aangewezen
R.K.-staatsman is, moet ook betwijfeld worden.

Onze parlementaire geschiedenis van deze eeuw heeft ons echter wel geleerd, dat
het helemaal niet vanzelfsprekend is, dat de leider van de grootste fractie
automatisch met de formatie van een kabinet wordt belast. Waarom zou dat in
1956 plotseling wel het geval zijn?

Met belangstelling zien we uit naar de aanwijzing van de kabinetsformateur.

Wie zal het zijn?

Wie weet, welk een verrassing het nog worden zal!

De resultaten van de Arjos-actie

BALANS opmaken... doen wij als Arjos niet!

Op de vorige pagina's zijn de verkiezingsuitslagen en de vergelijkingen met vorige stembusuitkomsten afgedrukt.

Het gaat ons er niet om, uit te rekenen hoeveel Arjos-stemmen er zijn behaald. Het zij nogmaals onderstreept: onze Arjos-verkiezingsactie, was een gedeelte van de partij-actie!

Maar daarom is het nog wel van belang te weten welke resultaten er zijn behaald!

In het kader van onze actie werden 92 vergaderingen gehouden, die door ruim 30.000 jongeren werden bezocht.

Aan even zoveel jongeren is verteld wat de anti-revolutionaire partij is en wat zij wil in de praktische politiek.

Men kan de vraag stellen of al deze mensen, ook zonder deze actie waren bereikt, of de anti-revolutionaire boodschap hen mondeling had kunnen worden gebracht?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de bereikte resultaten per provincie.

provincie:	aantal vergaderingen:	aantal bezoekers:
Groningen	11	6000
Friesland	8	1500
Drente	6	1500
Overijssel	17	5400
Gelderland	7	1500
Utrecht	8	1500
Noord-Holland	6	3000
Zuid-Holland	19	7100
Zeeland	6	1500
Noord-Brabant	4	2000
	92	31.000

De resultaten in de provincie Groningen trekken onmiddellijk de aandacht. Onder de bezielende leiding van de voorzitter van het provinciale verband, de heer S. Silvis te Scheemda, is er hard gewerkt in Stad en Ommelanden en de resultaten zijn dienovereenkomstig!

Ongeveer 500 personen op elke vergadering, dat vereist een goede organisatie, maar dat lukt ook doordat er

animo en trouw is te vinden in dit gewest.

De geslaagde A.R.-manifestatie in de stad Groningen, jl. maandagavond is daar ook een bewijs van. Maar liefst 4000 mensen vergaderden in drie gebouwen en hielden, na afloop, een mars door de stad. Een tocht, die eindigde aan de voet van de Martinitoren, met een taptoe op de Grote Markt. Heel Groningen heeft kunnen constateren dat enkele duizenden jongeren, voor hun politieke keuze uit durven komen en dat zij dat met spandoeken en verkiezingsborden aan de burgers willen duidelijk maken.

* * *

DE ACTIE is nu achter de rug. Zonder de medewerking, de opofferingen en de volledige inzet van zeer velen, was dit niet gelukt. Dat alles is echter het beste bewijs dat er leven in de zaak zit, dat er liefde en enthousiasme voor de anti-revolutionaire partij, voor de Arjos wordt opgebracht. Men wil tot daden komen.

Ook nu deze verkiezingsactie achter de rug is, blijft er werk aan de winkel.

In twee en negentig plaatsen in ons land zijn er nu ruim dertig duizend jongeren in contact gekomen met een bepaald facet van ons Arjoswerk.

Hun adressen en die van nog vele anderen zijn in ons bezit. Wees daar zuinig op! Dat adresmateriaal vormt nu en straks het uitgangspunt van pogingen tot het oprichten van nieuwe

Scheepsinstallatiebedrijf „Nederland” N.V.

Oostdijk 29, IJsselmonde
Tel. 445 Ridderkerk
(4 lijnen)

Voortstuwingsinstallaties
van elk vermogen.

clubs, van een ledenwerf-actie, of voor het beleggen van een propaganda-vergadering in september a.s.

Op dit terrein liggen vele mogelijkheden en kansen, die ongetwijfeld zullen worden aangegrepen en gestimuleerd door de besturen van de provinciale verbanden.

Naast de winst van de activering binnen de organisatie, heeft deze verkiezingsactie daarbuiten ook een goodwill gekweekt.

Op een balans pleegt de goodwill niet altijd in cijfers te worden uitgedrukt. Welke waarde die goodwill uiteindelijk vertegenwoordigt, blijkt uit de ontwikkeling van de onderneming, uit de stijging van de omzet en uit de verhoogde winst.

Aan de ondernemer de taak om die winstmogelijkheden te realiseren.

Die winstmogelijkheden zijn er voor de Arjos!

En daarom werken wij door!

ENKELE POSTEN PARTICULIER KAPITAAL VOOR HYPOTHEEK BESCHIKBAAR. BILLIJKE RENTE.
Br. lett. A Adm. Nederl. Gedachten, Kon. Wilh.a laan 34, Leidschendam

DRENTE

BOUWBEDRIJF VANESS
Emmen
KAPELSTRAAT 20 - TEL. 671

Uitvoering van alle voorkomende bouwwerken

EMIGRATIE
Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.
Tel. 2841 (K 5280)

JAN DE BOER N.V. HOOGEVEEN

FA. K. HARTMAN EN ZN.
Telefoon 2130

Voor al Uw verhuizingen en Transporten

AUTODIENST HOOGEVEEN-GRONINGEN v.v.

Meubilering Zandbergen
MEPPEL - HOOGEVEEN
Voor Zuid-west Drente
HET ADRES VOOR HET INRICHTEN VAN UW WONING

MEUBEL EN MATRASSENFABRIEK „Het Hunebed” Emmen
Tel. 562-K 5910

Levering van houten en stalen Slaapkamers, Ledikanten, Nachtkastjes, Tafels, Kasten.

Spiraalmatrassen, Divanbedden, Kantelbedden enz.
Vraagt vrijblijvend onze catalogus met prijscurant
Levering alleen aan de handel.

RADIO ELEKTRA

Gas en Waterleiding
Sanitair en Loodgieterswerken

HOOFDSTRAAT 220 HOOGEVEEN

Beleeft aanbevelend, **Fa. D. LION en Zn.**

DE GROOTSTE SORTERING
MANTELS KOSTUUMS JAPONNEN OVERJASSEN
De beste kwaliteiten - De laagste prijzen
De Specialzaak voor betere Dames- en Herenkleding

BUINING HOOGEVEEN

BROEKEMA's KOFFIE en THEE vraag die!

N.V. BROEKEMA-NAGEL, GRONINGEN - ASSEN

Zo sterk als een zijn

„Echa” POMPEN
VOOR ALLE DOELEINDEN

FABRIKANT **HOUWELING**
UTRECHT: LEIDSCHEWEG 1c
TEL. K 30 21630-15794

ROTTERDAM: BOLWERK 10
TEL. K 1800 27570-55055

LUNTEREN (Gld.): ENGWEG 39
TEL. K 8388 253 - 383

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN
geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN
NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

FELIX De ideale voeding voor kat en hond

BONZO
Een Felix product

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing / 60 per fiets. Gratis prijscurant A-E. Zie nrs 5-6 / 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK
's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN - LEEUWARDEN
Tel. 4467-4468

Uw adres voor recepties en partijen

ZWOLLE

Makelaarskantoor J. G. Bramer
Woningbureau
Assuranties
Hypotheeken
Taxaties

ZWOLLE - WILHELMINA STRAAT 35 a
Postrekening 21139, Tel. 6783 b.g.g. 5729

BEGRAFFENISSEN
(ook buiten Zwolle)

R. Dragt
Roggenstraat 22 - Telef. 5594 - Zwolle

HET VERTROUWENSADRES VOOR
PIANO'S EN ORGELS
ook voor het stemmen en onderhouden van uw instrument

GANZEVOORT
DIEZERSTRAAT 116 - TEL. 6552 - ZWOLLE
Uitgebreide keuze muziek en grammofoonplaten

KAPTEYN MOBYLETTE
„De betrouwbare”
HET MOBYLETTEHUIS
Kamperstraat 5 - Tel. 5617 - Zwolle

Steeds voorhanden de nieuwste uitgaven der volgende rubrieken: Theologie - Staatskunde - Vaderl. Geschiedenis - Kerkgeschiedenis - Zending - Wijsbegeerte - Taal- en Letterkunde - Romans en Novellen - Opvoeding en Onderwijs.

Boekhandel Westerhof
MELKMARKT 36 - ZWOLLE - TELEF. 6171

WONINGINRICHTING Boertien

Sassenstraat 39 - ZWOLLE - Tel. K 5200-6473
Levering franco met eigen wagen.

Rheumatiek,

schias, jicht, hartzwakte, huiduitslag, jeuk puisten, zweren, maag- en darmzwakte of -zweer nier- en blaasontsteking, nier- of blaassteen, pijnlijk urineren, trage ontlasting, wormen en maden en alle

andere slepende ziekten

bestrijdt U succesvol met de vanouds bekende florakruif, den à / 3.95 p. pak. Reeds 30 jaren frappante resultaten. Bij bestel. Uw ziekte en klachten uitvoerig vermelden. Broch. en inl. gratis.

Kruidenhuis Flora
Westersingel 40 - Groningen

BUREAU VOOR VASTE GOEDEREN
P. Kraaijeveld
Beëdigd Taxateur
Bloemstr. 13, UTRECHT

Kopen en verkopen van huizen, etc. Woningen te koop gevr. voor geldbelegging. Ook worden door ons alle inlichtingen verstrekt omtrent nieuw te bouwen woonhuizen, A L L E VERZEKERINGEN

VOOR ADVERTENTIES
gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de advertentie-administratie
Kon. Wilhelminalaan 34, LEIDSCHENDAM.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

GEDACHTEN OVER DE KABINETSFORMATIE

DE KABINETSFORMATEUR dr. Drees is deze week besprekingen met de fractievoorzitters begonnen. Woensdagmiddag vond de eerste oriënterende gezamenlijke bespreking plaats tussen dr. Drees en de fractieleiders van de vijf grootste partijen de heren Burger (arb.), Romme (k.v.p.), Zijlstra (a.r.), Oud (v.v.d.) en Tilanus (c.h.). Dat gesprek had in de eerste plaats betrekking op het regeringsprogramma. Daarop zullen formateur en parlement elkaar allereerst moeten vinden, voordat over de verdeling van portefeuilles kan worden gesproken of tot het aanzoeken van ministers kan worden overgegaan. Dr. Drees moet dus, voordat hij een kabinet heeft gevormd, dat het vertrouwen van het parlement heeft, deze drie hindernissen nemen. Dit geldt eveneens voor de vijf fractievoorzitters.

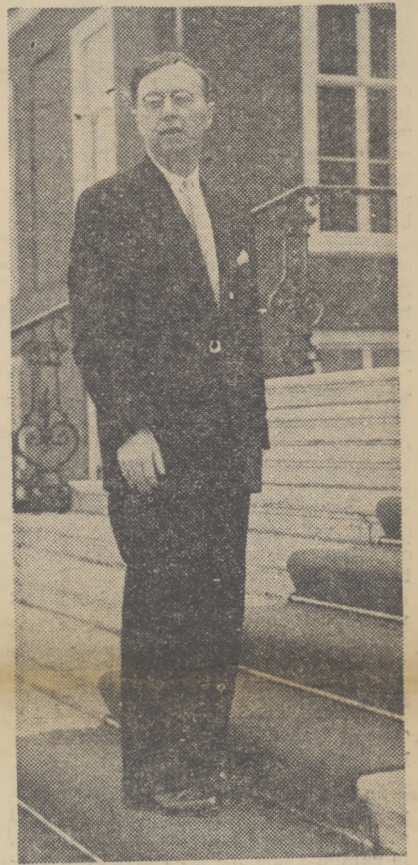
Het is immers zeer wel mogelijk, dat een of meer fractievoorzitters voor de eerste horde blijven steken en niet kunnen meegaan met de opvatting van dr. Drees ten aanzien van een belangrijk punt, dat in de komende regeringsperiode aan de

orde komt. Het hangt er maar van af hoeveel fractievoorzitters en welke fractievoorzitters weigeren de hindernis van het regeringsprogramma of de richtlijnen voor het regeringsbeleid, die dr. Drees heeft opgesteld, te nemen. Het kan natuurlijk zo zijn, dat dr. Drees en zijn fractie het parcours alleen moeten lopen, omdat de anderen aan de wedstrijd niet verder willen deelnemen. Maar zo'n vaart zal het niet lopen. De socialistische en de rooms-katholieke pers heeft deze week wel laten merken, dat er in de kring van de Partij van de Arbeid en de Kath. Volkspartij weinig enthousiasme bestaat voor een meedoen van professor Oud en de liberale fractie. Maar men kan niet zeggen dat er van die kant houtsnijdende argumenten voor een uitsluiting van de liberalen naar voren zijn gebracht. Blijkbaar ziet dr. Drees die in het eerste stadium van zijn formatiepoging evenmin en daarom kan hij niets anders dan prof. Oud eveneens bij de eerste besprekingen betrekken. De belangstelling voor de liberalen is overigens best verklaarbaar. Geen

van de grootste partijen is in staat een coalitie-kabinet te maken met uitsluiting van de ander, zonder de liberalen. De combinatie k.v.p., a.r. en c.h. en de combinatie PvdA, a.r. en c.h. zijn niet zonder de liberalen mogelijk. Wat voor de liberalen geldt, geldt uiteraard ook voor de beide prot. chr. partijen, maar deze partijen hebben in de afgelopen regeringsperiode bewezen betrouwbaarder partners te zijn dan de liberalen bleken te zijn vóór 1952. Prof. Oud, staat namelijk op het standpunt, dat een tweede kamerfractie niet gebonden is aan het regeringsprogramma, dat bij de kabinetsformatie is overeengekomen en hij liet de eigen liberale minister mr. Stikker ondergaan in de beruchte „nacht van Stikker”.

Het langdurige gesprek dat de koningin vorige week zaterdag met dr. Drees had over de formulering van de opdracht tot kabinetsformatie, toont wel aan, dat de vorming van een kabinet in de gegeven omstandigheden allerminst eenvoudig is. De formateur heeft van zijn zorg hierover zelf reeds blijk gegeven. De beide grote politieke partijen hebben in de verkiezingsstrijd bijzonder fel tegenover elkaar gestaan. Blijkbaar zo fel, dat de gedachte aan een rooms-rode combinatie, die wanneer men let op het feit, dat beide partijen zetelwinst hebben gemaakt, toch niet vreemd zou zijn, uit de formulering van de opdracht aan dr. Drees niet valt af te leiden. Men krijgt sterk de indruk, dat k.v.p. en p.v.d.a. de kleinere partijen nodig hebben om het verkeer met elkaar in het politieke leven weer op gang te brengen en mogelijk te maken. De tegenstellingen tussen k.v.p. en p.v.d.a. moet men overigens ook weer niet overschatten. In ieder geval moet men er op bedacht zijn, dat de beide grootste partijen elkaar wel eens zouden kunnen vinden in het pogen om de positie der prot. chr. partijen te verzwakken. Geluiden die in deze richting gaan, kan men ev. eens horen. Zelfs wordt in sommige kringen der k.v.p. met de gedachte gespeeld van een herstel van de rooms-rode samenwerking van na de oorlog. Van een verlangen tot herstel van de vooroorlogse z.g. christelijke coalitie is bij de k.v.p. helemaal niets te bespeuren. De achteruitgang van de prot. chr. partijen en het feit, dat men zonder de liberalen geen enkele combinatie kan maken, die de socialisten buitensluit, maakt trouwens het dromen over een dergelijke coalitie een steriele bezigheid.

Men kan er van overtuigd zijn, dat de k.v.p. in de gegeven situatie naar alle kanten een opportunistische onderhandelingsstactiek ten toon zal spreiden. Daarom zullen de prot. chr. partijen en met name de a.r. partij tegenover beide grote

Prof. Dr. J. Zijlstra werd vorige week Vrijdag door H.M. de Koningin op het Huis ten Bosch te Den Haag ontvangen.

partijen zich de handen vrij dienen te houden.

Wij prijzen ons gelukkig, dat de lijsttrekker, prof. Zijlstra, door de a.r. Tweede Kamerfractie is gekozen tot haar voorzitter en daardoor bij deze kabinetsformatie namens de a.r. partij optreedt. Er staan belangrijke beslissingen te wachten, die het nodig maken, dat voor onze partij een man in het vuur wordt gezonden die door zijn ervaring als minister op een van de sleuteldepartementen volkomen op de hoogte is van de problemen, die met het oog op de bepaling van het regeringsbeleid in de komende vier jaar moeten worden opgelost.

Wij denken aan de vaststelling van het niveau van de militaire uitgaven, het huurbeleid, de departementale indeling, de landbouwpolitiek, de loonpolitiek, Nieuw-Guinea. Er is een tendens te bespeuren — een artikel in het dagblad „Het Parool” en de berichtgeving in de k.v.p. „Volkskrant” duiden daarop — om prof. Zijlstra af te schilderen als een man die na de voor hem minder gunstige verkiezingsuitslag maar een toontje lager moet zingen dan hij tot dusver heeft gedaan. Gelukkig hebben wij in de heer Zijlstra een man die zich niet laat intimideren. Wanneer men de a.r. bij een zaak betreft, dan moet men er op rekenen, dat zij alleen bereid zijn regeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden wanneer zij in staat gesteld worden mede de volledige verantwoordelijkheid voor het te voeren regeringsbeleid te dragen en zich met het oog hierop kunnen doen gelden.

Wasdag op Urk. Op pagina 6 en 7 van dit nummer treft u een interessante reportage aan over het eiland Urk, dat met verschillende problemen heeft te worstelen.

Wat gaan we nu

DOEN?

* Een enquête naar de oorzaken van de politieke verschuiving verdient grondige overweging

HARD en onverwacht is de slag aangekomen.

De cijfers van de verkiezingsuitslag spreken een volkomen duidelijke taal. Sedert 1948 hebben we rond 200.000 stemmen verloren. De stembus van 1952 was voor ons reeds teleurstellend. We verloren toen 103.000 stemmen. Een verlies, dat slechts gedeeltelijk door het optreden van het G.P.V. en door de emigratie werd verklaard. Dat grote verlies in stemmen aantal sprak echter niet zo duidelijk, omdat we in de Kamer slechts één zetel verloren. Ditmaal verloren we rond 90.000 stemmen en twee zetels in de Kamer. Deze slag komt te harder aan, omdat we meenden met een percentage van 11.31 % reeds op een dieptepunt gekomen te zijn. We hebben gehoopt door een reorganisatie de teruggang te stuiten. Wij meenden door een beroep te doen op de enthousiaste medewerking van de jeugd weer iets terug te kunnen winnen. Met de jonge Zijlstra als lijsttrekker en een drastische vernieuwing van de Kamerclub dachten we opnieuw in de aanval te gaan. Wij hebben ons in de verkiezingscampagne waarlijk niet onbetuigd gelaten en ons zo energiek mogelijk geweed. Aan activiteit en strijdlust heeft het niet ontbroken. En toch zijn onze verwachtingen gelogenstraft. Wij zakten tot een nieuw dieptepunt.

WIJ ERKENNEN rondweg de geleden nederlaag. Een nederlaag over de gehele linie. In de ene Kamerskring was het verlies wat minder in de andere wat meer, maar overal was achteruitgang voor ons, zoals overal vooruitgang was voor de socialistische partijen.

Hoe ernstig de situatie wel is blijkt uit de volgende cijfers:

1948		
A.R.P.	651612 stemmen	13.21 %
C.P.N.	382001 stemmen	7.74 %
Totaal	1033613 stemmen	20.95 %
P.v.d.A.	1263058 stemmen	25.61 %

In 1956 zouden wij om gelijk te blijven moeten hebben verkregen 755.000 stemmen en de communisten 445.000, is samen 1.200.000 stemmen. Wij verkregen echter 568.000 en de communisten 272.000 is samen 840.000, zodat deze twee partijen 360.000 stemmen verloren. De P.v.d.A. verkreeg in 1948 1.263.000 stemmen en 25.61 %. Op die basis zou zij moeten hebben verkregen in 1956 1.467.000 stemmen. Zij verkreeg er echter 1.872.000. Dat is dus 405.000 stemmen meer. Wij moeten ons dus goed realiseren, wat er in deze achtjarige periode is gebeurd. De K.V.P. handhaaft zich, de Chr. Hist. Unie en de V.V.D. eveneens. Maar het zijn vooral de Anti-Revolutionairen, die de klappen kregen.

NATUURLIJK hebben er verschillende verschuivingen plaats gevonden. Van ons zijn er overgegaan naar de C.H. en naar de V.V.D. en die hebben dan wellicht weer verloren aan de socialistische partijen. Maar daarmee is deze zaak werkelijk niet verklaard en het helpt ons trouwens ook geen steek. Want het uiteindelijke resultaat verandert er niet door. Dat resultaat is voor ons een verlies van 190.000, voor de socialistische partijen een winst van rond 400.000.

De doorbraak is een feit. Dit kan niet meer worden ontkennd. Een feit voor ons én voor de C.H.U. De C.H. verkreeg tot aan 1933 toe regelmatig 11 zetels en wij verkregen er 12 á 13. Zij hebben er thans 8 en wij 10. Dat betekent een verlies van 5 zetels. Daar moeten we er één van aftrekken door het zelfstandig optreden van het G.P.V. Daar moeten we er nog een van aftrekken voor onze verdeeldheid. Want de Prot. Chr. partijen behaalden samen 1.217.000 stemmen of 21.25 %. Verreend op één lijst zouden zij 22 zetels hebben verkre-

gen. En de K.V.P. en de P.v.d.A. ieder één minder. Maar dan blijft toch het feit van de doorbraak bestaan, afgerond op 3 kamerzetels.

Daar hebben we mee te maken.

EN NU gaat het om de vraag: hoe reageren wij op deze uitslag?

Banvloeken svingen naar de 200.000, die ons in de steek hebben gelaten? Een klacht aanheffen over de voortgaande ontkerstening in ons land, waarvan deze verkiezingsuitslag een symptoom is? Jammeren over geestelijk verval en principiële vervlakking bij hen, die ons verlieten? Of anders, alleen maar puur zakelijk en sociologisch de ontwikkeling benaderen en beoordelen? Noch het een — noch het ander!

Wij moeten constateren, dat onze partij thans klaarblijkelijk niet het vertrouwen heeft van ons volk en dat daardoor een groot aantal mensen, waarvan wij mochten verwachten, dat zij Anti-Revolutionair zouden stemmen, dit niet hebben gedaan.

Wat voor mensen zijn dat geweest? Welke motieven hebben hen geleid? Op grond van welke overwegingen hebben zij zich van ons afgekeerd en hebben zij anders gestemd? Wanneer wij alleen maar weten te zeggen, dat zij de „viespotten van Egypte“ klaarblijkelijk verkiezen „boven de vermaadheid van het volk van God“ — dus dat zij gedreven worden door de vermaterialisering en de verzakelijking van het leven — en dit aanvoeren als de enige en afdoende verklaring dan doen wij dat niet goed.

HET IS een complex vraagstuk waar wij voor staan. Een vraagstuk, dat alleen kan worden opgelost, wanneer wij weer direct contact zoeken en opnemen met het kiezersvolk. Sommigen dringen aan op een brede enquête onder onze leden. Dat kan

1956		
A.R.P.	567556	9.91 % — 3.30 %
C.P.N.	272210	4.75 % — 2.99 %
Totaal	839766	14.66 % — 6.29 %
P.v.d.A.	1872131	32.69 % + 7.08 %

leerzaam zijn. Maar daarmee zijn we er niet. Want die leden hebben wel lijst 3 gestemd. Het gaat juist om hen, die dat nu niet hebben gedaan. De enige oplossing is een enquête huis aan huis op basis van een openhartig gesprek. Huis aan huis gaan informeren en gaan vragen. Dat behoort niet over het gehele land. Maar het moet wel in bepaalde wijken van een stad — in bepaalde dorpen op het platteland. Of dat nu een wetenschappelijk sociologisch onderzoek moet worden of een onderzoek door ons zelf georganiseerd moeten we even in het midden laten. Misschien is een financieel aanvaardbare tussenoplossing mogelijk. Maar langs die weg kunnen we er wellicht achter komen wat er sinds 1948 in ons kiezersvolk is veranderd. Want we moeten spreken met de mensen zelf. Zo spreken, dat zij zich ook uitspreken tegenover ons. Maar dan moeten wij hen ook als geestverwanten benaderen. Dan moeten wij hun motieven en beweegredenen, welke die ook zijn, ernstig nemen. Geen huisbezoek om propaganda te maken voor onze opvattingen en inzichten — maar huisbezoek om te vragen naar hun opvattingen en inzichten, naar wat zij denken over christelijke politiek.

WANNEER wij dat intensief gaan doen, dan kan dat bijdragen tot verheldering van inzicht over en weer. Maar dan moeten wij er van uitgaan, dat de fout niet alleen zit bij hen, maar de fout ook kan zitten bij ons. Wij moeten weten hoe het komt. Maar dan moeten wij ook het juiste klimaat scheppen om dat te weten te komen. Niet in de sfeer van „verwijt“ en „veroordeling“, maar in de sfeer van het „begrijpend en liefdevol benaderen“ en zo het gesprek met elkaar over het wezen van de echte christelijke politiek mogelijk maken.

Analyse van de nederlaag

EEN nederlaag bij de stembus heeft één voordeel boven een overwinning. Bij een overwinning lopen we gevaar alleen maar tegen elkaar te zeggen: Best gegaan hè? zoals we ook tegen elkaar zeggen: vandaag mooi weer hè? Maar bij een nederlaag gaan we zoeken naar de oorzaken. En dat kan leiden tot een gezonde zelfkritiek, tot een heilzame correctie.

HET is niet de bedoeling, in dit artikel veel meer te doen, dan de studie van de oorzaken in te leiden.

Bij die studie is het noodzakelijk, de statistiek te raadplegen. Want aan de hand van de cijfers kunnen we verschillende verschijnselen op het spoor komen. En daarbij is het van het allergegrootste belang, de cijfers van de staten-verkiezingen van 1954 steeds in de vergelijkingen te betrekken.

BIJ de statenverkiezingen blijkt de eigenlijke sterkte van de partijen vaak beter dan bij de kamerverkiezingen. Bij de laatste spelen enkele bijkomende factoren vaak een belangrijke rol.

In 1937 was de naam van Colijn favoriet en in 1956 die van Drees. Er is tussen die jaren deze merkwaardige overeenkomst, dat een der partijen een lijsttrekker had, die een nationale figuur mag worden genoemd, en die zich persoonlijk ook zoveel mogelijk buiten de partijpolitieke stembusdebatten hield. Verder gaat het bij de Kamerverkiezingen veel meer dan bij die voor de staten om actuele vraagstukken: lonen, prijzen, ouderdomsvoorziening, enz. Bij de statenverkiezingen stemt de kiezer eerder op de partij, waartoe hij zich aangetrokken voelt. Dáárom is het van grote betekenis, de statenverkiezingen in de vergelijkingen te betrekken. Die verkiezingen nu gaven in 1954 duidelijk te zien, dat de A.R. partij bezig was, terrein te verliezen. En het werd ook wel duidelijk, wáár dat verlies belangrijk was.

ER IS nog een tweede algemene opmerking noodzakelijk. Wanneer de ene partij wint en de andere verliest, is daarmee nog niet gezegd dat de verliezende partij aan de winnende heeft verloren. Om het concreet te zeggen: het is mogelijk, dat in bepaalde streken van ons land de C.H. stemmen heeft veroverd op de A.R., maar zelf stemmen heeft verloren aan de P.v.d.A.

Evenzeer zijn er aanwijzingen, dat de A.R., zij het in beperkte mate, op enkele plaatsen stemmen hebben veroverd op het G.P.V. of op de S.G.P. De werkelijkheid is veel ingewikkelder dan wat in krantenkoppen staat.

ZO IS HET ook al te eenvoudig, te zeggen: een aantal kiezers, die anders A.R. stemden, hebben op Drees gestemd in verband met de ouderdomsvoorziening, wanneer men die constatering als de verklaring van ons verlies wil bekijken. Want dan komt onmiddellijk de vraag naar voren: in hoeverre heeft het prijsbeleid van Minister Zijlstra en met name zijn scherp verzet tegen de hoge winstmarges door middel van kartelregelingen en afspraken verzet van „benadeelden“ uitgelokt? Met andere woorden: het is noodzakelijk, na te speuren, wáár precies de verliezen zitten, regionaal en sociaal, ten einde een goed en gedetailleerd beeld te krijgen van het verlies.

EN DAN komen we tot de propaganda, die we hebben gevoerd. Ook daar moet een algemene opmerking voorop gaan. Stel, dat iemand zegt: uw propaganda is te principiële geweest; gij hebt te veel de nadruk gelegd op de tegenstelling op het gebied der beginselen; gij hebt voorop gesteld, dat beslissend is de vraag, of de Bijbel gezag heeft in politieke zaken of niet; en dat principiële betoog pakt de mensen niet, ze hebben er geen interesse voor, het is voor velen zelfs het spreken in een vreemde taal — dan is daarmee niet gezegd, dat die propaganda fout was. De K.V.P. heeft een folder uitgegeven, fraai uitgevoerd, titel Een op één — en daarin stond een lange lijst van prestaties van de K.V.P. en een serie gezellige verhalen over de K.V.P. kandidaten en hun liefhebberijen, ochtendgymnastiek, bridgen, enz. en nergens één woord over de principiële grondslag van die partij. Het kan zijn, dat de leiding dat bewust heeft nagelaten, omdat het toch niet „pakt“; het kan ook onnozel vergeten zijn; maar het is fout. Een principiële gefundeerde partij moet juist bij de verkiezingen tot heel het volk spreken over haar beginsel, over haar fundament.

EN ZO komt een nieuwe vraag aan de orde. Deze heel belangrijke vraag: *wat verandert er geestelijk in het Nederlandse volk?* Is daar een proces van vervlakking en vermaterialisering aan de gang, waardoor een verglijding plaats heeft, die men ten onrechte voor een doorbraak aanziet?

Wij hebben tot nu alleen maar vragen gesteld, waarop een antwoord gezocht moet worden. Maar wat dit laatste punt betreft, willen wij voorlopig al een antwoord geven. Uit tal van plaatsen komen aanwijzingen, dat de invloed van hen, die bewust en principiële, op grond van theologische en andere principiële redeneringen een Christelijke partij principiële verwerpelijk achten, slechts geringe betekenis heeft gehad. Maar des te meer zijn er aanwijzingen, dat een principiële betoog, een appél op het Evangelie, een heenwijzing naar het Koningschap van Christus voor kennisgeving werd aangenomen, omdat overwegingen van zuiver materiële aard, hoe slecht soms ook gefundeerd, het beslissend motief vormden. En overal waar dat het geval is, daar is niet de doorbraak, maar de voortschrijdende ontkerstening de oorzaak van de nederlaag der protestants-christelijke partijen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. J. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.
STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

Wij luisterden

mee

• Te rood?

Zoals politieke helderzienden vóór de verkiezingen winsten en verliezen voorspeld hebben, zo is men na het bekend worden van de uitslag aan het gissen gegaan naar de oorzaken van de — al dan niet juist voorspelde — wijzigingen in het politieke beeld en naar de gevolgen daarvan.

De voorzitter van de P.v.d.A., de heer Vermeer, verklaarde in een commentaar voor de Vara, dat de C.P.N. op de vier zetels, die zij nu heeft, zal kunnen blijven staan. Voor de P.v.d.A. zijn in deze kring niet veel stemmen meer te winnen.

Dat is een uitlating, die tot nadenken stemt. Het bestuur van de P.v.d.A. heeft in zijn verkiezingscampagne een krachtige oproep tot de communisten doen uitgaan om hun stem op Drees uit te brengen. Aan deze oproep is op ruime schaal gevolg gegeven. Het kostte de C.P.N. twee zetels. Men zou zeggen dat de P.v.d.A. haar propaganda in die richting nu wel zou voortzetten. Maar als de heer Vermeer verklaart, dat er bij de C.P.N. niet veel stemmen meer te winnen zijn, moet men wel aannemen, dat de socialistische het er nu verder maar bij zullen laten. Zijn zij bang voor een verkleuring van de partij in donkerrode richting?

• Zorgzaamheid

Het verlies, dat de protestants-christelijke partijen leden, is een van de meest besproken aspecten van deze verkiezingsuitslag. Prof. Romme verheugde zich in een toespraak voor de K.R.O. meer op de winst, die de P.v.d.A. op de C.P.N. behaalde, dan op de winst, die ten koste ging van A.R. en C.H.U.. Deze winst vervulde prof. Romme met zorg. Hij zag er voor een deel „doorbraakwinst” in, voor een ander deel de stemmen van een „kleurloze middenstof”, uit persoonlijke sympathie voor Dr. Drees op de P.v.d.A. uitgebracht. Voor zover er sprake is van „doorbraakwinst”, lopen niet alleen de prot.-chr. partijen gevaar, maar ook de K.V.P. Dat geeft deze verkiezingsuitslag reeds te zien. Vandaar dat prof. Romme ook ten aanzien van de K.V.P. reden tot grote zorgzaamheid zag.

• Fabeltjes

Van liberale zijde is reeds het een en ander over de mogelijkheden van de kabinetsformatie ten beste gegeven. De heer Dettmeyer vertelde in een praatje voor de Avro een aardig politiek fabeltje:

Om de moeilijkheden op te lossen zouden er ditmaal vier ministers van buitenlandse zaken komen.

In ernst vertelde hij, dat er in a.r.- en c.h.-kringen ernstige verdeeldheid zou bestaan over de vraag of men aan het nieuwe kabinet zou moeten deelnemen. Dit fabeltje is de heer Dettmeyer wellicht ingegeven door de wens, dat nu de V.V.D. maar weer eens aan de beurt moet komen!

• Winstpunt mogelijk

Men kan voor de achteruitgang van A.R. en C.H.U. vele oorzaken aanvoeren. Een kleurloze middenstof, de persoonlijke invloed van Dr. Drees, materiele belangen, die de beginselen naar de achtergrond hebben geschoven enz. Prof. Diepenhorst heeft ze in zijn radiocommentaar voor de N.C.R.V. deze week alle de revue laten passeren. Al deze oorzaken kunnen een rol gespeeld hebben, maar prof. Diepenhorst noemde een oorzaak, die in de allereerste plaats de aandacht verdient: er is geen hechte band meer tussen de kerk en de christelijke politiek van vandaag.

De Hervormde Synod. onthoudt haar steun aan de christelijke partijen en de christelijke organisaties. De Gereformeerde Kerken en haar predikanten staan voor een groot deel nog aan het einde van de 19e eeuw. Zij verstaan deze tijd niet. Corrigeren is niet voldoende, men moet zich totaal herzien. „Deze verkiezingen zouden een winstpunt zijn indien zij het protestantisme, zijn eigen roeping indachtig, niet tot holle woorden maar tot daden van eenvoudige plichtsbetrachting zouden aanzetten”, aldus prof. Diepenhorst.

De plaats van de middenstand

in ons volksleven

WANNEER over de middenstand gesproken wordt, zal men zich onwillekeurig afvragen wat eigenlijk onder dit begrip moet worden verstaan.

Daar deze beschouwing zich niet leent om uitvoerig op deze vraag in te gaan, zullen wij ons beperken tot het toelichten van het begrip middenstand, voor zover noodzakelijk. Om de gedachten te bepalen willen wij voor onze beschouwing onder middenstand verstaan, de zelfstandige ondernemer in handel, ambacht, kleine- en middelgrote nijverheid, vervoer en horeca. In het algemeen dus zij, die zelfstandig ondernemen en wier invloed op de algehele bedrijfsvoering van doorslaggevende betekenis is.

Economische betekenis

IN DE LOOP der jaren zijn de meningen omtrent de bestaansmogelijkheid van het midden- en kleinbedrijf nogal aan wisseling onderhevig geweest. Economische theorieën, stammend uit de marxistische-socialistische school, die in de vorige eeuw opgang deden, voorspelden het verdwijnen van de kleine ondernemingen. Men geloofde namelijk dat de snelle groei van het kapitalistische stelsel en de ontwikkeling van de techniek, in casu de opkomst van het grootbedrijf, voor het kleinbedrijf geen plaats meer zou overlaten.

Weliswaar is in de loop der jaren een deel van de middenstand geheel of gedeeltelijk uitgeschakeld als gevolg van de technische vooruitgang en de veranderde economische structuur. Wij denken bijvoorbeeld aan beroepen, zoals wagenmaker, slotenmaker, kuiper en maatschoenmaker. Anderzijds moet er

Een middenstander die vooral bij de jeugd erg geliefd is: de ijscoman.

Een onmisbare middenstander: de leverancier van ons dagelijks brood.

echter op gewezen worden dat dank zij de ontwikkeling der economie en de techniek tal van nieuwe branches konden ontstaan. Auto- en motorreparateurs, radio- en televisiemonteurs, electroinstallateurs, groot- en kleinhandel in electrotechnische artikelen, radio- en televisieapparaten zijn hiervan sprekende voorbeelden.

De uitvinding en de ontwikkeling van de elektromotor als krachtbron maakte het enerzijds voor het ambacht en de kleine industrie mogelijk zich staande te houden naast het grootbedrijf, anderzijds schiep zij nieuwe kansen voor het midden- en kleinbedrijf. Zowel in binnen- als buitenland legt de kleine industrie zich steeds meer toe op de toelevering van gespecialiseerde half- en eindproducten aan de groot-industrie.

Ondanks de sombere voorspellingen heeft het kleine en middelgrote bedrijf zich met succes weten te handhaven en een belangrijke plaats in de nationale economie behouden. Het heeft zijn kans gegrepen, speciaal daar waar het grootbedrijf de mogelijkheden miste, n.l. in die gevallen, waarbij sprake is van gedifferentieerde eindproducten (in veel gevallen afgestemd op de individuele wensen van de consument) en waarbij de arbeidsintensiviteit een belangrijke rol speelt (service aan de consument).

De hierboven geschetste ontwikkeling heeft voor de middenstandsondernemers belangrijke consequenties. Zij zullen voortdurend waakzaam moeten zijn en de nieuwe ontwikkelingen zowel op economisch als technisch gebied op de voet moeten volgen en zo nodig zich moeten aanpassen aan de gewijzigde situatie.

Welke is nu de economische betekenis van het middenstandsbedrijfsleven in het geheel? Uit de Middenstandsnota (1954) blijkt, dat in 1950 rond 380.000 vestigingen bestonden, terwijl het aantal daarin werkzame personen ongeveer één miljoen bedroeg. Hieruit valt af te leiden, dat het middenstandsbedrijf van een niet te onderschatten betekenis is. Zowel detailhandel, ambacht en dienstverlening voorzien in behoeften, waarin op andere wijze niet of op zeer gebrekkige wijze kan worden tegemoetgekomen. De middenstands-onderneming is er immers speciaal op gericht te voldoen aan de vraag naar gespecialiseerde artikelen en naar persoonlijke dienstverlening. Hierin ligt haar kracht.

Sociale betekenis

NAAST haar betekenis in economisch opzicht heeft de middenstands-onderneming in sociaal opzicht een even belangrijke functie. In de ontwikkeling op economisch en sociaal terrein is een steeds duidelijker tendens tot massificering en nivellering waarneembaar. De kleine onderneming nu schiept de mogelijkheid tot de ontwikkeling van die middelen, die de massificerings- en nivelleringstendensen kunnen tegengaan. Immers aan de middenstandsondernemer wordt bij uitstek gevraagd het dragen van persoonlijke verantwoordelijkheid en zelfstandigheid, het aanvaarden van risico's het ontwikkelen van persoonlijk initiatief en het verlenen van diensten. De middenstandsonderneming is daarmee de voedingsbodem voor de ontplooiing van die menselijke kwaliteiten, waaraan in onze tijd zo grote behoefte bestaat.

Daarnaast is de middenstandsonderneming van belang voor de ontwikkeling van een evenwichtige bezitsvorming. De middenstander streeft niet in de eerste plaats naar een zo hoog mogelijke winst. Het voortbestaan van zijn zaak gaat hem in de eerste plaats ter harte. Daarbij neemt hij genoegen met een minder hoog inkomen. Dit stelt hem tevens in staat zijn vrije tijd te besteden aan cultureel werk. Het is een bekend en verheugend feit dat talrijke middenstanders zich intensief bezighouden met het organisatieleven, met kerkelijke en charitatieve arbeid.

Daarom is de middenstandsonderneming niet alleen van betekenis voor de ondernemer zelf, maar evenzeer voor het gehele maatschappelijke leven.

Uit het bovenstaande kan dan ook zonder overdrijving geconcludeerd worden dat de aanwezigheid en het voortbestaan van een gezond middenstandsbedrijfsleven voor onze samenleving zowel uit economisch — als uit sociaal oogpunt van grote waarde is.

Zoals reeds eerder werd opgemerkt, zijn de ontplooiingsmogelijkheden in de eerste plaats afhankelijk van de zelfwerkzaamheid van de middenstandsondernemer.

Daarnaast staat het middenstandsbeleid van de overheid. Bij dit beleid zal terdege rekening gehouden moeten worden met de geheel eigen structuur van de verschillende geledingen in de middenstand. Dat de anti-revolutionaire partij hiermede rekening houdt blijkt wel uit het door haar gepubliceerde program van actie.

DRS. GORIS

AMSTLEVEN levensverzekering

GISSEN IS VAAK MISSEN

In de Friese Koerier van 14 juni j.l. wordt een prognose veergegeven, die door een aantal Kamerleden is opgesteld vóór de uitslag van de verkiezingen bekend was. Merkwaardig is daarbij, dat niemand van de geënqueteerden een lager zeteltal dan 11 aan de A.R. toedacht. Daarentegen hebben wel verscheidene Kamerleden, ook uit de P.v.d.A., de A.R. partij een winst toegedacht, zodat zij een zeteltal van 13 opgaven.

De grote vooruitgang van de P.v.d.A. is even onbekwaam als onze prognoseleveranciers van de woningbouw.

Hoe dit verder ook zij: in ieder geval blijkt wel, dat voorspellen een hachelijk ondernemen is.

De heer J. Reijers, Eerste Kamerlid van de C.H.U., heeft zich niet aan een voorspelling in cijfers gewaagd, maar hij heeft wel de redactie van genoemd blad een brief geschreven, die wij voor de curiositeit hieronder overnemen:

„Bewaar me voor een prognose over de verkiezingsuitslag. Hiertoe ben ik even onbekwaam als onze prognoseleveranciers van de woningbouw.

Bovendien hoorde ik deze week een Kamerlid van Friese origine nog verklaren, dat ondanks de Kamergezelligheid een mens dom wordt van het alsmaar lezen van wetsontwerpen met toelich-

ting, voorlopige verslagen, en memories van antwoord, waarbij er geen tijd over blijft ook eens iets verstandigs te lezen. Hoe zou u dus van mij een redelijke prognose kunnen verwachten bij de bevoren politieke omstandigheden van heden.

Het zou hoogstens het bewijs voor de stelling van mijn collega kunnen opleveren. Als politieke speurhond ben ik beslist onvoldoende afgericht.

Tenslotte indien ik me aan een prognose zou wagen, dan heeft de V.V.D. de voorkeur. De liberale menslievendheid belooft zo iets met een televisietoestel.

Onder het voorbehoud dat ik mij geen bekende persoonlijkheid acht, en met inachtneming van bovenstaande, en om uw prijzenswaardige ijver enigszins tegemoet te komen, deel ik u als mijn indruk mede, dat de K.V.P. dank zij het mandement en Welter vooruitgang zal boeken.

Van de P.v.d.A. verwacht ik dat zij dank zij het Herderlijk Schrijven en interne verzuiling iets zal teruglopen. De A.R.P. loopt ondanks Zijlstra iets terug.

De V.V.D. boekt winst dank zij de oogverblindende helle kleuren van hun propagandamateriaal.

De C.H.U. omvattende het gehele volk heeft feitelijk recht op alle zetels. Uit bescheidenheid zal ik mij over de te behalen winst niet uitlaten.

De C.P.N. gaat terug vanwege de glorieuze herbegravenis van Stalin.

De S.G.P. gaat iets vooruit, omdat zij de sociale verzorging en verzekering wil regelen zoals onze gereformeerde voorvaders dit deden. Dit is een politiek novum.

De rest hoort bij de politieke kleuter- verzorging waarop ik geen kijk heb.”

* * Zaken en personen

Wanneer iemand het op je ondergang gemunt heeft, dan is het wat zwak uitgedrukt zo iemand een tegenstander te noemen. Dan past beter het woord „vijand”.

Dat de Partij van de Arbeid het op de ondergang van de A.R. Partij heeft gemunt, hebben de heer Voskuil, de hoofdredacteur van „Het Vrije Volk” en met hem vele socialistische voor de verkiezingen niet onder stoelen of banken gestoken.

Nu hebben wij in ons blad na de verkiezingen geschreven, dat de grote vijand van de protestants-christelijke partijen de Partij van de Arbeid is. De uitslag van de verkiezingen gaf ons aanleiding tot deze uitspraak en naar wij menen terecht.

Maar de heer Voskuil is over dat woord „vijand” gevallen en zegt in „Het Vrije Volk”: „Het gebruik van het woord „vijand” belooft weinig goeds. Als Nederlandse Gedachten „tegenstander” had

gezegd, dan waren wij zeer tevreden geweest.”

Daarom haasten wij ons dit woord terug te nemen. Temeer hebben wij daaraan behoefte, omdat de heer Voskuil deze typering van de Partij van de Arbeid, die op de ondergang van de A.R. Partij belust is, blijkbaar opvat als door ons gebruikt om de vijandschap van de A.R. Partij te demonstreren jegens personen, die op de Partij van de Arbeid hebben gestemd.

„Van haar kant zal de P.v.d.A. degenen die nu nog a.r. hebben gestemd, niet als vijanden maar als tegenstanders van de doorbraak beschouwen, die zij tot voorstanders moet zien te overtuigen,” zo schrijft de heer Voskuil. Wij zouden de hoofdredacteur van „Het Vrije Volk” willen toevoegen: Gij moogt het op de ondergang van de a.r. partij gemunt hebben, heer Voskuil. Wij zullen voortaan niet meer zeggen dat de Partij van de Arbeid vijand van de A.R. Partij is. Maar evenmin als wij ook maar een ogenblik de hoofdredacteur van „Het Vrije Volk” zo'n grote vijandschap jegens de A.R. Partij hebben toegedacht, dat hij niet alleen de ondergang van de A.R. Partij maar ook van alle antirevolutionairen voorstaat, zo ook mogen wij hem verzoeken de beledigende veronderstelling voor zich te houden, dat wij zulke boosaardige gedachten zouden koesteren ten aanzien van de socialistische of jegens hen, die op de socialistische lijst stemden.

Na het eindexamen naar ....

Schoevers

Corn. de Wittlaan 17-19
Tel. 540500 - 540501
Den Haag

Laan van Meerderv. 351
Tel. 336231 Den Haag
Geestbrugweg 51

Tel. 181790 Rijswijk Z.-H.

Instituten ook in:
Amsterdam - Rotterdam
Utrecht - Arnhem -
Vlaardingen - Djakarta

**INSTITUUT
SCHOEVERS**

Voor advertenties

gelieve men zich uitsluitend te wenden tot de

advertentie-administratie

Kon. Wilhelminalaan 34
Leidschendam

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscourant A-E. Zie nrs 5-6 f 168.50 met knijpremmer, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

's-Gravenzande, telefoon 673. Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448.

ZUTPHEN EN OMSTREKEN

Voor al Uw SCHOEISEL naar **KROES**

Schoenmagazijn

GROENMARKT 47 ZUTPHEN
Vakkundige bediening

HILVERSUM

C. VAN DEN BRINK

Fa Erven G. H. van der Berg

Schildersbedrijf

VAARTWEG 73 - Telefoon 5561 - HILVERSUM

JAN VAN DEN BRUL

- ☆ HEREN- EN JONGENSKLEDING
- ☆ SPORT- EN REGENKLEDING
- ☆ BETERE BEDRIJFSKLEDING

HILVERSUM - GROEST 60 - TELEFOON 2614

Begravenisonderneming

L. v. d. Brink

Spoorstraat 4 - Tel. 4975 - Hilversum

Sinds 1896 een begrip

Propaganda-analyse [1]

TJIDENS de verkiezingsactie zijn twee opmerkelijke dingen gebleken.

Als eerste een persoonlijke ervaring.

In gesprekken met medechristenen heb ik met concrete voorbeelden proberen aan te tonen, dat de bijbel ook iets te zeggen heeft in materiële vraagstukken. Het krijgertje spelen tussen loonvrienden en prijsstijgingen geeft de werknemers slechts tijdelijke voordelen. De vergeten groepen worden aan deze tijdelijke voordelen opgeofferd. Het levensonderhoud wordt voor hen steeds duurder, zonder dat hun inkomen stijgt. Is dit niet in strijd met het gebod van de naastenliefde?

Het opmerkelijke bij deze argumentatie was, dat men zich opgelucht voelde. Het deed de mensen goed te horen, dat in concrete gevallen de Bijbel houvast biedt.

„Uw beginselen uitdragen in het politieke leven” is een algemeenheid, die de mensen niet raakt. Dat kunnen zij in Prot. Chr. Werkgemeenschap van de P.v.d.A. ook. Het ligt er maar aan hoe men het opvat.

Het was dus vrij makkelijk de mensen te overtuigen. Men wil dus nog wel horen van Gods Woord voor het politieke leven. Ik heb zelfs de indruk, dat velen er naar hunkeren om het te horen. Zou u hier misschien de conclusie uit moeten trekken, dat we te weinig concreet zijn geweest? Dat we teveel met abstracte beginselen hebben gewerkt?

Om hier betrouwbare gegevens over te krijgen, zou een publiek opinie onderzoek nodig zijn. Een onderzoek zoals grote handelsmaatschappijen dat verrichten, om de argumenten voor hun reclame te vinden.

* * *

ER was nog een tweede opmerkelijk feit. Mensen van verschillende politieke richtingen, gaven Zijlstra een goede kans. Zo was het althans in Amsterdam. Toch kreeg de A.R. Partij een fikse klap te incasseren. Een klap, die niet mis te verstaan is. Hoe kon deze foutieve meningsvorming ontstaan? Daar kunt u slechts één oorzaak voor aanwijzen. Het kan moeilijk iets anders zijn, dan de invloed van de propaganda. Met een slappe propaganda, zou het resultaat wel eens geweest kunnen zijn, dat we een aanzienlijk grotere veer hadden moeten laten.

Intussen wil dit niet zeggen dat er geen fouten zijn gemaakt. Die zullen in de toekomst vermeden moeten worden.

Er blijkt nog iets uit.

De propaganda, die vier jaar lang door de radio komt, kan niet in een of twee maanden worden uitgewist.

De familie Doorsnee en verscheidene andere uit-

zendingen, maken het volk vertrouwd met de socialistische denkbeelden.

U kunt daar maar één conclusie uit trekken.

Vandaag moet U beginnen met de propaganda voor de volgende verkiezingen.

Daarvoor is nodig dat het aantal abonnementen op Nederlandse Gedachten aanzienlijk stijgt. Daarvoor is ook nodig dat het aantal leden van uw Kiesvereniging omhoog gaat. In vele gevallen moet het verdubbeld worden.

Er moet meer contact komen tussen de leden van de Kiesvereniging buiten de vergaderingen om.

Er moet een kern komen, die zich oefent in het persoonlijk gesprek met de tegenstanders.

Dit persoonlijk gesprek moet ook plaats vinden in werkplaatsen en fabrieken.

De mensen, die korte verkiezings speeches hebben gehouden, moeten zich gezamenlijk oefenen in het spreken in het openbaar. Er zijn nog teveel toespraken gehouden, die als los zand aan elkaar hangen. Daar kan geen overtuiging van uitgaan. Denkt U niet te vlug, dat het voor U niet nodig is. Op straat voor een microfoon spreken, is nog iets anders, dan op een vergadering tegen geestverwanten uw mening zeggen.

Als U wel die kunst machtig bent, dan leren uw clubgenoten van U.

Voor alles is nodig, dat er een permanente strijdkas komt. Vier jaar lang een dubbeltje per week betekent f 20,80. Velen zullen belangrijk meer moeten bijdragen. Alleen op deze wijze kan er een aanzienlijk fonds worden gevormd.

In 1960 moet er een miljoen gulden op tafel komen. Dat is het bedrag dat voor een grondige propaganda nodig is.

Voor de statenverkiezingen, kan het niet zo heel veel minder zijn.

Daar moet U vandaag mee beginnen. U mag niet eerst een paar maanden vakantie nemen. In september is de activiteit tot nul gedaald. U zult dan de grootste moeite hebben om de zaak weer draaiende te krijgen.

Een rijdende wagen kunt U met enige moeite in beweging houden. Staat hij eenmaal stil, dan schieten uw krachten te kort om hem weer op gang te krijgen. U zult 4 jaar lang, onafgebroken even hard moeten werken, als U het de laatste 4 weken gedaan hebt.

Een ARJOS lid zei mij: „Na deze nederlaag moet er iets grandioos gebeuren.” Akkoord.

Als U dat grandioos dan maar niet zoekt in iets dat opzien baart.

Een vierjarige propaganda campagne is grandioos. Zet daar dus uw schouders onder.

v. d. M.

Cinderella

Het modehuis met de ruime keuze, ook in grote maten en voor oudere dames!

☆ Elegant, prettige pasvorm, voordelig!

HAVENSTRAAT 53 - HILVERSUM - TELEF. 2151

H. VAN DER HAAR Brood- en banketbakkerij

Jeuzenweg 237 hoek Leeghwaterstraat,
Tel. 3851 - HILVERSUM

Het adres voor kwaliteitsartikelen
Brood, Banket, Chocolade en aanverwante artikelen

DE DEUR UIT... DIE WAS

Als U alles rekent is Reijmerink beter en voordeliger!
REIJMERINK wast goed goed goed!
en is op de duur heus voordeliger!

Reijmerink - 's-Graveland

Tel. K. 2950 - 8862

DE SPAARBANK

Hilversum - Bussum - Huizen
Loosdrecht - Mulden - Naarden

De communistische wereld gaat kraken

* Togliatti en Thorez zijn boos en gaan nu hun eigen weg zoeken

DE REACTIE van de Italiaanse en de Franse communistische partijen op de onttronning van Stalin, met name wat Togliatti en Thorez deze week gezegd hebben over de bekende rede van Chroesjtjow op het congres van de Russische communistische partij, toont aan, dat de huidige leiders van het Kremlin een diepe teleurstelling hebben bereid aan alle niet-Russische communisten. Wat de Russische communisten ervan zeggen, weten wij niet, evenmin als wij onder Stalin wisten wat zij ervan dachten. Alleen het Kremlin mag zijn mond opendoen.

De verwarring in de communistische gelederen is niet gering. Vooral nu de rede van Chroesjtjow door de zogenaamde „burgerlijke pers” in de vrije wereld in extenso is gepubliceerd — het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft de tekst van de rede in handen gekregen en gaf hem aan de pers —, blijkt dat hetgeen de laatste maanden uit Moskou bekend werd, volkomen wordt bevestigd: de afgod Stalin is door Chroesjtjow e.s. tot een tyran verklaard.

Allerlei misdaden, die Stalin heeft bedreven en die het Westen voor en na de oorlog openbaar maakte, werden door de communisten buiten Rusland tot leugens verklaard en wanneer ontkennen niet mogelijk was, werd ter verontschuldiging naar voren gebracht, dat hardhandig optreden noodzakelijk was in het belang van de communistische doelstellingen.

De vergoeljing van Stalins daden was een tweede natuur geworden van de communisten in het Westen. De kritiek, die de Italiaanse communistenleider Togliatti en zijn Franse kameraad Thorez thans uiten op Chroesjtjow's ontmaskering van Stalin als tyran, is dan ook te begrijpen. Zij zijn voor aap gezet door het Kremlin. Verbittert merkte Togliatti op, dat Chroesjtjow en de andere leden van het Russische politiebureau toch maar de handlangers van deze tiran zijn geweest en tijdens het leven van Stalin nimmer aan de buitenlandse communisten hebben laten weten wat zij van hem dachten.

Togliatti en Thorez nemen de onttronning van Stalin, die tevens hun onttronning betekent, niet. De communistische wereld wordt op het ogenblik gekenmerkt door verdeeldheid over de betekenis van Stalin voor het communisme. Chroesjtjow tuigt hem af. Togliatti en Thorez weten zich daardoor eveneens afgetuigd en hebben Moskou laten weten, dat zij voortaan zelf zullen bepalen wat naar hun mening het zuivere communisme is. Togliatti schreef deze week in het Italiaanse blad „Nuovo Argomenti”: „De huidige sowjet-leiders hebben Stalin beter gekend dan wij en wij moeten dus geloven dat het waar is wat zij thans over hem vertellen. Zij hadden voorzichtiger moeten

zijn met hun publieke en plechtige verering van deze man.”

Togliatti bewijst in dit artikel, dat de stelselmatige ontluistering van Stalin niet minder in strijd is met de marxistische leer als de persoonsverering.

„Dat de communistische beginselen van de „dictatuur van het proletariaat” Stalin hebben gemaakt tot een verschrikkelijke tiran, die hij is geweest en dat Chroesjtjow, Togliatti en Thorez de exponenten van deze dictatuur zijn, die hen tot tirannen in spē maakt, dringt langzaam tot hun volgelingen door. De persoon van Stalin is niet los te maken van het communistisch systeem.”

Een exotische orchidee

IN DE TUIN der Anti-Revolutionaire Partij staat naast de in welige voorjaarsbloei prijkkende prunus, de Arjos, en de voorname roos, het Scevar, in een verborgen hoekje nog een exotische orchidee. Dat is de Anti-Revolutionaire Studiegroep voor Internationale Vraagstukken.

Het is maar een gering aantal Anti-Revolutionairen dat zich bij tijd en wijle aan de schoonheid van deze plant komt verlustigen. Dat ligt trouwens in de aard der zaak. Er is een zeer speciaal gerichte belangstelling voor nodig om met volle teugen van geur en kleur van deze bloem te kunnen genieten.

Toch is het goed, dat alle bezoekers van de tuin weten, dat deze plant er is. Vandaar dit korte verhaal er over.

Nu laten we de beeldspraak maar varen. De groep is een zeer los verband van een honderdtal Anti-Revolutionairen. In hoofdzaak jongeren. Er is een bestuur, waarvan presidente is Mevrouw Prof. Dr. G. H. J. v. d. Molen, professor in het Volkenrecht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Ondergetekende is secretaris/penningmeester.

De groep komt als regel twee maal per jaar in vergadering bijeen. Meestal in Amsterdam. Nu eens is het een dagvergadering, dan weer is men alleen 's middags bij elkaar. Door een deskundig spreker wordt dan een actueel probleem uit de internationale politiek besproken, waarop altijd een geanimeerde en interessante discussie volgt.

Het is natuurlijk niet de bedoeling zo binnenvetters op het gebied der internationale zaken te kweken. Het bestuur zou graag willen, dat de jonge Anti-Revolutionairen, die middels de vergaderingen der Groep speciale kennis vergaren, deze weer dienstbaar maken aan het werk der kiesverenigingen. Voorzover wij weten gebeurt dat echter niet zo veel. De kiesverenigingen zelf zouden er aan mee kunnen werken, dat hierin verbetering komt. Dat zou kunnen door bij de secretaris van de groep de namen aan te vragen van hen, die bereid zijn een of ander interessant onderwerp in te leiden. In de komende winter zal hiermee een prachtig begin kunnen worden gemaakt. Wij hebben in onze kennis van internationale aangelegenheden nog altijd een grote achterstand in te halen.

Nu nog iets over de e.k. bijeenkomst der Groep. Die zal worden gehouden op zaterdag 30 juni a.s. op „De Witte Hei”, het Gereformeerd Jeugdcentrum te Huis ter Heide (Zeist).

Het belooft ditmaal wel een bijzonder interessante vergadering te worden. Aan de orde komt n.l. het onderwerp: „Is reële samenwerking met de Sovjet-Unie mogelijk?” En dat zal aangeleid worden door twee bij uitstek terzake kundige sprekers, te weten de heren Mr. Konrad Sieniewicz te Parijs (die in het Engels zal spreken) en Prof. Dr. I. A. Diepenhorst te Zeist. Mr. Sieniewicz is Algemeen Secretaris van de „Christian Democratic Union of Central Europe”.

Misschien zijn er onder de lezers van dit blad enkelen, die deze bijeenkomst wel zouden willen bijwonen. Om deze sprekers te horen en misschien ook om nader kennis te maken met het werk van onze groep. Welnu, voor een niet al te groot aantal personen, zal daartoe wel gelegenheid zijn.

Dus, laat wie graag wil komen dat even — tijdig — doen weten aan ondergetekende. Hij zal dan nog nadere inlichtingen verkrijgen.

H. D. W. BOVEN, Kon. Sophialaan 19, Amersfoort.

Dullesplan voor NAVO

DE Canadese minister van buitenlandse zaken Lester B. Pearson is een van de „drie wijzen” die op de laatste vergadering van de raad van ministers van buitenlandse zaken van de N.A.V.O. in Parijs werd benoemd om na te gaan of het mogelijk is middelen te vinden om de Atlantische alliantie tot een doeltreffende politieke en militaire eenheid te maken. Daarover heeft hij dezer dagen in Washington een gesprek gehad met de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, de heer Foster Dulles.

Voordat de N.A.V.O.-raad bijeenkwam was er een bericht uit Washington, dat de Amerikaanse regering meer inhoud aan de alliantie wilde geven. Lester B. Pearson is thans bij Foster Dulles geweest om hem te vragen welke plannen bij hem leven. De geruchten spraken namelijk over het bestaan van een „Dullesplan” dat de buitenlandse politiek der bondgenoten moet coördineren of het opgeven van een deel van hun nationale soevereiniteit beoogt.

Het is niet bekend wat Dulles aan Pearson heeft geantwoord, doch één van de belangrijkste Amerikaanse journalisten James Reston van de New York Times meldt dat deze nieuwe ideeën in Washington op het ogenblik opgeld doen en dat Lester B. Pearson ernstige gesprekken hierover heeft gevoerd.

Herhaaldelijk hebben wij de laatste weken erop gewezen dat de N.A.V.O.-bondgenoten in velerlei opzicht tegen elkaar inwerken en dat coördinatie van hun buitenlandse politiek noodzakelijk is.

Indien Amerika inderdaad zijn bondgenoten vooraf wil raadplegen, wanneer het een politiek besluit neemt, dat een van zijn bondgenoten eveneens raakt, dan zou dit de diplomatie van het Westen grondig kunnen veranderen en versterken.

Wij denken hierbij bijvoorbeeld wat ons land betreft aan de buitenlandse politiek van de Ver. Staten ten aanzien van Indonesië.

Voorlopig verwachten wij echter niet dat het Amerikaanse parlement een eventueel plan van Foster Dulles, dat in deze richting gaat, zal aanvaarden, afgezien van de vraag of in een verkiezingsjaar op dit gebied wel beslissingen zullen vallen.

Bovendien heeft het congres zich in het verleden steeds krachtig verzet tegen elke aantasting van zijn rechten.

AMSTERDAM

N.V. Aannemersbedrijf voorheen

H. DE BAAT

Directie: E. C. de Baat - T. H. de Baat

Kantoor: Ceintuurbaan 179,
Amsterdam. Telefoon 98604 - 53257

J. DE VRIES

Commissionairs in effecten

O.Z. Achterburgwal 173, Tel. 47126
Privé Olympiakade 60 Tel. 94152
AMSTERDAM

3 DAGEN RIJN / 64.— 4 dagen EIFEL en MOEZEL / 77.—
5 dagen PARIJS en VERSAILLES / 99.— 6 dagen
ZWARTE WOUDE / 139.— 8 dagen EIFEL / 90.— 8 dagen
HARZ / 139.— 12 dagen FRANSE RIVIERA / 199.—
13 dagen ITALIAANSE MEREN / 344.—
OP ZONDAG WORDT NIET GEREISD
Geheel verzorgde reizen

REISBUREAU HAGEMAN

VAN WOUSTRAAT 4 - AMSTERDAM-ZUID
Telefoon 724611-716097

BRANDSTOFFEN
F. S. DOGGERH
Schinkelkade 14 - Tel. 722516
AMSTERDAM

Smederijen

Fa. J. Anema & Zn.

Leidse kruisstraat 13
Tel. 30810, AMSTERDAM

C. LIND & ZON

Ac. 1826

KASSIERS en COMMISSIONAIRS IN EFFECTEN
Keltzergracht 546 - Amsterdam

Telefoon 41154, 34369, 34213, 30214

Effectenbeurs Nis 8. Telefoon 49328 en 46640

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
EFFECTENZAKEN - VERZEKERINGEN

H. Robbers
Schildersbedrijf

Gijsbrecht van Aemstel-
straat 1 Amsterdam
Telefoon 50595 en 717160

Stucadoorsbedrijf
Geb. C. W. en
H. Blom

Lucellestraat 62, tel. 89696
Jan Haringstraat 32,
tel. 123839

Wees zuinig met uw **GELD** koop bij **WESTERVELD**

dragsterven
DE CONCURRENT
WESTERVELD
FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

OP ALLE ARTIKELN ONTVANGT U EEN KORTING VAN **3%** WANT VOOR U AAN CASSABONS WORDT 30% TERUGBETAALD
Uitgez. Barnee ar L.

Bloemistknechten gevraagd

Voor vakopleiding is te Aalsmeer goede gelegenheid.

M. C. van Staaveren — Aalsmeer

Hornweg 24

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend.

De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM

Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

DE NED. HERV. DIAKONESSEN INRICHTING
OVERTOOM 283, AMSTERDAM

vraagt voor de cursus die in september begint

jonge meisjes

van 17 jaar en ouder voor opleiding tot

verpleegster

Salaris als leerling-verpleegster 1e jaar / 77.—, 2e jaar / 90.— en 3e jaar / 108.— per maand, boven kost en inwoning bewassing en geneeskundige verzorging.

Eerste aanschaffing van dienstkleding is kosteloos.

Vergoeding van reiskosten, vakantie-toeslag enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de Directrice.

EEN EILAND IN

Men vindt er in Urk geen doekjes om en in het nieuwe land evenmin: Er bestaat een controversie tussen het voormalige Zuiderzee-eiland en de Noord-oostpolder. Te verwonderen is dit niet, want zelfs de verschijningsvorm van de moderne boer in de polder en van de Urker visser in zijn wonderlijke klederdracht is op zichzelf al een tegenstelling die verbazing wekt.

HET TURENDE vissertje aan de Urker havenkant kwam niet zelf over de brug. Wij moesten er het schrale weer en een praatje over leukere paling bijhalen, eer hij zich enigermate prijs gaf. Wij vertelden hem, dat men ons in de Noord-oostpolder gezegd had, dat die van Urk de boeren in het nieuwe gebied niet wilden begrijpen. Met opzet hadden wij onze woorden voorzichtig gekozen. Onze mededeling omtrent de opvattingen aangaande Urk, zoals wij die in de polder gehoord hadden, was zeer sterk verdund om het niet te bijtend te laten klinken. Maar het Urker vissertje stond plotseling in vuur en vlam.

— Die lui in 't nieuwe land willen ons niet begrijpen, viel hij driftig uit. Hij stelde zich zodanig in postuur, dat het scheen alsof hij in z'n eentje zijn geliefde voormalige eiland verdedigen moest. Met een driftig hoofdgebear in de richting van de wijde nieuwe polder, zei hij: — Die daar spelen mooi weer van ons brood! Daar hebben wij vroeger gevist, maar wij hebben moeten plaatsmaken voor boeren. Noemt u dat nou redelijk?

— Jawel, maar.... begonnen wij. Maar het vinnige vissertje keek ons vernietigend aan en wendde zich vervolgens demonstratief van ons af. De visser zal ongetwijfeld gedacht hebben: Met dat heerschap is niet te praten. Hij begrijpt ons al netzomin als de lui van de Noord-oostpolder.

Met een andere visser van een zeer robuust type, viel beter te praten. Hij was weliswaar Urker in hart en nieren en in kleding, maar het bleek al spoedig, dat hij een brede blik had omtrent de situatie van zijn eiland in het land.

Een beetje tragiek

SEDERT de inpoldering van een belangrijk deel van de Zuiderzee is Urk vasteland geworden. Niettemin bleef het een eiland — een eiland in het land. Het oude verdraagt zich voorshands niet met het nieuwe en daardoor blijft Urk een eiland op het droge. Daar schuilt enige tragiek in. Want al is Urk nu vasteland, het zal in de komende jaren toch wezenlijk eiland blijven. De nog jeugdige postbode van Urk, die zijn uniformpet met grote zwierigheid op zijn krullende haartooi weet te dragen en die waarschijnlijk van geallieerde militairen heeft afgekeken dat een smal snorstreepje op de bovenlip 's mans fierheid kan onderstrepen, denkt er misschien anders over. Maar overigens voelen vrijwel alle geboren Urkers zich nog eilandbewoners.

Urk is een uitgesproken protestantse, orthodoxe gemeenschap. De gemeenteraad bestaat uit elf leden, waarvan 4 A.R., 2 C.H. en 1 S.G.P. raadslid, terwijl de vier overige zetels bepaald niet door doorgewinterde revolutionaire geesten bezet worden. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer en ook bij de Statenverkiezingen verkrijgen de Antirevolutionairen altijd veel stemmen op Urk. Bij gemeenteraadsverkiezingen spelen nog weleens persoonlijke motieven een rol, zoals dat meestal het geval is in plattelandsgemeenten van niet te grote omvang.

Dit is Urk

URK is orthodox, een uitgesproken protestantse gemeenschap. Alle gemeenteraadsvergaderingen worden door de voorzitter met een vrij gebied geopend. Aan het eind van de vergaderingen van de vroedschap volgt een dankgebed, dat door een der raadsleden wordt uitgesproken. Nu eens gaat dit raadslid, dan weer een ander raadslid in dank-

gebed voor. Er zullen niet veel gemeenten in Nederland zijn, waar dit eveneens mogelijk is. Als in Urk de burgemeester als ambtenaar van de burgerlijke stand een huwelijk moet voltrekken ten gemeentehuize, gaat hij voor in gebed en na afloop van de plechtigheid volgt een dankzegging. Dit is Urk. Als gehuwden in Urk hun eigen gezin hebben en hun eigen huis en zij hebben het voorrecht, dat hun ouders nog in leven zijn en eveneens in Urk wonen, dan is het regel, dat men voor het naar bed gaan nog even de ouders welterusten gaat wensen. Dit is een gebruik zo oud als Urk zelf, zouden we bijna kunnen zeggen.

Er is sedert de oorlog in Urk heel wat gebouwd, met name woonhuizen. Er is een woonwijk, welke bijna geheel uit nieuwbouw bestaat. Maar het is allemaal particuliere bouw geweest! Het principe van de bevolking van Urk is: Iedereen zijn eigen woning. Dit principe blijkt veelvuldig in praktijk gebracht te zijn. Want nog niet lang geleden zijn de eerste zes woningwetwoningen gereed gekomen. Alle andere woningbouw was particuliere bouw. In dit opzicht grenst de gemeente Urk aan het ideaal, dat de antirevolutionair zich ten aanzien van de woningbouw stelt.

Een silhouet van Urk zoals het uit het water oprijst en velen van ons vertrouwd en geliefd is.

Wij zeggen werkelijk niet te veel als wij verklaren, dat Urk een zeldzame en merkwaardige gemeente is in vrijwel alle opzichten.

Toch — en dat moge vreemd klinken — hebben de bewoners van Urk een min of meer opportunistische inslag. Het staat wel vast, dat deze merkwaardige trek verband houdt met het beroep van de Urker, namelijk dat van visser. Als men op zee is en 't met de vangst niet vlotten wil, blijft men uiteraard niet rustig afwachten of het de vissen behelpt, naar de netten te komen. Men vaart haastig verder naar nieuwe visgronden om het daar opnieuw te proberen.

Urk is eigenlijk één grote familie. Het gemeenschapsgevoel is er zeer groot. Is er een kleine geboren, dan loopt half Urk in en uit in het huis van de kraamvrouw. Men kent elkaar en weet uiteraard veel van elkander af. Het overgrote deel van Urk leeft van de visserij — dat scheidt natuurlijk ook een bijzondere band. Overigens is ons gebleken, dat de Urkers er trots op zijn, dat ze „maar niet iedereen" zijn.

Oud zoet en nieuw zeer

DE zeer opmerkelijke zeden en gewoonten van de Urkers is voor de eilandbevolking het oude zoet, waar men zich gretig en nauwgezet aan laaft.

Maar nu is er het nieuwe land..... en dat is nieuw zeer. De drooglegging van de Zuiderzee acht men in Urk een aanslag op hun bestaan als vissers. Niet alleen het dagelijks brood wordt bedreigd, maar ook de geliefde zeden en gewoonten. Zo voelt men dat in Urk; het is een oorzaak te meer tot een controversie tussen oud en nieuw. — Oud en nieuw land verdraagt elkaar niet, hoorden wij iemand zeggen in Het wapen van Urk. — Oud en nieuw moet men nooit aan elkaar spijkeren, want het loopt op een teleurstelling uit.....

Urk worstelt met grote problemen. Daar heeft de antirevolutionaire burgemeester G. Keijzer ons

het moeilijk om een...
zowel als het nieuwe...

*Eens visten Urkers ook op dat gedeelte van...
boeren eggen en zaaien...
snel uit de grond verrett...
ren van de Noord-oostp...
gen het feit niet weg...
de Urk en van andere...
drooglegging in hun...
Er heeft eens iemand...
geplaatste persoonlijk...
ste uitdrukking gebez...
lijke opmerking aan...
Het spijt me, dat wij...
weggebaggerd hebben...
van die hooggeplaatste...
haast vanzelf, dat de...
geval niet getuigde...
eiland "de Urk nog...
heeft. Bij het hoor en...
gegeven, dat in vele...
de Noord-oostpolder...
allerlei misverstanden...
niet, dat Doornroosje...
Geheel tegen de zin...
nen de poldergrenzen...
ter Keijzer. — Wij...
gevraagd. Men heeft...
gemaakt en het is...
rekent.*

De moeilijkheden van

De visser

DE IJselmeervloot van...
derd schepen. Maar...
verder van huis: Er...
welke ongeveer zevent...

Het leven van een...
Men moet een sterk...
nen volhouden, want...
dag en nacht in touw...
ser tiert nu eenmaal...
hart trekt naar de zee...
binnen, of hij tuurt...
Het vissen is zijn lust...

De kleiner wordende...
IJselmeer knabbelt...
sers. De drooglegging...
het belang van heel...
onze vroegere binnenz...
bedreigd. Elke medaill...
kanten.

De IJselmeervloot...
worden ingekrompen...
feit. — Het scheidt...
gemeente, aldus burger...
delijk, dat hierdoor...
lijk verminderen zal...
waar wij op het ogen...
een commissie ingestel...
van alle kanten te be...
bekend geworden onder...
der Zaal. Men heeft...
daarin wordt natuurli...
langen van de Urker...

En wat het behoud...
betreft: Ook hierover...
die onder voorzitters...
de Koningin in Overj...
heeft tot taak om...
zoeken op welke wijze...
zal kunnen worden...
staansmogelijkheid...
Urk staat dus in de...
der dan drie commiss...
waarin ook Urker raad...
om zo te zeggen naar...
Van der Zaal speurt...
terwijl de derde comm...
het oog zal houden.

Belangrijk is ook, w...
ten doen, voor wie...
tijd afgelopen zal...
en uitkeringen kunnen...
tot een oplossing...
mens, wiens hart...
ondanks op de vaste...

De welstand van...
welstand wordt bedreig...
polder — voormalig...
— neemt de welstand...
dit laatste kunnen...
Maar wij op Urk...
visser ons. En zijn...

NET LAND

Urkers in den vreemde

MEN zal zich herinneren, dat een aantal Urkers naar Argentinië vertrokken is om daar de visvangst te gaan beoefenen ten behoeve van een Belgische rederij. Vol moed ging men er heen, maar spoedig deden zich grote moeilijkheden voor en dit had tot gevolg, dat het merendeel van de ondernemende vissers teleurgesteld naar het oude en vertrouwde eiland terugkeerde. De burgemeester van Urk, men zal zich dat uit de dagbladen herinneren, heeft zich toen veel moeite getroost om voor zijn mensen-in-den-vreemde te doen wat in zijn vermogen was.

Zeven Urkers varen nog altijd in de wateren van Argentinië; die vissen nu voor een andere Belgische rederij en het gaat hen daar redelijk goed. Maar het is toch wel gebleken, dat Argentinië niet het land is, waar de Urker visser zich enigszins thuis zal kunnen voelen. Het verschil in godsdienst en de volkomen andere mentaliteit zijn oorzaak, dat de Urkers zich daar als vreemdelingen zullen blijven gedragen.

Zuid-Afrika?

MAAR wellicht zijn er voor de Urker vissers veel groter mogelijkheden in Zuid-Afrika. Burgemeester Keijzer ziet daar perspectieven voor zijn mensen. Hij heeft contacten gelegd met rederijen en hij heeft de verwachting, dat er iets goeds uit zal kunnen voortkomen. Eén Urker is reeds met zijn schip overgestoken naar de wateren van Zuid-Afrika. De berichten, die deze visser stuurt, zijn goed en wekken verwachtingen in het hart van menige Urker, die 't er van ziet komen, dat hij binnenkort tevél zal zijn op het IJselmeer.

Burgemeester Keijzer wil graag zelf naar Zuid-Afrika gaan om daar voor zijn Urkers te doen wat hij kan en de grondslag te leggen voor een verantwoorde emigratie. De teleurstellingen, in Argentinië ondervonden, mogen zich niet herhalen. Zuid-Afrika heeft veel meer trekken van overeenstemming en verwantschap met Nederland, dan bijvoorbeeld Zuid-Amerika. Daarom leeft Burgemeester Keijzer voorshands in de overtuiging, dat Afrika mogelijkheden zal bieden voor een gedeelte van de bevolking van Urk. Men zal moeten afwachten, of en in hoeverre verwezenlijking van deze plannen mogelijk is. Maar dit is zeker: Urk zit niet stil, Urk vecht voor zijn bestaan en zijn welstand.

Ook voordelen

MAAR Urk zal voorlopig een eiland blijven, al ligt het dan ook in de Noordoostpolder. Het oude gewent niet gemakkelijk aan het nieuwe land en de Urker kijkt liever uit over het IJselmeer, dan over de vruchtbare vlakten van de polder. Doornroosje zal haar ridders, die misschien niet altijd even ridderlijk zich betonen, stellig niet met open armen tegemoet treden. — Jullie hebben mijn viswater genomen, zal zij zeggen. — Jullie gaat het goed, maar ik voel mijn welstand door jullie bedreigd.

't Zou ondankbaar zijn om niet te verklaren, dat men toch ook op Urk wel voordelen heeft van het feit, dat het eiland vasteland geworden is.

Een dorpsgezicht van Urk.

Twee vissers aan de Urker haven wisselen van gedachten over de visvangst.

Vanaf maart 1950 is de waterleiding vanaf Zwolle doorgetrokken naar Urk. Dat is ongetwijfeld een zegen, want Urk heeft in het verleden geworsteld met de drinkwatervoorziening en is vaak het slachtoffer geweest van typhusepidemieën. In 1945 werd Urk nog door typhus geteisterd. Doordat men nu leidingwater heeft is dit gevaar aanzienlijk verminderd. De volksgezondheid van Urk zal er wel bij varen.

In 1949 kreeg men ook elektrische kracht en licht vanaf de IJselcentrale — eveneens een gevolg van de wegverbinding van de Noordoostpolder met Urk. Overigens was de elektrische verlichting de bewoners van Urk niet vreemd, want voordien had men een eigen centrale.

Het verenigingsleven mag in Urk bloeiend genoemd worden. Men heeft een groot jeugdgebouw, dat elke avond geopend is. Men doet daar wat voor de jeugd. Er is natuurlijk een Antirevolutionaire kiesvereniging. De Christelijk Historische Unie heeft op Urk eveneens een afdeling.

Tenslotte mogen wij beslist niet na'aten om er aan te herinneren, dat de Urkers zich tijdens de watersnoodramp van 1953 voorbeeldig en menslievend gedragen hebben. Niet minder dan honderd Urker bodems voeren in allerijl naar de

Zeeuwse gebieden om hulp te bieden. De Commissaris van de Koningin in Overijsel kwam later in persoon de Urkers voor hun betoonde moed en naastenliefde hartelijk dankzeggen. In zeker opzicht was het voor de Urker bevolking hun nieuwe commissaris, want op 1 april 1950 — het was geen aprilmop — werd Urk, dat tot de provincie Noord-Holland behoorde, bij Overijsel gevoegd.

Toen wij Urk verlieten, konden wij niet nalaten nog even een visser aan te schieten om zijn oordeel te horen over de controverse die er is tussen Urk en het nieuwe land.

— Och, zei hij, de Noordoostpolder doet zo weinig voor Urk, dat is ons bezwaar. Wij hadden gedacht, dat een grote broer ons wel goed zou doen en zou rekenen met onze belangen, maar niks, hoor!

— Als dat werkelijk zo is en die grote broer zou zijn leven gaan beteren? vroegen wij.

— Hij scheen een ogenblik op zijn tong te kauwen en antwoordde daarna langzaam: — Wat zal ik er van zeggen, wij zijn Urk. Dat moeten ze nooit vergeten. Heeft meneer al een gebakken vissie gegeten? J. W. OOMS

* * Groei in druk

* De weg van de Duitse Christelijke vakbeweging gaat niet bepaald over rozen.

Wij horen van intimidatie en achteruitzetting van hen die aan deze jonge, christelijke vakbeweging hun krachten geven. Verdachtmaking, ontslag uit de dienstbetrekking en bedreiging zijn aan de orde van de dag.

Er behoort veel moed en standvastigheid toe om ondanks deze terreurmethoden die in het vrije westen van 1950 haast ondenkbaar zijn, toch rustig door te gaan.

En de mannen en vrouwen van de Duitse Christelijke vakbeweging gaan door.

Merkwaardig is, dat zij vaak in de Oostzone een groter begrip voor hun arbeid ontmoeten dan in de Bondsrepubliek. En zo verwonderlijk is dat eigenlijk ook niet, want daar weet men wat het betekent als het Evangelie uit de samenleving wordt weggedrukt.

Intussen groeit de Duitse Christelijke vakbeweging op verheugende wijze. Wij zijn daar hartelijk blij om en wij hopen dat deze groei door zal gaan ten bate van de Boodschap die daardoor in het Duitse bedrijfsleven wordt uitgedragen.

Goeman Borgesius was heftig!

Op 28 februari 1913 was de Tweede Kamer gekomen tot het einde van de artikelsgewijze behandeling van de Invaliditeits- en Ouderdomswet.

Aan de orde was art. 394, over de inwerkingtreding der wet. Het slot van dit artikel luidde: „Drie jaren na de inwerkingtreding van art. 357 treden de artikelen dezer wet, die dan nog niet in werking getreden zijn, van rechtswege in werking.”

Dat lijkt een vreemde bepaling.

Maar zij is duidelijk, als men weet, wat er achter steekt. In art. 357 stond, dat de ouden van dagen, die nooit premie hebben betaald, toch hun ouderdomsrenten krijgen. Dat is een typische overgangsbepaling. En nu wilde Minister Talma dat artikel zo spoedig mogelijk in werking doen treden. Hij had zelfs het voornemen, het onmiddellijk te doen, als het mogelijk was. Dat had hij al een jaar tevoren duidelijk gezegd.

Nu stelden de socialistische (eerste onderkenaar Duys) een amendement voor, waarin stond, dat art. 357 in elk geval na zes maanden in werking zou treden. De Minister nam dit over.

En — de liberaal Borgesius was boos en keerde zich in opgewonden woorden tegen de Minister. En dat, terwijl hij voor het amendement zou gestemd hebben. Maar hij meende, dat de Minister het amendement niet had behoren over te nemen. Hij had wel graag gezien, dat het in stemming werd gebracht.

Minister Talma heeft hem duidelijk van antwoord gediend. De heer Goeman Borgesius had met hem in de Commissie van Voorbereiding gezeten en in al de weken, dat de Minister met die Commissie had vergaderd, had hij nooit een ander houding aangenomen, dan dat art. 357 in werking zou treden, zo spoedig als maar administratief mogelijk was. Daarom de redactie van art. 394.

Maar, zo vroeg de heer Borgesius, waarom kwam de Minister dan niet met een nota van wijziging? Wel, zei minister Talma, dat is een kwestie van hoffelijkheid. Nu er al weken een amendement gereed lag van de S.D.A.P., vond ik het hoffelijker dit amendement over te nemen, dan zelf met een wijziging te komen.

De heer Duys sprak aldus:

„Ik sta waarlijk „paf” over wat hier op het ogenblik van de zijde der concentratie gebeurt. (De concentratie is de vrijzinnige politieke combinatie van 1913). Kunnen de heren vrijzinnigen dan helemaal niets goeds meer in hun tegenstanders waarden? Ik heb herhaaldelijk met dezen Minister bij deze wet gestreden en overhoop gelegen, naar steeds de zaak voor ogen gehouden en steeds elke verbetering gesteund en toegejuicht. Dat doe ik ook thans. Maar kunt gij heren van de concentratie nu u zelf niet eens een ogenblik boven uw kleine peuterige partijpolitiek verheffen en toejuichen, wanneer de heer Talma iets goeds doet? Moet hij dan toch weer worden gekapitteld, ook nu hij zulk een flinke daad doet? Het is inderdaad meer dan ongehoord.”

Deze geschiedenis is leerzaam.

En zij bewijst, hoe leugenachtig het is, wanneer van de zijde van de P.v.d.A. het nu zo wordt voorgesteld, alsof Minister Talma nauwelijks lof verdient, en vrijwel het enige goede is wat de heer Duys in 1913 heeft gedaan. De hoffelijkheid van Talma jegens een amendement, dat wettelijk vastgelegd, wat zijn uitgesproken bedoeling was, mag niet worden voorgesteld als een overwinning of een correctie van Duys op Talma, waardoor er toch licht schijnt in de nacht van 1913.

Verder vermelden wij, 1e. dat de invaliditeits- en ouderdomswet, inclusief art. 357, zijn aangenomen met de stemmen der socialistische tegen; 2e. dat de socialistische met de concentratie samen in 1913 bij de herstemmingen samengingen, Duys met Borgesius, waardoor het rechtse ministerie viel; 3e. dat het linkse ministerie Cort van der Linden daarna het werk van Talma liet liggen, de wetten niet uitvoerde, zodat alleen art. 357 in werking trad.

GARANTIE STANDVERVEN VOOR BUITENSCHILDERWERK

„waar het op aankomt”

5 jaar schriftelijke garantie

LAK- EN VERNISFABRIEKEN
WED. BOONSTOPPEL & ZONEN
N.V. Waddinxveen

UIT DERS EN PERIODIEK

Beschouwingen rond de KABINETSFORMATIE

Reslissend?

In Vrij Nederland heeft ir. H. Vos een artikel geschreven, waarin hij een beschouwing geeft van de verkiezingsuitslag. Daarin schrijft hij o.m.:

„Na de dag van de overwinning komt de dag van het program, de dag van het overleg, de dag der regeringsvorming, de nieuwe tijd van regeren. Zijlstra, noch Oud zullen hun stempel kunnen drukken op dit nieuwe beleid. En Romme zal het, als vanouds niet kunnen, vanwege de tegenstellingen in de K.V.P. zelf, die waarschijnlijk nóg sneller zullen doorbreken dan voorheen.

Sociaal-economisch belangrijk is ook, dat uit de winst van de P.v.d.A. op vele delen van het platteland blijkt, dat ook de agrarische politiek meer en meer begrepen wordt, terwijl de winst ook nimmer had kunnen worden verkregen wanneer niet duizenden zelfstandigen de weg naar de partij, althans in het stemhokje, hadden gevonden.

Regeren in Nederland, zonder de P.v.d.A. zal nu nóg moeilijker zijn dan het, in welk tijdsbestek na 1945 ook is geweest. Integendeel: de P.v.d.A. heeft het recht met steeds meer nadruk haar inzichten bij h.t. regeringsbeleid te doen doordringen, en bij de — noodzakelijk blijvende — taak van het vinden van overeenstemming, méér te verlangen dan tot nu toe.

Na de roes

In Elseviers Weekblad lezen we o.m.:

„Wij nemen aan, dat de overwinningsroes, waarin de P.v.d.A. zo vlak na de verkiezingen verkeert, snel zal bedaren. Nochtans zal men nog geruime tijd geneigd zijn zich stevig op de borst te kloppen en hoge eisen te stellen, zodra men zich met anderen aan tafel zet om een nieuw kabinet te vormen. Als men in die gezindheid volhardt, wacht ons een zeer moeilijke formatie.

Want — neiging om op overmatige eisen van de P.v.d.A.-zijde in te gaan zal bij de K.V.P. gering zijn. Zij kan die eisen zowel in drift als in gemoede afwijzen. In drift, wanneer zij aanvoert dat een meerderheid van zegge en schrijve één enkele zetel waarlijk enigerlei overmacht in de regering niet wettigt en nog veel minder een terugbuiging van het landsbelang in meer orthodoxe-socialistische richting. In gemoede, wanneer zij aanvoert dat toch de kiezers, door de P.v.d.A. een winst van ruim 326.000 stemmen te bezorgen, een sanctie hebben gegeven op het beleid, hetwelk de laatste jaren door de P.v.d.A. gevoerd is in één verband met de K.V.P. en de twee andere christelijke partijen.

Mocht het zijn, dat deze overwegingen niet aanstonds de sfeer van samenwerking herstellen, dan kan nog een ander gegeven dienstig zijn. Te weten het opmerkelijke cijfer 51. Dat cijfer 51 stelde tot dusver als som van de getallen 30, 12 en 9 het totaal voor van de zetels, waarover de K.V.P. en de twee Protestantisch-Christelijke partijen samen beschikken. En ziet: op dit ogenblik zijn deze getallen gewijzigd in 33, 10 en 8, zodat het totaal van 51 hetzelfde is gebleven.....

Men zal hierin zeker geen aansporing vinden om het nu eens met een regering op christelijke grondslag te proberen, waarin men de herleving der oude coalitie zou kunnen zien. Evenmin lijkt het praktisch, met de gedachte te spelen door inschakeling van de V.V.D. aan die combinatie een bredere basis te geven. Want wie zou de

P.v.d.A. tot het isolement ener eenzame oppositie willen veroordelen?

In het tijdperk der formatie echter, dat thans is ingetreden, kan het nuttig zijn te bedenken, dat ook andere wegen openstaan, dan die welke door palement en regering sinds 1945 zijn betreden.”

Harakiri

De Telegraaf schrijft onder bovenstaande titel:

„Wij schreven gisteren, dat er in de A.R.-fractie in 1952 een middengroep bestond, die alleen uit opportuniteitsredenen heeft berust in de deelneming van de A.R. aan de thans afgetreden regering-Drees. Van deze redenen was wel de belangrijkste, dat men, door volharding in de oppositionele houding zijn vat op de A.R.-kiezers zou verliezen. Deze speculatie is echter averechts uitgekomen: het bondgenootschap met de in wezen rode regering heeft blijkaar het geloof van een niet onbelangrijk deel van die kiezers in hun partij als beginselpartij ondermijnd.

Merkwaardig is, dat in de Chr. Hist. fractie, die, zij het in iets mindere mate, in dezelfde positie verkeert, een overeenkomstige vraag schijnt gerezen. Althans heeft mr. J. J. R. Schmall, die als eenling onder de Chr. Hist. kamerleden er wel meer een eigen opinie op nahoudt, aan een weekblad als zijn mening over de verkiezingsuitslag verkondigd: „De huidige positie van de A.R. en C.H.U. is die van Mo:an, die hun plicht hebben gedaan en nu kunnen gaan. Zij hebben het optreden van een kabinet op brede basis mogelijk gemaakt, en nu rood en rooms samen over een voldoende meerderheid beschikken zullen hun diensten, naar het zich laat aanzien, minder nodig zijn. Met name de A.R. zullen zich hebben af te vragen, of hun deelneming aan het thans demissionaire kabinet niet te kwader ure op een begin van politieke harakiri is uitgelopen.”

Maar of deze politici, die hun partij het liefst niet in een bredebasiskabinet zien

terugkeren, een meerderheid voor hun standpunt zullen vinden, moet uiteraard worden afgewacht.”

Mild

De Rotterdammer merkt o.m. op:

„De bekwaamheden voor het welslagen vereist, heeft dr. Drees zeer zeker. Zoals zijn partijgenoot ir. Vos vorig jaar schreef, is hij niet een profetisch omhoogrijzende figuur als Troelstra, geen constant drijvende kracht als Vorrink was, en mist hij de oratorische gave, die Albarda eigen was. Daar staat tegenover, dat dr. Drees een bestuurder bij uitstek is gebleken.

Aardig en typerend is de aanduiding, die zijn partijgenoot Vos dan van hem geeft: „Zijn grote kracht als bindend element in een samenwerking van velerlei richting ligt in het compromis als uitgangspunt. Drees kent de kaart van het land, de verschillende posities en verlangens. Hij weegt die en overweegt die. En komt dan tot voorstellen, waarvan hij mag vermoeden, dat zij voor alle partners aanvaardbaar blijken. En dat compromis zal hij dan in de verdere onderhandelingen zeer hardnekkig verdedigen.”

Zeër breed?

Nadat bekend was, dat dr. Drees de opdracht tot kabinetsformatie ontvangen had, schreef de Nieuwe Rotterdamse Courant o.m.:

„Indien de P.v.d.A. al eisen zou beginnen te stellen waaraan anderen niet menen te kunnen voldoen, dan zal men toch mogen verwachten dat geen enkele der partijen — de communisten spelen uiteraard niet mee — zich bij voorbaat aan de verantwoordelijkheid voor het formeren van het nieuwe kabinet zal willen onttrekken.

Ten slotte zullen de formatiepogingen natuurlijk ook enige invloed ondergaan van de vooral in de verkiezingsstrijd aan de dag getreden tegenstellingen tussen de beide grootste groeperingen. In

de kringen van de K.V.P. is zo zeer op de overwinning gerekend, dat het niet zal meevallen eventueel naast de zo sterk bestreden socialistische en tweede viool te gaan spelen; omgekeerd kan van de socialistische minder verwacht worden, dat zij, gelijk in 1952, bereid zijn ten behoeve van de oplossing belangrijke concessies te doen, met name op het gebied van de zetelverdeling.

Dr. Drees is er overigens de man niet naar om tegenstellingen op de spits te dr.ven.”

Oud niet?

Het Vrije Volk schrijft o.m.:

„De VVD heeft in haar verkiezingscampagne weliswaar veel kwaads verteld van de partijen, die aan de thans demissionaire regeringscombinatie meewerkten, maar het is algemeen bekend, dat men in VVD-kringen nooit erg gelukkig is geweest met de positie van oppositiepartij, die deze groepering zich in 1952 door eigen toedoen had verschaft.

Van 1948 tot 1952 was de VVD in het kabinet vertegenwoordigd door mr. Stikker. Deze bleek toen echter in de praktijk op weinig steun van zijn politieke vrienden in de Tweede Kamer te kunnen rekenen; het kwam zelfs tot een openlijke breuk, die tot de kabinetscrisis van 1951 leidde. Sindsdien was de verhouding tussen de heer Stikker en partijleider Oud niet bijzonder plezierig. Prof. Oud heeft in het verleden herhaaldelijk verklaard, dat medewerking aan een kabinet niet kan inhouden, dat een kamerfractie daarbij verplichtingen tot feitelijke steun aangaat.

Nog afgezien van andere omstandigheden is dit een factor, die de VVD als regeringspartner niet bijzonder aantrekkelijk doet zijn. Aan de andere kant zijn velen in politieke kringen er van overtuigd, dat de heer Oud zijn politieke loopbaan graag met een ministerschap zou willen afsluiten.

EN ONS COMMENTAAR

Tweederde anti-socialistisch

Het is te begrijpen, dat in het socialistische kamp vreugde heerste over de uitslag van de verkiezingen. Een winst van vier zetels geeft inderdaad wel reden tot juichen. En het is dan ook begrijpelijk, dat in de overwinningsroes wel eens uitlatingen worden gedaan, die het doen voorkomen alsof de Partij van de Arbeid het nu maar voor het zeggen heeft.

Dat is echter nog steeds niet het geval. Ondanks de grote winst, welke geboekt werd, beschikt de Partij van de Arbeid thans nog maar over een derde van het aantal zetels in de Tweede Kamer. Wij zeggen in dit geval „maar”, hetgeen omdat we er op willen wijzen, dat daartegenover toch nog altijd staat een overgrote meerderheid, die beslist niet socialistisch is. Rekent men de communisten bij de socialistische, dan komt men tot 38 zetels, waartegen dan toch nog altijd 62 niet-socialisten staan.

Een nieuw kabinet zal alleen dan tot stand kunnen komen, als men tot een compromis komt. En zal het zover komen, dan heeft niet alleen de Partij van de Arbeid het voor het zeggen, doch dan spreken ook alle andere partijen, die tot deelname aan het kabinet worden uitgenodigd, een woordje mee.

Na de heftig gevoerde strijd tussen P.v.d.A. en K.V.P. lijkt het niet wel aannemelijk, dat de partij van Drees alleen met de partij van Romme in zee zal gaan. Maar van de A.R. en C.H. kan moeilijk verwacht worden, dat zij een program zullen helpen uitvoeren, dat specifiek socialistische wensen naar voren brengt.

Als er na de verkiezingen over geklaagd wordt, dat „anderen” — en met name wordt dan prof. Zijlstra genoemd — hun stempel hebben gedrukt op het kabinet-Drees, dat van 1952 tot 1956 aan het bewind is geweest, dan mag toch niet worden vergeten, dat de socialistische ministers voor dat beleid ook ten volle aansprakelijk zijn geweest. Hadden zij daartegenoverwegende bezwaren, dan hadden zij daaruit de consequentie moeten trekken en... heengaan. Het is dus wel duidelijk, dat de kabinetsformatie nog wel enige tijd zal vorderen en dat het dr. Drees — die tot nu toe nog nooit geslaagd is bij de samenstelling van een kabinet — thans een moeilijker opdracht heeft, dan hij ooit in het verleden gehad heeft.

Revisionisme en reformisme gaven het socialisme nieuwe impulsen

De strijd om een nieuwe koers

In dit derde artikel over de linkse partijen wordt een overzicht gegeven van de geestelijke achtergrond der socialistische tot ongeveer de eerste wereldoorlog. Het wil iets laten zien van de strijd tussen de orthodoxen en de ketteren — men kan haast spreken van een vrijzinnigheid ten opzichte van Marx. Het is een worsteling waarin het zeer heftig toegaat, mede doordat er in de orthodoxie ook anarchistische elementen zaten. Troelstra vertelt, dat hij en anderen soms bevreesd waren voor aanslagen op zijn leven.

Wij tekenen hierin vooral de geestelijke achtergrond van vele socialistische leiders. Daardoor is het beeld iets eenzijdig. Velen van hen waren tevens bewogen door een oprechte en warme mensenliefde. Maar zonder binding van het tweede aan het eerste gebod leidt dit maar al te gemakkelijk tot apenliefde — helaas.

ZO HAD in de vorige eeuw de menselijke rede zich een nieuwe religie geschapen: het socialisme. Tegelijk kwam er een vloed van schriftgeleerden op, die de koran, Het Kapitaal van Marx, verklaarden en tevens de dogmatiek, de ethiek en de richtlijnen voor de evangelisatie vaststelden. Zij werden meteen kettermeesters, inquisiteurs, die beschikten over ban en uitsluiting — soms nog erger. Want al heel spoedig kwamen er afwijkingen van de orthodoxe leer, die met hartstochtelijke felheid werden bestreden.

De eerste grote moeilijkheid ontstond, toen de maatschappelijke ontwikkeling anders verliep dan Marx voorspelde. Die ontwikkeling was als volgt samengevat in het program van de S.D.A.P. van 1895:

„Deze kapitalistische voortbrengingswijze heeft ten gevolge, dat de bezittende klasse zich steeds meer verrijkt ten koste der niet-bezitters, wier armoede toeneemt met hun groeiend aantal, en die worden vermeerderd met die leden van de ondergerande middenstand, welke door de onmogelijkheid om de concurrentie tegen het grootkapitaal vol te houden, hun klein bezit hebben verloren en tot proletariërs zijn gemaakt”.

Al voordat dit program zo geformuleerd werd, was aan velen duidelijk geworden, dat dit niet klopte met de werkelijkheid. Daardoor ontstonden twee nieuwe richtingen. De ene (het revisionisme) wilde de theorie aan de nieuwe omstandigheden aanpassen. De andere (het reformisme) liet de theorie vrijwel intact, maar redde zich in de praktijk met een andere uitlegging. De volksraad sprak hier een woordje mee: het eerste was van Duitse oorsprong, het andere van Franse. Beide richtingen vloeiden tenslotte toch weer in één bedding. In Ne-

derland waren ze beide vertegenwoordigd naast de orthodoxie.

De nieuwe leiders hadden geconstateerd dat de rijkdom der kapitalisten noch de armoede der arbeiders voortdurend groter werd. Ook de tussengroepen (als boeren en middenstanders) verdwenen niet. Zelfs werden arbeiders „kapitalist” en het omgekeerde kwam ook voor. Bovendien begonnen de „burgerlijke” partijen een sociale wetgeving op te bouwen.

Deze feiten brachten de praktische werkers in een ernstige impasse. Zij constateerden bij de grote massa der socialistische toch al zoveel moedeloosheid tengevolge van teleurstelling. De „dag der verlossing”, zo vurig begeerd en zo hoopvol verbeeld, bleek immers telkens weer een illusie. Moest men die nu helemaal afschrijven? Wat bleef er dan nog over?

Later zullen de socialistische geschiedschrijvers hun voorgangers heftig verwijten, dat zij telkens weer verwachtingen oppriepen van het aanstaande heil dat nimmer kwam. Want de uitgestelde hoop krenkte het hart. Schaper constateert bitter, dat daardoor de arbeiders in massa overliepen naar Patrimonium, zich troostend met de leer der kerk over het hiernamaals. „Anderen vervielen in doffe onverschilligheid”.

De sociale wetgeving maakte het dubbel moeilijk. Om der wille van de leer moest men daar eigenlijk tegenstemmen, want zij was het fopspeen dat de arbeiders niet meer deed schreeuwen om de grote verlossing. In het begin werd ook wel tegengesteld om dogmatische redenen. Desondanks kwamen de sociale wetten er en de arbeiders profiteerden er van. Zij kozen al spoedig een half ei boven een lege dop en ook de socialistische parlementariërs voelden niet voor een onvruchtbare oppositie. Zij werden bijgevalen door de leiders van de socialistische vakbeweging (deswege op het congres van de SDAP in 1908 „ook een

kwaad” genoemd). Zo moest hier wel een nieuwe koers gevonden worden.

Die oplossing lag voor de hand. Voortaan zou meegewerkt worden aan de sociale wetgeving. De eisen die daarbij gesteld werden waren onbegrensd. Tegelijk werd de strijd voor algemeen mannenkiesrecht gevoerd (vrouwen waren veelal te godsdienstig om socialistisch te stemmen, meende Troelstra). Zo sneed het mes naar twee kanten. Men kon de arbeiders onmiddellijk al verbeteringen beloven en tegelijk de gouden bergen van het socialisme in uitzicht (blijven) stellen. Want omdat zij de talrijkste groep was, zou — eenmaal de meerderheid in het parlement behaald zijnde — door een eenvoudige stemming het socialisme toch komen.

Zo ontstond het democratisch socialisme. De communisten in de partij gingen daarin niet mee; zij bleven orthodox. Alleen de revolutie kon de oplossing brengen. Het socialisme voer de nieuwe koers. Het wilde parlementair en democratisch zijn.

Maar het bleef socialisme. De socialistische staat bleef het einddoel, het ideaal. De weg om daartoe te komen was anders geprojecteerd en ook de interne organisatie stelde men zich iets anders voor. Maar aan de staatsmacht werd geen grens gesteld. Die zou ook in de sociaal-democratische staat principieel over alles kunnen beslissen.

Dit ideaal bleek sterker te trekken dan de democratie. In 1918 bleek dat overduidelijk. Toen leek de komst van het socialisme onmiddellijk mogelijk te zijn door een revolutie, net zoals Duitsland. Hoewel de socialistische slechts een minderheid in Nederland vormden, verdedigde Troelstra op en bedacht zich geen ogenblik om die schone kans te grijpen. Gelukkig „vergiste” hij zich in de machtsverhoudingen.

Wellicht vraagt iemand: Waarom deze oude koe weer uit de sloot te halen?

Omdat dit geen vergissing was van Troelstra, maar de consequentie van zijn beginsel. Het socialisme was het allesbeheersende, het enige dat progressief was, dat toekomst had. Daarin lag het heil van de mensheid — daarom achtte hij revolutie geoorloofd. Die was eenvoudig een progressieve sprong op dezelfde weg die de democratie slechts stap voor stap kon gaan, maar die om der wille van de mens onherroepelijk tot het einde toe begaan moest worden. In de laatste maanden van zijn leven schrijft Troelstra dan ook: „Welke overigens de strijdmiddelen der proletarische revolutie zijn, in hoeverre deze uiterlijk een revo-

SCHIEPSBOUWWERVEN

A. VUYK
& ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

SLOOPSCHEPEN

Voor uw sloopschepen is het adres

Firma Wed.

C. D. Heuvelman

Telefoon 369

KRIMPEN AAN DE IJSSEL

Koopt een goed

kostuum

enorme keuze tegen uiterst

scherp gestelde prijzen.

De eerste reis is lonend

DUTHLER

VARSSEVELD

Verplaatsbare houten

gebouwen

Directie- en schaftketen
Noodwoningen, -scholen
en -kerken
Directie- en schaftwagens
etc.

HOUTBOUW **HANBO**
HARDINXVELD

Tel. 41 Neder-Hardinxveld

lutionair of opstandig karakter zullen dragen, dat is slechts een vraag van noodzakelijkheid en nuttigheid”.

Als het socialisme maar kwam.

Het kwam toen niet in Nederland. Wel in twee andere landen, Rusland en Duitsland. De eerste kwam er door orthodoxen; de tweede door democraten. Beide zijn zij uitgelopen op de dictatuur...

P. WYBENGA

NIEMAND, die enigszins op de hoogte is, zal kunnen ontkennen, dat er in de laatste jaren een stormachtige ontwikkeling is geweest in de produktie en distributie van levensmiddelen. Niet alleen is de achterstand waarin wij in de jaren 1940-45 waren geraakt, volkomen ingehaald, maar de ontwikkeling is zodanig geweest, dat de Nederlandse levensmiddelenbranche tot de meest efficiënte van Europa en op Amerika na, tot de best geleide van de gehele wereld gerekend kan worden. De oorzaken hiervan kunnen enerzijds toegeschreven worden aan de felle concurrentie tussen drie bestaande distributievormen: de zelfstandige handel, het grootwinkelbedrijf en de coöperatieve verbruikersverenigingen, anderzijds aan het aanpassingsvermogen van de detaillisten, die niet schromen nieuwe methoden, zo die zich voordoen, onmiddellijk te toetsen en in de praktijk toe te passen. De snelle ontwikkeling van de zelfbediening in ons land is daar één voorbeeld van.

Dat de zelfstandige kruideniers op dit terrein het spit hebben afgebeten,

Belangrijke ontwikkeling in levensmiddelenbranche

moge een bewijs zijn van mijn stelling. Toch, hoe belangrijk op zichzelf ook, is de ontwikkeling van de zelfbediening slechts een facet van de kruideniersbranche, geeft de belichting van één vlak van de veelzijdige mogelijkheden, die de distributie van voedings- en genotmiddelen biedt. In feite is de voorverpakking van de waren, hetzij door de fabrikant of importeur, hetzij door de tussenschakels in de handel (grosier, commerciële organisatie), hetzij door de kruideniers zelf, van veel groter belang voor de efficiency in deze branche.

Men zou het ook zo kunnen stellen: zonder voorverpakking is zelfbediening niet mogelijk, met voorverpakking is zelfbediening niet noodzakelijk. Immers de kruidenier, die volledig doorgevoerde voorverpakking toepast in zijn zaak, is in het geheel niet gedwongen tot zelfbediening over te gaan. Die kan in zijn winkel óók het bedieningssysteem blijven toepassen en zo een extra service verlenen aan zijn klanten. Dan wordt de bediening a.h.w. uitgebreid tot snelbediening. En dat is het; wat de moderne huisvrouw apprecieert.

„One stop shopping” is het modewoord geworden in de distributie van levensmiddelen. Dat betekent, dat er naar wordt gestreefd zo veel mogelijk levensmiddelen in één winkel te concentreren, zodat de klant zo weinig moge-

lijk tijd met boodschappen doen kwijt raakt. De huisvrouw is meer dan ooit „werkende” vrouw geworden. Niet alleen wordt de gehuwde vrouw hoe langer hoe meer in het bedrijfsleven opgenomen, maar ook zij die hun taak in het gezin hebben zijn steeds meer aangewezen op hun eigen arbeid, zonder hulp van dienstmeisjes, dagmeisjes, hulp in de huishouding en zo meer. Voeg hier aan toe de ongehuwde vrouwen, die een aandeel hebben in het produktieproces door hun arbeid op kantoor, atelier, in de winkels enzovoort, en die zelf graag voor de bereiding van hun maaltijden zorgen, dan krijgt men een belangrijke groep consumenten, die in de kortst mogelijke tijd de nodige inkoop moeten kunnen doen. Voor deze groep is snelbediening noodzakelijk én de mogelijkheid alle benodigdheden voor de maaltijden onder één dak te kunnen kopen.

„One stop shopping”. Vandaar de toename van diepvriesartikelen in het assortiment van de kruidenier. Diepvriesvis heeft reeds een behoorlijke plaats ingenomen en diepvriesvlees, -wild en gevogelte, zelfs complete diepvrieslunches zullen het assortiment moeten aanvullen. Daarnaast moet het echter mogelijk zijn ook brood, hetzij verpakt en gesneden in de fijnere soorten, hetzij het onverpakte zgn. volksbrood aan het assortiment van de kruidenier toe te

voegen. En om aan de wensen van de consument tegemoet te komen dienen flessen melk en melkprodukten, groenten-panklaar en aardappelen geschild en gewassen tegelijk met de andere voedingsmiddelen gekocht kunnen worden.

Dit lijkt wel wat veel gevraagd, maar bevordering van de industrialisatie de levensnoodzaak van ons volk, houdt in de bevordering van de produktiviteit over de gehele linie, dus ook in de distributie. En de bevordering van de produktiviteit in de distributie leidt vanzelf tot het aanvaarden van een breder assortiment. Dit is geen branchevervaging, maar wel een brancheverruiming. Immers de branchegrenzen zullen er wel blijven, zij het meer dat er een scherper scheiding komt tussen ambacht en distributie. Voor de speciaalzaken in de aan de kruideniers verwante branches zal er zeer zeker een ruim arbeidsveld overblijven.

Een deel van de consumenten zal het blijven prefereren de aankopen te doen in de speciaalzaken, die op hun eigen terrein een beperkter assortiment, maar ruimer gedifferentieerd zal aanhouden. De keuze tussen de levensmiddelenzaak met het ruime assortiment en de speciaalzaak moet bij de consument liggen. De overheid dient aan deze keuze, door vaststelling van vestigingsbesluiten, geen belemmering in de weg te leggen.

K. ROOK.

Ook gouverneur Averell Harriman probeert het weer

OOK gouverneur Harriman van New York heeft zich beschikbaar gesteld als kandidaat van de Democratische partij bij de komende presidentsverkiezingen in de Ver. Staten. Hij is daarmee de voornaamste rivaal geworden van Adlai Stevenson, die in de afgelopen maanden samen met Estes Kefauver tijdens de voorverkiezingen naar de gunst van de kiezers heeft gedongen.

Aanvankelijk leek het, alsof Kefauver de ster van Stevenson zou doen verbleken, maar de laatste weken heeft de senator uit Tennessee niet veel succes gehad. Hij kon zich niet in de officiële steun van de partij verheugen. Stevenson kon dat wel doen en zo heeft Kefauver — evenals vier jaar geleden — moeten ervaren, dat het vrijwel onmogelijk is, kandidaat voor de presidentsverkiezingen te worden, als de partijleiders er niets voor voelen.

Zijn de kansen van Kefauver dus niet zo groot meer, dat hij op een overwinning op het Democratische partijcongres kan rekenen, die van Harriman zijn op het ogenblik ook nog niet van dien aard, dat er van een hoera-stemming sprake kan zijn. En aangezien ook Stevenson nog lang niet verzekerd is van de overwinning op het congres van zijn partij, zal het opnieuw een kwestie van loven en bieden worden. Het is zelfs niet uitgesloten, dat iemand, die niet aan de voorverkiezingen heeft deelgenomen, de kandidatuur in de wacht zal slepen.

HARRIMAN, die 64 jaar is, ziet er nog jeugdig uit. Deze zonder twijfel populaire figuur deed als..... Republikein zijn intrede in de Amerikaanse politieke arena. Hij bleef echter niet lang Republikein en gaf al vele jaren geleden zijn sympathie aan de Democraten (ofschoon hij geen bewonderaar van Roosevelt was).

Averell Harriman verwierf zich eerst in het zakenleven een prachtige positie. Hij dankte deze voor een belangrijk deel aan het feit, dat zijn vader een kolossaal fortuin bezat, maar toch ook aan het eigen doorzettingsvermogen en organisatorische kwaliteiten. Het was om deze schitterende eigenschappen, dat president Roosevelt hem in het begin van de jongste wereldoorlog in de grote buitenlandse politiek betrok.

In maart 1941 stuurde de president hem als zijn speciale vertegenwoordiger naar Londen met de rang van minister. Enige maanden daarna reisde Harriman als hoofd van een speciale Amerikaanse missie naar Moskou, nu in de rang van ambassadeur. Het was voor een groot deel het werk van Harriman, dat de Engelsen (maar vooral ook de Russen) van de Amerikanen de wapens en andere oorlogsgoederen kregen, die onontbeerlijk waren in de strijd tegen het Duitsland van Hitler.

HET viel dan ook niet te verwonderen, dat Harriman spoedig zowel in Londen als in Moskou zeer goed aangeschreven stond. Stalin schonk hem uit dankbaarheid een (bijzonder wild) paard, omdat hij had gehoord, dat Harriman zo'n goed ruiter was. Hij werd met grote voorkomendheid behandeld. Roosevelt maakte van Harriman's succes gebruik, door hem tot ambassadeur te Moskou te benoemen. Na de vlog werd hij door president Truman ingeschakeld om het zgn. Plan-Marshall uit te voeren. Het onderdeel, dat Harriman in het welslagen van dit plan had, was zeer groot. Ook ons land heeft daarvan kunnen profiteren.

In 1951 heeft Harriman op verzoek van Truman nog getracht, een oplossing te vinden voor het Perzische olieconflict. Toen hij er niet in slaagde, Mossadeq tot rede te brengen, was het duidelijk, dat geen enkele andere diplomaat daarin zou slagen. Dat is later wel gebleken ook, want zelfs de zeer bekwame Anthony Eden, toen nog Brits minister van buitenlandse zaken, zag geen kans, een eind aan de moeilijkheden te maken.

VORIG jaar werd Harriman gouverneur van de staat New York. Hij volgde de Republikein Thomas Dewey op (die zich niet herkiesbaar had gesteld) Harriman is de eerste Democratische gouverneur van New York sedert 12 jaar. Hij versloeg — zij het met een geringe meerderheid — senator Irving M. Ives. En nu tracht Harriman, var dit zeer belangrijke bolwerk uit, het presidentschap te veroveren. Voordat hij hierin slaagt, moeten nog heel wat hindernissen worden genomen. En het is de vraag, of Harriman daartoe in staat is.

Kwalijke geschiedschrijving

DE socialisten van vandaag hebben, als zij op het propagandapad gaan, een stukje bij zich, uit Tijd en Taak, een socialistische periodiek. Daarin wordt Talma zo'n beetje geannexceerd voor de doorbraak. En in aansluiting aan die beschouwingen vertellen zij dan, dat de A.R. Talma altijd op een nare manier hebben behandeld en dat de socialisten loyaal aan zijn zijde hebben gestaan.

Bij de behandeling van de wet op de ouderdomsvoorziening zei de heer Schipper:

„En ik verheug mij erin, dat bij de namen van Talma en Aalberse, die beiden in de worsteling van de arbeidende bevolking zo dicht bij hen hebben geleefd en met hen hebben meegestreden, de naam van Minister Suurhoff mag worden genoemd. Talma heeft het van de vroegere partijgenoten van de Minister bij de totstandbrenging van zijn wetten zeer moeilijk gehad. Ook hebben sommige geestverwanten het Talma niet altoos gemakkelijk gemaakt.”

Toen is de socialist Oosterhuis helemaal overstuurd geraakt. Hij heeft op dit gematigde en verstandige woord van de heer Schipper gereageerd op de volgende hooghartige wijze:

„... Niet alleen met belangstelling, maar ook met verwondering heb ik geluisterd naar de opmerking van de heer Schipper over de houding van de socialisten ten aanzien van Minister Talma. Ik veronderstel, dat de heer Schipper tot zijn opvatting is gekomen — deze indruk wordt althans gewekt — door het lezen van de verkiezingsliteratuur van zijn partij en stellig niet door het lezen van de Handelingen van de Kamers, hetgeen wij van de heer Schipper niet gewend zijn, maar misschien komt nog weleens uit de doekjes, waar de knoop dan precies zit.”

En even later vertelde deze socialistische vakverbondsleider, dat de socialisten voor alle wetsontwerpen van Talma hadden gestemd (uitgezonderd dan, zo moest hij toegeven, de invaliditeits- en ouderdomswet) maar zij waren jengens Talma niet tekort geschoten en de A.R. wel. Bij de replieken probeerde hij vol te houden, dat de socialisten voor de Radenwet hadden gestemd. De Handelingen wijzen het anders uit. Maar de zaak is, dat de heer Oosterhuis zich alleen maar baseerde op inlichtingen uit de tweede hand en dus de feiten niet kende.

Maar ongelukkig voor hem en gelukkig voor de historische waarheid had de heer Algra de Handelingen wel bij de hand. Nog had de heer Oosterhuis het spreekgestoelte niet verlaten of hij vroeg het woord en zei het volgende:

De heer Algra: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde, die mij op dit spreekgestoelte is voorgegaan, heeft zich een ogenblik bezighouden met geschiedschrijving, beter kan ik zeggen: Hij heeft daartoe een weinig geslaagde poging gedaan. Wanneer hij een serieuze poging had gedaan, vóórdat hij hier ging optreden, van de Handelingen van de Tweede Kamer van 1912 en 1913, toen aan de orde was het wetsontwerp tot verzekering van de arbeiders tegen de geldelijke gevolgen van invaliditeit en ouderdom. Dat is het wetsontwerp van Minister Talma, waar de socialisten eenparig tegen gestemd hebben en de antirevolutionairen eenparig vóór. Dat is het wetsontwerp, dat in de geschiedenis van de sociale wetgeving, met name ten opzichte van de ouderdomsvoorziening, altijd genoemd zal worden met ere, wanneer de geschiedenis van deze sociale wetgeving wordt geschreven. Ook de Minister, die zo gelukkig is, dat hij dit wetsontwerp mag verdedigen en die dat doet met grote bekwaamheid en met elan, zal daar nimmer aan kunnen ontkomen bij het terugzien op wat gebeurd is, ook de naam van Minister Talma met ere te noemen.

De heer Oosterhuis: Heb ik dat niet gedaan?

De heer Algra: Nu heeft de geachte afgevaardigde de heer Oosterhuis — ik kom precies op een antwoord op zijn vraag — het zo voorgesteld, alsof de anti-revolutionairen eigenlijk de mensen waren, die Talma het leven zo moeilijk hadden gemaakt, en dat de socialisten op zo loyale wijze hadden gehandeld. Ik heb de Handelingen wel gelezen. Ik

zou als antwoord op deze kwalijk geslaagde poging van de geachte afgevaardigde tot geschiedschrijving hem en meteen de Kamer willen herinneren aan de conclusie, waarmede de woordvoerder van de S.D.A.P., waar de P.v.d.A. zich in sommige historische beschouwingen gaarne mee vereenzelvigd, ter gelegenheid van de behandeling van dit wetsontwerp bij de algemene beschouwingen is geëindigd. Ik ga dus citeren de heer Duys, de man, die ook obstructie heeft gevoerd, maar de man, die tevens namens zijn fractie van de S.D.A.P. heel duidelijk heeft gezegd, hoe hij dacht over dit wetsontwerp van Talma tot verzekering van de arbeiders tegen de geldelijke gevolgen van invaliditeit en ouderdom, het wetsontwerp, dat in de geschiedenis van de ouderdomsvoorzieningen door ons met eerbied wordt genoemd. Daarvan zei de heer Duys, toentertijd in de S.D.A.P. een prominente figuur, in een peroratie het volgende:

„Weg met dergelijk systeem, weg met dergelijken dwang, weg met een dergelijke oplegging van lasten aan het volk! Neem liever een voorbeeld, wanneer gij wilt zorgen voor de ouden van dagen, aan den uiterlijk niet, maar innerlijk toch wel Christelijken Minister, aan Lloyd George. Het eenige goede dat er in dit ontwerp zit, is dat er een enorme tijd zal voorbijgaan eer alles in orde komt, met zijn 70 besluiten, met zijn reorganisatie van de Rijksverzekeringsbank, met de Tariefwet. Een tijd gewonnen, is veel gewonnen. Hoe langer het duurt dat de zaak zijn beslag krijgt, hoe langer

anti-revolutionair Minister dit moet aanvaarden: een Minister van de anti-revolutionaire partij, die steeds toornst tegen de toemende bureaucratie.”

En dan gaat de heer Duys verder in op die bureaucratie van het wetsontwerp van Minister Talma en zegt:

„t Is inderdaad schitterend dit ontwerp met alles in een keurslijf dwingende bepalingen, met zijn breken met alle verscheidenheid in het leven, met zijn alles dwingen naar een vast model.”

Ik maak mij sterk, Mijnheer de Voorzitter, dat het voor een demagog heel gemakkelijk zou zijn om van het thans voor ons liggende wetsontwerp ook te zeggen, dat het een „ontwerp van wet is met alles in een keurslijf dwingende bepalingen”, met „zijn breken met alle verscheidenheid in het leven”, met „zijn alles dwingen naar een vast model”. En dan vervolgt de heer Duys, de woordvoerder van de S.D.A.P.:

„Wat kunnen de heren anti-revolutionairen daarover uitpakken in hun vergaderingen, zoodat de kleine burgers uit den middenstand er kippevel van krijgen. En nu is in deze wet de bureaucratie ten top gedreven: Raden van Arbeid, de Rijksverzekeringsbank met haar directeur, allerlei andere directeuren, alles een groot stelsel van paperassen en omslag. En zoo iets komt van de anti-revolutionaire partij.

Mijnheer de Voorzitter! Ik zou haast zeggen: wij zijn in het laatst der dagen, dat er zulke wonderen gebeuren.”

En dan vervolgt de heer Duys:

„En dan geldt mijn tweede woord van hulde” — en dan ziet hij, dat is te voelen, opnieuw de Minister aan — „neen Excellentie, alweer niet u — de ambtenaren van uw departement, die zoo vlug hebben gewerkt, zoodat ik in de voorrede van het Engelse Rutgers-rapport heb gelezen. De heer Rutgers brengt hun zelf een woord van dank en zegt: ik moet den ambtenaren van het Ministerie van Landbouw, Handel en Nijverheid mijn dank brengen voor de krachtige assistentie, die ik van hen heb ondervonden, waardoor de vertraging in de verschijning van mijn Rapport, die anders nog grooter zou, zijn geweest, slechts is beperkt gebleven tot wat zij nu is.

Met deze twee woorden van hulde geloof ik, dat alle hulde, die over dit wetsontwerp aan het sociale verzekeringssysteem valt te geven, gegeven is en dat er verder niets overblijft dan critiek, gepaard aan oproeping tot de Nederlandsche arbeidersklasse om met het beste middel, dat het Nederlandsche proletariaat helaas nog niet heeft, maar dat ik hoop, dat zij spoedig zal veroveren door organisatie en krachtige propaganda, met het algemeen kiesrecht, te strijden tegen Ministers en Wetgevende Macht, die onder den schijn van de arbeidersklasse te begiftigen met sociale hervormingen, inderdaad niets anders doen dan groote lasten leggen op het proletariaat.”

Mijnheer de President! Dat was de peroratie, van de woordvoerder van de S.D.A.P., de heer Duys.

Ik kan hieraan toevoegen, dat in aansluiting aan deze peroratie de socialisten tegen die ouderdoms- en invaliditeitsvoorziening van Minister Talma hebben gestemd en dat zij in hetzelfde jaar (1913) bij de Kamerverkiezingen al het mogelijke hebben gedaan om het rechtse Ministerie te doen vallen. Dat is hun ook gelukt, doordat zij in buitengewoon nauwe samenwerking bij de herstemmingen hebben gestreden, zij aan zij, met de liberalen, de vrijzinnig-democraten en in sommige gevallen ook met de oud-liberalen.

Daardoor is de wet van Minister Talma, behalve één artikel, het bekende artikel 357, niet uitgevoerd en is zij jaren en jaren blijven liggen, met instemming van de partijen, die toen de meerderheid hadden verworven.

Mijnheer de Voorzitter! Deze kleine historische toelichting is, dunkt mij, niet overbodig om iets af te doen aan de niet alleen eenzijdige, maar ook gebrekkige geschiedschrijving, die wij pas hebben gehoord.

Ds. A. S. Talma

men gelegenheid heeft den geest van het volk wakker te schudden tegen een dergelijk stelsel van sociale wetgeving. Maar ik zou het oogenblik zegenen, dat er een Regeering optreedt” — en nu komt een zeer belangrijke passage, die bijzonder wondend en kwetsend moet zijn geweest voor Talma — „die niet alleen met den mond, maar ook met de daad Christelijk is, die komt met een wetsontwerp, dat werkelijk ten aanzien van de zorg voor de ouden van dagen met den geest van Christelijke rechtvaardigheid is doortrokken.”

En nadat de heer Duys, de woordvoerder van de S.D.A.P., deze krasse woorden aan het adres van de Regeering en speciaal aan het adres van Minister Talma had gericht, vervolgt de hij:

„Na zooveel critiek wil ik toch niet eindigen dan met een woord van hulde.”

En nu zou ik mij kunnen voorstellen, dat mensen, die gevoel hadden voor de hoffelijkheid in het parlementaire debat, hadder gedacht: na dit wekenlange, afmattende debat, waarbij zelfs obstructie in het spel werd gebracht, zal er een woord van hulde komen, ondanks alle verschil van mening, aan het adres van Minister Talma, maar, zo zegt de heer Duys — ik volg weer de Handelingen —:

„Neen, Excellentie, het geldt niet u! En dan wil ik in de eerste plaats hulde brengen aan Bismarck, voor de wijze, waarop hij hier de bureaucratische en hyperbureaucratische stof heeft geleverd voor den opbouw van dit wetsontwerp. Al moet ik er niets van hebben, het is toch een be-wijs van kracht, dat zelfs een

Molotofs opvolger DMITRI SJEPILOF ging op reis

MOLOTOF'S opvolger, Dmitri Sjepilof, is al spoedig na zijn benoeming tot minister van buitenlandse zaken van de Sowjetunie op reis gegaan. Zijn eerste bezoek gold Egypte, waar in de afgelopen week uitbundig de Britse uittocht uit de Suezkanaalzone werd gevierd. Sjepilof, die blijkbaar als ere-gast werd beschouwd, voerde langdurige besprekingen met premier Nasser, die wellicht belangrijke gevolgen zullen hebben. Ook de Libanon, Syrië en Griekenland stonden op het programma van Sjepilof.

We hebben de New York Herald Tribune van een jaar geleden er nog eens bij gehaald om iets meer over deze Sjepilof te weten te komen. Een van de medewerkers van dit blad, de bekende journalist Stewart Alsop, had tijdens een bezoek aan Moskou een interview met deze Rus, die toen nog hoofdredacteur en directeur van de Prawda was. Alsop beschouwde Sjepilof toen reeds als de meest waarschijnlijke opvolger van Molotof, ofschoon Sjepilof zelf deze veronderstelling nogal kwaad van de hand wees als „nonsens“.

ALLES, wat Sjepilof tijdens dit interview verklaarde, was precies volgens de partijtijn welke Sjepilof, door zijn werk aan de Prawda, beter kende dan wie ook.

Sjepilof, aldus Stewart Alsop, sprak en zag er uit als de komende man. Hij is een grote knappe figuur met een vermoedelijk gezicht, grijs haar en een toon van gezag.

Het interview werd een soort lang doctrinair debat, waarbij geen van beide partijen de ander volledig scheen te begrijpen. Alsop vroeg, waarom de Sowjetunie altijd de Ver. Staten beschuldigde van een politiek van „position of strength“, terwijl toch ook de Sowjetunie kennelijk naar een sterke militaire positie streefde. Sjepilof beantwoordde deze vraag met de opmerking, dat de Sowjetunie altijd gestreefd had naar een vreedzame coëxistentie met alle landen, afgezien van het verschil tussen de sociale vastels.

Maar, zo bleef Alsop aanhouden, hoe staat het dan met Lenins voorspelling van een reeks „verschrikkelijke botsingen tussen het kapitalisme en het communisme“? Waren de machtige Sowjetrijdkrachten niet juist voorbereid op dergelijke botsingen?

Sjepilof antwoordde hierop ontwijkend: „Wij zijn er van overtuigd, dat het kapitalistische stelsel vervangen zal worden door het socialistische“. Over Lenins voorspelling wilde hij zich blijkbaar niet uitlaten.

DE Rus meene, dat zijn land sterk moet zijn ter verdediging van het grondgebied. Hij achtte dit evenwel geen politiek van kracht en maakte hier een onderscheid, dat Alsop niet duidelijk werd.

Toen Alsop hem een vraag stelde over de Oosteuropese satellietstaten, gaf Sjepilof hem te kennen, dat dit een versleten oude grammofoonplaat was. Het was volgens Sjepilof onmogelijk aan te nemen, dat enig volk tegen zijn zin een bepaald systeem zou kunnen tolereren.

Uit het gesprek bleek, dat Sjepilof er van overtuigd was, dat de Oosteuropese landen het communisme uit vrije wil hadden aanvaard. Ook scheen hij er zeker van te zijn, dat de Ver. Staten „niet werkelijk willen ont-

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Ooms

Dat was maar zottepraat van die kerel, ofschoon later bleek, dat zijn schoonmoeder sprichterig vlammend rood haar had, benevens een mond als een scheermes zo scherp. Het mocht wezen zo 't wil, maar De rode leeuw werd een kroegje van het bedenkelijke soort. De nieuwe eigenaar, Peulen heette hij, had de gewoonte, om te pas en te onpas steen en te klagen over het feit, dat de bewoners van het dorp heel geen medelijden kenden voor een doodarme herbergier, die het moest hebben van het prikkelend vocht. Omdat de rechtschapen mensen nimmer een voet in De rode leeuw zetten, gaf hij af op de kerk en de fijnen en foeterde hij bijna dagelijks op de christelijkheid, die een herbergier geen eerlijke boterham gunde.

Maar sedert men begonnen was een brug te bouwen, had Peulen zijn draai. Het vreemde graversvolk zat 's avonds graag in De rode leeuw; men dronk en speelde met de kaarten: des duivels prentenboek had op sommigen van het werkvolk een grote aantrekkingskracht. Peulen was daar best over te spreken. Zijntwege zou het bouwen van een brug tien jaar mogen duren of langer. Door die vreemde dingen kwam hij mooi in de verdienste.

Het was in De rode leeuw, dat Wijdenes, de nachtwaker, die een doodenkele keer de herberg bezocht om een borrel te gebruiken, hoorde praten over de jongste zoon van boer Lijnegang.

Een paar werklui zaten elkaar hun nood te klagen over een opzichter, die Lambooi heette. Deze opzichter scheen vitterig te zijn en het de arbeiders onnodig lastig te maken. Wijdenes luisterde bedaard naar hun gesprek. Hij wachtte zich er wel voor. een oordeel uit te spreken over de opzichter, ofschoon Wijdenes maar al te goed wist, dat Lambooi soms met gen ongenietbaar humeur op het werk verscheen.

„Lambooi is ongenaakbaar omdat de dochter van Sante-meijer niks van hem hebben moet.“ verzekerde één van de arbeiders. „Zo is het altijd, — als een opzichter gek is van liefde en zijn zin niet kan krijgen, moeten wij het ontgelden. Let eens op, maat: Als Paula Santemeijer morgen aan de dag tegen Lambooi zou zeggen dat hij een lief knulletje is en dat zij hem aardig vindt, zullen wij geen sikkepit last meer van hem hebben, want dan leeft hij om zo te zeggen in hogere regionen en dan is alles zulleger en maneschijn!“

De ander knikte en bestelde nog een borrel. Peulen kwam haastig met de fles naar het tafeltje om nogmaals in te schenken en nadien achter de toeg haastig maar ijzig secuur boek te houden van de neutjes, die hij voor zijn klanten getapt had.

„Ja,“ vervolgde de grondwerker, nadat hij met voorzichtigheid van de borrel geproefd had, „vrouwen zijn in staat om mannelevens door elkaar te schudden als een stok speelkaarten. Dat zie je nu weer met Lambooi. Die jongen is helemaal van de kaart omdat de meid van Santemeijer niks van hem hebben moet. En wij zijn er 't haasje oor. Maar ik begrijp niet, wat Paula aan zo'n boerenkinkel gezien heeft. Da's mij compleet een raadsel.“ Hij zette behoedzaam het glaasje neer en wendde zich tot Wijdenes.

„Zeg, nachtwaker, jij bent hier in dit akelige gat goed bekend, is 't niet?“

„Ik ben hier geboren en getogen.“ antwoordde Wijdenes waardig — ofschoon hij nog nooit begrepen had, wat met dat woord getogen bedoeld werd. „En ik hoop, dat ik je niet ontrief als ik zeg, dat ik niet graag in een stad zou wonen.“

„Ieder z'n meug. Maar daar gaat het nou niet over. Vertel ons eens: die boerehannes, waar de meid van de ingenieur mee aanpapt, wat is dat voor een kerel?“

„Hij heet Melchior Lijnegang, krek als zijn vader,“ antwoordde Wijdenes, nog altijd op dezelfde ietwat overdreven waardige toon. „De jonge Lijnegang schijnt andere denkbeelden te hebben dan de oude. Want Lijnegang Senior is lang niet mals. Ik mag het niet openlijk zeggen, maar ik denk dat de oude boer ons vervloekt, want hij is gruwelijk gebeten op alle mensen, die iets met de brug te maken hebben.“

„Opzichter Lambooi kan die kinkel niet uitstaan omdat hij.....“

De grondwerker maakte zijn zin niet af, want de herbergier werd geopend en de opzichter trad binnen.

„Heb je 't over de duvel, dan rammelen z'n ketenen,“ mompelde de ander.

Lambooi was klaarblijkelijk weer in een slechte bui. Hij was somber en dronk in een kort tijdsbestek vijf borrels. Hij werd er niet vrolijker door; integendeel, zijn neerslachtigheid scheen toe te nemen.

De twee grondwerkers begonnen met Wijdenes over andere dingen te spreken, dingen, die niets om het lijf hadden. Opzichter Lambooi, die aan een ander tafeltje was gaan zitten, scheen niet de minste belangstelling voor hun gesprek te koesteren. Hij hing lui en verveeld in zijn stoel, er bengelde een sigaret tussen zijn lippen.

De twee mannen vroegen Wijdenes, of hij zin had om een partijtje te kaarten, dan zouden ze ook nog een vierde man zien op te scharrelen. Misschien zou Peulen mee willen spelen.

„Altijd tot de dienst van de heren,“ antwoordde Peulen minzaam. „Maar 't moet niet te grof gaan, want ik moet op de kleintjes letten.“

Maar Wijdenes zei, terwijl hij een afwerend gebaar met de handen maakte: „Kaartspel is duvelsspel, ik hoop mij er nooit aan te bezondigen.“

„Nou, nou, Wijdenes,“ klonk de stem van de herbergier, „je moet goed weten wat je zegt, man! Er zijn slechtere dingen in de wereld te besteken.“

„Zeker wel. Maar niet véél, want het kaartspel brengt tot allerlei slechtheid. En dat is mijn standpunt.“

„k Hoor het al,“ meesmulde Peulen. „Jij wordt ook hoe langer hoe zwaarder op de hand, Wijdenes. Ik wil niemand aantasten in zijn eer en faam — ik zeg maar: leven en laten leven naar ieders smaak — maar het zou mij niet verwonderen als jij met de komende verkiezingen op de christelijken

wapenen“, terwijl de Sowjetunie het geld voor de bewapening liever zou bestemmen voor een vreedzame wedstrijd met de kapitalistische landen.

Tenslotte, na twee uur moeizame pogingen elkaar te begrijpen, werden wodka, wijn en kaviaar geserveerd. Tussen de slokken door werd het gesprek voortgezet. Het ijzeren gordijn was volgens Sjepilof een Amerikaanse uitvinding en zo ging het door.

EEN laatste poging waagde Alsop met een schot in het duister: zou Malenkof niet gelijk hebben gehad, dat een waterstofbomoorlog de wereldbeschaving zal vernietigen?

Dit scheen een gevoelige snaar te treffen. „Wij menen, zo sprak Sjepilof, dat de beschaving niet zal ondergaan. Integendeel, hoe meer bases de Amerikanen oprichten, des te sneller zal

stemt. Op mensen zoals Lijnegang, bijvoorbeeld. Dat slag volk zou willen, dat ik op zonnag mijn tent dichtgooi. Ik vraag mij af, waar het heengaat met de liefde van een medemens!“ Plotseling stond Lambooi op.

„Ik hoor de naam Lijnegang noemen, is dat misschien de vader van de jonge kaffer die denkt, dat hij een ingenieursdochter inpalm kan?“ De stem van Lambooi klonk donker en dreigend.

„k Moet schielijk naar huis, het is mijn tijd, want de vrouw wil, dat ik de aarpels voor morgen alvast schil,“ zei Wijdenes, opstaande. Voor geen geld ter wereld wilde hij ongenoegen krijgen met een opzichter van 't grote werk. En zeker niet met Lambooi, die toch al bekend stond als een ongemakkelijk heerschap en die dan ook altijd wat te vitten en te mopperen had.

„De Lijnegang die ik bedoel, is een broer van 't ventje dat u bedoelt,“ legde Peulen uit. „Die broer schijnen ze in de gemeenteraad te willen hebben. De Lijnegangs zijn al z'n leven al bar christelijk geweest.“ Peulen was spraakzaam; het kon hem alleen maar voordeel opleveren als hij de opzichter voor zich wist te winnen. Daarom voegde hij er aan toe: „Ongenaakbaar en stug volk, die Lijnegang. En zo dom als het achterreind van een varken. Ze horen in deze tijd eigenlijk heel niet thuis. Ze zijn fel tegen 't bouwen van de brug — ze hebben liever met ponten en trekschuiten te doen.“

Opzichter Lambooi knikte.

„Ik zal dat ventje afleren, mij in mijn vaarwater te zitten,“ zei hij dreigend. „Ik laat mij niet door zo'n kinkel verdringen.“

„Wat u gelijk hebt,“ beaamde Peulen. „Men laat zich de kaas niet van 't brood eten door een huffer.“

Wijdenes was naar de deur gelopen. Hij had de deurknop reeds vast, maar nieuwsgierig als hij was, wifelde hij om te vertrekken. Zo stond hij daar zonder een woord te zeggen te dralen.

„Ik geloof, dat het boerenventje al aardig gevorderd is met het opeten van die kaas,“ kwam nu één van de grondwerkers er tussen. „Ik heb hem gisteren nog met dat meisje van Santemeijer gezien.“

Lambooi sloeg met de vuist op tafel.

„We zullen kijken, wie het laatst lacht — die boer of ik!“ riep hij met overslaande stem. „Zodra ik hem in m'n handen krijg, breek ik hem!“

De grondwerker, die het nooit met Lambooi had kunnen vinden, grinnikte vals.

„Dat liedje heb ik meer horen zingen. Maar 't loopt meestal met een sissert af. Grote monden, kleine harten!“

„Let op, dat ik geen grootspreker ben!“ riep Lambooi. „Een collega van mij hebben ze zowat een half jaar geleden neergebeukt omdat hij 't met Greetje Paans hield. Maar omgekeerd doet die kinkel precies hetzelfde. Jullie zullen bevelen, dat die huffer zijn bekomst van mij heeft omdat hij mij in de weg loopt!“ De ogen van Lambooi stonden driest. Opnieuw sloeg hij met de vuist op tafel.

„Blaffende honden bijten niet, mannetje,“ sarde de grondwerker. „In 't café heb je nou wel grote drukte, maar als 't er op aan komt, ga je voor dat boereventje graag een eindje om.“

Lambooi vloekte.

„Je zult er van horen!“ Hij haalde plotseling iets uit de zak van zijn jekker. „Hier, daar zal ik die Lijnegang ongenadig mee treffen!“

Hij hield een boksbeugel in zijn hand en toonde deze aan de mannen. Wijdenes, nog altijd bij de deur staande, zag de stalen punten schitteren in het gele licht van de elektrische lampjes, die op een wagenwiel gemonteerd waren. Wijdenes voelde een rilling over de rug gaan en zonder te groeten glipte hij naar buiten.

De nachtwaker was er van overtuigd, dat Lambooi inderdaad met kwade plannen rondliep. Hij had de ogen van de opzichter gezien; ogen, waarin haat smeulde. En dat Lambooi met een boksbeugel in de zak liep, was bewijs genoeg voor de ernst van zijn woorden.

— Ik moet de jonge Melchior waarschuwen, dacht Wijdenes. — Ik heb het al een keer gedaan, maar hij schijnt zich daar niets van aan te trekken. Maar nu wordt het ernst, nu moet ik hem beslist nogeens waarschuwen.

Toch was hij er over in tweestrijd, of hij de jonge Lijnegang al of niet op de hoogte zou stellen van de plannen, waarmee de opzichter rondliep. Als Lambooi er weet van zou krijgen, dat de boerenzoon gewaarschuwd was om op zijn hoede te zijn en als hij bovendien teteweten zou komen dat hij, Wijdenes, de jongen van Lijnegang gewaarschuwd had, zou de oppasser geen goed woord meer voor hem over hebben. Het was zelfs mogelijk, dat hij door toedoen van de opzichter zijn baantje als nachtwaker zou verspelen. Misschien was het voorzichtig, zich niet met het geval te bemoeien en het te doen, alsof hij niets gehoord had van de dreigementen, die Lambooi geuit had aan het adres van de jonge Melchior.

Toch had Wijdenes daar geen vrede mee. Hij kende de jonge Melchior nu als een rechtschapen kerel. Nooit had Melchior bittere waakgevoelens gehad over het feit, dat door zijn, Wijdenes, toedoen de boerenzoon als een brandstichter verdacht geworden was. Thans kon hij zijn vergissing van die nacht goedmaken door de jonge Melchior in te lichten over de oude Lijnegang en de overige boeren die zo fel gekant de plannen van Lambooi. Op deze manier zou 'ij bovendien waren tegen de bouw van de brug, weer een beetje op zijn hand kunnen krijgen..... Want Wijdenes ervoer bijna dagelijks, dat men hem als een vreemde beschouwde sedert hij als nachtwaker dienst deed op het grote werk. Er waren boeren, die hem in 't geheel niet meer wilden groeten. Daardoor voelde hij zich als een uitgestotene. Aanankelijk had hij daar maling aan gehad. Hij verdiende een mooie boterham als nachtwaker — en 't was een eerlijk bedrijf, niemand mocht hem iets verwijten.

(wordt vervolgd)

het kapitalisme sterven, omdat het volk zal opstaan tegen het Amerikaanse imperialisme“.

We weten nu iets meer over de man, die de plaats van Molotof heeft ingenomen. Veel is het niet. Het is echter voldoende om met Alsop tot de overtuiging te komen, dat — hoeveel er ook in de Sowjetunie mag veranderen — het uiteindelijke doel hetzelfde zal blijven.

De marsroute van de Arjos is onveranderd

WIJ HEBBEN op de 13e juni een stevige tik gehad. De uitslag bracht ons een grote teleurstelling.

Dat geldt voor allen, die innerlijk meeleven en actief meewerken met onze partij. Maar in deze kolom denk ik bijzonder aan de vele Arjos-mensen, die in de laatste maanden en weken zo enorm veel werk verzet hebben, om onze actie te doen slagen. Wij hebben gewerkt vanuit een vaste overtuiging. En wanneer je dan bezig bent en al j- tijd er aar geeft, groeit je eigen bezieling en wekken we elkaars geestdrift op. En tenslotte denk je, dat het nu wel goed moet gaan.

Maar..... de uitslag van verkiezingen ligt niet in onze handen. We geloven toch, dat God ook deze dingen leidt? Dan kunnen wij, wanneer wij gedaan hebben, wat wij moesten en konden doen, rustig doorgaan. Met evenveel warmte en met even grote bezieling.

Zo zullen we dat ook gaan doen.

* * *

DAN BLIJFT, dunkt me, een zeer verdrietige zaak over.

Het is moeilijk, een verkiezingsuitslag te ontleden. Wij zien alleen wat tenslotte zichtbaar wordt, het eindresultaat. Wat er „onder water” gebeurd is, weten we niet. We kunnen he- slechts vermoeden, een aantal waarschijnlijkheden opnoemen.

Bij vroegere verkiezingen waren er allerlei factoren te noemen. Verlies aan het Gereformeerd Politiek Verbond, emigratie, verlies aan „de rand”, van mensen, die ons vroeger stemden b.v. vanwege de Indië-politiek.

Deze keer haakt één factor, die onder ons vroeger al wel vragenderwijs genoemd werd, dieper in. Het is de mogelijkheid, dat wij ook verlies lijden onder hen, die naar ons gevoel zeer beslist bij ons horen.

Dat was ook het geval bij het verlies aan het G.P.V., dat ons versnippering en krachtverlies gebracht heeft. Maar bij hen bleef de keuze voor een Christelijke partijformatie ongerept. Nu lijkt het, dat mensen, die bij ons horen, principieel tot een andere keuze zijn gekomen.

Dat is uiterst verdrietig. Dat moet ons met grote zorg blijven vervullen, ook wanneer wij met de uitslag en het zetelverlies „klaargekomen” zijn.

* * *

WIJ GAAN nu met de Arjos verder. Laten wij bij alle teleurstelling niet vergeten, dat 1956 ons in één opzicht zeker winst gebracht heeft.

De Christelijke politiek, de A.R.-partij is voor veel jongeren weer „dichter bij huis” gekomen. Naast onze leden hebben duizenden anderen hun belangstelling daar of getoond.

Het staat vast, dat er onder de Christen-jongeren velen zijn, die de Christelijke politiek een warm hart toedragen.

Die belangstelling moeten wij opvangen. Wij zullen moeten trachten, dat meeleven te funderen. Begin niet te laat. Laten we er voor zorgen bij het begin van het nieuwe seizoen direct deze nieuwe mensen op onze clubs te krijgen. Wacht niet tot ze komen, want dan blijven de meesten weg. Ga ze halen en blijf de aarzelenden nodigen, niet alleen door een convocatie, maar persoonlijk.

* * *

MAAR het is wel heel waarschijnlijk, dat wij dan toch een deel van onze mensen niet bereiken.

Daar ligt dan zeker een nieuwe taak ook voor de Arjos. Een moeilijke, omdat „de objecten” moeilijk te grijpen zijn.

Wij zullen ons hierop zeer ernstig moeten beraden. Niet tegen 1960, maar nu.

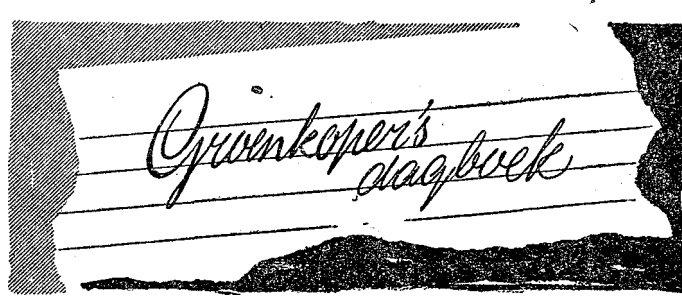
Een ding kan echter nu al gezegd worden. Als er iets is, dat zal moeten blijken, dan is het dit, dat onze keuze voor de Christelijke politiek, voor de Christelijke partij, eer geloofskeuze is. Dat zullen we duidelijk moeten beseffen en delijk moeten beleven en uitdragen. Want juist langs die weg bereiken wij de onbekenden, die bij ons horen, maar niettemin van ons gingen.

Dat zal dan ook de kern moeten zijn en blijven van ons werkprogramma.
VEERMAN

**14
JUNI**

Toen ik gisteravond het dagboekblad op de post deed, dat u inmiddels al gelezen hebt, kon ik niet bevroeden, dat mijn sombere gevoelens nog somberder zouden worden. Nadat de trein met mijn stukje was vertrokken, ben ik voor het televisietoestel gaan zitten om door twee bekende journalisten de uitslagen te horen en zien bespreken. Zij hebben getracht een verklaring te vinden voor het zetelverlies, dat u en ik zo betreuren en zij dorsten het woord doorbraak uit te spreken, hetgeen hun min of meer door prof. Zijlstra, die door een van hen was opgebeeld, ook in de mond werd geleegd. Een van de twee commentatoren heeft nog getracht de minister voor de televisiecamera te krijgen, doch dat is hem niet gelukt. Ook prof. Romme zeide, dat het hem wellicht moeilijk zou vallen. En toen, ja toen kwam de einduitslag en die heeft ons, althans mij, wel een klap op het hoofd gegeven. Ik ben met gebogen hoofd naar bed gegaan, met gebogen hoofd opgestaan. met gebogen hoofd naar het kantoor gegaan, weer thuisgekomen, weer naar bed gegaan, weer opgestaan totdat ik „Nederlandse Gedachten” ontving met het wesprenkend advies: „Kop op”.

Het is wel geen parlementaire uitdrukking, maar het is duidelijk wat er mede bedoeld wordt. Er had nog achter kunnen staan: „hoofden rechts”, want die richting zullen wij blijven uitgaan en blijven uitkijken. Omhoog en naar rechts. „Rechts gaat voor” zegt mijn zontje altijd, want die heeft verkeerslessen op school; althans een troost bij alle ontevredenheid, welke over het onderwijstheerster. Nu heb ik hem — en misschien is dat toch wel leerzaam — bijgebracht, dat wat van rechts komt misschien theoretisch wel voorrang heeft, maar in de praktijk niet altijd te verwezenlijken is. Ik heb hem gezegd, dat als hij op zijn fietsje door een van de hoofdstraten rijdt en van links een zware vrachtauto ziet komen, hij niet moet doen alsof hij niets ziet. Je moet natuurlijk wel eens uitkijken. Want als je onder die auto komt te liggen dan blijft het misschien wel waar dat wat van rechts

komt voorrang heeft, maar op dat ogenblik heb je daaraan niet zo veel. Niet, dat je behoeft te retireren, maar je kunt zo'n vrachtauto even laten voorgaan, om hem een andere keer weer eens in te halen, althans te verhinderen, dat hij maar doorrijdt zonder zich om de fietsers te bekommeren!

In ieder geval kop op! Ik heb het wel nodig. Niet, dat ik nu zit te jammeren en te huilen, maar ergens blijft het sneu, ook voor minister Zijlstra.

**15
JUNI**

„Julie hebben de kiezers niet meer zo in de hand”, zei vanmorgen iemand op het kantoor, van wie ik weet op wie hij heeft gestemd. Hij weet het trouwens van mij ook. Ach, ik weet dat niet. Misschien hebben wij niet zulke grote vaderlijke handen, als degene op wie hij heeft gestemd; misschien hebben wij ook niet zulke handen waar een gaatje in zit, als u begrijpt wat ik bedoel; misschien wrijven wij te weinig in onze handen; klappen te weinig in de handen; ballen te weinig de vuisten; wassen onze handen te weinig in onschuld; houden wij te weinig mensen de hand boven het hoofd; trekken wij te weinig de handen van iemand af; zijn wij te weinig twee handen op een u weet wel; het is misschien mogelijk. Ik ben maar een eenvoudige opmerker, die in die moeilijke politieke kwesties niet zo zit. Het kan best zijn, dat een groot aantal kiezers ons uit de hand is gelopen. Maar daarom zullen we de handen niet in de schoot leggen, o nee. Het kan best zijn dat we te laat de handen ineen geslagen hebben en te laat de zaken in jongere handen hebben doen overgaan, ja, dat zou best kunnen zijn. Misschien staan onze propaganda-handen verkeerd, misschien hebben we meer rech-

terhanden nodig en houden we teveel met hand en tand iets vast wat al lang had moeten worden losgelaten. Ik weet het niet. Ik vraag maar. Ik weet niet precies wat er aan de hand is, ik weet alleen dat er te weinig handen op lijst drie gerust hebben toen het hokje voor de eerste naam moest worden rood gemaakt.

Kop op en de hand aan de ploeg. Wij strijden voor een rechtvaardige zaak. Ploeg scherper stellen. Jeugd moderner benaderen. Dagbladders up to date maken, weekbladen attractiever, al deze dingen schieten mij zo even te binnen, terwijl ik dit schrijf. Want ergens moet er toch iets dwars zitten, nietwaar?

Op een foto zag ik prof. Zijlstra de rode loper van Huis ten Bosch betreden en helemaal niet bang in de lens van de fotograaf kijken. Op dat moment was hij demissionair minister en geen lid van de Tweede Kamer, aangezien de officiële uitslag van het stembureau toen nog niet bekend was. Ook was hij nog maar net voorzitter van de A.R.-fractie in de Tweede Kamer. Hij blijft een singulier mens, ook in deze dingen.

De heer Bruins Slot is tweede voorzitter geworden. Mocht dus prof. Zijlstra weer..... maar laat ik voorzichtig wezen met voorspellingen. Op het ogenblik weet ik nog niet eens, wie de kabinetformateur zal worden, of beter, aan wie de opdracht om een kabinet te formeren gegeven zal worden. Ofschon ik in mijn gedachten een naam heb van vijf letters beginnende met een D.

**16
JUNI**

Zoals ik gedacht had heeft de Koningin aan dr. Drees de opdracht verleend een kabinet te vormen. Een kabinet, dat geacht wordt het vertrouwen van het parlement te hebben. Nu

maar afwachten. Ik heb niet de indruk, dat in de A.R.-kring de mening overheerst, dat wij geen portefeuille zullen moeten ambiëren. Ik weet, dat natuurlijk niet zwart op wit. Maar ik vind de zin zo mooi. Net alsof iemand mij gevraagd heeft: „mijnheer Groenkoper, wat dankt u ervan?”

En nu maar kijken, wat dr. Drees kan bereiken. Het zal niet gemakkelijk zijn, heb ik al gelezen. Willem Drees en Carel Romme zijn in de politiek nu direct geen David en Jonathan, om het zo eens te mogen zeggen. En prof. Romme en prof. Oud verschillen ook wel een beetje. Nu zijn er drie profen in het geding; die natuurlijk knapper kunnen zijn dan één doctor, maar aan deze uitspraak zouden consequenties kunnen worden verbonden, welke ik toch weer niet voor mijn rekening kan nemen. Afwachten dus, gewoon afwachten. Of wij dan niets kunnen doen? Natuurlijk!

Van nu af aan nog beter het politieke leven in ons land volgen. Meestrijden in de gelederen, welke wij de onze noemen. Belangstellen in het werk van kiesvereniging en Arjos; met hetzelfde vuur dat vlamde in de tijd vóór de verkiezingen. Het heeft te kort gevlamd volgens mij. Wij kunnen de vlam nu vier jaar brandende houden. Waken voor onheilgevuur. Waken voor onverschilligheid. En vooral praktische politiek volgen.

Altijd te bedenken, dat politiek een zakelijk iets is, dat zakelijk behandeld moet worden. Zonder tekort te doen aan de beginselen, natuurlijk. Maar nuchter blijven. Bijvoorbeeld geen heilige huisjes bouwen, waarop al terstond het bordje „onbewoonbaar verklaard” geschreven wordt. Zelfs niet „onverklaarbaar bewoond” want dat maakt ook een vreemde indruk.

Het spijt me, dat ik u voorshands niets aangenaams te zeggen heb. Het is voor mij ook een klap. Wat dacht u?

William Groenkoper

Kryptogram

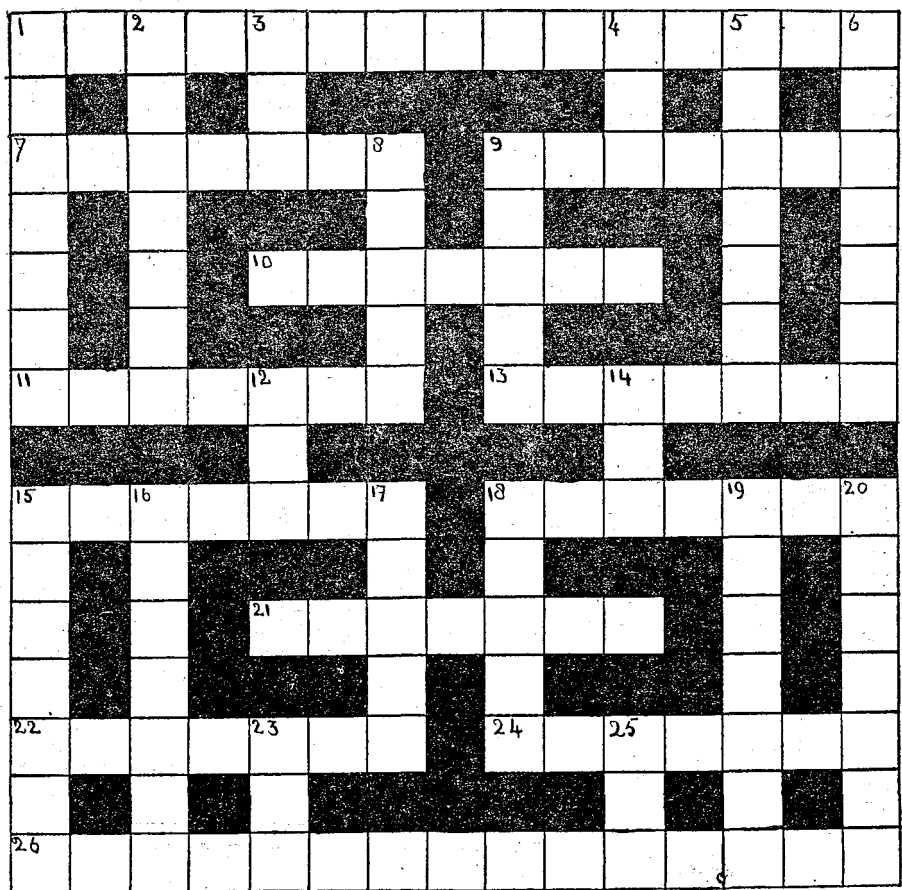
(a) betekent anagram

Horizontaal:

1. Gevecht om het bruine monster.
7. Moge deze taar dan een bult hebben..... (a).
9. ....deze dieren zijn slechts met twee tevreden.
10. Risico's die men op zee vindt?
11. Onderdeel dat uit leemten bestaat (a).
13. Als iemand opschept, moet u deze schep gebruiken.
15. Gebakje voor de kat van Tom?
18. Komt deze slordige vrouw er niet toe de bel te poetsen?
21. Heeft deze plant een dierlijk zintuig?
22. Dit doen karren maar vrouwen soms ook.
24. Drinkbeker, waarin wij gans verdwijnen (a).
26. Zie langs de tweelinglijn die felle salamander. Vuur sist hij uit zijn buik, die rammelt over d' aard.

Vertikaal:

1. Een gat of vier vindt u in dit gordijn (a).
2. 68 cm. vlees dat ongeluk brengt.
3. Meisje van Ame (a)?
4. Helemaal van mos (a).
5. Dit knaagdiertje begint met een opstaasje.
6. Russische voetbalclubs aan de fiets.
8. Bootje van een koning uit het O.T.?
9. Deze O.T. koning wist in ieder geval koers te houden (a).
12. Dit ben ik zelf, maar wanneer 't ik is, is 't niet zo best.

14. Loot, die U niet in loot, maar wel in loten vindt.
15. Wees 'es oedroefd schijnt deze boom te zeggen.
16. Wanneer deze kunstenaar in de war is, is hij een heel tijdperk stom.
17. Met zijn beidjes, maar tegenwoordig na eerste kwartier erg zwaar.
18. Van deze gehechtheid is de pelikaan het zinnebeeld.
19. Meer dan één buurman is niet ijverig.
20. Dit is de richting van de flank (a).
23. Mal dier (a).
25. Hiermee kunt U iets nieuws samenstellen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

OFFICIEEL WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

„Cri de cœur” van de Hervormde Synode

DE Generale Synode der Nederlandse Hervormde Kerk heeft een oproep aan het Nederlandse volk gericht tot bezinning op zijn verantwoordelijkheid inzake de vraagstukken rondom Nieuw-Guinea. De reden waarom tot het uitvaardigen van deze oproep is overgegaan is de toenemende bezorgdheid bij de synode over de bedenkelijke spanning tussen het Nederlandse volk en het Indonesische over Nieuw-Guinea. De synode wil zich hierover uitspreken, omdat zij door sterke banden met de kerken in Indonesië en Nieuw-Guinea gebonden is.

Wanneer een achtenswaardig college, zoals de synode van de Ned. Herv. Kerk, zich over een zaak uitsprekt, die haar zo grote zorgen baart, en het Nederlandse volk oproept om zich hierop te bezinnen, dan is er voor overheid en volk alle reden om ernstig aan deze oproep gevolg te geven. De nood waarin de zending in Indonesië verkeert — was het niet op aandringen van de Raad voor de Zending van de Ned. Herv. Kerk dat de synode tot het openbaar maken van haar oproep overging? — moet alle kerken en alle gelovige christenen in Nederland ernstig ter harte gaan en de overheid dient bij het bepalen van haar politiek beleid ten aanzien van Indonesië en Nieuw-Guinea hiermee ernstig rekening te houden. Het is echter met deze „cri de cœur” van de Ned. Herv. Kerk, zoals het met zovele hartekreten, die uit de nood geboren worden, het geval is: de nood gaat maar al te vaak vergezeld van een te eenzijdige beoordeling van de situatie, van een bezadering der vraagstukken vanuit het meest voor de hand liggende maar daarom nog niet altijd bepalende aspect, in dit geval: de nood van de zending. Zo gemakkelijk kan men dan een gezichtsverenging constateren.

Reacties

ER IS op deze „oproep” van de Ned. Herv. Kerk van vele zijden kritiek uitgeoefend. Trouw schreef: „De synode heeft hier een politiek stuk geproduceerd, dat niet is voortgekomen uit een Bijbelse geloofsbezinning op dit probleem, maar dat een typisch voorbeeld is van wat men tegenwoordig „zakelijke politiek” noemt. Het is het verhaal van de heer Schermerhorn. Hier wordt met het recht omgegaan zonder dat bezinning op het recht aan de orde komt. Wat moet men er van denken als dit door de kerk gebeurt?”

De doorbraak-socialist Fedde Schurer schreef in de Friese Koerier: „De Kerk heeft een boodschap te brengen, de boodschap van genade en verlossing. Maar deze boodschap gaat boven de strijd der meningen uit. Wanneer de Kerk als Kerk zich gaat uitspreken, hier over de status van Nieuw-Guinea, elders over geleide en vrije loonpolitiek of over huurbelasting, woningbouw en agrarische politiek, dan loopt zij het risico dat haar stem in het rumoer verloren gaat. De kans is zo groot dat de dingen worden vastgelegd, en menselijke meningen, voor verandering in de toekomst en voor correctie in het heden vatbaar, als de gedachte der Kerk in het openbaar worden gebracht. De publieke opinie belast deze uitspraken met een autoriteit, waardoor de misverstanden noodzakelijk worden opgeroepen. In de historie heeft de Kerk of wat er voor doorging onverantwoordelijke meningen gelanceerd over de slavernij, de positie der vrouw, de cultuur, het socialisme. Laat zij niet in het omgekeerde van die fout vervallen, door zich al te concreet te gaan belasten met een progressieve missie”.

Wij drukken beide meningen af om aan te tonen, dat zowel in socialistische als in antirevolutionaire kring de ontvangst van deze oproep niet onverdeeld gunstig is. Dat het onafhankelijke socialistisch dagblad „Het Parool” juicht, omdat de synode het Nederlandse volk oproept om Nieuw-Guinea los te laten, hetgeen dit blad steeds heeft gedaan, is te begrijpen. De rooms-katholieke pers

constateert, dat de synode in politiek vaarwater is terecht gekomen. Het Haagse „Binnenhof” merkt op: „We geloven niet, dat Nieuw-Guinea gebaat zou zijn met middelen als die welke de hervormde kerk voorzichtigjes aanbeveelt en kunnen de vrees niet van ons afzetten dat bij al haar goede bedoelingen de synode der hervormde kerk toch door bepaalde elementen in politiek vaarwater wordt geloodst.” Het liberale „Algemeen Handelsblad” uit eveneens zijn bedenkingen: „De gang van zaken, die wij nu zien, kan alleen maar de indruk wekken, dat men het Nederlandse volk in een bepaald politiek vraagstuk tracht te beïnvloeden. Hierdoor wordt de regering in een eigenaardige positie gebracht. Ondanks het respect, dat men kan hebben voor de zedelijke moed, welke uit deze „oproep” spreekt, moeten wij toch constateren, dat de hervormde synode zich met deze „oproep” op een gevaarlijke weg heeft begeven.”

Hoe denkt de Synode?

IN HET ALGEMEEN komt de generale synode er in de Nederlandse pers met haar oproep niet best af. Men mag aannemen, dat de generale synode zich ervan bewust is geweest, dat haar oproep in het algemeen verkeerd zou vallen.

Was het niet Prof. dr. A. J. Rasker, die op de synodevergadering opmerkte, dat de oproep tegen het Nederlandse vlees en bloed zou ingaan, maar dat de kerk de gemeenten moet leren deze dingen in nieuw licht te zien?

En zei ds. J. J. Goorhuis niet heel blij te zijn met dit stuk, ook al wist hij dat het tegenspraak zou oproepen in ons volk. „Maar wij moeten de moed hebben een deur open te stoten!”, zo zei hij.

Het tegen het Nederlandse vlees en bloed ingaan van prof. Rasker en het openstoten van een deur van ds. Goorhuis komen in de „oproep” neer op het afstand doen door Nederland van Nieuw-Guinea, hetzij aan Indonesië, hetzij aan de Beheersraad van de Verenigde Naties: „Het is niet de taak van de kerk een oplossing voor de kwestie Nieuw-Guinea aan te wijzen. Maar in het licht van het tot dusver gezegde mag en moet de kerk wel uitspreken, dat een oplossing niet kan bestaan in een voortzetting van de bestaande aanvechtbare en onzekere situatie. Nederland zal bereid moeten zijn, zijn aanspraken om alleen op eigen gezag Nieuw-Guinea te besturen, te laten vallen en toe te stemmen in een regeling van dit bestuur in zodanige overeenstemming met de volkerengemeenschap, dat zowel de beste behartiging der bevolkingsbelangen als de grootst mogelijke stabiliteit redelijker-

wijs gewaarborgd is.”

Er zijn persorganen geweest, — wij denken hierbij aan de liberale Nieuwe Rotterdamse Courant — die de „oproep” van de Ned. Herv. Synode smalend een typisch dominees-stuk hebben genoemd. Het blad schreef: „Zich met politieke problemen bezighoudende dominees, die gunstiger vooruitzichten voor de zending verwachten na overdracht van de soevereiniteit over Nederlands Nieuw-Guinea aan Indonesië, maken dezelfde fout als bepaalde ondernemerskringen, die hun zakelijke belangen in Indonesië op grond van een dergelijke politiek het meest gewaarborgd achten.” Dit smalen op dominees in de politiek is natuurlijk bijzonder eenvoudig, maar men kan zich met dit gesmaal niet van de „oproep” van de Generale Synode der Ned. Hervormde Kerk afmaken, afgezien van het feit, dat niet alleen dominees op de synodevergadering, waarin dit stuk werd vastgesteld, aanwezig waren.

De „oproep” van de synode gaat ervan uit, dat zij ten volle de zedelijke ernst van de doelstelling der Nederlandse politiek erkent: n.l. zo snel mogelijk Nieuw-Guinea zover te brengen, dat de bevolking op korte termijn over haar eigen politieke toekomst kan beslissen. Maar zij twijfelt eraan of dit van de Nederlanders geen gevaarlijke blikverenging is, wanneer zij dit antwoord afdoende achten, want andere landen, met name de Aziatische en Afrikaanse volken, volgen de ontwikkeling van de betrekkingen tussen bepaalde landen en de Aziatische en Afrikaanse gebieden onder hun bestuur met grote aandacht. Boven dien eist Indonesië Nieuw-Guinea op.

Synode eenzijdig voorgelicht

VOORDAT wij verder ingaan op hetgeen de „oproep” van de synode over de verantwoordelijkheid van Nederland voor Nieuw-Guinea opmerkt, willen wij de opmerking plaatsen, dat het ons bevreedt heeft, dat de generale synode zich in geen enkel opzicht beroept op de tegenstrijdigheid, die er schuilt in het Nederlandse standpunt, waarmee de overdracht van de soevereiniteit over Indonesië indertijd heeft plaatsgevonden. Het valt immers moeilijk te rijmen, dat de Nederlandse regering en de meerderheid van het Nederlandse parlement, die zich uitspraken voor de soevereiniteitsoverdracht, in 1949 wel zwaar de verantwoordelijkheid voor het bestuur over Nieuw-Guinea voelde drukken en niet bijvoorbeeld voor de Dajakkers van Borneo en andere volken van Indonesië, die bij hun ontplooiing eveneens nog dringend Nederlandse hulp nodig hadden. De Papoea's werden echter buiten de overdracht gehouden, maar de Dajakkers en de andere volken niet. Wanneer de synode ten volle de zedelijke ernst van de Nederlandse verantwoordelijkheid erkent, dan willen wij daarop niet afdingen, maar uit pastoraal oogpunt ware het wellicht juister geweest de Nederlandse bevolking en de overheid eraan te herinneren hoe men indertijd met deze Nederlandse verantwoordelijkheid heeft gesold. Het ware dan wellicht ook juister geweest, wanneer de synode daaraan de oproep had verbonden aan het Nederlandse volk om grotere ernst te maken met deze zedelijke verantwoordelijkheid, met name ten aanzien van Nieuw-Guinea.

De generale synode heeft haar oordeel gebaseerd op de feiten en gegevens, die

• Vervolg op pagina 9

Een recente foto van Z.K.H. Prins Bernhard, die gisteren zijn verjaardag vierde.

(Foto M. C. Meijboom)

Onze dagorder luidt

VOORWAARTS

* *Er komt een extra partijconvent, dat waarschijnlijk zal worden gehouden op 14 juli a.s.*

ER WORDT natuurlijk over de verkiezingsuitslag doorgepraat. De klap is zo onverwachts aangekomen, dat plotseling zeer velen zijn wakker geschud, die het tot nog toe wel geloofden. Dat is een van de reacties. En zo zijn er meer. Enkele tientallen nieuwe abonneementen op Nederlandse Gedachten kwamen spontaan binnen, begeleid met de mededeling, dat het nu tijd wordt. Ook meldden zich op het bureau nieuwe leden aan, die uiteraard terstond werden doorgegeven naar de betreffende kiesverenigingen. Er kwam ook een aantal brieven binnen van mensen, die zich willen uitspreken over de gang van zaken. En van deze brieven wordt nauwkeurig nota genomen. Zij vormen immers voor het Centraal Comité een waardevolle bron van inlichtingen, waarvan een dankbaar gebruik wordt gemaakt voor het samenstellen van een analyse. Uit deze reacties blijkt gelukkig dat men niet bij de pakken wil gaan neerzitten en dat men zich niet aan moedeloosheid overgeeft. Integendeel. De Statenverkiezingen en de Raadsverkiezingen van 1958 zijn in het zicht en daarop wil men zich gaan voorbereiden. Natuurlijk lenen de zomermaanden zich daar minder toe. De vakantieperiode naderd en wij moeten ook even uitblazen van de verkiezingsactie, die we net achter de rug hebben. Maar ook in de vakantieperiode mag deze verkiezingsuitslag ons niet loslaten. Er is een proces aan de gang, dat moet worden gestopt. En wij allen moeten ons bezinnen op de vraag op welke wijze dat kan.

NATUURLIJK is het Moderamen van het Centraal Comité reeds in vergadering bijeen geweest om de situatie te overzien en zich te beraden over de vraag wat er nu verder dient te geschieden. Voor de eerste maal onder voorzitterschap van Dr. Berghuis. De nieuwe voorzitter ziet zich daarbij wel voor een moeilijke taak geplaatst. De situatie is verward. De meningen over de oorzaken, die tot het verlies geleid hebben zijn verdeeld, al bestaat er klaarblijkelijk eensgezindheid over, dat het in een complex van vele oorzaken moet worden gezocht. Maar in ieder geval is het nodig daarin een zekere klaarheid te scheppen. Een goede analyse moet tevens de remedie aangeven, waarvan beterschap kan worden verwacht.

Ook het Centraal Comité is in vergadering bijeen geroepen en wel voor zaterdag 30 juni. Dat is dan het nieuwe Centraal Comité. In deze vergadering zal de heer Berghuis dan officieel als voorzitter worden geïnstalleerd. In deze vergadering zal ook over de verkiezingsuitslag worden gesproken. Dat kan natuurlijk nog niet op basis van een uitgewerkt rapport. Met de voorbereiding daarvan is enige tijd gemoeid. Maar een vrije gedachtenwisseling is ook leerzaam en men ontvangt gelegenheid zich uit te spreken.

TROUWENS niet alleen het Centraal Comité is actief. Ook het bestuur van de Kamercentrale Dordrecht kwam reeds bijeen. Eveneens dat van de Kamercentrale Haarlem. Wij nemen aan dat anderen daarbij niet zijn achtergebleven. Het is nuttig en goed elkaar nu te ontmoeten en met elkaar de zaak door te praten. Ook op deze vergadering bleek de wil aanwezig nu reeds het oog te richten op de Statenverkiezingen in 1958. Gelukkig hebben we nu twee jaar voor de boeg om het een en ander voor te bereiden. Maar die twee jaar zullen we dan ook tenvolle nodig hebben.

En het is verblijvend te bemerken, dat men daar ook voor heeft. Dat is een goed teken.

WE HOPEN nu maar, dat de besturen der kiesverenigingen dit voorbeeld volgen. Ook zij moeten nog vóór de zomervakantie bijeenkomen. Het moet nu toch wel duidelijk zijn dat er grote gevaren dreigen. Nergens doet toch zeker de theorie opgeld, dat we nu op de eigen kern zijn teruggeworpen. Als dat waar is kunnen we wel weer rustig gaan slapen en de kiesverenigingen laten indutten. Die kerntheorie is onjuist. Laten we daar diep van doordrongen zijn. En daarom moeten die besturen bijeen komen. En laten wij daarbij hopen, dat alle bestuursleden duidelijk inzien dat het bestuurslid zijn nu consequenties heeft. Onze bestuursleden moeten zich vrij maken van ander werk om het werk in de kiesvereniging te kunnen doen. Er zit niets anders op. Er is een kerkelijk front, een maatschappelijk front, een cultureel front, maar ook een politiek front. Op dat laatste dreigt een doorbraak. Dat front houdt het niet. Maar dan moeten op dat front ook de reserves aan mankracht, energie en financiën worden ingezet. En onder mankracht wordt dan tevens verstaan de kracht van vrouwen. Want mannen en vrouwen, jongens en meisjes moeten weerbaar worden gemaakt. Hoe moedgevend is hier bijv. het verhaal dat een enthousiast jong meisje in Sommelsdijk niet minder dan 40 volmachten verzamelde uit een tehuis van bejaarden, hetgeen door de kiesvereniging klaarblijkelijk vergeten was. Voor ons allen is er werk aan de winkel. Voor ons allen is er een taak aan het bedreigde front.

HET moderamen zal aan het Centraal Comité voorstellen een extra Partij Convent bijeen te roepen, ook nog vóór de vakantieperiode, en wel op zaterdag 14 juli. Dat staat dus nog niet vast als dit blad bij u in de bus komt. Verandering is dus mogelijk! Maar we delen dit nu reeds mee, want dan is men er op voorbereid, dat de convocatie komt en dan kan men de datum voorlopig reeds noteren. Ook op dit Partij Convent zal de verkiezingsuitslag worden besproken. Wij hopen dat dit op een goede manier geschieden zal. Waarbij het vooral op één ding aankomt, nl. wat moet er gebeuren, hoe moeten we de zaak aanpakken, alleen maar een analyse is niet voldoende. Dat analyseren kan zelfs een averechtse werking hebben, want de blik moet vooruit: Wie de hand aan de ploeg slaat en achterom ziet is niet bekwaam tot het Koninkrijk Gods. Mits bij ons allen de oprechte begeerte leeft dat de Anti-Revolutionaire partij zal zijn een Christelijke partij — niet alleen door de formele verklaring in het beginselprogramma — niet alleen door de oproep daartoe in het programma van actie, maar ook in het zelf en vooral ook onderling beleven daarvan, dan behoeven we ook niet ontmoedigd te zijn. Dan aanvaarden we deze tegenslag en dan putten we daar kracht uit.

De Staten en de Raadsverkiezingen van 1958 staan op de dagorder.

Daarvoor gaan we in juli 1956 aan de slag.

Twee molenstenen?

TWEE grote partijen samen meer dan twee derde van de zetels in de Tweede Kamer, en de rest verdeeld over 5 partijen, zo is nu de situatie. Het is geen wonder, dat de vraag in de pers is gesteld: geraken de andere partijen niet tussen de molenstenen? We kunnen deze vraag toespitsen in deze zin: zal in de komende jaren de kiezer niet sterk onder de indruk komen van de suggestie, dat het toch eigenlijk slechts een beslissend gevecht is tussen twee partijen, en dat zijn stem bij dat gevecht wat kan betekenen, en bij de keus van een andere partij niet? Misschien heeft ditmaal de slagzin Drees of Romme reeds invloed gehad, vooral wanneer hij de reactie wakker riep: dan in geen geval Romme!

DAARBIJ is het van betekenis, dat de beide grote partijen in bepaalde opzichten propagandistisch een voorsprong hebben boven de andere partijen. Beide beschikken het gehele jaar over de radio. Het is waar, dat de V.A.R.A. in sterkere mate dan de K.R.O. politieke propaganda maakt in de ether, maar beide omroeporganisaties bieden aan de verwante politieke partijen toch het gehele jaar een belangrijke service. Niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats door directe propaganda voor de partij, maar wel door het benutten van allerlei mogelijkheden, om iets tussen neus en lippen te zeggen. Niemand verwacht het trouwens anders.

VERDER zijn beide partijen nauw verbonden met maatschappelijke en sociale organisaties. Het N.V.V. moge geen officiële zusterorganisatie meer zijn van de socialistische politieke partij, praktisch is het dat wel. En elk jaar op de 1ste mei komt dat weer duidelijk uit. De K.V.P. wordt openlijk en royaal aanbevolen door de R.K. organisaties van werkgevers, boeren en arbeiders.

BIJ de Protestants Christelijke partijen is dat anders. En daarbij speelt de onderlinge verdeeldheid een rol. De C.B.T.B. en het C.N.V. kunnen zich niet achter een politieke partij scharen of zich in de buurt er van opstellen. De N.C.R.V. betracht de uiterste voorzichtigheid, zodra er van politiek sprake is.

En dat betekent, dat de „gewone man” er iedere week het zijne van kan horen, behalve als hij behoort tot een Protestants Christelijke partij.

OOK wat de pers betreft, zijn de grote politieke partijen in het voordeel. Er is een reeks van R.K. dagbladen. De socialisten hebben Het Vrije Volk, ze worden gesteund door Het Parool, maar bovendien door een reeks van gewestelijke bladen, die soms wel „algemeen” of „onafhankelijk” willen heten, maar die toch niet zelden de partij kiezen van de P.v.d.A. En daar staat tegenover, dat er grote streken van ons land zijn, waar het Protestants Christelijk dagblad maar een heel beperkte invloed heeft. Waar de overgrote meerderheid van de A.R. kiezers zich dagelijks laat voorlichten door het „neutrale” dagblad voor de streek of de stad, voorlichting betreffende de T.T. races, de zondagsport en de bioscoop-programma's daarbij inbegrepen.

DIT ALLES LEIDT TOT DRIE CONCLUSIES.

In de eerste plaats is het noodzakelijk, onze propaganda te versterken. Wij moeten middelen beramen, om onze stem te laten horen, niet maar in de laatste weken voor de verkiezingen, maar het gehele jaar rond. Daarbij moet de vraag onder de ogen worden gezien, wat we in dit opzicht van de radio kunnen vragen. Maar de N.C.R.V. zal onmiddellijk komen met het grote en niet weg te cijferen bezwaar, dat de leden van de N.C.R.V. over diverse partijen zijn verdeeld.

EN DAT NOOPT tot een tweede conclusie. Willen wij intensiever elke week het volk bereiken, dan zal er een nauwere samenwerking moeten komen tussen de Protestants Christelijke partijen, met name tussen A.R. en C.H. Wanneer zij samen op bepaalde punten en dan geregeld hun stem kunnen laten horen, dan betekent dat winst, dan leidt dit tot een versterking van de positie van de Protestants Christelijke partijen in propagandistisch opzicht.

DE DERDE CONCLUSIE is de belangrijkste.

De groeiende kracht van Rooms en rood moet ons er toe dringen, zonder ophouden, duidelijk, voor het volk verstaanbaar, uiteen te zetten, waarom wij noch rood noch Rooms zijn in de politiek, en wat positief onze eigen boodschap is. Eenzijdig ons afzetten tegen één van de beide grote partijen is verkeerd. Wij moeten onze positie tegenover beide bepalen. Waarbij de strijd tegen de P.v.d.A. anders zal zijn dan die tegen de K.V.P. De laatste heeft nooit gezegd, dat ons bestaan principieel verwerpelijk is. De P.v.d.A. zegt dat wel. Het is een van haar uitgangspunten, dat een Protestants Christelijke partij geen recht van bestaan heeft, haar oprichting een vergissing, haar voortbestaan een fout. Wanneer onze partij een klap krijgt, dan is er bij de P.v.d.A. alleen maar vreugde, gepaard met de wens, dat de A.R. Partij helemaal zal verdwijnen.

De K.V.P. zal dat niet zeggen. Zij zal het eerder betreuren, dat de P.v.d.A. winst behaalt op de Protestants Christelijke partijen. Maar principieel zijn er niettemin tussen K.V.P. en A.R. belangrijke verschillen. En wij zouden het verkeerd doen, wanneer wij daar geen oog meer voor hadden en daar niet meer op gingen wijzen. Met name niet, omdat bij de K.V.P. het ideaal lokt, om het historisch bepaalde protestantse karakter van onze natie te veranderen, de typisch protestantse lijnen uit te wissen. Een appél op de reformatorische krachten in ons volksleven betekent ook, dat we duidelijk laten zien, wat ons in de politiek van Rome onderscheidt.

Versterking van de propaganda is noodzakelijk, maar dan vooral in die zin, dat onze eigen boodschap duidelijk wordt gehoord, zo dat ieder een leert verstaan, dat het héél wat anders is dan wat de Rooms en de socialisten aan ons volk hebben te zeggen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), R. Gosker, Jac. S. Hoek, Prof. Dr. J. J. de Jong, S. Jonker, A. R. de Kwaadsteniet, J. D. Troostheide.
Secretaris: G. J. H. Griffioen.

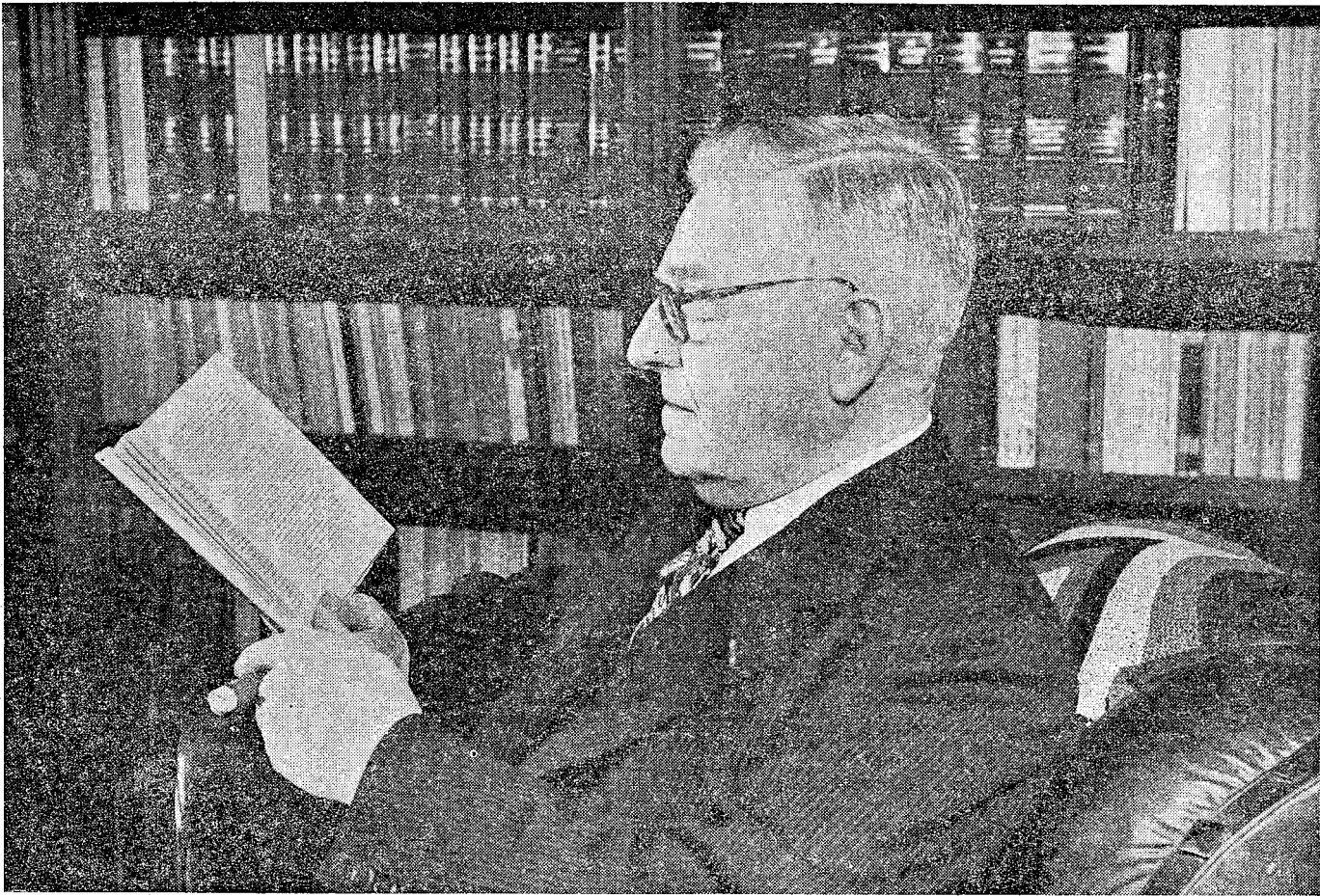
ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage. Telef. K 1700-115935. Giro 89673. VOOR ADVERTENTIES: Kon. Wilhelminalaan 34, Leidschendam. Tel. K 1761-1646.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.20 per jaar, f 1.55 per kwartaal, giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— per jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

Bij het afscheid van een „ras-parlementarier“

ALS zaterdagmiddag 30 juni in een verenigde vergadering van de Staten-Generaal de zitting gesloten wordt door de minister van Binnenlandse Zaken, dan is dat een gebeurtenis, waaraan de dagbladen nauwelijks aandacht schenken en welke zeker niet in bijzondere mate tot het Nederlandse volk spreekt.

Maar voor één man, zal het dan toch wel een buitengewoon moment zijn.

Die man is dr. J. Schouten.

Hij sluit dan zijn parlementaire loopbaan, welke een aanvang nam op 22 oktober 1918, af. Bijna 38 jaar heeft hij deel uitgemaakt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zonder onderbreking is hij Kamerlid geweest. Meer dan de helft van zijn leven was hij volksvertegenwoordiger in de ware zin van het woord.

Wat is voor de Anti-Revolutionair de Tweede Kamer zonder Schouten!

En wat zal dr. Schouten zijn zonder de Tweede Kamer?

* * *

DR. SCHOUTEN is vrijwillig heengegaan als Kamerlid.

Indien hij zich weer beschikbaar gesteld had, dan had de overgrote meerderheid van de partij hem gaarne weer als lijsttrekker aanvaard. Er is trouwens van vele kanten nog aandrang op hem uitgeoefend om te blijven. Maar hij deed het niet.

„Ik ga liever heen op een tijdstip, dat ik daarvoor het meest geschikt acht en wacht liever niet tot ik zo oud geworden ben, dat ik van mij zelf denk, dat ik onmisbaar geworden ben.“

Zo ongeveer was zijn redenering in 1931, toen hij bedankte als lid van de gemeenteraad van Rotterdam en toen hem ook van alle kanten gevraagd werd om toch nog te blijven.

Zo was zijn redenering in 1935, toen hij zich niet meer beschikbaar stelde als lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en men meende, dat hij die functie toch nog wel kon blijven vervullen.

Zo was ook zijn standpunt, toen hij mededeelde, dat hij zijn tijd gekomen achtte om als Kamerlid heen te gaan.

En zo is dr. Schouten zaterdagavond geen Kamerlid meer, maar gewoon burger.

* * *

HET IS prof. Anema geweest, die destijds dr. Schouten karakteriseerde als ras-parlementariër. Niemand zal het kunnen ontkennen. In de 38 jaren, dat hij deel heeft uitgemaakt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, heeft hij getoond, dat hij daarvoor alle kwaliteiten in zich verenigde, welke er nodig zijn om als Kamerlid te slagen.

Zijn aangeboren welsprekendheid en zijn „metalen stemgeluid“ kwamen hem daarbij ten zeerste van pas. Maar er was meer. Als Schouten sprak, had hij wat te zeggen en men kon er zeker van

zijn, dat hij ook met hart en zie. meende wat hij zei. Hij was geen man van schipperen en plooiën. Recht door zee ging hij steeds.

Daarbij kwam, dat hij zich in alle zaken, welke hij te behandelen had, grondig inwerkte, zodat hij nooit oppervlakkige redevoeringen hield. Voegt men daarbij nog zijn slagvaardigheid, dan is het duidelijk, dat hij reeds spoedig in de Kamer een geduchte tegenstander was, in het bijzonder wel voor de sociaal-democraten.

Toen dr. Colijn in 1933 minister werd en mr. Th. Heemskerk aan de fractie

ontvallen was, werd Schouten tot voorzitter van de A.R.-Tweede Kamerfractie gekozen. Gekozen? Misschien formeel wel, maar het was wel voor ieder duidelijk, dat hij het moest worden.

Niet het minst als fractievoorzitter heeft dr. Schouten zijn kwaliteiten getoond. Reeds voor de oorlog werd er over gesproken, dat de A.R.-fractie in het parlement van zo grote betekenis was, een betekenis, welke ver uitging boven haar getalsterkte. Dat was niet het minst te danken aan de arbeid van haar voorzitter.

Zowel voor als na de oorlog is er herhaaldelijk over gesproken, dat er zulk een groot verschil bestond tussen de A.R. en de C.H.-fractie. En van Christelijk-Historische zijde is meermalen — ook kort geleden nog — de opmerking gemaakt, dat bij de C.H. niet, zoals bij de A.R., stemdwang bestaat. Ofschoon er telkens op gewezen werd, dat deze voorstelling onjuist is, blijft zij voortleven.

Er is geen stemdwang bij de A.R.-fractie. De voorbeelden zijn er ook wel, die het bewijzen. Maar niet het minst dr. Schouten zag duidelijk in, dat de fractie invloed zou kunnen uitoefenen, indien zij zoveel mogelijk eensgezind in de Kamer optrad. Daarvoor werd het werk van de fractievergaderingen dan ook van zo grote betekenis. In die fractievergaderingen heeft dr. Schouten niet minder dan daarbuiten zijn kracht getoond. Hij wist van zijn club een team te maken. Hij zette zijn fractiegenoten aan het werk, verwachtte van hen ook, dat zij de vergaderingen trouw zouden bijwonen, zodat zij mede konden spreken over de onderwerpen, welke aan de orde kwamen.

* * *

JUIST in de moeilijkste omstandigheden toonde dr. Schouten zich in zijn ware kracht. De wijze, waarop hij na de oorlog in de Kamer de door de regering voorgestane oplossing van de Indonesische kwestie heeft behandeld, was bewonderenswaardig.

Bij de kabinetscrisis in 1954 heeft hij zeker getoond een staatsman van formaat te zijn.

Met Groen van Prinsterer heeft hij gemeen, dat hij nooit minister is geweest. Zijn begeerte ging ook niet naar dit ambt uit. Ware dit wel het geval geweest, dan zouden er voor hem zeker ook mogelijkheden geweest zijn om het te worden.

Prof. Anema heeft er in 1950 eens op gewezen, dat er in ons openbare leven twee types zijn, die op de voorgrond treden en die hij wilde aanduiden als het regenten-type en het parlementariërs-type. Colijn was overwegend regent, Heemskerk overwegend parlementariër. En dit laatste moest ook van Schouten gezegd worden.

Met grote dankbaarheid gedenkt het Anti-Revolutionaire volk de velerlei arbeid door de parlementariër Schouten verricht. Hij heeft zich ten volle aan zijn arbeid gegeven. Nog staat hij in

De kracht vernieuwd

HET is meer dan tien jaar geleden, dat Dr. Schouten terugkeerde u een Duits concentratiekamp. Dat hij levend is teruggekomen, is een wonder. Er zijn maar weinigen in Nederland, die zich enigszins kunnen voorstellen, wat hij in dat gevangenkamp heeft doorgemaakt. Het was een typisch vernietigingskamp. Een kamp, waar de weerloze gevangenen zo werden behandeld, met geraffineerd en consequent volgehouden opzet zó werden behandeld, dat het een wonder mag heten, dat iemand het overleefde. De bedoeling was immers, dat zij het niet zouden overleven.

Maar Dr. Schouten is niet bezweken. Hij is niet gebroken; hij heeft anders gesteund, om vol te houden.

Uitgeput kwam hij terug, als iemand, over wie de schaduw van de dood al begon te vallen. Maar hij herstelde. Het duurde niet lang, of hij stond weer midden in de strijd. Tien zware jaren volgden, jaren waarin hij zich voor 100% heeft kunnen geven. Dat is een wonder. En zo willen wij het ook zien, bij zijn afscheid van het parlement. M. dan 10 jaren werden hem gegeven, waarop de telegraaf toch nog kon blijven staan, bijna dag aan dag, en halve nachten er bij, op „volle kracht“.

Dáárom hebben we op een van onze vergaderingen onlangs met hem gezongen, nadat van dit wonder was gewaagd:

Als ik omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij i leven.
Is 't dat mijn vijands gramschap
brandt,

Uw r Interhand
Zal redding geven.

* * Verzuiling 1

„Wij verdedigen de ene en ongedeelde organisatie van alle zeevarenden. Wij doen dit niet uit politieke overwegingen, zoals men al te vaak beweert, maar wij doen dit, omdat wij de confessionele grondslag van vakorganisatie afwijzen.“

Levensbeschouwelijke overtuigingen worden in de CKV en in het NVV ten volle gerespecteerd en zij zijn hier volkomen veilig. Een eventuele verzuiling zou de belangenbehartiging van zeevarenden en vissers alleen maar kunnen schaden. Dat geldt in het bijzonder voor de zeevarenden en daarom moeten wij tegen versplintering waarschuwen.“

Zo sprak de voorzitter van de Centrale van Zeevarenden ter Koopvaardij en Visserij.

Tegen de verzuiling! Geen politieke overwegingen! En het N.V.V. is helemaal niet politiek! Wie zou dat durven denken?

* * Verzuiling 2

Een dag voor het bovenstaande in „Het Vrije Volk“ te lezen stond, kwam in hetzelfde blad een juichend hoofdartikel voor onder de titel „Snelle groei“.

Daarin lezen we o.m.: „Toen de organisatie, die nu Nederlands Verbond van Middenstandsverenigingen heet, in de kinderschoenen stond, hebben weinigen enig vertrouwen gehad in de levensvatbaarheid van het wicht. Een klein groepje, voornamelijk heel kleine middenstanders uit de randbedrijven, probeerde met moderne denkbeelden, nauw verwant aan de socialistische planpolitiek van een kwart eeuw geleden, binnen te dringen in een wereld, die zulke denkbeelden met het grootste wantrouwen begroette. Thans is uit dit kleine groepje een organisatie gegroeid, die meetelt.“

Hoe noemt men het in socialistische kring als een afzonderlijk groepje zich losmaakt van of zich niet aansluit bij een bestaande organisatie?

Versplintering!

Wat zien we hier nu anders dan de zozeer gesmade „verzuiling“.

Een algemene middenstandsorganisatie?

Neen, een echt socialistische!

ongebroken kracht. Maar zijn stem zal in de vergaderingen van de Staten-Generaal niet meer gehoord worden.

Hij zal Kamerlid af.

Het zal hem zeker vreemd te moede zijn zaterdag.

God geve hem de kracht om ook daarna nog vele jaren zijn krachten te geven in dienst van Gods Koninkrijk.

Anti-Revolutionair Nederland zal hem niet vergeten.

En wellicht zullen ook zijn tegenstanders hem straks missen.

drukkerij zwagers

SINDS 1903
nieuwe binnenweg 460.462 — rotterdam

Scheepsinstallatiebedrijf „Nederland“ N.V.

Oostdijk 29, IJsselmonde
Tel. 445 Ridderkerk
(4 lijnen)

**Voortstuwings-
installaties**
van elk vermogen.

- ★ REPARATIE VAN ELECTRO-MOTOREN
- ★ VERKOOP VAN SIEMENS MOTOREN
- ★ SPECIALE BEDRIJFSINSTALLATIES

Fa De Kat & Den Otter
ROTTERDAM
Oostzeedijk 150-152 • Telefoon 28060

SCHEEPSBOUWWERVEN

**A. VUYK
& ZONEN**

CAPELLE AAN DE IJSSSEL

Nieuwbouw en reparatie
Telefoon Rotterdam 113333 (K 1800)

FLITSEN
UIT HET
PARLEMENT

HUREN en DEFENSIE vormen de moeilijkheden bij de KABINETSFORMATIE

* De V.V.D. heeft nu ook blijkens enkele uitspraken zin in een ministerssteek

OP één vraag heeft dr. W. Drees, de Kabinetsformateur, van de vijf fracties een bevestigend antwoord gekregen: een vijfpartijen-Kabinet wordt in principe niet afgevoerd. Waarom ook? Een principiële verschil tussen samenwerking van vier partijen of van vijf partijen valt moeilijk te maken. Het is alleen opvallend dat de v.v.d., die vier jaar lang zo verschrikkelijk veel bezwaar had tegen het samengaan met de socialisten in het Kabinet, nu kennelijk naar een ministeriële steek zit te dingen.

Meer dan eens hebben de heer Oud en zijn partijgenoten de protestants-christelijke ministers verweten, dat zij versierselen waren in het huidige demissionaire Kabinet. En Nederland, zo hebben de liberalen uitgeroepen, wordt rood geregeerd, want de vier protestants-christelijke ministers hebben weinig te vertellen en de rooms-katholieke ministersploeg moet het onderspit delven tegen de socialistische bewindslieden. De verkiezingen waren nog geen twee weken achter de rug of er verschenen in liberale bladen berichten over de zetelverdeling in het nieuwe Kabinet. De mededelingen daarover lopen nog wel wat uiteen. Eerst zou de sleutel moeten zijn 5 socialisten, 5 rooms-katholieken, 2 anti-revolutionairen, 1 christelijke en één liberaal. Een dag daarna werd de liberale pers iets zuiniger. De sleutel werd toen: 4 : 4 : 1 : 1 : 1.

Deze berichten zijn onzinnig, omdat dr. Drees reeds aan de eerste programonderhandelingen zijn handen vol heeft. Aan een zetelverdeling valt voorlopig nog niet te denken. Deze kan op zichzelf nog grote moeilijkheden veroorzaken. Niet alleen de sleutel is van belang, maar ook de vraag hoe de departementen verdeeld zullen worden. Het is duidelijk dat als aan de anti-revolutionairen de rol van „spek en bonen” zou worden aangeboden, dat fractievoorzitter Zijlstra en de zijnen hartelijk voor de eer zullen bedanken.

Nee, de liberale pers was waarlijk voorbarig. Maar het was verrassend uit deze pers te kunnen concluderen, dat er van al die principiële liberale kritiek gedurende de jaren 1952-1956 weinig is overgebleven. De V.V.D. begeert de oppositie niet meer. Zij was de eerste die liet weten dat het gesprek met de Kabinetsformateur dr. W. Drees kon worden voortgezet. Het valt niet te ontkennen dat deze nieuwe liberale houding in eigen kring ontstemming verwekt. Hoevelen hebben Oud niet gestemd, omdat zij niets wilden weten van een samengaan met de socialisten? Deze mensen, en ook dit blijkt in verschillende persorganen, zijn nu teleurgesteld. Hier herhaalt zich het drama van enige jaren geleden dat de v.v.d. de Nederlandse kiezer opriep onder de leus: Hebt u er ook genoeg van?

De liberale politiek van na de oorlog is in sterke mate een zuiver opportunistische politiek geweest. Dat is zij ook nu weer, maar op de duur kan dit de kiezer toch niet bevredigen.

Zullen de liberalen in het Kabinet vertegenwoordigd worden? In principe is er dus geen bezwaar tegen. Het is echter duidelijk dat er zakelijk nog heel veel

„verhapstukt” moet worden, wil dit inderdaad het geval zijn.

Niemand zal willen ontkennen dat het formateur Drees niet voor de wind gaat. Hij is begonnen met het moeilijkste: de huurkwestie en het defensieplafond. Eigenlijk is alleen de huurkwestie slechts een uitermate moeilijk probleem, want wat de uitgaven voor de defensie betreft, haalt de heer Drees met zijn uitzonderlijk standpunt alleen zichzelf de grootste moeilijkheden op de hals.

Dit is reeds een oud probleem. Wij hebben hier reeds eerder over geschreven en ook het artikel op pagina 5 van dit nummer wijdt een beschouwing aan het defensieplafond. Wij hebben ons steeds gekeerd tegen de opvattingen van dr. Drees, die er in wezen op neer komen, dat wij zelfstandig onze militaire bijdrage moeten bepalen, daarbij desnoods ingaande tegen de adviezen die de Nato ons geeft. Tegen dat standpunt verzetten de protestants-christelijke fracties zich. Over het bedrag dat in 1957 nodig zal zijn valt te praten. Of het nu f 1450 miljoen moet zijn of f 1650 miljoen kan men voorlopig in het midden laten. Maar als dr. Drees f 1450 miljoen als uiterste noodzakelijkheid ziet dan moet hij kunnen aantonen dat met dit bedrag aan de Nato-verplichtingen kan worden voldaan. Daar gaat het om. De a.r. partij heeft in haar Program van Actie vermeld dat de internationale rechtsorde verstevigd moet worden. Dat kan alleen als de landen zich houden aan onderlinge afspraken. Wij moeten ook een heer zijn in het internationale verkeer. En daarom houdt de a.r. fractie vast aan het begrip „Nato-verplichtingen”. Ook in onze verkiezingspropaganda is daarop gewezen. Daar staan wij voor.

Het huurprobleem

HET HUURPROBLEEM ligt ongetwijfeld moeilijker. De poging van dr. Drees om toch nog met een huuraframing te komen of om desnoods de opcenten van de grondbelasting op oud-gebouwd te verhogen, heeft geen genade kunnen vinden in de ogen van de niet-socialistische fracties. Er zal waarschijnlijk op 1 juli 1957 een huurverhoging van 25 % komen. De a.r. fractie staat kennelijk op het standpunt dat het onjuist zou zijn reeds bij deze huurverhoging over afroaming te praten. De verhoging van de opcenten op de grondbelasting werd ook door de vier fracties verworpen, omdat daardoor evengoed een soort huurbelasting ingevoerd zou worden, zij het technisch anders geregeld.

Nee, op twee grote punten zit het dr. Drees niet mee. Dat zal hem duidelijk geworden zijn toen hij maandagavond voor de tweede maal een bespreking voerde met de vijf fractievoorzitters. Maar zo werd door de woordvoerder van de formateur verklaard: de draad is nog niet gebroken. De formatie hangt dus aan een draad. Formateur Drees is overleg gaan plegen met deskundigen om nieuw materiaal te kunnen aandragen bij een eventuele komende nieuwe bespreking. Maar of de draad het zal houden is een grote vraag.

Vast staat echter dat er bij de formatie gezocht moet worden naar een ingenieuze huuroplossing. Het zoeken daarna zal tamelijk veel tijd vergen. Het is daarom begrijpelijk dat de fracties dr. Drees rustig

laten zoeken, omdat het werk dat in deze weken wordt verricht waarschijnlijk niet verloren zal zijn. Een nadere studie over het plan van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid kan daarom ook van belang zijn. En hoe meer varianten er komen, hoe dichter de oplossing wellicht benaderd wordt.

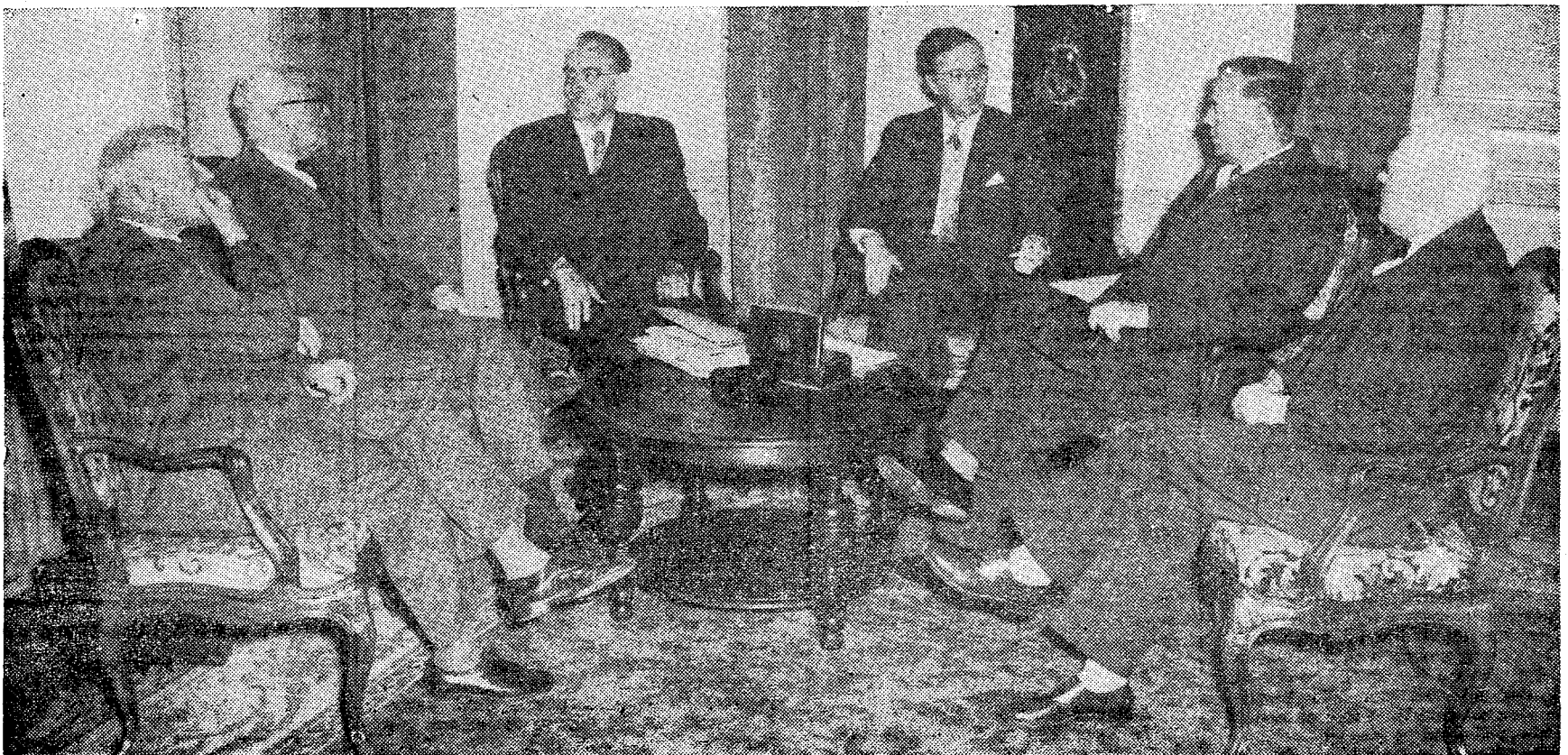
Het heeft dus geen zin om te klagen over de langzame gang van zaken, want dr. Drees kan waardevol werk verrichten, ook voor een eventuele opvolger.

Tot in het begin van deze week was de politieke hemel nogal betrokken. Het slagen van Drees was twijfelachtig. Maar zelfs als het de Kabinetsformateur zou lukken over de twee genoemde hindernissen heen te springen dan is het einde nog niet in zicht. Inderdaad: twee moeilijkheden zouden uit de weg zijn geruimd. Maar dan resten nog een aantal kanjers van andere problemen. Om er een paar te noemen: het loonbeleid, Nieuw-Guinea, de departementale indeling en last but not least de verdeling en de bezetting van de posten. Deze problemen worden wel minder zwaar geacht dan de huurkwestie en het defensieplafond, maar een formateur kan er altijd nog op struikelen. De ervaring na de bevrijding heeft wel geleerd dat de moeilijkheden eerst goed beginnen als het program er is. Als dr. Drees nu reeds zou gaan mislukken op het program dan is het waarschijnlijk dat de Nederlandse politici hun vakantie dit jaar wel kunnen afschrijven.

MEDEDELING

Tot mijn grote spijt moet ik mededelen, dat de in het vorige nummer aangekondigde vergadering van de Anti-Revolutionaire Studiegroep voor Internationale Vraagstukken van 30 juni a.s. wegens bijzondere omstandigheden is uitgesteld.

H. D. W. Boven, Secretaris.

Bovenstaande foto werd genomen tijdens de bespreking die dr. Drees op 20 juni j.l. met de vijf fractievoorzitters had. Van links naar rechts de heren H. W. Tilanus, prof. mr. C. P. M. Romme, dr. W. Drees, prof. dr. J. Zijlstra, mr. J. A. W. Burger en prof. mr. P. J. Oud.

Zet niet alles op de ene kaart van de atoombomoorlogvoering

Het is noodzakelijk onze defensie mede op de conventionele wapenen te baseren.

HOE het nieuwe Kabinet er ook uit zal zien zeker is, dat er op het stuk van de defensie een nieuwe koers zal moeten worden ingeslagen. Minister Staf heeft hierop in de Staten-Generaal reeds gewezen door als zijn mening te verkondigen dat het huidige defensieplafond verhoogd zal moeten worden, een standpunt dat dezerzijds ten volle wordt onderschreven. Zijne Excellentie heeft toen tevens aangegeven in welke richting een reorganisatie van het leger bestudeerd wordt, enerzijds ter voldoening aan een door de NAVO uitgesproken wens tot het vormen van een tweede parate divisie, anderzijds ter reorganisatie van de divisie op basis van een atomische oorlogvoering. In feite heeft Minister Staf het zó gesteld dat het ene onverbrekkelijk vast zit aan het andere. Een tweede parate divisie is nl. niet mogelijk zonder de sterkte van de divisie zelf drastisch te verminderen. Dit laatste is mogelijk en tevens noodzakelijk om de divisie beter geschikt te maken voor het voeren van een atomische oorlog zonder dat dit echter nog wil zeggen dat men met deze organisatie niet tevens een conventionele oorlog kan voeren.

De reorganisatie van de divisie zelf is derhalve nog niet een definitieve vastlegging op het gebruik van tactische atoomwapens. Dit zou ook in strijd zijn met het door de NAVO-Raad bij algemene stemmen in december 1954 goedgekeurde politieke besluit. Dit zegt nl. met zoveel woorden dat bij de plannen van de NAVO wel rekening gehouden mag worden met het gebruik van tactische A-wapens, doch dat „deze goedkeuring — de Raad onderstreept dit nadrukkelijk — „niet impliceert de delegatie van verantwoordelijkheid, welke op de Regeringen rust om de betreffende beslissingen te nemen, die de plannen — in geval van een gewapend conflict — in werking stellen.” Men houde dit in ons volgend betoog goed voor ogen!

Wanneer wij overgaan tot de vorming van een tweede parate divisie dan wil dit zeggen dat wij in stede van 1 parate divisie van rond 19.000 man overschakelen „p” parate, ieder van 13.000 man, totaal 26.000 man. Dit aantal kan dus niet verkregen worden uit de parate divisie en het tekort van 7000 man moet onttrokken worden aan de parate legerkorpsstroepen, die thans ook 19.000 man bedragen. Deze lopen dus tot 12.000 man terug, verdeeld over twee divisies. Het tekort zal aangevuld moeten worden door mobilisabele grootverlofgangers. In zoverre gaan de parate troepen er dus in het nieuwe systeem in paraatheid op achteruit. Doch dat is niet het kenmerkende van deze

reorganisatie. Deze schuilt in de sterke vermindering van de totale veldlegersterkte, die ter beschikking van de NAVO komt. Thans bestaat dit veldleger volgens het Legerplan uit een legerkorps van 1 parate en 4 mobilisabele divisies, plus legerkorpsstroepen d.i. 5×19.000 plus $5 \times 19.000 = 190.000$ man.

Bij reorganisatie en handhaving van het aantal divisies, komt men volgens het plan van Minister Staf op 1 paraat

De verschillende mogelijkheden tot legerreorganisatie worden door onze militaire medewerker in bijgaand artikel be- zien.

legerkorps van 2 parate divisies plus ten dele parate ten dele mobilisabele legerkorpsstroepen ter sterkte van 2×13.000 plus $2 \times 13.000 = 52.000$ man. Daarnaast een mobilisabel legerkorps van 3×13.000 plus $3 \times 13.000 = 78.000$ man. In totaal 130.000 man, op zichzelf dus reeds een sterke reductie ten opzichte van de bestaande sterkte van 190.000 man, zodat de vraag hier reeds naar voren komt of het niet voor de hand ligt de vierde mobilisabele divisie te handhaven en daardoor de sterkte in totaal op 156.000 man te brengen. Met modernere wapens uitgerust blijft men dan zeker in staat dezelfde conventionele oorlog te voeren als nu en behoeft men niet gedwongen te worden ter compensatie van het verlies aan mankracht naar het tactische atoomwapen te grijpen.

Het zal daarom met des te meer kracht tot elke leek spreken, dat wanneer men beneden het minimumplan van Minister Staf gaat men dan geheel in de hoek wordt gedreven van de atomische oorlogvoering. In de Kamer zijn nl. reeds stemmen opgegaan om van de reorganisatie gebruik te maken om het 5-divisieplan te vervangen door een 3-divisieplan, terwijl zowel in als buiten de Kamer een tussenvorm werd gepropageerd nl. de vorming van één paraat legerkorps van 2 parate divisies en één mobilisabel legerkorps van 2 divisies, dus een 4-divisieplan waarin de divisie plus legerkorpsstroepen van gelijke sterkte zijn als de door Minister Staf in uitzicht gestelde. Het totaal van onze bijdrage loopt dan van 190.000 terug op 104.000 d.i. tot 55% van de huidige sterkte. Bij een 3-divisieplan tot 78.000 d.i. tot 41%.

wapen te gebruiken of daarvan af te zien. In het laatste geval kan hij van elke tegenstand afzien en zich zonder verzet aan de tegenpartij onderwerpen dan wel een symbolische tegenstand bieden met de voor een reële tegenstand te geringe conventionele middelen met de wetenschap dat west-Europa in een paar weken en voor de duur van de oorlog zal worden bezet, terwijl deze elders wordt uitgevochten.

Wat zullen de Westeuropese politici in dat geval doen? Vrijwel een ieder is het erover eens, dat het gebruik van het lichte, tactische A-wapen de onbeperkte A- en H-oorlog zal uitlokken en daarmee de vernietiging van overwinnaar en overwonnenen beiden, om niet te spreken van de door de beoefenaars der wetenschap gevreesde gevolgen voor uitsterfing van alle leven op aarde als gevolg van de radioactieve nawerking. Zullen met deze wetenschap voor ogen b.v. de Franse en Italiaanse politici niet liever een compromis met Moskou verkiezen of een Russische bezetting boven een verwoesting van het land in een onbeperkte A- en H-oorlog? Met de sterke communistische en sterk links georiënteerde socialistische partijen daar, is de vraag stellen deze tevens beantwoorden.

Voor deze beklemmende keuze komt men echter niet te staan, indien men voldoende conventionele middelen heeft om zich daarmee te verdedigen en men derhalve niet genooddaakt is, tenzij de tegenpartij daarnaar het eerst grijpt, zich met tactische A-wapens te verdedigen. Over deze keuze beslist men thans bij een nieuw plan tot reorganisatie van het leger. Dat is de verstrekkende betekenis van een nieuwe legerorganisatie, in de zin zoals door de 3- en 4-divisie militaire propagandisten naar voren wordt gebracht. De politici dienen dit aspect te onderkennen en te beseffen dat zij door deze, in het tactische veld liggende militaire beslissing zich politiek vastleggen zonder uitwijkmogelijkheid.

In tegenstelling met von Clausewitz' uitspraak gaat in dit geval de strateeg de wet voorschrijven aan de staatsman en niet omgekeerd. Het instrument wordt meester en kan nog alleen zijn eigen karakter volgen, namelijk een alles omvattende en niets ontziende vernietiging, een absolute uitroeiingsoorlog, hetgeen geen instrument van welke politiek dan ook kan zijn. Dit is de zwaar drukkende consequentie waarvoor men zich thans geplaatst ziet. In Amerika heeft de landmacht dit ook begrepen. Zij is deswege in verzet gekomen tegen deze eenzijdige defensieoriëntatie. Deze eenzijdigheid steekt ook in Engeland de kop op, omdat het zulk een goedkope oplossing is, omdat deze in staat stelt op het leger te bezuinigen. Doch het is een bezuiniging die de wijsheid bedriegt en als gevolg de ondergang van de mensheid kan hebben. Dat onze politici dit bedenken wanneer zij straks over onze nieuwe legerorganisatie moeten besluiten!

n.v. Scheeps-
bouwwerf v/h
Fa A. LANSER
Sliedrecht
Holland

ZUIDHOLLANDSE BANK

ALLE BANKZAKEN * EFFECTEN * EMISSIES * ASSURANTIËN

ROTTERDAM

DEVIEZEN

's.GRAVENHAGE

SCHOOLMEUBELN

MEUBELINDUSTRIE ROTHUIZEN N.V. - EDE

Oostelijk Friesland bouwt aan z

OOSTELIJK FRIESLAND: het is een gebied om in de vakantie eens rustig doorheen te trekken. Er is nog zoveel ruimte voor landelijkheid en poëzie. Overal zijn er de rustieke vaarten met dichtbegroeide wallen, de stille landwegen met diepe sporen. Overal is er het telkens wisselend decor van bomen en de nabijheid van uitgestrekte bossen. En het is eigenlijk een streek, die door het toerisme nog maar amper is ontdekt. Denkt u echter niet, dat u Oostelijk Friesland kent, wanneer u al die

belofte, die in Friesland ontegenzeggelijk wel eens sceptisch en argwanend is aangehoord. Veeleer is het nu een woord, dat gaat duiden op een vervulling van die belofte. De verandering is gekomen. Ze voltrekt zich elk jaar verder. De plaatsen in het gebied zijn een ander beeld gaan vertonen. Ze hebben nieuwe industriële bedrijven gekregen of ze zien elke morgen de werkers naar de fabriekplaatsen in de omgeving gaan en hen elke avond thuiskomen.

Er is veel gebeurd in dat uitgestrekte stuk van Friesland. En er kan door deze gebeurtenissen ook veel geschon-

dat een tweede fase. Het eerste tijdperk was dat van de grijze noodgebieden. Toen was alleen de nood geconstateerd.

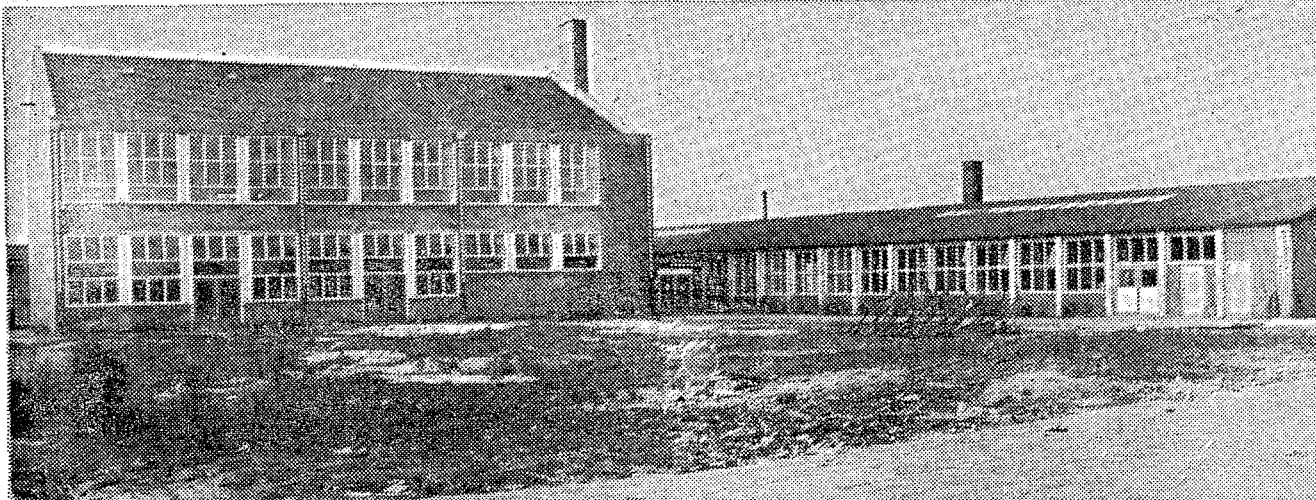
In de tweede fase werd door het Rijk de helpende hand uitgestoken. Voor oostelijk Friesland bestond de hulp in het beschikbaar stellen van ruim f 22.000.000.—. Dat is veel, vooral wanneer men bedenkt, dat de negen ontwikkelingsgebieden tezamen f 51.000.000 kregen. Maar oostelijk Friesland was verreweg het grootste gebied — het is weinig minder dan de helft van heel Friesland — en het moest nog vrijwel geheel ontsloten worden.

moede en honger. Maar de meesten bleven, honkvaster als ze waren dan velen in andere delen van Friesland.

En met name in het zuidoosten had de kerk, uitgehold door het modernisme, geen boodschap meer. Ze opende geen vergezicht en bood geen troost. In alle dorpen stonden de kerkgebouwen en meestal staan ze er in het hart van de dorpen. Maar hun aanwezigheid moest voldoende zijn: ook op zondagen bleven ze leeg. In die tijd heeft Domela Nieuwenhuis zijn boodschap gebracht. En hij heeft er gehoor gekregen. En van een anarchistische trek is in het zuidelijk deel van dit ontwikkelingsgebied nog altijd iets terug te vinden.

Natuurlijk is het beeld van lang niet ieder dorp in oostelijk-Friesland zo schrill. Stellig niet. In de noordelijke gemeenten was er steeds de trouw aan de kerk en de trouw van de kerk. Typisch zijn hier de verschillen binnen het gebied. In de gemeenten in het noorden gaan de meeste stemmen naar de protestants-christelijke partijen. Hoe verder men naar het zuiden komt, hoe meer stemmen er worden uitgebracht op de p.v.d.a., op de c.p.n. (in steeds afnemende mate trouwens) en op de socialistische unie, die hier verhoudingsgewijze veel stemmen krijgt. De gemeente Smalingerland houdt in oostelijk Friesland niet alleen geografisch, maar ook politiek het midden: rechts en links houden elkaar ongeveer in het evenwicht.

Maar al deze gemeenten worden in economisch opzicht gekenmerkt door een structurele fout: er waren er te veel mensen met te weinig bestaansmiddelen. Werkloosheid was hier kind aan huis. Niet alleen in de crisisjaren, maar ook daarvoor en daarna. Ze was permant Oostelijk Friesland is altijd een zwarte plek geweest op de werkloosheidskaarten van Nederland. Het jaar 1936 was het dieptepunt. Zeventien percent van de mannelijke beroepsbevolking in oostelijk Friesland liep toen zonder werk, maar in dat jaar werd in het hele land toch ook het huiveringwekkende percentage van 15.3 bereikt. Dat cijfer was een gevolg van de conjunctuur. Maar wat te denken van de na-oorlogse jaren, toen in

Bepaald ook in Surhuisterveen is de industrialisatie niet mis te verstaan. Verschillende bedrijven hebben hier sedert 1951 nog meer armslag gekregen en het zich sterk vernieuwende dorp heeft een uitgesproken industrieel uiterlijk gekregen. Een belangrijk punt in het dorpsbeeld is de ambachtsschool, die in 1949 in een noodgebouw startte en zes jaar later met een semi-permanent gebouw (links) werd uitgebreid. Er is thans plaats voor 150 leerlingen, die tot dusver snel in het produktieproces konden worden opgenomen. Maar... de school is wéér te klein: een nieuwe uitbreiding is in voorbereiding.

verborgen schoonheid hebt gezien en misschien op foto's hebt vastgelegd. Natuurlijk — die uiterlijke schilderachtigheid is er en ze zal er, zoveel als maar enigszins mogelijk is, blijven ook. Maar op haar beurt is ze ook slechts een decor, een achtergrond van armoede en ellende en werkloosheid, die hun sporen in deze streek heftig hebben getrokken. Oostelijk Friesland is ontwikkelingsgebied. Dat betekent, dat verandering van de structuur in deze streek broodnodig was, ja een eerschuld genoemd moest worden.

Anno 1956 heeft het woord ontwikkelingsgebied hier een diepere inhoud gekregen. Het is niet meer alleen een vage

den worden, vooral in de gemeenschappen in dit gebied. Opeens geplaatst te worden van het land in een fabriek, van een agrarische gemeenschap in een industrialiserende en daardoor verstedelijkende gemeenschap: het is gevaarlijk en kan gevolgen hebben, die leiden tot een kleurloze samenleving, die geen band met elkaar, met het dorp en in feite ook niet met het bedrijf heeft. En daarom is industrialisatie geen toverwoord en geen geneesmiddel voor alle arbeidsoverschot-kwalen. Ze vraagt meer dan bedrijven en arbeidskrachten en scholing, want ze eist eveneens maatschappelijke en sociale zorg, een nieuwe gemeenschapsgedachte in een snel veranderende tijd, een nieuw en principieel geluid voor allen, die bij de grote ommekeer betrokken zijn.

In 1951 is oostelijk Friesland met acht andere streken in Nederland een ontwikkelingsgebied geworden. Eigenlijk is

Het werk in Friesland was zo veelomvattend, dat het in verschillende fasen is aangepakt. Er zijn industrieterreinen aangelegd en verkeersverbeteringen uitgevoerd en er werd een begin gemaakt met de aanleg en uitbreiding van waterleidingnetten. Die eerste fase

is reeds gepasseerd: industrieterreinen zijn er in alle industrialisatiekernen, er verzezen industriehallen, de vakopleidingsmogelijkheden werden krachtig uitgebreid. Maar de nieuwe Rijksweg, die het gebied zal moeten ontsluiten, is er nog niet. En Heerenveen heeft zijn aansluiting op het grootscheepsvaarwater dwars door Friesland nog bij lange na niet. Het werk is nog niet voltooid.

Maar wat was oostelijk Friesland vóórdat het ontwikkelingsgebied werd? De geschiedenis kan hier in enkele woorden worden verteld. Vroeger was het een dun bevolkte streek. Omstreeks 1600 was er van het huidige Drachten — vandaag het exemplar van de industrialisatie in dit gebied — niet meer dan twee onbetekenende buurtschappen. In de hele streek leidden gesloten dorps-huishoudingen een zeer eenvoudig leven op de grotendeels woeste en overal schrale grond. Economisch belangrijk is dit land eerst geworden door de verenigingen. Langzaam maar zeker werden de rechte lijnen van de compagnonsvaarten door het landschap getrokken.

Van heinde en ver kwamen de werkers. Ze trokken mee met de verenigingen en vestigden zich in nieuwe dorpskernen, die overal in oostelijk Friesland ontstonden op de kruispunten van wegen en vaarten.

De jaren van welvaart konden niet vastgehouden worden. Het turfmaken rendeerde steeds minder. De heren stelden harder wetten. De knechten werden ontevredener. Er zijn meermalen arbeidsconflicten geweest, die soms met de blanke sabel moesten worden bijgelegd. De armoede begon binnen te komen in de behuizingen, die vaak slechts hutten en krotten waren. Er gingen tijden voorbij, waarin van de vier gezinnen er telkens één van de bedeling leefde. Natuurlijk zijn er bewoners weggetrokken om te ontsnappen aan ar-

Werken in oostelijk Friesland (nu de werkgelegenheid er steeds groeiende is), wonen in de Wouden (als er maar voldoende gebouwd kan worden), zich bewegen in het ontwikkelingsgebied (als er maar nieuwe land- en waterwegen komen) en tenslotte het vierde punt van het menselijk samenleven, de ontspanning, waarvoor het Friese waterland — zoals hier tussen Eernwoude en Grouw — volop gelegenheid geeft.

Een portret van een

Vorig jaar kreeg Bergum, gunstig gelegen-Lemmer een werf en dit jaar kon de werf gelaten worden. De werf zit nu nog twee zusterschepen, waarna er nog gebouwd. De werf wordt thans in zijn eentijd gemaakt zullen kunnen worden.

Sting N
land
ntu
lingsg
oc
waren
no
bieden
schap
1970
toe
in
streke
en
op kon
ge
zou
werke
jaar
heel
regeren
welwa
to
diene

De mtu
lingsg
spreide
Het est
ninge
Ch
gen, d
zuidoo
n
oost de
S
in Ned
west
voor
Brab
Lim

Van n
tal g
gesche
met
opnam
jaar
mtu
lingsg
oos
Fries
is
groot
H
ook
de M
E
misch
J. Zij
Wol
dat
dele
wikke
ve
andent
lingsg
ert

Was g
wil
oos
Fries

z welvaart

1947 het aantal werklozen (inclusief de DUW-arbeider-) in oostelijk Friesland alweer 2788 werd, een aantal, dat elke jaar sterk toenam tot 5359 in de winter van 1952/53? In de noordelijke gemeenten van het gebied — in Achtkarspelen en Dantumadeel — groeide men reeds bedenkelijk snel naar de cijfers van voor de oorlog.

Hier kon maar op één wijze ingegrepen worden: de verhouding tussen werkrachten en werk moest grondig gewijzigd worden. Dat kon alleen, wanneer er meer werkgelegenheid kwam. Maar was het mogelijk, nieuwe industrieën te trekken naar een in vele opzichten vergeten hoek? Het móet mogelijk zijn, heeft oostelijk Friesland gezegd. En op 1 januari 1950 was er een vorm van samenwerking gevonden: een industriëschap, dat zich als taak stelde, het gehele gebied bekend te maken als vestigingsplaats voor nieuwe industrie: „Zet uw schoorsteen hier neer”, proclameerde het Industrieschap Oostelijk Friesland.

En dat „hier” was dan ergens in de gemeenten Achtkarspelen, Tietjerksteradeel, Smallingerland, Opsterland, Heerenveen, Weststellingwerf en Ooststellingwerf. Een jaar later voegde ook Dantumadeel zich bij dit zevental.

DE proclamatie van het Industrieschap is inderdaad een signaal geworden voor een ander tijdvak. Daarin hebben zich de kleinere bedrijven, die reeds in deze streek gevestigd waren, zich kunnen ontplooiën. Ze hebben de vruchten geplukt van de grote aandacht, die de industrialisatie moest krijgen, en van het ook hier sterk verbeterde technische onderwijs. En naast de „inheemse” bedrijven zijn andere industrieën opgetrokken. Geen enkele van de in het gebied aangewezen industriekernen kreeg een „prae”. Overal was industrie welkom, want overal was nood. Er was tussen de gemeenten geen wedloop, alleen maar de afspraak, het samen te doen.

ontwikkelingsgebied

bedrijfscomplex met enorme hallen en een ontwikkelingslaboratorium: de concentratie van de Klein Apparaten van de N.V. Philips, die binnen vijf jaar aan 1500 mensen werk gaf.

Van alle plaatsen in oostelijk Friesland heeft Drachten het meest een nieuw gezicht gekregen. Het groeit uit zijn voegen, want het moet bouwen tegen de klippen op. En het kan niet bouwen.....

Maar nogmaals: vergis u niet, wanneer u Drachten gezien hebt en verder rijdt door dit ontwikkelingsgebied. Het is niet alleen Drachten, dat de buit van de industrialisatie binnenhaalde. Er zijn veel meer vruchten van het gezamenlijk beleid. En niet alleen, omdat Philips zijn mannen en vrouwen uit de hele streek haalt, tot uit het Groninger Westerkwartier, uit Dokkum en uit Leeuwarden. Maar vooral omdat de industrialisatie niet op haar eerste lauweren is gaan rusten. Na Drachten zijn de andere kernen gaan profiteren.

Van de tien bedrijven, die zich vorig jaar nieuw in Friesland vestigden, waren er zes voor het oosten en ze ontplooiden grote activiteit. En het verheugende was, dat ze zich spreidden over het gebied. Het noorden kreeg twee scheepswerven aan het grootscheepsvaarwater van Groningen naar Leeuwarden-Lemmer. Er kwamen twee confectiebedrijven bij, een betonklinkerfabriek, een metaalindustrie. En men vindt deze vestigingen in Bergum en in Oosterwolde, in Gorredijk en in Kootstertille. Dat is kris kras door „de Wouden”, zoals het gebied karakteristiek in Friesland genoemd wordt.

Er is iets losgeraakt in het ontwikkelingsgebied oostelijk Friesland. Wat in 1950 een poging was, die een jaar later Rijkssteun kreeg, is nu al veel meer dan een belofte. En het kon dit

worden, omdat er een gezamenlijk en verstandig beleid was, maar vooral, omdat de bewoners van „de Wouden” hun antwoord hebben gegeven. Want dat was de kern. Hoe zouden zij reageren op een leven binnen vier muren en met vaste tijden, terwijl ze dikwijls gewend waren aan het eigen tempo en de vrijheid van het landbouwbedrijf. De jongeren maakten het woord waar, dat een Amerikaanse industrieel eens sprak: „Als hem verteld wordt, wat hij moet doen en je geeft hem goed gereedschap, dan behoort de Nederlandse werknemer tot de beste in de wereld”. In oostelijk Friesland gaf men fabrieken, gereedschappen, opleidingen, kansen. En de Amerikaanse woorden werden er waar gemaakt.

Meer fabrieken, meer industriële werkers — eind 1955 waren het er 8.000 tegen 4.000 in 1947 — en meer welvaart in de Wouden. Maar oostelijk Friesland is nog niet aan louter juichkreten toe. Er is nog steeds bezorgdheid en ze neemt eerder toe dan af.

Want feitelijk is de situatie er zo, dat de jonge en zich in het algemeen gunstig ontwikkelende bedrijven, aan veel meer ongeschoolden werk zouden kunnen geven, wanneer ze eerst geschoolden zouden kunnen aantrekken. In het bedrijfsleven is de verhouding immers zo, dat op één geschoolde enige malen en soms zelfs vele malen meer ongeschoolden te werk kunnen worden gesteld. Maar voor oostelijk Friesland is het bijzonder moeilijk, de geschoolden te krijgen.

Ze verlaten Friesland en de niet-Friezen willen niet naar het noorden komen. Niet, omdat hier geen goede positie voor hen zou zijn. Maar omdat er geen woningen zijn. Inderdaad — Drachten en Gorredijk en Heerenveen en noem de andere industriekernen maar op: geen van die plaatsen kan ooit voldoende bouwen. Andere bedrijven, elders in het land, slokken de geschoolden op. Daar kan wel een woning aangeboden worden...

In Oostelijk Friesland is de woningsituatie benard. Niet alleen doordat er als overal achterstand is. Niet, omdat nieuwelingen, die tot het kader van de nieuwe bedrijven gaan behoren, zich komen

vestigen. Dat zijn twee redenen, maar de moeilijkheden liggen dieper. Hoeveel van het bouwvolume moet er al niet worden gebruikt voor de opruiming van krotten en eenkamerwoningen? Dat probleem is voor heel Friesland nijpend. In dit gewest wonen nog altijd ruim 4.000 gezinnen in krotten en keten.

Van alle woningen zijn 10 percent eenkamerwoningen. En weer zijn de cijfers voor het ontwikkelingsgebied het somberst. Er is dubbele achterstand weg te werken en dat met een bouwvolume, dat bepaald niet aangepast is aan de behoefte van een ontwikkelingsgebied. Elke woning is er één, maar het is er mee als met het ei op Palmpasen: eigenlijk is het er géén. Honderd woningen is pas iets. En duizend is beter. Want anders dreigt de wassende stroom van de industrialisatie te verzanden in het zand op de bouwterreinen, waarop geen woningen kunnen worden geplaatst.

Nee, het Industrieschap hoeft nog niet ontbonden te worden. Er moet nog altijd onderhandeld worden over woningen, over een harmonische opbouw van de hele streek, over de vaarweg naar Heerenveen, die ook naar Drachten en Wollega zal kunnen voeren, maar waarvan de aanleg op zich laat wachten. En over een verder ontwikkelingsplan, waarin gevraagd moet worden om wegen, die het gebied beter zullen kunnen ontsluiten. En dat is dan alles nog maar de technische kant: rokende schoorstenen, die moeten zorgen voor rokende haardsteden. Daarnaast wordt op sociaal, maatschappelijk en cultureel terrein zorgvuldig gebouwd aan een nieuwe gemeenschap, die tegelijkertijd ingepast moet worden in het oude gegeven van de streek en ook van deze tijd moet zijn. In dit opzicht zal er nog veel moeten gebeuren.

H. KINGMANS Jr.

Een schilderachtig beeld van een wasdag in de Wouden. Prachtig voor een plaatje, maar inmiddels een harde werkelijkheid: de woning is beslist onvoldoende en zo zijn er duizenden woningen in oostelijk Friesland. Huizen met één kamer, die van alle kanten gestut moeten worden en die overal lekken. Maar die door en door ongezonde behuizingen, waarbij dan nog de hutten en keten komen, kunnen niet snel genoeg vervangen worden...

Sing Neder-
nd ontwikke-
g99 woordien
aren noodge-
edens een
hatt er in
70 op werk-
de in deze
reke er niet
kagezorgd
u for meer
erk Vijf
ar heeft de
Jeren, een
clung toe te
enen
De ontwikke-
g99 gen ver-
reidderland.
et est Gro-
ngen Gronin-
n, Friesland,
idoo noord-
st de Streek
Ned, zuid-
st woordoost
taboordelijk
mba
Tan it negen-
gterbij een
schret: een
nart vijfde
ar ontwikke-
g99 oostelijk
ies is het
oort Het is
k waarvan
M Econo-
schrof. dr.
Zij jaar in
olverklaren,
t dele ont-
ckel van de
der ontwikke-
g99 gertrof.
Wat gezegd
l oostelijk
ies is . . . .

aan het grootscheepvaartwater Gronin-
de eerste kustvaarder, de Jupiter, te
opdrachten: de 800-tons Jupiter krijgt
coasters van 620 ton zullen worden
gebouwd, dat er twee schepen tege-

**BONGERS
WAGENINGEN**

Verhuizingen Verpakkingen -
Meubelopslag
Intern. autotransp. Zweden,
Zwitserland, enz.
Telefoon 2725 - Law. Allée 88

Voor uw zakenrelaties
**Reclame- en geschenk-
artikelen in plastic**

G. van der Woerd
Lunteren
Telefoon 437 (08388)

FIRMA FERNHOUT

HANDEL IN WEGEN. en WATER-
BOUWMATERIALEN, OP. EN
OVERSLAGBEDRIJF, SCHEEPS-
BEVRACHTING

Zwolle, telefoon 5358 b.g.g. 3477
Emmeloord, telefoon 2493 b.g.g. 2663

AANNEMERSBEDRIJF**Gebrs. Hakkers**

★ Handel in rijsmaterialen,
riet en teen
★ rietmattenfabriek
★ Hoepelmakerijen
WERKENDAM
Telefoon 14

Fa Gebr.**G. & W. Draisma**

Aanneming van
BOUW. EN BETONWERKEN
Jachtlaan 278 - Apeldoorn - Tel. 5093

**SERRES EN WARENHUIZEN.
BOUW****N.V. AANNEMERSBEDRIJF
Boers en Vrijland**

Kantoor Molenstraat, s-Gravenzande
Tel. K 1748-538 en 738

Uw adres voor:

**DIRECTIEKETTEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.**

Fa Gebr. Timmer

Houthouw - Giessendam - Telefoon 62

Firma**C. Vermeer en Zoon's**

Fabrieken voor gebogen hout
Tel. K 1894-1230 - Ouderkerk a/d IJssel
Ronde en ovale tafelanden
Gebogen regels voor stoelen en fauteuils,
armleggers, kappen, regels, stijlen enz.

AANNEMERSBEDRIJF**F. Vink & Zonen**

Moordrecht - Kerklaan 9
Telefoon K 1827 - 261

Zit U in de war

**BEL OP
K 1820 - 5370**

**LAS EN
CONSTRUCTIEWERKPLAATS**

C. J. de Vos
GOUDA

R.H.I.W.A.

Carrosserie-fourituren
Plaatbewerkings-
machines
Non-Ferro metalen
Scheepsramen en deuren

Fabricatie, Groothandel Im- en Export

UIT PERS EN PERIODIEK**Vijf-partijen-kabinet ZONDER OPPOSITIE?****Pijn**

In **Patrimonium** schrijft ds. M. de Goede o.m.: „Blijkbaar wankelt in de kring van de prot. chr. partijen de overtuiging, dat ook in het politieke bedrijf de religie allesbeheersend is. En dat juist maakt de zaak zo ernstig: want daarmee zijn we midden in het grote geding, dat aan de gang is — of de chr. religie beheersend zal zijn voor heel het menschenleven of dat zij zal worden een sector van het leven, voorlopig nog als sector, wilt ge als schakering, aanvaardbaar en respectabel, maar straks ook te missen en te vervangen door..... iets anders.....

Economisch gezien zijn liberalen en socialisme vijandige broeders. Huiselijk gezegt: als 't over de centjes gaat. Dan is er een economische antithese. Maar de „antithese" vrije economie — dirigisme is niet het leven beheersend, zij is hoogstens een spanning (waarvan het belang niet ontkend wordt) die ergernis geeft tussen twee vleugels van één vlak. Voor de werkelijke antithese hebben noch V.V.D. noch P.v.d.A. een goed woord. Zij zijn dan één, dat beide als politieke partijen de these verwerpen, dat Jezus Christus rechtens Koning is, ook over de staat. En dat derhalve in politieke activiteit ten eerste het gaat om het tot gelding brengen van het recht van de Middeleeuwen op allen en alles.

Om deze these gaat het. En met deze these komt de antithese mee.

En juist daarom doet de verkiezingsuitslag pijn. Omdat zo velen dit niet (meer) zien. Die toch beter behoorden te weten."

Hereniging?

Prof. dr. ir. H. van Riessen schreef in **Patrimonium** in zijn „Stembusoverpeizingen" o.m.:

„Men moet in deze tijd zeer op zijn hoede zijn voor mythevorming. Reeds lang en nu met vernieuwde kracht wordt het pleidooi gevoerd voor hereniging van C.H. en A.R.P. Sommigen menen, dat hun scheiding oorzaak van de nederlaag was. Voor die opvatting is geen enkel bewijs. Zoals de feiten thans liggen is deze hereniging praktisch onmogelijk en als zij toch geforceerd zou worden, ziet het er naar uit, dat er weerszijden belangrijk verlies zou ontstaan....."

En verder schrijft hij nog: „Hoe moeilijk ook, het is naar mijn mening nodig en en ook mogelijk, in de A.R.-politiek scherper stelling te nemen tegen de secularisatie op het politieke erf en tegen de zich geleidelijk verwezenlijkende socialistische maatschappij-opvatting. En het zal voorts in 'sijg zijn, en door deze politiek ook mogelijk gemaakt worden, ons volk de betekenis van het uiteengaan van anti-revolutionaire politiek en socialistische politiek op eenvoudige wijze duidelijk te maken. Of zulk een politiek de volgende maal tot winst of tot verder verlies zal leiden is niet te bepalen en is ook niet van belang....."

Derde macht

In Elseviers Weekblad schreef prof. mr. P. J. Oud een artikel, waarin hij een beschouwing gaf over de verkiezingsuitslag. Hij merkt o.m. op:

„Het meest kenmerkende verschijnsel bij de verkiezing is echter de doorbraak naar het protestantse kamp. „Zijn onze partijverhoudingen op drift?" schreef ik vier jaar

geleden in dit weekblad, naar aanleiding van de verkiezingsuitslag van 1952. Het begint er thans, voor zover de protestantse partijen der rechterzijde aangaat, op te lijken. Verwonderen doet mij dit niet. Hoe heb ik reeds tenminste vijf jaren geleden gewezen op de noodzakelijkheid, dat deze partijen er naar zouden streven in samenwerking met de V.V.D. een bolwerk te vormen tegen het steeds verder doordringen van de invloed der politieke grootmachten van de P.v.d.A. en K.V.P. Men had er in haar kamp niet anders dan een minachtend schouderophalen voor over. Zelfs bij een zaak als het bisschoppelijk Mandement, die toch voor iedere protestant van zeer principiële aard moest zijn, liet men mij van die zijde alleen staan....

Buiten het katholieke kamp heeft alleen de VVD aan deze zuigkracht (van dr. Drees als listaanvoerder) weerstand kunnen bieden. Zij heeft dit naar mijn mening te danken aan de principiële houding, die zij is blijven in acht nemen. Natuurlijk is het wel mogelijk en zelfs waarschijnlijk, dat er ook onder haar kiezers een stroming naar Drees is geweest, maar dan is deze van haar betekenis beroofd door een even sterke stroming in de omgekeerde richting gevormd door een aantal kiezers, die ongerust zijn geworden door de compromispolitiek op het stuk van de geestelijke vrijheid, die de P.v.d.A. heeft gevoerd. Als zich inderdaad deze beweging heeft voorgedaan, dan is de principiële kracht van het kiezerskorps der V.V.D. toegenomen en dan schuilen daarin voor deze partij rijke beloften voor de toekomst."

5-5-2-1-1?

Volgens Vrij Nederland zal een nieuw kabinet wortelen in de doorbraak. Het blad schrijft o.m.:

„Het is niet uitgesloten, dat de K.V.P. en in zekere mate misschien ook de verslagen antirevolutionaire prof. Zijl-

stra dit spelletje van '52 zo mogelijk graag zouden herhalen.

Maar mag men toch enige hoop hebben, dat het gemarchandeer in hoofdzaak tot het verleden zal blijven te behoren? Ai! Prof. Zijlstra begint pas en moet dus nog door alle ontwikkelingsfasen heen en heeft zich bovendien in de afgelopen maanden zo zeer gedragen als de kikker uit de fabel (die nadat hij een os had gezien het noodlottige denkbeeld in het hoofd had gezet dat hij zich tot de omvang van de os moest trachten op te blazen), dat van zijn kant nog wel aanzienlijke formatie-moeilijkheden te verwachten zijn.....

Omdat er thans naar ons oordeel van een terugkeer naar de vooroorlogse coalitie van K.V.P., C.H.U. en A.R. eventueel versterkt met de V.V.D. wel geen sprake meer zal zijn, omdat daarin weinig anders dan een zelfmoordpoging van de deelnemers kan worden gezien, is aan te nemen, dat de woensdag opgevlamde formatiepoging-Drees wel zal gaan in de richting van de bredere basis, waarbij de V.V.D. slecht van belang kan zijn, voor zover zij zich zelve ten spijt zal willen binden aan een progressief program, dan wel aan een richtlijnenprogram (minder ver uitgewerkt) door middel van een progressieve figuur uit de V.V.D. (indien voorradig).....

Er ligt een niet onbelangrijke vermindering van het aantal portefeuilles in het voornemen. Drees denkt klaarblijkelijk aan een formule van 5-5-2-1-1, resp. voor P.v.d.A. (inclusief het minister-presidentschap), K.V.P. A.R., C.H. en eventueel V.V.D. Dat kan heel wel 5-5-2-1 worden.....

Die formule betekent dat als uitgangspunt is genomen het verdwijnen van de tweede minister van Buitenlandse Zaken voorts van de minister van Uniezaken en van P.B.O. of van Maatschappelijk Werk. Men houde zich er van overtuigd, dat over de overige posten een verbitterde slag zal worden gestreden."

Vreemd

In de **Christ. Hist. Nederlander** schrijft de heer H. Kikkert o.m.:

„De A.R. heeft deze keer de zwaarste verliezen moeten incasseren. Een verschijnsel dat vreemd aandoet wanneer men bedenkt dat de door hen gevoerde propaganda een veelvoud is geweest van de door onze Unie gevoerde actie. Naast dieper liggende oorzaken voor dit verlies zijn er ook wel enige aan te wijzen die meer voor de hand liggen.

We denken aan het midden in de stroom van paarden verwisselen. De in die kring zeer vertrouwde leiding van Dr. Schouten, werd verwisseld voor een driemanschap.

De forse actie gevoerd op het sociale en economische terrein. We denken hier aan de vrijere loonvorming en de prijspolitiek vertoonde bepaalde tendenzen, die zeker niet overal werden gevaardeerd."

Nog minder

Mr. Beernink eveneens in de **Chr. Hist. Nederlander** o.m.:

„In de uitgebreide Kamer zal de A.R. partij nu nog minder zetels bezetten dan vroeger in de (kleinere) Kamer. Het kan niet anders, of vele C.N.V.-arbeiders moeten ditmaal op Dr. Drees hebben gestemd. Wellicht, dat de door de A.R. partij en ook door de C.H. Unie gepropageerde vrijere loonvorming zich niet in de sympathie van deze arbeiders kon verheugen. Voor Minister Zijlstra zal deze uitslag wel een bittere teleurstelling betekenen. Met groot enthousiasme had hij zich aan zijn taak gegeven, met energie pakte hij de zaken aan, met overtuiging verdedigde hij zijn loon- en prijsbeleid en nu plotseling blijkt, dat velen hun vertrouwen in hem en zijn geestverwanten opzegden. Zou de plaatsing van de altijd in de oppositie zijnde heer Gebrandy op de A.R. lijst hier van nadelige invloed zijn geweest?"

IN ONS COMMENTAAR**Beschouwen, bezinnen en afwachten**

Terwijl wij dit schrijven is er van het formatie-front nog maar weinig positief nieuws. De kabinetsformateur heeft reeds enkele malen besprekingen gevoerd met de leiders van de vijf grote Tweede Kamerfracties en daaruit kan worden opgemaakt, dat dr. Drees de mogelijkheid van een Kabinet, dat steun vindt bij die vijf partijen niet bij voorbaat uitgesloten acht. De V.V.D. die zich in 1952 zelf enigszins buiten spel heeft geplaatst, heeft aan de besprekingen ook deelgenomen en stond blijkbaar niet bij voorbaat afwijzend tegen het mededragen van de verantwoordelijkheid.

De vraag of zulk een kabinet op zeer brede basis al dan niet gewenst is, wordt hier en daar wel besproken, doch in het algemeen schijnt men zich daarmee toch wel te kunnen verzoenen. Wel is van een enkele zijde de opmerking gemaakt, dat zulk een kabinet eigenlijk in strijd is met het parlementaire stelsel, doch veel aandacht is hieraan toch niet geschonken. De tegenstellingen liggen in ons land tegenwoordig nu eenmaal anders dan voorheen en ook anders dan in landen als Engeland. Een partij als de V.V.D. alleen in de oppositie, voldoet ook niet aan de eisen, die in het algemeen bij het parlementaire stelsel gesteld worden. Want bij een eventuele kabinetscrisis zou toch moeilijk deze ene oppositie-partij geroepen kunnen worden de verantwoordelijkheid over te nemen.

In afwachting van het tot stand komen van een nieuw kabinet kan men nog regelmatig kennismaken van beschouwingen over de uitslag van de verkiezingen. Deze beschouwingen zijn van de meest uiteenlopende aard. Intussen zal de A.R. Partij er goed aan doen zich reeds nu bezig te houden met bezinning op de voor haar zo ongunstige uitslag. Daarbij dient men er dan niet van uit te gaan, dat we vier jaren de tijd hebben om na te gaan, wat er gedaan zou kunnen worden, want reeds over twee jaren worden de verkiezingen gehouden voor de Provinciale Staten en de Gemeenteraden.

Nu zeer velen in eigen kring de pijnlijke klap nog gevoelen is het de juiste tijd om aan te pakken.

We zullen moeten afwachten hoe het met de kabinetsformatie loopt, doch we behoeven niet af te wachten of er door ons ook iets gedaan moet worden om het verloren terrein terug te winnen. Daarmede kunnen we vandaag reeds beginnen.

Nieuw Guinea

• Vervolg van pagina 1

de commissie voor Internationale Zaken van de Oecumenische Raad van Kerken in Nederland in haar rapport „Nieuw-Guinea als probleem van het Nederlandse volk” heeft weergegeven. Voor een goede beoordeling van hetgeen ten aanzien van Nieuw-Guinea dient te geschieden, zou het echter wenselijker zijn geweest, wanneer de Generale Synode der Ned. Herv. Kerk zich op de hoogte had laten stellen en bij haar oordeelsvorming zich had laten leiden door een rapport, waarin de afscheiding van Indonesië van het Koninkrijk der Nederlanden, de rechtsverkrachting van Indonesië nadien en de gevolgen daarvan voor de verhouding tussen Nederland en Indonesië en voor de verdieping van inzicht in de Nederlandse verantwoordelijkheid voor Nieuw-Guinea, waren weergegeven. Met geen woord wordt in het rapport van de commissie uit de oecumenische raad van kerken in Nederland hierover gesproken. De voorzitter van deze commissie, dr. C. Patijn, de thans tot kamerlid voor de Partij van de Arbeid gekozen hoofdamtenaar van het ministerie van buitenlandse zaken, had op grond van zijn grote kennis ook van de internationale problematiek de kwestie-Nieuw-Guinea kunnen moeten plaatsen tegen de historische achtergrond van het Nederlands-Indonesisch conflict. Hij weet dat men zonder een diepgaand inzicht in de internationale spanningen, zowel tussen de Westerse en de Oosterse landen als tussen het Westen en het Sowjetblok, het vraagstuk-Nieuw-Guinea niet kan bekijken.

Bovendien is het voor een generale synode noodzakelijk, wanneer zij een oordeel meent te moeten uitspreken, dat zij zich op de hoogte stelt van de opvattingen die er in de politieke partijen leven en bij de overheid. Teleurstellend achten wij het, dat in het rapport „Nieuw-Guinea als probleem van het Nederlandse volk” met geen woord gesproken wordt over de totstandkoming van het Statuut met de West. Wel worden Engeland en België (welks Congo-politiek wel het prototype van ouderwets koloniaal bestuur is) aan ons ten voorbeeld gesteld als de landen, die een goede emancipatie-politiek voorstaan. De oproep van de Ned. Herv. Kerk volgt het rapport van genoemde commissie en zwijgt eveneens over de staatkundige reorganisatie van het Koninkrijk der Nederlanden-nieuwe stijl. Elke ge-

dachte aan een mogelijke voorkeur, die de Papoea-bevolking in de toekomst zou kunnen uitspreken voor het deel uitmaken van dit koninkrijk, wordt verzwegen, terwijl hier toch een reële mogelijkheid ligt. In haar oproep denkt de synode alleen aan de twee wegen die het rapport van de commissie voor internationale zaken van de oecumenische raad van kerken in Nederland heeft aangegeven: overdracht aan Indonesië of overdracht aan de Verenigde Naties. Over de derde weg: toekomstige aansluiting van Nieuw-Guinea aan het Koninkrijk der Nederlanden op basis van een vrije uitspraak der Papoea-bevolking, wordt met geen woord gerept. Blijkbaar behoort het opperen van deze gedachte tot „de zelfgekozen paden en het ten uitvoer brengen van hardnekkig volgehouden eigen plannen”, waarmee wij de bevolking van Nieuw-Guinea geen „werkelijk goede en christelijke dienst bewijzen.” Dat de Nederlandse politiek ten aanzien van Nieuw-Guinea juist de bevolking van dat gebiedsdeel in de gelegenheid wil stellen in de naaste toekomst zelf de weg te kiezen die zij wil gaan, hetzij aansluiting aan Indonesië, hetzij aan Nederland, hetzij de onafhankelijkheid, hetzij aansluiting aan de rest van Nieuw-Guinea, wordt noch in het rapport van de oecumenische raad noch in de oproep van de synode vermeld. De objectiviteit is wel bijzonder ver te zoeken.

De Nederlandse verantwoordelijkheid

HOEWEL wij er begrip voor hebben, dat de generale synode der Nederlands Hervormde Kerk met een zeker wantrouwen staat tegenover de opvatting van de Nederlandse regering, dat Nederland een hoge zedelijke verantwoordelijkheid heeft voor de zo snel mogelijke ontplooiing van de bevolking van Nieuw-Guinea, opdat het vrijelijk zijn politieke status zal kunnen bepalen, gaat zij bepaald te ver de zedelijke pretentie van Nederland ten aanzien van Nieuw-Guinea als een schijnheilige zelfhandhaving aan de kaak te stellen. Wij anti-revolutionairen hebben in het Indonesische drama steeds overheid en volk gewezen op de zedelijke roeping van Nederland om de Indische volken naar de zelfstandigheid en tenslotte, indien de wens in die richting zou gaan, naar de volledige onafhankelijkheid te voeren.

De gehele buitenwereld heeft ons echter in revolutionaire richting gestuurd, Nederland moest de soevereiniteit over de Indische eilanden in versneld tempo overdragen aan het revolutionaire nationalisme. De toenmalige Neder'andse regering en de regeringspartijen stelden deze versnelde soevereiniteitsoverdracht voor als „het geniale plan-Beel.” De socialisten praatten het Nederlandse volk moed in door het voor te stellen alsof dit onzalige besluit ertoe zou leiden, dat de vijanden van Neder'and in Indonesië na de soevereiniteitsoverdracht als een blad aan de boom zouden omslaan en onze meest fervente vrienden zouden worden. Men riep „vrede, vrede en geen gevaar.” Met de Nederlandse roeping, met de onvervreembare overheidstaak ook ten aanzien van Indonesië werd de spot gedreven als met een ouderwetse zaak. De bittere gevolgen voor Indonesië en voor Nederland zijn niet uitgebleven. De gesloten R.T.C.-overeenkomsten werden geschonden, de federale staat ging onder in de eenheidsstaat. De vijandschap tegen Nederland nam hand over hand toe. Is het wonder, dat velen in Nederland, ook in de partijen, die verantwoordelijk zijn geweest voor de versne'de soevereiniteitsoverdracht, diep geschokt en ontgoocheld er zich van bewust werden, dat de Nederlandse roeping een reële zaak was, die door geen internationaal lichaam en door geen Aziatisch blok in de wereld kan worden overgenomen. De meest onverantwoordelijke daden werden immers na de tweede wereldoorlog door de Ver. Naties gepleegd.

Men moet wel stekeblind zijn om niet te beseffen, dat wanneer de versnelde overdracht van de soevereiniteit over Indonesië in velerlei opzicht tot rampzalige gevolgen heeft geleid, zulks voor de bevolking van Nieuw-Guinea, die wel de minst ontwikkelde bevolking van de aarde mag worden genoemd in nog sterkere mate het geval zal zijn. Wanneer de Nederlandse regering en de Nederlandse politieke partijen door bittere ervaring geleerd tot het besef zijn gekomen, dat men niet ongestraft met de taak van de overheid en de roeping van het overheidsgezag in de wereld sult, dat volgens Gods Woord immers de zwakken heeft te beschermen, dan droeft het ons, dat in de oproep van de generale synode van de Ned. Herv. Kerk een vaag internationalisme wordt aangeprezen, waarin het overheidsgezag ondergaat.

De oproep eindigt met te herinneren aan het Woord des Heren, „dat wie zijn leven — dat is dus ook zijn idealen en plannen — zal willen verliezen, zijn leven op andere wijze terug zal vinden. Ook als wij onze

taak als onze taak laten, zullen wij een nieuwe roeping, of misschien ook onze oude roeping op een andere manier terugvinden.” De grote vergissing, die hier gemaakt wordt, is dat hier in diepste zin niet gevraagd wordt idealen en plannen op te geven, maar het goddelijk gebod aan de overheid om de zwakken te beschermen en tot ontplooiing te brengen aan de kant wordt gezet, in feite omdat de Nederlandse zending in Indonesië in moeilijkheden verkeert en „de veranderende wereld kritiek op ons heeft.” De oproep van de generale synode richt zich tot het gehele Nederlandse volk.

Dat is een politieke daad van grote ernst en draagwijdte, ook voor de Nederlands Hervormde kerk zelf. Wij als anti-revolutionairen hebben er dan ook ernstig belang toe aan deze oproep te overwegen, maar wij kunnen tenslotte tot geen andere conclusie komen dan dat de synode de zending een bijzonder slechte dienst heeft bewezen door zich uit te spreken zoals zij gedaan heeft. Het lijkt immers geen twiifel, dat de synode met deze oproep de druk, die van Indonesische zijde op alles wat Nederlands is in Indonesië, dus ook op de Zending, in nog sterkere mate zal doen toenemen. De praktijk heeft immers aangetoond, dat elk middel wordt aangegrepen om het doel te bereiken, geen middel wordt geschuwd. De oproep van de generale synode kan alleen de normloosheid, die er in politiek en ander opzicht in ontstellende mate in Indonesië heerst, met name onder de Indonesische christenen, slechts doen toenemen en dat is het laatste wat een synode van een kerk kan en mag bewerkstelligen.

N.V. Houthandel ARENSEN

Luttelepoortstraat 52
Telefoon K 3410.2109 — Harderwijk

Luchtbehandeling voor schepen en gebouwen

NIMA Zwijndrecht
TEL. K 1850—5382

ADRESSEN

voor de toekomst van onze jongelui

Na het eindexamen

naar ....

Schoevers

Corn. de Wittlaan 17-19
Tel. 540500 - 540501
Den Haag

Laan van Meerderv. 351
Tel. 336231 Den Haag
Geestbrugweg 51
Tel. 181790 Rijswijk Z.-H.

Instituten ook in:
Amsterdam - Rotterdam
Utrecht - Arnhem -
Vlaardingen - Djakarta

INSTITUUT SCHOEVERS

Voor advertenties

gelieve men zich
uitsluitend te
wenden
tot de

advertentie- administratie

Kon. Wilhel-
minalaan 34
Leidschendam

Analystenschool Dr. Steensma

Valeriusplein 32, Amsterdam (Z.), Tel. 798764

Inschrijving voor het nieuwe cursusjaar

CHEMISCH EN MEDISCH ANALIST(E)

Dag- en avondcursussen. Prospectus gratis op aanvraag.
Spreekuur Dir. Ir. G. v. d. Polder: Di, en Do. 1-2 u. en 7-8 u.

DE NED. HERV. DIAKONESSEN INRICHTING, OVERTOOM 283, AMSTERDAM

vraagt voor de cursus, die in september begint

jonge meisjes

van 17 jaar en ouder voor opleiding tot

verpleegster

Salaris als leerling-verpleegster: 1e jaar f 77,—, 2e jaar f 90,— en 3e jaar f 108,— per maand, boven kost en inwoning, bewassing en geneeskundige verzorging. Eerste aanschaffing van dienstkleding is kosteloos. Vergoeding van reiskosten, vakantie-toeslag enz. Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de Directrice.

Voor een aantal daarvoor geschikt gebleken jongelui bestaat gelegenheid om na een opleiding van 1½ à 2 jaar, aanvangende in september a.s. te Amsterdam, Rotterdam, Groningen of Vlissingen, bij RADIO-HOLLAND N.V. te worden aangesteld tot

RADIOTELEGRAFIST TER KOOPVAARDIJ

in de rang van Scheepsofficier. Goede salariering. Vrije kost en inwoning aan boord. Toelatingseisen: Diploma H.B.S. 3-j.c., Mulo B, Mulo A (bij voorkeur met Wiskunde) of een gelijkwaardige opleiding.

Ook zij, die nog dit jaar hiervoor hopen te slagen, kunnen zich thans reeds aanmelden.

Leeftijd t/m 21 jaar. Medische beroepskeuring gaat aan de inschrijving vooraf. Nadere inlichtingen: Radio-Holland N.V., Keizersgracht 562, Amsterdam-C., telef. 64242, toestel 33.

Bij de Doctor Abraham Kuypertstichting (studie, advies en doc. voorl. vnl. op pol. en staatsr. geb., alsmede secretariaat v. h. Coll. v. Adv. der A.R.P.) kunnen worden geplaatst:

- 1 een academicus**
als assistent;
- 2 een vrouwelijke kracht**
hoofdz. voor assist. in de bibl.; kenn. van typen en steno strekt tot aanbev. Taak: het voeren v. d. uitleenadmin. en na per. van inwerken, het samenstellen v. litt.-zendingen over veelal pol. onderw.; daarnaast alg. kantoorwerkz.h. Afwisselende werking. Leeftijd bij voork. 17—22 jr;
- 3 een steno-typiste**
- 4 een mnl. of vr. jongste bediende**

Soll. uitsl. schrift, bij de dir., Dr. Kuypertstraat 5, 's-Gravenhage.

EEN UITKOMST VOOR MAAGLIJDERS

Maaglijders, U kunt weer alles gaan eten. De echte C-R MAAGTABLETTEN zijn weer in Nederland verkrijgbaar.

C-R MAAGTABLETTEN

geven direct verlichting en zijn pijnstillend. De echte Amerikaanse C-R Maagtabletten zijn die lichtgele tabletten. Alleen verkrijgbaar bij:

LOUIS RIETBERGEN

NIEUWE BINNENWEG 400 - ROTTERDAM
Vraagt inlichtingen zonder enige verplichting.

Rijwielen direct van de fabriek

Besparing f 60 per fiets. Gratis prijscurant A-E. Zie nrs 5-6 f 168.50 met knijpremmen, drie-versnellingsnaaf (org. S-A) aluminiumvelgen, enz. Franco huis. Ook gemakkelijke betalingscondities.

SIMBA-RIJWIELENFABRIEK

s-Gravenzande, telefoon 673; Voor Noord-Holland: L. Coupe-
russtraat 2, Amsterdam-W., telefoon 131448

Het leven een marteling?

Hebt U lasten en ziet ge te-
gen elke dag aan, terwijl ook
de nachten U geen verkwik-
king brengen? Weet dan, dat
wij met onze vanouds beken-
de geneeskruiden à / 31.95 per
pak tegen

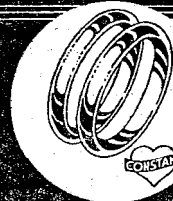
Alle chronische ziekten

pracht resultaten boeken, ook
daar waar alles faalde. Vol-
komen onschadelijk! Meldt
ons Uw klachten en ziekte
en wij zenden U het allerbeste
dat er is en waaraan duizen-
den hun herstel danken.
Broch. en inl. gratis!

Kruidenhuis FLORA

Westersingel 40, GRONINGEN

ADVERTEERT REGELMATIG

CONSTANT VERLOVINGSRINGEN

VOLLEDIGE COLLECTIE
VAN DIT BEKENDE MERK
IN ALLE MATEN

SIEBEL

KALVERSTR. 123 - AMSTERDAM
LANGE POTEN 11 - DEN HAAG
STADHUISPLEIN 24-26 - 'RDAM
NW. BINNENWEG 227 - 'RDAM

OPBLOEI DOOR BAARDGROEI!

IN DE LOOP der eeuwen heeft reeds menigeen de kost verdiend met het scheren van mannenbaarden.

De Griekse barbier, vervaarlijk zwaaiend met een sikkelvormig scheermes en de Egyptenaar die een soort beitel aanwendde om de baarden te schrappen, behoren daar zeker toe.

Wij willen niet zeggen, dat het oostelijk deel van onze provincie Friesland het hebben moet van mannenbaarden, maar dat de welvaart daar er iets mee te maken heeft, staat vast voor ieder, die wel eens in de groeiende plaats Drachten is geweest.

Een klein, zoemend scheerapparaatje heeft in de laatste jaren immers een grote vlucht genomen en als teken daarvan staat in Friesland een grote fabriek van moderne allure: Philips Drachten.

Ruim vijf jaar geleden begonnen op een maandagmorgen 10 meisjes en 4 mannen met het monteren van de bekende Phil-shave. Het begin in het V.V.V.-gebouwtje en de voortgang in een hal van de gemeente was niet groots, maar dat had zijn goede reden. Want het was de vraag of de vestiging zou slagen.

De werkloosheid in deze contreien was weliswaar groot en dus het vermoeden van voldoende arbeidskrachten sterk, maar niemand kon ook maar enige garantie bieden voor de geschiktheid van de mensen uit Oostelijk-Friesland voor arbeid in de industrie.

Industrie kent men immers in deze streken maar in zeer geringe mate. Van daar de voorzichtige politiek van Philips wat deze fabriek van klein-apparaten betreft.

Maar na ruim vijf jaar kan gezegd worden, dat de proef volledig is geslaagd!

In een ruime, grote fabriek werken nu ruim 1500 mensen aan het ene doel: het vervaardigen van droogscheerapparaten. Andere artikelen maakt Philips in Drachten niet.

In het begin moesten natuurlijk alle onderdelen worden aangevoerd. Dat is trouwens nog voor een deel het geval. Maar vele onderdelen maakt men nu in Drachten zelf. We denken aan de zware 40-ton pers, die uit Philite-poeder de hulzen van de scheerapparaten persen en aan de grote afdeling waar de kleine stalen scheerhoofden met grote nauwkeurigheid worden vervaardigd.

Dit zelf vervaardigen van vele onderdelen in plaats van uitsluitend montage is een gevolg van het streven van Philips om de afzonderlijke bedrijven wat meer „onafhankelijk” te maken. Dat is in zo'n groot concern waar het gevaar van de verambtelijking niet denkbeeldig is en waar de verantwoordelijkheid voor beslissingen gemakkelijk naar boven wordt afgeschoven, een waardevolle, maar moeilijke zaak.

Deze decentralisatie heeft eind vorig jaar opnieuw aan betekenis gewonnen, toen het laboratorium en de ontwikkelingsafdeling van de Phil-shave-fabriek naar Drachten werd overgebracht.

Naar men ons mededeelde, is dit de eerste ontwikkelingsafdeling van Philips die gespreid is.

Voor de werkgelegenheid is dit zeker niet van geringe betekenis.

De ontwikkelingsafdeling van een modern industrieel bedrijf moet er voor zorgen, dat een gedachte wordt omgezet in werkelijkheid en dat het produkt zijn industriële vorm krijgt en in grote series kan worden gemaakt. En, eenmaal tot resultaat gekomen, moet het apparaat perfectioneerd worden.

Dat is bij het droogscheerapparaat van Philips wel heel duidelijk: aanvankelijk werd de bruine staaf in de handel gebracht; later de verbeterde en handige dubbelscherende Phil-Shave. Dat de ontwikkeling van deze kleine apparaten niet stil staat blijkt wel hieruit, dat in het nieuwste, sedert kort verschenen model, nog een verbetering is aangebracht wat de ontstoring betreft.

Wie om vijf uur de vele speciale autobussen met personeel van Philips-Drachten ziet rijden, komt even onder de indruk van de betekenis, die dit bedrijf voor de werkgelegenheid in Oostelijk-Friesland heeft.

De landbouw heeft vooral de laatste jaren vele arbeidskrachten minder nodig. Zonder industrialisatie zou het enige alternatief werkloosheid op grote schaal zijn geweest.

Vooruit uit dit oogpunt gezien is de vestiging en de brede ontplooiing van de Philipsfabriek naast de uitbreiding van andere industrieën in Drachten van de grootste betekenis.

B. BIL

Tietjerksteradeel, strijdperk

• Overwinning voor Talma

Er is een tijd geweest, dat de liberalen het land op een vreemde wijze in districten verknipten, om de baas te kunnen blijven. Als er een streek was, waar zij het tegen „rechts” dreigden te verliezen, dan plakten zij twee districten aan elkaar, en maakten een meervoudig district, dat twee of drie kandidaten koos. Het werd dan zo uitgerekend, dat het linkse deel door een vernuftige combinatie van gemeenten de meerderheid had. Dan waren meteen twee of drie liberalen „binnen”. Zo is vanouds het Zuidwesten van Friesland overwegend rechts. Maar de liberalen hadden een meervoudig district Sneek gemaakt, dat zich uitstrekte tot Appelscha, zodat het sterk linkse gedeelte Oost en Zuid van Heerenveen de doorslag gaf en het district Sneek zorgde voor liberalen. Zo hadden ze het liberale Bildt gevoegd bij het verre Dokkum, zodat dit district nog net liberaal kon blijven, hoewel de Noordoosthoek van Friesland ook in meerderheid rechts stemde. Toen er enkelvoudige districten kwamen, konden deze liberale kunsten niet meer vertoond worden.

Zo kwam er een district Tietjerksteradeel met als hoofdplaats Bergum. Vier gemeenten, die nu de Noordelijke sector van het Oostfriese ontwikkelingsgebied vormen, maakten samen dit district uit: Tietjerksteradeel, Achtkarspelen, Smalingerland en Kollumerland.

En — in 1897 veroverde Troelstra dit district. Bij de eerste stemming waren er vier kandidaten en bleek de A.R. partij verreweg de sterkste. Maar bij de herstemmingen schaalden blijkbaar de liberalen zich onder de rode vlag en zo werd Troelstra overwinnaar.

Eerste stemming:

J. D. de Vries (A.R.)	1867
Troelstra (S.D.A.P.)	1149
De Kanter (lib.)	842
L. W. de Vries (C.H.)	392

Uitslag herstemming:

Troelstra	2672
J. D. de Vries	2432

Troelstra was in drie districten gekozen, maar opteerde voor Tietjerksteradeel.

En zo moest hij als „aftredend lid” in 1901 zijn zetel verdedigen.

Maar de A.R. kwamen nu met een kandidaat van bijzonder allure, Ds. A. S. Talma. Een spreker als weinig. Vurig, fel en tegelijk uitermate deskundig. Een man van grote slagvaardigheid.

Avond aan avond traden de beide mannen, Troelstra en Talma in debatavonden tegen elkaar in het krijt. Men moest oudere mensen daarvan eens horen vertellen. De vergaderingen duurden tot in de nacht, op de rokerige bovenzalen van herbergen, waar om de

van Talma en Troelstra

petroleumlampen al gauw een sluier kwam vanwege de zware tabaksrook en waar zij, die achteraan zaten, tenslotte de sprekers niet meer konden zien. En dit was de uitslag:

Talma	3025
Troelstra	1247
De Kanter	1147

Talma had bij de eerste stemming Troelstra reeds verpletterend verslagen.

En toen in 1905 het voor de A.R. ebbe was, stuwde in Tietjerksteradeel de vloed van stemmen voor Talma verder omhoog:

Talma	3851
Troelstra	1469
Goeman Borgesius	1916

Het blijft de glorie van dit district, dat het Talma in de Kamer heeft gebracht, de grondlegger van onze sociale verzekeringen. En het is geen wonder, dat dit district het als een erezaak gaat beschouwen, om in de hoofdplaats Bergum een monument voor Talma op te richten, waarin hij geëerd wordt als een strijder voor Christelijke politiek en voor Christelijk sociale gerechtigheid.

• Snelvuurkanonnen

Tietjerksteradeel is vol van verhalen over Talma en zijn paraatheid in het debat.

Het Ministerie Kuyper had snelvuurkanonnen aangeschaft voor de vesting Holland en in 1905 kon er geen A.R. vergadering zijn, of de socialisten brachten die snelvuurkanonnen in het debat. Talma sprak op een van de vele vergaderingen in het heetst van de verkiezingsstrijd.

He, was natuurlijk weer op een bovenzaal.

Er zat een fel „ingezogen manneke” naar hem te kijken.

Talma start en het manneke schreeuwt: Snelvuurkanonnen!

Talma zegt weer een paar zinnen en het manneke schreeuwt, luid en hees: Snelvuurkanonnen! Talma gaat rustig verder en daar klinkt opnieuw de kreet: Snelvuurkanonnen!

Verduidelijkt Bestek

DE MENS van West-Europa begint zijn bestemming te vergeten. We kunnen dichter bij huis blijven en zeggen: Veel Nederlanders vergeten hun bestemming. De cirkel is zelfs nog nauwer te trekken: Veel christenen van Nederland beginnen hun bestemming te vergeten. En ze doen dat willens en wetens.

Tot deze conclusie moet men wel komen bij het nadenken over de uitslag der verkiezingen. Want hoe de analyses omtrent het resultaat van deze verkiezingen ook zullen luiden, welke onderlinge verschuivingen er ook plaatsgevonden zullen hebben, vast staat nu wel, dat een belangrijk aantal christenen in ons land zijn oorsprong uit het oog begint te verliezen. Dat de protestants-christelijke partijen drie zetels in de Tweede Kamer verloren hebben, mag daarvoor als bewijs worden aangevoerd.

De uitslag moet het ons duidelijk maken, dat er een vermaterialisering op grote schaal is ingetreden. Geest en stof, in deze bedeling in nauwe verstrengeling levend, voeren een strijd: Het stoffelijke tracht het geestelijke te verstikken. Dit materialisme, de afgod van alle donkere tijden in de geschiedenis van de mens, — dit eten en drinken en vrolijk zijn want morgen sterven wij — doet zich ook in politiek opzicht steeds sterker gelden.

De mens is bezig, zijn bestemming te vergeten. Dat is de tragedie van de twintigste eeuw. God schiep de mens. Hij wilde, dat de mens in volkomen harmonie met Hem zou leven door Hem prijzende te dienen. Dat was de bestemming, die de mens kreeg.

We weten wel, dat de mens deze bestemming gemist heeft. De opstand tegen God — een opstand onder de leuze: te zijn als God — werd een treurige nederlaag. De mens kon toen niet meer tot zijn wezenlijke bestemming komen.

Maar God wil toch Zijn Koninkrijk, waarin de mens als zijn oorspronkelijke bestemming verkrijgen zal. Dat was het doel van het werk van Christus — het is een wonder, dat Hij Zijn Zoon daartoe wilde zenden! Uitsluitend door Christus kan de mens alsnog tot zijn bestemming komen. Die bestemming ligt in een nieuw paradijs. De mens is hier en nu dus maar burger van een voorlopig rijk. En als wij nu deze wezenlijke bestemming van de mens zien in het grote perspectief van het tijdeloze, van de eeuwigheid, dan zal niemand kunnen ontkennen, dat het zó behoort te zijn, dat heel ons bestaan daarvan op z'n minst een reflex moet vertonen. Dan zal erkend moeten worden, dat ook onze samenleving en ons staatkundig leven als volk, — ofschoon tijdelijk, want in de tijd en van voorbijgaande aard — impulsen moet ontvangen uit deze eeuwigheidsgedachte. Hetgeen dan weer niet anders kan betekenen, dan dat politieke activiteit een christelijke activiteit moet zijn. Want

Talma wacht, kijkt de man lang aan en zegt vaderlijk: ik zou niet de hele avond om meer snelvuurkanonnen roepen, want de regering heeft ze al aangeschaft.

De man komt omhoog uit zijn stoel en zegt geagiteerd: maar ik ben tegen snelvuurkanonnen.

Weer kijkt Talma hem lang aan en de vergadering wacht. Is u tegen snelvuurkanonnen?

Ja wis en waarachtig, zegt de man.

Welnu zegt Talma, dan kan ik ook u gelukkig maken, want wij hebben ook nog heel langzame ouderwetse kanonnen, die geven om de twintig minuten een schot. Misschien — dat dan iets voor u.

En dat kwam er zo langzaam en vaderlijk uit, dat het nog even stil bleef. Maar toen dreunde de zaal van het applaus en de man riep niet meer om snelvuurkanonnen.

• Tegen de „secte school”

In het oude kiesdistrict Tietjerksteradeel is het verzet tegen de Christelijke school buitengewoon fel geweest. Bij de opening van een van de Christelijke scholen bedankte het liberale college van Burgemeester en Wethouders voor de uitnodiging en berichtte, niet te zullen komen, omdat zij tegen dit soort scholen waren. Maar bij de opening van een andere school, die te Suawoude, kwamen zij wel, en toen hield de burgemeester een toespraak van een papertje, waarin hij deze school een sekteschool noemde. Waarop meester Lub van Garrijp in zijn speech aanknoopte aan Hand. 28 : 22: wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

En in dit oude district ligt Hardegarijp, de enige plaats van betekenis, die nog géén Christelijke school had, maar er nu toch een heeft. Ondanks het verzet van de rode fractie in de raad, ondanks de actie van Volksonderwijs, ondanks het optreden van de vrijzinnige kerkeraad in overleg met de Raad voor Kerk en School en ondanks de bekende rede van Prof. Van Niftrik, hoofdbestuurslid van de C.H.U., over „Hardegarijp een teken.”

In dit oude district ligt Drachten, met zijn snel groeiende industrie, waar de socialisten in de Raad zich principieel hebben verzet tegen de urgentieverklaring voor een Christelijke technische school, omdat zij in hun beginselprogramma het beginsel van de pacificatie wel aanvaarden, maar alleen in deze zin, dat er een Christelijke technische school mag komen, mits in heden en toekomst er geen gevaar is, dat de neutrale school daarvan nadeel zou kunnen ondervinden. De woordvoerder van de fractie heeft dat breed en duidelijk uitgelegd in de raad van Smalingerland.

Christelijke politiek is weliswaar zake-lijk en reëel, maar zij heeft een diepe dimensie. Zij heeft een verticale dimensie, ook al heeft zij zaken te behartigen die in het horizontale vlak liggen. Christelijke politiek wil het leven zien in het licht en in de wetenschap van de eigenlijke bestemming van de mens.

Nu is er het feit, dat partijen, die hun handelingen geprojecteerd weten op de geschiedenis van de mens naar het bestek van God, drie zetels in de Tweede Kamer van onze Staten-Generaal hebben verloren. Dat kan niet anders betekenen, dan dat steeds meer mensen zich niet meer wensen te bekommeren om de feitelijke zin van hun leven.

Het grote verlies van twee en één zetel voor de protestants-christelijke partijen klinkt op als een schreeuw. En naar een schreeuw luisteren wij allen nog wel. De uitslag van de verkiezingen heeft het bestek voor onze antirevolutionaire partij verduidelijkt. Dat bestek zal moeten zijn: Wederom en nog duidelijker de medemens te tonen, dat zijn leven een eeuwigheidsachtergrond heeft. Tegen deze achtergrond zullen wij ook de materie, de vraagstukken van nu, moeten zien. En er overeenkomstig deze verticale dimensie mee moeten handelen.

Dat is een christelijk bestek. Naar dat bestek hebben wij verder te varen, ook al is voor grondzeëen een deel der kostbare lading overboord geslagen.

J. W. OOMS

Wat is de rol van Anastase Mikojan in de Sowjetunie?

ER wordt de laatste tijd weer veel gesproken over de Rus Anastase Mikojan, die thans eerste vice-premier van de Sowjetunie is. Het is zelfs zo, dat uit alle berichten, die ons over hem bereiken, de conclusie kan worden getrokken, dat Mikojan op het ogenblik de voornaamste tegenspeler van Chroesjtsjef is geworden.

Het laatste nieuws over Mikojan was, dat hij het is geweest, die de chef der geheime politie, Lawrentia Beria, tijdens een bijeenkomst van het Politburo in het Kremlin heeft doodgeschoten. Zoals men zich zal herinneren stond Beria korte tijd na het overlijden van Stalin op het punt, een greep naar de macht te doen. Hij aarzelde op het beslissende ogenblik echter en dat werd de oorzaak van zijn val. De lezing, dat hij door Mikojan werd neergeschoten, is geheel nieuw.

Ook wordt Mikojan toegeschreven, dat hij Chroesjtsjef dwong, de ernstige beschuldigingen aan het adres van Stalin uit te spreken, die zoveel opschudding in de Sowjetunie en de wereld daarbuiten teveeg hebben gebracht. Chroesjtsjef liet aan het begin van het partijcongres in Moskou milde kritiek op Stalin horen, aldus deze lezing. Na hem oefende Mikojan evenwel veel scherper kritiek op de overleden dictator, die tevens een stilzwijgende beschuldiging aan Chroesjtsjef's adres inhield. Deze ving

echter de bal op en hield zijn veelbesproken (maar nog niet geheel vrijgegeven) redevoering.

DEZE Mikojan, over wiens leven weinig bijzonderheden bekend zijn, is een schrander man. Hij is ongeveer 61 jaar en werd geboren als zoon van een arbeider in Tiflis. Evenals Stalin verbleef hij enige tijd in een seminarium, maar even spoedig als deze liet hij zijn theologische studies varen om aan revolutionaire acties te kunnen meedoen. Verscheidene malen werd hij doo. de Tsaristische politie gearresteerd, maar telkens slaagde hij er in, te ontsappen.

Na de revolutie nam hij politieke ambten waar in de Kaukasus, alvorens gekozen te worden in het hoofdbestuur en tenslotte in 1934 in het Politburo te Moskou. Van 1931 tot 1934 was hij volkscommissaris en van 1934 tot 1938 minister voor de levensmiddelenindustrie en in 1938 maakte hij een studiereis naar de Ver. Staten. Voorts maakte hij deel uit van het comité voor landsverdediging, dat Stalin na de Duitse inval stichtte. Later werd hij minister van handel en vice-premier.

MIKOJAN wordt volgens sommige waarnemers te Moskou als de schranderste en scherpste man in het Kremlin beschouwd. Hij speelde niet minder dan 29 jaren achtereen een leidende rol op het gebied van de voedselvoorziening en de buitenlandse handel.

Toen hij in 1949 door Stalin ontslagen werd, was Mikojan volgens Westerse politici de meest verzoeningsgezinde man in het Politburo. Tegenover hem stond Molotov. Lange tijd had Mikojan grote invloed op Stalin en wist hij hem er van te overtuigen, dat Amerika en Rusland met elkaar in vrede konden leven.

De invloed van Molotov nam evenwel toe. De conflicten tussen Mikojan en Molotov werden heviger. En op het laatst weigerde Stalin partij te kiezen en kon de groep die achter Molotov stond, zijn gang gaan. Om een voorlopige oplossing te bereiken werden

HET ANDERE GEZICHT

vervolgverhaal
door J.W. Bruns

In de laatste weken was Wijdenes er echter anders over gaan denken. Dit werk zou niet eeuwig duren. Er zou een tijd komen, dat de brug voltooid zou zijn; hij had al horen fluisteren, dat over anderhalf jaar de brug voor het verkeer geopend zou worden. Dan zou hij zijn baantje kwijt zijn en als los werkman weer bij de boeren terecht moeten komen. Daarom was het van belang, hen een beetje gunstig te stemmen. Als hij de jonge Melchior waarschuwde voor de verfoeilijke plannen, waarmee Lambooi rondliep, zou hij van sommige boeren zijn verspeelde gunst terugwinnen.

Wijdenes was in zijn hart dankbaar, dat de opzichter zo fel gekant was tegen de jongen Lijnegang. Het was voor hem immers het middel om de boeren weer op zijn hand te krijgen. Het ging er nu maar om, voorzichtig en met overleg te werk te gaan. Lambooi, noch iemand anders van het grote werk zou ooit mogen weten, dat hij de boerenzoon inlichtingen gegeven had omtrent de revaren, die hem boven het hoofd hingen.

De volgende dag had Wijdenes zijn plan uitgestippeld. Bij nader inzien leek het hem beter, de jonge Melchior niet regelrecht te waarschuwen. Neen, 't was zonder twijfel luister als hij de oude Lijnegang waarschuwde voor hetgeen diens zoon te wachten stond. Tenslotte was het voor hem, Wijdenes, van belang om allereerst met de oude boer weer op vriendschappelijke voet te komen. Het langs een omweg waarschuwen scheen hem bovendien veiliger toe. De jonge Melchior zou er waarschijnlijk niet over kunnen zwijgen. Hij zou de ingenieursdochter vertellen dat hij gewaarschuwd was. Het meisje zou hem vragen: Door wie? Melchior zou 't vertellen. Het meisje zou er vader over inlichten. Ingenieur Santemeijer zou er Lambooi over onderhouden. Santemeijer zou ook weer de naam van Wijdenes noemen. En tenslotte zou de opzichter woedend zijn op hem, de nachtwaker. Waarschuwen langs een omweg was beslist de meest veilige weg.

De volgende dag, het was zaterdagmorgen, reed Wijdenes per fiets naar de Lindenburg. Hij zou de oude Lijnegang gaan inlichten over hetgeen diens zoon boven het hoofd hing. Aaltje, die op het erf kleedjes stond te kloppen, zei hem, dat hij wel naar binnen kon gaan: vader zat zich te scheren in de keukenkamer.

Wijdenes trad beschroomd binnen. Voorzichtig opende hij de keukendeur. De oude Lijnegang zat inderdaad inzezept en met een scheermes in de hand. Het verheugde Wijdenes, dat de jonge Melchior niet in 't vertrek aanwezig was. Dat was beter.....

De oude Lijnegang, die nog voor de helft ingezeept was, keek hem met vijandige ogen aan.

„Ik wilde je eens gesproken hebben, Lijnegang.....”

De boer ging verder met zich te scheren.

„Ik dacht, dat jij je niks meer van de boeren aantrok.” De stem van Lijnegang klonk hatelijk en bestraffend tegelijk.

„Jij werkt immers bij de lui aan de brug?”

„k Verdien daar een eerlijk stuk brood. En werken is niet het eigenlijke woord, Lijnegang. Ik moet 's nachts een oogje in 't zeil houden, dat is alles.”

„Ja — en dan grijp jij brandstichters op!” Het klonk bepaald vijandig uit de mond van de oude boer.

Wijdenes was blijven staan. Lijnegang had hem geen stoel aangeboden. De nachtwaker schuifelde wat heen en weer en voelde zich niet op zijn gemak. De ogen van Lijnegang keken hem ook zo grimmig en verbeterd aan.....

„k Heb niet anders gedaan dan mijn plicht,” verzekerde Wijdenes.

„Noem jij het je plicht om mensen, die gruwen van de brug die gebouwd wordt, narigheid te bezorgen?”

Lijnegang legde het scheermes neer en veegde met een blauwe ruitjeshanddoek de schuimvlokken weg die terzijde van zijn neusvleugels en aan de oorlelletjes verdroogd waren. Daarna richtte hij zijn ogen opnieuw en gestreng op de nachtwaker.

„Het is een schande, dat zeg ik! Jij bent hier geboren en getogen, Arie Wijdenes! Jij pleegt verraad aan je geboortegrond, een ander woord kan ik er niet voor vinden. Als jij maar geld verdienen kan, heb je geen enkel principe meer!”

„Maar wacht nu eens even.....” trachtte de nachtwaker zich te verweren. „Ik heb de plicht om voor mijn vrouw en kinderen.....”

„Niet op deze manier!” viel Lijnegang hem in de rede. „Als 't mij te doen stond, zou ik nog liever gaan bedelen of met schoensmeer langs de huizen gaan leuren, dan die lui van de brug ook maar in één ding te helpen!”

„Ik ben eigenlijk gekomen om je te waarschuwen, Lijnegang.....”

„Te waarschuwen..... Dat ook nog! Te waarschuwen, zegt hij! Wil jij mij komen waarschuwen? Jij, die van 't principe uitgaat, dat brood brood is?”

„Jouw zoon hangt narigheid boven 't hoofd, Lijnegang.....”

De oude boer maakte een driftig handgebaar, alsof hij de woorden van de nachtwaker wegschuidde.

„Mijn zoon, mijn zoon..... Dat doet hij zichzelf aan. Dan had hij zich maar niet kandidaat moeten laten stellen voor de gemeenteraad.”

„Maar ik heb het niet over Willem..... k Heb de jonge Melchior op het oog.”

Lijnegang stond op. Door een onbeheerste beweging sloeg hij het bakje met scheerwater omver.

„Man, begrijp je dan niet, dat wij van jou geen waarschuwingen nodig hebben?” riep hij geërgerd uit. „Ga jij maar naar jouw brug, ga maar mooi weer spelen met die vreemde heren!”

Wijdenes overwoog, dat zijn raadgeving niet in goede aarde zou vallen. De boer van de Lindenburg wilde geen enkel goed woord van hem aannemen omdat hij vervuld was van haat en afkeer aangaande de in aanbouw zijnde brug.

De nachtwaker stond een ogenblik in twijfel, of hij spreken of zwijgen zou. Was het misschien toch maar het beste om te vergeten, wat hij in De rode Leeuw gehoord had?

Maar ineens besloot hij het toch te zeggen.

„Je moet het zelf weten, Lijnegang..... Maar als de jonge Melchior dat meisje van de ingenieur niet wil laten schieten, zal hij vandaag of morgen last krijgen met een opzichter. En minnenjig is onberekenbaar.”

De boer van de Lindenburg schrok van deze woorden. Hij verloor zijn statige houding en vroeg:

„Is het al zó erg? Gaat Melchior werkelijk mee met die meid?”

„Jazeker, dat is een publiek geheim, als ik dat zo eens zeggen mag,” antwoordde Wijdenes gretig. Hij greep nu weer moed, want zijn woorden bleken aan te slaan bij de boer van de Lindenburg. „Op het werk wordt er al volop over gesproken. En die opzichter — je moet me op mijn woord geloven. Lijnegang — is tot alles in staat. Want liefde maakt zogezegd stekeblind.”

Daarna vertelde Wijdenes breedvoerig, wat hij bij Peulen gehoord en gezien had.

Lijnegang luisterde met krampachtig toegenepen lippen. Hij had het plotseling wel kunnen uitschreeuwen van verdriet. Doch hoewel het hem veel moeite kostte, wist hij zijn strenge voornaamheid te hervinden.

„Ik verzoek je, te vertrekken,” zei hij. „De Lijnegangs hebben altijd heel goed geweten, wat hun te doen stond als zij zich bedreigd wisten. Dat zal dit keer niet anders zijn.”

„Natuurlijk, dat begrijp ik best,” antwoordde Wijdenes haastig. „Jazeker, dat heb ik al vooruit geweten. Jul'ie zijn een sterk en voornaam volk, als ik dat zo zeggen mag. Maar ik zou er geen rust van hebben als ik verzwegen had hetgeen ik gehoord heb bij Peulen. De mens is nou eenmaal geschapen om elkaar te helpen en hij te staan met raad en daad.”

„Ga nu maar — dáár is de deur.”

De nachtwaker vertrok en hij verkeerde nog in het onzekere, of hij ging als overwinnaar of als verliezer.

Maar toen hij bij de deur gekomen was, hoorde hij de stem van de boer achter zich.

„In ieder geval. Wijdenes..... nog wel bedankt.”

Het waren deze woorden, die bij de nachtwaker de twijfel wegnamen. Zij waren voor hem het bewijs, dat zijn opzet geslaagd was. Lijnegang was hem dus toch dankbaar voor de mededeling..... — In de toekomst zal ik op de mildheid van Lijnegang kunnen rekenen, overwoog Wijdenes. En nu had hij plotseling het veilige gevoel, dat niet alle schepen achter hem verbrand waren. Hij zou, als het grote werk achter de rug was, altijd weer op de boeren kunnen terugvallen. Lijnegang zou nooit vergeten, dat Wijdenes hem gewaarschuwd had. Je kon nooit weten, waar dat goed voor was.

* * *

Nog dezelfde dag had in de wagenshuur de twist plaats tussen vader en zoon. De oude Lijnegang, geteisterd door de bittere wetenschap, dat Melchior zich dus niet gestoord had aan zijn vermaningen, was in driftige bewoordingen tegen zijn zoon losgebarsten. Al zijn opgekropte ergernissen had hij er uitgegooid; hij had zelfs enige vloeken gebezigd.

De jonge Melchior had schijnbaar bedaard de stroom van verwijten over zich heen laten gaan. Hij was zijn vader niet één keer in de rede gevallen. Pas toen zijn vader uitgeraasd was, had hij gezegd:

„Nou weet je het dus, vader. Ik liep al met de gedachte rond, om het je te vertellen. Paula Santemeijer en ik houden van elkaar — er is geen mens, die dat ongedaan kan maken. Liefde laat zich niet dwingen, vader.”

„Maar ik zal het ongedaan maken, ik! Ik verbied je, nog een woord met die meid te wisselen!”

„Vader, wees toch redelijk! Ik zeg toch, dat niemand in staat is om mij te bewegen, haar op te geven. En met Paula is het precies zo gesteld.”

De oude Lijnegang kreeg opnieuw een hevige driftbui. Hij greep een hooivork, die binnen zijn bereik stond en hief deze dreigend omhoog. De jonge Melchior bleef rustig staan, een beetje uitdagend zelfs. Maar toen zijn vader de hooivork liet vallen, sprong hij behendig terzijde.

„Vader!.....”

De boer van de Lindenburg stond een ogenblik verwezen naar zijn zoon te kijken. Het drong tot Lijnegang door, dat hij zichzelf niet meester was kunnen blijven en dat hij gehandeld had in een drift die zijn gedachten benevelde alsof hij dronken was.

Hij keerde zich halvelings om en gaf een schreeuw. Het klonk angstig en dreigend door de holle wagenshuur. Lijnegang voelde zich machteloos, een speeltuig van een kracht buiten hem. Waarom moest zijn oud hart de marteling van deze vreemde en kwellende tijd ondergaan? Nooit zou hij zich kunnen verzoenen met de grote veranderingen, die na de wereldoorlog zich voltrokken hadden. Nooit zou hij tevreden kunnen zijn in de nieuwe omstandigheden, die zich op bijna alle terreinen voordeden. En nu stond hij voor het allergerste feit dat denkbaar was: Zijn jongste zoon ging zich vergoeien aan een wildvreemd meisje, aan de dochter van een verfoeilijke ingenieur, die de streek de oude luister kwam ontnemen. Dit was oneindig veel erger dan de vreemde meningen, die Willem er tegenwoordig op nahield en die hem op de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen hadden gebracht. Het was zelfs erger dan het buitensporige en ongehoorde gedrag van Roelie, die haar heul gezocht had in een stad. Zo was het dus zijn jongste kind, die hem het meest van allen op het hart trapte: Melchior hield het met een stadsjuffe met een ingenieursdochter. En nu stond het voor hem vast, dat zijn jongste zoon hem niet zou opvolgen op de Lindenburg. Want het stadse juffe zou nooit en nimmer boerin willen worden..... Ach, hij had voorheen vaak gedacht, dat zijn jongste kind, Melchior bleek al precies zulke vreemde streken te hebben als Roelie. Neen, de jonge Melchior zou niet zijn opvolger worden op de boerderij. Er was dus een streep door zijn berekeningen gehaald en al zijn stille verwachtingen zouden onvervuld blijven. Aaltje was een echte Lijnegang, in haar waren geen vreemde en ongehoorde meningen aanwezig. Aaltje, de enige..... En dan zou zij later op de Lindenburg moeten wonen met Mink Ruizendaal, de rechtschapen zoon van de liberale boer.

„Heb jij dan heel geen medelijden met mij en met jouw moeder? Vergeet je, dat moeder en ik door jouw gedrag op 't hart getrapt worden?” vroeg Lijnegang uitgeput aan Melchior.

(wordt vervolgd)

Molotov en Mikojan beiden ontslagen.

NA Stalin's dood keerden toneel Molotov als Mikojan op het toneel terug, in hun oude functies. Aanvankelijk leek het, alsof Molotov als overwinnaar uit de strijd achter de schermen

tevoorschijn was gekomen, vooral, toen Mikojan in januari van het vorig jaar werd ontslagen als minister van handel. Dit ontslag bleek echter de inleiding te zijn op de verwijdering van Malenkof als premier, die enkele weken later volgde.

Sindsdien heeft Mikojan zijn positie aanmerkelijk versterkt, ook ten koste van Molotov, die op het ogenblik ambtelos burger is en wiens functie thans worden vervuld door Dmitri Sjepilof, waarover we vorige week het een en ander hebben geschreven.

Spijkers met en zonder kop

HET LEVEN in ons Arjos-huis krijgt zijn normale vormen terug. Wekenlang is het „gevorderd” geweest terwille van de politieke mobilisatie.

U begrijpt hoe het er toe ging. Van buiten de muren beplakt met onze proclamaties. Binnen een bijenkorf. Telefoongesprekken. Bottlenecks. Groepering en hergroepering van onderdelen, Meevallers, tegenvallers, uitvallers.

Nu is alles weer gewoon. Alsof het nooit anders geweest is. Opeens staat een nieuw seizoen voor ons, waarin weer gewerkt moet worden. Een goede week geleden vergaderde het moderamen, volgende week het hoofdbestuur. Er is natuurlijk veel gepraat en er zal veel gepraat worden over 13 juni. We hopen op vruchtbare wijze — ons werk in de goede richting sturend.

***

EVEN TUSSENDOOR. Op de avond van de 13e juni is in Delft een Arjosclub opgericht. Het wou er lange tijd niet. En dat zo vlak onder het oog van de voorzitter en de secretaresse. Maar nu ineens was hij er. En hoe! 75 aanmeldingen zeggen de laatste berichten. Wat zal er van komen? We zullen zien. Delft heeft al een wonder van Delft opgeleverd en een Delftse wonderdokter, dus het ligt in de lijn nu een Delftse wonderboom te verwachten.

Delftenaren, laat in september zien, dat deze laatste zin een spijker is zonder kop. Op laag water.

***

ALS het zomer wordt, dan worden Arjosleden tot trekvogels. Individuele trekkers en in groepsverband. U heeft er al van gehoord.

Daar is in de eerste plaats de conferentie te Straatsburg. Die is al wel volgeboekt. Die conferentie staat in het teken van het Europese federalisme.

Van directer betekenis is de jaarlijkse conferentie met de Junge Union. Wij zaten tot dusver tweemaal aan de Rijn (Siegen en Oberwesel) en tweemaal in de randstad Holland (den Haag en Amsterdam). Nu zoeken we wat anders. Sleeswijk-Holstein. We gaan daar een nieuw toeristengebied ontdekken. Bovendien komen we — en daar is vooral aan gedacht — meer in protestantse omgeving, terwijl Siegen en Oberwesel overwegend rooms-katholiek waren.

Maar vooral: dit contact is voor beide partijen zeer waardevol. Het stimuleert ook ons eigen werk.

De Arjosleden uit de Noordelijke provincies hebben de beste kans. Misschien kan er naast het Overijssels-Gelderse grenscontact nog een Noordelijk grenscontact uit groeien.

Helaas zijn de preciese data nog niet te noemen. Reken op eind-juli. En gaaf te vast op.

***

JA, het is september voor we het weten. Dus moet er al heel wat voorbereid worden. Alle provinciale besturen zullen nog wel voor de vakantie vergaderen. Uit de werkgroepen horen we ook al geluiden, die op ontwakken duiden. De schetsencommissie heeft zich de ogen al uitgewreven. Aan de studieconferentie van half-oktober wordt gewerkt.

Zo moet het. Clubbesturen, denkt ook eens na over het volgend jaar. We schrijven daar nog wel over, maar dit heeft meer nut, wanneer ieder de zaak al heeft overdacht.

***

EN de laatste spijker. De voorzitter, dr. Veerman, heeft in de bestuursvergadering van april al meegedeeld, van mening te zijn in december a.s. de hamer uit handen te moeten geven. Er zijn jongere handen beschikbaar voor de toekomstige spijkers.

Het is een zaak voor de komende bestuursvergadering die vacature te bespreken. We hopen, dat het een spijker met een kop wordt. D.w.z. de juiste man. Daarvoor vragen we uw belangstelling en meelevens.

**FIRMA
BLAAK**

BOOT- EN SLOEPENBOUWERIJ
HOOGZAND

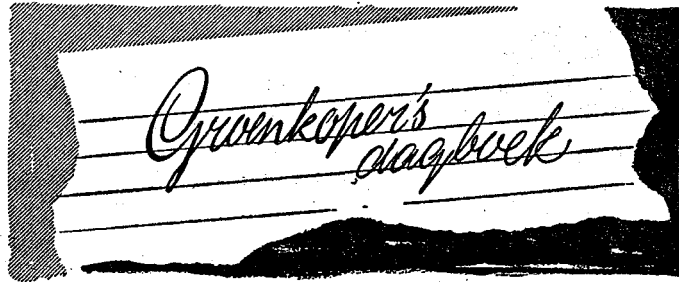
18
JUNI

Neem nu een dag als vandaag. Aan het begin van de week. Niettegenstaande het feit, dat de bakkers in het toeristenseizoen om acht uur verse kadetjes mogen afleveren, eet ik oud brood, brood van zaterdag. Want de bakker komt niet om acht uur bij mij aan de deur. Acht uur? Dan moet ik de deur al uit! Oud brood kauwen, grijp ik naar de krant. Mijn lijfblad. Op één pagina: „Kabinetvorming wordt moeilijke zaak”; „Breken communisten in Italië met Moskou?”; „Partij Strasser gestart met 400 neo-nazi's”; „Mussert's stoffelijke resten uit graf weggehaald”; „Amerikaan op Cyprus door bom gedood”; „Waterstofbom miste doel door menselijke fout”; „Tijdelijk beter weer”.

Het lust mij niet al deze berichten te gaan ontleden. Mij lust namelijk zo weinig op een dag als deze, die met oud brood begint, terwijl ik vers kán eten. Toch wil ik er iets van zeggen. Zo ben ik wel. Ik wil te veel, dat is mijn fout. Vooruit dan! Kijk eens, dat dr. Drees het moeilijk zou krijgen, dat snapt een kind in de politiek. Een goed kabinet in elkaar zetten is vakwerk. En om nu te zeggen, dat dr. Drees al zoveel kabinetten in elkaar heeft gezet. Nee. Als dit lukt, zal dit het eerste zijn. Dan de vraag, of de Italiaanse communisten breken met Moskou. Dat wordt aan mij gevraagd, des maandagsmorgens! Ik ben van mening, dat ik mijn lijfblad betaal om antwoord op vragen van de dag te ontvangen en niet om vroeg op de dag vragen voorgelegd te krijgen. Overigens laat het mij volkomen koud of die Italianen breken of niet breken. Je kunt nooit op hen rekenen. Met niks niet. Dan hebben we die nieuwe-nazi's van die mijnheer Strasser..... Ik schei er uit. Is dat nu een dag, om in een dagboek te zetten? Zeg nu zelf!

19
JUNI

Gezien de kou, welke ik lijd, ontbreken er nog heel wat ruiten in het aanstaande kabinet. Het kan er nog steeds vriezen en dooien, doch

van het laatste merk ik niets. In een krant las ik, dat het woord nu aan de heer Drees is. Dat is goede voorlichting. Daarvan kan niemand iets zeggen. Het is een feit, ook al zegt dr. Drees niets. Het woord is aan hem en dus wachten we af.

Het nieuwste is verder dat we meer suiker moeten eten. Minder peulvruchten, meer suiker en fruit. Er was juist bezig een anti-suikerkuur te ondergaan. Overschakelen maar weer op antipeul, anticapucijner, anti-erwt, antiboon. Of zou het bericht een zoethoudertje wezen?

Als de suiker geel of groen was, dan zou er meer suiker gegeten worden, heeft mijnheer H. Cayre gezegd. Hij kan het weten, hij is secretaris-generaal van het Westeuropes verbond van suikerbietenverbouwers. Ik had hem in de oorlog moeten kennen! Enfin, eet meer suiker. Maar hoe? Verhoog de prijs! Dan wordt het ons geel en groen voor de ogen.

Soms zijn al die problemen zo gemakkelijk op te lossen! Moet een mens nu secretaris-generaal worden om het niet te weten?

P.S. Dr. Drees streeft naar een spoedige oplossing.

20
JUNI

Vanavond ging de telefoon. Vrij laat nog. „Drees” zei mijn vrouw. Ik schoot in mijn sloffen, holde de trap af, stootte mijn tenen tegen het kabinet (van tante Klaasje), greep de hoorn van de haak en zei nerveus: „met Groenkoper, Excellentie”. Horor ik een stem, tegen mij, tel wel, tegen mij zeggen: „u bent verkeerd verbonden.” Daarvoor komt een mens zijn bed uit!

21
JUNI

Wat is er besproken tussen dr. Drees en prof. Zijlstra nadat dr. Drees met de leiders van vijf Tweede Kamerfracties een onderhoud heeft gehad? Wat is in dat economisch apartje ter sprake gekomen? Heeft prof. Zijlstra gezegd, dat hij de meerdere kosten van de defensie-uitgaven wel zou dragen? Neen! Heeft prof. Zijlstra gezegd, dat het afromen van de eventuele huurverhoging bij minister Mansholt thuishoort? Neen! Heeft prof. Zijlstra dr. Drees medege-

deeld, dat de A.R. alleen dan zitting in het kabinet willen hebben als het eierstempel wordt afgeschafte?

Ik weet het niet. Zelfs mijn lijfblad heeft het mij niet meegedeeld, terwijl prof. Zijlstra toch een van de abonnees is.

22
JUNI

Temidden van de pogingen, welke worden ondernomen om ons land weer aan een kabinet te helpen, welke pogingen met de dag „poginger” worden, heb ik mijna licht eens opgestoken bij mijn buurman. Mijn buurman van de bus, zal ik maar zeggen. Zijn oplossing is, dat de heren met zijn zessen maar eens moeten gaan hengelen. Ver buiten den Haag. Misschien mag de heer Tilanus dan wel met prof. Zijlstra mee, den, want het is te ver voor de fiets. Gewoon gaan zitten vissen. Niets zeggen. Zo nu en dan een visje uitgooien om een minister te vangen. Pluimpjes draaien van brood met suiker en des middags een tukje doen in het gras. Want hengelaars vinden elkaar altijd, zegt mijn buurman.

23
JUNI

Als ik dit schrijf, heeft ons land nog geen nieuw kabinet. Aandelen Drees laag genoteerd. Vanavond maar eens lang de telefoon in de gaten houden. Je kunt nooit weten, met dit weer.

Voor veehouders is waakzaamheid geboden met een te rijpe (vette) koe. Ik zeg dit maar, omdat er nogal wat veehouders onder de lezers zijn.

De mensen eten tegenwoordig meer mager vlees. Geen vet, geen suiker, waar moet dat heen? Straks eten de mensen helemaal niet meer. Tussen haakjes, hebt u er wel eens over nagedacht, hoe het komt, dat..... Maar, laat ik eerst de kabinetsformatie eens afwachten.

William Groenkoper

Oplossing kryptogram van vorige week

Horizontaal: 1. voetbalwedstrijd, 7. tulband, 9. kamelen, 10. gevaren, 11. element, 13. skepsis, 15. tompoes, 18. totebel, 21. lamsoor, 22. ratelen, 24. wijnglas, 26. stoomlocomotief.

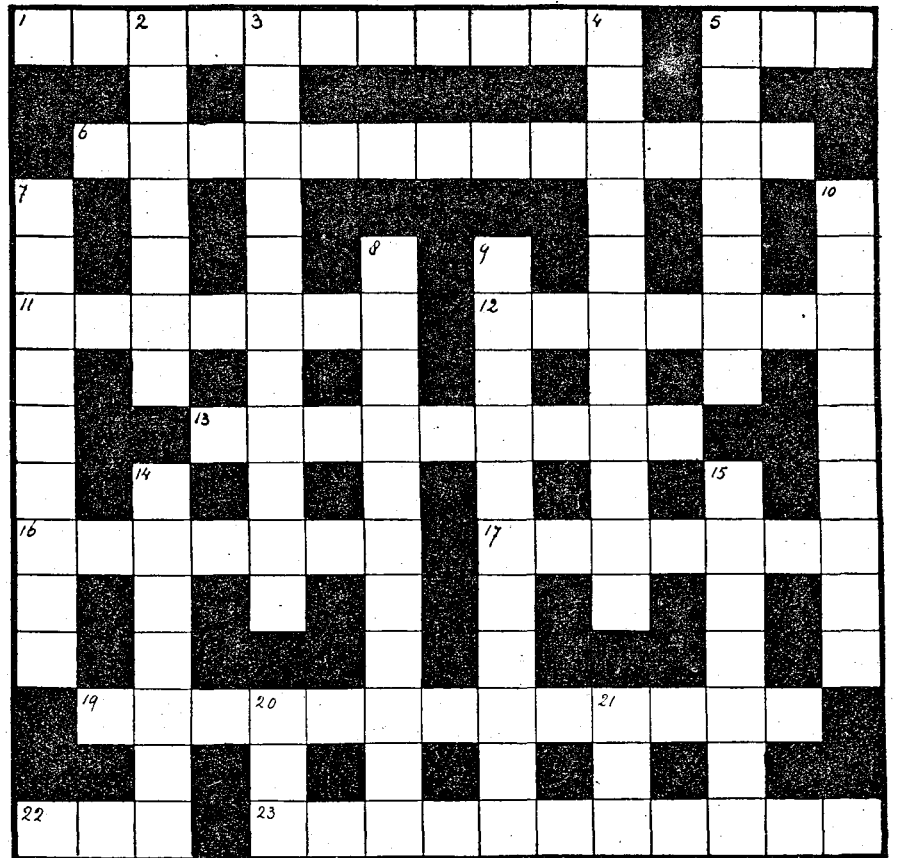
Verticaal: 1. vitrage, 2. ellende, 3. Bea, 4. som, 5. relmuis, 6. dynamo's, 8. davit, 9. Kores, 12. ego, 14. ent, 15. treures, 16. maestro, 17. samen, 18. trouw, 19. buurlui, 20. linksaf, 23. lam, 25. neo.

Kryptogram

(a) betekent anagram

Horizontaal

1. Doodt men op deze instelling de tijd met praten? (a)
5. Dit beest niet filtreren, noch tot olifant promoveren.
6. Ine meent aan de Franse grens een inlichting te kunnen inwinnen. (a)
11. Deze pas eindigt als hardloper.
12. In de midde-eeuwen kwamen 500 van deze plattelanders per paard.
13. Stukje dat door An, Tom en Miop wordt opgevoerd, (a)
16. Oude kwestie die nog altijd pijn doet.
17. Dit papiertje brengt geld op.
19. Houdt dit monopolie zich niet met de inkoop bezig?
22. Maak u zo niet, dat is niet volgens de mode.
23. Hebben deze jonge dieren inkt in de spieren?

Vertikaal

2. Voorzitter die met een geldelijke beloning begint.
3. Verantwoordelijk voor sabelsporen? (a)
4. Vurigheid, waarvan men bij 1 hor. juist 500 te weinig heeft.
5. Is iedere mannelijke Nederlander eigenaar van een mijn?
7. Dure stof die gewapend begint.
8. Beschermde Z. Afrikaanse steden van de Romeinse keizers?
9. Hyper-mannelijke vruchten, die de man van Eva kreeg.
10. Wil je dit doen, dan is het 'n beletsel als je geen telefoon hebt. (a)
14. Stand van overleden persoon?
15. Wapen van een vrouwjesdier in het oor van een Belg. (a)
20. Ratelpopulier waarvan de bladeren beven.
21. Bent u dit, dan bent u steen-knap!